फोजदारी कायदानो संग्रह

બનાવનાર

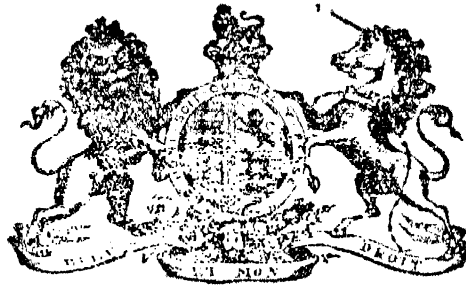
મગનલાલ જયચંદ પારેખ

સબોરડીનેટ ગવરમેંટ પ્લીડર

કપડવંજ કોર્ટ.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

બુકસેલર કસ્તુર વીરચંદ.

અમદાવાદમાં

હિતેચ્છુ પ્રેસમાં તથા મામાની હવેલીમાં યુનાઇટેડ પ્રિન્ટીંગ અને જનરલ "એજન્સી કંપની "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૦. સને ૧૮૮૪.

આ કાયદો પંચભાઇની પોળ આગળ કીકાભટની પોળમાં ઘર આગળથી તથા ચૌટામાં વલંદાની હવેલીની સામે દુકાનેથી મળશે.

અર્પણ પત્ર.

ખાનબાહાદૂર બમનજી એદલજી

મોદી૦ એમ૦ એ૦

ડિસ્ટ્રીકટ ડેપ્યુટી કલેકટર સાહેબ

ખેડા.

સાહેબ

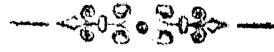
ઉત્તમ જ્ઞાનથી, ખાનદાનીથી, ઉદાર સ્વભાવથી, પ્રમાણીક ઇનસાફથી અને નિરાશ્રીત માણસોને આશ્રયં આપવાથી લોક પ્રસિદ્ધ થયેલા આપ નામદાર સાંહેબને હું આ ગ્રંથ નમૃતા પુર્વક અર્પણ કરૂંછું તે કૃપા કરી સ્વિકારશો.

લા૦ સેવક

કપડવંજ. મગનલાલ જયચંદ વકીલ

કર્ત્તા.

પ્રસ્તાવના.

પ્રતાપી અંગરેજ સરકારના નેક રાજ્યમાં કાયદાની ખુબી મહાન તરેહની જણાઈ છે. એટલે રાજ્યકર્તા પોતે પણ કાયદાને વશ છે. તેથી આ રાજ્યની છાયા નિચે રહેનાર સરવે કોઈ સમજુ ગૃહસ્થે કાયદા જાણવા જોઈએ તેમાં જે જે કૃત્ય કર્યાથી ગુન્હા બનેછે અને તેણે કરીને તે કરનાર શિક્ષાને પાત્ર થાયછે એવા જે જે કાયદા તથા આક્ટો રાજ્યકર્તાએ પ્રસિદ્ધ કરેલા હોય તેથી તો અવશ્ય વાકેફગાર થવું જોઈયે.

કાયદાની બાબતમાં ફક્ત તે વાંચ્યા એટલે માહિતગાર થવા એમ નથી. પણ કાયદાની કલમોના એવા તો બારીક અર્થ થાય છે કે જેને માટે કાયદો ઘડાયા પછી તેના ઉપર વિદ્વાન ગૃહસ્થોએ ટીકાઓ કરી અંગરેજીમાં મોટાં મોટાં પુસ્તકો બનાવ્યાં છે અને તેમ કરી કલમોના અર્થ સમજાવ્યા છે.

પરંતુ એ કલમોના અર્થ જાણવાની ટીકા ગુજરાતીમાં જોઈયે તેટલી નથી. તેથી હમેશાં ગુજરાતી જાણનાર ન્યાયાધીશ, વકીલો, સીરસ્તેદારો, મુખત્યારો અને બીજા સદ્ગૃહસ્થોને અગવડ ભોગવવી પડેછે. તેથી તે અગવડ દૂર કરવા માટે મારી અલ્પમતીથી મળી શકી તે મદદથી ફોજદારી ગુન્હાઓમાં પ્રખ્યાત આક્ટ જે પીનલકોડ (સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો) છે તે તથા બીજા કેટલાક ઉપીયોગી ફોજદારી આક્ટો ટીકા સાથે બાહાર પાડ્યા છે તેથી તેની સમજુતી સારી રીતે થઈ શકશે.

ફોજદારી આક્ટોનો એક બીજાની સાથે વધારે સબંધ હોયછે કેમકે કોઈ કોઈ આક્ટોમાં બીજા આક્ટોની કલમોના હવાલા આપવામાં આવ્યાછે. તેથી જ્યારે તે આક્ટ વાંચવામાં આવે ત્યારે હવાલો આપેલો આક્ટ વાંચવાની જરૂર પડે છે પણ તે આક્ટ પાસે ના હોયે ત્યારે અડચણ પડે તેથી તે અડચણ દુર કરવા માટે ઘણાખરા ફોજદારી આક્ટો આ સાથે સામેલ કરી આ ગ્રંથનું નામ "ફોજદારી સંગ્રહ" એવું રાખવામાં આવ્યું છે.

કાયદાની ખુબી કાયદાના જાણનાર પીછાને છે અને તેમાં ખોડખાંપણ હોયે તે, તેઓજ સુધારી શકેછે તેથી કાયદાના ગ્રંથો હમેશાં કાયદા જાણનાર વિદ્વાન સદ્ગૃહસ્થને અર્પણ કરવા એજ ઉત્તમ કામ છે એમ સમજી મેં આ ગ્રંથ અર્પણ કરવાને ખેડાજીલ્લાના ડિસ્ટ્રિક્ટ ડેપ્યુટી કલેક્ટર સાહેબ. ખાનબાહાદુર બમનજી એદલજી મોદી એમ૦ એ૦ ને મેં વિનંતિ કરી તે સ્વિકારવાથી તેઉ સાહેબ માનપૂર્વક નમૃતા સાથે અર્પણ કર્યોછે.

કપડવંજ.
તા. ૨૯ નવેમ્બર ૧૮૮૩.

લા૦ શ્રેક૦
મગનલાલ જયચંદ વકીલ.
કર્તા.

આ સંગ્રહમાં દાખલ કરેલા આકટોની સંખ્યા.

૧ પેનલકોડ સને ૧૮૬૦ નો ૪૫ મો ટીકા સાથે.
૨ પેનલકોડના સુધારાનો સને ૧૮૭૦ નો ૨૭માં
૩ પેનલકોડના સુધારાનો સન ૧૮૮૨ નો ૮માં.
૪ કટકાનો સન ૧૮૬૪ નો ૬ ઠો ટીકાસાથે.
૫ જુગારનો સન ૧૮૬૬ નો ૩જો ટીકાસાથે.
૬ ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસનો સન ૧૮૬૭ નો ૭મો ટીકાસાથે.
૭ ગામની પોલીસનો સને ૧૮૬૭ નો ૮મો ટીકાસાથે.
૮ સન ૧૮૭૧ નો ૧લો ઢોરના અતીક્રમણનો ટીકાસાથે.
૯ મીઠાનો સન ૧૮૮૨ નો ૧૪મો.
૧૦ યુરોપીઆન વેગનશી આકટ સન ૧૮૭૪ નો ૧૧મો.
૧૧ અફીણનો સન ૧૮૭૮નો ૧લો.
૧૨ આપકારી સન ૧૮૭૮ નો ૫મો.
૧૩ હથીઆર બાબત સન ૧૮૭૮ નો ૧૧મો.
૧૪ પર રાજ્યના ગુના બાબત સન ૧૮૭૪ નો ૨૧મો ટીકાસાથે.
૧૫ જેલ કેદીનો સન ૧૮૭૪નો ૨જો.
૧૬ ક્રીમીનલ પ્રોશીજરકોડ નવો સન ૧૮૮૨ નો ૧૦મો.

પેનલકોડ.

ACT NO. XLV OF 1860 AND

NO. XXVII 1870—GUJARATI.

हिंदुस्ताननो फोजदारी कायदो.

सने १८६० नो आक्ट नंबर ४५ मो.

સન ૧૮૭૦ નો આક્ટ ૨૭ મો તા. સને ૧૮૮૨ ના ૮ મોંથી સુધારવામાં આવેલો તે સુધાંત

ટીકા સાથે.

મગનલાલ જયચંદ પારેખ

સબોરડીનેટ ગવરમેંટ પ્લીડર.

કપડવંજ કોર્ટ.

તૈયાર કર્યો તે

બુકસેલર કસ્તુર વીરચંદે.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો.

અમદાવાદમાં

મામાની હવેલીમાં યુનાઇટેડ પ્રિન્ટીંગ અને જનરલ, એજન્સી કંપની "લિમિટેડ" ના પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૦. સને ૧૮૮૪.

આ કાયદો પંચભાઇની પોળ આગળ ફીકાભટની પોળમાં ઘર આગળથી તથા ચોટામાં વલંદાની હવેલીની સામે દુકાનમાંથી મળશે.

અનુક્રમણિકા.

કલમોની ગોઠવણ.

બાબ ૧ લો.

બાબ ૨ જો.

સાધારણ સમજાણ.

બાબ ૩ જો.

શિક્ષા બાબત.

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

બાબ. ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

બાબ ૬ ઠો.

રાજ્ય વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત.

બાબ ૭મો.

જમીનપરની તથા દરીઆઇ ફોજ સબંધી ગુન્હા બાબત.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વિરૂદ્ધ ગુનાહો બાબત.

બાબ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સબંધી ગુન્હા બાબત.

બાબ ૧૦ મો.

સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતયારના તીરસ્કાર બાબત.

બાબ ૧૧ મો.

ખોટા પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વિરૂદ્ધ ગુન્હા બાબત.

બાબ ૧૨ મો.

શિક્કા તથા સરકારી સ્ટાંપ સબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

બાબ ૧૩ મો.

કાટલાં તથા માપ સબંધી ગુન્હા બાબત.

બાબ ૧૪ મો

લોકની તંદુરસ્તી, સલામતી, અનુકુળતા, લજ્જા, તથા નિતી સબંધી ગુન્હા બાબત.

બાબ ૧૫ મો.

ધર્મસંબંધી ગુન્હા બાબત.

બાબ ૧૬ મો.

માણસનાં શરીર સબંધી ગુન્હા બાબત

જીંદગી સબંધી ગુન્હા બાબત.

બથા.

ગેરવ્યાજબી અટકાવ તથા ગેરવ્યાજબી કેદ બાબત.

સાપરાધબળ તથા હુમલા બાબત.

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી, તથા વેઠ બાબત.

બળાત્કાર સંભોગ બાબત.

સૃષ્ટીક્રમ વિરૂદ્ધ ગુન્હાબાબત.

બાબ ૧૭ મો.

મિલકત વિરૂદ્ધ ગુન્હાબાબત.

ચોરીબાબત.

જબરાઇથી કડાવવા બાબત.

અપહરણ તથા ડાકાઇટી બાબત.

સાપ્રાધ પ્રવેશ બાબત.

બાબ ૧૮ મો

લખસબંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણીઓ સબંધી ગુન્હાબાબત.

વેપારની તથા મિલકતની નિશાણીઓ બાબત.

બાબ ૧૯ મો

નોકરી કરવાના કરાર તોડવાના ગુન્હા બાબત.

બાબ ૨૦ મો

લગ્ન સબંધી ગુન્હા બાબત

બાબ ૨૧ મો

આબરૂ લેવા બાબત.

બાબ ૨૨ મો

સાપ્રાધ ધમકી, તિરસ્કાર, તથા દુઃખ બાબત.

બાબ ૨૩ મો

ગુન્હા કરવાની કોશિશ બાબત.

हिंदुस्ताननो फोजदारी कायदो.

ACT No. XLV. of 1860.—Gujarati.

સન ૧૮૬૦ નો આકટ નંબર ૪૫ મો.

હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી સભા.

તારીખ ૬ ઠી અકટોબર સન ૧૮૬૦.

નીચે લખેલો આકટ હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી સભાએ પસાર કર્યો, તે રાઇટ ઓનરેબલ ધિ ગવરનર જનરલે સન ૧૮૬૦ના અકટોબર મહીનાની ૬ ઠી તારીખે મંજુર કર્યો, અને સરવ લોકોને જાણ થવા સારૂ તે અત્રે પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

—:o:—

બાબ ૧ લો.

કારણ. બ્રિટિશ ઇંડિયાને માટે એક સામાન્ય ફોજદારી કાયદો કરવો યોગ્ય છે, માટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:—

કાયદાનું નામ તથા એ ક્યાં ક્યાં અમલમાં આવશે. ૧. આ આકટનું નામ "હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો," અને પ્રિન્સ આફ વેલ્સ આયર્લેંડ, સિંગાપોર, તથા મલાકા શીવાયનો "હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ" એ નામના વિકટોરિયાનાં રાજ્યનાં ૨૧ મા તથા ૨૨ મા વર્ષમાં કરેલા કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણી સાહેબના હાથ જે મુલક આવ્યો છે અથવા આવે તે સઘળા મુલકમાં સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લી ને દીને તથા ત્યારથી એ અમલમાં આવશે.

ટીકા—સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૫ ઉપરથી આ આકટ પ્રીન્સ ઑફ વેલ્સ અને આઇલૉડ વિગરે સ્વસ્થાનને લાગુ કર્યોછે.

સદરહુ મુલકમાં થએલા ગુનાહની શિક્ષા. ૨. સન ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા ત્યાર પછી સદરહુ મુલક મધ્યે આ કાયદાના ઠરાવો વિરૂદ્ધનાં જે કામ અથવા કસુરનો જે સખસ ગુનેગાર થશે, તે સખસને તે કામ અથવા કસુર બાબત આ કાયદા મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે; બીજી રીતે કરવામાં આવશે નહી.

ટીકા—આ કાયદો અમલમાં લાવવાની જે તારીખ આમાં લખીછે તે તારીખ સને ૧૮૬૧ના આકટ ૬ ઉપરથી ફેરવી સને ૧૮૬૨ના જાનેવારી માસની તા. ૧ થી અમલમાં લાવવાને ઠરાવ કર્યોછે.

સરકાર વિરૂદ્ધ કાસ્તીઆરામના ફેસલામાં તા. ૨૦ સપટેંબર સને ૧૮૭૧ને રોજ (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૬૩) એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યોછે કે બ્રીટીશ હદના કાંઠાથી ત્રણ માઇલની અંદર ભર સમુદ્રમાં ગુન્હો કર્યો હોય તો તે ગુન્હો પી. કો. કા. ૨ પ્રમાણે કર્યો છે. અને વીકટોરિયાના રાજ્યના ૧૨ મા તથા ૧૩ મા વર્ષમાં થયેલા કાયદાની કા. ૨ તથા ૩ ની રકમ ૯૬ ની રૂએ આવા ગુન્હાની તપાશ કરવાનો આ દેશની સાધારણ ફોજદારી કોરટને અધિકારછે. અને સદરહુ કાયદો વીકટોરિયાના રાજ્યના ૨૩ તથા ૨૪ મા કાયદાની કા. ૮૮ મુજબ હીંદુસ્તાનને લાગુ કર્યોછે. અને તેથી બ્રિટિશ રાજ્યના કાંઠાથી ત્રણ માઇલ સુધીમાં કરેલા ગુન્હા વિષે કાયદો કરવાનો હીંદુસ્થાનના ગવરનર જનરલ ઇનકૌન્સિલને અધિકારછે.

સરકાર વિરૂદ્ધ પીરતાઇના કામમાં તા. ૧૯ જુલાઈ ૧૮૭૩ ને રોજ (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૫૯) એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યોછે કે પીરતાઈ પર ખુનના તોહોમત બદલ મોતની શિક્ષાને માટે કરેલો હુકમ અમે રદ કરીએ છીએ, કેમકે તે પરરાજ્યમાં રહેનાર પ્રજાછે અને ખુન કરવામાં મદદ કરવાનો જે ગુન્હો તેણે કર્યોછે તે સર્વ પરમુલકમાં થયો છે. અને પી. કો. કા. ૨ જો ફક્ત બ્રીટીશ ઇંડિયામાં થયેલા ગુન્હાને લાગુછે.

જે ગુનાહ સદરહુ મુલકનીબહાર થયા હોય, પણ જેહેની તજવીજ કાયદાપ્રમાણે મુલકની માંહે થઈશકે તે ગુનાહોની શિક્ષા.

૩. સદરહુ મુલકની હદની બાહાર કરેલા કોઈ ગુનાહને માટે જે સખ્સની તજવીજ હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરેલ ઇનકાઉન્સિલે કરેલા કોઈ કાયદાથી, થઈ શકતી હોય તે સખ્સની ઉપર સદરહુ મુલકની બાહાર કરેલાં કામને માટે, તે કામ જાણે સદરહુ મુલકની માંહેજ કરેલું હોય એ પ્રમાણે, આ કાયદાના ઠરાવો મુજબ અમલ કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ રાજ્યની રૈયતે પરમુલકમાં ગુન્હો કર્યાથી તેને તે રાજ્યમાં શિક્ષા થઈ હોય અને તેનો દાખલો તે બતાવે તો તેનાપર ફરી તેજ ગુન્હા બદલ કામ ચલાવવું નહિ (જુઓ ઇંટરપ્રીટીશન નં. ૧૦૭ તા. ૩૧ ડીશમબર ૧૮૩૮)

સરકાર વિરૂદ્ધ ગ્રાનના કામમાં તા. ૭ જુલાઈ ૧૮૭૧ને રોજ (મુ.હા. વા. ૮ નં. ૬૨) એવો ઠરાવ કરવામાં આવ્યોછે કે આ કામના કેદીએ મુંબાઈ તાબાના રજપુતસ્થાનમાં આવેલા ટાંક રાજ્યના પ્રગણાના એક ગામમાં એક સખ્સને ગેરવાજબી કેદ કર્યાથી તેનાપર પીનલકોડ કા. ૩૪૨ મુજબ તોહોમત મુક્યું હતું. તેમાં તેની તરફથી એવી તકરાર થઈ કે "મારાપરના તોહોમતની તપાસ કરવાનો આ કોરટને અધિકાર નથી અને હોય તો ઇંગ્રેજી કાયદા પ્રમાણે થવી જોઇએ પણ પીનલકોડ પ્રમાણે નહિ."

પણ માજી સુપ્રીમ કોરટ કે જે હાલની હાઈકોરટછે તેના ચારટરની કા. ૪૪ થી મુંબાઇ સરકાર સાથે સુલેહ રાખનાર રાજ્યોમાં યા દેશી રાજાના મુલકમાં યા મુંબાઈ તાબાના કોઇપણ રાજ્યમાં રાણીની કોઈ રૈયત રાજ્યદ્રોહ, ખુન, બળાત્કારે કઢાવવું, મીસડીમીનર, પ્રવેશ, ખોટાં કામ અને જુલમ કરે તો તેની તપાસ આ કોરટ કરે એમછે, તેથી તેનાપરના તપાસ પીનલકોડ પ્રમાણે કરવાને સત્તાછે.

વળી ઉપરની કા. ૨ માં સરકાર વિરૂદ્ધ પીરતાઇના ફેસલાનો જે આધાર બતાવ્યો છે તેમાં એમપણ છે કે પી. કો. કા. ૩ પ્રમાણે વિશેષ કાયદાથી પીરતાઈ બ્રિટિશ મુલકની કોરટથી ચોકશી થવાને લાયક થયાનું દેખાઈ આવતું નથી તેથી પણ તેનાપરનું તોહોમત રદ કર્યું છે.

સદરહુ કલમ પારકા રાજ્યમાં દેશી રૈયતે કરેલા ગુન્હાને લાગુ નથી એટલે આ કાયદાની નિચે લખેલી કલમો પ્રમાણેનો કોઈ ગુન્હો કોઈ પરરાજ્યમાં કોઇયે કર્યો હોય તો તેની તપાસ તે પરરાજ્યમાં થવી જોઇએ એમ પોલીટીકાલ એજંટને જણાય તો તેમ કરવાને પોલીટીકાલ એજંટ વારંટ કાઢી શકે એમ સને ૧૮૭૯ના આકટ ૨૧ ની કા. ૧૧ માં કહી તેમાં લખેલી કલમો પરીશીષ્ટમાં બતાવીછે તેની વીગત.

કલમ ૨૦૬. ૨૦૮. ૨૨૪. ૨૩૦. ૨૩૧. ૨૩૨. ૨૩૩. ૨૩૪. ૨૩૫. ૨૩૬. ૨૩૭. ૨૩૮. ૨૩૯. ૨૪૦. ૨૪૧. ૨૪૨. ૨૪૩. ૨૪૪. ૨૪૫. ૨૪૬. ૨૪૭. ૨૪૮. ૨૪૯. ૨૫૦. ૨૫૧. ૨૫૨. ૨૫૩. ૨૫૪. ૨૫૫. ૨૫૬. ૨૫૭. ૨૫૮. ૨૫૯. ૨૬૦. ૨૬૧. ૨૬૨. ૨૬૩. ૨૯૯. ૩૦૦. ૩૦૧. ૩૦૨. ૩૦૩. ૩૦૪. ૩૦૭. ૩૧૦. ૩૧૧. ૩૧૨. ૩૧૩. ૩૧૪. ૩૧૫. ૩૧૬. ૩૧૭. ૩૨૩. ૩૨૪. ૩૨૫. ૩૨૬. ૩૨૭. ૩૨૮. ૩૨૯. ૩૩૦. ૩૩૧. ૩૩૨. ૩૩૩. ૩૪૭. ૩૪૮. ૩૬૦. ૩૬૧. ૩૬૨. ૩૬૩. ૩૬૪. ૩૬૫. ૩૬૬. ૩૬૭. ૩૬૮. ૩૬૯. ૩૭૦. ૩૭૧.

૩૭૨. ૩૭૩. ૩૭૫. ૩૭૬. ૩૭૭. ૩૭૮. ૩૭૯. ૩૮૦. ૩૮૧. ૩૮૨. ૩૮૩. ૩૮૪. ૩૮૫. ૩૮૬. ૩૮૭. ૩૮૮. ૩૮૯. ૩૯૦. ૩૯૧. ૩૯૨. ૩૯૩. ૩૯૪. ૩૯૫. ૩૯૬. ૩૯૭. ૩૯૮. ૩૯૯. ૪૦૦. ૪૦૧. ૪૦૨. ૪૦૩. ૪૦૪. ૪૦૫. ૪૦૬. ૪૦૭. ૪૦૮. ૪૦૯. ૪૧૦. ૪૧૧. ૪૧૨. ૪૧૩. ૪૧૪. ૪૩૫. ૪૩૬. ૪૩૭. ૪૩૮. ૪૩૯. ૪૪૦. ૪૪૩. ૪૪૪. ૪૪૫. ૪૪૬. ૪૬૪. ૪૬૫. ૪૬૬. ૪૬૭. ૪૬૮. ૪૭૧. ૪૭૨. ૪૭૩. ૪૭૪. ૪૭૫. ૪૭૬. ૪૭૭.

દોસ્તી રાખનારા પર રાજ્યમાં રાણીના કોઇ નોકરે કરેલા ગુનાહોની શિક્ષા.

૪. આજ સુધી કાંઇ તહનામું અથવા બંદોબસ્ત. ઇસ્ટ ઇંડિયા કંપનીની સાથે થયો હોય, અથવા રાણીને નામે હિંદુસ્તાનની કોઇ પણ સરકારે કર્યો હોય, અથવા હવે પછી કરે, તે તહનામા અથવા બંદોબસ્ત ઉપરથી રાણીની સાથે દોસ્તી રાખનારો કોઇ રાજા અથવા રાજ્યના મુલુકની માંહે. સને ૧૮૬૧ ના મે મહીનાની તારીખ ૧ લીને દીને અથવા ત્યાર પછી રાણીની નોકરીમાં છતાં રાણીનો જે નોકર આ કાયદાના ઠરાવો વિરૂધનાં જે કામ અથવા કસુરનો ગુનેગાર થશે, તે નોકરને તે કામ અથવા કસુરને માટે આ કાયદા મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—કોઇ માણસ પરમુલકનો છતાં હીંદુસ્થાનમાં ૬ મહીના સુધી લાગટ રહ્યો હોય અને તે પોતે ખુશીથી રહ્યો હોય એટલે કોઇના પ્રતિબંધથી રહ્યો ના હોય તો તેની બાબતમાં આ કલમના ઠરાવ લાગુ પડેછે.

"રાણીના નોકર" ની વાખ્યા આજ કાયદાની કા. ૧૪માં બતાવીછે તે જુઓ.

પરરાજ્યમાં કરેલા ગુન્હેગારની બાબતમાં પકડી મંગાવવા તથા પકડી આપવાને માટે સને ૧૮૭૯નો આકટ ૨૧મો છે તે જુઓ.

કેટલાએક કાયદાઓ પર આ આકટથી કાંઇ અસર થતીનથી.

૫. ચોથા વિલિયમના રાજ્યના ૩જા તથા ચોથા વર્ષમાં કરેલા કાયદાના ૮૫ મા બાબના, અથવા ત્યાર પછી કોઇપણ પ્રકારે ઇસ્ટ ઇંડિયા કંપની અથવા સદરહુ મુલુક, અથવા તે માંહેલા રેહેવાસિયો સંબંધી કરેલા પાર્લેમેન્ટના કોઈ પણ આકટના, અથવા રાણી સાહેબની અથવા ઇસ્ટઇંડિયા કંપનીની નોકરી માંહેલા આફિસરો તથા સોલજરો બંડ કરે તથા નાહાશી જાય તેઓને સીક્ષા કરવા સારૂ કરેલા કોઇ પણ આકટના, અથવા હિંદુસ્તાનની દરીઆઇ ફોજનો બંદોબસ્ત કરવાના કોઈ પણ આકટના, અથવા કોઈ પણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદાના, કોઇ પણ ઠરાવને આ આકટ માંહેના કોઈ બીનાથી રદ કરવાનો, અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો, અથવા તેને મોકુફ કરવાનો, અથવા તે પર કોઇ રીતે અસર કરવાનો ઇરાદો નથી.

ટીકા—કોઈ ગુન્હો સામાન્ય કીંવા વિશેષ કાયદાપ્રમાણે હોય અને તેજ ગુન્હો આ કાયદામાં કહેલી વાખ્યા યા કલમમાં સમાતો હોય તો ગુન્હેગારને આ કાયદા પ્રમાણે સજા કરવી. પણ જો કદાચ વિશેષ કાયદા પ્રમાણે સજા થઈ હોય તો તેટલાજ કારણથી એ સજા રદ ન થાય. (મેન્સ. કામે.)

બાબ ૨ જો.

સાધારણ સમજણ.

આ કાયદા

૬. આ કાયદામાં સઘળે ઠેકાણે ગુનાહનાં પ્રત્યેક લક્ષણને, તથા

સાધારણ લક્ષણો ને અપવાદો લાગુ પડેછે, એમ સમજવું. | શિક્ષા સંબંધી પ્રત્યેક ઠરાવને, તથા એહેવાં પ્રત્યેક લક્ષણ અથવા શિક્ષા સંબંધી ઠરાવના પ્રત્યેક દ્રષ્ટાંતને "સાધારણ અપવાદો" એ નામના ભાગ મધ્યે લખેલા અપવાદો લાગુ પડે છે એમ સમજવું, અગર તે તે અપવાદો તે લક્ષણમાં અથવા શિક્ષા સંબંધી ઠરાવમાં અથવા દ્રષ્ટાંતમાં ફરીથી લખ્યા નથી તોપણ.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) આ કાયદા મધ્યે જે જે કલમોમાં ગુનાહોનાં લક્ષણો લખ્યાં છે તેઓમાં એમ લખ્યું નથી કે, એ ગુનાહ સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરનાં બાળકથી થઇ શકે નહી પણ જે સાધારણ અપવાદમાં એમ લખેલું છે કે સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરનાં બાળકે કરેલું કાંઇ પણ કામ ગુનોહ ગણાશે નહી તે અપવાદ તે લક્ષણોને લાગુ પડેછે એમ સમજવું.

(બ) ક એ ખુન કરેલું છે, તેહેને અ પોલીસ અમલદારે વગર વારંટે પકડ્યો તો એ ઠેકાણે અ ગેરબાજબી કેદના ગુનાહનો તકસીરવાર નથી, કેમકે કાયદા પ્રમાણે ક ને પકડવાની તેની ફરજછે; માટે જે અપવાદમાં એમ લખેલું છે કે "જે કામ કરવાની કાયદા પ્રમાણે જે સખસની ફરજછે તે કામ તે સખસે કર્યું, તો તે ગુનોહ નથી" તે સાધારણ અપવાદમાં આ બીના દાખલ થાય છે.

આ કાયદામાં જે શબ્દનો અર્થ એક વાર સમજાવ્યો તે શબ્દ સઘળે ઠેકાણે તેજ અર્થમાં વાપરેલો છે. | ૭. આ કાયદાના કોઇ પણ ભાગમાં જે શબ્દનો અરથ સમજાવ્યો છે તે શબ્દ આ કાયદાના પ્રત્યેક ભાગમાં તેજ અરથ પ્રમાણે વાપરેલો છે.

લિંગ. | ૮. પુરૂષ સરવનામ "તે" તથા 'તે' ને વિભક્તિ લાગીને સિદ્ધ થએલા શબ્દો પુરૂષ તથા સ્ત્રી એ બંનેને લાગુ પડે છે.

વચન. | ૯. એક વચનમાં લખેલા શબ્દોને અનેક વચનમાં પણ સમજવા; અને અનેક વચનમાં લખેલા શબ્દોને એક વચનમાં પણ સમજવા; પણ જે ઠેકાણે તે શબ્દો લખ્યા હોય તે ઠેકાણે તેમ ન સમજવા એવું જણાય, તો ત્યાં તેમ ન સમજવા.

"પુરૂષ" "સ્ત્રી" | ૧૦. "પુરૂષ" એ શબ્દ વડે કોઈ પણ વયનો માનવી પુરૂષ સમજવો અને "સ્ત્રી" એ શબ્દ વડે કોઇપણ વયની માનવી "સ્ત્રી" સમજવી.

"સખસ" | ૧૧. "સખસ" એ શબ્દમાં કોઈ પણ કંપની અથવા સભા અથવા માણસોની મંડળીનો સમાવેશ થાય છે; પછી તે કંપની, સભા, અથવા મંડળીને કારપોરેસનના હક મળ્યા હોય કે નહી તો પણ.

"લોક" | ૧૨. "લોક" એ શબ્દમાં લોકના કોઈ પણ વર્ગનો અથવા કોઇ પણ જમાતનો સમાવેશ થાય છે.

"રાણી" | ૧૩. "રાણી" એ શબ્દ વડે ગ્રેટબ્રિટન તથા આયરલેંડનાં એકઠાં મળેલાં રાજ્યની જે વખતે જે શતાધીશ હોય તે સમજવો.

રાણીનો નોકર. | ૧૪. "રાણીનો નોકર" એ શબ્દો વડે "હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ" એ નામનો વિકટોરીઆના રાજ્યનાં ૨૧ માં તથા ૨૨ મા વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા એ અથવા તેના આધાર ઉપરથી, અથવા હિંદુસ્તાનની સરકારે કે કોઈ પણ સરકારે અથવા તેની સતાથી હિંદુસ્તાન મધ્યે કાયમ રાખેલા, ઠરાવેલા અથવા મુકરર કરેલા સઘળા અમલદારો અથવા નોકરો સમજવા.

"બ્રિટીસ ઈંડિયા" | ૧૫. "બ્રિટિશઈંડિયા" એ શબ્દો વડે બ્રિન્સ આવ વેલ્સ આયરલંડ, સિંગાપોર, તથા મલાકા શીવાયનો "હિંદુસ્તાનનો રાજ્યકારભાર વધારે સારી રીતે ચલાવવા બાબતનો આકટ એ નામના વિકટોરિયાના રાજ્યનાં ૨૧ મા તથા ૨૨ મા વરસમાં કરેલા સદરહુ કાયદાના બાબ ૧૦૬ ઠા ઉપરથી રાણીસાહેબને હાથ જે મુલક આવ્યો છે અથવા આવે તે મુલક સમજવો.

"હિંદુસ્તાનની સરકાર" | ૧૬. "હિંદુસ્તાનની સરકાર" એ શબ્દો વડે હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલ, અથવા હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ પોતાની કાઉનસીલથી ગેરહાજર હોય તે દરમીયાનમાં પ્રેસીડેંટ ઈનકાઉનસીલ અથવા એકલા હિંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ સમજવા; તે તેઓ અથવા તે જે જે અખત્યાર પ્રમાણે કાયદા મુજબ અમલ કરી શકે તે તે અખત્યારને સંબંધે સમજવા.

"સરકાર" | ૧૭. "સરકાર" એ શબ્દ વડે જે શખ્સ અથવા સખ્સોનો બ્રિટિશ ઈંડિયાના કોઈ પણ ભાગમાં હકુમત કરવાનો કાયદા પ્રમાણે અખત્યાર છે તે સખ્સ અથવા સખ્સો સમજવા.

"પ્રેસિડેનસિ" | ૧૮. "પ્રેસિડેનસિ" એ શબ્દ વડે એક પ્રેસીડેનસિના સરકારનો તાબેનો મુલક સમજવો.

"જડજ" | ૧૯. "જડજ" એ શબ્દ વડે જે સખ્સને તેના ઓહદાને લીધે જડજનું નામ આપ્યું હોય તે સખ્સજ નહી, પણ જે જે સખ્સને કાયદાથી કોઈ પણ દીવાની અથવા ફોજદારી મુકદમામાં આખરી ફેસલો, અથવા જે પર અપીલ ન થાય તો આખરી ગણાય એવો ફેસલો, અથવા બીજા કોઈ અધીકારીએ બહાલ રાખેથી આખરી થાય એવો ફેસલો આપવાનો અખત્યાર હોય, અથવા એવો ફેસલો આપવાને કાયદાથી અખત્યાર પામેલા અનેક સખ્સોમાંનો જે એક હોય તે દરએક સખ્સ પણ સમજવો.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) સન ૧૮૫૯ ના ૧૦ મા આકટ મુજબ કલેકટર કોઈ મુકદમામાં અધીકાર ચલાવતો હોય, તે જડજ છે.

(બ) જે તોહોમત બાબત દંડનો અથવા કેદનો હુકમ કરવાનો જે માજીસ્ત્રેટને અખત્યાર હોય તે માજીસ્ત્રેટ તે તોહોમત બાબત પોતાનો અધિકાર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ છે, પછી તેના ફેસલાપર અપીલ હોય કે નહી તોપણ.

(ક) મદ્રાસના કાયદાનાં પુસ્તક માંહેલા સન ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ મુકદમા-

ઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો જે. પંચાયતને અખતિયાર છે તે પંચાયત-માંનો કોઈ પણ માણસ જડજ છે.

(ઙ) જે તોહોમત બાબત તજવીજને સારૂ બીજી કોરટમાં કાંઈ મુકદમો મોકલવાનોજ અખતિયાર જે માજીસ્ટ્રેટને હોય તે માજીસ્ટ્રેટ તે તોહમત બાબત પોતાનો અધિકાર ચલાવતો હોય તે વખતે જડજ નથી.

"ઇનિસાફની કોરટ" | ૨૦. "ઇનિસાફની કોરટ" એ શબ્દો વડે જે જડજને કાયદાથી એકલો રહીને ઇનિસાફનું કામ કરવાનો અખ્તિયાર મળ્યો હોય, અથવા જે જડજોને કાયદાથી એકઠા રહીને ઇનિસાફનું કામ કરવાનો અખ્તિયાર મળ્યો હોય, તે જડજ અથવા જડજો સમજવા; પણ જ્યારે તે જડજ અથવા જડજો ઇનિસાફનું કામ કરતા હોય ત્યારે.

દષ્ટાંત.

મદ્રાસના કાયદાનાં પુસ્તક માંહેલા સન ૧૮૧૬ ના ૭ મા કાયદા મુજબ કામ કરનારા પંચાયત, જેને મુકદમાઓની તજવીજ કરીને ફેસલા કરવાનો અખ્તિયાર છે તે, એક ઇનિસાફની કોરટ છે.

"સરકારી નોકર" | ૨૧. "સરકારી નોકર" એ શબ્દો વડે નીચે લખેલાં બ્યાનો માંહેલાં કોઈ પણ બ્યાનમાં દાખલ થાય એવા સખ્સ સમજવો તેની વીગતઃ

પેહેલું.—રાણીનો હરએક કવેનાંટેડ સરવંટ.

બીજું.—રાણીની જમીનપરની અથવા દરીયાઈ ફોજમાંનો હરએક કમીશંડ, આફીસર, તે હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા કોઈ પણ સરકારના હુકમ તળે નોકરી કરતો હોય ત્યાં સુધી.

ત્રીજું.—હરએક જડજ.

ચોથું—કોઇ પણ ઇનિસાફની કોરટનો હરએક અમલદાર જેનું કામ પોતાના હોદાને લીધે, કાયદાના અથવા હકીકતની કોઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું અથવા તે વિશે રીપોર્ટ કરવાનું અથવા કોઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા કાંઇ મીલકત પોતાના હવાલામાં લેવાનું, કે તેની વ્યવસ્થા કરવાનું, અથવા ઇનિસાફી બાબતના કાંઈ હુકમો બજાવવાનું, અથવા કાંઈ સોગંદ આપવાનું, કે સમજાવવાનું, કે કોરટમાં બંદોબસ્ત રાખવાનું હોય તે; તથા તે કામો માંહેનાં કાંઇ પણ કામો કરવાને કોઈ ઇનિસાફની કોરટે ખસુસન અખ્તિયાર આપેલો હરેક સખસ.

પાંચમું—હરએક જ્યુરીનો માણસ, આસેસર, અથવા કોઈ ઇનસાફના કોરટને કે સરકારી નોકરને મદદ કરનારી પંચાયતમાંનો માણસ.

છઠું—હરએક લવાદ અથવા બીજો સખ્સ જેને કોઈ ઇનિસાફની કોરટે કે કોઈ બીજા મુખ્તિયાર સરકારી અધિકારીએ કાંઈ મુકદમો અથવા બાબત ફેસલો અથવા રીપોર્ટ કરવા સારૂ સોંપી હોય તે.

સાતમું—હરેક સખ્સ જેને પોતાના હોદાના જોરથી કોઈ સખ્સને કેદ કરવાનો અથવા કેદમાં રાખવાનો અખ્તિયાર હોય તે.

આઠમું—સરકારનો હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદાને લીધે ગુનાહ

અટકાવવાનું, ગુનાહોની ખબર આપવાનું, ગુનેહગારોને તેઓનો ઈનસાફ થવા સારૂ કોરટમાં હાજર કરવાનું, અથવા લોકની તનદુરસ્તી, સલામત, કે અનુકુળતા સંભાળવાનું હોય તે.

નવમું—હરએક અમલદાર જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે સરકારની વતી કાંઈ મીલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું, રાખવાનું, કે ખરચ કરવાનું, અથવા સરકારની વતી કાંઈ તપાસ અથવા માગણી, જમાબંદી, કે કરાર કરવાનું, અથવા મેહેસુલ બાબતના કાંઈ હુકમ બજાવવાનું, અથવા સરકારના પઈસા સંબંધી લાભની કાંઈ બાબતની તજવીજ કરવાનું, કે તે વિશે રીપોર્ટ કરવાનું, અથવા સરકારના પઈસા સંબંધી લાભ બાબતનો કાંઈ લેખ કરવાનું, તેના ખરાપણા વિશે સહી કરવાનુ, કે તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું, અથવા સરકારના પઈસા સંબંધી લાભની સંભાળને માટે કરેલા કાંઈ કાયદા તોડાતા અટકાવવાનું હોય તે; તથા હરેક અમલદાર જે સરકારની ચાકરી કે પગારમાં હોય અથવા જેને કાંઈ સરકારી કામ કરવા સારૂ 'ફી' કે કમીશન, મળતું હોય તે.

દશમું—હરએક અમલદાર, જેનું કામ, પોતાના હોદ્દાને લીધે કાંઈ ગામ, શેહેર, કે જીલ્લાનાં કાંઈ સામાન્ય લૌકિક કારણ માટે કાંઈ મિલકત લેવાનું, કબુલ કરવાનું, રાખવાનું કે ખરચ કરવાનું, અથવા કાંઈ તપાસ કે માપણી કે રકમબંદી કરવાનું, અથવા કાંઈ વેરો કે કર વસુલ કરવાનું અથવા કોઈ ગામ, શેહેર, કે જીલ્લાના લોકોના હક મુકરર કરવા સારૂ કાંઈ લેખ કરવાનું, તેનાં ખરાપણા વિશે સહી કરવાનું, અથવા તે લેખ પોતાના હવાલામાં રાખવાનું હોય તે.

દ્રષ્ટાંત.

મ્યુનિસિપાલ કમિશનર સરકારી નોકર છે.

ખુલાસો ૧ લો—ઉપર લખેલાં બ્યાનો માંહેના કાંઈ પણ બ્યાનમાં દાખલ થાય તે સખસો સરકારી નોકર છે એમ સમજવું, પછી તેઓને સરકારે મુકરર કર્યા હોય કે નહીં, તોપણ

ખુલાસો ૨ જો.—જે જે ઠેકાણે "સરકારી નોકર" એ શબ્દો આવે, તે તે ઠેકાણે તે શબ્દો જે માણસ સરકારી નોકર માફક હોદ્દો ચલાવતો હોય તેને વિશે સમજવા; પછી તે માણસના તે હોદ્દા ચલાવવાબાબતના અખ્તિયારમાં કાયદાસંબંધી ગમેતે ખામી હોય, તોપણ:

ટીકા—સરકાર વિરુદ્ધ નૌતમરામ ઉત્તમરામના કામમાં તા. ૨૯ સપટેંબર ૧૮૬૯ ને રોજ (મુ. હા. વા. ૬ પા. ૬૪) થયેલા ઠરાવ પ્રમાણે મુનસીપાલિટીના ઇનજીનીયરને પૈસાનો ખરચ કરવાની મંજુરી આપવાને અધિકાર ન હોય તો પણ મુનસીપાલ કમીટીમાંથી પૈસા આપતો અને લેતો તેથી તે આ કલમની રા. ૧૦ પ્રમાણે સરકારી નોકરછે અને તેથી તેને કામ પ્રસંગે લલચાવનાર લાંચના ગુનાનો ગુનેગાર થાયછે.

સરકાર વિરુદ્ધ કલ્યાણરાય વરજરાયના કામમાં મુંબાઈ હાઇકોરટે તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦ ને રોજ ઠરાવ્યુંછે કે સને ૧૮૬૯નો જનરોલ સ્ટાંપ આકટ અમલમાં આવ્યા પછી એક શખસને સને ૧૮૬૨ના આકટ ૧૦ પ્રમાણે પ્રસીદ્ધ કરેલા નિયમ પ્રમાણે સ્ટાંપ વેચવા કલેકટરે રાખ્યો તો તે બરોબર નથી કેમકે જે આકટની રૂલ પ્રમાણે તેને રાખ્યો તે આકટ તો નવા સ્ટાંપ આકટથી રદ થયો હતો તો એ શખસની બાબતમાં ફકત એમજ ગણાય કે તેણે કલેકટર સાથે સ્ટાંપ વેચવા કરાર કર્યો. પણ તેથી તે કા. ૨૧ની રકમ ૯ પ્રમાણે સરકારી નોકર ગણાતો નથી.

સરકાર વિરૂદ્ધ ઈબ્રાહીમ મુસા વિગેરેના કામમાં તા. ૨૦ નવેંબર ૧૮૭૬ને રોજ મુંબાઈ હાઈકોર્ટે એમ ઠરાવ્યું કે બાઈબલના હાકેમોનું ઠરેલું ઠકરકો કરનારો આકટ ૭ના ૧૫ કલમની રૂએ નિમેલા વકીલટરે જમાબંધી સંબંધી પ્રોસેસ બજાવવાનું તથા વસુલ લેવાનું કામ કરવા સારૂ રાખેલો કારકુન પી. કો. કા. ૨૧ની રકમ ૯ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ બતો કોસ્તોદોસના કામમાં તા. ૪ મારચ ૧૮૬૮ ને રોજ (કો. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૪૯૭) ઠરાવ્યું કે ગવરમેંટ સોલીસીટરે સરકારની મંજુરી લઈને ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસીલે કરેલા ઠરાવ પ્રમાણે કોઈ પણ માણસને કલકત્તા પોલીસકોરટમાં પ્રોસીક્યુટરનું કામ કરવા નિમ્યા હોય તો તે માણસ પી. કો. કા. ૨૧ના અર્થ પ્રમાણે સરકારી નોકર છે.

સરકાર વિરૂદ્ધ મદનમોહનની અરજીના કામમાં તા. ૧૦ ડીસેંબર ૧૮૭૮ ને રોજ (કો. ઇ. વા. ૪ પા. ૩૯૨) ફેસલો થયો કે તેમાં કોરટ આફ વાડસના એક મેનેજરે કેટલાક રૂપીઆ સરકાર તરફથી એક બેંકમાં અનામત મુક્યા. તે બેંક સરકારના ખજાનાનું કામ જુએછે. તે બેંકમાંના એક નોકરે તમે મને કાંઈ બક્ષીશ આપો તો હું આ તમારી રકમ અનામત મુકું એમ તે મેનેજરને કહ્યું તેથી તે મેનેજરે તેનાપર પી. કો. કા. ૧૬૧ પ્રમાણે સરકારી નોકરે લાંચનો ગુનો કર્યો એમ કામ ચલાવ્યું. તે વીશે હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે જો કે સરકાર તરફથી રૂપીઆ અનામત મુકવાના હતા તોપણ આરોપિતે તે પૈસા જે બેંકમાં લીધા તે સરકાર તરફથી લીધા નહિ છતાં બેંકના નોકર તે રીતે તેણે લીધા અને આરોપિત એ સરકારી નોકર નહિ છતાં કેવળ બેંકનો નોકર હતો અને તેથી પી. કો. કા. ૨૧ ની રકમ ૯ના અર્થ પ્રમાણે તે સરકારી નોકર નથી.

"જંગમ મિલકત."

૨૨. "જંગમ મિલકત" એ શબ્દો વડે જમીન તથા જમીનને ચોહોટેલી વસ્તુ અથવા જમીનને ચોહોટેલી વસ્તુ જોડે બાંધી જડાયલી વસ્તુ સિવાયની કોઈ પણ પ્રકારની સાકાર મિલકત સમજવી.

"ગેરવ્યાજબી લાભ."

૨૩. "ગેરવ્યાજબી લાભ" એટલે કાયદાવિરૂદ્ધ ઉપાયોથી મેળવેલી મિલકત જે મિલકતપર તે મેળવનાર સખસનો કાયદા પ્રમાણે હક નથી.

"ગેરવ્યાજબી હાની."

"ગેરવ્યાજબી હાની" એટલે કાયદા વીરૂદ્ધ ઉપાયોથી મીલકતનું જવું, જે મીલકતપર તે જેહેની પાસે જાયછે તે સખસનો કાયદાપ્રમાણે હકછે.

"ગેરવ્યાજબી લાભ"માં મિલકતનું ગેરવ્યાજબી રાખવું પણ સમજવું.

ગેર વ્યાજબી હાનીમાં કાંઈ મિલકતલેવામાં ગેર વ્યાજબી પ્રતિબંધ થાય તે પણ સમજવો.

કોઈ સખસને ગેરવ્યાજબી રીતે કાંઈ મળે ત્યારે, અને તેમજ તે ગેરવ્યાજબી રીતે પોતાની પાસ રાખે ત્યારે પણ, તેને ગેરવ્યાજબી લાભ થયો એમ સમજવું. કોઈ સખસની પાસેથી ગેરવ્યાજબી રીતે કાંઈ મિલકત લઈ લેવાય ત્યારે, અને તેમજ તેહેને કાંઈ મિલકત લેતાં ગેરવ્યાજબી રીતે પ્રતિબંધ થાય ત્યારે પણ, તેને ગેરવ્યાજબી હાની થઈ એમ સમજવું.

"બદદાનતથી."

૨૪. જે માણસ કાંઈ વસ્તુ એક સખસને ગેરવ્યાજબી લાભ કરવાના, અથવા બીજા સખસને ગેરવ્યાજબી હાની કરવાના ઈરાદાથી કરે, તે માણસે તે વસ્તુ બદદાનતથી કરી એમ સમજવું.

"દગલબાજી" | ૨૫. જો કોઈ સખ્સ કાંઈ વસ્તુ દગો કરવાના ઈરાદાથી કરે, તો તે વસ્તુ તેણે "દગલબાજીથી" કરી એમ સમજવું, નહી તો નહી.

"માનવાનું કારણ." | ૨૬. જો કોઈ સખ્સને કાંઈ વસ્તુ માનવાનું પાકું કારણ હોય, તો તેહેને તે વસ્તુ "માનવાનું કારણ" છે એમ સમજવું, નહી તો નહી.

સ્ત્રી, મેહેતા, અથવા નોકરના કબજામાંની મિલકત. | ૨૭. જ્યારે કાંઈ મિલકત, કોઇ સખ્સની વતી, તે સખ્સની સ્ત્રી, મેહેતા, અથવા નોકરના કબજામાં હોય, ત્યારે આ કાયદાના અર્થ પ્રમાણે તે તેજ સખ્સના કબજામાં છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે સખ્સને થોડીવાર અથવા કોઈ વિશેષ પ્રસંગે મેહેતા અથવા નોકરની માફક રાખ્યો હોય તેને આ કલમના અર્થ પ્રમાણે મેહેતો અથવા નોકર સમજવો.

"ખોટું બનાવવું" | ૨૮. જે સખ્સ એક વસ્તુ બીજી વસ્તુના સરખી કરે, એવા ઈરાદાથી કે તે સરખાપણાથી ફરેબ કરવો, અથવા એવું જાણીને કે તેથી ફરેબ થશે એવો સંભવ છે તે સખ્સે તે વસ્તુ ખોટી બનાવી એમ સમજવું.

ખુલાસો—કાંઇ વસ્તુ ખોટી બનાવવામાં નકલ બરાબર થવી જોઇએ એમ જરૂર નથી.

૨૯. "લેખ" એ શબ્દવડે કાંઈ પણ બાબત સમજવી, જે બાબત કોઈ પણ વસ્તુ ઉપર અક્ષર, અંક, કે ચિન્હ વડે, અથવા એ માંહેના એકથી વધારે સાધનો વડે સમજાવી અથવા બ્યાન કરેલી હોય, અને જે સાધનો તે બાબતના પુરાવા દાખલ વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો હોય અથવા વપરાય.

ખુલાસો ૧ લો.—ગમે તે સાધનવડે અથવા ગમે તે વસ્તુ ઉપર તે અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હ કાહાડ્યાં હોય, અને તે પુરાવો કોઈ ઇનસાફની કોરટ માટે ઇરાદો રાખી કર્યો હોય કે નહી, અથવા તે કોઇ ઈનસાફની કોરટમાં વપરાય કે નહી તેહેની કાંઇ ફિકર નથી.

દ્રષ્ટાંતો.

એક લખતમાં કાંઇ કરારની સરતો લખીછે, અને તે લખત તે કરારના પુરાવાની માફક વાપરી શકાય એહવુંછે, તો તે લેખછે.

કોઈ સરાફની ઉપરનો ચેક લેખછે.

વકાલતનામું અથવા મુખત્યારનામું લેખછે.

નકસો જે પુરાવામાં વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો હોય, અથવા જે પુરાવામાં વપરાય તે લેખછે.

જે લખતમાં કાંઇ હુકમ લખ્યો હોય, અથવા કેમ કરવું એ બાબત કાંઇ સલાહ લખી હોય તે લેખછે.

ખુલાસો ૨ જો—અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હો વડે વેપારીઓના અથવા બીજા રિવાજ મુજબ, જે સમજાતુ હોય, તે આ કલમના અરથ પ્રમાણે તે અક્ષર, અંક અથવા ચિન્હોવડે સમજાયછે એમ સમજવું; પછી તે સઘળુ સવિસ્તર લખ્યું ન હોય તોપણ

દ્રષ્ટાંતો.

અ હુકમ કરે તેને નાણાં આપવાં એવી તરેહની એક હુંડીની પાછળ **અ** પોતાનું નામ લખે, તો એ પાછળ લખવાનો અર્થ વેહેપારીઓના રિવાજ મુજબ હેવોછે કે એ

હુંડી જેહની પાસે હોય તેહને નાણાં આપજો. હવે પાછળ જે લખ્યું છે તે લેખ છે,"આ જેહેની પાસે હોય તેહને નાણાં આપજો," એ શબ્દો અથવા એજ મતલબના બીજો શબ્દો જાણે તે સહીની ઉપર લખ્યા હોય એ, પ્રમાણે તેહેનો અર્થ કરવો.

"કિમતી દસ્તાવેજ."

૩૦. "કિમતી દસ્તાવેજ" એ શબ્દો વડે, જે લેખથી કાંઈ કાયદેસર હક ઉત્પન્ન થતો હોય, વધતો હોય, બીજાને અપાતો હોય, ઓછો થતો હોય, નાબુદ થતો હોય, અથવા છોડી દેવાતો હોય; અથવા જે લેખથી કોઇ સખસ કબુલ કરતો હોય કે, માહારી કાયદેસર જુમેદારીછે, અથવા ફલાણો કાયદેસર હક માહારો નથી, એવો લેખ, અથવા એની મતલબનો લેખ, સમજવો.

દૃષ્ટાંત.

આ એ એક હુંડીની પાછળ પોતાનું નામ લખ્યું. હવે એ લખવાની અસર એવી છે કે તે હુંડીપરનો હક જે માણસની પાસે તે હુંડી કાયદા પ્રમાણે આવે તેને પોહોંચે, માટે પાછળ જે લખ્યું તે "કિમતી દસ્તાવેજ" છે.

ટીકા—નકી કીધેલા હિસાબની યાદ લખ્ય, છતાં તેનાપર કોઈ સખસની સહી થઈ ન હોય તોપણ તે યાદ આ કલમ પ્રમાણે કીમતી દસ્તાવેજછે. મ્ટાં. પૃ. ૯

પટાની નકલ આ કલમ પ્રમાણે કીમતી દસ્તાવેજ નથી (મું. હા. વા. ૮ પા. ૨૮ સરકાર વિરુદ્ધ ખુશાલ હીરામન અને ઈંદ્રગીરનો કેસ જુઓ)

વગર સ્ટાંપનો દસ્તાવેજ પુરાવામાં લેવા લાયક નથી તોપણ તે આ કલમ પ્રમાણે કીમતી દસ્તાવેજ ગણાયછે. (મ. હા. વા. ૭ પા. ૨૬)

"વિલ"

૩૧. "વીલ" એ શબ્દ વડે કોઇપણ વશીયતનામાનો લખ્યસમજવો.

કામને કેહેનારા શબ્દોમાં કાયદા વિરુદ્ધ કસુરો પણ સમજવાં.

૩૨. આ કાયદાના હરેક ભાગમાં કરેલા કામોનો બોધ કરનારા શબ્દો હોય તે શબ્દો કાયદા વિરુદ્ધ કસુરોને પણ લાગે છે એમ સમજવું પણ જે ઠેકાણે તે શબ્દો લખ્યા હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય, તો ત્યાંહાં તેમ અરથ કરવો.

"કામ"
"કસુર"

૩૩. "કામ" એ શબ્દ એક કામને અને તેમજ એક પછી એક એ પ્રમાણે કરેલા અનેક કામોને પણ લાગેછે; અને "કસુર"એ શબ્દ એક કસુરને, તેમજ એક પછી એક એ પ્રમાણે કરેલી અનેક કસુરોને પણ લાગે છે.

ઘણાસખસોનો ઇરાદો પાર પાડવા સારુ તે સઘળા સખસોએ મળીને કરેલા કામની જવાબદારી

૩૪. "ઘણા સખસોનો ઇરાદો હોય તે પાર પાડવા સારુ તે સઘળા સખસોએ મળીને જ્યારે કાંઇ ગુનાહનું કામ કરેલું હોય, ત્યારે તેઓમાંનો હરેક સખસ, તે કામ તેણે એકલાએજ કરેલું હોય એ રીતે તે કામને માટે જવાબદાર છે."

જ્યારે એહેવું કાંઇકામસાપ્રાધ ગ્નાન અથવા ઇરાદાથી થયાને લીધે ગુનોહ ગણાતું હોય,ત્યારે.

૩૫. જો કાંઇ કામ ઘણા સખસોએ કર્યુ હોય, અને તે કામ કાંઇ સાપ્રાધ ગ્નાન અથવા ઇરાદાથી થયાને લીધેજ ગુનોહ ગણાતું હોય તો તેઓમાંનો હરેક સખસ, જે તે કામમાં તેવાં ગ્નાન અથવા ઇરાદાથી સામીલ થયો હોય તે, તેણે એકલાએજ તેવાં ગ્નાન અથવા ઇરાદાથી તે કામ કર્યુ હોય એ રીતે, તે કામને માટે જવાબદાર છે.

થોડીએક કાંઇ કામથીતથા થોડી એક કાંઇકસુરથી કરેલી અસર.

૩૬. જો, કાંઇ કામથી અથવા કાંઇ કસુરથી, કાંઇ અસરકરેવી, અથવા અસર કરવાની કોશીશ કરવી, એ કાંઇ ગુનોહ હોય, તો તેજ અસર થોડી કાંઇ કામથી કરવી, અને થોડી કાંઇ કસુરથી કરવી, એ પણ તેજ ગુનોહ છે એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

અ ઝ ને ખોરાક આપવાની કાયદા વિરૂધ કસુર કરીને તથા ઝ ને મારીને ઇરાદાથી ઝ નું મોત થાય એમ કરે તો, અ એ ખુન કરેલુ એમ સમજવું.

ઘણાંકામો મળીને કંઇ ગુનોહ થવો હોય તો બેઓમાંનુંએકકામ કરીતોમદદકરવી.

૩૭. જો કોઇ ગુનોહ ઘણાં કામો કરવાથી થયો હોય તો, જે સખસ એકલો અથવા બીજા કોઇ સખસોની સાથે રહીને તે કામો માંહેનું ગમે તે એક કામ કરીને તે ગુનોહ કરવામાં ઇરાદાથી સહકાર કરે, તે સખસે તે ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ તથા બ હરેક જુદે જુદે વખતે થોડું થોડું જેહેર આપીને ઝને મારી નાખવાનો ઠરાવ કરે, અને અ તથા બ તે ઠરાવ મુજબ ઝ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી ઝેર આપે, અને તેને જુદે જુદે વખતે આપેલાં તે ઝેરની અસરથી ઝ મરી જાય, તો એ ઠેકાણે ખુન કરવામાં અ તથા બ ઇરાદાથી સહકારી થયા; અને તેઓનાં કામ જુદાં જુદાં તોપણ તે બંને તે ગુનાહના તકશીરવાર છે એમ સમજવું. કેમકે તેઓમાંના હરેકે જેથી મોત થયું એવું કામ કીધુંછે.

(બ) અ તથા બ એ બે એકઠા જેલર છે, અને તેઓના હોદાને લીધે, ઝ એક કેદી છે તે વારાફરતી છ છ કલાક એક એકના હવાલામાં રહેછે. હવે ઝ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી, તે અસર પેદા કરવામાં જાણી બુઝીને તેઓ સહકારી થાય એવી રીતે કે ઝ ને પોંચાડવા સારૂ તેઓને આપેલો ખોરાક તેઓ, પોત પોતાના હાજરીના દરમીયાનમાં ઝ ને પોંચાડવા કાયદા વીરૂદ્ધ કસુર કરે અને ઝ ભુખે મરી જાય, તો અ તથા બ એ બંનેએ ઝ નું ખુન કરેલું એમ સમજવું.

(ક) અ જેલરના હવાલામાં ઝ કેદી છે. ઝ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ ઝ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂદ્ધ કસુર કરે, જેથી ઝ ઘણો અશકત થઇ જાય, પણ તે ભુખમરો એટલો ન થઇ પડે કે તેથી તે મરી જાય પછી અ પોતાના હોદ્દાપરથી બરતરફ થઇને બ તેની જગો પર મુકરર થાય અને બ અ ની સાથે મીલાપી અથવા સહકારી ન થતાં, ઝ ને ખોરાક આપવામાં કાયદા વીરૂધ કસુર કરે એવું જાણીને કે તેમ કરેથી ઝ મરી જશે એવો સંભવ છે, અને ઝ ભુખે મરી જાય, તો બ એ ખુન કરેલુ એમ સમજવું; પણ અ કાંઇ બ ની સાથે સહકારી થયો નહી માટે અ એ માત્ર ખુન કરવાની કોશીશ કરી એમ સમજવું.

કાંઇ ગુનાહનું કામ કરવામાં ઘણા સખશો શામિલ થયા હોય,

૩૮. કાંઇ ગુનાહનું કામ કરવામાં ઘણા સખસો લાગેલા અથવા સામિલ હોય, તો તેઓ તે કામથી જુદા જુદા ગુનાહના તકસીરવાર થઇ શકે.

તો તેઓ જુદા જુદા ગુનાહના તકશીરવાર થઇ શકે |

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ની ઉપર હુમલો કરે, પણ તે વખતે તેને એટલો ભારે ક્રોધ ચહડેલો હોય કે તેને હાથે ઝ નું મરવું ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાનો શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ થાય; તે-હેવામાં ઝ ની ઉપર દ્વેષ ભાવથી, તથા ઝ ને મારી નાંખવાના ઇરાદાથી, અ ની માફક ક્રોધ ન ચહડ્યા છતાં, ઝ ને મારી નાખવામાં બ અ ને મદદ કરે, તો એ ઠેકાણે, અગર ઝ નું મોત આણવામાં અ તથા બ એ બંને શામિલ છે તોપણ, બ એ ખુન કીધું, અને અ એ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્ય વધ કીધો એમ સમજવું.

"બુદ્ધિપુર્વક." | ૩૯. જ્યારે કોઇ સખસે જે ઉપાયથી કાંઈ અસર પેદા કરવાનો ઇરાદો કર્યો હોય તે ઉપરથી અથવા જે ઉપાયથી તે અસર પેદા થઇ હેવો સંભવ છે એમ, તે ઉપાય કામે લગાડતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે ઉપાયથી, તે તે અસર પેદા કરે, ત્યારે તેને બુદ્ધિ પુર્વક તે અસર પેદા કરી એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

એક મોહોટા શેહેરમાં એક ઘર છે. તેમાં માણુસો રેહે છે. તે ઘરને, રાતને વખતે, અપહરણનો ગુનોહ શેહેલ કરવા માટે, અ આગ લગાડે, અને તેથી એક સખસનું મોત થાય, તો એ ઠેકાણે કોઇનું મોત આણવાને અ એ ઇરાદો ન કીધો હોય, અને પોતાનાં કામથી મોત થયું એમ જાણીને અ દીલગીર પણ થાય, તો પણ તેણે બુદ્ધિ પુર્વક તે મોત આણ્યું એમ સમજવું.

"ગુનોહ." | ૪૦. આ કલમની બીજી અને ત્રીજી રકમમાં જણેલા બાબ અને કલમો શિવાય "ગુનોહ" એ શબ્દ વડે જે વસ્તુને માટે આ કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે તે વસ્તુ સમજવી.

"૪ થા બાબમાં અને હેઠળ લખેલી કલમોમાં એટલે ૧૦૯ મી, ૧૧૦ મી, ૧૧૨ મી, ૧૧૪ મી, ૧૧૫ મી, ૧૧૬ મી, ૧૧૭ મી, ૧૮૭ મી, ૧૯૪ મી, ૧૯૫ મી, ૨૦૩ જી, ૨૧૧ મી, ૨૧૩ મી, ૨૧૪ મી, ૨૨૧ મી, ૨૨૨ મી, ૨૨૩ મી, ૨૨૪ મી, ૨૨૫ મી, ૩૨૭ મી, ૩૨૮ મી, ૩૨૯ મી, ૩૩૦ મી, ૩૩૧ મી, ૩૪૭ મી, ૩૪૮ મી, ૩૮૮ મી, ૩૮૯ મી, અને ૪૪૫ મી કલમમાં "ગુનોહ" આ શબ્દ લખેલો છે તે શબ્દ વડે જે વસ્તુને માટે આ કાયદામાં, અથવા આ કાયદામાં બાખ્યા લખેલી છે તેવા કોઇ વિશેષ કાયદામાં અથવા સ્થાનિક કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યુંછે. તે વસ્તુ સમજવી."

"અને ૧૪૧ મી, ૧૭૬ મી, ૧૭૭ મી, ૨૦૧ લી, ૨૦૨ જી, ૨૧૨ મી, ૨૧૬ મી, અને ૪૪૧ મી કલમમાં "ગુનોહ" આ શબ્દ લખેલો છે તે શબ્દનો અર્થ જે વસ્તુને માટે વિશેષ કાયદામાં કે સ્થાનિક કાયદામાં શિક્ષા કરવાનું ફરમાવ્યું છે અને તેજ કાયદા ઉપરથી તે વસ્તુને માટે દંડ સુધાં અથવા દંડ વગર છ મહીનાની અથવા તે કરતાં વતી

મુદ્દતની કેદની શિક્ષા કરવા ફરમાવ્યું હોય ત્યારે તેવોજ અરથ સમજવો."

"વીશેષ કાયદો" | ૪૧ "વિશેષ કાયદો" એટલે કાંઇ ખાસ બાબતને લાગુ પડે એવો કાયદો.

"સ્થાનીક કાયદો" | ૪૨. "સ્થાનિક કાયદો" એટલે બ્રિટિશ ઇંડિયાના કોઇ વિશેષ ભાગનેજ લાગુ પડે એવો કાયદો.

"કાયદા વીરૂદ્ધ." "કાયદા પ્રમાણે ફરજ" | ૪૩. "કાયદા વિરૂદ્ધ" એ શબ્દો જે જે વસ્તુ ગુનોહ છે, અથવા કાયદાએ મને કરેલી છે, અથવા દિવાની ફરિયાદીનું કારણ થાયછે, તે પ્રત્યેકને લાગુ પડે છે; અને જે સખસ જે વસ્તુ કરવામાં કસુર કરે તો કાયદા વીરૂદ્ધ થાય, તે વસ્તુ કરવાની તે સખસની "કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે" એમ સમજવું.

"નુકશાન" | ૪૪. "નુકશાન" એ શબ્દ વડે કોઇ પણ સખસના સરીરને, મનને, આબરૂને, અથવા મિલકતને કાયદા વીરૂધ રીતે કરેલી કાંઇ પણ હાનિ સમજવી.

ટીકા—સરકાર વિરૂદ્ધ નાથા લાલા (મુ. હા. વા. પ. પા. ૬૭ તા. ૬ અગસ્ટ ૧૮૬૮) ના કામમાં તેણે લગન વખતે રસ્તા ઉપર દારૂ ફોડ્યાથી ફરીયાદીના માંડવાને અગ્નીથી કેટલુંક નુકશાન થયાથી તેનાપર કા. ૨૮૫ મુજબ તોહોમત હતું પણ એ નુકશાન મીલકતનુંછે અને સદરહુ કા. ૨૮૫ શરીરના નુકશાનને લાગેછે એ હેતુથી આ કામ હાઇકોરટમાં ગયાથી ઠરાવ્યું કે પી. કો. કા. ૪૪માં નુકશાન એ શબ્દના અર્થ વિશે અને કા. ૭ની સાધારણ વાખ્યા વિશે વિચાર કરતાં ફરિયાદીની મીલકતને ગેરકાયદેશર રીતે થયેલી નુકશાનીનો પી. કો. કા. ૨૮૫માં શમાશછે.

મુ. બા. કા. વા. ૫ પા. ૨૮૧ સરકાર વિરૂદ્ધ અસરફઅલ્લી અને બીજાના કામમાં તા. ૨૪ જુન ૧૮૭૯ને રોજ એમ ઠરાવ્યુંછે કે પોલીશની રૂબરૂ ખોટું તોહોમત મુકયુ હોય અને એકાદ કોરટમાં આગળ કામ ચલાવવાનો બીલકુલ ઇરાદો ન હોય તો જેનાપર તે ખોટું તોહોમત મુકયું તેને કા. ૪૪માં કહ્યા પ્રમાણે ખાસ નુકશાન થાયછે.

"જિંદગી" | ૪૫. "જિંદગી" એ શબ્દ વડે માણસની જિંદગી સમજવી; પણ જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય, તો ત્યાં તેમ અરથ કરવો.

"મોત" | ૪૬. "મોત" એ શબ્દ વડે માણસનું મોત સમજવું; પણ જે ઠેકાણે એ શબ્દ લખ્યો હોય તે ઠેકાણે મતલબ જોતાં એથી ઉલટો અરથ દેખાતો હોય તો ત્યાહાં તેમ અરથ કરવો.

"જાનવર" | ૪૭. "જાનવર" એ શબ્દવડે માણસ સિવાય બીજી કાંઇ પણ જીવ વાળી વસ્તુ સમજવી.

"વાહાણ" | ૪૮. "વાહાણ" એ શબ્દ વડે જળ મારગે માણસોને અથવા મિલકતને લેઇ જવા માટે કરેલી કાંઇ પણ વસ્તુ સમજવી.

"વરસ" | ૪૯. "જે જે ઠેકાણે વર્ષ" એ શબ્દ અથવા "મહીનો" એ શબ્દ લખ્યો હોય, તે તે ઠેકાણે એમ સમજવું કે ઇંગ્રેજી પંચાંગ પ્રમાણે તે વરસ અથવા મહીનો ગણવો.

"કલમ" | ૫૦. "કલમ" એ શબ્દ વડે આ કાયદાના બાબના જે જે ભાગો નીં આગળ આંકડાં લખીને તેઓને જુદા પાડેલા છે તેઓમાંનો એક ભાગ સમજવો.

"સોગંદ" | ૫૧. "સોગંદ" એ શબ્દમાં, સોગંદને ઠેકાણે ધરમ પુર્વક પ્રતિજ્ઞા કરવાનું કાયદામાં ફરમાવેલું હોય તે પ્રતિજ્ઞા, તથા, ઇનસાફની કોરટમાં કે બીજે ઠેકાણે, કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કાંઇ પણ એકરાર કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું અથવા રજા આપી હોય, અથવા જે એકરાર પુરાવાના કારણસર વાપરેલ હોય. તે એકરાર, પણ સમાય છે એમ સમજવું.

"શુદ્ધબુદ્ધિ" | ૫૨. જે વસ્તુ ઘટતી સંભાળ તથા ધ્યાન વિના કરી અથવા માની હોય તે "શુદ્ધબુદ્ધીથી" કરી અથવા માની એમ સમજવું નહિ.

બાબ ૩ જો.

શીક્ષા બાબત.

"શિક્ષા" | ૫૩. આ કાયદાના ઠરાવો પ્રમાણે ગુનેહગારો જે શીક્ષાઓને લાયક છે તે નીચે પ્રમાણેઃ—

પેહેલી—મોત.

બીજી—સમુદ્રપાર.

ત્રીજી—શાશનીક દાસત્વ.

ચોથી—કેદ, કેદ બે પ્રકારની છેઃ—

(૧) સખત એટલે સખત મજુરી સાથે.

(૨) આસાન.

પાંચમી—મીલકત સરકાર જપત થવી.

છઠી—દંડ.

ટીકા—સદરહુ કલમમાં કહેલી શિક્ષા શિવાય વળી સને ૧૮૬૪ના આકટ ૬ થી ફટકાની સજા વધારેલામાં આવીછે માટે તે આકટ જુઓ.

તથા ક્રીમીનલ પ્રોસીજરકોડમાં કા. ૩૯૦ થી ૩૯૫ સુધીની કલમો ફટકાના સંબંધમાં છે માટે તેપણ જુઓ.

પરીશિષ્ટમાં કલમોના આસનમાં શિક્ષા કરવાની બાબતમાં જ્યાંહાં કેદ તથા દંડ એવા શબ્દ વાપરેલાછે તે કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનાને માટે ગુનેગારને ફકત દંડની શીક્ષા કરવી નહિ. પણ થોડી યા જાદે કંઇપણ કેદની શિક્ષા કરી તે સાથે દંડ થઈ શકે (જુઓ મુ. હા. વા. ૧ પા. ૪ સરકાર વિરૂદ્ધ ચેનવિયોવાસીદ્રામશેટીનો ફેસલો તા.૧ જુલાઈ ૧૮૬૩ ને રોજ થયો છે તે.

મોતની શિક્ષાને બદલે બીજી શિક્ષા. | ૫૪. જે જે બાબતમાં મોતની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં, ગુનેહગારની રજામંદી શીવાય, હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણાની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે આ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી ગમે તે સીક્ષા કરવાને મુખત્યાર છે.

જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા.

૫૫. જે જે બાબતમાં જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય તે તે બાબતમાં ગુનેહગારની રજામંદી શીવાય, હિંદુસ્તાનની સરકાર અથવા જે ઠેકાણે તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તે ઠેકાણાની સરકાર તે શીક્ષાને બદલે ચઉદ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવાને મુખ્તયાર છે.

યુરોપિયન તથા અમેરિકન લોકોને સમુદ્રપારની શીક્ષાને બદલેશાસનિકદાસત્વનીશિક્ષાકરવી.

૫૬. જે જે બાબતમાં કોઇ સખસ યુરોપીયન અથવા અમેરિકન છતાં, આ કાયદામાં જેને માટે સમુદ્રપારની શીક્ષા ઠરાવી છે એવો કોઇ ગુનોહ તેની ઉપર સાબીત થાય, તે તે બાબતમાં સમુદ્રપારની શીક્ષાનો, હુકમ ન કરતાં સન ૧૮૫૫ ના ૨૪ મા આકટના ઠરાવો મુજબ કોરટે તે ગુનેહગારને શાસનિક દાસત્વની શીક્ષાનો હુકમ કરવો.

જીવતાં સુધીની શિક્ષાનો ઠરાવ નહીહોય અને દસ વરસ કરતાંવતીમુદતની કેદની શિક્ષાનોઠરાવ હોય તે બાબત વિશેષઠરાવ

"પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, સદરહુ આકટ ઠરચો નહી હોત તો જે ગુનાહ બાબત યુરોપીયન અથવા અમેરીકન માણસ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાને લાયક થતે નહી પણ દસ વર્ષ કરતાં વતી મુદત સુધી સમુદ્રપાર મોકલવાની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થતે તો તે ગુનાહ બાબત તે માણસ કોરટની નજરમાં આવશે તે પ્રમાણે છ વરસ કરતાં વતી મુદત સુધી શાસનિક દાસત્વની શીક્ષા પામવાને અથવા તેને તે શીક્ષા કરવાનો હુકમ થવાને તે લાયક થશે, પણ જીવતાં સુધી શાસનિક દાસત્વની શીક્ષાને લાયક થશે એવું સમજવું નહી."

શિક્ષાની મુદતના ભાગ.

૫૭. શીક્ષાની મુદતોના ભાગોની ગણુતી કરવામાં જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષાને વીસ વરસની સમુદ્રપારની શીક્ષાની બરાબર ગણવી.

ટીકા—આ કલમનો હેતુ એમ નથી કે કોઈ ગુનેગારને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી અને તે વિશ વર્ષ ત્યાંહાં રહ્યો એટલે તેની શિક્ષા પુરી થઈ. પણ તેનો હેતુ એવોછે કે પરીશિષ્ટમાં તેમજ આ કાયદાની કલમોમાંની કેટલીક કલમમાં એમ ઠરાવ્યું છે કે અમુક ગુનો કરે તો તેને મૂળ ગુનાને જેટલી શિક્ષા ઠરાવી હોય તેનાથી અડધી, ચોથી યા આઠમા ભાગની શિક્ષા કરવી એમ ઠરાવ્યુંછે. હવે જો કોઈ મૂળ ગુનાને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કાયદામાં ઠરાવી હોય અને તે ગુનો કરવાને મદદ કરનારને યા કોશીશ કરનારને અડધી શિક્ષા કરવાની હોય તો તે ગુનેગારને તેવી વખતે દશ વર્ષની મુદત સુધીની સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે. દૃષ્ટાંત—

કોઈ સખસે પીનલકોડ કા. ૩૭૬, ૩૭૭ વિગેરેની કલમોમાં કહેલા ગુનાની કોશીશ કરવાનો ગુનો કર્યો તો તેવી કોશીશને માટે આ કાયદામાં સ્પષ્ટ શિક્ષા ઠરાવી ન હોય તો કા. ૫૧૧ પ્રમાણે જે ગુનાને માટે કોશીશ કરી હોય તે ગુનામાં કહેલી શિક્ષાના અડધ યા ચોથે ભાગે શિક્ષા કરવી એમછે ને ૩૭૬. ૩૭૭માં જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર યા અમુક મુદતની કેદની શિક્ષા કહીછે પણ ન્યાયાધીશની મરજીમાં કોશીશ કરનાર ગુનેગારને તે ગુના માટે સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવાનો વિચાર થાયતો તે સમુદ્રપારની શિક્ષાની અડધ યા ચોથાઈ ગણવામાં ૨૦ વરસની સંખ્યાનું અડધ યા ચોથાઈ કરી તે પ્રમાણેની મુદતની સમુદ્રપારની શિક્ષા તેને થઈ શકે એટલે અડધ હોય તો ૧૦ વરષ અને ચોથી હોયતો ૫ વર્ષ સમુદ્રપારની શિક્ષા થાય.

જે ગુનેહગારોને સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે ગુનેહગારોને સમુદ્રપાર કરતાં સુધી શું કરવું.

૫૮. જે જે બાબતમાં સમુદ્રપારની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં જે ગુનેહગારને સમુદ્રપાર કરતાં સુધી જાણે તેને સખ્ત કેદની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય એ રીતે તેની ઉપર અમલ કરવો, અને તે કેદ રેહે તે મુદતના દરમિયાનમાં તેણે સમુદ્રપારની શીક્ષા ભોગવી એમ સમજવું.

કેદને ઠેકાણે સમુદ્રપારનો હુકમ ક્યારે થઈ શકે.

૫૯. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને સાત વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તે તે બાબતમાં તે ગુનેહગારને કેદની શીક્ષાનો હુકમ ન કરતાં સમુદ્રપારનો હુકમ કરવાને તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ મુખ્તયાર છે; પણ તે સમુદ્રપારની શીક્ષા સાત વરસ કરતાં ઓછી મુદતની ન હોવી જોઇએ, તથા આ કાયદા મુજબ જેટલી મુદતની કેદની શીક્ષાને તે ગુનેહગાર લાયક હોય તે કરતાં વધારે મુદતની પણ ન હોવી જોઇએ.

ટીકા—જે અમલદારને ૭ વર્ષસુધી કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકારછે એવા કોઈ અમલદારે આ કલમથી મળેલો અધિકાર ચલાવવો. મે. કા. પૃ. ૨૬

આ કલમ જે ગુનાને માટે ૭ અને તેથી વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે તેવા ગુનાને લાગેછે પરંતુ કેદીને જુદા જુદા ગુના બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપી હોય અને તે ૭ વર્ષ કરતાં વધારે એકંદર મેળવ્યાથી થઈ હોય તો તેવી બાબતમાં આ કલમ લાગુ પડતી નથી. (ક્રા. વિ. રી. વા. ૫ પાને ૪૪ તથા વા. ૮ પાને ૨)

આ કલમ પ્રમાણે કેદને બદલે સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવાની કહીછે તે જે કલમમાં જેટલી મુદત સુધી કેદ કહી હોય તે મુદત કરતાં વધારે મુદતની સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે નહિ એટલે કોઈ કલમમાં જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વર્ષની મુદતસુધીની કેદની શિક્ષા એમ કહ્યું હોય અને કોરટ તે ગુનાને માટે જીવતાસુધીની સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવાને ધારતી ન હોય તો તેવે પ્રસંગે કેદની શિક્ષાને બદલે સમુદ્રપારની જે શિક્ષા કરવામાં આવે તે ૧૦ વર્ષ કરતાં વધારે મુદતની થઈ શકે નહિ.

(કેટલીએક બાબતોમાં) કેદ આખીમુદત અથવા થોડી મુદત સુધી સકત અથવાઆસાન, એહેવોહુકમથઈશકે

૬૦. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકતીહોય, તે તે બાબતમાં આખી કેદ સખ્ત અથવા આખી આસાન, અથવા તે કેદનો કાંઈ ભાગ સખ્ત તથા બાકીનો ભાગ આસાન, એ પ્રમાણે શીક્ષાના હુકમમાં ફરમાવવાને તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ મુખ્તયાર છે.

ટીકા—શિક્ષાની મુદત ગણવી તે જે તારીએ ફેસલો આપ્યો તે દીવસથી ગણવી. અને કેદીએ અપીલ કર્યાથી અપીલનો નિકાલ થતા સુધી શિક્ષા મુલતવી રહી હોય અને પછી અપીલ ના મંજુર થાય તો જેટલા દિવસ શિક્ષા મુલતવી રહી હોય તેટલા દિવસ શિક્ષાની મુદતમાંથી બાદ થઈ શકે નહિ. (સદરકોરટ ર્‌લીંગ તા. ૨૮ અપરેલ ૧૮૬૨)

મિલકત સરકાર જપ્ત થાય એહેવો હુકમ.

૬૧. જે જે બાબતમાં કોઈ સખસની ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તે ગુનેહગાર પોતાની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને લાયક છે, તે તે બાબતમાં ફરમાવેલી શીક્ષા, અથવા તેને બદલે કરવામાં આવી હોય એવી બીજી શીક્ષા, ભોગવી રહ્યા વીના, અથવા

તેને માફ થયા વીના, સરકારના લાભ શીવાયુ બીજી રીતે, તે ગુનેહગારથી કાંઈ મીલકત મેળવી સકાશે નહી.

દ્રષ્ટાંત.

હિંદુસ્તાનની સરકારની સાહામા લડાઈ કરવાનો ગુનોહ અ ની ઉપર સાબીત થયો, તેથી તેની સઘળી મીલકત સરકાર જપત થવાને અ લાયકછે. હવે શીક્ષાનો હુકમ થયા પછી, તથા તે હુકમ કાયમ છે તે દરમિયાનમાં અ નો બાપ કાંઈ મિલકત મુકીને મરી જાય, જે મિલકત, અગર સરકાર જપતીનો હુકમ ન થયો હોત તો, અ ની થાત; તો તે મિલકત સરકારની થાય એમ સમજવું.

જે ગુનેહગારો મોતની, સમુદ્રપારની, અથવા કેદના શિક્ષા થઈ શકે એહેવા હોય તેઓની મીલકત સરકાર જપ્તથવી.

૬૨. જે જે બાબતમાં કોઈ સખ્સની ઉપર મોતની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનોહ સાબીત થાય, તે તે બાબતમાં તે સખ્સની સ્થાવર જંગમ સઘળી મીલકત સરકાર જપત થાય એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખતિયાર છે; અને જે જે બાબતમાં કોઈ સખ્સની ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે તે ગુનાહને માટે તેને સમુદ્રપાર કરવામાં આવે, અથવા સાત વરસ અથવા તે કરતાં વધારે મુદતની કેદની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં તેના સમુદ્રપારની અથવા કેદની મુદતના દરમિયાનમાં તે સખ્સનાં કુટુંબ તથા અનુજીવીઓને માટે સરકારની નજરમાં દુરસ્ત જણાય તેવો બંદોબસ્ત સરકાર કરે એવી છુટ રાખીને, તે મુદતના દરમિયાનમાં તે સખ્સની સરવે સ્થાવર તથા જંગમ મિલકતનું ભાડું તથા ઉપજ સરકાર જપત થાય, એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે એક સખ્સને શિક્ષા ભોગવવાનો હુકમ કરેચો હોય અને તે મુદતમાં તેની મીલકતનું ભાડુ તથા ઉત્પન્ન સરકાર જપત કરી રાખે એવો હુકમ થયો હોય તેમાં ઠરાવ્યું કે જે કોરટની સામે તે સખ્સની તપાસ ચાલી અપરાધ શાબિત થયો હોય તે કોરટને મજકુર ભાડુ તથા ઉત્પન્નનો કાંઈ ભાગ ફરિયાદીને બદલા દાખલ અપાવવાનો અધિકાર નથી. (મુ. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ નાનાપતલુનો ફેસલો તા. ૧૦ જુન ૧૮૮૦ ને રોજ થયોછે તે જુઓ)

દંડની રકમ

૬૩. કેટલે સુધી દંડ કરવો, એનીરકમ જ્યાં ઠરાવી નથી ત્યાં ગુનેહગારને જે દંડ થઈ શકે તે દંડની કાંઈ હદ બાંધી નથી પણ અતિશય દંડ કરવો નહી.

દંડ ન આપે, તો કેદનો હુકમ.

૬૪. જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને દંડની શીક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, તે તે બાબતમાં, તે ગુનેહગાર દંડ ન આપે તો, તે આટલી મુદત સુધી કેદ ભોગવે એ પ્રમાણે તે ગુનેહગારને શીક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટ તે હુકમમાં ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અનેએ કેદ, બીજી કાંઈ કેદની શીક્ષાનો હુકમ તે ગુનેહગારની ઉપર થયો હોય તે કેદની ઉપરાંત, અથવા એક શીક્ષાને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના હુકમ ઉપરથી જે કેદને તે લાયક હોય તે કેદની ઉપરાંત, સમજવી.

ટીકા—આ કલમ આ કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાની બાબતમાં લાગુ હતીપણ સને ૧૮૬૮ના આકટ નંબર ૧ની કા. ૫ થી બીજા કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાની બાબતપણ લાગુ થઈ છે, તે કલમમાં નિચે પ્રમાણેછે.

પીનલકોડની કા. ૬૩ ના આરંભથી કા. ૭૦ના છેડા સુધીની કલમોના તથા ક્રીમીનલ પ્રોસીજરકોડની કા. ૬૧ના ઠરાવો હવે પછી આક્ટ થાય તેના આધારથી દંડ કરવામાં આવે તેને લાગુ થશે પણ તે આક્ટમાં એ વાત વિરુદ્ધ ખુલાસો કરીને ઠરાવ કરેલા હશે તો લાગુ થશે નહિ.

જે ગુનાહને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શિક્ષા થઈ શકતી હોય તેવા ગુનાહમાં દંડ ન આપે તો તેને બદલે કેદની મુદતની હદ.

૬૫. અગર કોઈ ગુનાહને માટે કેદ તથા દંડ એ બંને શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે ગુનોહ કરનાર દંડ ન આપે તો તેને આટલી મુદત સુધી કેદ કરવો એ પ્રમાણે જે કોરટ ફરમાવે તેણે તે મુદત, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી ઘણામાં ઘણી કેદની જે મુદત હોય તેના ચતુરથાંસ કરતાં વધારે ઠરાવવી નહી.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે કેદની સાથે દંડની શિક્ષા થઈ શકે તે વખતે દંડ બદલ કેદની શિક્ષા ગુનાને માટે ઠરાવેલી કેદની શિક્ષાના ¼ કરતાં વધારે નહિ જોઈએ એમછે પણ એજ બાબતમાં માજીસ્ટ્રેટની બાબતમાં ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૩નાં નિયમ પ્રમાણે છે.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યુંછે કે જે મુકદમામાં ફેસલો કોઈ માજીસ્ટ્રેટ કર્યો હોય અને તેમાં પહેલાની શિક્ષાના હુકમનો ભાગ કેદ ઠરાવી હોય તે મુકદમામાં દંડ ન આપેથી કેદ કરવાની જે મુદત ઠરાવવી તે, દંડ ન આપેથી જે કેદ ઠરાવવામાં આવે તે શિવાય તે ગુનાને સારૂ જેટલી મુદતની બીજી કેદની શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર હોય તે મુદતના ચતુર્થાંસ કરતાં કદાપી વધારે ઠરાવવી નહિ.

સને ૧૮૫૦ ના આક્ટ ૩૧ ની કા. ૩ પ્રમાણે કરેલા ગુનાને માટે ત્રણમાસની કેદની શિક્ષા ઠરાવીછે પણ એક માજીસ્ટ્રેટે આ કામમાં દંડ ન આપેથી કેદની શિક્ષા એક માસની કરેલી તે કામમાં માજીસ્ટ્રેટને ખુલાસો પુછતાં તેમણે કહ્યું કે પી. કો. કા. ૬૫નો ઠરાવ ફકત તેજ કાયદા પ્રમાણે કરેલા ગુનાને લાગુછે તેમાં હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે ક્રી. પ્રો. કો. પ્રમાણે માજીસ્ટ્રેટને અખ્તિયાર મળેલોછે માટે પી. કો. કા. ૬૫ના ઠરાવ આ કામને લાગુ છે તેથી શિક્ષા ત્રણ અઠવાડિયાની કરી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પાને ૬૧ સરકાર વિરુદ્ધ વિઠોબા શામા તા. ૩૦ જુલાઈ ૧૮૬૮)

સને ૧૮૭૨ના ૧૦ની કા. ૩૦૯ રા. ૩(ને હાલ ૧૮૮૨ ના ૧૦ની કા ૩૩ની રા. ૧) થી પી. કો. ૬૫ પ્રમાણે ચાલવાની ફરજ દુર થતી નથી. એકલા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે તે દંડ નહિ આપે તો જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકારછે તેટલી કેદની શિક્ષા તે ઠરાવે એટલીજ તેમાં ઠરાવછે (પણ તે મુદત પી. કો. કા. ૬૫ માં બતાવ્યા કરતાં કદી વધારે હોવી જોઈએ નહિ) પણ કેદની તથા દંડની શિક્ષા કરી હોય ત્યારે દંડ નહિ આપેથી જે કેદની મુદત ઠરાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે તે મુદતના ચતુર્થાંસ કરતાં તે વધારે હોવી જોઈએ નહિ.

(જુઓ મુ. હા. તા. ૨૭ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૩નો સરકાર વિરુદ્ધ અલમાલ્યાનો ફેસલો)

આ કલમ પ્રમાણે જે શિક્ષા દંડના બદલે આપવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકારછે તે શિક્ષાની મુદત ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૦૯ ઉપરથી જાસ્તી કરી નથી કા. ૩૦૯(હાલના કાયદામાં કા. ૩૩) એતો ફકત માજીસ્ટ્રેટે ચલાવવાના કામનો નિયમ ઠરાવવા બાબતનોછે. (જુઓ અલ્હાબાદ હાઈકોરટ ઈંડિયન લોરીપોર્ટ વા. ૧ પા. ૪૬૧ સરકાર વિરુદ્ધ દરબા અને બીજાનો તા. ૩ અગષ્ટ ૧૮૬૭નો ફેસલો)

દંડ ન આપે તો કેદનો પ્રકાર.

૬૬. દંડ ન આપવાને સારૂ જે કેદનો કોરટ હુકમ કરે તે કેદ, તે ગુનાહને માટે ગુનેહગારને જે પ્રકારની કેદની શીક્ષાનો હુકમ થઈ શકે, તે પ્રકારની થઈ શકે.

ગુનાની શિક્ષામાં દંડજ થઇ શકતો હોય ત્યારે અગર દંડ ન આપે તો કેદની મુદત.

૬૭. અગર દંડની શીક્ષા થઇ શકે એવો ગુનોહ હોય, તો તે દંડ ન આપે તો કોરટ જે કેદની શિક્ષા કરે તે આસાન હોવી જોઇએ, અને દંડ ન આપે તેને બદલે તે ગુનેગારને કેદ કરવાનું કોરટ ફરમાવે તેની મુદત નીચે લખી છે તે કરતાં વધારે ન હોવી જોઇએ:—એટલે દંડની રકમ પચાસ રૂપીયાથી વધારે ન હોય, તો કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ; અને દંડની રકમ એકસો રૂપીયાથી વધારે ન હોય, તો કેદની મુદત ચાર મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ; અને બીજી કોઇ બાબતમાં છમહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ.

ટીકા—એકલો દંડ થઇ શકતો હોય તેવા ગુનામાં દંડને બદલે કેદની શિક્ષા કરવી તે આશાન કેદની કરવી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૪૫ સરકાર વિરૂદ્ધ સંતુ લખાપા તા. ૧૭ જુન ૧૮૬૮)

તે કેદ દંડ આપે કેબંધ થાય.

૬૮. દંડ નહી આપવાથી જે કેદ કરી હોય, તે કેદ. તે દંડ આપવામાં આવે અથવા કાયદાના હુકમથી વસુલ કરવામાં આવે એટલે બંધ થશે.

દંડના હિસાબે નિકળે તેટલોભાગ આપે કે કેદ બંધ થાય.

૬૯. દંડ નહી આપે તેને માટે કેદની જે મુદત ઠરાવી હોય, તે મુદત પુરી થતાં પહેલાં અગર તે દંડનો એટલો ભાગ આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, કે દંડનો જેટલો ભાગ બાકી રહ્યો હોય તેના પ્રમાણમાં દંડ ન આપ્યાથી ભોગવેલો કેદની મુદત ઓછી ન હોય, તો કેદ બંધ થશે.

દૃષ્ટાંત.

અ ને શીક્ષાનો એવો હુકમ થયો છે કે તે એકસો રૂપીયાનો દંડ આપે, અને દંડ ન આપે તો ચાર મહીના કેદ રેહે. હવે એ ઠેકાણે તે કેદનો એક મહીનો પુરો થતાં પેહેલાં તે દંડમાંના પોણોસો રૂપીયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, તો પેહેલો મહીનો પુરો થાય એટલે તુરત અ ને છોડી મુકવામાં આવશે. જો પેહેલો મહીનો પુરો થાય તે વખતે અથવા ત્યાર પછી અ કેદમાં છતાં કોઇ બીજી વખતે, પોણોસો રૂપીઆ આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે તો અ ને તુરત છોડી મુકવામાં આવશે. જો કેદના બે મહીના પુરા થતાં પેહેલાં તે દંડમાંના પચાસ રૂપીઆ આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે, તો બે મહીના પુરા થાય એટલે તુરત અ ને છોડી મુકવામાં આવશે. જો તે બે મહીના પુરા થાય તે વખતે અથવા ત્યાર પછી અ કેદમાં છતાં કોઈ બીજી વખતે, પચાસ રૂપીયા આપવામાં કે વસુલ કરવામાં આવે તો, અ ને તુરત છોડી મુકવામાં આવશે;

ટીકા—કેદીને ચોરીના તોહોમત બદલ કેદની અને રૂ૨૫)ના દંડની અને દંડ નહિ આપે તો એક માસ વધારે કેદ ભોગવવાની શિક્ષા કરી હતી. કેદીએ દંડ બદલ રૂ૨૨—૧—૧૧ ભર્યા પણ તેની જેલરને ખબર ન કર્યાથી દંડ બદલ કરેલી કેદની તમામ શિક્ષા ભોગવવી પડી તેથી દંડની રકમ પાછી આપવા હાઇકોરટમાં લખાણ થયાથી ઠરાવ્યુ કે દંડ પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને આ કોરટને અધિકાર નથી (જુઓ મુ. હા. વા.૪ પા. ૩૭ સરકાર વિરૂદ્ધ નાથા સુજા તા. ૯ અકટોબર ૧૮૬૭)

દંડ છ વર્ષ સુધીમાં અથવા કેદનીમુદત સુધીમાં કોઈ પણ વખતે

૭૦. દંડ અથવા તેનો જેટલો ભાગ આપવાનો બાકી રહે તેટલો ભાગ, શિક્ષાનો હુકમ થયા પછી છ વર્ષ સુધીમાં કોઈ પણ વખતે વસુલ થઈ શકે, અને અગર, તે શિક્ષાના હુકમ મુજબ ગુનેહગાર છ

વસુલ થઈ શકે. ગુનેહગારનાં મોતથી તેની મીલકત જવાબદારી માંથીછુટતીનથી

વર્ષ કરતાં વધારે મુદતની કેદને લાયક હોય તો તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં કોઈ પણ વખતે વસુલ થઈ શકે; અને ગુનેહગારનાં મોતથી, જે મિલકત તેનું મરણ થયા પછી, તેનાં કરજને સારૂ કાયદા પ્રમાણે જવાબદાર હોય, તે મિલકત તે દંડની જવાબદારીમાંથી છુટતી નથી.

ટીકા—આ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થનારા ગુનાને માત્ર આ કલમ લાગુછે માટે વિશેષ અગર સામાન્ય કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા આપવામાં આવનારા ગુના બદલ દંડ કરેલા છતાં વિશેષ ઠરાવ કરેલો હોયા સિવાય તેને આ કલમમાંના ઠરાવ લાગુ થતા નથી. તેમજ દંડ બદલ આપેલી શિક્ષા ભોગવી હોય તોપણ દંડ વસુલ કરી શકાયછે મે. કા. પા. ૩૫

દંડ ન આપ્યાથી કેદીની જંગમ મિલકત જપત થઈ શકે પણ દંડ વસુલ થતાં પેહેલાં કેદી ગુજરી જાય તો તે કારણસર કેદીની સ્થાવર મિલકત જપત થવાને પાત્ર નથી. (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૬૩ સરકાર વિરૂદ્ધ લાલુ કારેવારનો તા. ૨૦ જુલાઈ ૧૮૬૮નો ફેસલો)

કેદી ઉપર સને ૧૮૫૦ના ૩ની કા. ૩ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવી રૂ૨૫૦)ના દંડની અને તે ના આપે તો ૬ હફતાની કેદની શિક્ષા કરી દંડપૈકી રૂ૨૩૮-૧૪-૩ ભરેલા. તેથી બાકીની દંડની રકમ એટલે બે દિવસની કેદના પ્રમાણની રકમ પી. કો. કા. ૬૯ પ્રમાણે માફ કરી.

તેમાં ઠરાવ્યું કે કા. ૬૯ ગેરશીરસ્તે લાગુ કરેલી કારણ કે એ કલમતો તેજ આકટમાં લખેલા ગુનાને લાગુછે અગર બીજાને લાગુ પડેતો તે જે દંડનો ભાગ આપવા માંડ્યો હતો તે માફ કરવાસારૂ તે કાયદાની ત્યાર પછીની કલમથી આધાર મળતો નથી. અને પી. કો. કા. ૭૦ પ્રમાણેનો બાકીની રકમ હજીપણ વસુલ થઈ શકે (જુઓ મુ. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ માયા દેવજી તા. ૧૫ સપટેંબર ૧૮૮૦નો ફેસલો)

કેદીનો એકહજાર રૂપીઆ દંડ થવાથી અને બીજી શિક્ષા થયાથી તેણે હાઇકોરટમાં અપીલ કરી પણ અપીલ સાંભળવાના દિવસ અગાઉ કેદી મરણ પામ્યા તોપણ કેદીના વકીલે અપીલ સાંભળવા અને વારસનું વકીલાતનામું દાખલ કરવા કહ્યું એમ કહીને કે આ કલમ પ્રમાણે કેદીના મરણ પછી પણ તેની મિલકતથી દંડ વસુલ થઈ શકે તેમછે માટે તકરાર સાંભળવી. તેમાં ઠરાવ્યું કે વારસ કીંવા મૃત્યુપત્ર ચલાવનારને હક આપવા ક્રી. પ્રો. કોડમાં ઠરાવ નથી માટે અપીલ બંધ થશે. (જુઓ મુ. હા. ઇંડિયન લા. રી. વા. ૨ પા. ૫૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ ગંગાજી અંબાજી તા. ૨૯ અપરેલ ૧૮૭૮નો ફેસલો)

જે ગુનો ઘણા ગુનાહોથીબનેલો હોય તેની શીક્ષાની હદ.

૭૧. જો જે વસ્તુ ગુનોહછે તે જુદા જુદા ભાગોથી બનેલી હોય, અને તે ભાગો માંહેલો હરકોઈ ભાગ જાતેજ ગુનોહ હોય, તો, એથી બીજી રીતે કરવું એવો સાફ ઠરાવ ન કરેલો હોય તો, ગુનેહગારને તે તેના ગુનાહોમાંના એક કરતાં વધારે ગુનાહની શિક્ષા કરવી નહી.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) અ ઝ ને એક લાકડીથી પચાસ સપાટા મારે, તો એ ઠેકાણે એ સઘળો મારથી, તથા તે સઘળા મારમાં જેટલા સપાટા આવ્યાછે તેમાંના હરએક સપાટાથી પણ ઝ ને બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરવાનો ગુનોહ અ એ કરેલો હોય એમ બની શકેછે. હવે જો તે હરએક સપાટાને માટે અ શિક્ષા લાયક હોય, તો હરએક સપાટાને સારૂ એક વરસ એ પ્રમાણે પચાસ વરસની કેદ અ ને થઇ સકે. પણ સઘળા મારને સારૂ એકજ શિક્ષાને તે લાયક છે.

(બ) પણ અ ઝ ને મારે છે એટલામાં ય વચ્ચે પડે અને અ ઇરાદાથી ય ને મારે, તો ઝ ને બુદ્ધીપુરવક વ્યથા કરવાની એક શિક્ષાને, તથા ય ને સપાટો મારેલો તેની

બીજી શિક્ષાને આ લાયક છે કેમકે જે કામથી અ એ ગ ને બુદ્ધીપુર્વક બચો કરી તે કામનો ઘ ને મારેલો સપાટો કાંઈ ભાગ નથી.

ટીકા—કેદીપર એકજ વખતે કરેલા ગુના બદલ કા. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ જુદાં જુદાં તોહોમતો રાખી જુદી જુદી શિક્ષા ઠરાવેલી તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે કેદીએ આ બેઉ કલમો મુજબ એકજ વખતે ગુનો કરેલો છે માટે પી. કો. કા. ૭૧ લાગુ પડેછે અને માજીસ્ત્રેટને એક ગુના બદલ ફકત બેવરસની શિક્ષા કરવાનો અખત્યારછે માટે તેટલી કાયમ રાખી બીજી રદ કરી (જુઓ સુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સારકાર વિરૂદ્ધ અરજુનનો તા. ૪ નવેંબર ૧૮૬૩નો ફેસલો)

જે વખતે સ્વરૂપમાં એકજ અપરાધ હોય અને કેદીપર એક તોહોમત જે કૃત્યપરથી મુકાયું તેજ કૃત્ય તેનાપર બીજું તોહોમત ઠરાવાને કારણ હોય તો એવી વખતે દરેક તોહોમત બદલ શિક્ષા આપવી નહિ. (કા. વી. રી. વા. ૯ પા. ૧૨

કેદીપર કા. ૩૮૦. ૪૫૭ મુજબ બેઉ તોહોમતો ઠરાવી તે બેઉ બદલ એક એક વર્ષની શિક્ષા માજીસ્ત્રેટે કરાવી, અપીલમાં શેશનજડજે એ કૃત્ય એકજ ગુનોછે માટે પી. કો. કા. ૭૧ પ્રમાણે એ બે કૃત્ય બદલ જુદી જુદી શિક્ષા થઈ શકતી નથી. તેથી એક વર્ષની કાયમ રાખી બીજી ફેરવી તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે કેદીપર ચોરી કરવાને ઇરાદે ઘર ફોડવાનો અને રેહવાના ઘરમાં ચોરી કરવાનો એવા બે અપરાધ બદલ શાબિતી થયાથી પ્રત્યેક બદલ જુદી જુદી શિક્ષા માજીસ્ત્રેટને કરવાનો અધિકારછે. પણ કેદીપર શાબિત થએલા તોહોમત પૈકી મોટા અપરાધની જે શિક્ષા કહી હોય તે કરતાં બેઉ તોહોમતની એકંદર શિક્ષા વધારે થાય નહિ તેમજ એકંદર શિક્ષા માજીસ્ત્રેટના અધિકારથી બહાર જાય નહિ તો બસછે. (જુઓ સુ. હા. વા. ૯ પા. ૧૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ અનવરખાં ગુલખાં વિગેરેનો તા. ૨૩મે ૧૮૭૨નો ફેસલો)

ગુનેહગારે ઘણા ગુનાહોમાંથી એક ગુનોહ કરયો એમ સાબીત થાય છે, પણ કીયો એ બાબત શક છે એ પ્રમાણે ફેસલામાં લખવામાં આવે, ત્યારે શીક્ષા.

૭૨. જે જે બાબતોમાં એવો ફેસલો આપવામાં આવે કે ફલાણા ફલાણા જુદા જુદા ગુનાહોમાંનો એક ગુનોહ ફલાણા સખસે કરયો છે, પણ તેઓમાંનો કીયો એક કરયો છે તે વિશે શક છે, તે સરવે બાબતોમાં અગર તે સઘળા ગુનાહોને સારૂ એક સરખીજ શિક્ષા ન ઠરાવી હોય તો, જે ગુનાહને સારૂ ઓછામાં ઓછી શીક્ષા ઠરાવી હોય તે શીક્ષા તે ગુનેહગારને કરવામાં આવશે.

એકાંત કેદ.

૭૩. કોઈ સખસની ઉપર એવો ગુનોહ સાબીત થાય કે, તેને માટે, આ કાયદા મુજબ, તેને સખત કેદની શિક્ષા કરવાનો કોરટને અખત્યાર છે, તો તે ગુનેહગારને જેટલી મુદતની કેદનો હુકમ કરવામાં આવે તે મુદતના આટલા ભાગ અથવા ભાગો સુધી તેને એકાંત કેદમાં રાખવો એ રીતે તેના શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવવાને કોરટ મુખત્યાર છે; પણ સઘળું મળીને તે એકાંત કેદની મુદત ત્રણ મહીનાથી વધારે ન હોવી જોઇએ, અને તે નીચેના હીસાબપ્રમાણે હોવી જોઇએ. (એટલે)—

જો કેદની મુદત છ મહીનાથી વધારે ન હોય, તો એકાંત કેદની મુદત એક મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

જો કેદની મુદત છ મહીનાથી વધારે અને એક વરસથી ઓછી હોય, તો એકાંત કેદની મુદત બે મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

* જો કેદની મુદત એક વરસથી વધારે હોય; તો એકાંત કેદની મુદત ત્રણ મહીનાથી વધારે ન જોઇએ.

એકાંત કેદની હદ.

૭૪. એકાંત કેદની શીક્ષાનો હુકમ બજાવવામાં તેવી કેદ એકી વખતે કદાપી ચઉદ દિવસ કરતાં વધારે ન હોવી જોઇએ, અને એકાંત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ; અને જ્યારે કેદની સિક્ષા ત્રણ મહીનાથી વધારે મુદતની હોય, ત્યારે તે ફરમાવેલી આખી કેદની મુદતના કોઈ પણ એક મહીનામાં સાત દિવસ કરતાં વધારે એકાંત કેદ ન હોવી જોઇએ, અને એકાંત કેદની મુદતોની વચે તે મુદતો કરતાં ઓછી વેળા ન જવી જોઇએ.

જે સખસોની ઉપર એક વાર આગળ ત્રણવરસની કેદની શીક્ષા થાય એવા ગુનોહ સાબીત થયા હોય તેઓની ઉપર તેવા કોઈ બીજો ગુનોહ સાબીત થાય, તોતેઓને શિક્ષા.

૭૫. જે સખસની ઉપર એવો કોઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય કે જેને માટે આ કાયદાના બાબ ૧૨ મા અથવા બાબ ૧૭ મા મુજબ ત્રણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા થઈ શકે, તે સખસ ફરીથી એવો કોઇ ગુનોહ કરે કે જેને માટે તે બે બાબો માંહેના ગમે તે બાબ મુજબ ત્રણ વરસ અથવા તેથી વધારે મુદતની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા થઇ શકે; તો તે સખસ એવા પાછળના હરેક ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની સીક્ષાને, અથવા એ પ્રમાણે ન બન્યું હોય તો તે ગુનાહને માટે જેટલી શીક્ષાને તે લાયક થાય તેથી બમણી શીક્ષાને, લાયક થશે; પરંતુ કોઇ પણ બાબતમાં દશ વરસથી વધારે મુદતની કેદને તે લાયક થશે નહી.

ટીકા—કેદીપર ઈ. પી. કા. ૩૮૦ પ્રમાણે તોહોમત રાખી તેને આ કલમ પ્રમાણે ૧૪ વર્ષ સમુદ્રપારની સિક્ષા કરી. કેમકે ૧૭મા બાબમાં લખેલા ગુના ૧૩ વખત કેદીએ કર્યા હતા. તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રથમના ગુના બીનતકસીરી થતા પહેલાનાછે માટે હાલના ગુનાથી કેદી કા. ૭૫ ની સિક્ષાને લાયક નથી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ હુશાબીન એસુ તા. ૧૨ સપટેંબર સને ૧૮૬૭ના ફેસલો)

જે ગુના બદલ કેદીપર તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હતું તેવો તેમજ તે બાબતમાંનો કોઇ ગુનો પ્રથમ નહિ કર્યો હતો તો આ કલમ પ્રમાણે જે સિક્ષા વધારે કરવામાં આવી છે તે બરાબર નથી અને.

અગાઉ કરેલા ગુના બદલ થયેલી શિક્ષામાંથી ભોગવવાની બાકી રહેલી શિક્ષા હાલના ગુના બદલ કરેલા સિક્ષામાં ઉમેરીને તે શિક્ષાને જ્યાદે મુદતની સજા કરી શકવાનો આ કલમ પ્રમાણે કોઈ શે૦ જડજને અધિકાર નથી (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૬૬ સરકાર વિરૂદ્ધ સકયા કાવજી વિગેરે તા. ૨૦ મે ૧૮૬૮નો ફેસલો)

ક્રી. પ્રો. ના બાબ ૨૨ (સને ૧૮૬૧ના ૨૫ માનો) તે હાલના આકટનો બાબ ૨૨ છે તે પ્રમાણે જે સજા સબોરડીનેટ માજીસ્ત્રેટ કરી શકે તે કરતાં વધારે સજા કરવાસારૂ આ કલમથી તેને અધિકાર મળતો નથી (જુઓ તા. ૨ મારચ ૧૮૭૧નો મુ. હા. નો ફેસલો સરકાર વિરૂદ્ધ વિઠયા વલદે સુબાના)

કેદી ઉપર પી. કો. ના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ પ્રમાણે પ્રથમ કેટલાક ગુનાની શાબીતી થયેલી હતી છતાં સબોરડીનેટ માજીસ્ત્રેટે તેને છમાસ કેદ અને ૨૦૦ દંડની શિક્ષા કરી પણ કેદીને હમેશ ગુના કરવાની ટેવછે માટે ક્રી. પ્રો. કા. ૩૧૫ (૧૮૭૨ના ૧૦ની) પ્રમાણે તેનો ઇનસાફ કરવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નહોતો એમ જીલ્લામાજીસ્ત્રેટે હાઇકોરટને

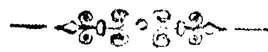
બખ્યાથી તે કોરટ જીલ્લામાજીસ્ત્રેટના અભિપ્રાયને મળતા થયા (જુઓ મું. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ અણાજી ક્રશ્ણાજી તા. ૨૪ અપરેલ ૧૮૭૩નો ફેસલો)

પીનલકોડના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ માં કહેલા ગુનામાંનો ત્રણ વર્ષ યા તે કરતાં વધારે કેદ થાય એવો ગુનો પ્રથમ શાબિત થયેલો અને પછી તેજ બાબમાંનો તેટલી શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનો શાબિત થયાના કામમાં ઠરાવ્યું કે દશ વર્ષની સમુદ્રપારની શિક્ષા ગેરકાયદેશરછે. પી. કો. કા. ૭૫ મુજબ તોહોમતવાળાને જીવતાસુધી સમુદ્રપાર મોકલવો પણ તેને છવર્ષથી વધારે મુદતની કેદ થવી નહિ જોઇએ. (જુઓ મું. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ સંતુ તા. ૨૧ નવેંબર ૧૮૭૬નો ફેસલો)

પીનલકોડના બાબ ૧૨ તથા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુનો ત્રણ અથવા વધારે વરશની કેદની શિક્ષાને પાત્રછે તેવા કોઈ ગુનો કરવાને કોશિશ કર્યાનો ગુનો કોઈ શખશ ઉપર શાબિત થયો હોય તો તેથી તે શખશ પી. કો. કા. ૭૫ માં ફરમાવેલી વધારે સજાને પાત્ર થતો નથી. (જુઓ મું. હા. ઈ. લા. રી. વા. ૫ પા. ૧૪૦ સરકાર વિરૂદ્ધ નાના રહીમ. તા. ૨૮ અકટોબર ૧૮૮૧)

પી. કો. ના ૧૨ મા યા ૧૭ મા બાબ પ્રમાણે જે ગુનાને ત્રણ વરશની કેદની શિક્ષા ફરમાવીછે તેવો અપરાધ કોઇએ કર્યા છતાં તેનાપર તોહોમત શાબિત થતા અગાઉ ને બીજો તેવોજ અપરાધ કરે તો તે બીજા અપરાધ બદલ કા. ૭૫ પ્રમાણે તે જ્યાદે શિક્ષાને પાત્ર નથી. અગાઉ કરેલા અપરાધનું તોહોમત શાબિત થયા પછી તેણે તે બીજો અપરાધ કર્યો હોતતો માત્ર એ કલમમાં આખરે કહ્યા પ્રમાણે તે જ્યાદે શિક્ષાને પાત્ર હોત. (જુઓ અલહાબાદ ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૬૩૭ સરકાર વિરૂદ્ધ મેઘા તા. ૨ એપ્રીલ ૧૮૭૮ નો ફેસલો)

કેદીપર કા. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ તોહોમત ઠરાવી દરેક ગુના બદલ બબેવરશ સુધીની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યુ કે કેદીપર બંને ગુનાનું એકજ તોહોમત રાખી બેને માટે કરેલી શિક્ષા કમી કરી ફકત બે વરશ કાયમ રાખ્યાં અને એમ પણ ઠરાવ્યું કે કેદી એવા ગુનાનો કેટલીક વખત અગાઉ તકશીરવાર ઠર્યો હતો તેથી માજીસ્ત્રેટે તેને શેશનમાં કમીટ કરવો હતો કેમકે કા. ૭૫ મુજબ ઘટતી શિક્ષા થાત. (મું. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૬ સરકાર વિરૂદ્ધ ગનુલાકુ તા. ૮ જાનુઆરી ૧૮૬૪)

બાબ ૪ થો.

સાધારણ અપવાદ.

જે કામ કરવાની જે સખસની ફરેજછે, અથવા જે કરવાની માહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજછે એમ જે સખસ કાંઈ હકીકતની ભુલને લીધે માનેછેતે સખસે કરેલું તે કામ.

૭૬. જે સખસની જે વસ્તુ કરવાની કાયદા પ્રમાણે ફ. રજ છે, અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના સબબથી નહી, પણ હકીકતના કાંઇ ભુલના સબબથી, જે સખસ સુદ્ધ બુદ્ધિથી એમ માને છે કે એ વસ્તુ કરવાની માહારી કાયદા પ્રમાણે ફરજ છે, તે સખસ જો તે વસ્તુ કરે, તો તેગુનો છે એમ સમજવું નહી.

દશ્ટાંતો.

(અ) અ સોલજરે, કાયદાના હુકમ મુજબ, પોતાના ઉપરી અમલદારના ફરમાવ્યાથી લોકોનાં એક ટોળા ઉપર બંદુકનો એક બાહાર કરે, તો અં એ કાંઇ ગુનોહ કીધો એમ સમજવું નહી.

(બ) એક ઇનસાફની કોરટના અમલદાર અં ને તે કોરટે ય ને પકડવાનો હુકમ કર્યા ઉપર·

થી ધરતી તજવીજ કરીને, ઝ ને ય માનીને તે ઝ ને પકડે, તો ય એ કાંઇ ગુનોહ કીધો એમ સમજવું નહી.

ટીકા—આ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે કાંઈ કૃત્ય કર્યા છતાં ગુનો થતો નથી તેનો અર્થ એકે તેને આ કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થતી નથી પરંતુ તેનાપર દીવાનીમાં દાવો થઈ શકેછે.

ઇનસાફનું કામ કરતાં કરેલું જડજનું કામ.

૭૭. જે અખ્તિયાર જે જડજને કાયદાએ આપેલો છે, અથવા જે જડજ શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માને છે કે આ અખ્તિયાર મને કાયદાએ આપેલોછે, તેવો કોઇ અખ્તિયાર અમલમાં લાવતાં તે જડજ ઇનસાફનું કામ કરવામાં જે વસ્તુ કરે, તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

ટીકા—આ કલમ કમીટ કરનાર માજીસ્ટ્રેટનો બચાવ કરતી નથી કેમકે કા. ૧૯માં "જડજ" શબ્દની વાખ્યાછે તેના ૯ દ્રષ્ટાંત પ્રમાણે કમીટીંગ માજીસ્ટ્રેટ જડજ નથી.

વળી શુધ બુદ્ધિએ કામ કરનાર કોઈ જડજપર દીવાની કોરટમાં પણ ફરિયાદ થઈ શકે નહિ તેને માટે સને ૧૮૫૦નો ૧૮મો આકટછે.

તો પણ તેથી એમ નથી કે તેઓ જે કામ અખ્ત્યાર બહાર કરે તેમાં પણ તેમને તે કાયદાનો લાભ મળે. સરકાર વિરૂદ્ધ દલસુખ હરીભાઇનો ફેસલો મુ: હા. વા. ૨ પા. ૩૮૪ મે. તા. ૨૭ અપરેલ ૧૮૬૬નો છપાયોછે તેમાં એમછે કે એક માજીસ્ટ્રેટે તોહોમત વાળાની ઇમારત પડાવી નાખવા હુકમ કરેલો તેપરથી તોહોમત વાળાએ સેશન જડજને અપીલ કરેલી તેથી સેશન જડજે માજીસ્ટ્રેટ પાસે કામના કાગળો મંગાવ્યા. પણ જડજને કાગળો મંગાવવાનો અખ્તિયાર નથી એમ લખી તેમના જવાબની રાહ ન જોતાં તોહોમત વાળાનું ઘર પડાવી નંખાવ્યુ અને વળી હુકમના અપમાનનું કામ ચલાવી શિક્ષા કરી. તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે માજીસ્ટ્રેટે સેશન જડજના હુકમ પ્રમાણે તરતજ ચાલવું જોઇતું હતું અને અપીલકોરટનો ઠરાવ થતાસુધી હુકમના અપમાનનું કામ ચલાવવુ નહોતું તેમજ ઘર પડાવવું નહોતું. છતાં માજીસ્ટ્રેટે આમ કર્યુંછે તો તેને સન ૧૮૫૦ના ૧૮માનો લાભ મળે કે નહિ એ પણ એક સવાલછે.

ત્યારે એ ઉપરથી જોવાનુંછે કે કોઇપણ જડજે પોતાને મળેલા અખ્તિયાર બાહાર કામ કર્યાથી તેને આ કલમનો લાભ મળે નહિ.

કોઇ ઇનસાફી કોરટના ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલું કામ

૭૮. કોઇ ઇનસાફની કોરટનો ફેસલો અથવા હુકમ કાયમ હોય, તે, દરમિયાનમાં તે ફેસલા અથવા હુકમ મુજબ કરેલી કાંઇ વસ્તુ અથવા તે ફેસલા અથવા હુકમથી થઇ શકે એવી કાંઇ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી, પછી તે ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો તે કોરટનો અખ્તિયાર ન હોય તેની કાંઇ ચિંતા નહી; પરંતુ તે કામ કરનાર સખ્શે શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માનવું જોઇએ કે તે કોરટને તે અખ્તિયાર છે.

ટીકા—"ઇનસાફની કોર્ટ"ની વાખ્યા કલમ ૨૦માં આપેલીછે તે જુઓ. કોઈ શાક્ષી કોરટમાં સાહેદી આપવા જતો હોય અને માર્ગમાં તેને કોઈ દીવાની કોરટના પ્રોસેસથી સીપાઈ પકડે અને તે સાહેદ સીપાઇને કહે કે મારે સાહેદી પુરવા જવુંછે તે વાત તે સીપાઈ મનમાં ન લાવતાં તેને પકડેતો તેવી વખતે આ સીપાઈ આ કલમ પ્રમાણે બચાવ કરવાને હકદાર થતો નથી કારણ કે સી. પ્રો. કો. કા. ૬૪૨ પ્રમાણે તેવા માણસો સાહેદી પુરવા જતી વખતે કેદ પકડાઈ શકાય નહિ. એટલે સીપાઇ યા બેલીફ જે કામ કરે તે કોરટના અખ્તિયાર બાહારનું કરેછે.

વળી મુ. હા. દીવાની વાલ્યુમ ૯ને પાને ૧૨૭મે બાઇ કુંવર વિરૂદ્ધ વેણીદાસ ગું- ગારામનો અને ફોજદારી મુ. હા. વા. ૭ પાને ૮૩મે સરકાર વિરૂદ્ધ ગજીરામ આબાજીનો

જે ફેસલો છપાયોછે તે ફેસલા આ પ્રમાણે તથી સી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૧ પ્રમાણે દીવાની કોરટના કોઈ સીપાઈ યા બેલીફને જંગમ મિલકત જપત કરવા માટે દેણદારના રેહેવાના ઘરનો આગલો દરવાજો ઉઘાડવાનો અધિકાર નથી છતાં તે ઉઘાડી અંદર જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તેનો બચાવ થઈ શકે નહિ.

નિચેની કોરટનો હુકમ રદ થતા સુધી તે કાયમ સમજવો અને તેથી કોરટ જે હુકમ કરે તે તેના અમલદારોએ બજાવવો. સ્ટાર. પૃ. ૧૫

જે કામ કરવાની જે સખસને કાયદાથી રજાછે, અથવા જે કરવાની મને કાયદાથી રજા એમ જે સખસ કાંઇ હકીકતની ભુલને લીધે માનેછે તે સખસે કરેલું તે કામ.

૭૯. જે સખસને જે વસ્તુ કરવાની કાયદાથી રજાછે, અથવા કાયદાની કાંઇ ભુલના સબબથી નહી, પણ હકીકતની કાંઈ ભુલના સબબથી જે સખસ શુદ્ધબુદ્ધિથી એમ માને છે કે એ વસ્તુ કરવાની મને કાયદાથી રજા છે તે સખસ જો તે વસ્તુ કરે, તો તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દૃષ્ટાંત.

ઞ ખુન કરે છે એવું સમજીને અ ઞ ને પકડે. હવે ખુન કરનારાઓને ખુન કરતાં પકડવાનો અખતીઆર કાયદાએ સઘળા સખસોને આપ્યોછે તે અખતીઆર પોતાની અક્કલ શુદ્ધબુદ્ધિથી ચલાવીને અમલમાં લાવતાં અ ઞ ને પકડે, એવા હેતુથી કે તેને યોગ્ય અમલદારની આગળ હાજર કરવો, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી; પછી એમ માલમ પડે કે ઞ પોતાના બચાવમાં કાંઇ કામ કરતો હતો તોપણ.

ટીકા—કોઇપણ ગેરકાયદેશર કૃત્ય માબાપની કીંવા ધણીની આજ્ઞાથી કર્યું એવો સબબ આ કલમ પ્રમાણે ચાલે નહિ. (આલીશન ક્રી. લો. પાને ૬૭૧. ૬૭૨)

ઈંગરેજી લા પ્રમાણે મોટા અઘોર અપરાધ નહિ હોય એવું કૃત્ય ધણીની રૂબરૂ ધણીયાણીએ કર્યું તે તેના ધણીએ બળાત્કાર કરયાથી કર્યું તો તેને માટે ધણી શિક્ષાને પાત્ર થાયછે (આર્ચબોલ્ડ ક્રી. લા. પાને ૧૮) પણ સ્કાચલા પ્રમાણે જોતાં એવી બાબતમાં સદરહુ સબબ લાગુ થતો નથી (એજ લાને પાને ૧૯)

કાયદાની ગેરમાહીતી અગર ચુકથી કોઇનો બચાવ થતો નથી, એ વિશે સાધારણ નિયમ એવોછે કે જે માણસને કાયદો સમજવા જેવું જ્ઞાનછે તેવા દરેકને કાયદાનું જ્ઞાન છે એવું અનુમાનછે તેથી કોઇ પરરાજ્યના માણસે કરેલું કૃત્ય તેના દેશમાં ગુનો થતો નહિ હોય પણ જે ઠેકાણે ચોકસી ચાલી હોય તે ઠેકાણે તે ગુનો થતો હોય તો એ વિશે પોતાને માહીતી નોહોતી એમ કહેતો ચાલે નહિ (આર્ચબોલ ક્રી. લા. પાને ૧૯)

આ કલમનો સાધારણ અપવાદ અને ક્રી. પ્રો. કો. ૧૦૦ ની રકમ ૫ (સને૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ નાછે પણ હાલના સને ૧૮૮૨ના ૧૦મા આક્ટમાં તેને બદલ કા.૫૪છે) માં આપેલો અધિકાર એ જે કોઈ પોલીસ અમલદાર યોગ્ય ખબરદારીથી કામ કરતો નથી તેનું સંરક્ષણ કરતો નથી જે મિલકત ચોરીનાછે એમ શાબિત થયું હોય તેવી બાબતમાં એ કલમ લાગુછે પણ એકાદ વસ્તુ ચોરીનાછે એવું કોઈ પોલીશ અમલદાર માને તો તેને લાગુ નથી. તેથી જો મિલકત ચોરીનીછે એમ નિશ્ચય જાણ્યા શિવાય તેવા માણસને કોઇ પોલીશ અમલદાર પકડે તો તેને આ કલમનો બચાવ માગવાનો હક નથી (જુઓ કા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૨૦ સી૦ખશરેનસાહી વિરૂદ્ધ મહમદ ફાજીલખાન તા.૧૭ જુલાઇ સને ૧૮૬૮નો ફેસલો)

કાંઇ કાયદેસર કામ કરતાં ઇતિફાક.

૮૦. કાંઈ કાયદેસર કામ, કાયદેસર રીતે, કાયદેસર ઉપાયોથી તથા ઘટતી સંભાળ અને ખબરદારીથી કરતાં ઇતિ-

ફક્ત અથવા કમનસીબથી અને સાપ્રાધ ઇરાદા કે જ્ઞાન વિના થએલી કાંઇ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક કુહાડો લઇને મજુરીનું કામ કરે છે, એટલામાં તેનું માથું હાથામાંથી જુદું થઇને ઉડીને પાસે ઉભેલા એક માણુસને લાગીને તે માણુસ મરી જાય, તો એ ઠેકાણે જો બરાબર ખબરદારી રાખવામાં અ ની તરફની કાંઇ કસુર ન હોય, તો અ નું કામ માફ કરવા જેવું છે, ગુનોહ નથી, એમ સમજવું.

જે કામથી હાની થાય એવો સંભવ હોય તે કામ, ગુનાહના ઇરાદા વગર, તથા બીજી હાની અટકાવવાને, કરેલું.

૮૧. જો કાંઇ વસ્તુ હાનિ કરવાના સાપરાધ ઇરાદા વગર, તથા શુદ્ધબુદ્ધિથી શરીર અથવા મિલકતને થતી બીજી હાની અટકાવવાને અથવા તેથી તે બચાવવાને, કરી હોય, તો તે વસ્તુથી હાનિ થશે હેવો સંભવ છે એમ જાણીને તે વસ્તુ કીધી એટલાજ સબબ પરથી તે ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં તે અટકાવવાની અથવા જેથી બચાવ કરવાનો તે હાનિ એવી તરેહની તથા એટલીજ નજદીકની હતી કે જે કામથી બીજી હાની થશે હેવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામનું જોખમ માથે લેવું એ કાયદેસર અથવા માફ કરવા જેવું ગણાય, એ હકીકતની બાબત છે.

દ્રષ્ટાંતો.

(અ) એક આગબોટના કપતાન અને, એકાએક, તથા પોતાની તરફની કાંઇ ભુલ અથવા ગફલત વિના, એમ દીઠામાં આવે કે હું એવી સ્થિતિમાં આવી પડ્યો છું કે જો હું માહરા વાહાણનો મારગ બદલું નહીં તો તેને હું અટકાવી શકું તે પેહેલાં, ૨૦ અથવા ૩૦ ઉતારૂવાળી એક બ હોડીને એ વાહાણ લાગીને જરૂર નિચે બેસાડી દેશે, અને જો હું મારગ બદલું તો માત્ર ૨ ઉતારૂ વાળી એક ક હોડી નીચે બેસાડી દેવાનું જોખમ માથે લેવું પડે, અને તે હોડી એવી છે કે બને તો બચી પણ શકે. હવે એ ઠેકાણે ક હોડી નિચે બેસાડી દેવાના ઇરાદા વગર, તથા શુદ્ધબુદ્ધિથી, બ હોડી માહેના ઉતારૂઓને બચાવવાના હેતુથી, જો અ પોતાનો મારગ બદલે, તો, જે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેસી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામ કરેથી ક હોડી નીચે બેસી જાય તોપણ, અ એ કાંઇ ગુનોહ કીધો એમ સમજવું નહીં; પરંતુ હકીકતની બાબત દાખલ એમ માલમ પડવું જોઇએ કે જે ભયમાંથી બચવાનો તેણે ઇરાદો કર્યો તે એટલો મોહોટો હતો કે, તેને લીધે તેણે ક હોડી નિચે બેસાડી દેવાનું જોખમ માથે લીધું તે માફ થઇ શકે.

(બ) એક મોહોટી આગમાં અ લોકોનાં ઘરો તોડી પાડે, એટલા સારૂ કે તે આગ પથરાતી અટકે; અને એ કામ તે, શુદ્ધબુદ્ધીથી, માણુસની જીંદગી અથવા મીલકત બચાવવાના ઇરાદાથી કરે, તો એ ઠેકાણે, જો એવું માલમ પડે કે અટકાવવાની હાનિ એવી તરેહની તથા એટલી નજદીકની હતી કે તેથી અ નું કામ માફ થાય તો, અ એ ગુન્હો કીધો એમ સમજવું નહીં.

ટીકા—કોઈ માણસ પોતાને ઇજાછે તે બંધ કરવા માટે બીજાને ઈજા થાય એવું કરે એટલે પોતાને ખાવા ન મળતુ હોય યા પહેરવા ન મળતુ હોય તેવી વખતે ધાન્ય અથવા વસ્ત્ર ચોરે તો તેનું કૃત્ય કાયદેસરછે કે નહિ? તે વિશે અદ્યાપીસુધી શક પડતી વાતછે તોપણ પીનલકોડ કા. ૯૬થી ૧૦૬ સુધીમાં જે પ્રકારમાં ખાનગી બચાવ કરવાનો હકછે તે પ્રકારમાં આવો રીતનો ખાનગી બચાવ કરવાનો હક બતાવ્યો નથી તો તે ચોરી કરનારનો અન વસ્ત્રના વાખાથી ચોરી કરવાનો સબબ ચાલે નહિ અને તેને આ કલમનો લાભ મળે નહિ.

કેદીના તાડના ઝાડની તાડી જે વાસણમાં તે ભરી મુકતો તેમાંથી કોઇ એક હમેશાં તાડી ચોરી જતો તેથી તે ચોરી કરનારને પકડવા માટે તાડી ભરેલા વાસણમાં એક ઝેહેરી પદાર્થ મુકયો. તે પછી તે તાડીમાંથી ચોરાયલો તાડી બીજાને વેચવામાં આવતાં તે પીનારને હરકત થઈ તે ઉપરથી કેદીપર કામ ચાલતાં તેણે આ કલમનો લાભ માગ્યો પણ હાઇકોરટે આ કલમ એવી બાબતમાં લાગુ નથી પડતી એમ ઠરાવ્યું. (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ધનીઆ દાજી તા. ૨૭ જુલાઈ સને૧૮૬૮નો ફેસલો)

૭ વર્ષથી ઓછી ઉમરનાં બાળકે કરેલું કામ.	૮૨. સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરના બાળકે કરેલી કાંઇ પણ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.
૭ વર્ષથી વધારે અને બાર વર્ષથી ઓછી ઉમરનું બાળક જેની અકલ જોઈએ એટલી પુખ્ત થઈ નથી તેનું કામ.	૮૩. સાત વર્ષથી વધારે અને બાર વર્ષથી ઓછી ઉમરનું બાળક જેની અક્કલ તે વખતે પોતાની ચાલ કેવી છે તથા તેથી શું પરિણામો થશે એ બાબત વિચાર કરી શકે એટલી પુખ્ત થઇ નથી તેણે કરેલી કાંઇ પણ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહીં.
દીવાના સખસનું કામ.	૮૪. જે સખસ કાંઇ કામ કરતી વખતે, દીવાનગીના સબબથી, હું કેવી રીતનું કામ કરૂછું એ, અથવા જે કામ હું કરૂછું તે ખોટું છે

અથવા કાયદાથી ઉલટું છે એવું જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું કામ તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

ટીકા—જ્યુરીએ ઠરાવ કર્યા અગાઉ આરોપીતના ગાંડાપણાની વાત સ્પષ્ટ પ્રકારે સાબિત થવી જોઇયે (કા. વી. રી વા. ૨૦ પાને ૭૦ સરકાર વિરૂદ્ધ નોબીનચંદર બાનરજી તા. ૨૪ અકટોબર ૧૮૭૩ નો ફેસલો જુઓ)

પોતાની ખુશી ન છતાં વખેની કે ફના સબબથી જે સખસ વીચા કરવાને અશ ત થયોછે તેનું કામ.	૮૫. જે સખસ કાંઇ કામ કરતી વખતે, કેફના સબબથી હું કેવી રીતનું કામ કરૂછું એ, અથવા હું જે કામ કરૂછું તે ખોટું છે અથવા કાયદાથી ઉલટું છે એવું, જાણી શકતો નથી, તેનું કરેલું તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી; પણ જે વસ્તુથી તેને કેફ ચહડી તે વસ્તુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતાં તેને ખવાડી હોય તો.
જે ગુનાહમાં અમુક ઇરાદો અથવા જ્ઞાન જોઇતુ હોય; તે ગુનોહ	૮૬. જે જે બાબતોમાં કાંઇ કામ અમુક જ્ઞાન અથવા ઇરાદાથી કરેલું ન હોય તો તે ગુનોહ ન ગણાય એવું હોય, તે તે બાબતોમાં જે સખસ કેફની હાલતમાં હોઇને તે કામ કરે તે સખસની ઉપર,

એને કેફ ચડીહોય એવા માણસે કરેલી. — જાણે તેને કેફ ન ચડી હોત તો જે જ્ઞાન તેને હોત તેજ જ્ઞાન તેને હતુ એમ સમજીનેજ, અમલ થવાને તે લાયક થશે; પણ જે વસ્તુથી તેને કેફ ચહડી તે વસ્તુ તે ન જાણે એમ અથવા તેની ખુશી ન છતે તેને ખવડાવી ન હોય તો.

જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરચો નથી, અથવા તે થશે એવો સંભવ જાણ્યામાં નથી, એવું કામ રજામંદીથી કરેલું. — ૮૭. જે વસ્તુથી મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ઈરાદો કરચો નથી, અને જેથી મોત અથવા મહાવ્યથા થશે એવો સંભવ છે એમ તેહેનો કરનાર જાણતો નથી, તે વસ્તુ કરવાથી, થતી હાનિ ખમવાને જે સખસે સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય, એવા અઢાર વર્ષથી વધારે ઉમરના કોઈ સખસને કાંઇ હાનિ થાય અથવા કાંઈ હાનિ કરવાનો તે વસ્તુ કરનારે ઈરાદો કરચો હોય, તે હાનીના સબબથી, અથવા એવા જે સખસે તે હાનિનું જોખમ માથે લેવાની રજામંદી આપી હોય તે સખસને તે વસ્તુથી કાંઇ હાનિ થશે એવો સંભવ છે એમ તે વસ્તુ કરનાર જાણતો હોય, તે હાનીના સબબથી, તે વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દષ્ટાંત.

અ તથા ઝ અમથા રમતને સારૂ એક બીજા સાથે પટો ખેલવાનું કબુલ કરે, તો, એ કબુલાતમાં અર્થાત હરએકની હેવી રજામંદી સમજાય છે કે વગર દગલબાજીએ તે પટો ખેલતાં જે હાનિ થાય તે ખમવી. હવે અ થી વાજબી રીતે ખેલતાં ઝ ને કાંઇ વ્યથા થાય, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી.

ટીકા—આ અને હવે પછીની કલમમાં આવેલી રજામંદી નિચે પ્રમાણેના સબબથી આપી હોય તો તે રજામંદી કાયદેસર નથી.

દબાણથી આપી હોય, કપટથી મેળવી હોય, વાત છુપાવાથી મળી હોય, રજામંદી જુની થઈ ગઈ હોય, પ્રથમ આપેલી રજામંદી પાછળથી રદ કરી હોય, ગાંડા માણસે આપી હોય, કેફની હાલતમાં આપી હોય તથા બાળક છોકરાંએ આપી હોય તો. (જુઓ બેંને થામ કૃત ન્યાયનાં મૂળ તત્વોના પુસ્તકનું પૃષ્ટ ૨૬૭)

જે કામથી મોત થાય એવો ઈરાદો કરચો નથી, તે કામ, રજામંદીથી, તથા સુબુદ્ધિથી કોઇ સખસના ફાયદાને માટે કરેલું. — ૮૮. જે વસ્તુથી મોત થાય એવો ઈરાદો કરચો નથી તે વસ્તુથી થતિ હાનિ ખમવાની અથવા તે હાનિનું જોખમ માથે લેવાની જે સખસે, સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે, રજામંદી આપી હોય, તે સખસના ફાયદાને માટે સુબુદ્ધિથી તે કરવામાં તે સખસને કાંઇ હાનિ થાય, અથવા તેને કાંઇ હાનિ કરવાનો ઈરાદો તે કરનારે કરચો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઇ હાનિ થશે હેવો સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય, તે હાનિના સબબથી તે વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દષ્ટાંત.

અમુક શસ્ત્રક્રિયા કરવાથી ઝ નું મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, પણ ઝ નું મોત આણવાનો ઈરાદો ન કરતાં અને ઝ કાંઇ દુખકારક રોગથી પીડા પામે છે તેને

ફાએદો થાય એવા ઇરાદાથી, સુદ્બુદ્ધિએ, ૭ ની રજામંદી લઇને, ૭ ની ઉપર તે શસ્ત્રક્રિયા, અ દાકતર કરે, તો અ એ કાંઇ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહી.

કોઇ બાળક અથવા દીવાનાના ફાયદા માટે, તેના વાલીએ, અથવા વાલીની રજામંદીથી બીજા સખ્સે. સુદ્બુદ્ધિથી કરેલું કામ. શરતો.

૮૯. કોઇ બાર વર્ષથી ઓછી ઉમરના અથવા દીવાના સખ્સના ફાયદાને માટે, તે સખ્સમો જે વાલી હોય અથવા જે બીજા સખ્સના કાયદેસર હવાલામાં તે સખ્સ હોય તે અથવા તેની સાફ રીતે અથવા અર્થાત સમજાય એવી રીતે રજામંદી લઇને કોઇ બીજો સખ્સ, સુદ્બુદ્ધિથી, કાંઇ વસ્તુ કરે, અને તે વસ્તુથી તે સખ્સને કાંઇ હાની થાય, અથવા તેને કાંઇ હાનિ કરવાનો ઇરાદો તે કરનારે કર્યો હોય, અથવા તેને તેથી કાંઇ હાનિ થશે એવો સંભવ છે એમ તે કરનારે જાણ્યું હોય, તો તે હાનિના સબબથી તે વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી; પરંતુ.

પેહેલી—ઇરાદાથી મોત આણવાને, અથવા મોત આણવાની કોશિશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી—કાંઇ વસ્તુનો કરનાર સખ્સ એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવો સંભવ છે, તે વસ્તુ મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવાના, અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશકતતા દુર કરવાના કારણથી કાંઈ બીજા કારણ માટે, તે સખ્સ કરે, તેને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ત્રીજી—મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવાનાં, અથવા કાંઇ મોટો રોગ કે અશકતતા દુર કરવાના, કારણ શિવાય બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાને, અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશિશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી—જે ગુનોહ કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી તે ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દષ્ટાંત.

અ, શુદ્બુદ્ધિથી, પોતાના બાળકના ફાયદાને સારૂ પોતાનાં બાળકની રજામંદી શિવાય, તેની પથરી કહડાવવાને તેની જાંગ એક દાકતર પાસે ચિરાવે, અને તે એમ જાણતો હોય કે એ શસ્ત્રક્રિયાથી એ બાળકનું મોત થશે એવો સંભવ છે, પણ તે બાળકનો જીવ જાય એવો તેનો ઇરાદો ન હોય, તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે કેમકે તેની મતલબ પોતાના બાળકનો રોગ જાય એ છે.

ટીકા—સગીર છોકરાને તેના બાપે અથવા પાલણ કરનારાએ અગર તેમાંના કોઇએ રજામંદી આપી હોય તેથી મેહેતાજી સાધારણ શિક્ષા આપે તેને આ અપવાદ લાગુ પડે છે જુઓ સ્ટારલીંગ પૃષ્ઠ ૧૮

દેહશત અથવા ખોટી સમજથી અપાઇ છે. એવી જાણેલી રજા મંદી.

૯૦ કાંઈ નુકશાનની દેહેસતથી અથવા હકીકતની ખોટી સમજથી કાંઈ રજામંદી કોઈ સખ્સથી અપાઈ હોય, અને તે રજામંદી તેવી દેહેસતથી અથવા ખોટી સમજથી અપાઈ છે એમ તે કામ કરનાર સખ્સ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, અથવા,

બાળક અથવા દીવાના સખ્સની રજામંદી.

જે સખ્સ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જે કામ બાબત પોતાની રજામંદી આપતો હોય તે કામ કેવી તરેહનું

છે તથા તેનો પરિણામ કેવો થશે એ સમજવાને અશક્ત હોય હેવા સખ્સે રજામંદી આપી હોય, અથવા વાક્ય સંબંધી એથી ઉલટુ ન દેખાય તો, બાર વર્ષથી ઓછી ઉમ્મેરના કોઈ સખ્સે રજામંદી આપી હોય, તો તે રજામંદીને આ કાયદાની કોઈપણ કલમમાં લખેલી રજામંદી જેવી સમજવી નહી.

રજામંદી આપનાર સખ્સને થનારી હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનોહ છે, તે કામોને ૮૭, ૮૮, તથા ૮૯ મી કલમો માહેલા અપવાદો લાગુ પડતા નથી,

૯૧. જે સખ્સ રજામંદી આપતો હોય, અથવા જેની વતી રજામંદી અપાતી હોય, તે સખ્સને જે હાની થાય અથવા જે હાની કરવાનો ઇરાદો થયો હોય, અથવા જે હાની થશે એવો સંભવ છે એમ જાણવામાં આવ્યું હોય તે હાનીના સંબંધ વીના પણ જે કામો ગુનાહ છે, તે કામોને ૮૭, ૮૮ તથા ૮૯ મી કલમોમાંના અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

દ્દષ્ટાંત.

(શુદ્ધબુદ્ધિએ કાંઈ સ્ત્રીનો છવ બચાવવાના હેતુથી ન કર્યો હોય, તો) તે સ્ત્રીને તેથી કાંઈ હાની થાય અથવા કાંઈ હાની કરવાનો ઇરાદો કર્યો હોય તે હાનીના સંબંધ વિના પણ, ગરભપાત કરવો એ ગુનોહ છે. માટે "તે હાનીના સબબથી" કાંઈ તે ગુનોહ નથી; અને તે સ્ત્રી અથવા, તેના વાલીની રજામંદી લેઇને તેનો ગરભાપાત કર્યો હોય તો તે રજામંદીથી તે કામ નહી ગુનોહ એમ થતું નથી.

કોઈ સખ્સની વગર રજામંદીએ તેના ફાયદાસારુ શુદ્ધબુદ્ધીએ કરેલું કામ.

૯૨. જે સખ્સના ફાયદાને સારૂ કાંઈ વસ્તુ કરવીછે તે હેવી હાલત માં આવી પડ્યો હોય કે તેથી રજામંદી બતાવી શકાતી ન હોય, અને કોઈ વાલી અથવા તેને કાયદેસર હવાલામાં રાખનારો કોઈ બીજો સખ્સ ન હોય કે તે વસ્તુ કરેથી ફાયદો થાય એ રીતે વખ્તસર તેની રજામંદી મેળવી શકાય, તો તેવી વેળાએ, શુદ્ધબુદ્ધિથી તે સખ્સના ફાયદાને સારૂ તેની રજામંદી વગર કાંઈ વસ્તુ કરી હોય તે, તેથી તે સખ્સને કાંઈ હાની થાય.

શરતો. | તે હાનિના સબબથી, ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી. પરંતુ.—

પેહેલી.—ઇરાદાથી મોત આણવાને, અથવા મોત આણવાની કોસીસ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

બીજી— કાંઈ વસ્તુનો કરનાર સખ્સ એમ જાણતો હોય કે એથી મોત આવે એવો સંભવ છે, તે વસ્તુ, મોત અથવા મહાવ્યથા અટકાવવાના, અથવા કાંઈ મોટો રોગ કે અશક્તતા દુર કરવાનાં કારણથી કાંઈ બીજા કારણ માટે તે સખ્સ કરે, તેને આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ત્રીજી.—મોત અથવા વ્યથા અટકાવવાનાં કારણથી કાંઈ બીજા કારણે માટે બુદ્ધિ પુર્વક વ્યથા કરવાને અથવા વ્યથા કરવાની કોશીશ કરવાને, આ અપવાદ લાગુ પડશે નહી.

ચોથી.—જે ગુનોહ, કરવાને આ અપવાદ લાગુ પડતો નથી; તે ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરવાને પણ એ લાગુ પડશે નહી.

દ્દષ્ટાંતો.

(અ) ઝ પોતાના ઘોડા પરથી પડીને બે હોશ થઈ જાય, અને તેવામાં અ દાકતરેસાં

આવી પોહોચે ને તેના વીચારમાં એમ આવે કે ઝ ની ખોપરી કાપવી જોઇયે, પછી ઝ ને વિચાર કરવાની શકતી પાછી આવતાં પેહેલાં અગર ય ઝ નું મોત આણવાનાં ઇરાદાથી નહી, પણ સુદ્બુદ્ધિથી, ઝ ના ફાયદાને માટે ઝ ની ખોપરી કાપે, તો ય એ કાંઈ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી.

(ખ) ઝ ને એક વાઘ લેઈ જાય છે. તે જોઇને ય તે વાઘને તાકીને ગોળી મારે; અને તે ગોળીથી ઝ નો જીવ જાય એવો સંભવ છે એમ જાણીને, પણ ઝ નો જીવલેવા ના ઇરાદાથી નહી, અને સુદ્બુદ્ધિએ ઝ ને ફાયદો કરવાના ઇરાદાથી તે ગોળી મારે, અને તેની ગોળીથી ઝ ને તેનો જીવ જાય એવું જખમ લાગે, તો ય એ કાંઇ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી;

(ગ) એક બાળક એકાએક હેવી આફતમાં આવી પડે; કે તેની ઉપર તુરત કાંઈ શસ્ત્રક્રિયા ન થાય તો તેનો જીવ જાય હેવો સંભવ હોય, અને તે બાળકના વાલી-ની રજા લેવાનો વેળા ન હોય હેવી હાલત જોઇને તે બાળકના કાલાવાલા પર નજર ન રાખતાં, સુદ્બુદ્ધિએ, તે બાળકના ફાયદાને માટે ય દાકતર તે શસ્ત્રક્રિયા કરે, તો ય એ કાંઈ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી.

(ડ) એક ઘરને આગ લાગી છે. તે ઘરમાં ય છે તથા ઝ એક બાળક છે. હેવામાં લોક નીચેથી એક ચાદર પોહોળી કરીને પકડી રહે, અને ય તે બાળકને તે ઘરના છાપરાપરથી નીચે નાખે, હેવું જાણીને કે નીચે પરથી એ બાળકનો જીવ જાય એવો સંભવ છે, પણ તે બાળકનો જીવ લેવો હેવો તેનો ઇરાદો ન હોય, અને સુદ્બુદ્ધિએ તે બાળકને ફાયદો કરવાનો ઇરાદો તેણે કરચો હોય, તો એ ઠેકાણે અગર પડવાથી તે બાળકનો જીવ જાય તોપણ, ય એ કાંઈ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી.

ખુલાશો—ફકત પઇસાની તરફનો ફાયદો થતો હોય, તેને ૮૮, ૮૯ તથા ૯૨ મી કલમોના અર્થ પ્રમાણેનો ફાયદો સમજવો નહી.

સુદ્બુદ્ધિએ કાંઈ કેહેવું.

૯૩. કોઈ સખસના ફાયદાને સારૂ તેને સુદ્બુદ્ધિએ કાંઈ કેહેવામાં આવે, અને તેથી તે સખસને કાંઈ હાની થાય, તો તે હાનિના સબબથી તે કેહેવું ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

દૃષ્ટાંત.

એક માંદા માણસને તેનો દાકતર ય સુદ્બુદ્ધિએ પોતાનો અભિપ્રાય કહે કે તું જીવી શકવાનો નથી, અને તે હેબકથી તે માંદો માણસ મરી જાય, તો અગર ય ને ખબર હતી કે એ પ્રમાણે કેહેવાથી તે માંદા માણસનું મોત થાય હેવો સંભવ છે તોપણ, ય એ કાંઈ ગુનોહ કરચો એમ સમજવું નહી.

જે કામ કોઈ સખસને ડરથી કરવું પડે.

૯૪. ખુન તથા રાજ્ય વિરૂદ્ધ જે ગુનાહોને માટે મોતની શિક્ષા ઠરાવેલી છે તે ગુનાહો શિવાય, જે કામ કોઈ સખસને કાંઈ ધમકીને લીધે કરવું પડે અને તે ધમકી હેવી હોય કે જેથી, તે કામ કરતી વેળાએ તે સખસના મનમાં કારણસર હેવી દેહેસત પેદા થાય કે જો હું એ કામ નહી કરીશ તો મારૂં તાતકાલીક મોત થશે, તો તે કામ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી; પણ તે

કામ કરનાર સખ્સ પોતાની ખુશીથી અથવા પોતાને તાત્કાલીક મોત કરતાં કાંઈ ઓછી હાનિના કારણસર દહેસતથી,હેવી હાલતમાં પોતે આવ્યો હોય કે તેથી તેની ઉપર તે દાબ થયો હોય એમ ન થવું જોઇએ.

ખુલાસો ૧ લો—જે સખ્સ પોતાની ખુશીથી, અથવા માર મારવાની ધમકીના સબબથી, આ માણસો ડાકાઈટ છે એમ જાણીને, તે ડાકાઇટોની ટોળીમાં ભળે, અને પછી કાયદા મુજબ ગુનોહ હોય એવી કોઈ વસ્તુ તેના સોબતીઓના જોરથી તેને કરવી પડે, તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ સખ્સને ડાકાઇટોની એક ટોળી પકડે, અને તેને તુરત મારી નાંખવાની ધમકી દેખાડીને કાયદા મુજબ ગુનોહ હોય એવી કાંઇ વસ્તુ તેની પાસે કરાવે, જેમકે કોઈ લુહાર પાસે તેના હથિયાર લેવાડીને પોતે કોઈ ઘરમાં પેશીને તે લુટી લેવાસારૂ તે ઘરનાં બારણાં ઉઘડાવે, તો તેને આ અપવાદનો ફાયદો મળી શકે છે.

ટીકા—આમાં બતાવેલા અપવાદનો ફાયદો મેળવવા માટે કેદીએ જે કૃત્ય કર્યું તે તેણે કર્યું નહોતતો તેનો જીવ તરતજ ગયો હોત, એવી તેને ભીતી હતી તેથી તે તેણે કર્યું એમ બતાવવું જોઇએ (ક્રા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૪૮ સરકાર વિરૂદ્ધ સોનુ વિગેરે તા. ૨૯ અકટોબર ૧૮૬૯નો ફેસલો જુઓ)

જુજ હાનીથાય એવું કામ.

૯૫. કાંઇ વસ્તુથી કાંઈ હાનિ થાય અથવા કાંઇ હાનિ કરવાનો ઇરાદો કરેલો હોય, અથવા કાંઇ હાનિ થશે એવો સંભવ જાણવામાં હોય, પણ તે હાનિ એટલી જુજ હોય કે સાધારણ સમજ તથા સ્વભાવનો કોઈ સખ્સ તે હાનિ બાબત ફરિયાદ કરે નહી,તો તે હાનિના સબબથી તે વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

ટીકા—કેદીએ સરકારી પડતર જમીનના એક ભાગમાં ઝાડ હતું તેની વણપાઇની કીમતની સીંગો તોડવાથી તેનાપર ચોરીનું તોહોમત ઠરાવી શિક્ષા કરી તેમાં હાઇકોર્ટે ઠરાવ્યું કે જે ઝાડની સીંગો તોડીછે તેનો ઉપયોગ કરતા નથી તેથી સરકારને તેની કાંઈ કીમત નથી તેથી આ કામનો આ કલમમાં સમાશ થવાથી તોહોમત અને શિક્ષા રદ કરી. (જુઓ મુ. હા. વા. ૫ પા. ૩૫ સરકાર વિરૂદ્ધ કાશીબા કાવજી વગેરેનો તા. ૨૦ મે સને ૧૮૯૮ નો ફેસલો)

ખાનગી બચાવના હક બાબત.

ખાનગી બચાવમાં કરેલી કાંઇપણ વસ્તુ ગુનોહ નથી.

૯૬. ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કરેલી કાંઇ પણ વસ્તુ ગુનોહ છે એમ સમજવું નહી.

શરીર તથા મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક.

૯૭. હરએક સખ્સને નીચે લખેલો બચાવ કરવાને હક છે,પણ તે હકને ૯૯મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુપડેછે:-

પેહેલો—શરીર સંબંધી કોઇ પણ ગુનાહથી પોતાના અથવા બીજા કોઇ પણ સખ્સના શરીરનો બચાવ.

બીજો—ચોરી, અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પ્રવેશ, એ ગુનાહોના લક્ષણોમાં દાખલ થઇ શકે, હેવો ગુનોહ જે કામ હોય, અથવા જે કામ ચોરી, અપહરણ, બીગાડ, અથવા સાપરાધ પ્રવેશ કરવાની કોશિશ હોય, તે, કામથી પોતાની અથવા બીજા કોઇ પણ સખ્સની સ્થાવર કે જંગમ મિલકતનો બચાવ.

ટીકા—જેનો કબજો જબરાઈથી છીનાવી લેવા પ્રયત્ન થયો હોય તો તેવી વખતે કબજાવાળો કબજાનો બચાવ કરવા હકદારછે (બે. લા. રી. વા. ૨ પા. ૧૯).

આ કલમમાંનો ખાનગી બચાવ અમલમાં લાવતાં કા.૯૯અને ૧૦૨માં બતાવેલી હદોપર ધ્યાન આપવું (સરકાર વિરૂદ્ધ ગોવરધન ૪ બે. લા. રી. પા. ૧૦૧).

જમીનના કબજામાં જબરાઈથી કબજો લેવા આવનારનો એક કબજેદારના ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં મરણ પામ્યો તેમાં મારનારપર કાંઈ ગુનો ઠરાવ્યો નહિ. (જુઓ કા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૪૧).

સરકાર વિરૂદ્ધ નવાબદીનના કામમાં ઠરાવ્યું કે હુમલો થવાનો ભય રાખી કોઈ શખસ ગુનો કરે તો તેનો આ કલમ પ્રમાણે બચાવ થાય નહિ.

ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં એકજણ મરાયો તેમાં મારનાર ગુનેગાર ન ઠર્યા તેથી તેને મદદગારી કરનાર પણ ગુનેગાર નથી એમ ઠર્યું (કા. વી.રી.વા.૨ પા.૪૨).

દીવાના સખસ વગેરેનાં કામથી ખાનગી બચાવનો હક.

૯૮. જે કામ બીજી હાલતમાં થએથી અમુક ગુનોહ ગણાય હેવું હોય, તે જો તે કામના કરનારની નાહાની ઉમરના, બુદ્ધિની કચાઈના, અથવા દીવાનગીના સબબથી, અથવા તેને કેફ ચડી હોય, અથવા તે સખસની કાંઈ ખોટી સમજ હોય તે સબબથી, તે ગુનોહ થઈ શકતું ન હોય, તોપણ જાણે તે કામ તે ગુનોહ હોય હેવી રીતે તેથી ખાનગી બચાવ કરવાનો હરએક સખસનો તેવોજ હક છે.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) દીવાનગીના જોરથી ઝ અ નો જીવ લેવાની કોશિશ કરે, તો ઝ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમસમજવું નહીં. પણ ઝ ડાહ્યો હોય હેવીજરીતે ખાનગીબચાવનોઅનો હકછે.

(બ) જે ઘરમાં પેસવાનો અ નો કાયદા પ્રમાણે હકછે તે ઘરમાં અ રાતને વખતે પેસે. ઝ સુધબુદ્ધિએ, અ ને ઘર ફોડનારો સમજીને અ ની ઉપર હુમલો કરે, તો એ ઠેકાણે આ ખોટી સમજને લીધે અ ની ઉપર હુમલો કરવાથી ઝ એ કાંઈ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું નહી પણ ઝ તે ખોટી સમજથી કામ ન કરતો હોય હેવીજ રીતે ઝ ની સાહામા ખાનગી બચાવનો અ નો હક છે.

કીયાં કામોથી ખાનગી બચાવ કરવાનોહકનથી.

૯૯. પેહેલી—જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઈ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી સુદ્ધબુદ્ધિએ અમલ કરતાં જો કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તો, પછી તે કામ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

બીજી—જે કામથી મોત અથવા મહાવ્યથા થવાનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થતો નથી એવું કાંઈ કામ કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હોદાની રીતથી શુદ્ધબુદ્ધિએ અમલ કરતાં કરેલા હુકમ ઉપરથી જો કોઈ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તો, પછી તે હુકમ બરાબર કાયદા મુજબ ન હોય તોપણ, તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ત્રીજી—સરકારી અધિકારીઓનો આસરો માગવા જવાની વેળા હોય એવી બાબતોમાં ખાનગી બચાવનો હક નથી.

કેટલી હદ સુધી એ હક્ અમલમાં આવી શકાય. | ચોથી—કોઈપણ બાબતમાં બચાવ કરવાનાં કારણસર કરવી જરૂર હોય તે કરતાં વધારે હાનિ કરવા સુધીનો ખાનગી બચાવનો હક નથી.

ખુલાસો ૧ લો—આ કામ કરનારો સરકારી નોકરછે એવું જે સખ્સ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી તે સખ્સનો, તે સરકારી નોકર જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે તે કામથી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ખુલાસો ૨ જો—આ કામ કરનારો માણસ કોઇ સરકારી નોકરના હુકમથી એ કરે છે એવું જે સખ્સ જાણતો નથી અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ નથી, અ-થવા હું ફલાણા અખતીયારથી એ કામ કરૂંછું એમ તે માણસ કેહે નહી, અથવા, અ-ગર તે અખ્તીયાર લખેલો હોય તો, માગેથી તે અખ્તીયાર બતાવે નહી તો તે સખ્સનો,તે સરકારી નોકરના હુકમથી તે માણસ જે કામ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે તે કામ-થી ખાનગી બચાવનો હક જતો નથી.

ટીકા—કેદીએ એક પોલીસ અમલદારને તેના ઘરનો ઝાડો લેતાં એવા કારણથી અટકાવ્યો કે "ઝાડો લેવાનું વારંટ તમારી પાસે નથી તેથી ઘરમાં પેસવું અયોગ્યછે" તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે તેના ઉપરીએ તેને તપાસ કરવા નિમ્યો હતો પણ તેને વગર વારંટે ઝાડો લેવા ઘરમાં પેસવાનો અધિકાર નહોતો તોપણ તેણે ચલાવેલું કામ દુષ્ટબુધિનું અને ગેરવાજબી ચલાવ્યું એમ દેખાતું નથી. અને તેમ હતું તો તેને આ કલમ પ્રમાણે બચાવ કરવાનો હક નથી (જુઓ. મુ.હા.વા.૭ પાને ૫૦ સરકારવિ૦ વ્યંકટરાવ શ્રીનિવાસનો)

શરીરના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતાં સુધી ક્યારે પોહોચે છે. | ૧૦૦. જે ગુનાહ ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લા-વવો પડે તે ગુનોહ જો નીચે લખેલા પ્રકારોમાંના કોઇપણ પ્રકારનો હોય, તો હુમલો કરનારને બુદ્ધિપૂર્વક મોત અથવા બીજી કાંઇ પણ હાની કરતા સુધી શરીરના ખાનગી બચાવનો હક પોહોંચેછે, પણ તે હકને ઉપલી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડે છે. ગુનાહોના પ્રકારોઃ—

પેહેલો—જો બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય, તો તેનો પરિણામ મોત થશે, હેવો કારણસર ભય જેથી ઉત્પન્ન થાય એવો હુમલો.

બીજો—જો બચાવનો હક એટલે સુધી અમલમાં ન લવાય, તો તેનો પરિણામ મ-હાવ્યથા થશે હેવો કારણસર ભય જેથી ઉત્પન્ન થાય હેવો હુમલો.

ત્રીજો—બળાત્કારે સંભોગ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

ચોથો—સૃષ્ટિક્રમ વીરૂધ મઇથુનેચ્છા પુરણ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

પાંચમો—મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયન કરવાના ઇરાદાથી હુમલો.

છઠો—કોઇ સખ્સને ગેરવાજબી રીતે કેદ કરવાના ઇરાદાથી, હુમલો, અને તે એવી હાલતમાં હોય કે તેથી પેલા સખ્સને કારણસર એવો ભય ઉત્પન્ન થાય કે પછી એ કેદમાંથી છુટવાને સારૂ સરકારી અધીકારીઓને અરજ કરવાનું માહારાથી બનીશકશેનહી.

તે હક મોત સિવાયના કાંઈ બીજી હાનિ કરતાં સુધી ક્યારે પોંચે છે. | ૧૦૧. જો ગુનોહ ઉપલી કલમમાં લખેલા પ્રકારોમાંના કોઇ પણ પ્રકારનો નહી હોય, તો શરીરના ખાનગી બચાવનો હક હુમલો કરના-રને બુધ્ધિપુર્વક મોત કરતાં સુધી પોહોંચતો નથી; પણ હુમલો કરનારને મોત શીવાયની બુદ્ધિપુર્વક કાંઇ બીજી હાની કરતા સુધી પોહોંચે છે,

અને તે હકને ૯૯મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડે છે.

શરીરના ખાનગી બચાવના હકની શરૂઆત અને તેનું જારીરહેવું.

૧૦૨. અગર ગુનોહ થયો નહી હોય, તોપણ ગુનોહ કરવાની કાંઇ કોશીશ અથવા ધમકીથી શરીરને જોખમ પોહોંચવાનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થાય કે તરત શરીરના ખાનગી બચાવનો હક શરૂ થાય છે; અને જ્યાં સુધી શરીરને જોખમનો તે ભય જારી રેહે ત્યાં સુધી તે હક જારી રેહે છે.

મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક મોત કરતાં સુધી ક્યારે પોંચે છે

૧૦૩. જે ગુનોહ કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે; તે ગુનોહ જો નીચે લખેલા પ્રકારોમાંના કાંઇ પણ પ્રકારનો હોય, તો ગુનોહ કરનારને બુદ્ધિપુરવક મોત અથવા બીજી કાંઇ પણ હાનિ કરતા સુધી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક પોહોંચે છે; પણ તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડે છે. ગુનાહોના પ્રકારઃ—

પેહેલો—અપહરણ.

બીજો—રાતને વખતે ઘર ફોડવું.

ત્રીજો—કોઇ ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ માણસનાં ઘર દાખલ વપરાતુ હોય, અથવા મીલકત રાખવાની જગા દાખલ વપરાતુ હોય, તે ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ પર આગથી બીગાડ કરવો.

ચોથો—ચોરી, બિગાડ, અથવા ગ્રહપ્રવેશ, અને તે એવી હાલતમાં કરવો કે તેથી કારણસર એવો ભય ઉત્પન્ન થાય કે જો ખાનગી બચાવનો તે હક અમલમાં નહી લવાય તો તેનો પરિણામ મોત અથવા મહાવ્યથા થશે.

તે હક મોત શિવાયની બીજી કાંઇ હાનિ કરતાં સુધી ક્યારે પોહોંચે છે.

૧૦૪. જે ગુનોહ કરવા અથવા જેની કોશીશ કરવા ઉપરથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવવો પડે, તે જો ઉપલી કલમમાં લખેલા પ્રકારોમાંના કોઇ પણ પ્રકારની ચોરી, બીગાડ, અથવા સાપ્રાધ પ્રવેશ નહી હોય તો તે હક બુદ્ધિપુરવક મોત કરતા સુધી પોહોંચતો નથી, પણ ગુનેહગારને મોત શીવાયની બુદ્ધિપુરવક બીજી કાંઇ પણ હાની કરતા સુધી પોહોંચે છે, અને તે હકને ૯૯ મી કલમમાં લખેલી હદો લાગુ પડે છે.

ટીકા—જમીનના કજીયામાં કા. ૧૪૭ પ્રમાણે તોહોમત રાખી શિક્ષા કરેલી પણ જમીન એકના કબજામાં હતી તેથી જેના કબજામાં હતી તેને માટે એમ ઠરાવ્યું કે તેને આ કલમનો લાભ મળે (જુઓ કા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૬૪).

મિલકતના ખાનગી બચાવના હકની શરૂઆત અને તેનું જારી રેહેવું.

૧૦૫. પેહેલી—જ્યારથી કાંઇ મીલકતને જોખમનો કારણસર ભય ઉત્પન્ન થાય, ત્યારથી તે મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક શરૂ થાય છે.

બીજી—ચોરીથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક, મીલકત લઇને ગુનેહગાર નાસી જાય, અથવા સરકારી અધિકારીઓનો આશરો મળે અથવા તે મીલકત પાછી હાથ લાગે, ત્યાં સુધી જારી રહે છે.

ત્રીજી—અપહરણથી મીલકતના ખાનગી બચાવનો હક જ્યાં સુધી ગુનેહગાર કોઈ સખસને મોત અથવા વ્યથા અથવા ગેરવાજબી અટકાવ કરે અથવા કરવાની કોશીશ કરે, અથવા જ્યાં સુધી તાતકાલિક મોતનો અથવા તાતકાલિક વ્યથાનો, અથવા શરીર સંબંધી તાતકાલિક અટકાવનો ભય જારી રેહે ત્યાં સુધી જારી રેહે છે.

ચોથી—સાપ્રાધ પ્રવેશ અથવા બીગાડથી મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક, જ્યાંહાં સુધી ગુનેહગાર સાપ્રાધપ્રવેશ અથવા બિગાડ કરવામાં જારી રેહે, ત્યાંહાં સુધી જારી રેહેછે.

પાંચમી—રાતને વખતે ઘર ફોડવાથી મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક, તે ઘર ફોડવાથી શુરૂ થએલા ગૃહપ્રવેશ જ્યાંહાં સુધી જારી રેહે, ત્યાંહાં સુધી જારી રેહે છે.

ટીકા—ચોરોને ઘરમાં પ્રવેશ કર્યાનું કેદીએ જોયું. અને તેના ઘરમાં પ્રવેશ થયાનું કૃત્ય પુરૂ થતાંજ તેણે ચોરનો પ્રાણ લીધા તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામ કા. ૩૦૦ ના ૫ મા અપવાદમાં ન આવતાં આ કલમની ૫ મી રકમમાં આવેછે (જુઓ કા.વી.રી.વા.૧૦પાને૯)

કોઈ બેગુનાહ સખસને હાનિ થવાનું જોખમ હોય એવી વેળા એ જીવ લે એવા હુમલાથી ખાનગી બચાવનોહક.

૧૦૬. જો કાંઈ હુમલો એહવો થાય કે તેથી મોતનો, કારણસર ભય ઉત્પન્ન થાય અને તે હુમલાથી ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં પોતાનો બચાવ કરનાર સખસ હેવી હાલતમાં આવી ગએલો હોય કે કોઈ બેગુનાહ સખસને હાની કરવાના જોખમ શિવાય તેથી તે હક ધારેલું થાય હેવી રીતે અમલમાં લાવી શકાય નહી, તો તે જોખમમાં પડતા સુધી ખાનગી બચાવને તેનો હક પોહોંચે છે.

દ્રષ્ટાંત.

અ ની ઉપર એક ટોળીએ હુમલો કરેલો છે, અને તેઓ તેનું ખુન કરવાની કોશીશ કરે છે. તે ટોળીની ઉપર બંદુક છોડ્યા શિવાય ધારેલું થાય એવી રીતે ખાનગી બચાવનો હક અ અમલમાં લાવી શકે હેવું નથી, અને તે ટોળીમાં કેટલાએક બાળક છોકરાં છે તેઓને હાની કરવાનાં જોખમ શિવાય આ બંદુક છોડી શકતો નથી હવે હેવું છતાં બંદુક છોડેથી જો **અ** થી તે છોકરાઓમાંના કોઈ છોકરાઓને કાંઈ હાની થાય, તો, **અ** એ કાંઈ ગુનોહ કરેલો એમ સમજવું નહી.

બાબ ૫ મો.

મદદગારી બાબત.

કાંઈ વસ્તુમાં મદદગારી.

૧૦૭. કાંઈ વસ્તુ સંબંધી નિચે લખ્યા પ્રમાણે જે માણસ કરે તે માણસે તે વસ્તુ કરવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.—

પેહેલું—જે માણસ તે વસ્તુ કરવાને કોઈ સખસને ઉસકેરે; અથવા—

બીજુ—જે માણસ તે વસ્તુ કરવા સારૂ કોઈ સખસ અથવા સખસોની સાથે કાંઈ મસલતમાં સામીલ થાય; પણ તે કયારે કે તે મસલત મુજબ, તથા તે વસ્તુ કરવા માટે, કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરવામાં આવે તો; અથવા—

ત્રીજું—જે માણસ, કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરીને તે વસ્તુ કરવામાં ઇરાદાથી સહાય કરે,

ખુલાસો ૧ લો—અગર કોઈ સખ્સ જાણી જોઇને કાંઈ ખોટી વાત કહીને, અથવા જે જરૂરની હકીકત જાહેર કરવાની પોતાની ફરજ હોય તે હકીકત જાણી જોઇને છુપાવીને, બુદ્ધિ પુરવક કાંઈ વસ્તુ કરાવે અથવા કરાવવાની કોશિશ કરે, તો તેણે તે વસ્તુ કરવાની ઉસકેરણી કરી એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

અ એક સરકારી અમલદાર છે. તેને એક ઇનસાફની કોરટમાંથી વારંટ મળેલું છે. તે વારંટ મુજબ ઝ ને પકડવાનો અ નો અખતિયાર છે, હવે એ હકીકત જાણ્યા છતાં, તથા ક તે ઝ નથી એ પણ જાણ્યા છતાં, બ અ ને જાણી જોઇને એમ કહે કે ક તે ઝ છે, અને એમ કરીને ઇરાદાથી અ ની પાસે ક ને પકડાવે, તો એ ઠેકાણે બ એ ઉસકેરણીથી ક ને પકડવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—કાંઈ કામ કરતાં પહેલાં, અથવા કાંઈ કામ કરતી વખતે તે કામ કરવું સેહેલ કરવા સારૂ જે માણસ કાંઈ વસ્તુ કરે, અને તેમ કરીને તે કામ કરવું સેહેલ કરે, તે માણસે તે કામ કરવામાં સાહાય કર્યું એમ સમજવું.

ટીકા—કેદીએ ચોરી કરવા આવવાને કબુલ કરી પછી આવવાને ના પાડી તેથી કા. ૧૧૪ નો આધાર લઈ ચોરી કરતી વખતે તે હાજર નહોતો માટે કાંઈ ગુનો નથી એમ ઠરાવ્યું તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે ઉપર પ્રમાણે ગુનો પી. કો. કા. ૧૦૭ ની ૨ા. ૩ અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે સહાય કર્યાનો ગુનો થાયછે માટે તે મુજબ તોહોમત રાખવું.(વી. રી. વા. ૮ તા. ૨૦–૧૦–૬૭)

ખોટા તોહોમતના ટેકામાં જુબાની આપવાથી ખોટું તોહોમત મુકવામાં મદદગારી કર્યાનો ગુનો થતો નથી (૯ બે. હા. રી. પ્રા. ૧૬).

તોહોમતદારની જુલમથી લેવાતી કબુલત જાણી જોઈ લેવા દેવાને આંખ આડા કાન કરવાને એક હેડકોનસટેબલ વિચારે એ આ કલમના ૨ જા ખુલાશા પ્રમાણે ગુનેગારછે (કા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૧).

ઇંડિયન ડાઇજેસ્ટને પાને ૩૪૦ મે નિચેના ફેસલાછે.

ખુન શાબિત થયા વિના ખુનમાં મદદગારી કર્યાનો ગુનો રહી શકતો નથી.

કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના કેટલાક શખ્સો પાસે લાકડી હોય અને એકાદ પાસે ન હોય પણ તે બીજા પાસેથી લાકડી લઈ વાપરે. અને તે વાપરનારનો મુખ્ય તે મારવાને હુકમ આપે તો મારનારે કરેલા હુમલાને મુખ્ય એ મદદગારી કરી એમ કહેવાય.

કેદીએ શાહેદીને પોતાની વિરૂદ્ધ જુબાની આપતી વખતે અમુક હકીકત નહિ કહેવાને પુછ્યાથી તેનાપર મદદગારીનો ગુનો ઠરે.

ડાકાઇટીનો ગુનો થવાની વાત જાણનારે તે ગુનો પુરો થવાના ઇરાદે જાણીબુઝીને તે વાત છુપાવી હોય તો મદદગારીનો ગુનેગાર થતો નથી.

જેને મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે શિક્ષા થઇ હોય તેને મદદગાર તરીકે શિક્ષા ના થાય.

ખુન થવાની વાત જાણવામાં નહોતી પણ થયું ત્યારે ઉભા રહેલા એક શખ્સે બીકથી મુડદું છુપાવવામાં સામેલગીરી કર્યાથી તેનાપર મદદગારીનો ગુનો ન ઠરાવતાં કા. ૨૦૧ પ્રમાણે પુરાવો છુપાવ્યાનો ઠરાવ્યો.

એક શખ્સે બે જણાને, એક માણસને પકડી લાવવાનું કહ્યાથી તેઓ પકડી લાવ્યા અને પકડાવનારાપર શસ્ત્ર માર પડ્યો તેમાં પકડાવી મંગાવનારપર બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કર્યાના ગુનામાં મદદગારી કર્યાનું તોહોમત ઠરાવ્યું.

પારકા રાજ્યમાં રહેનાર બ્રિટિશકોરટમાં થવાના ગુનામાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારીનું કૃત્ય પણ પારકા રાજ્યમાં થયું હોય તો તેવા મદદગારનો ઇનસાફ બ્રિટિશ કોરટથી થાય નહિ. (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૩૫૬ સરકાર વિરૂદ્ધ પીરતાઇ).

મદદગાર | ૧૦૮. જે સખ્સ કાંઈ ગુનોહ કરવામાં મદદગારી કરે, અથવા, જે કામ મદદગાર સખ્સના ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે કોઈ શકતીમાન સખ્સે કરેલું હોય તો ગુનોહ થાય, એવું કાંઈ કામ કરવામાં મદદગારી કરે, તે સખ્સે ગુનાહમાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઈ કામની કાયદા વિરૂધ કસુર કરવામાં મદદગારી કરવી તે ગુનોહ થઇ શકે છે, પછી તે કામ કરવાની અગર તે મદદગારની પોતાની ફરજ નહી હોય તો પણ.

ખુલાસો ૨ જો—મદદગારીનો ગુનોહ થવામાં એવું કાંઇ જરૂર નથી કે, મદદગારી કરેલું કામ થવું જોઇએ, અથવા જે અસર તે ગુનોહ થવામાં જરૂર છે તે અસર પેદા થવી જોઇએ.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ બ ને ક નું ખુન કરવાને ઉશકેરે, બ તેમ કરવાની ના કેહે તો બ ને ખુન કરવામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) અ બ ને ડ નું ખુન કરવાને ઉશકેરે. તે ઉશકેરણી મુજબ બ ડ ને એક ખાંજર મારે, તે જખ્મથી ડ સારો થાય તોપણ અ એ બ ને ખુન કરવાની ઉશકેરણી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો—એવું કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખ્સને મદદગારી કરી હોય તે સખ્સ કાંઈ ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શકતીમાન જોઇએ, અથવા તે મદદગારના જેવોજ તે સખ્સનો સાપ્રાધ ઇરાદો કે જ્ઞાન જોઇએ, અથવા તે સખ્સનો કાંઈ પણ સાપ્રાત ઇરાદો અથવા જ્ઞાન જોઇએ.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) અ, સાપ્રાધ ઇરાદાથી, એક બાળકને અથવા ગાંડા માણસને કાંઈ કામ કરવાને ઉસકેરે, અને તે કામ એવું હોય કે ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શક્તિમાન હોય એવો કોઈ સખ્સ અ ના જેવા ઇરાદાથી તે કામ કરે તો ગુનોહ ગણાય, તો એ ઠેકાણે અ એ ગુનામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું, પછી તે કામ કરવામાં આવે કે નહી તો પણ.

(બ) ઝ નું ખુન કરવાના ઇરાદાથી અ સાત વર્ષથી ઓછી ઉમરના એક બાળક બ ને એક એવું કામ કરવાને ઉશકેરે કે તેથી ઝ નું મોત થાય. બ તે મદદગારી ઉપરથી તે કામ કરે, અને તે કામથી ઝ નું મોત થાય, તો એ ઠેકાણે, જો બ ગુનોહ કરવાને કાયદા પ્રમાણે શક્તિમાન નથી તો પણ જાણે, બ ગુનોહ કરવાને કાયદા

પ્રમાણે શક્તિમાન હોય, અને તેણે ખુન કરવું હોય તેજ મિસાલે, અ શિક્ષા થવાને લાયક છે; માટે તેને મોતની શિક્ષા થઇ શકે.

(ક) અ એક ઘરને આગ લગાડવાને બ ને ઉશકેરે. અ ની ઉશકેરણી ઉપરથી બ તે ઘરને આગ લગાડે, અને દીવાનગીના સબબથી તે કામ કેવી તરેહનું છે તે, અથવા પોતે જે કામ કરે છે તે કામ ખોટુ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ છે એવું જાણવાને બ અશક્ત હોય, તો બ એ કાંઈ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહીં; પણ અ એ ઘરને આગ લગાડવાના ગુનાહમાં મદદગારી કરી, અને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શીક્ષાને તે લાયક છે, એમ સમજવું.

(ડ) ચોરી કરવાના ઇરાદાથી ઝ ના કબજામાંથી કાંઈ ઝ ની મીલકત લેવાને અ બ ને ઉશકેરે. અ બ ના મનમાં એવો વીશ્વાસ ઉત્પન્ન કરે કે તે મીલકત અ નીછે. પછી સુદ્ધબુદ્ધિથી તે મીલકત અ ની છે એમ માનીને, બ તે મીલકત ઝ ના કબજામાંથી લે, તો એ ખોટી સમજણથી કામ કરવું તેથી તેણે તે બદ્દાનતથી લીધી એમ કહેવાય નહીં; માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહીં. પણ અ એ ચોરીમાં મદદગારી કરી, અને બ એ ચોરી કરી હોત ને જે શીક્ષા બ ને થાય તેજ શીક્ષાને અ લાયક છે. એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો.— કાંઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરવી એ ગુનોહછે, માટે એવી મદદગારીમાં મદદગારી કરવી તે પણ ગુનોહ છે, એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

ઝ નું ખુન કરવાને ક ને ઉશકેરવાને અ બ ને ઉશકેરે. તે ઉપરથી ઝ નું ખુન કરવાને બ ક ને ઉશકેરે, અને બ ની ઉશકેરણી ઉપરથી ક તે ગુનોહ કરે, તો પોતાના ગુનાહને માટે બ ખુનની શીક્ષાને લાયક છે, અને તે ગુનોહ કરવાને અ એ બ ને ઉશકેરયો માટે અ પણ તેજ શીક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો—મસલતથી મદદગારીનો ગુનોહ કરવામાં એવું કાંઈ જરૂર નથી. કે જે સખસ ગુનોહ કરે તે સખસની સાથે તે મદદગારે તે ગુનાહ બાબત મનસુબો કરવો જોઈએ. જે મસલત મુજબ તે ગુનોહ કરવામાં આવે તે મસલતમાં તે સામિલ થયો તો બસ છે.

દ્રષ્ટાંત.

અ બ ની સાથે મનસુબો કરીને તેઓ ઝ ને ઝેર દેવાની ગોઠવણ કરે. તેમાં એમ ઠરે કે અ એ ઝેર આપવું પછી તે ગોઠવણ બ ઠ ને સમજાવે; અને એમ કેહે કે એક ત્રીજો સખસ ઝેહેર આપવાનો છે, પણ અ નું નામ કેહે નહી. ક ઝેર લઈ આપવું કબુલ કરે અને સમજાવેલી રીતે વાપરવા સારૂ તે ઝેર તે બ ને હવાલે કરે પછી અ તે ઝેર આપે અને તેના જોરથી ઝ મરી જાય, તો એ ઠેકાણે અ તથા ક એઓએ મળીને કાંઈ મસલત કરી નથી, તોપણ જે મસલત મુજબ ઝ નું ખુન થયું તે મધ્યે ક સામીલ થયો, માટે ક એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરયો, અને તે ખુનની શિક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—શેઠના નોકરની મદદ લઈ શેઠની મિલકત ચોરવાને યત્ન કીધા પછી તે ગુનો કરેચો. નોકરે ચોરને શિક્ષા થવાના હેતુથી ચોરી કરવા દીધી. આ ઉપરથી નોકર ઉપર આ કલમના ૪ થા અને ર જા ખુલાશા પ્રમાણે ગુનેગાર થાયછે એમ ઠર્યું અને એમ પણ ઠરાવ્યું કે જે કૃત્ય કરવા વિશે સાહાય કરી તે કૃત્ય થવુંજ જોઈયે એમ નથી. તેથી માલીકની સમંતીથી લીધેલી મિલકતછે તો ચોરી નથી થતી પણ ચોરીમાં મદદ કર્યાનો ગુનો નોકરપર ઠરેચો તે વાજબીછે. (કા. ઈ. બા. વા. ૪ પા. ૩૯૬ સરકાર વિરૂદ્ધ ત્રૈલોખનાથ રાય ચોધરી વિગેરે).

જો મદદગારી પરથી મદદગારી કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તે હેવી મદદગારીને માટે બીજે કેથાં સાફ શિક્ષા ન ઠરાવી હોય તેહેના શિક્ષા.	૧૦૯. અગર કોઈ માણસ કાંઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરે અને તે મદદગારી ઉપરથી તે કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તે મદદગારીની શિક્ષાને માટે, આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ કરેલો નહી હોય, તો તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શિક્ષા તે માણસને કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—કાંઈ કામ અથવા ગુનોહ મદદગારી ઉપરથી કરવામાં આવ્યો એમ ક્યારે સમજવું, કે જ્યારે તે કામ અથવા ગુનોહ, તે મદદગારીમાં જે ઉશ્કેરણી, અથવા મસલત, અથવા સાહાય આપ્યું હોય તે ઉશ્કેરણી ઉપરથી, અથવા તે મસલત મુજબ, અથવા તે સાહાયથી કરવામાં આવે ત્યારે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) બ એક સરકારી નોકર છે. તેણે પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં અ ના ઉપર કાંઈ મેહેરબાની બતાવવાના બદલામાં અ બ ને કાંઈ લાંચ આપવા માંડે, અને બ તે લાંચ લે, તો ૧૬૧મી કલમમાં બ્યાન કરેલા ગુનહામાં અ એ મદદગારી કરી એમ સમજવું.

(બ) ખોટી સાહેદી આપવાને અ બ ને ઉશ્કેરે, અને તે ઉશ્કેરણી ઉપરથી બ તે ગુનોહ કરે, તો અ એ તે ગુનાહમાં મદદગારી કરી, તથા બ ના જેવીજ શિક્ષાને તે લાયક છે, એમ સમજવું.

(ક) અ તથા બ ઝ ને ઝેર આપવાની મસલત કરે તે મસલત મુજબ અ ઝેર લાવીને બ ને હવાલે કરે, એટલા સારૂ કે બ તે ઝેર ઝ ને આપે પછી તે મસલત મુજબ બ અ ની ગેરહાજરીમાં તે ઝેર ઝ ને આપે, અને તેથી ઝ નું મોત થાય, તો એ ઠેકાણે બ ખુનનો તકસિરવાર છે; અને અ એ મસલતથી તે ગુનાહમાં મદદગારી કરી, તથા તે ખુનની શિક્ષાને લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—તરીના ઇજારેદારે ઇજારો પુરો પાડવા ભાડે રાખેલા મછવામાં જોઈયે તેટલા નિયમ ન હોવાથી તે ઊંધો વળી ગયો એવા પુરાવાથી કેદીપર પી. કો. કા, ૨૮૦ તા. ૧૦૯ મુજબ બેફીકરાઈ ભરેલી રીતે વાહાણ ચલાવવાના ગુનાને મદદગારી આપ્યાનો ગુનો શાબિત કર્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે વાહાણ સલામત રીતે ચલાવવા સારૂ જે કાંઈ જરૂર છે એવું તે ઇજારેદારને માલુમ હતું તે એમ જાણ્યા છતાં તે પુરૂ પાડયું નહિ એવો પુરાવ નથી માટે મદદગારીના ગુનાની શાબિતીને આધાર મળતો નથી (સરકાર વિરૂદ્ધ સખારામ ગોવિંદ મુ. હા. તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦).

સહાય કરવાનો ગુનો એ એક પ્રથક ગુનો ઈ. પી. કો. માં કહેલોછે તેથી સહાય કરનારપર તોહોમત શાબિત કરવું તે મુખ્ય ગુનેગારપર તોહોમત શાબિત થાય તોજ કરવું,

નહિતો ના કરવું એમ થતું નથી. (મુ. હા. ક. લા. વા. ૧ પા. ૧૫ સરકાર વિરૂદ્ધ મારૂતી દાદા વિગરે તા. ૧૨ નવેંબર ૧૮૭૫).

એક સ્ત્રીએ પોતાના ધણીને રગતપીતનો રોગ હોવાથી છુટા છેડા કરવાની પરવાનગી તેની પાસે માગી તે ના આપી તેથી તેણીએ નાતના માણસોને એકઠા કરી તેમની પરવાનગી માગ્યાથી તેઓએ તેણીને પરવાનગી આપ્યાથી સ્ત્રી ઉપર અને નાતમાંના એક શંભુના ઉપર તેણીના ધણીએ ફરિયાદ માંડી તેમાં સ્ત્રીપર કા. ૪૯૪ મુજબ અને શંભુપર કા. ૧૦૯ મુજબ મદદગારીનું તોહોમત રાખેલું તે કામમાં અપીલ કરી તકરાર કરી કે મેં નાતની રજા લીધાથી હું ગુનેગાર નથી એમ સ્ત્રીએ તકરાર કરી ત્યારે શંભુએ એમ તકરાર કરી કે તે ગુનેગાર નથી તો હું મદદગારીનો ગુનેગાર નથી તેમાં હાઇકોરટે બે ઉપર બેઉ તોહોમત કાયમ રાખ્યાં (જુઓ મુ.હા.ક. લા.વા.૧પા.૬૪૭સરકારવિરૂધ શંભુ.)

એક મુસલમાનની છોકરીનો વિવાહ તેના કાકાએ પ્રથમ એક સખશ સાથે કરી પછીથી બીજા સાથે કર્યાથી તેથી કેદીપર પી. કો. કા. ૪૯૪ સાથે ૧૦૯ પ્રમાણે તોહોમત રાખ્યું તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે આરોપિતે પોતાના ભત્રીજીનો વિવાહ કર્યો તે વખતે તેણે તેના નામનો માત્ર વિવાહ કર્યો પરંતુ છોકરી લગ્નની વખતે નહોતી તેથી પી. કો. કા. ૧૦૯ અને ૪૯૪ માં કહ્યા પ્રમાણેની મદદ કર્યાનો ગુનો રહી શકતો નથી (જુઓ ઈ. પી. કો. કા. વા. ૪ પાને ૧૦ સરકાર વિરૂધ અબદુલ કરીમ)

કા. ૧૦૭ નિચે વી.રી. વા.૮ તા.૨૦-૧૦-૬૭ના ફેસલાનો દાખલો આપ્યોછે તે જુઓ

અગર મદદગારી કરેલો સખસ તે કામ મદદગારના ઇરાદા કરતાં જુદા ઇરાદાથી કરે, તો તે મદદગારીની શિક્ષા.

૧૧૦. અગર કોઈ માણસ કાંઈ ગુનાહમાં મદદગારી કરે, અને મદદગારી કરેલો સખસ મદદગારના ઇરાદા અથવા જ્ઞાન કરતાં જુદાજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી તે કામ કરે, તો બીજા ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી નહી પણ મદદગારના જેવાજ ઇરાદાથી અથવા જ્ઞાનથી અગર તે કામ કરયું હોય તો જે ગુનોહ થાય, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શિક્ષા તે માણસને કરવામાં આવશે.

એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદુંજ કામ બને, ત્યારે મદદગારીની જવાબદારી શરત.

૧૧૧. અગર એક કામમાં મદદગારી કરવામાં આવે અને બીજું કામ બને, તો જાણે તેજ કામમાં મદદગારી કરી હોય એવીજ રીતે તથા તેટલે દરજ્જે તે મદદગાર તે બનેલા કામને માટે જવાબદારછે; પણ તે બનેલું કામ તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોવું જોઇએ. તથા જે ઉશકેરણી, અથવા સહાય, અથવા મસલત તે મદદગારીમાં આપી હોય તે ઉશકેરણીના જોરથી, અથવા તે સહાયથી, અથવા તે મસલત મુજબ, તે કામ થયુ જોઇએ.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) ઝ ના ખોરાકમાં ઝેહેર ઘાલવાને એક બાળકને ઉશકેરીને અ તે કારણસર તે બાળકને કાંઇ ઝેહેર સોંપે, પછી તે ઉસકેરણી ઉપરથી, ય નો ખોરાક ઝ ના ખોરાકની પાસે છે તેમાં ચુકથી તે ઝેહેર ઘાલે, તો એ ઠેકાણે, જો તે બાળકે તે ઉસકેરણીના જોરથી કામ કરયુ હોય, અને સઘળો હાલ જોતાં જે કામ થયું તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોય, તો અગર અ એ તે બાળકને ય નાજ ખોરાકમાં ઝેહેર ઘાલવાને ઉસકેરયો હોય એવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે અ જવાબદાર છે.

(બ) ઝ નું ઘર બાળી નાખવાને અ બ ને ઉસકેરે, અને બ તે ઘરને આગ લગાડીને

તેજ વખતે ત્યાંહાં કાંઇ મિલકતની ચોરી કરે, તો, અગર તે ઘર બાળવામાં મદદગારી કરવાનો અ તકસીરવાર છે તોપણ, તેણે તે ચોરીમાં મદદગારી કરી એમ સમજવું નહીં; કેમકે ચોરી તે જુદુંજ કામ છે, અને તે બાળવાનું સંભાવ્ય ફળ નથી.

(ક) અપહરણના કારણસર મધરાતે એક વાસેલું ઘર ફોડવાને અ, બ તથા ક એઓને ઉસકેરે, અને તે કારણસર તે તેઓને શસ્ત્ર આપે. પછી બ તથા ક તે ઘર ફોડીને અંદર જાય, અને તે ઘર માંહેલો એક માણસ ઝ તેઓની સામો થયેથી તેઓ ઝ નું ખુન કરે, તો એ ઠેકાણે, જો તે ખુન તે મદદગારીનું સંભાવ્ય ફળ હોય તો, અ ખુનને માટે ઠરાવેલી શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારને મદદગારી કરેલાં કામની તથા બનેલાં કામની એ બંને શિક્ષા કયારે થઇ શકે.

૧૧૨. મદદગારી કરેલું કામ પણ કરવામાં આવે, અને ઉપલી કલમ મુજબ જે કામને માટે મદદગાર જવાબદાર છે તે કામ પણ કરવામાં આવે, અને તે કામ જુદોજ ગુન્હો થાય, તો તે મદદગાર તે ગુન્હાઓમાંના હરએક ગુન્હાની શિક્ષાને લાયક છે.

દૃષ્ટાંત.

એક સરકારી નોકરે કરેલી જપતીની સામો થવાને અ બ ને ઉસકેરે, પછી તે ઉપરથી બ તે જપતીની સામો થાય અને સામો થવામાં બ તે જપતી કરનાર અમલદારને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે, તો તે જપતીના સામો થવાનો ગુનોહ તથા બુદ્ધિપુરવક મહાવ્યથા કરવાનો ગુનોહ, એ બંને ગુનાહ બ એ કર્યા, માટે બ એ બંને ગુનાહની શિક્ષાને લાયક છે; અને અગર અ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે જપતીની સામો થવામાં બ બુદ્ધિપુરવક મહાવ્યથા કરશે હેવો સંભવ છે, તો અ પણ એ ગુનાહોમાંના હરએક ગુનાહની શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના ધાર્યા કરતાં જુદી અસર પેદા થાય, તે અસરને માટે તે મદદગારની જવાબદારી.

૧૧૩. એક મુકરર અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી મદદગાર સખ્સ કાંઇ કામમાં મદદગારી કરે; અને તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય હેવું કાંઇ કામ તે મદદગારે ધારેલી હોય તે કરતાં જુદીજ અસર પેદા કરે, તો અગર તે મદદગારે તેજ અસર પેદા કરવાના ઇરાદાથી તે કામમાં મદદગારી કરી હોય હેવીજ રીતે તથા તેટલેજ દરજ્જે; તે મદદગાર તે પેદા કરેલી અસરને માટે જવાબદાર છે પણ તે મદદગારી કરેલા કામથી તે અસર થવાનો સંભવ છે એમ તેણે જાણ્યું હોય તો.

દૃષ્ટાંત.

ઝ ને મહાવ્યથા કરવાને અ બ ને ઉસકેરે. પછી બ તે ઉસકેરણી ઉપરથી ઝ ને મહાવ્યથા કરે, અને તેથી કરીને ઝ મરી જાય, તો એ ઠેકાણે, અગર અ એ એમ જાણ્યું હોય કે તે મદદગારી કરેલી મહાવ્યથાથી ઝ નું મોહોત થશે હેવો સંભવ છે તો, ખુનને માટે ઠરાવેલી શિક્ષા પામવાને ય લાયક છે, એમ સમજવું.

ગુન્હો થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો.

૧૧૪. જે સખ્સ અગર ગેરહાજર હોય તો મદદગાર દાખલ શિક્ષા પામવાને લાયક થાય, તે સખ્સને તે મદદગારીને લીધે જે કામ

અથવા ગુનાહને માટે શિક્ષા થઇ શકે હેવું હોય, તે કામ અથવા ગુનોહ થતી વખતે તે સખસ જો ત્યાં હાજર હોય, તો તેણે તે કામ અથવા ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા—કોઈ માણસ ગુનો થતી વખતે હાજર છતાં તે કરવાને તેણે ઉત્તેજન આપ્યું હોય, અગર સાહ્ય કરી હોય, કીંવા તે ગુનો થવા દેવામાં પોતાની સમ્મતી આપી હોય તો તે સાહ્ય કર્યાના ગુનાનો ગુનેગાર થાયછે. કોઈ કેદીએ માહાવ્યથા કર્યા છતાં બીજાઓ પાસે ઉભા હોય અને પુરાવથી એમ જણાય કે તેઓએ મેળાપ કર્યો નથી તો પાસે ઉભા રેહેનાર આ કલમ પ્રમાણે મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે શિક્ષાને પાત્ર ન થતાં આ કાયદાની કા. ૧૦૭ ની રકમ ૩ પ્રમાણે સહાય કરયાની શિક્ષાને પાત્ર થાય. જો તેઓ ગેરહાજર હોય તો કોઈ પણ શિક્ષાને પાત્ર ન થાત અને જો મદદ કરી હોતતો મુખ્ય ગુનેગાર તરીકે ગુનાને માટે જવાબદાર થાત (મે. પૃ. ૮૮).

કોઈ ગુનામાં મદદ કરનાર માણસ તે ગુનો થયો તે વખતે પાસે હોવાથી તે અપરાધ તેણેજ કરયો એવું સમજી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકાય તો તેનું તે સાહ્ય કરવું તે અપરાધ બનતા સુધી એક સરખું ચાલુ રહેવું જોઇયે. આખરનું કૃત્ય થયા અગાઉ એક ક્ષણ પહેલાં જો કે તેણે પોતાનું અંગ તેમાંથી કહાડી લીધુ હોય તો તેની મદદથી તે અપરાધ બન્યો એમ કહેવાય નહિ (જુઓ મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૪૯૭ સરકાર વિ૦ અમૃતા ગોવિંદા).

મુસલમાનમાં લગ્ન થએલી સ્ત્રી ઉપર તેણે પોતાના ધણીની મિલકતની ચોરી કરયાનું અથવા ચોરીમાં મદદ કરયાનું તોહોમત મુકવાને હરકત નથી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૯ સરકાર વિરુધ ખતાબાઈ શેખહસ્માલની સ્ત્રીનો ફેસલો જુઓ).

ધણીના કબજામાંથી ધણીની ગેરહાજરીમાંથી તેની સ્ત્રીએ પોતાના સ્ત્રીધનનીમિલકત લીધી હોય તો તે સ્ત્રી ચોરીના ગુનાની ગુનેગાર નથી એટલુંજ નહિ પણ એવી હકીકત હોવાથી તે ગુનામાં મદદ કરનાર પણ ગુનેગાર નથી. સરકાર વિ૦ નાથા કલ્યાણ અને બીજો મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૧).

જ્યારે કોઈ એક માણસ એકાદ ગુનો કરવાને મદદ કરે અને તે ગુનો થાય તે વખતે તે હાજર હોય તો તેવી વખતે તેની ચોકશી કરવાની તે મુખ્ય અપરાધ કર્યા પ્રમાણે ઈ. પી. કો. કા. ૧૧૪ પ્રમાણે કરવી (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૧૬૪ સરકાર વિરુધ સોમા).

જ્યારે પાક ઉઠાવી લેઈ જનાર ઘણા શખસો હોય અને તેવી વખતે તેમાંના કોઇયે પાક ઉઠાવ્યો ન હોય તોપણ સરવે શખસો એક સરખા જવાબદારછે (કા. વી. રી. વા. ૮ પાને ૫૯).

મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે એવા ગુન્હામાં મદદગારી કરવામાં આવે અને તે ગુન્હો તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય, તો તે મદદગારીની શિક્ષા.

અગર જેથી વ્યથા થાય એવું કાંઈ કામ તે મદદગારી ઉપરથી કરવામાં આવે તો.

૧૧૫. મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે હેવો કાંઈ ગુનોહ કરવામાં કોઇ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહી, તથા તે મદદગારી માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ નહીં કરેલો હોય, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે મદદગારી ઉપરથી જે કામને માટે તે મદદગાર જવાબદાર હોય, અને જે કામથી કોઇ સખસને વ્યથા થાય, હેવું કાંઇ કામ કરવામાં આવે, તો તે મદદગારને ચૌદ વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થસે.

દૃષ્ટાંતો.

જ નું ખૂન કરવાને અ બ ને ઉસકેરે પણ તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહી. હવે અગર બ જ નું ખૂન કરે તો તે મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક થાય એવું છે; માટે અ સાત વર્ષની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને પણ લાયક છે, એમ સમજવું. અને તે મદદગારી ઉપરથી જો જ ને કાંઇ વ્યથા કરવામાં આવે તો તે માણસ અ ચઉદ વર્ષની મુદત સુધીની કેદને તથા દંડને લાયક થશે, એમ સમજવું.

કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવા ગુન્હામાં મદદગારી કરવામાં આવે, અને તે ગુન્હો તે મદદગારી ઉપરથી ન થાય તો તે મદદગારીની શિક્ષા.
અગર તે મદદગાર અથવા મદદગારી કરેલો સખ્સ સરકારી નોકર હોય, અને તેહેની ફરજ તે ગુન્હો અટકાવવાની હોય તો.

૧૧૬. કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવા કાંઇ ગુનાહમાં કોઇ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે ગુનોહ કરવામાં આવે નહી, તથા તે મદદગારીને માટે શિક્ષા સંબંધી આ કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ નહી કરેલો હોય તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની અથવા એ બનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે મદદગાર અથવા જેને મદદગારી કરી હોય તે સખ્સ સરકારી નોકર હોય, અને તેની ફરજ તે ગુનોહ થતો અટકાવવાની હોય, તો તે મદદગારને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) બ એક સરકારી નોકર છે તે પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં અ ની ઉપર કાંઈ મેહેરબાની કરે તેના બદલામાં અ બ ને કાંઈ લાંચ આપે, અને બ તે લાંચ લે નહીં, તો અ ને આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે.

(બ) ખોટી શાહેદી આપવાને અ બ ને ઉસકેરે, તો એ ઠેકાણે, અગર બ ખોટી શાહેદી આપે નહીં, તો પણ અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો, અને તે મુજબ તેને શિક્ષા થઈ શકે, એમ સમજવું.

(ક) અ એક પોલીસ અમલદાર છે, તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે, તે અપહરણ કરવામાં મદદગારી કરે, તો એ ઠેકાણે, અગર તે અપહરણ ન થાય તોપણ, તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય, તેની અરધી મુદતની કેદને તથા દંડને પણ અ લાયક છે, એમ સમજવું.

(ડ) અ એક પોલીસ અમલદાર છે, તેની ફરજ અપહરણ અટકાવવાની છે. તેની પાસે તે ગુનોહ કરાવવામાં બ મદદગારી કરે તો એ ઠેકાણે, અગર તે અપહરણ ન થાય તોપણ, તે અપહરણના ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદતની કેદને, તથા દંડને પણ, બ લાયક છે, એમ સમજવું.

ટીકા—સગીર છોકરાના કાયદેસર પાલણ કરનારના તાબામાંથી સગીરને લઈ જવાની ક્રિયા ચાલુ હોય ત્યાંહાં સુધી ચોરી લેવાના અપરાધને સાબીત કરવામાં આવેછે અને બીજા હાલના કામમાં પી. કો. કા. ૩૬૩ અને ૧૧૬ પ્રમાણે અપરાધ મુકવો જોઇએ (મદ્રાશ ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૧૭૩ સરકાર વિરૂધ સમ્યાકાનદત્ત)

લોક પાસે અથવા દશથી વધારે માણસો પાસે કાંઈ ગુનોહ કરાવવામાં મદદ ગારી.

૧૧૭. લોક પાસે અથવા કોઈ પણ વરગના દશથી વધારે સખસોં પાસે કાંઈ ગુનોહ કરાવવામાં જે માણસ, મદદ ગારી કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક સરીઆમ જગ્યામાં એક જાહેરનામુ ચોહોડે, અને તે મધ્યે દશથી વધારે માણસોના એક તડવાળાઓને એવી રીતે ઉશકેરે કે તમારા સામા તડવાળા માણસો ફલાણી વખતે તથા ફલાણા ઠેકાણેથી એક વરઘોડો લઈ જવાના છે તેઓની ઉપર હુમલો કરવાના કારણસર તમે તે વખતે તે ઠેકાણે એકઠા થજો, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો, એમ સમજવું.

ટીકા—ગુનો થયા પછી તેને સાહ્ય કરનાર વિશે આ બાબમાં કીંવા આ કાયદાના બીજા બાબમાં કાંઈ કહેલું જણાતું નથી સર્વ કલમમાં ગુનો થયા અગાઉ અગર ગુનો થતી વખતે થયેલા પ્રકાર વિશે કહેલું નથી. સાહ્ય કર્યા પછી ત્રણ પ્રકારની વાત બનેછે. પહેલી વાત એક જે ગુનામાં સાહ્ય કરેછે તે થઈ ના આવે, એવે પ્રસંગે ગુનો થવાને પ્રયત્ન કર્યા બદલ ગુનગાર કા. ૧૧૫ અને ૧૧૬ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાયછે, બીજી વાત જે ગુનાને સાહ્ય કરી તે ગુનો થયો અને તે વખતે કા. ૧૦૯–૧૧૦ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય ત્રીજી વાત જે કૃત્ય કરવામાં સાહ્ય કરી તેથી જુદુ કૃત્ય થાય ને જે કૃત્યને સાહ્ય કરી તેનાથી થવાનો સંભવ હોય તે પ્રસંગે કા. ૧૧૧ અને ૧૧૩ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય (મે. કા. પૃ. ૯૨).

મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવાની ધારણા છુપાવવી.

અગર તે ગુનોહ થાય, તો અગર તે ગુનોહ ન થાય તો.

૧૧૮. મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તે પોતાથી સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, અગર કોઈ માણસ, કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરુદ્ધ કસુર કરીને, તે ગુનોહ કરવાની, ધારણા થઈ હોય તે ધારણા બુદ્ધિપુરવક છુપાવે, અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય એવી કોઈ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનોહ થાય તો, સાત વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનોહ ન થાય તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને ગુનોહ થાય તો પણ, અને ન થાય તોપણ ઉપલી સીક્ષાની સાથે દંડને પણ તે માણસ લાયક થશે.

દ્રષ્ટાંત.

બ ઠેકાણે એક ડાકાઈટીનો ગુનોહ થવાનો છે એમ જાણ્યા છતાં અ માજીસ્ટ્રેટને એવી ખોટી ખબર કરે કે તેથી સામા રસ્તાપર એક ક નામની જગા છે ત્યાં તે ગુનોહ થવાનો છે અને એમ કરીને તે માજીસ્ટ્રેટને છેતરે એવા ઇરાદાથી કે તે ગુનોહ કરવો સેહેલ કરવો, અને તે ધારણા મુજબ બ જગાપર તે ગુનોહ કરવામાં આવે તો અ ને આ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે.

જે ગુનોહ અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવાની ધારણા કોઈ સરકારી નોકરે છુપાવવી.

૧૧૯. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને સરકારી નોકર દાખલ જે ગુનોહ થતો અટકાવવાની તેની ફરજ હોય, એવો કોઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા પોતાથી તે સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અ-

અગર તે ગુનોહ થાય, તો. અગર તે ગુનોહ મોત વ ગેરેની શિક્ષા જોગ હોયતો. અગર તે ગુનોહ ન થાય, તો.

ગર તે સરકારી નોકર, કાંઇ કામ કે કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરીને, તે ગુનોહ કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા બુદ્ધિપૂરવક છુપાવે, અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય એવી કાંઇ વાત જાહેર કરે તો તે માણસને, જો તે ગુનોહ થાય તો તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની અરધી મુદત સુધીની કેદની અથવા તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનોહ મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા થઇ શકે એવો હોય તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના એક તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા જો તે ગુનોહ ન થાય, તો તે માણસને, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તેને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક પોલીસ અમલદાર છે, અને અપહરણ કરવાની જે જે ધારણા તેના જાણવામાં આવે તે સરવેની ખબર આપવાની કાયદા મુજબ તેની ફરજ છે. તેના જાણવામાં એમ હોય કે અપહરણ કરવાની બ ધારણા કરે છે, અને તે તે ગુનોહ કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી તે ખબર આપવામાં કસુર કરે, તો એ ઠેકાણે કાયદા વિરૂદ્ધ, કસુર કરીને, અ એ બ ની ધારણા છે તે છુપાવી માટે તે આ કલમના ઠરાવ મુજબ શિક્ષાને લાયક છે એમ સમજવું.

કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવાની ધારણા છુપાવવા. અગર તે ગુનો થાય તો, અગર ન થાય તો.

૧૨૦. કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનો કરવો સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તે પોતાથી સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, અગર કોઇ માણસ કાંઇ કામ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરીને, તે ગુનો કરવાની ધારણા થઇ હોય તે ધારણા બુદ્ધિપૂર્વક છુપાવે અથવા તે ધારણા બાબત પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય એવી કોઇ વાત જાહેર કરે, તો તે માણસને જો તે ગુનો થાય તો તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાને માટે કેદની જે ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવેલી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અને જો તે ગુનો ન થાયતો તેઘણામાંઘણી મુદતની એક અષ્ટમાંશ મુદત સુધીની કેદની, અથવા તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૬ ઠો.

રાજ્ય વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત.

રાણીના સામા લડાઇ કરવી અથવા લડાઇ કરે

૧૨૧. જે માણસ રાણીની સામા લડાઇ કરે, અથવા લડાઇ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા લડાઇ કરવામાં મદદ-

વાની, કોશીશ કરવી, અથવા લડાઈ કરવામાં મદદગારી કરવી.

ગારી કરે, તેને મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને તેની સઘળી મિલકત સરકાર જપ્ત થશે.

૧૨૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનો કરવાનો સંપ કરવો.

"૧૨૧. અ.—જે માણસ બ્રિટીશ ઈંડીયામાં અથવા બ્રિટીશ ઈંડીયા બહાર ૧૨૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક કાંઈ ગુનો કરવાનો અથવા બ્રિટીશ ઈંડીયાનું અથવા તેના કાંઈ ભાગનું રાણી સાહેબનું રાજ્ય છીનવી લેવાનો સંપ કરશે, અથવા ઈંડીયા સરકારને અથવા હરકોઈ ઇલાકાની સરકારને સાપ્રાધ બળથી અથવા સાપ્રાધ બળના દેખાવથી ડરાવવાનો સંપ કરશે તે માણસને જીવતાં સુધી અથવા થોડી મુદત સુધી સમુદ્રપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી, અથવા ઘણામાં ઘણા દશ વરસ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવી."

"ખુલાસો—આ કલમ પ્રમાણે સંપ કરવાનો ગુનો થવા સારૂ સંપ કરવાના કામમાં હરકોઈ કામ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર થવીજ જોઇએ એવું સમજવું નહિ."

દૃષ્ટાંત.

(અ) રાણીની સામા એક બંડ થાય તેમાં અ સામિલ થાય, તો, આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનો અ એ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) શીલોન મધ્યેના બંડખોરોને હથિયારો મોકલીને ત્યાંના રાણીના રાજ્યની સામા બંડ કરવામાં અ હિંદુસ્થાનમાં રહ્યો મદદગારી કરે, તો અ એ રાણીની સામાં લડાઇ કરવામાં મદદગારી કરવાનો ગુનો કીધો એમ સમજવું.

રાણીના સામા લડાઈ કરવાના ઇરાદાથી હથિયારો વગેરે એકઠાં કરવાં.

૧૨૨. જે સખ્સ રાણીની સામા લડાઈ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા લડાઇ કરવાને તૈયાર થવાના ઇરાદાથી, માણસો, હથિયારો, અથવા દારગોળા એકઠા કરે, અથવા લડાઈ કરવાની બીજી રીતે તઇયારી કરે તો તે સખ્સને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તેની સઘળી મિલકત સરકાર જપ્ત થશે.

લડાઇનું કામ સેહેલ કરવાના ઇરાદાથી લડાઇની ધારણા છુપાવવી.

૧૨૩. રાણીની સામા લડાઈ કરવાની કાંઈ ધારણા થઈ હોય તે ધારણા કાંઈ કામ અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરીને જો કોઇ માણસ છુપાવે, અને તે એવા ઇરાદાથી કે એ પ્રમાણે તે ધારણા છુપાવેથી તે લડાઈ કરવી સેહેલ થાય, અથવા એ પ્રમાણે તે છુપાવેથી તે લડાઈ કરવી સેહેલ થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને દસવરસની મુદત સુધીની એમાંનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાંઈ કાયદેસર અખ્તિયાર અમલમાં અણાવવા અથવા ના અણાવવાના ઇરાદાથી ગવરનર જનરલ, ગવરનર વગેરેપર હુમલો કરવો.

૧૨૪. હિંદુસ્થાનના ગવરનર જનરલ, અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સીના ગવરનર અથવા કોઈ લિવટેનંટ ગવરનર, અથવા હિંદુસ્થાનના ગવરનર જનરલની કાંઉનસીલના અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સીની કાંઉનસીલના કોઈ સભાસદના કાયદેસર અખ્તિયાર માહેલા કાંઇપણ અખ્તિયાર, તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવ-

રનર લિવટેનંટ ગવરનરે અથવા કાંઊન્સીલના સભાસદને સમજાવીને અથવા જબરદસ્તીથી તેની પાસે કોઇપણ રીતે અમલમાં આણાવવા અથવા ન આણાવવાના ઇરાદાથી, જે માણસ તે ગવરનર જનરલ અથવા ગવરનરે અથવા લિવટેનંટ ગવરનર અથવા કાઊન્સીલના સભાસદની ઉપર હુમલો કરે, અથવા તેને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે. અથવા ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા સાપ્રાધ બળથી અથવા સાપ્રાધ બળના દેખાવથી તેને ડરાવે, અથવા તે રીતે ડરાવવાની કોશિશ કરે, તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

બેદિલી ઉત્પન્ન કરવી.

૧૨૪. અ—કોઈ માણસ બ્રિટિશ ઈંડિયામાં કાયદાની રૂહએ જે સરકારનો અમલ સ્થાપેલો છે તે સરકાર બાબત લોકોના મનમાં બેદિલીના વિચાર બોલેલા શબ્દો વડે અથવા કોઈ વાંચે તેવા ઇરાદાથી લખેલા શબ્દો વડે અથવા ઇસારત કરીને અથવા પ્રતક્ષ કાંઈ દેખાડીને અથવા બીજી રીતે ઉત્પન્ન કરશે અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરશે તો તેને જીવતાં સુધી અથવા હરકોઈ મુદત સુધી સમુદ્રપાર મોકલવાની શિક્ષા કરવી અને વળી જોઇએ તો દંડ પણ કરવો અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા કરવી અને વળી જોઇએ તો દંડ પણ કરવો, અથવા દંડ કરવો.

"ખુલાસો—સરકારી યોજના બાબતની જે નાપસંદી સરકારનો કાયદાસર અધિકાર માનવાના ધોરણને અનુસરીને હોય અને સરકારનો કાયદાસર અધીકાર નહિ સરખો કરવા બાબત અથવા તેને હરેકત કરવા બાબત કાયદા વિરૂદ્ધ રીતે કરેલી કોશિશ વિરૂદ્ધ સરકારના અધીકારને મદદ કરવાના ધોરણને અનુસરીને હોય તે ના પસંદી ને બેદીલી સમજવી નહિ; વાસ્તે એવાજ પ્રકારની નાપસંદીજ લોકના મનમાં લાવવાના ઇરાદાથી સરકારની યોજના બાબત ટીકા કરવી તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ગુનોહ થતો નથી."

રાણીની સાથે મઇત્રીરાખનારા એશીયાના કોઈ રાજાની ઉપર લડાઈ કરવી.

૧૨૫. રાણીની સાથે મઇત્રી અથવા સલાહ હોય એવા એશિયાના કોઇપણ રાજાના રાજ્યની સામા જે માણસ લડાઈ કરે, અથવા લડાઈ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા લડાઈ કરવામાં મદદગારી કરે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને તેની સાથે તેને દંડપણ થઈ શકે; અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને તેની સાથે તેને દંડ પણ થઇ શકે, અથવા દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

રાણીની સાથે સલાહ રાખનારા કોઇ રાજાના મુલકપર લુટ કરવી.

૧૨૬. રાણીની સાથે મઇત્રી અથવા સલાહ હોય, એવા કોઇપણ રાજાના મુલકપર જે માણસ લુટ કરે, અથવા લુટ કરવાની તૈયારી કરે, તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા તે લુટ કરવામાં વાપરેલી અથવા વાપરવાને ધારેલી, અથવા તે લુટમાંથી મળેલી જે મિલકત હોય તે મિલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ, લાયક થશે.

૧૨૫ મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખ્યા પ્રમાણે લડાઈ અથવા લુટથી મળેલી મિલકત લેવી.

૧૨૭. ૧૨૫ મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખેલા ગુનાહો માંહેલા કોઈ ગુનાહ કરવામાં મળેલી કાંઈ મિલકત જે માણસ તે તે રીતે મેળવેલી છે એમ જાણીને લે, તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા તે લીધેલી મિલકત સરકાર જપ્ત થવાને પણ લાયક થશે.

સરકારી નોકર બુદ્ધિપુર્વક પોતાના હવાલામાં કોઈ રાજક્ય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે, તે બાબત.

૧૨૮. જે માણસ સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને, જે જગામાં તે કેદીને કેદ કરયો હોય તે જગામાંથી બુદ્ધિપુર્વક નાશી જવા દે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

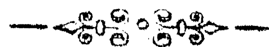
સરકારી નોકર ગફલતથી પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય અથવા લડાઈના કેદીને નાશી જવા દે, તે બાબત.

૧૨૯. જે માણસ, સરકારી નોકર છતાં, પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને કેદની જે જગામાં તે કેદીને કેદ કરયો હોય તે જગામાંથી ગફલતથી નાશી જવા દે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

તેવા કેદીને નાશી જવામાં સહાય કરવું, છોડાવવો અથવા ઘરમાં રાખવો.

૧૩૦. કોઈ રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવામાં જે માણસ સહાય અથવા મદદ કરે, અથવા એવા કોઈ કેદીને જે છોડાવે. અથવા છોડાવવાની કોશિશ કરે, અથવા એવા કેદી કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો હોય તેને જે ઘરમાં રાખે અથવા સંતાડે, અથવા એવા કેદીને પાછો પકડવામાં જે હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે રાજક્ય કેદીને અથવા લડાઈના કેદીને પોતાના વચનપરથી બ્રિટિશ ઈંડિયાની કેટલીએક મુકરર કરેલી હદમાં છુટો રહેવા દીધો હોય, તે કેદી જે હદમાં છુટો રહેવાની તેને રજા હોય તે હદમાંથી બાહાર જાય તો તે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો એમ સમજવું.

બાબ ૭ મો.

જમીનપરની તથા દરિયાઈ ફોજ સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

બંડમાં મદદગારી કરવી અથવા કોઇ સોલજરને કે ખલાશીને પોતાની નોકરીથી ભ્રષ્ટ કરવાની કોશિશ કરવી.

૧૩૧. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફોજમાંના કોઈ આફિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામાં જે માણસ મદદ કરે, અથવા તેવા કોઈ આફિસર, સોલજર, અથવા ખલાશીને પોતાના પ્રજાધર્મથી અથવા પોતાના શેવા

ધર્મથી ભ્રષ્ટ કરવાની જે માણસ કોશિશ કરે, તેને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—આ કલમમાં "આફિસર" અને "સોલજર" આ શબ્દો લખેલા છે તેમાં મલિકા માઆઝમાના લશ્કરનો વધારે સારો બંદોબસ્ત રાખવા બાબતના લશ્કરી આઈન અથવા સને ૧૮૬૯ ના ૫ મા આકટના લશ્કરી આઇન જે માણસને લાગુ હોય તે માણસનો સમાસ થાયછે એવું સમજવું.

બંડ કરવામાં મદદગારી કરવાથી જો બંડ થાય તો તેની શિક્ષા.

૧૩૨. રાણીની જમીનપર અથવા દરિયાઈ ફોજમાંના કોઈ આફીસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ બંડ કરવામાં જો કોઈ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપર બંડ થાય તો તે માણસને મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ ઉપરી અમલદાર પોતાનો હોદ્દો ચલાવતો હોય તે દરમિયાનમાં તેના ઉપર કોઇ આફીસરે, સોલજરે અથવા ખલાશીએ હુમલો કરવામાં મદદગારી કરવી.

૧૩૩. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજમાંના કોઈ આફિસરે, સોલજરે, ખલાશીએ કોઈ ઉપરી અમલદાર પોતાના હોદ્દાનું કામ કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર હુમલો કરવામાં જે માણસ મદદગારી કરે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જો તે હુમલો થાય તો તે હુમલામાં મદદગારીની શિક્ષા,

૧૩૪. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઈ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ કોઇ ઉપરી અમલદાર પોતાના હોદ્દાનું કામ કરતો હોય તેવામાં તેના ઉપર હુમલો કરવામાં જો કોઇ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારી ઉપરથી તે હુમલો થાય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઇ સોલજર અથવા ખલાશીને નાશી જવામાં મદદગારી કરવી.

૧૩૫. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ નાશી જવામાં જે માણસ મદદગારી કરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નાશિ આવેલાને ઘરમાં રાખવો.

૧૩૬. રાણીની જમીનપરની અથવા દરીયાઇ ફોજમાંનો ફલાણો આફીસર, સોલજર, અથવા ખલાશી નાશી આવેલો છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં નીચેનો અપવાદ ન લાગતાં જે માણસ તે આફીસર, સોલજર, અથવા ખલાશીને ઘરમાં રાખે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—કોઇ સ્ત્રી પોતાના વરને ઘરમાં રાખે તેને આ ઠરાવ લાગુ પડતો નથી.

કોઇ વેપારી વહાણમાં માસ્તરની ગફલતથી કોઇ નાશી જનાર સંતાયો હોય તો.

૧૩૭. જે વેપારી વાહાણમાં રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજમાંથી કોઇ નાશી જનારો સંતાયો હોય, તે વાહાણનો માસ્તરે અથવા જે સખ્સના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખ્સ અગર તેહેના સંતાયાની વાતથી અજાણ્યો હોય તોપણ જો તે માસ્તરે અથવા જે સખ્સના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખ્સે પોતાનો હોદો બજાવવામાં કાંઇ ગફલત ન કરી હોત, અથવા વાહાણપર પાકો બંદોબસ્ત રાખ્યો હોત તો તેના જાણ્યામાં તે વાત આવત એવું હોય તો તે માસ્તર અથવા જે સખ્સના હવાલામાં તે વાહાણ હોય તે સખ્સ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડને લાયક થશે.

કોઇ સોલજર અથવા ખલાશીને નાફરમાનીનું કાઇ કામ કરવામાં મદદગારી કરવી.

૧૩૮. ફલાણું કામ નાફરમાનીનું કામ છે એમ જાણીને તે કામ રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજમાંના કોઇ આફીસરે, સોલજરે, અથવા ખલાશીએ કરવામાં જો કોઇ માણસ મદદગારી કરે, અને તે મદદગારીથી તે નાફરમાનીનું કામ થાય, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

લશ્કરી કાયદાને તાબેના સખ્સને આ કાયદા મુજબ શિક્ષા થઇ શકે નહીં.

૧૩૯. રાણીની જમીનપરની અથવા દરીયાઇ ફોજને સારૂ, અથવા રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજના કોઇ ભાગને સારૂ, કરેલા કોઇ લશકરી કાયદાને તાબે હોય એવા કોઇ સખ્સને આ કાયદા મુજબ આ બાબમાં બ્યાન કરેલા ગુનાહોમાંના કોઇ ગુનાહને સારૂ શિક્ષા થઇ શકશે નહી.

સોલજરનો પોશાક પેહેરવો.

૧૪૦. રાણીની જમીનપરની અથવા દરિયાઇ ફોજમાંનો જે માણસ સોલજર નથી, તે માણસ તેવા સોલજર પેહેરતા હોય એવા કાંઇ પોશાક પેહેરે, અથવા તેવા સોલજર જે ચિન્હ વાપરતા હોય તેના જેવું કાંઇ ચિન્હ વાપરે, એવા ઇરાદાથી કે તે તેવો સોલજર છે એમ માનવામાં આવે, તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૮ મો.

લોકની સમાધાની વિરૂદ્ધ ગુનાહો બાબત.

કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી

૧૪૧. જો પાચ અથવા વધારે શખ્સોની એક મંડળી મળે; અને જે સખ્સો તે મંડળીમાં હોય તેઓનો સામાન્ય હેતુ નીચે લખ્યા પ્રમાણે હોય, તો તે મંડળીને "કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી" કેહેવી.

પેહેલો—હિંદુસ્તાનની કાયદા કરનારી અથવા હકુમત કરનારી સરકારને, અથવા કોઇ પ્રેસીડેન્સીની સરકારને, અથવા કોઇ લેફટેનન્ટ ગવરનરને, અથવા પોતાના ઓહદાનો કાંઇ કાયદેસર અખતિયાર અમલમાં લાવતાં કોઇ સરકારી નોકરને, સાપરાધ બળ કરીને અથવા

સાપ્રાધ બળ દેખાડીને કરાવવો; અથવા,

બીજો—કાંઈ કાયદો કે કોઈ કાયદેસર હુકમ બજાવતા હરેકત કરવી; અથવા,

ત્રીજો—કાંઈ બીગાડ. અથવા સાપ્રાધ પ્રવેશ અથવા બીજો ગુનોહ કરવો; અથવા,

ચોથો—કોઈ સખ્સની ઉપર સાપ્રાધ બળ કરીને અથવા તેને સાપ્રાધ બળ દેખાડીને, કાંઈ મિલકતનો કબજો લેવો અથવા મેળવવો, અથવા કોઈ સખ્સનો આવવા જવાનો હક, અથવા પાણી વાપરવાનો હક અથવા બીજો જે નીરાકાર વસ્તુ સંબંધી હક તે સખ્સના કબજામાં કે ભોગવટામાં હોય તે તેની પાસેથી લઈ લેવો, અથવા કાંઈ હક કે ધારેલો હક અમલમાં લાવો; અથવા,

પાંચમો—સાપ્રાધ બળ કરીને અથવા સાપ્રાધ બળ દેખાડીને જે કામ કરવાની જે સખ્સની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહી હોય તે કામ તે સખ્સ પાસે કરાવવું, અથવા જે કરવાનો તેનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે કરવામાં તેની પાસે કસુર કરાવવી.

ખુલાસો—જે મંડળી પ્રથમ મળતી વખતે કાયદા વિરૂદ્ધ ન હોય તે પાછળથી કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી થઈ શકે.

કાયદા વિરૂધ મંડળીનો અંગભુત તે શું.

૧૪૨. જે હકીકતોને લીધે કોઈ મંડળી કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીમાં થતી હોય તે હકીકતો જાણ્યા છતાં જે માણસ ઇરાદાથી તે મંડળીમાં સામિલ થાય, અથવા તેમાં જારી રહે, તે માણસને કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગભુત સમજવો.

ટીકા—જે જે ઠેકાણે ગેરકાયદાની મંડળી એકઠી થએલી છે તે ઠેકાણે કોઇ માણસ પોતાની મીલકતને ઉપદ્રવ કરશો નહી એમ અટકાવ કરવા ગયો હતો એવું પુરાવાથી સાબિત થયું હોય તો તે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં મળેલો કીંવા સામેલ રહેલો છે એવું કહેવાય નહી. (કા. વી. રી. વા. ૧૯ પા. ૬૬ બરજુશીંગ વિરૂદ્ધ ખુબલાલ વગેરે).

શીક્ષા. | ૧૪૩. જે માણસ કોઇ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગભુત હોય તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે ફરીયાદ નહી થતાં પ્રથમ કા. ૩૯૫ પ્રમાણે તોહોમત રાખી ફરીયાદ કરવામાં આવી હતી. પણ માજીસ્ટ્રેટે તે કામ ચલાવતાં કલમ ૧૪૩ પ્રમાણે તોહમત રાખી ચોકશી સંક્ષિપ્ત રીતે શરૂ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જો આ કલમ પ્રમાણે ફરીયાદ થઇ હોત તો તેની સંક્ષીપ્ત રીતે તપાસ થઇ શકત પણ ફરીયાદી કલમ ૩૯૫ પ્રમાણે થઇ હતી તો માજીસ્ટ્રેટને સંક્ષિપ્ત તપાસ કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહી હતો (કા. વી.રી.વા.૨૧ પા. ૮૯ દ્વારકાનાથ વિરૂદ્ધ નાલુદાસ.

પુરાવાપરથી એમ જણાય છે કે ગેરકાયદેસર મંડળીમાં જે બે મુખ્ય આશામી હતા તેઓ પાસે તરવાર હતી તેથી કેદીપર કલમ ૧૪૪ પ્રમાણે તોહોમત રાખવું જોઈતું હતું. પણ માજીસ્ટ્રેટે કલમ ૧૪૩ પ્રમાણે તોહોમત રાખી સંક્ષીપ્ત તપાસ કરી છે તે બરોબર નથી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૧૮ સરકાર વિ. ગુલામ મહમદ).

જીવ લે એવું કાંઈ હથિયાર પાસે છતા કોઇ કાયદા વિરૂધ મંડળીમાં સામીલ થવું.

૧૪૪. જીવ લેનારૂં કાંઇ હથિયાર, અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવો સંભવ હોય એવી કાંઇ વસ્તુ પાસે છતાં જે માણસ કોઇ કાયદા વિરૂધ મંડળીનો અંગભુત તેને બે વર્ષની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને વીખરાઈ જવાનોહુકમ થયોછે એમ જાણવાછતાં તેમાં સામીલ થવું, અથવા જારી રહેવું.

૧૪૫. કોઈ કાયદા વિરૂધ મંડળીને ફરમાવેલી રીતે વિખરાઈ જવાનું ફરમાવ્યું છે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે કાયદા વિરૂધ મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રહે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં એક અંગભુતેવાપરેલું બળ.

૧૪૬. કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી અથવા તેનો કોઈ અંગભુત બળ અથવા જુલમ વાપરે, તો, તે મંડળીનાદરએક અંગભુતનેહંગામાનો ગુનોહકર્યો, એમસમજવું.

હંગામો કરવાની શીક્ષા.

૧૪૭. જે માણસ હંગામાનો ગુનોહ કરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ અને ૪૪૭ તથા ૪૫૩ પ્રમાણે કોઈ માણસપર ગરદી કર્યા બદલ વિગરે તોહમત શાબિત કર્યાની અગાઉ જે કૃત્ય ઊપરથી તેનાપર આરોપ આવ્યો તે કૃત્યમાં તે સામેલ હતો કીંવા નહી? એ ગેરકાયદેસર ઉપાયનોજ ઉદેશ શીધ થવાનો તે પ્રયત્ન કરતો હતો તેનો ઉદેશ હતો એ બદલ પુરાવો છે કીંવા નહીં એ ચોકસ ખાત્રી પુરવક જોવું જોઇએ. (કા. વી. રી. વા. ૨૨ પા. ૧૭)

આઠ આશામીના એક ટોળાએ સાત આશામીના ટોળા ઉપર હુમલો કર્યો. તેમાં મારામારી થયાથી બેઉ ટોળાના લોકને દુઃખ થયું તેથી અરજદારપર પી. કો. કા. ૧૪૭ અને ૩૨૩ પ્રમાણેનાં તોહોમત મુકી દરેક તોહમત બદલ શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જે કેદી પર હંગામો કર્યાનું તોહમત સાબિત થયુ કે તેનાપર કામની હકીકત તેવી હોય તો જીવ જનારૂં હથીયાર લઈ હંગામો કર્યા બદલ, શિક્ષીણીય મનુષ્યવધ કર્યા બદલ, અને મહા બથા બદલ તોહોમત ઠરાવવાને હરકત નથી. હંગામો કરવો અને ગેરકાયદેસર મંડળી એ સુલેહ વિરૂધના ગુન્હા છે. અને શરીરપર મારવું, દુઃખ કરવું એ શરીર વિરૂધ ગુન્હા છે. (અહ્મદાબાદ હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૧૩૯ સરકાર વિરૂધ રામ આધિન વિગેરેનો ફેસલો જુઓ.)

જીવ લે એવું હથિયાર પાસેરાખીને હંગામો કરવો.

૧૪૮. જીવ લેનારૂં કાંઇ હથિયાર, અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવો સંભવ હોય એવી કાંઈ વસ્તુ પાસે છતાં જે માણસ હંગામો કરે, તેને ત્રણ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં કાંઈ ગુન્હો થાય તો તે મંડળીના પ્રત્યેકઅંગભુતને તે ગુનાહનો તકસીરવાર સમજવો.

૧૪૯. કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો સામાન્ય હેતુ પાર પાડવામાં તે મંડળીના કોઈ અંગભુતથી કાંઈ ગુનોહ થાય, અથવા એવો કાંઈ ગુનોહ થાય કે તે હેતુ પાર પાડવામાં તે ગુનોહ થશે એવો સંભવ તે મંડળીના અંગભુતોના જાણવામાં હોય તો તે ગુનોહ થતી વખતે જે જે સખસ તેજ મંડળીના અંગભુત હોય તે દરેક સખસે તે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા—બેઉ પક્ષકાર તરફથી બેઉ ટોળીઓ વચે તોફાન થતાં એક ટોળીમાંના એકનો જીવ ગયો, ટોળીવાળાઓ પાસે હથીયાર ભાલા વગેરે હતા. તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં કલમ ૩૦૦ ના અપવાદ ૪ તથા ૫ પ્રમાણે ગુન્હો રહી શકતો નથી પણ કલમ ૩૦૨ અને કલમ ૧૪૯ મળીને આ ગુન્હો થાય છે. (કા. હા. ઈ. લા. રી. વા. ૫ પાને ૩૧ સરકાર વિરૂધ રહીમુદીન વિગેરેનો ફેસલો જુઓ).

કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામીલ થવાને પઈસા આપવા કરીને કોઈ સખ્સોને રાખવા અથવા તેઓને રાખવામાં અસ્મપોશી કરવી.

૧૫૦. જે માણસ કોઈ સખ્સને કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામીલ થવાને અથવા અંગભુત થવાને પઈશા આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખે, અથવા પઈશા આપવા કરીને અથવા બીજી કોઈ રીતે રાખવામાં મદદ કરે, અથવા ચસ્મપોશી કરે, તે માણસને તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના અંગભુત દાખલ, તથા તે પઈશા આપવા કરીને અથવા બીજી કોઇ રીતે રાખવા ઉપરથી તે રાખેલા સખ્સથી તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીના અંગભુત દાખલ જે કાંઈ ગુનોહ થાય તે ગુનાહને માટે જાણે તે માણસ તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગભુતજ હોય, અથવા જાણે તેણે પોતેજ તે ગુન્હો કર્યો હોય, એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

પાંચ અથવા વધારે સખ્સોની કોઈ મંડળીને વીખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થવું અથવા જારી રેહેવું.

૧૫૧. જેથી લોકની સુલેહમાં ગડબડ થાય એવો સંભવ હોય એવી પાંચ અથવા વધારે સખ્સોની મંડળીને વીખરાઈ જવાનો કાયદેસર રીતે હુકમ થયા પછી, જે માણસ જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામીલ થાય અથવા જારી રહે તેને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—અગર તે મંડળી ૧૪૧ મી કલમના અરથ પ્રમાણેની કાયદા વિરૂધ મંડળી હોય તો તે ગુનેગારને ૧૪૫ મી કલમ મુજબ સીક્ષા કરવામાં આવશે.

હંગામો બંધ પાડવા વગેરેનું કામ કરતો હોય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરનીઉપર હુમલો કરવો અથવા તેને હરકત કરવી.

૧૫૨. કોઇ સરકારી નોકર પોતાનો સરકારી હોદો બજાવવામાં કાંઈ કાયદા વિરૂધ મંડળીને વીખેરી નાંખવાની અથવા કાંઈ હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાની મેહેનત કરતો હોય તેવામાં તેની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે, અથવા હુમલો કરવાનો ડર દેખાડે અથવા તેને હરકત કરે, અથવા હરકત કરવાની કોશીશ કરે, અથવા તે સરકારી નોકરપર સાપરાધ બળ વાપરે, અથવા તે વાપરવાનો ડર દેખાડે અથવા તે વાપરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

હંગામો કરવાના ઇરાદાથી દુષ્ટતાથી કોઈના મનમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરવો.

૧૫૩. જે માણસ દ્વેષ બુદ્ધિથી અથવા દુષ્ટતાથી કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ વસ્તુ કરીને કોઈ સખ્સના મનમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરે અને તે એવા ઇરાદાથી કે તે ક્રોધ હંગામાનો ગુનોહ કરાવે અથવા તે ક્રોધ હંગામાનો ગુનોહ કરાવશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને તે એ પ્રમાણે કરે તો અગર તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયાથી હંગામાનો ગુનો થાય તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એબંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે; અને

અગર હંગામો થાય તો.

અગર હંગામાનો ગુનોહ ન થાય, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

જે જમીનપરે કાંઇ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી હોય તે જમીનનો માલિક અથવા કબજેદાર.

૧૫૪. જ્યારે કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળે અથવા હંગામો થાય ત્યારે જે જમીનપર તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળી મળે અથવા તે હંગામો થાય તે જમીનના માલીક અથવા કબજેદારને, તથા તે જમીનમાં જેનો હક હોય અથવા જે હકનો દાવો કરતો હોય એવા સખ્સને એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની સીક્ષા કરવામાં આવશે; પણ તે ક્યારે કે જો તે અથવા તેનો મુખ્તિયાર કે કારભારી, તે ગુનોહ થાય છે અથવા થયો છે એવું જાણીને, અથવા એવો સંભવ છે એમ માનવાનું કારણ છતાં, પાસેમાં પાસેની પોલીસની ચોકીપરના મુખ્ય અમલદારને તે બાબતની પોતાથી બનતી જલદીમાં જલદી ખબર નહી આપે તો; અને તે ગુનોહ થવાનો છે એમ માનવાનું તેને અથવા તેઓને કારણ છતાં, તે અથવા તેઓ તે ગુનોહ અટકાવવાને સારૂ પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તો; અને તે ગુનોહ થયા પછી તે હંગામો બંધ પાડવાને અથવા તે કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને વિખેરી નાંખવાને પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તો.

જે સખ્સના ફાયદાને સારૂ કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે સખ્સની જવાબદારી.

૧૫૫. જો કોઈ સખ્સના ફાયદાને સારૂ, અથવા તેની વતી, કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, અને જે જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે સખ્સ માલિક અથવા કબજેદાર હોય, અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઈ તકરાર ઊપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારની બાબતમાં, કાંઈ હકનો તે સખ્સ દાવો કરતો હોય; અથવા તેમાંથી તે સખ્સને કાંઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાંઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય, તો તે સખ્સને દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ ક્યારે કે જો તે અથવા તેનો મુખ્તિયાર કે કારભારી, તે હંગામો થવાનો સંભવ છે, અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વિરૂધ મંડળી મળવાનો સંભવ છે, એમ માનવાનું તેને કારણ છતાં, તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને, તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને તે મંડળીને વિખેરી નાંખવાનો પોત પોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઇલાજો કામે નહી લગાડે તો.

ટીકા—જે જમીનદારની હદમાં ઓચીંતું હુલડ થાય અને તે થશે એમ તેના માનવાને કારણ ન હોય તો એ હુલડ માટે જમીનદાર જવાબદાર નથી (કા.વી. રી. વા. ૩ પા. ૫૪).

જે માલિક અથવા કબજેદારના ફાયદાને સારૂ કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે તે સખ્સના મુખ્તિયારની જવાબદારી.

૧૫૬. જો કોઈ સખ્સના ફાયદાને સારૂ, અથવા તેની વતી; કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, અને જમીન બાબત તે હંગામો થાય તે જમીનનો તે સખ્સ માલિક અથવા કબજેદાર હોય, અથવા તે જમીનમાં અથવા જે કાંઇ તકરાર ઉપરથી તે હંગામો થયો હોય તે તકરારની બાબતમાં, કાંઇ હકનો તે સખ્સ દાવો કરતો હોય, અથવા તેમાંથી તે સખ્સને કાંઈ ફાયદો થયો હોય અથવા તેણે કાંઈ ફાયદો કબુલ કરયો હોય, તો તે સખ્સ મુખ્તિયાર અથવા કારભારીને દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ ક્યારે કે જો તે મુખ્તિયાર અથવા કારભારી, તે હંગામો થવાનો સંભવ છે. અથવા તે હંગામો જેથી થયો હોય તે કાયદા વિરૂધ મંડળી મળવાનો સંભવ છે, એમ માનવાનું તેને કારણ છતાં, તે મંડળી મળતી અથવા હંગામો થતો અટકાવવાને, તથા તે હંગામો બંધ પાડવાને અને

તે મંડળીને વિખેરી નાંખવાને ખોતાથી બનતા સઘળા કાયદેસર ઉલાજો કામે નહી લગાડે તો.

કોઇ કાયદા વિરૂધ મંડળીનેસારૂ પઇસા આપવા કરીને રાખેલા સખશોને ઘરમાં રાખવા.

૧૫૭. જે માણસ પોતાના કબજા કે હવાલા માંહેના અથવા પોતાના અખતિયાર તળેના કોઈ ઘર કે જગામાં, કોઈ સખસોને રાખે; આવવા દે, અથવા એકઠા કરે, અને તે એવું જાણીને કે કોઈ કાયદા વિરૂધ મંડળીમાં સામિલ થવાને અથવા અંગભુત થવાને એ સખસોને પૈસા આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખેલા છે, અથવા પઇશા આપવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રાખવાના છે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બનેના, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ કાયદા વિરૂધ મંડળીઅથવા હંગામામાં સામિલ થવા સારૂ પઇસા લેવા કરીને રેહેવું.

૧૫૮. ૧૪૧ મી કલમમાં લખેલાં કામો માહેના કાંઇ પણ કામ કરવાને અથવા તે કરવામાં મદદ કરવાને જે માણસ પૈસા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રેહે. અથવા પઇસા લેવા કરીને કે કોઈ બીજી રીતે રેહેવાનું કેહે અથવા રેહેવાની કોશિશ કરે, તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવસે; અને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે પઇસા લેવા કરીને અથવા કોઈ બીજી રીતે રહયા પછી, જે માણસ જીવ લેનારૂં કાંઈ હથિયાર અથવા જે મારેથી સામા માણસનો પ્રાણ જાય એવી કાંઈ વસ્તુ સાથે લઇને ફરે અથવા ફરવાનું કબુલ કરે કે કેહે, તે માણસને બે વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની. અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અથવા હથિયારબંધથઇનેફરેવું.

બખેડો.

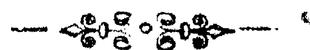
૧૫૯. જ્યારે બે અથવા વધારે સખસો કોઈ જાહેર જગામાં મારામારી કરીને લોકોની સુલેહમાં ગડબડ કરે, ત્યારે તેઓએ તે "બખેડો" કરયો એમ સમજવું.

બખેડો કરવાની શિક્ષા.

૧૬૦. જે માણસ બખેડો કરે તેને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એકસો રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સદરહુ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે મારામારીનો ગુનોહ સાબિત થવાને જે ઠેકાણે મારામારી થઈ તે જગો આમ લોકને જવાઆવવા જેવી હોય અને વળી લોકોની સ્વસ્થાને ઉપદ્રવ થયો જોઇયે એટલે એકાદ ઓરડામાં કેટલાંક માણસ એકઠાં થઈ ભાંડવિદ્યા કરે અને તેથી તેઓ શિવાય બીજાને હરકત થવાજેવું ન હોય તો તે મારામારી આ કલમ પ્રમાણે ન થતાં શરીર સંબંધી ગુનોહ થાય છે.

રાજકીય કીંવા સાર્વજનિક કામ માટે સાધારણ મતને સારૂ અથવા તે ફેરવવા માટે ખુલ્લી સભા ભરી હોય તો એવી મંડળી ગેર કાયદેસર સમજવી નહિ (મે. પ્ર. ૧૧૧).

બાબ ૯ મો.

સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

કાંઇ સરકારી

૧૬૧. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અથવા સરકારી નોકર થ-

નોકરીના કામ સં બંધી કાયદેસર મેહેનતાણા સિવાય કોઈ સરકારી નોકરે કાંઈ બીજો અવેજ લેવો.

વાની ઉમેદ રાખતો હોય, તે માણસ પોતાના હોદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા પોતાના હોદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખસની ઉપર મેહેરબાની અથવા ઈતરાજી કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવટેનંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે તેના સરકારી ઓહદા સંબંધી કોઈ સખસને માટે અથવા કોઈ સખસની વિરૂદ્ધ કાંઈ વગ ચલાવવાનાં અથવા વગ ચલાવવાની કોશીશ કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, કોઈ પણ સખસ પાસે, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખસને માટે, કાયદેસર મેહેનતાણાં શિવાય બીજો કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશીસ કરે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—"સરકારી નોકર થવાની ઉમેદ રાખતો હોય." અગર કોઈ સખસ સરકારી નોકર થવાની ઉમેદ રાખતો ન હોય, અને તે બીજાઓને એમ સમજાવે કે મને સરકારી નોકરી મળવાની છે અને ત્યારે હું તમારૂ કામ કરી આપીશ, અને એ પ્રમાણે તેઓને ઠગીને કાંઈ અવેજ મેળવે તો તે ઠગાઇનો ગુનેહગાર થઈ શકે, પણ તે કાંઈ આ કલમમાં બયાન કરેલા ગુનાહનો તકસીરવાર ગણાય નહી.

"અવેજ" અવેજ શબ્દ વડે એકલા પઈશાજ, અથવા જેની કીમત પઈશાથી થઈ શકે એવા અવેજજ સમજવો નહી.

"કાયદેસર મેનતાણું" "કાયદેસર મેનતાણું" એ શબ્દો વડે કોઈ સરકારી નોકર જે મેનતાણુ કાયદા મુજબ માગી શકે તે મેનતાણુજ સમજવું નહી, પણ જે સરકારની તે નોકરી કરતો હોય તે સરકારની તેને જે જે મેનતાણુ લેવાની પરવાનગી હોય તે સઘળા મેનતાણાનો તેઓમાં સમાવેશ થાય છે.

"કરવાનું કારણ અથવા બદલો," કોઈ સખસ જે વસ્તુ કરવાનો ઇરાદો રાખતો ન હોય તે વસ્તુ કરવાના કારણ દાખલ, અથવા જે વસ્તુ તેણે કરી ન હોય તે વસ્તુ કરવાના બદલામાં, કાંઈ અવેજ લે, તો તે શબ્દોમાં દાખલ થાય છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક મુનસફ, અ એક સરાફ ઝ ની તરફનું હુકમનામુ કરી આપવાના બદલામાં પોતાના ભાઇને ઝ ની પાસે (ઝ ની પેહેડીમાં) એક જગ્યા અપાવે તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક કુમ્મક કરનારા રાજાના દરબારમાં રેસીડેંટના ઓહોદાપર છતાં તે રાજાના પ્રધાન પાસેથી અ એક લાખ રૂપીયા લે, અને એમ નહી માલમ પડે કે પોતાના હોદાનું ફલાણું મુકરર કામ કરવા અથવા ન કરવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં અથવા તે રાજાને માટે બ્રિટીશ સરકારની સાથે કાંઈ મુકરર બાબતમાં વગ ચલાવવા

અથવા વગ ચલાવવાની કોશિશ કરવાનાં કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અ એ ઉ પલી રકમ લીધી, પણ એમ માલમ પડે કે પોતાના ઓહદ્દાનો અમલ ચલાવવામાં તે રાજાની ઉપર અકસર મેહેરબાની રાખવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં એ એ તે રકમ લીધી, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેયો એમ સમજવું.

(ક) કોઇ સરકારી નોકર અ ઝ ને એમ ખોટુ સમજાવે કે શરકારના સાથે મારી વગથી તને ખીતાબ મળ્યો અને એમ કરીને તે ચાકરીના બદલામાં ઝ તને કાંઈ નાણું આપે એમ કરે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેયો એમ સમજવું.

ટીકા—આ કલમથી ૧૬૫ સુધીનો ઠરાવ રેલવેકંપનીના અમલદાર અને નોકરને સન ૧૮૬૭ના આકટ ૩૧ થી લાગુ કરી છે.

એક તલાટીપર લાંચ લીધા બાબત નનામી અરજી થવાથી જેની પાસેથી પઇસા લીધાનું લખ્યું હતું તેને બોલાવ્યા અને તોહેમત વાળો તેની મેળે રૂબરૂ હાજર થવાથી અરજીની હકીકતનો પુરાવ લીધો અને તેની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે પોતા ઉપર મુકેલા ગુનાહનો જવાબ આપવા તોહોમતવાળો પોતાની મેળે માજીસ્ત્રેટના રૂબરૂ હાજર થયો હોય તેવી બીનામાં સોગનપર ફરીયાદ લઈ સમન કાઢવા જરૂરનો નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૯ સરકાર વિરૂધ સદાસીવઆપા પાંડુરંગઆપા)

સુરત મ્યુનીસીપાલટીએ પાણીના કામપર રાખેલા ઇજનેરે કેટલુંક કામ કેદીને સોંપ્યું હતું ઇજનેર હલકો માલ પસંદ કરે એ હેતુથી કેદી તેને કંઇક દાગીના આપવા ગયો. તેથી આ કામમાં ઠરાવ્યુ કે જો કે ઇજનેરને પઇસાનો ખરચ કરવાની મંજુર આપવાનો અખિકાર નહોતો તોપણ તે કમીટીમાંથી પઇસા આપતો લેતો તેથી તેને પી. કો. કા. ૨૧ નીશા. ૧૦ મુજબ નોકરગણી તેને આ કલમ અને ૧૧૬ પ્રમાણે ગુનેહગાર ઠરાવ્યો. (મુ. હા. વા. ૬ પા. ૬૪ સરકાર વિરૂધ નોતમ ઉતમ.)

જુગારીને પકડવા કોનસ્ટેબલ અને કેટલાક લોક ઘરમાં પેસે અને પછી જુગારીને પકડી તેમની પાસેથી નાણાં લઈ તેમને છુટા મુકે તો કાનસ્ટેબલ આ કલમ પ્રમાણે અને બીજાઓ તેમાં મદદ કર્યાના ગુનેહગાર થાય (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૧)

કોર્ટ આફ વાર્ડસના એક મેનેજરે કેટલાક રૂપીયા સરકાર તરફથી એક બેંકમાં અનામત મુકયા તે બેંક સરકારના ખજાનાનું કામ જાુએછે તે બેંકમાંના એક નોકરે તમે મને કાંઈ બક્ષિશ આપોતો હું આ તમારી રકમ અનામત મુકુ એમ તે મેનેજરને કહ્યું તેથી તે મેનેજરે તેનાપર કા° ૧૬૧ પ્રમાણે કામ ચલાવ્યું.

તેમાં ઠરાવ્યું કે મેનેજરે જો કે સરકાર તરફથી રૂપીયા અનામત મુકવાના હતા તો પણ આરોપિતે તે પઇસા જે બેંકમાં લીધા તે સરકાર તરફથી લીધા નહિ છતાં બેંકના નોકર એ રીતે તેણે લીધા અને આરોપિત એ બેંકનો નોકર હતો સરકારની નોકરીમાં નહોતો માટે તેને નોકર ગણી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (ઈ. લા. કા. વા. ૪ પા. ૩૭૬ સરકારવિરૂધ મદન મોહન)

માજીસ્ત્રેટની કોરટમાં પોલીસ તરફથી કમિટ થયેલા કામમાં કામ ચલાવવા માટે નિમેલા એક પોલીસ અમલદારે, ફરીયાદીને ચોરીનો જે માલ પાછો આપ્યો તેમાંથી કાંઇક માગણુ કર્યું તેથી ફરીયાદીએ કંઇક માલ આપ્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે એ માલ આ કલમમાં કહેલા કારણ માટે લીધા તેમાંનો એકાદ હેતુ સિદ્ધ થવા માટેનું તે માગણુ કર્યું નહી છતાં દસ્તુરી તરીકે માગણુ કર્યું હતુ એમ દેખાય છે માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત નહિ રહેતાં કા. ૧૬૫ પ્રમાણે રહેછે. (અલાહાબાદ ઇ. લા. વા. ૭ પા. ૫૩૦ સરકાર વિરૂધ કમતા પ્રસાદ).

ત એ પેનશન ખાતાનો નોકર હતો અ એ પેનશન લેવા અરજ કરી હતી. બ ને

અ મળ્યો તે વખતે આ ખાતામાં મારૂ સારૂ ચલણ છે અને તેથી એક બે આસામીને મે જાસ્તી પેનશન અપાવ્યુ છે એમ બ એ મ ને કહ્યું અને તમે કાંઈ તજવીજ કરોતો તમારૂ આ પેનશન જાસ્તી થાય એમ પણ તેને કહ્યું તે વાત અ એ ના કબુલ કરી તેથી બ એ અ ને એ મકહ્યું કે તમે ના કબુલ કરોછો પણ તેમાં તમો પસ્તાશો તેમાં ઠરાવ્યુ કે બ નું આ કરય આ કલમ પ્રમાણે લાંચ મેળવવાનો યત્ન કર્યાનું થાય છે. (અ. સા. વા. ૨ પા. ૨૫૩)

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે લાંચના અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા માટે કાંઈ અવેજ લેવા.

૧૬૨. લાંચના અથવા કાયદા વીરૂદ્ધ ઉપાયથી કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખ્સની ઉપર મેહેરબાની અથવા ઇતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં; હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીની સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવટેનેંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈપણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી ઓહદા સંબંધી, કોઈ સખ્સને માટે અથવા કોઈ સખ્સની વીરૂદ્ધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશિશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, જે માણસ કોઈ પણ સખ્સ પાસે, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈપણ સખ્સને માટે, કાંઈપણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશિશ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—કયા સખ્સ પાસેથી અવેજ લીધો અને કોને ત્યાંહાં વગ ચલાવવા, તેવો પુરાવો હોવા સીવાય આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતુ નથી. (કા. વા. રી. વા. ૩ પા. ૬૯)

સરકારી નોકરને સરકારી કામ કરવા માટે ગેરવ્યાજબી એટલે કાયદા વિરૂધ ઉપાયોથી એ નોકરને લલચાવે તો તેનાપર કા. ૧૬૧ પ્રમાણે તોહોમત ન રહેતાં આ કલમ પ્રમાણે રહેછે (કા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૧૦)

કોઈ સરકારી નોકરની સાથે પોતાનો વગ ચલાવવા સારૂ કાંઈ અવેજ લેવા.

૧૬૩. પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવીને કોઈ સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનું કાંઈ કામ કરવા અથવા ન કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં; અથવા તે સરકારી નોકરને પોતાના ઓહદાનો અમલ ચલાવવામાં કોઈ સખ્સની ઉપર મેહેરબાની અથવા ઇતરાજી કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, અથવા હિંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી કે હકુમત કરનારી સરકારની જોડે, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સીના સરકારની જોડે, અથવા કોઈ લીવટેનંટ ગવરનરની જોડે, અથવા કોઈ પણ સરકારી નોકરની જોડે, તેના સરકારી ઓહદા સંબંધી, કોઈ સખ્સને માટે અથવા કોઈ સખ્સની વીરૂદ્ધ વગ ચલાવવાને અથવા વગ ચલાવવાની કોશિશ કરવાને લલચાવવાના કારણ દાખલ અથવા બદલામાં, જે માણસ, કોઈ પણ સખ્સ પાસે પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખ્સને માટે, કાંઈ પણ અવેજ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાને કોશિશ કરે, તે માણસને એક વર્ષની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

કોઈ વકીલ કોઈ જડજની આગળ કોઈ મુકદમામાં તકરાર કરવાને કાંઈ ફી લે તે; સરકારને કાંઈ અરજી કરવી હોય, અને તેમાં અરજદારની ચાકરી તથા તેના દાવાનું બ્યાન કરવું હોય, તે અરજીની બીના બરાબર ગોઠવવા સારૂ તથા તે અરજી શુદ્ધ કરવા સારૂ કોઈ માણસ કાંઈ અવેજ લે તે; કોઈ તકસીરવાર ઠરેલા માણસનો પૈસા આપીને રાખેલો મુખત્યાર જે તે માણસને ગેરઇન્સાફની રીતે તકસીરવાર ઠરાવ્યો છે એવું બતાવવાને સરકારના આગળ કાંઈ મજકુર લખીને રજુ કરે તે.—એ સખસો આ કલમમાં દાખલ થતા નથી કેમકે તેઓ પોતાનો ખાનગી વગ ચલાવતા અથવા ચલાવવાનુ કેહેતા નથી.

સરકારી નોકર ઉપર બ્યાને કરેલા ગુનાહોમાંમ દદગારી કરે તેને શીક્ષા.

૧૬૪. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, તેની બાબતમાં ઉપલી બે કલમો મધ્યે બ્યાન કરેલા બે ગુનાહો માંહેનો ગમે તે ગુનોહ કરવામાં આવે, અને તે તે ગુનાહમાં મદદગારી કરે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક સરકારી નોકર છે તે અ ની વહુ બ અ ની પાસે કોઈ મુકરર સખસને કાંઈ જગા આપવાનું અ ને કેહેવાના કારણ દાખલ કાંઈ નજરાણું લે, અને અ બ ને તે લેવામાં મદદગારી કરે, તો બ ને એક વરસની, મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા થઈ શકે; અને અ ને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા થઈ શકે.

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ મુકદમો અથવા મામલો ચાલતો હોય તેમધ્યે નિસબત રાખનારા કોઈ સખસ પાસેથી તે સરકારી નોકરે વગર કીમત આપે કાંઈ કીમતદાર વસ્તુ લેવી.

૧૬૫. કોઈ સરકારી નોકર જે મુકદમો અથવા મામલો ચલાવતો હોય અથવા ચલાવવાનો હોય, અથવા જે મુકદમો કે મામલો પોતાનાં અથવા પોતે જે સરકારી નોકરને તાબે હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરના હોદાનાં અમલની સાથે નીસબત રાખતો હોય, એવા કોઈ મુકદમા કે મામલા મધ્યે જે સખસનું કાંઈ લાગતું વળગતું હતું; અથવા છે અથવા થવાનો સંભવ છે, એમ તે જાણતો હોય, એવા કોઈ સખસની પાસેથી, અથવા એ પ્રમાણે લાગતું વળગતું હોય, તેવા સખસની સાથે જે સખસનો કાંઈ સંબંધ અથવા સગપણ છે એમ તે જાણતો હોય એવા કોઈ સખસ પાસેથી, તે સરકારી નોકર, કિમત આપ્યા વગર, અથવા પોતાના જાણ્યા મુજબ ઓછી કીમત આપીને, પોતાને માટે અથવા બીજા કોઈ સખસને માટે, કાંઈ કિમતી વસ્તુ લે, અથવા મેળવે, અથવા લેવાને કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશિશ કરે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની; અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ એક કલેકટર છે. તેની આગળ જમાબંધી બાબતનો એક ઝ નો મુકદમો ચાલેછે

હવે ઝ નું એક ઘર અ ભાડે લે, અને એવો બંદોબસ્ત થાય કે અ એ દર મહીને પચાસ રૂપીઆ આપવા, અને તે ઘર એવું હોય કે, અગર તે સાટુ શુદ્ધબુધિએ થયું હોય તો અ એ દર મહીને બસે રૂપીઆ આપવા પડે, તો અ એ ઝ પાસેથી પુરી કીમત આપ્યા વીના કીમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવું.

(ય) અ એક જડજ છે તેની કોરટ મધે ઝ નો એક મુકદમો ચાલેછે તે ઝ ની પાસેથી બજારમાં સરકારી પ્રામિસરી નોટો વધારે ભાવે વેચાય છે એવી વખતે, ઓછેભાવે અ કાંઇ સરકારી પ્રામિસરી નોટો ખરીદ કરે, તો અ એ ઝ ની પાસેથી પુરી કિમત આપ્યા વિના કિમતી વસ્તુ મેળવી એમ સમજવું.

(ક) ઝ ના ભાઇને ખોટી શાહેદી આપવાના તોહોમત પરથી પકડીને અ માજીસ્ટ્રેટની આગળ લેઇ ગયા છે, હવે કોઇ બેંકના શેર બજારમાં ઓછે ભાવે વેચતા હોય એવી વખતે અ તે બેંકના કાંઇ શેર ઝ ને વધારે ભાવે વેચે, અને તે ભાવ પ્રમાણે ઝ અ ને તે શેરના નાણાં ભરે, તો અ એ એરીતે મેળવેલાં નાણાને તેણે પુરી કીમત આપ્યા વિના લીધેલી કીમતી વસ્તુ સમજવી.

ટીકા.—કલમ ૧૬૧ નિચે અલાહાબાદ હાઇકોરટના ઇ. લા. વા. ૧ ને પાને ૫૩૦નો સરકાર વિરૂધ કમતાપ્રસાદનો ફેસલો છે તે જુઓ.

બક્ષિશ આપનાર કીંવા લેનાર એનો હેતુ ન જોતાં કોઇ માણસે (નોકરે) ફકત બક્ષિશ લીધુ હોય તો તે ઉપરથી આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ બનેછે. (મે. કા. પ્ર. ૧૧૫)

કોઇ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઇ સરકારી નોકરે કાંઇ કાયદાનો હુકમ ન માનવો.

૧૬૬. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેણે પોતાના સરકારી ઓહદાસર કેમ ચાલવું એ બાબતનો કાંઇ કાયદાનો હુકમ તે જાણી બુઝીને ન માને, એવા ઇરાદાથી કે તે ન માનવાથી કોઇ સખસને કાંઇ નુકશાન કરવું, અથવા તેથી કાંઇ નુકશાન થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીના આસાન કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

ઝ ના તરફનું એક ઇનસાફના કોરટે હુકમનામું કરી આપ્યું હોય તે હુકમનામુ પુરૂ કરવા સારૂ તે બજાવવામાં કાંઇ મિલકત જપ્ત કરવાનો કાયદાએ અ અમલદારને હુકમ કરેલો હોય, તે કાયદાનો હુકમ અ જાણી બુઝીને ન માને અને તે તે એમ જાણતો હોય કે હું એ હુકમ નહી માનાશ તેથી ઝ ને નુકશાન થવાનો સંભવ છે તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઇ સરકારી નોકરે કાંઇ ખોટો લેખ બનાવવો.

૧૬૭. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેને પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કાંઇ લેખ તૈયાર કરવાનું અથવા તેનો તરજુમો કરવાનું સોંપ્યુ હોય, તે માણસ પોતે જેને ખોટી જાણતો હોય અથવા માનતો હોય એવી રીતે તે લેખ બનાવે, અથવા તેનો તરજુમો કરે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને પોતે કોઇ સખસનું નુકશાન કરવું, અથવા તેમ કરવાથી પોતાથી કોઇનું નુકશાન થાય એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને ત્રણ વરસ-

ની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂદ્ધ વેપાર કરવો.

૧૬૮. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ જેની વેપાર નહી કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જો વેપાર કરે, તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા. દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂધ્ધ કાંઈ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરવી.

૧૬૯. જે માણસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદ્દાને લીધે કાયદા મુજબ જેની કાંઈ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી નહી કરવાની ફરજ હોય, તે માણસ જો પોતાને નામે અથવા બીજાને નામે, અથવા બીજાઓની સાથે રહીને કે ભાગમાં તે મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને અગર તે મીલકત ખરીદ થઈ હશે, તો તે સરકારમાં જમ કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરનો વેસ લેવો.

૧૭૦. જે શખ્સ પોતે અમુક હોદ્દાપર નથી એમ જાણ્યા છતાં, સરકારી નોકર દાખલ તે હોદ્દાપર હોવાનો ઢોંગ કરે, અથવા તે હોદ્દાપર હોય એવા કોઈ બીજા સખસનો વેશ લે, અને તે વેશ લેઈને, તે હોદ્દાથી કરતો હોય એવી રીતે કાંઈ કામ કરે અથવા કામ કરવાની કોશિશ કરે, તે સખસને બે વર્ષની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરે જેવો પોશાક પેહેરતો હોય અથવા જેવી નીશાણી સાથે રાખતો હોય તેવો પોશાક અથવા તેવી નિશાણી દગલબાજીના ઇરાદાથી પેહેરવો અથવા સાથે રાખવી.

૧૭૧. જે માણસ સરકારી નોકરોના અમુક વરગનો નહી છતાં, તે વરગના સરકારી નોકરોના પોશાક જેવો પોશાક પેહેરે અથવા તેઓની નીશાણી જેવી નિશાણી સાથે રાખે, એવા ઇરાદાથી કે તે માણસ સરકારી નોકરોના તે વરગમાંનો છે એમ માનવામાં આવે અથવા એમ માનવામાં આવશે. એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૦ મો

સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતિયારના તિરસ્કાર બાબત.

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થએલો સમન કે હુકમ ન પોહોચે એટલા માટે નાહાસી જવું.

૧૭૨. જે સરકારી નોકરને પોતાનાં સરકારી ઓહદ્દાના જોરથી સમન અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય એવો કોઈ સરકારી નોકરે કરેલો સમન, અથવા નોટીસ અથવા હુકમ પોતાને ન પોહોચાડાય એટલા માટે જે માણસ નાશી જાય, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસે

રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અથવા અગર તે સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ જાતે અથવા મુખ્તિયારની મારફતે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતનો અથવા કોઈ લેખ હાજર કરવા બાબતનો હોશે તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કોઈ માણસને પકડવાનું વારંટ આવ્યું હોય તેને ન મળવાના ઇરાદે તે છુપાઈ જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર થતો નથી કારણ કે વારંટ એ સમન કીંવા નોટીશ નથી. વારંટ જે માણસને પકડવાનો હોય તેના નામનું નહિ થતાં સરકારી અમલદારના નામનું લખાય છે. તેથી વારંટની બાબતમાં આ કલમ લાગતો નથી (મે. પ્ર. ૧૨૧)

સમન અથવા બીજો હુકમ પોહોંચતો અટકાવવો અથવા તે જાહેર થતો અટકાવવો.

૧૭૩. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોરથી સમન, અથવા નોટીસ, અથવા હુકમ કરવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય એવા કોઇ સરકારી નોકરે કરેલો સમન, નોટીસ. અથવા હુકમ પોતાને અથવા બીજા કોઈ પણ માણસને પોહોંચે તો જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે અથવા કાયદા મુજબ તે સમન, નોટીસ અથવા હુકમ કોઈ જગોપર ચોડતાં જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે અથવા જે જગોપરથી તે સમન, નોટીસ, અથવા હુકમ કાયદા મુજબ ચોડેલો હોય તેવી કોઈ જગો પરથી જે માણસ કોઈ પણ રીતે તેને ઇરાદાથી ખશેડે, અથવા જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહદાના જોરથી કોઈ જાહેરખબર આપવાનું ફરમાવવાને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરના હુકમથી તેવી કોઈ જાહેરખબર કાયદા મુજબ અપાતી જે માણસ કોઈ પણ રીતે ઇરાદાથી અટકાવે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા પાંચસેં રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર તે સમન, નોટિસ, હુકમ કે જાહેર ખબર જાતે અથવા મુખતિયારની મારફતે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતની અથવા કોઈ લેખ હાજર કરવા બાબતની હશે તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સમનપર સહી કરવાને નાકબુલ કર્યાથી આ કલમ મુજબ પોતાનાપર સમન બજાવવાને બુધિપુર્વક અટકાવ કર્યાનો ગુનેહગાર થતો નથી (મુ.હા. વા. ૫ પાને ૩૮ સરકાર વિરૂધ કાળીયા ફકીર)

સમન લેવા તા. સહી કરવા સારૂ નાકબુલ કરવું એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બજાવણીને અટકાવ કર્યો એમ થતું નથી (સરકાર વિ૦ ખુશાલ પરભુદાસ તા. ૧૫ જુલાઈ સને ૧૮૬૯ મુ. હા.)

સમન પોચ્યા બદલ સેરો આપવાને નાકબુલ કરવું એ કૃત્યથી આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થતો નથી (કા. હ. લા. વા. ૩ પા. ૬૨૧ સરકાર વિ૦ ભુબનેશ્વર.)

કોઈ સરકારી નોકરની તરફથી થયેલા હુકમ મુજબ હાજર નથવું.

૧૭૪. જે સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદ્દાના જોરથી સમન, નોટિસ, હુકમ, અથવા જાહેરખબર આપવાનો કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય, એવા કોઈ સરકારી નોકરે કરેલા સમન, નોટિસ, હુક-

મ, અથવા જાહેરખબર મુજબ ઠેકાણે ઠેકાણે તથા ઠેકાણે વખતે જાતે, અથવા મુખતિયારની મારફતે હાજર થવાની જે માણસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર ઇરાદાથી તે ઠેકાણે અથવા તે વખતે હાજર થવામાં કસુર કરે, અથવા જે ઠેકાણે હાજર થવાની ફરજ હોય તે ઠેકાણેથી જવાના કાયદેસર વખત થતાં પેહેલાં, ત્યાંહાંથી જાય, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીના આસાન કેદની અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા અગર તે, સમન, નોટિસ, હુકમ, કે જાહેરખબર જાતે અથવા મુખતિયારની મારફતે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર થવા બાબતનો હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીના આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) કલકત્તાના સુપ્રીમ કોરટમાંથી થએલા સમન મુજબ તે કોરટ મધ્યે હાજર થવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં અ હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનાહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) કોઈ જીલ્લા જડજે કરેલા સમન મુજબ તે જીલ્લા જડજના હજુરમાં હાજર થવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં અ હાજર થવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનાહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—દિવાની કોરટનું હુકમનામું બજાવવામાં કરેલા વારંટથી પ્રા૦ ને કબજામાં રાખ્યો હોય ત્યાંહાંથી તે નાશી જાય તો તેવા કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૩૮ સરકાર વિરૂદ્ધ સરદારપથુ.)

ફક્ત સમન બતાવ્યાથી પુરી બજાવણી થઈ નથી એવો મારો અભિપ્રાય છે. અસલ સમન તોહોમતવાળાને આપવો હતો કીંવા અસલ તેને બતાવી તેની નકલ આપવી હતી અથવા આપવા માંડી હતી તેમ નથી માટે આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૦ સરકાર વિરૂદ્ધ કરશનલાલ દોલતરામ.)

સરકારી નોકરે કરેલા સમન પ્રમાણે હાજર નહી થયાથી તોહોમતવાળાપર શિ. ક. સબો. માજીસ્ટ્રેટે આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ પ્રમાણેનું કામ ચલાવવાને માજીસ્ટ્રેટે પરવાનગી આપી હોત તો ઠીક તેમ છતાં નથી આપી અને જે માજીસ્ટ્રેટનો સમન માન્યો નહી તેણે જે ચોકશી કરી છે તો તેમાં તેની ગરભીત પરવાનગી થઇ છે એમ સમજવું(મુ. હા. વા. ૫ પાને. ૩૮ સરકાર વિરૂદ્ધ. ગાણું.)

સબોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટ (ફોજદારી) નો અખતિયાર મળેલા માહાલકરીને સને ૧૮૪૩ ના આક્ટ ૧૧ (વતન બાબતના) ની કા. ૮ મુજબ સમન કરવાનો અધિકાર નહોતો તો તે કલમ પ્રમાણે કરેલો સમન નહી માન્યાથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતુ નથી (મુ. હા. વા. ૮ પાને. ૧૯ સરકાર વિરૂદ્ધ. બાંકાજી.)

સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૭ની કા. ૨૮ અને ૨૯ મુજબ ચાલતા મુલકી કામમાં શાહેદી આપવા કેદીપર એક માહાલકરીએ સમન કરેલો તેને પોહોચેલો અને તેણે સહી કરી આપેલી તે છતાં હાજર ન થયો તે કામમાં ઠરાવ્યું કે શાક્ષિને હાજર થવા સમન કાઢવા માહાલકરીને અધિકાર નથી તો પણ તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકેછે (મુ. હા. વા. પા. ૩૯ સરકારવિ. નારાયન.)

સીવીલજડજની કોર્ટના નોકરપરનો સમન તેને પોહોચાડેલો પણ સીવીલજડજે તે નોકરને રજા નહિ આપવાથી તે હાજર થયો નહિ તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામમાં બુધિપુર્વક હરકત કર્યાનો પુરાવો જણાતો નથી માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી

શકતુ નથી (કો. હા. વાં. ૧૦ પા. ૩૩ સરકારવિરૂદ્ધ ઓનાથઘોસ.)

અમુક રોજ અમુક વખતે હાજર રહેવા વિશે કોરટે શાહિદારને આપેલો મોઢાનો હુકમ એવો છે કે તે નહિ માનવો એ પીનલકોડની કલમ ૧૭૪ પ્રમાણે સિક્ષા થવા જોગ છે. (મુ. હા. સરકારવિરૂદ્ધ ગુમાન પરથામ તા. ૧૨ જુન ૧૮૭૩.)

એક સેટલમેંટ ઓફીસરને માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર હતો સેટલમેંટ ઓફીસર તરીકે તેણે પોતાની કોર્ટમાં હાજર રહેવા સમન કર્યો પણ તે હાજર થયો નહિ. તેથી તેનાપર આ કલમપ્રમાણે તોહોમત મુકી પોતે તેની તપાસ કરી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ક્રી. પ્રો. કો. ૪૭૧ અને ૪૭૩ મુજબ આ તોહોમત ગેરકાયદેસર છે (અલ્હા. હા. લા. વા. ૨ પા. ૪૦૫ સરકાર વિરૂદ્ધ સુખરી.)

કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની જે સખસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે લેખ હાજર કરવામાં કસુર કરવી.

૧૭૫. સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા તેને કાંઈ લેખ સ્વાધીન કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ તે લેખ હાજર કરવામાં અથવા સ્વાધીન કરવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અથવા, અગર તે લેખ કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર કરવાનો અથવા કોરટને સ્વાધીન કરવાનો હોશે તો, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

કોઈ જીલ્લા કોરટ મધ્યે કાંઈ લેખ હાજર કરવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં અ તે લેખ હાજર કરવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેચો એમ સમજવું.

કોઈ સરકારી નોકરને નોટિસ અથવા ખબર આપવાની જે સખસની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે સખસે તે નોટિસ અથવા ખબર ન આપવી.

૧૭૬. સરકારી ઓહદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કાંઇ બાબત સંબંધી કાંઈ નોટીસ અથવા ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં જે માણસ કાયદામાં ફરમાવેલી રીતે તથા વખતે તે તે નોટીસ અથવા ખબર આપવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર તે આપવાની નોટીસ અથવા ખબર કાંઈ ગુનોહ થવા બાબતની હોય, અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર, અથવા કોઈ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી જોઇતી હોય તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—સને ૧૮૮૨ ના આક્ટ ૧૦ ની કલમ ૪૪ પ્રમાણે નિચેના ગુનાહાની ખબર દરેક સખસે આપવી જોઇયે.

પીનલકોડ કા. ૧૨૧, ૧૨૧ અ. ૧૨૨. ૧૨૩. ૧૨૪. ૧૨૪ અ. ૧૨૫. ૧૨૬. ૧૩૦. ૩૦૨. ૩૦૩. ૩૦૪. ૩૮૨. ૩૯૨. ૩૯૩. ૩૯૪. ૩૯૫ ૩૯૬. ૩૯૭. ૩૯૮. ૩૯૯. ૪૦૨. ૪૩૫. ૪૩૬. ૪૪૯. ૪૫૦. ૪૫૬. ૪૫૭. ૪૫૮. ૪૫૯. ૪૬૦.

મુખી, રખવાળ પોલીસ, અમલદાર, અને, બીજા જમીનદારોએ ખબર આપવાવિશે એજ આકટની કલમ ૪૫ છે તે જુઓ.

એક ગામના ગુમાસ્તાએ જે ગુનાહની ખબર હરકોઈ સખસે આપવી જોઇયે તેવો ગુનોહ ગામમાં થયાછતાં તેણે તે ખબર નહિ આપવાથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકાવ્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે.

તે ગામમાં જે ચોરી થઈ તે ચોરીની ખબર લાગલીજ ગામમાંના એક બીજા માણસે અને તે ગામના ગુમાસ્તા પૈકી એકે પોલીસને ખબર આપી. આ આરોપીતને તે ચોરીની ખબર ચાર દિવસસુધી થઈ નહિ તેથી તેણે પોલીસને ખબર આપી નહિ સબબ જે ચોરીની ખબર પોલીસને બીજી રીતે લાગેલી છે તે ચોરીની ખબર આરોપિતે આપી નહોવાથી કાંઈ અન્યાય થયા છે એમ નથી જેવાપ્રકારનો ગુનોહ છુપાય નહિ તેથી ખબર આપવાનું કામ કાયદા ઉપરથી કેટલાક લોકને શિર નાખ્યુ છે અને તેવી ખબર બીજા લોક પાસેથી મળેલી હોવાથી તે કાયદાનો હેતુ શિદ્ધ થયો છે. તેથી કેદીપરનું તોહોમત રદ કર્યું (કા. હા. ક. લા. વા. ૪ પા. ૬૨૩ સરકાર વિરુદ્ધ શશીભુષન ચકરબતી.)

ખોટી ખબર આપવી. | ૧૭૭. સરકારી હોદાના જોરથી કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ બાબત સંબંધી કાંઈ ખબર આપવાની કાયદા મુજબ ફરજ છતાં તે બાબત સંબંધી જે ખબર પોતે ખોટી છે એમ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય, એવી કાંઇ ખબર ખરી ખબર દાખલ જે માણસ આપે તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા, અગર જે ખબર આપવાની તેની કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે ખબર કાંઈ ગુનોહ થયા બાબતની હોય, અથવા કાંઈ ગુનોહ થતો અટકાવવાના કારણસર, અથવા કાંઈ ગુનેહગારને પકડવા માટે આપવી જોઇતી હોય તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ જમીનદાર, પોતાની જમીનદારીની હદમાં એક ખુન થયેલું જાણ્યા છતાં તે જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટને જાણી જોઇને એવી ખોટી ખબર આપે કે એ મોત એક સાપના ડંસથી અકસ્માત થયું છે, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) એક પાસેની જગામાં રેહેનારા એક માતબર વેપારી ઝ ના ઘરમાં ડાકાઈટીનો ગુનોહ કરવા માટે પોતાના ગામમાંથી ઘણાએક અજાણ્યા માણસો ગયા છે એમ જાણ્યા છતાં; તથા બંગાલાના કાયદાના પુસ્તક માંહેલા સન ૧૮૨૧ ના ૩ જા કાયદાની ૭ મી કલમની ૫ મી રકમ મુજબ તે હકીકતની જલદી તથા બરાબર ખબર પાસેમાં પાસેની પોલીસ ચોકીના અમલદારને આપવાની પોતાની ફરજ છતાં, અ તે ગામનો રખવાળ જાણી જોઇને તે પોલીસ અમલદારને એવી ખોટી ખબર આપે કે (તે માણસો ગયા હોય તેથી જુદી દિશા બતાવીને) આણીમેર કાંઇ દુર જગાપર ડાકાઈટીનો ગુનોહ કરવાના વિચારથી જેઓની ઉપર ગુમાન જાય એવા કેટલાએક સખસોનું એક ટોળુ આ ગામમાંથી ગયું તો એ ઠેકાણે અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.—કેદીએ પોતાનું ખરૂ નામ નહિ કહેતાં હું અમુક માણસ છુ એમ કહીને એક કાગળ-સ્ટાંપવેંડર પાસેથી વેચાણ લીધો તેથી તેનાપર કલમ ૪૧૯ મુજબ વેશ બદલી ઠગાઈ કર્યાનું તોહોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યુ કે આ ગુનોહ વેશબદલી ઠગાઈ કર્યાનો નથી પણ પી. કો. કા. ૧૭૭ મુજબ ખોટી ખબર આપવાનો ગુનોહ થાય છે (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૪૨ સરકાર વિરૂદ્ધ રાધાજી.)

એકાદ ગુનાહ વિશે ખબર આપવાની કાયદાથી જેને ફરજ નથી-એવા કોઈ સખસ કાંઈ ગુનોહ કરવામાં આવ્યા બાબત પોલીસને ખોટી ખબર આપે પણ ફલાણા સખસનું નુકશાન કરવું અગર તેને દુઃખ આપવું એવો તેનો ઇરાદો નહિ હશેતો એવી બાબતમાં પી. કો. કા. ૧૭૭ અગર ૧૮૨ એ એમાંની એક પણ કલમમુજબ તેણે કાંઈ ગુનોહ કીધો નથી (મુ. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ સુરાજી મોહન તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૩.)

જે ખાતામાં નોકર છે તે ખાતાના નિયમ પ્રમાણે રાખવાની રોજનીશીમાં તે નોકરે ખોટો મજકુર લખી તે રોજનીશી પોતાના ઉપરીને મોકલી હોય તો તેનો તે અપરાધ પી. કો. કા. ૧૭૭ માં કહ્યા પ્રમાણે થાય છે (મદ્રાશ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૧૪૪ સરકાર વિરૂદ્ધ શીરસામી.)

કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ સોગંદ ખાવાનું ફરમાવ્યા છતાં સોગંદ ખાવાની ના કહેવી.

૧૭૮. સાચુ બોલાવવાને સોગંદ આપવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે સાચુ બોલવાને બંધાવા સારૂ કોઈ માણસને સોગંદ ખાવાનું ફરમાવ્યા છતાં તે માણસ અગર તે પ્રમાણે સાચુ બોલવાને બંધાવા સારૂ સોગંદ ખાવાની ના કહે તો તે માણસને છ મહિનાની મુદત સુધીની આસન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સવાલ પુછવાનો અખત્યાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહેવી.

૧૭૯. કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખ્તિયારનો અમલ કરતાં કોઈ બાબતમાં કાંઈ સવાલ પુછે, અને તે બાબતમાં તે સરકારી નોકરને સાચી વાત કહેવાની કાયદા મુજબ પોતાની ફરજ છતાં જે માણસ તે સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની; અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને જે વાત બદલ ચોકસી કરવાનો સરકારી નોકરને અધિકાર છે તે વાતવિશે અગર જે વાતનો તેની સાથે કાંઈ સબંધ હોય એવી બાબતમાં પ્રશ્ન કર્યા છતાં ઉત્તર આપવાને નાકબુલ કરવાથી થાય છે.

કાંઈ મજકુર ઉપર સહી કરવાની ના કહેવી.

૧૮૦. કોઈ માણસે કાંઈ મજકુર કહ્યો હોય તે મજકુર ઉપર તેને સહી કરવાનું ફરમાવવાને કાયદા મુજબ મુખ્તિયાર હોય તેવા કોઈ સરકારી નોકરે તે મજકુર ઉપર સહી કરવાનું ફરમાવ્યા છતાં અગર તે માણસ તે ઉપર સહી કરવાની ના કહે, તો તેને ત્રણ મહિનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ચોકસી ચાલતાં કોરટે કરેલા સવાલનો જવાબ આપતાં કહેલા મજકુરપર સહી કરવાને આરોપિત માણસે નાકબુલ કર્યું તો તેથી આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા આપવાલાયક ગુનોહ તેણે કર્યો એમ થતું નથી.(મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૧૫ સરકારવિરૂદ્ધસીરસાપા)

જે સરકારી નોકર. અથવા સખસને સોગંદ આપવાનો અખતિયાર હોય તેની આગળ સોગંદ ખાઈને જુઠો મજકુર કહેવો

૧૮૧. કોઈ સરકારી નોકરને અથવા કાયદા મુજબ સોગંદ આપવાનો જેને અખતિયાર હોય એવા કોઈ બીજા સખસને કાંઈ પણ બાબતમાં સાચી વાત કહેવાને કાંઈ સોગંદથી કાયદા મુજબ બંધાયા છતાં જે માણસ સદરહુ સરકારી નોકર અથવા બીજા સખસને તે બાબતમાં એવો કાંઈ મજકુર કહે કે તે ખોટો હોય, અને તે મજકુર ખોટો છે એમ તે માણસ જાણતો કે માનતો હોય, અથવા તે ખરો છે એમ તે માણસ માનતો ન હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે: અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—સોગન આપનાર અમલદાર પોતાના અખ્તિયાર ઉપરાંત કામની ચોકસી કરતા હોય ને કોઈને સોગન આપે તેમાં તે સોગન લેનાર ખોટો મજકુર કહે તો તે ખોટી પ્રતિજ્ઞાના ગુનાહને પાત્ર થતો નથી (મ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩૮.)

ઈનકમ ટાકસના કમીશનરની રૂબરૂ કહેલો મજકુર ખોટો છે અથવા ખોટો છે એમ માનવાને કંઈને કારણ છતાં એવો મજકુર તેણે કહ્યો તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નહિ થતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે થાય છે (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૨૧ સરકાર વિરૂદ્ધ દાલજી જાંદરજી તા. ૨૫ અપરેલ ૧૮૭૧.)

કોઈ સરકારી નોકર પાસે તેનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અણાવીને બીજા સખસને નુકશાન કરાવવાના ઈરાદાથી ખોટી ખબર આપવી.

૧૮૨. કોઈ સરકારી નોકરથી પોતાના સરકારી હોદ્દાનો કાયદેસર અખતિયાર વાપરતાં કોઈ સખસને નુકશાન અથવા દુખ થાય, અથવાસાચે સાચી હકીકત તે સરકારી નોકરના જાણવામાં આવી હોય તો જે વસ્તુ તે સરકારી નોકરે ન કરવી જોઈયે અથવા જે વસ્તુ કરવામાં તેણે કસુર ન કરવી જોઈયે તે વસ્તુ તે કરે, અથવા તે કરવામાં તે કસુર કરે, એવા ઈરાદાથી અથવા તે એમ કરશે, એવો સંભવ છે એવું જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સરકારી નોકરને પોતે જે ખબર ખોટી જાણતો હોય અથવા ખોટી માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર આપે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ કોઈ માજીસ્ત્રેટને એવી ખબર આપે કે, તમારા હાથ તળેના ઝ પોલીસ અમલદારે નોકરીમાં ગફલત કરી છે અથવા બદચાલ ચલાવી છે, અને તે ખબર ખોટી છે એમ તે પોતે જાણતો હોય તથા તે ખોટી ખબર ઉપરથી તે માજીસ્ત્રેટ ઝ ને બરતરફ કરશે એવો સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ સરકારી નોકરને એવી ખોટી ખબર આપે કે મને કરેલું નિમક ઝ એ એક છાને ઠેકાણે સંતાડ્યુ છે, અને તે ખબર ખોટી છે એમ પોતે જાણતો હોય, તથા તે ખોટી ખબરનો પરિણામ એવો થશે કે ઝ ની જગાનો ઝાડો લેવાશે, તથા ઝ ને દુખ થશે એવો સંભવ છે એમ પણ તે જાણતો હોય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—મારા છોકરાને ઝેરદઈ મારી નાંખ્યાની ખબર હાલના કેદીએ પોલીસને આપ્યાથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે જાણીબુજીને ફરીયાદીને દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી કેદીએ ખોટું તોહમત મુક્યુ તેથી કેદીપર કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે તોહમત સાબિત કરી શિક્ષા કરી તેમાં હાઈકોરટે એમ ઠરાવ્યુ કે કલમ ૧૮૨ અને ૨૧૧ એ બે જુદી જુદી છે અને આવાં કામને કલમ ૨૧૧ લાગેછે"(કા. વી. વા. ૮ પાને ૯૭ તા. ૩ સપટેમ્બર ૧૮૬૭ સરકાર વિરૂધ રેહીમ હમદ વિરૂધ આબસખાન)

કોઈ એક સખસે પોલીસને અરજી કરી, તે અરજીમાં એવી ખોટી હકીકત લખી કે કોઈ બીજા સખસે અપરાધ કરેયો છે એવો પોતાને શક છે માટે ચોકશી કરવી તે અરજી ઉપરથી પીનલકોડના કલમ ૨૧૧ ના અર્થ મુજબ તે સખસ ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવું તેમ થતું નથી. સરકારી નોકરને પોતાના કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અણાવીને બીજા સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ખોટી ખબર આપ્યાનું તોહમત મજકુર કાયદાનો કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે તે અરજદારપર મુકવું જોઇએ (મુ. હા. સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપાળ ભીકાજી તા. ૨૪ એપરલ સન ૧૮૭૩.

વળી કલમ ૧૭૭ નિચેની ટીકામાં સરકાર વિરૂદ્ધ સુરાજી મોહનનો તા. ૧૦ જુલાઈ ૧૮૭૩.નો ફેસલો ટાંક્યો છે તે વાંચો.

પીનલકોડ કલમ ૨૧૧ માં કહેલા અપરાધમાં કલમ ૧૮૨ માં કહેલા અપરાધનો સમાવેશ થાય છે અને એટલા વાસ્તે તેવા કામમાં જોઈએ તે કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો માજીસ્રેટને અધિકાર છે પરંતુ ગુન્હાનો સ્વરૂપ જ્યારે બાવંકર છે એમ દેખાય તો કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવું યોગ્ય છે (કો. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પા. ૧૮૪ ભક્તીરામ વિરૂદ્ધ હીરા કોલીત).

કેદીએ પોતાના બચાવ ખાતરે કહેલી હકીકત ખોટી પડે તો એમ આ કલમ પ્રમાણે ખોટી ખબર આપનાર ઠરતો નથી (મ. હા. રી. પા. ૧૨૮)

કોઈ સરકારી નોકરનાકાયદેસર અખત્યારથી કાંઇ મીલકત જપ્ત થતી હોયતેમાં સામા થવું.

૧૮૩. આ સખસ સરકારી નોકર છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, તે સરકારી નોકરના કાયદેસર અખત્યારથી કાંઇ મીલકત જપ્ત થતી હોય તેમાં જે માણસ સામો થાય, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—હુકમનામાના પ્રા. ઉપર હુકમનામું બજાવવા માટે કારકુન ત્રીજા માણસના ઘરનો દરવાજો ઊઘાડે અને તે ઘરમાંથી તે પ્રા, કીંવા તેનો માલ નિકળે નહી તો તે કારકુન પ્રવેશનો ગુન્હેગાર થાય. અને તેવી વખતે તે ઘરનો માલીક કારકુનને ઘરમાં જવાને અટકાવે તો પણ તે ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૩ વા ૧૮૯ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર નથી, (મુ.હા. વા. ૭ પા.૮૩ સરકાર વિરૂદ્ધ ગુજી).

એક સબારડીનેટ જડજનું વારંટ બજાવવાના કામમાં હરેકત કરયાથી આરોપિતપર કલમ ૧૮૩ પ્રમાણેનું તોહમત ક્રી. પ્રો. કા. ૪૭૦ મુજબ સબારડીનેટ જડજની પરવાનગી લઈ એક મુસાઅલી આદમે મુક્યું. પછી સબારડીનેટ જડજના મંજુરી વગર મુસાઅલી આદમની અરજી પરથી તે ફરીયાદ કાહાડી લેવાની માજીસ્રેટે પરવાનગી આપી તેમાં ઠરાવ્યું કે ફરીયાદી ચલાવવાની પરવાનગી આપનાર કોરટની મંજુરી વગર આવી ફરીયાદ કાડી લેવાય નહી (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૬૫૩ મુસેઅલી આદમની બાબતમાં.)

કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કહાડેલી મીલકતના વેચવામાં અડચણ કરવી.

૧૮૪. કોઇ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી કાંઇ મીલકત વેચાણમાં જે માણસ ઇરાદાથી કાંઇ અડચણ કરે, તે માણસને

એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી મીલકતનીકાયદા વીરૂધ ખરીદી અથવા માગણી.

૧૮૫. કોઇ સરકારી નોકરના પોતાના સરકારી હોદાના કાયદેસર અખત્યારથી કોઇ મીલકતનું વેચાણ થતું હોય તે વેચાણમાંથી તે મીલકત ખરીદ કરવાને કલાણો સખસ કાયદા મુજબ અશકત છે એમ જાણ્યા છતાં તે સખસને હિસાબે, પછી તે સખસ પોતેજ હોય કે કોઇ બીજો સખસ હોય તો પણ જે માણસ તે મીલકત ખરીદ કરે અથવા તેની માગણી કરે અથવા માગણી કરેથી જે ફરજ પોતાની ઉપર આવતી હોય તે ફરજ અદા કરવાનો પોતાનો ઈરાદો નહી છતાં જે માણસ તે મીલકતની માગણી કરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—માજીસ્ટ્રેટ લીલામમાં પુકારતી વખતે કોઈ માણસ હાશી કરે તો તથા હાશી થવા જેવી કીમ્મત બોલે તો તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય (સા. પા. ૮૬).

કોઈ સરકારી નોકરનેતેના સરકારી કામ કરવામાંઅડચણકરવી

૧૮૬. કોઈ સરકારી નોકરને તેના સરકારી કામ કરવામાં જે માણસ બુધિપુરવક અડચણ કરે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કેદી એક પોલીસના સીપાઈની કેદમાંથી નાશી ગયો તેમાં ઠરાવ્યું કે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી જવાથી આ કલમ મુજબ સરકારી નોકરને તેનું કામ બજાવવામાં હરકત કરી એવો ગુન્હો થતો નથી (મુ. હા. વા. ૨. પાને ૧૨૮ સરકાર વિરૂદ્ધ પોશુખાન ધાબાજી તા. ૨૫-૧-૬૫).

સને ૧૮૬૫ ના મુંબાઈ આક્ટ ૧ ની કલમ ૧ પ્રમાણે નિમેલા મોજણીદારે તોહમતવાળાને પોતાનું ઘર માપવા આવવા ઘેર આવવા કહ્યું તો તેણે કહ્યુંકે હાલ મને ફુરસદ નથી તેથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહમત મુકવામાં આવેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ આક્ટ પ્રમાણે નિમેલા મોજણીદાર સાથે કેદીએ પોતાને ઘેર જવાનું અને પોતાનું ઘર માપવા વિશે પરવાનગી આપવાનું નાકબુલ કર્યું તો તેટલાજ કૃત્યથી સરકારી નોકરને તેનું કામ ચલાવતાં છતાં આ કલમ પ્રમાણે હરકત કર્યાનો ગુન્હો થતો નથી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૧ સરકાર વિરૂદ્ધ બગતીદાસ બાગવાનદાસ).

સરકાર વિરૂદ્ધ ગજીનો ફેસલો મુ. હા. વા. ૭ પાને ૮૩ મે છપાયલે. આ કાયદાની કલમ ૧૮૩ નિચે ટાંકવામાં આવ્યો છે તે જુઓ.

ગાડીના માલેકે પોતાની ગાડી સરકારી અમલદારને ભાડે આપવાને નાકબુલ કર્યું તો તેથી તેના પર આ કલમ પમાણે ગુનો ઠરતો નથી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૧૬૫ સરકાર વિરૂદ્ધ ઘોરી કુલન તા. ૮-૨-૭૨).

કાયદા મુજબ મદદ કરવાની ફરજ છતાં કોઈ સરકારી નોકરને મદદ કરવામાં કસુર કરવી.

૧૮૭. કોઈ સરકારી નોકરને તેની સરકારી નોકરી બજાવવામાં મદદ કરવા અથવા આપવાની જે માણસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોય, તે માણસ અગર ઈરાદાથી તે પ્રમાણે મદદ આપવામાં કસુર કરે, તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા બસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે;

અને મદદ માગવાનો કાયદા પ્રમાણે જેને અખતિયાર હોય એવા કોઈ સરકારી નોકરે કોઈ ઇનસાફની કોરટે કાયદા મુજબ કરેલા કોઈ હુકમ બજાવવાનાં કારણસર અથવા કાંઈ ગુન્હો થતો અટકાવવાના કારણસર અથવા કાંઈ હંગામો કે બખેડો બંધ પાડવાના કારણસર અથવા જે સખસની ઉપર કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકયું હોય, કે જે કાંઈ ગુનાહનો તકશીરવાર હોય કે કાયદેસર કેદમાંથી નાશી ગયો હોય, એવા કોઈ સખસને પકડવાના કારણસર, તે મદદ માગી હોય તો તે માણસને છ મહિનાના મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક ચોરીના કામમાં ચોરીનો પંદર દિવસમાં પતો લાવવા વિશે અને પોલીસને મદદ કરવા વિશે એક માજીસ્ત્રેટે એક જમીનદારને હુકમ કર્યો. તેણે તે હુકમ અમાન્ય કર્યો માટે જીલ્લા માજીસ્ત્રેટે તેનાપર ઈ. પી. કો. કા. ૧૮૭–૧૮૮ પ્રમાણે તોહમત સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કલમ ૯૦ તથા ૯૧ પ્રમાણે જોતાં એવા પ્રકારનો હુકમ કરવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નહોતો કારણ જમીનના માલિકે શું કરવું તે તેમાં કહેલું છે પરંતુ તેને હુકમ કરવાનો અધિકાર માજીસ્ત્રેટને તે કલમ ઉપરથી આપેલો નથી. માટે સરકારી અમલદારે કરેલો હુકમ અમાન્ય કર્યા બદલ આ કલમ તો. ૧૦૪ મી કલમ પ્રમાણે તેના પર તોહોમત રેહી શકતુ નથી માટે શીક્ષા રદ કરી (અલ્હા. હાઈ. ઈ. લા. વા. ૩ પા. ૨૦૧ સરકાર વિરૂદ્ધ કાશીરામ વિગેરે)

કોઈ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરેલો હુકમ ન માનવો.

૧૮૮. કોઈ સરકારી નોકરને કાંઈ હુકમ જાહેર કરવાને કાયદા મુજબ અખતિયાર હોય, તે પ્રમાણે હુકમ જાહેર કરીને તે કોઈ માણસને એ પ્રમાણે ફરમાવે કે તમારે ફલાણા કામથી દુર રેહેવું, અથવા તમારા કબજામાં કે તમારા વહીવટમાં ફલાણી મિલકત છે તે બાબત ફલાણી તરેહનો બંદોબસ્ત રાખવો અને એ પ્રમાણે તે સરકારી નોકરે ફરમાવેલું છે એમ જાણ્યા છતાં તે માણસ તે હુકમ ન માને અને તે હુકમ તેણે ન માનવાથી અગર કાયદેસર કહેલા કોઈ સખસોને કાંઈ અડચણ, દુઃખ, કે નુકશાન થાય અથવા થશે એવું થાય અથવા કાંઈ અડચણ, દુઃખ કે નુકશાનનું જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય, તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા બસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર તેણે તે હુકમ ન માનવાથી માણસની જિંદગીને, તનદુરસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય અથવા થશે એવું થાય, અથવા હંગામો કે બખેડો થાય અથવા થશે એવું થાય, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—તે ગુનેહગારે હાનિ કરવાનો ઇરાદો કરવો જોઇએ અથવા તે હુકમ ન માનેથી હાની થવાનો સંભવ છે એવો તેને વિચાર થવો જોઇએ, એમ કાંઈ જરૂર નથી. તે એમ જાણે કે હું ફલાણો હુકમ માનતો નથી, તથા તે હુકમ તેણે ન માનવાથી હાની થાય અથવા થશે એવો સંભવ હોય, તો બસ છે.

દૃષ્ટાંત.

જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ હુકમ જાહેર કરવાનો અખતિયાર હોય એવો કોઈ સરકારી નોકર અગર એ પ્રમાણે એક હુકમ જાહેર કરે કે ફલાણો ધરમ સંબંધીનો

વચ્ચોવચ્ચ ફસાણે રસ્તે થઈને જવુ નહી ને પુછી જાણી બુઝીને આ તે હુકમ ને માને, અને તેથી હંગામાનું જોખમ થાય, તો આ એ આકલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ જાણવું.

ટીકા.—ઉપરની કલમ ૧૭૭ ઉપર આપેલો ફેસલો જુઓ.

કોઈ, કરેલો હુકમ કાયદેસર છે કે નહી એ બાબત અપીલ કોરટ ઠરાવ કરે ત્યાંહા સુધી હુકમનું અનુમાન ક્યાની તજવીજ કરી શિક્ષા કરવાનો અધિકાર નથી. (જુઓ મુ. હા. વા ૨ પા. ૩૯૪ સરકાર વિરૂધ દલસુખ હરિભાઈ.

કેદીએ એક બીજાની જમીન જબરાઈથી લીધાથી તેનાપર હુકમ નહી માન્યા બાબત આ કલમ પ્રમાણે તોહમત સાબિત કરી તેને સખત કેદની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યુ કે આ કલમના ફેસરના બાબતમાં લખેલા પ્રકારનો આ ગુનોહ છે એવું માજીસ્ત્રેટના અભિપ્રાયથી જણાતું નથી તેથી સખત કેદની શિક્ષાનો હુકમ રદ કરી આસાન કેદની શીક્ષા કરી (જુઓ, મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૨ સરકાર વિરૂદ્ધ રતનરાવ માહાદેવ)

સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ મામલતદારે કેદીને વાદીના કબજાની ઇમારતમાં પ્રતીવાદીના ઘરનું પાણી પડે તે પડવા નહી દેવા કરેલો હુકમ નહી માન્યો તેથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહમત રાખી શીક્ષા કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે મુંબાઈના સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ તેવો હુકમ કરવાનો મામલતદારને અધિકાર નહી હતો. સબબ તોહમત અને શિક્ષા રદ કરયાં. (જુઓ મુ. હા. વા. ૩ પાને ૫૩ સરકાર વિરૂદ્ધ બાઉ વીરૂ)

સન ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૫ મુજબ મામલતદારે કેદીને એવો હુકમ કરયો કે તારા દરવાજામાંથી જવા આવવાનો ફરીયાદીને અટકાવ કરવો નહી અને તે દરવાજો ઉઘાડો રાખવો. કેદીએ તે હુકમ ન માન્યાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રાખ્યાથી ઠરાવ્યું કે દરવાજો ઉઘાડો રાખવા વિષે હુકમ કરવાને મામલતદારને સન ૧૮૬૪ ના ૫ મુજબ અધિકાર નથી માટે કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી. (મું. હા. વા. ૫ પાને ૨૧ સરકાર વિરૂધ ખંડોજી નાનાજી)

અમુક મેંડારાનો દરવાજો ઉઘાડો મુકવા કેદીને મામલતદારે સન ૧૮૬૪ ના ૫ મુજબ કરેલો હુકમ નહી માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહોમત રાખ્યાથી ઠરાવ્યુ કે વાસ્તવીક જોતાં આ ગુનોહ પક્ષકારોના કબજાને હરકત નહી થવા માટે આપેલી તાકીદને નહી માન્યાનો છે અને તે મામલતદારના અધિકારમાં છે માટે કરેલી શિક્ષામાં હાથ નાખવાનું કારણ નથી (મું. હા. વા. ૫ પાને. ૪૬ સરકાર વિરૂધ કળણા શેઠ નારાયણ શેઠ)

પંઢરપુરના દેવળમાં પેસવાનો દરવાજે કેટલોક ઓટો અને પોહોળો કરવાને ગુનેહગાર ઉપર એક માજીસ્ત્રેટે (ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૬૨ સને ૧૮૬૧ ના આક્ટ ૨૫ ની) હુકમ કરેલો પરંતુ તે ન માન્યો જેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહમત રાખેલું હાઇકોરટે કાયમ રાખ્યું (જુઓ મુ. હા. વા. ૬ પાને ૩૯ સરકાર વિ. રામચંદ્ર એકનાથ વિગેરે)

હોલકર સરકાર પાસેથી કહેલી રાહાદારી જકાત લેવી નહી એવો માજીસ્ત્રેટે કલેકટરના હોદ્દાથી કરેલો હુકમ ગુનેગારે નહી માન્યાથી તેના પર આ કલમ મુજબ મુકેલા તોહમતમાં ઠરાવ્યું કે બ્રિટીસ રાજ્યના મુલકમાં હોલકર સરકાર પાસેથી કહેલી રાહાદારી જકાત લેવી બંધ કરવાનો હુકમ કરવાને કોઈ કલેકટરને અધિકાર નથી. માટે આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૩ સરકાર વિરૂદ્ધ વિઠલ લક્ષ્મણ.(

જે વાતથી લોકને ત્રાસ, અડચણ કે નુકશાન થતું હોય એવી બાબતમાંજ માત્ર હાથ ઘાલવાનો અધિકાર છે તેથી જે બાબતમાં આવો પ્રકાર થયો ન હોય કીંવા થવાનો સંભવ ન હોય તે બાબતમાં માજીસ્ત્રેટથી હાથ નંખાય નહી (મ. હા. વા. ૪ પાને ૬)

આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર ઠરાવતી વખતે એવું જોવું જોઇએ કે તે હુકમ લખેલો હતો કે કેમ (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૩.)

* ક્રી. પ્રો. કા ૫૧૮ (સન ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા પ્રમાણે માજીસ્ત્રેટે કેદીપર કરેલો હુકમ

મુદતની અંદર માન્યો નહી તેથી તેના પર આ કલમ મુજબ તોહોમત ઠરાવી તેને શિક્ષા કરી. તેમાં ઠરાવ્યુ કે કલમ ૫૧૮ પ્રમાણે કરેલો હુકમ ન માન્યો તો તે બદલ ક્રી. પ્રો૦ કા. ૪૮૩ પ્રમાણે શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્રેટને અધિકાર મળતો નથી માટે શિક્ષા રદ કરી. વળી એમ પણ ઠરાવ્યું કે પી ક્રી. કા. ૧૮૮ માંના ઠરાવ પર માજીસ્રેટે ધ્યાન આપવું કે એકાદ હુકમ અમાન્ય થયો એટલુંજ સાબિત થવું બસ નથી પણ તેણે હુકમ નહી માન્યાથી કાયદેસર કામ કરનારા માણસને કાંઇ હરકત યા ઉપદ્રવ અગર નુકશાન થાય અગર થવાનો સંભવ હોય અગર તેથી હરકત અગર ઉપદ્રવ અગર નુકશાની થવાનો ભય થશે એમ સાબિત થવું જોઇએ એવું થાય છે. મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૪૨૪ સરકાર વિરૂધ રણછોડ દયાળ).

અમુક જગોએ મુડદાં દાટવાં તથા બાળવાસારૂ લોકોને મનાઈ કરવા બાબતનો હુકમ તે જગોએ ચોડેલો તે હુકમ તોડ્યાના ગુન્હાની સાબિતી આ કલમ પ્રમાણે એક સખસ પર થઇ તેમાં ઠરાવ્યું કે સદરહુ હુકમ ખુદ તોહોમતવાળાને પોહોંચાડવામાં નહી આવેલો સબબ એ ગુન્હાની સાબિતી ગેરકાયદેસર છે (સરકાર વિરૂદ્ધ સુકર બુવિયા તા. ૩ મારચ ૧૮૭૦ મુંબઈ હાઈ.)

સને ૧૮૬૪ ના ૫ પ્રમાણે ખેતરનો કબજો ફરિયાદીને આપવા માટે તોહોમતવાળા પર મામલેતદારે કરેલો હુકમ તેણે નહિ માન્યાથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત મુકવાની ફરિયાદીને પરવાનગી આપેલી તેથી તેણે આ કલમ મુજબ તેનાપર ફરિયાદ કરી પણ ફરિયાદીને ક્રી. પ્રો. કા. ૨૭૧ (૬૧ના ૨૫ ની) મુજબ ફરિયાદ એપી લેવા દીધી તેમાં ઠરાવ્યું કે હાલના કામમાં હુકમ ન માનવાથી જે સખસને નુકશાન થવુ અને જેને તોહોમતવાળાપર ફોજદારી કામ ચલાવાની રજા મળી તે ફરિયાદ કરનાર હતો અને ક્રી. પ્રો. કો. ના બાબ ૧૫ ની અંદર આવે એવાં કામોમાં તે પોતાની ફરિયાદ પાછી લઈ શકેછે(મુ. હા. તા. ૧૬ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂદ્ધ જીજીભાઈ નથુભાઈ વીગેરે)

કુવાને મરામત કરવા સને ૧૮૬૧ ના આકટ ૨૫ ની કા. ૬૨ મુજબ એક સબોરડીનેટ માજીસ્રેટે કરેલો હુકમ ન માન્યાથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત રાખી દંડની શિક્ષા કરી અને તે દંડમાંથી કુવાને મરામત કરવા ઠરાવ કરયો. તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કામમાં કા. ૩૦૮ લાગુ પડેછે તેથી આ કામમાં સબો. માજીસ્રેટને અધિકાર નથી અને વળી કા. ૪૪ મુજબ કુવાને મરામત કરવાનો હુકમ કરાવાનો તેને અધિકાર નહોતો. (મુ. હા. તા. ૧૩-૪-૭૧ સરકાર વિ૦ તાત્યા વિઠોબા પાડક)

માજીસ્રેટે (સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ની કા. ૫૧૮) કા. ૫૧૮ પ્રમાણે વધેલી વાડ કાપી બરાબર કરવા કરેલો હુકમ નહિ માન્યા બાબત આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત વાળાપર રાખેલા તોહોમતના કામમાં ઠરાવ્યું કે તુરત તુરત ઈલાજ કરવાની કંઈ જરૂર નહોતી એમ મુકદમાની હકીકતથી માલમ પડ્યુ માટે જે હુકમ માનવામાં નથી આવ્યો તે હુકમ કરવાનો માજીસ્રેટને અખતિયાર નહોતો કેમકે કા. ૫૧૮ ના પહેલા ખુલાશામાં એવી બાબતનેસારૂ બીજો અને થોડો સંક્ષેપ રસ્તો બતાવેલો છે. માજીસ્રેટને એમ પણ ખબર આપવી કે આવા કામને મુંબાઇના સને ૧૮૬૭ના આકટ ૭ ની કા. ૩૩ વધારે લાગુ પડેછે. (મુ. હા. તા. ૧૧ જુન સને ૧૮૭૪ સરકાર વિરૂદ્ધ બાપુજી બેચર)

લોકને તાબડતોબ નુકશાન થનારછે એમ હોવા શિવાય ક્રી. પ્રો. કા. ૫૨૮ પ્રમાણે હુકમ કરી શકાતો નથી અને તેવો હુકમ કરયા પછી જો માજીસ્રેટે અગાડી ચોકશી કરવા વિશે કા. ૫૨૫ પ્રમાણે હુકમ કરયો હોય તો કા. ૫૨૮ પ્રમાણે ચલાવેલુ કામ માજીસ્રેટે બંધ કરવુ એમ સમજવું જોઇયે અને કા. ૫૨૫ પ્રમાણે કામ શરૂ કરયું એટલેપી. કો. કા. ૧૮૮ પ્રમાણે જે માણસપર આરોપ મુકવામાં આવ્યોછે તે માણસને દંડ ન કરતાં કા. ૫૨૧ પ્રમાણેજ માજીસ્રેટે કામ ચલાવવું જોઇયે. (કા. વી. વા. ૨૧ પાને ૮૬ સરકારવિરૂદ્ધ બાલેંદ્રલાલ અને બીજા)

પી. કો. કા. ૧૮૮ ના આધારે તોહોમતની શાબિતી થવાને હુકમ પ્રસિદ્ધ કરવાનો અખતિયાર કાયદાથી જે સરકારી નોકરને હતો એવા નોકરે પ્રસિદ્ધ કરેલો હુકમ આરોપિતે અમાન્ય કર્યોછે એમ શાબિત થનારો પુરાવો જોઇયે (કા. વી. પા. ૨૩ પાને ૫૭ સરકાર વિરુધ સુબનસીંગ વીગેરે)

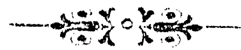
એક દીવાની કોરટે અરજદારને એમ તાકીદ કરી હતી કે અમુક જગાએ તારે ઝુપડી બાંધવી નહિ છતાં તેણે બાંધી તેથી તેનાપર કા. ૧૮૮ મુજબ તોહોમત રાખ્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે સરકારી અમલદાર સાર્વજનિક કામ માટે જે હુકમ પ્રસિધ કરે છે તે હુકમને માત્ર આ કલમમાંના ઠરાવ લાગુ પડેછે અને દીવાની દાવામાં પક્ષકારોના દરમિયાન થયેલા હુકમને તે કલમ લાગુ પડતી નથી. કા. હા. હા. લા. વા. ૬ પાને. ૪૮૫ ચંદરકાંતદે અરજદારની બાબતમાં)

કોઇ સરકારી નોકરને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો.

૧૮૯. કોઇ સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહદાના અમલસંબંધી કાંઈ કામ કરવાને, અથવા કાંઈ કામ ન કરવાને, અથવા કાંઈ કામમાં ઢીલ કરવાને લલચાવવાના કારણસર, તે સરકારી નોકરને ખુદને, અથવા જે સખસની સાથે તે સરકારી નોકરને સંબંધ છે એમ પોતે માનતો હોય, એવા કોઇ સખસને, કાંઈ નુકશાન કરવાનો, જે માણસ ડર દેખાડે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરની પાસે આશરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રેહેવાને કોઈ સખસને લલચાવવા સારૂ તેને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો.

૧૯૦. કાંઈ નુકશાનથી કોઇનું રક્ષણ કરવાનો અથવા કરાવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદા મુજબ અખત્યાર હોય, એવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કોઇ સખસને કાંઈ નુકશાનથી પોતાનું રક્ષણ થવા બાબત કાયદેસર, અરજ ન કરવાને અથવા અરજ કરતો અટકાવવાને લલચાવવાના કારણસર, જે માણસ તે સખસને કાંઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૧ મો.

ખોટા પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વિરૂદ્ધ ગુનાહ બાબત.

ખોટી શાહેદી આપવી.

૧૯૧. કાંઈ સોગંદથી અથવા કાયદાના ખાસ ઠરાવથી સાચુ બોલવાને જે માણસ કાયદા મુજબ બંધાએલો હોય, અથવા કાંઈ પણ બાબત સંબંધી કાંઈ એકરાર કરવાને કાયદાથી બંધાએલો હોય. તે માણસ એવી કાંઈ વાત કેહે કે જે ખોટી હોય, અને જે ખોટીછે એમ તે જાણતો કે માનતો હોય, અથવા ખરી છે એમ તે ન માનતો હોય, તો તે માણસે ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઈ વાત મોહોડેથી કહી હોય અથવા કોઈ બીજી રીતે કહી હોય તોપણ તેને આ કલમના અર્થ પ્રમાણેની વાત સમજવી.

ખુલાસો ૨ જો—શાહેદી આપનાર સખસ પોતાના માનવા બાબત જે ખોટી વાત કહે, તેને પણ આ કલમના અર્થ પ્રમાણેની વાત સમજવી, અને જેમ જે વસ્તુ કોઈ સખસ જાણતો ન હોય ને તે કહે કે હું જાણુંછું તેથી તે સખસ ખોટી શાહેદી આપ્યાનો

ગુનેગાર થાય તેમજ જે વસ્તુ તે માનતો નહી હોય તે વીશે તે એમ કહે કે હું એ માનુંછું તો તેથી પણ તે સખસ ખોટી શાહેદી આપ્યાનો ગુનેહગાર થઈ શકે છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ઝ ની ઉપર બ નો હજાર રૂપીઆનો એક વ્યાજબી દાવો છે, તેની મજબુતીમાં ઇનસાફની વખતે અ આવીને એવા ખોટા સોગન ખાય કે બ નો દાવો વ્યાજબી છે એમ ઝ ને કબુલ કરતાંમેં સાંભળ્યો, તો અ એ ખોટી શાહેદી આપીએમસમજવું.

(બ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાએલો છતાં, અ એ પ્રમાણે કહે કે ફલાણી સહી ઝ ની લખેલી છે એમ હું માનું છું. અને ઝ ની લખેલી છે એમ તે ન માનતો હોય, તો એ ઠેકાણે અ જે વાત પોતે ખોટી જાણે છે તે કેહેછે, માટે તેણે ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

(ક) ઝ ના અક્ષરનું વલણ અ જાણે છે અને તે એ પ્રમાણે કેહેકે ફલાણી સહી ઝ ની લખેલી છે એમ હું માનુ છું, અને તેમજ તે સહી તેની લખેલી છે એમ અ શુદ્ધબુદ્ધિએ માનતો હોય, તો એ ઠેકાણે અ ની વાત ફકત તેના માનવા વિશે છે અને તેના માનવા વિશે તે સાચી છે, માટે, અગર તે સહી ઝ ની લખેલી ન હોય તોપણ અ એ ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું નહી.

(ડ) કાંઈ સોગંદથી સાચુ બોલવાને બંધાયલો છતાં, અ એ પ્રમાણે કેહેકે ફલાણે દાહાડે ઝ ફલાણે ઠેકાણે હતો એમ હું જાણુંછું, અને તે બાબત અ કાંઈ જાણતો ન હોય તો, અગર તે દહાડે ઝ તે ઠેકાણે હતો કે નહી તોપણ અ એ ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

(ઇ) અ કોઈ સમજાવનારો કે તરજુમો કરનારો છે, અને તે જે વાત અથવા લેખ ખરી રીતે સમજાવવા અથવા તેનો તરજુમો કરવાને સોગંદથી બંધાએલો છે, તે વાતની અથવા લેખની એવી સમજણ આપે અથવા એવો તરજુમો કરે, અથવા તે સમજણ અથવા તરજુમો ખરો છે એમ સરટીફીકેટ આપે; કે તે સમજણ અથવા તરજુમો ખરો ન હોય, અને તે તેને ખરો માનતો ન હોય, તો અ એ ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા—કોઈ પક્ષકારને કાયદા પ્રમાણે સોગનપર ખરો મજકુર કહેવાની જરૂર છતાં તે ખોટો મજકુર કહે અને તેથી તેનાપર ખોટી સાક્ષી આપ્યાનું તોહોમત મુકયું હોય તો જો તેણે ખરો મજકુર કહ્યો હોત તો ગુનેહ થાત માટે તેણે ખોટો મજકુર કહ્યોછે એવા સબબથી તેને ખોટી સાહેદી આપ્યાના તોહોમતમાંથી મુકત કરવો યોગ્ય નથી(મ.હા.વા.૩પા.૨૯)

આ કલમ પ્રમાણે ખોટી શાહેદી આપ્યાનો ગુનેહ થવા માટે જે કામમાં તે ખોટી સાહેદી આપે તે કામમાં તે મુદ્દાનીજ હોવી જોઇયે એમ કાંઇ જરૂર નથી (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૬૮ સરકાર વિરૂદ્ધ રામચંદ્ર)

કોઈ પોલીશપટેલ મુંબાઇના સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૮ની કા. ૨૩ પ્રમાણે કામ કરતાં છતાં તેમની આગળ સોગનપર કાંઈ ખોટો મજકુર કહે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ખોટી સાહેદી આપી એમ થાયછે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૪૭૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ઇરે બસાપા)

ખોટી સાહેદી આપ્યા બદલનો ચાર્જ મુકવો તે ન્યાયની કોરટમાં આપેલી શાક્ષીને માટેજ મુકવો એમ નથી એવા પ્રકારનો મજકુર એકાદ પોલીશ અમલદાર આગળ કહ્યો

હોય તોપણ તે આ કલમ પ્રમાણે અને ક્રી. પ્રો. કા. ૧૧૮ પ્રમાણે વિચાર કરી જોતાં ખોટી સાહેદી આપ્યા પ્રમાણે થાયછે (કા. વી. રી. વા. ૨૦ પા. ૪૧ સરકાર વિરૂધ નાનચંદ મુકરજી)

ખોટો પુરાવો બનાવવો.

૧૯૨. જે માણસ કાંઈ બીના બનાવે, અથવા કાંઈ ચોપડી કે દફતર મધ્યે કાંઈ ખોટી રકમ લખે, અથવા કાંઈ લેખ કરે અને તેમાં કાંઈ ખોટી વાત લખે, એવા ઇરાદાથી કે કોઇ ઇનસાફી મુકદમામાં, અથવા કોઇ સરકારી નોકરની આગળ તેના સરકારી હોદ્દાથી કાયદા મુજબ ચાલતા મુકદમામાં, અથવા કોઇ લવાદની આગળ, તે બીના, ખોટી રકમ અથવા ખોટી વાત પુરાવામાં રજુ થાય, તથા તે રજુ થનારી બીના, અથવા ખોટી રકમ, અથવા ખોટી વાતથી, તે મુકદમામાં પુરાવા ઉપરથી જે સખસ કાંઈ અભીપ્રાય બાંધનાર હોય તે સખસના મનમાં, તે મુદતમાંના ફેસલાને લગતી કાંઈ જરૂરની બાબત સંબંધી ખોટો અભીપ્રાય આવે, તો તે માણસે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

દ્દષ્ટાંત.

(અ) ઝ ની એક પેટીમાં અ કાંઈ ઘરેણાં મુકે; એવા ઇરાદાથી કે તે ઘરેણાં તે પેટીમાંથી જડે, તથા એ બીનાથી ઝ ની ઉપર ચોરી સાબીત થાય, તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(બ) અ પોતાની દુકાનના ચોપડામાં એક ખોટી રકમ લખે. એટલા સારૂ કે કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં તે પુષ્ટીકર પ્રમાણ દાખલ વાપરવી, તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

(ક) ઝ ની ઉપર બદમસ્લતનો ગુનોહ સાબિત કરવાના ઇરાદાથી અ ઝ ના જેવા અક્ષર કરાને એક કાગળ લખે, એવી રીતે કે જાણે તે કાગળ તે બદમસ્લત માંહેના કોઈ સોબતિને લખેલો હોય. અને પોલીસ અમલદારો ફલાણે ઠેકાણે ખોળ કરશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને તે કાગળ તે ઠેકાણે મુકે, તો અ એ ખોટો પુરાવો બનાવ્યો એમ સમજવું.

ટીકા—કેદીએ સને ૧૮૫૯ના આકટ ૮ ની કા. ૧૧૯ મુજબ દાવાની ફરી ચોકશી માટે એક અરજી આપી અને તે અરજીપર એક સ્માલકાજ કોરટના જડજની રૂબરૂ પ્રતિજ્ઞા લેખ કર્યો તેમાં કેદીએ કંઇક ખોટું કહ્યું તેથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત મુકી તેને ગુનેહગાર ઠરાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ગુનેહગાર આ કલમમાં કહેલા ગુનાહનો ગુનેહગાર નથી અને ૫૯ ના ૮ ની કા. ૨૪ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર નથી. આ કલમમાં કહેલો ગુનોહ થવાને જે દસ્તાવેજમાં ખોટો મજકુર કરયો હોય તે પુરાવામાં વાપરવા માટે લખવો જોઇયે. કા. ૧૧૯ મુજબ કરવાનાં અરજીપર પ્રતિજ્ઞા લેખ કરવાની જરૂર નથી તો આરોપિત ગુનેહગાર નથી (કા. વા. ૧૦ સરકાર વિરૂધ હારેનમંદલ તા.૧૦ અગષ્ટ૧૮૬૮) એક માણસપર ચોરીની થયેલા ફરિયાદીમાં તે બીન ગુનેહગાર ઠર્યાથી તેના વિરૂધ સાહેદી આપનાર બેઉ સખસોપર ખોટો આરોપ આણ્યા બદલ તેને ફરિયાદી કરવાની એક માજીસ્ટ્રેટે પરવાનગી આપી. પણ તેણે મંજુરીપરથી ફરિયાદ ન કરી તેથી માજીસ્ટ્રેટે પોલીશના રીપોર્ટથી કા. ૧૯૨ પ્રમાણે ખોટા સાહેદી આપ્યાનો આરોપ રાખ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી રીતે મંજુરી મળેલો શખ્સ ફરિયાદી ના કરે તો ફરિયાદ શિવાય કા. ૧૪૨ ઉપરથી તે કામ લેવાનો જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અધિકારછે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૭૧૨ સરકાર વિરૂધ નિપમઝા તા. ૨ ડીસેંબર ૧૮૭૮)

ખોટી શાહેદી તથા ખોટા પુરાવાની શિક્ષા.

૧૯૩. જે માણસ કાંઈ ઇનસાફી મુકદમાના કોઈપણ ભાગમાં ઇરાદાથી ખોટી શાહેદી આપે, અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદમાના કોઈપણ ભાગમાં વપરાય એવા કારણસર ખોટો પુરાવો બનાવે તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; તથા બીજી કોઇ બાબતમાં જે માણસ ઇરાદાથી ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો ૧ લો.—કોઇ કોરટ માર્સલ અથવા મીલીટરી કોરટ આવરિક વેસ્ટની આગળ તજવીજ ચાલતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમો સમજવો.

ખુલાસો ૨ જો.—કોઈ ઇનસાફની કોરટની આગળ મુકદમો ચાલતાં પેહેલાં કાયદાએ ફરમાવેલી તજવીજ થતી હોય તેને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો, પછી તે તજવીજ કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ.

દૃષ્ટાંત.

ઝ ને તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમિટ કરવો જોઇએ કે નહી એ ઠરાવવા સારૂ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ ચાલતી તજવીજમાં અ સોગંદ ખાઇને એવી વાત કહે કે જે ખોટીછે એમ તે જાણતો હોય, તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ છે, માટે અ એ ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૩ જો.—કોઈ ઇનસાફની કોરટે કાયદા મુજબ કાંઈ તજવીજ કરવાનુ ફરમાવ્યું હોય, અને તે તજવીજ કોઈ ઇનસાફની કોરટના હુકમ મુજબ થતી હોય, તો તે તજવીજને ઇનસાફી મુકદમાનો એક ભાગ સમજવો. પછી તે તજવીજ કોઇ ઇનસાફની કોરટની આગળ નહી થતી હોય તોપણ કાંઈ જમીનની હદ મુકરેર કરવા સારૂ એક ઇનસાફની કોરટે કોઈ અમલદારને તે જગોપર મોકલ્યો હોય, તે અમલદારની આગળ થતી તજવીજમાં અ સોગંદ ખાઇને એવી એક વાત કહે કે જે ખોટી છે એમ તે જાણતો હોય, તો એ તજવીજ ઇનસાફી મુકદમા નો એક ભાગ છે માટે અ એ ખોટી શાહેદી આપી એમ સમજવું.

ટીકા—મદ્રાસ સદરકોરટે એમ ઠરાવ્યુંછે કે ન્યાયના કામમાં જાણીબુજીને ખોટી સાહેદી આપ્યા બદલ સદરહુ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવું હોય તો આરોપિતે કહેલો મજકુર તેણે અગાઉ સોગનપર કીંવા પ્રતિજ્ઞાપર જે મજકુર કહ્યો હતો તેથી જુદો છે એટલુંજ બતાવવું બસ નથી પણ તેણે કહેલો મજકુર ખોટોછે એમ તેને માહીત હતું એ શાબિત થવું જોઇયે (મ. કા. પૃ. ૧૪૧)

જે સાહેદ જુઠી રીતે બીજાના નામથી જુબાની આપે તેના ઉપર પી. કો. કા. ૪૧૯ મુજબ વેશ લઈ ઠગાઇ કર્યાનું તોહોમત નહિ રાખતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે ખોટી સાહેદી આપ્યાનું તોહોમત રાખવું જોઇયે (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૯ સરકારવિરૂદ્ધ પ્રેમા ભીખા તા. ૫ નવેંબર ૧૮૬૩)

ઇનકમટાકશના કમીશનરની રૂબરૂ કહેલો મજકુર ખોટોછે અથવા ખોટોછે એમ માનવાને કારણ કેદીને હતું તે છતાં તેણે તેવો મજકુર કહ્યો તો તેથી કા. ૧૮૧ પ્રમાણે નહિ પણ આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થાયછે (મુ.હા.વા. ૮ પા.૨૧ સરકારવિરૂદ્ધ દાલજી અદરજી)

એક વિનાયક દેવાકર ઉપર કામ ચાલ્યું તેમાં આ કામના કેદીએ, પ્રતિજ્ઞા ઉપર ક-

કહેલી હકીકત ખોટીછે એમ ગણી તેનાપર ખોટી સાહેદી આપ્યાનું કામ ચલાવી તેને શિક્ષા કરી. તેમાં ઠરાવ્યું કે સદરહુ વિનાયકપર મુકેલું તોહોમત જેને ફરિયાદ કરવાને હક મળ્યો હતો તે સિવાયના બીજા માણસે તેનાપર ફરિયાદ કરવાથી એ વિનાયકપરનું તોહોમત રદ કરયું તેથી આ કેદીની બાબતમાં એમ ઠરાવ્યું કે જે કામનું મૂળ તોહોમત આમ રદ કરયું તેમાંથી આ કામ ઉભું થયુંછે તો આ કેદીની બાબતમાં પણ શિક્ષા રદ કરીછે (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૭૭ સરકાર વિરૂદ્ધ રાવજી તાજર તા. ૧૫ જુન ૧૮૭૧)

ત્રણજણે જડજની રૂબરૂ ખોટી સાહેદી આપવાથી તેઓની એકઠી તપાસ કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે દરેક કેદીપર મુકેલા તોહોમતની એકઠી તપાસ ન કરતાં દરેકની જુદી જુદી તપાસ માગવાનો તે કેદીનો હક છે અને તે તપાસ જુદીજ કરવી. (મુ. હા. વા. ૫ પા. ૫૫ સરકાર વિરૂધ ભવાનીશંકર હરીભાઈ વિગેરે)

એક મુલકી પટેલના નિમનોકની બાબતમાં આરોપિતે કરેલી અરજીમાં કહેલો મજકુર ત્રાસદાયક હતો તેથી તે અરજીનો લખનાર કોણ તેની શોધ કરવા માટે આરોપિતની સોગનપર લીધેલી જુબાનીમાં તેણે કહેલો કેટલોક મજકુર ખોટો છે એમ ગણી તેનાપર કા. ૧૯૩ મુજબ તોહોમત મુકી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ત્રાસદાયક અરજી લખનાર કોણ છે એ બાબત શોધ કરવામાં જે કામ માજીસ્ટ્રેટ ચલાવે તેમાં સોગન આપવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી માટે, આરોપિત ખોટી શાહેદી આપ્યાનો ગુનેહગાર થતો નથી. (મુ. હા. વા. ૧૧ પાને ૧૧ સરકાર વિરૂધ જીજીભાઈ વલ્ભ)

તેવીજ રીતે કા. વી. રી. વા. ૫ પાને ૭૨ ના કામમાં સરકાર વિરૂધ વૈકુંઠનાથ બાનરજીમાં એમજ ઠરાવ્યુંછે તેમાં ખુનની બાબત નનામી અરજી થયેલી તેનો લખનાર કોણ એ વિશે તપાસ થતી હતી તેમાં આરોપિત ખોટું બોલ્યો હતો તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે મુકેલા તોહોમતમાં એમ ઠરાવ્યું કે આ તપાસ અથવા તેનો ભાગ ઇનસાફી તપાસનો નહોતો શબબ આ કલમ પ્રમાણે તેનાપર તોહોમત રહી શકે નહિ.

આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ કરવા માટે આપેલી મંજુરીમાં એમ લખ્યું હતું કે "બાલાજી સીતારામે જુદી જુદી કોરટમાં સોગનપર જુદો જુદો મજકુર કહયોછે શબબ તેનાપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની મંજુરી આપુછુ" આ ઉપરથી આ કામમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે જે મંજુરી આપવી તેમાં જે ખોટો મજકુર કહ્યો તે મજકુર, જે કોરટમાં ખોટો કહ્યો હોય તે, અને જે પ્રસંગે કહ્યો હોય તે એ લખવું જોઇયે. હાલની મંજુરીમાં તેમ નથી લખ્યું માટે તે મંજુરી રદ કરી (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૩૪ સરકાર વિરૂધ બાલાજી સીતારામ)

એક ફોરેસ્ટ (જંગલખાતાનો) ઓફીસર કે જેને કાયદા પ્રમાણે તપાસ કરવાનો તથા પુરાવો લેવાનો અધિકાર મળ્યો નથી તે સાખશની રૂબરૂ રજુ કરવાના ઇરાદાથી ખોટો હીસાબ તૈયાર કરવો એ પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો કહેવાય નહિ (મુ. હા. વા. ૧૨ પાને ૧ સરકાર વિરૂધ રામાજીરાવજી વબાજીરાવ વાગેરે)

ખોટો દાવો કરવા બાબત પી. કો. કા. ૨૦૯ પ્રમાણે ફુલપાવર માજીસ્ટ્રેટે એક તોહોમતવાળા શખસને અપરાધી ઠેરવેલો તે મુકદમામાં તોહોમતવાળાએ પોતાની ફરિયાદઅરજી ઉપર ખોટી પ્રતિજ્ઞા કરેલી એવું માલમ પડ્યું તે તોહોમતની શાબિતી હાઇકોરટે એવા કારણથી રદ કરી કે પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે જે ગુનહા સારૂ શિક્ષા થઇ શકે એવો ગુનોહ થયો હતો અને માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો તે મુકદમામાં તોહોમતવાળા ઉપર વધારે કામ ચલાવવાનું માજીસ્ટ્રેટના વિચાર ઉપર રાખ્યું. (મુ. હા. તા. ૨૩ સપટેમ્બર ૧૮૬૯ સરકાર વિ૦ લક્ષ્મનદાસ પ્રેમચંદ વિગેરે).

બે તોહોમત વાળાપરની તજવીજ એકજ કામમાં થઇ તેમનાપર પી. કો. કા. ૪૬૭ તથા ૧૯૩ મુજબના ગુનાહ શાબિત કરયા તેમાં ઠરાવ્યું કે દરેક તોહોમતવાળાનું ખોટી સાહેદી આપવાના તોહોમત ઉપરથી જુદુ જુદુ કામ ચલાવવું જોઇતું હતું માટે તે તોહો-

મતનામા ઉપરથી થયેલી શાબિતીને તે કોરટે રદ કીધી. (મુ. હા. તા. ૭ એપ્રીલ ૧૮૭૦ સરકાર વિ૦ જીવાજી આબાજી વિગરે)

કોઈ ફોજદારી ઇનસાફનું કામ ચાલતાં છતાં ઇનસાફ કરનાર માજીસ્ત્રેટે જે પુરાવા દફતરમાં દાખલ કરેલો હોય તે ઉપરથી પી. કો. કા. ૧૯૩ મધ્યેનો કાંઈ ગુનોહ કોઈ શખ્સના હાથથી બન્યો એવું પ્રથમ દર્શને માજીસ્ત્રેટને દેખાઈ આવે તો તે તોહોમતવાળાનો (એટલે જે શખ્સ વિરૂદ્ધ પ્રથમ દર્શની ગુનોહ બન્યો હોય તે શખ્સને) ઇનસાફ થવાની મંજુરીવત, સ્વતંત્ર (અલાયદી) પ્રથમની ચોકશી કર્યા વગર આપવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે. (મુ. હા. તા. ૨૯ નવેંબર ૧૮૭૭)

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ પોલીશપટેલની રૂબરૂ ગુનોહ કર્યા છતાં તે ગુનેહગાર ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવા માટે મંજુરી આપવાની જરૂર નથી. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પાને ૪૭૯ સરકાર વિરૂદ્ધ હરબસાપા)

એક શેશનજડજની રૂબરૂ ચાલેલા એક ન્યાયના કામમાં આરોપિતે બુદ્ધિપૂર્વક ખોટી સાહેદી આપ્યા ઉપરથી પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તેનાપર જડજે આરોપ મુકી પોતેજ તેની સંક્ષીપ્ત ચોકશી કરી પોતાની રૂબરૂ ચોકશી થવા તેને કમિટ કર્યો તેમાં ઠરાવ્યું આ ગુનાહનો ઇનસાફ ફક્ત શેશનકોરટથીજ થઈ શકે એવો નથી તો જડજને પોતાને ત્યાંહાં ઇનસાફ માટે મોકલવાનો અધિકાર નથી. (કો. હા. ઇ. લા. વા. ૮ પાને ૫૭૦ સરકાર વિ૦ ફતેજબખાન વિગરે)

આરોપિતે એક દસ્તાવેજ રજીષ્ટર કરાવવા મુદત પહોંચતાની અંદર લાવવા માટે દસ્તાવેજમાંની તારીખ ફેરવી જો તે ફેરવી નહોતતો તે દસ્તાવેજ રજીષ્ટર કરવાને મુદતની હરકત આવે તેમ હતું તેથી તેનાપર પી. કો. કા. ૪૬૪ મુજબ તોહોમત મુકેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે નોંધણીના કામના સંબંધે એકાદ હીતની વાત વિશે નોંધણી કરનારા અમલદારની ચુક થાય એ હેતુથી તેણે તારીખ બદલી એમ સ્પષ્ટ છે. અને તેમ છે તો આરોપિતનું એ કૃત્ય પી. કો. કા. ૧૯૨. ૧૯૩ ઉપરથી ખોટો પુરાવો બનાવ્યાનો ગુનોહ થાયછે અને કા. ૧૯૬ પ્રમાણે બનાઉ પુરાવનો ઉપયોગ કર્યાનો ગુનોહ થાયછે. (કો. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પાને ૪૮૨ સરકાર વિરૂદ્ધ મીર હાકરારઅલ્લી)

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ જે માજીસ્ત્રેટની હજુરમાં કરવામાં આવ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ પોતે તેનો ઇનસાફ કરી શકે નહિ (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૧૨૯ સરકાર વિરૂદ્ધ કુળતારણસીંગ)

કોઈ માણસે રેલવેના કાંઈ ચોરીના ખોલા બીજા એક માંણસના ઘરમાં છુપાવી મુકવાના કામમાં મદદ કરી હોય અને કોઈ બીન અપરાધી માણસને શિક્ષા થવા માટે પોતે નાશી ગયો હોય તો પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તે માણસે ન્યાયના કામમાં ઉપયોગી પડવા વાસ્તે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો તે બદલ અને કા. ૪૧૪ પ્રમાણે ચોરીનો માલ છુપાવ્યાના કામમાં તેણે સાહ્ય કરી તે બદલ તેને શિક્ષા આપી તે વ્યાજબીછે (અલ્હા. વા. ૧ પા. ૩૭૯ સરકાર વિ૦ રામેશરરાય.)

પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણેનો ગુનોહ ક્રી. પ્રો. કા. ૪૭૩ના ભાવાર્થ પ્રમાણે કોરટના અપમાન કર્યાનો ગુનોહ છે અને તેથી કરીને જે કોરટની રૂબરૂ તે ગુનોહ કરવામાં આવ્યો તે કોરટના માજીસ્ત્રેટને કા. ૪૭૩ પ્રમાણે તે ગુનાહનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નથી (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૬૨૫ સરકાર વિરૂદ્ધ કાશમોરીલાલ)

ભાડાચીઠીની નકલ પુરાવા વાસ્તે તૈયાર કરી તો તે અપરાધ આ કલમ પ્રમાણે થાય છે (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૨૮ સરકાર વિ૦ ખુશાલ હીરામન વિગરે)

ખોટી સાહેદી આપવાના કામમાં હરેક કેદીપર જુદું તોહોમતનામું તૈયાર કરી હરેક

તોહોમતની જુદી જુદી ચોકશી કરવી જોઇયે (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૨.)

ન્યાયના કામમાં એક વખતે સોગનપર જુદો જુદો મજકુર કહે તો તે વખતે અમુક મજકુર તેણે ખોટા કહ્યો એવો પુરાવો હોય તો તે એક તોહોમત ઉપરથી ખોટી સાહેદી પુરેચાના ગુનાહની તપાસ કરી તેનાપર તે ગુનોહ ઠરાવવાનો અધિકાર છે જે વખતે પક્ષકાર પ્રથમ ખરી હકીકત કહી પછી ખોટી કહે તેને ભારે શિક્ષા કરવી અને પ્રથમ ખોટી કહી પછી ખરી કહે તેને કમી કરવી(મુ.હા.વા. ૫ પાને ૪૯સરકાર વિ૦ ગણોજી પાંડેજી.)

તોહોમતવાળાએ એક જબ્બર નામના માણસને ચાર આના આપી ચાતરનું નામ કહી તે નામનો કાગળ લાવવા એક સ્ટાંપવેંડર પાસે મોકલ્યો તેથી તે કાગળ લાવ્યો આ કાગળ ચાતરની વિરૂધ્ધ ઇનસાફી કોરટમાં વાપરવાનો તોહોમતવાળાનો ઇરાદો હતો તેથી આ કામના તોહોમતવાળાપર ખોટો પુરાવો બનાવવાનો ગુનોહ ઠરાવ્યો (સરકાર વિ૦ મુલા અબ્દુલા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૫)

સમન બજાવ્યાનો ખોટો રીપોર્ટ કરે તો કલ. ૨/૧ પ્રમાણે નહિ પણ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકે (કા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૨૭,સરકાર વિરૂધ્ધ શામાચરણરાય.)

એક દિવશમા જે કામ ચાલવાના તેમાંના જે જે કામમાં તોહોમતવાળાની શાક્ષી લેવામાં આવે તે દરેકમાં સાચુ બોલવાના એકજ વખતે સોગન આપ્યા જે કામ તે દિવસે ચાલવાનું હતું નહિ તે ચલાવ્યું તેમાં તોહોમતવાળાએ ખોટી સાહેદી આપી તો તે ગુનોહ આ કલમ પ્રમાણે છે (મ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩.)

ખોટી સાહેદી આપવી એ કોરટના અપમાન બરાબરનો ગુનોહછે માટે જે માજીસ્ત્રેટની રૂબરૂ તે ગુનોહ કરેયો હોય તે માજીસ્ત્રેટે તેની તપાશ કરવી નહિ (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૭૩ સરકાર વિ૦ નવરનબેગ ફુલાબેગ.)

ઉપરની મતલબનોજ ફેસલો (મુ. હા. વા. ૧ ઇ. લા. રીપોર્ટનું પાનું ૩૧૧ સરકાર વિરૂધ ગણીકોમ રાણુંનોછે તે જુઓ)

ખોટી સાહેદીના તોહોમતને માટે આરોપિતને શેશનજડજે માજીસ્ત્રેટપાસે મોકલ્યો. માજીસ્ત્રેટે તપાસ કરી તોહોમત રદ કરેયું તેથી શેશનજડજે કમિટ કરી મોકલવા હુકમ કરેયાથી તેને કમિટ કરેયો તેનો ઇનસાફ આસીસ્ટંટ શેશનજડજે કરેયો અને તોહોમત વાળાને શિક્ષા કરી તેથી તેણે એવા કારણથી હાઇકોરટને અરજ કરી કે આસીસ્ટંટ શેશનજડજની કોરટ એ શેશનજડજની કોરટનો ભાગછે અને તેથી શેશનજડજની રૂબરૂ ખોટી સાહેદી આપ્યાના ગુનાહની તપાસ આસીસ્ટંટ શેશનજડજથી થાય નહિ તેમાં ઠરાવ્યું કે આસીસ્ટંટ શેશનજડજની કોરટ એ શેશનજડજની કોરટથી આવી બાબતમાં જુદીછે. તેથી તેનાથી ઇનસાફ થઇ શકે (મુ. હા. વા. ૬૧ પા. ૯૮ સરકાર વિ૦ ગુલાબદાસ કુબેરદાસ.)

કોઇ પહેલાવર્ગના માજીસ્ત્રેટની રૂબરૂ ખોટી સાહેદી આપ્યા બદલ તે તોહોમતવાળાપર કામ ચલાવવા પરવાનગી તે માજીસ્ત્રેટે નહિ આપ્યાથી તે બાબતમાં જીલ્લા માજીસ્ત્રેટને અરજ થયાથી તેણે પરવાનગી આપી પણ શેશનજડજે અપીલમાં એમ ઠરાવ્યુ કે જીલ્લા માજીસ્ત્રેટના તાબામાં એ માજીસ્ત્રેટ ન કહેવાય કેમકે તેના ઠરાવપર અપીલ શેશનકોરટમાં ચાલેછે તે પ્રકરણ હાઇકોરટમાં ગયાથી ઠરાવ્યું આવી રીતે પરવાનગી જીલ્લા માજીસ્ત્રેટ આપી શકે અને તે બાબતમાં ફર્સ્ટકલાસ માજીસ્ત્રેટ જીલ્લા માજીસ્ત્રેટના તાબાનો છે. (જુઓ. મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૩૮૪ સરકાર વિરૂધ્ધ પદ્મનાભ ખરકર.)

ન્યાયના કામમાં કેદીએ જે મજકુર ખોટોછે એવું તેને માહીત છતાં તે મજકુર સોગન પર ખરોછે એમ કહ્યું તો તે મજકુર ખોટી સાહેદી થાયછે. પછી કોરટની રૂબરૂ જે વિષય છે તે વિષયને તે મજકુર લાગુ ન હોય તોપણ હરકત નથી (કા. વી. રી. વા. ૧૯ પાને૬૯ સરકાર વિરૂધ્ધ સીવપ્રસાદ ગીરી.)

દેહાંત શીક્ષા જોગ ગુનોહ કોઇની ઉપર સાબીત કરવાના ઇરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

૧૯૪. જે કોઈ માણસ ખોટી શાહેદી આપે અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખ્સની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭મા પ્રમાણે "અથવા ઇંગલાંડ દેશના કાયદા મુજબ") દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, એવો કોઈ ગુનોહ સાબિત થાય અથવા તેમ કરવાથી સાબિત થશે એવો સંભવછે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની સખત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર તે ખોટી સાહેદીને લીધે કોઈ બે ગુનાહ સખ્સની ઉપર ગુનોહ સાબિત થઇને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો તે ખોટી સાહેદી આપનાર સખ્સને અગર તો મોતની અથવા ઉપર બયાન કરેલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અગર તેમ કરવાથી કોઈ બેગુનાહ સખ્સની ઉપર ગુનોહ સાબિત થઇને તેનો જીવ લેવામાં આવે તો.

ટીકા—આ કલમ મુજબ (કા. ૧૯૩ સાથે તેનો તફાવત જોતાં) કોઇપણ માણસને ગુનેહગાર ઠેરવવાને મુકદમાની પ્રથમ ચોકશીની વખતે નહિ પણ આખરીની વખતે એટલે ઇનસાફના વખતે તેણે ખોટી સાહેદી આપેલી વા ખોટો પુરાવો ઉભો કરેલો હોવો જોઇયે (મુ. હા. તા. ૨૨ જાનેવારી ૧૮૭૪ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોકળદાસ ભગવાનદાસ)

પી. કો. કા. ૧૯૪ પ્રમાણે ખોટી શાક્ષી આપ્યા બદલનો આરોપ મુકવો તે ન્યાયની કોરટમાં આપેલી શાક્ષાને માટેજ મુકવો એમ નથી એવા પ્રકારનો મજકુર એકાદ પોલીશ અમલદારે આગળ કહ્યો હોય તો પણ તે પી. કો. કા. ૧૯૧ માં કહ્યા પ્રમાણે અને ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૧૧૮ નો વિચાર કરી જોતા ખોટી શક્ષી આપ્યા પ્રમાણે થાયછે. (કા. વી. રી. વા. ૨૦ પાને ૪૧ સરકાર વિરૂદ્ધ નાનચંદ મુકરજી તા. ૨૭ જુન ૧૮૭૩)

માજીસ્ટ્રેટ પાસે આપેલી જુબાનીમાં જે માણસે ખુન કર્યાનું કહ્યું તેના કરતાં શેશન કોરટમાં બીજા માણસે ખુન કર્યાનુ તોહોમતવાળાએ કહ્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીને મોતની શિક્ષા થશે એમ જાણવાનો પુરાવ આ કામમાં નથી માટે તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત નહિ રહેતાં કા. ૧૯૩ પ્રમાણે રહી શકેછે (જુઓ બે. લા. રી. વા. ૩ પા. ૩૫.)

સમુદ્ર પારની અથવા કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવા ગુનોહ કોઇની ઉપર સાબિત કરવાના ઇરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.

૧૯૫. જે માણસ ખોટી સાહેદી આપે, અથવા ખોટો પુરાવો બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ સખ્સની ઉપર આ કાયદા મુજબ (સન ૧૮૭૦ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે "અથવા ઇંગ્લાંડ દેશના કાયદા મુજબ") દેહાંત શિક્ષા જોગ નહી પણ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વર્ષ અથવા તેથી વધારે મુદત સુધી કેદની, શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનોહ સાબીત થાય, અથવા તેમ કરવાથી સાબીત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં; તો તે માણસને જે માણશની ઉપર તે ગુનોહ સાબીત થયો હોય તેને જે શિક્ષા કરવામાં આવે, તે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

એક ઇનસાફની કોરટની આગળ અ ખોટી સાહેદી આપે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી ઝ ની ઉપર ડાકાઇટીનો ગુનોહ સાબિત થાય. ડાકાઇટીની શિક્ષા જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા દશ વર્ષની મુદત સુધીની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના,

"કેદ એ છે માટે આ તે સમુદ્રપારની," અથવા, દંડ સાથે દંડ વીના, કેદની શિક્ષા ને લાયક છે એમ સમજવું.

ટીકા.—પોતાનું ઘર પોતે બાળી કેદીએ બીજાપર તોહોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે એ ગુનોહ નહિ બનતાં કા. ૨૧૧ પ્રમાણે બનેછે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૫ તા. ૨૮ અગષ્ટ ૧૮૬૭ સરકાર વિરૂધ ભગવાન)

ખોટો પુરાવો. | ૧૯૬. કાંઈ શાહેદી ખોટી છે અથવા પુરાવો બનાવટનો છે એવું જાણીને જે માણસ દુષ્ટ ભાવથી તે સાહેદી અથવા પુરાવાને ખરી સાહેદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જાણે તેણે ખોટી શાહેદી આપી હોય અથવા ખોટો પુરાવો બનાવ્યો હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત શાબિત કરતાં પુરાવો ખોટો યા બનાઉછે એમ જાણવા છતાં તેનો ઉપયોગ કર્યો એમ દેખાડવું જોઇયે (મે. પૃ. ૧૪૭)

જે દસ્તાવેજ બનાવવાનોછે એમ આરોપિત જાણતો હતો છતાં તેણે તે દસ્તાવેજનો દિવાની દાવામાં ઉપયોગ કર્યો તેમાં તેનાપર આ કલમે પ્રમાણે તોહોમત મુકેલું તે હાઇકોરટે રદ કરી કા. ૪૭૧ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૭૧૭ સરકાર વિરૂધ ખીરોદચંદર મજમુદાર)

કા. ૧૯૩ નિચે કલકતા હાઇકોરટ ઇંડીયન લા રીપોર્ટના વાલ્યુમ ૯ ને પાને ૪૮૨મે સરકાર વિરૂધ મીર ઇટરારઅલ્લીનો ફેસલો બતાવ્યોછે તે જુઓ.

કા. ૧૯૩ નિચે અલ્હાબાદ હાઇકોરટ ઇંડીયન લૉ રીપોર્ટનો સરકાર વિરૂધ હુમતારણ-સીંગનો ફેસલો વા. ૧ ને પાને ૧૨૯નો છે તે જુઓ. તેમાં વિશેષ ઠરાવ એ છે કે એક આસીસ્ટંટ કલેકટરે પોતાની રૂબરૂ ધારાની બાબત ચાલેલા દાવામાં ખોટો સાહેદીનો ઉપયોગ કરેચા બાબત પી. કો. કા. ૧૯૬ પ્રમાણે તોહોમત રાખી આસીસ્ટંટ માજીસ્ટ્રેટતરીકે પોતેજ ચોકશી કરી શિક્ષા કરેલી તે રદ કરી છે.

કોઇ માણસે કોરટમાં પોતે હાજર ન થતાં વકીલ મારફત ખોટો પુરાવો અપાવ્યો તથા બીજા પાસે ખોટી સાહેદી અપાવી તેનો તે ગુનેહગાર થાયછે (મારલીસ ડાઇજેસ્ટ વા. ૧ પા. ૧૭૧).

ખોટું સરટીફીકેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી. | ૧૯૭. જે સરટીફીકેટ આપવાનું અથવા જે સરટીફીકેટપર સહી કરવાનું કાયદામાં ફરમાવ્યું હોય એવું સરટીફીકેટ; અથવા જે હકીકતના પુરાવામાં જે સરટીફીકેટ કાયદા પ્રમાણે લઈ શકાય તેવી કાંઈ હકીકત બાબતનું કાંઈ સરટીફીકેટ, કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને અથવા એમ માનીને જે માણસ તે સરટીફીકેટ આપે અથવા તે પર સહી કરે, તેને જાણે તેણે ખોટી શાહેદી આપી હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટુંછે એવું જાણેલું સરટીફીકેટ ખરાની માફક વાપરવું. | ૧૯૮. એવું કાંઈ સરટીફીકેટ કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એમ જાણીને જે માણસ દુષ્ટ ભાવથી તે સરટીફીકેટને ખરા સરટીફીકેટની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશીશ કરે, તેને જાણે તેણે ખોટી શાહેદી આપી હોય એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઈ શ | ૧૯૯. જે એકરાર કોઈ ઇનસાફની કોરટ, અથવા કોઇ સરકારી નોકર, અથવા બીજો સખ્સ કાંઈ હકીકતના પુરાવા દાખલ કબુલ કરવાને

કાયદા એવા કોઈ એકરારમાં જણેલી ખોટી કેફિયત.

કાયદાથી બંધાએલો અથવા અખતિયાર પામેલો હોય, એવા કોઈ એકરાર મધ્યે, જે કારણસર તે એકરાર કરવામાં અથવા વાપરવામાં આવે તેને લગતી કાંઈ જરૂરની બાબત સંબંધી ખોટી હોય એવી, તથા ખોટી છે એવું પોતે જાણતો કે માનતો હોય એવી, અથવા ખરી છે એવું પોતે ન માનતો હોય એવી, કાંઈ કેફીયત જે માણસ તે એકરાર કરે અથવા તે પર સહી કરે તે માણસ જાણે તેણે ખોટી શાહેદી આપી હોય, એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

એવા કોઈ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરાની માફક વાપરવો.

૨૦૦. એવા કાંઈ એકરાર કાંઈ જરૂરની બાબતમાં ખોટો છે એમ જાણીને જે માણસ દુષ્ટ ભાવથી તે એકરારને ખરા એકરારની માફક વાપરે અથવા વાપરવાની કોશીશ કરે, તેને જાણે તેણે ખોટી શાહેદી આપી હોય, એવી રીતે શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—જે એકરાર ફક્ત કાંઈ ગેરશીરસ્તે વાત બની હોય તે સબબ ઉપરથીજ પુરાવામાં કબુલ નહી થઈ શકતો હોય તેને પણ ૧૯૯મી તથા ૨૦૦મી કલમોના અર્થ પ્રમાણેનો એકરાર સમજવો.

કોઈ ગુનોહ કરનારને બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનોહ થયાનો પુરાવો ઉડાવવો, અથવા તે બાબત ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૧. કાંઈ ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ તે ગુનેહગારને કાયદા મુજબ થતી શિક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનોહ થયાનો કાંઈ પુરાવો ઉડાવે, અથવા એવા ઇરાદાથી જે માણસ પોતે ખોટી જાણતો અથવા માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર તે ગુનાહ બાબત આપે તે માણસને, અગર જે ગુનોહ થયો, એવું તે જાણતો અથવા માનતો હોય તે ગુનાહને માટે મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય; તો સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે; અને જો તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વર્ષ સુધીની કેદની, શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને, ત્રણ વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે માણસ દંડને પણ લાયક થશે; અને જો તે ગુનાહને માટે દશ વર્ષથી ઓછી મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની, તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની, કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

બ એ ક નું ખુન કરેલું છે એવું જાણીને, બ ને શિક્ષાથી બચાવવાના ઇરાદાથી, લાશ સંતાડવામાં બ ને અ મદદ કરે તો સાત વરસની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, તથા દંડને પણ અ લાયક છે.

ટીકા.—પોતે કરેલા ગુનહાના પુરાવાને ઉડાવી દેવાનો ગુનોહ અથવા તેમાં મદદ કરવાનો ગુનોહ તે શખસને આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર ઠરાવવાને નથી. એટલે તોહોમતવાળા સિવાયના શખસો તોહોમતવાળાપરનો પુરાવ ઉડાવવાનો ગુનોહ કરે તેને આ કલમ

લાગુ છે. (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૨૯ સરકાર વિરૂધ કાશીનાથ દીનકર વિગેરે)

ક અને ખ એ ખ ના એક ખેતરમાં ઝ ને ઠેર માર્યો અને શિક્ષામાંથી બચવા માટે ઝ ની લાશ બીજા એક ખેતરમાં લઈ ગયા. તેથી શેશન જડજે તેઓપર શિક્ષાર્હિય મનુષ્ય વધની સાથે વળી આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષામાંથી બચવા માટે અપરાધ કર્યાનો પુરાવો નહિ જેવો કર્યાનું તોહોમત શાબિત કર્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કલમમાં જે લોક કહ્યા છે તે અપરાધ કરનાર સિવાય બીજા લોક કહેલા છે અને ક તથા ખ એ પોતેજ અપરાધ કરનાર છે તેથી તેઓને આ કલમ લાગતી નથી. વળી લાશ એક ખેતરમાંથી બીજા ખેતરમાં નાખી તેટલા કારણથી પુરાવો ઉડાવવાનું કર્યું એમ થતુ નથી. (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પાને ૭૧૩ સરકાર વિરૂધ કમ્મા વિગેરે.)

એક સ્ત્રી પોતાના છોકરાને લઈ ધણીને ઘેરથી જતી રહી તે છોકરૂ મરી ગયું તેથી તેનાપર ખુનનું તોહોમત મુકી તેને પકડી અને તેને પુછયું ત્યારે તેણે ત્રણ જુદી જુદી બીના બતાવી એવી કે (૧) મેં મારૂ છોકરૂ મારા ધણીને ઘેર મુકયું હતું. (૨) ર નામના માણસે મને ભુલથાપ દઈ ઘરમાંથી બાહાર કાઢી અને તેણે તે છોકરૂ મારી પાસેથી લીધુ. (૩) હ નામના માણસે તે છોકરાને વેહેળામાં નાખી દીધો. એમ બતાવ્યાથી તે સ્ત્રી ઉપર આ કલમ મુજબ તોહોમત મુકયું તેમાં ઠરાવ્યું કે જે ખરો અપરાધી છે તેણે પોતા ઉપરનો ગુનોહ બીજાપર જવા માટે કાંઈ હકીકત કહી તો તેથી તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર ઠરતો નથી (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પાને ૭૮૯ સરકાર વિરૂધ બીહાલા બીબી.)

કોઈ ગુનાહ બાબત ખબર આપવાની જેની ફરજ હોય, તે સખસ ઇરાદાથી ખબર આપવામાં કસુર કરેતો.

૨૦૨. જે ગુનાહ બાબતની કાંઈ ખબર આપવાની જે માણસની કાયદા પ્રમાણે ફરજ હોય, તે માણસ, તે ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું તેને કારણ છતાં, ઇરાદાથી તે ખબર આપવામાં કસુર કરે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગુનોહ થયો હોય તેની ખોટી ખબર આપવી.

૨૦૩. કોઈ ગુનોહ થયો છે એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં, તે ગુનાહ બાબત પોતે ખોટી જાણતો હોય અથવા માનતો હોય એવી કાંઈ ખબર જે માણસ આપે તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારનાં કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ લેખને પુરાવા દાખલ હાજર થતો અટકાવવાને તેનો નાશ કરવો.

૨૦૪. કોઈ ઈનસાફની કોરટમાં, અથવા કોઈ સરકારી નોકરની આગળ તેના ઓહદાના જોરથી કાયદા પ્રમાણે ચાલતા કોઈ મુકદમામાં જે લેખ કોઈ માણસ પાસે કાયદા પ્રમાણે પુરાવા દાખલ હાજર કરાવી શકાય એવો કાંઈ લેખ તે માણસ છુપાવે અથવા તેનો નાશ કરે, અથવા ઉપર લખ્યા મુજબની કોરટ કે સરકારી નોકરની આગળ પુરાવા દાખલ તે લેખ હાજર થતો અથવા વાપરતો અટકાવવાના ઇરાદાથી, અથવા તે કારણસર તે લેખ હાજર કરવાનો તેને કાયદા પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ થયા પછી, તે માણસ તે આખા લેખને અથવા તેમાંના કાંઈ ભાગને ચેરી નાંખે અથવા વંચાય નહિ એવો કરે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક દાવામાંનો વિષય પંચ પાસે ગયા છતાં વાદીએ તે પંચોની આગળ રહેલું ખત ઉઠાવી લીધું અને જતો રહ્યો પછી તે હાજર કરવાને ના કબુલ કર્યું તેથી તેનાપર ચોરીનું તોહમત રાખ્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુન્હો ચોરીનો નથી પણ દસ્તાવેજ છુપાવ્યાથી આ કલમ પ્રમાણે તોહમત રહી શકે. (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૩૬૧ સરકાર વિરુધ સુબમનીયા ગનપતી).

કોઈ મુકદમા મધ્યે કાંઈ કામ કરવા સારૂ ખોટો વેશ લેવો.

૨૦૫. જે માણસ ખોટી રીતે કોઈ બીજાનો વેષ લે, અને તે વેષ લઈને કાંઈ કબુલાત કરે, અથવા કાંઈ મજકુર કહે, અથવા કબુલાતથી ફેસલો કરાવે, અથવા કાંઈ હુકમ કહડાવે, અથવા હાજર જામીન કે બીજી તરેહનો જામિન થાય, અથવા કોઈ દીવાની કે ફોજદારી મુકદમામાં કાંઈ બીજું કામ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એકના નામની અરજી બીજાએ હાજર કરી અને જેનો વેષ લીધો કહેવાય છે તેનું નામ તેજ મારૂં નામ એમ કહ્યું તો તેટલાથી આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહેતું નથી પણ ખરેખરી રીતે વેષ ધરવોજ જોઈએ (કા. હા. વા. ૮ પાને ૮૦ સરકાર વિરુદ્ધ નારાયણ અચારજ તા. ૧૩ નવેમ્બર ૧૮૬૭)

સને ૧૮૫૨ ના આકટ ૩ (મુંબાઈ ઈલાકા તાબેના દેશ મધે અર્ક અને કેફની દારૂ અને અમલીજીનસ અને તેથી જે પદાર્થ થયા છે તે વિશેનો શિરસ્તો સુધારવામાટેનો કાયદો છે) પ્રમાણેની ફરીયાદને આ કલમના અર્થ મુજબ ફોજદારી ફરીયાદ છે. (મુ. હા. તા. ૨૦ ડીસેંબર ૧૮૭૧ સરકાર વિરુદ્ધ ગણપતપ્રસાદ શોભારામ)

જે માણસનો વેશ લીધો હોય તે માણસે તેવો વેશ લેવા વિશે તેનું અનુમત આપ્યું હોય તો પણ વેશ લેનાર અપરાધી થાય છે (મ. હા. રી. વા. ૧ પા. ૪૫.

કલકતા હાઈકોરટે એમ ઠરાવ્યું છેકે એકાદ કલ્પીત માણસનો વેશ લીધાથી ગુનોહ થાય છે પણ મદ્રાસ હાઈકોરટે એમ ઠરાવેલું છેકે આં કલમ પ્રમાણે ગુન્હો થવાને માહિત થએલા માણસનો વેશ લેવો જોઈએ (મે. પા. ૧૫૧)

કાંઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતીઅટકાવવા સારૂ તે મીલકત દગલબાજીથી ખશેડવી અથવાછુપાવવી.

૨૦૬. જો કોઈ માણસ કાંઈ મિલકત અથવા તે માંહેનો કાંઈ હક દગલબાજીથી કેથાં ખસેડે કે છુપાવે, અથવા કોઈ સખસના નામપર ચહડાવે કે કોઈને સ્વાધીન કરે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઈ ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજા મુખતિયાર અધિકારીએ કાંઈ શિક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઈ હુકમ તે કરશે, એવો સંભવછે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મીલકત અથવા તે માહેલો હક સરકાર જપ્ત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે, અથવા કોઈ ઈનસાફની કોરટે કોઈ દિવાની મુકદમામાં કાંઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરયો હોય, અથવા કાંઈ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામુ અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક લેવાતો અટકે તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થ

૨૦૭. ફલાણી મિલકત અથવા તે માંહેલા ફલાણા હકપર માહરો કાંઈ હક અથવા બાજબી દાવો નથી એવું જાણીને જે માણસ દગલ

તી અથવા હુક મનામું બજાવવામાં લેવાતી અટકાવવાસારૂ દગલબાજીથી તે મીલકતપર દાવો કરવો.

બાજીથી તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક કબુલ કરે, અથવા લે, અથવા તેનો દાવો કરે અથવા જે માણસ કોઈ મીલકત અથવા તે માંહેલો કોઈ હકપરના કાંઈ હક બાબત કોઈ તરેહની દગબાજી કરે એવાં ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઇ ઇનસાફની કોરટે અથવા બીજી મુખત્યાર અધીકારીએ કાંઈ શિક્ષાનો હુકમ કરયો હોય અથવા કાંઇ હુકમ તે કરશે એવો સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમ મુજબ તે મિલકત અથવા તે માંહેલો તે હક સરકાર જપ્ત થતો અથવા દંડને પેટે વસુલ થતો અટકે, અથવા કોઇ ઇનસાફની કોરટે કોઈ દાવાની મુકદમામાં કોઈ હુકમનામુ અથવા હુકમ કરેચો હોય અથવા કાંઇ હુકમનામુ કે હુકમ તે કરશે એવો સંભવ છે એમ તે માણસ જાણતો હોય તે હુકમનામુ અથવા હુકમ બજાવવામાં તે મીલકત અથવા તે માંહેલો તે હક લેવાનો અટકે, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે,

જે રકમ લેહેણી નથી તેને સારૂ દગલબાજીથી હુકમનામુ થવાદેવું.

૨૦૮. કોઇ સખસે ફરીયાદી કરેથી ઉપરથી જે રકમ લેહેણી ન હોય તે રકમને સારૂ, અથવા તે શખસને જેટલી રકમ દેવી હોય તે કરતાં વધારે રકમને સારૂ, અથવા જે મિલકતપર કે તેના જે હકપર તે શખસનું કાંઇ પોહોચતું ન હોય એવી મિલકતને સારૂ, અથવા એવા હકને સારૂ, જે માણસ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ કરાવે અથવા થવા દે, અથવા કાંઇ હુકમનામું કે હુકમ પુરો થયા પછી અથવા જે વસ્તુ સંબંધી તે પુરો થયો હોય તે વસ્તુ સંબંધી જે માણસ દગલબાજીથી પોતાના ઉપર તે હુકમનામું કે હુકમ બજવાવે અથવા બજવા દે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

અ ઝ ની ઉપર એક ફરિયાદી કરે. અ નું મારી ઉપર હુકમનામું થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને બ જેનો ઝ ની ઉપર કાંઈ બાજબી દાવો નથી તેણે ફરિયાદી કરેથી વધારે રકમનું હુકમનામું ઝ દગલબાજીથી પોતાની ઉપર થવા દે, એવા હેતુથી કે અ ના હુકમનામાની રૂઇએ ઝ ની મિલકતનું જે વેચાણ થાય તેમાંથી જે રૂપિયા ઉપજે તેમાં બ પોતાને હીસાબે અથવા ઝ ના ફાયદાને સારૂ ભાગ ભળે તો આ કલમ મુજબ ઝ એ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.—લેણદારને હરકત કરવાના ઈરાદાથી નહી પણ પ્રમાણીક રીતે કોઈ હીંદુ પોતાની મિલકત ત્રીજાને બક્ષિસ આપે તો તેને આ કલમનો ગુન્હેગાર ગણાય નહી (મ. હા. રી. વા. ૪ પાને ૮૪)

કોઇ ઇનસાફની કોરટમાં બદદાનતથી ખોટો દાવો કરવો.

૨૦૯. જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી, અથવા કોઈ સખસને નુકશાન કરવાની કે દુઃખ આપવાના ઇરાદાથી. કાંઇ દાવો ખોટો છે એમ જાણીને કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં તે દાવો કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કે-

દંની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—ફરીયાદ અરજીપર ખોટી પ્રતિજ્ઞા કરવા ઉપરથી તેનાપર કલમ ૨૦૯ મુજબ ખોટો દાવો કર્યાનું તોહોમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે તે ગુન્હો આ કલમ પ્રમાણે નહીં થતાં કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે થાય છે (મુ. હા. તા. ૨૩ સપટેમ્બર ૧૮૬૯ સરકાર વિરૂધ લક્ષ્મનદાસ પ્રેમચંદ વિગેરે)

જે રકમ લેહેણી ન હોય તેને સારૂ દગલબાજીથી હુકમનામું કરાવી લેવું.

૨૧૦. જે રકમ લેહેણી ન હોય તે રકમને સારૂ અથવા લેહેણી હોય તે કરતાં વધારે રકમને સારૂ, અથવા જે મિલકતપર કે તેમાંના જે હકપર પોતાનું કાંઈ પોહોંચતું ન હોય એવી મિલકતને સારૂ અથવા એવા હકને સારૂ, જે માણસ દગલબાજીથી કોઈ સખસની ઉપર કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ કરાવી લે, અથવા કાંઈ હુકમનામું કે હુકમ પુરો થયા પછી, અથવા જે વસ્તુ સંબંધી તે પુરો થયો હોય તે સંબંધી, જે માણસ દગલબાજીથી કોઈ સખસની ઉપર તે હુકમનામું કે હુકમ બજવાવે, અથવા દગલબાજીથી એવું કાંઈ કામ પોતાને નામે થવા દે અથવા કરવાની રજા આપે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—જે હુકમનામાનો કોરટની બહાર ફેસલો થયો તે હુકમનામું બજાવા દરખાસ્ત કરનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય છે (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પાને ૩૨૫ સરકાર વિરૂદ્ધ મુનુરામ નગેના)

નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી મુકેલું ગુનાહનું ખોટુ તોહોમત.

૨૧૧. જો કોઈ માણસ કોઈ સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તે સખસની ઉપર કાંઈ ફોજદારી કરે અથવા કરાવે, અથવા કોઈ સખસની ઉપર કાંઈ ગુનોહ કર્યાનું ખોટુ તોહોમત મુકે, અને તે એવું જાણીને કે તે સખસની ઉપર તે ફોજદારી કરવા અથવા તે તોહોમત મુકવાનું કાંઈ બાજબી અથવા કાયદા મુજબ કારણ નથી, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે ફોજદારી કરે તે એવા કોઈ ગુનાહનાં ખોટાં તોહોમતપરથી કરે કે તે ગુનાહને માટે મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસ કે તેથી વધારે મુદતની કેદની, શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમના બીજા ભાગ પ્રમાણે રાખેલા તોહોમતમાં આરોપિતને ફક્ત દંડની શીક્ષા કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ બાબતમાં દંડની શીક્ષા એકલી થાય નહી તેને પ્રથમ કેદની શિક્ષા તો અવશ્ય કરવી જોઈએ (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૩૪ સરકાર વિરૂધ રામા રબાજી)

કોઈ કેદી ઉપર ખોટુ તોહોમત મુક્યાનો ગુનોહ ઠરાવવામાં આવે તો એ ખોટા તોહમતનો પ્રકાર ઠરાવમાં અને કયાલેંડરમાં લખવો (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૮૭ સરકાર વિરૂધ અરજુન).

સ્ટાંપના કાગળ ઉપર પોહોંચ આપવાને ના પાડવી એ કાંઈ ફોજદારી ગુન્હો નથી માટે સ્ટાંપના કાગળ ઉપર પોહોંચ આપવાની ના કહેનાર ઉપર જુઠું તોહમત મુકયું હોય તે પણ આ કલમ પ્રમાણે ફોજદારી ગુન્હો નથી (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૯૨ સરકાર વિરૂધ ગપાઉકોમ કુશાજી)

જે માણસના પર કેદીએ તોહોમત મુક્યુંછે તેમાં કેદી જે ખબર ઉપર ચાલ્યો હોય તે તેને બતાવવાં દેવી જોઇએ; વળી જ્યારે તેણે તોહમત મુક્યું ત્યારે તે ખોટું અને અપૂર્ણ છે એવું કેદી જાણતો હતો એમ સાબિત થવું જોઇએ. ફક્ત કેદીએ મુકેલા તોહમતની વાતજ ખોટી અને અપૂર્ણ છે એટલુંજ કહ્યાથી ગુન્હો સાબિત ગણાય નહી (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૧૬ સરકાર વિરૂધ નવલમલ ઉમેદમલ)

પોતાનું ઘર પોતે બાળી કેદીએ બીજા ઉપર તોહોમત મુકયું તો તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકેછે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ તા. ૨૮ અગસ્ટ ૧૮૬૭ સરકાર વિરૂધ ભગવાન.)

કોઇએક સખસે પોલીસને અરજી કરી તે અરજીમાં એવી ખોટી હકીકત લખી કે કોઇ બીજા સખસે અપરાધ કર્યો છે એવો પોતાને શકછે માટે ચોકશી કરવી તે અરજી ઉપરથી આ કલમના અર્થ મુજબ તે સખસ ઉપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવું એમ થતું નથી. પણ સરકારી નોકરને પોતાનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં આણાવીને બીજા સખસને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ખોટી ખબર આપ્યાનું તોહમત કલમ ૧૮૨ પ્રમાણે મુકવું (મું. હા. તા. ૨૪ અપ્રિલ ૧૮૭૩ સરકાર વીરૂધ ગોપાળ બિકાજી)

જે માણસનો કોઇ એકાદ કામમાં સબંધ છે કીંવા સરકારી હોદાની રીતે તેનાપર કાંઇ જવાબદારી છે તેવો કોઇ માણસ એકાદ પોલીસ અમલદાર પાસે જઇ કહેકે ક્ષ એ કાંઇક ગુન્હો કર્યો છે એવું અ એ મને કહ્યું અને તેનું કહેવું બ અને અ ના કહેવા ઉપરથી મજેછે સબબ ક્ષ ના મને સંશય છે અને ક્ષ ના ઘરનો ઝાડો લેવા વાસ્તે અરજી કરે પછી તે આરોપ ખોટો છે એવું જણાશે તો આ કલમ પ્રમાણે તે શિક્ષાને પાત્ર થશે. (કા. હા. વા. ૧૯ પાને ૫ સરકાર વિરૂધ હનુમતલાલ.)

પી. કો. કા. ૨૧૧ માં કહેલા અપરાધમાં કલમ ૧૮૨ માં કહેલા અપરાધનો સમાવેશ થાયછે અને એટલા વાસ્તે તેવા કામમાં જોઇએ તે કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે. પરંતુ ગુનાહનો સ્વરૂપ જાસ્તા ભયંકર છે એમ દેખાય તો કલમ ૨૧૧ પ્રમાણે કામ ચલાવવું યોગ્ય છે (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૧૮૪ બાકતીરામ વિરૂધ હીરાકોલીત).

એકાદ ન્યાયની કોરટમાં ખોટું તોહોમત શાબિત કરવાનો યત્ન કરે તો માત્ર કા. ૨૧૧ માં કહેલો ગુનોહ થાયછે એવા પ્રકારની હદ ઠરાવવા માટે એ કલમમાં કાંઇ નથી (જુઓ કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૨૮૮ સરકાર વિરૂધ અસરફઅલી વિગેરે.)

કોઇ માણસે જે ફરિયાદ કરી તે ખરી છે એમ શાબિત કરવાનો તેને વખત મળ્યા શિવાય ખોટી ફરિયાદ કરયા બદલ તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે કામ નહિ ચાલાવવું એ સ્પષ્ટ ન્યાયછે અને જે વખત આપવો તે પોલીશ રૂબરૂ નહિ છતાં માજીસ્ત્રેટ રૂબરૂ શાબિત કરવાનો વખત આપવો (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૯ પાને ૪૯૯ સરકાર વિરૂધ કરીમદાદ તા. ૯ ડીસેંબર ૧૮૮૦)

પોલીશને ખબર અપ્યાથી પોલીસે તે પ્રકરણનો જે નિકાલ કર્યો તેથી આરોપિતનું મન સંતોષ ન પામતાં તેણે જો તે બદલ માજીસ્ત્રેટને ફરિયાદ કરી હોય તો પછી તે ફરિયાદનો ન્યાયાધીકારની રીતે નિર્ણય થયા શિવાય આરોપિતપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકે નહિ (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૯ પાને ૫૮૨ સરકાર વિરૂધ સાલિકરાય)

આરોપિતપર ખોટું તોહેમત મુકયાની ફરિયાદ પોલીશ રીપોર્ટથી થાય પણ તે આરોપિત તકરાર કરેકે મારો ઇનસાફ પ્રથમ ન્યાયની રીતે મારી કહેલી વાતને માટે થવો જોઇએ તો આરોપિતની ફરિયાદીનો ઇનસાફ ન્યાયાધિકારની રીતે કરયા શીવાય અને તેના સાહેદી હોય તે લીધા શિવાય આ કલમ પ્રમાણેનું તોહોમત રેહી શકે નહિ કા. હા. ઇ.લા. વા. ૯ પા. ૫૮૪ સરકાર વિરૂધ સીમોમેહાર.)

આ કલમ પ્રમાણે ખોટા આર્જીનો ગુન્હો ઠરાવવાને તે આર્જી ઉપરથી ફોજદારીમાં કામ ચાલેલું હોવું જોઇએ એમ નથી ફક્ત ખોટું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું એટલે બસ છે. (મ. હા. કો. લા. વા. ૧ પા. ૪૯૭ સરકાર વિરૂધ અબદુલ હુસેન).

આ કલમ પ્રમાણે ખોટા તોહોમતનો ગુન્હો થવાને ગુન્હેગારે તે તોહોમત ફરીયાદી પર આણ્યું હતું એટલું બતાવે તો બસ છે (મ. હા. કો. લા. વા. ૧ પાને ૫૨૭ સરકાર વિરૂધ શાલેક.)

જે માણસપર આ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનું છે તેને, તેણે પ્રથમ કરેલી ફરીયાદનો ન્યાયાધીશની રીતે ઇનસાફ કરવાનો વખત આવ્યા શિવાય તેના ઉપર સદરહુ કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો હુકમ કોઈ માજીસ્ટ્રેટે આપવો નહી. (કા. હા. કો. લા. વા. ૮ પાને ૪૩૫ ચોરધરી મુદલ વીગરે વિરૂધ ઉચીતઝા.)

કોઇ ગુનેગારને ઘરમાં રાખવો.

૨૧૨. કાંઇ ગુનોહ થયો હોય, અને ફલાણો સખસ તે ગુનાહનો કરનાર છે, એવું જે માણસ જાણતો હોય, અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ હોય, તે માણસ જો તે સખસને કાયદા પ્રમાણે થતી શીક્ષાથી બચાવવાને ઘરમાં રાખે અથવા કેથાં સંતાડે, તો, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા થઇ શકતી હોય, તો, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા

તે ગુનોહ જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય તો.

કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, કે દસ વરસ સુધીની કેદની, શીક્ષા થઇ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે

તે ગુનોહ જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારના અથવા કેદનો, શિક્ષા જોગ હોય તો.

પ્રકારના કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દસ વરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઇ શકતી હોય, તો તે માણસને, તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારના તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીના કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—ગુનેહગારના વરથી અથવા ગુનેગારની વહુથી ગુનેહગારને ઘરમાં રાખવા કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતમાં આ ઠરાવ લાગુ પડશે નહી.

દૃષ્ટાંત.

બ એ ડાકાઇટીનો ગુનોહ કરેચો છે એમ જાણીને કાયદા પ્રમાણે થતી શિક્ષાથી બ ને બચાવવાના હેતુથી અ, બ ને જાણી બુઝીને સંતાડે, તો એ ઠેકાણે બ જીવતાં સુધી સમુદ્રપારે થવાને લાયક છે માટે, અ ત્રણ વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદને લાયક છે અને વળી તે દંડને પણ લાયક છે.

ટીકા.—સદરહુ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવવાને તે અપરાધ કયા ઇરાદાએ કર્યા હતો એ જોવું જોઇએ. તેથી જો કોઈ માણસ એકાદ ગુનેગારને ન્યાયથી બચાવવાનો ઇરાદો નહી છતાં તે અડચણમાં આવી પડવાથી તેને આશ્રય આપે તો તે આશ્રય આપનારો આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર નથી (આર્ચ બોલ્ડ પ્રષ્ટ ૧૦)

તેમજ આ કલમ પ્રમાણે અપરાધ થવાને આરોપિત માણસે કરેલા ગુન્હા બદલ જે તેને યોગ્ય શિક્ષા થવાની તેનાથી તેનો બચાવ કરવાનો ઇરાદો હોવો જોઇએ માટે જો

કોઈ કેદખાનેદાર નાશી ગયો અને તેને કોઈએ છુપાવ્યો તો તે બાબતમાં આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર ગણાય નહી. (મે. પ્રષ્ઠ ૧૫૯).

મુળ ગુનેહગારને છુપાવવા અગાઉ તેણે કરેલો ગુનોહ પુરો થએલો હોવો જોઈએ કારણ અધુરો ગુનો થયો હોય તો છુપાવનાર ગુનેહગાર થતો નથી (આર્ચ બોલ્ડ પ્રષ્ઠ ૧૧)

કોઈ ગુનેહગારને શિક્ષાથી બચાવવાને બક્ષિસ વગેરે લેવી.

૨૧૩. પોતે કાંઈ ગુનોહ છુપાવવાના, અથવા કાંઈ ગુનાહની કાયદેસર શિક્ષાથી કોઈ સખ્સને પોતે બચાવવાના અથવા કાયદેસર શિક્ષાએ પોહોંચાડવાને કોઈ સખ્સની ઉપર પોતે કાંઈ મુકદમો નહી ચલાવવાના, બદલામાં જે માણસ પોતાને વાસ્તે અથવા કોઈ બીજા સખ્સને વાસ્તે કાંઈ અવેજ કબુલ કરે, અથવા મેળવવાની કોશીશ કરે, અથવા કબુલ કરવાની હા કહે, અથવા કાંઈ મીલકત પોતે અથવા બીજાની વતી પાછી લે, અથવા પાછી મેળવવાની કોશિસ કરે, અથવા પાછી લેવાની હા કહે, તે માણસને, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની

તે ગુનોહ જો દેહાંત શિક્ષાજોગ હોય તો.

શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો, સાત બરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા

તે ગુનોહ જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા કેદની, શિક્ષા જોગ હોય તો.

દશ વરસ સુધીની કેદની શીક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દશ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા નહી થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની ૰। મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગુનેહગારને બચાવવાના બદલામાં કાંઈ બક્ષીસ આપવી અથવા મીલકત પાછી આપવી.

૨૧૪. કોઈ સખ્સ કાંઈ ગુનોહ છુપાવે તેના, અથવા તે કાંઈ ગુનાહની, કાયદેસર શિક્ષાથી કોઈ સખ્સને બચાવે તેના, અથવા કાયદેસર સીક્ષાએ પોહોંચાડવાને કોઈ સખ્સની ઉપર તે કાંઈ મુકદમો નહી ચલાવે તેના, બદલામાં જે માણસ તે સખ્સને કાંઈ અવેજ આપે અથવા બદલો વાળે, અથવા અવેજ આપવાનું કે બદલો વાળવાનું કહે અથવા કબુલ કરે, અથવા કાંઈ મીલકત તે સખ્સને પાછી આપવાનું અથવા અપાવવાનું કહે અથવા કબુલ કરે, તે માણસને, અગર તે ગુનાહને માટે મોતની શીક્ષા થઈ શકતી હોય તો, સાત

તે ગુનોહ જો દેહાંત શીક્ષા જોગ હોય, તો.

વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને

તે ગુનોહ જો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.

અગર તે ગુનાહને માટે જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનાહને માટે દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા નહી થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે

ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે જે બાબતમાં ગુનોહ કાયદેસર માંડી વાળી શકાય તે તે બાબતમાં ૨૧૩ મી અને ૨૧૪ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડતા નથી.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ખુનના ઇરાદાથી અ બ ની ઉપર હુમલો કરે, તો એ ઠેકાણે જે ગુનોહ છે તે કરવાના ઇરાદા સાથે નિસબત નહી રાખતો ફક્ત હુમલો નથી, માટે તે આ અપવાદમાં દાખલ થતો નથી, અને તે કારણને લીધે તે માંડી વળાય નહી.

(બ) અ બ ની ઉપર હુમલો કરે, તો, એ ઠેકાણે ગુનોહ જે છે તે ગુનેહગારના ઇરાદા સાથે નિસબત ન રાખતું ફક્ત કામ છે, અને તે હુમલાને માટે બ દીવાનીમાં ફરિયાદ કરી શકેછે માટે, તે આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે, અને તે માંડી વળાય છે.

(ક) અ પોતાનો વર કે પોતાની વહુ હયાત છતાં બીજી વહુ કે બીજો વર કરવાનો ગુનોહ કરે, તો, એ ગુનાહ બાબત દિવાનીમાં ફરીયાદ થઇ શકતી નથી માટે, તે માંડી વળાય નહિ.

(ડ) બ એક ધણીવાળી સ્ત્રીની જોડે છીનાળુ કરે, તો તે ગુનોહ માંડી વળાય.

ટીકા—આ કલમના અપવાદનો હેતુ એ છે કે કેટલાક ગુનાહ માંહોમાંહે માંડીવાળી શકાય એવાછે એટલે તેના રાજીનામાં થઇ શકેછે. પણ તેવા ગુનાહ કયા તે આ કલમ ઉપરથી ખોળી કાડવું કઠણ પડતું પણ હાલ નામદાર સરકારે સને ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૧૦ ક્રીમીનલ પ્રોસીજર આક્ટ નવો કરયો તેમાં તેનો ઘણો સારો ખુલાસો કરયો છે. અને તે આક્ટની સાથે પીનલકોડના ગુનાહાનું પરિશિષ્ટ આપેલુંછે તેના ૮ હા આશનમાં ગુનાહની આગળ તે માંડીવાળી શકાય કે નહિ તે સ્પષ્ટ બતાવ્યું છે. માટે આ કલમ પ્રમાણે માંડીવાળવાના ગુનાહનું વિવેચન તે પરિશિષ્ટ જોયેથી જણાઇ આવશે. તેમ છતાં તે પરીશિષ્ટ ઉપરથી જે ગુનાહ માંડીવાળવાનું જણાયછે તે નિચે દર્શાવવામાં આવ્યુંછે.

પીનલકોડ કા. ૨૯૮–૩૨૩–૩૩૪–૩૪૧–૩૪૨–૩૫૨–૩૫૫–૩૫૮–૩૭૪–૪૨૬–૪૨૭ ૪૪૭–૪૪૮–૪૯૦–૪૯૧–૪૯૨–૪૯૭–૪૯૮–૫૦૦–૫૦૧–૫૦૨–૫૦૪–૫૦૬.

એ કલમો શિવાય કા. ૩૨૪–૩૩૫–૩૩૭–૩૩૮ માં કહેલો ગુનોહ જેને બાધા થઇ હોય તે માણસ જે કોરટની આગળ તે ગુનાહ બાબત કાંઇ પણ ફરિયાદનું કામ ચાલુ હોય તે કોરટની રજા લેઇને માંડીવાળવાનો અધિકારછે (જુઓ પરિશિષ્ટ)

તેમજ જે ગુનોહ માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય ત્યારે તે ગુનાહમાં મદદગારી કરવાનો ગુનોહ અથવા (જ્યારે સદરહુ ગુનોહ કરવાની કોશીશ જાતે ગુનાહ હોય ત્યારે) તે કોશીશ કરવાનો ગુનોહ એવીજ રીતે માંડીવાળવાનો અધિકાર છે. (જુઓ ક્રીમીનલપ્રોસીજર સને ૧૮૮૨ નો ૧૦ તેની કા. ૩૪૫)

વળી જો કોઇ સખશ બાળક, યા ગાંડો યા દીવાનો હોય અને જો તેવો ન હોતતો તે આ કલમ મુજબ કાંઇ ગુનોહ માંડીવાળવાને લાયક થાત તો તે શખસની તરફથી કરાર કરવાનો જે શખસને અધિકાર હોય તે સખશ સદરહુ ગુનોહ માંડીવાળવાને મુખ્તિયારછે અને સરવે માંડીવાળવાના ગુનાહ માંડીવળાયાથી તોહોમતવાળાની ઉપર ગુનોહ ના શાબિત થયાનો ઠરાવ થશે. (જુઓ એજ કા. ૩૪૫)

હવે ઉપર કહેલા ગુનાહ માંડીવાળવાને કોને અધિકારછે તે પણ એજ કલમમાં કહ્યુંછે.

" કા. ૨૯૮ જેનું દીલ દુખાવવાનો ઇરાદો હોય તે.
" ૩૨૩, ૩૩૪ જેને વ્યથા કરી હોય તે શખ્શ.
૩૪૧, ૩૪૨ જેને અટકાવ યા કેદ કરેયો હોય તે.
૩૫૨, ૩૫૫, ૩૫૮ જેની ઉપર હુમલો કર્યો હોય યા બળ વાપરેલું હોય તે.
૩૭૪. જેની પાસે જબરાઇથી મજુરી કરાવી હોય તે શખ્સ.
કા. ૪૨૬,૪૨૭ જેને હાની કરી હોય તે શખ્સ.
કા. ૪૪૭,૪૪૮ જે મિલકતમાં પ્રવેશ કર્યો હોય તે જેના કબજામાં હોય તે.
કા. ૪૯૦,૪૯૧, ૪૯૨ જેની સાથે ગુનેહગારે કરાર કર્યો હોય તે શખ્સ.
કા. ૪૯૭,૪૯૮ જે સ્ત્રી હોય તેનો ધણી.
કા. ૫૦૦,૫૦૧,૫૦૨ જેની આબરૂ લીધી હોય તે.
કા. ૫૦૪ જેને તિરસ્કાર કર્યો હોય તે.
કા. ૫૦૬ જેને ધમકી આપી હોય તે.

ઉપર જે કલમો બતાવી તે સિવાય નિચે લખેલા કામમાં ગુનાહ માંડીવાળી શકાય છે.

સને ૧૮૮૨ ના આકટ ૧૦ (ક્રી. પ્રો. કોડ)ના બાબ ૨૦ "સમનના મુકદમાનો" ઇન-નસાફ કરવા બાબતછે અને તે બાબતમાં કા. ૨૪૮માં એમ કહેલુંછે કે તેવા મુકદમામાં કોરટની પરવાનગીથી ફરિયાદ માંડીવળાય. પણ "સમનનો મુકદમો" એટલે પરીસિઝના જે આસનમાં પ્રથમ સમન કે વારંટ કાડવું એમ લખ્યુંછે તેવા સમનનો મુકદમો નહિપણ "સમનના મુકદમા"ની વાખ્યા કલમ ૪માં આપેલીછે તે ઉપરથી જણાયછે કે જે ગુનાહને માટે કાયદામાં છ માસસુધીની કેદની, અથવા તેટલી કેદ અને તે સાથે દંડની અથવા ફકત દંડની એક શિક્ષા થઇ શકવાને લખ્યુંછે તેવા ગુનાહનો સમાસ "સમનના મુકદમા" માં થાયછે અને તે પ્રમાણે તપાસતાં પીનલકોડની નિચેની કલમો પ્રમાણેના ગુનાહ માંડીવળાયછે.

કા ૧૩૭, ૧૩૮, ૧૪૦, ૧૪૩, ૧૫૧, ૧૫૩, નો બીજો ભાગ. ૧૫૪, ૧૫૫, ૧૫૬, ૧૫૭, ૧૫૮નો પહેલો ભાગ. ૧૬૦, ૧૭૧, ૧૭૨, ૧૭૩, ૧૭૪, ૧૭૫, ૧૭૬, ૧૭૭નો પહેલો ભાગ. ૧૭૮, ૧૭૯, ૧૮૦, ૧૮૨, ૧૮૩, ૧૮૪, ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૭, ૧૮૮, ૨૦૨, ૨૨૮, ૨૬૯, ૨૭૧, ૨૭૨, ૨૭૩, ૨૭૪, ૨૭૫, ૨૭૬, ૨૭૭, ૨૭૮, ૨૭૯, ૨૮૦, ૨૮૨, ૨૮૩, ૨૮૪, ૨૮૫, ૨૮૬, ૨૮૭, ૨૮૮, ૨૮૯, ૨૯૦, ૨૯૧, ૨૯૨, ૨૯૩, ૨૯૪, ૩૩૪, ૩૩૬, ૩૩૭, ૩૪૧, ૩૫૨, ૩૫૮, ૪૨૬, ૪૪૭, ૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨, ૫૧૦.

ઉપરની કલમોમાંની કેટલીક કલમો ગુનાહ માંડીવાળવામાં ક્રી. પ્રો. કો. ની કા. ૩૪૫માં બતાવેલી કલમોમાંનીપણ આવીછે.

વળી સને ૧૮૮૨ ના આકટ ૧૦ની કા. ૪૯૪ પ્રમાણે પબ્લીક પ્રાસીક્યુટર જ્યુરીથી ઇનસાફ થવાના મુકદમામાં જ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવતાં પહેલાં અને બીજા મુકદમાઓમાં ફેસલો આપતા પહેલાં કોરટની સંમતાથી કોઇપણ શખ્સની ઉપર ફરિયાદીનું કામ ચલાવવાનું છોડી દેવાને મુખ્તિયાર છે.

ચોરી કરવાના ઇરાદે ઘર ફોડવું એ ગુનોહ કા. ૨૭૪ પ્રમાણે માહોમાંહે માંડીવાળવા જોગ ગુનોહ નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ દેવમા અને સોમશંકર.)

બુધીપુવક વ્યથા કર્યાનો ગુનોહ માંહોમાંહે માંડીવળાય એમ મુબઇ હાઇકોરટે વાલ્યુમ ૧૦ ને પાને ૬૮ માં સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બહ્લાના કામમાં ફેસલો કર્યો હતો પણ પાછળથી મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૧૪૭ મે કરેલા સરકાર વિરૂધ રહીમતના કેસલામાં તેવો ગુનોહ માંહોમાંહે માંડીવળાય નહિ એવો ફેસલો કર્યોછે. પરંતુ હાલ નવા ક્રી. પ્રો. કોડની કા. ૩૪૫ થી એ ગુનોહ માંહોમાંહે માંડી વળાય.

છીનાળાના તોહોમત બદલ આરોપિતને શિક્ષા થયા પછી હાઈકોર્ટમાં અપીલ કરી. તોહોમત શાબિત થયા પછી ધણીધણીઆણી એકત્ર રહેવા લાગ્યાં એટલે અપીલની ચોકશીની વખતે સદરહુ ગુનોહ માંડીવાળવા પરવાનગી માગી, તેમાં ઠરાવ્યું કે અપીલની વખતે હવે ગુનોહ માંડીવળાય નહિ (અલ્હાબાદ. હા. ૪. લા. વા. ૨ પા. ૩૩૯ સરકાર વિ૦ થામસન તા. ૧૮ જુલાઈ ૧૮૭૯) .

દગલબાજી અને બનાઉ લેખ કરવાનો ગુનોહ માંહોમાંહે માંડીવાળવા જોગ ગુનોહ નથી. તોપણ પી. કો. કા. ૨૧૪ સુધારવા માટે જે કાયદો કૌંસીલ આગળ બીલ આવ્યું હતું તેમાં સદરહુ અપરાધ માંહોમાંહે માંડીવાળવા જોગછે એમ લખ્યુ હતું તેથી તે અપરાધ માંડીવાળવાનો એક માજીસ્ટ્રેટે હુકમ કર્યો, તેમાં ઠરાવ્યું કે એકાદ નવા બીલ ઉપરથી કાયદાનો અર્થ કરવો બરોબર નથી. જે વખતે જે કાયદો અમલમાં હોય તે પ્રમાણે વરતવું માટે માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ રદ કર્યો (અલ્હા. હા. ૪. લા. વા. ૩ પા. ૨૮૩ રીવુનાક હુસેન વિરુદ્ધ હરબનસીંગ.)

ચોરની મિલકત પછી મેળવવામાં મદદ કરવા સારૂ કાંઈ બક્ષિશ લેવી વગેરે.

૨૧૫. કોઈ સખસની પાસેથી તે સખસની કાંઈ જંગમ મિલકત આ કાયદાથી શિક્ષા થઈ શકે એવા કાંઈ ગુનાહથી ગઈ હોય તે સખસને તે મીલકત પાછી મળવામાં મદદ કરવાના બાનાથી અથવા મદદ કરવા સારૂ જે માણસ કાંઈ અવેજ લે અથવા લેવાને હા કહે અથવા કબુલાત કરે, તે જો તે ગુનેગારને પકડવાને તથા તેના ઉપર તે ગુનોહ સાબિત કરવાને પોતાથી બનતા સઘળા ઇલાજો કામે ન લગાડે તો, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે ગુનેહગાર કેદમાંથી નાઠો હોય, અથવા જેને પકડવાનો હુકમ થયો હોય, તે ગુનેહગારને ઘરમાં રાખવો.

૨૧૬. કોઈ સખસની ઉપર કાંઈ ગુનોહ સાબિત થયો હોય, અથવા કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકાયુ હોય. અને તે ગુનાહને સારૂ તે સખસ કાયદેસર કેદમાં હોય, તે સખસ જો કેદમાંથી નાશી જાય અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી ઓહદાનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં લાવતા કોઈ સખસને કાંઈ ગુનાહને માટે પકડવાનો હુકમ કરે ત્યારે જે માણસ તે નાસી જવાની અથવા પકડવાના હુકમની વાત જાણ્યા છતાં તે શખસને પકડાતો અટકાવવાના ઇરાદાથી તેને ઘરમાં રાખે અથવા કેથાં સંતાડે, તે માણસને નીચે મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે; એટલે જે ગુનાહને માટે તે સખસ કેદમાં હતો અથવા તેને પકડવાનો હુકમ કર્યો હોય તે ગુનાહને માટે જો મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તો તે

તે ગુનોહ જો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય તો.

માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને તે ગુનાહને માટે જો જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસ સુધીની કેદની, શિક્ષા

જો જીવતાંસુધી સમુદ્રપારના, અથવા કેદની, શિક્ષાજોગહોયતો.

થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા દંડ સાથે અથવા દંડ વિના, કરવામાં આવશે, અને તે ગુનાહને માટે દસ વરસ સુધીની નહી પણ એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, તો તે માણસને તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની

તથી તે ગુનાહને માટે કેદની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની પા મુદત સુધીની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—જે માણસને પકડવું હોય તેના વરથી અથવા તેની વહુથી, તે માણસને ઘરમાં રાખવાનું કે સંતાડવાનું કામ થયું હોય, તો તે બાબતને આ ઠરાવ લાગુ પડતો નથી.

ટીકા—આરોપીત માણસે ગુનેહગારને આશ્રય આપ્યો કીંવા તેને છુપાવ્યો એમ શાબિત થવું જોઇયે. અને કોઇ માણસે ગુનેહગારને છુપાવવા માટે કીંવા આશ્રય આપવા માટે બીજાને કહ્યું હોય તો તે ગુનેહ તેણે પોતે કરયો એમ થાયછે. (સ્ટાર. પૃ. ૧૧૩)

કોઇસખસને શીક્ષાથી અથવા કાંઇમીલકતને સરકાર જપત થતી બચાવવાના ઇરાદાથી જેસરકારી નોકર કાયદાનો હુકમ ન માને તેને શિક્ષા.

૨૧૭. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, તેણે પોતાના સરકારી ઓહોદાના જોરથી કેમ ચાલવું એ બાબતનો કાંઇ કાયદાનો હુકમ અગર તે માણસ જાણી બુઝીને ન માને, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કોઇ સખસ કાયદેસર શિક્ષાથી બચે, અથવા જે શિક્ષાને તે લાયક હોય તેથી તેને ઓછી શિક્ષા થાય અથવા માહારા તેમ કરવાથી તે શિક્ષાથી બચશે અથવા તેને ઓછી શિક્ષા થશે એવો સંભવ છે એમ જાણવા છતાં, તો, અથવા એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરવાથી કાંઇ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા કાંઇ રૂપિયા તેમાંથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપવાથી તે. બચી જાય, અથવા બચી જશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આરોપિતપર ક. ૨૧૭ પ્રમાણેનું મુકેલું તોહોમત તોહોમતનામામાં મોઘમ છે કેમકે તેમા કાયદાનો હુકમ કયો તે અને તે કયા કૃત્યથી આરોપિતે તોડ્યો એને માટે તોહોમતનામામાં કાંઇ લખ્યુ નથી અને તે વાત તેમાં નહિ લખ્યાથી જવાબ આપવાના કામમાં આરોપિતને નુકશાન થયુંછે માટે તે તોહોમત રદ કર્યું (મુ. હા. હ. લા. વા. ૨ પા. ૧૪૨ સરકાર વિ૦ બાગનખાન મુસકોજી.)

પોલીશ પટેલે ચોરોને પકડવાના કામમાં મદદ કરવાની તેની ફરજ છતાં તે મદદ ન કરી તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખી માજીસ્ટ્રેટ કામ ચલાવી શકેછે. કારણ કે પોલીશપટેલ ગેરવર્તણુક કરે તો પોલીશ કમિશનરની મંજુરી લઇને તેને તેવા કામ ઉપરથી દુર કરવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. તો આવી વખતે પોલીશ પટેલનાપર કામ ચલાવવા માટે ક્રી. પ્રો. કો. ૪૬૬ (સને ૧૮૭૨ના ૧૦ની) પ્રમાણે પરવાનગી લેવાની જરૂર નથી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૩૫૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ભગવાન દેવરાજ.)

આ કલમ પ્રમાણે કોઇના ઉપર ગુનેહ શાબિત થવાને આરોપિત એ સરકારી નોકર છતાં તેણે જે કામ કરવા વિશે કાયદામાં કહેલું તે કામ તેણે કર્યું નહિ અને બીજા કોઇને કાયદા પ્રમાણે જે શિક્ષા થવાની તે ન થાય એવા હેતુથી તેણે તે કામ કર્યું નથી એટલું શાબિત થાય એટલે બસછે. જે માણસોનો શિક્ષાથી બચાવ કરવાનો આરોપિતનો ઇરાદો હતો તે માણસે કાયદા પ્રમાણે શિક્ષા થવા જોગ ગુનેહ કર્યો ન હોય તોપણ હરકત નથી (કો. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૧૪૨ સરકાર વિ૦ અમીરૂદીન.)

ગામડાના હીસાબ રાખનાર અને ગામડાના મુનસફના સીપાઇઓ હુકમ ન માને તો તેમની ઉપર આ કલમ પ્રમાણે કામ ચાલી શકે નહિ (મુ. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૨૬૬)

સરકારી નોકરે કોઈ સખ્સને શિક્ષાથી અથવા કાંઈ મિલકતને સરકાર જપ્તથવાથી બચાવવાના ઇરાદાથી કાંઈ ખોટું દફતર અથવા લખાણ બનાવેતેબાબત.

૨૧૮. કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને તેના સરકારી ઓહદાસર તેને કાંઈ દફતર અથવા બીજુ લખાણ તૈયાર કરવાનું કામ સોપ્યું હોય, તે માણસ જો તે દફતર અથવા લખાણ જે રીત ખોટી છે એવું, તે જાણતો હોય તેવી રીતે તૈયાર કરે, એવા ઇરાદાથી કે તેથી લોકને અથવા કોઈ સખ્સને ટોટો અથવા નુકશાન થાય, અથવા ટોટો કે નુકસાન થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા એવા ઇરાદાથી કે તેથી કોઈ સખ્સને કાયદેસર શિક્ષાથી બચાવવો, અથવા તેથી કોઈ સખ્સ કાયદેસર શિક્ષાથી બચશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા તેથી કાંઈ મીલકત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા કાંઈ રૂપીઆ તેમાંથી કાયદા મુજબ આપવા જેવા હોય તે આપવાદથી બચી જાય, અથવા તે બચી જશે એવો સંભવ છે, એમ જાણીને, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—એક મામલતદારે તલાટીને સને ૧૮૨૭ ના કાયદા ૧૬ ની કા. ૨૬ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરવાનું કહેલું અને તે રીપોર્ટ ખોટો હતો એમ જણાયુ તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણેનું તોહોમત મુકી કામ ચલાવવાને મામલેતદારે પરવાનગી આપી હતી. તેમાં ઠરાવ્યું કે તલાટીને જે કલમ પ્રમાણે રીપોર્ટ કરવાનું કહ્યું હતું તે પ્રમાણેનો તલાટી એ મામલેતદારના તાબાનો છે તેથી ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૧૬૭ (૧૮૬૧ ના ૨૫ ની) પ્રમાણે મામલેતદાર કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપી શકે છે (જુઓ. મુ. હા. વા. ૭ પાને ૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ મલ્હાર રામચંદ તા. ૧૧ અગષ્ટ સને ૧૮૭૦)

કાંઈ ઇનસાફી મુકદમા માટે, પોતે કાયદા વિરૂધ છે એમ જાણતો હોયએવો હુકમ, રીપોર્ટ વગેરે કોઈ સરકારીનોકર કરે તેબાબત.

૨૧૯. કોઈ માણસ સરકારી નોકર છતાં લાંચ લેઇને અથવા દ્વેષ બુદ્ધિથી કાંઈ ઇનસાફી મુકદમાના કોઇપણ ભાગમાં કાંઈ રિપોર્ટ, હુકમ, ફેસલો, અથવા ઠરાવ કરે કે કહી સંભળાવે, એવો કે તે કાયદાથી વિરૂદ્ધ છે, એમ તે માણસ પોતે જાણતો હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે શખ્સને અખત્યાર હોય તે શખ્સ હું કાયદાથી વિરૂદ્ધ ચાલુછું એમ જાણીને, કોઇને તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમીટ કરે, અથવા કેદમાં મોકલે તે બાબત.

૨૨૦. કોઈ માણસનો ઓહદો એવી તરેહનો હોય કે તેથી કોઈ સખ્સોને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમિટ કરવાનો અથવા તેઓને કેદમાં મોકલવાનો અથવા કોઈ સખ્સોને કેદમાં રાખવાનો તેને કાયદેસર અખતિયાર મળ્યો હોય, તે માણસને તે અખત્યાર અમલમાં લાવતાં લાંચ લેઇને અથવા દ્વેષ બુદ્ધિથી, જો કોઇ સખ્સને તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમિટ કરે અથવા તેને કેદમાં મોકલે, અથવા કોઈ સખ્સને કેદમાં રાખે અને તે એમ જાણતો હોય કે આમ કરવામાં હું કાયદાથી ઉલટો ચાલુંછું, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગેરકાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યા બદલ પુરાવો હોય તેટલીજ વાત ઉપરથી તે કૃત્ય દ્વેષ બુદ્ધિએ થયુ છે એમ કાયદેસર અનુમાન નિકળતું નથી એવા પ્રકારે કેદમાં

શોખ્યો એ કામ કાયદા વિરૂધ છે. એવા પ્રકારની માહિતી થવાને એવી વાત બનેલી બાબતના સંબંધની છે અને કાયદાના સંબંધની નથી માટે આ કલમમાં કહેલા પ્રકારની પુર્ણતા કરવા માટે તે સાબિત કરવી જોઇએ. (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૩૪૯ સરકાર વિરૂધ નારાયણ બાબાજી વીગરે)

જે સરકારી નોકરના કાયદા મુજબ કોઇને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, તે બાબત.

૨૨૧. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઇ સખ્સની ઉપર કાંઇ ગુનાહનું તોહોમત મુકાએલું હોય તેને, અથવા કાંઇ ગુનાહને માટે પકડવા જોગ હોય એવા કોઇ સખ્સને, પકડવા અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાના સરકારી હોદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર તે સખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, અથવા ઇરાદાથી તે સખ્સને નાશી જવા દે, અથવા તે સખ્સને તે કેદમાંથી નાશી જવામાં અથવા નાશી જવાની કોશિશ કરવામાં ઇરાદાથી સહાય કરે, તો તે માણસને નીચે પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવશે એટલેઃ—

શીક્ષા. | અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષા થઇ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયા હોય, તો તે માણસને સાત વર્શની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વર્શની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા.

અગર કેદ કરેલા અથવા જેને પકડવો જોઇતો હતો તે સખ્સની ઉપર દશ વર્શથી ઓછી મુદતની કેદની શિક્ષા થઇ શકે એહવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવામાં આવ્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા જોગ થયો હોય, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વીના, કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે શખ્સની ઉપર કોઇ ઇનસાફની કોરટે શીક્ષાનો હુકમ કરેલો હોય. તે સખ્સને પકડવાની જે સરકારી નોકરની ફરજ હોય તે શખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે તે બાબત.

૨૨૨. કોઇ માણસ સરકારી નોકર હોય, અને કોઇ સખ્સની ઉપર કાંઇ ગુનાહને માટે કોઇ ઇનસાફની કોરટે શિક્ષાનો હુકમ કરેલો હોય, તે સખ્સને (સન ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭મા પ્રમાણે) "અથવા જે સખ્સને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તેવા સખ્સને" પકડવાની અથવા કેદમાં રાખવાની તે માણસની પોતાના સરકારી, ઓહદાને લીધે કાયદા મુજબ ફરજ હોય, તે માણસ અગર તે સખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, અથવા ઇરાદાથી તે સખ્સને નાસી જવા દે, અથવા તે સખ્સને કેદમાંથી નાસી જવામાં અથવા નાસી જવાની કોશિશ કરવામાં ઇરાદાથી સહાય કરે, (સન ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે) "અથવા જો તે સખ્સને કાયદાસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય" તો તે માણસને નિચે પ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવશે, એટલેઃ —"

શીક્ષા. | અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે સખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થએલો હોય, તો તે માણસને ચઉદ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડસાથે અથવા દંડ વિના; કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા,

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે શખ્સ કોઈ ઇનસાફની કોરટે કરેલા શિક્ષાના હુકમથી, અથવા તેને બદલે બીજી શિક્ષા કરવાના કોઈ હુકમથી, જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા જીવતાં સુધી શાસનિક દાસત્વને, અથવા દશ વરસ કે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદ્રપાર અથવા શાસનિક દાસત્વ અથવા કેદને લાયક હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની, દંડ સાથે અથવા દંડ વિના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અથવા,

અગર કેદ કરેલો અથવા જેને પકડવો જોઈતો હતો તે શખ્સ કોઈ ઇનસાફની કોરટે કરેલા શિક્ષાના હુકમથી દશ વરસની મુદત સુધીની કેદને લાયક ન હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંનું ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની; શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને નાસી જવા દે તે બાબત | ૨૨૩. જે માણસ સરકારી નોકર હોય અને જે સખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનાહનું તોહોમત મુકયું હોય અથવા કાંઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય એવા કોઈ સખ્સને (સન ૧૮૭૦ના આકટ ૨૭મા પ્રમાણે "અથવા જે સખ્સને કાયદાસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તે સખ્સને") કેદમાં રાખવાની કાયદા પ્રમાણે જે માણસને પોતાના સરકારી હોદાને લીધે ફરજ હોય તે માણસ અગર ગફલતથી તે સખ્સને કેદમાંથી નાસી જવા દે, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગુન્હેગારની સંભાળ રાખવાના શીપાઈ તરીકેનું કામ જે સખ્સને સોંપ્યુ હોય તે સખ્સ સરકારી નોકર છે (કા. હા. વા. ૩ પા. ૩૬)

કોઈ શખ્સને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં તેણે સામા થવું અથવા હરકત કરવી. | ૨૨૪. જે સખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનહાનું તોહોમત મુકયું હોય અથવા કાંઈ ગુનોહ સાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે તે શખ્સને કાયદેસર પકડવામાં તે શખ્સ ઇરાદાથી જો સામો થાય અથવા કાયદા વિરૂધ કાંઈ અડચણ કરે, અથવા તેવા કાંઈ ગુનાહને માટે તેને કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી જો તે નાશી જાય અથવા નાસી જવાની કોસીસ કરે. તો તે શખ્સને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—આ કલમમાં લખેલી શિક્ષા છે તે, જે ગુનાહનું તોહોમત તે શખ્સની ઉપર મુકયું હોય, અથવા જે ગુનોહ તેની ઉપર સાબીત થયો હોય તે ગુનાહને માટે તે પકડવાનો તથા કેદમાં રાખવાનો શખ્સ જે સીક્ષાને લાયક હોય, તે સિક્ષાથી ઉપરાંત સમજવી.

ટીકા.—કેદી જે જીલ્લાની કેદમાંથી નાઠો હોય તે જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટે તેની તપાસ કરવી જોઈએ જ્યાં પકડાય ત્યાં નહીં. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૩૯ સરકાર વિરૂધ ડોસા સેરા તા.-૮-૧-૬૪

પોલીસના સિપાઇની કેદમાંથી નાશીજનાર પર કલમ ૧૮૬ પ્રમાણે તોહોમત નહી રહેતા આ કલમ પ્રમાણે રહેછે (મુ. હા. વા. ૨ પાને ૧૨૮ સરકાર વિ. પોશુભીનધમ્માજી)

જે ગુન્હા બદલ કેદી કેદમાં હોય અને તે નાશી જાયતો મુળના ગુન્હા શિવાય વધારે ની શીક્ષા આ કલમ પ્રમાણે નાશી ગયા બદલ જુદી શીક્ષા કરવી જોઇએ (કા. હા. વા. ૮ સરકાર વિરૂદ્ધ ધુંડા લુઇ તા. ૨ ડીશેમ્બર ૧૮૬૭)

કોઇ માણસ ગાંડો હોવાથી તેને દોષ મુકત કરી સરકારના હુકમ પ્રમાણે કેદમાં મોકલ્યો હોય અને તે માણસ સાવચેતીમાં આવ્યા પછી કેદમાંથી નાશી જાય તો આ કલમ પ્રમાણે તે ગુનેહગાર થતો નથી. (મે. પ્રેઝ. ૧૬૮)

એક માણસ પાસેથી સારી ચાલના જામીન લેવા માટે તેને પોલીસ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ લઇ જતાં તે માણસ પોલીસના તાબામાંથી નાશી ગયો તેથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખવામાં આવેલું તેમાં ઠરાવ્યુ કે કેદીપર એકાદ અપરાધ બદલ તોહોમત છતાં કેદમાંથી નાશી ગયો નથી તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી. (કા. હા. ધ. વા. ૮ પાને ૩૩૧ સરકાર વિરૂધ સસતીચરેન નપિત.)

કોઇ સખ્સને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઇ બીજા શખ્સે સામા થવું અથવા હરકત કરવી.

૨૨૫. જે સખ્સ કોઇ બીજા સખ્સને કાંઇ ગુનાહને માટે કાયદેસર પકડવામાં ઇરાદાથી સામો થાય. અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ કાંઇ અડચણ કરે, અથવા કોઇ બીજા સખ્સને કાંઇ ગુનાહને માટે કાયદેસર જે કેદમાં રાખ્યો હોય તે કેદમાંથી તેને છોડાવી મુકે અથવા છોડાવી મુકવાની કોશીશ કરે, તે સખ્સને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે;

શીક્ષા. | અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીશ થઇ હોય તે સખ્સની ઉપર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની શીક્ષા થઇ શકે એવા ગુનાહનું તોહમત મુક્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે પકડવા લાયક થયો હોય, તો, પેલા સખ્સને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે;

અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીશ થઇ હોય તે સખ્સની ઉપર મોતની શીક્ષા થઇ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય, અથવા એવા ગુનાહને માટે તે પકડવા લાયક થયો હોય, તો, પેલા સખ્સને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા, અગર પકડવાનો અથવા છોડાવી મુકેલો સખ્સ કોઇ ઇનસાફની કોરટની શીક્ષાના હુકમ મુજબ, અથવા તેને બદલે બીજી શીક્ષા કરવાના કાંઇ હુકમ મુજબ, જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની કે તેથી વધારે મુદત સુધી સમુદ્રપાર અથવા શાશનિક દાસત્વ અથવા કેદની, શીક્ષાને લાયક હોય, તો, પેલા સખ્સને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અથવા, અગર પકડવાના, અથવા છોડાવી મુકેલા, અથવા જેને છોડાવી મુકવાની કોશીશ થઇ હોય તે સખસની ઉપર મોતની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય તો, પેલા સખસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જામીન આપવા ચુકયાના સબબથી કેદમાં રાખ્યું હોય ત્યાંથી નાશી જવું.

"૨૨૫" અ—ફોજદારી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પમાણે સારી રીતે ચાલવા બાબતનો જામીન આપવાને ચુકયાના સબબથી જે માણસને કેદમાં રાખ્યું હોય તે ત્યાંહાંથી નાશી જશે અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરશે તેને ઘણામાં ઘણી એક વરસ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા અથવા દંડ અથવા એ બેઉ શીક્ષા કરવી. (સન ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા.—સારી ચાલના જામીન આપવાને ચુકયો તેથી કેદીને કેદમાં મોકલ્યો હોય અને તેમાંથી તે નાઠો હોય તો આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો થાય (કા. ઈ. લા. વા. ૮ પાને ૩૩૧ તા. ૨૯-૨-૮૨)

સમુદ્ર પારથી કાયદા વિરૂધ પાછું આવવું.

૨૨૬. જે માણસને કાયદા મુજબ સમુદ્રપાર કરયો હોય તે માણસ, પોતાની સમુદ્રપારની મુદત વિત્યા પેહેલાં, તથા શીક્ષા માફક ન થયા છતાં અગર સમુદ્રપારથી પાછો આવે, તો તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, તથા પાછો સમુદ્રપાર તથા પેહેલા ત્રણ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા પામવાને તે લાયક થશે.

શીક્ષાની માફીની સરત તોડવી.

૨૨૭. કોઇ માણસે શીક્ષાની કાંઇ સરતી માફી કબુલ કરી હોય તે માણસ અગર જે સરતથી તેને માફી મળી હોય તે સરત જાણી બુઝીને તોડે તો તે માણસને, અગર તેણે અસલ શિક્ષામાંની કાંઇ ભોગવી નહી હોય તો, જે શીક્ષાનો અસલ હુકમ થયો હોય તે શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને તે શીક્ષામાંની કાંઇ તેણે ભોગવી હોય,તો તે શીક્ષામાંની જેટલીનહીભોગવી હોય તેટલી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આરોપિતે ઘર ફોડ્યાનો ગુન્હો કરયા બદલ પ્રીન્સઑફ વેલ્સ, સીંગાપુર અને મલાકાની કોરટ આફજુડાકેચરે તોહમત સાબિત કરી ગવર્નર જનરલ ઠરાવે તે ઠેકાણે તેણે ૧૦ વર્ષની સમુદ્રપારની શીક્ષા ભોગવવા ઠરાવ કર્યાથી તે આઠ વરસ ને એક માસ અને પંદર દીવસ રતનાગીરીની કેદમાં રહ્યો. પછી તુરંગ ઉપરના ઈન્સપેક્ટર જનરલે તેને માફીના સરટીફીકેટ ઉપરથી તું કારવારમાં રેહજે એવી સરતે તેને છોડી દીધો પણ કારવારમાં રેહતા છતાં કેદીએ રેહેવાના ઘરમાં ચોરી કરી તેથી ત્યાંહાંના માજીસ્ત્રેટે તેને માફીની સરત તોડ્યાપરથી આ કલમ પ્રમાણે બાકીની શિક્ષા ભોગવવાને ઠરાવ કર્યો પણ બ્રીટીસ ઈંડીયાની કોરટોને અધિકાર છે કે નહી ? એવી સંકા ઉપરથી ઠરાવ કર્યો કે ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૩ "મુળના અપરાધની ચોકશી કરવાનો અધિકાર જે કોરટને હોય તે કોરટને" એવા જે શબ્દ છે તેનો અર્થ કેદીને જે અપરાધ બદલ શીક્ષા થઇ હતી તે અપરાધની ચોકશી કરવાનો જે કોઈ માજીસ્ત્રેટને અધિકાર હોય તે માજીસ્ત્રેટની કોરટ એવું સમજવું તેથી બ્રીટીસઈંડીયાની કોરટોને તે અધિકાર છે (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૩૫૬ સરકાર વિરૂધ અહોન અકાંગ)

કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઈપણ ભાગમાં બેઠાછતાંતેનું ઈરાદાથી અપમાન કરવું અથવા તેને હરકત કરવી.

૨૨૮. કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ઈનસાફી મુકદમાના કાંઈ પણ ભાગમાં બેઠો હોય તે વેળાએ તે સરકારી નોકરનું જે માણસ ઈરાદાથી અપમાન કરે, અથવા તેને કાંઈ હરકત કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા:—શાહેદી સાક્ષી આપતાં ફેરફાર બોલ્યો તો તેથી સરકારી નોકર આગળ ન્યાયનું કામ ચાલતાં તેને હરકત કર્યાનો ગુન્હો બનતો નથી અને કલમ ૨૨૦ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૬ સરકાર વિરૂધ આપુબા અવંરાવ)

પુછેલા સવાલનો જવાબ આપવાને શાહેદીને વારંવાર કહ્યા છતાં જવાબ આપવાને ના પાડે અથવા કસુર કરે તો તેથી તે શાહેદ આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનેગાર ઠરતો નથી. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૭ સરકાર વિરૂધ પાંડુ વીઠોજી)

ગુનેગારની શાહેદ તરીકેની જુબાનીમાં ફેરફાર બોલો કોરટનો વખત ગુમાવ્યાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત સાબિત કરેલું પણ (મુ. હા. વા. ૪ ને પાને ૬એ છપાયલા ફેસલા પ્રમાણે આવું તોહોમત રહી શકતું નથી એમ સેશન જડજે લખ્યાથી હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે સાક્ષીદાર જોઈએ તેરીતે ફેરફાર બોલણ કરે તે છતાં તે આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર નથી એમ કહેવા અમે તૈયાર નથી મતલબકે ગુન્હેગાર છે. (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ જયમલ ચતણ)

કોઈ સાહેદ ફેરફાર બોલે અને સવાલનો જવાબ આપવા સારૂ ના કહે તો તે ઉપરથી પીનલકોડની આ કલમ પ્રમાણે તેણે ઈરાદાથી હરકત કરી એમ થાય છે (મુ. હા. તા. ૧૯ મારચ ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂધ અબદુલ રેહેમાન)

સબરજીસ્ટાર એ સરકારી નોકર છે પી. કો. કા. ૨૨૮ પ્રમાણે તેનું કામ એ ન્યાયનું કામ છે અને પુરાવાના આકટમાં "કોરટ" એવો જે શબ્દ છે તેમાં તે કોરટનો સંમાવેશ થાયછે. અને આ કલમમાં કહેલા અપરાધ સબરજીસ્ટાર આગળ થયા છતાં તેણે જો કા. ૪૭૫ ૪૭૬ પ્રમાણે કામ નહી ચલાવ્યું તો તે કામ ચલાવવાનો માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નથી. (કા. હા. વા. ૨૨ પાને ૧૦ સરકાર વિરૂધ સરધારીલાલ તા. ૨૮ અપરેલ ૧૮૭૪)

કોરટના અપમાનના ગુન્હામાં તેણે કઈ રીતે અપમાન કર્યું એમ સ્પષ્ટ જણાઈ આવે એવું તોહોમતમાં લખવું જોઈએ પણ એક કોરટે તેમ નહી લખ્યાથી શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૨૨૯)

જ્યુરર અથવા આસેસરનો વેશ લેવો.

૨૨૯. ફલાણી બાબતમાં જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ મારૂ નામ લખી મોકલાય, અથવા ટીપમાં લખાય, અને મને સોગંદ અપાય એવો કાયદા મુજબ મારો હક નથી એવું જે માણસ જાણતો હોય તે માણસ, વેષ લઈને અથવા બીજી રીતે, અગર તે બાબતમાં જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ ઈરાદાથી પોતાનું નામ લખી મોકલાવે; અથવા ટીપમાં લખાવે અથવા સોગંદ ખાય, અથવા પોતે જાણ્યા છતાં તેમ થવા દે અથવા કાયદા વિરૂધ મારૂ નામ લખી મોકલ્યુંછે, અથવા ટીપમાં લખ્યું છે અથવા સોગંદ આપ્યા છે, એમ પોતે જાણ્યા છતાં, જે માણસ બુદ્ધિપુરવક તે જ્યુરીમાં બેશીને અથવા તે આસેસર દાખલ કામ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

—ং০ং—

બાબ ૧૨ મો

શિક્કા તથા સરકારી સ્ટાંપ સંબંધી ગુનાહો બાબત.

શિક્કો. | ૨૩૦. શિક્કો એટલે જે ધાતુ નાણાં દાખલ વપરાતો હોય, તથા જે પર છાપ મારીને નાણાં દાખલ વાપરવા માટે તેને કોઈ સરકારના હુકમથી બાહાર પાડ્યા હોય, તે ધાતુ.

રાણીનો શિક્કો. | જે શિક્કાપર છાપ મારીને તેને રાણીના હુકમથી, અથવા હિંદુસ્તાનની સરકારના, અથવા કોઈ પણ પ્રેશીડેન્સીની સરકારના, અથવા રાણીના રાજ્ય માહેલી કોઈ પણ સરકારના, હુકમથી નાણાં દાખલ વપરાવા માટે બાહાર પડ્યો હોય, તે શિક્કો તે રાણીનો શિક્કો.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) કોડીયો શિક્કો નથી.

(બ) ઠગર છાપેલા ત્રાંબાના ગઠા, અગર નાણાં દાખલ વપરાય તોપણ શિક્કો નથી,

(ક) ચાંદ કાંઈ શિક્કો ન ગણાય, કેમકે તે નાણાં દાખલ વાપરવાના ઇરાદાથી થયેલાં નથી.

(ડ) જે શિક્કાનું નામ કંપનીનો રૂપીઓ પડ્યું છે તે રાણીનો શિક્કો છે.

ટીકા.—નાણાં એટલે જે ધાતુનો પૈસા તરીકે ઉપયોગ કરેછે તે. ધાતુનો ટુકડો પૈસા એ સાધારણ કિંમતનું પરોમાણ છે. અને અદલા બદલાના બ્યાપારમાં તે મધ્યમ છે. અમુક એક ધાતુનો ટુકડો એ પૈસા છે કીંવા નહી ? એની કસોટી જોવી તે, તે ટુકડા બજારમાં જઇ ગયા છતા તેને બદલે જોઇએ તે જણસ મળે કીંવા નહી ? તે જોઇ કરવી અને તેટલા વાસ્તે તેની કીમત ઠરાવવી જોઇએ તેની કીમત માહિતગાર લોકને અને ચતુર લોકને માત્ર માહીત હોય તો તે બસ નથી. આ કામમાં અકબર બાદશાહના વખતનાં ચાલુનાણાં ખોટા શીક્કા વાપર્યાનું તોહોમત હતું પણ તે નાણાં ચાલુ નાણાં નથી માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૧૭૨ સરકાર વિરૂધ બાપુજી જાદવ વીગેરે)

શિક્કો ખોટો બનાવવો. | ૨૩૧. જે માણસ શિક્કો ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને શિક્કો ખોટો બનાવવાની ક્રિયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે સખસ ઠગબાજી કરવાના ઇરાદાથી, અથવા એમ કરવાથી ઠગબાજી થશે એવો સંભવ છે એમ જાણતા છતાં, કોઈ ખરા શિક્કાને બીજા શિક્કા સરખો દેખાતો કરે, તે સખસે આ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

રાણીનોશિક્કો ખોટો બનાવવો. | ૨૩૨. જે માણસ રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવવાની ક્રીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં ઉ- | ૨૩૩. શિક્કો ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ

હથિયાર બનાવવાં અથવા વેચવાં.

માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથિયાર બનાવે અથવાં સમારે, અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની ક્રીયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે, કે કોઈને આપે તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં હથિયાર બનાવવાં અથવા વેચવાં.

૨૩૪. રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ કાંઈ છાપ અથવા હથિયાર બનાવે અથવા સમારે, અથવા તે બનાવવાની અથવા સમારવાની ક્રિયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે, કે કોઈને આપે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં કારણસર કાંઈ હથિઆર અથવા સામાન રાખવો.

૨૩૫. શિક્કો ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથિયાર અથવા સામાન રાખે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર ખોટો બનાવવાનો શિક્કો રાણીનો હોય, તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાય થશે.

ટીકા.—કોઈ માણસની પેટીમાં અગર તેના તાબાની જગામાં નાણાં પાડવાનાં હથીયાર હોય અને તે ત્યાં છે એમ તેને જાણ હોય તો તે હથીયાર તે માણસના તાબામાં છે એમ જાણવું. કદાચ તે માણસ તે હથીયારનો ઉપયોગ કરતો ન હોય તોએ હરેક ત નથી. એજ પ્રમાણે જો અનેક માણસ મળી ને કામ કરતા હોય અને એવાં હથીયારનું તેને માહીત હોય તો તે હથીયાર પ્રત્યેકના તાબામાં છે એમ સમજવું (મે. કો. પ્ર. ૧૩૪. ૧૩૫)

હીંદુસ્તાનમાં રહીને હીંદુસ્તાનની બાહાર કાંઈ શીક્કો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી.

૨૩૬. જે માણસ, બ્રિટિશ ઇંડીયામાં છતાં, બ્રિટિશ ઇંડીયાની બાહાર કાંઈ શિક્કો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરે, તે માણસને, જાણે તેણે બ્રિટિશ ઇંડીયાની માંહેજ તે શિક્કો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરી હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટો શિક્કો આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો.

૨૩૭. ફલાણો શિક્કો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં. જે માણસ તે શિક્કો બ્રિટિશ ઇંડીયા મધ્યે લાવે અથવા બ્રિટિશ ઇંડીયા મધ્યેથી બાહાર લઈ જાય, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધાની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવેલો આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો.

૨૩૮. ફલાણો ખોટો શિક્કો રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ તે શિક્કો બ્રિટિશ ઈંડીયા મધ્યે લાવે અથવા બ્રિટિશ ઈંડીયા મધ્યેથી બાહાર લઈ જાય, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શિક્કો ખોટો છે એમ જાણીને રાખ્યો હોય, તે બીજાને આપવો.

૨૩૯. કોઈ માણસની પાસે કાંઈ ખોટો શિક્કો હોય, અને તેની પાસે તે શિક્કો આવ્યો ત્યારે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે માણસ અગર દગલબાજીથી, અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી, તે શિક્કો કોઈ સખસને આપે, અથવા કોઈ સખસને તે લેવાને લલચાવવાની કોશીશ કરે, તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ શિક્કો ખોટો છે એમ જાણીને રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૪૦. કોઈ માણસના પાસે કાંઈ ખોટો શિક્કો હોય, અને તે શિક્કો રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવેલો હોય, અને તેની પાસે તે શિક્કો આવ્યો ત્યારે તેણે એમ જાણ્યુ હોય કે આ રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવેલો છે, તે માણસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શિક્કો કોઈ સખસને આપે, અથવા કોઈ સખસને તે લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ તોહોમત રાખી જ્યુરીની રૂબરૂ કેદીની તપાસ કરી જ્યુરી એ તેને નિરપરાધી ઠરાવ્યો ત્યારે શેશન જડજ કા. ૨૪૧ મુજબ તોહોમત રાખી આસેસર સાથે મળતા થઈ તોહોમતદાર ઠરાવ્યો તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે જ્યુરીએ ફેસલો કર્યા પછી તોહોમત નામામાં ફેરફાર કરવા શેશન જડજને અધિકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૯ સરકાર વિરુદ્ધ શેખઅલી ફકીરમમદ)

કોઈ માણસની પાસે કાંઈ શિક્કો પેહેલાં આવે તે વખતે તે એમ જાણતો ન હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે શિક્કો તે માણસે કોઈને ખરા દાખલ આપવો.

૨૪૧. કાંઈ ખોટો શિક્કો, ખોટો છે એમ જે સખસ જાણતો હોય પણ તે પોતાના કબજામાં લેતી વખતે તે ખોટો છે એમ જે સખસે જાણ્યું ન હોય તે સખસ અગર તે શિક્કો ખરા શિક્કા દાખલ કોઈ બીજા સખસને આપે, અથવા કોઈ બીજા સખસને તે ખરા શિક્કા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરે, તે સખસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા તે જેના જેવો ખોટો બનાવેલો હોય તે શિક્કાની કીમતની દસ ઘણી રકમ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

એક શીક્કા પાડનારો અ ખોટા કંપનીના રૂપીયા પોતાના સોબતી બ ને આપે, એટલા સારૂ કે તે તે રૂપીયા ચલાવે. બ તે રૂપીયા એક બીજા ચલાવનાર ક ને

વેચાતા આપે, અને ક તે ખોટા છે એમ જાણીને તે રૂપીયા વેચાતા લે. પછી કાંઈ માલ લેઈને તેની કીંમતમાં તે રૂપીયા ક ડ ને આપે, અને ડ તે ખોટા છે એમ ન જાણતાં લે. પાછળથી તે રૂપીયા લીધા પછી તે ખોટા છે એમ ડ ને ખબર પડે, અને ડ ત્યારપછી તે ખરા હોય એવી રીતે તે રૂપીયા કોઈને આપે, તો ડ ને ફક્ત આ કલમ મુજબ શીક્ષા થઈ શકે છે, પણ બ તથા ક એઓને, મુકદમાની કેફીયત મુજબ ૨૩૯ મી અથવા ૨૪૦ મી કલમ પ્રમાણે શીક્ષા થઈ શકે છે.

કોઈ શિક્કો કોઈ સખસની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યુ હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે સખસે તે ખોટો શિક્કો પાસે રાખવો.

૨૪૨. કાંઈ ખોટો શીક્કો પોતાના કબજામાં આવ્યો હોય તે વખતે તે ખોટો છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે ખોટો શીક્કો પોતાના કબજામાં રાખે તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ શિક્કો કોઈ સખસની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે શખસે તે ખોટો શિક્કો પાસે રાખવો.

૨૪૩. રાણીના શીક્કા જેવો ખોટો બનાવેલો કોઈ શીક્કો પોતાના કબજામાં આવ્યો હોય તે વખતે તે શીક્કો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કો પોતાના કબજામાં રાખે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટંકશાળમાં નોકર રહેલા માણસે કાયદામાં ઠરાવેલા વજન અથવા મેળવણીથી જુદાં વજન અથવા મેળવણીનો શિક્કો બનાવવો.

૨૪૪. બ્રિટિશ ઇંડીયા મધ્યે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળમાં જે માણસ નોકર રહેલો હોય, તે માણસ તે ટંકશાળમાંથી નીકળતો કોઈ શીક્કો તે શીક્કાનું વજન અથવા મેળવણી કાયદાથી કરી હોય તેથી જુદા વજન અથવા મેળવણીનો થાય એવા ઇરાદાથી અગર કાંઈ કામ કરે, અથવા જે કામ કરવાની તેને કાયદા મુજબ ફરજ હોય તે કામ કરવામાં કસુર કરે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયકથશે.

શિક્કા પાડવાનું હથિયાર કોઈ ટંકશાળમાંથી કાયદા વિરુદ્ધ લઈજવું.

૨૪૫. બ્રિટીશ ઇંડિયા મધ્યે કાયદા મુજબ સ્થાપેલી કોઈ પણ ટંકશાળ મધ્યેથી, કાયદેસર અખતિયાર વિના, જે માણસ કાંઈ શીક્કો પાડવાનું હથિયાર અથવા ઓજાર લેઈ જાય, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દગલબાજીથી અથવા બદદ્યાનતથી કોઈ શિક્કાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તેની મેળવણીમાં ફેરફાર કરવો.

૨૪૬. કોઈ પણ શીક્કા ઉપર જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદ્યાનતથી એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શીક્કાનું વજન ઓછું થાય, અથવા તેની મેળવણી બદલાય, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો.—કોઈ સખસ એક શિકાનો કાંઈ અંસ કોરી કાહાડે અને તે છેદમાં કાંઈ બીજી વસ્તુ મુકે, તો તેણે તે શીક્કાની મેળવણી બદલી એમ સમજવું.

દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી રાણીના શિક્કાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તેની મેળવણી બદલવી.

૨૪૭. રાણીના શીક્કાઓમાંના કોઇપણ શીક્કા ઉપર જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવી કાંઈ ક્રિયા કરે કે તેથી તે શીક્કાનું વજન ઓછું થાય અથવા તેની મેળવણી બદલાય, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શિક્કો બીજા શિક્કાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શિક્કાનું રૂપ બદલવું.

૨૪૮. કોઇપણ શિક્કા ઉપર જો કોઈ માણસ એવી કાંઈ કીયા કરે કે તેથી તે શિક્કાનું રૂપ બદલાય, અને તે એવા ઇરાદાથી કે તે શીક્કો કોઈ બીજા પ્રકારના શીક્કાને ઠેકાણે ચાલે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાણીનો કોઈ શિક્કો બીજા શિક્કાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શિક્કાનુ રૂપ બદલવું.

૨૪૯. રાણીના શિક્કાઓમાંના કોઈ પણ શીક્કા ઉપર જો કોઈ માણસ એવી કાંઈ કીયા કરે કે તેથી તે શીક્કાનું રૂપ બદલાય, અને તે એવા ઇરાદાથી કે તે શીક્કો કોઈ બીજા પ્રકારના શીક્કાને ઠેકાણે ચાલે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શિક્કામાં ફેરફાર થએલો છે એવું જાણીને જે શિક્કો પાસે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.

૨૫૦. કોઈ શખસના કબજામાં કાંઈ શીક્કો હોય, અને તે શિક્કા બાબત ૨૪૬ મી અથવા ૨૪૮ મી કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય અને તે શિક્કા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે સખસના કબજામાં તે શિક્કો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય, તે સખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શીક્કો કોઈ બીજા સખસને આપે, અથવા કોઈ બીજા સખસને તે શિક્કો લેવાને લલચાવવાની કોશીશ કરે, તો તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આ શિક્કામાં ફેરફાર થએલો છે એમ જાણીને રાણીનો જે શિક્કો પાસે રાખ્યો હોય તે શિક્કો આપવો.

૨૫૧. કોઈ સખસના કબજામાં કાંઈ શિક્કા હોય, અને તે શિક્કા બાબત ૨૪૭ મી અથવા ૨૪૯ મી કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, અને તે શિક્કા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે સખસના કબજામાં તે શિક્કો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તે સખસ અગર દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી તે શિક્કા કોઈ બીજા સખસને આપે અથવા કોઈ બીજા સખસને તે શિક્કો લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરે, તો તેને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સખસની પાસે કાંઈ ફેરફાર થએલો શિક્કો આવતી વખતે તેમ ફેરફાર થએલો છે એમ તેણે જાણ્યા છતાં તે પાસે રાખવો.

૨૫૨. જે શિક્કા બાબત ૨૪૬ તથા ૨૪૮ મી એ બે કલમોમાંની ગમે તે કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, તે શિક્કો દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય, અને શિક્કા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શિક્કો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સખસની પાસે કાંઈ ફેરફાર થએલો રાણીનો શિક્કો આવતી વખત તેમાં ફેરફાર થએલો છે એમ તેણે જાણ્યા છતાં તે પાસે રાખવો.

૨૫૩. જે શિક્કા બાબત ૨૪૭ મી, તથા ૨૪૯ મી એ બે કલમોમાંની ગમે તે કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરવામાં આવ્યો હોય, તે શિક્કો દગલબાજીથી અથવા દગો થાય એવા ઇરાદાથી કોઈ માણસના કબજામાં હોય અને તે શિક્કા બાબત તે ગુનોહ કરવામાં આવેલો છે એમ તે માણસના કબજામાં તે શિક્કો આવતી વખતે તેણે જાણ્યું હોય તો તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જે શિક્કો કોઈ માણસની પાસે પહેલા આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થએલો છે એમ તેણે જાણ્યું ન હોય તે શિક્કો તેણે બીજા તે ખરા શિક્કા દાખલ આપવો.

૨૫૪. જે શિક્કા બાબત કોઈ સખસ એમ જાણતો હોય કે એની ઉપર કલમ ૨૪૬, ૨૪૭, ૨૪૮, અથવા ૨૪૯ મીમાં લખ્યાં છે તેવાં કાંઈ ક્રીયા કરવામાં આવી છે, પણ જે શિક્કો તે સખસના કબજામાં આવતી વખતે તે બાબત તેવી કાંઈ ક્રીયા કરવામાં આવેલી છે એમ તેણે જાણેલું ન હોય, તે સખસ તો અગર કોઈ બીજા સખસને તે શિક્કો ખરા શિક્કા દાખલ, અથવા તે શિક્કો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શિક્કા દાખલ આપે, અથવા કોઈ સખસને તે શિક્કો ખરા શિક્કા દાખલ અથવા તે શિક્કો જે પ્રકારનો હોય તેથી જુદા પ્રકારના શિક્કા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરે તો તે સખસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે બદલેલો શિક્કો જે શિક્કાને ઠેકાણે ચલાવ્યો હોય અથવા ચલાવવાની કોશિશ કરી હોય તે શિક્કાની કીમતની દશ ગણી રકમ સુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે."

સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવો.

૨૫૫. મહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ સ્ટાંપ જે માણસ ખોટો બનાવે, અથવા જાણી બુઝીને તે ખોટો બનાવવાની ક્રિયાનો કાંઈપણ ભાગ કરે, તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—કોઈ સખસ એક પ્રકારના ખરા સ્ટાંપને બીજા પ્રકારના ખરા સ્ટાંપ સરખો દેખાતો કરીને ખોટો સ્ટાંપ બનાવે, તેણે આ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—એક રૂપીયાના સ્ટાંપને બદલે એક આનાનો સ્ટાંપ વાપરવો તે એક રૂપીઆનો સ્ટાંપ ખોટો બનાવ્યાનો ગુનેહો નથી. (મું. ડા. પ્ર. ૨૪૪)

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાના કારણસર કાંઈ હથિયાર અથવા સામાન પાસે રાખવો.

૨૫૬. મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ પોતાના કબજામાં કાંઈ હથિયાર અથવા સામાન રાખે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાના કારણસર હથિયાર બનાવવું અથવા વેચવું.

૨૫૭. મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાના કારણસર વાપરવાને વાસ્તે, અથવા તે કારણસર વાપરવાનો ઇરાદો કરેલો છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં જે માણસ કાંઈ હથિયાર બનાવે, અથવા તે બનાવવાની ક્રિયાનો કાંઇપણ ભાગ કરે, અથવા તે ખરીદ કરે, વેચે કે કોઇને આપે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી સ્ટાંપ ખોટા બનાવેલા વેચવા.

૨૫૮. ફલાણો સ્ટાંપ મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ્ટાંપ જેવો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને, અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં, જે માણસ તે સ્ટાંપને વેચે અથવા વેચવાનું કહે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવેલો પાસે રાખવો.

૨૫૯. ફલાણો સ્ટાંપ મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ્ટાંપ જેવો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણી, તેને ખરા સ્ટાંપ દાખલ વાપરવાના અથવા આપવાના ઇરાદાથી અથવા તે ખરા સ્ટાંપ દાખલ વાપરવામાં આવે એટલા માટે, જે માણસ તે સ્ટાંપ પોતાના કબજામાં રાખે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે ખરા દાખલ વાપરવો.

૨૬૦. ફલાણો સ્ટાંપ મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલા કોઈ સ્ટાંપ જેવો ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણીને જે માણસ તે સ્ટાંપને ખરા સ્ટાંપ દાખલ વાપરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારને હાનિ કરવાના ઇરાદાથી જે પર સરકારી સ્ટાંપ હોય, એવા કોઈ પદાર્થ ઉપરથી કાંઈ લખાણ ચેરી નાખવું, અથવા કોઈ લેખને માટે કાંઈ સ્ટાં

૨૬૧. જે પદાર્થપર મેહેસુલના કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો સ્ટાંપ લગાડેલો હોય તે પદાર્થ ઉપરથી જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે સ્ટાંપ વાપરેલો હોય તે લખાણ અથવા લેખ જે માણસ દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઇરાદાથી, ઉખાડી અથવા ચેહેરી નાખે, અથવા કોઈ સ્ટાંપ

પવાપરેલો હોય તે સ્ટાંપ તેલેખપરથીકાહાડીનાખવો. | કાંઈ બીજા લખાણ અથવા લેખને માટે વાપરવામાં આવે એટલા માટે જે લખાણ અથવા લેખને માટે તે સ્ટાંપ વાપરેલો હોય તે લખાણ અથવા લેખપરથી જે માણસ તે સ્ટાંપને કાહાડી નાખે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ઉપરની કલમમાં કહેલી બીના દગલબાજી અને સરકારને નુકશાન કરવાના હેતુથી થવી જોઈયે એક વખત વાપરેલા સ્ટાંપનો ફરી ઉપયોગ કર્યો એમ બતાવ્યા શિવાય અગરે તેવા અનુમાન શિવાય સરકારને નુકશાન કરવાનો ઇરાદો હતો એમ સીદ્ધ થતું નથી તેથી જો કોઈ શખસ એકાદ સ્ટાંપ કાગળ પર લખેલો મજકુર ખરડીને તે મજકુરને સ્ટાંપનું કારણ ન પડે એવો મજકુર લખે તો તેથી ગુન્હો થતો નથી. (મુ. કા. પ્ર. ૧૮૩)

કોઈ સરકારી સ્ટાંપ આગળ વાપરેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે પાછો વાપરવો. | ૨૬૨. મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઈ પણ સ્ટાંપ આગળ વપરાયલો છે એમ જાણ્યા છતાં, દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઇરાદાથી, જે માણસ કાંઈ પણ કારણસર તે સ્ટાંપ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સ્ટાંપ વાપરેલોછે એવી રીતની કાંઇ નીશાની છોલી નાખવી. | ૨૬૩. મેહેસુલનાં કારણસર સરકારે બાહાર પાડેલો કોઇપણ સ્ટાંપ વપરાએલો છે એમ દેખાડવા સારૂ તે સ્ટાંપપર કરેલી અથવા મારેલી કાંઈ પણ નિશાની, દગલબાજીથી અથવા સરકારને હાની કરવાના ઇરાદાથી, જે માણસ છોલી અથવા કાહાડી નાખે, અથવા જે સ્ટાંપ ઉપરથી એવી કાંઈ નિશાની છોલી અથવા કાહાડી નાખી હોય, એવો કોઈ સ્ટાંપ જે માણસ જાણી બુઝીને પોતાના કબજામાં રાખે, અથવા વેચે અથવા કોઇને આપે, અથવા એવો કોઈ સ્ટાંપ વપરાએલો જાણ્યા છતાં જે માણસ તે સ્ટાંપ વેચે, અથવા કોઇને આપે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૩ મો.

કાટલાં તથા માપ સંબંધી ગુન્હા બાબત.

તોળવાનું ખોટું યંત્ર દગલબાજીથી વાપરવું. | ૨૬૪. તોળવાનું કાંઇ પણ યંત્ર ખોટુંછે એવું જાણીને જે માણસ દગલબાજીથી વાપરે તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

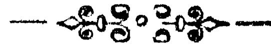
ખોટુંકાટલું અથવા માપ દગલબાજીથીવાપરવું. | ૨૬૫. જે માણસ કાંઈ પણ ખોટું કાટલું અથવા લંબાઇનું કે ભરતનું ખોટું માપ દગલબાજીથી વાપરે, અથવા એક કાટલાને અથવા લંબાઇના કે ભરતલનાં માપને તે છે તેથી કાંઈ જુદાં કાટલાં અથવા માપને ઠેકાણે દગલબાજીથી વાપરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટાં કાટલાં અથવા માપ પાસે રાખવાં. | ૨૬૬. તોળવાનું કાંઇ પણ યંત્ર, અથવા કાંઈ કાટલું, અથવા લંબાઇનું કે ભરતલનું કાંઇ માપ, ખોટુંછે એવું જાણીને, તથા તે દગલબાજીથી વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી, જે માણસ પોતાની પાસે રાખે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—મંજુર કરેલા માપ કરતાં વધારે માપનાં કાટલાં કોઈના કબજામાં હોય તો તેટલાજ ઉપરથી આ કલમ મુજબ ગુન્હો થતો નથી. તોહોમતનામામાં દગલબાજી ભરેલો ઇરાદો લખવો જોઇએ અને તે સાબિત પણ થવો જોઇયે. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૮૧ સરકાર વિ. દામોદર દયાલજી તા. ૨૭ જાનેવારી ૧૮૬૪)

ખોટાકાટલાં અથવા માપ બનાવવા, વેચવાં. | ૨૬૭. તોળવાનું કાંઇ પણ યંત્ર, અથવા કાંઈ કાટલું, અથવા લંબાઇનું કે ભરતલનું કાંઇ માપ ખોટુંછે એવું જાણીને જે માણસ બનાવે, વેચે, અથવા કોઇને આપે, એટલા સારૂ કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય અથવા એવું જાણીને કે તે ખરાને ઠેકાણે વપરાય એવો સંભવછે, તો તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૪ મો.

લોકોની તનદુરસ્તી, સલામતી, અનુકુળતા, લજ્જા તથા નીતિ સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

લોકાપકારકકૃત્ય. | ૨૬૮. જે સખસ એવું કાંઈ કામ કરે, અથવા એવી કાંઇ કાયદા વિરૂદ્ધ કસુર કરે, કે જેથી લોકને, અથવા જે માણસો પાડોસમાં રેહેતા હોય અથવા જેઓના કબજામાં ત્યાંહાં પાડોશમાં કાંઇ મિલકત હોય તે સર્વ માણસોને, કાંઈ સાધારણ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ થાય અથવા જેથી જે સખસોને કાંઇ સાર્વજનીક હક વાપરવાની જરૂર પડે તે શખસોને નુકશાન, અડચણ, ભય, અથવા દુઃખ થયા વિના રેહેજ નહી; તે સખસે લોકાપકારક કૃત્ય કરેયું એમ સમજવું.

કાંઈ સર્વોપકારક કૃત્યથી કાંઇ અનુકુળતા અથવા લાભ થતો હોય, તે તે સબબથી તે ગુનોહ માફ થઇ શકતો નથી.

ટીકા.—ક્રી. પ્રો. કો. ના બાબ ૨૦ પ્રમાણે (સ્થાનિક અપકારક વસ્તુ વીશેનો) પેસ્તર કામ ચાલેલું નહીં એવા સબબથી આ કલમ પ્રમાણે લોકાપકારક કૃત્ય વિશેની ફરિયાદનું કામ ચલાવવું એ કાયદેસીર નથી. (મુ. હા. તા. ૧૭ સપટેમ્બર ૧૮૬૯ સરકાર વિ૰ સુકલાલ વિગરે.)

નફા અથવા ફાયદાને સારૂ જે જુગારનું મકાન રાખવામાં આવેછે તેને "સાધારણ જુગાર ખેલવાનું મકાન" કહેવું. સર્વ લોકને કાંઈ ખરેખરી હરકત થાય છે એવા

ખુલ્લા સિવાય હરેક સખ્સ કે જુગાર રમનારાઓને પોતાના ઘરમાં લે તે સખ્સ તથા જે સખ્સો તેમાં જુગાર રમે તે સર્વ સખ્સો આ કલમના અર્થ પ્રમાણે લોકાપકારક કૃત્ય કરવાના ગુનેહેગાર થાયછે એવો ઠરાવ કરાતો નથી. (મુ.હા.તા. ૧ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦ સરકાર વિરૂદ્ધ હાડી, નાગજી વીગેરે.)

મુંબાઈના સને ૧૮૬૭ના આક્ટ ૭ ની કા. ૩૧ માં "અપકારક કૃત્ય કરે" એવા જે બોલ લખ્યા છે તેનો અર્થ આ કલમમાં જે "લોકાપકારક કૃત્યની" વાખ્યા આપીછે તેવો નથી પણ "અપકારક કૃત્ય કરો નહી" એવી જે લોકોને સામન્ય નોટીસ (ચેતવણી) આપેલી હોયછે તેમા "અપકારક કૃત્ય" એ બોલનો જે અર્થ થાયછે તેજ અર્થ સદરહુ કા. ૩૧ માં સમજવો.

જિંદગીને જોખમ પોહોચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું ગફલતીનું કામ.

૨૬૯. જે માણસ કાયદા વિરૂદ્ધ અથવા ગફલતથી એવું કાંઇ કામ કરે, કે જેથી જીંદગીને જોખમવાળા કોઈ રોગનો ચેપ પસરશે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવછે એમ તે જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જીંદગીને જોખમ પોહોચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું દ્વેષ બુદ્ધિનું કામ.

૨૭૦. જે માણસ દ્વેષબુદ્ધિથી એવું કાંઈ કામ કરે, કે જેથી જીંદગીને જોખમવાળા કોઇ રોગનો ચેપ પસરશે એવો સંભવ હોય, અને એવો સંભવછે એમ તે જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કલકત્તા મ્યુનીસીપાલિટીપર આ કલમ પ્રમાણે થયેલી ફરીયાદીમાં ઠરાવ કર્યો કે મ્યુનીસીપાલ કમીશનર એ પીનલકોડમાં કહ્યા પ્રમાણે સરકારી નોકર છે તો પણ જે લોકપર સરકારની મંજુરી સિવાય ફરિયાદ ચલાવવા માટેની મનાઈ છે તેમાં મ્યુનીસિપાલ કમિશનરનો સમાવેશ થતો નથી. સબબ કલકત્તા મ્યુનિસિપાલિટીપરની ફરિયાદ સરકારની મંજુરી લીધા સિવાય ચલાવવાનો મેજીસ્ટ્રેટને અધિકાર છે. (કા. હા. ક. લા. વા. ૩ પા. ૭૬૮)

રોગનાસબબથી દુર રહેવા સંબંધીની કાંઇ કાનુન ન માનવી.

૨૭૧. કોઈ વાહાણને રોગના સબબથી દુર રાખવા બાબતની અથવા તે સબબથી દુર રાખેલાં વાહાણોનો કિનારા સાથેનો અથવા બીજા વાહાણો સાથેનો વેહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસ્ત કરવા બાબતની, અથવા જે જગોમાં કાંઈ ચેપી રોગ ચાલતો હોય તે જગો તથા બીજી જગોની વચ્ચે વેહેવાર કેમ ચાલે તેનો બંદોબસ્ત કરવા બાબતની હિંદુસ્તાનની સરકારે, અથવા કોઈ પણ સરકારે, કરીને જાહેર કરેલી કોઇ કાનુન જે માણસ જાણીબુઝીને ન માને, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

વેચવાને ઇરાદે રાખેલી ખાવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં કાંઇભેળ કરવી

૨૭૨. કોઈ માણસ કાંઈ ખાવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં ભેળ કરે, એવી રીતે કે તેથી તે વસ્તુ ખાવાથી અથવા પીવાથી અવગુણ થાય, અને એવા ઇરાદાથી કે તે વસ્તુ ખાવાને અથવા પીવાને વેચવી; અથવા તે ખાવાને અથવા પીવાને વેચાશે એવો સંભવછે

એમ જાણ્યા છતાં તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

આવાની અથવા પીવાની અવગુણકારક વસ્તુ વેચવી.

૨૭૩. જે વસ્તુ અવગુણકારક કરેલી અથવા થયેલી હોય, અથવા ખાવા અથવા પીવા જોગ સ્થિતિમાં ન હોય, તેવી કાંઈ વસ્તુ ખાવા અથવા પીવાની વસ્તુ દાખલ કોઈ માણસ વેચે; અથવા વેચવાનું કહે, અથવા વેચવા મુકે, અને તે વસ્તુ ખાવામાં અથવા પીવામાં અવગુણકારક છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એ પ્રમાણે કરે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

વસાણામાં ભેળ કરવી.

૨૭૪. કોઈ માણસ કાંઈ વસાણામાં અથવા તઈયાર કરેલા ઔષધમાં કાંઈ ભેળ કરે, એવી રીતે કે તેથી તે વસાણાનો અથવા તઈયાર કરેલા ઔષધનો ગુણ ઓછો થાય, અથવા તેની અસર બદલાય, અથવા તે અવગુણકારક થાય, અને તેમાં તેવી કાંઈ ભેળ ન થઈ હોય એ પ્રમાણે તે કાંઈ દવાના કામને સારૂ વેચવી અથવા વાપરવી એવા ઇરાદાથી અથવા તેવાં કામને સારૂ તે વેચાશે અથવા વપરાશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તે એ પ્રમાણે કરે, તો તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ભેળ થએલાં વસાણાં વેચવાં.

૨૭૫. કાંઈ વસાણાનો અથવા તૈયાર કરેલા ઔષધમાં તેનો ગુણ ઓછો થાય, અથવા તેની અસર બદલાય, અથવા તે અવગુણકારક થાય, એવી રીતે કાંઈ ભેળ થએલી છે, એમ જાણીને જે માણસ તે વસાણું અથવા તઈયાર કરેલું ઔષધ, તેમાં ભેળ ન થઈ હોય એ પ્રમાણે, કાંઈ દવાના કામને સારૂ, વેચે, અથવા વેચવાનું કહે, અથવા વેચવા મુકે, અથવા કોઈ દવાખાનામાંથી આપે, અથવા જે સખસને તેમાં ભેળ થએલી ખબર ન હોય એવા કોઈ સખસ પાસે તે દવાના કામમાં વપરાવે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ વસાણાને તે જુદું અથવા વસાણું તઈયાર કરેલું ઔષધ હોય એરીતે વેચવું.

૨૭૬. કાંઈ વસાણું અથવા તૈયાર કરેલું ઔષધ, તે જુદું વસાણું અથવા તૈયાર કરેલું ઔષધ હોય એવી રીતે કાંઈ દવાના કામને સારૂ જે માણસ જાણી બુઝીને વેચે, અથવા વેચવાનું કહે, અથવા વેચવા મુકે અથવા કોઈ દવાખાનામાંથી આપે; તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સાર્વજનિક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી મેલું કરવું.

૨૭૭. કોઈ પણ સાર્વજનીક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી જે માણસ બુદ્ધિપુરવક બિગાડે અથવા મેલું કરે, એવી રીતે કે તેથી તે પાણી રોજ જે કામમાં વપરાતું હોય તે કામને સારૂ તે ઓછું લાયક

થાય તો તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમના અર્થ પ્રમાણે નદી એ એક સાર્વજનીક જહરો નથી. (મું.હા. તા. ૨ જુલાઈ ૧૮૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ પથા વિગેરે.)

આ કલમમાં "સાધારણ સર્વે લોકનો ઝરો કીંવા હોદ" એવાજ શબ્દછે તેમાં "નદી" નો સમાવેશ થતો નથી. અને એટલા માટે માછલાં પકડવા માટે નદીમાં ઝાડનાં પાંદડાં નાખવાં એ કામ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો નથી. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૩૮૩ સરકાર વિરૂદ્ધ હલધરપોરે અને બીજા.)

આ કલમમાં "સાધારણ સર્વે લોકનો ઝરો" એવાજ શબ્દછે તેમાં એકાદ નદીનો એક સરખો પાણીનો પ્રવાહ વેહેતો હોય તેનો સમાવેશ થતો નથી. (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૨૨૯ સરકાર વિ૦ વિટીઓકન વિગેરે).

હવાને તનદુરસ્તીમાં બિગાડ કરે એવી કરવી.

૨૭૮. કોઈ જગાની હવા જે માણસ બુદ્ધિપુર્વક બિગાડે, એવી રીતે કે તેથી તે જગાની પાડોસમાં ઘણું કરીને રેહેનારા અથવા ધંધો કરનારા અથવા કોઇ સરિયામ રસ્તા ઉપર ફરનારા સખ્સોની તંદુરસ્તીમાં બિગાડ થાય, તે માણસને પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની,શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરિયામ રસ્તાપર બેફીકરાઇથી હાંકવું અથવા સ્વારી કરવી.

૨૭૯. કોઈ સરિયામ રસ્તાપર જે સખ્સ કાંઈ ગાડી એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે હાંકે અથવા સ્વારી કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કોઇ બીજા સખ્સને બથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, તે સખ્સને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—નાથ વગરના બળદોથી જોડેલી ગાડી ફક્ત હાકવી એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બેફીકરાઇથી હાકવાનો ગુન્હો થતો નથી. (મુ. હા. તા. ૧૨ અગષ્ટ ૧૮૬૯ સરકાર વિ૦ ગણપતી સાલુંકે.)

આ કલમ વિરૂદ્ધનું તોહોમત ગાડીના માલીકપર નહી પણ ગાડી હાંકનારપર આવે છે. (કા. વી. રી. વા. ૧૪ પા. ૩૨).

બેફીકરાઇથી વાહાણ ચલાવવું.

૨૮૦ જે સખ્સ કાંઈ વહાણ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે ચલાવે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે, અથવા બીજા કોઈ સખ્સને બથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, તે સખ્સને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ઇજારદારે ઇજારો પુરો પાડવા ભાડે રાખેલો મછવો જોઈયે તેટલો નિયમ નહી રાખ્યાથી ઊંધો વળ્યો તેથી આ કલમ અને કા. ૧૦૯ મુજબ બેફીકરાઇ ભરેલી રીતે વાહાણ ચલાવવાના ગુન્હાને મદદગારી આપ્યાનો ગુન્હો સાબિત કર્યાથી ઠરાવ્યું કે વાહાણ સલામત રીતે ચલાવવા સારૂ જે કાંઈ જરૂર છે એવું તે ઇજારદારને માલુમ હતું અને જાણી જોઈને પુરૂ પાડ્યું નહી એમ બતાવવા કાંઈ પુરાવ નથી માટે તોહોમત રદ કર્યું (મુ. હા. તા. ૨૮ જુલાઈ ૧૮૭૦ સરકાર વિ. સખારામ ગોવીંદ).

ખોટું અજવાળું, નીશાણી, અથવા બોયું દેખાડવું.

૨૮૧. કોઈ માણસ કાંઈ ખોટું અજવાળું, અથવા નીશાણી અથવા બોયુ દેખાડે, એવા ઇરાદાથી કે તે દેખાડેથી કોઈ વાહાણ ચલાવનારો ઠગાય, અથવા ઠગાશે એવો સંભવ છે એવું જાણીને, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ઘણો ભારભરેલાં અથવા દેસતવાળાં વાહાણમાં ભાડું કરીને કોઈ સખ્સને જળ મારગે લઈ જવો.

૨૮૨. જે વાહાણ એવી હાલતમાં અથવા એટલું ભરેલું હોય કે તેમાં જનારા સખ્સની જિંદગી જોખમમાં રહે, તેવા કોઈ વાહાણમાં બેસાડીને ભાડાને સારૂ જે માણસ જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કોઈ સખ્સને જળમાર્ગે લઈ જાય અથવા મોકલે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—હોડી સારી હાલતમાં નહોતી, તેમાં એક ચીરો હતો છતાં તેમાં ૧૦૦ માણસ લઈ હોડી નદીમાં ચલાવ્યાથી તે ઊંધી પડી અને તેમાં ૭ માણસ બુડી ગયાં તેપરથી કેદીઓપર કા. ૩૩૬ મુજબ તોહોમત ઠરાવેલું તે રદ કરી હાઇકોરટે કા. ૨૮૨ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૩૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ખોડા જગાતા વીગરે).

સરિયામ રસ્તા અથવા વાહાણના રસ્તામાં ભય અથવા અડચણ કરવી.

૨૮૩. જે માણસ કાંઈ કામ કરવાથી અથવા પોતાના કબજા અથવા હવાલા માંહિલી કાંઈ મીલકતનો બંદોબસ્ત રાખવામાં કસુરે કરવાથી ખુસ્કીના અથવા તરીના કોઈ શરિયામ રસ્તામાં કોઇ શખ્શને ભય, અડચણ, અથવા નુકશાન કરે, તે માણસને બસે રૂપિયા સુધીના દંડની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—અનાજના કોઠારની યોગ્ય બવસ્થા નહી રાખ્યાથી બે માણસોનો જીવ ગયો તેથી કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખી તેને સજા કરી દંડની રકમમાંથી અરધી રકમ રૂ.૫૦) ની મરનારની વીધવાને આપવાનો ઠરાવ કર્યો તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે એવી રીતની રકમ આપી શકાતી નથી. (મુ હા.વા. ૭ પાને ૭૩ સરકાર વિ. શીવબશાપા).

એકાદ શેહેરમાંના રાહાદારીના રસ્તા ઊપર માંછલાં પકડવાની જાળ પાથરી હોય અને તેથી એકાદ માણસને હરકત થઇ તેવો પુરાવ થયો ન હોય તો તે સખ્સ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થતો નથી. (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૨૩૫ સરકાર વિ. બાદર માઇદીન.)

ઢોરોને જાહેર રસ્તાપર હાકી કાઢ્યાં પણ સાથે તેમના માલીક ના હોય તો તેના ઉપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે નહી (મ. હા. વા. ૮ પા. ૯.)

કાંઈ ઝેહેરી પદારથથી ગફલતી ભરેલી ચાલ.

૨૮૪. કાંઈ ઝેહેરી પદાર્થથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા કોઇ બીજા સખ્શને બથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માંહેના કાંઈ ઝેહેરી પદાર્થ સંબંધી, તે ઝેહેરી પદાર્થથી માણસની જીંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની

એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અગ્ની અથવા શીઘ્રજ્વાળા ગ્રાહી પદાર્થો સંબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.

૨૮૫. અગ્ની અથવા કાંઈ શીઘ્રજ્વાળાગ્રાહી પદાર્થથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કાંઈ બીજા સખ્સને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માહેના કાંઈ અગ્ની અથવા કાંઈ સીઘ્રજ્વાળાગ્રાહી પદારથ સંબંધી, તે અગ્ની અથવા સીઘ્રજ્વાળાગ્રાહી પદારથથી માણસના જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—લગ્ન વખતે દારૂ રસ્તાપર છોડયો, તેથી કરી ના માંડવાને અગ્નીથી કેટલુંક નુકશાન થયું. જો કે આ નુકશાન ફક્ત મીલકતનુંજ નુકશાન છે. તોપણ આ કલમ મુજબના નુકશાનમાં ફરીયાદીના મિલકતને ગેરકાયદેસર રીતે થયેલી નુકશાનીનો સમાવેશ થાયછે તેથી આ કલમ મુજબ તોહોમત તેનાપર રહી શકેછે (મું હા. વા. ૫ પાને. ૯૭ સરકાર વિ. નાથા લાલા.)

અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદાર્થ સંબંધી ગફલતીભરેલી ચાલ.

૨૮૬. અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કાંઈ બીજા શખસને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા માહેના અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઈ પદારથ સંબંધી, તે પદારથથી માણસની જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે. એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીના એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ગુન્હેગારના કબજા અથવા હવાલા માહેના કાંઈ સાંચા સંબંધી ગફલતી ભરેલી ચાલ.

૨૮૭. કાંઈ સાંચાથી જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા કાંઈ બીજા શખસને વ્યથા અથવા નુકશાન થશે એવો તે સંભવ દેખાય, અથવા જે માણસ પોતાના કબજા અથવા હવાલા માહેના કાંઈ સાંચા સંબંધી, તે સાંચાથી માણસની જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતું અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ઇમારતો તોડી પાડવા અથવા તેઓને મરામત કરવા બાબત ગફલતી.

૨૮૮. કાંઈ ઇમારત તોડી પાડવામાં અથવા તેને મરામત કરવામાં જે માણસ તે ઇમારત બાબત, તે ઇમારતના અથવા તેના કાંઈ ભાગના પડવાથી માણસની જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર

કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ જાનવર સં બંધી ગફલતી.

૨૮૯. જે માણસ પોતાના કબજા માંહેના કોઈ જાનવર સંબંધી તે જાનવરથી માણસની જિંદગીને કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, અથવા મહાબ્યથાનું કાંઈ સંભાવ્ય જોખમ થતુ અટકે, એવો બંદોબસ્ત રાખવામાં જાણીબુઝીને અથવા ગફલતીથી કસુર કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત સાબિત થવાને ફક્ત કસુર વિશેનો પુરાવોજ હોવો જોઈયે એમ નથી. પણ તે કસુરથી માણસના જીવને ધોકો પોંચ્યાનો કીંવા મહાબ્યથા થવાનો સંભવ હતો એમ સાબિત થવાને પૂરાવજોઈયે. (મ. હા. વા. ૩ પાને. ૩૩ (તા. ૮ અપરેલ ૧૮૬૭.)

અરજદારે પોતાનો ટટ્ટુ ગફલતે બાંધ્યાથી તે છુટયો. અને બજારમાં ઘણા લોક જમાવ થયા હતા ત્યાં દોડતો ગયો તેથી લોકોના હાથ પગને ઇજા થઈ માટે અરજદારને માજીસ્ટ્રેટ કા. ૨૮૯ પ્રમાણે શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ કલમ રાની જાનવરને લાગુ છે એટલુંજ નહીં પણ તે કોઈ પણ જાનવરને લાગુછે માટે તોહોમત કાયમ રાખ્યું. (કો. હા. ઈ. લા. વા. ૧૯ પાને ૧ ચંદનમલ અરજદાર.)

લોકાપકારક કૃત્ય ની શીક્ષા.

૨૯૦. જે બાબતને સારૂ બીજી રીતે શિક્ષા કરવાનું આ કાયદામાં ઠરાવ્યું નથી એ બાબતમાં જે માણસ કાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય કરે, તેને બસેં રૂપીયા સુધીના દંડની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—આ કલમ દંડ નહીં આપ્યા બદલ જે શિક્ષા કરવી તે સખત કેદની નહીં કરતાં આસાન કેદની કરવી જોઈયે (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૪૫ સરકાર વિરૂદ્ધ સંતુ લખાપા તા. ૧૭ જુન ૧૮૬૮.)

બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કૃત્ય જારી રાખવું.

૨૯૧. ફલાણું લોકાપકારક કૃત્ય તું ફરીથી કરીશ અથવા જારી રાખીશમાં એવી તાકીદ કરવાનો જે સરકારી નોકરને કાયદેસર અખતિયાર હોય તે સરકારી નોકર તેવી તાકીદ કીધા છતાં, જે માણસ તે લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી કરે, અથવા જારી રાખે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—લોકાપકારક કૃત્ય નહીં કરવાની ગુન્હેગારોને તાકીદ આપ્યા છતાં તેઓએ પોતાના એક ઘરમાં જુગાર એવી લોકોપકારક કૃત્ય જારી રાખ્યું તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે રાખેલા તોહોમતમાં ઠરાવ્યું કે ગુન્હેગારોએ તેઓનું ઘર ફાયદા વાસ્તે કીંવા નફા વાસ્તે જુગારીના અખાડા માટે રાખ્યાનો પુરાવો નથી તેથી કાયદેશર રીતે લોકોપકારક કૃત્ય કરવાના ઇરાદાથી ઘર રાખ્યું એમ થતુ નથી માટે તોહોમત અને શીક્ષા રદ કર્યા (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૭૪ સરકાર વિરૂદ્ધ હાલના ગગુ વીગેરે).

આ કલમ પ્રમાણે તાકીદ આપ્યા છતાં લોકોપકારક કૃત્ય જારી રાખ્યાથી તાકીદ આપનાર માજીસ્ટ્રેટે કામ ચલાવી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એ ગુન્હો માજીસ્ટ્રેટના અખિકારના અપમાનનો છે માટે તે માજીસ્ટ્રેટ શિક્ષા કરી શકે નહીં (મુ. હા. ધ. બા. વા. ૧ પા. ૩૩૯ સરકાર વિ. પરસાપા માહાદેવમાપા.)

બીભત્સ પુસ્તકો નું વેચાણ વગેરે. | ૨૯૨. કાંઈ બીભત્સ પુસ્તક, ચોપાનીયુ, કાગળ, ચિત્ર, તસ્વીર, પ્રતિમા અથવા આકાર, જે માણસ વેચે અથવા વેહેચે અથવા વેચવાને કે ભાડાને સારૂ પરદેશથી આ દેશમાં આણે અથવા છાપે, અથવા સર્વ લોકો જુએ એવી રીતે જાણી જોઇને દેખાડે, અથવા તેમ કરવાની કોસીસ કરે, અથવા તેમ કરવાનું કહે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અપવાદ—કાંઈ દેવસ્થાન મધ્યે અથવા ઉપર, અથવા મુર્તિઓને બેસાડવા સારૂ વપરાતા કોઈ રથ ઉપર, કોરેલી અથવા નકસી પાડેલી, અથવા ચીતરેલી, અથવા બીજી રીતે કાહાડેલી, અથવા ધરમ સંબંધી કાંઈ કારણસર રાખેલી કે વપરાતી, કોઈ પણ પ્રતિમાને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા—આ અને કા. ૨૯૪ પ્રમાણે મુકેલા તોહોમતના કામમાં તે અમુક વસ્તુ બતાવી અને અમુક શબ્દ બોલવામાં આવ્યા તે બિભત્સ છે એમ ખુલ્લી રીતે લખી તૈયાર કરવાં જોઈયે; અને તે કલમ પ્રમાણે તોહોમત સાબિત કરતી વખતે કોર્ટે કંઈ વસ્તુ બતાવી અને તે કયા શબ્દ બોલ્યો એ માજીસ્ટ્રેટે ખુલ્લી રીતે પોતાના ફેસલામાં લખવું જોઇયે. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૩૫૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ઊપેંદ્રોનાથ દાશ અને બીજાં.)

વેચવા અથવા દેખાડવા સારૂ બીભત્સ પુસ્તક કબજામાં રાખવું | ૨૯૩. ઉપલી કલમમાં લખ્યું છે તેવું બીભત્સ પુસ્તક અથવા તેવી બીજી કાંઈ વસ્તુ, વેચવા સારૂ, અથવા વેહેંચવા સારૂ, અથવા સઘળા લોકોને દેખાડવા સારૂ, જે માણસના કબજામાં હોશે, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—એકાદ પુસ્તકમાં જો એકજ વાક્ય બિભત્સ હોય તોપણ તે પુસ્તક ઇ. પી. કો. ની આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બિભત્સ પુસ્તક થાયછે.

ધર્મ સબંધી વાદ વિવાદના કામમાં જેટલું બિભત્સપણુ વાજબી હોય તેટલુંજ પુસ્તકમાં લખ્યું હોત તો આરોપીતનુ સંરક્ષણ થાત પણ આ પુસ્તકમાં અતિશય બિભત્સપણુ હોવાથી એનુ સંરક્ષણ થઈ શકતુ નથી (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૯૩૭.)

બીભત્સ ગીતો. | ૨૯૪. કાંઈ જાહેર જગામાં અથવા જાહેર જગાની પાસે જે માણસ કાંઈ બીભત્સ ગીત; અથવા લાવણી, અથવા શબ્દો ગાઈ, બોલી, અથવા ઉચ્ચારીને, બીજાઓને દુઃખ આપે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૨૯૪ અ—સરકારે હુકમ આપ્યો નહી હોય તેવી સોરતી કાહાડવા સારૂ કાંઈ આફીસર (એટલે કચેરી) અથવા જગા જે માણસ રાખશે તેને ઘણામાં ઘણી છ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા અથવા દંડ એ બેઉ શિક્ષા કરવી.

સોરતીની આફીસ રાખવી. | અને સરસ્હુ પ્રકારની હરકોઈ સોરતીમાં હરકાંઈ ટીકીટ અથવા લાટ અથવા નંબર અથવા અંક કાહાડવા બાબત અથવા તેને લાગતી વળગતી ફલાણી વાત બનશે તો ફલાણા માણસના ફાયદા સારૂ ફલાણી રકમ અથવા માલ આપવામાં આવશે અથવા ફલાણી વાત કરવામાં આવશે અથવા કરવા-

માં આવશે નહી એવા હરકોઈ ઠરાવ જે માણુસ પ્રસિદ્ધ કરશે તેને એક હજાર રૂપીયા સુધી દંડ કરવો" (સને ૧૮૭૦ આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા—આ આકટની કા. ૨૯૨ નિચે આપેલો ફેસલો જુઓ.

જાહેર જગ્યામાં લાવણીઓ ગાવાથી કેદીપર આ કલમ મુજબ તોહોમત મુકેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે લાવણીનું ગાયન બિભત્સ હોયછે એમ નથી પણ તે ઘણી વખત બિભત્સ હોયછે તોપણ આ કામમાં લાવણી બિભત્સ હતી એવું અનુમાન થતુ નથી માટે તોહોમત રદ કર્યું (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૨૫ સરકાર વિ. ગણુબીન કૃષ્ણ ગુરવ વીગરે.)

બાબ ૧૫ મો.

ધર્મ સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

કોઈ પણ જાતિના લોકોના ધરમને અપમાન કરવાના ઈરાદાથી કોઈ પુજાના ઠેકાણાને નુકશાન કરવું અથવા તેને ભ્રષ્ટ કરવું.

૨૯૫. જો કોઈ માણુસ કોઈ પુજાના ઠેકાણાનો અથવા જે પદાર્થને કોઈ પણ જાતિના લોકો પવિત્ર ગણતા હોય તે પદાર્થનો નાશ કરે અથવા તેને નુકશાન કરે કે ભ્રષ્ટ કરે એવા ઈરાદાથી કે તેમ કરીને કોઈ પણ જાતિના લોકોના ધર્મને અપમાન પોહોચાડવું, અથવા એવું જાણીને કે એ પ્રમાણે નાશ અથવા નુકશાન અથવા ભ્રષ્ટ કરવાથી કોઈ પણ જાતિના લોકો પોતાના ધર્મને અપમાન પોહોંચ્યું એમ સમજશે એવો સંભવ છે, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ધરમ સંબંધી મંડળીને અડચણ કરવી

૨૯૬. કોઈ પણ મંડળી દેવપુજન અથવા ધર્મ સંબંધી ક્રિયા કરવામાં કાયદા મુજબ રોકાએલી હોય, તેને જે માણસ બુદ્ધિપુરવક અડચણ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કબરસ્તાનવગેરેમાં વગર રજાએ જવું.

૨૯૭. કોઈ પણ સખસનું દીલ દુખવવાના ઈરાદાથી, અથવા કોઈ પણ સખસના ધર્મને અપમાન પોહોંચાડવાના ઈરાદાથી, અથવા એ કરવાથી કોઈ સખસનું દીલ દુખશે અથવા કોઈ સખસના ધર્મને અપમાન પોહોંચશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, કોઈ પુજાની જગામાં, અથવા કબરસ્તાનમાં, અથવા પ્રેતસંસ્કાર કરવા સારૂ અથવા મુરદાં મુકવા સારૂ જુદી કાહાડેલી જગામાં, જે માણુસ વગર રજાએ પ્રવેશ કરે, અથવા કોઈ પ્રેતનું અપમાન કરે, અથવા પ્રેતસંસ્કાર કરવા સારૂ મળેલા કોઈ સખસોને અડચણ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—અ, બ. ક અને ડ એઓ એક જમીનના કડકાના એકઠા માલીક હતા અને તે જમીનમાં મરણ પામેલા માણસને દાટવાનો તેમનો વહીવટ હતો. તે પ્રમાણે અ અને બ એ ડ ના એક મરણ પામેલા સબંધી માટે તે જમીનમાં એક ખાડો ખોદી તેને પુર્યો. તે ઠેકાણે બીજી ઘોરો હતી તેને હાથ લગાડેલો નહી તે છતાં માજીસ્ટ્રેટે તેમનાપર

આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકયું તેમાં હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત કેદીઉપર રહી શકતું નથી (મ. હા. કો. લા. વા. ૩ પા. ૧૭૮ જોબન મહમદ હકીમખાન વીગેરેના કામમાં.)

ધરમ સંબંધી કોઈપણ સખસનું દીલ દુખવવાના પાકા ઇરાદાથી કાંઈ શબ્દો બોલવા વગેરે.

૨૯૮. ધર્મ સંબંધી કોઈ પણ સખસનું દીલ દુખાવવાના પાકા ઇરાદાથી જે માણસ તે સખસ સાંભળે એમ કાંઈ શબ્દ બોલે, અથવા કાંઈ અવાજ કરે, અથવા તે સખસના દેખતાં કાંઈ ચાળા કરે, અથવા તે સખસની દ્રષ્ટિ પડે એમ કાંઈ પદારથ મુકે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૬ મો.

માણસના શરીર સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

જિંદગી સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

શિક્ષણીય મનુષ્યવધ.

૨૯૯. મોત આણવાના ઇરાદાથી, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવું કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી, કાંઈ કામ કરીને અથવા ફલાણું કામ કરેથી મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તે કામ કરીને, જે માણસ મોત આણે, તે માણસે શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ કરેચો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) મોત આણવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અ એક ખાડાની ઉપર લાકડીઓ ગોઠવીને ઘાસ પાથરે, અને તે જમીન મજબુત છે એમ માનીને ઝ તે પર ચાલતાં અંદર પડીને તેનો જીવ જાય, તે અ એ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ કરેચો એમ સમજવું.

(બ) ઝ એક ઝાડી પાછળ છે એવું અ જાણે છે બ ને એ વાતની ખબર નથી. હવે ઝ નું મોત આણવાના ઇરાદાથી, અથવા એથી ઝ નું મોત થશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અ બ ને તે ઝાડીમાં બંદુક ભરીને મારવાને લલચાવે, અને તે પ્રમાણે બ બંદુક મારીને ઝ નો પ્રાણ લે, તો એ ઠેકાણે બ કાંઈ ગુનાહનો તકશીરવાર નહી થાય એમ બની શકે છે, પણ અ એ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ કરેચો એમ સમજવું.

(ક) એક પક્ષીને મારીને તે ચોરી લઈ જવાના ઇરાદાથી તેને ગોળી મારવામાં અ એક ઝાડી પાછળ બેઠેલા બ નો જીવ લે, અને બ ત્યાં બેઠેલો છે એમ અ જાણતો ન હોય, તો એ ઠેકાણે અગર અ એક કાયદા વિરૂદ્ધ કામ કરતો હતો તોપણ તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુનાહનો તકશીરવાર નથી, કેમકે તેણે બ નો જીવ લેવાનો, અથવા જે કામથી મોત થવાનો સંભવ તેના જાણ્યામાં હોય એવું કાંઈ કામ કરીને મોત આણવાનો, ઇરાદો કરેચો નહી હતો.

ખુલાસો ૧ લો—જે શખ્સને કાંઈ રોગ, આધી, કે શરીરની અશકતતા થઈ હોય એવા કોઈ શખ્સને જે માણસ શરીરનું નુકશાન કરે, અને તેથી કરીને પેલા શખ્સનું મોત વેહેલું થાય તો તે માણસે તે શખ્સનું મોત આણ્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—જે ઠેકાણે કાંઈ શરીરના નુકશાનથી મોત થાય, તે ઠેકાણે જે સખસે તે શરીરનું નુકશાન કરેલું હોય તેણે તે મોત આણ્યું એમ સમજવું, પછી અગર બરાબર ઇલાજ કરેથી તથા હોંશિયાર હકીમની દવા કરેથી તે મોત થતું અટકી સકત એમ હોય તોપણ.

ખુલાસો ૩ જો—માનાં પેટ માંહેલાં બચ્ચાનું મોત આણવું તે મનુષ્યવધનો ગુનોહ નથી પણ કોઈ જીવતાં બચ્ચાંનો કાંઈ પણ ભાગ બાહાર નીકળ્યો હોય, પછી તે બચ્ચાંથી સ્વાસોસ્વાસ ન લેવાયા હોય અથવા તે પુરેપુરૂ જનમ્યું ન હોય તોપણ તે જીવતાં બચ્ચાનું મોત આણવું તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુનોહ થઈ શકે.

ટીકા—શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુન્હો થવાને ફક્ત ગુન્હાના કૃત્યથી જીવ જવો જોઈયે એમ નથી પણ તે કૃત્ય મોત આણવાના ઇરાદાથી કીધા તેથી મોત થશે એમ જાણીને કરેલો હોવો જોઈયે. દરેક માણસ કાંઈ પણ કૃત્ય કરે તો તેથી થવાના પરીણામની તેને માહીતી છે એમ અનુમાન કરવામાં આવેછે તેથી તેવું કરતાં તેવું પરીણામ કરવાનો તેનો ઇરાદો હતો એમ સિદ્ધ થાયછે. પરંતુ તોહોમતવાળાને તેની માહીતી નહોતી એમ સાબિત કરવામાં આવે તો તે અનુમાન રદ થાયછે (મે. કા. પૃ. ૨૧૧-૨૧૨.)

કેદીએ બંદુક ઉપર ટોટી ચડાવેલી નહી છતાં તે ચડાવેલી છે એમ સમજી ખુન કરવાના ઇરાદાથી કોઇ એક માણસપર બંદુક તાકી પણ તેને ઘોડાની કળ દબાવતાં આવડી નહી તેથી તેનાપર કા. ૩૦૭ મુજબ તોહોમત રહી શકતું નથી પણ કા. ૨૯૯ તથા ૩૦૦ ની સાથે કા. ૫૧૧ મુજબ તોહોમત રહી શકેછે કારણ કે જેને મારવા બંદુક તાકી તેને મોત થશે એમ તે જાણતો હોવો જોઈયે. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૭ સરકાર વિરૂદ્ધ ફ્રાનસીસ ફ્યાસડી.)

આ કલમ અને કા. ૩૦૭ તથા ૩૨૪ મુજબનાં વૈકલ્પિક તોહોમતપરથી તોહોમતવાળાપર સાબિત થયાથી તેને શિક્ષા કરી તે પુરી થયે સારી ચાલનો મુચરકો એક વર્ષની મુદતનો લખી આપવા ઠરાવ કરેલો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં સુલેહ રાખવાનો મુચરકો લેવો જોઈયે; સારી ચાલનો લેવો જોઈયે નહી. (મું. હા. તા. ૨૩ ફેબરૂઆરી ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂદ્ધ આવણ સુબાજી.)

કેદીએ પોતાની બઇરીને નિચે પાડી તેની છાતીપર એક ગડદો માર્યો અને તેના જડબાપર બે યા ત્રણ ગડદા માર્યા તેથી તેના ડોકામાંથી લોહી વેહેવા લાગ્યુ તેથી થોડા વખત પછી તે તરત મરી ગઈ તેથી તેનાપર ખુનનું તોહોમત સાબિત કર્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે બઇરીનો જીવ લેવાનો ઇરાદો તેના ધણીનો નહોતો અને તેને જે દુઃખ થયું હતું તે સાધારણ રીતે હમેશ પ્રમાણે જીવ જવા જોગ નહોતું. માટે કેદીએ કરેલો ગુન્હો ખુન નહી છતાં શિક્ષણીય મનુષ્ય વધછે. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૩૪૨ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોવિંદ.)

ખુનના તોહોમત બદલ મોતની સજા થયાથી તે કાયમ થવા હાઇકોર્ટમાં કામ મોકલ્યુ હોય તેમાં તે કોર્ટને એમ જણાય કે દાખલ થયેલા પુરાવા ઉપરથી ખુન નહી પણ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુન્હો સાબિત થવા જોગ કામછે તોપણ જો અપીલ થઈ ન હોય તો હાઇકોર્ટ તે તોહોમત ફેરવી શકે નહી (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૬૩૯ સરકાર વિરૂદ્ધ બાળાપા વિગરે.)

એક આઠ નવ વરશની છોકરી કે જેને અટકાવ આવ્યો નહોતો તે છોકરીને તેનો

ખોપ તેનો ધણી કે જે આરોપીત છે તેને બેર મુકવા માટે લઈ ગયો. પરંતુ રાત્રે તે છોડીને તેના ધણીની બીક લાગ્યાથી છોકરી ઘરમાંથી બાહાર નિકળી અને એક હોડીમાં જઈ બેઠી તે હોડી પાણીમાં કુબી પણ છોડી તરવા લાગી તેથી તે છોકરીનો સસરો તેની પાછળ તરવા પડ્યો અને તે છોકરીને બાહાર કહાડી એટલે તે છોકરીને તેનો ધણી (આરોપિત) ઘરમાં લઈ ગયા અને પછી ઉઘાડે પગે તે છોકરીની પીઠમાં એક લાત મારી તેથી કરીને તે જમીનપર પડી અને મરી ગઈ તેથી કેદીપર કા. ૩૦૪ આ મુજબ તોહોમત મુકલું તેમાં ઠરાવ્યું કે શકનીવાન સર્ગીરે છોકરીના પેટમાંનાં આંતરડાં તુટી જશે એવા પ્રકારે તેને લાત મારવી એ કૃત્ય તે માણસને પોતાના કૃત્યથી બીજાનો જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહીત છતાં તેણે કર્યું એમ સમજવું તેથી કેદીપર કા. ૩૦૪ આ મુજબ તોહોમત નહીં રહેતાં શિક્ષાણીય મનુષ્યવધ જાણીબુજીને કર્યાનું તોહોમત રહેછે. (કા. હા. બ. લા. વા. ૪ પાને ૭૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ બેતમંદી મંદલ).

એક માણસને તેની બૈનની પથારીમાં સુતેલો કેટલાક માણસે જોયાથી તેમણે તેને માર માર્યો તેથી તે ગુજરી ગયો તે કામનો ગુન્હો શિક્ષાણીય મનુષ્યવધનો ઠરાવ્યો. (કલ. હા. વા. ૪ પા. ૩૮.)

પોતાની સ્ત્રી સાથે છીનાળુ કરતાં નજરે જોયાથી તે કૃત્ય કરનારને મારી નાખવો એ ગુન્હો શિક્ષાણીય મનુષ્યવધનો છે. (ક. હા. વા. ૧ પા. ૧૭).

ખુન. | ૩૦૦. નિચે બાતલ કરેલી બાબતો મુકી દઈને બીજી સરવ બાબતોમાં શીક્ષાણીય મનુષ્યવધને ખુન સમજવું, પણ ક્યારે કે જો જે કામથી મોત થાય તે કામ મોત આણવાના ઇરાદાથી કર્યું હોય, તો અથવા,

૨ જી. કોઈ શખસને જેથી તે શખસનું મોત થવાનો સંભવ તકશીરવાર માણસ જાણતો હોય એવું કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તે કામ કર્યું હોય, તો, અથવા—

૩ જી. કોઈ શખસને કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી તે કામ કર્યું હોય અને તે ઇરાદો કરેલું શરીરનું નુકશાન એવા રીતનું હોય કે ચાલતાં સૃષ્ટીક્રમ પ્રમાણે મોત કરવાને તે સમરથ હોય, તો, અથવા—

૪ થી. તે કામ એવું તુરત ભયંકર છે કે તેથી સો વસા મોત અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ છે એવું શરીરનું નુકશાન થશેજ, એમ તે કરનાર શખસ જાણતો હોય અને મોત આણવાના અથવા ઉપલા પ્રકારના નુકશાનના જોખમમાં પડવા કાંઈ કારણ વિના તે સખસ તે કામ કરે, તો.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ને મારી નાંખવાના ઇરાદાથી અ તેને ગોળી મારે, અને તેથી ઝ મરી જાય; તો અ એ ખુન કર્યું, એમ સમજવુ.

(બ) ઝ ને એવો રોગ થએલો છે કે એક સપાટો મારેથી તેનું મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણયા છતાં અ તેને શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી સપાટો મારે, અને તે સપાટાથી ઝ મરી જાય, તો, અગર ચાલતા સૃષ્ટિક્રમ પ્રમાણે સારી તંદુરસ્તીવાળા સખસનું મોત આણવાને તે સપાટો સમર્થ ન હોયે તો પણ, અ ખુનનો તકસીરવાર છે. પણ ઝ ને કાંઈ રોગ થયલો છે એમ ન જાણતાં અગર અ તેને એક એવો સપાટો મારે કે તેથી ચાલતા સૃષ્ટિક્રમ પ્રમાણે સારી તંદુરસ્તીવાળા સખસનું મોત ન થાય, તો એ ઠેકાણે, અગર તેનો ઇરાદો શરીરનું નુકશાન કરવાનો હોય

તોપણ, જો મોત આણવાનો અથવા જેથી ચાલતી સૃષ્ટિક્રમ પ્રમાણે મોત થાય એવું શરીરનું નુકશાન કરવાનો ઇરાદો કરેલો નહી હોય તો, અ ખુનનો તકસીરવાર છે એમ સમજવું નહી.

(ક) અ ઇરાદાથી ઝ ને એક તલવાર અથવા ડાંગથી જખમ કરે એવું કે તેથી ચાલતા સૃષ્ટિક્રમ પ્રમાણે માણસનું મોત થાય, અને ઝ તે જખમથી મરી જાય, તો, એ ઠેકાણે અગર તેણે ઝ નું મોત આણવાનો ઇરાદો ન કરેલો હોય તો પણ અ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

(ડ) લોકોનું એક ટોળું મળેલું છે તેમાં વગર કારણે અ એક ભરેલી તોપ છોડે, અને તેથી તેઓમાંના એક જણનો જીવ જાય, તો અગર ફલાણા શખસનો જીવ લેવો એવો તેણે આગળથી વિચાર પુરવક ઇરાદો ન કરેલો હોય તોપણ, અ ખુનનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ક્યારે ખુન નથી.

અપવાદ ૧ લો—ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થવાથી જેની પોતાનો જીવ વશ રાખવાની શક્તી ગઇછે એવી અવસ્થામાં છતાં કોઇ માણસ તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર શખસનું મોત આણે, અથવા ભુલથી કે હતેફાકન કોઇ બીજા શખસનું મોત આણે, તો તે શીક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

ઉપલા અપવાદમાં નીચેની શરતો લાગુ પડે છે:—

પહેલી.—કોઇ શખસને મારી નાખવા અથવા કાંઇ હાની કરવા સારૂ બહાનાં દાખલ તે ક્રોધ ગુનેહગારે માગી આણેલો અથવા બુદ્ધિપુર્વક ઉત્પન્ન કરેલો ન હોવો જોઇએ.

બીજી.—કાયદા મુજબ, અથવા સરકારી નોકરીનો અખતીયાર અમલમાં લાવતાં કોઇ સરકારી નોકરે, કરેલી કાંઇ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થએલો ન હોવો જોઇએ.

ત્રીજી.—ખાનગી બચાવનો હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતાં કરેલી કાંઇ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થએલો ન હોવો જોઇએ.

ખુલાસો—તે ક્રોધ એવો ભારે તથા આકસ્મીક હતો કે તેથી તે ગુનોહ ખુન થઇ શકે નહી, એ હકીકતની બાબત છે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય એવું કાંઇ કામ અ એ કરવાથી ક્રોધાધીન થઇને તે અવસ્થામાં અ ઝ નું છોકરૂ ય છે તેને ઇરાદાથી મારી નાંખે, તો તે ખુન સમજવું, કેમકે તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થવાનું કામ તે છોકરાએ કરયું નથી અને તે ક્રોધથી થએલું કાંઇ કામ કરવામાં હતેફાકન અથવા કમનશીબથી તે છોકરાનું મોત થયું નથી.

(બ) અ ને ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ઉત્પન્ન થાય એવું કાંઇ કામ ય કરે, અને તેથી ક્રોધ ચહડીને અ ય ની ઉપર એક પિસ્તોલ છોડે, અને પાસે ઊભેલો પણ નહી દીઠેલો ઝ તેથી મરી જાય, પણ તેને મારી નાખવાનો અ એ ઇરાદો ન કરેલો હોય, તથા પોતાને હાથે તેનું મોત થવાનો સંભવ પણ અ એ જાણ્યો ન હોય, તો એ ઠેકાણે અ એ ખુન નહી, પણ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરેલો એમ સમજવું.

(ક) અ ને એક નાજરનો સિપાઇ ઝ કાયદા મુજબ પકડે, અને તે પકડવાથી આક-

સ્મીક તથા ભારે ક્રોધ ચહડીને **અ** ઝ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું, કેમકે ક્રોધ જે ઉત્પન્ન થયો તે એક સરકારી નોકરે પોતાનો અખતિયાર અમલમાં લાવતાં કરેલી વસ્તુથી ઉત્પન્ન થયો.

(ડ) એક ઝ માજીસ્ત્રેટની આગળ **અ** સાહેદ દાખલ હાજર થાય, અને ઝ એ પ્રમાણે બોલે, કે **અ** ની જુબાનીમાંનો એક શબ્દ પણ હું માનતો નથી, તથા **અ** એ ખોટી સાહેદી પુરી છે. અને એ શબ્દ સાંભળીને આકસ્મિક ક્રોધ ચહડીને **અ** ઝ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું.

(ઈ) ઝ નું નાક ખેંચવાની **અ** કોશિશ કરે અને તેને તેમ કરતાં અટકાવવા સારૂ, ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવીને, ઝ **અ** નો હાથ પકડે તેથી આકસ્મિક તથા ભારે ક્રોધ ચહડીને **અ** ઝ ને મારી નાખે, તો એ ખુન સમજવું. કેમકે ક્રોધ જે ઉત્પન્ન થયો તે ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કરેલી વસ્તુથી ઉત્પન્ન થયો.

(ફ) ઝ બ ને મારે, તેથી બ ને ભારે ક્રોધ ચહડે, અને તે ક્રોધનો ફાયદો લેવાના ઇરાદાથી તથા તેની પાસે ઝ ને મારી નાખવાના ઇરાદાથી એક પાસે ઉભેલો માણસ **અ** તે કારણસર બ ના હાથમાં એક છરી આપે, અને તે છરીએ વતી બ ઝ ને મારી નાખે તો એ કદાચ બ એ માત્ર શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કર્યો એમ થઈ શકે, પણ **અ** તો ખુનનો તકસીરવાર છે એમ સમજવું.

અપવાદ ૨ જો—કોઈ માણસ શુદ્ધબુદ્ધિએ શરીર અથવા મિલકતના ખાનગી બચાવનો હક અમલમાં લાવતાં કાયદાએ તેને આપેલા અખતીયારની હદના બાહાર જાય, અને, આગળ વિચાર કરયા વિના, તથા તે બચાવ કરવામાં જરૂર કરતાં વધારે હાનિ કરવાના ઇરાદા વગર જે શખસની સાહામાં તે બચાવનો હક અમલમાં લાવતો હોય તે સખસનું મોત આણે, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

દ્રષ્ટાંત.

અ ને મહાવ્યથા ન થાય એવી રીતે ઘોડાની ચાબુકથી તેને મારવાની ઝ કોશિશ કરે, **અ** એક પીસ્તોલ ખેંચી કાહાડે, ઝ હુમલામાં જારી રેહે. મને ચાબુકનો માર પડતો બીજા કોઈ ઇલાજથી અટકાવશે નહી એવું શુદ્ધબુદ્ધિએ માનીને **અ** ગોળી મારીને ઝ નો પ્રાણ લે, તો **અ** એ ખુન નહી, પણ માત્ર મનુષ્યવધ કરયો એમ સમજવું.

અપવાદ ૩ જો—કોઈ માણસ સરકારી નોકર હોય અથવા સરકારી ઇનસાફનો વધારો કરવાને કામ કરનારા કોઈ સરકારી નોકરને સહાય કરતો હોય તે માણસ કાયદાએ તેને આપેલા અખતિયારની હદની બહાર જાય, અને સરકારી નોકર દાખલ પોતાની ફરજ બરાબર રીતે બજાવવાને સારૂ પોતે જે કામને શુદ્ધબુદ્ધિએ કાયદેસર તથા જરૂર માનતો હોય એવું કાંઈ કામ કરવાથી તે મોત આણે, પણ જે સખસનું મોત થાય તે સખસની ઉપર તેનો કાંઈ દ્વેષભાવ ન હોય, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

અપવાદ ૪ થો—આગળ વિચાર કરયા વિના એકાએક ઝગડો થઈને ઘણો ક્રોધ ચહડ્યો હોય તેવામાં એકાએક મારા મારી થઈને, શિક્ષણીય મનુષ્યવધ થાય, અને તે ગુનોહ કરનારે કાંઈ ગેરવ્યાજબી ફાયદો લીધો ન હોય, અને તે ઘાતકી રીતે અથવા નવાઈની રીતે ચાલ્યો ન હોય તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

ખુલાસો—એવી બાબતમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર કોણ, અથવા પેહેલો હુમલો કરનાર કોણ, એ વાત કાંઈ જરૂરની નથી.

અપવાદ ૫ મો—જે સખસનું મોત થયું હોય તે સખસ અઢાર વર્ષથી વધારે ઉમરનો છતાં તેણે પોતાની રજામંદીથી પોતાનું મોત થવા દીધું હોય, અથવા મોતનું જોખમ માથે લીધું હોય, તો તે ઠેકાણે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ખુન નથી.

દૃષ્ટાંત.

ઝ હરાડ વર્ષથી ઓછી ઉમરનો એક સખસ છે તેને ઉશ્કેરીને અ બુદ્ધિપુર્વક તેની પાસે આત્મઘાત કરાવે, તો એ ઠેકાણે ઝ ની નાની ઉમરના સબબથી ઝ પોતાનું મોત થવા બાબત પોતાની રજામંદી આપવાને અશકત, માટે અ એ ખુન કરવામાં મદદગારી કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ખુનનો ગુન્હો ક્યારે થાય છે તે સ્પષ્ટ પણ જણાઈ આવવાને સારૂ મદ્રાસહાઇકોરટે મ. લા. વા. ૨ પા. ૧૨૨ મે સરકાર વિરૂદ્ધ બોગઈના કામમાં તા. ૨૩ જાનેવારી ૧૮૬૫ને રોજ કરેલો ફેસલો કેટલેક દરજે ઉપયોગી થઈ પડે એવો છે જેની મતલબ નીચે છે.

આ કામના બે કેદી પોતાના ખેતરની પાળો દુરસ્ત કરતા હતા તે વખતે બે રબારીઓ પોતાનાં કેટલાંક બકરાં તે ખેતરમાંથી લઈ ગયા તેમાં કેટલાંક બકરાં તે પાળપર ચઢ્યાં તેથી પોતાની પાળો બગડશે એમ તે કેદીઓને જણાવાથી તેઓએ રબારીઓને ગાળાગાળી કરી અને માર પણ માર્યો. તે વખતે બે રબારીમાંના એકનો બાપ અને એક બીજો સખસ ત્યાંહાં આવી પોહોંચ્યા એટલે તે બાપે પોતાના છોકરાને પકડી લીધા અને કેદીઓને કહ્યું કે કેમ મારોછો? તથા તે બાપે કેદીઓને કેટલીક ગાળાગાળી પણ કીધી. તે વખતે બે કેદીમાંના એકે તે બાપને એક જબરી લાકડી મારી જેથી તે મરી ગયા.

તે કામમાં એક કેદીપર ખુનનું અને બીજાપર તેમાં મદદ કર્યાનું તોહોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવવામાં આવ્યું કે.

"સરકારી વકીલે સરકાર તરફથી એમ તકરાર કરીછે કે કેદીને ક્રોધ ચઢવાને કારણ થયું હતું કીંવા નહીં એ વાતનો નિર્ણય કરતી વખતે મરનાર ત્યાંહાં આવ્યા અગાઉ જે જે વાત થઈ હતી તેનો વિચાર કરવા જરૂર નથી, કારણ કે મરનારે પ્રવેશ કર્યા નહોતો કીંવા પોતાના પુત્રને શરીરપર જવાનો ગુન્હો કરવાને ઉતેજન કર્યું નોહોતું. કા. ૩૦૦ માં જે ક્રોધ ચઢવાનું કારણ કહ્યું છે તે જે માણસ મરણ પામે તેનાથી ઉત્પન્ન થયો કીંવા તેના કહેવાથી થયેલા કૃત્યથી ઉત્પન્ન થયો હોવો જોઇએ અને તેથી મરનાર ત્યાંહાં આવ્યા પછી તેણે જે ગાળાગાળી કરી તેજ બીના કેદીને ક્રોધ ચડવાને કારણ થયું હતું એમ જો કલ્પના કરીએ તો સદરહુ કલમના અર્થ પ્રમાણે ક્રોધ ચડવાને બસ અને વાજબી કારણ છે એમ અમને જણાય છે.

ક્રોધ ચડવાને જે કારણ થયું છે, તેથી તે માણસના દેહનું ભાન નહી હતું એટલુંજ જોવું જોઇયે. અને તેનો નિર્ણય કરવા માટે કેદીને જે વખતે ક્રોધ ચડવાને કારણ થયું તે વખતની તેના મનની સ્થીતી કેવી હતી તે બદલનો પુરાવો લેવો. આ કામમાં મરનારે કેદીને ઘણી ખરાબ ગાળો દીધી હતી અને વળી તે તેના છોકરાએ કેદીને પેહેલાં ક્રોધ ચડવાનું કારણ ઉત્પન્ન કર્યા પછી દીધી. તેથી કરીને કેદીને તેના દેહનું ભાન રહ્યું નોહોતુ એમ બરોબર દેખાય છે માટે તેનાપરનો ગુન્હો ખુનનો નહી ઠરાવતાં શિક્ષિણીય મનુષ્ય વધનો ઠરાવીયે છીયે".

બે ટોળામાંના ઘણા લોકોએ પોતાની પાસે પ્રાણઘાતક હથીયાર લઈ જાણીબુજીને દગો

કર્યો તેમાં એક માણસ માર્યો ગયો. તે પીકી વેળનો હતો એમ પુરાવથી દેખાય છે. અને જે ટોળામાંનો તે માણસ છે તે ટોળાના વિરૂદ્ધ ટોળાએ અયોગ્ય રીતે કામ ચલાવ્યાથી તે મુઓ નથી એમ દેખાય છે તો તે ગુન્હો ખુનનો નથી પણ ખુન નહી એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો છે. (જુઓ આજ કલમનો અપવાદ ૫). (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૧૫૪ સરકાર વિ૦ સમશેરખાન વિગેરે).

બાઈ રતને પોતાના ધણીનું તેના એક યાર દાદાભાઈ સાથે રહી ખુન કર્યું તેથી તે ગુન્હા બદ્દલ બાઈ રતનને મોતની શિક્ષા કરી તેમાં અપીલ થયાથી ઠરાવ્યું કે બાઈ રતને ગુન્હો કર્યાની કબુલાતજ માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ આપીછે તેને સેશનમાં કમિટ કરવાનો હોવા તેની પોતે તપાસ કરવાનો તે માજીસ્ટ્રેટને અધિકાર નહોતો તેમજ કબુલાત નિચે આરોપિતની સહી યા નિશાન પણ નથી તેથી તે કબુલાતનો મજકુર પુરાવામાં લેવાતો નથી માટે રતનને દોષ મુક્ત કરી (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૧૬૬).

ખુનના તોહોમતમાં કેદીની લેવાયલી કબુલાત સવાલ જવાબના રૂપમાં નહોતી માટે તે પુરાવામાં લેવા જોગ નથી એમ ઠરાવ્યુ (મુ. હા. વા. ૧૦ પા. ૪૬૭)

ખુનના તોહોમત બદલ અપાયલા ફેસલામાં એમ લખ્યુ હતું કે "જે મેં નિર્ણય કર્યોછે તે કામમાંના પુરાવાથી બરોબર છે કીવા નહી એ બદલ મને સંશયછે." તેમાં ઠરાવ્યુ કે ન્યાયખાતાના અમલદારે પોતાના ફેસલામાં એમ લખવું બરોબર નથી. (અલા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પાને. ૫૩ સરકાર વિરૂદ્ધ નંદા).

જે શખ્સનું મોત આણવું ધારચું હોય તેથી કોઈ જુદા શખ્સનું મોત થાય, તો તે શિક્ષણીય મનુષ્યવધ વિષે.

૩૦૧. જે વસ્તુથી મોત આણવાનો ઇરાદો કરેલો હોય, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ પોતાના જાણવામાં હોય, એવી કાંઈ વસ્તુ કરવાથી અગર કોઈ શખ્સ જેનું મોત આણવાનો તેણે ઇરાદો નહી કરેલો હોય અને જેનું મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં પણ ન હોય, એવા કોઈ શખ્સનું મોત આણીને શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરે, તો જે સખસનું મોત આણવાનો તેણે ઇરાદો કરેલો હોય, અથવા જેનું મોત પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં હોય તે સખસનું અગર તેણે મોત આણ્યું હોત, તો તે જે પ્રકારનો શિક્ષણીય મનુષ્યવધ થાત, તેજ પ્રકારનો તે ગુનેહગારે કરેલો મનુષ્યવધ છે એમ સમજવું.

ટીકા.—જે માણસને મારી નાખવાના ઇરાદાથી કેદીએ જીવ લેનારા હથીયારવડે ઘા માર્યો તેથી ઇરાદા કરતાં જુદો માણસ મરી ગયો. સદરહુ મરનારને મારી નાખવાનો ઇરાદો કેદીએ નહી કર્યા છતાં તેનાપર ખુનનું તોહોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યુ કે કેદીનો હેતુ મરનારને મારવાનો નહોતો તોપણ જે ઘાથી પોતે ધારેલા માણસનો જીવ જશે એમ તેને માહીત હતું છતાં તેવીજ રીતના ઘાથી મરનારનો જીવ ગયો તો તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત રહી શકેછે (કા. હા. વા. ૮ તા. ૨૯ અકટોબર ૧૮૬૭).

ખુનની શિક્ષા. | ૩૦૨. જે માણસ ખુન કરે, તેને મોતની, અથવા જીવતા સુધી સમુદ્રપારની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—એક જમીન કકડા બાબત બે ટોળીયોના વચમાં તકરાર થઈ તેમાં મારામારી થઈ તેમાં એક ગોળીમાંથી એક માણસ મરણ પામ્યો તેથી તે મારનારની ટોળીના કેટલાક માણસને પકડ્યા તેઓ પર કા. ૩૦૦ ના અપવાદ ૪-૫ મુજબ શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું તોહોમત આવે એમ સેશન જડજનો અભિપ્રાય હોવાથી હાઇકોરટે ઠરાવ્યુ કે એ ગુન્હો કા. ૩૦૨ અને ૧૪૯ મળીને થયોછે માટે તે પ્રમાણે તોહોમત રાખવું. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૩૧ સરકાર વિરૂદ્ધ રહીમુદીન વીગેરે).

જે માણસનું ખુન થયુ તેનું મડદુ જડયું નહી તો તેટલાં ઉપરથી આરોપિત ઉપરે ખુનના તોહોમતની સાબિતી કરવાને ના કબુલ કરવું બાજબી નથી. પુરાવો હોય તો ખુનનું તોહોમત રહી શકેછે. (ઈ. લા. અલા. વા. ૩ પા. ૩૮૩ સરકાર વિ. ભગીરથ).

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષા કરવામાં આવે તો પ્રસવ થતા સુધી તેનો અમલ નહી કરવો (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૫ પા. ૬૬).

જનમટીપના ગુનેહગારે કરેલા ખુનની શિક્ષા.

૩૦૩. જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ જે માણસની ઉપર થયેલોહોય,તે માણસ અગરખુન કરે,તો તેને મોતનીશિક્ષા કરવામાંઆવશે.

ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાના શિક્ષણીય મનુષ્યવધની શિક્ષા.

૩૦૪. ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાના શિક્ષણીય મનુષ્યવધ જે માણસ કરે, તે માણસને, અગર જે કામથી મોત થયું હોય તે કામ તેણે મોત આણવાના ઇરાદાથી, અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવહોય એવું કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી, કર્યું હોય તો, જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ*વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે કામથી મોત થવાનો સંભવછે એમ જાણીને, પણ મોત આણવાના અથવા જેથી મોત થવાનો સંભવ હોય એવું કાંઈ શરીરનું નુકશાન કરવાના ઇરાદા વગર, તે કામ તેણે કર્યું હોય, તો તે માણસને દસ વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બેનની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ચોરને કેટલાક સખસે ઘણાજ ઝટકા માર્યાથી તેનાં પાસળાં ભાગી જઈ તેનું મોત થયુ તે કામમાં તેના પર શિક્ષણીય મનુષ્યવધનું તોહોમત ઠરાવ્યું (અ.હા.વા.૫ પા.૨૬૫).

ગફલતથી મોત થાય.

"૩૦૪. અ—શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરતાં ઉતરતા દરજ્જાનું હરકોઈ અવીચારનું અથવા ગફલતી ભરેલું કામ કરીને કોઈ માણસ કોઈનું મોત લાવે તો તેને ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવી, અથવા દંડ કરવો, અથવા એ બેઉ શિક્ષા કરવી" (સને ૧૮૭૦ ના આકટ ૨૭ મા પ્રમાણે.)

ટીકા.—કોઈ સખસે માર આપ્યો અને રોગથી ભરાયલી તલ્લી ફુટી જવાથી તે મરી ગયો એ બાબતમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં કા. ૩૨૧ બ્યથાનો લાગુ છે પણ કા. ૩૦૪ અ લાગુ નથી (મુ.હા. તા.૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ બાવાજી બીન સંભા.

તોહોમતવાળાને તેના સાથીએ નાશાની હોશાતોશમાં અપમાન કર્યાથી તેણે તેને જમીનપર નાખી દઈ તેના પડેલા શરીર પર પોતાના પગો આપી બેવાર દાબી નાખ્યો. એ કૃત્ય પડી ગયેલા આદમીનું વિસ દિવસમાં મરણ થયું તેમાં ઠરાવ્યું કે એ ગુન્હો કા. ૩૨૩ મુજબ બ્યથાનો થયો પણ આ કલમ મુજબ નથી. (મુ. હા. તારીખ ૯ અકટોમ્બર ૧૮૭૨ સરકાર વિ. ૨ડક્યા બદરૂ).

ચકતીવાન છોકરીને તેના પેટમાં જ્યાં આંતરડા તુટી જાય એવો સંભવ જાણીને લાત મારવી એ કૃત્ય તે માણસે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુન્હા પ્રમાણે થશે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૭૬૪ સરકાર વિરૂદ્ધ બેચાંદી મંડલ. આ ફેસલાની વિશેષ હકીકત કા. ૨૯૯ નિચે આપવામાં આવી છે તે જુઓ).

એક માણસને ઘણા વર્ષથી પાણથરીનો રોગ હતો. આરોપિતે તેના શરીરપર હાથનો ગડદો

માર્યો તેથી તેની પાણુથરી ફુટી અને તે મરણ પામ્યો તેથી તેનાપર કા. ૩૦૪ અ મુજબ તોહોમત ઠરાવ્યું તેમાં ઠરાવ કર્યો કે સદરહુ ગુન્હો તેવો નથી પણ બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કર્યાનો છે. (કો. હા ઇ. લા. વા. ૪ પા. ૮૧૫ સરકાર વિ. સફા તુલા અને બીજા).

આરોપિત એ સાપ પકડનારા હતા. તેઓએ એક દિવસે એક મોટો ઝેરી નાગ પકડ્યો પછી કેટલેક દિવસે તેઓએ પોતાની કુશળતા બતાવવા તે નાગને ઘણા માણસના ટોળામાં આણ્યો. તેના ઝેરી દાંત પડ્યા નહોતા. પછી ઘણા માણસના ટોળામાં કેદીઓએ તે સાપ બતાવતા બતાવતા એક છોકરાના ગળાપર તે સાપને મુક્યો, છોકરાએ તેને અથેડવા માંડ્યો કે તે સાપ તેને ડશ્યો જેણી તે છોકરો મરણ પામ્યો તેથી કેદીઓપર કા. ૩૦૪ પ્રમાણે તથા કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે તોહોમત મુકયુ તેમાં ઠરાવ્યું કે—

છોકરાને નાગ કરડાવવો એમ કેદીનો ઇરાદો ન હોય પરંતુ જે કૃત્યથી તેનો જીવ ગયો તે કૃત્ય જીવ જવા સરખુ હતું એમ તેને માહીત હતું ખરૂ તોપણ તેનો જીવ લેવો એમ કેદીનો ઇરાદો નહોતો. તો કેદીઓ કા. ૩૦૪ પ્રમાણે શિક્ષિણીય મનુષ્યવધના ગુન્હેગારછે પણ આ કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે નથી. (કો. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૩૫૧ સરકાર વિરૂદ્ધ ગણેશ અને ગોપીદુલે.)

જે માણસને તલ્લીનો રોગછે એવા માણસને બીજો કોઈ માણસ પોતે જે વ્યથા કરનાર, તેનાથી મરણ પામશે એમ માહિત નહી છતાં કીંવા જીવ લેવાનો ઇરાદો નહી છતાં કીંવા પોતાનું કૃત્ય મોતનું કારણ થશે એમ માહિત નહી છતાં તે કાંઈ કૃત્ય કરે તો તે બીજા માણસનું એ કૃત્ય કા. ૩૦૪ પ્રમાણે શિક્ષિણીય મનુષ્યવધનું નથી પણ કા. ૩૨૩ પ્રમાણે બુદ્ધિપુર્વક વ્યથાનુંછે. (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પાને ૫૨૨ સરકાર વિરૂદ્ધ ફ્રાફરો.)

જે માણસને તલ્લીનો રોગછે તેને પોતે જે દુઃખ કરનાર છે તેણે કરીને બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા થવાનો સંભવ છે એમ માહીત છતાં, પણ તેણે કરીને તેનુ મોત થશે કીંવા જેણે કરીને મરણ થશે એવું દુઃખ થશે કીંવા પોતાનું કૃત્ય મોતનું કારણ થશે, એવો ઇરાદો નહી છતાં કોઈ માણસ તેને બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કરે અને તેથી તે રોગી માણસ મરણ પામે તો તેનાપર કા. ૩૦૪ અ પ્રમાણે કસુરથી જીવ લીધા બદલ સાબિતી નહી કરતાં કા. ૩૨૫ મુજબ મહાવ્યથા કર્યાની સાબિતી કરવી (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૭૬૬ સરકાર વિ. ઓબ્રિન)

કેટલેક સામાન્ય તંટો ચાલતાં આરોપિતે મરનારને ધક્કો એક માર્યો જેથી તે પડ્યો અને પાંચમે દિવસે મરણ પામ્યો તેમાં ઠરાવ્યુ કે આવી હકીકતથી કા. ૩૦૪ અ માં કહેલો ગુન્હો થતો નથી કેમકે એવા પ્રકારનું પરિણામ થવાને તે કૃત્ય ઉપરથી સંભવ નહોતો કીંવા તેવો પરિણામ થવો એમ આરોપિતનો ઇરાદો નહોતો (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૨૨૪ સરકાર વિ. આચારજી.)

પોતે જે કૃત્ય કરેછે તેનું પરીણામ ભયંકર નિવડશે એમ જાણે પણ જીવ લેવાનો ઇરાદો ન હોય યા જીવ જશે એવો સંભવ ન હોય અને પછી જીવ જાય તો તે માણસ કા. ૩૦૪ અ માં કહેલો ગુન્હેગાર નહી છતાં બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથાનો ગુન્હેગાર થશે (મ. હા. વા. ૭ પા. ૧૧૯ નાદરમરતી નગભુપ્રણના કામમાં.)

જીવ લેવાનો ઇરાદો નહીં છતાં, કીંવા જેથી જીવ જશે એવો સંભવ છે એવી વ્યથા કરવાનો ઇરાદો નહી છતાં, કીંવા પોતાના કૃત્યથી જીવ જવાનો સંભવ છે એમ માહીત ન છતાં, કીંવા બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કરવાનો ઇરાદો નહી છતાં કીંવા પોતાના કૃત્યથી બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા થશે એમ માહીત ન છતાં ફક્ત બીજાને વ્યથા કરવાંના ઇરાદાએ આરોપિતે એક ઇંટનો કડકો બીજાના અંગ ઉપર ફેંક્યો હોય અને તે બીજાની પાણથરીપર વાગ્યાથી તે મરણ પામ્યો તો તેવી વખતે તે ગુન્હો કા. ૩૨૩ પ્રમાણે બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કર્યાનો થયેછે પણ કા. ૩૦૪ અ માં કહ્યાં પ્રમાણે અવિચારના કીંવા કસુરના ક-

સંથી તે બીજાનું મોત થયુ એમ થતુ નથી. (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૫૯૭ સરકાર વિરુદ્ધ રણધરસિંગ).

જીવ લેવાનો ઈરાદો નહી છતાં, ક્રિયા જેણે કરીને જીવ જવાનો સંભવ છે એવી ઈજા કરવાનો ઈરાદો નહી છતાં કીંવા પોતાના કૃત્યથી જીવ જવાનો સંભવછે એમ માહિત ન છતાં, પરંતુ તેને બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કરવી એવા ઈરાદાથી કોઈ માણસે બીજાપર પ્રહાર કર્યો અને તેથી તેનું મોત થયું હોય તો તે ગુન્હો કલમ ૩૦૪ અ માં કહેલો થતો નથી પણ બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કર્યાનો થાયછે (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૭૭૬ સરકાર વિરુદ્ધ ઈગુબેગ).

કોઈ બાળક અથવા દીવાના સખસને આત્મઘાત કરવામાં મદદગારી કરવી. — ૩૦૫. જો હરાડ વર્ષથી, ઓછી ઉમરનો કોઈ શખ્સ, અથવા કોઇ દીવાનો સખ્સ, અથવા કોઇ ચળેલા શખ્સ, અથવા જન્મથી ગાંડો એવો કોઈ શખ્સ, અથવા કેફની હાલતમાં હોય એવો કોઇ શખ્સ આત્મઘાત કરે, તો તે આત્મઘાત કરવામાં તે માણસ મદદગારી કરે, તે માણસને મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

આત્મઘાતમાં મદદગારી. — ૩૦૬. જો કોઇ શખ્સ આત્મઘાત કરે, તો તે આત્મઘાત કરવામાં જે માણસ મદદગારી કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનની કોશિશ. — ૩૦૭. જો કોઇ માણસ એવા ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી, તથા એવી હાલતમાં કાંઈ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે મોત આણે તો, તે માણસ ખુનનો તકસીરવાર થાય, તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને તે કામથી અગર કોઈ સખ્સને વ્યથા થાય તો, તે ગુનેહગાર અગર તો જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને, અથવા ઉપર લખેલીછે તે શિક્ષાને લાયક થશે.

જન્મ દીપના ગુન્હેગારોએ કોશિશ કરવી. — " જે માણસના ઉપર જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ થઇ ચુકેલો હોય તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરશે અને તેના તેજ ગુન્હાથી વ્યથા થઈ હોય તો તેને મોતની શિક્ષા થઈ શકશે"

(સને ૧૮૭૦ ના આક્ટ ૨૭ મા પ્રમાણે).

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ઝ ને મારી નાંખવાના ઇરાદાથી અ ઝને ગોળી મારે, એવી હાલતમાં કે અગર ઝ નું મોત થાય તો અ ખુનનો તકશીરવાર થાય, તો અ આ કલમ મુજબ શિક્ષાને લાયક છે.

(બ) એક કુમળા વયના બચ્યાનું મોત આણવાના ઇરાદાથી અ તે બચ્ચાને એક જંગલમાં ખુલ્લું મુકે, તો, પછી તે બચ્યાનું મોત ન થાય તોપણ, અએ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(છ) ઝ નું ખુન કરવાના ઇરાદાથી અ એ એક બંદુક વેચાતી લઇને તેને ભરી, હજુ સુધી અ એ ઉપર જણાવેલો ગુનોહ કર્યો નથી. અ તે બંદુક ઝની ઊપર છોડે, તો તેણે આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું, અને અગર તે બંદુક છોડવાથી ઝને જખમ થાય તો આ કલમના પાછલા ભાગમાં ઠરાવેલી શિક્ષાને તે લાયક છે.

(ઙ) ઝેર ખવડાવીને ઝ નું ખુન કરવાના ઇરાદાથી અ કાંઇ ઝેર ખરીદ કરે, અને તે ઝેર કાંઇ ખોરાકમાં મેળવે, અને તે ખોરાક અ ના કબજામાં રહે, તો ત્યાં સુધી અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેલો નથી પણ અ તે ખોરાક ઝ ની ટેબલપર મેલે, અથવા ઝ ની ટેબલપર મેલવા સારુ તે ખોરાક ઝ ના ચાકરોને આપે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુન્હો કરેલો એમ સમજવું.

ટીકા—કા. ૨૯૯ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં મુ. હા. વા. ૪ ને પાને ૧ નો ફેસલો સરકાર વિરૂધ ફ્રાન્સીસ ક્યાસીડીનો જે ફેસલો ટાંક્યો છે તે અહીંયાં પણ વાંચો. અને વળી એ ફેસલામાં એમ પણ બતાવ્યું છે, કે આ કલમ મુજબ ગુન્હો થવાને કેદીએ કરેલું કૃત્ય સાધારણ અને કુદરતી રીતે ખુન થાય એવું જોઇએ.

પી. કો. કા. ૨૯૯ તથા ૩૦૭ અને ૩૨૪ એ પ્રમાણેના વૈકલ્પિક તોહોમતો ઉપરથી સાબિતી થઇ તો તેના જામીન લેવાનો ઠરાવ કરવામાં આવે તો તે જામીન સારી ચાલના નહી પણ સુલેહ રાખવાના લેવા જોઇએ. (મુ. હા. તા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૮૧ સરકાર વિ. આતણ સુમાજી).

શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરવાની કોશિશ. | ૩૦૮. જો કોઇ માણસ એવા ઇરાદા અથવા જ્ઞાનથી, અથવા એવી હાલતમાં, કાંઇ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે મોત આણે તો, તે માણસ ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાના મનુષ્યવધનો તકશીરવાર થાય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને તે કામથી અગર કોઇ સખ્સને બ્યથા થાય, તો તે માણસને સાત વર્ષની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની; અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થયાથી અ ઝ ની ઉપર એક પિસ્તોલ છોડે, એવી હાલતમાં કે, અગર તેમ કરવાથી મોત થાય તો ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાના મનુષ્યવધનો તે તકશીરવાર થાય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરેલો એમ સમજવું.

આત્મઘાત કરવાની કોશિશ. | ૩૦૯. જે માણસ આત્મઘાત કરવાની કોશિશ કરે, તથા તે ગુનોહ કરવા તરફ કાંઇ કામ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુન્હાને માટે ગુન્હેગારને ફકત દંડની શિક્ષા થાય નહી તેને કાંઇ પણ કેદની શિક્ષા કરવીજ જોઇયે કારણ કે કેદ તથા દંડ કરવો એમ કલમમાં છે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૪ સરકાર વિરૂદ્ધ મેનવિયોવા શીદ્રામસેટી).

ઠગ. | ૩૧૦ આ આક્ટ પસાર થયા પછી કોઇ પણ વખતે જે માણસ ખુનના ઉપાયથી, અથવા ખુનની સાથે, અપહરણ અથવા છોકરા ચોરવાનો ગુનોહ કર-

વાનાં કારણસર નિત્ય કોઈ બીજા માણસ અથવા માણસોની જોડે મળેલો રેહેશે, તે માણસને ઠગ સમજવો.

શિક્ષા. | ૩૧૧. જે ઠગ હોય, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગર્ભપાત કરવા બાબત; નહી જનમેલાં બચ્ચાંઓને નુકશાન બાબત; બચ્ચાંઓને ખુલ્લાં મુકવાં બાબત; તથા જન્મ છુપાવવા બાબત.

ગર્ભપાત કરવો | ૩૧૨. જે માણસ બુદ્ધિપુર્વક કોઈ ગર્ભવંતી સ્ત્રીનો ગર્ભપાત કરે, તે માણસને, અગર તે ગર્ભપાત શુદ્ધબુદ્ધિએ તે સ્ત્રીનો જીવ બચાવવાના કારણસર ન કર્યો હોય તો, ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને અગર તે સ્ત્રી ચલિતગર્ભા હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—જે સ્ત્રી પોતે પોતાનો ગર્ભપાત કરે તે પણ આ કલમના અર્થમાં દાખલ થાય છે.

સ્ત્રીની રજામંદી વગર ગર્ભપાત કરવો. | ૩૧૩. સ્ત્રીની રજામંદી વગર જે માણસ ઉપલી કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કરે તે માણસને, પછી તે સ્ત્રી ચલિતગર્ભા હોય કે નહીં તોપણ, જીવતા સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને, પણ લાયક થશે.

ગર્ભપાત કરવાના ઇરાદાથી કરેલા કાંઈ કામથી થયેલું મોત.

તે સ્ત્રીની રજામંદીવગર તે કામ કરેલું હોય, તો.

૩૧૪. કોઈ ગર્ભવંતી સ્ત્રીનો ગર્ભપાત કરવાના ઇરાદાથી કોઈ માણસ એવું કામ કરે કે તેથી તે સ્ત્રીનું મોત થાય, તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની, એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે કામ તે સ્ત્રીની રજામંદી વગર કરેલું હોય, તો તે માણસને જીવતા સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા, અથવા ઉપર લખેલી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો— આ ગુનાહમાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે તે કામથી મોત થાય એવો સંભવ છે એમ તે ગુનોહ કરનારે જાણવું જોઈએ.

કોઈ બચ્ચું જીવતું જન્મતા અટકાવવાના અથવા જન્મ્યા પછી તે મરી જાય એવું કરવાના ઇરાદાથી કરેલું કામ. | ૩૧૫. જે માણસ, કોઈ બચ્ચું જન્મતાં પેહેલાં, તે બચ્ચું જીવતું જન્મતાં અટકાવવાના, અથવા જન્મ્યા પછી તે મરી જાય એવું કરવાના ઇરાદાથી, કાંઈ કામ કરે. અને તે કામ કરેથી તે બચ્ચું જીવતું જન્મતું અટકે, અથવા જનમીયા પછી તે મરી જાય, તો તે માણસને, અગર તે કામ શુદ્ધબુદ્ધિથી એ તે બચ્ચાંની માનો જીવ બચાવવાના કારણસર નહી કરેલું હોય, તો, દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જે કામ શિક્ષાણીય મનુષ્યવધ ગણાતું હોય એવા કામથી કોઈ નહીં જનમેલાં જીવતાં બચ્ચાનું મોત આણવું.

૩૧૬. કોઈ માણસ કોઈ કામ કરે, એવી હાલતમાં કે જો તે કામથી મોત થાય તો તે માણસ શિક્ષાણીય મનુષ્યવધનો તકશીરવાર થાય, અને તે કામ કરેથી તે કોઇ નહી જનમેલાં જીવતાં બચ્ચાનું મોત આણે તો તે માણસને દશ વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દૃષ્ટાંત.

ફલાણી ગરભવંતી સ્ત્રીનું મારાથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં અ એવું કાંઈ કામ કરે કે, અગર તે કામથી તે સ્ત્રીનું મોત થાય તો, તે શિક્ષાણીય મનુષ્યવધ ગણાય, અને તે સ્ત્રીને નુકશાન થાય પણ તે મરી જાય નહીં; પણ તેના પેટમાં જે જીવતું બચ્ચું હોય તેનું તે કામથી મોત થાય, તો અ આ કલમમાં બયાન કરેલા ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

કોઇ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં બચ્ચાને તેના માબાપે; અથવા જે સખસના હવાલામાં તેબચ્ચું હોય તે શખ્સે ખુલ્લું મુકવું અથવા તજવું.

૩૧૭. જે માણસ, કોઈ બાર વરસથી ઓછી ઉમરનાં બચ્ચાંનો બાપ અથવા મા તેની હોય, અથવા જે માણસના હવાલામાં એવું બચ્ચું હોય તે માણસ અગર તે બચ્ચાંને બીલકુલ તજવાના ઇરાદાથી તે બચ્ચાંને કોઇ જગામાં ખુલ્લું મુકે, અથવા મુકે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—અગર તે પ્રમાણે તે ખુલ્લું મુકવાથી બચ્ચું મરી જાય, તો, તે મુકદમાની કેફીયત મુજબ, તે ગુનેહગારની ખુન અથવા શીક્ષાણીય મનુષ્યવધને માટે તજવીજ થવામાં અટકાવ કરવાનો આ કલમનો મતલબ નથી.

ટીકા—એક સ્ત્રીએ છોકરૂં જણ્યું પણ સ્ત્રીનામાં શક્તી ન હોવાથી તેણીએ તે છોકરૂં બીજી સ્ત્રીને તેને અમુક ઠેકાણે મુકવું એમ કરી આપ્યું. તેમાં મદ્રાસ હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે આ કલમ પ્રમાણે તે બે સ્ત્રીઓ ગુન્હેગાર નથી કારણ કે કોઇએ તે છોકરાને ખુલ્લું મુક્યું નથી. અને જે બીજી બાઇરી પાસે મુક્યું તે તેની મા નહોતી તેમજ જે મુળ બાબત ગુન્હો નથી તો તેમાં મદદ કરનારપર મદદગારીનો ગુન્હો રહી શકતો નથી. (મદ્રાસ હા. મે. પૃ. ૨૩૧ સરકાર વિ. બાઈ જીબી).

એક સખ્સે પોતાના છોકરાને રખડતું મુક્યું પણ રખડતું મુક્યાના કારણથી મરી નહીં જતાં તે મરીતો ગયું તેથી તેનાપર ખુનનું તોહોમત ન રાખતાં આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુક્યું (કા. હા. વી. વા. ૧૦ પા. ૫૨ સરકાર વિરુદ્ધ ખુદાબક્ષ).

મુડદું છાની રીતે વગે કરી દઇને જન્મ છુપાવવો.

૩૧૮. જે માણસ, કોઈ બચ્ચાંનું મુડદું છાની રીતે દાટીને અથવા બીજી રીતે વગે કરીને, તે બચ્ચાંનો જન્મ ઇરાદાથી છુપાવે, અથવા છુપાવવાની કોશીશ કરે, તે માણસને, પછી અગર તે બચ્ચું જનમતાં પેહેલાં અથવા જનમ્યા પછી અથવા જનમતાં જનમતાંજ મરી ગયું હોય તોપણ, બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ચાર માસના ગર્ભનો છોકરો જન્મ્યો તે વાત છુપાવ્યાથી આ કલમ પ્રમાણે તે તોહોમત રહી શકતું નથી આવો ગુન્હો થવાને છોકરૂં જીવતું રહી શકે એટલા મહીનાનું હોવું જોઇએ. (મ. હા. વા. ૫ પાને ૬૩).

વ્યથા.

વ્યથા. | ૩૧૯. જે માણસ કોઈ સખ્સને કાંઈ શરીરનું દુઃખ, રોગ, અથવા અશક્તતા કરે, તેણે "વ્યથા કરી" એમ સમજવું.

મહાવ્યથા. | ૩૨૦. નીચે લખેલા પ્રકારની વ્યથાનેજ "મહાવ્યથા" એવું નામ આપેલું છે.

પેહેલો—પુરૂષત્વનો નાશ.

બીજો—બેમાંની કોઈ પણ આંખની જોવાની શક્તી જાથુ જવી.

ત્રીજો—બેમાંના કોઈ પણ કાનની સાંભળવાની શક્તી જાથુ જવી.

ચોથો—કોઈ અવયવ અથવા સાંધો જવો.

પાંચમો—કોઈ અવયવ અથવા સાંધાની શક્તીનો નાશ થવો, અથવા તેની જાથુ ક્ષિણતા થવી.

છઠો—ડોકાની અથવા ચેહેરાની જાથુ બદશીકલ થવી.

સાતમો—કોઈ હાડકાંનું અથવા દાંતનું ભાગવું અથવા ખશી જવું.

આઠમો—જે વ્યથાથી જીંદગી જોખમમાં આવે, અથવા જેથી વીસ દીવસની મુદત સુધી, વ્યથા થએલાં માણસને શરીરનું ભારે દુઃખ ખમવું પડે, અથવા તે પોતાનો હમેશનો ધંધો કરવાને આશક્ત રેહે, એવી કોઈ પણ વ્યથા.

ટીકા—કોઇ માણસને દુઃખ થયું તેથી તેને હાસ્પીતાળમાં મોકલ્યો અને ત્યાંહાંથી વિસમે દિવસે તેને સારૂં થયાથી તે હાલ આવ્યો તો એ વિસમાં દિવસમાં ગણવો. (મે. પાને ૨૦૯).

કેટલાએક ફરિયાદીના હાથ પગ બાંધી તેને ઊંચે લટકાવી તેના ગાલપર ડામ દીધા તેથી તેમાં ઠરાવ્યું કે જો તેમ થયાથી હમેશને માટે બદશીકલ જેવો ચેહેરો થાય એમ હોય તો તે ગુન્હો મહાવ્યથાનો છે અને તે સખા. માજીસ્ટ્રેટના અધિકાર ઉપરાંતનો છે. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૦૧ સરકાર વિ. અંતા દાદોબા વિગેરે).

બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કરવા. | ૩૨૧. જે માણસ, કોઈ સખ્સને વ્યથા કરવાના ઈરાદાએ અથવા તેથી કોઇ સખ્સને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં કાંઇ કામ કરે, અને તે કામથી કોઇ સખ્સને વ્યથા કરે, તો તે માણસે "બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરી" એમ સમજવું.

ટીકા—કોઈ શખ્સે માર માર્યો અને રોગથી ભરાયલી તલી ફુટી જવાથી તે મરી ગયો એ બાબતમાં ઠરાવ્યુ કે આ ગુનોહ કા. ૩૨૧ પ્રમાણે છે પણ કા. ૩૦૪ અ લાગુ નથી. (મુ. હા. વા. ૨૩ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ બાવાજીબીન સંભા)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમત બદલ દંડની શિક્ષા કરી તે દંડમાંથી કાંઇક રકમ કરીને નુકશાન બદલ આપવાને ઠરાવ કરવાથી ઠરાવ્યુ કે સદરહુ ગુનાહથી ફરિયાદીને કાંઈ હરકત થઇ નથી અને તેને પૈસાનું પણ કાંઇ નુકશાન થયુ નથી તેથી નુકશાન અપાવી શકાતુ નથી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૪૩ સરકાર વિ૦ શ્યામસન બાબાજી.)

બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કરવી. | ૩૨૨. કોઈ માણસ બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, અને જે વ્યથા કરવાને તેનો ઇરાદો હોય અથવા જે વ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં

હોય તે વ્યથા અગર મહાવ્યથા હોય તથા જે વ્યથા તે કરે તે વ્યથા મહાવ્યથા હોય તો તે માણસે "બુદ્ધિપૂરવક મહાવ્યથા કરી" એમ સમજવું.

ખુલાસો—કોઈ શખસ આ બંને વાત કરે, એટલે મહાવ્યથા કરે તથા મહાવ્યથા કરવાનો ઇરાદો કરે, અથવા મહાવ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ તેના જાણવામાં હોય, તોજ તેને બુદ્ધિપૂરવક મહાવ્યથા કરી એમ સમજવું, નહી તો નહી પણ અગર એક પ્રકારની મહાવ્યથા કરવાનો ઇરાદો કરીને, અથવા એક પ્રકારની મહાવ્યથા પોતાથી થવાનો સંભવ જાણ્યા છતાં, તે ખરેખર બીજા પ્રકારની મહાવ્યથા કરે, તો તેણે બુદ્ધિ પુરવક મહાવ્યથા કરી એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

ઝ. નો ચેહેરો જાથુ બદશીકલ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તે પોતાથી બદશીકલ થવાનો સંભવ જાણ્યા છતાં, અ ઝ ને એક સપાટો મારે. અને તે સપાટાથી ઝ નો ચેહેરો બદશીકલ નહી થાય, પણ તેથી વીસ દિવસની મુદત સુધી ઝ ને શરીરનું ભારે દુઃખ ખમવું પડે, તો અ એ બુદ્ધિપૂરવક મહાવ્યથા કરી એમ સમજવું.

બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવાની શિક્ષા.

૩૨૩. ૩૩૪ મી કલમમાં લખેલી બાબત શીવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં, જે માણસ બુદ્ધિપૂરવક વ્યથા કરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના, ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—ધણીએ પોતાની ઓરતને લોઢું તપાવી ડામ દીધાથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે એ તોહોમત કા. ૩૨૪ મુજબ રાખવું (મું. હા. વા. ૪ પાને ૨ સરકાર વિ૦ નાબાજી વિઠોજી.)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતનામા મધ્યે જે કેફીયતો ઉપરથી વિશેષ અપવાદ થતો હોય તે કેફિયતનો અભાવ સ્પષ્ટ રીતે લખી જણાવવો જોઈએ. શાથી કે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૨૩૮ ના શબ્દોની મતલબ કે તે મતલબ કા. ૨૩૯ માં લખેલા તોહોમતનામાના નમુના ઉપરથી કાંઈપણ હુકમ વિશે અનુમાન થાય તો તે હુકમ કરતાં અમલમાં જારી રેહેવો જોઈયે. (મુ. હા તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૬૯ રત્નાગીરીના શેશનજડજના પુછવાપરથી).

કા. ૩૦૪ અ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં તા. ૯ અક્ટોબર ૧૮૭૨ નો સરકાર વિરૂદ્ધ રડકયા બદરનો ફેસલો ટાંકેલો છે તે પણ અહીં વાંચો. તે મુંબાઈ હાઈકોરટનો છે.

અરજદાર એ આઠ આશામી હતા તેઓએ તેમનો ઇરાદો પાડવા માટે એક શાત આશામીના ટોળાપર હુમલો કર્યો તેમાં મારામારી થઈ અને બેઉ ટોળાના લોકને તેથી દુઃખ થયું તેથી અરજદારપર કા. ૧૪૭ અને ૩૨૩ પ્રમાણે તોહોમત મુકેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે જે કેદીપર હંગામો કર્યાનું તોહોમત છે તેનાપર કામની હકીકત તેવી હોયતો જીવ જનારૂ હથીયાર લઈ હંગામો કર્યા બદલ, શિક્ષિપાત્ર મનુષ્યવધ કર્યા બદલ અને બુદ્ધિપુર્વક મહા વ્યથા કર્યા બદલ તોહોમત ઠરાવવાને હરકત નથી. હંગામો કરવો અને ગેરકાયદેશર મંડળી એ ગુનાહ સરવ લોકની સુલેહની વિરૂધના છે. શરીરપર મારવું, દુઃખ કરવું વિગેરે ગુનાહ માણસના શરીર વિરૂધ છે તેથી આ કામમાં ઠરેલા જુદા જુદા તોહોમતમાં હાથ નાખવાની જરૂર નથી (અલ્હા. હા. ઈ. લા.વા. ૨ પાને ૧૩૯ સરકાર વિરૂધ રામઆધિન અને બીજા.)

કા. ૩૦૪ અ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં અલ્હાબાદ હાઈકોરટનો તા. ૧૧ ડીસેંબર ૧૮૭૯ ના રોજનો સરકાર વિરૂદ્ધ ફાકસનો ફેસલો વા. ૨ પાને ૫૨૨ મોછે તે જુઓ.

બુદ્ધિપૂર્વક બ્યથા કરવાનો ગુનોહ એ ક્રી. પ્રો. કોડને જોડેલા પરિશિષ્ટના સાતમા આસનમાં ફક્ત શેશનકોરટે અગર શેશનકોરટ અને જીલ્લા માજીસ્ત્રેટે ચોકશી કરવા જોગ છે એમ લખેલુ નથી માટે સદરહુ ગુનાહ બદલ ફરી ચોકશી કરવાનો હુકમ કરવાને ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ પ્રમાણે જીલ્લા માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નથી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૧૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ શુભાનાબીન ગાણું.)

આ કલમ પ્રમાણે કરેલો ગુનોહ માહોમાંહે માંડીવાળી શકાયછે એવો ફેસલો સરકાર વિરૂદ્ધ જેઠા બાનાના કામમાં મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૬૮ તા. ૨૭ મારચ ૧૮૭૩ ને રોજ કરેલો હતો. પરંતુ પછાથી હાઇકોરટે (મુંબાઇની) તા. ૧૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૭૯ ને રોજ સરકાર વિરૂદ્ધ રહિમતના કામમાં એવો ફેસલો કરેલો હતો કે આ ગુનોહ માહોમાંહે માંડીવાળી શકાય નહિ. તેથી આટલા દિવશ સુધી તે ગુનોહ માંડીવળાતો નહિ પણ હાલ નવા ક્રી. પ્રો. કોડથી એ ગુનોહ માંડીવાળી શકાયછે.

ફરિયાદીની ગેરહાજરીના સબબથી બુદ્ધિપૂર્વક બ્યથા કરવાના ગુનાહ વિશેની ફરિયાદી કાઢી નાખવા સારૂ તજવીજ કરનાર માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નથી (મુ. હા. તા. ૮ જુલાઇ ૧૮૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ગુલાબચંદ વિગેરે)

કા. ૩૦૪ આ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં અ. હા. વા. ૩ પાને ૫૯૭ સરકાર વિરૂદ્ધ રણધરસીંગના ફેસલો ટાંકેલોછે તે જુઓ.

ભયંકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપુરવક બ્યથા કરવી.

૩૨૪. ૩૩૪ મી કલમમાં બુઝેલી બાબત શીવાય બીજી કોઇ પણ બાબતમાં, ગોળી અથવા તીર મારવાનાં, ખોશી ઘાલવાનાં, અથવા કાપવાનાં કાંઇ હથીયાર વડે, અથવા જે હથીયાર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કાંઇ હથીયાર વડે, અથવા અગ્ની કે કાંઇ ગરમ કરેલા પદારથ વડે, અથવા કાંઇ ઝેહેર કે ખાઇ જાય એવા કાંઇ પદારથ વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદારથ વડે, અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમાં જવાથી જે પદારથ માણસનાં શરીરનો નાશકારક હોય એવા કાંઇ પદારથ વડે, અથવા કોઇ જાનવરની મારફતે, જે માણસ બુદ્ધિપુરવક બ્યથા કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેના શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચઢવાથી કેદીએ ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનારનેજ બ્યથા કરીછે તો તેવી બાબતને કા. ૩૩૪ લાગુછે આ કલમ લાગુ નથી (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૭ સરકાર વિરૂદ્ધ બલાયલા)

પીનલ કો. કા. ૧૪૭, ૧૪૮ અને ૩૨૪ પ્રમાણે સરવ અપરાધ મળીને કેદીને જે શિક્ષા કરવાની તે તેમાંના વધારે મોટા અપરાધ બદલ જે સિક્ષા આપવામાં આવે તે કરતાં જ્યાદે ન હોવી જોઇયે. અને કા. ૧૪૭ તથા ૩૨૪ પ્રમાણે જુદાં જુદાં તોહોમત રાખી જુદી જુદી શિક્ષા કરવી કે નહિ એ વિશે શકછે (કા. હા. હા. બા. વા. ૬ પાને ૭૧૮ સરકાર વિરૂદ્ધ જબરદસ્ખાન વિગેરે)

તપાવેલા લોઢાથી ડામ દીધા હોય તો તે તોહોમત આ કલમ પ્રમાણે રહી શકેછે (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧ સરકાર વિરૂદ્ધ અંબાકામ ગીરસોજી.) તથા એવોજ ફેસલો મુ. હા. વા. ૪ પાને ૨ એ સરકાર વિરૂદ્ધ નાબાજી વિઠોજીનોછે.

કલમ ૩૦૭ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાંનો મુ. હા. નો સરકાર વિરૂદ્ધ અવણસુબાજીનો ટાંકેલો ફેસલો આ ઠેકાણે પણ વાંચો.

કોઇ માણસ લોકોના એક ઠેકાણે જમાવ થયોછે એમ જોઇને તે પૈકી એકને જખમી કરવા માટે બંદુક ફોડે તો તેથી જેને લાગ્યું તેનેજ જખમી કરવાનો તેનો ઇરાદો હતો એવી રીતે ગણી તેનાપર તોહોમત ઠરેછે (મે. પૃ. ૨૩૫)

બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાની શીક્ષા.

૩૨૫. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત સિવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં જે માણસ બુદ્ધિપૂરવક મહાવ્યથા કરે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કલમ ૩૦૪ ની નિચે ટાંકેલા ફેસલામાંના નિચેના ફેસલા અત્રે વાંચો.

અલ્હાબાદ હા. નો. વા. ૨ પાને ૭૨ નો ફેસલો સરકાર વિરૂદ્ધ ઓખ્રિનનોછે તે જુઓ.

મદ્રાસ હાઈકોરટનો વા. ૭ પાને ૧૧૦નો ફેસલો નીદરમરતી નગ્નપણના કામનો છે તે પણ જુઓ.

અલ્હા. હાઈકોરટનો વા. ૩ પાને ૭૭૨નો ફેસલો સરકાર વિરૂદ્ધ હનુમેગનોછે તે જુઓ.

એક માણસપર ઘણાજણ હુમલો કરે અને તેથી તેનો હાથ ભાગે તો તે ગુનોહ મહાવ્યથાનોછે (કો. હા. વી. રી. વા. ૫ પાને ૧૨)

ફરિયાદી ફરિયાદ ચલાવવા સારૂ ના કહેછે એવા સબબથી બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાના ગુનાહ વિશેની ફરિયાદ કાહાડી નાખવા સારૂ સબબ. માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નથી (મું. હા. તા. ૨૦ સપટેમ્બર ૧૮૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ જગજીવન ધરમચંદ)

કોઈ સ્ત્રી પોતાના છોકરાને બાથે લઈ જતા છતાં આરોપિતે તેને તેના ડોકા અને ખભા ઉપર જોરથી ઠુંસા માર્યા. તેમાં એક ઠુંસો તે છોકરાના ડોકા ઉપર વાગ્યો; તેથી તે છોકરો મરણ પામ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિતે તે છોકરાને જે વ્યથા કરીછે તે મહાવ્યથાના વરણન નિચે આવેછે (કો. હા. વા. ૩ ક્રિ. લા. પા. ૨૨૨ સરકાર વિરૂધ સાહારઅલી)

ભયંકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી.

૩૨૬. ૩૩૫ મી કલમમાં લખેલી બાબત શિવાય બીજી કોઈ પણ બાબતમાં, ગોળી અથવા તીર મારવાના, ભોંકી ઘાલવાનાં, અથવા કાપવાનાં, અથવા કોઈ કાપવાનાં હથીયાર વડે, અથવા જે હથીયાર મારેથી સામાનું મોત થવાનો સંભવ હોય એવા કોઈ હથીયાર વડે, અથવા અગ્ની કે કોઈ ગરમ કરેલા પદારથ વડે, અથવા કોઈ ઝેહેર કે ખાઈ જનાર એવા કોઈ પદારથ વડે, અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કોઈ પદારથ વડે, અથવા દમ લેવાથી, ગળી જવાથી, અથવા લોહીમાં જવાથી જે પદારથ માણસના શરીરનો નાશકારક હોય એવા કોઈ પદારથ વડે, અથવા કોઈ જાનવરની મારફતે, જે માણસ બુદ્ધિપૂરવક મહાવ્યથા કરે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કામનો એક ફરિયાદી સાહુકારનો ધંધો કરતો હતો તેનું કહેવું એમછે કે આરોપિત સાથે બીજા ૫૦ કે સાઠ માણસો હતા પરંતુ તે વેગળા હતા. હું જે ઘરમાં હતો તે ઘર આરોપિતે ફોડ્યું અને મારૂં ખત હમણાંને હમણાં આપ એમ તેણે કહ્યું અને મારાપર તેણે હલ્લાં કરી પછી આરોપિત નંબર ૨ ના એ મારૂ નાક ઝાલી રાખ્યું અને તે નંબર ૧ ના એ કાપી નાખ્યું. વળી નંબર ૨ ના એ મારી સોનાની અગુંઠીપણ કાડી લીધી. આવી હકીકતથી માજીસ્ત્રેટે આરોપિતપર કા. ૩૨૬ અને ૪૫૭ મુજબ તોહોમત મુકયું હતું તેમાં હાઈકોરટે ઠરાવ્યું કે ફરિયાદી પાસેના ખતની ચોરી કરવા વાસ્તે ફરિયાદીને અટકાવમાં રાખ્યો અને તેનું નાક કાપ્યુ તેથી આરોપિતપર કા. ૩૨૬ અને ૪૫૭ પ્રમાણેનું તોહોમત નહિ રહેતાં કા. ૩૯૭ પ્રમાણે ખુન અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશીશની સાથે ડાકાઇટી કર્યાનું તોહોમત રહી શકેછે (મું. હા. ક્રિ. લા. વા. ૧ પાને ૧૦ સરકાર વિ૦ ખંડેરાવ બાજીરાવ વિગરે)

જબરાઈથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા સારૂ અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂધ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કરવી.

૩૨૭. કોઈ સખ્સને વ્યથા કરીને તે સખ્સ પાસે, અથવા તેની સાથે સંબંધ રખનારા કોઈ શખ્સ પાસે જબરાઈથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતિ દસ્તાવેજ કહડાવવાનાં કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા શખ્સ પાસે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખ્સ પાસે, જબરદસ્તીથી કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ કામ, અથવા જે કામ અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવું કામ, કરવાના કારણ સર, જે માણસ બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાંઈ ગુનોહ કરવાના હરાદાથી ઝેહેર વગેરે પદારથ વડે વ્યથા કરવી.

૩૨૮. કોઈ સખ્સને વ્યથા કરવાના હરાદાથી, અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવાના કે કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ કરવાના હરાદાથી, અથવા તેથી પોતાથી વ્યથા થશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે સખ્સને કાંઈ ઝેહેર કે બેહોશ કરે કે કેફ આણે અથવા અવગુણ કરે એવું કાંઈ વસાણું અથવા બીજી વસ્તુ આપે, અથવા લેવડાવે તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદીના તાડની તાડી કોઈ માણસ કેદીના વાસણમાંથી ચોરી જતો તેને પકડવાના હરાદાથી કેદીએ પોતાના વાસણમાં તાડી ભરી તેમાં ઝેરી પદાર્થ મુક્યો. પછી કેટલાક સોલજરોએ તે તાડીમાંની તાડી પૈસાનો લઈ પીધાથી તેઓને વામીટ થયો તેથી કેદીપર સેશનજડજે કા. ૩૨૮ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું તે તોહોમત હાઇકોરટે કાયમ રાખ્યું અને કા. ૮૧ નો લાભ તેને ના મળે એમ ઠરાવ્યું (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૯ સરકાર વિ૦ ધર્નીઆ દાજી)

જબરદસ્તીથી કાંઈ મીલકત કહડાવવા અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂદ્ધ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપુર્વક માહાવ્યથા કરવી.

૩૨૯. કોઈ સખ્સને મહાવ્યથા કરીને તે સખ્સ પાસે, અથવા તેનીસાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખ્સ પાસે જબરાઈથી કાંઈ મિલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાનાં કારણસર અથવા મહાવ્યથા કરેલા સખ્સ પાસે, કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખ્સ પાસે જબરદસ્તીથી કાંઈ કાયદા વિરૂધ કામ, અથવા જે કામથી કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવું કામ, કરાવવાનાં કારણસર, જે માણસ બુદ્ધિપુરૈવક મહાવ્યથા કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાંઈ મીલકત પાછી અપાવવા સારૂ બુદ્ધિ પુર્વક વ્યથા કરવી.

૩૩૦ કોઈ સખ્સને વ્યથા કરીને તે સખ્સ પાસે, અથવા તે સખ્સની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખ્સ પાસે જેથી કાંઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાંઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસ્તીથી લેવાનાં કારણસર, અથવા વ્યથા કરેલા સખ્સ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખ્સ પાસે જબરદસ્તીથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસતાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવાનાં કારણસર, અથવા તે કાંઈ લેહેણું કે માગણું પતાવે, અથવા

જેથી કાંઈ મીલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ કરવાનાં કારણસર, જે માણસ બુધિ પુરવક મહા વ્યથા કરે તે માણસને સાત વરસના મુદત સુધાની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ના પાસે કાંઈ ગુનોહ કર્યો કબુલ કરાવવા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર ઝ ને શરીર વેદના કરે, તો અ આ કલમમાં લખેલા ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

(બ) અમુક ચોરેલી મીલકત ક્યાં મુકેલી છે તે દેખાડવાને બ લલચાય એટલા સારૂ જો અ પોલીસ અમલદાર તેને શરીર વેદના કરે તો અ આ કલમમાં લખેલા ગુનાનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

(ક) ઝ ના પાસે મેહેસુલની કાંઈ બાકી લેહેણી છે તે તેના પાસે ભરાવવા ને સારૂ જો અ મેહેસુલનો અમલદાર ઝ ને શરીર વેદના કરે, તો આ કલમમાં લખેલા ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

(ડ) એક રઈતની પાસે તેનું ગણોત ભરાવવા સારૂ જો અ જમીનદાર તેને શરીર વેદના કરે, તો અ આ કલમમાં લખેલા ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાંઈ મીલકત પાછી અપાવવાસારૂબુધિ પુરવક મહા વ્યથા કરવી.

૩૩૧. કોઈ સખસને મહા વ્યથા કરીને તે સખસ પાસે, અથવા સખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે, જેથી કોઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કાંઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસ્તીથી લેવાના કારણસર, અથવા મહા વ્યથા કરેલા સખસ પાસે કે તેના સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ સખસ પાસે જબરદસ્તીથી કાંઈ મીલકત અથવા કીમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર, અથવા તે કાંઈ લેહેણું કે માગણું પતાવે અથવા જેથી કાંઈ મિલકત કે કિમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ ખબર આપે, એમ કરવાના કારણસર, જે માણસ બુધિપુરવક મહા વ્યથા કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે મુકેલા તોહોમતનો ફેંસલો થવા માટે એક જોઈંટ માજીસ્ત્રેટે આરોપિતને પકડી લાવવા હુકમ કર્યો પણ તે પકડાયો નહિ ત્યારે તેની ગેરહાજરીમાં જોઈંટ માજીસ્ત્રેટની કોરટમાં તેની ચોકશી શરૂ થઈ તેની વિરૂધ જે શાક્ષીદાર હતા તેમની શાક્ષી તેની ગેરહાજરીમાં લઈ લખી મુકી. પછી તે પકડાયો ત્યારે તે જુબાની તેની વિરૂધ દાખલ કરી ફેંસલા માટે તેને શેશન કમીટ કર્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રથમ કેદીના ગેરહાજરીનાં લખેલા શાહેદો તે લોકોને આરોપિતની રૂબરૂ બોલાવી તેઓની શાક્ષી લેવા જોગ છતાં તેમ કર્યું નથી માટે આ કમીટ કરવું રદ કર્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પાને ૩૩ સરકાર વિરૂધ ભોચા ચોકીદાર)

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરવી.

૩૩૨. કોઈ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે શખસને જે માણસ બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, અથવા તે શખસને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી હોદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી, અથવા તે શખસે પોતાના

સરકારી હોદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીશ કરી હોય તેટલા વાસ્તે, જે માણસ તે સખ્સને બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુદ્ધિ પુરવક મહાવ્યથા કરવી.

૩૩૩. કોઈ શખ્સ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી ઓહદાનો અમલ ચલાવતો હોય તેવામાં તે શખ્સને જે માણસ બુદ્ધિપુરવક મહાવ્યથા કરે, અથવા તે શખ્સને અથવા કોઈ બીજા સરકારી નોકરને પોતાના સરકારી ઓહદાનો અમલ ચલાવતાં અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી, અથવા તે શખ્સે પોતાના સરકારી ઓહદાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઈ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાનિ કોશિશ કરી હોય તેટલા વાસ્તે; જે માણસ તે શખ્સને બુદ્ધિ પુરવક મહાવ્યથા કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ક્રોધ ઉત્પન્ન થએથી બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરવી.

૩૩૪. ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચહડેથી કોઈ માણસ બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, અને તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર સિવાય બીજા કોઈ સખ્સને વ્યથા કરવાનો તેણે ઇરાદો કરેલો ન હોય, તથા તે સિવાય બીજા કોઈ સખ્સને પોતાથી વ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણવામાં ન હોય, તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચહડ્યાથી કેહીએ ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનારને વ્યથા કરી તો તેને કા. ૩૩૮ લાગેછે પણ ૩૨૪ લાગતી નથી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૭ સરકાર વિ૦ બલાખાન.)

ક્રોધ ઉત્પન્ન થએથી મહાવ્યથા કરવી.

૩૩૫. ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ચહડેથી કોઈ માણસ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરે, અને તે ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર શિવાય બીજા કોઈ સખ્સને મહા વ્યથા કરવાનો તેણે ઇરાદો કરેલો ન હોય, તથા તે શિવાય બીજા કોઈ સખ્સને પોતાથી મહાવ્યથા થવાનો સંભવ પણ તેના જાણવામાં ન હોય, તો તે માણસને ચાર વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બે હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો.—એ ઉપલી બે કલમોને પણ, ૩૦૦ મી કલમના ૧ લા અપવાદને જે શરતો લાગુ પડેછે; તે શરતો લાગુ પડેછે.

ટીકા.—એક માણસના ઘરમાં તેની બઈરી સાથે બીજો સખ્શ આડી રીતે પેઠો તેથી તે બઈરીના ધણીએ તે માણસને જીવ લેનારૂ હથીયાર મારેથી તે ગુજરી ગયો તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૩ પાને ૫૫)

જે કામથી જીંદગી જોખમમાં આવે અથવા બીજાઓનાં શરીરના સલામતી જોખમમાં આવે તે કામને માટે શિક્ષા.

૩૩૬. જે માણસ કાંઈ કામ એવી બેફિકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કરે કે તેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજા સખ્સોના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની

કેદની, અથવા બસે પચાસ રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષાકરવામાં આવશે.

ટીકા.—હોડી સારી હાલતમાં નહિ છતાં તથા તેમાં એક મોરો હોવા છતાં તે હોડીમાં આશરે સો માણસ બેસાડી કેદીઓએ હોડી ચલાવી તેથી તે ઉંધી પડી અને તેમાંથી સાત માણસ બુડી મુઆ તેથી તે કેદીઓપર આ કલમ મુજબ તોહોમત રાખેલુંપણ હાઇકોર્ટે એ તોહોમત કા. ૨૮૨ પ્રમાણે ઠરાવ્યું (મું. હા. વા. ૩ પાને ૧૩૭ સરકાર વિરૂધ ખોડા જમાતા વિગેરે)

જીંનગી અથવા બીજા ઓના શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવુંકામ કરીને બ્યથા કરવી

૩૩૭. જેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજા શખ્સોનાં શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કાંઇ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખ્સને બ્યથા કરે, તે માણસને છ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જીંદગી અથવા બીજા ઓના શરીરના સલામતી જોખમમાં આવે એવુંકામ કરીને મહાબ્યથાયા કરવી.

૩૩૮. જેથી માણસની જીંદગી અથવા બીજા શખ્સોના શરીરના સલામતી જોખમમાં આવે એવી બેફીકરી અથવા ગફલતી ભરેલી રીતે કોઈ કામ કરીને જે માણસ કોઈ સખ્સને મહાબ્યથા કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ગેરવ્યાજબી અટકાવ તથા ગેરવ્યાજબી કેદ બાબત.

ગેરવ્યાજબી અટકાવ.

૩૩૯. કોઈ શખ્સનો જેણીમેર જવાનો હક હોય તેણીમેર જતો તે શખ્સ અટકે એવી રીતે જે માણસ તે શખ્સને બુધિપુરવક હરકત કરે, તે માણસે તે શખ્સને "ગેરવ્યાજબી અટકાવ" કર્યો એમ સમજવું.

અપવાદ—જમીન અથવા પાણી ઉપરથી જવા આવવાનો કોઈ ખાનગી રસ્તો હોય અને તે રસ્તો બંધ કરવાનો મારો કાયદા મુજબ હક છે એમ જે શખ્સ શુધબુધિએ માનતો હોય તે શખ્સે તે રસ્તો બંધ કરવો એ આ કલમના અર્થ પ્રમાણેનો ગુનોહ નથી.

દ્રષ્ટાંત.

જે રસ્તા ઉપરથી ઝ ને જવાનો હકછે એવો એક રસ્તો અ બંધ કરે; અને શુધબુધિએ અ એ પ્રમાણે માનતો ન હોય કે એ રસ્તો બંધ કરવાનો માહારો હક છે, અને તે રસ્તો બંધ થવાથી ઝ તે ઉપરથી જતો અટકે, તો અ એ ઝને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ માણસને કોઈ પોલોશ અમલદારે એમ કહ્યુ હોય કે જામીન આપ્યા શિવાય તને તારે ઘેર જવા દેતા નથી તો તે ઉપરથી તે અમલદાર આ કલમ પ્રમાણે ગેરવ્યાજબી અટકાવ કર્યાનો ગુનેહગાર થાયછે (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૨૦ તા. ૧૭ જુલાઈ ૧૮૬૮ શીખસરનસાહી વિરૂધ મહમદ ફાજીલખાન)

ફરિયાદીના ગાડાને અટકાવીને ખોટો શપથ કહીને ગુનેહગારે કાંઇ રકમ જુલમથી લીધીછે સબબ તે ગુનેહગાર ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાના ગુનાહનો ગુનેહગાર છે અને

ચોરીના ગુનાહની નથી (કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૫ તા. ૯ સપટેંબર ૧૮૬૮ જવાહીરશા વિ૦ ઓધારી ચોધરી વિગેરે)

અ એ બ ને પોતાને ઘેર બોલાવ્યો એટલા સારૂ કે ઇનસાફી કામમાં સાહેદી આપવા તે તૈયાર રહે. અ એ પોતાના ઘરમાં બ ને રોકી રાખવાને કોઈ પ્રકારની ધમકી યા શરીર શખ્તી વાપરી નહોતી પણ અ ને માઠુ લગાડવાને ધાર્યું કરીને બ ને પસંદ નહિ યા તેને ડર લાગ્યો તેથી તે ત્યાંહાં રહ્યો. તેમાં ઠરાવ્યુ કે અ ની ચાલથી કાંઈ ગુનોહ થયો નથી અને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરવાની શાબિતી ફેરવવામાં આવી. (મુ. હા. તા. ૧૧ જાનેવારી ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂધ લક્ષ્મણ કલ્યાણ)

ગેરવ્યાજબીકેદ. | ૩૪૦. કોઈ શખ્સ મુકરર કરેલી ચોતરફી હદની બાહાર જતો અટકે, એવી રીતે જે માણસ તે શખ્સને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે તે માણસે તે શખ્સને "ગેરવ્યાજબી કેદ" કર્યો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક દેવાર બાંધી લીધેલી જગામાં ઝ ને મોકલીને અ બાહારથી તાળુ મારીને ઝ ને અંદર બંધ કરે, અને તેમ કરવાથી તે હદવાળી દેવારની બહાર કોઈ પણ તરફ ઝ થી જઈ શકાય નહી, તો અ એ ઝ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) એક ઇમારતના દરવાજા આગળ અ બંદુકવાળા માંણસો રાખે અને ઝ ને એ પ્રમાણે કહે કે જો તું એ ઇમારતમાંથી બાહાર જવાની કોશિશ કરેશ તો તને આ માણસો ગોળી મારશે તો અ એ ઝ ને ગેરવ્યાજબી કેદ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—એક પોલીશસુપ્રીન્ટેંડંટે એક સખ્શને માજીસ્ટ્રેટની રૂબરૂ હાજર થવા એક પત્ર લખ્યો. અને તે રસ્તામાં કોઇની સાથે વાત ન કરે તેને સારૂ બે કાનસ્ટેબલોને મોકલ્યા તેમાં ઠરાવ્યું કે તેઓએ ગેરવ્યાજબી કેદ કરેલ્યાનો આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કર્યો (મ. હા. વા. ૨ પાને ૩૯૯ તા. ૨૭ મે સને ૧૮૬૫)

છોડવાનો હુકમ થયા પછી પોલીશઅમલદાર જરૂર કરતાં વધારે વખત કોઇને અટકાવે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાયછે (મે. પૃ. ૨૮૦ તથા સ્ટો. પૃ. ૨૧૭)

ગેરવ્યાજબી અટકાવનીશિક્ષા. | ૩૪૧. જે માણસ કોઈ સખ્સને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરે, તે માણસને એક મહિનાની મુદત સુધીની આસન કેદની. અથવા પાંચસે રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કા. ૩૩૯ નિચે ટાંકેલા ફેસલામાં કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૫નો ફેસલો જવાહીરશા વિરૂધ ઓધારી ચોધરી વિગેરેનો લખ્યોછે તે અહીં પણ વાંચો)

ગેરવ્યાજબી કેદની શિક્ષા. | ૩૪૨. જે માણસ કોઈ શખ્સને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેના, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—ગામડાના લોકની ઉશ્કેરણથી પોલીશઅમલદારોએ કેટલાક માણસોને પકડ્યા. પણ તેઓને દ્વેષથી પકડવામાં આવ્યા હતા એમ ઠર્યાથી તે પોલીશઅમલદાર અને ઉશ્કેરણી કરનારપર ગેરવ્યાજબી કેદ કર્યાનો ગુનોહ ઠરાવ્યો (મ. હા. વા. ૫ પા. ૫૨૪)

ત્રણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવ્યાજબીકેદનીશિક્ષા. | ૩૪૩. જે માણસ કોઈ સખ્સને ત્રણ અથવા વધારે દીવસ ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરબાજબી કેદની શિક્ષા.

૩૪૪. જે માણસ કોઈ શખસને દશ અથવા વધારે દિવસ ગેરબાજબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધિની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેના ગુનેહગારને એકલા દંડની શિક્ષા ન કરવી પણ કેદની કંઈક પણ શિક્ષા કરી પછી દંડ કરવો (મું. હા. વા. ૧ પાને ૩૯ સરકાર વિ૦ બહીરજી કણબી)

જે શખસને છોડવાનો હુકમ આદર થયો હોય તે શખસને ગેરબાજબી કેદમાં રાખવા.

૩૪૫. કોઈ શખસને છોડવાનો કાયદા મુજબ હુકમ આદર થઈ ચુક્યો છે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે શખસને ગેરબાજબી કેદમાં રાખે, તે માણસને, આ કાયદાની કોઈ બીજી કલમ પ્રમાણે જેટલી મુદતની કેદને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત, બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની બીજી કેદ કરવામાં આવશે.

છાની ગેરબાજબી કેદ.

૩૪૬. કોઈ માણસ અગર કોઈ શખસને એવી રીતે ગેરબાજબી કેદ કરે કે તેથી તે શખસની કેદની વાત તે કેદ થએલા શખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસના જાણ્યામાં, અથવા કોઈ સરકારી નોકરના જાણ્યામાં ન આવે અથવા તે કેદનું ઠેકાણું ઉપર લખેલા પ્રકારના કોઈ શખસ અથવા સરકારી નોકરના જાણ્યામાં ન આવે અથવા તેને જડે નહીં, એવો ઈરાદો તે કેદ કરનારા માણસના દીઠામાં આવે, તો તે માણસને, તે ગેરબાજબી કેદને માટે બીજી જે કોઈ શિક્ષાને તે માણસ લાયક હોય તેથી ઉપરાંત બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની બીજી શિક્ષા કરવામાં આવશે.

જબરદસ્તીથી કાંઈ મીલકત કઢાવવાના અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂધ કામ કરવાના કારણસર ગેરબાજબી કેદ.

૩૪૭. કોઈ શખસને કેદ કરીને તે શખસ પાસે, અથવા તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે જબરાઈથી કોઈ મિલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ કઢાવવાના કારણસર, અથવા કેદ કરેલા શખસ પાસે કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જબરદસ્તીથી કોઈ કાયદા વિરૂધ કામ કરાવવાના અથવા જેથી કોઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એવી કાંઈ ખબર મેળવવાના કારણસર, જે માણસ તે શખસને ગેરબાજબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવાના અથવા કાંઈ મીલકત પાછી અપાવવાના કારણસર ગેરબાજબી કેદ.

૩૪૮. કોઈ શખસને કેદ કરીને તે શખસ પાસે, અથવા તે શખસની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જેથી કોઈ ગુનોહ અથવા બદચાલ પકડાય એવી કોઈ ખબર અથવા કબુલાત જબરદસ્તીથી લેવાના કારણસર, અથવા કેદ કરેલા શખસ પાસેથી કે તેની સાથે સંબંધ રાખનારા કોઈ શખસ પાસે, જબરદસ્તીથી કાંઈ મીલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ પાછો અપાવવા અથવા અપાવવાના કારણસર, અથવા તે કોઈ લેણું કે માગણું પતાવે, અથવા જેથી કાંઈ મીલકત કે કીમતી દસ્તાવેજ પાછો મળી શકે એવી કાંઈ

ખબર આપે, એમ કરવાના કારણ સર જે માણસ તે શખ્સને ગેરવ્યાજબી કેદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કલમ ૩૨૦ નિચે મુ. હા. વા. ૯ ને પાને ૩૪૬ નો ફેસલો સરકાર વિરૂધ નારાયણ બાબાજી વિગરેનોછે તે જુઓ.

સાપ્રાધ બળ તથા હુમલા બાબત.

બળ. | ૩૪૯. જો એક શખ્સ કોઈ બીજા સખ્સને ગતિ આપે, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરે, અથવા તેની ગતિ બંધ કરે, અથવા જો તે શખ્સ કાંઈ પદાર્થને એવી રીતે કાંઈ ગતિ આપે, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરે, અથવા તેની ગતી બંધ કરે, તેથી તે પદાર્થ તે બીજા શખ્સના શરીરના કોઈ ભાગને અથવા તે બીજા શખ્સે કાંઈ વસ્તુ પેહેરી હોય અથવા તે સાથે લેઈ જતો હોય તે વસ્તુને અડકે, અથવા કાંઈ બીજી વસ્તુને અડકે એવી રીતે કે તેથી તે બીજા સખ્સના સ્પર્શેંદ્રિપર અસર થાય, તો તે સખ્સે તે બીજા સખ્સપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું;પણ જે સખ્સ ગતિ આપતો, ગતિમાં ફેરફાર કરતો; અથવા ગતિ બંધ કરતો હોય, તેણે નિચે બતાવેલા ત્રણ પ્રકારોમાંના કોઈ પ્રકારે તે ગતિ આપવી, અથવા ગતિમાં ફેરફાર કરવો, અથવા ગતિ બંધ કરવી જોઇએ:—

પેહેલો.— પોતાના શરિરની શક્તિથી.

બીજો.—કાંઈ પદાર્થ એવી રીતે મુકવો કે પછી પોતાની તરફથી અથવા બીજા કોઈ શખ્સની તરફથી કાંઈ બીજુ કામ થયા શિવાય તે ગતિ થાય અથવા ગતિમાં ફેરફાર થાય, અથવા ગતિ બંધ થાય, એમ કાંઈ રચના કરીને.

ત્રીજો.— કાંઈ જાનવરને ગતિમાન કરીને, તેની ગતિમાં ફેરફાર કરીને, અથવા ગતિ બંધ કરીને.

સાપરાધ બળ. | ૩૫૦ જો કોઈ શખ્સ કોઈ બીજા શખ્સની રજામંદી સિવાય તે બીજા સખ્સની ઉપર હરાદાથી બળ વાપરે, અને તે કાંઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા તે બળ જે શખ્સની ઉપર વાપરે તે શખ્સને તે બળથી કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ કરવાના હરાદાથી, અથવા તેને તે બળ વાપરવાથી પોતાથી કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ થવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં તો તે શખ્સે તે બીજા શખ્સની ઉપર સાપરાધ બળ વાપર્યું એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) એક નદીમાં બાંધેલી હોડીમાં ઝ બેઠો હોય, અને અ તેનાં દોરડાં છોડી નાંખે અને એ પ્રમાણે હરાદાથી તે હોડીને પ્રવાહથી ખેંચાઈ જવા દે, તો એ ઠેકાણે અ એ હરાદાથી ઝ ને ગતિ આપી, અને તે પદાર્થોને એવી રીતે મુકવાથી કે પછી કોઈ શખ્સની તરફથી બીજુ કામ થયા સિવાય તે ગતિ ઉત્પન્ન થઈ માટે અ એ હરાદાથી ઝ ની ઉપર બળ વાપર્યું એમ સમજવું; અને અગર કાંઈ ગુનોહ કરવા સારૂ અથવા ઝ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ કરવાના હરાદાથી, કે એ પ્રમાણે બળ વાપરેથી કાંઈ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ થશે એવો સંભવ જાણ્યા છતાં તેણે એ કામ ઝ ની

રજામંદી સિવાય કરેલું હોય તો અ એ ઝ ની ઉપર સાપ્રાધ બળ વાપરેલું એમ સમજવું.

(બ) ઝ એક શિગરામમાં બેશીને જાય છે, તેના ઘોડાઓને અ ચાબક મારીને તેની ચાલ ઉતાવળી કરે તો એ ઠેકાણે જાનવરો પાસે પોતાની ગતી બદલાવીને અ એ ઝ ની ગતિમાં ફેરફાર કરેલો માટે અ એ ઝ ની ઉપર બળ વાપરેલુ એમ સમજવું; અગર ઝ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી કે તેથી અ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ થાય એવા સંભવ જાણ્યા છતાં, તેણે એ કામ ઝ ની રજામંદી સિવાય કરેલું હોય, તો અ એ ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરેલું એમ સમજવું.

(ક) ઝ એક પાલખીમાં બેશીને જાય છે, તેની પાસેથી અપહરણ કરવાના ઇરાદાથી અ દાંડો ઝાલીને તે પાલખીને અટકાવે, તો એ ઠેકાણે અ એ ઝ ની ગતિ બંધ કરી, અને એ તેણે પોતાના શરીરની શકિતથી કરેલું માટે અ એ ઝ ની ઉપર બળ વાપરેલુ એમ સમજવું; અને એ પ્રમાણે અ એ ઇરાદાથી ઝ ની રજામંદી સીવાય તથા ગુનોહ કરવા સારૂ કરેલું માટે અ એ ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરેલું એમસમજવું.

(ડ) રસ્તામાં અ ઇરાદાથી ઝ ને ધક્કો મારે, તો એ ઠેકાણે અ એ પોતાના શરીરની શક્તિથી પોતાના શરીરને એવી રીતે ગતિ આપી કે તે ઝ ને અડક્યું માટે તેણે ઇરાદાથી ઝ ના ઉપરે બળ વાપરેલુ એમ સમજવું; અને અગર ઝ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, અથવા દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી ઝ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ થાય એવો સંભવ જાણ્યા છતાં, તેણે ઝ ની રજામંદી સિવાય એ પ્રમાણે કરેલુ હોય, તો તેણે ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરેલું એમ સમજવું.

(ઇ) અ એક પથર ફેંકે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે પથર ઝ ને અડકશે, અથવા ઝ નાં કપડાંને અડકશે, અથવા ઝ કાંઈ વસ્તુ લેઈ જાય છે તેને અડકશે, અથવા તે પથર પાણીને લાગીને તે પાણીથી ઝ નાં કપડાં અથવા ઝ કાંઈ વસ્તુ લેઈ જાય છે તે છંટાશે, તો એ ઠેકાણે, અગર તે પથર ફેંકવાથી કાંઈ પદારથ આવીને ઝ ને અથવા ઝ નાં કપડાંને અડકે તો, અ એ ઝ ના ઉપર બળ વાપરેલુ એમ સમજવું; અને અગર ઝ ને કાંઈ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી તેણે ઝ ની રજામંદી સીવાય એ પ્રમાણે કરયું હોય, તો તેણે ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરેલુ એમ સમજવું.

(ફ) અ ઇરાદાથી કોઇ સ્ત્રીનો બુરખો ઊંચો ખેંચે, તો એ ઠેકાણે તેણે તે સ્ત્રીની ઉપર ઇરાદાથી બળ વાપરેલું એમ સમજવું; અને અગર તે સ્ત્રીને કાંઇ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી નુકશાન, ભય, કે દુઃખ થાય એવો સંભવ જાણીને તેણે તે સ્ત્રીની રજામંદી શીવાય એ પ્રમાણે કરેલું હોય, તો તેણે તે સ્ત્રીના ઉપર સાપરાધ બળ વાપરેલું એમ સમજવું.

(ગ) ઝ નાહાવા બેઠો છે તેવામાં પોતે ઉકળતું જાણતો હોય એવું પાણી અ હમામખાનામાં રેડે, તો એ ઠેકાણે અ એ ઇરાદાથી પોતાના શરીરની શકતી વડે તે ઉકળતા પાણીને એવી ગતી આપી કે તે પાણી ઝ ને અડકે અથવા બીજા પાણીને

અડકે, અને તે એવી રીતે કે તે અડકવાથી ઝ ની સ્પર્શેંદ્રીપર અસર થાયજ. માટે અ એ ઇરાદાથી ઝ ની ઉપર બળ વાપરયું એમ સમજવું; અને અગર, ઝ ને કાંઇ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેથી નુકશાન, ભય, કે દુઃખ થાય એવો સંભવ જાણીને, તેણે ઝ ની રજામંદી શીવાય એ પ્રમાણે કર્યું હોય, તો અ એ ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયું એમ સમજવું.

(હ) ઝ ની રજામંદી શીવાય અ એક કુતરાને ઝ ની ઉપર કુદાવે, તો એ ઠેકાણે, અગર ઝ ને કાંઇ નુકશાન, ભય, કે દુઃખ કરવાનો અ નો ઇરાદો હોય તો, તેણે ઝ ની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરયું એમ સમજવું.

હુમલો. | ૩૫૧. જે માણસ કાંઇ ચાળા અથવા કાંઇ તઇયારી કરે, એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તે ચાળા અથવા તઇયારીથી કોઇ સખ્સ હાજર હોય તેને એવો ભય ઉત્પન્ન થશે કે એ ચાળા અથવા તઇયારી કરનારો માણસ મારી ઉપર હમણાં સાપરાધ બળ વાપરવાનો છે, તો તે માણસે હુમલો કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો—માત્ર શબ્દોથી હુમલો થતો નથી. પણ કોઇ સખ્સ કાંઇ શબ્દો બોલે તે શબ્દો તેના ચાળા અથવા તઇયારીનો એવો અર્થ ઉત્પન્ન કરી શકે કે તેથી તે ચાળા અથવા તઇયારી હુમલો ગણાય.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ મુઠી વાળીને જ ની તરફ ધરીને હલાવે, એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ મને હમણાં મારશે, તો અ એ હુમલો કરયો એમ સમજવું.

(બ) અ એક ભયંકર કુતરાનું મુખબંધન છોડવા માંડે, એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી જ એમ માનશે કે અ હમણાં તે કુતરા પાસે મને કરડાવશે; તો અ એ જ ની ઉપર હુમલો કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક લાકડી લેઇને જ ને એમ કહે કે, "હું તારી વલે કરૂંછું", તો એ ઠેકાણે અ એ વાપરેલા શબ્દો કોઇ પણ બાબતમાં હુમલો ગણાય નહી, તથા માત્ર નીચુ વળીને લાકડી લેવી એ, બીજી કાંઇ બીના શીવાય હુમલો ગણી ન શકાય એવું હોય, તોપણ તે લાકડી લેવાના ચાળાનો અરથ તે શબ્દોથી સમજાઇને તે હુમલો થઇ શકે.

ટીકા.—બીજાના અંગપર મારવા માટે લાકડી ઉગામી અને તે તેને અડકી હોય પણ જો તમામ લાકડી ન અડકી હોય તોએપણ એ કૃત્ય આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થાયછે (આર્ચ. પાને ૭૨૯)

ભારે ક્રોધ ઉત્પન્ન ન કરેથા છતાં કોઇની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરવાની શીક્ષા. | ૩૫૨. કોઇ સખ્સે ભારે અથવા આકસ્મીક ક્રોધ ઉત્પન્ન ન કરેથા છતાં, તે સખ્સના ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની એમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—અગર તે ગુનોહ કરવાનાં બહાનાં દાખલ તે ક્રોધ ગુનેહગારે માગી આ-

હોલો અથવા બુદ્ધિપુરવક ઉત્પન્ન કરેલો હોય; અથવા—

અગર કાયદા મુજબ, કે સરકારી નોકરીની અખતીયાર અમલમાં લાવતાં કોઇ સરકારી નોકરે, કરેલી કાંઇ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયો હોય; અથવા—

અગર આનગી બચાવનો હક કાયદા મુજબ અમલમાં લાવતાં કરેલી તે કાંઇ વસ્તુથી તે ક્રોધ ઉત્પન્ન થયો હોય, તો તે ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધના સબબથી આ કલમ મુજબ કોઇ ગુનાહના શિક્ષા ઓછી થશે નહી.

તે ક્રોધ એવો ભારે તથા આકસ્મીક હતો કે તેથી તે ગુનોહ ઓછો થઇ શકે, એ હકીકતની બાબત છે.

કોઇ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને સાપરાધ બળ વાપરવું.

૩૫૩. કોઇ સખસ સરકારી નોકર હોય, અને પોતાના સરકારી હોદ્દાનો અમલ ચલાવતો હોય, તેવામાં, તે સખસની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, અથવા તે સખસને પોતાના સરકારી હોદ્દાનો અમલ ચલાવતો અટકાવવા અથવા ડરાવીને અમલ ચલાવતો બંધ રાખવાના ઇરાદાથી, અથવા તે સખસે પોતાના સરકારી હોદ્દાનો કાયદા મુજબ અમલ ચલાવતાં કાંઇ વસ્તુ કરી હોય અથવા કરવાની કોશીશ કરી હોય તેટલા વાસ્તે, જે માણસ તે સખસની ઉપર હુમલા કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ સ્ત્રીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી તેની ઉપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

૩૫૪. કોઇ સ્ત્રીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી, અથવા પોતે તેમ કરવાથી તેની લાજ જવાનો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે સ્ત્રીની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક સ્ત્રીની સભ્યતા ઉપર ઇરાદા પુરવક હુમલો કરયાના ગુનાહનો કેદીને ગુનેહગાર ઠરાવ્યો પણ એ ગુનોહ કા. ૩૭૬ અને ૫૧૧ પ્રમાણે બળાત્કાર સ્ત્રીસંભોગ કરવાને કોશિશ કરયાનો ગણી સબોરડીનેટ માજીસ્ટ્રેટે કરેલો ઠરાવ જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટે રદ કરયો તેમાં ઠરાવ્યું કે ક્રી. પ્રો. કા. ૨૮૪ પ્રમાણે જીલ્લામાજીસ્ટ્રેટને તેવો અધિકાર નથી (મુ.હા. વા. ૧૧ પા. ૨૩૪ સરકાર વિરૂધ તુકારામ રાઘો)

કોઈ વૈદ દરદી સ્ત્રીને વગર જરૂરીઆતે દરદ પારખવાને બાને નાગી કરે અને તે કપડાં વૈદ પોતાને હાથે ઉતારેતો તે વૈદ સાપ્રાધબળનો ગુનેહગાર ગણાય (આર્ચ. પૃ. ૭૧૬)

ભારે ક્રોધ ન ઊતપન્ન કરવા છતાં કોઈ સખસને બે આબરૂ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો અથવાસાપરાધબળ.

૩૫૫. કોઈ શખસે ભારે તથા આકસ્માક ક્રોધ ઉત્પન્ન ન કરયા છતાં, જે શખસને બેઆબરૂ કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ તે શખસની ઊપર હુમલો કરે, અથવા સાપરાધ બળ વાપરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ક્રોધ શખસ કાંઇ વસ્તુ

૩૫૬. કોઈ શખસે કાંઈ વસ્તુ પેહેરી હોય અથવા તે

લેઇ જતો હોય તે વસ્તુની ચોરી કરવાની કોશીશકરવામાં હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

લેઇ જતો હોય, તેની ચોરી કરવાની કોશીશ કરવામાં તે શખ્સની ઉપર જે માણસ હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇ શખ્સને ગેરબાજબી કેદ કરવાની કોશીશમાં હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.

૩૫૭. કોઈ શખ્સને ગેરબાજબી કેદ કરવાની કોશિશ કરવામાં જે માણસ તે શખ્સની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા એક હજાર રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇએ ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ઉત્પન્ન કરેયા પરથી તેની ઉપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.

૩૫૮. કોઈ શખ્સે ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન કરેયાપરથી જે માણસ તે શખ્સની ઉપર હુમલો કરે અથવા સાપરાધ બળ વાપરે, તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા બસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલાસો—૩૫૨ મી કલમનો જે ખુલાસો લખેલો છે તે આ છેલી કલમને પણ લાગુ પડે છે.

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી તથા વેઠ બાબત.

મનુષ્ય હરણ.

૩૫૯. મનુષ્ય હરણ બે પ્રકારનું છે, એક બ્રિટિશઈંડિયામાંથી અને બીજુ કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી.

બ્રિટિશઈંડિયામાંથી મનુષ્ય હરણ.

૩૬૦. જે માણસ કોઇ શખ્સની રજામંદી શિવાય અથવા તે સખ્સની વતી રજામંદી આપવાનો જેનો કાયદા મુજબ અખત્યાર હોય એવા કોઇ શખ્સની રજામંદી શીવાય, બ્રિટિશઈંડિયાની હદની બાહાર લઈ જાય, તે માણસે બ્રિટિશઈંડિયામાંથી તે શખ્સનુ હરણ કર્યું એમ સમજવું.

કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથીમનુષ્ય હરણ.

૩૬૧. ચૌદ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ છોકરાને, અથવા સોળ વરસથી ઓછી ઉમરની કોઈ છોકરીને, અથવા કોઇ દીવાના સખ્સને, તે બાળક અથવા દીવાના શખ્સના કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી, તે વાલીની રજામંદી શીવાય, જે માણસ લઇ જાય અથવા ફોસલાવીને તેડી જાય, તેણે તે બાળક અથવા તે સખ્સનુ કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી હરણ કર્યું એમ સમજવું.

ખુલાસો—આ કલમ મધ્યે "કાયદેસર વાલી" એ શબ્દો લખ્યા છે તે શબ્દો મધ્યે તે બાળક અથવા તે બીજા સખ્સને રાખવાનું અથવા તેની સંભાળ કરવાનું કામ કાયદા મુજબ જે શખ્સને સોંપ્યું હોય એવા કોઇ પણ સખ્સનો સમાવેશ થાય છે.

અપવાદ:—કોઇ શખ્સ શુદ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે લગ્ન સંબંધ વિના ઉત્પન્ન થએલા ફલાણા બચ્ચાનો હું બાપ છું, અથવા શુદ્ધબુદ્ધિએ એમ માનતો હોય કે તે બચ્ચાંને કાયદેસર હવાલામાં રાખવાનો મારો હક છે, અને તે સખ્સ અગર કાંઇ અનીતીનાં અ-

થવા કાયદા વિરૂધ કારણસર એવું કામ ન કરે, તો તેના કામને આ કલમ લાગુ પડતી નથી.

ટીકા.—આ કલમ અને ૩૬૩ પ્રમાણે તોહોમત શાબિત થવાને ગુનેહગાર તે છોકરાને કાયદેસર વાલીપણામાંથી લઈ ગયો કીંવા ફોસલાવીને લઈ ગયો એવું શાબિત થવું જોઇયે, પણ આ કામમાં તેમ શાબિત ન થયાથી કેદીને છોડી દીધો (કા. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૩ સરકાર વિ૦ નીલાબી વીગેરે તા. ૩ સપટેંબર ૧૮૬૮

એક અલ્પવયની દશવરશની છોકરી પોતાના ધણી અને સાસુ પાસે રહેતી. તેને એક દિવસે કાંઈ છાણાં વિણીને વેચવા માટે તેઓએ મોકલી. ઘેર પાછી આવતી વખતે આરોપિતે તે છોકરીને પોતાને ઘેર બેસાડી મુકી અને પોતાની સાથે તેને બીજે ઠેકાણે લઈ જવાના હેતુએ તેને તે લઈ ગયો. તેમાં ઠરાવ્યું કે

દશવરસની છોકરીનું કોઈ પાલણ કરનારો છે કે નહિ એની ચોકશી કરેચા શિવાય તેને તેના પાલણ કરનારના કબજામાંથી લેવી એ કૃત્ય તેણે પોતાપર જવાબદારી લીધા બરાબર છે અને એટલા વાસ્તે તેના પરીણામથી તેનો છુટકો થનાર નથી. દશ વરસની છોકરી એ પોતાના પાલણ કરનારના તાબામાં છે એમ પ્રથમ દરજે સમજવું જોઇએ. અને તેની યોગ્ય રીતે પરવાનગી લીધા શિવાય જો કોઈ તેને લેઇ જાય તો તે કૃત્ય ગુન્હો થશે. એવા પ્રકારનું અલ્પ વયનું છોકરૂ એ પાલણ કરનારના તાબામાં છે એટલી વાત કલમ ૩૬૧ માં કહેલો ગુન્હો થવાને બસ છે. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પાને. ૧૭૮ સરકાર વિરૂદ્ધ ઉમસાદબક્ષ).

મનુષ્ય હરણ કર્યાનો ગુન્હો એ કાયદા પ્રમાણે પોત પોતામાં માંડી વાળવા જોગ છે. કાઢી લીધા છતાં તેનું ફળ આરોપિતે અપરાધ કરયો નથી એવું છે (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પાને ૨૮ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોપી મોહન મીત્ર) એ પ્રમાણે ફેસલો છે પણ હાલ નવા ક્રી. પ્રો. કો. થી આ ગુન્હો માંડીવાળી શકાય નહી.

સગીર છોકરાના કાયદેસર પાલણ કરનારના તાબામાંથી સગીરને લેઈ જવાની ક્રીયા ચાલુ હોય ત્યાંહાં સુધી ચોરી લેવાના અપરાધને સાબીત કરવામાં આવે છે (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાનું. ૧૭૩).

કોઈ છોકરીને સમજાવી ફોસલાવી ન હોય તેમ લલચાવી પણ ન હોય તે છતાં પોતાને બાપને ઘેરથી તોહોમતવાળાને ઘેર ગઈ તો તેથી આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત નથી ઠરતું. આર્ચ પાને. ૭૫૮ છોકરીના માબાપને કાંઈ ખોટી હકીકત કહી યા કપટ કરીને તેની છોકરી પોતાને આપે એમ સમજાવે અને માબાપ ભોળપણાથી આપે પણ પાછળથી છોકરીને લઈ જવા તેમ કર્યું એમ જણાય તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય. તેમજ માબાપ છોકરીને લઈ જવા પ્રથમ રજા આપી પાછળથી ના પાડે અને લઈ જાય તો આ કલમ પ્રમાણે ગુનો થાય. તોહોમતદારે નીસરણી મુકયાથી કોઈ છોકરી ઉતરીને પોતાના બાપને ઘેરથી જાય તેવી વખતે આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો થાય (આર્ચ પાને, ૭૫૯–૬૦).

એક છોકરીનો વિવાહ એક ઠેકાણે કરયો હોય પણ પછી તે વિવાહ તોડી તેનો બાપ બીજે ઠેકાણે પરણાવવા ઇછે અને તે છોકરીને પ્રથમનો વિવાહવાળો ધણી લઈ જાય તો તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેગાર થાય. તેમજ જાહેર રસ્તામાંથી રમનાર છોકરાને લઈ લેવામાં આવે તો તે કાયદેસર વાલીના કબજામાંથી લાધુ એમ ગણી આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે. (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૫૭).

મનુષ્ય નયન. | ૩૬૨. કોઈ શખ્સને કોઈ જગેથી જવાને જે માણસ બળથી જરૂર પાડે, અથવા કાંઈ ફરેબી ઇલાજોથી લલચાવે તે માણસને તે શખ્સનું નયન કરયું એમ સમજવું.

મનુષ્ય હરણની સાજા. | ૩૬૩. જે માણસ બ્રિટિશઇંડિયામાંથી, અથવા કાયદેસર વાલીના હવાલામાંથી, કોઈ શખ્સનું હરણ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત

સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—દેશી રાજ્યની પ્રજાએ બ્રિટિશઈંડિયામાં મનુષ્ય હરણનો ગુનો કરવાથી તેનો ઇનસાફ બ્રિટિશ કોરટ કરી શકે તોપણ મનુષ્ય હરણ થએલા માણસને બ્રિટિશ ઈંડિયા બહાર મારવામાં આવે તો તેનાપરનો ઇનસાફ કરવાને આ કોરટને અધિકાર નથી (કા. હા. વા. ૧ પાને ૮૯).

કલમ ૩૬૧ નિચે આપેલા ફેસલા પણ વાંચો.

આ કલમમાં "કાયદેસર વાલી" એવા શબ્દ લખ્યાછે તેનો અર્થ નાનાં છોકરાં જેની સંભાળ તળે રહેતા હોય તે સખ્સ (ઇં. ડા. પ્ર. ૩૫૮).

ખુન કરવા માટે મનુષ્ય હરણ અથવા મનુષ્ય નયન.

૩૬૪. કોઈ શખ્સનું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા પોતાનું ખુન થવાના જોખમમાં તે સખ્સ આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે જે માણસ તે સખ્સનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારના અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ બ્રિટિશ ઈંડિયામાંથી ઝ નું હરણ કરે. એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે એક મુરતીને ઝ નો ભોગ આપવામાં આવે તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) બ નું ખુન કરવામાં આવે એટલા માટે બ ને તેને ઘેરથી અ બળથી અથવા ફોસલાવીને લઈ જાય, તો અ એ આ કલમમાં બયાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

કોઈ સખ્સને છાની રીતે ગેરવ્યાજબી કેદ કરવાના ઇરાદાથી તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.

૩૬૫. કોઈ સખ્સને છાની રીતે, ગેરવ્યાજબી કેદ કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ તે શખ્સનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ સ્ત્રીના જુલમથી લગ્ન કરાવવા વગેરે કારણ સારૂ તે સ્ત્રીનું હરણઅથવાનયન.

૩૬૬. કોઈ સ્ત્રીને, તે સ્ત્રીની મરજી નહી છતાં કોઈ પુરૂષની સાથે જુલમથી પરણાવવામાં આવે એવા ઇરાદાથી, અથવા જુલમથી પરણાવવામાં આવશે એવો સંભવ છે એમ જાણીને, અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તે સ્ત્રીની જોડે જારકર્મ કરવામાં આવે એટલા માટે અથવા જુલમથી કે ફોસલાવીને તેની જોડે જારકર્મ કરવામાં આવશે એવો સંભવછે, એમ જાણીને, જે માણસ તે સ્ત્રીનું હરણ અથવા નયન કરે. તે માણસને દશ વરસની મુદતસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—સ્ત્રીને લેતી વખતે તેનો લગ્ન કરવાનો કીંવા વ્યભીચાર કરવાનો ઇરાદો ન છતાં તેને લઈ ગયા. પછી જબરાઇએ કીંવા ફોસલાવી તેની સાથે લગ્ન કીંવા વ્યભિચાર કરવાનો જે કામમાં દાખલો દેખાય તેને આ કલમ લાગુ પડે છે (મે. પ્ર. ૨૫૪).

કોઇ સખ્સને મહાવ્યથા થાય, તેને ગુલામ કરવામાં આવે, વં

૩૬૭. કોઈ શખ્સને મહાવ્યથા કરવામાં આવે અથવા તેને ગુલામ કરવામાં આવે, અથવા તેની ઊપર કોઈ શખ્સની સૃષ્ટિક્રમ વિરૂદ્ધ મૈથુનેચ્છા પુરણ થાય, એટલા માટે, અથવા તેની ઊપર એ પ્રમાણે

ગેરે કારણસર તેનું હરણ અથવા નયન કરવું.

ગુજરવાના જોખમમાં તે આવે એવી રીતે તેનો વગ કરવામાં આવે એટલા માટે, અથવા તે શખ્સની ઉપર એ પ્રમાણે ગુજરશે, અથવા તેનો એ પ્રમાણે વગ કરવામાં આવશે, એવો સંભવ છે એમ જાણીને, જે માણસ તે સખ્સનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

હરણ થએલા શખ્સને ગેરવ્યાજબી રીતે સંતાડવો અથવા કેદમાં રાખવો.

૩૬૮. ફલાણા સખ્સનું હરણ અથવા નયન થએલું છે એમ જાણ્યા છતાં જે માણસ તે શખ્સને ગેરવ્યાજબી રીતે સંતાડે અથવા કેદ કરે, તે માણસને, જે ઇરાદા કે જ્ઞાનથી, અથવા જે કારણસર તે માણસ તે શખ્સને સંતાડે અથવા કેદમાં રાખે તેજ ઇરાદા કે જ્ઞાનથી, અથવા તેજ કારણસર જાણે તે માણસે તે શખ્સનું હરણ અથવા નયન કરેલું હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દશ વરસથી ઓછી ઉમરના કોઈ બચ્ચાંના શરીર પરથી જંગમ મીલકત ચોરવાના ઇરાદાથી તે બચ્ચાનું હરણ અથવા નયન કરવું.

૩૬૯. દશ વરસથી ઓછી ઉમરનાં કોઈ બચ્ચાંના શરીરપરથી કાંઈ જંગમ મિલકત બદદાનતથી લેવાના ઇરાદાથી, જે માણસ તે બચ્ચાંનું હરણ અથવા નયન કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની, એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ શખ્સને ગુલામ દાખલ વેચવો અથવા આપવો.

૩૭૦. કોઈ શખ્સને ગુલામ દાખલ જે માણસ આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાંથી બાહાર મોકલે, અથવા ખશેડે, અથવા ખરીદ કરે, અથવા વેચે, અથવા કોઇને આપે, અથવા તે શખ્સની મરજી નહી છતાં તેને ગુલામ દાખલ કબુલ કરે, લે, અથવા રાખે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

નીત્ય ગુલામનો વેપાર કરવો.

૩૭૧. જે માણસ નિત્ય ગુલામોને આ દેશમાં લાવે અથવા આ દેશમાંથી બાહાર મોકલે, અથવા ખશેડે, અથવા ખરીદ કરે, અથવા વેચે, અથવા તેઓનો વેપાર ધંધો કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જારકરમને માટે કોઈ બાળકને વેચવું વગેરે.

૩૭૨. સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઈ બાળક જારકરમનાં કારણસર અથવા કાંઇ કાયદા વિરૂધ તથા અનીતીનાં કારણસર, રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી, અથવા તે બાળક તેવા કાંઇ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે બાળકને વેચે, અથવા ભાડે આપે, અથવા બીજી રીતે કોઇને આપે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની સિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—સોળ વરસથી કમી ઉમરની નાની વયની છોકરીને સંસ્કાર કરી દેવની ચાકરી કરવા માટે દેવને અર્પણ કરી છે. અને દેવને અરપણ કરી એટલે તેનું ફરી લગ્ન થવાનું નહી તેથી આવી રીતે આપેલી છોકરી તેના જીવતા સુધી ઘણું કરીને કીસબણનો ધંધો ચલાવશે એમ સાબિત થયું છે તો તે આપનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર છે (મુ.હા. વા. ૬ પાને ૯૦ સરકાર વિરૂધ જયલી ભાવિણ).

આ કલમ પ્રમાણે અપરાધ થવાને સગીર છોકરાપરનો નિબંધ ફીવા તેનો કબજો બીજાને આપવો એવા પ્રકારે તેની એકાદી વ્યવસ્થા કરવી જોઈએ એમ નથી. (મ. હા. ક્રિ. લા. વા. ૧ પાને ૧૬૪ સરકાર વિ૦ અરૂણ મેલમ).

જારકરમને માટે કોઈ બાળક ને ખરીદ કરવું.

૩૭૩. સોળ વરસથી ઓછી ઉમરનું કોઇ બાળક જારકરમનાં કારણસર, અથવા કાંઈ કાયદા વિરૂધ તથા અનીતીનાં કારણસર, રાખવામાં કે વાપરવામાં આવે, એવા ઇરાદાથી, અથવા તે બાળક તેવાં કાંઈ કારણસર રાખવામાં કે વાપરવામાં આવશે, એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, જે માણસ તે બાળકને ખરીદ કરે, ભાડે લે અથવા બીજી રીતે પોતાના કબજામાં લે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાયદા વિરૂધ જબરાઇથી મજુરી કરાવવી.

૩૭૪. કોઈ શખ્સની મરજી નહી છતાં જે માણસ તેની પાસે કાયદા વિરૂધ જબરાઈથી મજુરી કરાવે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બળાત્કાર સંભોગ બાબત.

બળાત્કાર સંભોગ.

૩૭૫. નીચે બાતલ કરેલી બાબત શિવાય બીજી સઘળી બાબતમાં, જે પુરૂષ નીચે બ્યાન કરેલી પાંચ હાલતોમાંની કોઈ પણ હાલતમાં કોઇ સ્ત્રીની સાથે સંગ કરે, તેણે બળાત્કાર સંભોગ કરયો એમ સમજવું.

પેહેલી—તે સ્ત્રીની મરજી નહી છતાં.

બીજી—તે સ્ત્રીની રજામંદી વગર.

ત્રીજી—તે સ્ત્રીને મોતનો અથવા વ્યથાનો ભય ઉત્પન્ન કરીને તેની રજામંદી લીધી હોય તો તે રજામંદી છતાં પણ.

ચોથી—તે પુરૂષ એમ જાણતો હોય કે હું એ સ્ત્રીનો વર નથી, અને તે સ્ત્રી જે બીજા પુરૂષની સાથે કાયદા મુજબ પરણેલી છે અથવા પોતાને પરણેલી માને છે તે પુરૂષ હું છું એમ માનીને તેણે પોતાની રજામંદી આપી છે, તો તે રજામંદી છતાં પણ.

પાંચમી—તે સ્ત્રી દસ વરસથી ઓછી ઉમરની હોય તો, પછી તેની રજામંદી હોય કે નહી તો પણ.

ખુલાસો—બળાત્કાર સંભોગના ગુનાહમાં જે સંગ થવો જરૂર છે તેમાં પ્રવેશ થયો તો બસ છે.

અપવાદ—કોઇ પુરૂષ પોતાની વહુની સાથે સંગ કરે, અને તે સ્ત્રી દસ વરસથી ઓ

ત્રી ઉમરની નહી હોય, તો તે બળાત્કાર સંભોગ નહી ગણાય.

૧. ટીકા.—કોઈ સ્ત્રી ઉપર બળજબ રહીત હુમલો કરવાથી બળાત્કાર સ્ત્રી સંભોગ કરવાને કોશીશ કર્યાનો ગુન્હો થતો નથી પણ જો કોરટની ખાત્રી થાય કે તોહોમતવાળા સખસનો સામા તરફથી સખત બળ વાપર્યા છતાં ગમે તેમ કરી પોતાના ઈચ્છાને પૂર્ણ કરવાનો દ્રઢ વિચાર હતો તો તે ગુન્હાનું તોહોમત મુકી શકાય. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૪૦૩ સરકાર વિરૂધ શંકર).

કેફ કર્યાથી કીંવા ગાંડપણથી કરેલું કૃત્ય ક્યા પ્રકારનું છે એ જાણવાનું જ્ઞાન ન હોય તેથી તે કૃત્યને સંમતી આપવાને સ્ત્રી અસમર્થ હોય તો ગુન્હો પુરો થાય છે. તેમજ કરેલું કૃત્ય તેની સંમતી વિગર થયું હોય તો તેણે અગાઉ સંમતી આપી હોત યા કૃત્ય થયા પછી દુઃખ થવાના ભયથી અડચણ કરાય તેમ ન હોય એ સમય જોઈ સંમતી આપી હોય તો તે માનવું નહી (ક. હા. વી. રી. વા. ૧ પાનું. ૧૨૧).

જબરીના સંભોગના ઘણા કજીયાપરથી એમ દેખાય છે કે એવા કામમાં ફરીયાદીની પોતાની સાક્ષી મુદ્દાના પુરાવની છે તેથી જે વખતે તેના પુરાવથી એ સાબિત થાય નહી યા સ્ત્રી અજ્ઞાન હોવાથી કીંવા બહેરી યા બોબડી હોવાથી તેને સોગન અપાઈ શકાતા ન હોય તેની શાહેદી લેવાય નહી અને બીજો પુરાવો અપાય તેમ ન હોય તો આરોપિતને છોડી દેવો (મે. પ્ર. ૨૫૮).

ફરિયાદીની શાહેદીપર અવિશ્વાસ નહી રાખતાં તેની શાહેદી સાવધપણે લેવી એ જો કે સુગમ છે તોપણ તે રદ કરવાનું કામ કઠણ છે એવા કામમાં તેણે આપેલી શાહેદી ને મજબુતી માટે વ્યભિચાર થયો કીંવા નહી એ વિશેનો અપ્રત્યક્ષ પુરાવો શો છે એ પ્રથમ જોવું જોઈએ. એ મુદ્દાપર સ્ત્રીના શરીરના કાંઈ ભાગ વેરે તપાસ્યા પછી તેની જુબાની લેવી એ મુદ્દાનું છે. પણ એવા પુરાવો હીંદુસ્થાનમાં ઘણું કરીને અગત્ય છે. બીજુ જોવાનું એ છે કે વ્યભિચાર તેની મરજી વિરૂધ થયો છે કીંવા નહી, અને તે સમજવા માટે તે વિશે તેનું અને આરોપિતનું બોલવું જે જગે તે થયું તે જગો. તેને મદદ મળી હતી કીંવા નહી, બીજા લોકો કેટલા અંતરે જતા હતા, તેને હાક મારી હતી કે નહી. કૃત્ય થયા પછીની તેની વર્તણુક અને તેની મુદ્રા, એ સર્વ વાત વિશે વિચાર કરવો જોઈએ (આર્ચ. પ્ર. ૬૧૦).

સ્ત્રીએ સંમતી આપી હતી એમ સાબિત થયાથી જબરાઈના સંભોગના તોહોમતમાંથી આરોપિતને મુક્ત કર્યો હોય તો પછી તેનાપર છીનાળાનું તોહોમત ઠરાવવામાં આવતું નથી (મા. ડા. પ્ર. ૧૨૩).

બળાતકાર સંભોગના કામમાં નુકશાન થએલા પક્ષકારની લૌકીક સ્થીતીપર વિચાર કરી શિક્ષા નહી કરતાં તોહોમતના કર્મો જાસ્તીપણાના આધારપર, ગુન્હેગારના આચરણપર, અને સ્ત્રીના નિરાશ્રીતપણાપર વિચાર કરી શિક્ષા કરવી જોઈએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પાને ૫૯ સરકાર વિરૂધ જનતા હાનોશીઓ)

સ્ત્રીની ઉમર દશ વર્ષ કરતાં જાસ્તી છતાં તેની સાથે તેના ધણીએ જબરાઈથી સંભોગ કર્યો હોય તો તેથી તેનો ધણી ગુન્હેગાર નથી પરંતુ તે પોતાની બઈરી સાથે ઉભા રહી બીજા પાસે જબરાઈથી સંભોગ કરાવવા મદદ કરે તો તેનો ધણી મદદગારીનો ગુન્હેગાર થાય છે (આર્ચ પ્ર. ૨૩૫ સરકાર વિ૦ એલડરસો).

સ્ત્રી પુરૂષ સાથે રકઝક થતાં સ્ત્રીને હા પાડવી પડ્યાથી સંભોગ કરવાને હા પાડી હોય તો એ પણ પુરૂષ બળાત્કાર સંભોગનો ગુન્હેગાર થાય છે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૧ પાને. ૨).

સ્ત્રી ઉંઘમાં હોય તે વખતે સંભોગ કરવો તથા પ્રથમ હા પાડી હોય પણ સંભોગ કરવા જતો વખતે ના પાડે તો તેથી પણ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હેગાર થાય છે (આર્ચ. પ્ર, ૭૬૩—૬૪).

બળાત્કાર સંભોગની શીક્ષા. | ૩૭૬. જે માણસ બળાત્કાર સંભોગ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

સૃષ્ટીક્રમ વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત.

સૃષ્ટીક્રમ વીરૂધ ગુનાહ. | ૩૭૭. જે માણસ બુદ્ધિપુરવક કોઈ પુરૂષ, સ્ત્રી, અથવા જાનવર સાથે સૃષ્ટિક્રમ વિરૂદ્ધ મઈથુન કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુલાસો—આ કલમમાં બ્યાન કરેલા ગુનાહમાં જે મઈથુન થવું જરૂર છે તેમાં પ્રવેશ થયો, તો બસ છે.

ટીકા.—જે ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની કીંવા અમુક વરસ સુધી કેદની શિક્ષા કરી હોય તે ગુન્હા બદલ જન્મ પર્યંત કાળા પાણીની શિક્ષા નહીં કરતાં કમી મુદત સુધી કાળા પાણીની શિક્ષા આપવી એમ થાય તો તે મુદત તે ગુન્હા બદલ કેદની શિક્ષા આપવા બદલ જેટલી મુદત હોય તે મુદતથી જાસ્તી થઈ શકે નહીં પરંતુ કલમ ૩૭૭ પ્રમાણે જે કેદની શિક્ષાની મુદત છે તે ૧૦વરસની છે સબબ એ ૧૪ વરસની કાળાપાણીની શિક્ષા જે સેશન જડજે કરી હતી તે રદ કરી (અ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૪૩ સરકારવિ.નેપાપા).

બાબ ૧૭ મો.

મિલકત વિરૂદ્ધ ગુન્હાઓ બાબત, ચોરી બાબત.

ચોરી. | ૩૭૮. જે માણસ, કોઇ સખસના કબજામાંથી તે સખસની રજામંદી શીવાય કાંઇ જંગમ મીલકત બદદાનતથી લેવાનો ઈરાદો કરીને તે પ્રમાણે લેવા સારૂ તે મીલકતને ખશેડે, તે માણસે ચોરી કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—કાંઇ વસ્તુ જ્યાં સુધી જમીનમાં ચોટેલી હોય ત્યાં સુધી તે જંગમ મીલકત નથી. માટે તેની ચોરી થઇ શકે નહીં; પણ જમીનથી તે જુદી પાડવામાં આવે કે પછી તેની ચોરી થઇ શકે.

ખુલાસો ૨ જો—જે કામથી જુદુ પાડવું થાય તેજ કામથી જે ખશેડવું થાય તે ખશેડવું ચોરી થઇ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—કોઇ સખસ ખરેખર કાંઇ વસ્તુને ખશેડે ત્યારે અને તેમજ તેનું ચલન થવામાં અટકાવ કરનારી કોઈ અડચણ દુર કરે, અથવા તે વસ્તુને કાંઇ બીજી વસ્તુથી જુદી પાડે, ત્યારે પણ તે સખસે તે વસ્તુ ખશેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૪ થો—કોઇ સખસ કોઇ પણ ઉપાયથી કોઈ જનાવરને ગતીમાન કરે, તો તેણે તે જાનવર ખશેડયું, તથા તે જાનવરને ગતિ થવાથી તે જાનવરે જે જે વસ્તુ ખશેડી હોય; તે તે વસ્તુ ખશેડી એમ સમજવું.

ખુલાસો ૫ મો—ઉપલાં લક્ષણમાં રજામંદી લખી છે તે સાફ રજામંદી હોય કે અર-

થાંત સમજાય એવી રજામંદી હોય, અને તે કબજેદાર સખ્સ, અથવા તે કારણસર જેને સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો અખતિયાર હોય તેવો કોઈ પણ સખ્સ, આપી શકે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ની જમીનપરનું એક ઝાડ, ઝ ના કબજામાંથી બદદાનતથી લેઈ જવાના ઈરાદાથી, ઝ ની રજામંદી સીવાય, અ કાપી નાખે, તો એ ઠેકાણે તે પ્રમાણે લેઈ જવા સારૂ અ એ તે ઝાડ જુદુ પાડ્યુ કે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(બ) કુતરાઓને લલચાવવાની કાંઈ વસ્તુ અ પોતાના ખીસામાં રાખે અને તેથી ઝ ના કુતરાને તેની પાછળ ચાલ્યો જવાને લલચાવે, તો એ ઠેકાણે, અગર અ નો ઈરાદો તે કુતરાને ઝ ના કબજામાંથી ઝ ની રજામંદી સિવાય બદદાનતથી લઈ જવાનો હોય તો,ઝ ના કુતરાએ અ ની પાછળ ચાલવા માંડ્યું કે અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ક) એક બળદને નગદી ભરેલી એક પેટી લઈ જતો જોઈને, તે નગદી બદદાનતથી લેવા સારૂ તે બળદને એક તરફજે અ હાંકી જાય, તો તે બળદે ચાલવા મંડ્યુ કે અ એ તે નગદીની ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ડ) અ ઝ નો ચાકર છે, તેને ઝ એ પોતાની રૂપાની તબકડીઓ રાખવાને સોંપી છે તે તબકડીઓ લેઈને, ઝ ની રજામંદી શીવાય, જો તે બદદાનતથી નાશી જાય, તો અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ઈ) ઝ એક મુસાફરી પર જાય છે, તે એક વખારવાળા અ ને પોતાની રૂપાની તબકડીઓ સોંપે અને એમ કહે કે, હું પાછો આવું ત્યાં સુધી એ તમે રાખજો. અ કોઈ ચોકશીને ઘેર જઈને તે તબકડીઓ વેચે, તો એ ઠેકાણે, તે તબકડીઓ ઝ ના કબજામાં નહી હતી માટે તે ઝ ના કબજામાંથી લઈ શકાય નહી, અને, અગર અ એ સાપરાધ વીશ્વાસઘાત કરેચો હોય તો પણ, અ એ કાંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(ફ) જે ઘરમાં ઝ રેહે છે તે ઘરમાં એક મેજપર ઝ ની એક વીંટી પડેલી અ જોય, તો એ ઠેકાણે તે વીંટી ઝ ના કબજામાં છે, અને જો અ બદદાનતથી તે ખશેડે, તો અ એ ચોરી એમ સમજવું.

(ગ) એક ધોરી રસ્તાપર કોઈ સખ્સના કબજામાં નહી એવી એક વીંટી પડેલી અ જોય, તો તે વીંટી લેવાથી, અગર અ તે મિલકતના સાપરાધ ખોટા ઉપયોગનો ગુનેહગાર થાય તોપણ અ એ કાંઈ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(હ) ઝ ના ઘરમાં ઝ ની એક વીંટી એક મેજપર પડેલી અ જોય, અને, તજવીજ થઈને પકડવાના ભયથી તુરત તે વીંટીનો ખોટો ઉપયોગ કરવાની હીમત નહી ચાલેથી તે એક એવી જગે તે વીંટી સંતાડે કે ત્યાંહાંથી કોઈ પણ વખતે તે ઝ ને પાછી જડવાનો ઘણો અસંભવ હોય, અને તે વેળાએ તેનો ઇરાદો એવો હોય કે એ વીંટીનું ખોવાઈ જવું સઉ ભુલી જશે ત્યારે એ સંતાડેલ ઠેકાણેથી તે વીંટી કહાડીને હું વેચીશ; તો એ ઠેકાણે તે વીંટી પેહેલી ખસેડતી વેળાએજ અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું.

(ઈ) ઝ ઘડીઆળીને અ પોતાનું ઘડીઆળ ઠીક કરવા સારૂ આપે. ઝ તે પોતાની દુકાને

લઇ જાય. પછી અ ની પાસે તે ઘડીઆળનું કાંઇ એવું લહેણું નથી કે તેના અવે જમાં તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી શકે. એમ છતાં અ ખુલ્લી રીતે દુકાન માં પેસીને ઝ ના હાથમાંથી બળથી પોતાનું ઘડીઆળ છીનવી લઇને તે લઇ જાય, તો એ ઠેકાણે અ એ સાપ્રાધ પ્રવેશ તથા હુમલો કર્યો હોય તોપણ, અ એ ચોરી કરી એમ સમજવું નહી, કેમકે તેણે જે કીધુ તે બદદાનતથી કીધુ નથી.

(જ) અગર તે ઘડીઆળ સમરામણીના કાંઇ પઇસા ઝ ના અ ની પાસે લેહેણા હોય, અને તે લેહેણાના અવેજમાં અગર ઝ તે ઘડીઆળ કાયદા મુજબ અટકાવી રાખે અને પછી ઝ ને પોતાના લેહેણાના અવેજમાં રેહેલી મીલકતથી રેહીત કરવાના ઇરાદાથી અ તે ઘડીઆળ ઝ ના કબજામાંથી લઇ લે, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું. કેમકે તેણે ઘડીઆળ બદદાનતથી લીધુ.

(ટ) વળી અગર અ એ પોતાનું ઘડીઆળ ઝ ને ઘરેણે આપ્યું હોય અ હોય અને પછી જ ની રજામંદી સિવાય, તથા જ ની પાસેથી તે ઘડીઆળ ઉપર કરજે લીધેલા રૂપીઆ પાછા ન આપ્યા છતાં, તે તે ઘડીઆળ જ ના કબજામાંથી લેઇ લે, તો. તે ઘડીઆળ તેની પોતાની મીલકત છે ખરી તો પણ, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું કેમકે તેણે બદદાનતથી લીધું.

(લ) અ જ ના કબજામાંથી જ ની રજામંદી શીવાય જ ની કાંઇ વસ્તુ લે, એવા ઇરાદાથી કે તે વસ્તુ પાછી આપવાના બદલામાં જ કાંઇ પઇસા આપે ત્યાં સુધી તે રાખવી, તો એ ઠેકાણે અ એ તે વસ્તુ બદદાનતથી લીધી માટે તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું

(મ) અ જ નો દોસ્તદાર છે. તે જ નહી છતાં જ ના કીતાબખાનામાં જાય, અને માત્ર વાંચવા સારૂ, તથા પાછી આપવાના વીચારથી જ એ સાફ રજામંદી આપ્યા સિવાય, કાંઇ ચોપડી તેમાંથી લઇ જાય, તો એ ઠેકાણે જ ની ચોપડી વાપરવા એવી અરથાંત સમજાય એવી મને જ ની રેજામંદી છે, એમ અ ના મનમાં હોય એવો સંભવ છે. જો એ પ્રમાણે અ ના મનમાં હોય, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(ન) અ ઝ ની સ્ત્રી પાસે ભીખ માગે, અને તે સ્ત્રી અ ને કાંઇ પઇસા, ખાવાનું, તથા કપડાં આપે, અને તે સઘળુ તેના વર ઝ નું છે એમ અ જાણતો હોય, તો એ ઠેકાણે અ ની સ્ત્રીને ભીખ આપવાનો અખતિયાર છે એમ અ ના મનમાં હોય એવો સંભવ છે, જો એ પ્રમાણે અ ના મનમાં હોય, તો તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

(ઓ) અ ઝ ની સ્ત્રીનો યાર છે. તે સ્ત્રી અ ને કાંઇ કિમતી મિલકત આપે, અને તે મિલકત તેના વર ઝ ની છે, તથા તે એવી છે કે જે આપવાનો ઝ એ તેને અખત્યાર આપેલો નથી, એમ અ જાણતો હોય તો, અગર અ તે મીલકત બદદાનતથી લે તો, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું.

(પ) કાંઇ મિલકત ઝ ની હોય તે મીલકત માહારી પોતાની છે એમ શુદ્ધબુદ્ધિએ માનીને અ તે મીલકત બ ના કબજામાંથી લઇ લે, તો, એ ઠેકાણે અ એ તે બદદાનતથી લીધી નથી માટે, તેણે ચોરી કરી એમ સમજવું નહી.

ટીકા.—પરવાનગી શિવાય સરકારી જમીનમાંના ઝાડમાંથી કેટલાંક ડાળાં કાપી લઈ ગર્યો તેથી તેના પર કલમ ૩૭૯ તથા ૪૨૬ મુજબ તોહોમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે ચોરી કરતાં અગાઉ નુકશાન થએલું છે અને જ્યાંહાં સુધી જમીનમાંથી ઝાડાં જુદાં પડ્યાં નથી ત્યાંહાં સુધી પી. કો. ક. ૩૭૮ ના પહેલા ખુલાસા મુજબ ચોરીનો ગુન્હો થતો નથી. (મુ. હા. વા. ૨ પાને ૩૯૨ સરકાર વિરૂધ નારાયણ કૃષ્ણા વિગરે.)

સરકારી જમીનના એક ભાગમાંના ઝાડની ત્રણ પાઇની કીમતની શીંગો તોડી તેમાં ચોરીનું તોહોમત રાખેલું પણ ઠરાવ્યું કે જે સરકારી જમીનના ઝાડની શીંગો તોડી છે તેનો ઉપયોગ કરતા નથી તેથી સરકારને તેની કીમત કાંઈ નથી તેથી આ કામનો કલમ ૯૫માં સમાસ કરી તોહોમત રદ કર્યું. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૩૫ સરકારવિ. કાશીયા કાવજીવગેરે.)

સદરેહુ કલમમાં કહેલો ગુન્હો થવાને સારૂ ચોરી કરવાના ઇરાદાથી કોઈ માણસની સમંતી શિવાય તેના તાબામાંની મિલકત બદ દયાનતથી લેવાનો ઇરાદો હતો એટલું બતાવવું બસ છે તેઓ જો કોઈનાપર તે પ્રમાણે સાબિત થાય તો તેમ કરવાનો તેનો ઇરાદો કોઈ વખત સુધીનો હોય તો પણ તે ગુન્હો થયો એમ થાય છે. વળી જે વસ્તુ લીધી તે સંમતી શિવાય લીધી એવું સાબિત કર્યું તો પછી તે વસ્તુ તેના ધણીની સંમતી વિરૂધ લીધીએમ સાબિત કરવાની જરૂર નથી. (મે. પ્ર. ૨૬૨–૨૬૩.)

જંગલી જનાવર ચોરયા છતાં તે ચોરીનો ગુન્હો થતો નથી કેમકે તે કોઈના તાબામાં નથી. (આર્ચ. પ્ર. ૩૫૧,)

આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને જે વસ્તુ ખશેડવી તે બદ દયાનતથી ખશેડવી જોઇયે માટે જો કોઈએ ભુલથી કોઈ વસ્તુ ખશેડી યા લીધી હોય, કીંવા તે લેવાનો પોતાનો હક હતો એમ સ્પષ્ટ જણાયાથી લીધી હોય તો પછી તે હક ગમે તેટલો ગેર સમજુતીનો હોય, અથવા માલીકે ગર્ભીત સંમતી આપ્યાથી લીધી હોય તો તેની બાબતમાં ચોરીનો ગુન્હો થતો નથી. (મે. પ્ર. ૨૬૩.)

પોતાને જેટલું મળવું યોગ્ય છે તે કરતાં જ્યાદે લેવાનો પોતાનો હક છે એમ સમજી પ્રમાણીકપણે કાંઈ કાંઈ લેતો તે ગુનોહ ચોરીનો અગર જબરાઈથી લીધાનો થતો નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને. ૧)

ફરિયાદીના ગાડાને અટકાવીને ખોટી શબબ કહીને ગુનેહગારે કાંઈ રકમ જુલમથી લીધી તેથી તે ગુનેહગાર ગેરવ્યાજબી અટકાવ કરયાનો ગુનેહગાર થાયછે પણ ચોરીનો ગુનેહગાર થતો નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પાને ૩૫)

ચોરીના શિક્ષા. | ૩૭૯. જે માણસ ચોરી કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવાં એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા—જે વસ્તુ ચોરાય તે માલીકના અગર જેના કબજામાં હતી તેના કબજામાંથી લીધેલી જોઇયે તેથી જો કોઈનો મુએલો બળદ દાટી આવ્યા પછી ત્યાંહાંથી તોહોમતવાળા ખોદી લાવ્યા હોય તો પછી તે ખોદી લાવનાર આ કલમનો ગુનેહગાર નથી (મ. હા. વા. ૪ પાને ૩૦)

એક સખસે દારૂ પીધાથી તેને નિશો ચડ્યો તે વખતે તેનાં કપડાં બીજા એ કોઈ ચોરી ન જાય એ હેતુથી લીધાં અને પછી નિશો ઉતરે પાછાં આપ્યાં તો તેમાં તેની બદદયાનત ન હોવાથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મ. હા. પૃ. ૧૬૮)

કેદીને કા. ૩૭૯ પ્રમાણેના તોહોમત બદલ ફર્સ્ટકલાસ માજીસ્ટ્રેટે પંદરમાસની કેદની શિક્ષા કરેલી પણ અપીલમાં શેશનજડજે તે શિક્ષા કમી કરી રૂ૫૦) ના દંડની અને તે ન આપેતો નવમાસ કેદની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જો કેદીને માજીસ્ટ્રેટે દંડની શિક્ષા કરી હોત તો દંડ બદલની કેદ છમાસ કરતાં વધારે કરી શકત નહિ તો શેશનજડજ પણ તે શિક્ષા

વધારે કરી શકે નહિ (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૧૭૯ સરકાર વિરૂદ્ધ હરીબીન વિઠોજી)

કેદીપર ચોરી કર્યાનાં ત્રણ તોહોમતમાંથી એને માટે તા. ૨૦ સપટેમ્બર ૧૮૬૬ ને રોજ શાબિતી થયાથી શિક્ષા કરી. ત્રીજુ તોહોમત તા. ૨૧ સપટેમ્બર ૧૮૬૬ ને રોજ શાબિત થયાથી કેદીને આ કલમ પ્રમાણે કેદની અને સને ૧૮૬૪ ના આક્ટ ૬ પ્રમાણે ફટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૬૪ના આક્ટ ૬ પ્રમાણે તેજ આક્ટની કલમ ૨ માં કહેલા ગુનાહ બદલ પીનલકોડ પ્રમાણે શિક્ષા થયા શિવાય ફટકાની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને કાયદાથી અધિકાર નથી. એકવાર જે ગુનાહ બદલ શાબિતી થઇ હોય તેજ ગુનોહ ફરી તે કેદી કરે તેનેજ માત્ર એવા પ્રકારની શિક્ષા આપવાનો અધિકારછે તેથી આ કામની ફટકાની શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૮ સરકાર વિરૂદ્ધ સુર્યાબીન કૃષ્ણા)

કેદણ એક મુસલમાનની સ્ત્રી હતી તેણીએ તેના ધણીના કબજામાંની કેટલીક કીમતની મિલકત બદદયાનતથી લીધી તેમાં ઠરાવ્યું કે મુસલમાનમાં લગ્ન થએલી સ્ત્રીપર તેણે પોતાના ધણીની મિલકતની ચોરી કર્યાનું અથવા ચોરી કરવામાં મદદ કર્યાનું તોહોમત મુકવાને હરકત નથી તેથી આ કામમાં કા. ૩૭૯ મુજબ તોહોમત રાખ્યુ (મુ. હા. વા. ૬ પાને ૯ સરકાર વિ૦ બતાબાઇ શેખહસમાઅલની સ્ત્રી)

કેદણે પોતાના ધણીના કબજામાંની પણ પોતાના સ્ત્રીધનની મિલકત તેના ધણીની ગેરહાજરીમાં લીધાથી તેનાપર ચોરીનું તોહોમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે હિંદુસ્તાનના આ ભાગમાં સ્ત્રીધન ઉપર સ્ત્રીના પુરણ માલીકીછે તેથી કેદણપર ચોરીનું તોહોમત રહી શકતુ નથી અને જે હકીકતથી ચોરી કરનાર ગુનેહગાર નથી તો તેમાં સામેલ થનારપણ ગુનેહગાર નથી. (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૧ સરકાર વિરૂદ્ધ લખીબાઇ અને નાથા કલ્યાણ.)

જે માણસ કોઇ મિલકત કાંઇ હક કરી લે અને તે હક ગમે તેવા કાચા પાયાનો હોય તો પણ તે ચોરી ઠરતી નથી (કા. હા. વી. ૭ પાને ૫૭ સરકાર વિ૦ રામચરનસીંગ.)

ઝાડ કાપ્યાં અને તે લઇ ગયો ન હોય તો પણ તે ચોરીનો ગુનોહ થાય છે (મ. હા. વા. ૫ પાને ૩૬)

આરોપિતપર કા. ૩૭૯ અને ૫૧૧ પ્રમાણે ચોરી કરવાની કોશેશ કર્યાનો ગુનોહ શાબિત ઠરાવી તે પ્રથમ સાતવખત ચોરીના ગુનેહગાર ઠરેલો હોવાથી તેને કા. ૭૫ પ્રમાણે દસવરશના દેશનિકાલની શિક્ષા કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે પી. કો ના બાબ ૧૨ યા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુનોહ ત્રણ યા વધારે વરસના કેદની શિક્ષાને પાત્રછે તેવો કોઇ ગુનોહ કરવાને કોશેશ કર્યાનો ગુનોહ કોઇ શખશપર શાબિત થયો હોય તોએપણ તે શખશ પી. કો. કા. ૭૫ માં ફરમાવેલા વધારે શિક્ષાને પાત્ર નથી(મુ.હા ઇ. લા.વા.૫ પાને૧૪૦સરકારવિરૂદ્ધ નાનારહીમા)

આરોપિતે ચોરીનો ગુનોહ કર્યા બાબત પોલીશનો રીપોર્ટ આવ્યો તેથી એક થર્ડકલાસ માજીસ્ત્રેટે તે બાબત કામ ચલાવી તેનાપર ગુનોહ શાબિત ઠરાવ્યો પણ પોલીશના રિપોર્ટ ઉપરથી થર્ડકલાસ માજીસ્ત્રેટને કામ ચલાવવાનો અધિકાર નથી એવી શંકા થવાથી ઠરાવ્યું કે સને ૧૮૭૨ ના ૧૦ ની કા. ૧૨૩ પ્રમાણે પોલીશખાતુ સ્વાધીન હોય તેવા અમલદારે જે આરોપિતને મોકલ્યોછે તેણે કરેલો અપરાધ જામીન લેવા જોગ હોય તો તેની ચોકશી કરવાનો ત્રીજાવર્ગના માજીસ્ત્રેટને અધિકારછે.(મુ. હા.વા.૧૦પાને૭૦સરકારવિરૂદ્ધ લાલા શંભુ)

સમુદ્રના પાણીથી તેની મેળે ઉત્પન્ન થતુ મીઠું કોઇયે લેવું નહિ તેને માટે કષ્ટમખાતાના અમલદારની દેખરેખ હતી છતાં તેમાંથી આરોપિત એક મણ મીઠું લાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે મીઠુ કાયદેસર ઉપયોગમાં આવેછે તેથી તેમાંથી મીઠુ ગેરકાયદેસર રીતે લઇ જનાર ચોરીનો ગુનેહગાર થાયછે (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૭૮ સરકાર વિરૂદ્ધ માનસંગ ભાવસંગ)

તકરારી હકદાવો કહી મિલકત ખસેડવામાં આવી હોય તો તે દાવાને ખાતરીથી આધાર નહિ હોય તોપણ તે મિલકતનું ખસેડવું એ ચોરી થતી નથી (મુ.હા. તા.૧૬ સપટેમ્બર ૧૮૬૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ભીકાજી કાશીનાથ.)

"કીમતી દસ્તાવેજો" એ જંગમ મિલકતછે અને તે ચોરીમાં જાય તો તે ચોરીનો ગુનોહ થાય (મુ. હા. તા. ૮ ડીસેમ્બર ૧૮૭૦ સરકાર વિરૂધ કાશીરાજ મારતંડો વિગેરે)

આગળનો કાયદેસર કામગીરી ઉપરથી જપતીમાં જે માલ તે કાયદેશર કામગીરી અન્વયે પકડીને લઈ જવો એ ગેરસીરસ્તે પ્રકારનું કામ હોય તોએપણ તેના ઉપરથી ચોરી થતી નથી. (મુ. હા. તા. ૧૫ અક્ટોબર ૧૮૭૩ સરકાર વિ૦ મગ્નીરામ વચ્ચરાજ)

તોહોમતદારે એક બારવરસની અંદરના છોકરાને લલચાવી દુર લઈ જઈ તેના અંગ ઉપરથી દાગીના કાઢી લીધા તેથી તેનાપર ચોરી કરવાના ઇરાદાથી હરણ કરવાનો તથા ચોરીનો ગુનોહ એ રીતે બે ગુનાહ શાબિત કરી પહેલી બાબત વિશે કેદનો અને બીજી બાબત વિશે ફટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદની તથા ફટકાની બેવડી શિક્ષા ક્રી. પ્રો. કા. ૪૫૪ મુજબ ગેરકાયદેસરછે. (મુ. હા. તા. ૨ મે ૧૮૭૮ સરકાર વિરૂદ્ધ દાદા પરસરામ)

જંગલખાતાનો ઇન્સ્પેકટર એ સરકારી નોકરછે. એટલા માટે તેની પાસે જે લાકડાંનો કબજોછે તે ખુદ સરકારનોછે એમ સમજવું જોઇએ અને એટલા માટે તે લાકડાં બદલ જે ફી આપવી જરૂરછે તે ફી નહિ આપતાં પ્રત્યક્ષ તે ઇન્સ્પેકટરની સંમતી લઇને તે લાકડાં કોઇ લેઈ ગયુ હોય અને તેવી સંમતી આપવાનો તે ઇન્સ્પેકટરને અધિકાર ન હોય કીંવા તેણે તે સંમતી કપટે આપી હોય તો તે કરવું પી. કો. કા. ૩૭૮ પ્રમાણે ચોરીનો ગુનોહ થાયછે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૬૧૦ સરકાર વિરૂદ્ધ હણમંતા.)

ફરિયાદી એક સાર્વજનિક તળાવપર નાહાતો હતો ત્યારે તેણે પોતાના ગળાની સાંકળી પાળપર મુકી અને પછી ઘેર જતાં તે લેવાનિ વીસરી ગયો. પણ ઘેર ગયા પછી તેને યાદગાર આવ્યાથી તે લેવા આવ્યો ત્યારે પાળપર સાંકળી ન હોવાથી તેને તોહોમત વાળાપર શક ગયો. તોહોમતવાળો બેહેરો અને મુંગો હતો તેથી પોલીશ સીપાઇએ તેને સમજાવ્યો એટલે રાખોડીના ઢગલામાંથી એ સાંકળી તેણે કાઢી આપી તે કામમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિત એ બેહેરો અને મુગો માણસછે અને તેણે તે દાગીનો ચળકતો હોવાના કારણે સંતાડ્યો તેથી તેવા માણસપર ચોરીનું તોહોમત રાખ્વું વાજબી નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પાને ૩૫ દ્વારકાંનાથ હાલદાર વિરૂદ્ધ નોદરચંદર કામતે)

ચોરી બદલના કામમાં ચોરાયેલા માલની ખરી કીમ્મત શીછે તે ઠરાવવું જોઇએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૦ પાને ૧૭ સરકાર વિરૂદ્ધ અભિત પરિદ વિગેરે)

આરોપિતપર તટ્ટુ ચોરાયાનો આરોપ હતો તેમાં તેનાપર તે આરોપ શાબિત કરી તેને ૩૨૫) દંડ કરી દંડની રકમ વસુલ થયે ફરિયાદીને આપવા હુકમ કર્યો તેમાં ઠરાવ્યુ કે દંડની રકમ ફરિયાદીને આપી શકાતી નથી (કા. હા. વા. ૨૦ પા. ૩૮ નો બોકીસ્તો આચારજી વિરૂદ્ધ લાલચંદ શેખ)

શેઠના નોકરની સંમતીથી એક માણસે ચોરી કરી. નોકરે શેઠને એમ કહ્યું હતું કે ચોર ચોરી કરવા આવશે અને મેં તેને કહેલુંછે પણ એવા ઇરાદાથી કે ચોર પકડાય તે કામમાં ઠરાવ્યું કે એ મિલકત માલીકની સંમતીથી ખસેડી માટે તેનાપર ચોરીનો ગુનોહ ઠરે નહિપણ નોકર ચોરીને માટે મદદ કરવાનો ગુનેહગાર થાયછે (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પાને ૩૬૬ સરકાર વિરૂદ્ધ ત્રૈલોખ્યનાથ ચૌધરી વિગેરે)

આરોપિતે પર મુલકમાં ચોરી કરી અને બ્રિટિશ મુલકમાંના જીલ્લામાં તેને માલ સુધાં પકડ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ક્રી. પ્રો. કા. ૬૭ ઉપરથી તે જીલ્લાંની કોરટને ચોરીના ગુનાહ બદલ તે માણસની ચોકશી કરવાનો અધિકાર નથી (મ૦ હા. ઇ. લા. વા. ૧ પાને ૧૭૧ સરકાર વિરૂદ્ધ આદિ વિગડુ)

કેટલાક ભાગીદારનો એક નોકર હોય અને તે નોકરના કબજામાંથી ભાગીદારોની મિલકત તે ભાગીદારમાંનો કોઇ એકાદ લેતો તેથી લેનાર ચોરીનો ગુનેહગાર ઠરતો નથી કેમકે સરવે ભાગીદારનો તે નોકર તેથી નોકરના કબજામાંની મિલકત પોતાની ગણાય (બે. લા. રી. વા. ૧૩ પા. ૧૧૦ સરકાર વિ૦ અલાબક્ષ.)

એક હીંદુના મનમાં પોતાના કુટુંબમાંથી જુદો થવાનો ભાવ હતો તેથી તે પરદેશ ગયો અને ત્યાંહાં આશરે ત્રીશ વરસ રહ્યો ત્યાંહાંથી કમાઇ કેટલાક રોકડા રૂપીયા અને જંગમ મિલકત મેળવી પોતાને ગામ આવ્યો અને પોતાના કુટુંબમાં રહેવા લાગ્યો તો પણ પોતાની મિલકત જુદી છે એમ તે સમજતો હતો તે મિલકતમાંથી કાંઇ તેના ભાઇયે ચોરી, તેમાં તેનાપર ચોરીની ફરીયાદ થઇ તેમાં ઠરાવ્યું કે જો કે તે ભાઇઓ એકત્ર રહેછે તો પણ ત્રીશ વરસ જુદા રહી તેણે તે મિલકત મેળવી તો તે તેની આગવી છે માટે ભાઇપર ચોરીનું તોહોમત રહી શકે છે (અલ્હા. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પાને ૧૮૧ સરકાર વિ૦ સીતારામ રાય.)

એક દાવાનો વિશય પંચ પાસે મોકલ્યો અને ત્યાંહાં પંચની જોડે મુકેલો દસ્તાવેજ આરોપિતે લીધો, પછી નાસી ગયો અને ફરી હાજર કરવા ના પાડી તો તેથી તેનાપર ચોરીનું તોહોમત રહી શકતુ નથી પણ તેનાપરથી. ક્રો. કા. ૨૦૪ મુજબ તોહોમત રહી શકે છે. (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૩ પા. ૩૬૧ સરકાર વિ. સુબમનીયા મનાપતી.)

નદીમાં કીંવા ખાડીમાં એકાદ ઠેકાણે માછલાં પકડવાં એ કૃત્યથી ચોરી થતી નથી (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૩૯૦ સરકાર વિ. રેવુ પુથકુ.)

રેહેવાનાં ઘર વગેરેમાંથી ચોરી કરવી.

૩૮૦ જે ઇમારત, તંબુ, અથવા વહાણ માણસના રેહેવામાં આવતું હોય અથવા જેમાં કાંઇ મિલકત રાખવામાં આવતી હોય, એવી કોઇ ઇમારત, તંબુ, અથવા વહાણમાંથી જે માણસ ચોરી કરે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા—એક સગીર વયના કેદીપર આ કલમ મુજબ તોહોમત સાબેત કર્યાથી તેને એક ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટે સુધારાના ઘરમાં એક વરસ કેદ રહેવાની શિક્ષા કરી પણ પછી તે માજીસ્ત્રેટને એમ માલુમ પડયું કે સુધારાના ઘરમાં રાખવાનો હુકમ હજીસુધી સરકારથી અમિલે નથી તેથી તેણે પોતાનો અગાઉનો શિક્ષાનો હુકમ ફેરવી માધારણ જેલમાં બે માસ આસાન કેદ રહેવાની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યુ કે એકવાર કેદીને જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તેમાં ફેરફાર કરવાનો કોઇપણ ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટને અખત્યાર નથી ફકત તેવો અખત્યાર હાઇકોરટને છે. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૩ સરકારકાર વિરૂધ તુકોયા ગાનજી.)

એકજ વખત કરેલા ગુનાહ બદલ કા. ૩૮૦ અને ૪૫૭ મુજબ બે જુદાં જુદાં તોહોમત રાખેલાં તેમાં ઠરાવ્યું કે બેઉ કલમો મુજબનો ગુનોહ એકજ વખતે કર્યોછે તેથી આ કામને પી. કો. કા. ૭૧ લાગુ પડે છે તેથી એક ગુનાહ બદલની બે વરસની માજીસ્ત્રેટની શિક્ષા બાહાલ રાખી બીજા તોહોમત બદલ રદ કરી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સરકાર વિરૂધ. અરજુન.)

એક ઇમારતના એક ભાગમાંથી આરોપિતે બે જુદા જુદા સખસોની મિલકતની ચોરી કરી હોય તો તે આરોપિતે બે ચોરીઓ ગણી તે બદલ જુદી જુદી શિક્ષા ન થાય પણ તે એકજ તોહોમત ગણાય (કા. હા. વી. વા. ૧૧ પા. ૩૮.)

છાપરાપર સુકવેલાં લુગડાંની ચોરી કરવી એ રહેવાના ઘરમાંની ચોરી નથી પણ ફકત ચોરી છે (સ્ટા. પ્ર. ૨૪૮.)

આરોપિતે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરેલો પણ તેણે પ્રથમ તે વખત સતરમા બાબમાં કહેલા ગુનાહ કર્યાથી કા. ૭૫ ના આધારે તેને ચૌદ વરશની સમુદ્રપારની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જે ગુનાહ પીનલકોડ પહેલાં કરેલા છે તેને કા. ૭૫ લાગતી નથી માટે આ કલમના ગુનાહનીજ શિક્ષા કરી (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૧૧ સરકાર વિ. કુશાબનએષ્ટ્ર.)

આ કલમ મુજબ તોહોમત સાબેત થયુ અને પ્રથમ કા. ૩૭૯ મુજબ તોહોમત સા-

બિત થઇ શિક્ષા થઇ હતી તેથી હાલનાં ગુનાહ બદલ ફટકાની શિક્ષા કરી પણ આ કલમની અને કા. ૩૭૯ નો ગુનોહ જુદો છે માટે ફટકાની શિક્ષા થાય નહી તેથી રદ્દ કરી (મુ. હા. વા. ૭ પા. ૬૮ સરકાર વિ. આગીવાસંગીપા.)

પોલીસ કાનસ્ટેબલો તેમને સોંપેલા ઘરમાંથી ચોરી કરે તો તેથી તેઓપર આ કલમ મુજબનું તોહોમત ઠરે (કા. હા. વી રી. વા. ૩ પા. ૨૯.)

કોઇને વ્યથા કરવાની યા કોઇનાપર હુમલો કરવાની, યા તેવાં બીજાં કૃત્ય કરવાની તૈયારી કરી રાત્રે ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ કર્યાથી ગુનેહગારપર પી. કો. કા. ૪૫૮ અને ૪૫૯ મુજબ તોહોમત મુક્યાં. આવીરીતે તોહોમત મુકયા છતાં તેનાપર પી. કો. ક. ૩૮૦ મુજબ ચોરીનું તોહોમત ઠરાવવાનો ડેપ્યુટી માજીસ્ત્રેટને અધિકાર નથી તેણે પ્રથમના તોહોમત ઉપરથી કામ કમીટ કરવું જોઇતું હતું સબબ કે. માજીસ્ત્રેટનો હુકમ રદ્દ કરી કાયદા પ્રમાણે ચોકસી થવા કામ મોકલ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૯ પાન ૫ સરકાર વિ. ભતુડોમી.)

ઢોરાં બાંધવા માટે ઘાસનું છાપરૂ બાંધ્યું હોય તો તે આ કલમ પ્રમાણે માલ રાખવાની જગા છે. (રટ્રા. પ. ૨૮૮.)

આરોપિતે ફરિયાદીના રહેવાના ઘરમાં પ્રવેશ કરી તે ના, ના કહે તો પણ તેની રૂબરૂ કેટલીક મિલકત તે બદદાનતથી લઇ ગયો તેમાં ઠરવ્યું કે પી. કો. કા. ૩૮૦ પ્રમાણે ગુનોહ થાય છે તે કલમ પ્રમાણે દોષવૃધી કરનારી બાબતો એવી છે કે રહેવાનું ઘર યા ઇમારત કે જેનો ઊપયોગ મિલકત રાખવા સારૂ કરવામાં આવે છે તેમાં પ્રવેશ કરવો એ છે એમ પ્રવેશ કર્યાથી ધણી ઘરમાં છે માટે સાપ્રાધપણામાં કાંઇ કમીપણું થતું નથી (મુ. હા. તા. ૭ સપટેમબર ૧૮૭૧ સરકાર વિ. કાસીરામ બાકેસેઠ.)

ચોરી કરવાને ઇરાદે રાત્રે ઘર ફોડવું અને ચોરી કરવી એવા બે ગુનાહની સાબેતી એકજ કામમાં થઇ તો તે અપરાધ બદલ એકજ શિક્ષા આપી તો પણ ચીંતા નથી; પરંતુ તે શિક્ષા તે પૈકીમાં જે ભારે ગુનોહ હોય તેને માટે કાયદામાં જે શિક્ષા ફરમાવી હોય તે શિક્ષાથી જાસ્તી ન કરવી; કીંવા તે પૈકી પ્રત્યેક ગુનાહ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા આપવી અને તે જુદી જુદી શિક્ષા પણ તેમાંના જાસ્તી ગુનાહ બદલ કાયદામાં ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં વધવી ન જોઇયે (મુ. હા. ક્રી. લા. વા. ૧ પા. ૨૧૪ સરકાર વિ. તુકયા બીન તમણા.)

એકજ વ્યવહારના કામમાં એકજ હેતુ પારપાડવા માટે આરોપિતે કેટલાંક કૃત્ય કર્યાં હોય અને તેમાંના પ્રત્યેક કૃત્ય ઊપરથી જે જુદા જુદા નાના અપરાધ થતા હોય તે કરતાં તે તમામ કૃત્ય મળી અધિક મોટો એવો એક અપરાધ થતો હોય અને મનસાફના કારણસર મુખ્ય અપરાધ અને બીજા હલકા અપરાધ તોહોમત નામામાં લખવા જો કે સર્વ વાર હોય તો પણ શિક્ષા આપતી વખતે તેમાંનો મુખ્ય અને સર્વમાં મોટો એવોજ અપરાધ હોય તે બદલ સાબિતી કરી શિક્ષા કરવી એ સગવડ ભરેલું છે તેથી રાત્રે ઘર ફોડવું અને તેમાં ચોરી કરી હોય તો તે બદલ કા. ૪૫૭ મુજબ તોહોમત મુક્યું (અલહા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૬૪૪ સરકાર વિરૂધ. આગુદ્યા.)

ચોરી કરવા સારૂ રાત્રે ઘર ફોડવું તા. રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ ગુનાહાઓ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાની કા. ૪૫૪ પ્યારા ૩ મુજબ શિક્ષા કરવા સારૂ એક ગુનાહ જેવા સમજવા એમ છે માટે તે ગુનાહઓની સાબેતીના ઠરાવ ઉપરથી એક ગુનાને સારૂ બમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા ગુનાહને સારૂ ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસર રીતે કરાય નહી. (મુ. હા. તા. ૧૧ ડીસેમબર ૧૮૭૩ સરકાર વિરૂધ. ગોવિંદા બીનારામ વિગરે.)

સગીર વયના આરોપિતે ઘરમાં ચોરી કર્યાનો ગુનોહ કર્યો છે એમ ઠરાવ કરી માજીસ્ત્રેટે ત્રણ મહીના સખ્ત કેદની શિક્ષા કરી હુકમ કર્યો કે આ શિક્ષાના બદલામાં તે ગુનેહગારને ચૌદ મહિના સુધી સુધારાના ઘરમાં કેદ રાખવો તેમાં ઠરવ્યું કે ફલાણી મુદત સુધી કેદની સજા માજીસ્ત્રેટે એકવાર આપ્યા પછી તે ગુનેહગારને તેથી વધારે મુદત સુધી

સુધારાના ઘરમાં કેદ રાખવો એવો હુકમ તે ફરમાવી શકતા નથી. (મુ. હા. તા. ૮ જુન, ૧૮૭૫ સરકાર વિ૦ ગણપથવા બીનહરી.)

શેઠની કબજા માહેલી મિલકતની મેહેતા અથવા ચાકરે ચોરી કરવી.

૩૮૧. કોઈ માણસ મેહેતો અથવા ચાકર હોય, અથવા મેહેતા દાખલ કે ચાકર દાખલ રાખેલો હોય, તે માણસ અગર પોતાના શેઠ અથવા રાખનારના કબજા માહેલી કાંઈ મીલકતની ચોરી કરે તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—એક દિવસને માટે ગાડી ભાડે રાખ્યાથી ગાડીવાળો ભાડે રાખનારનો નોકર નથી સ્ટા. પ્ર. ૨૫૦

તેમજ બોટ ભાડે રાખી હોય તો તે આ કલમ પ્રમાણે મેહેતો અથવા નોકર ન કહેવાય (કા. હા. વી. રો. વા. ૮ પા. ૩૨.)

ચોરી કરવા સારૂ મોત અથવા બ્યથા કરવાની તૈયારી કરીને ચોરી કરવી.

૩૮૨. જે માણસ ચોરી કરે, તેણે અગર તે ચોરી કરવા સારૂ, અથવા તે ચોરી કરેચા પછી નાશી જવા સારૂ, અથવા તે ચોરીથી મળેલી મીલકત રાખવા સારૂ, કોઈ શખસનું મોત આણવાની, અથવા કોઈને બ્યથા, અથવા અટકાવ કરવાની અથવા મોત, બ્યથા કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની, કાંઈ તઈયારી કરી હોય, તો તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ના કબજા માહેલી કાંઈ મીલકતની અ ચોરી કરે, અને એ ચોરી કરતી વેળાએ તેના કપડામાં રાખેલી એક ભરેલી પિસ્તોલ હોય, અને તે પિસ્તોલ અગર ઝ સાહામો થાય તો ઝ ને બ્યથા કરવાના ઇરાદાથી રાખી હોય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરચો એમ સમજવું.

(બ) અ ઝ નું ખીસું કાતરે, અને તેણે પોતાના કેટલાએક સોબતીઓને આસપાસ રાખ્યા હોય, એટલા સારૂ કે, અગર શું બને છે તે ઝ ના જાણવામાં આવે અને ઝ સામો થાય, અથવા અ ને પકડવાની કોશિશ કરે, તો તેઓ ઝ ને અટકાવે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરચો એમ સમજવું.

જબરાઈથી કહડાવવા બાબત.

જબરાઇથી કહડાવવું.

૩૮૩. જે માણસ ઇરાદાથી કોઈ શખસને તે શખસને પોતાને અથવા બીજા કોઇને નુકશાન કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અને તેમ કરી ને તે ભય પામેલો શખસ કાંઈ મીલકત, અથવા કિમતી દસ્તાવેજ, અથવા સહી કે મોહોર કરેલી જે વસ્તુનો કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજ બનાવી શકાય એવી કાંઈ વસ્તુ, કોઈ શખસને આપે, એમ બદદાનતથી કરે, તો તે માણસે "જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ" કરચો એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) તું મને પઇસા આપ, નહી તો તારી આબરૂ જાય એવું હું કાંઇ છાપીશ એમ કહીને અ ઝ ને ધમકાવે; અને એમ કરીને ઝ તેને પઇસા આપે એમ અ કરે,

તો અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ખ) તું આટલા રૂપિયા મને આપવાની એક ચેઠી લખી તે પર સહી કરી આપ, નહી તો હું તારા બાળકને ગેરઆજબી કેદમાં રાખીશ એવી રીતે અ ઝ ને ધમકાવે અને ઝ તેવી ચીઠી લખી તે પર સહી કરી આપે, તોઅ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) મારા ખેતરમાંના પાકનો આટલો ભાગ હું બ ને આપીશ, અને તે ન આપુ તે આટલો દંડ આપીશ, એવી સરતનું એક ખત કરીને તે પર સહી કરીને તું બ ને આપ, નહી તો તારા ખેતર મધ્યેના પાકનો નાશ કરવાને હું ડંગોરાવાળા માણસો મોકલીશ, એવી રીતે અ ઝ ને ધમકાવે, અને તેથી કરીને ઝ તેવું ખત લખી તે પર સહી કરી આપે એમ કરે, તો અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું

(ડ) ઝ ને મહાવ્યથાનો ભય પમાડીને અ બદદાનતથી એવું કરે કે એક કોરા કાગળ ઉપર પોતાની સહી અથવા મોહોર કરીને તે કાગળ ઝ અ ને આપે, અને તે પ્રમાણે ઝ તે કાગળ પર સહી કરીને તે કાગળ અ ને આપે, તો એ ઠેકાણે તે સહી કરેલા કાગળનો કાંઇ મિલકતી દસ્તાવેજ બનાવી શકાય માટે, અ એ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે જુલમે લેવાના પ્રકાર બે છે પહેલો પ્રકાર દુઃખ દેવાની બીક બતાવવી. બીજો પ્રકાર તરતજ દુઃખ દેવાની બીક આપવી. તો પણ જે દુઃખ દેવાનું તે મોત, વ્યથા કીંવા ગેરઆજબી કેદ કરવાની હોવી ન જોઇયે કોઇ માણસ બાહાર જઇ લોકો પાસેથી કર લેવા હુકમ થયો છે એમ કહી પઇસા લેતો તે ચોરી નથી પણ ઠગાઇ છે (મે. પ્ર. ૨૭૩.)

આ કલમ પ્રમાણે જબરાઇથી કડાવાની જે વાખ્યા બતાવીછે તેવી બીક આ કામમાં કંઇજ નથી. કારણ કે કેદીએ જંગલનાં લાકડાં લેવાનો હક સરકાર પાસેથી ખરીદ કરેલો અને સરકાર સાથે થયેલા કરારમાં બીજાનો તેમાંથી લાકડાં લેવાનો હક કાયમ રાખેલો તે છતાં તે જંગલમાંથી લાકડાં લઇ જનારને અટકાવી તેના પાસેથી કેદીએ પૈસા કડાવ્યા તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદી આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનેહગાર નથી (સુ. હા. વા. ૩ પાને ૪૫ સરકાર વિરૂધ અબદુલકાદર બાળાઆપુજી)

પૈસા નહિ આપેતો ફોજદારી ગુનાહાનું તોહોમત તારાપર મુકીશ એમ કહી પૈસા કડાવે તો તે ગુનોહ આ કલમ પ્રમાણેછે. તેમજ આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ સંપુરણ થવા માટે એક શખસને વ્યથાનો ભય પમાડી બદદયાનતથી તેની પાસેથી કાંઇ મિલકત મુકાવે તો એ પુરતુ છે (ઇ. ડા. પૃ. ૩૪૯)

અમુક પૈસા આપ નહિતો તારી નોકરી ખોવરાવીશ એમ કહી પૈસા મેળવે તે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનેહગાર થાય (ક્રા. હા. વી. રી. વા. ૧૮ પાને ૧૭)

જબરાઇથીક હડાવવાનીશિક્ષા.	૩૮૪. જે માણસ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની

અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ ધમકી આપનારેજ પૈસા મેળવવા જોઇયે એમ કાંઇ જરૂર નથી. પણ સલાહ કરેલા પ્રમાણે તેમાંના એકે ધમકી આપી અને બીજાએ પૈસા

કઢાવ્યા તો તે સરવને આ કલમ મુજબ તોહોમત લાગેછે. પૈસા મેળવનારે મદદ કરી ગણાય અને તેમ બની શકે તોપણ તે કરવું જરૂરનુંજછે એમ નથી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૬૪ સરકાર વિ૦ શંકર ભગવાન વિગેરે)

આ કલમ પ્રમાણે જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ ગામના ચોકીદાર સમક્ષ થયા છતાં તેવો ગુનોહ કરવો વાજબી નથી એમ તે ચોકીદારે તેને કહ્યું નહિ તેટલા ઉપરથી તે ચોકીદાર તે ગુનાહમાં મદદ કર્યા બદલ ગુનેહગાર થઇ શકતો નથી (કા. હા: ક્રી. જા. વા. ૮ પા. ૭૨૮ ગોપાળચંદર વિ૦ કુતમોનીબટવા)

એકથી વધારે માણસોએ મસલત કરી કે તેમાંના કોઇએ ડર બતાવવો, કોઇએ મિલકત કઢાવવી તો તેમાંના દરેકજણ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગારછે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૪૧૭)

જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ કોઇ સખ્સને નુકશાનનો ભય ઉત્પન્ન કરવો.

૩૮૫. જબરાઇથી કહાડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ કોઇ શખ્સને કાંઇ નુકશાનનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અથવા ભય ઉત્પન્ન કરવાની કોશીશ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

મોત અથવા મહાવ્યથાનો ભય કોઇ સખ્સને પમાડીને જબરાઇથીકહડાવવાનો ગુનોહ કરવો.

૩૮૬. કોઇ શખ્સને, તે સખ્સને, પોતાને અથવા બીજા કોઇને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરીને જે માણસ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે;

જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ કોઇ સખ્સને મોત અથવા મહાવ્યથાનો ભય ઉત્પન્ન કરવો.

૩૮૭. જે માણસ, જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ કોઇ સખ્સને, તે સખ્સને પોતાને અથવા બીજા કોઇને મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અથવા ભય ઉત્પન્ન કરવાની કોશીશ કરે. તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોત અથવા સમુદ્રપાર વગેરેની શિક્ષા થઇશકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવાનો ભય ઉત્પન્ન કરીને જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવો.

૩૮૮. મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની કેદની, શિક્ષા થઇ શકતી હોય એવો કોઇ ગુનોહ કર્યાનું અથવા કરવાની કોશીશ કર્યાનું, અથવા એવો ગુનોહ બીજા કોઇ સખ્સ પાસે કરવાને તેને લલચાવવાની કોશીશ કર્યાનું, તોહોમત કોઇ સખ્સની પોતાની ઉપર અથવા કોઇ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે સખ્સને ઉત્પન્ન કરીને, જે માણસ જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે. અને અગર ૩૭૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઇ શકે એવો તે ગુનોહ હોય તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે.

જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા કોઈ શખસને કોઈ ગુનોહના તોહોમતનો ભય ઉત્પન્ન કરવો.

૩૮૯. જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ, મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીના કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કર્યાનું અથવા કરવાની કોશિશ કર્યાનું તોહોમત કોઈ શખસની પોતાની ઉપર અથવા કોઈ બીજાની ઉપર મુકવાનો ભય તે સખસને જે માણસ ઉત્પન્ન કરે, અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર ૩૭૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવો તે ગુનોહ હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે.

અપહરણ તથા ડાકાઈકી બાબત.

અપહરણ.

૩૯૦ સરવે અપહરણમાં અગર તો ચોરી અથવા જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ હોય છે.

ચોરી ક્યારે અપહરણ થાય છે.

અગર કોઈ ચોરી કરવા સારૂ, અથવા ચોરી કરવામાં, અથવા ચોરીથી મળેલી માલકત લઈ જવામાં અથવા લઈ જવાની કોશિશ કરવામાં, તે ગુનેહગારે, તે મતલબસર; બુદ્ધિપૂરવક કોઈ સખસનું મોત આણે, અથવા તેને બ્યથા કે ગેરવાજબી અટકાવ કરે, અથવા મોત, બ્યથા કે ગેરવાજબી અટકાવ કરવાની કોશિશ કરે, અથવા તાત્કાલિક મોત, તાત્કાલિક બ્યથા કે તાત્કાલિક ગેરવાજબી અટકાવ કરવાનો ભય ઉત્પન્ન કરે, અથવા ભય ઉત્પન્ન કરવાની કોશિશ કરે, તો તે ચોરી અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

જબરાઈથી કહડાવવું તે ક્યારે અપહરણ થાય છે.

અગર જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરતી વખતે તે ગુનોહ કરનાર ભય પમાડેલા સખસની આગળ હાજર હોય, અને તાત્કાળિક મોત, અથવા તાત્કાળિક બ્યથા, અથવા તાત્કાળિક ગેરવાજબી અટકાવ તે શખસને અથવા કોઈ બીજા શખસને કરવાનો ભય તે શખસને ઉત્પન્ન કરીને તે જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરે; અને એ પ્રમાણે ભય ઉત્પન્ન કરીને તે ભય પમાડેલા શખસનું મન એવું કરે કે. તે શખસ તેજ વખતે અને તેજ ઠેકાણે જબરાઈથી કહડાવેલી વસ્તુ આપી દે, તો તે જબરાઈથી કહડાવવું અપહરણ થાય છે એમ સમજવું.

ખુલાસો—અગર તે ગુનોહ કરનાર એટલો નજદીક હોય કે તેથી તે બીજા શખસને તાત્કાલીક મોતનો અથવા તાત્કાલીક બ્યથાનો અથવા તાત્કાલીક ગેરવ્યાજબી અટકાવનો, ભય ઉત્પન્ન થાય, તો તે હાજર છે એમ સમજવું.

દ્દષ્ટાંત.

(અ) અ ઝ ને નીચે દાબીને ઝાલી રહે, અને ઝ ની રજામંદી શીવાય ઝ.ના કપડામાંથી ઝ ના પઇસા તથા દાગીના દગલબાજીથી કાહાડી લે, તો એ ઠેકાણે અ એ ચોરી કરી, અને તે ચોરી કરવા સારૂ તેણે બુદ્ધિપૂરવક ઝ ને ગેરવ્યાજબી અટકાવ કર્યો માટે તેણે અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ખ) અ ઝ ને ધોરી રસ્તા ઉપર મળે અને એક પિસ્તોલ દેખાડીને કહે, કે તારી નાણાંની થેલી આપ, અને તે પરથી ઝ પોતાની થેલી આપી દે, તો એ ઠેકાણે તાત્કાલીક વ્યથાનો ભય ઉત્પન્ન કરીને અ એ ઝ ની પાસેથી તે થેલી જબરાઇથી કઢાવવાનો ગુનોહ કરયો, અને તે ગુનોહ કરતી વખતે તે ઝ ની આગળ હાજર હતો, માટે અ એ અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ક) ઝ પોતાના બાળકને લઇને જાય છે એવામાં ધોરી રસ્તાપર તેને અ મળે, અને તે બાળકને લઇને અ ઝ ને એમ કેહેકે તું તાહારી નાણાંની થેલી આપ, નહી તો હું આ બાળકને પેલી ટેકરી ઉપરથી નીચે ફેંકી દઇશ; અને તે પરથી ઝ પોતાની થેલી આપી દે, તો એ ઠેકાણે જે બાળક ત્યાં હાજર છે તે બાળકને તાત્કાલિક વ્યથા કરવાનો ભય ઝ ને ઉત્પન્ન કરીને ઝ ની પાસેથી તેની થેલી અ એ જબરાઇથી કઢાવી માટે અ એ ઝ ની પાસેથી અપહરણ કર્યું એમ સમજવું.

(ડ) "તાહરૂ બાળક માહારી ટોળીના હાથમાં છે, અને તું હમને દશ હજાર રૂપીયા મોકલ, નહી તો અમે તારા બાળકનો જીવ લઇશું," એમ કહીને અ ઝ ની પાસેથી કાંઇ માલકત મેળવે તો એનું નામ જબરાઇથી કઢાવવું. અને એને માટે તે ગુનાહની શિક્ષા થઇ શકે, પણ પોતાના બાળકનું તાત્કાલિક મોત થવાનો ભય ઝ ને ઉત્પન્ન કરવામાં આવે નહી, તો એ કાંઇ અપહરણ ગણાય નહી.

ટીકા.—આ કલમમાંના કારણમાંના કોઈ એક કારણ સારૂ દુઃખાપત કરવામાં આવી ન હોય પણ એકાએક આરી પહેરેલા આદમીના હાથમાં પકડાઈ નહિ જવાસારૂ દુઃખાપત કરવામાં આવી હોય તો એ સરેહ દુઃખાપતન લાવે એ યોગે અપહરણ થતી નથી (મુ. હા. તા. ૨૭ જુન ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂધ કાળીયો કેગીઓ વિગરે)

ચોરને પકડવા તેની પાછળ દોડનારને તે પકડે નહિ એ હરાદાથી પથર ફેંકે અને ચોરીનો માલ નાખીદેતો તેમાં અપહરણનો ગુનોહ થતો નથી (મ. હા. વા. ૭ પા. ૪)

આ કલમમાં કહેલો જે ભય બતાવવો તે જીવ લેવાનો, કીવા જીવ લેવાને પ્રયત્ન કરવાનો, કીવા વ્યથા કરવાનો, અગર ગેરવાજબી અટકાવ કરવાનો કીંવા બીજો એવી રીતનો ભય બતાવવો જોઇએ તેથી જો આબરૂ કીંવા મિલકતને નુકશાન કરવાનો ભય બતાવે તો તે અપહરણ ન થતાં કા. ૩૮૭ પ્રમાણે ગુનોહ થાયછે. તેમજ ચોરેલી મિલકત ચોરનારના કબજામાં આવા ગુનાહમાં અવશ્ય જોઇયે; પછી તે કબજો થોડા વખતનો હોય અને પછી તરતજ માલીકને પાછો આપ્યો હોય તોપણ હરકત નથી (મે. પૃ. ૨૭૭)

ચોરી કરવામાં ઘરધણી સામે થાય તો તેને મારવાનો ઇરાદો કરયો હોય યા એ પ્રમાણે મારવાની કોશિશ કરવામાં આવે તો તેવી વખતે આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરયો ગણાય (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૯૫)

ડાકાઇટી. | ૩૯૧. અગર પાંચ અથવા વધારે શખ્સો એકઠા મળીને કાંઇ અપહરણ કરે અથવા કરવાનો કોશિશ કરે, અથવા જે શખ્સો એકઠાં મળીને અપહરણ કરતાં અથવા કરવાની કોશીશ કરતાં હોય તે, તથા જે શખ્સો હાજર હોય અને તે અપહરણ તથા કોશિશ કરવામાં સાહાય કરતા હોય તે, એ બંને મળીને તેઓની આખી સંખ્યા પાંચ અથવા વધારે થાય, તો એ પ્રમાણે અપહરણ કરનાર કોશિશ કરનાર, અથવા સાહાય કરનાર હરએક શખ્સે "ડાકાઇટી" કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—આરોપિતે ફરિયાદીનું મોં ફોડ્યું અને પછી ફરિયાદી પાસે પોતાના દેવાનું ખત માગ્યું. પછી આરોપિતમાંના એકે તેનું નાક ઝાલી રાખ્યુ અને બીજાએ તે ઝાલ્યું તથા નાક ઝાલી રાખનારે ફરિયાદીની સોનાની આંગુઠી કાઢી લીધી તેમાં ઠરાવ્યું કે ફરિયાદીના ખતની ચોરી સારૂ આરોપિતે કરી એમ અને તેમ કરવા ફરિયાદીને અટકાવમાં રાખ્યાનું શાબિત થયુંછે તેથી આરોપિત ડાકાઇટીના ગુનેહગાર થાયછે (મુ. હા. ક. બા. વા. ૧ પા. ૧૦ સરકાર વિ૦ ખંડેરાવ બાજીરાવ અને બીજા)

ગાયકવાડના મુલકમાં ડાકાઇટી થઈ અને તેમાં ચોરાયલા માલમાંનો કાંઈ માલ આરોપિતે અંગરેજી રાજ્યના કોઈ ગામમાં છુપાવ્યો તેમા ઠરાવ્યું કે ડાકાઇટીનો ગુનોહ પર મુલકમાં થયો અને ચોરીનો માલ આ મુલકમા મળ્યો તો એ ડાકાઇટીનું કૃત્ય આ હદમાં થયુ નથી તેથી તેનાપર ડાકાઇટીનો ગુનોહ મુકી તેનો ઇનસાફ આ રાજ્યના કોરટથી થઇ શકે નહિ. પણ ચોરાનો માલ આ મુલકમાથી મળ્યો તેથી કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહોમત રાખી તેની તપાસ આ રાજ્યની કોરટ કરી શકે (મુ. હા. ક. બા. વા.૧ પા. ૫૦ સરકારે વિ૦ લખીયા ગોવિંદ વિગરે)

કેદીપર ડાકાઇટીનું તોહોમત હતું તેમાંથી શેશનજડજે અને આસેશરે તેને મુકત કરેલા પણ પુરાવાપરથી શેશનજડજે તેને ગ્રહપ્રવેશનો ગુનેહગાર ઠરાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ગ્રહ પ્રવેશના ગુનાહનો આરોપ તમારાપરછે એમ ક્રી. પ્રો. કા. ૪૪૫ પ્રમાણે કેદીને સમજાવવું જોઇતું હતું પણ તેમ કરેલુ નથી અને પ્રવેશનો ગુનોહ એ ડાકાઇટીના ભાગ નથી માટે ગ્રહપ્રવેશનું તોહોમત રદ કર્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૩ પાને ૫૯ સરકાર વિ૦ સલામતઅલી)

ડાકાઇટી થયા, પછી છ કલાકના ટુંકા વખતમાં કોઈ શખ્સ તે ગુનાહમાં ગયેલા માલ સાથે પકડાય અને તે જો બીજી રીતે શાબિત ન કરી આપે તો ડાકાઇટી કરનાર છે એમ ગણવું (કા. હા. વી. રી. વા. ૩ પા. ૧૦)

પાંચજણ ઘર ફોડી ચોરી કરવા ગયા અને ફોડવાનું કૃત્ય કરતાં કેટલાક લોક જાગી ઉઠવાથી બુમ પડતાં ચોરમાંના એકે ભેગા થયેલા લોકમાંના એકને મારી નાખ્યો તેમાં ડાકાઇટીના ગુનેહગાર નહિ ઠરાવતાં ઘર ફોડ્યાનો ઠરાવ્યો (ક. ડા. પૃ. ૩૪૮)

અપહરણની શિક્ષા.	૩૯૨. જે માણસ અપહરણ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક

થશે; અને અગર તે અપહરણ ધોરી રસ્તાપર, સુર્યાસ્ત તથા સુર્યોદયની વચ્ચે, કરવામાં આવે, તો કેદ ચૌદ વરસ સુધીની થઇ શકે.

ટીકા.—કોઇને નિચે પાડી નાખી તેની બેશુધિમાં તેની પાસેથી કાંઈ માલ લેવો એ તથા કોઇના વાળી ખેચી લેવા તેનો કાન તોડવો તે તથા કોઇની ઘડીયાળના સાંકળી તેને પાડીને લેવામાં આવે તે એ ગુનાહ અપહરણના કહેવાય (આર્ચ. પૃ. ૪૫૧)

અપહરણ કરવાની કોશિશ.	૩૯૩ જે માણસ અપહરણ કરવાની કોશિશ કરે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે

દંડને પણ લાયક થશે.

અપહરણ કરવામાં બુદ્ધિપુરવક વ્યથાકરવી.	૩૯૪. અગર કોઇ શખ્સ, અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ કરવાની કોશિશ કરવામાં બુદ્ધિપુરવક વ્યથા કરે, તો તે શખ્સને, તથા

બીજો કોઈ શખ્સ તેની સાથે તે અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણ કરવાની કોશિશ કરવામાં શામિલ હોય તે શખ્સને, જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કાયદાની કા. ૩૯૧માં જે ગુનાહની વાખ્યા કહીછે તે ગુનાહનો સદરહુ કલમમાં સમાવેશ થાયછે તેથી આરોપિતે એકજ કૃત્યમાં બે ગુનાહ કરેલા હોયતો તેને ફકત આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા આપવી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧ પા. ૨)

ડાકાઇટીનીશિક્ષા. | ૩૯૫. જે માણસ ડાકાઇટી કરે, તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકયું હતું અને કા. ૪૧૨ પ્રમાણે ચોરીનો માલ ડાકાઇટી કરનાર લોક પાસેથી લેવાનો ગુનોહ શાબિત કરયો તેમાં ઠરાવ્યું કે ગુનાહની શાબિતીનો ઠરાવ દુરસ્ત નથી કારણ કે શેશનજડજે મુકેલું તોહોમત કા. ૪૧૨ પ્રમાણે નહોતું અને ક્રી. પ્રો. કા. ૫૬ થી તે ૫૯ સુધીના નિયમો લાગુ પડે એવો એ મુકદમો નહોતો (મુ. હા. તા. ૧૬ જુન ૧૮૭૦ સરકાર વિ૦ ગોપાળ પરશુરામ વિગેરે)

આરોપિતપર પ્રથમ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકયું. તેની તપાસ એક માજીસ્ત્રેટે ચલાવી તે વખતે તે માજીસ્ત્રેટે એ તોહોમત બાજુપર રાખી આરોપિત એ ગેરકાયદેસર મંડળીનો માણસછે એવા આરોપનો તેનો કા. ૧૪૩ પ્રમાણે જવાબ લઇ તેનાપરના તોહોમતની તપાસ સંક્ષીપ્ત પ્રકારના ચોકશી પ્રમાણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રથમ ફરિયાદ કા. ૧૪૩ પ્રમાણે થઇ નથી પણ આ કલમ પ્રમાણે થઇછે એટલે માજીસ્ત્રેટથી સંક્ષીપ્ત પ્રકારની ચોકશી કરાય નહિ (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૧ પા. ૮૯ દવારેકાંનાથ મજમુદાર વિ૦ નાલુદાસ)

ખુનની સાથે ડાકાઇટી. | ૩૯૬. અગર પાંચ અથવા વધારે શખ્સો સાથે મળીને ડાકાઇટી કરતા હોય તેઓમાંનો કોઇ તે પ્રમાણે ડાકાઇટી કરવામાં ખુન કરે, તો તે શખ્સોમાંના હરએકને મોતની, અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ખુનની અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશિશનીસાથે અપહરણ અથવા ડાકાઇટી. | ૩૯૭. અગર અપહરણ અથવા ડાકાઇટી કરતી વખતે, તે ગુનેહગાર કાંઇ ભયંકર શસ્ત્ર વાપરે, અથવા કોઇ શખ્સને મહાવ્યથા કરે, અથવા કોઇ શખ્સનું મોત આણવાની કે તેને મહાવ્યથા કરવાની કોશિશ કરે, તો તે ગુનેહગારને કેદની, જે શિક્ષા કરવામાં આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થશે નહી.

ટીકા.—આ કલમ જેવી કલમના ઠરાવોમાં જ્યારે ગુનાહનો સમાવેશ થાયછે ત્યારે દોષાધીકય કરનારી બાબતોના સબબથી તે ગુનાહને ઓછામાં ઓછી જે સજા કરવા વિશે તે કલમમાં ઠરાવછે તોપણ તેવી દોષાધીકય કરનારી બાબતો શીછે તે ચારજમાં લખવી જોઇએ જેથી કરીને તોહોમતદાર આશામી જે ગુનોહ પોતે કબુલ કરે તે ગુનોહ શું છે તથા તેવા બોલવાનો પુરતો પરિણામ શો છે ? તે સમજી શકે અથવા ગુનાહનો જો પોતે ઇનકાર કરયો તો જે મુદાની વાતો રદ કરવા સારૂ તેને કહેવામાં આવ્યુછે તે વાતો કહી તે તેના સમજવામાં આવશે (મુ. હા. તા. ૩૧ અગષ્ટ સને૧૮૭૧ સરકારવિરૂદ્ધ મુકતા માણકા)

ભારે સજાના જોખમની મર્યાદા પીનલકોડ કા. ૩૯૭ મુજબ જે ગુનેહગાર અપહરણ અથવા ડાકાઇટી કરવામાં ખરેખર મહાવ્યથા કરતો હોય તેનાપર કરવાની ઠરેલીછે. (મુ. હા. તા. ૧ અગષ્ટ ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ દેવજી કેર વિગેરે)

કાંઇ ભયંકર શસ્ત્ર ધારણ | ૩૯૮. અગર અપહરણ અથવા ડાકાઇટી કરવાની કોશિશ

કરેલું હોય, તે વખતે એ હરણ અથવા ડાકાહટી કરવાનો કોશિશ. | કરતી વખતે, તે ગુનેહગારે કાંઈ ભયંકર શસ્ત્ર ધારણ કરેલું હોય, તો તે ગુનેહગારને કેદની જે શિક્ષા કરવામાં આવશે તે સાત વરસથી ઓછી થશે નહીં.

ડાકાહટી કરવાની તઇયારી કરવી. | ૩૯૯. જે માણસ ડાકાહટી કરવાની કાંઈ તઇયારી કરે; તેને દશ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ડાકાહટીની ટોળીમાં હોવાની શિક્ષા. | ૪૦૦. આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે નિત્ય ડાકાઈટી કરવાના કારણસર મળેલા શખ્સોની કોઈ ટોળીમાં જે માણસ હોશે, તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દશ વરસના મુદત સુધીના સખત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરીના ભટકતા ટોળીમાં હોવાની શિક્ષા. | ૪૦૧. આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે, નિત્ય ચોરી અથવા અપહરણ કરવાનાં કારણસર મળેલા સખ્સોની કોઈ ભટકતી અથવા બીજી ટોળીમાં જે માણસ હોશે, અને તે ટોળી ઠગ અથવા ડાકાહટોની ટોળી નહી હોશે તો, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ડાકાહટી કરવાના કારણસર એકઠા થવું. | ૪૦૨. આ આકટ પસાર થયા પછી કોઈ પણ વખતે, ડાકાહટી કરવાનાં કારણસર એકઠા થએલા પાંચ અથવા વધારે સખ્સોમાંનો જે માણસ હોશે, તેને સાત વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મિલકતના સાપ્રાધ ખોટા ઉપયોગ બાબત.

બદદાનતથી મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ. | ૪૦૩. જે માણસ બદદાનતથી કાંઈ પણ જંગમ મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરે અથવા તે પોતાને કામે લગાડે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ ઝ ની મિલકત ઝના કબજામાંથી લે, અને તે લેતી વખતે સુદબુદ્ધિથી તે એમ માનતો હોય કે એ મિલકત માહારી છે, તો અ ચોરીનો તકશીરવાર નથી; પણ પોતાની ભુલ માલમ પડ્યા પછી અગર અ બદદાનતથી તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ ને ઝ ની સાથે દોસ્તી છે, અને તે ઝ ના કીતાબખાનામાં ઝ નહી હોય એવી વેળાએ જઈને ઝ ની સાફ રજામંદી શીવાય તેમાંથી એક ચોપડી લઈ જાય હવે એ ઠેકાણે અગર અ ના મનમાં એમ હોય, કે તે ચોપડી વાંચવાના કારણસર

લેવાની મને ઝ ની અરથાંત સમજાય એવી રજામંદી છે, તો અ એ ચોરી કરી નથી. પણ અગર પાછળથી અ પોતાના ફાયદાને સારૂ તે ચોપડી વેચે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ તથા બ એ બંને એક ઘોડાના એકઠા માલીક છે, અને અ વાપરવાનો ઇરાદો કરીને તે ઘોડાને બ ના કબજામાંથી લઈ જાય, તો, એ ઠેકાણે તે ઘોડો વાપરવાનો અ નો હક છે માટે, તેણે બદદાનતથી તે ઘોડાનો ખોટો ઉપયોગ કરયો એમ સમજવું નહી પણ અગર અ તે ઘોડો વેચે, અને તેની કીમત ઉપજે તે સઘળી પોતાને કામે લગાડે, તો તેણે આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧લો.—ફકત થોડા વાર સુધીજ ખોટો ઉપયોગ કરયો હોય તો પણ આ કલમના અરથ મુજબનો ખોટો ઉપયોગ છે એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

ઝ ના એક સરકારી પ્રામિસરી નોટ ખાલી શેરા વાળી અ ને જડે, અને તે નોટ ઝ ની છે એમ જાણ્યા છતાં અ એક સરાફને ત્યાંથી કાંઈ રૂપીયા કહાડીને તેના અવેજમાં તે નોટ ગીરો મુકે, એવા ઇરાદાથી કે પછી તે છોડાવીને હું ઝ ને પાછી આપીશ, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો.—જે મીલકત કોઈ બીજા સખસના કબજામાં ન હોય એવી કાંઈ મીલકત કોઈ સખસને જડે, અને તે મીલકત સાચવવાના અથવા તેના માલીકને પાછી આપવાના કારણસર તે શખસ તે મીલકત લે, તો તે સખસે તે મીલકત બદદાનતથી લીધી અથવા તેનો ખોટો ઉપયોગ કરયો નથી, અને તેણે ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહીં; પણ તે મીલકતનો માલીક કોણ છે એ વાતની તેને ખબર હોય, અથવા તે સોધી કાહાડવાનો તેની પાસે ઇલાજ હોય, તે છતાં, અથવા માલીકને સોધી કહાડીને તેને ખબર આપવાના ઘટતા ઇલાજ વાપરયા પહેલાં, તથા માલીક આવીને તે મીલકતનો દાવો કરે એટલા સારૂ ઘટતી મુદત સુધી તે મીલકત રાખ્યા પહેલાં, અગર તે શખસ તે મીલકત પોતાને કામે લગાડે, તો તેણે ઉપર બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

એવી બાબતમાં ઘટતા ઉપાય તે કયા. અથવા ઘટતી મુદત તે કેટલી એ હકીકતના બાબતછે.

મીલકત જેને જડે તે શખસે તે મીલકતનો ધણી કોણ છે, અથવા તેનો ધણી કોઈ અમુક સખસ છે, એમ જાણવું જોઈએ એવું કાંઈ જરૂર નથી, અગર તે મીલકત કામે લગાડતી વખતે તે મીલકત પોતાની છે એમ તે માનતો ન હોય, અથવા તેનો ખરો માલિક જડી શકતો નથી એમ જો તે શુદ્ધબુધ્ધીથી માનતો ન હોય તો બસ છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ધોરી રૂસ્તાપર પડેલો એક રૂપીઓ અ જોય. તે કોનો છે તે અ ને ખબર નહી હોય, અને અ તે રૂપીઓ ઉચકી લે, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી.

(બ) ધોરી રસ્તાપર પડેલો એક કાગળ અ ને જડે. તે કાગળમાં એક બેંકનોટ હોય, અને

ते कागळना शीरनामापरथी तथा तेमां लखेली बीनापरथी ते नोट कोनी छे ए वात तेना जाणवामां आवे, अने पछी ते नोट ते वापरे, तो तेणे आ कलम मुजब गुनोह कर्यो एम समजवुं.

(क) आ लावे तेने नाणुं आपजो एवी तरेहनो अ ने एक चेक जडे ते चेक कोनो गयो छे ए वातनी तेथी अटकळ थइ शके नही, पण जे सख्से ते चेक लख्यो होय ते सख्सनुं नाम ते चेकमां लखेलुं होय, अने अ एम जाणतो होय के ते सख्स मने बतावी सकशे के फलाणा धणीने माटे ए चेक लख्यो हतो. तेवुं छतां ते मालीकने सोधी कहाडवानी कोशीश न करतां अ ते चेक वापरे, तो तेणे आ कलम मुजब गुनोह कर्यो एम समजवुं.

(ड) ज ना पईसा भरेली एक थेली ज ना हाथमांथी नीकळी पडती अ जोय, अने ते ज ने पाछी आपवाना ईरादाथी अ उंचकी ले, पण पाछळथी ते तेने पोताने कामे लगाडे, तो अ ए आ कलम मुजब गुनोह कर्यो एम समजवुं.

(ई) अ ने एक पईसा भरेली थेली जडे, तो ते थेली कोनी छे. ए वात अ जाणतो नही होय, पण पाछळथी तेने खबर पडे के ते ज नी छे. अने तेवुं छतां ते थेली पोताने कामे लगाडे, तो अ ए आ कलम मुजब गुनोह कर्यो एम समजवुं

(फ) अ ने एक कीमती वींटी जडे ते वींटी कोनी छे ए वात अ जाणतो नही होय; पण तेनो मालीक शोधी कहाडवानी कोशीश करया शीवाय तुरत अ ते वींटी वेचे, तो अ ए आ कलम मुजब गुनोह कर्यो एम समजवुं.

टीका.—फरियादीए सोंपेलो माल गुनेहगारे वापरी नाख्यो तेथी तेनापर आ कलम प्रमाणे तोहोमत राखेलुं तेमां ठराव्युं के आवी बाबतमां बदद्यानतथी विश्वासघात कर्यानुं तोहोमत राखवुं जोइए. (मु. हा. वा. ४ पा. ३ सरकार विरुद्ध गणुवलद रामचंद्र)

आ कलम मुजब तोहोमत शाबित थवाने केदीए बददयानतथी मिलकतनो खोटो उपयोग करेवो जोइए; परंतु आ काममां गुनेहगारने एक वस्तु जडी हती अने ते तेणे फकत पोताना कबजामां राखी हती. एटला माटे सदरहु कलम प्रमाणे तोहोमतमांथी केदीने मुक्त करीए छीए (का. हा. वा. १० पा. २३ सरकार विरुध अबदुल)

बीजी बाबतो जोतां जे कृत्य करेयाथी गुनोह थतो नथी तेवा गुनाहाओनो समावेश थवा आ कलममां तजवीज करीछे. योग्य रीते मिलकत कबजामां आवी होय अने मुळ जे उद्देशथी आवी होय ते उद्देश फरे, कींवा जे वात पक्षकारोने अगाउ माहीत नहोती एवी कांई नवीन वातनी माहीती थया छतां ते मीलकत बददयानत अने कपटथी वापरे तो ते गुनोह आ कलम प्रमाणे थायछे (मे. पृ. २८०)

एक भेंसनुं चामडु के जेनो धणी मळी शकयो नहि ते एक गामना माहार लोकोए पोताना उपयोगमां लीधु तेमां ठराव्युं के बददयानत भरेला सापराध ईरादा विशे शाबिती नथी तेथी केदीपर सापराध खोटो उपयोग कर्यानुं तोहोमत रही शकतु नथी (मु. हा. ता.१ मे १८७२ सरकार विरुध जेठीया साधु विगेरे)

तोहोमतदार अने फरियादी जे धंधो करता होय तेमां अमुक चांपडानी कीमत न आपतां ए चांपडां पोताना उपयोगमां लेतो तोहोमतदारे आ कलम प्रमाणे गुनोह कर्यो कहेवाय नहि (का. हा. वी. री. वा. १७ पा. ११)

कोई सख्स | ४०४. जो कोई माणस बददानतथी कांइ मिलकतनो खोटो उप-

મરી જાય તે વખતે તેની પાસે જે મિલકત હોય તે મિલકતનો બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ.

યોગ કરે અથવા તેને પોતાને કામે લગાડે, અને તે એમ જાણતો હોય કે ફલાણો સખસ ગુજરી ગયો તે વખતે એ મીલકત તેના કબજામાં હતી, તથા ત્યારપછી તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ જેનો હક હોય એવા કોઇ સખસના કબજામાં આવી નથી. તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે ગુનોહ કરનારને તે સખસે તે મુઓ ત્યારે મેહેતા અથવા ચાકર દાખલ રાખેલો હોય, તો તે કેદ સાત વરસ સુધીની થઇ શકે.

દૃષ્ટાંત.

(ઝ) ના કબજામાં કેટલોએક ઘરનો સામાન તથા નાણાં છતાં ઝ ગુજરી જાય. પછી તે નાણું કબજામાં લેવાનો જેને હક હોય. એવા કોઇ સખસના કબજામાં તે આવતાં પેહેલાં ઝ નો ચાકર અ બદદીનતથી તેનો ખોટો ઉપયોગ કરે, તો અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.—સ્થાવર મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરનારને આ કલમ લાગુ પડતી નથી ફકત જંગમ મિલકતને લાગુ પડેછે (મું. હા. વા. ૯ પાને ૩૩ સરકાર વિરૂધ ગીરધર ધરમદાસ)

સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત.

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત.

૪૦૫. જે માણસને કોઇ પણ રીતે કાંઇ મીલકત અથવા મીલકત પરનો અખત્યાર સોંપ્યો હોય, તે માણસ અગર બદદાનતથી તે મીલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરે, અથવા તે પોતાને કામે લગાડે, અથવા તે સોંપણ શી રીતે બજાવવી એ વિશે કાયદાએ કાંઇ હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે હુકમ તોડીને, અથવા તે સોંપણ બજાવવા વિશે તેણે સાફ અથવા અરથાંત સમજાય એવો કાંઇ કાયદેસર કરાર કરયો હોય તે કરાર તોડીને, બદદાનતથી તે મિલકત વાપરે અથવા તેનો વગ કરે, અથવા જાણી જોઇને કોઇ બીજા માણસને તેમ કરવા દે, તે માણસે "સાપરાધ વિસવાસઘાત" કરયો એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) એક મરનાર સખસના વિલમાં અ ને વકીલ ઠરાવેલો છે તે અગર તે મરનારની મિલકતની વેહેચણ તે વિલ પ્રમાણે કરવાનો કાયદાનો હુકમ બદદાનતથી નહી માનીને તે મિલકત પોતાને કામે લગાડે, તો અ એ સાપરાધ વિસવાસઘાત કરયોએમસમજવું.

(બ) અ એક વખારવાળો છે. અને બ કેથાં ગામ જાય છે, તે પોતાનો સામાન અ ને સોંપે, એવા કરાર કરીને કે એ સામાન રાખવા માટે હું તમને આટલું વખારનું ભાડું આપું, ત્યારે તમારે એ સામાન મને પાછો આપવો. અ બદદાનતથી તે માલ વેચી નાંખે, તો અ એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ કલકત્તામાં રહીને ઝ દીલીમાં રેહે છે, તેના આડતીઆ દાખલ કામ કરે છે, અને અ તથા ઝ ની વચે સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો એક એ રીતનો કરાર થએલો છે કે ઝ જેટલું નાણું મોકલે તેટલું સઘળું અ એ ઝ ના હુકમ મુજબ વાપરવું,

પછી ઝ એક બાબ્ત રૂપીઆ અ.ને મોકલે, અને એમ લખી મોકલે કે અ એ તે રૂપીઆના કંપનીની નોટો લેવી અ બદદાનતથી તે હુકમ નહી માને અને તે રૂપીયા પોતાના ધંધામાં વાપરે, તો અ એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરેયો એમ સમજવું.

(ઙ) પણ ઉપલાં દ્રષ્ટાંતમાં અગર એમ બનેકે, બદદાનતથી નહી, પણ, બંગાળાની બેંકના શેર રાખવામાં ઝ ને વધારે ગુણ થશે એવું માનીને, શુદ્ધબુદ્ધિથી કંપનીની નોટો નહી ખરીદ કરતાં ઝ ને માટે તે બંગાળાની બેંકના શેર અ ખરીદ કરે, તો એ કેકાણે, અગર ઝ ને હાની થાય, અને તે હાનિને માટે અ ની ઉપર દિવાનીમાં ફરિયાદી કરવાનો તેનો હક હોય, તો પણ અ એ બદદાનતથી કામ કરેયું નથી માટે, તેણે સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરેયો નથી એમ સમજવું.

(ઈ) અ એક મેહેસુલી અમલદાર છે. તેને સરકારી નાણું સોંપેલું છે, અને જે નાણું તેના હવાલામાં હોય તે તેણે ફલાણી તીજોરીમાં ભરવું એવો તેને કાયદાનો હુકમ છે અથવા એમ કરવાને તે સરકારની સાથેના સાફ અથવા અરથાત સમજાય એવી રીતે કરેલા કોઈ કરારથી બંધાએલો છે. એમ છતાં અ બદદાનતથી તે નાણું વાપરે, તો તેણે સાપ્રાધ વીશ્વાસ ઘાત કર્યો એમ સમજવું.

(ફ) અ એક ભારવાહક છે. તેને ખુસ્કી કે તરીને રસ્તે લઈ જવાને કોઈ મીલકત ઝ એ સોંપી છે તે મીલકતનો તે બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરે, તો તેણે સાપ્રાધ વીશ્વાસ ઘાત કરેયો એમ સમજવું.

ટીકા.—ગીરો દસ્તાવેજ લખી આપ્યા છતાં તે લખી આપ્યો નથી એમ કહી ગીરો મુકેલી જમીન ગીરોદારને આપવાનો ના કહી તેથી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો ગુનોહ અને એવી રીતે હક ઉત્પન્ન કરતા દસ્તાવેજોનો ખોટો ઉપયોગ કરેયો એવું ગણી તેઓ ઉપર પી. કો. કા. ૪૦૫ તોહોમત રાખ્યું છે. પણ આવી હકીકતથી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો ગુનોહ બનેછે એમ નથી. અને તકરારી વાત સાધારણ રીતે દીવાની ફરિયાદીના વિશયછે તેથી તોહોમત રદ કર્યું (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૧ સરકાર વિરૂધ જાકુરનાયક વિગેરે)

ફરિયાદીએ સોંપેલો માલ ગુનેહગારે વાપરી ખાધો તેથી તેના ઉપર પી. કો. કા. ૪૦૩ મુજબ બદદયાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરેયાનું તોહોમત મુકેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે આવા કામમાં તે તોહોમત નહિ રહેતાં બદદયાનતથી વિશ્વાસઘાત કરેયાનું તોહોમત રહી શકે છે (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૩ સરકાર વિરૂધ ગણુજલદ રામચંદ્ર)

ઘરેણુ કરાવવાં માટે કેદીઓને આપેલા રૂપામાં તેઓએ તાંબાનો ભેળ કર્યો તેથી તેનાપર કા. ૪૧૭ મુજબ ઠગાઇનું તોહોમત રાખેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે સદરહુ પ્રમાણેના બનાવથી આ ગુનોહ ઠગાઇનો નથી પણ સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાતનો છે (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૯ સરકાર વિરૂદ્ધ બાબાજી બીનભાઉ વિગેરે)

ગુનેહગાર ઉપર વેચવા આપેલી જણસોની કીમત સંબંધી સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત હતું. ફરિયાદી અને ગુનેહગાર ભાગીદારછે તેથી વિશ્વાસઘાતનું તોહોમત રહી શકતુ નથી એવી તકરાર આવ્યાથી ઠરાવ્યું કે ગુનેહગાર ભાગીદાર હતો એવું પુરાવાથી શાબિત થાયછે તો તેનાપર વિશ્વાસઘાતનું તોહોમત રહી શકતુ નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૯ તા. ૨૯ ફેબ્રુઆરી ૧૮૬૮ સરકાર વિ૦ લાલચંદરાય)

કોઈ માણસના અનેક ચાકરોએ પોતામાંના એક ચાકરને સર્વનો પગાર લેવા માટે શેઠ પાસે મોકલ્યો તે પગાર લઈ તે માણસ નાશી ગયો તો તે માણસે લીધેલા પૈસા શેઠના નહિ છતાં તેણે તે બીજા ચાકરોના મુખત્યાર તરીકે લીધાછે અને તેમ હોવાથી તે મા-

ણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાયછે (મૈ. પૃ: ૨૭૧)

જે લગ્ન થયેલી સ્ત્રીઓથી કાયદા પ્રમાણે કરાર થઈ શકતો નથી એવી સ્ત્રીઓના તાબામાં કાંઈ મિલકત કર્યા છતાં તે સ્ત્રી તે મિલકતનો બદદયાનતથી ગેર ઉપયોગ કરે તો તે સ્ત્રી આ કલમના પેહેલા ભાગ પ્રમાણે શિક્ષાને લાયકછે (મૈ. પૃ. ૨૮૪)

આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકાઈ તેનાં જે નિર્દોષ ઠરયો હોય તેના ઉપર તેજ તોહોમતના કામમાં પડેલા પુરાવથી ચોરાના મિલકત લેવાનું પણ તોહોમત રેહી શકે વળી સદરહુ ગુનોહ સંપુરણ થવા માટે જે મિલકત તેને જેવા કરારથી સોંપી હોય તે કરાર વિરૂધનાં કૃત્ય કરી તે પોતાના ઉપયોગમાં લીધી એમ પણ શાબિત થવું જોઇએ (ઈ. ડા. પૃ. ૬૪૫)

સાપરાધ વિશ્વાસઘાતની શિક્ષા.

૪૦૬. જે માણસ સાપ્રાધ વીશ્વાસઘાત કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધાની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ભારવાહક વગેરે એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવા.

૪૦૭. કોઈ શખસને ભારવાહક દાખલ, અથવા ડંકાવાળા કે વખારવાળા દાખલ કાંઈ મિલકત સોંપી હોય, અને તે શખસ તે મિલકત બાબત સાપ્રાધ વિશ્વાસઘાત કરે, તો તે શખસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ મેહેતા અથવા ચાકરે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવા.

૪૦૮. કોઈ માણસ મેહેતો અથવા ચાકર હોય, અથવા કોઈને મેહેતા કે ચાકર દાખલ રાખ્યો હોય, અને તે દરજ્જાથી તેને કાંઈ મીલકત અથવા કાંઈ મીલકત ઉપર અખતીયાર કોઈ પણ રીતે સોંપ્યો હોય તે માણસ તે મીલકત બાબત સાપ્રાધ વીશ્વાસઘાત કરે, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે. અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કોઈ નોકરને વિશેષ કામ માટે કાંઈ પૈસા આપ્યા હોય પણ તેણે તે પૈસા તે કામમાં નહિ ખરચ્યા છતાં ખરચ્યાછે એમ ખોટું કહે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગારછે (કો. હા. વો. રી. વા. ૧૦ પા. ૨૮ વાટસન અને કંપની વિ૦ ગુલાબખાન)

કોઈ સરકારી નોકરે અથવા સરાફે, વેપારીએ, કે આડતીયાએ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવા.

૪૦૯. કોઈ માણસને તેના દરજ્જાથી સરકારી નોકર દાખલ, અથવા તેના ધંધાસર, તેને સરાફ, વેપારી, કોઠીદાર, દલાલ, વકીલ કે આડતીયા દાખલ, કાંઈ મીલકત અથવા કાંઈ મીલકત ઉપર અખતીયાર કોઈ પણ રીતે સોંપ્યો હોય, તે માણસ તે મીલકત બાબત સાપ્રાધ વીશ્વાસઘાત કરે, તો તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારના અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને સરકારી નોકર એ રીતે જે પ્રકારની મિલકત તાબામાં લેવાનો અધિકાર હોય તે પ્રકારની મિલકત સરકારી નોકરને તાબે કરેલી હોવા જોઈયે (મ. હા. વા. ૪ પાને ૩)

કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકેલું પણ આસીસ્ટંટ શેશનજડજે કામ ચાલતાના દરમ્યાનમાં કેદીને ફરિયાદીનો પુરાવો પુરો પાડવાને કેટલાક સવાલ કર્યા તેથી તજવીજમાં

માણુંજ ગેરકાયદે થયું એમ ગણી તોહોમત રદ કર્યું (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૫૧ સરકાર વિ. જે. એમ. ડાબાર)

સરકારથી નિમાયલો તલાટી સરકાર ભરણાની રકમને બદલે દાણા લઈ તેની કીમત પોતે સરકારમાં ભરેતો તેથી તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી(મ.હા.વા.૪એપનડીક્ષપ્ર.૩૨)

મીઠાના વખારમાં મીઠું સીલાંકે નિકળતું હોય તે કરતાં કમી મીઠું સીલકમાં નિકળે તો પણ જ્યાંહાંસુધી મીઠું દરોગા ખાઈ ગયો એવો પુરાવો ન હોય ત્યાંહાં સુધી તે વિશ્વાસઘાતનો ગુનેહગાર ઠરતો નથી (ક્રી. લૉ. રી. વા. ૫ પા. ૨૧)

કોઈ હેડકલાર્કનું સ્ટાંપ વેચવાનું કામ હોય પણ તે કામ તેણે પોતાના ઉપરીની મંજુરીથી પોતાના આસીસ્ટંટને સોંપ્યું હોય તે આસીસ્ટંટ સ્ટાંપલઈ નાશી જાય તો તેવી બાબતમાં વિશ્વાસઘાતનો ગુનેહગાર આસીસ્ટંટ ગણાય (ક્રી. લૉ. રી. વા. ૧૩ પાને ૭૭)

ચોરીની મીલકત લેવા બાબત.

ચોરીની મીલકત | ૪૧૦. જે મીલકતનો કબજો ચોરીથી, અથવા જબરાઈના કઢાવવાથી, અથવા અપહરણથી, એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય તે મીલકત, તથા જે મીલકતનો સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ થયો હોય, અથવા જે બાબત સાપરાધ વીશ્વાસઘાત થયો હોય, તે મીલકતનું નામ "ચોરીની મીલકત" પાડ્યું છે પછી બ્રીટીશ ઈંડિયાની માંહે અથવા બહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજા પાસે ગયો હોય અથવા તે સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા વીશ્વાસઘાત થયો હોય તો પણ અગર તે મીલકત જે સખસનો તે કબજામાં લેવાનો કાયદા મુજબ હક હોય એવા કોઈ સખસના કબજામાં પાછળથી આવે તો પછી તે ચોરીની મીલકત સમજવી નહી.

ટીકા.—જે માલ ચોર્યો હોય તેજ માલ લેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે પણ ચોરેલો માલ વેચી તેને બદલે બીજો બનાવેલો માલ તાબામાં લેતો તે લેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મે. પૃ. ૨૯૦)

ચોરાયલી મિલકત છે એમ જાણવા છતાં ચોરોને મદદ કરવા માટે કીંવા તે મિલકત છુપાવવા માટે લીધી હોય પછી તે લેનારને ફાયદો ન હોય તો એપણ તે લેનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે. (રસલ વા. ૨ પા. ૫૫૪)

કોઈ માણસ મિલકત ચોરી તે એકાદ માણસની બાયડીને સ્વાધીન કરે અને તે બાયડી એ મિલકત પોતાના ધણીને આપે તો તે ધણી તે ગુનાહ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થાય છે. (મે. પૃ. ૨૯૨)

તોહોમતદારે ચોરીનો માલ લેવા ઈરાદો કર્યો પણ જ્યાંહાં સુધી ચોર પાસેથી એ માલ તેની પાસે આવ્યો ન હોય ત્યાંહાં સુધી તે ચોરીનો માલ રાખ્યાનો ગુનેહગાર નથી (આર્ચ. પૃ. ૪૭૪)

ચોરીના મિલકત બદદાનતથી લેવી. | ૪૧૧. કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે, અને તે ચોરીની મિલકત છે એમ તે જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ બદદયાનતથી ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહોમત કોઈ શખ્સ ઉપર ઠરાવવામાં આવેલો તે તોહોમતનામામાં લખ્યું કે તોહોમતવાળાના કબજામાં જે ચીજો

માલમ પડી તે ચીજો અ, બ ની ચોરીએ ગયેલી મિલકત હતી (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૯૫ સરકાર વિ૦ સીદુ બળનાથ)

• મોરીશીયસટાપુ કે જ્યાં પીનલકોડ અમલમાં નથી તે ટાપુમાં ચોરાયેલો માલ રાખનાર ચોરીનો માલ રાખનાર ગણાય નહિ તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ન આવે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૩૩૮ સરકાર વિ૦ મુરગા ચેટી)

મિલકત લેતી વખતે ચોરીનીછે એમ જાણ્યામાં ન હોય પણ ચોરીનીછે એમ જાણ્યા પછી રાખે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર થાય (મ. હા. વા. ૪ પા. ૪૨)

આ કલમ પ્રમાણે આરોપિતપર તોહોમત હતું તેમાં માલ ચોરીનોછે એમ આરોપિત જાણતો હતો પણ તે બદદયાનતથી લીધોછે એમ કાગળપત્રોમાં લખવામાં આવ્યું નહોતું તેથી શેશનજડજે અપીલમાં છોડી દીધાથી ઠરાવ્યુ કે તોહોમતનામામાં કીંવા તે શાબિતીના કાગળપત્રમાં બદદયાનતથી એ શબ્દ લખ્યા નથી તો એટલાજ કારણથી તેનાપરનું તોહોમત રદ થઇ શકતું નથી. આરોપિતપરના અપરાધની તેને પુરણ રીતે માહીતી હતી • અને બદદયાનતના શબ્દ નહિ ઘાલવાથી આરોપિતને નુકશાન થયું નથી માટે શેશનજડજે કરેલો હુકમ રદ કરેયો (મુ. હા. વા. ૧૦ પાને ૩૧૩ સરકાર વિ૦ રખમા અને બીજા)

ક્રી: પ્રો. કોડને જોડેલા પરિશિષ્ટના ૭ મા આશનમાં આ કલમની સામે પહેલા વર્ગના કનિષ્ટ માજીસ્ત્રેટે એ શબ્દ લખેલોછે તે ઉપરથી આ કલમ પ્રમાણે જે ગુનાહની તજવીજ થઇ સકે તે ગુનહાઓ ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૪૩૫ ના અમલમાંથી નિકળી જાય છે. કારણ કે કાયદા કરનારાઓનો ઇરાદો એવોછે કે ભારે કામમાં માત્ર શેશનકોરટે હાથ ઘાલવો જોઇયે. આ કલમ પ્રમાણે કોઇના ઉપર તોહોમત મુકયું હોય તેને જો કોઇ ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટે છોડી દીધો હોય તો તેને કમિટ કરવાનો હુકમ શેશનકોરટ કરી શકતી નથી (મુ. હા. તા. ૧ ડીસેમબર ૧૮૭૦ સરકાર વિરૂધ રામચંદ હેમચંદ)

આરોપિતપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત હોવાથી માજીસ્ત્રેટે ૩૫૦) ના દંડની અને તે ના આપેથી ૪૫ દીવશની કેદની શિક્ષા કરી હતી તેપર અપીલમાં દંડની શિક્ષા રદ કરી કેદની જે શિક્ષા ભોગવવાની હતી તેને ઠેકાણે ફટકાની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યુ કે એ ફટકોની શિક્ષા બાકી રહેલી કેદની શિક્ષાને ઠેકાણે ન કરતાં જે અવલ શિક્ષા આપી હતી તેના બદલામાં કરવી હતી. (મુ. હા. તા. ૯ સપટેમબર ૧૮૭૭ સરકાર વિ૦ યારેખાન નથેખાન)

કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત હતું અને તે તોહોમતની તેણે કબુલત આપી હતી પણ તે કબુલતપર ક્રી. પ્રો. કા. ૩૪૯ પ્રમાણે સહી માજીસ્ત્રેટે કરી નહોતી તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીની કબુલતથી તેને શિક્ષા કરવાનો માજીસ્ત્રેટને અધિકાર હતો તેથી તેની કબુલત દફતરે • દાખલ કરવાની જરૂર નહોતી)કા.હા. ઇ.લા.વા.૩પા.૭૫૯ચુમનથા અને બીજાની બાબતમાં)

નેપાલના રાજ્યમાં આરોપિતે ચોરી કરી પણ ચોરીનો માલ બ્રીટીશ રાજ્યમાંથી તેના કબજામાંથી જડ્યો તો તેણે ચોરીનો ગુનોહ કર્યો તે બ્રિટીશ રાજ્ય બહારે કરયો તેથી તેનાપર ચોરીનું તોહોમત રાખી કામ ચલાવવાનો આ રાજ્યની કોરટને અધિકાર નથી પણ ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહોમત રાખી તેની તપાસ ક્રી. પ્રો. કા. ૬૬ ઉદાહરણ બ પ્રમાણે કરવાને આ રાજ્યની કોરટને અધિકારછે. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૬ પા.૩૦૭ સરકારવિરૂધ શંકર ગોપ)

જે માલ પોતા પાસેથી ચોરીએ ગયો હતો એવો ફરિયાદીને વહેમ આવ્યાથી તે માલ કહી કાંઇ લાકડાં તેણે પોલીશના તાબામાં આપ્યાં. તોહોમતવાળાએ એ લાકડાં પોલીશના તાબામાંથી જોરજુલમથી લીધાં. ચોરાયલો માલ છે એવું જણાયલો ચોરીનો માલ બદદયાનતથી લીધાના તોહોમત બદલ જો કે અવલ કોરટના માજીસ્ત્રેટ તથા અપીલ કોરટના શેશનજડજ એ બંનેનું એવું મત હતું કે માલ પાછો લીધાથી જે પુરાવો થાયછે તે શિવાય લાકડાં ખરેખર ચોરાયલાં હતાં એવો પુરાવો નથી તોપણ ચોરાયલો માલછે એવું જણાયલો ચોરીનો માલ બદદયાનતથી લીધાનું તથા હંગામો કરયાનું તોહોમતવાળાપર શાબિત થાયછે એવું તેઓએ ઠરાવેલું તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યુ કે

"લાકડાં લેવામાં તોહોમતવાળા તરફથી જે વર્તણુક થઈ તે ઉપરથી લાકડાં ચોરીનાંછે એવું તે જાણતો હતો યા તે એમ માનવાને કારણ હતું એવો પુરાવ થાય પણ તે વર્તણુક ઉપરથી લાકડાં ખરેખર ચોરીનાંછે એ વાત શાબિત થઇ શકતી નથી, તથા લાકડાં બદદયાનતથી ફરિયાદી પાસેથી લઈ તોહોમતવાળાને આપ્યાં એવું વાજબી રીતે શાબિત થાય એવો પુરાવો નથી, માટે ચોરેલો માલ બદદયાનતથી લેવાનું તોહોમત શાબિત થયાનો ઠરાવ કાયમ રહી શકતો નથી કારણ આ કોરટનો અભિપ્રાય એવોછે કે માલ ખરેખર ચોરીનોછે એ બાબતના આધારમાં જો કેવળ તલ માત્ર પુરાવો હોય તો તે દીવાની કામમાંપણ જ્યુરીને સોપવો નહિ, ફોજદારી કામમાં ત્યારે જ્યુરીને સોંપવોજ ન જોઈયે ને માજીસ્ત્રેટતો તેની ઉપર શાબિતીના ઠરાવનો પાયો મુદલ રચવોજ ન જોઈયે (મુ. હા. તા. ૨૫ નવેંબર સને ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂધ શિવરામ રઘુનાથ)"

ચોરીનો માલ બદદયાનતથી રાખ્યાનું આરોપિતપર તોહોમત હતું તેની તપાસ જ્યુરીની રૂબરૂ થઈ તે વખતે જ્યુરી હકીકત કહેતાં જડજે એમ કહ્યું કે "આરોપિતની વર્તણુક કેવી છે એના સબંધે અનુમાન કરવા માટે આરોપિતપર અગાઉ ચોરીનો ગુનોહ સાબિત થયો છે" તેથી એ વાત વીચારમાં લેવી તેમાં ઠરાવ્યું કે જડજે જ્યુરીને એમ કહેવામાં ચુક કરી છે કારણ કે આરોપિતપર અગાઉ કોઈ પણ ગુનાહની સાબિતી થઈ હતી એ વાત લાગુ છે એવો પુરાવાના આકટની કા. ૫૪ માં ઠરાવ છે પણ તેજ કલમમાં તેની વર્તણુક સારી નથી એ વાત લાગુ નથી એમ છે તેથી તે બદલનો પુરાવ લાગુ નથી માટે તે વાત વિચારમાં લેવા લાયક નથી. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પા. ૬૮ સરકાર વિરૂધ રોશન હુસાબ વિગેરે.)

કેદીપર પ્રથમ ચોરી કર્યાના ગુનાહ બે વખત સાબિત થયા હતા એવું આરોપિતે કબુલ કર્યું હતું અને હાલ ચોરીનો માલ બદદયાનતથી રાખ્યાનું તોહોમત છે તે સાબિત થયાથી કેદીને કેદની તથા ફટકાની સિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ચોરીનો ગુનાહ અને ચોરીનો માલ બદદયાનતથી લીધાનું તોહોમત એ બે એકજ ગુનાહ નથી માટે ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૬૬૬ સરકાર વિરૂધ પરતાપ.)

ચોરીનો માલ લીધા બદલ કોઇનાપર તોહોમત છતાં તે માલ ચોરીનો છે એ બદલ પુરાવ ન હોય તથા આરોપિતને માજીસ્ત્રેટે છોડી દીધો હોય પણ માલ ચોરીનો છે એમ માજીસ્ત્રેટની ખાત્રી થઈ હોય તો તે માલની બાવસ્થા કા. ફો. કા. ૪૧૮ પ્રમાણે કરવા વિશે હુકમ કરવાનો માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે. (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૨૭૬ સરકાર વિરૂધ નીલાંબર બાબુ)

ચોરીમાં મદદ કર્યા બદલ અને ચોરીનો માલ લીધા બદલ એકજ માણસપર તોહોમત સાબિત કરી તેને શિક્ષા કરવી એ ગેરકાયદેસર છે (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને. ૧૮૧ સરકાર વિરૂધ સીતારામરાય.)

ચોરીનો માલ કબજામાં હોય તેટલા ઉપરથી ચોરીનો માલ બદદયાનતથી લીધાનું અનુમાન કરવું કે નહિ એ વિશે વિચાર કરતાં આરોપિત પાસે તે માલનો કબજો હોવા વિશે જ્યુરીએ પોતાની ખાત્રી કરી લેવી જોઈયે એમ જડજે જ્યુરીને કહેવું જોઈયે વળી એકાદ માણસના ઘરમાં ચોરીનો માલ છુપાવ્યો છે એવું દેખાઈ આવ્યાથી તે માલ ચોરીનો છે એવું તેને માહીત હતું એમ અનુમાન કરવાને તેટલી વાત બસ છે; પરંતુ તેટલા ઉપરથી તેણે તે માલ ડાકાઈટી કરી મેળવ્યો છે એમ સાબિત થનાર નથી (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૭૩૧ સરકાર વિરૂદ્ધ મલ્હારી.)

આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ લીધા બદલ અને કા. ૪૧૩ પ્રમાણે ચોરીના માલનો વેપાર કરવાનો વહીવટ રાખ્યા બદલ કેદીનો એકી વખતે ઇનસાફ કરવો નહી એવે પ્રસંગે યોગ્ય માર્ગ એટલો છે કે આ કલમ પ્રમાણે આરોપિતનો પહેલો ઇનસાફ કરવો અને તેમાં જો તેનાપર તોહોમત સાબિત થાય તો તેજ કાગળ પત્રો પુરાવમાં આપી કા. ૪૧૩ પ્રમાણે પછી ઇનસાફ કરવો (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૮ પા. ૬૩૪ સરકાર વિરૂદ્ધ. ઉત્તમકાંડુ.)

ડાકાઇટી કરતાં ચોરેલી મીલકત બદદાનતથી લેવી.

૪૧૨. કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ ચોરીની મીલકત લે અથવા રાખે, અને તે મીલકતનો કબજો ડાકાઇટી કરવાથી એકના પાસેથી બીજાની પાસે આવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય, અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, અથવા જે સખ્સ ડાકાઇટોની ટોળીમાં છે અથવા તેઓની ટોળીમાં હતો એવું જાણીને અથવા એમ માનવાનું કારણ છતાં એવા કોઈ સખ્સ પાસેથી કોઈ માણસ બદદાનતથી કાંઈ મીલકત લે, અને તે મીલકત ચોરેલી છે એમ તે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું તેને કારણ હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખ્ત કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા—સદરહુ કલમ મુળ ડાકાઇટીમાં નથી એવા માણસને લાગુ છે અને જે માણસના તાબામાંથી મિલકત મળી હોય તેના ઉપર જો આ કલમ પ્રમાણે નવો આરોપ મુકવામાં આવે તો જે ગુનેહગારને આ કાયદાની કા. ૩૯૧ પ્રમાણે શિક્ષા કરી હોય તેને આ કલમ પ્રમાણે જુદી શિક્ષા આપવામાં આવતી નથી (મે. પ્ર. ૨૯૨.)

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ સાબિત થવા માટે આરોપિત એમ માનતો કીંવા જાણતો હોવો જોઈયે કે તેણે લીધેલ મિલકત ડાકાઇટોમાંની કીંવા જેની પાસેથી એ મિલકત લીધી તે શખ્સ ડાકાઇટી કરનારો છે (કા. હા. વી. રી. વા. ૭ પા. ૧૦૯ સરકાર વિરુધ જોગેશ્વર બગદી વિગરે.)

આરોપિતપર કા. ૩૯૫ પ્રમાણે તોહોમત મુકયું હતું અને સાબિતી કા. ૪૧૨ પ્રમાણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે સાબિતિ બરાબર નથી શાથી જે શેશન જડજે કા. ૪૧૨ પ્રમાણે તોહોમત મુકયું નહોતું અને ક્રી. પ્રો. કા. ૫૮ થી ૫૯ સુધીમાંના નિયમ લાગુ નથી (મુ. હા. તા. ૧૯ જુન સને ૧૮૭૦ સરકાર વિ. ગોપાળ વલદે પરસુરામ વિગરે.)

ગાયકવાડી મુલકમાં ડાકાઈટી થઈ તેમાંનો કાંઈ માલ આરોપિતે આ રાજ્યમાં છુપાવ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે ડાકાઈટી પરરાજ્યમાં થઈ છે તેથી તે ગુનાહ બદલ નહી પણ આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ રાખ્યાનું તોહોમત મુકી તેની તપાસ આ રાજ્યની કોરટ કરી શકે (મુ. હા. હ. લા. વા. ૧ પાને. ૫૦ સરકાર વિ૦ લખીયા ગોવિંદ વિગરે.)

કલમ. ૪૦૯ પ્રમાણેના તોહોમતથી જેને સજા થઈ હોય તેનાજપર તે કલમની સાથે આ કલમ પ્રમાણે તેજ ગુનાહ બદલ તોહોમત મુકાઇ શિક્ષા થાય નહી. (અહ્હા. હા. વા. ૨ પા. ૩૧૩ સરકાર વિ. શંકર).

નિત્ય ચોરીના મિલકતનો ધંધો કરવો.

૪૧૩. જે મિલકત ચોરીની મિલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ છતાં, જે માણસ નિત્ય તેવી મીલકત લે અથવા તેનો ધંધો કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—પી. કો. કા. ૪૧૧ પ્રમાણે ચોરીનો માલ લીધા બદલ અને કલમ. ૪૧૩ પ્રમાણે ચોરીના માલનો વેપાર કરવાનો વહીવટ રાખ્યા બદલ કેદીનો એકદમ ઈનસાફ કરવો નહી એવે પ્રસંગે યોગ્ય માર્ગ એટલોજ કે કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે આરોપિતની પ્રથમ ચોકશી કરી ઈનશાફ કરવો અને તેમાં જો તેનાપર તોહોમત સાબિત થાય તો તેમાંના કાગળપત્રો પુરાવામાં લઈ કલમ ૪૧૩ પ્રમાણે પછી ઇનસાફ કરવો. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૮ પાને ૬૩૪ સરકાર વિ૦ ઉત્તમ કુંડુ વિગરે).

ચોરીની મિલકત સંતાડવામાં મદદ કરવી

૪૧૪. કાંઈ મીલકત ચોરીની મીલકત છે એમ જાણીને અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ છતાં, તે મીલકત સંતાડવામાં, અથવા તેનો વગે કરવામાં, તે અથડાવવામાં જે માણસ બુધિપુરવક મદદ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—કલમ ૪૧૧ પ્રમાણે જેનાપર તોહોમત રહી શકે નહી એવા માણસને આ કલમ લાગુ હોય એમ જણાય છે. ચોરીનો માલ ચોરે અને બીજો માણસ એ બેઉના એકઠના કબજામાં હોય તો તે બીજો માણસ માલ લેનાર પ્રમાણેજ શિક્ષાને પાત્ર છે. (સા. પ્ર. ૨૭૪)

ચોરીનો માલ જાણી બુઝીને છુપાવવામાં કીવા નહી જેવા કરવામાં મદદ કર્યાનો ગુનો હોય તો તે માલ કયા પ્રકારનો છે અને કેવી રીતે નહી જેવા કર્યો તેનો વિચાર કરવો (મું. હા વા. ૨ પા. ૧૩૦ સરકાર વિ૦ હરીશંકર કર્કારેબા)

એક માણસે રેલવેના ખીલા ચોરી બીજા એક માણસના ઘરમાં છુપાવી મુક્યાંના કામમાં મદદ કરી હોય અને કોઈ બીન અપરાધી માણસને શિક્ષા થવા માટે પોતે નાશી ગયો હોય તો પી. કો. કા. ૧૯૩ પ્રમાણે તે માણસ ન્યાયના કામમાં ઉપયોગી પડવા વાસ્તે ખોટો પુરાવો બનાવ્યો તે બદલ અને વળી આ કલમ પ્રમાણે ચોરીનો માલ છુપાવ્યાના કામમાં તેણે મદદ કરી એ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થાય છે (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૭૯ સરકાર વિરૂદ્ધ રામેશર રાય.)

ઠગાઈ બાબત

ઠગાઈ.

૪૧૫. જે માણસ, કોઈ સખ્સ સાથે ફરેબ કરીને, દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી એવું કરે કે જેની સાથે ફરેબ કર્યો હોય તે સખ્સ કોઈ સખ્સને કાંઈ મીલકત આપે, અથવા કોઈ સખ્સની પાસે કાંઈ મિલકત રેહેવા દેવાની રજામંદી આપે, અથવા અગર ફરેબ નહી કર્યો હોય તો જે વસ્તુ તે સખ્સ કરે નહી અથવા કરવામાં કસુર કરે નહી એવી કાંઈ વસ્તુ તે ફરેબ દીધેલા સખ્સને કરવાને અથવા તે કરવામાં કસુર કરવાને ઇરાદાથી લલચાવે, અને તે કામ અથવા કસુર એવી હોય કે તેથી તે સખ્સને શરીર, મન, આબરૂ, કે મિલકત તરફની કાંઈ નુકશાની કે હાની થાય, અથવા થશે એવો સંભવ હોય, તો તે માણસે "ઠગાઈ" કરી એમ સમજવું.

ખુલાસો—કાંઈ હકીકતને બદદાનતથી છુપાવવી, તે પણ આ કલમના અર્થ પ્રમાણે ની ફરેબ છે એમ સમજવું.

દૃષ્ટાંત.

(અ) હું સિવિલ સરવિસમાં છુ એવો ખોટો ઢોંગ કરીને, અ ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે, અને એ પ્રમાણે બદદાનતથી એમ કરે કે ઝ તેને કાંઈ માલ ઉધાર લેઈ જવા દે, અને અ તે માલનાં નાણાં આપવાનો ઈરાદો રાખતો નહી હોય, તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(બ) અ કોઈ વસ્તુપર એક ખોટો નીશાની કરીને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે, અને તેના મનમાં એવો ભરૂસો ઉત્પન્ન કરે કે એ વસ્તુ ફલાણા નામીચા કારીગરે બનાવેલી છે, અને એમ કરીને તે વસ્તુ ખરીદ કરીને તેની કિંમત આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે, તો અ એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ક) **અ** કાંઈ માલનો ખોટો નમુનો બતલાવીને ઇરાદાથી **ઝ** ને ફરેબ દે, અને તેના મનમાં એવો ભરૂસો ઉત્પન્ન કરે કે તે માલ નમુના જેવોજ છે, અને તેમ કરીને તે માલ ખરીદ કરીને તેની કીમત આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ડ) **અ** એ કાંઈ માલ ખરીદ કર્યો છે તેની કીમત આપવાને બદલે, **અ** એક પેહેડીપર હુંડી લખી આપે, અને તે પેહેડીમાં **અ** નું કાંઈ નાણું હોય નહી, અને તેથી **અ** ને ઉમેદ હોય કે હું જે હુંડી આપુછું તે શિકરાવાની નથી, તેમ છતાં તે હુંડી આપીને **અ** ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે, અને એમ કરીને તે માલ આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે; અને તેને નાણું આપવાનો પોતાને ઇરાદો હોય નહી, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ઈ) કાંઈ વસ્તુ હીરા નથી એમ **અ** જાણતો હોય, તે વસ્તુ હીરા છે એમ કહીને **અ** તે ગીરો મુકે, અને ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દે, અને એમ કરીને તે ઉપર રૂપીઆ ધીરવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ફ) **અ** ઇરાદાથી ઝ ને ફરેબ દઇને તેના મનમાં એવો ભરૂસો ઉત્પન્ન કરે કે હું **અ** ને જે રૂપીઆ ધીરીશ તે **અ** મને પાછા આપશે, અને એમ કરીને રૂપીઆ ધીરવાને ઝ ને બદદાનતથી **અ** લલચાવે, અને તે રૂપીઆ પાછા આપવાનો પોતાનો ઇરાદો નહી હોય, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ગ) **અ** ઇરાદાથી ફરેબ દઇને ઝ ના મનમાં એવો ભરૂસો ઉત્પન્ન કરે કે **અ** મને આટલા ગળીના છોડવા આપવાનો ઇરાદો રાખે છે, અને **અ** નો કાંઇ આપવાનો ઇરાદો નહી હોય, અને એમ કરીને તે આપવાના ભરૂસા ઉપર કાંઈ નાણું આગળથી આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું, પણ અગર તે રૂપિયા લેતી વખતે **અ** નો ઇરાદો તે છોડવા આપવાનો હોય, અને પછી પોતાનો કરાર તોડીને તે છોડવા નહી આપે, તો તેણે ઠગાઈ કરી એમ સમજવું નહી; પણ તેની ઉપર કરાર તોડવાની દિવાનીમાં ફક્ત ફરિયાદી ચાલી શકશે.

(હ) **અ** એ ઝ ની સાથે કાંઈ કરાર કરેલો છે, તે કરારમાંનો જેટલો ભાગ **અ** એ બજાવવાનો છે તેટલો **અ** બજાવી ચુક્યો એ પ્રમાણે **અ** ફરેબ દઇને ઝ ના મનમાં ભરોસો ઉત્પન્ન કરે, અને એમ કરીને પઇસા આપવાને ઝ ને બદદાનતથી લલચાવે, તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(ઘ) **અ** એક સ્થાવર મિલકત બ ને વેચીને તેના નામનું ખત કરી આપે, પછી તે મિલકત વેચી માટે હવે માહારો તે પર કાંઈ હક રહ્યો નથી એમ જાણ્યા છતાં, આગળ થયેલા વેચાણ તથા ખતની ઝ ને ખબર નહી આપતાં તે મિલકત **અ** ઝ ને વેચાતી અથવા ગીરો આપે, અને ઝ ની પાસેથી તેના કીમતના કે ગીરો બાબતનાં નાણાં લે તો **અ** એ ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઇ માણસે કાંઇ બાબત વિશે કરાર કરી પછી તે તોડ્યો હોય તો તેટલાજ ઉપરથી તેનો ફરેબ દેવાનો ઇરાદો હતો એમ નથી; માટે એવા ઇરાદા વીશે શાબિત કરવાનો બોજો ફરીયાદીપર રેહેછે. (મે. પ્ર. ૨૯૫)

આ કલમ પ્રમાણે ફરીઆદીના શરીરને, મનને, આબરૂને કીંવા મિલકતને ઈજા કીંવા નુકશાન થાય એવી રીતે તેની મરજીમાં ફેરફાર થવા સારૂ તેનું મન વળે તો ગુન્હો પૂર્ણ થાય છે. જેમ કોઈ ઊંચ વર્ણના માણસને કોઈ નિચ વર્ણની છોકરી છતાં તે ઊંચ વર્ણની છે એમ કહી તેની સાથે લગ્ન કરવા તરફ તેનું મન વાળે તો તે આ કાયદાની કલમ ૪૧૬ પ્રમાણે વેશ બદલી ઠગાઈ કરવાનો ગુનેહગાર થાય છે. (મે. પ્ર. ૨૯૭)

વેશ બદલીને ઠગાઈ કરવી. | ૪૧૬. પોતે કોઈ બીજો શખ્સ હોવાનો ઢોંગ કરીને, અથવા જાણી બુઝીને એક શખ્સને ઠેકાણે બીજો શખ્સ મુકીને, અથવા પોતે અથવા કોઈ બીજો શખ્સ ખરેખર જે હોય તેથી જુદોજ શખ્સ છે એવું બતાવીને, અગર કોઈ માણસ ઠગાઈ કરે, તો તેણે "વેશ લેઈને ઠગાઈ કરી" એમ સમજવું.

ખુલાસો—જે શખ્સનો વેશ લીધો હોય તે શખ્સ ખરેખર કોઈ હોય અથવા નહી હોય, તોપણ એ ગુનોહ થયો એમ સમજવું.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) હું અ નામનો ફલાણો માલબાર સરાફ છું એમ કોઈ અ ઢોંગ કરીને ઠગાઈ કરે, તો અ એ વેશ લેઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

(બ) હું બ છું એમ ઢોંગ કરીને અ ઠગાઈ કરે, અને બ તો મરી ગયેલો શખ્સ હોય, તો અ એ વેશ લેઈને ઠગાઈ કરી એમ સમજવું.

ટીકા.—જે શાહેદી જુઠી રીતે બીજાના નામથી જુબાની આપે તેના પર આ કલમ મુજબ તોહોમત નહી રેહેતાં કલમ ૧૯૩ પ્રમાણે તોહોમત રેહેછે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૮૯ સરકાર વિરૂદ્ધ પ્રેમા બાપા)

કેદીએ પોતાનું ખરૂ નામ નહી કહેતાં હું અમુક માણસ છુ એમ કહી એક કાગળ સ્ટાંપવેંડર પાસેથી વેચાણ લીધો તેમાં ઠરાવ્યું કે આ ગુનોહ વેશ બદલી ઠગાઈ કર્યાનો આ કલમ પ્રમાણે નથી. પણ કલમ ૧૭૭ મુજબ ખોટી ખબર આપ્યા બદલનો છે (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૪૧ સરકાર વિરૂધ રાધાજી બીનકાનોજી.)

પોતાની દીકરી નહી છતાં છે એમ કહી કોઈની સાથે પરણાવે તો તે ગુન્હો આ કલમ પ્રમાણે છે. (કો. હા. વી. રી. વા. ૭ પા. ૫૧)

ઠગાઈનીશિક્ષા. | ૪૧૭. જે માણસ ઠગાઈ કરે, તેને એક વરસના મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—રેલવેની ગાડીમાં બેસવા માટે કેદીએ જે વર્ગની ગાડીનું ભાડું આપેલું તેના કરતાં ચડતા દરજ્જાની ગાડીમાં કેદી બેઠો તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી બાબતમાં તે ઠગાઈનો ગુન્હેગાર નથી પણ રેલવે આક્ટ મુજબ ગુન્હેગાર છે. (મુ. હા. વા. ૧ પાને ૧૪૦ સરકાર વિ૦ ડાહ્યાભાઈ પરભુરામ)

ઘરેણું કરાવવા માટે કેદીઓને આપેલા રૂપામાં તેઓએ તાંબાનો મેળ કર્યો તેથી તેનાપર આ કલમ મુજબ તોહોમત નહી રાખતાં કલમ ૪૦૫ મુજબ સાપ્રોધ વિસવાસ ઘાતનું તોહોમત રાખવા ઠરાવ કર્યો મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૯ સરકાર વિરૂધ બાબાજી બીન બાઉ વિગેરે)

બરૂચ પ્રદર્શનમાં વગર ટીકીટે દાખલ થયો તેમાં ઠરાવ્યું કે પ્રદર્શન થયું તે ઠેકાણે કેદી ટીકીટ શિવાય ગયો તે કામ સાબિત થયું તેથી તે કપટના સ્વરૂપનું છે એમાં તો શક નથી પણ તે કામ પીનલકોડમાં અથવા બીજા કાયદામાં કહેલા ગુન્હામાં આવતું નથી તેથી કેદી આ કલમ મુજબ ઠગાઈનો ગુનેહગાર નથી તેમજ કા. ૪૪૧ પ્રમાણે પ્રવેશ પણ નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૬ સરકાર વિ. મેરવાનજી બેજનજી.)

જે મિલકત ઠગાઈ કરીને મેળવી હોય તે ઠગાઈ કરેલા શખ્સની છે એમ આ કલમ પ્રમાણે શાબિત થવું જોઈયે. (મ. હા. વા. ૧ પા., ૩૧)

ઠગાઈ કે જેમાં મિલકત અપાઈ નથી તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થાય તેવો ગુનહો છે. તથા તે બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટના અખત્યારમાંનો છે, પણ મિલકત અપાઈ છે એવી બાબતમાંનો કા. ૪૨૦ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવો ગુન્હો થાય છે તથા તેનો ઇનસાફ શેશન કોર્ટથી યા ૧ લા વર્ગના માજીસ્ત્રેટથી થઈ શકે છે (મુ. હા. તા. ૨૫ સપટેમ્બર શને ૧૮૭૫ સરકાર વિરૂદ્ધ બાવાજી કાળીદાસ વિગેરે)

ઠગાઈના ગુન્હાની સાબિતી કરવાને ઇનસાફ થવા માટે તેનો ઠગાઈ કરવાનો ઇરાદો હતો એ બાબત કાંઈ પુરાવો હોવો જોઈયે (મુ. હા. વા. ૯ પા. ૪૪૮ સરકાર વિરૂદ્ધ હરગોવનદાસ વિગેરે)

મજુરને સોંપેલું કામ પુરૂ કીધુ નથી એમ મજુર રાખનાર જાણતો હોય તે છતાં મજુરને પુછતાં તે કામ પુરૂ કીધુંછે એમ કહી તેને આપવા કરેલા પૈસા તે માગે અને મજુર રાખનાર આપે. પછી તે રાખનાર, મજુરપર ઠગાઈની ફરીયાદ કરે તો તે વખતે તેનાપર તે તોહોમતે રહી શકે નહીં (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૧ પાને. ૫૧)

પોલિસ અમલદાર કહી ગામડીયા માણસ પાસેથી પૈસા લેવા એ ગુન્હો ઠગાઈનો તેમજ સરકારી નોકરનો વેષ લીધાનો છે. તેમજ ઓફીદાર બીક દેખાડી પૈસા કઢાવે તો તે ગુન્હો પણ ઠગાઈનો અને જબરાઈથી કઢાવવાનો છે. વળી કોઈ માણસ પોતાને ત્યાંહાં મુકેલુ ઝવેરાત પાછુ આપવાનું કહી ઝવેરાત મુકનાર પાસેથી કાંઇક રકમ લે અને પછી ઝવેરાત પાછુ નહી આપતાં બીજા લેહેણાપેટે એ આપેલી રકમ રહેવા દીધાનું કહે તો તે માણસપર ઠગાઈનું તોહોમત રહી શકે (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૨)

જેનો લાભ જાળવવાની જે શખ્સની ફરજ હોય તેને ગેરવ્યાજબી હાનિ થશે એવું જાણીને તે શખ્સ ઠગાઈ કરવી.

૪૧૮. કોઈ શખ્સ ઠગાઈ કરે, અને તે એમ જાણતો હોય કે જે પ્રકરણમાં હું ઠગાઈ કરૂંછું તે પ્રકરણમાં ફલાણા શખ્સનો લાભ જાળવવાની કાયદા પ્રમાણે અથવા કાંઈ કાયદેસર કરાર પ્રમાણે મારી ફરજ છે તે શખ્સને એ ઠગાઈથી ગેરવ્યાજબી હાની માહારાથી થાય એવો સંભવ છે. તો તે શખ્સને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પાલણ કરનાર મુનીમ, ટ્રસ્ટી, વકીલ, કીંવા હીંદુ કુટુંબની દેખરેખ રાખનાર એઓમાંનો કોઈ ઠગાઈ કરે તેને લાગુ છે (મ. પ્ર. ૩૦૦).

વેશ લઈને ઠગાઈ કરવાની શિક્ષા.

૪૧૯. જે માણસ વેશ લેઈને ઠગાઈ કરે, તેને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ઠગાઈ કરીને બદદાનતથી કાંઈ મિલકત અપાવવી.

૪૨૦. કોઈ માણસ ઠગાઈ કરે, અને તેથી કરીને બદદાનતથી એમ કરે કે તે ફરેબ દીધેલો શખ્સ કાંઈ મિલકત કોઈ શખ્સને આપે, અથવા કાંઈ કીંમતી દસ્તાવેજ અથવા સહી કે મોહોર કરેલી કાંઈ વસ્તુ જેનો કીંમતી દસ્તાવેજ બની શકે તે આખી કે થોડી ઘણી બનાવે, ફેરવે, કે તેનો નાશ કરે, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—દગાઈ કે જેમાં મિલકતનું અપાઈ નથી તે પી. કો. કા. ૪૧૭ પ્રમાણે શિ આય એવો ગુન્હો છે તથા તે બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના અખત્યારમાંનો છે: પણ મિલ અપાઈ છે એવી બાબતમાતો તે કલમ ૪૨૦ પ્રમાણે શિક્ષા થાય એવો ગુન્હો થાય તથા તેનો ઇનસાફ સેશન કોરટથી યા ૧ લા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટથી થઈ શકેછે. (મુ. હા. ૯ ૨૫ સપ્ટેમ્બર ૧૮૭૫ સરકાર વિરુદ્ધ બાબાજી કાળીદાસ વિગેરે)

દગાનાં ખતો તથા મિલકતની વ્યવસ્થા બાબત.

માગનારાઓમાં વેહેંચ સુધની અટકાવવાને મા ટે કાંઈ મિલકતનું બદદાનતથી અથવા દગલબાજી થીખશેડવું અથવા છુપાવવું

૪૨૧. જે માણસ બદદાનતથી કે દગલબાજીથી કાંઈ મિ લકત ખશેડે અથવા છુપાવે, અથવા પુરે પુરી કીમત લી વિના કાંઈ શખસને આપે, કે તેને નામે કરી આપે કે કરા આપે, એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને પોતાના કે કોઈ બી સખસના માગનારાઓમાં તે મિલકત કાયદા મુજબ વેહેંચાતી અટકે, અથવા તેમ કરે થી તે વેહેંચાતી અટકશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને બે વરસ મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઇનું કાંઈ લેહેણું કે મા ગણું હોય તે પોતાના મા ગનારાઓને મળતું તે મા ણસે બદદાનતથી અથવા દ ગલબાજીથી અટકાવવું.

૪૨૨. પોતાનું અથવા કોઈ બીજા શખસનું કાંઈ લેહે કે માગણું હોય, તે પોતાનું અથવા તે શખસનું કરજ અ કરવામાં કાયદા મુજબ કામે આવતું જે માણસ બદદાનત અથવા દગલબાજીથી અટકાવે તે માણસને બે વરસની મુ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાંઆવ

ટીકા.—અ એ બ સાથે કરાર કર્યો કે મને જો તમે દરમહીને હપતા આપોતો તે તારણ બદલ મારો જે ક ઉપરનો દાવો છે તેનો ફાયદો તમને હું આપુછું. અને ક સા હું કાંઈ ખાનગી તોડ જોડ નહીં કરૂ. પછી અ એ તે કરાર નામા વિરુદ્ધ ક ઉપરનો દા ખાનગી પતાવ્યો. તે કામમાં ઠરાવ્યું કે અ એ ક સાથે જેતોડ જોડ કરી તે બ સાથે કર કરી કીવા બદદાનતથી કરી છે એવું હોયા શિવાય અ ઉપર પી. કો. કા. ૪૨૨ પ્રમાણે તોહે મતનામુ મુકાઈ શકાતુ નથી (કો. હા. વી. રો. વા. ૨૨ પાને ૪૯ નોબીનચંદર મુકુંદ અ રજદારની બાબતમા)

કોઇના નામની કાંઈ મિ લકત કરી આપવાના જે ખતમાં કિમતનો જીકર ખોટો લખ્યો હોય એવા ખત પર બદદાનતથી કે દગલબાજીથી સહી કરવી.

૪૨૩. જે ખત કે દસ્તાવેજ કાંઈ મીલકત અથવા તે મ હેલો કાંઈ હક કોઈ શખસના નામપર કરી આપવાની મતલબ અથવા કાંઈ મિલકતમાંથી કે તે માહેલા કાંઈ હકમાંથી કાં રકમ અપાતી થાય એવી મતલબનો હોય, અને જેમાં તે ન મપર કરી આપવાની અથવા તે રકમ અપાતી થવાની કીમત બાબત, કે જે શખસ થવા સખસોના ઉપયોગ અથવા લાભમાં તે ખત અથવા દસ્તાવેજનો અમલ થવાનો ખ અર ઇરાદો કરેલો હોય તે શખસ અથવા સખસો બાબત, કાંઈ ખોટો જીકર લખેલો હે એવા કોઈ ખત કે દસ્તાવેજ પર જે માણસ બદદાનતથી સહી કરે, અથવા એવું ખત દસ્તાવેજ લખી આપે, અથવા લખીઆપનાર કે લખાવી લેનાર થાય, તે માણસને બે સની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંને શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમમાં કહેલો ગુન્હો બનવાને બે પ્રકાર થવા જોઇયે પેહેલો એકે ઠગવાનો ઇરાદો અવશ્ય હોવો જોઇયે, બીજો એકેજે વાત બદલ દસ્તાવેજ કર્યો હોય, કીંવા જેનો તરફે તે દસ્તાવેજ અમલમાં આણવાનો હોય તેના સબંધે ખોટો મજકુર કહેવો જોઇયે;કારણ જે માંણશનો વાસ્તવીક સબંધ નથી એવા માણસના નામે દસ્તાવેજ કર્યો એટલુંજ બના બાથી ગુન્હો થતો નથી. તો પણ શાહુકારને ફસાવવાના ઇરાદાથી કોઈ કરજદારે બીજાના નામે મિલકત ખરીદ કરી કીંવા ખોટી રકમનું ગીરો ખત કરી આપ્યું તો તે કેસ આ કલમ પ્રમાણે ગુન્હો થાય (મેં. પ્ર. ૩૦૩)

કોઈ મિલકતનું બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ખશેડવું કે છુપાવવું. | ૪૨૪. પોતાની અથવા બીજા કોઈ શખસની કાંઈ મીલકત જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી છુપાવે કે ખશેડે અથવા તે છુપાવવામાં કે ખશેડવામાં જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી મદદ કરે અથવા કાંઈ માગણા કે લેહેણાપર પોતાનો હક હોય તે જે માણસ બદદાનતથી કે દગલબાજીથી મુકી દે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક ભાગીદાર ભાગીદારમાંની મિલકત કપટથી લઇ જાય તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે (બે. હા. રી. વા. ૧૩ પા. ૩૦૮)

બિગાડ બાબત.

બિગાડ. | ૪૨૫. લોકને અથવા કોઈ સખસને ગેરબાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો સંભવ છે, એમ જાણીને જે માણસ કાંઈ મીલકતનો નાશ કરે, અથવા કાંઈ મીલકતમાં કે તેની સ્થિતિમાં એવો કાંઈ ફેરફાર કરે કે તેથી તે મીલકતની કીમતનો અથવા ઉપયોગીપણાનો નાશ થાય અથવા તેની કીંમત કે ઉપયોગીપણું ઓછું થાય અથવા તેથી તે ઉપર નુકશાન ભરેલી અસર થાય તો તે માણસે "બીગાડ" કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૧ લો—જે મીલકતને નુકશાન કર્યુ હોય અથવા જેનો નાશ કર્યો હોય, તે મિલકતના ધણીને કાંઈ હાની અથવા નુકશાની કરવાનો ઇરાદો તે ગુનોહ કરનારે કર્યો જો ઇએ એવું કાંઈ બીગાડના ગુનાહમાં જરૂર નથી, અગર કાંઈ મિલકતને નુકશાન કરીને કોઈ પણ સખસને ગેરબાજબી હાની અથવા નુકશાની કરવાનો તેનો ઇરાદો હોય, અથવા તેવી હાની કે નુકશાની પોતાથી થવાનો સંભવ છે એમ તેના જાણ્યામાં હોય, તો બસ છે, પછી તે મિલકત તે શખસની હોય કે નહીં તો પણ.

ખુલાસો ૨ જો—પોતાનીજ અથવા પોતાની સાથે બીજા સખસોના શાસ ખાતાની કાંઈ મિલકત બાબત પણ કાંઈ કામ કરીને તે કામ કરનાર તે કામથી બીગાડ કરી શકે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) ઝ ને ગેરબાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી ઝ નો એક કીમતી દસ્તાવેજ અ બુદ્ધિપુરવક બાળી નાંખે, તો અ એ બીગાડ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) ઝ ને ગેરબાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી ઝ ની એક બરફની વખારમાં અ પાણી દાખલ કરે, અને તેથી કરીને તે બરફ પીગળી જાય, તો અ એ બિગાડ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) ઝ ને ગેરવ્યાજબી હાની કરવાના ઇરાદાથી ઝ ની એક વીંટી **અ** બુદ્ધિપુરવક એક નદીમાં નાખી દે, તો **અ** એ બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

(ડ) માહારી પાસે ઝ ના આટલા રૂપીઆ નીકળે છે તે અદા થવા સારૂ હુકમનામું બજીને માહારી મિલકત જપત થવાની છે એમ **અ** ના જાણવામાં હોય, અને ઝ ને તે રૂપીઆ મળતા અટકાવવાના તથા એમ કરીને ઝ ને નુકશાની કરવાના, ઇરાદાથી અગર **અ** તે મિલકત બાળી નાખે, તો **અ** એ બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

(ઈ) **અ** એ એક વાહાણનો વીમો ઉતરાવ્યો છે, હવે વીમાવાળાઓને નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી અગર **અ** તે વહાણને ખરાબાપર ચડાવી દે, તો તેણે બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

(ફ) ઝ એ એક વાહાણપર જોખમી નાણું ધીરેલાં છે, તેને નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી અગર **અ** તે વહાણને ખરાબાપર ચડાવી દે, તો **અ** એ બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

(ગ) એક ઘોડો **અ** તથા ઝ એ બંનેની, રાશ ખાતાની મિલકત છે તે ઘોડાને **અ** ગોળી મારે એવા ઇરાદાથી કે તેમ કરીને ખ ને ગેરવ્યાજબી હાનિ કરવી, તો **અ** એ બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

(હ) **અ** ઝ ના ખેતરમાં કેટલાએક ઢોરને મોકલે એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે તેથી ઝ ના પાકને નુકશાની થાય, તો **અ** એ બીગાડ કરેચો એમ સમજવું.

ટીકા.—પરવાનગી શિવાય સરકારી જમીનમાંનાં ઝાડ તોડવાં એ બાબતમાં આ કલમ પ્રમાણેનું તથા ચોરીનું બેઉ તોહોમત આવી શકે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૩૯૨ સરકાર વિ૦ નારાયણ કીષ્ણા વિગેરે)

કુકરો પાસે ગફલતીથી નુકશાની કરવા દેવામાં આવે તો તેને સારૂ સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૨૬ માં બંદોબસ્ત કરેલો છે પણ બીજા જાનવર સારૂતો નુકશાની કરવા વિશેનો ઇરાદો ઉઘાડી રીતે હોવો જોઇયે અથવા નુકશાન થવાનો સંભવ છે એવી માહીતી જોઇયે (સને ૧૮૭૧ ના આક્ટ ૧ ની કા. ૨૫ તથા પી. કો. કા. ૪૨૫ નું દ્રષ્ટાંત જુઓ) (મુ. હા. તા. ૧૧ જાનેવુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂદ્ધ લીંગુકોમ સામા)

કોઇ માણસ કોઇને ગેરવ્યાજબી રીતે નુકશાન કરે કીંવા ખરાબી કરવાના ઇરાદે નુકશાન કરે તો તેને માત્ર આ કલમ લાગુ પડે છે પણ ફકત ખબરદારી લીધી ન હોય તો તેને આ કલમ લાગુ થતી નથી (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૨૯)

સરકારી જમીન ભાડે રાખનારને ઠરાવેલો દર આપ્યા શિવાય કોઇ માણસ પોતાનાં ઢોર ચરાવે તો તેણે આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરેચો કહેવાય (મ. હા. વા. ૬ પા. ૨૯)

અમુક મિલકતપર પોતાનો હક છે એમ ઇમાનથી સમજીને કોઇ માણસ તે મિલકતનો બિગાડ કરે તો તેનાપર બીગાડનું તોહોમત રહી શકતું નથી (અલ્હા. હા. ક. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૧ સરકાર વિ૦ બુધસીંગ)

બિગાડ કરવાની શિક્ષા. | ૪૨૬. જે માણસ, બીગાડ કરે, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—યુરોપખંડમાં જન્મેલી બ્રિટિશ રૈયતે આ કલમ પ્રમાણે કરેલા ગુનાહની તપાસ જસ્ટીસ ઓફધીપીશ કે જે ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટ હતો તેણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એવા માણસપરની તપાસ કરવાનો જસ્ટીસ ઓફધીપીશને અખિકાર નથી. મુ. હા. વા. ૭ પાને ૧ સરકાર વિ૦ વેલ્સ)

જે કરાર અનિતીનો હોવાથી અવ્યવહારોપયોગીછે એવા કરારનો નાશ કરવો એ કામ

આ કલમના અર્થ પ્રમાણે બીગાડની ગુનોહ થઇ શકે (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૪૦૧ સરકાર વિ૦ બીવાપુરી)

બિગાડ કરીને ૫૦ રૂનિયાની નુકશાની કરવી.

૪૨૭. જે માણસ બીગાડ કરે, અને તેથી પચાસ રૂપીઆની કે તેથી વધારેના હાની અથવા નુકશાની કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દશ રૂપીઆનીકીંમતના કોઇ જાનવરને મારીનાખી ને અથવા લંગડુ લુલું કરી ને બીગાડ કરવો.

૪૨૮. દસ રૂપીયાની અથવા તેથી વધારે કીમતના કોઇ જાનવર અથવા જાનવરોને મારી નાખીને, અથવા જેહેર દઇને, અથવા લંગડાં લુલાં કરીને, અથવા નકામાં કરીને, જે માણસ બિગાડ કરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ઢોર વગેરેને અથવા ૫૦ રૂપીયાની કીમતના કોઇ જાનવરને મારીનાખીને અથવાલંગડુલુલું કરીને બીગાડ કરવો.

૪૨૯. કોઇ હાથી, ઊંટ, ઘોડો, ખચ્ચર, ભેંસ, અથવા પાડો, ગોધો, ગાય, અથવા, બળદ, એ જાનવરના પછી ગમે તે કીમત હોય તો પણ તેને, અથવા પચાસ રૂપીયાની કે તેથી વધારે કીમતનાં કોઇ બીજા જાનવરને મારી નાંખીને, જેહેર દઇને, લંગડું લુલુ કરીને, અથવા નકામું કરીને, જે માણસ બીગાડ કરે, તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તેપ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બળદ, ગોધો અને ગાય એમાં સાંઢનો સમાસ થતો નથી. તેથી તેની કીમત રૂ૫૦) ન હોય તો કા. ૪૨૬ કે ૪૨૮ પ્રમાણે શિક્ષા થાય (મે. પૃ. ૩૦૫)

પાણી સીંચવાના કામોને નુકશાન કરીને અથવા ગેરવાજબી રીતે પાણીનો રસ્તો બદલી બીગાડ કરવો.

૪૩૦. ખેતીવાડીનાં કારણસર, અથવા માણસોનાં અથવા જે જાનવરો કોઇની મિલકત હોય એવા જાનવરોનાં ખાવા પીવાના કારણસર, અથવા સ્વચ્છતાના કારણસર, અથવા કોઇ કારખાનાનું કામ ચલાવવાના કારણસર, પોહોંચતુ પાણી જેથી ઓછું થાય, અથવા જેથી તે ઓછું થવાનો સંભવ પોતાને માલમ હોય, તેવું કાંઇ કામ કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ માત્ર પાણી તેની મેળે વગર ખપનું જવા દીધું હોય તો તેથી બનતો નથી. કરેલું કૃત્ય કંઇપણ હક વિના કરેલું હોય એટલી હકીકત આ ગુનાહ માટે પુરતીછે (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૨૯૨)

કોઇ સરીયામ રસ્તાને, પુલને, અથવા નદીને, નુકશાન કરીને બીગાડ કરવો.

૪૩૧. કોઇ સરીયામ રસ્તો, પૂલ, નૌકાગમ્ય નદી, અથવા નૌકાગમ્ય નેહેર પછી તે કૃત્રિમ, હોય કે અકૃત્રિમ, તે જેથી અગમ્ય થાય અથવા મુસાફરી કરવાને કે માલ લઇ જવાને ઓછી સલામતી ભરેલી થાય, અથવા જેથી તે તેવી થવાનો સંભવ પોતાના જાણ્યામાં હોય,

તેવું કાંઇ કામ કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાની થાય એવી રીતે કોઇ સરીયામ ગટરને રેલાવીને અથવા બંધ કરીને બીગાડ કરવો.

૪૩૨. જેથી કોઇ સરીયામ ગટરમાંથી પાણી રેલાઈ જાય અથવા તે ગટર બંધ થઇ જાય, અને તેથી નુકશાન કે હાનિ પણ થાય, અથવા જેથી તેમ થવાનો સંભવ પોતાના જાણ્યામાં હોય એવું કાંઇ કામ કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને જે કૃત્ય કરયુ તે મુળથી નાશકારક હોવું જોઇયે માટે જો કોઇ માણસ નદીમાં બાંધ ઘાલે, અને તેથી કોઇની મિલકતનો નાશ થયો ના હોય, કીંવા કોઇપણ મિલકતની કીમત કમી થવા સરખો તેની સ્થિતિમાં ફેરફાર થયો ન હોય અને તેણે કરીને આસપાસના ગામ બુડઇ એમ માજીસ્ત્રેટને જણાય તો તે માણસ આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મ. હા. વા. ૪ પા. ૧૫)

કાંઇ દાંડીનો દીવો અથવા દરીયાઇ નીશાણી હોય તેનો નાશ કરીને તેને ખસેડીને, અથવા ઓછો ઉપયોગી કરીને, અથવા ખોટી રીતની બતાવીને બગાડ કરવો.

૪૩૩. કાંઇ દાંડીનો દીવો અથવા બીજી રીતની દરીયાની નીશાણી દાખલ કામમાં આવતી હોય, અથવા કાંઇ દરિયાની નીશાણી અથવા બોયું, અથવા વાહાણ ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ મુકેલી બીજી કાંઇ વસ્તુ હોય, તેનો નાશ કરીને અથવા તેને ખસેડીને, અથવા જેથી તે દાંડીનો દીવો, દરિયાની નીશાની, બોયુ, અથવા ઉપર જણેલા પ્રકારની બીજી વસ્તુ વાહાણ ચલાવનારાઓને સુચના દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઇ પડે એવું કાંઇ કામ કરીને, જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

સરકારી અખતીયારથી ઉભી કરેલી કાંઇ જમીનની નીશાણીનો નાશ કરીને, તેને ખશેડી વગેરે કરીને બીગાડ કરવો.

૪૩૪. કોઇ સરકારી નોકરના અખ્તારથી ઉભી કરેલી કાંઇ જમીનની નીશાણીનો નાશ કરીને અથવા તેને ખશેડીને, અથવા જેથી તે જમીનની નીશાણી જમનની નીશાણી દાખલ ઓછી ઉપયોગી થઇ પડે એવું કાંઇ કામ કરીને, જે માણસ બીગાડ કરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

૧૦૦ રૂપીયાની નુકશાની કરવાના ઇરાદાથી અગનીવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદાર્થ વડે બીગાડ કરવો.

૪૩૫. જો કોઇ માણસ અગ્નીથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદારથથી બીગાડ કરે, અને તેથી કાંઇ મિલકતને સો અથવા વધારે રૂપીયાની અથવા (જ્યારે મિલકત ખેતરમાં ઉત્પન્ન થયેલો માલ હોય ત્યારે) દશ અથવા વધારે રૂપીયાની નુકશાની કરવાનો તેનો ઇરાદો હોય અથવા તેથી તેટલી નુકશાની થશે એવો સંભવછે એમ તે જાણતો હોય, તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આરોપિતે એક વખારનો તે માંહેના માલ સુધાંત નાશ કરવાના હેતુએ તે વખારપર ચઢી તેને આગ લગાડી તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે અને કા.૪૩૬ પ્રમાણે તોહોમત મુકેલું તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપિતે કરેલું કૃત્ય અને તેનો ઇરાદો એ ઉપરથી જોઇયે તો એક મોટો અપરાધ થાયછે. પણ જો તેનું તે કૃત્ય જોઇયે તો તે જે ગુનાહનું સ્વરૂપ ક્રમી રૂપનું છે તે ગુનાહના વર્ણન નિચે આવે એમ હોયતો તે આરોપિત અનેક ગુનાહ બદલ શિક્ષાને પાત્ર થતો નથી તેથી કા. ૪૩૬ પ્રમાણે તોહોમત કાયમ રહેવા દીધું (મું. હા. વા. ૧૧ પા. ૧૩ સરકાર વિરૂદ્ધ દાદ બસાયા વિગેરે)

કાંઇ ઘર વગેરેનો નાશ કરવાના ઇરાદાથી અગ્ની વડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદારથવડે બીગાડ કરવો.

૪૩૬. જો કોઇ માણસ અગ્નિથી અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદારથથી બીગાડ કરે, અને તેથી જે ઇમારત ઘણું કરીને પુજાના ઠેકાણાં દાખલ, અથવા માણસના રહેવાના ઠેકાણાં દાખલ, અથવા માલ ભરવાના ઠેકાણાં દાખલ, વપરાતી હોય, એવી કાંઇ ઇમારતનો નાશ કરવો એવો તેનો ઇરાદો હોય, અથવા તેથી તેનો નાશ થશે એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધાની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કઇ ઇમારતને નુકશાન કરવામાં આવ્યું તે આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતમાં બતાવવું જોઇએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૮ પા. ૩૦)

તુતકવાળા વાહાણને અથવા ૨૦ ટનનાભારનાવાહાણનો નાશ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તેવા વાહાણને જોખમ ભરેલું કરવાના ઇરાદાથી બિગાડ કરવો.

૪૩૭. કોઇ તુતકવાળા વાહાણને, અથવા વીસ ટનના કે તેથી વધારે ભારના વાહાણને, જો કોઇ માણસ બીગાડ કરે, અને તેથી તે વાહાણનો નાશ કરવાનો અથવા તેને જોખમ ભરેલું કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય, અથવા તેથી તે વાહાણનો નાશ થશે અથવા તે જોખમ ભરેલું થશે એવો સંભવ છે એમ તે જાણતો હોય, તો તે માણસને દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

છેલ્લી કલમમાં બ્યાન કરેલો બીગાડ અગ્ની વડે, અથવા અવાજ સાથે ફુટે અથવા કાંઇ પદારથ વડે કરવાની શીક્ષા.

૪૩૮. ઉપલી કલમમાં જે બીગાડનું બ્યાન કરેલું છે એવો બીગાડ જે માણસ અગ્નિ વડે કે અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદારથ વડે કરે અથવા કરવાની કોશિશ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ચોરી વીગેરે કરવાના ઇરાદાથી વાહાણને જમીનપર કે કીનારાપર ચઢાવી દેવું, તેની શિક્ષા.

૪૩૯. કોઇ વાહાણમાં જે કાંઇ માલ હોય તે માલની ચોરી કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તે માલનો બદદાનતથી ખોટો ઉપયોગ કરવાના ઇરાદાથી, અથવા તે માલની ચોરી કે ખોટો ઉપયોગ કરવામાં આવે એવા ઇરાદાથી, જે માણસ જાણી જોઇને તે વાહાણને જમીન પર અથવા કિનારાપર ચઢાવી દે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

મોત અથવા વ્યથા કરવાની તઈયારી કરીને બીગાડ કરવો. | ૪૪૦. કોઈ શખસનું મોત આણવાની, અથવા કોઈને વ્યથા કરવાની, કે ગેરઈનસાફથી અટકાવ કરવાની, અથવા મોતનો, વ્યથાનો, કે ગેરઈનસાફથી અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની, તઈયારી કરીને જે માણસ બિગાડ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુધીના બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી દંડને પણ લાયક થશે.

સાપ્રાધ પ્રવેશ બાબત.

સાપરાધ પ્રવેશ. | ૪૪૧. જે શખસના કબજામાં કોઈ મિલકત હોય તે શખસને ધમકી દેવાના, તેહેનો તિરસ્કાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના ઈરાદાથી, અથવા કોઈ ગુનોહ કરવાના ઈરાદાથી, તે મિલકત મધ્યે અથવા તે ઉપર જે માણસ પ્રવેશ કરે, અથવા તે મિલકત મધ્યે કે તે ઉપર કાયદા મુજબ પ્રવેશ કર્યા પછી, તેવા કોઈ શખસને ધમકી દેવાના, તેનો તિરસ્કાર કરવાના, અથવા તેને દુઃખ આપવાના, ઈરાદાથી, અથવા કોઈ ગુનોહ કરવાના ઈરાદાથી, જે માણસ કાયદા વિરૂદ્ધ ત્યાં રેહે તે માણસે સાપ્રાધ પ્રવેશ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—જે વખતે આરોપિત માણસના મનમાં કોઈ દુષ્ટ બુદ્ધિ છે એમ દેખાય તે વખતે માત્ર સાપ્રાધ પ્રવેશનો ગુનોહ થાયછે. અમુક જમીન પોતાનીછે એમ કોઈ માણસને જણાય તેથી તે જમીન બીજાના તાબામાં છતાં તેને ભય આપવાના, અપમાન કરવાના, અને દુઃખ દેવાના ઈરાદા શિવાય માત્ર પોતાનો હક સ્થાપિત કરવાના ઈરાદાએ તે માણસ તે જમીનપર ગયો હોય અને તેથી કરીને ગેરકાયદેસર મંડળી મેળવવાનો ગુનોહ થતો નહોય તો તેનાપર સાપ્રાધ પ્રવેશનો ગુનોહ રહી શકતો નથી (મે. પૃ. ૩૧૦)

ટીકીટ શિવાય બાઈક્ષ પ્રદર્શનમાં ગયો તેથી તેનાપર ઠગાઈનું તોહોમત મુકેલું પરંતુ જો કે તે કૃત્ય કપટનું થાય તોપણ પીનલકોડના કોઈ ગુનાહમાં આવતુ નથી તો તેનાપર ઠગાઈનું તેમજ કો. ૪૪૧ પ્રમાણે સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોહોમત રહી શકતું નથી. (મું. હા. વા. ૬ પા. ૬ સરકાર વિ૦ મેહેરવાનજી બેજનજી)

આ કલમ મુજબ સાપ્રાધ પ્રવેશના ગુનાહના કામમાં તે માલ ફરિયાદીના તાબામાં છે એવું તથા ગુનોહ કરવાના ઈરાદાથી, અથવા ધમકી આપવાના ઈરાદાથી, અથવા તીરસ્કાર કરવાના ઈરાદાથી, અથવા દુઃખ આપવાના ઈરાદાથી એ માલ ઉપર કેદી ગયો એ બે વાત શાબિત થવી જોઈયે. (કો. હા. વા. ૯ તા. ૨૧ ડીસેમબર ૧૮૬૭)

જે જમીનનો કબજો બીજાને આપ્યોછે કીંવા દીવાનો કોરટના હુકમનામા ઉપરથી જે માણસને તે જમીનમાંથી કાઢી મુક્યોછે તે માણસ એકલા પોતાનાજ કીંવા પોતે અને પોતાના સોબતી હીસ્સેદારનો હક બતાવવાનાજ માત્ર ઈરાદાએ તે જમીનમાં પ્રવેશ કર્યો હોય કીંવા ત્યાં રહ્યો હોય તો તે સાપ્રાધ પ્રવેશ થતો નથી. પરંતુ એકાદ અપરાધ કરવાનો, ધમકી આપવાનો, અપમાન કરવાનો કીંવા ત્રાસ આપવાનો ઈરાદો છતાં તેણે તેમ કર્યું હોય તો આ કલમ પ્રમાણે તેનું તે કૃત્ય સાપ્રાધ પ્રવેશ થાયછે (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૪૬૫ ગોવિંદપ્રસાદ અને બીજાની અરજીની બાબતમાં તા. ૧૫ અકટોબર ૧૮૭૯)

આરોપી પોતાના દેણદારના ઘરમાં મિલકત જપતી કરાવવા સારૂ બેલીફની સાથે તેના ઘરમાં ગયો. તો તેમ કરવાને આરોપિને કાયદેસર રીતે હકછે. અને કો. ૪૪૧ માં કહેલા હેતુએ તે ગયો નથી તો આવી બાબતમાં તેનાપર સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોહોમત રહી શકતુ નથી. (મ. હા. વા. ૨ પા, ૩૦ જોધરામદેવ અને બીજાની બાબતમાં તા. ૨૭ સપટેંબર ૧૮૭૮)

જે ઠેકાણે સરકારી નાવ ચાલેછે તે ઠેકાણેથી ત્રણ માઇલના અંતરપર કોઇ માણસે બીજુ એકાદ ભાડાનું નાવ ચલાવ્યું હોય તો તે સરકારી નાવના સંબંધે પીનલકોડ પ્રમાણે તે માણસે સાપ્રાધ પ્રવેશનો ગુનોહ કર્યો એમ કહેવાય નહિ પરંતુ સરકારી નાવ ચાલે તે ઠેકાણે કોવા તે નજીક ભાડાનું બીજુ નાવ ચલાવીશ નહિ એમ કોઇ માણસને સરકારી અમલદારે હુકમ કરેયા છતાં તે ન માને તો તેનાપર હુકમ તોડ્યા બદલ પીનલકોડ પ્રમાણે કામ ચાલે (અલહા. હા. ઇ. લા. વા. ૧ પા. ૫૨૭ મથુરે વિરૂધ જવાહીર વિગરે)

એકાદ જમીન બીજાના તાબામાં છતાં તે જમીનપર પોતાનો હકછે એમ. કોઇને પ્રમાણિકપણે જણાયાથી તે જમીનપર તે જાય અને ત્યાંહાં ગયા પછી આ કલમમાં બતાવેલું બીજુ કાંઇપણ કૃત્ય કરવાનો તેનો ઇરાદો ન હોય તો પછી તેનાપર સાપ્રાધ પ્રવેશનું તોહોમત રહી શકે નહિ. જો કે તે જમીનપર તેનો હક નથી એમ જણાય તો પણ—પણ આવી વખતે આરોપિ ફક્ત હક છે એમ કહે તે બસ નથી પરંતુ કોરટે આરોપીનો ઇરાદો શો હતો એ વિષે નિરણય કરવો જોઇએ અને પોતાનો હક ઇમાનથી સમજી બતાવ્યો છે એ પણ જોવું જોઇયે (અલહા. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૧૦૧ સરકાર વિરૂધ બુધસીંગ)

અવિભક્ત હીંદુ કુટંબના ઘરમાં કુટુંબનો કોઇ માણસ પેસે અથવા તેની પરવાનગીથી બીજો કોઇ પેસે તો તે આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર નથી (મે. લા. વા. ૯ પાને ૮૦)

ઇમારત બાંધતાં શરીઆમ રસ્તાની જમીન દબાવે તો તે દબાવનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે નહિ (ક્ર. ડા. પૃ. ૩૪૯)

બાળવાની જગ્યા કોઇ શખશ ખેડી નાખે અને તે બાળવાની જગાના હકદારમાંનો કોઇ તે ખેડનાર ન હોય તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે (મુ.હા. વા.૯પા.૨૫)

ટોલ આપવું ન પડે એ હેતુથી જે દરવાજે ટોલ લેવાનું તે ઠેકાણેથી નહિ પેસતાં બીજે રસ્તે તે ટોલ વાળા બનદરમાં પેઠો તેમાં ઠરાવ્યું કે એ કૃત્ય કદાચીત ગેરકાયદેસર હોયપણ તે કૃત્ય એકાદ તોહોમત થતું નથી અને આરોપી જે બનદરમાં ગયો ત્યાંહાં આ કલમ પ્રમાણેનું કૃત્ય કરવાને ઇરાદે ગયાનું જણાતું નથી તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી (મ. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પાને ૩૮૩ સરકાર વિ૦ વર્તાપાનાયકન)

ગ્રહપ્રવેશ. | ૪૪૨. કોઇ ઇમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ, જે માણસને રેહેવાનાં ઠેકાણાં દાખલ વપરાતું હોય તેમાં, અથવા કોઇ ઇમારત પુજન સ્થાન અથવા મ રાખવાનાં ઠેકાણાં દાખલ વપરાતી હોય તેમાં પેસીને અથવા તે મધ્યે રહીને જે માણસ સાપ્રાધ પ્રવેશ કરે, તેણે "ગ્રહ પ્રવેશ કર્યો" એમ સમજવું.

ખુલાસો—પેસવામાં તે સાપ્રાધ પ્રવેશ કરનારનાં શરીરના કોઇ પણ ભાગનો પ્રવેશ થાય તો ગ્રહપ્રવેશ થવામાં તેટલો પ્રવેશ બસ છે.

ટીકા.—કોઇ તોહોમત વાળો કે જેનાપર પ્રથમ બે વખત શાબિત થયા છતાં ગ્રહ પ્રવેશ કરવામાં આગ્રહ કરેછે. તેનાપર થએલી ફરીયાદી પહેલા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ કાડી નાખે તો તે ફરીયાદી કાડી નાખવાના હુકમમાં જીલ્લામાજીસ્ત્રેટ હાથ ઘાલી શકે નહી. (મુ. હા. તા. ૮ ડીશેમ્બર. ૧૮૬૯)

કેદીપર ડાકાઇટી અને ગરદી કર્યાનો આરોપ હતો તેમાંથી તેને મુક્ત કર્યો. પણ થએલા પુરાવથી ગ્રહપ્રવેશનો ગુન્હેગાર ગણી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે ગ્રહપ્રવેશના ગુન્હાનો આરોપ છે એમ સેશનજડજે કેદીને સમજાવવું હતું છતાં તેમ કર્યું નથી અને પ્રવેશનો ગુન્હો એ ડાકાઇટી યા ગરદીના ગુન્હાનો ભાગ નથી માટે તોહોમત રદ કર્યું (કા. હા.વી.રી. વા. ૨૩ પા. ૫૯ સરકાર વિરૂદ્ધ સલામત અલ્લી)

કોઇ સખસ છીનાળુ કરવાના ઇરાદે કોઇના ઘરમાં પેસે તો તેના પર આ કલમ પ્ર-

મુજબ તોહોમત રહે પછી તે કોઈનાળુ કુંવારી છોકરી સાથે કરવાનું હોય તો પણ (મ. હા. ના. ૯ માર્ચ ૬)

ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ. | ૪૪૩. કોઈ માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, અને તેણે આગળથી એવી તદબીર કરી હોય કે જે ઈમારત, તંબુ, અથવા વાહાણ તે પ્રવેશનું સ્થાન હોય તે મધ્યે તે પ્રવેશ કરનારને જતો બંધ કરવાનો અથવા તે મધ્યેથી તેને બાહાર કાઢી મુકવાનો જેનો હક હોય એવા કોઈ શખસથી તે ગ્રહપ્રવેશ છાનો રહે, તો તે માણસે "ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ" કર્યો એમ સમજવું.

રાતે ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ. | ૪૪૪. સુર્યનો અસ્ત થયા પછી તથા સુર્યનો ઉદય થતાં પેહેલાં જે માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, "તેણે રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ" કર્યો એમ સમજવું.

ઘર ફોડવું. | ૪૪૫. કોઈ શખસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે અગર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધ્યે પોતાનો પ્રવેશ નિચે બ્યાન કરેલા છ પ્રકારોમાંના કોઇ પણ પ્રકારે; અથવા ત્યાંહાં કોઈ ગુનોહ કરવાના કારણસર તે ઘર મધ્યે અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ મધ્યે ગયા પછી, અથવા તે મધ્યે કોઈ ગુનોહ કરી રહ્યા પછી, અગર તે શખસ તે ઘર મધ્યેથી અથવા તેના કોઇ પણ ભાગ મધ્યેથી તે છ પ્રકારમાંના કોઈ પણ પ્રકારે બાહાર નિકળે, તો તે શખસે "ઘર ફોડવાનો ગુનોહ" કર્યો એમ સમજવું. તે પ્રકારોની વિગતઃ—

પેહેલો—તે ગ્રહપ્રવેશ કરવા સારૂ પોતેજ જે રસ્તો કર્યો હોય, અથવા તે ગ્રહપ્રવેશ મધ્યે મદદગારી કરનારા કોઈ માણસે જે રસ્તો કર્યો હોય, એવે કોઇ રસ્તે થઇને અગર તે માંહે પેસે અગર બહાર નિકળે, તો

બીજો—પોતે અથવા તે ગુનાહમાં મદદગારી કરનારે કોઈ માણસ એ શીવાય બીજા કોઈ શખસે માણસને પેસવા માટે કર્યો નહિ હોય એવે કોઇ રસ્તે થઇને અગર તે માંહે પેસે અથવા બહાર નિકળે, અથવા કોઇ ભીંત અથવા કોઈ ઇમારતપર સીડીથી અથવા બીજી રીતે ચહડી જઇને જે રસ્તો હાથ લાગે એવે કોઇ રસ્તે થઇને અગર તે માંહે પેસે અથવા બહાર નિકળે, તો.

ત્રીજો—ગ્રહપ્રવેશ કરવા માટે, તે ઘર મધ્યે રહેનારા માણસે જે સાધન વડે, કોઇ રસ્તો ઉઘાડવાનો ઇરાદો રાખ્યો નહિ હોય એવાં કોઇ સાધન વડે, પોતે અથવા તે ગ્રહપ્રવેશમાં મદદગારી કરનારા કોઇ શખસે જે રસ્તો ઉઘાડ્યો હોય એવે કોઇ રસ્તે થઇને અગર તે માંહે પેસે અથવા બહાર નિકળે, તો.

ચોથો—તે ગ્રહપ્રવેશ કરવા માટે અથવા કોઇ ગ્રહપ્રવેશ કર્યા પછી તે ઘરમાંથી બહાર નિકળવા માટે, અગર તે કોઇ કળ ઉઘાડીને માંહે જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

પાંચમો,—સાપરાધ બળ વાપરીને, અથવા હુમલો કરીને, અથવા કોઇ શખ્સને હુમલાનો ડર દેખાડીને અગર તે માંહે જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

છઠો—જે રસ્તેથી કોઈ એ પ્રમાણે આવે જાય નહિ એટલા માટે તે બંધ કરેલો છે એમ તે જાણતો હોય, તથા જે રસ્તાને પોતેજ અથવા તે ગ્રહપ્રવેશમાં મદદગારી કરનાર

કોઇ શખ્સે ઉઘાડેલો છે એમ તે જાણતો હોય એવા કોઇ રસ્તે થઇને ગુન્હેગાર તે માંહે જાય અથવા બહાર નિકળે, તો.

ખુલાસો—કાંઈ ઉપગૃહ અથવા ઇમારત કોઈ ઘરની સાથેજ ઉપભોગમાં આવતી હોય, અને તે ઉપગૃહ તથા ઘર એઓની વચ્ચે બીજે કેથા ન જતાં એકમાંથી બીજામાં જવાનો રસ્તો હોય, તો તે ઉપગૃહને તે ઘરનો આ કલમના અર્થ પ્રમાણેનો ભાગ સમજવો.

દૃષ્ટાંત.

(અ) ઝ ના ઘરની ભીતમાં એક ખાતર પાડીને તે બાકાં મધે પોતાનો હાથ ઘાલીને અગર અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(બ) અગર કોઈ વહાણનાં બે તુતકોના વચેની એક બારીમાંથી ગુસી ને અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ક) અગર એક બારીથી ઝ ના ઘરમાં પેશીને અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ડ) અગર કોઈ દરવાજો બંધ કરેલો હોય તે ઉઘાડીને ઝ ના ઘરના દરવાજામાંથી ઝ ના ઘરમાં પેસીને અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ઈ) એક દરવાજા મધે કાણું છે તે કાણા મધે એક તાર ઘાલીને તે દરવાજાના આગળી ઉઘાડી નાખીને અગર તે દરવાજામાંથી ઝ ના ઘરમાં પેશીને અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ફ) ઝ થી પોતાના ઘરના દરવાજાની કુંચી ખોવાઈ ગઈ છે તે અગર અ ને જડે, અને તે કુંચી વડે દરવાજો ઉઘાડીને ઝ ના ઘરમાં પેશીને અ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(ગ) ઝ પોતાના દરવાજામાં ઉભો છે તેને નીચે પાડી નાખીને જબરાઇથી અ રસ્તો કરે, અને ઘરમાં પેશીને ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

(હ) ઝ ય નો દરવાન છે. ને ય ના દરવાજામાં ઉભો છે, તેને મારવાનો ડર દેખાડીને સામો થતો અટકાવીને અગર અ તે ઘરમાં પેશીને ગ્રહપ્રવેશ કરે, તો તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ સમજવો.

ટીકા.—આરોપિત માણસને ફરિયાદીના ઘરમાં રાત્રે પકડ્યો અને તે ભીંત ચઢીને ઘરમાં આવ્યો એવો તેની વિરૂદ્ધ પુરાવો થવાથી સદરહુ કલમ પ્રમાણે તેને શિક્ષા આપવાને ઠરાવ્યું (મે. પ્ર. ૩૧૧)

ખુલ્લા દરવાજાએ ઘરમાં આવવાની પરવાનગી મળ્યા છતાં બીજા ખંડમાં જવામાટે તે માણસ બંધ કરેલા દરવાજાનું તાળુ તોડે તો તેણે ઘરફોડ્યાનો ગુન્હો કર્યો એમ થાયછે. (આર્ચ. પ્ર. ૪૨૪)

ઝાડ કાપીને અંદર પેસવું એ આ કલમ પ્રમાણેનો પ્રવેશ છે અને તેમ થએ ઘર ફોડ્યાનો ગુનેહગાર છે. (ઈ. ડા. પ્ર. ૩૪૯)

આરોપિતમાંના એક પર ઘર ફોડ્યાનું તથા રહેવાના ઘરમાં ચોરી કર્યાનું તોહોમત હતું અને બીજાઓપર તેમાં મદદ કરેયાનુ તોહોમત હતું મુળ તોહોમતદારપરનું તોહોમત ના સાબિત કરી તેને છોડી દીધો અને મદદગારોપર તે ગુન્હામાં મદદ કર્યાનું તોહોમત સાબિત કરેયું તેમાં ઠરાવ્યું કે સાહાય કરેવાનો ગુનોહ એ પી૦ કોડમાં ઇબાયદો ગુન્હો કહ્યો

છે. તેથી સાહાય કરનાર પર તોહોમત સાબિત કરવું તે મુખ્ય અપરાધીપર તોહોમત સાબિત થાય તોજ કરવું. નહીતો કરવું નહી એમ થતુ નથી. (મુ. હા. ક. લા. વા. ૧ પા. ૧૫ સરકાર વિરૂદ્ધ મારતીદાદા વિગેરે)

રાતેઘરફોડવું. ૪૪૬. જે માણસ સુરજનો અસ્ત થયા પછી તથા સુરજનો ઉદય થતાં પહેલાં ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તેણે "રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ" કર્યો એમ સમજવું.

સાપ્રાંધ પ્રવે. શનાં શિક્ષા. ૪૪૭. જે માણસ સાપ્રાધ પ્રવેશ કરે, તેને ત્રણ મહિનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા પાંચસે રૂપિયાસુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—પી. કો. કા. ૧૪૭ ૪૪૭ અને ૪૫૩ પ્રમાણેનું તોહોમત સાબિત કર્યા અગાઉ જે કર્ત્ય ઉપરથી તેનાપર આરોપ આવ્યો તે કૃત્યમાં તે સામેલ હતો કે નહી ? એ ગેરકાયદેસર ઉપાયનો જે ઉદેશ સીધ થવાનો તે યત્ન કરતો હતો તે તેનો ઉદેશ હતો એ બદલ પુરાવ છે કીંવા નહી એ ચોક્કશ બાની પુરવક જોવું જોઇએ (કા. હા. વી. રી. વા. ૨૨ પા. ૧૭ સરકાર વિરૂધ ગુલામ મહમદ વગેરે.)

એક બાગના મેનેજરે એક સખસને તેના બાગમાં શીકાર કરવા નહી આવવા નોટીસ આપી તે નોટીસ પહોચ્યા પછી થોડા દીવસે તે માણસ ફરીયાદીના બાગની પાસેના બાગમાં હરણનો શીકાર કરવા ગયો પણ તે હરણ નાસતાં ફરીયાદીના બાગમાંથી ગયું તેથી તોહોમત વાળાને પણ તેની પછળ તે બાગમાંથી જવું પડ્યું તેથી ફરીયાદીએ આરોપિતપર આ કલમ મુજબ તોહોમત મુક્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે આવી હકીકતથી આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી. (કા. હા. ક. લા. વા. ૪ પાને. ૯૩૭ આરોપીત ચંદર નારાયણ.)

સાર્વજનીક નદીના કોઈ બાગમાં માછલી મારવાના સર્વથા હકનો બે કાયદેસર રીતે તોડન કરવું એ ગુન્હો પીનલકોડમાંના સાપરાધ પ્રવેશના વર્ણન નિચે આવવાના ગુન્હા સરખો નથી (કા. હા. ક. લા. વા. ૨ પા. ૩૫૪ સરકાર વિ૦ ચારૂલ નાયા.)

ગ્રહ પ્રવેશનાં શિક્ષા. ૪૪૮. જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની, અથવા એક હજાર રૂપિયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

મોતની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગ્રહપ્રવેશ. ૪૪૯. મોતની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા દસ વરસની મુદત સુધીની સખત કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાથઇ શકેએવોકોઇગુનોહ કરવા સારૂ ગ્રહપ્રવેશકરવો. ૪૫૦. જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ ગ્રહપ્રવેશ કરવો. ૪૫૧. કેદની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને

પણ લાયક થશે; અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરાદો કર્યો હોય, તો તે કેદની મુદત સાત વરસ સુધીની થઇ શકે.

કોઈ સખ્સને બ્યથા.કરવાની તૈયારી કરયા પછી ગ્રહપ્રવેશ કરવો.

૪૫૨. કોઈ સખ્સને બ્યથા કરવાની, અથવા કોઈ સખ્સની ઉપર હુમલો કરવાની, અથવા કોઈ સખ્સને ગેરબ્યાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ સખ્સને બ્યથા, હુમલો, અથવા ગેરબ્યાજબી અટકાવવાનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તઇયારી કરીને જે માણસ ગ્રહપ્રવેશ કરે, તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીના એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—ખોટું વારંટ લઈ કોઇ સખ્સને તેના ઘરમાંથી પકડવામાં આવે તો તેની ઉપર આ કલમ પ્રમાણેનું તોહોમત આવે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૨ પા. ૩૩).

ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો,અથવા ઘર ફોડવું,તેની શિક્ષા.

૪૫૩. જે માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઈ શકતો હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવાને સારૂ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૪૫૪. કેદના શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરાદો કરયો હોય; તો તે કેદની મુદત દશવરસ સુધીની થઇશકે.

ટીકા.—કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે અને ૩૮૦ પ્રમાણે તોહોમત મુકી દરેક તોહોમત બદલ જુદી જુદી બે બે વરસની સખત એક ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે વાસ્તવીક રીતે ફક્ત એકજ ગુનોહ હતો અને તેને માટે કેદની શિક્ષા જુદી જુદી મળી ચાર વરસની કરી તે માજીસ્ત્રેટે તેના અધિકાર ઉપરાંત કરી માટે એ શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૨૯ સરકાર વિ૦ ગાગું લાડુ)

કોઈ સખ્સને બ્યથા કરવાની તૈયારી કરીને ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૪૫૫. કોઈ સખ્સને બ્યથા કરવાની, અથવા કોઈ સખ્સની ઉપર હુમલો કરવાની, અથવા કોઈ સખ્સને ગેરબ્યાજબી રીતે અટકાવવાની અથવા કોઈ સખ્સને બ્યથા, હુમલા, અથવા ગેરબ્યાજબી અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની, તઇયારી કરીને જે માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને દશ વરસની મુદત સુધીના એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર. ફોડવું, તેની શિક્ષા.

૪૫૬. જે માણસ રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળીતે દંડને પણ લાયક થશે.

કેદની શિક્ષા થઇ શકતી હોય એવો ગુનોહ કરવા સારૂ રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરયો અથવા ઘર ફોડવું.

૪૫૭. કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય, એવો કાંઈ ગુનોહ કરવા સારૂ જે માણસ રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને પાંચ વરસની મુદત સુ

ષોની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે, અને અગર ચોરીનો ગુનોહ કરવાનો ઇરાદો કરેલો હોય તો તે કેદની મુદત ચૌદ વરસ સુધીની થઈ શકે.

ટીકા.—કેદીપર આ કલમ અને ૩૮૦ પ્રમાણે તોહોમત રાખી એક ફૂલપાવર માજીસ્ત્રેટે બેઉ ગુન્હા બદલ જુદી જુદી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કલમ ૭૧ પ્રમાણે એ બેઉ ગુન્હાને માટે એકજ શિક્ષા બે વર્ષની માજીસ્ત્રેટ કરી શકે છે માટે વધારેની શિક્ષા રદ કરી. (મુ. હા. વા. ૧ પા. ૮૭ સરકાર વિ. અરજુન.)

કેદીએ રાતની વખતે ચોરી કરવાને ઇરાદે ઘર ફોડવાના ગુન્હાની કોશીશ કરવાથી તેના પર આ કલમ અને ૫૧૧ પ્રમાણે તોહોમત શાબિત કરી તેને કેદ અને ફટકાના શિક્ષા કરેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે કેદીપર શાબિત થયેલા ગુનાહ બદલ ફટકાની શિક્ષા કરવાને કાયદામાં ઠરાવ નથી માટે ફટકાની શિક્ષા રદ કરી(મુ.હા. વા. ૩ પા. ૩૭ સરકારવિરૂધ ઘેલાવલદપરશા)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમત બદલ કેદની શિક્ષા સાથે ફટકાની શિક્ષા કરેલી પણ કેદીપર એવોજ ગુનોહ અગાઉ કદી શાબિત થયો નહોતો તેથી ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી એમ ઠરાવ કર્યો (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૫ સરકાર વિ. બાબજી બાપુ)

આ કલમ પ્રમાણે અને રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવાના બેઉ તોહોમત બદલ જુદી જુદી શિક્ષા થઈ શકે છે પણ તે શિક્ષા બેઉ તોહોમતમાંના ભારે તોહોમત બદલ ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં જ્યાદે શિક્ષા બેઉ તોહોમત બદલની શિક્ષા જોઈયે નહિ તેમજ માજીસ્ત્રેટના અધિકાર કરતાં વધારે શિક્ષા બેઉ તોહોમત બદલની કરવી નહિ (મુ. હા. વા. ૯ પા. ૧૭૨ સરકાર વિરૂધ અનવરખાં વિગેરે)

ચોરી કરવાને ઇરાદે રાત્રે ઘર ફોડવું અને ચોરી કરવી એને માટે આ કલમ અને કા. ૩૮૦ પ્રમાણે જુદાં જુદાં તોહોમત રાખ્યાં હોય તોપણ તે બેઉ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા નહિ ઠરાવતાં એકઠી શિક્ષા ઠરાવી હોય તો તેપણ ચાલે પણ તે શિક્ષા બેમાંના ભારે ગુનાહને માટે ફરમાવેલી શિક્ષા કરતાં જ્યાદે શિક્ષા ન જોઈયે (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૨૧૪ સરકાર વિ૦ નુકયાબીન નમણા)

કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે અને કા. ૩૮૦ પ્રમાણે બે તોહોમતો હતાં તેથી તે બેઉ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા અરાડમાસ પ્રમાણે કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એકજ વ્યવહારના કામમાં એકજ હેતુ પાર પાડવા માટે આરોપિતે કેટલાંક કૃત્ય કરેલાં હોય અને તેમાંના પ્રત્યેક કૃત્ય ઉપરથી જે જુદા જુદા નાના અપરાધ થતા હોય તે કરતાં તે તમામ કૃત્ય મળી અધિક મોટો એવો એક અપરાધ થતો હોય અને ઇનસાફના કારણસર મુખ્ય અપરાધ અને બીજા હલકા અપરાધ તોહોમતનામામાં લખવા જો કે સારૂ વાર હોય તોપણ શિક્ષા આપતી વખતે તેમાંનો મુખ્ય અને સર્વમાં મોટો એવો જે અપરાધ હોય તે બદલ શાબિતી કરી શિક્ષા કરવી એ સગવડ ભરેલું છે. તેથી આ કામમાં કા. ૪૫૭ પ્રમાણે એકજ અપરાધ શાબિત કરી ત્રણ વર્ષની શિક્ષા કરી (અલહા. હા. ઈ. લા. વા. ૨ પા. ૬૪૪ સરકાર વિ૦ અજુધ્યા)

ચોરી કરવા સારૂ રાત્રે ઘર ફોડવું તથા રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરવી એ ગુનાહઓ કી. પ્રો. કો. કા. ૪૫૪ ની રકમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા સારૂ એકજ ગુનાહ જેવા સમજવા એમ છે. માટે તે ગુનાહઓની શાબિતીના ઠરાવ ઉપરથી એક ગુનાહને સારૂ બમણી કેદની શિક્ષા તથા બીજા ગુનાહને સારૂ ફટકા મારવાની શિક્ષા એમ કાયદેસર રીતે કરાય નહિ (મુ. હા. તા. ૧૧ ડીસેંબર ૧૮૭૩ સરકાર વિ૦ ગોવિંદા બીન રામા વિગેરે)

ઘરમાં નહિ પેસતાં છાપરાપરજ ફક્ત ચડવું તેથી ઘર ફોડ્યાનો ગુનોહ થતો નથી(મ.હા.રી.

કોઈ સખસને બયા કરવાની	૪૫૮. કોઈ સખસને બયા કરવાની, અથવા કોઇ શખસની ઉપર હુમલો કરવાની, અથવા કોઇ શખસને ગેરઆજબી રીતે અટકાવવાની,

તૈયારી કરીને રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો, અથવા ઘર ફોડવું.

અથવા કોઈ શખ્સને અથા, હુમલા, અથવા ગેરઆજબી અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની, તઈયારી કરીને જે માણસ રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરે, તે માણસને ચઉદ વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરતાં કોઈને મહાવ્યથા કરવી.

૪૫૯. કોઈ માણસ ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરતો હોય તેવામાં જો તે કોઈ શખ્સને મહાવ્યથા કરે, અથવા કોઈ શખ્સનું મોત આણવાની કે કોઈને મહાવ્યથા કરવાની કોશિશ કરે તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દસ વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ઘણા શખ્સો ઘર ફોડવા વગેરેમાં સામિલ હોય, અને તેઓમાંનો કોઈએક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે તો તે સઘળા માણસોને આ શિક્ષા થઈ શકે.

૪૬૦. અગર રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરતી વખતે, અથવા રાતે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરતી વખતે, તે ગુનાહનો તકસીરવાર કોઈ શખ્સ બુદ્ધિપુરવક કોઈનું મોત આણે અથવા કોઈને મહાવ્યથા કરે, અથવા મોત આણવાની કે મહાવ્યથા કરવાની કોશિશ કરે, તો જે જે શખ્સ રાતે તે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવામાં અથવા રાતે તે ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરવામાં જોડે સામીલ હોય તે હરએક શખ્સને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—રાત્રે ગુપ્ત ગ્રહ પ્રવેશ કરતાં ઘરના માલિકને બુદ્ધિપુરવક માહાવ્યથા કરવાની કોશીશ કરે તો તેને આ આકટના કા. ૪૫૭ અને ૩૨૪ પ્રમાણે સજા નહિ થતાં આ કલમ પ્રમાણે સજા થાય કા. હા. ની. રી. વા. ૨ પા. ૫૨)

કોઈ બંધ કરેલા નિધાનમાં કોઈ મિલકત હોય, અથવા કોઈ મિલકત છે એમ ધરાયું હોય તે નિધાનને બદદાનતથી ફોડીને ઉઘાડવું.

૪૬૧. જે નીધાન મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી હોય અથવા જે મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય, એવાં કોઈ બંધ કરેલાં નીધાનને જે માણસ બદદાનતથી, અથવા બીગાડ કરવાના ઇરાદાથી, ફોડીને ઉઘાડે અથવા તેના બંધ છોડે, તે માણસને બે વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

તેજ ગુનોહ જ્યારે તે નિધાન જેને સોંપ્યું હોય તે માણસ કરે ત્યારે તેની શિક્ષા.

૪૬૨. જે નીધાન મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી હોય, અથવા જે મધ્યે કોઈ મિલકત રહેલી છે એમ પોતે માનતો હોય, એવું બંધ કરેલું કોઈ નીધાન કોઈ માણસને સોંપ્યું હોય, અને તે માણસને તે ઉઘાડવાનો અખત્યાર નહીં છતાં, અગર તે માણસ, બદદાનતથી, અથવા બીગાડ કરવાના ઇરાદાથી, તે નીધાનને ફોડીને ઉઘાડે, અથવા તેના બંધ છોડે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદ્દત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ભાગ ૧૮ મો.

લેખ સંબંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતની નિશાનીઓ સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ. | ૪૬૩. જે કોઈ માણસ કાંઈ લેખ અથવા લેખનો કાંઈ ભાગ ખોટો બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે, લોકને અથવા કોઈ શખસને કાંઈ હાની કે નુકશાન કરેવુ, અથવા કાંઈ દાવાને કે હકને મજબુતી આપવી; અથવા કોઈ શખસ પાસે કાંઈ મિલકત છોડાવવા, અથવા તેની પાસે કાંઈ સાફ કે અરથાંત સમજાય એવો, કરાર કરાવવો, અથવા એવા ઇરાદાથી કે દગો કરવો, અથવા દગો કરવામાં આવે, તો તે માણસે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે બનાવટ દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ થવાને તે દસ્તાવેજ કપટે કરેલો છતાં તેથી નુકશાન થવા જોગ હોવું જોઇયે (મે. પૃ. ૩૧૭)

દસ્તાવેજમાં લખેલી હકીકત સહી કરનારને જણાવ્યા વગર તેની સહી કરાવે તો તેથી ખોટો દસ્તાવેજ બનાવ્યો કહેવાય નહિ (આર્ચ. પૃ. ૬૧૩)

ખોટો લેખ એ કંઇપણ લખાણ વા દસ્તાવેજનો થઈ શકે. એટલે કોઈ તસવીરપર તે પાડનારનું નામ રંગથી ભરે તો તેથી તે ખોટો લેખ બનાવ્યો કહેવાય નહિ(આર્ચ.પૃ.૬૧૫

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ થવા માટે આખો વા તેમાંના કોઈ ભાગનો દસ્તાવેજ બનાવેલો હોવો જોઇયે તે એવા ઇરાદાથી કે જેના નામનો તે દસ્તાવેજ બનાવે તે સખસે તે લખ્યો છે એમ મનાય (કો. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૭)

અગાઉ કરેલી ગફલત કપટના વાસ્તામાં આવતી ન હોય તો તે ગફલતનું કૃત્ય છુપાવવાને માટે દફતરમાં ખોટુ લખ્યું તો તે કૃત્ય પીનલકોડની કા ૪૬૩ તથા ૪૬૪મા બતાવ્યા પ્રમાણે ખોટો દસ્તાવેજ બનાવ્યો કહેવાય નહિ (મું. હા. કો. લા. વા. ૪ પા. ૬૫૭ સરકાર વિરુદ્ધ શંકર)

લેખ ખોટો બનાવવો એ કહે શું? | ૪૬૪. જે માણસ નીચે લખ્યા પ્રમાણે કરે, તેણે ખોટો લેખ બનાવ્યો એમ સમજવું.

પેહેલું—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી કાંઈ લેખ અથવા લેખનો ભાગ બનાવે, તે ઉપર સહી કરે, મોહોર કરે, અથવા તે લખી આપે, અથવા કોઇ લેખ લખી આપ્યો છે એવું બતાવવાની કાંઈ નીશાણી કરે, એવા ઇરાદાથી કે જે શખસે અથવા જેના અખતિયારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બન્યો નથી, અથવા તે પર સહી કે મોહોર થઇ નથી, અથવા તે લખી આપ્યો નથી, એવું તે માણસ પોતે જાણતો હોય તે શખસે અથવા તેના અખતિયારથી તે લેખ અથવા તેનો તે ભાગ બન્યો છે, અથવા તે પર સહી કે મોહોર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, અથવા જે વખતે તે બન્યો નથી તે પર સહી કે મોહોર થઈ નથી, અથવા તે લખી આપ્યો નથી, એવું તે માણસ જાણતો હોય, તે એવે વખતે તે બન્યો છે, તે પર સહી કે મોહોર થઈ છે, અથવા તે લખી આપ્યો છે, એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો; અથવા:—

બીજુ—જે માણસ કાંઈ લેખ પોતે ખુદ કે બીજા કોઇ શખસે કર્યા અથવા લખી આપ્યા પછી, ચેહેરીને અથવા બીજી રીતે કાંઇ જરૂરના ભાગમાં લેખને તે કાયદેસર

અખતિયાર શીવાય, બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી ફેરવે; પછી તે ફેરવતી વખતે તે બીજો શખસ હયાત હોય કે મરી ગયો હોય તો પણ; અથવાઃ—

ત્રીજુ—જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીથી, કોઇ શખસ પાસે કાંઇ લેખ પર સહી કે મોહોર કરાવે, અથવા કાંઇ લેખ તે શખસ લખી આપે એમ કરે, અથવા તેની પાસે કાંઇ લેખને ફેરવાવે, એવું જાણ્યા છતાં કે, તે લેખમાં શું લખ્યુ છે, અથવા હું શો ફેરફાર કરૂ છુ, એ વાત તે શખસ દીવાનગી અથવા કેફના સબબથી જાણવાને શકતીમાન નથી, અથવા તેને ફરેબ દીધો છે તે સબબથી તે વાત તે શખસ જાણતો નથી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ ની પાસે ઝ નો લખેલો બ ની ઉપરનો ૧૦૦૦૦ રૂપીઆનો એક બલીમણનો કાગળ છે, હવે બ ને દગો દેવા સારૂ અગર અ તે ૧૦૦૦૦ પર એક મીંડુ વધારીને તે રૂકમને ૧૦૦૦૦૦ કરે એવા ઇરાદાથી કે તે કાગળ ઝ એ તેટલી રકમનો લખ્યો છે એમ બ માને તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(બ) કાંઇ સ્થાવર મીલકત ઝ એ અ ને લખી આપી હોય એવી મતલબના એક ખત-પરે, ઝ ના અખતીયાર શીવાય અ ઝ ની મોહોર કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે મી-લકત બ ને વેચીને તેની કીમતના રૂપીઆ બ પાસેથી લેવા, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) એક ચેકપર બ ની સહી છે, અને તે ચેક જે લઇ આવે તેને તે નાણાં મળે એવી તરેહનો છે પણ તે મધે કાંઇ રકમ ભરેલી નથી, તે ચેક લેઇને અ દગલબા-જીથી તે મધ્યે દશ હજાર રૂપીઆની રકમ ભરે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ડ) અ પોતાના માણસ બ ને એક સરાફ ઉપર ચેક લખીને તે પર સહી કરીને આપે, પણ તેમાં આપવાની કાંઇ રકમ લખે નહીં; અને બ ને એવો અખતીયાર આપે કે ફલાણા ફલાણા લેણના રૂપીઆ આપવા છે માટે દશ હજાર રૂપીઆ સુધીની રકમ તું એ ચેકમાં ભરજે પછી અ દગલબાજીથી તે ચેકમાં વીશ હજાર રૂપીયાની રકમ ભરે, તો બ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ઈ) બ ના અખતીયાર શીવાય અ બ ના નામથી પોતાની ઉપર એક હુંડી લખે, એવા ઇરાદાથી કે તે હુંડીને ખરી હુંડી દાખલ કાંઇ સરાફને ત્યાં વટાવીને, તથા તે હુંડી પાકેથી તે સરાફ પાસેથી તે લઇને તેનાં નાણાં આપવાં, તો એ ઠેકાણે, બ ની જા-મીની છે એવો પોતાના મનમાં વીચાર ઉત્પન થઇને તે સરાફ તે હુંડીના નાણા આપે એ રીતે તેને છેતરવા સારૂ અ એ તે હુંડી લખી માટે, અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ફ) ઝ ના વીલમાં આ શબ્દો લખેલા છે—“હું ફરમાવુંછું કે મારી સઘળી બાકી રહેલી મીલકત અ, બ, અને ક એઓના વચ્ચે સરખે હીસ્સે વેહેંચાય” અ બદદાનતથી તે મધ્યેથી બ નું નામ છોલી નાખે, એવા ઇરાદાથી કે તેથી એમ માનવામાં આવે

કે સઘળી મીલકત અ ને તથા ક ને માટે ઝ લખી ગયો છે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ગ) "ઝ ને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ પ્રમાણે એક સરકારી પ્રામીશોરી નોટના પાછળ શેરો કરીને તે શેરાપર સહી કરીને તેના નાણા ઝ ને અથવા ઝ ફરમાવે તેને મળે એવું અ કરે. પછી "ઝ ને અથવા તે ફરમાવે તેને આપજો" એ શબ્દો બ અકદાનતથી છોલી નાખે. અને એ પ્રમાણે તે ખાસ શેરાનો ખાલી શેરો કરે, તો બ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ઘ) અ એક સ્થાવર મીલકત ઝ ને વેચીને તેનું ખત કરી આપે પછી ઝ ને દગો દઈને તેની પાસેથી તે મીલકત જાય એવું કરવા સારૂ તેજ મીલકતનું અ એક ખત બ ને લખી આપે. અને તે ખત ઉપર ઝ ને કરી આપેલા ખતની તારીખથી છ મહીના ની પહેલાંની તારીખ લખે એવા ઇરાદાથી કે તે મીલકતનું ખત ઝ ને કરી આપ્યા પહેલાં તેણે તે મીલકતનું ખત બ ને કરી આપ્યું છે એમ માનવામાં આવે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ચ) ઝ બોલે બોલ બોલીને પોતાનું વીલ અ પાસે લખાવે તેમાં વશીયત આપવાને જેનું નામ લખવાનું ઝ એ કહ્યું હોય તેનું નામ નહી લખતાં અ ઇરાદાથી એક બીજા શખસનું નામ લખે, અને તમારા કહ્યા મુજબ આ વીલ લખ્યું છે એમ અ ઝ ને સમજાવીને તે વીલપર ઝ ની સહી કરાવે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(છ) અ એક કાગળ લખીને બ ના અખત્યાર શિવાય તે પર બ ના નામની સહી કરે, અને તેમાં એમ લખે કે અ સારી આબરૂનો માણસ છે અને નહી ધારેલી કમનશીબીથી માઠી હાલતમાં આવી પડેલો છે, અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવી ને ઝ પાસે તથા બીજા શખસો પાસે ભીખ મેળવવી, તો એ ઠેકાણે ઝ ને પોતાની મીલકત છોડવાને લલચાવવાને સારૂ અ એ લેખ ખોટો બનાવ્યો માટે અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું

(ટ) બ ના અખત્યાર શીવાય અ એક કાગળ લખીને તે પર બ ના નામની સહી કરે, અને તે કાગળ મધ્યે એમ લખે કે અ ની આબરૂ સારી છે, અને તેનો ઇરાદો એવો હોય કે તે કાગળ બતાવીને ઝ ના હાથ તળે કાંઈ નોકરી મેળવવી, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું, કેમકે તે બનાવટના સરટીફીકેટથી ઝ ને છેતરીને ઝ ની પાસે નોકરી બાબતનો કાંઈ સાફ કે અર્થાંત સમજાય તેવો કરાર કરવાનો અ નો ઇરાદો છે.

ખુલાસો ૧ લો.—કોઈ માણસ પોતાના નામની સહી કરે, તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ થઈ શકે છે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક હુંડીપર અ પોતાના નામની સહી કરે, એવા ઇરાદાથી કે તેજ નામના એક

બીજા શખ્સે તે હુંડી લખી છે એમ માનવામાં આવે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) "એક કાગળના કકડાપર "સીકારી" એટલો શબ્દ લખીને તે પર અ ઝ ના નામની સહી કરે એટલા સારૂ કે પછી તે કાગળપર ઝ ની ઉપરનો એક હુંડી બ લખે, અને તે હુંડી જાણે ઝ એ સિકારી હોય એ રીતે બજારમાં ચલાવે, તો અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું અને અગર તે હકીકત જાણીને અ ના ઇરાદા મુજબ બ તે કાગળપર હુંડી લખે, તો બએ પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ક) અનાજ નામનો કોઈ બીજો શખ્સ ફરમાવે તે ધણીને નાણાં આપવા એવી એક હુંડી અ ને જડે, અને તેની પાછળ અ પોતાનાજ નામનો શેરો કરે, એવા ઇરાદાથી કે જે શખ્સ ફરમાવે તે ધણીને નાણાં આપવાની એ હુંડી છે તેજ શખ્સે એ શેરો કર્યો છે એમ માનવામાં આવે, તો એ ઠેકાણે અ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ડ) બ ની ઉપર એક હુકમનામું થએલું છે, તેમાં એક સ્થાવર મિલકત વેચાય તે અ ખરીદ કરે, હવે તે મિલકત જપત થયા પછી બ ઝ ના સાથે મળી જઇને કાંઈ જુજ ભાડે તે મિલકતનું લાંબી મુદતનું એક ભાડાનામું ઝ ને લખી આપે, અને તે ભાડાનામામાં તે જપતોની તારીખથી છ મહીના આગળની તારીખ ભરે, એવા ઇરાદાથી કે અને દગો કરવો, તથા જપતી થતાં પહેલાં તે ભાડાનામું લખી આપ્યું છે એમ માનવામાં આવે તો, અગર બ એ તે ભાડાનામાપર પોતાના નામની સહી કરી છે તોપણ, તેણે આગળની તારીખ લખી, તેથી, તેણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ઇ) દેવાળુ કાહાડવાનો આગળથી વિચાર કરીને અ વેપારી પોતાના ફાયદાને સારૂ તથા પોતાના માગનારાઓને દગો દેવાના ઇરાદાથી કાંઇ મિલકત બ ની પાસે રાખે; અને તે કામ બાહારથી વ્યાજબી જણાય એટલા સારૂ તે બ ને એક ચીઠી લખી આપે કે તમારી પાસે અવેજ લીધો છે તે બાબતની માહારે તમને આટલી રકમ દેવી, અને તે ચીઠીપર આગળની તારીખ નાખે, એવા ઇરાદાથી કે અ દેવાળુ કાહાડવાની તૈયારીમાં હતો ત્યાર પેહલાં એ ચીઠી તેણે લખી છે એમ માનવામાં આવે તો, અ એ ઊપર લખેલા લક્ષણના પેહલા પ્રકાર પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ માણસ કોઇ ખોટા શખ્સના નામથી કાંઈ ખોટો લેખ કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે લેખ કોઇ ખરા શખ્સે કરેલો છે એવું માનવામાં આવે, અથવા, કોઈ મુવેલા શખ્સના નામથી કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે શખ્સે પોતાની હયાતીમાં તે લેખ કર્યો છે એવું માનવામાં આવે તો તે પણ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ થઇ શકેછે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) એક ખોટા શખ્સની ઉપર એક હુંડી લખે, અને તે ચલાવવાના ઇરાદાથી તે ખોટા

શખ્સને નામે તે હુંડી દગલબાજીથી શિકાર તો આ એ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

ટીકા.—થયેલી વાતપરથી તપાસ કરતાં દસ્તાવેજ ખોટો થયો હોય, અને આ કાયદાની કા. ૪૬૩ માં કહેલા હેતુ પૈકી કોઇપણ એકાદ હેતુ પાર પડવાના ઇરાદે આરોપિયે તે ગેરઆજબી રીતે કે કપટે કરેલો છે અને તેવાજ એ દસ્તાવેજનો કાંઈ ઉપયોગ થયો હોય, કીંવા ઉપયોગ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો હોય તો ગુનોહ પુર્ણ થાય છે. (કા. હા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૩૪)

આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનોહ શાબિત થવાને જેના નામનો તે ખોટો બનાવ્યો હોય તે એ દસ્તાવેજની વાત ન જાણે એવું કાંઈ કપટ તોહોમતદારે કર્યું એવું શાબિત થવું જોઇયે (કા. હા. વી. રી. વા. ૯ પા. ૨૦)

આ કલમ પ્રમાણે બદદાનતથી કીંવા કપટે સહી કરી ન હોય તો બનાઉ દસ્તાવેજ કર્યો કહેવાય નહિ. કાયદા પ્રમાણે ફસાવવાનો હેતુ શાબિત થવાને તે બનાઉ દસ્તાવેજથી કોઈ માણસને નુકશાન થવાનો સંભવ હોવો જોઇયે. કીંવા તે બનાઉ દસ્તાવેજથી કોઈ માણસ ફસાયો એટલીજ વાત બસ નથી; પણ ખરેખર તેથી કાંઈ નુકશાન થવાનો સંભવ હોય તોજ તે ગુનોહ થાયછે (મુ. હા. વા. ૧૧ પા. ૩ સરકાર વિ. ભવાનીશંકર વિગરે)

વળી કા. ૪૬૩ નિચે મુંબાઈ હાઇકોરટનો સરકાર વિરૂદ્ધ શંકરનો ફેસલો ટાંક્યો છે તે પણ જુઓ)

તા. ૯ અગષ્ટને રોજ થયેલો દસ્તાવેજ નોંધાવવાને તા. ૧૮ ડીસેમ્બરને રોજ રજુ કર્યો પણ તેમ કરતા અવલ નોંધાવવાની ચાર માસની મુદત ન જાય તેને સારૂ તા. ૯ અગષ્ટને બદલે તા. ૨૯ અગષ્ટ કરી. તો તેથી કરીને એ ફેરફારે ખોટો દસ્તાવેજ કર્યાનો ગુનોહ થતો નથી. કારણ એ કરવું એ એકાદ હીતવાળા ભાગમાં કા. ૪૬૪ ના રકમ ૨ ના ભાવાર્થ પ્રમાણે બદદાનતથી યા કપટે ફેરફાર કર્યો એમ થતુ નથી. એ ગુનોહ કા. ૧૯૨, ૧૯૩ અને ૧૯૬ પ્રમાણેનો છે. (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૯ પા. ૪૮૨ સરકાર વિ૦ મોર ધંકરાર અલ્લી)

ખોટો લેખ બનાવવાની શિક્ષા. ૪૬૫. જે માણસ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—એક દાવાની સુનાવણીની વખતે એક સ્માલકાજકોરટના જડજના વિચારમાં એમ આવ્યું જે કોઈ એક સખ્સે ખોટો દસ્તાવેજ કર્યોછે; અને તેણે પીનલકોડની કા.૪૬૫ પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવ્યાના ગુનાહ સારૂ તેની તજવીજ થવાને તેને શેશનમાં કમીટ કર્યો. તેમાં ઠરાવ્યું કે એ કમિટ કરવું બેકાયદેશીર થયું હતું શાથી જે ખોટો દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ જડજની રૂબરૂમાં થયેલો નથી. (મુ. હા. તા. ૩૧ મારચ ૧૮૭૦ સરકાર વિરૂદ્ધ છોટાલાલ જવેર)

એક માણસ મુખત્યાર થવાને કબુલ કરે અને મુખત્યારનામુ લખેલુ હોય તે નિચે તે પોતાની મંજુરીની સહી કરી આપે. પછી તે મુખત્યારનામુ ખોટુ લખેલુ ઠરેતો તે દસ્તાવેજ ખોટો બનાવ્યાનો ગુનોહ મુખત્યારપર આવે નહિ (કા. હા. વી, રી. વા. ૫ પા. ૭૦)

કોઈ ઇનસાફની કોરટનું દફતર અથવા જનમ વગેરે બાબત. ૪૬૬. કોઈ ઇનસાફની કોરટનું દફતર અથવા તે કોરટ મધ્યે ચાલેલાં કામનો કાગળ હોય એવી મતલબનો કાંઇ લેખ, અથવા જન્મ, બાપતિશમ, લગ્ન, કે ગાડવા બાબતનો કાંઈ રજીષ્ટર, અથવા કોઈ સરકારી નોકર પોતાના સરકારી હોદ્દાના જોરથી રાખતો હોય એવો કાંઈ રજીષ્ટર, અથવા કોઇ સર-

કારી નોકરે પોતાના સરકારી હોદાના જોરથી કરેલો હોય એવી મતલબનો કાંઈ દાખલો કે લેખ, અથવા કાંઇ ફરિયાદી કે જવાબ કરવાનો, અથવા તેમાં કાંઈ પણ કામ ચલાવવાનો, અથવા કબુલાતથી હુકમનામું થવા દેવાનો, જેમાં અખત્યાર આપ્યો હોય એવો લેખ, અથવા વકીલાતનામું કે મુખત્યારનામું જે માણસ ખોટું બનાવે તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની, કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણેના ગુનાહની ફરિયાદ જેવી કે પબ્લીક સરવંટના તાબાનું રજીસ્ટર ખોટું બનાવી તે ખોટો બનાવેલો દસ્તાવેજ પુરાવામાં આપ્યો તે બાબતની ફરિયાદી જે કોરટમાં તે પુરાવામાં આપ્યો તે કોરટની પરવાનગી અથવા તે કોરટ જો કોઈ બીજી કોરટને તાબે હોય તો તે બીજી કોરટની પરવાનગી વગર સાંભળી શકાતી નથી કેમકે પી.કો. કા. ૪૬૩ માં ગુનાહાઓનું જે વધારે વીસ્તીર્ણ બ્યાન કરેલુંછે તેમાં એ ગુનોહ આવે છે અને તે કલમને કી. પ્રો. કા. ૪૬૬ લાગુ પડે છે (મુ. હા. તા. ૧૮ અગષ્ટ ૧૮૭૪ પુનાના માજીસ્ત્રેટના પુછવાપરથી)

કાંઈ કીમતી દસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવ્યું.

૪૬૭. જે લેખ કાંઇ કિમતી દસ્તાવેજની મતલબનો, અથવા કાંઈ વિલની મતલબનો, અથવા દત્તકલેવાના અખત્યાર નામાની મતલબનો હોય, અથવા જે લેખ કાંઈ શખસને કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજ કરવાનો અથવા બીજાના નામનો કરી આપવાનો, અથવા તેના મુદલ રૂપીયા, બ્યાજ કે નફાની વેહેંચણ લેવાનો, અખત્યાર આપવાની મતલબનો હોય, અથવા કાંઇ નાણું જંગમ મિલકત, અથવા કિમતી દસ્તાવેજ લેવાનો કે આપવાનો અખત્યાર આપવાની મતલબનો હોય, અથવા જે લેખ કાંઇ ફારગતી અથવા નાણાં ભરેચાની પોહોંચની મતલબનો, અથવા કાંઈ ફારગતી કે કાંઈ જંગમ મિલકત અથવા કિમતી દસ્તાવેજ આપ્યાની પોહોંચની મતલબનો હોય, એવો કોઇ લેખ જે માણસ ખોટો બનાવે, તેને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—કેદીપર જંગમ મિલકત બીજાને લેવાનો અધિકાર આપવા વિશેનો દસ્તાવેજ ખોટો બનાવ્યાનું અને તે ખરા દાખલ ચલાવ્યાનું તોહોમત મુકી તેને શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાયું કે સદરહુ દસ્તાવેજ નકલછે તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રેહી શકતું નથી. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૫૬ સરકાર વિ૦ નારો ગોપાળ)

કલેકટરનું ચીલન બદદાનતથી ફેરવે તો તે આ કલમ પ્રમાણેનો ગુનેહગાર ગણાય (ઈ. ડા. પૃ. ૩૫૪)

એક બાતની રૂઇયે દીવાની કોરટમાં કરેલા દાવામાં કોરટે એમ ઠરાવ્યું કે તેપર કરજદારની સહી ખરી નથી. તેથી તેના ઉપર ખોટો દસ્તાવેજ બનાવવાના તોહોમત બદલ કામ ચલાવવા પરવાનગી આપી તેથી ફરિયાદી કરી તે વખતે દીવાની કોરટનો ફેસલો પુરાવામાં આપ્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે દીવાની કોરટનો ફેસલો પુરાવામાં લીધો તે ગેર કાયદેસરછે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૨૪૯ સરકાર વિ૦ ગોગનચંદર ઘોસ)

જે દસ્તાવેજ ખોટો કરવાનો ધારાદોછે તે દસ્તાવેજની નકલ કરવી; તથા ખોટો દસ્તાવેજ લખવા સ્ટાંપ વેચાતો લાવવો, અને તે દસ્તાવેજમાં દાખલ કરવા માટે એક વાતની માહીતી મેળવવી એટલું કરેચા છતાં પીનલકોડ પ્રમાણે બનાઉ દસ્તાવેજ કરવાનો ગુનોહ થતો

નથી કોંવા તેવા દસ્તાવેજ કરવાનો પ્રયત્ન કરવાનો પણ ગુનોહ થતો નથી; પરંતુ તે અપશેષ કરવાનું કામ સેહેલ થવા માટે સાહ્ય કરવાનો માત્ર ગુનોહ થઈ શકે છે (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પા. ૪ સરકાર વિ૦ પાડલ વ્યંકટસ્વામી અને બીજા)

ઠગાઈ કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.

૪૬૮. જો કોઇ માણસ ખોટો લેખ બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે તે બનાવટનો લેખ ઠગાઇ કરવાના કારણસર વપરાય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પાત્ર લાયક થશે.

કોઇ સખસની આબરૂને હાની કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.

૪૬૯. જો કોઇ માણસ ખોટો લેખ બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે તે બનાવટનો લેખ કોઇ ધણીની આબરૂને હાની કરે, અથવા તે લેખ તેવા કારણસર વાપરવામાં આવશે એવો સંભવ છે એમ જાણ્યા છતાં, તો તે માણસને ત્રણ વરશની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—અરજીનો મુસદો કોઇયે કર્યો હોય અને તે જે અરજીનો હોય તે અરજી કોઇ બાબતના પુરાવા તરીકે વાપરવાની હોય તો અને તે અરજીના મુસદામાં કોઇની આબરૂને હાની લાગે એવી બાબત હોય તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ લાગુ પડે (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૦ પા. ૬૧)

"બનાવટનો લેખ"

૪૭૦ જે ખોટો લેખ સઘળો કે થોડો ઘણો, ખોટો લેખ બનાવવાના ગુનાહથી બન્યો હોય, તેનું નામ "બનાવટનો લેખ" પાડ્યું છે.

બનાવટનો લેખ ખરો દાખલ વાપરવો.

૪૭૧. જે લેખ બનાવટનો લેખ છે એમ પોતે જાણતો હોય અથવા એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય એવો કોઇ લેખ જે માણસ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી ખરા દાખલ વાપરે, તે માણસને જાણે તેણે તે લેખ ખોટો બનાવ્યોજ હોય, એવી રીતે શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે રાખેલા તોહોમતના તોહોમતનામામાં કા. ૪૬૭ માં કહેલા દસ્તાવેજના સ્વરૂપનો બનાવેલો દસ્તાવેજ ખરા માટે વાપર્યો છે એમ લખવું જોઇતું હતું પણ તે લખ્યું નથી તેથી જ્યુરીની રૂબરૂ થયેલી તપાસ ગેરકાયદેસર છે માટે શિક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૯ પાને ૪૩ સરકાર વિરૂદ્ધ ગંગારામ માલજી)

આ કલમ પ્રમાણે જે દસ્તાવેજ નકલ હોય તેની બાબતમાં ગુનોહ ગણાય નહિ (મુ. હા. વા. ૪ પા. ૨૮ સરકાર વિ૦ ખુશાલ હીરામન વિગેરે)

આ કલમ પ્રમાણેનું તોહોમત શાબિત કરતાં પહેલાં ખોટો બનાવેલો દસ્તાવેજ બદદાનતથી ખરા દાખલ વાપર્યો એમ શાબિત થવું જોઇયે (કા. વી. રી. વા. ૮ પાને ૮૧) છુટા છેડાનો દસ્તાવેજ એ કીમતી દસ્તાવેજ છે તેથી તે બનાવનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવે (કા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૧૫)

જે દસ્તાવેજ બનાવટનો છે એમ આરોપિને માહીત હતું તે છતાં તેણે તે દસ્તાવેજનો દીવાની દાવામાં ઉપયોગ કર્યો તેથી જે અપરાધ થયો તે આ કલમ કલા પ્રમાણેનો છે પણ કા. ૧૯૬ પ્રમાણે નથી (કા.હા.ઈ. લા. વા.૫ પા.૭૧૭ સરકાર વિ૦ ખીરોદચંદર મજમુદાર)

એક હેડકાન્સ્ટેબલે પોલીશની રોજનીસીમા ખોટો ફેરફાર કર્યો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું (કા. હા. વી. રી. વા. ૧૧ પા. ૪૪)

૪૬૭ મી કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના ઇરાદાથીખોટી મોહોર, પતરૂ, વગેરે બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૭૨. જો કોઇ માણસ કાંઇ મોહોર, પતરૂ, અથવા છાપ પાડવાનું કાંઇ બીજુ હથિયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે તે ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે; અથવા તે મોહોર, પતરૂ, અથવા બીજુ હથિયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલા ઇરાદાથી અગર કોઇ માણસ તે મોહોર, પતરૂ, અથવા બીજુ હથિયાર પોતાના કબજામાં રાખે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરશની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

બીજી કોઇ કલમ મુજબ શીક્ષા થઇ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના ઇરાદાથીખોટી મોહોર, પતરૂ, વગેરેબનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૭૩. જો કોઇ માણસ કાંઇ મોહોર, પતરૂ, અથવા છાપ પાડવાનું કાંઇ બીજુ હથિયાર બનાવે, અથવા ખોટું બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે આ બાબ માંહેલી ૪૬૭ મી સીવાયની કોઇ પણ કલમ મુજબ શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનોહ કરવાના કારણસર વાપરવામાં આવે; અથવા તે મોહોર, પતરૂ, અથવા બિજુ હથિયાર ખોટું બનાવેલું છે એમ જાણીને ઉપલા ઇરાદાથી અગર કોઇ માણસ તે મોહોર, પતરૂ, અથવા બીજુ હથિયાર, પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શીક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાંઇ કીમતીદસ્તાવેજ અથવા વીલ ખોટું બનાવેલું છે એવું જાણીને તે ખરાદાખલ વાપરવાના ઇરાદાથી કબજામાં રાખવું.

૪૭૪. જો કોઇ માણસના કબજામાં કાંઇ લેખ હોય, તે અને લેખ ખોટો બનાવેલો છે એમ તે માણસ જાણતો હોય, તથા તે લેખ ખરા દાખલ દગલબાજીથી અથવા બદદાનતથી વાપરવામાં આવે એવો તે માણસનો ઇરાદો હોય તો અગર તે લેખ ૪૬૬ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોય તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે; અને અગર તે લેખ ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારનો હોય, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ થવાને બનાઉ દસ્તાવેજનો કપટે ઉપયોગ કરવાનો ઇરાદો હોવો જોઇયે. બનાઉ દસ્તાવેજ કપટે વાપરવાનો હેતુ છતાં તે જેનાં હીતનો હોય તેની પાસેથી નિકળે અને પછી તે પોતાની પાસે આવ્યાનું યોગ્ય કારણ બતાવે તો તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે અપરાધ બને (મે. પૃ. ૩૨૩

૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના લેખોનુંખરાપણું દેખાડવા સારૂ વપરાતી હોય એવીકાંઇમુદ્રા

૪૭૫. ૪૬૭ મી કલમમાં લખેલા પ્રકારના કોઇ લેખનું ખરાપણું દેખાડવાના કારણસર વપરાતી હોય એવી કાંઇ મુદ્રા કે નીશાના કાંઇ માણસ કાંઇ પદારથ ઉપર અથવા કાંઇ પદા

અથવા નીશાની ખોટી બ નાવવી, અથવા ખોટી નિ શાણી કરેલો પદાર્થ કબ જામાં રાખવો.

ર્થ મધ્યે ખોટી બનાવે એવા ઇરાદાથી કે તે પદાર્થ ઉપર તે વખતે કાંઈ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથવા ત્યારપછી ખોટો બનાવવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આભાસ આ પવાના કારણસર તે મુદ્રા અથવા નીશાની વાપરવામાં આવે, અથવા જે પદારથ ઉપર અથવાં જે પદાર્થ મધ્યે એવી કાંઇ મુદ્રા અથવા નીશાની ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાંઈ પદારથ ઉપર જાણેલા ઇરાદાથી કોઇ માણસ પોતાના કબજામાં રાખે, તો તે મા ણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

૪૬૭મી કલમમાં જણે લા પ્રકારથી જુદા પ્રકાર ના લેખનું ખરાપણું દે ખાડવા સારૂ વપરાતી હો ય એવી કાંઈ મુદ્રા અથ- વા નીશાણી ખોટી બના- વવી, અથવા ખોટી નીશા ણી કરેલો પદારથ કબજા માં રાખવો.

૪૭૬. ૪૬૭ મી કલમમાં જણેલા પ્રકારથી જુદા પ્રકારના કોઇ લેખનું ખરાપણું દેખાડવાના કારણસર વપરાતી હોયએવી કાંઈ મુદ્રા કે નીશાણી કોઈ માણસ કાંઇ પદારથ ઉપર અ થવા કાંઇ પદારથ મધ્યે ખોટી બનાવે, એવા ઇરાદાથી કે તે પદારથ ઉપર તે વખતે કાંઇ લેખ ખોટો બનાવેલો હોય અથ- વા ત્યાર પછી ખોટો બનાવવાનો હોય તે લેખને ખરાપણાનો આ ભાસ આપવાના કારણસર તે મુદ્રા અથવા નીશાણી વાપરવા- માં આવે, અથવા જે પદારથ અથવા જે પદારથ મધ્યે એવી કાંઇ મુદ્રા અથવા નિશાણી ખોટી બનાવવામાં આવી હોય તેવો કાંઈ પદારથ ઉપર જાણેલા ઇરાદાથી કોઈ માણસ પોતાના કબજામાં રાખે તો તે માણસને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ વીલને દગલબાજીથોચે હેરી નાંખવું. અ થવા તેનો નાશ કરવો.

૪૭૭. કાંઈ લેખ વીલ હોય કે વીલની મતલબનો હોય, અથવા દત્તક લેવાનું અખત્યારનામુ હોય કે તેની મતલબનો હોય, અથવા કાંઈ કીમતી દસ્તાવેજ હોય કે તેવી મતલબનો હોય, તેવા કોઇ લેખને અગ- ર કોઈ માણસ દગલબાજીથી કે બદદાનતથી, અથવા લોકને અથવા કોઇ સખસને હાની અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી છેકી નાખે, તેનો નાશ કરે, અ- થવા ચેરી નાંખે, અથવા છેકી નાખવાની, નાશ કરવાની, કે ચેરી નાખવાની કોશીશ કરે, અથવા છુપાવે કે છુપાવવાની કોશીશ કરે, અથવા તેવા લેખ સંબંધી બીગાડ કરે, તો તે માણસને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, શિક્ષા કરવામાં આવશે; અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

વેપારની તથા મિલકતની નિશાણીઓ બાબત.

વેપારની નીશાની.

૪૭૮. આ માલ ફલાણા કારીગરે બનાવેલો છે, અથવા ફ- લાણી વખતે કે તે ઠેકાણે બનાવેલો છે, અથવા ફલાણી જાતનો છે, એ બતાવવાને માટે જે નીશાણી વાપરવામાં આવે તેનું નામ "વેપારની નીશાણી" પાડ્યું છે.

મિલકતની નિશાની

૪૭૯. આ જંગમ મિલકત ફલાણા સખસની છે, એ બતાવવાને માટે જે નિશાણી વાપરવામાં આવે તેનું નામ "મિલકતનીનીશાણી" પાડ્યું છે

ખોટી વેપારની નીશાની વાપરવી.

૪૮૦. જો કોઈ માણસ કાંઈ માલ ઉપર અથવા કાંઈ પેટી કે ઘર ઉપર, અથવા ગાંસડી ઉપર, કે માલ ભરેલાં કાંઈ બીજાં બારદાન ઉપર, કાંઈ નીશાણી કરે, અથવા જે પર કાંઈ નીશાણી હોય એવી પેટી કે ઘર. અથવા ગાંસડી કે બીજુ બારદાન વાપરે, એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો માલ અથવા તે નીશાણી કરેલી પેટી કે ઘરમાં, અથવા ગાંસડીમાં, અથવા બારદાન માં ભરેલો કાંઈ માલ જે કારીગરે બનાવ્યો ન હોય તેણે બનાવ્યો છે એવો, અથવા જે વખતે કે ઠેકાણે તે બનાવ્યો ન હોય તે વખતે કે તે ઠેકાણે તે બનાવ્યો છે, એવો અથવા જે જાતનો તે ન હોય તે જાતનો તે છે એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, તો તે માણસે "ખોટી વેપારની નીશાણી" વાપરી એમ સમજવું.

ખોટી મિલકત ની નીશાની વાપરવી.

૪૮૧. જો કોઈ માણસ કાંઈ જંગમ મિલકત કે માલ ઉપર, અથવા કાંઈ પેટી કે ઘર ઉપર, અથવા ગાંસડી ઉપર, અથવા જંગમ મિલકત કે માલ ભરેલાં બીજા કાંઈ બારદાન ઉપર, કાંઈ નીશાણી કરે, અથવા જે પર કાંઇ નીશાણી હોય એવી કાંઈ પેટી કે ઘર, અથવા ગાંસડી, કે બીજુ બારદાન વાપરે, એવા ઇરાદાથી કે તે નીશાણી કરેલો મિલકત અથવા માલ, અથવા તે નીશાણી કરેલી પેટી કે ઘરમાં, અથવા ગાંસડીમાં, અથવા બીજા બારદાનમાં રાખેલો કાંઈ મિલકત કે માલ જે સખસનો ન હોય, તે સખસનો છે એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો, તો તે માણસે "ખોટી મિલકતની નીશાણી" વાપરી એમ સમજવું.

કોઇ શખ્શને છેતરવા અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ ખોટી વેપારની અથવા મિલકતની નીશાનીવાપરવાની શિક્ષા.

૪૮૨. કોઈ શખ્સને છેતરવાના અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ કાંઈ ખોટી વેપારની નીશાણી અથવા કાંઈ ખોટી મિલકતની નીશાણી વાપરે, તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ બીજો માણસ કાંઈ વેપારની અથવા મિલકતની નીશાણી વાપરતો હોયતેવી નીશાણીનો અથવાનુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ખોટી બનાવવી.

૪૮૩. લોકને અથવા કોઇ શખ્સને હાની અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી જે માણસ બીજો કોઈ શખ્સ વાપરતો હોય એવી કાંઈ વેપારની અથવા મિલકતની નીશાણી જાણી બુઝીને ખોટી બનાવે, તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ સરકારી નોકર જે મિલકતની નીશાણી વાપરતો હોય, અથવા કાંઈ મિલકતના બનાવટ, જાત વગેરે બતાવવાસારૂ તે જેનિશાંની વાપરતો હોય તેવીનિશાણી ખોટી બનાવવી.

૪૮૪. કોઈ સરકારી નોકર જે વાપરતો હોય તેવી કાંઈ મિલકતની નીશાણી, અથવા આ મિલકત ફલાણા કારીગરે અથવા ફલાણી વખતે કે ઠેકાણે બનાવીછે અથવા ફલાણી જાતની છે, અથવા ફલાણી હાફીસમાંથી પાસ થઇ છે, અથવા કાંઈ માફીને લાયકછે. એવું બતાવવા સારૂ કોઇ સરકારી નોકર જે વાપરતો હોય તેવી કાંઈ નીશાણી જો કોઈ માણસ જાણીબુઝીને ખોટી બનાવે. અથવા એવી કાંઈ નીશાણી ખોટી બનાવેલી છે એમ જાણ્યા છતાં તેને ખરી દાખલ વાપરે એવા

ઇરાદાથી કે લોકને અથવા કોઈ શખ્સને હાનિ અથવા નુકશાન કરવું, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કોઈ છાપ, પતરૂ, અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગીમિલકતની અથવા વેપારનીનિશાણી ખોટી બનાવવાનું કોઈ બીજુ હથિયાર દગલબાજીથી બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું.

૪૮૫. કોઈ છાપ, પતરૂ, અથવા કોઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાની કરવા અથવા ખોટી બનાવવાનું કોઈ બીજુ હથિયાર, જો કોઈ માણસ બનાવે અથવા પોતાના કબજામાં રાખે, એવા ઇરાદાથી કે તેવી ખોટી નિશાની બનાવવાના કારણસર વાપરવું, અથવા કોઈ માણસ એવી કોઈ મિલકતની કે વેપારની નિશાની પોતાના કબજામાં રાખે, એવા ઇરાદાથી કે કાંઇ માલ અથવા વેપારની જણસ જે કારીગરે અથવા કારીગરોની દુકાને બનાવી ન હોય તેણે તે બનાવી છે એમ અથવા જે વખતે તે ઠેકાણે તે બનાવી ન હોય, તે વખતે અથવા તે ઠેકાણે તે બનાવી છે, એમ અથવા જે જાતની તે ના હોય તે જાતની તે છે એમ અથવા જે શખ્સનીતે ના હોય તે શખ્સની તે છે એમ બતાવવાના કારણસર તે નિશાણી વાપરવામાં આવે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ખોટી મિલકતની અથવા વેપારનીનિશાણી જેપર હોય એવો માલ જાણીબુઝીવેચવો.

૪૮૬. જે માલ ઉપર સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની, ખોટી નીશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય એવો કોઈ માલ અથવા કોઈ પેટી કે ઘર અથવા લપેટેલી વસ્તુ કે બારદાન ઉપર તેવી નિશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી હોય તે મધ્યે ભરેલો અથવા રાખેલો માલ, અગર કોઈ માણસ વેચે, અને તે માણસ એમ જાણતો હોય કે તે નિશાણી બનાવટની અથવા ખોટી કરેલી છે, અથવા તે નિશાણીથી જણાય છે તે કારીગરે અથવા તે વખતે અથવા તે ઠેકાણે નહી બનાવેલા માલ અથવા વેપારની જણસ ઉપર તે નિશાણી ચોહોડેલી અથવા પાડેલી છે અથવા તે નિશાણીથી જણાય છે તેવી જાતનો તે માલ નથી અને કોઈ શખ્સને છેતરવાનો અથવા નુકશાન કે હાનિ કરવાનો તે માણસનો ઇરાદો હોય, તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ ગાંસડી કે બારદાન મધ્યે માલ હોય તે ઉપર દગલબાજીથી કોઈ ખોટી નીશાણી કરવી.

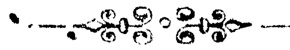
૪૮૭. કોઈ માલ ભરેલી ગાંસડી અથવા બારદાન ઉપર જો કોઈ માણસ દગલબાજીથી કોઈ ખોટી નિશાણી કરે, એવા ઇરાદાથી કે કોઈ સરકારી નોકર અથવા બીજા શખ્સના મનમાં એવો વિશ્વાસ ઉત્પન્ન કરવો કે તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધ્યે. જે માલ ન હોય તે તે મધ્યે છે અથવા તે મધ્યે જે માલ હોય તે તે મધ્યે નથી અથવા તે ગાંસડી અથવા બારદાન મધ્યેનો માલ ખરેખર જે જાતનો અથવા તરેહનો હોય તેથી જુદી જાતનો અથવા તરેહનો છે, તો તે માણસને ત્રણ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

તેવી કાંઈ ખોટી નિશાણીનો ઉપયોગ કરવાની શિક્ષા.

૪૮૮. કોઈ માણસ ઉપલી કલમમાં લખેલા ઇરાદાથી એવી કાંઈ નિશાણી ખોટી છે એમ જાણ્યા છતાં તે ખોટી નિશાણીનો દગલબાજીથી ઉપયોગ કરે તો તે માણસને ઉપલી કલમમાં લખ્યા મુજબ શિક્ષા કરવામાં આવશે.

નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ મિલકતની નિશાણી કાહાડી નાખવી.

૪૮૯. કોઈ માણસ કાંઈ મિલકતની નિશાણી કાઢી નાખે અથવા તેનો નાશ કરે, અથવા તેને ચેહેરી નાખે, એવા ઇરાદાથી અથવા એવો સંભવ જાણીને કે એમ કરવાથી પોતાથી કોઈ સખસને નુકશાન થાય તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૧૯ મો

નોકરી કરવાના કરારે તોડવાનો ગુન્હા બાબત.

તરી અથવા ખુસ્કીના રસ્તાના મુસાફરીની નોકરી કરવાનો કરાર તોડવો.

૪૯૦. કોઈ સખસને અથવા કાંઈ મીલકતને એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવા અથવા પોહોંચાડવામાં પોતાના અંગની નોકરી કરવાને, અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સખસને નોકર દાખલ કામ કરવાને અથવા તરી કે ખુસ્કીના રસ્તાની કોઈ મુસાફરીમાં કોઈ સખસને કે કાંઈ મિલકતને સંભાળવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાયો હોય, તે માંદગી અથવા પોતાની સાથે માઠી વરતણુંકના સબબ શિવાય, તે પ્રમાણે કરવામાં બુદ્ધિપુરવક કસુર કરે તો તે માણસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા એક સો રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ એક પાલખી ઉચકનારો ઝ ને એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં, રસ્તામાંથી અધવચ નાશી જાય, તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(બ) અ એક મજુર, ઝ નો સામાન એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં, તે સામાન ફેંકી દે, તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

(ક) અ એક બળદીઆઓનો માલીક, પોતાના બળદીઆ ઉપર ભરીને કાંઈ માલ એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઈ જવાને કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં, તેમ કરવામાં કાયદા વિરૂધ કસુર કરે, તો અ એ આ કલમમાં લખેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

(ડ) અ કાયદા વિરૂદ્ધ ઉપાયથી પોતાનો સામાન લઈ જવાની બ મજુર ને જરૂર પાડે, અને બ ચાલતાં ચાલતાં રસ્તામાં તે સામાન મુકીને નાશી જાય, તો એ ઠેકાણે બ

એ કાંઈ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું નહી, કેમકે તે સામાન લઈ જવાની કાયદા પ્રમાણે તેની ફરેજ નથી.

ખુલાસો.—આ ગુનાહમાં એવું કાંઈ જરૂર નથી કે જે સખસને સારૂ નોકરી કરવી છે તેનીજ સાથે કરાર થવો જોઇએ. જે સખસ તે નોકરી કરવાનોછે તે સખસે કાયદા પ્રમાણે કોઈ પણ-સખસની સાથે સાફ રીતે કે અરથાંત સમજાય એવી રીતે કરાર કીધો હોય તો બસ છે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક ડાક કંપનીની સાથે એક મહીના સુધી પોતાની ગાડી હાંકવાનો કરાર કરે, અને બ તે ડાક કંપનીની સાથે બુરકીએ કાંઈ મજલ પર પોતાને પોહોંચાડવાનો બંદોબસ્ત કરે, અને પેલી એક મહીનાની મુદત સુધી તે કંપની બ ને અ હાંકે એવી એક ગાડી આપે, અને અ રસ્તામાં અધવચ તે ગાડી બુદ્ધિપુરવક મુકીને જતો રહે, તો એ ઠેકાણે, અગર અ એ બ ની સાથે કરાર કરયો નથી તો પણ અ એ આ કલમ મુજબ ગુનોહ કરયો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ માણસ આજારી પડ્યો હોય કીંવા તેને સખત વાગ્યુ હોયતો તે સબબ આ કલમ પ્રમાણે માન્ય કરવા લાયક છે પણ કોઈ ચાકર શેઠની સાથે મુસાફરીમાં હોય તે વખતે માર્ગમાં વાઘ જોઈ નાસે કીંવા તોફાનથી વાહાણમાં બેસવાને ના કહે અગર જે ઠેકાણે કોલેરાનો રોગ હોય તે ઠેકાણે જવાને ના કહે તો તે આ કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાયછે. અકસ્માત બનેલી વાત, કપટ, ચુક યા વિશેષ શકતાઇ એ કારણથી ચાકરથી તેનો કરાર પુરો થઈ શકે નહિ તો તે વખતે આ કલમમાં જાણીબુજીને એવા જે શબ્દછે તે ઉપરથી તેનું સંરક્ષણ થવું યોગ્ય છે (મે. પૃ. ૩૩૧)

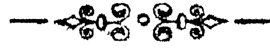
લાચાર સખસોની ખીદમતકરવા તથા તેઓની હાજતો પુરી પાડવાનો કરાર તોડવો.

૪૯૧. જે શખ્સ પોતાની નહાની ઉંમરના, અથવા ગાંડાપણાના અથવા કાંઈ રોગ કે શરીરની નબળાઈના સબબથી લાચાર અથવા પોતાની સલામતીનો બંદોબસ્ત રાખવાને; અથવા પોતાની હાજતો પુરી પાડવાને, અશકત હોય, તેની ખિદમત કરવાને અથવા તેની હાજતો પુરી પાડવાને જે માણસ કાયદેસર કરારથી બંધાએલો છતાં તેમ કરવામાં બુદ્ધિ પુરવક કસુર કરે, તેને ત્રણ મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા બસે રૂપીયા સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કોઈ દુર જગોપર ચાકરી કરવાનો કરાર કરયો હોય અને તે જગોપર શેઠને ખરચે ચાકરને લેઈ ગયા હોય, તેવો કરાર તોડવો.

૪૯૨. બ્રિટિસ ઈંડિયા માંહેની કોઈપણ જગોપર કોઈ બીજા સખસને વાસ્તે ત્રણ વરસ સુધીની કોઈપણ મુદત સુધી કારીગર, કામ કરનાર, અથવા મજુર દાખલ કામ કરવાને જે શખ્સ લખેલા કાયદેસર કરારથી બંધાએલો હોય, અને તે કરારની શરત મુજબ તેને તે જગોપર તે બીજા સખસને ખરચે લેઈ ગયા અથવા લેઈ જવાના હોય, તે શખ્સ પોતાનો કરાર કાયમ છે તે દરમિયાનમાં, બુદ્ધિપુરવક તે બીજા સખસની ચાકરી છોડી દે, અથવા કબુલ કરેલી ચાકરી વ્યાજબી અને યોગ્ય સબબ છતાં, વ્યાજબી સબબ વગર તે ચાકરી કરવાની ના કહે, તો તે સખસને એક મહીનાની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા તે ખરચથી બમણી રકમ સુધીના દંડની, અથવા

એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે; પણ જો તેનાં શેઠે તેની સાથે કાંઈ માઠી વર્તણુક કરી હોય, અથવા પોતેજ તે કરાર મુજબ અમલ કરવામાં ગફલત કરી હોય તો તે ચાકરને કાંઈ શિક્ષા કરવામાં આવશે નહી.

બાબ ૨૦ મો.

લગ્ન સંબંધી ગુન્હાઓ બાબત.

કાયદા મુજબ લગ્ન થવાનો કપટથી વિશ્વાસ બેસાડીને દંપતી ભાવે રહેવું.

૪૯૩. પોતાની સાથે કાયદા મુજબ જે સ્ત્રી પરણી નથી તે સ્ત્રીને કપટથી તે પુરૂષ એવો વિશ્વાસ બેસાડે કે હું એ પુરૂષની સાથે કાયદા મુજબ પરણી છું, અને એવો વિશ્વાસ છતાં તે સ્ત્રી તેની સાથે તેની વહુ હોય એવી રીતે રહે અથવા સંભોગ કરે, એમ તે પુરૂષ કરે તો તેને દશ વરસની મુદત સુધીની એમાંનાં ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

વર અથવા વહુની હયાતીમાં ફરીથી લગન કરવું.

૪૯૪. જેનો વર અથવા જેની વહુ હયાત હોય તે જો પરણે, અને તે એવી રીતે કે તે વર અથવા વહુની હયાતીમાં થયાના સબબથી તે લગ્ન થએલું રદ ગણાય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

અપવાદ—જે શખ્સનો વર અથવા વહુ હયાત છે, પણ જેનું તેની સાથે થએલું લગન કોઈ મુખ્તિયાર કોરટે રદ ઠરાવ્યું છે; તેને આ કલમ લાગુ પડતી નથી; અને જે શખ્સનું તે પાછળનું લગ્ન થતાં પહેલાં સાત વરસની મુદત સુધી નીરંતર તેનો વર અથવા વહુ બાહાર રહ્યો અથવા રહી હોય, અને તે દરમિયાનમાં તે શખ્સને તે વર અથવા વહુ હયાત છે એવી ખબર નહિ મળી હોય, અને તે શખ્સ પોતાના આગલા વર અથવા વહુની હયાતીમાં લગ્ન કરે, તેને પણ આ કલમ લાગુ પડતી નથી; પરંતુ જે એ શખ્સ પ્રમાણે પાછળનું લગ્ન કરે, તેણે જેની સાથે તે લગ્ન કરે, તેને તે લગ્ન થતાં પહેલાં સરવ બીના ખરેખરી પોતાના જાણ્યામાં હોય તેટલી જણાવવી જોઇએ.

ટીકા.—આ કલમ હિંદુ યા મુસલમાન ધણીયોને લાગુ નથી કેમકે તેમનામાં એક છતાં બીજી સ્ત્રી કરવાને હકછે. પરંતુ તે જાતની બઈરીઓને લાગુછે કેમકે તેમનાથી એક ધણી છતાં બીજો થઈ શકતો નથી.

ધણી હયાત છતાં આરોપી રૂપાંએ ફરી લગ્ન કર્યું તેથી તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખ્યું તેમાં તેણે એમ તકરાર કરી કે અમારી નાતના રીવાજ પ્રમાણે જીવતા ધણીએ લગ્ન કરી શકાયછે તેમાં ઠરાવ્યું કે એવો રીવાજ હોય તોપણ તે રદછે માટે તેના પર ગુનોહ રહી શકેછે (મુ. હા. વા. ૨ પા. ૧૧૭ સરકાર વિ૦ કરેસનગોજા અને બાઇરૂપાં)

જે મુકદમામાં જે વીધીથી કોઈ પણ પ્રકારે લગ્ન થતું નથી તેની વિધી કરવામાં આવી ને જે મુકદમામાં તેવી વીધીથીજ લગ્ન થાયછે એમ એક સખ્સ બીજાને ફસાવીને તેને વિશ્વાસ પાડેછે અથવા જે મુકદમામાં તે વીધીથી કંઈ બીજો દગલબાજીનો મતલબ પાર પાડવાનો ઇલાજ હોયછે એવા મુકદમાઓને પી. કો. કા. ૪૯૬ લાગુછે. આગળના લગ્નની વાતની બંને જણને માહીતીછે એવા મુકદમાને મજકુર કાયદાની કા. ૪૯૪એ યોગ્ય

રીતે લાગેછે. (મુ. હા. તા. ૨૪ જુલાઈ ૧૮૭૩ સરકાર વિરૂદ્ધ રામાસોના)

ધણીને રગતપીતનો રોગ હોવાથી ફરી લગ્ન કરવાની ધણીને નોટીશ આપી નાતની પરવાનગીથી ફરી લગ્ન કરે અને તેમ કરવાનો નાતનો રીવાજ હોય તોપણ તે આ રાજ્યની કોરટ મંજુર નહિ રાખે. અને તેમ કરનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહે (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૪૭ સરકાર વિરૂદ્ધ શંભુ રઘુ)

હિંદુ જાતની બઈરી મુશલમાનોધર્મ સ્વીકારે, તો તેટલા ઉપરથી તેનો તેના ધણી સાથે જે વિવાહ સંબંધછે તે નહિ જેવોછે એમ થતુ નથી. માટે તેનો ધણી જીવતો છે ત્યાંહાં સુધી તેને બીજા સાથે વિવાહ સંબંધ કરવાનો અધિકાર નથી. શબબ તેણે એકાદ મુસલમાન જાતના માણસ સાથે નિકા કીધો હોય તો તેણે પી. કો. કા. ૪૯૪ પ્રમાણે ગુનોહ કરયો એમ થાયછે. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા. ૩૩૦ મુબાઈ સરકાર વિરૂદ્ધ ગોસાવીની સ્ત્રી બાઈ ગંગા)

આરોપિતે પોતાની ભત્રીજીનુ લગ્ન કરયું તે વખતે તેણે તેના નામનું માત્ર લગ્ન કર્યું પણ છોકરી લગ્નની વખતે નહોતી શબબ તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે તોહોમત ન આવે (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૪ પા.૧૦ સરકાર વિરૂદ્ધ અબદુલ કરીમ)

લગ્ન બદલની લગ્ન ચીઠી પ્રસિદ્ધ કરવી એ કૃત્ય લગ્ન કરવાની તૈયારીનું કૃત્યછે અને તે કૃત્યથી પ્રસીદ્ધ કરનારાએ લગ્ન કરવાનો યત્ન કરવાનો ગુન્હો કરયો છે એમ થતુ નથી એટલા માટે કોઈ માણસની પેહેલી બઈરી જીવતા છતાં અમુક એક બીજી સ્ત્રી જોડે મારૂ લગ્ન થનાર છે એવી જાહેર ખબર પ્રશિદ્ધ કરેયા છતાં પહેલી બૈરી જીવતાં છતાં બીજુ લગ્ન કરવાનો તેણે યત્ન કરયો છે એવા ગુન્હાપરથી તેને શિક્ષા આપવામાં આવતી નથી (મ. હા. ઈ. લા. વા. ૧ પા. ૩૧૯ સરકાર વિ. પીટરશન.)

આજનીયા રજપુત ગુજર જાતીમાંના ખાનદેશમાં રેહેનાર એક માણસે પોતાની બઈરીને કાડી મુક્યા બદલની ફારકતી લખી આપી હતી. પુરાવાથી હાયકોરટે ઠરાવ્યું કે તે દસ્તાવેજ સાબિત થયો છે અને વ્યાજબી કારણ એટલે વ્યભીચારના કારણે પોતાની બૈરીને કાડી મુકવાનો એ નાતમાં અધિકાર છે; પરંતુ આ કામની ફારકતી વ્યભીચારના કારણે કાડી મુક્યા બાબત નથી માટે બૈરીએ ફરી લગ્ન કરયાથી તે આકલમ પ્રમાણે (૪૯૪) ગુનેગાર છે અને જે ગોરે લગ્ન કરાવ્યું તે કલમ ૪૯૪ અને કા. ૧૦૯ પ્રમાણે મદદગારનો ગુનેગાર છે. અને શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ લગ્નની વખતે હાજર રહેવા વિશે કોઈએ સંમતી આપી કીંવા તે સંમતી પ્રમાણે તે વખતે હાજર થયો કીંવા લગ્નને વાસ્તે કોઈએ પોતાના ઘરમાં જગ્યા આપી તો તેટલા ઉપરથી તેવા લગ્નમાં મદદગારી કરયાનો તે ગુન્હેગાર થતો નથી (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૬ પા. ૧૨૯ સરકાર વિ. ઉમીદુલા વિગરે.)

તેજ ગુનોહ,પણ જે સખશનીસાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેનાથીઆગળનાં લગ્નની વાત છુપાવીને કરેલો.

૪૯૫. જેની સાથે પાછળનું લગ્ન કરવામાં આવે તેનાથી આગલા લગ્નની વાત છુપાવીને જે શખ્સ ઉપલી કલમમાં લખેલો ગુનોહ કરે, તેને દશ વરસની મુદત સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

કાયદા મુજબ લગ્ન થતા દગલબાજીના ઇરાદાથી થવા દીધેલો લગ્ન વીધી.

૪૯૬. જે માણસ બદદાનતથી અથવા દગલબાજીના ઇરાદાથી પોતાનો લગ્ન વીધી થવા દે, એવું જાણીને કે તેમ થવાથી કાયદામુજબ મારૂ લગ્ન થતુ નથી; તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે.

ટીકા.—આ કાયદાની કલમ ૪૯૪ નિચે ટીકામાં આપેલા ફેસલા મધે મું. હા. નો તા. ૨૪ જુલાઇ ૧૮૮૩ નો ફેસલો સરકાર વિરૂધ રામાસોનાનો છે તે જુઓ.

છીનાળુ. | ૪૯૭. આ સખ્શ બીજા પુરૂષની સ્ત્રી છે, એવું જે જાણે છે અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ છે, તે માણસ તે સખ્શની સાથે પેલા બીજા પુરૂષની રજામંદી શિવાય, અથવા તે બીજા પુરૂશે જાણ્યું અજાણ્યું ન કરતાં સંભોગ કરે, અને તે સંભોગ બળાત્કાર સંભોગનો ગુનોહ ન થતો હોય, તો તે માણસે છીનાળાનો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું, અને તેને પાંચ વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે. એવી બાબતમાં તે સ્ત્રીને મદદગારીની માફક શિક્ષા કરવામાં આવશે નહિ.

ટીકા—આ કલમ પ્રમાણે રાખેલા તોહોમતમાં ઠરાવ્યું કે જે સ્ત્રી સાથે કેદીએ છીનાળુ કર્યું છે તે સ્ત્રી બદલ દીવાની કોર્ટથી હુકમનામું કરાવા પેશ તેના ધણીએ મેળવેલા છે તો પછી એ સ્ત્રી ફરી લગ્ન કરવાને સ્વતંત્ર નહી હતી એમ મનાય નહી માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ન ઠરાવ્યું (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૭ સરકાર વિરૂધ મનોહર રાયજી.)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમત બદલ સેશન કોરટમાં કામ ચાલતાં તે સ્ત્રીના ધણીની જુબાની લેતાં આ કામ આગળ ચલાવવાની મારી ખુશી નથી એમ કહ્યું તેથી સેશનજડજે તોહોમતવાળાને છોડી દીધા તેમાં ઠરાવ્યુ કે કમીટ થયા પછી પણ ફરિયાદી પોતે મુકેલુ તોહોમત દુર કરી શકે છે. મુ. હા. વા. ૫ પા. ૨૭ સરકાર વિ. રામલો જેરીઓ)

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમતમાં લગ્ન બદલનો જે પુરાવો થયો તે જાર કર્મનો અપરાધ ઠરાવવા બસ નથી જારકર્મના ગુન્હામાં મુખ્ય મુળ તત્વ લગ્ન છે એટલા માટે પુરાવાના આક્ટની કલમ ૫૦ પ્રમાણે લગ્નની સાબિતી બરોબર રીતે થવી જોઇએ. અને તેવી સાબિતી થઇ ન હોય તો જારકર્મનો ગુન્હો સાબિત કરાય નહી. (કા. હા. ઇ. લા. વા. ૫ પા. ૫૯૬ સરકાર વિ. પીતાંબરસિંગ)

આ કલમ પ્રમાણે સેશનમાં તોહોમત સાબિત થયા પછી ધણી ધણીયાણી એકત્ર રેહેવા લાગ્યાં તેથી અપીલમાં હાઇકોરટમાં એ ગુન્હો માંડીવાળવાની પરવાનગી ધણીએ માગી તેમાં ઠરાવ્યું કે કામની આવી વખતે તેવી પરવાનગી અપાય નહી (અ. હા. ઇ. લા. વા. ૨ પા. ૩૩૯ સરકાર વિ. થામસન.)

ધણીએ સ્ત્રીને જારકર્મ કરાવતાં નજરે જોયાથી તેણે સ્ત્રીને મારીનાખ્યાથી ધણીને શિક્ષા થઇ હોય તો પણ ધણી જારકર્મ કરનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત મુકી શકેછે. કા. હા. તા. ૧૫ ડાશેમ્બર ૧૮૭૩ સરકાર વિ. માધર ચંદર.)

આ કલમનો હેતુ એ છેકે સ્ત્રીનું સંરક્ષણ ધણીએ કરવું. માટે સ્ત્રીએ કરેલા જારકર્મને ધણીએ સમ્મતી આપી કીવા આંખઆડા કાન કરી તેણે તેના પતિવૃતાપણાપરનો પોતાનો હક છોડ્યો તો પછી તેવી વખતે છીનાળુ કરનારપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી પછી જે માણસપર તોહોમત હોય તેના કરતાં વાહિત માણસને જારકર્મ કરવાની સમ્મતી આપી હોય તો એ પણ (મે. પ્ર. ૩૪૧)

ધણીએ છીનાળુ કરનારને શીક્ષા કરાવ્યા પછી તેજ માણસે ફરી જારકર્મ કર્યું તો તે બાબત તેને ફરી શિક્ષા થાય નહી પણ જો ધણીએ સ્ત્રીને ક્ષમા આપી હોય અને પછી જારકર્મ કરે તો તે ગુનેહગાર થાય. (મે. પ્ર. ૩૪૨.)

સાપ્રાધ ઇરાદાથી કોઇ પરણેલી સ્ત્રીને કામ- | ૪૯૮. જે સ્ત્રી કોઇ બીજા પુરૂષની સ્ત્રી છે, અને તેની સ્ત્રી છે એવું જે માણસ જાણે છે, અથવા એવું માનવાનું જેને કારણ છે તે

બાઈ જતી લઈ જવી, અથવા રોકી રાખવી. | અગર તે સ્ત્રીને તે પુરૂશ પાસેથી, અથવા તે પુરૂશની વતી જે સખસના હવાલામાં તે સ્ત્રી હોય તે સખસ પાસેથી લઈ જાય, અથવા ફોસલાવીને લઈ જાય, એવા ઇરાદાથી કે તે સ્ત્રી કોઇ સખસની સાથે જારકરમ કરે અથવા એવી કોઇ સ્ત્રીને તે ઇરાદાથી સંતાડી અથવા રોકી રાખે, તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—બહારને ફોસલાવી લઈ ગયાનો ગુનોહ જે પી. કો. કા. ૪૯૮ મુજબ શિક્ષા લાયક છે તે ગુનાહની ફરિયાદ ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૧૪૦ મુજબ કાહાડી નાખવામાં આવી નથી તેથી કરીને ચોરીના ગુનાહની ફરીયાદ કાહાડી નાખ્યાથી ફોસલાવી લઈ ગયાના ગુનાહનો ફરિ તજવીજ કરવાને બાધ આવતો નથી. (મુ. હા. કો. ર. વા. ૫ પાને. ૪૦૫ સરકાર વિરૂધ સોડાપા.)

આરોપિ, એ મારી બહારીને ફોસલાવી ગયો અને તેણે મારી ચોરી કરી એવી ફરિયાદ પોલીસને થયા છતાં પોલીસે ફક્ત ચોરીની ફરીયાદનું કામ ચલાવી તે ગુનોહ થયેલો માલમ ન પડ્યાથી માજીસ્ત્રેટ તરફ ગુનોહ કમી કરવા લખી મોકલ્યાથી તે કમી કર્યો તેમાં ઠરાવ્યું કે બહારીને ફોસલાવી ગયા બદલ કો. ૪૯૮ પ્રમાણેના ગુનાહના સબંધે તે ફરિયાદ કાઢી નાખ્યાનું કામની હકીકતથી જણાતું નથી તો તે ગુનાહની ચોકસી કરી કામ ચલાવવા માટે ફરિયાદ કરવાને સદરહુ વાતથી પ્રતિબંધ નથી (મુ. હા. કો. ર. વા. ૫ પાને. ૪૦૫ સરકાર વિરૂધ. સીધાપા.)

પંજાબમાંની એક કોરટમાં આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ થયેલી તે ફરિયાદ સાંભળવાનો તે કોરટને પુર્ણ અખિત્યાર હતો તે પ્રમાણે તે સાંભળી આરોપીને કા. ૨૧૫ (ક્રી કોડની) પ્રમાણે છોડી દીધા પછી એમ માલમ પડ્યું કે આરોપી તે સ્ત્રીને લઈ વાયવ્યપ્રાંતના એક જીલ્લામાં રહ્યો હતો તેથી તે જીલ્લામાં ફરી ફરિયાદ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપીને અગાઉ છોડીદીધાથી તેનાપર તેજ અપરાધ બદલ ફરી કામ ચલાવવાનો પ્રતિબંધ નથી તો પણ ફરી કામ ચલાવવું તે પંજાબમાંની કોરટેજ ચલાવવું અને તેણે તે સ્ત્રીને ફોસલાવી લીધી એ વાત સાબિત થતા સુધી તેણે તેને પોતાના પાસે રાખી એવા ગુનાહ બદલ આ કલમના આખર ભાગ પ્રમાણે તેનાપર તોહોમત ઠરાવાતુ નથી (અલ્હા. હા. કો. ર. વા. ૩ પાને. ૨૫૨ સરકાર વિરૂધ. ટીકાસીંગ.)

કોઈ સ્ત્રીએ પોતે લઇજવાને કહ્યું હોય અને આરોપી તેમ કરવાને ના પાડતો હોય પણ અંતે લઈ જાયતો તે લઈજનાર આ કલમ પ્રમાણે ગુનેહગાર છે કેમકે સ્ત્રીના રજામંદી આ કલમ પ્રમાણે અવસ્યનો નથી (મ. હા. વા. ૨ પાને. ૩૧.)

જે વખતે સ્ત્રીને લઈ ગયો તે વખતે તે પોતાના ધણીના કોંવા તેની વતી કોઈ બીજા માણસના સ્વાધીનમાં હોવી જોઇયે પછી તે માણસ અને તે સ્ત્રી એકજ ઘરમાં રેહેતાં હોય કે નહી તો પણ હરકત નથી (મ. હા. વા. ૪ પાને. ૨૦.)

બાબ ૨૧ મો.

આબરૂ લેવા બાબત.

આબરૂ લેવી. | ૪૯૯. જે માણસ બોલેલા અથવા વાંચવાને ઇરાદો રાખેલા શબ્દોથી અથવા કાંઈ ચિન્હો કે આકારોથી, કોઈ સખસની બાબત કાંઈ આરોપ મુકે અથવા પ્રગટ કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે આરોપથી તે સખસની આબરૂને હાનિ પોહોંચા-

ડવી, અથવા હાનિ પોહોંચશે, એવું જાણીને અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં, તો તેણે તે શખ્સની આબરૂ લીધી એમ સમજવું; પણ નીચેના અપવાદો મધ્યેની બાબતોમાં એમ સમજવું નહી.

ખુલાસો ૧ લો—કોઈ મુએલા સખ્સની ઉપર કાંઇ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી થઇ શકે, જો તે આરોપ એવો હોય કે તેથી તે સખ્સ જીવતો હોય તો તેની આબરૂને હાનિ પોહોંચે તથા, એવા ઇરાદાથી તે આરોપ મુકયો હોય કે તેથી તે સખ્સના કુટુંબને અથવા પાસેના બીજા સગાઓને માઠું લાગે.

ખુલાસો ૨ જો—કોઈ કંપની અથવા મંડળી અથવા મનુષ્ય સમુદાય વિશે કાંઈ આરોપ મુકવો, એ આબરૂ લેવી થઇ શકે.

ખુલાસો ૩ જો—વઇકલ્પિક રીતે, અથવા વ્યાજોક્તિની રીતે, મુકેલો આરોપ આબરૂ લેવી થઇ શકે.

ખુલાસો ૪ થો—જે આરોપ, પોતેજ અથવા દ્વારાંતરે, બીજાઓની નજરમાં જે સખ્સની નીતી અથવા બુધિવિશે હલકો વિચાર ઉત્પન્ન ન કરે અથવા જે સખ્સનું પોતાના જાતી અથવા ધંધા સંબંધી માન ઓછું ન કરે, અથવા જે સખ્સની શાખ ઓછી ન કરે, અથવા જે સખ્સનું શરીર કંટાળો ઉપજાવે એવી હાલતમાં અથવા જે હાલત ઘણા માણસોના વિચાર પ્રમાણે શરમ ભરેલી ગણાય છે તેવી હાલતમાં છે એવું માનવાનું કારણ ન થઇ પડે, તે આરોપથી તે સખ્સની આબરૂને હાની પોહોંચી એમ સમજવું નહી.

દૃષ્ટાંત.

(અ) "ઝ ભલો માણસ છે; તેણે કદી બનું ઘડિયાળ ચોરયું નથી," એ પ્રમાણે અ બોલે, એવા ઇરાદાથી કે ઝ એ બ નું ઘડિયાળ ચોરયું એમ માનવામાં આવે, તો એ આબરૂ લેવી છે; પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય તો નહિ.

(બ) બ નું ઘડિયાળ કોણે ચોરયું ? એવો સ્વાલ અ ને પૂછતાં અ ઝ ની તરફ આંગળી કરે, એવા ઇરાદાથી કે બ નું ઘડિયાળ ઝ એ ચોરયુ એમ માનવામાં આવે, તો એ આબરૂ લેવી છે; પણ જો એકાદ અપવાદમાં દાખલ થાય, તો નહિ.

(ક) બ નું ઘડિયાળ લઇને ઝ નાશી જતો હોય એવું અ એક ચિત્ર પાડે, એવા ઇરાદાથી કે બ નું ઘડિયાળ ઝ એ ચોરયું એમ માનવામાં આવે, તો એ આબરૂ લેવી છે, પણ જો એકાદ અપવાદમાં એ દાખલ થાય, તો નહી.

લોક કલ્યાણર્થે જે સાચો આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો જરૂર હોય તે.

પેહેલો અપવાદ—જે કાંઈ સાચી વાતનો આરોપ કોઈ શખ્સની ઉપર મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો, લોક કલ્યાણારથે જરૂર હોય તે આરોપ મુકવો અથવા પ્રગટ કરવો એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહિ તેમ કરવું લોકકલ્યાણારથે જરૂર છે કે નહી એ હકીકતની બાબત છે.

સરકારી નોકરોની સરકારી અમલ સંબંધી ચાલ.

બીજો અપવાદ—પોતાનો સરકારી અમલ ચલાવવા સંબંધીની કોઈ સરકારી નોકરની ચાલ બાબત, અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજર આવતી તેની આબરૂ બાબત, શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઇ પણ અભિપ્રાય આપવો એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું.

કાંઇ સારવજનિક વિષય સંબંધી કોઇ પણ સખસની ચાલ.

ત્રીજો અપવાદ—કાંઇ સારવજનિક વિષય સંબંધી કોઈ પણ શખ્સની ચાલ બાબત અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજરે આવતી તેની આબરૂ બાબત સુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઇ પણ અભીપ્રાય આપવો, એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહિ.

દ્રષ્ટાંત.

કાંઇ સારવજનિક વિષય સંબંધી સરકારને અરજી કરવામાં, અથવા કાંઇ સારવજનિક વિષય સંબંધી એક મંડળીમાં મેળવવાની દરખાસ્ત ઉપર સહી કરવામાં, અથવા તે મંડળીમાં જવા અથવા તે મંડળીના પ્રમુખ થવામાં, અથવા લોકનો આશ્રય માગનારી કાંઇ સભા ઉભી કરવામાં અથવા તેમાં સામિલ થવામાં, અથવા જે જગાનું કામ સારી રીતે ચલાવવામાં લોકને ફાયદો હોય એવી કોઇ જગાને માટે કોઇ ઉમેદવારની તરફ સંમત માગવા અથવા આપવામાં, ઝ ની ચાલ સંબંધી સુદ્ધબુદ્ધિથી અ ગમે તે અભિપ્રાય આપે, તો તે આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ઇનસાફની કોરટ માંના મુકદમાઓની હકીકત છાપવી.

ચોથો અપવાદ—કોઈ ઇનસાફની કોરટમાંના મુકદમાનો, અથવા તેવા કોઇ મુકદમાના નિવેડાનો, મતલબ બરાબર હોય એવા ખરેખરો હેવાલ જાહેર કરવો, એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ખુલાસો—કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં ચોકશી થતાં પેહેલાં ખુલ્લી કોરટમાં કાંઇ સુલેહનો અમલદાર અથવા બીજો અમલદાર કાંઇ તજવીજ કરતો હોય, તે ઉપલી કલમના અરથ પ્રમાણેની કોરટ છે એમ સમજવું.

કોઇ ઇનસાફની કોરટ મધે ફેંસલ થએલા મુકદમાની કૈફીયત અથવા તે માંહેલા સાહેદો તથા બીજા સંબંધરાખનારાઓનીચાલ.

પાંચમો અપવાદ—કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં જે દિવાની કે ફોજદારી મુકદમાનો ફેંસલો થઇ ચુક્યો હોય તે મુકદમાની કૈફીયત બાબત અથવા એવા કોઇ મુકદમામાં પક્ષકાર, શાહેદ અથવા મુખત્યાર દાખલ કોઈ પણ શખ્સની ચાલ બાબત, અથવા તે ચાલ ઉપરથીજ નજરે આવતી તે શખ્સની આબરૂ બાબત, સુધબુધિથી ગમે તે અભિપ્રાય આપવો, એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) "પેલા મુકદમામાં ઝ એ આપેલી શાહેદી એવી ઉલટી છે કે મને એમ લાગે છે કે તે મુરખ અથવા અ પ્રમાણીક હોવો જોઇએ" એ પ્રમાણે જો અ શુધબુધિથી કેહે, તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે; કેમકે જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે શાહેદ દાખલ ઝ ની ચાલ ઉપરથીજ નજરે આવતી ઝ ની આબરૂ બાબત છે.

(બ) પણ જો તે એ પ્રમાણે કેહે કે, "તે મુકદમામાં ઝ એ જે કહ્યું તે હું ખરૂ માનતો નથી, કેમકે હું જાણુછું કે એ અ પ્રમાણીક માણસ છે," તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થતો નથી. કેમકે ઝ ની આબરૂ બાબત જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે શાહેદ દાખલ ઝ ની ચાલ ઉપરથી આધાર રાખતો અભિપ્રાય નથી.

પ્રસિદ્ધકરતાના ગુણ દોષ

છઠો અપવાદ—જે કૃતિ તેનું કરતાએ લોકના વિચાર પર રજુ કરી છે એવી કોઈ કૃતિ ગુણ દોષ વિશે અથવા તે કૃતિમાંજ નજરે આવતી તેના કરતાની આબરૂ વિશે, શુધબુધિથી કાંઈ પણ અભિપ્રાય આપવો એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહી.

ખુલાસો—કાંઈ કૃતિ લોકોના વિચાર પર સ્પષ્ટ રીતે રજુ થાય, અથવા તેના કરતાના કામો ઉપરથી તે લોકોના વિચારપર રજુ કરી એવું અનુમાન થઈ શકે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) જે શખ્સ કાંઈ પુસ્તક પ્રગટ કરે છે, તે તે પુસ્તક લોકના વિચારપર રજુ કરે છે.

(બ) જે શખ્સ જાહેર રીતે કાંઈ ભાષણ કરેછે, તે તે ભાષણ લોકના વિચારપર રજુ કરેછે.

(ક) જે નાટકવાળો અથવા ગાનારો લોકની આગળ નાટકમાં વેશ લઈને આવે; તે પોતાની નાટકની અથવા ગાયનની કૃતિ લોકના વિચારપર રજુ કરે છે.

(ડ) ઝ એ એક પુસ્તક પ્રગટ કરેલું છે, તે વિશે અ એમ કહે કે, "ઝ નું પુસ્તક બેવકુફી ભરેલું છે, માટે ઝ મંદબુદ્ધિ હોવો જોઇએ ઝ નું પુસ્તક બીભસ્ત છે, માટે ઝ નઠારા મનનો માણસ હોવો જોઇએ" હવે જો એ પ્રમાણે અ શુદ્ધબુદ્ધિથી કહેતો હોય, તો તે આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે, કેમકે ઝ બાબત જે અભિપ્રાય તે આપે છે, તે ફક્ત ઝ ના પુસ્તકમાંજ નજરે આવતી ઝ ની આબરૂ બાબત છે.

(ઇ) પણ જો તે એમ કહે કે "ઝ નું પુસ્તક બેવકુફી ભરેલું તથા બીભસ્ત છે એ જોઇને મને કાંઈ આશ્ચર્ય લાગતું નથી, કેમકે તે જાતેજ મંદબુદ્ધિ તથા સોદોછે," તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થતો નથી કેમકે ઝ ની આબરૂ બાબત જે અભિપ્રાય તે આપે છે તે ઝ ના પુસ્તક ઉપર આધાર રાખતો અભિપ્રાય નથી.

જે સખ્સનો બીજા સખ્સની ઉપર કાયદા પ્રમાણે અખતિયાર છે તેણે સુધબુધીથી તે બીજા સખ્સને દીધેલો ઠપકો.

સાતમો અપવાદ.—જે શખ્સને કોઈ બીજા શખ્સની ઉપર કાયદાએ આપેલો કાંઈ અખતિયાર હોય, અથવા તે બીજા સખ્સની સાથે કરેલાં કાંઈ કાયદેસર કરારમાંથી નિકળતો અખતીયાર હોય, તે શખ્સ, જે બાબતોને તે કાયદેસર અખતિયાર લાગે છે તે બાબતોમાં તે બીજા સખ્સની ચાલ સંબંધી શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ ઠપકો દે, તો તે આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહીં.

દૃષ્ટાંત.

જે જડજ કોઈ સાહેદની અથવા કોરટના કોઈ અમલદારની ચાલ સંબંધી શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; કોઈ ખાતાનો ઉપરી પોતાના હુકમ તળેના માણસોને શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; માં અથવા બાપ પોતાના છોકરાને બીજા છોકરાઓના દેખતાં શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; કોઈ મેહેતાજી જેના અખતિયારમાં અથવા બાપથી મળેલો છે તે કોઈ નિશાળીયાને બીજા નિશાળીઆઓના દેખતાં શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; નોકરીમાં આળસ કરેવા સારૂ કોઈ શેઠ પોતાના ચાકરને શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; કોઈ સરાફ પોતાની પેહેડીના કોલીદારને તે કોલીદારની કોલીદારી બાબતની કાંઈ ચાલને વાસ્તે શુદ્ધબુદ્ધિથી ઠપકો દે તે; એ સઘળા આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

કાયદા પ્રમાણે અખતિયાર પામેલા સખસની આગળ શુધબુધાંથી મુકેલું તોહોમત.

આઠમો અપવાદ—કોઈ પણ સખસની ઉપર; તોહોમતની બાબતમાં તે શખ્સની ઉપર જે સખસોનો કાયદા પ્રમાણે અખતિયાર હોય તે શખ્સોમાંના કોઈ પણ સખસની આગળ શુદ્ધબુદ્ધિથી, કાંઈ તોહોમત મુકવું. એ આબરૂ લેવી છે એમ સમજવું નહિ.

દૃષ્ટાંત.

જો અ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની આગળ ઝ ની ઉપર શુદ્ધબુદ્ધિથી કાંઈ તોહોમત મુકે, જો અ કોઈ ઝ ચાકરની ચાલ બાબત ઝ ના શેઠની આગળ શુદ્ધબુદ્ધિથી ફરિયાદ કરે, જો અ કોઈ ઝ છોકરાની ચાલ બાબત ઝ ના બાપની આગળ શુદ્ધબુદ્ધિથી ફરિયાદ કરે, તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

કોઈ શખ્સે પોતાનો લાભ જાળવવાને શુદ્ધબુદ્ધીથી મુકેલો આરોપ.

નવમો અપવાદ—બીજાની આબરૂપર કાંઈ આરોપ મુકવો એ આબરૂ લેવી ન ગણાય, પણ જ્યારે કે તે આરોપ મુકનાર શખ્સ પોતાનો, અથવા કોઈ બીજા શખ્સનો, લાભ જાળવવાને, અથવા લોક કલ્યાણ અરથે, શુદ્ધબુદ્ધિથી તે આરોપ મુકતો હોય તો.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ એક દુકાનદાર પોતાના ગુમાસ્તા બ ને એ પ્રમાણે કહે કે ઝ રોકડા નાણા તને ન આપે તો તેને કાંઈ માલ તું વેચીશમાં, કેમકે તેના પ્રમાણિકપણા વિશે મારો વિચાર સારો નથી," હવે જો, પોતાનો લાભ જાળવવા સારૂ, શુદ્ધબુદ્ધિથી અ એ ઝ ની ઉપર આ આરોપ મુક્યો હોય, તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

(બ) અ એક માજીસ્ટ્રેટ પોતાના ઉપરી અમલદારને રિપોર્ટ કરવામાં ઝ ના આબરૂ બાબત કાંઈ આરોપ મુકે હવે શુદ્ધબુદ્ધિથી લોક કલાણાર્થે તે આરોપ મુક્યો હોય, તો અ આ અપવાદમાં દાખલ થાય છે.

સુચના જે સખસને આપી હોય તે સખસનો ફાયદો થાય એવા ઇરાદાથી અથવા લોક કલ્યાણાર્થે આપી હોય તો.

દશમો અપવાદ—ફલાણાથી હોશિયાર રેહેજે એવી સુચના શુદ્ધબુદ્ધિથી કોઈ સખસને આપવી, એ આબરૂ લેવી ગણાય નહી. પણ જ્યારે કે જે સખસને તે સુચના આપી હોય તે શખ્સનો, અથવા જે સખસની સાથે તેનો સંબંધ હોય એવા કોઈ શખ્સનો ફાયદો, થાય એવા ઇરાદાથી અથવા લોક કલ્યાણના ઇરાદાથી તે સુચના કરી હોય તો.

ટીકા.— મરનાર માણસની આબરૂને નુકશાન થવા જોગ મજકુરનો ઉપયોગ કર્યો તો તે બદલ એટલુંજ બતાવવું બસ નથી કે મરનાર જીવતો હોત તો ફરિયાદ કરત. પણ એમ શાબિત કરવું જોઇયે કે મરનારના વારશોની બે અદબી કરવાને ઇરાદે મજકુર બોલવામાં કે લખવામાં આવ્યો છે. (મે. પ્ર. ૩૪૪)

અંગરેજી કાયદા પ્રમાણે જે કૃત્યથી શુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ હોય તેવું કૃત્ય કર્યાથી આબરૂને નુકશાની કરવાનો ગુન્હો બને છે; પણ આ બાબતમાં આવ્યું તે નુકશાની કરવાનોજ ગુન્હો કહે છે તે એકાદપર બદો મુક્યાથી તેને નુકશાન થયું હોય તોજ માત્ર ગુનહો થાય છે (મે. પ્ર. ૩૪૫)

આરોપ આણવો તે બીજાને હાની કરવાના ઈરાદે અથવા હાની થાય એવું માહીત છતાં આણવો જોઈયે. જે શબ્દ પ્રત્યક્ષ આબરૂ લેવા.શરખા હોય તે વીશે પુરાવો લેવાનું કારણ નથી (મે. પ્ર. ૩૪૮)

શાર્વજનીક કામ સંબંધે કરેલા કૃત્ય વિશે કોઈ માણસ કાંઈ ભાષણ કરે તો આ કાયદા ઉપરથી તેમ કરવાને તેને છુટછે (મે. પ્ર. ૩૪૯)

બારીસ્ટર કોઈપણ કજીયો ચલાવતો હોય તે વખતે તેને જોઈયે તેવી રીતે બોલવાની છુટછે. તેમજ અટર્ની બારીસ્ટરનું કામ ચલાવે ત્યારે તથા જીલ્લાની હાઈ કોર્ટમાં વકીલ કામ ચલાવે તેને પણ તેવી છુટછે. (મે. પ્ર. ૩૫૪. ૩૫૫)

સરકારી હોદ્દેદાર માણશનું જે કૃત્ય તેને પોતાને લાગુ નથી અને સર્વ લોકને લાગુ છે એવા તેના કૃત્યપર ટીકા કરવાને જાહેર વર્તમાન પત્ર વાળાને અધિકાર છે. અને તેમ કરવાનો તેને હક પણ છે. તેથી જો એકાદ તેવું વર્તમાન લખનારો એકાદ હોદ્દેદાર માણસે હોદ્દાની રીતે કરેલા કૃત્ય માટે લોકીકહીત હોય અને તે પરની ટીકા પ્રમાણીક હોય અને લખેલી વાત લખ્યા પ્રમાણે છે એમ તે ઈમાનથી માનતો હોય તો તેવું લખનાર પર ફરીયાદ ન ચાલે (મુ. હા. તા. ૩૦ જાનેવારી ૧૮૬૬)

આરોપિત વિગરે એ એક ગામના બ્રાહ્મણજ્ઞાતીના લોકપર એક પત્ર મોકલ્યો એવું લખીને કે ત્રીંબકહરી જોશી નામના એક માણશે નિચ જાતની એક બૈરી સાથે બદાચાર કર્યો. તે ઉપરથી એક નાગી નામની સ્ત્રીએ પત્ર લખનાર પર આબરૂની ફરીયાદ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આરોપીતે લખેલા પત્રમાં સ્ત્રીનું નામ નથી લખ્યુ તેથી તેની આબરૂ લીધી એમ ઠરતું નથી તેની સાથે ધર્મ સંબંધી આ જ્ઞાતીના ધર્મ સંબંધે ખુલાસો મેળવવાના ઈરાદે લખેલો પત્ર પ્રમાણીક પણાએ અને નિષ્કપટે લખ્યો હોય તો તે લખનારને પી. કો. કા. ૪૯૯ ના અપવાદ ૮ અને ૧૦ નો લાભ મળેછે (મુ. હા. વા. ૮ પા. ૧૬૮ સરકાર વિરૂધ કાશીનાથ બચાજી વિગરે)

આબરૂ લેવાનો ગુનોહ કરવા બદલ જે માણસપર આરોપ મુક્યો છે તેને પોતે બીજાની આબરૂ લેવા જોગ જે મજકુર છાપ્યા છે તે મજકુરમાંનો જુદો જુદો દોષ એકાદ દીવાની દાવામાં જેમ પ્રતિવાદી પાસેથી સાબિતી કરી લે છે તેમ સાબિત કરવાને જરૂજે કહ્યા છતાં તે કાયદા સંબંધી ચુક થતી નથી. આબરૂ લેવા જોગ મજકુરમાં જે વાત લખેલી છે તે વાતનું ખરાપણાના મુદા ઉપર કીંવા આરોપિતના પ્રમાણીકપણાના મુદા ઉપર કનિષ્ટ અપીલ કોરટે જે ઠરાવ કર્યો હોય તે ઠરાવમાં હાઈકોરટને પોતાની તપાસણીના કોરટ છે એ રીતે હાથ ઘાલવાનો અધિકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૯ પાને. ૪૫૨ સરકારવિરૂધ કીકાભાઈ પરભુદાસ.)

આ કલમની રકમ ૨ અને ૯ નો લાભ એ અપવાદ ઇમાનથી અને લોકહીત વાસ્તે પ્રગટ કરેલા અભિપ્રાયને લાગુ છે કોઈ શખસપર ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાનો હુકમ થયો હોય પણ તે પાછો ખેંચી લેવામાં આવ્યો હોય તે છતાં ફોજદારીમાં કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપી હતી માટે તેની ચાલ ચલણ વિશે તપાસ કરવો જોઈએ એવો અભિપ્રાય પ્રગટ કરવો તે ઇમાને પ્રગટ કર્યા કહેવાય નહી માટે તેનાપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત આવી શકે છે (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૪ પાને ૨૯૮ સરકાર વિરૂધ બી. કાંકડે.)

ડાકાઈટીના ગુનાહની તપાસ કરવામાં ઈન્સ્પેકટર રીપોર્ટમાં એમ લખે કે "ખાનગી તપાસથી જણાય છે કે વાણીયાની ઇમારતમાંની સ્ત્રીઓમાંની ઘણીખરી અમુક માણસ સાથે એક બે દિવસ રહેલીછે" તો એમ લખનારે સ્ત્રીઓની આબરૂ લેવાનો ગુનોહ કર્યો એમ કહેવાય (બેં. લા. વા. ૬ પા. ૪૨)

આબરૂ લેવાના કેસમાં આબરૂ જાય એવી મતલબનો મુદ્દાનો કાગળ ટપાલ રસ્તે અમુક ઠેકાણે મોકલ્યો એમ શાબિત થાય તો એ પ્રાંતમાં તે કાગળ પ્રસિદ્ધ થયો એમ ગણવું (કા. હા. વી. રી. વા. ૫ પા. ૪૪)

આબરૂની બાબતમાં નિચ જાત કે ઉચ્ચ જાતનો તફાવત નથી એટલે જો કોઈ નિચ જાતિના માણસપર ચોરીનું ખોટું તોહોમત મુકવામાં આવે તો તે માણસ પણ આબરૂની ફરિયાદ કરી શકે (કા. હા. વી. રી. વા. ૨ પા. ૩૬)

એક ડાકટરે એવી એક જાહેરખબર કાડી કે "હું ઉતમ પ્રકારનું કામ કરૂછુ માટે મારી ઇસ્પીતાલને લોકોએ મદદ કરવી." એ જાહેરખબરના સંબંધમાં એક સરકારી પુસ્તક લખનારાએ એમ લખ્યું કે "જાહેરખબર કાહાડનાર ડાકતરે ઉતમ પ્રકારનું કામ કરેલા બદલ તેનો ઉપકાર માનવો પણ ડાકતરનો ધંધો કરનારાએ એવા પ્રકારની જાહેરખબર આપવી વાજબી નથી અને એવો" વહીવટ પણ નથી તેથી તેણે આપેલી જાહેરખબર તેના ધંધાને યોગ્ય નથી તે ઉપરથી એ જાહેરખબર કાડનાર ડાકતરે તેવું છાપનારપર આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે એ ડાકતરે જાહેરખબર આપી સરવ લોકની મદદ માગીછે તો તેનું એ કરવું સાર્વજનિક કામછે તો તે પર ટીકા કરવાનો આ કલમના અપવાદ ૩,૬અને ૯ થી અધિકારછે તેથી એ છાપનાર પર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રહી શકતું નથી. વળી એમ પણ ઠરાવ્યું કે વર્તમાન પત્રમાં લખેલા મજકુરને માટે તે પત્ર પ્રસિદ્ધ કરનારને માહીત હોય કે નહી તોપણ તે બદલ તે પ્રસિદ્ધ કરનારે જવાબદારછે (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પાને ૩૪૨ સરકાર વિરૂધ માકલીયડ વિગેરે)

એક જ્ઞાતીના એક મરદને તેજ જ્ઞાતની એક સ્ત્રી સાથે આડો વેવહાર હોવાથી તે જ્ઞાતીના પંચોએ તે મરદને જ્ઞાતી બાહાર કાડ્યો. પછી તે પંચ પૈકી કેટલાક "પંચના ઠરાવથી અમુક શખસને જ્ઞાતી બહાર કાડ્યોછે માટે તેને કોઇએ પોતાના ઘરમાં લેવો નહિ અને તેની સાથે કોઇએ જમવું નહિ." એવા પત્ર પોતાની જ્ઞાતીના લોકપર લખ્યા અને તે પત્રોમાં તેની આબરૂ જવા જેવો બીજો મજકુર પણ લખ્યો તેથી તે સખસે તે પત્રો લખનારપર આ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ કરવાથી ઠરાવ્યુ કે પંચોએ કરેલા ઠરાવની ખબર માત્ર લોકને આપી હોત તો તેનાપર ફરિયાદ ચાલત નહિ પણ તેમણે અપ્રમાણીકપણે તે પત્રમાં બીજો આબરૂ જવા જેવો મજકુર લખ્યોછે માટે તેમનાપર આ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ બને છે (અલ્હા. હા. ઈ. લા. વા. ૩ પા. ૬૬૪ સરકાર વિ૦ રેમાનંદ)

આબરૂ લેવાની શીક્ષા. | ૫૦૦. જે માણસ કોઈ બીજા માણસની આબરૂ લે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

કાંઈ બાબત આબરૂ લેવા જેવી છે એવું જાણીને તે છાપવી અથવા કોતરવી. | ૫૦૧. કાંઈ બાબત કોઈ સખસની આબરૂ લેવા જેવી છે એવું જાણીને, અથવા એવું માનવાનું સારૂ કારણ છતાં, જે માણસ તે બાબત છાપે અથવા કોતરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

આબરૂ લેવા જેવી બાબતવાળી છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુ વેચવી. | ૫૦૨. કાંઈ પણ છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુમાં આબરૂ લેવા જેવી કાંઈ બાબત છે એવું જાણીને જે માણસ તે વસ્તુ વેચે, અથવા તે વેચવા માડે, તો તેને બે વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૨ મો.

સાપરાધ ધમકી, તીરસ્કાર તથા દુઃખ બાબત.

સાપ્રાધ ધમકી. | ૫૦૩. જે સખ્સ કોઈ બીજા સખ્સને તેના શરીરને, આબરૂને, અથવા મિલકતને કાંઈ નુકશાન કરવાનો, અથવા જેની સાથે તે બીજા સખ્સને સંબંધ હોય તેના શરીરને, અથવા આબરૂને કાંઈ નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડે, એવા ઇરાદાથી કે તે સખ્સને ગભરાટ પેદા થાય, અથવા તે ડર અમલમાં ન આવે એટલા માટે, જે કામ કરવાની તેની કાયદા પ્રમાણે ફરજ ન હોય તે કામ તે સખ્સ કરે, અથવા જે કામ કરવાનો તેનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે કામ કરવામાં તે સખ્સ કસુર કરે, તેણે સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કર્યો. એમ સમજવું.

ખુલાસો—કોઈ મુએલા સખ્સની સાથે જે સખ્સને સંબંધ હોય તે સખ્સને તે મુએલા સખ્સની આબરૂને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડવો, તે આ કલમમાં દાખલ થાયછે.

દ્રષ્ટાંત.

અ એક દિવાની મુકદમો ચલાવતો બંધ થાય એવા હેતુથી, અ બ ને ડર દેખાડે કે હું તારૂ ઘર બાળી નાખીશ, તો અ સાપરાધ ધમકીના ગુનાહનો તકશીરવાર છે એમ સમજવું.

સમાધાનીનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી જાણીજોઈને ક્રોધનો તીરસ્કાર કરવો. | ૫૦૪. જે માણસ ઇરાદાથી કોઈ સખ્સનો તીરસ્કાર કરીને તેને ક્રોધ ઉત્પન્ન કરે, એવા ઇરાદાથી કે તે ક્રોધને લીધે તે લોકની સુલેહમાં ભંગ કરે અથવા કાંઇ બીજો ગુનોહ કરે, અથવા એમ જાણીને કે તે સખ્સ તે ક્રોધને લીધે લોકની સુલેહમાં ભંગ અથવા કાંઈ બીજો ગુનોહ કરશે એવો સંભવ છે. તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—આ કલમ મુજબ મુકેલા તોહોમતને લીધે ફરિઆદી પાસેથી ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૦ મુજબ ગુનેહગારને નુકશાની અપાવવાનો ઠરાવ કરયો. તેમાં ઠરાવ્યું કે ક્રી. પ્રો. કો. બાબ ૧૫ પ્રમાણેના કામમાં કા. ૨૭૦ પ્રમાણે જેજે કામમાં ફરિયાદ થયેથી પ્રથમ સમન નિકળે તે તે કામમાં માત્ર નુકશાની આપવામાં આવેછે માટે નુકશાની અપાવવાનો હુકમ રદ કરયોછે. (મુ. હા. વા. ૫ પાને ૧૨ સરકાર વિ૦ રામજી દાજી)

બંડ અથવા રાજ્ય વિરૂધ ગુનોહ વગેરે કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી બુમ ચલાવવી. | ૫૦૫. કાંઈ વાત, અફવા, અથવા બુમ, જે માણસ ખોટી જાણતો હોય તે માણસ તે ચલાવે અથવા પ્રગટ કરે, એવા ઇરાદાથી કે રાણીની જમીનપરની અથવા દરીયાઇ ફોજ માહેલા કોઇ આફીસર, સોલજર, અથવા ખલાસી બંડ કરે, અથવા એવા ઇરાદાથી કે લોકમાં ભય અથવા ગભરાટ પેદા થાય, અને તેણે કરીને કોઈ સખ્સને રાજ્ય વિરૂધ અથવા લોકની સમાધાની વિરૂધ કાંઈ ગુનોહ કરવાનું મન થાય તો તે માણસને બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

*સાપ્રાધ ધમકીના ગુનાહની શીક્ષા.
જો તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરવાની હોય તો.

૫૦૬. જે સાપ્રાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે, તેને બે વરસની મુદત સુધીની, બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને અગર મોત અથવા મહાવ્યથા કરવાનો, અથવા આગથી કાંઈ મીલકતનો નાશ કરવાનો, અથવા મોતની કે સમુદ્રપારની, અથવા સાત વરસની મુદત સુધીની કેદની શિક્ષા થાય, એવો કાંઈ ગુનોહ કરાવવાનો, અથવા કોઈ સ્ત્રીની સાથે વ્યભીચારનો દોશ મુકવાનો ડર દેખાડ્યો હોય, તો તેને સાત વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ટીકા.—"મોત આણવાને સાપ્રાધ ધમકી" "તથા નનામા કાગળ લખી સાપ્રાધ ધમકી" આપવાનાબે જુદાં જુદાં તોહોમત રાખી તે બેઉ બદલ જુદી જુદી શિક્ષા ફરમાવી નવ વરસની શિક્ષા કરી તેમાં હાઇકોરટે ઠરાવ્યું કે કેદીએ એકજ ગુનોહ કર્યો છે માટે બે જુદી બે કલમો મુજબ જુદી જુદી આપેલી શિક્ષા મદરહુ ગુનાહને માટે ઠરાવેલી શિક્ષા કરતાં વધારે છે માટે વધારેની બીજા ગુનાહ બદલની જે બે વરસની શિક્ષા હતી તે રદ કરી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૧૨ સરકાર વિરૂધ. ઝોરા ફારૂબેગ.)

ત્રીશ વરસની એક પુખ્ત ઉમરની સ્ત્રીના ભાઇને કેદીએ કહ્યું કે મને સરકારે મોકલ્યો છે અને તારી બેનનું જવા નહી દઉ તો હું તને છ મહિનાની ટીપ મરાવીશ. આ ઉપરથી કેદીપર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યુ તેમાં ઠરાવ કર્યો કે ઉપર પ્રમાણે કેદીએ કહેલી બીના ખરી હોય તો પણ તેથી પીનલકોડના અર્થ પ્રમાણે સાપ્રાધ ધમકી નથી તેમજ તેથી આ આકટમા બતાવેલા બીજા ગુનાહઓમાંનો પણ કાંઈ નથી કારણ કે કાયદામાં નુકશાન એ શબ્દનો જે અર્થ લખ્યો છે તે નુકશાન બાબત ધમકી નથી (મુ. હા. વા. ૮ પાને ૧૦૧ સરકાર વિરૂધ. મોરોબા ભાસ્કરજી.)

કેટલાક શખ્સોએ પોતાની ન્યાતવાળા ફરિયાદ કરનારને એવું કહ્યું કે તું તારૂ ખેતર છોડી દે. નહી તો અમો તને ન્યાત બાહાર મુકીશું તેમાં ઠરાવ્યું કે એ પીનલકોડના અર્થ પ્રમાણે (એવું કહ્યાથી) સાપ્રાધ ધમકી થતી નથી કારણ કે પીનલકોડની કા. ૪૪ માં જે સમજણ લખી છે તેમાં જે નુકશાની વિશે ધમકી આપી હતી તે આવતી નથી (મુ. હા. તા. ૧૭ અગષ્ટ ૧૮૭૦ સરકાર વિરૂધ. આલથા ધરમા વિગરે.)

નનામા સંદેશાની મારફતે સાપ્રાધ ધમકી.

૫૦૭. કોઇ નનામા સંદેશા વડે, અથવા ડર દેખાડનારા સખ્સનું નામ કે તેનું રહેવાનું ઠેકાણું છુપાવવાની આગળથી તદબીર કરીને, જે માણસ સાપરાધ ધમકીનો ગુનોહ કરે તેને, તે ગુનાહને માટે ઉપલી કલમમાં ઠરાવેલી શિક્ષા ઉપરાંત, બે વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની બીજી શીક્ષા કરવામાં આવશે.

મારી ઉપરઈશ્વરની અપ્રસનતા થશે એવોભ્રમ ઉત્પન્ન કરીને કોઈ સખ્સપાસે કાંઇ કામ કરાવવું.

૫૦૮. કોઈ પણ સખ્સની જે વસ્તુ કરવાની કાયદા પ્રમાણે ફરજ નહી હોય તે વસ્તુ જે માણસ બુધિપુરવક તે સખસ પાસે કરાવે અથવા કરાવવાની કોશીશ કરે, અથવા જે વસ્તુ કરવાનો તે સખ્સનો કાયદા પ્રમાણે હક હોય તે વસ્તુ કરવામાં તેની પાસે કસુર કરાવે અથવા કસુર કરાવવાનો કોશીશ કરે, અને તે એવી રીતે કે જે વસ્તુ મારી પાસે કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબ છે તે હું નહી કરૂં તો, અથવા જે વસ્તુ કરવામાં મારી

પાસે કસુર કરાવવાની એ ગુનેહગારની મતલબ છે, તે હું કરૂં તો મારી ઉપર અથવા જેની સાથે મારો સંબંધ છે એવા કોઇ સખ્સની ઉપર ઈશ્વરની અપ્રસનતા થશે; અથવા એ ગુનેહગાર કાંઈ કરીને ઈશ્વરની અપ્રસનતા કરાવશે, એવો ભય તે સખ્સના મનમાં બેસાડી અથવા બેસાડવાની કોશીશ કરીને તે એ પ્રમાણે કરે; તો તે માણસને એક વરસની મુદત સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદની અથવા દંડની, અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

દ્રષ્ટાંત.

(અ) અ ઝ ને બારણે લાંઘવા બેસે, એવા ઇરાદાથી કે એમ તેને બારણે બેસવાથી ઝ ની ઉપર ઇશ્વરની અપ્રશનતા થશે એવો સંભવ ઉત્પન્ન થાય, તો આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ અ એ કીધો એમ સમજવું.

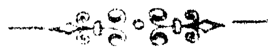
(બ) અ ઝ ને એવી રીતે ડરાવે કે જો તું ફલાણું કામ નહી કરે, તો હું માહારા છોકરા ઓમાંના એક છોકરાનો જીવ તને આપીશ; અને તે એવી હાલતમાં હોય કે તે પોતાના છોકરાનો જીવ આપશે તો તેથી ઝ ની ઉપર ઈશ્વરની અપ્રસનતા થશે એવો ભય ઉત્પન્ન થાય, તો અ એ આ કલમમાં બ્યાન કરેલો ગુનોહ કર્યો એમ સમજવું.

કોઈ સ્ત્રીને લજવવાના ઇરાદાથી બોલેલા શબ્દ અથવા કરેલા ચાળા.

૫૦૯. કોઈ સ્ત્રીને લજવવાનો વીચાર કરીને જે માણસ કોઇ શબ્દ બોલે, અથવા કોઈ અવાજ કે ચાળા કરે, અથવા કોઇ વસ્તુ દેખાડે, એવા ઇરાદાથી કે તે સ્ત્રી તે શબ્દ અથવા અવાજ સાંભળે અથવા તે ચાળા અથવા વસ્તુ જોય, અથવા તે સ્ત્રીની એકાંત જગાપર જે માણસ વગર રજાએ ઘુસે, તેને એક વરસની મુદત સુધીની આસાન કેદની અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

ખુલ્લી રીતે પીધેલા સખ્સની બે મુનાસબ ચાલ.

૫૧૦. જે માણસ કેફની હાલતમાં છતાં, કોઈ જાહેર જગામાં જાય, અથવા જે જગામાં તેણે વગર રજાએ જવું કાયદા વિરૂધ હોય એવી કોઈ જગામાં જાય અને ત્યાં કોઈ સખ્સને દુખ થાય એવી રીતે ચાલે તેને ચોવીસ કલાકની મુદત સુધીની આસાન કેદની, અથવા દસ રૂપીઆ સુધીના દંડની, અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૩ મો.

ગુન્હા કરવાની કોશીશ બાબત.

જે ગુનાહોને માટે સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ઠરાવી છે તે ગુનાહ કરવાની કોશીશ કરવાની શિક્ષા.

૫૧૧. જે ગુનાહને માટે આ કાયદામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય એવો કોઇ ગુનોહ કરવાની અથવા એવો કોઈ ગુનોહ કરાવવાની, જે માણસ કોશીશ કરે, અને તે કોશિશમાં તે ગુનોહ કરવા તરફ કાંઈ કામ કરે, તે માણસને, તેવી કોશિશને માટે શિક્ષા સંબંધી કાયદામાં કાંઈ સાફ ઠરાવ ન કર્યો હોય તેવે ઠેકાણે તે ગુનાહને

માટે જે પ્રકારની, કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય તે પ્રકારની, તથા તે ગુનાહને માટે કેદની અ- થવા સમુદ્રપારની ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેની અડધી મુદતની, કેદની અથવા સમુદ્રપારની, અથવા તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા દંડની, અથવા એ બંનેની, શિક્ષા કરવામાં આવશે.

દૃષ્ટાંત.

(અ) અ એક પેટી ફોડીને કાંઈ જવેર ચોરવાની કોશિશ કરે, અને તે પેટી ફોડ્યા પછી તેને માલમ પડે કે માંહે કાંઈ જવેર નથી, તો તેણે ચોરી કરવા તરફ એક કામ કીધું, માટે આ કલમ પ્રમાણે તે તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

(બ) ઝ ના ખીસ્સામાં હાથ ઘાલીને તેમાંથી ચોરી કરવાની અ કોશિશ કરે, અને ઝ ના ખીસ્સામાં કાંઈ વસ્તુ ન હોવાને લીધે અ તે કોશિશમાં પાર ન પડે, તો આ કલમ પ્રમાણે અ તકશીરવાર થયો એમ સમજવું.

ટીકા.—કોઈ પણ ગુનોહ પુરણ થયા અગાઉ તેની ત્રણ પ્રકારની સ્થીતિ થાયછે. પહેલી— અપરાધ કરવાનો ઇરાદો છે એમ દેખાઈ આવવું; બીજી—અપરાધ કરવાની તૈયારી કરવી; ત્રીજી—અપરાધ કરવાનો પ્રયત્ન કરવો. આ ત્રણ પ્રકાર પૈકી ફકત ગુનોહ કરવાનો ઇરાદો હોવો અગર ગુનોહ કરવાની તયારી કરવી એ બે બદલ આ કાયદામાં શિક્ષા કહી નથી તેને માટે આ કલમ છે (મે. પૃ. ૩૬૧, ૩૬૨)

જે ગુનાહને માટે ફટકાની શિક્ષા કરવાને કાયદામાં કહેલું છે તેવા કોઈ ગુનાહની કોશીશ કર્યા બદલ ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૭ સરકાર વિ૦ ચેલાવલદપરશા)

કેદીએ બંદુકપર ટોટી ચડાવી નહિ છતાં તે ચડાવેલીછે એમ સમજીને ખુન કરવાના ઇરાદાથી કોઈના ઉપર તે બંદુક તાકીપણ બંદુકના ઘોડાની કળ દબાઈ નહિ તેથી તે જા- ણતો હતો કે તેનાથી માણસનું મોત થશે. એવી બાબતમાં કા. ૩૦૭ મુજબ તોહોમત નહિ ઠરાવતાં કા. ૨૯૯ અને ૩૦૦ ને સબંધે કા. ૫૧૧ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવ્યું (મુ. હા.વાં.૪ પાને ૧૭ સરકાર વિ૦ ફ્રાન્સીસ ક્યાસીડી)

આરોપિતપર કા. ૩૭૯ અને ૫૧૧ પ્રમાણે ચોરી કરવાની કોશેશ કર્યાનો ગુનોહ શા- બિત ઠરાવી આરોપિતપર પ્રથમ સાત વખત ચોરીની શિક્ષા થયાથી તેને પી. કો. કા. ૭૫ પ્રમાણે દસ વરસ દેશનિકાલની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે પીનલકોડના બાબ ૧૨ અથવા ૧૭ પ્રમાણે જે ગુનોહ ત્રણ અથવા વધારે વરસની કેદની શિક્ષાને પાત્રછે તેવો કોઈ ગુનોહ કરવાને કોશેશ કર્યાનો ગુનોહ કોઈ શખ્સ ઉપર શાબિત થયો હોય તો તેથી તે શખ્સ પી. કો. કા. ૭૫ માં ફરમાવેલી વધારે શિક્ષાને પાત્ર નથી. (મુ. હા. ઈ. લા. વા. ૫ પાને ૧૪૦ સરકાર વિરુદ્ધ નાના રહીમ)

કોઈ માણસની પહેલી બૈરી જીવતી છતાં અમુક એક બીજી સ્ત્રી જોડે મારૂં લગ્ન થનારછે એવી ઝાહેરખબર પ્રસિદ્ધ કર્યા છતાં પહેલી બૈરી જીવતી છતાં બીજુ લગ્ન કર- વાનો તેણે યત્ન કર્યો એમ ગણી કોશેશ કર્યાનો ગુનેહગાર આ કલમ પ્રમાણે ઠરતો નથી (અલ્હા. ઈ. લા. વા. ૧ પાને ૩૧૬)

જે ગુનોહ કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો એમ કહેછે તે પ્રયત્ન સિધ ગયો હોત તો તે ગુનોહ થયો હોત એવા પ્રકારનો તે યત્ન હોવા શિવાય આ કલમ પ્રમાણે કોઈનાપર અપરાધ શા- બિત કરવો બાજબી નથી (કા. હા. ઈ. લા. વા. ૭ પા. ૩૫૨ સરકાર વિ૦ રિયાસતઅલી)

(True translation)
Nanabhai Haridass,
Translator.

સને ૧૮૭૦ નો આકટ ૨૭ મો.

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા સારૂ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ લું. કલમ ૩૪. ૨ જુ કલમ ૪૦. એ બે રદ થઈ તેને બદલે નવી દાખલ કરી. ૩ જુ. કલમ ૫૯ મોમાં બીજો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ચોથુ કલમ ૧૨૧ મી આગળ ૧૨૧ અ ની કલમ તથા તે આગળ ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૫ મું ૧૨૪ મી કલમની આગળ ૧૨૪ મી અ ની કલમ તથા તે આગળ ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૬ ઠું ૧૩૧ મી કલમની નિચે ખુલાસાનો પેરેગ્રાફ વધ્યો, ૭મું ૧૯૪, ૧૯૫મી કલમમાં "આ કાયદા મુજબ' એ શબ્દ છે તે કાઢી નાખી "અથવા ઈંગલાંડ દેશના કાયદા મુજબ" એ શબ્દ વધારેલા, ૮ મું ૨૨૨, ૨૨૩ મી કલમમાં "અથવા જે શખસને કાયદેસર રીતે કેદમાં રાખ્યો હોય તવા શખસને" એટલા શબ્દ વધારેલા છે. ૯ મુ. ૨૨૫ મી કલમની આગળ ૨૨૫ અ ની કલમ વધી છે. ૧૦ મું. ૨૯૪ મીં કલમની આગળ ૨૯૪ મી અ ની કલમ તથા તેને લગતો બીજો એક પેરેગ્રાફ વધારેલો છે, ૧૧ મું ૩૦૪ થી કલમની નિચે ૩૦૪ થી અ ની કલમ વધારી છે, અને ૧૨ મું. ૩૦૭ મી કલમ નિચે એક પેરેગ્રાફ વધારેલો છે.

એ શિવાય બીજી કલમોમાં નીચેની કલમો વધી શકે તેવી નથી તેથી એ બાકીની' નીચે દાખલ કરીએ છીએ.

ફોજદારી કાયદાના કેટલા એક બાબો લાગુ કરવા બાબત.

૧૩. સદરહુ કાયદાના કેટલાએક બાબો એટલે ૪ થો સાધારણ અપવાદ બાબતનો ૫ મો મદદગારી બાબતનો અને ૨૩ મો બાબ ગુનાહ કરવાની કોશિશ બાબતનો ૧૨૧ અ-તથા ૨૯૪ અ-અને ૩૦૪ અ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહોને લાગુ છે, અને સદરહુ ૪ થો તથા પાંચમો બાબ સદરહુ ૧૨૪ અ અને ૨૨૫ અ-કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહોને લાગુ છે એવું સમજવું.

૧૨૧ અ અથવા ૧૨૪ અ અથવા ૨૯૪ અ કલમ પ્રમાણે ફરિયાદ કરવાને સ્થાનિક સરકારના હુકમની જરૂર છે. વિશેષ અને સ્થાનિક કાયદા કાયમ રાખ્યા છે પેહેલું પરીશીષ્ટ, ફોજદારી ઇનસાફનું ચલાવવાનીરીત બાબતના કાયદાને જોડેલા પરીશીષ્ટનો બાગછે એવું સમજવું.

૧૪. સદરહુ ૧૨૧અ-તથા ૧૨૪અ-અને ૨૯૪ અ-કલમોમાંની હરકોઇ કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક હરકોઇ ગુનાહની ફરિયાદ સ્થાનિક સરકારના હુકમથી અથવા હુકમના આધારથી કરેલા વગર કોઈ કોરટે લેવી નહી.

૧૫. હરકોઈ વિશેશ અથવા સ્થાનિક કાયદાના કોઈ ઠરાવ આ આકટના કાંઇ ઠરાવથી હરકત થાય છે એવું સમજવુંનહી.

૧૬. આ આકટને જોડેલું પેહેલું પરિશીષ્ટ ફોજદારી ઇનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાને જોડેલા પરિશીષ્ટનો બાગ છે એવું સમજવું.

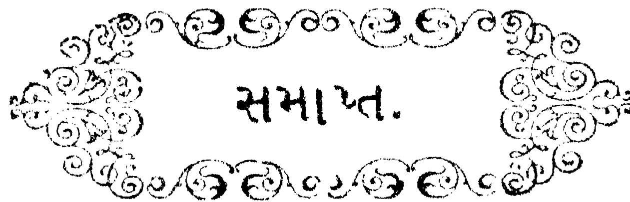
આકટો રદ કરેલા બાબત.

૧૭. આ આકટને જોડેલા બીજા પરીશિષ્ટમાં જે આકટો લખેલા છે તે આકટો તેમાં લખેલું છે એટલે સુધી રદ કરેલા છે એવું સમજવું.

પરિશિષ્ટ ૨ જુ (કલમ ૧૭ જુઓ.)

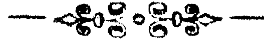
નંબર અને વરસ	મથાળુ	કેટલો રદ કીધો
૪ થા જારજ બાદશાહના રાજનાં ૯ મા વરસમાં ઠરેલા સ્ટાટ્યુટનો ૭૪ મો બાબ.	ઇંગ્લંડમાં ફોજદારી ઇનસાફ કરવાનું કામ સુધારવા બાબતનો આક્ટ.	૧ લી કલમના આરંભથી તે ૨૦ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો, તથા ૧૩મી. ૧૪મી, ૧૫મી, અને ૧૨૧મી કલમ અને ૨૩મી કલમના આરંભથી તે ૨૯મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો, અને ૩૯મી, ૩૭ મી, ૫૦ મી, ૫૨ મી, ૫૯ મી, અને ૧૧૦ મી કલમ શીવાય સઘળો આક્ટ.
સન ૧૮૭૪ નો આક્ટ ૫ મો.	ગવરમેંટનો હુકમ વગેરે સારતી કાઢવાની મના કરવાનો કાયદો	સઘળા આક્ટ.
સન ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૪ થો.	હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કેટલીએક કલમોમાં "ગુનોહ" આ શબ્દ લખ્યો છે તેનો અરથ વધારવા બાબત અને બીજા કારણો સારૂ તે શબ્દનો અર્થ વધારવા બાબતનો આક્ટ.	

(True Translation)
Venayek Wasoodew,
Oriental Translator to Government.

ઈંડિયાના ગવરનરે જનરલ ઇનકાંઉન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનરે જનરલ સાહેબે સન્ ૧૮૮૨ ના મારચ મહીનાની ૨ જી તારીખે મંજુર કરયો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવીને પ્રસિધ કરયો છે.

સન ૧૮૮૨ નો આક્ટ ૮ મો.

હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

ઉદેશ. | હિંદુસ્તાનનો ફોજદારી કાયદો સુધારવા સારૂ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણેઠરાવ્યુંછેઃ—

હિંદુસ્તાનના ફોજદારીકાયદાની ૪૦ મી કલમની બી જી રેકમમાં સુધારો. | ૧ સદરહુ કાયદાની ૪૦ મી કલમની ૨ જી રેકમમાં "૧૦૯ મી" એ આંકડા પેહેલાં, "૬૪ મી, ૬૫ મી, ૬૬ મી, ૭૧ મી," આ આંકડાઓ દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૬૪મી કલમનો સુધારો. | ૨. સદરહુ કાયદાની ૬૪ મી કલમમાં "જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે" આ શબ્દોને બદલે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે મજકુર દાખલ કરવો, એટલેઃ—

"કેદની તથા દંડની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહની જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને કેદ સાથે કે કેદ વગર દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તે તે બાબતમાં,

"અને ફક્ત દંડની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહની જે જે બાબતમાં ગુનેહગારને દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે"

સદરહુ કાયદાની ૬૭ મી કલમનો સુધારો. | ૩. ૬૭ મી કલમમાં "એવો ગુનોહ હોય, તો" એ શબ્દો પછી "તે દંડ ન આપે તો કોરટ જે કેદની શિક્ષા કરે તે આસાન હોવી જોઇએ, અને" આ શબ્દો દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૭૧ મી કલમમાં ઉમેરો. | ૪. સદરહુ કાયદાની ૭૧મી કલમમાં નીચલી રકમ ઉમેરવીઃ—

"જ્યારે કાંઈ પણ વસ્તુ, જે ચાલુ કાયદા ઉપરથી ગુનાહોની વ્યાખ્યા કરવામાં આવતી હોય તથા તેઓ બદલ શિક્ષા કરવામાં આવતી હોય તે ચાલુ કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યામાં આવે એવો ગુનોહ હોય ત્યારે, અથવા

"જે કૃત્યોમાંનું એક કૃત્ય અથવા એક કરતાં વત્તાં કૃત્ય જાતેજ ગુનોહ થાય તેવાં કેટલાંક કૃત્યો એકઠાં કરવામાં આવે ત્યારે કાંઈ જુદો ગુનોહ થાય ત્યારે,

"ગુનેહગારનો ઇનસાફ કરનારી કોરટ સદરહુ ગુનાહો પૈકી કોઈ પણ એક ગુનાહ બદલ જેટલી શિક્ષા કરી શકતી હોય તે કરતાં વધારે શખ્ત શિક્ષા તે ગુનેહગારને કરવી નહી."

સદરહુ કાયદાની ૭૩ મી કલમનો સુધારો. | ૫. સદરહુ કાયદાની ૭૩ મી કલમમાં "વધારે અને એક વરસથી ઓછી હોય" આ શબ્દોને બદલે "વધારે હોય અને એક વરસથી વધારે ન હોય" આ શબ્દો દાખલ કરવા.

સદરહુ કાયદાની ૨૧૪ મી કલમનો નવો અપવાદ	૬. સદરહુ કાયદાની ૨૧૪ મી કલમમાંના અપવાદને બ-દલે હેઠળ લખેલો મજકુર દાખલ કરવો એટલે:—

"અપવાદ.—જે જે બાબતમાં ગુનોહ કાયદેસર માંડી વાળી શકાય તે તે બાબતને ૨૧૩ મી અને ૨૧૪ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડતા નથી."

સદરહુ કાયદાની ૩૦૯ મી કલમનો સુધારો.	૭. સદરહુ કાયદાની ૩૦૯ મી કલમમાં "શિક્ષા કરવામાં આવશે, અને વળી તે દંડને પણ લાયક થશે" આ શબ્દોને

બદલે "અથવા દંડની અથવા એ બંનેની શિક્ષા કરવામાં આવશે" આશબ્દો દાખલકરવા.

સદરહુ કાયદાની ૩૩૫ મી કલમનો સુધારો.	૮. સદરહુ કાયદાની ૩૩૫ મી કલમમાં "મહાવ્યથા કરે" આ શબ્દોની પેહેલાં "બુદ્ધિપુરવક" આ શબ્દ દાખલ કરવો.
સદરહુ કાયદાની ૪૧૦ મી કલમનો સુધારો.	૯. સદરહુ કાયદાની ૪૧૦ મી કલમમાં "નામ "ચોરીની મિલકત" પાડયું છે" આ શબ્દો પછી હેઠળ લખેલા શબ્દો દા-

ખલ કરવા, એટલે:—

"પછી બ્રિટિશ ઈંડિયાની માંહે અથવા બાહાર તે કબજો એકની પાસેથી બીજાની પાસે ગયો હોય અથવા તે સાપ્રાધ ખોટો ઉપયોગ અથવા વિશ્વાસઘાત થયો હોય તોપણ;" અને "નો ગુનોહ" આ શબ્દો મુકી દેવા.

સદરહુ કાયદાની ૪૩૫ મી કલમમાં ઉમેરો.	૧૦ સદરહુ કાયદાની ૪૩૫મી કલમમાં "અથવા વધારેરૂપીયા ની" આ શબ્દો પછી નીચલા શબ્દો દાખલ કરવા એટલે:—

"અથવા (જ્યારે મિલકતખેતરમાંઉત્પન્ન થયેલો માલ હોયત્યારે)દસઅથવાવધારેરૂપિયાની"

ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે સરૂઆત.	૧૧. આ અકટ આખા બ્રિટીશ ઈંડિયાને લાગુ છે; અને તે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહીનાની ૧ લી તારીખે

અમલમાં આવશે.

(True translation).
S. P. PANDIT
Oriental Translator to Government.

આ તરજુમામાં અપ્રસિદ્ધ સંસ્કૃત, ફારસી તથા ઇંગ્રેજી શબ્દો વાપરવા પડ્યા છે તે સેહેજમાં સમજવા સારૂ આ નિચેનો કોશ છે.

અ

અકૃત્રિમ માણસે કરેલું નહી તે.
અંગભુત. અવયવ, ભાગ.
અગમ્ય. જવાય નહી એવું.
અનુકુળતા. સગવડ.
અનુજીવી. બીજાની ઉપર જેનું જીવન રેહેલું છે તે.
અપકારક. અપકારક અથવા માઠું કરનારૂ.
અપવાદ. બાદ જેને કોઈ સાધારણ નાયમ લાગુ ન પડે તે.
અપહરણ. હરી લેવું એ શબ્દનો વીશેશ અરથ ૩૬૦ મી કલમમાં લખેલો છે.

આ

આકસ્મીક. અકસ્માત અથવા એકાએકબનેતે
આતમઘાત. પોતે પોતાનો જીવ લેવો.
આફીસર. અમલદાર, લશ્કરી અમલદાર.
આરોપ. તોહોમત.

ઈ

ઇતરાજી. ના મેહેરબાની, અવકૃપા.

ક

કમીશંડ. લશ્કરી અમલદારોમાં જેઓને કમીશન એટલે સનંદ મળેલા હોય છે તે.
કારપોરેશન. રાણીએ સનંદ આપેથી અથવા પારલામેન્ટે કે હીંદુસ્તાનની કાયદા બાંધનારી સભાએ કરેલાકોઈ કાયદાથી વિશેષ હક જેનેમળ્યાહોય એવી મંડળી.
કુમક. મદદ અથવા ફોજની મદદ.
કૃત્રીમ. માણસે કરેલું.
કેફીયત. હાલ, એહવાલ, હકીકત.
ક્રોધાધિન. ક્રોધને આધિન.

ગ

ગરભપાત. પેટપાડવું.
ગ્રહપ્રવેશ. ઘરમાં પેસવું એ શબ્દોનો વિશેષ અરથ ૪૪૨મી કલમમાં લખેલો છે

ચ

ચતુરથાંસ. ચોથો હીસ્સો.
ચલીતગરભ જે સ્ત્રીના પેટમાંનો ગરભ ચલન પામ્યો છે તે, જે સ્ત્રીનાપેટમાંનું બચ્ચું હાલતું જણાય છે તે.
ચશમપોશી. આંખ ઢાંકવી, જાણ્યુ અજાણ્યું કરવું, આંખ આડા કાન કરવા.
ચેક. બેંકમાંથી અથવા કોઈ સરાફને ત્યાંથી કાંઈ નાણું મંગાવવું હોય અથવા કોઈને અપાવવું હોય તેની જે ચીઠી લખાય છે તે.

જ

જલાશય. પાણીનું ઠેકાણું.
જ્યુરર કોરટમાંહકીકતની બાબતનીતજવીજ કરવા સારૂ મેળવેલીજ્યુરીઅથવા પંચાયત માંહેલો કોઈ શખ્સ.

ઠ

ઠગ. એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૩૧૦ કલમમાં લખેલો છે.

ડ

ડાકાઈટ. ડાકાઈટી કરનારો.
ડાકાઈટી. એક ગુનાહનું નામછે તેનુંબ્યાન ૩૯૧ મી કલમમાં લખેલું છે.

ત

તહનામુ. લખેલા કોલકરાર
તાત્કાલિક. તુરત થાય એવું.

દ

દંપતીભાવ. વરવહુનો ભાવ.
દાસત્વ. દાસપણું, ગુલામી.
દેહાંતશિક્ષા. જીવ લેવો એજ શિક્ષા.
દ્વારે. બીજાની મારફતે.

ન

નૌકાગમ્ય. વાહાણ ચાલી શકે એવું.

પ

પુરૂષત્વ પુરૂષપણું, મરદાઈ.
પુષ્ટિકર. પુષ્ટિ કરનાર, મજબુતી આપનાર
પ્રજાધર્મ રાજાની તરફ પ્રજાનો ધરમ.
પ્રતિબંધ. અટકાવ.
પ્રતિમા. મુર્ત્તિ, આકાર.
પ્રેતસંસ્કાર. મુડદાને જે સંસ્કાર અથવા ક્રિયા કરે છે તે.

બ

બખેડો. ટંટો, ઝગડો, એ શબ્દનો વિશેષ અર્થ ૧૫૯મી કલમમાં લખેલોછે
બળાત્કારસંભોગ જુલમથી સંભોગ કરવો એ શબ્દનો વિશેષ અરથ ૩૭૫ મી કલમમાં લખેલો છે.
બાપતિસમ. ખ્રીસ્તી ધરમ સંબંધી એક સંસ્કાર છે
બીભત્સ. ભુંડું, નાગું.

બુદ્ધિપૂર્વક. વિચાર પુરવક એ શબ્દનો વિશેશ અરથ ૩૯મી કલમમાં લખેલો છે.

બોયું. દરિયામધે પાણીની નિચેના ખડક ડુંગર, વગેરે પદાર્થોનું ઠેકાણું દેખાડવા સારુ રાખેલો નીશાની તરતો.

ભ

ભારવાહક. હેલકરી, મજુર બોજો ઉચકી લઈ જનારો.

ભ્રષ્ટ. પતિત, ઊંચે દરજ્જેથી પડેલું અપવિત્ર.

મ

મનુષ્યનયન. માણસને લેઈ જવું, એ શબ્દનો વિશેશ અર્થ ૩૮૨ મી કલમમાં લખેલો છે.

મનુષ્યવધ. માણસનો જીવ લેવો.

મનુષ્યહરણ. માણસનું હરણ એ શબ્દનો વિશેશ અર્થ ૩૫૯ તથા ૩૬૦ કલમોમાં લખેલો છે.

મહાવ્યથા. મોહોટું દુખ એ શબ્દનો વિશેશ અરથ ૩૨૦મી કલમમાં લખેલો છે.

માનવી. મનુષ્ય સંબંધી, માણસ જાતનું.

મુખબંધન. મોહોડાનું બાંધણ.

મૈત્રી. દોસ્તી.

મૈથુન. સંભોગ.

મૈથુનેચ્છા. સંભોગની ઇચ્છા.

મ્યુનીશીપલ કમિશનર. શેહેરની સુધરાઇને સારુ નિમેલો અમલદાર.

લ

લગ્નવિધી. લગ્નની ક્રિયા.

લોકાપકારક. લોકને અપકારક કરનારુ.

લોકીક. આ લોક સંબંધી.

વ

વૈકલ્પિક. વિકલ્પનું. આમ નહી તો આમ એ પ્રમાણે જેમાં વિકલ્પ છે તે.

વ્યથા. પીડા દુઃખ એ શબ્દનો વિશેશ અર્થ ૩૧૯મી કલમમાં લખેલો છે.

વ્યાંનેકિક. જે બોલવામાં શબ્દનો અરથ એક હોય અને કહેવાનો અરથ બીજો હોય એવું બોલવું.

શ

શસ્ત્રક્રિયા. હથિયારથી કરવાની ક્રિયા.

શાસનિક. શિક્ષા સંબંધી.

શિક્ષણીય. શિક્ષા કરવા જોગ.

શીઘ્રજ્વલનગ્રાહી. જલદીથી સળગી ઉઠે એવું.

શુદ્ધબુદ્ધિ. પાક દિલ.

સંભાવ્ય. જેનો સંભવ હોય એવી વસ્તુ.

સર્વાપકારક. સરવને અપકાર કરનારુ.

સહકાર. સાથે કાંઇ કરવા લાગવું.

સાદરથવું. નિકળવું.

સાપ્રાધ. અપરાધવાળુ, ગુનાહ ભરેલું,

સારવજનિક. સઘળાં માણસો સંબંધી.

સાહાય. મદદ.

સૃષ્ટિક્રમવિરુદ્ધ. જગતની રીતથી ઉલટું.

સેવાધરમ. શેઠની તરફ ચાકરનો ધરમ.

સ્પર્શેંદ્રિય. લાગવાની ઇંદ્રિય.

ક્ષ

ક્ષીણતા. ઓછાઇ, પાતળાઇ.

સને ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૭ મો*

મુંબાઇના ગવરનર ઇનકાંઉન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ સન ૧૮૬૭ ના નવેમ્બર મહિનાની ૧૫ મી તારીખે મુંબાઇના ગવરનર સાહેબે મંજુર કરયો, અને સન ૧૮૬૭ના ડીસંબર મહીનાની ૧૨ મી તારીખે ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજુર કરયો છે.

મુંબાઈ ઈલાકાની ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ બાબત નીયમ ઠરાવવા બાબતનો આક્ટ.

મુંબાઇ ઇલાકાની પોલીસના બંદોબસ્ત બાબત નીયમ ઠરાવવા યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ આ આક્ટમાં જે શબ્દો તથા વાંકયો હેઠળ લખ્યાં છે, તે શબ્દોનો તથા વાકયોનો અરથ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો પણ તેવા અરથને વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો હોય તો તેવો અરથ સમજવો નહી.

જીલ્લાનો "માજીસ્ત્રેટ" એ શબ્દ વડે કોઇ પણ જીલ્લા મધે હકુમત ચલાવવાનું કામ જે મુખ્ય અમલદારને સોંપ્યું હોય અને જે મુખ્ય અમલદાર માજીસ્ત્રેટનો અખ્તિયાર ચલાવતો હોય તે મુખ્ય અમલદારના હોદ્દાનું ગમે તે નામ હોય તોપણ તે મુખ્ય અમલદાર સમજવો.

"માજીસ્ત્રેટ" આ શબ્દમાં જે માણસ માજીસ્ત્રેટનો સઘળો અથવા કાંઇ પણ અખતિયાર ચલાવતો હોય તે માણસનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

જેટલા દેશમાં જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટની હકુમત ચાલતી હોય તેટલા દેશને જીલ્લો સમજવો.

આ આક્ટ પ્રમાણે જે માણસો નીમવામાં આવશે તે સઘળા માણસોનો સમાસ "પોલીસ" અથવા "પોલીસ અમલદાર" એ શબ્દોમાં થાય છે એવું સમજવું.

"કાન્સ્ટેબલ" આ શબ્દ વડે પોલીસ માંહેનો સઉના કરતાં નીચા દરજ્જાનો અમલદાર સમજવો.

"માલ" આ શબ્દમાં હરકોઇ જંગમ માલનો અથવા નાણાનો અથવા નાણાના દસ્તાવેજનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

"ઢોર" આ શબ્દમાં શીંગડાંવાળાં ઢોરોનો સમાસ થાયછે તે સિવાય વળી હાથીનો તથા ઊંટનો તથા ઘોડાનો તથા ગધેડાનો તથા ખચરનો તથા ઘેટાંનો તથા બકરાંનો તથા ડુકરોનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

૨. રકમ ૧ લી—મુંબાઇના કાયદા પુસ્તક માંહેના સને ૧૮૨૭ના ૧૨મા કાયદાની હેઠળ લખેલી કલમોના જે ભાગ હજુ અમલમાં છે તે ભાગ આ કલમ ઉપરથી રદ કરવાછે.

૧ લી કલમ.	૩૦મી કલમ.
૩ જી કલમની પહેલી રકમ.	૩૧ મી કલમની ચોથી રકમ.
૪ થી કલમ.	૪૦ મી કલમ.

રકમ ૨ જી—"મુંબાઇ ઇલાકાની પોલીસના કામની તપાસ સદર ફોજદારી અદા

જાત હોય તે સાથે છે તે તેની પાસેથી લેઈ લેવા બાબત" સન ૧૮૫૨નો ૨૮ મો આકટ છે. તેની ૨ જી કલમ પણ આ રકમ ઉપરથી રદ કરી છે.

૩. હિંદિયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સિલની મંજુરી લઈને સરકાર વખતે વખતે હુકમ કરશે તેટલા મુંબાઈ ઇલાકાના જુદા જુદા જીલ્લાના પોલીસ ખાતામાં અમલદારો તથા માણસો રહેશે તથા તે ખાતાની નોકરીના રહેશે, અને તે માણસોનો તેટલો પગાર મળશે.

૪. મુંબાઈ ઇલાકાની આખી પોલીસની તપાસ સરકાર રાખશે અને હિંદિયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સિલના નિરબંધ તળે (એટલે હુકમ તળે) રહી સરકારે તે તપાસ રાખવી, અને આ આકટમાં કહ્યું છે તે સિવાય બીજી રીતે કોઈ માણસને અથવા અમલદારને અથવા કોરટને સરકારે હરકોઈ પોલીસ અમલદાર નીમવાનો અથવા હર કોઈ પોલીસ અમલદારની જગા ઉપર બીજા માણસ નીમવાને અથવા હરકોઈ પોલીસ અમલદાર ઉપર નિરબંધ ચલાવવાનો અધિકાર આપવો નહી.

૫. આખા મુંબાઈ ઇલાકાની અથવા મુંબાઈ ઇલાકાના કેટલાએક ભાગની પોલીસનો બંદોબસ્ત કરવાનું કામ સરકારને યોગ્ય જણાશે તે પ્રમાણે એક અથવા વધારે કમિશનર નીમીને તથા યોગ્ય જણાશે તેટલા તેઓને આસિસ્ટંટ આપીને તેઓને સોંપવું, અને સરકાર ફરમાવશે તેટલા જીલ્લા હરએક કમિશનરના તાબામાં રહેશે. એક અથવા વધારે જીલ્લાની પોલીસના બંદોબસ્તનું કામ ડિસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને અને સરકારની નજરમાં જરૂર જણાશે તેટલા આસીસ્ટંટ ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને સોંપવું. પણ તેઓની ઉપર સદરહુ કમીશનરના તાબા માંહેના જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટનો નીરબંધ રહેશે અને હુકમ ચાલશે, સરકાર વખતે વખતે કમીશનર તથા ઉપર કહેલા બીજા અમલદાર નીમશે અને તેઓને કામ ઉપરથી દુર કરવાને પણ સરકાર મુખતિયાર છે.

૬. હરએક કમિશનરને પોતાના તાબા માંહેના જીલ્લાઓમાં માજીસ્ટ્રેટનો સઘળો અખતિયાર છે એવું સમજવું પણ તે અખતિયાર સરકાર વખતે વખતે જે મરીયાદા ઠરાવે તે મરીયાદા પ્રમાણે ચલાવવો.

૭. પોતાને યોગ્ય જણાય તે હદમાં માજીસ્ટ્રેટનો સઘળો અથવા કાંઈ એક અખતિયાર પોલીસના આસીસ્ટંટ કમીશનરને અથવા ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને અથવા આસીસ્ટંટ ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને આપવાને સરકાર મુખતિયાર છે. પણ એ પ્રમાણે તે અમલદારોને જે અખતિયાર મળ્યો હોય તેમાંથી જરૂર તેટલો સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવા સારૂ તથા ગુનાહ નહી થવા સારૂ તથા ગુનેહગારોને શોધી કાહાડવા સારૂ તથા તેઓને પકડવા સારૂ તથા માજીસ્ટ્રેટની આગળ લેઈ જવાને તેઓને અટકાવી રાખવા સારૂ ચલાવવો, અને આ આકટો ઉપરથી તેઓને જે કામો સોંપી આપ્યાં છે તે કરવા સારૂ જરૂર હોય તેટલો ચલાવવો.

૮ આ આકટની ૫ મી કલમમાં કહેલા પોલીસ અમલદારો શીવાય બાકીના સઘળા પોલીસ અમલદારોને એક અથવા વધારે જીલ્લાઓને સારૂ નીમવા અને સરકાર વખતે વખતે કાનુનો મંજુર કરશે તે કાનુનો પ્રમાણે તે અમલદારો નીમવાનો પોલીસ કમીશનરને તથા ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને અખત્યાર છે. અને તે કાનુનો પ્રમાણે આ અમલદારો બાબત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો કમીશનરને તથા ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીન

ટેન્ડેન્ટને અખત્યાર છે એટલે ફલાણો પોલીસ અમલદાર પોતાના કામમાં સુસ્ત છે અથવા ગફલત કરે છે અથવા કામને લાયક નથી એવું પોતાની નજરમાં આવે ત્યારે તેને હરકોઈ વખતે બરતરફ કરવાનો અથવા કામ ઉપરથી મોકુફ કરવાનો અથવા તેને ઓછા પગાર ઉપર નીમવાનો અખત્યાર છે. અથવા હરકોઈ પોલીસ અમલદાર પોતાના કામમાં કાળજી નહી રાખશે અથવા ગફલત કરશે અથવા કાંઈ કામ કરીને પોતાનું કામ કરવાને નાલાયક થશે તો તેને ઘણામાં ઘણો એક મહીનાનો પગાર દંડ કરવાનો અખત્યાર છે.

૯ સદરહુ પ્રમાણે નીમેલા દરેક પોલીસ અમલદારને તેની નીમણુક થયા પછી આ આક્ટને જોડેલા નમુના પ્રમાણે દાખલો કમીશનરના શીક્કાનો અથવા કમીશનર જે બીજા અમલદારને નીમશે તેના શીક્કાનો મળશે એ પ્રમાણે જે માણસને દાખલો મળ્યો છે તેને તે દાખલા ઉપરથી પોલીસ અમલદારનો અખત્યાર તથા કામ તથા હક મળે છે એવું સમજવું. સદરહુ દાખલામાં જે માણસનું નામ લખ્યું હોય તે માણસ પોલીસમાંહેની ચાકરી ઉપરથી મોકુફ અથવા બરતરફ થશે અથવા બીજી રીતે કામ ઉપરથી દુર થશે એટલે તે દાખલો રદ થશે એવું સમજવું. અને તે માણસનો ઉપરી અમલદાર હોય તેને સ્વાધીન અથવા દાખલો લેઈ લેવાનો અખત્યાર જે બીજા અમલદારને આપ્યો હોય તેને સ્વાધીન તે તાબડતોબ કરવો.

૧૦ પોલીસ અમલદારને ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીટેંડેંટે ખસુસ કરીને પરવાનગી આપી નહી હશે અથવા પરવાનગી આપવાનો જે બીજા અમલદારને અખત્યાર મળ્યો હોય તે અમલદારે ખસુસ કરીને પરવાનગી આપી નહી હશે અથવા વઈદનો દાખલો નહી હશે તો તેનાથી પોતાની ચાકરીમાંથી નીકળાશે નહી. અથવા રાજીનામું આપવાનો પોતાનો ઇરાદો તેની નીદાન ૨ મહીના આગમચ સુચના પોતાના ઉપરી અમલદારને લખીને આપી નહી હશે તો ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીનટેંડેંટની પરવાનગી વગર પોતાની ચાકરીનું રાજીનામું અપાશે નહી.

૧૧ આ આક્ટ પ્રમાણે પોલીસ અમલદારને જે કામ હોય તે શીવાય બીજી કાંઈ ચાકરી અથવા કામ કમીશનરની ખસુસ કરીને લખેલી પરવાનગી લીધા વગર તેણે કરવું નહી.

૧૨ સરકારી ગેરસનંદી ચાકર લોકોને પેનશન મળવા બાબત જે કાનુનો છે તે કાનુનો પ્રમાણે પેનશન મળવાનો હક જે વરગના પોલીસ અમલદારને નહી હોય તે વરગના દર એક અમલદારના પગારમાંથી સરકાર ઘણામાં ઘણો રૂપીએ એક આના લગી જે ઠરાવે તે દર પ્રમાણે અવેજ કાપી લેવો. એ પ્રમાણે કાપી લીધેલા અવેજની અને પોલીસ અમલદાર મંદવાડને લીધે અથવા બીજા કારણને લીધે ગેરહાજર હોય ત્યારે તેના પગારમાંથી અવેજ કપાય તેમાંથી ફાજલ પડે તેની અને ગેરચાલ બાબત પોલીસ અમલદારને દંડ થાય તેની અને પીને છાકટા થએલા માણસોને માજીસ્ટ્રેટ દંડ કરે તે દંડની અને પોલીસ અમલદાર ઉપર હુમલો કરવા બાબત માજીસ્ટ્રેટ દંડ કરે તેની. અને પોલીસને વાપરવા સારૂ આપેલાં કપડાં અથવા બીજી જણસો જુની થાય અથવા નકામી પડે તે વેચતાં જે નાણું પેદા થાય તેની, અથવા સરકારે ઠરાવેલે બીજે રસ્તે અવેજ ઉપજે તેની સરકાર હુકમ કરે તે પ્રમાણે અને તેવા પ્રકારની નોટો વગેરે વખત વખત લેઈને વ્યાજ ઉપજાવવું. અને તેનું સઘળું વ્યાજ તથા વેહેંચ

સુધી અથવા તેનો કે ભાગ આ આક્ટમાં કહેલાં કામ સારૂ ખપમાં આવ્યો નહી હોય તેનું પણ સદરહુ પ્રમાણે વ્યાજ ઉપજાવવું. અને "પોલીસ સુપર આન્યુએશન ફંડ" એ નામનો ભંડોળ કરવા સારૂ તે સઘળો આવેજ એકઠો કરવો. અને સરકાર નીયમ ઠરાવે તે નીયમ પ્રમાણે તેમાંથી સુપર આન્યુએશન પેનશનનો અથવા ગ્રાચ્યુઈટી (એટલે ઈનામ) વખતે વખતે આપવું પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પોલીસ અમલદારને પેનશન અથવા ગ્રાચ્યુઈટી આપ્યા વગર પણ બરતરફ કરવાનો અથવા કહાડી મુકવાનો અખ્તીઆર છે. અને તે ફંડમાંથી પેનશન અથવા ગ્રાચ્યુઈટી મળવી જોઈએ એવો કોઈપણ પોલીસ અમલદારનો હક છે એવું સમજવું નહી. અથવા પોલીસ અમલદાર ચાકરીમાં હોય ત્યારે તેના પગારમાંથી આવેજ કાપી લીધો હોય તે પાછો મળવાનો તેનો હક પહોંચે છે એવું સમજવું નહી.

૧૩ પોતાના તાબામાહેના જીલ્લામાં પોલીસ બનાવવા બાબત તથા તેના વરગ કરવા બાબત અને તેઓએ કયાં કયાં વીશેશ કામો કરવાં તે બાબત; અને તેઓને જોઈને તપાસ કરવા બાબત અને તેઓને હથીઆરો તથા સામાન સરંજામ તથા બીજી જરૂરીની જણસો આપવી જોઈએ તે કેવી આપવી તે બાબત; અને તેઓએ ખબર કહાડીને તે જાહેર કરવા બાબત પોતાને યોગ્ય જણાય તેવો હુકમ તથા કાનુન સરકારની મંજુરી લઈને વખતે વખતે કરવાનો અખ્તીઆર કમીશનરને છે. અને ગેરરીતે કામ નહી થવા બાબત અથવા કામમાં ગફલત નહી થવા દેવા બાબત; અને પોતાના તાબા માહેની પોલીસ પોતાનું કામ સારી રીતે બજાવે તેવી પોલીસને હુશીઆર કરવા બાબત પોતાને યોગ્ય જણાય તેવા બીજા હુકમ તથા કાનુનો વખતે વખતે કરવાને કમીશનરને મુખત્યાર છે. અને જુદા જુદા જીલ્લામાં શી રીતે પોલીસ વેહેચી આપવી તે તેણે માજીસ્ટ્રેટના અનુમતથી ઠરાવવું.

૧૪ ફલાણે ઠેકાણે સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવા સારૂ અથવા પોલીસના બીજા કામ કરવા સારૂ વળી બીજી પોલીસ મોકલવાની ફલાણા સબબથી જરૂર છે એવી કોઈ માણસ અરજી કરે ત્યાર પછી તે પ્રમાણે તે ઠેકાણે વળી બીજી પોલીસ યોગ્ય જણાય તેટલી મુદત સુધી મોકલવાને હરકોઈ કમીશનર મુખત્યાર છે; અથવા જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ લઈને તે પ્રમાણે કરવાને ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ મુખત્યાર છે એ પ્રમાણે બીજી મોકલેલી પોલીસ ઉપર ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનો હુકમ ચાલશે અને તેનો ખરચ અરજી કરનારને આપવો પડશે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે માણસની અરજી ઉપરથી સદરહુ પોલીસ મોકલી હોય તે માણસ કમીશનરને અથવા ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને એક મહીનો આગમચ લખેલી સુચના આપીને અથવા સદરહુ બેઉ અમલદારોમાંનો હરકોઈ અમલદાર જેટલી ઓછી મુદતની સુચના કબુલ કરશે તેટલી ઓછી મુદતની સુચના આપીને સદરહુ પોલીસ ઉઠાવી લેવાનું કહેવાને મુખત્યાર છે. અને સુચનાની મુદત પુરી થશે એટલે સદરહુ વધી પોલીસના ખરચનો બાર તે માણસને માથેથી ઉતરશે એવું સમજવું.

૧૫ મુલકના કોઈ ભાગમાં લોઢાની સડકનું અથવા નેહેરનું કામ અથવા બીજું

સારવજનીક કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપારનું કામ ચાલે અથવા ચાલતું હોય અને તે કામ ઉપર અથવા કારખાના ઉપર રાખેલા માણસોની ચાલચલગત ઉપરથી અથવા તેઓ ફુલાણી રીતે ચાલશે એવું લાગવાથી તે જગ્યાએ વતી પોલીસ રાખવાની જરૂર છે એવું કમીશનરની નજરમાં આવે ત્યારે સરકારનું અનુમત લેઈને તે જગ્યાએ વતી પોલીસ મોકલવાને અને જરૂર હોય ત્યાં સુધી તેઓને તે ઠેકાણે રાખવાનો પોલીસ કમીશનરને અધિકાર છે. અને તે પ્રમાણે જરૂર પડવાથી વતી પોલીસ રાખી હોય તેનો પગાર આપવાનો હુકમ સદરહુ પ્રકારનું કામ અથવા કારખાનું અથવા વેપારનું કામ ચલાવવાના કામમાં વાપરવાનું નાણું જે માણસના તાબામાં હોય તે માણસને કરવાને કમીશનર મુખત્યાર છે. અને એ પ્રમાણે લખી મોકલે એટલે તે માણસે તે (પગારના) રૂપીઆ આપવા જોઈએ.

૧૬. મુંબાઈ ઇલાકાના જે ભાગમાં દંગો ફીસાદ થયો હોય અથવા થવાની ધાસ્તી હોય ત્યાં અથવા મુંબાઈ ઇલાકાના જે ભાગના રહેવાશીઓની ચાલચલગત ઉપરથી પોલીસના માણસોની સંખ્યા વધારવાનું યોગ્ય લાગતું હોય તે ભાગમાં મામુલ પ્રમાણે રાખવાની પોલીસ ફોજ કરતાં જાસતી પોલીસ ફોજ રાખવા બાબત જાહેરનામું મારફતે અથવા પોતાને યોગ્ય લાગે તેવી બીજી રીતે હુકમ કરવાનો સરકારને અખતીઆર છે તે એ પ્રમાણે રાખેલી જાસતી પોલીસને ખરચ થાય તે સઘળો અથવા તેનો કોઈ ભાગ સરકારની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે મુલકનો જે ભાગ જાહેરનામામાં લખ્યો હોય તે ભાગ ઉપર સ્થાનીક કર બેસાડીને લેવો અને જીલ્લાનો માજીસ્ટ્રેટ લખી મોકલે એટલે કલેકટરે મુલકના તે ભાગના રહેવાસીઓ ઉપર પોતાને વાજબી જણાય તે રીતે ફાળો નાખીને તે ખરચની રકમ વસુલ કરવી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મુંબાઈ ઇલાકાનો જે ભાગ સદરહુ પ્રમાણે જાહેરનામામાં લખ્યો હોય તે ભાગ સન ૧૮૫૦ ના ૨૬ મા આકટ પ્રમાણે અથવા બીજા ચાલુ આકટ પ્રમાણે જે શેહેરમાં મ્યુનીસીપલ કમીશનર હોય તે શેહેરની હદમાં હોય તો સદરહુ ખરચ મ્યુનીસીપલ ફંડમાંથી કરવો અને તે કામ સારૂ બીજો કાંઈ કર બેસાડવાની જરૂર હોય તો તે કરનો આંકડો મીયુનસીપલ કમીસનરે ઠરાવવો.

૧૭. ઉપરની છેલી ત્રણ કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જાસતી પોલીસ રાખી હોય તે બાબતનો અવેજ તેજ કલમ પ્રમાણે આપવો જોઈએ તે અવેજ સાત દીવસની મુદતની લખેલી સુચના આપીને કલેકટરના હુકમથી હેઠળ લખેલી રીતે વસુલ કરવો. એટલે મેહેસુલ વસુલ કરવા બાબત જે કાયદા ચાલુ હોય તે કાયદા પ્રમાણે મેહેસુલ જે રીતે વસુલ કરે છે તેજ રીતે તે અવેજ વસુલ કરવો અને એ બાબત અવેજ આવે તે "જનરલ પોલીસ ફંડ" એ નામના ફંડ ખાતે જમે કરવો, અને સરકાર હુકમ કરે તે પ્રમાણે પોલીસના ખરચમાં વાપરવો. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ઉપરની છેલી કલમના વિશેષ ઠરાવ ઉપરથી જે રકમો ઠરાવી હોય તે સઘળી રકમો સરકારમાં ભરવા સારૂ મ્યુનીશીપલ કમીસનરના હુકમથી વસુલ કરવી. અને શેહેર સુધારવાના કામ સારૂ ઠરાવવાના આંકડા જે રીતે વસુલ કરે છે તે રીત તેણે તે રકમો વસુલ કરવી.

૧૮. સુલેહનો ભંગ થતો અટકાવવા સારૂ અથવા હંગામો અથવા બખેડો બંધ પાડવા સારૂ અથવા જે બીજા માણસને પકડવાનો પોતાને અખતીયાર હોય તેને પકડવા સારૂ મદદ કરવાનું હરકોઇ માણસને ફરમાવવાને માજીસતરેટ અથવા પોલીસનો ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રિંટેન્ડેન્ટ અથવા આસીસટંટ ડીસ્ટ્રીક્ટ સુપ્રીનટેંડેન્ટ અથવા હરકોઇ પોલીસ અમલદાર મુખતીયાર છે.

૧૯. જે પોલીસ ફોજ હાજર હોય તે હુલડ અથવા મોટું ધાંધળ બેસાડી દેવાને બસ નહી હોય ત્યારે ... માં આવે ત્યારે હથિયારના જોરથી હુલડ બેસાડી દેવા સારૂ લશકરી મદદ, ... લશકરી પોહના અથવા ઘોડાના કમાડીંગ આફીસરની પાસે માગવાનો અધીકાર તે જીલ્લાના જે માજીસ્ટ્રેટને સરખના કરતાં વધી મુખતીયારી હોય તેને છે.

૨૦. દરેક પોલીસ અમલદાર જે જીલાનો અથવા જીલ્લાઓનો હોય તે જીલ્લામાં તે હમેશાં કામગીરી ઉપર છે એવું આ કટના સરવ કારણો માટે સમજવું. અને મુંબાઇ ઇલાકાના બીજા કોઇ ભાગમાં તેની જરૂર હશે ત્યાં સુધી ત્યાં તેને કામગીરી ઉપર હરકોઇ વખતે મોકલવાનો અખતીયાર છે.

૨૧. યોગ્ય અધીકારીએ કાયદાસર હુકમ તથા વારંટ આપ્યાં હોય તે તેણે તાબડતોબ માનીને અમલમાં લાવવા અને લોકોના સ્વસ્થપણા બાબતની (એટલે સુલેહ બાબતની) ખબર કાહાડીને તે ખબર જાહેર કરવી અને ગુનાહ તથા લોકોપકારક કૃત્ય થતાં અટકાવવાનો બંદોબસ્ત કરવો અને ગુનેહગારોને સોધી કહાડીને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારૂ તેઓને હાજર કરવા; અને જે માણસોને પકડવાનો પોતાને કાયદાની રૂએ અધીકાર હોય અને જે માણસોને પકડવાનું વાજબી કારણ હોય તે શખસને પકડવા, એ દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે એવું સમજવું. અને આ કલમમાં કહેલાં હરકોઇ કારણસર વારંટ વગર પીઠામાં અથવા જુગારના અખાડામાં અથવા હલકાં અને બે ઢંગા માણસોને આવવા જવાની જગાએ પેશીને ચોકશી કરવાનો દરએક પોલીસ અમલદારને અધીકાર છે,

૨૨. હથીઆરો અથવા બીજી જણસો ગેરવાજબી કામ સારૂ રાખી છે એવું પોતાની ધ્યાનમાં આવવાનું ગેરવાજબી કારણ હોય તો તે સઘળાં પકડવાનો અધીકાર કાનસટેબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારને છે પણ પકડવા સારૂ રેહેવાના ઘરમાં પેસવાની જરૂર હોય તો વગર વારંટે પેસવું નહી. જીલ્લાનો માજીસતરેટ ફરમાવે તે પ્રમાણે તે હથીઆરોનો તથા જણસોનો નીકાલ કરવો.

૨૩. માજીસતરેટની રૂબરૂ મંજુર જાહેર કરવાનો અને ગુનેહ કરનારની ઉપર કાયદા પ્રમાણે નીકળી શકે તેવો સમન અથવા વારંટ અથવા ઝાડો લેવાનું વારંટ અથવા કાયદેસર બીજો કાંઇ હુકમ માગવાનું અને આખરનો ફૈંસલો થાય ત્યાં સુધી તે માણસની ઉપર ફરીયાદીનું કામ ચલાવવાનો હરકોઇ પોલીસ અમલદારને અખત્યાર છે.

૨૪. સઘળો બેવારસી માલ પોતાના તાબામાં લેવો અને તે જે ગામમાંથી જડયો હોય તે ગામના પોલીસ પટેલને હવાલે કરીને તેની પોહોચ લેવી એ દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે અને તે ઠેકાણે જે માજીસ્ટ્રેટની હકુમત ચાલતી હોય તે ન

જીકના માજીસ્ત્રેટની પાસે તે પોહોચ પોલીસ અમલદારે મોકલી હોવી.

૨૫ કોઈ માણસ આ આકટ પ્રમાણે પોલીસ અમલદારના કામમાંથી દુર થશે તે પોતાનો દાખલો થતા તથા કપડાં તથા હથીયાર વગેરે સાજ સરંજામ તથા કામ બજાવવા સારૂ પોતાને તથા જરૂરીની બીજી જણશો આપી હોય તે પાછી આપવાની જાણી જોઈને ગફલત કરશે અથવા ના કહેશે તો તે વાત માજીસ્ત્રેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે બસે રૂપીયા સુધી દંડને લાયક થશે અથવા દંડ નહી આપશે તો તે ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી બેમાંના ગમે તે એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને લાયક થશે.

૨૬ પોલીસ અમલદાર પોતાને જે રીતે ચાલીને કામ કરવું જોઈએ તેથી ઊલટો ચાલશે અથવા યોગ્ય અધીકારીએ કરેલી કાનુન અથવા કાયદા અથવા કાયદાસર હુકમ જાણી જોઈને તોડશે અથવા તેમાં ગફલત કરશે અથવા પરવાનગી વગર અથવા બે મહીના અગાઉ સુચના આપ્યા વગર પોતાના હોદાનું કામ તોડશે અથવા પોલીસની ચાકરી શીવાય બીજું કાંઈ કામ હુકમ વગર માથે લેશે અથવા બીકીકપણું કરશે અથવા કોઈ માણસ પોતાના તાબામાં કેદમાં હોય ત્યારે તેને વગર આધારે મારકુટ કરશે તો માજીસ્ત્રેટની આગળ તે વાત સાબીત થયા પછી તે પોલીસ અમલદાર ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહીનાના પગાર જેટલા દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહીના સુધી બેમાંથી હરકોઈ એક પ્રકારની કેદની શિક્ષાને અથવા એ બેઉ શિક્ષાને લાયક થશે.

૨૭ સાર્વજનીક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની બીજી જગાએ લોકો એકઠાં થાય તો તેઓએ શી રીતે એકઠાં થવું, અને એકઠાં થઈને જાય ત્યારે શી રીતે એકઠાં થઈને જવું. (તથા વરઘોડા વગેરે શી રીતે કાહાડવા) તે બાબત કામ પડે ત્યારે હુકમ કરવાનો અધીકાર અને વરઘોડા વગેરે કયે રસ્તે અને કયે વખતે લઈ જવા તે ઠરાવવાનો અધીકાર પોલીસના ડીસ્ત્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને તથા આસીસ્ટંટ ડીસ્ત્રીકટ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને છે. વાર તેહેવારને દાહાડે અથવા ધરમ સંબંધી ક્રીયાને પ્રસંગે આગના રસ્તામાં વાજાં વગાડવા દેવા બાબત નિયમ ઠરાવવાનો અધિકાર પણ તેઓને છે.

૨૮ સાર્વજનીક રસ્તામાં તથા ગલીમાં તથા રાહદારીની જગોએ તથા નાહાવાની તથા ધોવાની તથા ઉતરવાની જગાએ તથા લોકોને આવવા જવાની સઘળી જગાએ અથવા લોક ભકિત કરતા હોય ત્યારે ભકિત કરવાની જગાની આશપાશ બંદોબસ્ત કરવા અને સાર્વજનીક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગાએ તથા નાહાવાની તથા ધોવાની તથા ઊતરવાની જગાએ રસ્તો બંધ નહી થાય તથા સાર્વજનિક રસ્તામાં ઘણી ભીડ નહી થાય એવો બંદોબસ્ત રાખવો એ પોલીસનું કામ છે.

૨૯. ઉપરની છેલી બેઉ કલમો પ્રમાણે આપેલા હુકમને જે માણસ હરકત કરશે અથવા નહી માનશે તે માણસ સદરહુ હુકમ આ આકટની ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે કરયો હશે તો તે વાત તેની ઉપર માજીસ્ત્રેની આગળ સાબીત થયા પછી બસે રૂપીઆ સુધી દંડને લાયક થશે અથવા દંડ નહી આપશે તો ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી બેમાંથી ગમે તે એક પ્રકારની કેદની સજાને લાયક થશે અને સદરહુ હુકમ આ આકટની ૨૮ મી કલમ પ્રમાણે કરયો હશે તો તે વાત તેની ઊપર માજીસ્ત્રેટની આગળ સાબીત થશે તો ૫૦ રૂપીઆ સુધી દંડને લાય

કે થશે અથવા દંડ નહીં આપશે તો વધુમાં વધુ બે મહીના સુધી બેમાંથી ગમે તે એક પ્રકારની કેદની સજાને લાયક થશે.

૩૦. ઉપરની છેલી ત્રણ કલમોમાં કહેલી બાબતમાં જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટનો સામાન્ય અખતીઆર છે. તે અખતીઆરને તે કલમોના કોઈ ઠરાવથી હરકત થાય છે એવું સમજવું નહીં.

૩૧ જે શેહેરમાં અથવા બીજી જગોએ માજીસ્ટ્રેટ રહેતો હોય તે શેહેરમાં અથવા બીજી જગોએ, અથવા જે શેહેરને અથવા બીજી જગાને અથવા સારવજનિક રસ્તાને આ કલમ સરકારના જાહેરનામા ઉપરથી અનુસરે કરીને લાગુ કરી હોય તે શેહેરમાં અથવા બીજી જગાએ અથવા રસ્તામાં અથવા રસ્તા પાસે કોઈ માણસ રહેવાથી લોકોને અથવા આવનારા જનારા લોકોને અટકાવ થાય અથવા કંટાળો આવે અથવા જોખમ અથવા બીક અથવા નુકશાન લાગે તેવી રીતે હેઠળ લખેલા ગુનાહ કરશે તો માજીસ્ટ્રેટની આગળ તે વાત તેના ઉપર સાબીત થયા પછી તે પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડને લાયક થશે, અથવા દંડ નહીં આપશે તો વધુમાં વધુ આઠ દહાડા સુધી કેદની શીક્ષાને લાયક થશે. અને કોઈ માણસ પોતાના દેખતાં તેવો ગુનાહ કરતાં માલમ પડશે તો તેને વારંટ વગર કેદ કરવાનો અખતીઆર હરકોઈ પોલીસ અમલદારને છે તે ગુનાહની વીગત નીચે મુજબ:—

૧ કોઈ માણસ કોઈ જાનવરને મનમાં આવે તેમ અવિચારથી અને નિરદયપણે ઝડબસે અથવા તેનો ગેરઉપયોગ કરશે અથવા તેના ઊપર જુલમ કરશે તે.

૨ સારવજનિક કુવો અથવા તળાવ અથવા હોજ અથવા પાણીની જગા જે કામ સારૂ નીમી હોય તે કામમાં ઓછી ઉપયોગી પડે તેવી રીતે તેમાં કોઈ માણસ નાહાશે અથવા ધોશે અથવા બીજી રીતે ખરાબ કરશે. અથવા ખરાબ કરાવશે તે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તેવું નહીં કરવા બાબતનું જાહેરનામું પાસેની પ્રસિદ્ધ જગાએ જીલાની ભાષામાં મારયું હશે તો.

૩ જે માણસ ઘોડા ઊપર અથવા બીજા ઢોર ઊપર બેશીને તેને કોઈ રસ્તામાં અથવા રાહદારીની જગાએ બેપરવાઈથી અથવા ઘણા જોરથી હાંકશે, અથવા સિખવશે, (અથવા પલોટશે,) અથવા તેને સંભાળવાનો પુરો બંદોબસ્ત કરવા વગર મુકી જશે અથવા કલાણું ઢોર અથવા વાહન કાઢી લેઈ જાઓ એવી સુચના પોહોંચ્યા પછી જરૂર હોય તે કરતાં વધતી વાર લગી રહેવા દેશે, અથવા અંધારી રાતે હરકોઈ જાતની ગાડી જોઈએ તેટલું બરાબર અજવાળું પડે તેવા દીવા વગર હાંકશે, અથવા વગર હુકમે કોઈ માલ વેચવા સારૂ અથવા બીજા કામ સારૂ માંડી મુકશે, અથવા નીમેલી જગા સિવાય બીજી જગાએ કચરો અથવા ગોજવાડ અથવા પુંજો મુકશે, અથવા માજીસ્ટ્રેટની અથવા મ્યુનિસિપાલ કમીશનરની અથવા પોલીસ અમલદારની પરવાનગી વગર દારૂખાનું (એટલે આતસબાજી) છોડશે અથવા સારવજનિક રસ્તાથી ૫૦ ફુટની અંદર બંદુક વગેરે અગ્નિશસ્ત્ર અથવા દારૂખાનું છોડશે તે.

૪ કોઈ માણસ સારવજનીક રસ્તામાં અથવા ગલીમાં અથવા રાહદારીની જગ્યાએ અથવા તેની પાસે અથવા સામે કોઈ ઢોરને મારી નાખશે અથવા મારેલું ઢોર અથવા

આગડું સાફ કરશે, અથવા જાણીજોઈને અથવા નીર્લજપણે પોતાનું શરીર ઊઘાડું મુકશે, અથવા પઈસા મેળવવા સારૂ કંટાળો આવે તેવું કૃરપણું અથવા રોગ ઉઘાડો મુકશે, અથવા લોકાપકારક કૃત્ય કરશે, અથવા દારૂ વગેરે પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે; અથવા પોતાથી પોતાની સંભાળ નહી થાય તેવો છાકટો થઈ જશે તેઃ

૩૨ ઊપરની છેલી કલમ પ્રમાણે જે જે માણસ ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તે માણસને પોતાની આગળ આણ્યા પછી માજીસ્ટ્રેટની આગળ તેણે હાજર થવું. એ બાબત જામીન સુધાં અથવા જામીન વગર તે માણસનો મુચરકો લેવો એ કોનસ્ટેબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાના દરેક પોલીસ અમલદારનું કામ છે.

૩૩ કોઈ માણસ માજીસ્તરેટની અથવા મ્યુનીશીપાલ કમીશનરની પરવાનગી વગર કોઈ રાહદારીની જગાએ માંડવો અથવા છાપરૂં અથવા તબેલો અથવા તેવું બીજું કાંઈ બાંધશે અથવા પથરા અથવા ઘર બાંધવાનો સામાન મુકશે, અથવા પાસે રહેનારાઓને અથવા આવનાર જનાર લોકોને કંટાળો આવે તેવી રીતે શેહેરની અથવા ગામની હદમાંહેની અથવા જગામાંહેની ટાંકીઓમાં અથવા ઉકરડામાં અથવા તેવા બીજા કુવામાં ગોબરૂં પદારથ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને એકઠો થવા દેશે; અથવા કોઈ ઘરમાંથી અથવા કારખાનામાંથી અથવા તબેલામાંથી અથવા સંડાસમાંથી અથવા તેવા બીજા કશામાંથી રાહદારીની જગાએ ગોબરૂં પદારથ પાકાં કારણ વગર જાણી જોઈને રેહેવા દેશે, અથવા જે તળાવ અથવા હોજ પાણી પીવા સારૂ નીમ્યો હોય તેમાં અથવા તેમાં જે નેહેળાને રસ્તે પાણી આવતું હોય તે નેહેળામાં મુએલું જનાવર અથવા કચરો અથવા ગોબરવાડ નાંખશે, અથવા જે બીજી જગાએ સદરહુ પ્રકારનો કચરો પુંજો નાંખવાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગાએ નાંખશે, અથવા ઠરેલી કાનુનો અથવા માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ નહી માનીને ઘાસ અથવા બીજો જ્વાળાગ્રહી (એટલે તાબડતોબ સળગી ઊઠે તેવો) પદારથ રેહેવાના ઘરથી અથવા પડસાલથી અથવા બીજી ઈમારતથી ૫૦ વારની અંદર સીંચી મુકશે, અથવા ભરી મુકશે, અથવા તે પ્રમાણે સીંચી મુક્યો હોય અથવા ભરી મુક્યો હોય તે કહાડી લેઈ જવાને ચુકશે. અથવા કસબામાંહેની, અથવા ગામમાંહેની, અથવા રહેવાની જગામાંહેની, અથવા તેની પાસેની જમીન ઊપરની અથવા સારવજનીક રસ્તામાંહેની અથવા રાહદારીના ઠેકાણામાંહેની અથવા તેની પાસેની જમીન ઊપરની વાડ અથવા વધી ગએલા કંટાળા અથવા ઝાડી ઘણીજ વધવા દીધાથી લોકોને ઉપદ્રવ થવા જેવું હોય તે વાડ ઝારવાનો અથવા તે કંટાળા અથવા ઝાડી ઝારી નાખવાનો અથવા કહાડી નાખવાનો માજીસ્ટરેટે હુકમ કરયો હોય તે નહી માનશે તો તે વાત માજીસ્ટરેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે માણસ સદરહુ પ્રકારના દરેક ગુનાહ બાબત પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડને લાયક થશે, અથવા દંડ નહી આપશે તો ઘણામાં ઘણા આઠ દહાડા લગી કેદની સજાને લાયક થશે. પણ એવું છે કે ૩ ફુટ ઊંચી અને ૩ ફુટ પહોળી કરતાં ઓછી ઊંચાઈની અને પોહોળાઈની વાડ ઝારવાનું કોઈ માણસને ફરમાવવું નહી.

૩૪ કોઈ શેહેરની અથવા ગામની સારવજનીક અથવા પડતરજમીનમાંના કંટાળા અથવા બીજી વનસ્પતી (એટલે ઝાડ બીડ) અથવા ઉપદ્રવકારક ગંદકી કહાડી નાં-

આવાની જરૂર છે એવું ફળપાવર માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે ત્યારે તે જમીન સાથે જે લોકોને સંબંધ હોય તે લોકોને અને તે શેહેરના તથા ગામના રેહેવાશીઓને જનરલ નોટીસ આપીને તે કાહાડી નાંખવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે. તે નોટીસ ગામડીમાં (એટલે ગામને ચોરે) અથવા લોકોને આવવા જવાની મુખ્ય જગાએ મારવી. તે નોટીસમાં યોગ્ય મુદત લખી હોય તે યોગ્ય મુદતમાં (તે મુદત ૭ દહાડા કરતાં ઓછી લખવી નહી) તે હુકમ પ્રમાણે નહી થયે તો તે વનસ્પતિ અથવા ઉપદ્રવકારક ગંદકી કાઢી નાંખવાને માજીસ્તરેટ મુખત્યાર છે અને તે બાબત ખરચ થાય તેનો સદરહુ માજીસ્તરેટ ઠરાવે એટલે લોકો ઉપર ફાળો નાંખીને આ આકટની ૧૬ મી અને ૧૭ મી કલમમાં કહેલી રીતે તેઓની પાસેથી તે ખરચ લેવો.

૩૫. આ આકટ પ્રમાણે ગુન્હો સાબીત થયા પછી ઇનસાફ કરનારા અમલદારે શીક્ષા ઠરાવવી જોઇએ તેટલો દંડ અથવા કેદની શીક્ષા કરવાનો પોતાને અખત્યાર હોય તે અખત્યારની અંદર ઠરાવવી, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કાનસ્ટેબલના દરજા કરતાં ઊંચા દરજાના કોઇ પોલીસ અમલદારની ઉપર આ આકટ પ્રમાણે ફરીઆદ થાય તેની માજીસ્તરેટનો કુલ અખત્યાર ચલાવનારા અમલદારેજ તજવીજ કરીને ફેસલો કરવો.

૩૬. આ આકટમાં જે ગુનાહ બાબત શીક્ષા ઠરાવી છે તે ગુન્હા બાબત બીજા કોઇ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે કોઇ માણસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની મનાઇ એવો આ આકટના કોઇ ઠરાવનો અરથ કરવો નહીં; અથવા તેવા ગુન્હા બાબત આ આકટમાં જે શીક્ષા ઠરાવી છે તેથી બીજી કોઇ જુદી અથવા વધી શીક્ષા બીજા કોઇ કાયદા ઉપરથી અથવા આકટ ઉપરથી થવાને તે માણસ લાયક નથી એવો પણ અરથ કરવો નહી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે એકના એક ગુન્હા બાબત કોઇ માણસને બે વાર શીક્ષા થશે નહી.

૩૭. જે ગુન્હા બાબત શિક્ષા કરવાનો માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે તે ગુન્હા બાબત આ આકટના આધારથી દંડ અથવા ગુન્હેગારી ઠરાવવામાં આવે તે નહી ભરે અને માજીસ્ત્રેટને યોગ્ય જણાય તો જીલ્લાના માજીસ્તરેટની હકુમતની હદમાં ગુન્હેગારનો માલ હોય તે જપત કરીને વેચીને તે દંડ અથવા ગુન્હેગારી વસુલ કરવાનો અખત્યાર છે. જે માજીસ્તરેટે હુકમ કર્યો હોય તેની સહીના વારંટ ઉપરથી તે માલ જપત કરીને વેચવો.

૩૮. સદરહુ દંડ અથવા ગુન્હેગારી તાબડતોબ નહી ભરે તો સદરહુ જપતીનાં વારંટના પરીણામની હકીકત યોગ્ય વખતે જણાઇ આવે ત્યાં સુધી ગુનેહગારને પકડીને કેદમાં રાખવાનો હુકમ કરવાને માજીસ્તરેટ મુખત્યાર છે. પણ જપતીના વારંટના પરીણામની હકીકત મોકલવા સારૂ જે ઠેકાણું તથા વખત ઠરાવી હોય તે ઠેકાણે તથા તે વખતે હું હાજર થઇશ એવો માજીસ્તરેટની ખાત્રિનો જામીન ગુન્હેગાર આપે તો તેને પકડીને કેદ કરવો નહી.

૩૯ દંડ વસુલ થાય તેટલો માલ જપતીમાં જડતો નથી એવું જપતીના વારંટના પરીણામની હકીકત જણાઇ આવ્યા ઉપરથી દેખાય અને ગુનેહગાર તાબડતોબ દંડ નહી ભરે અથવા ગુન્હેગારની જુબાની ઉપરથી અથવા બીજી રીતે માજીસ્તરેટની ખાત્રિ

થાય કે જપતીનું વારંટ આપવું તોપણ કરેલો દંડ આપવા એટલે વસુલ થાય તેટલી માલ મિલકત ગુનેહગારની પાસે નથી તો તે માજીસ્તરેટ પોતાની સહીનું વારંટ આપીને પોતાની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે કેદમાં રાખવા સારૂ ગુનેહગારને તે ગુનેહગાર રાણીની વિલાયતી રઈયત નહી હોય તો ફુરંગમાં મોકલવાને મુખત્યાર. છે. પચાશ રૂપીયા કરતાં વત્તો દંડ નહી હોય તો ઘણામાં ઘણા બે "કાલેન્ડર" મહીના સુધી કેદમાં રાખવો અને સો રૂપીયા કરતાં વત્તો દંડ નહી હોય તો ઘણામાં ઘણા ચાર કાલેંડર મહીના સુધી કેદમાં રાખવો; અને એ વગર બીજે પ્રસંગે ઘણામાં ઘણા છ "કાલેંડર" મહીના સુધી કેદમાં રાખવો પણ દંડનો આવેજ આપે તો ગુનેહગારને કેદમાંથી તાબડતોબ છોડી મુકવો.

૪૦ ગુનેહગાર રાણીની વીલાયતી રઈયત હોય ત્યારે માજીસ્ટરેટ જસ્ટીસ આફ ધી પીસ હોય તો હુમલો (એટલે મારામારી)ના મુકરદમામાં દંડ વસુલ કરવાની જે રીત ઈંગ્લંડ જારજ બાદશાહની કારકીરદીમાં થયેલા ૫૩ સ્ટાટ્યુટસ ૧૫૫ મા બાબની ૧૦૫ મી કલમમાં કહીછે તે રીતે તે માજીસ્તરેટે દંડ વસુલ કરવો. સદરહુ માજીસ્તરેટ જસ્ટીસ આફ ધી પીસ નહી હોય તો જે વાત બની હોય તે તેણે દફતરમાં લખીને તે દફતર જીલાની હદમાં બીજો કોઈ માજીસ્તરેટ જસ્ટીશ આફ ધી પીસ હોય તેની પાસે મોકલી દેવું પછી તે માજીસ્તરેટે ઉપર કહેલી રીતે તે દંડ વસુલ સારૂ ગુનેહગાર ઉપર કામ ચલાવવું.

૪૧ પોલીસ અમલદારના હુકમથી સમન વગેરે હુકમ પોહોંચાડવા બાબત અવેજ આવે તે સઘળો અવેજ તથા ઇનામનો તથા દંડનો અથવા ઇનામના તથા દંડના હીસાનો અવેજ ખબર આપનારને કાયદા પ્રમાણે આપવામાં આવેછે તેવો અવેજ પોલીસ અમલદારને ખબર આપી હોય ને ઉપરથી આવે તે સઘળો જનરલ પોલીસ ફંડમાં જમે કરવો. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પોલીસ ફોર્સના કોઈ માણસે વિશેષ ચાકરી બજાવી હોય તે બાબત તેને સદરહુ પ્રકારના ઇનામનો અથવા દંડનો સઘળો અવેજ અથવા તેનો કોઇ ભાગ આપવાની આ કલમના કોઈ ઠરાવ ઊપરથી મનાઈ છે એવુ સમજવું નહી.

૪૨. આ આકટના ઠરાવ ઉપરથી અથવા આ આકટ પ્રમાણે પોલીસને સામાન્ય અધિકાર આપ્યો છે તે અધિકાર ઉપરથી હરકોઈ વાત કરવા બાબત અથવા કરવાનો ઇરાદો કરવા બાબત કોઈ માણસ ઊપર કાયદા પ્રમાણે જે ફરીઆદ ચાલી શકતી હોય તે ફરીઆદ જે વાત બાબત ફરીઆદ કરી હોય તે વાત બન્યા પછી ત્રણ મહીનાની અંદર શરૂ કરી જોઈએ અને નહી તો ચાલશે નહી અને ફરીયાદ શરૂ કરયા પેહેલાં નેહાન એક મહીના આગમચ તે ફરીયાદીની તથા તેના કારણની પ્રતીવાદીની અથવા જે જીલામાં તે વાત બની હોય તે જીલાના ડીસ્ટ્રીકટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટને અથવા આશીસટંટ સુપ્રીનટેનડેનટને સુચના લખીને આપવી. એ પ્રમાણે ફરીયાદ કરયા પહેલાં પ્રતીવાદી નુકશાનનું પુરેપુરૂં વળતર આપવા માંડશે. અથવા ફરીઆદ કરયા પછી પ્રતીવાદી અથવા પ્રતીવાદીને તરફથી કોઈ પુરેપુરી રકમ કોરટમાં ભરશે તો વાદીની ફરીઆદ ચાલશે નહી અને સદરહુ પ્રકારના મુકદમામાં વાદીની તરફનું હુકમનામું થશે તોપણ તેને પ્રતીવાદીની પાસેથી ખરચ મળશે નહી પણ જે જડજની આગળ તે મુકદમાનો ઈનસાફ થશે તે જડજ એવો દાખલો

આ કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ લખી હોવો જોઈએ એમ જરૂરનું નથી તેથી જો આ કલમ પ્રમાણે મોઢેનો હુકમ કર્યો હોય અને તે કોઈ ના માને તો તે કલમ ૨૯ પ્રમાણે શિક્ષાને પાત્ર થાય છે. વળી આ કલમમાં "રાહદારીને સર્વ ઠેકાણે" એ શબ્દ છે તેમાં વિચાર અને તેની હદનો સમાવેશ થાય છે અને તે શબ્દથી બાકી કરવાની જગાની આસપાસના અને તેની અંદરનો જરૂર હોય તે વખતે બંદોબસ્ત કરવાનો પોલીસનો અધિકાર છે. (મું. હા. વા. ૭ પાને ૨ સરકાર વિ. બાપુજી ગંગારામ.)

કલમ ૩૧

આ કલમ મુજબ કરેલા ગુન્હા બદલ, દંડ બદલ જે કેદની શિક્ષા કરવાની તે સખત શિક્ષા નહીં કરતાં આસાન કેદની કરવી જોઈએ. (મું. હા. વા. ૫ પાનું ૪૩ સરકાર વિરૂદ્ધ મેગર ખુશાલ.)

જે જે ઠેકાણે સ્થાનિક મ્યુનીસીપાલીટી છે તે તે ઠેકાણે સરકારે ખુદ્દામ જાહેરનામું કર્યા શિવાય સદરહુ કલમ એકદમ લાગુ કરવામાં આવી છે. તેમાં જાહેરનામું કરવાની જરૂર નથી (મું. હા. વા. ૫ પાને ૧૭૦ સરકાર વિ૦ ફેરૂ રામચંદ વિગેરે).

યુરોપખંડમાં જન્મેલી બ્રિટીશ રૈયતે ફાનસ વગર રાતરે ગાડી ચલાવવી તથા તેને આ કલમ પ્રમાણે એક ફર્સ્ટક્લાસ માજીસ્ટ્રેટ કે જેને જસ્ટીસ ઓફ ધી પીસનો અધિકાર હતો તેણે શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે યુરોપખંડમાં જન્મેલી બ્રીટીશ રયત ઉપર જે ફોજદારી અધિકાર મળેલા છે (આ કલમ પ્રમાણે) તેને સંબંધે વિચાર કરતાં યુરોપમાં જન્મેલી રયતને લાગુ પડનારો કાયદો કરવાનો જોકે મુંબાઈની કાયદા કરનારી કાઉન્સીલને અધિકાર નહોતો. તો તે પરથી આ કલમ પ્રમાણે તેવા સખસો પર કામ ચલાવવાને માજીસ્ટ્રેટના અધિકારને કંઈ અડચણ આવે છે માટે શિક્ષા રદ કરી (મું. હા. વા. ૭ પાને ૯ સરકાર વિરૂદ્ધ ઓડનરડ રે).

આ કલમની રકમ ૬ પ્રમાણે તેમાં લખેલું મનાઈનું જાહેરનામું લગાડ્યું નહીં હોય તો તોહોમત સાબીતી બેરકાયદેસર છે કેમકે મજકુર રકમના અર્થમાં સમાવેશ થાય છે એવી નદીએ કોઈ સ્નાન વિગેરે કરીને આરામ કરવાની જગા નથી. (મું. હા. તા૦ ૩૧ મી ઓગષ્ટ ૧૮૭૧ સરકાર વિરૂધ કોઠીરામ ભાસ્કર વિગેરે)

આ કલમમાં "અપકારક કૃત્ય કરે" એવા જે બોલ લખ્યા છે તેનો અરથ પેનલકોડની કલમ ૨૬૮ માં જે "અપકારકકૃત્યની" વ્યાખ્યા આપી છે તેવો નથી પણ "અપકારકકૃત્ય કરો નહીં" એવી જે લોકોને સામાન્ય નોટીસ આપેલી હોય છે તેમાં "અપકારક કૃત્ય" એ બોલનો જે અરથ થાય છે તેજ અરથ સદરહુ કલમ ૩૧ માં સમજવો. (મું. હા. તા૦ ૮ મી એપ્રીલ ૧૮૭૮ સરકાર વિરૂધ નીલકંઠ બલાલ વિગેરે).

જનાવરને એકદમ ગોળીથી મારવું એ ગુન્હો સદરહુ કલમ પ્રમાણે કરૂરતા નથી. (મું. હા. તા૦ ૨૩ મી જુલાઈ સને ૧૮૯૮).

કલમ ૩૩

માજીસ્ટ્રેટે ક્રિમીનલ પ્રોસીજરકોડની કલમ ૫૧૮ મુજબ વધી પડેલી વાડ કાપી બરોબર કરવાનો હુકમ કરેલો તે નહીં માનવા બાબત પેનલકોડની કલમ ૧૮૮ મુજબ તોહોમતની સાબીતી થયેલી તેમાં ઠરાવ્યું કે તુરત ને તુરત ઇલાજ કરવાની કાંઈ જરૂર નહોતી એવું મુકરદમાની હકીકત ઉપરથી માલુમ પડ્યું માટે જે હુકમ માનવામાં નથી આવ્યો તે હુકમ કરવાનો માજીસ્ટરેટને અખત્યાર નહોતો કેમકે કલમ ૫૧૮ ના પહેલા ખુલાસામાં એવી બાબતને સારૂ બીજો અને થોડો સંક્ષેપ રસ્તો બતાવેલો છે. વળી માજીસ્ટરેટને એવી પણ ખબર આપવી કે એવા મુકરદમાને સને ૧૮૬૭ ના આકટ ૭ ની કલમ ૩૩ વધારે લાગુ પડે છે. (મું. હા. તા૦ ૧૧ જુન સને ૧૮૭૪ સરકાર વિ૦ બાપુજી બેચર)

सन १८६७ नो आकट ८ मो.

મુંબાઇના ગવરનર ઇનકાંઊન્સિલનો હેઠળ લખેલો આકટ સને ૧૮૬૭ના નવેંબર મહીનાની ૧૫ મી તારીખે મુંબાઇના ગવરનર સાહેબે મંજુર કરયો, અને સને ૧૮૬૭ ના ડીસેંબર મહીનાની ૧૬ મી તારીખે ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજુર કરયોછે.

મુંબાઇ ઈલાકાની ગામની પોલીસ બાબત નીયમ ઠરાવવા બાબતનો આકટ.

મુંબાઇ ઇલાકાની ગામની પોલીસ બાબત નીયમ ઠરાવવા યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ "પોલીસ કમીશનર" તથા "પોલીસનો ડીસ્ત્રિકટ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તથા પોલીસનો આસિસ્ટંટ સુપ્રીટેન્ડેન્ટ," તથા પોલીસ અમલદાર "જીલ્લાની પોલીસ" આ શબ્દો આ આકટ જયાં લખ્યાછે ત્યાં તે શબ્દો ઉપરથી તથા "સને ૧૮૬૭ના મુંબાઇના ડીસ્ત્રિકટ પોલીસ આકટ" પ્રમાણે નીમેલા તે અમલદારો સમજવા.

૨ રકમ ૧ લી—મુંબાઈના કાયદા પુસ્તકમાંહેના સન ૧૮૨૭ ના ૧૨ મા કાયદાના જે ભાગ આ કલમ ઉપરથી રદ કરયા છે તેની વીગત.

૬ ઠી કલમ.

૨૨ મી કલમનો જેટલો ભાગ રદ થયો નથી તેટલો ભાગ.

૪૮ મી કલમના આરંભથી તે ૫૩ મી કલમના છેડા સુધી.

રકમ ૨ જી—"મુંબાઇ ઇલાકાના ગામોના પટેલોને અને બીજા મુખીયોને કાંઇ અખીકાર આપવા બાબત" સન ૧૮૫૨ નો ૨૭ મો આકટ છે તે પણ રદ કરયો છે.

૩. દરએક જીલ્લાના ગામની પોલીસના બંદોબસ્તનું કામ પોલીસ કમીશનરના નીબંધ તથા હુકમ પ્રમાણે જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટે કરવું. આશીસ્ટંટ અથવા ડેપ્યુટી કલેકટર પ્રમાણે જે ફુલપાવર માજીસ્ત્રેટને તાબે મુલકી કામ હોય તે માજીસ્ત્રેટને, ગામની પોલીસનો બંદોબસ્ત કરવાના કામનો હરકાંઇ ભાગ પોલીસ કમીશનરની મંજુરી લઈને આપવાનો જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે.

૪. પોલીસના કારણ સારૂ ગામના હરકોઇ પોલીસ અમલદાર ઉપર જે અખત્યાર ચલાવવાને જીલ્લાનો માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે. તે અખત્યાર પોલીસ કમીશનરની મંજુરી લઇને ડીસ્ત્રિકટ પોલીસ સુપ્રીનટેન્ડેન્ટને આપવાનો જીલ્લાનો માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

૫. રકમ ૧ લી—પોલીસ કમીશનરની મંજુરી લઇને જીલ્લાનો માજીસ્ત્રેટ લખીને જે માણસને પોલીસ પટેલ નીમશે, તેને સ્વાધીન દરેક ગામની પોલીસ રેહેશે, અને જે માણસ મુલકી પટેલનું કામ ચલાવતો હોય તેજ માણસને જીલ્લાના માજીસ્ત્રેટે પોલીસ પટેલ નીમવો. પણ ગામ મોહોટું હોય તે સબબથી અથવા બીજા કોઇ વાજબી સબબથી જુદી જુદી નીમનોકો કરવી યોગ્ય છે એવું પોલીસ કમીશનરની નજરમાં આવે તો મુલકી પટેલને પોલીસ પટેલ નીમવો નહી.

રકમ ૨ જી—નીમનોક કરતી વખતે સદરહુ માજીસ્ત્રેટ "મુંબાઇ પ્રેશીડેન્શીના તાબા માહેલા દેશમાંના વતનના અમલદારોએ પોતાનો અમલ શી રીતે ચલાવવો તે રીત

ઠરાવવા બાબત" સને ૧૮૪૩ નો ૧૧ મો આક્ટ છે તેના ઠરાવ ઉપર અને વંશપરંપરાના અમલદારોની (એટલે વતનદારોની) ચાકરી બાબત નીયમ ઠરાવવા વિષે બીજો કોઈ આક્ટ ચાલુ હોય તેના ઠરાવ લાગુ હોય તે પ્રમાણે તે ઠરાવ ઉપર બરાબર નજર રાખીને નીમનોક કરવી. પણ મુલકી પટેલનેજ પોલીસ પટેલ નીમ્યો નહી હોય અને તે કામ ચાલાકરતી અથવા બીજી રીતે કરવા બાબત એક કરતાં વધતા જણા દાવો કરે ત્યારે તેઓમાંથી જે વધારે લાયક હોય તેને નીમવાને જીલ્લાનો માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

કલમ ૩ જી—કોઈ ઠેકાણમાં આગલા જમાથી (ગામની પોલીસનું) કામ એક પોલીસ પટેલથી બરાબર રીતે ચાલતું નહી હોય ત્યારે પોલીસ કમીશનરનું અનુમત લઈને તે ઠેકાણની અથવા જગાની જુદી જુદી ટુકડી સારૂ જરૂર હોય તેટલા પોલીસ પટેલ નીમવાનો જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટને અધીકાર છે.

૬. પોલીસ પટેલ ઉપર જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટની હકુમત ચાલે છે તે શીવાય વળી જે માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની હદની અંદર તેનું ગામ હોય તે માજીસ્ટ્રેટના હુકમ પ્રમાણે તેણે કામ કરવું. અને તે માજીસ્ટ્રેટ જે પત્રકો અથવા ખબર માગે તે તેને તેણે આપવી અને ગુન્હા બાબત તથા ગામની પોલીસને લગતાં સઘળાં કામ બાબત અને પોતાના ગામના લોકોની આરોગ્યતા તથા તેઓની સામાન્ય સ્થિતિ કેવી છે તે બાબત હમેશાં ખબર આપ્યાં કરવી. પોલીસ અમલદારો પોતાનું કામ કરવા સારૂ મદત માગે તો પોલીસ પટેલે જેટલી થાય તેટલી મદત તેઓને કરવી. માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર પોલીસ પટેલની ઉપર જે હુકમ તથા વારંટ મોકલે તે હુકમ તથા વારંટ તાબડતોબ માથે ચડાવીને અમલમાં લાવવા અને સુલેહ બાબત ખબર કાહાડીને ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસને જાહેર કરવી, અને પોતાના ગામની હદમાં ગુન્હા તથા લોકોપકારક કર્મ થતાં અટકાવવાનો બંદોબસ્ત રાખવો, અને ગુન્હેગારોને પકડી કાઢીને તેઓનો ઇનસાફ થવા સારૂ તેઓને મોકલવા.

૭. ગામના ચાકરનું ઘણું કરીને ગમે તે કામ હોય તોપણ તે સરવની પાસે પોતાના કામમાં મદત માગવાનો પોલીસ પટેલને અધિકાર છે. અને પોલીસ પટેલને સઘળા પત્રકો તથા પ્રોશીડીંગ લખીને તઈયાર કરી આપવાનું કામ ગામના વંશપરંપરાના અથવા નીમનોકી તળાટીનું છે એવું સમજવું.

૮. ચોરી નહી થાય તથા સુલેહનો ભંગ નહી થાય તથા સઘળા લોકોને તથા ગામના લોકોને ઇજા થાય તેવા કામો નહી થાય તેવો બને તેટલો બંદોબસ્ત રાખવા સારૂ ગામના ચાકર લોકોની વ્યવસ્થા પોલીસ પટેલે કરવી. અને તે ચાકર લોકોમાંથી કોઈ માણસ ગેરરીતે ચાલે અથવા ગફલત કરે તો તે સઘળી વાત પોલીસ પટેલે જે માજીસ્ટ્રેટ પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે માજીસ્ટરેટને તેણે જાહેર કરવી.

૯. પોલીસ પટેલ અથવા પોલીસનું કામ પડે ત્યારે ગામના ચાકરોમાંથી જે માણસને તે કામ કરવું પડે તે માણસ પોલીસનું કામ કરવામાં ગફલત અથવા આળસ કરશે તો ફુલપાવર માજીસ્ટરેટના હુકમથી તે માણસ પોતાના ત્રણ મહીનાના પગારની સરાસરી જેટલા રૂપીઆ સુધી દંડને લાયક થશે. વળી શિક્ષા કરવા લાયક કાંઇ કામ પોતે જે રીતે ચાલવું જોઇએ તેથી ઉલટી રીતે ચાલીને પોલીસ પટેલ કરશે અથવા કાનુન તોડશે,

અથવા બીજે પ્રકારે ગેરરીત ચાલશે અથવા ગુનોહ કરશે તો તેને બરતરફ કરવાને સદરહુ માજીસતરેટ મુખતિયાર છે, અથવા હિંદુસ્તાનની ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે સરકારી નોકરની પેઠે તેની ઊપર કામ ચલાવીને તેને શિક્ષા કરી શકાશે, અને ગુનોહ સાબીત થશે ત્યારે તે બરતરફ થવાને લાયક થશે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પટેલના દરજાના કોઇ માણસને પોલાશે કમીશનરની મંજુરી વગર આ કલમ પ્રમાણે બરતરફ કરવો નહી.

૧૦ ગામની હદમાં ગુનોહ કરીને ગુનેહગાર નાસી ગયો હોય અથવા ગાલમ પડતો નહી હોય તો પોલીસ પટેલ પોતાનું ગામ જે ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણાના અમલદારને તાબડતોબ ખબર મોકલવી અને પોતાની જાતે ચોકશી કરવા માંડવી. અને તે બાબત જે પુરાવો મળે તે પોહોને સદરહુ અમલદારની પાસે તેણે મોકલવો.

૧૧ રકમ ૧લી—ગામની હદમાં કોઇ માણસ કમોતે અથવા અકસ્માત મરણ પામે અથવા કોઇનું મુડદુ જડે, તો પોલીસ પટેલે તે ગામના અથવા આસપાસના બે અથવા વત્તા હુંશિયાર માણસોને પંચાતનામુ કરવા સારૂ તાબડતોબ બોલાવીને એકઠા કરવા, પછી તે માણસોએ મરણના કારણની તથા તેને લગતી સઘળી હકીકતની ચોકશી કરીને લખેલો રીપોરટ કરવો. રીપોરટ પોલીસ પટેલે તે ગામ જે ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણુ જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને તુરત મોહોચતો કરવો.

રકમ ૨ જી—પોલીસ પટેલ કોઇ માણસને સદરહુ પ્રકારની પંચાતમાં બેસવાનું કહે તે માણસ વાજબી કારણ વગર પંચાતમાં બેસવાની ના કહેશે અથવા ગફલત કરશે તો તે ગુનોહ તેની ઉપર માજીસતરેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે ઘણામાંઘણા પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડને અથવા દંડ નહી આપશે તો એક મહીના સુધી કેદની સજાને લાયક થશે.

રકમ ૩ જી—કાયદા વિરૂદ્ધ રીતે મરણ થયુ છે એવું પંચાતનામાની હકીકત ઉપરથી જણાય તો પોતાનું ગામ જે ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને પોલીસ પટેલે તાબડતોબ સુચના કરવી. અને મોકલતાં રસ્તામાં મુડદુ કોહી જવાની ધાસ્તી નહી હોય તો પાસેના સીવીલ સરજનની પાસે અથવા એવે પ્રસંગે મુડદાં તપાસવાને વઇદક ખાતાના જે અમલદારને સરકારે નીમ્યો હોય તેની પાસે તે મુડદુ તુરત મોકલી દેવું. પછી તે સીવીલ સરજને અથવા વઇદક ખાતાના બીજા અમલદારે મરણનું કારણ શોધી કહાડવાનો પ્રયત્ન કરવો. મુડદુ મોકલીશું તો તે કોહી જશે અને તેની તપાસ કરવાથી કાંઇ ફાયદો થશે નહી અને ઉલટો ધોકો પોહોચશે એવા સબબથી પોલીસ પટેલથી મુડદુ મોકલી શકાતુ નહી હોય ત્યારે જે ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણાની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણુ જે પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદાર અને તેણે પોતાના તાબા માહેના અમલદારોમાંથી કોઇ અમલદારને મોકલ્યો હોય તે અમલદાર અથવા માજીસ્ત્રેટ તે મુડદુ બાળવાનો અથવા દાટવાનો હુકમ આપે ત્યાં સુધી પોલીસ પટેલે તે મુડદુ બાળવાની અથવા દાટવાની રજા આપવી નહી.

૧૨ રકમ ૧ લી—પોતાના ગામના ફલાણા માણસે મોટો ગુનોહ કરયો છે એવું

માનવાનો સબબ હોય તો તેને પોલીસ પટેલે પકડવો અને પુરાવાના કામમાં આવે તેવી જે જણસો હોય તે જણસો સુધાં તે માણસને પોતાનું ગામ જે પોલીસ થાણાની હદમાં હોય તે થાણું જે પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન હોય તે પોલીસ અમલદારની પાસે મોકલવો.

રકમ ૨ જી—ઉપર કહ્યા પ્રમાણે પકડેલા માણસને ૨૪ કલાકની અંદર જે ડીસ્ટ્રીક્ટ પોલીસ થાણાની હદમાં પોતાનું ગામ હોય તે થાણામાં મોકલવું.

૧૩ રકમ ૧ લી—જે મુકદમામાં શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધીકાર નહી હોય તે મુકદમાની પોતાના કામના સબબથી પોલીસ પટેલને ચોકશી કરવી પડે તે કરતી વખતે શાહેદોને બોલાવીને તેઓને પુછવાનો તથા તેઓની પાસે સત્ય સ્મરણ પુરવક પ્રતિજ્ઞા કરાવીને તેઓની જુબાની લેવાનો અધીકાર અને સંતાડેલી જણશોને માટે ઝાડો લેવાનો અધીકાર પોલીસ પટેલને છે, પણ રેહવાના ઘરનો ઝાડો ઘણીજ અગત્ય નહી હોય તો પોલીસ પટેલે સુરજ આથમે ત્યારથી તે સુરજ ઉગે ત્યાં સુધી લેવો નહી.

રકમ ૨ જી—ઝાડો લેવા સારૂ અથવા ફલાણું માણસ ગુનેગાર છે એવું લાગતું હોય તે માણસનો પીછો લેવા સારૂ બીજા ગામની હદમાં જઈને કામ કરવાનો પણ અધિકાર પોલીસ પટેલને છે પણ તે બાબત તેણે તે ગામના પોલીસ પટેલને તાબડતોબ ખબર કરવી અને તે ગામના પટેલે થાય તેટલી તેને મદદ કરવી અને ઝાડો લેવાનું અથવા પાછળ દોડવાનું કામ ચલાવવાનો જોખમ તે બીજા ગામના પટેલને માથે છે.

૧૪ પોતાના ગામની હદમાં હલકી મારામારી અથવા ગાળાગાળી કરવાનું કોઈ માણસ ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તો તેનો ઇનસાફ કરવાનો અને ગુનોહ સાબીત થાય તો તેને ઘણામાં ઘણા ૨૪ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો પોલીસ પટેલને અખતીયાર છે પણ ગુનોહ થયા પછી આઠ દાહાડામાં ફરિયાદ થવી જોઈએ.

૧૫ જે ગામના તમે પોલીસ પટેલ છો તે ગામની હદમાં હેઠળ લખેલા ગુનાહો માંથી હરકોઈ ગુનાહનું એટલે ચોરીના માલની આંકેલી કીંમત બે રૂપીઆ ઉપર નહી હોય તેવી હલકી ચોરીનું, અથવા અપક્રીયાથી થએલું નુકશાન બે રૂપીઆ કરતાં વધારે રૂપીયાનું નહી હોય તેવી અપક્રીયા કીધાનું અથવા તમે પોતાની જાતે કાયદાસર હુકમ આપ્યો હોય તે હુકમને હરકત કરવાનું અથવા તે હુકમ માનવાની ના કહેવાનું તોહમત કોઈ માણસ ઉપર આવે તો તેનો ઇનસાફ તમોએ કરવો એવી સનંદ પોલીસ પટેલનું કામ કરનારા માણસને આપવાનો અધિકાર હુકમ લખીને જીલ્લાના માજીસ્ટ્રેટને આપવાનો પોલીસ કમીશનર મુખત્યાર છે.

રકમ ૨ જી—અને ઉપર કહેલા કામોમાંનું હરકોઈ કામ કરવાની સાબીતી પોતાની આગળ જે માણસ ઉપર થશે તેને પાંચ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો અથવા ઘણામાં ઘણા અડતાળીસ કલાક સુધી ગામને ચોરે કેદ રાખવાનો અધીકાર સદરહુ પ્રમાણે જે પોલીસ પટેલને અખતીયાર મળ્યો હોય તે પટેલને છે. કાયદાસર હુકમને હરકત કરી હોય અથવા તે પ્રમાણે ચલાવવાની ના કહી હોય તે પ્રસંગે દંડ નહી આપે તોજ કેદ કરવો.

૧૬. પોલીસપટેલને ૧૫ મી કલમની પેહેલી રકમ પ્રમાણે અખતીયાર આપવામાં આવશે ત્યારે અને જ્યાં સુધી તેને તે અખતીયાર હશે ત્યાં સુધી તેને હેઠળ લખેલા

અધીકાર પણછે એવું સમજવું એટલે હેઠળ લખેલુ હરકોઈ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગુ કામ કોઈ માણસ કરશે તો તેને એક રૂપીઆ સુધી દંડ કરવાનો અથવા દંડ નહી આપશે તો ગામને ચોરે ઘણામા ઘણા બાર કલાક સુધી કેદ રાખવાનો અધીકાર અને સદરહુ લોકાપકારક કૃત્ય અથવા બેઢંગુ કામ કરવાનું જારી રાખવાની અથવા ફરીથી કરવાની મના કરવાનો પોલીસ પટેલને અધીકાર છે એવુ સમજવું.

૧. કોઈ માણસ કોઈ જાનવરને મનમાં આવે તેમ અતીચારથી અથવા નીરદયપણે ખાડખશે અથવા તેનો ગેરઉપયોગ કરશે અથવા તેની ઉપર જુલમ કરશે તે.

૨ સારવજનીક કુવો અથવા તળાવ અથવા હોદ જે કામ સારૂ નીમ્યો હોય તે કામમા એછો ઉપયોગ પડે તેવી રીતે તેમાં કોઈ માણસ નાહાશે અથવા ધોશે અથવા બીજી રીતે ખરાબ કરશે અથવા કરાવશે તે.

૩ કોઈ માણસ મના કરેલી જગાએ ઢગરો અથવા ગોજવાડ કે પુંજો કરશે તે.

૪ કોઈ માણસ હરકોઈ સારૂવજનીક રસ્તામાં અથવા મોહોલામા અથવા મારગમાં અથવા શાહાદારીની જગાએ ઝાડો પેશાબ કરીને ગંદકી કરશે અથવા દારૂ વગેરે પીને તોફાન અથવા મસ્તી કરશે અથવા પોતાનાથી પોતાની સંભાળ નહી થાય તેવો થઈ જશે તે.

૫ પાસે રેહેનારાઓને અથવા આવનાર જનાર લોકોનો કંટાળો આવે તે રીતે શેરીમાં અથવા ઉકરડામાં તેવાજ બીજા ઠેકાણામાં કોઈ માણસ ગોબરો પદારથ પાકાં કારણ વગર જાણી જોઈને એકઠો થવા દેશે અથવા કોઈ ઘરમાંથી અથવા કારખાનામાંથી અથવા તબેલામાંથી અથવા સંડાસમાંથી અથવા બીજા તેવા ઠેકાણામાંથી લોકોને આવવા જવાની જગાએ ગોબરો પદારથ પાકા કારણ વગર જાણી જોઈને રેહેવા દેશે અથવા જે તળાવ અથવા હોદ પાણી પીવા સારૂ નીમ્યો હોય તેમા ચોમાસામા જે વેળાએ પાણી આવતું હોય તે વેળામાં મુએલુ જનાવર નાખવાથી લોકોને ઉપદ્રવ થાય તે જગાએ નાખશે તે.

૧૭ (આ આકટની) ૧૪ મી ૧૫ મી અને ૧૬ મી કલમ પરમાણે કામ ચલાવવું હોય તે પક્ષકારોના દેખતાં જાહેર ચલાવવું. ગુનોહ સાબીત થવાનું દફતરમાં લખા પહેલાં ગમતે વખતે ફરીઆદ કાઢી નખાવવાનો અધીકાર ફરીઆદ કરનારનેછે. પક્ષકારોનાં નામો તથા પોતાનો અભિપ્રાય તથા શિક્ષાનો ઠરાવ અથવા હુકમ અથવા ફરીઆદ કાહાડી નંખાવવાની વાત તથા કામ ચલાવવાની તારીખ પોલીસ પટેલે દફતરમાં લખવી અને જીલ્લાનો માજીસટરેટ ફરમાવે તે નમુના પ્રમાણે તથા તે રસ્તે તથા તે વખતે તે દફતર તરત (પોલીસ) પટેલે જે માજીસટરેટના પરતક્ષ તાબામાં હોય તે માજીસટરેટને તેણે મોકલવું.

૧૮ આ આકટની કલમ ૧૫ મી પ્રમાણે સનંદ આપીહોય તે સનંદ પોલીસ કમીસનરની મંજુરી લઈને પછી હુકમ લખીને સઘળી અથવા થોડી ઘણી રદ કરવાને જીલ્લાનો માજીસટરેટ મુખત્યાર છે.

૧૯ પોતાના ગામમા જે બેવારસી માલ જડયો હોય તે સઘળો માલ અથવા સને ૧૮૬૦ ના મુંબાઈના ડીસ્ટ્રીકટ પોલીસ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે પોતાને જે માલ આપ્યો હોય તે સઘળો માલ પોલીસ પટેલે પોતાના સ્વાધીન રાખવો અને પોલીસ ફોજ

જે માજીસ્ત્રેટના તાબામાં હોય તે માજીસ્ત્રેટને તેણે રીપોર્ટ કરવો અને સદરહુ માજીસ્ત્રેટ હુકમ કરે તે પ્રમાણે કરવું પણ "ઢોરોના અતીક્રમણ બાબત" સને ૧૮૫૭ નો ૩ જો આકટ કે તેમાં કહેલાં પ્રકારનો તે માલ હોય તો તે આકટમાં કહ્યા પ્રમાણે પોલીસ પટેલે ચાલવું.

૨૦ આ આકટમાં જે ગુનાહ બાબત શિક્ષા ઠરાવી છે તે ગુનાહ બાબત બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે કોઈ માણસ ઉપર ફરિયાદ કરવાની મના છે એવો આ આકટના કોઈ ઠરાવનો અર્થ કરવો નહી અથવા તેવા ગુનાહ બાબત આ આકટમાં શિક્ષા ઠરાવી છે તેથી બીજી કાંઈ જુદી અથવા વધતી શિક્ષા બીજા કોઈ કાયદા ઉપરથી અથવા આકટ ઉપરથી થવાને તે માણસ લાયક નથી એવો પણ અર્થ કરવો નહી. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે એકના એક ગુનાહ બાબત કોઈ માણસને બે વાર શિક્ષા થશે નહી.

૨૧ પોલીસ પટેલ જરૂરીના કામને લીધે ગામમાંથી ગેરહાજર હોય તે સબબથી અથવા એકાએક માંદો પડવાથી અથવા બીજા કોઈ સબબથી તેનાથી પોતાનું કામ ન થઈ શકે ત્યારે તેણે પોતાનું કામ પોતાનો કોઈ કુટુંબી લાયક હોય તેને સોંપવું અથવા કોઈ કુટુંબી લાયક નહી હોય તો બીજા કોઈ લાયક માણસને સોંપવું અને પોતે જે માજીસ્ત્રેટના પ્રગટ તાબામાં હોય તે માજીસ્ત્રેટને તે બાબત તાકીદથી રીપોર્ટ કરવો અને જે માણસને કામ સોંપ્યું હોય તે માણસે પોલીસ પટેલનું કામ કરવું નહી. એવો માજીસ્ત્રેટને ત્યાંથી હુકમ આવે ત્યાં સુધી તેણે ગુનેગારનો ઇનસાફ કરીને શિક્ષા કરવાના કામ શીવાય પોલીસ પટેલનું સઘળું કામ કરવું.

૨૨ આ આકટમાં "ડીસ્ત્રીકટ પોલીસ થાણું" આ શબ્દો લખ્યા છે તેમાં જે પોલીસ અમલદારને સ્વાધીન થાણું હોય તે પોલીસ અમલદારના મુનસફી હદમાંના ગામનો અથવા જગાનો સમાસ થાય છે એવું સમજવું.

૨૩ આ આકટ અથવા આ આકટનો કોઈ ભાગ જાહેરનામું છપાવીને સિંધ પ્રાંતને લાગુ કરવાને સરકાર મુખત્યાર છે અને આ આકટ અથવા તેનો હરકોઈ ભાગ સદરહુ પ્રાંતને લાગુ કીધો હોય તે વખતે વખતે લાગુ નથી એવું તેજ રીતે ઠરાવવાને પણ સરકાર મુખત્યાર છે.

૨૪ આ આકટને "સને ૧૮૬૭ નો મુંબાઈનો ગામની પોલીસનો આકટ" કહેવો.

(True Translation)

Venayek Wassoodew.

Oriental Translator to Government.

આ આકટ અમદાવાદ હીતેચ્છુ પ્રેસમાં છાપ્યો.

મુંબાઇનો સને ૧૮૬૭ નો આક્ટ ૮ વીલેજ પોલીસનો તે પરની ટીકા.

કલમ ૬

એક સખસે રસ્તા પરની જમીન દબાવી તે પર ઢોરાં રહેવા થાંભલી રોપી વાડ વાળી તેથી આરોપીત એ ગામનો પોલીસ પટેલ હોવાથી તેણે તે બાબત રીપોટ કરવો જોઇએ તે કરયો નહી તેથી તેનાપર આ આકટની કા૦ ૯ મુજબ પોતાનું કામ કરવામાં કસુર કરયાનું તોહોમત રાખી તેને દંડની શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે કહેલું કામ કરવામાં કસુર કરે તો કલમ ૯ પ્રમાણે તોહોમત ઠરાવવું વાજબી છે પણ રસ્તા પરની જમીન દબાવે તે બાબત રીપોટ કરવાનું કામ તે આકટની ક૦ ૬ પ્રમાણે સોંપેલા કામમાં આવવું નથી તેથી આ કામને ક૦ ૯ લાગતી નથી તેથી શીક્ષા રદ કરી (મું૦ હા૦ વા૦ ૭ પાને ૯૮ સરકાર વી૦ ઊભા સાવ.)

કલમ ૯

એક પોલીસ પટેલ જેને વંશથી અથવા બીજી રીતે પટેલાઇ મળી હોય તેણે પોલીસ પટેલ હાજર કરેલા ગુનહાની ફરીયાદી સરકારની અથવા સરકારથી અખીકાર મળેલા અમલદારની પરવાનગી વગર સાંભળી લેવાય, કેમકે સને ૧૮૭૪ ના મુંબાઇ આકટ ૩ ના ક્રી૦ પ્રો૦ કો૦ કલમ ૪૮૬ પોલીસ પટેલને લાગુ પડતી નથી કારણ કે આ આકટની દુરસ્ત કરેલી કલમ ૯ પ્રમાણે પોલીસ કમીશનરની રજાથી કમ કલાસ મા૦ વગેરે તેને કહાડી મુકી શકે (મું૦ હા૦ તા૦ ૧૭ જુન સને ૧૮૮૦ સરકાર વી૦ બાબુ સાપા.)

આરોપીત એ પોલીસ પટેલ છતાં તેણે તેના કામમાં કસુર કરયાથી તેના પર કામ ચલાવવામાં તે નોકર તેથી કામ ચલાવવા સરકારની પરવાનગી લેવી જોઇએ કે નહી એવો શક ઉઠાથી ઠરાવ્યું કે પોલીસ પટેલે ગેર વરતણુંક કરી છે એમ સાબીત થયાથી પોલીસ કમીશનરની મંજુરી લઇને તેને તેના કામ ઉપરથી દુર કરવાનો ક૦ ૯ પ્રમાણે પેહેલા વરગના માજીસતરેટને અખીકાર છે તથા એમાં શરકારની પરવાનગી લેવાની જરૂર નથી (મું૦ હા૦ ક્રી૦ બા૦ રી૦ વા૦ ૪ પાને ૩૫૭ શરકાર વી૦ ભગવાન હેમરાજ).

કલમ ૧૨

ક્રીમીનલ પ્રોશીજર કોડ ઊપરથી જે ગુનહા શારૂ જામીન લેવાય તેવા ગુનહાને શારૂ આ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે પોલીશ પટેલો જે સખસોને મોકલે તે શખશોના જામીન લેવાને કોરટ પોલીશ કાનસટેબલને અખીકાર આપી શકતી નથી. આ આકટની ક૦ ૧૨ ની રા. ૧ ઊપરથી કાંઇ બારે ગુનહા સારૂ તોહોમતવાળાઓને પકડવા સારૂ પોલીશ પટેલને અખીકાર છે (મું૦ હ૦ તારીખ ૧૨ આકટોબર સન ૧૮૬૯ કલાદગીના માજીસતરેટના પુછવાથી.)

કલમ ૧૩

કોઇ પોલીસ પટેલ આ કલમ પ્રમાણે કામ કરતાં છતાં તેમની આગળ સોગન ઉપર કોઇ કાંઇ ખોટો મજકુર કહેતો તેણે પી. કો. ક. ૧૯૧ પ્રમાણે ખોટી શાક્ષી આપી એમ થાય છે અને તે શખશ કા૦ ૧૯૩ પ્રમાણે શીક્ષાને પાત્ર થાય છે (મું૦ હા૦ ક્રી૦ બા૦ વા૦ ૪ પાને ૪૭૯ સરકાર વીરૂધ ઇશ્વર સાપા.)

ઇંડિયા ગવરનર ઇનકાઉનસીલનો હેઠળ લખેલો આકટ ગવરનર જનરલે સન ૧૮૬૪ ના ફેબરૂઆરી મહીનાની ૧૮ મી તારીખે મંજુર કરયો તે સરવે લોકોને જાહેર થવા શારૂ પ્રસીધ્ધ કરયો છે.

સન ૧૮૬૪ નો આકટ ૬ ઠો.

ફટકાની શિક્ષા કેટલાએક પ્રસંગે ઠરાવવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો આકટ.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે ગુનેહગારોને કેટલેક પ્રસંગે ફટકાની શિક્ષા કરવી યોગ્ય છે, વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૫૩ મી કલમમાં શીક્ષાઓ કહીછે તે શીવાય વળી તે કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે ગુનેહગારો ફટકાની શીક્ષાને પણ લાયક થશે.

૨ કોઇ માણસ હેઠળ લખેલા ગુનાહમાંનો કોઇ ગુનોહ કરશે તો તે ગુનાહ બાબત હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે જે શીક્ષાને લાયક હશે તે શીક્ષાને બદલે તેને ફટકાની શીક્ષા કરવાનો અખતીઆર છે. તે ગુનાહની વીગત.

૧ સદરહુ કાયદાની ૩૭૮ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની ચોરી.

૨ સદરહુ કાયદાની ૩૮૦ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની ઘરમાંની અથવા તંબુમાંની અથવા વહાણમાંની ચોરી.

૩ સદરહુ કાયદાની ૩૮૧ મી કલમમાં કહેલા પ્રકારની મેહેતાએ અથવા ચાકરે કરેલી ચોરી.

૪ સદરહુ કાયદાની ૩૮૨ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જીવ લેવાની અથવા ઇજા કરવાની તઇયારી કરીને કરેલી ચોરી.

૫ સદરહુ કાયદાની ૩૮૮ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ભય ઉત્પન્ન કરીને જબરાઇથી કહડાવવું.

૬ સદરહુ કાયદાની ૩૮૯ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવા સારૂ કોઇ માણસ ઉપર ગુનોહ કરયાનું તોહમત મુકવાનું ભય ઉત્પન કરવું.

૭ સદરહુ કાયદાની ૪૧૧ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બદદાનતથી ચોરીનો માલ લેવો.

૮ સદરહુ કાયદાની ૩૧૨ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ડાકામાં ચોરાવેલો માલ બદદાનતથી લેવો.

૯ આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફટકાની શિક્ષા કહી છે તેવો ગુનોહ કરવા સારૂ સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ મી અને ૪૪૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૧૦ આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફટકાની શીક્ષા કહીછે તેવો ગુનોહ કરવા સારૂ સદરહુ કાયદાની ૪૪૪ મી અને ૪૪૬ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૩. ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલા ગુનાહમાંના હરકોઈ ગુનાહની સાબીતી કોઈ માણસ ઉપર અગાઉ થઈ હોય અને તેની ઉપર તેવાજ ગુનાહની પાછી સાબીતી થએ તો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે તે ગુનાહ બાબત તે જે બીજી સજાને લાયક હશે તે સજાને બદલે અથવા તે સજા શિવાય વળી તેને ફટકાની શીક્ષા કરવાનો અખતીઆર છે.

૪. હેઠળ લખેલા ગુનાહમાંના હરકોઈ ગુનાહની સાબીતી કોઈ માણસ ઉપર અગાઉ થઈ હોય અને તેની ઉપર તેવાજ ગુનાહની પછી સાબીતી થએ તો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે તે જે બીજી સજાને લાયક હશે તે સજા શિવાય વળી તેને ફટકાની શિક્ષા કરવાનો અખતીઆર છે તે ગુનાહની વીગત—

૧. હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાને લાયક થાય એવી રીતે ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.
૨. સદરહુ કાયદાની ૧૯૪ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જે ગુનાહ બાબત દેહાંત શિક્ષા કહી છે તેવો ગુનેહ સાબીત કરવા સારૂ ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.
૩. સદરહુ કાયદાની ૧૯૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે જે ગુનાહ બાબત સમુદ્રપાર કરવાની અથવા કેદની શિક્ષા કહીછે તેવો ગુનાહ કોઈ ઉપર સાબીત કરવાના ઈરાદાથી ખોટી શાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.
૪. સદરહુ કાયદાની ૨૧૧ મી અને ૩૭૭ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ મઈથુન કરવાનું ખોટું તોહોમત કોઈ માણસ ઉપર મુકવું.
૫. સદરહુ કાયદાની ૩૫૪ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સ્ત્રીને લાજ લાગે અને તેના મનને ધોકો પોહોચે એવા ઈરાદાથી તેની ઉપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.
૬. સદરહુ કાયદાની ૩૭૫ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે બળાત્કાર સંભોગ.
૭. સદરહુ કાયદાની ૩૭૭ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે સૃષ્ટીક્રમ વિરૂધ મઈથુન.
૮. સદરહુ કાયદાની ૩૬૦ મી અને ૩૬૧ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ અથવા કાઢી.
૯. સદરહુ કાયદાની ૩૬૩ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ કરવા કોશીશ કરવી.
૧૦. સદરહુ કાયદાની ૩૬૪મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે અપહરણ કરવામાં બુદ્ધિપુર્વક વ્યથા કરવી.
૧૧. સદરહુ કાયદાની ૪૧૩ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ચોરીનો માલ લેવાનો અથવા ચોરીનો ધંધો કરવાનો વહીવટ રાખવો.
૧૨. સદરહુ કાયદાની ૪૬૩ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવવો.
૧૩. સદરહુ કાયદાની ૪૬૬ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવવો.
૧૪. સદરહુ કાયદાની ૪૬૭ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ખોટો લેખ બનાવવો.
૧૫. સદરહુ કાયદાની ૪૬૮ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે ઠગાઈ કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.
૧૬. સદરહુ કાયદાની ૪૬૯ મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે કોઈ માણસની આબરૂને હાની કરવાના કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.

૧૭. આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફટકાની શીક્ષા કહીછે તેવો ગુનોહ કરવા સારૂ સદરહુ કાયદાની ૪૪૩ મી અને ૪૪૫ મી કલમમાં કહયા પ્રમાણે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.

૧૮. આ કલમમાં જે ગુનાહ બાબત ફટકાની શિક્ષા કહી છે તેવો ગુનોહ કરવા સારૂ સદરહુ કાયદાની ૪૪૪ મી અને ૪૪૬ મી કલમમાં કહયા પ્રમાણે રાતે ગુપ્ત ગ્રહપ્રવેશ કરવો અથવા રાતે ઘર ફોડવું.

૫ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદામાં જે ગુનાહ બાબત દેહાંત શિક્ષા ઠરાવી નથી તેવો ગુનોહ કોઈ નાની ઉમરનો ગુનેહગાર કરે તો તે સદરહુ કાયદા પ્રમાણે જે બીજી શિક્ષાને લાયક હોય તે શિક્ષાને બદલે તેને ફટકાની શિક્ષા કરવાનો અધીકાર છે પછી તે તેનો પેહેલો ગુનોહ હોય કે બીજીવારનો હોય તે વાતની ચીંતા નથી.

૬. પોતાની હકુમત માંહેની સરહદ ઉપરના પ્રાંતમાં અથવા ઉજડ મુલકમાં આ કલમના ઠરાવ લાગુ છે એવું હરકોઇ ઠેકાણાની સરકાર સરકારી ગ્યાજીટમાં જાહેરનામું છપાવીને ઠરાવશે, ત્યારે સદરહુ જાહેરનામું પ્રસિધ્ધ થયા પછી જે માણસ આ આક્ટની ૪ થી કલમમાં કહેલા ગુનાહમાંનો કોઈ ગુનોહ સદરહુ પ્રકારના પ્રાંતમાં અથવા મુલકમાં કરશે તે હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે જે બીજી શિક્ષાને લાયક હશે તે શિક્ષાને બદલે તેને ફટકાની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર છે.

૭. સ્ત્રીઓને ફટકાની શિક્ષા કરવી નહી અથવા જે માણસને દેહાંત શિક્ષા અથવા સમુદ્રપાર કરવાની શિક્ષા અથવા સાધનીક કાસલની શિક્ષા અથવા પાંચ વરસ કરતાં વધારે વરસની કેદની શિક્ષા ઠરાવી હોય તેને ફટકાની શિક્ષા કરવી નહી.

૮. પેહેલા વરગના તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટના દરજા કરતાં જે અમલદારનો દરજો ઓછો હોય તેણે ઠેકાણા ઠેકાણાની સરકારે ફટકાની શિક્ષા ઠરાવવાનો ખાસુસ કરીને અધીકાર આપ્યા વગર તેણે ફટકાની શિક્ષાનો ઠરાવ કરવો નહી.

૯. જે કોરટના શિક્ષાના ઠરાવ ઉપર ઉપલી કોરટમાં અપીલ ચાલે છે તેની કોરટે કેદ શિવાય વળી ફટકાની શિક્ષા ઠરાવી હોય ત્યારે તે ઠરાવની તારીખથી પંદર દીવસ સુધી અથવા તે મુદતમાં અપીલ કરી હોય તો શિક્ષાનો ઠરાવ ઉપલી કોરટ મંજુર કરે ત્યાં સુધી ફટકા મારવા નહી પણ પંદર દીવસ થયા પછી તાબડતોબ અથવા અપીલ કરી હોય તો શિક્ષાનો ઠરાવ મંજુર કરનારી કોરટનો હુકમ પંદર દીવસમાં નહી પોહોચે તો તે હુકમ પોહોચ્યા પછી તાબડતોબ ફટકા મારવા

૧૦ પુખ્ત ઉમરના માણસને ફટકાની શિક્ષા કરવી તે ઠેકાણા ઠેકાણાની સરકાર ફરમાવે તે હથીયારે તથા તે રીતે અને શરીરના તે ભાગ ઉપર કરવી અને ગુનેગાર નાહાની ઉમરનો હોય તો ઝીણી નેતર વતે નિશાળમાં શિક્ષા કરેછે તે રીતે કરવી. નવા ધરીના ચાબકાનો ઉપયોગ કરવો હોય તો ૧૫૦ ફટકા કરતાં વધારે ફટકાની શિક્ષા કદી કરવી નહી અને નેતરનો ઉપયોગ કરવો હોય તો ૩૦ ફટકા કરતાં વધારે ફટકાની શિક્ષા કરવી નહી. જસ્ટીસ આફ ધી પીસના દેખતાં અથવા માજીસ્ત્રેટનો અધિકાર ચલાવવાનો અખત્યાર જે અમલદારને આપ્યો હોય તેના દેખતાં અને જે કો

જે શિક્ષાનો ઠરાવ કરયો હોય તે કોરટે બીજી રીત હુકમ કરયો નહી હોય તો વઈદના દેખાતાં પણ ફટકા મારવા.

૧૧ ફટકાની શિક્ષા કરવા લાયક ગુનેહગારની પ્રકૃતી છે એવો દાખલો વઈદ હાજર હોય તો તેણે આપવો અથવા એસીસ્ટંટ સરજન આપે અથવા બીજો અમલદાર હાજર હોય તેની નજરમાં તે પ્રમાણે આવ્યા વગર ફટકા મારવાનો ઠરાવ અમલમાં આવવો નહી અને ફટકાની શિક્ષા અમલમાં આવતી હોય ત્યારે બાકીના ફટકા ખમવા લાયક ગુનેહગારની પ્રકૃતી નથી એવો દાખલો વઈદ આપે અથવા જે અમલદાર હાજર હોય તે અમલદારની નજરમાં તે પ્રમાણે આવે તો ફટકા મારવાનું મોકુફ રાખવું. ફટકાની શિક્ષાનો ઠરાવ મુદતે મુદતે થોડે થોડે અમલમાં લાવવો નહી.

૧૨ આ આકટની ઉપરની છેલી કલમ પ્રમાણે ફટકા મારવાનો ઠરાવ મુદલ અમલમાં આણયો નહી હોય ત્યારે જે કોરટે શીક્ષાનો ઠરાવ કરયો હોય તે કોરટ તે ઠરાવ પાછો તપાસે ત્યાં સુધી ગુનેહગારને કેદમાં રાખવાનો અને તે કોરટની નજરમાં આવશે તો ગુનેહગારને છેક છોડી દેવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે અથવા તેજ ગુનાહ બાબત ગુનેહગાર ઉપર બીજી શીક્ષા ઠરાવી હશે તે શીક્ષા શીવાય બીજી ફટકાને બદલે હરકોઈ મુદતની કેદની શિક્ષાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે એકંદર કેદની મુદત હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાને ગુનેહગાર લાયક હોય તેટલી મુદત કરતાં અથવા કોરટને જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદત કરતાં વતી ઠરાવવી નહી.

આ આકટ અમદાવાદ લીથો પ્રેસમાં છાપ્યો.

ફટકા બાબતનો આકટ (સને ૧૮૬૪ નો ૬ ઠો) તેપર ટીકા.

કલમ ૨

કેદીપર ચોરી કરયા બાબત એકી વખતે મુકેલાં ત્રણ તોહોમતમાંનો બે એક દીવસે સાબીત કરી તેને માટે શીક્ષા કરી. અને ત્રીજું તોહોમત બીજે દીવસે સાબીત કરી તેને માટે કેદ અને આ આકટની કલમ ૨-૩ અને ૯ મુજબ ફટકાની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ આકટની કલમ ૨ મા કહેલા ગુનાહ બદલ પેનલકોડ પ્રમાણે શીક્ષા થયા શીવાય ફટકાની શીક્ષા થઇ શકતી નથી; એટલે એકજ ગુનાહને માટે એકજ વખતે મુકેલાં તોહોમત બદલ જુદે જુદે દીવસે સાબીત કરી તેમાંના કોઇ તોહોમત બદલ ફટકાની શીક્ષા થઇ શકતી નથી. પણ જો એકવાર થએલો ગુનોહ ફરી સાબીત થાય તો તે શીક્ષા થઇ શકેછે. (મુ. હા. વા. ૩ પાને ૩૮ સરકાર વીરૂધ્ધ સુરચા બીન કલ્લુ.)

ફટકાની શીક્ષા કરવા વીશેનો આકટની કલમ ૨, ૩, અને ૪ એ સગીર વયના ગુનેહગારોને લાગેછે તેમજ કલમ ૫ પણ લાગેછે, એ કલમની મતલબ કલમો ૩ તથા ૪ રદ કરવા વીશે નથી તોયપણ તે કલમ યોગ્ય કામોમાં એ, નહી તો તે કલમોની સાથે લાગુ પાડવા વીશે છે. (મુ. હા. સરકાર વીરૂધ્ધ જેકીશન ગીરધર. તા૦ ૨ આકટોબર સને ૧૮૭૩)

પે. કોડ કલમ ૪૧૧ માં કહેલા ગુનાહ માટે દંડની શીક્ષા કરી અને તે ના આપે તો તેને બદલે કેદની શીક્ષા કરી તે ઠરાવપર અપાલ થયાથી તેમાં ઠરાવ કરયો કે દંડને બદલે જે કેદની ભોગવી તે જતાં બાકી રહેલી કેદને બદલે ફટકાની શીક્ષા ઠરાવી તેમાં ઠરાવ્યું કે એવી રીત શીક્ષા ન કરતાં એમ ઠરાવ કરવો જોઇતો હતો કે દંડ બદલે જે કેદની શીક્ષા ઠરાવીછે તેને બદલે ફટકાની શીક્ષા ફરમાવવી. (મુ. હા. સરકાર વીરૂધ્ધ થારે ખાન નથે ખાન તા૦ ૬ સપટેંબર સને ૧૮૭૭)

કલમ ૩

કેદીપર પે. કો. ક. ૪૫૭ અને ૫૧૧ મુજબ તોહોમત રાખી તેને કેદની અને આ કલમ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તમાં ઠરાવ્યું કે ચોરી કરવાને ઇરાદે ઘર ફોડવાના ગુનાહની કોશીશ કરયાના ગુનાહ બદલ ફટકાની શીક્ષા થઇ શકતી નથી. (મુ. હા. વા. ૩ પા. ૩૭ સરકાર વીરૂધ્ધ પેલા વલદ પરથા).

વળી ઉપરની કલમપર પહેલો અને બીજો ફેસલો ટાંકયોછે તે પણ આ કલમની રૂ વાંચો.

કલમ ૪

કેદીપર પે. કો. ક. ૪૫૭ મુજબ તોહોમત ઠરાવી તે બદલ કેદની અને આ કલમ તથા કલમ ૧૦ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તથા ઠરાવ્યું કે કેદી ઉપર જે ગુનાહનો આરોપ છે તેવોજ ગુનોહ અગાઉ કરયાની વાત સાબીત થઇ નથી માટે ફટકાની શીક્ષા રદ કરી (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૫ સરકાર વીરૂધ બાબજી બાપુ.)

વળી કલમ ૨ નીચે સરકાર વીરૂધ જેશીશન ગીરધરનો ફેંસલો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૫

અરાડ વરસની ઉંમરના એક માણસે પે. કો. ક. ૨૯૦ મુજબ ગુનોહ કરવાથી તેને આ કલમ અને કલમ ૧૦ પ્રમાણે ફટકાની શીક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે આ આકટ મુજબ નાની વયનો ગુનેહગાર એટલે સોળ વરસથી કમી ઉમરનો જોઈએ તેથી ફટકાની શીક્ષા રદ કરી (મું. હા. વા. ૮ પાને ૯ સરકાર વી. મહમદઅલી અબદુલઅલી).

વળી કલમ ૨ નીચે સરકાર વીરૂધ જેશીશન ગીરધરનો ફેંસલો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૭

કેદીને સેશન જડજે એક અપરાધ બદલ દસ વરસની શીક્ષા કરી અને વળી તેનો તે અપરાધ ફરીથી કરેલો હોવાથી ફટકાની પણ શીક્ષા કરી. પરંતુ સેશન જડજને માલમ પડયું કે આ કલમ પ્રમાણે પાંચ વરસથી અધિક મુદતની કેદીને શીક્ષા કરી હોય તે કામમાં ફટકાની શીક્ષા કરી શકાય નહી. પણ પોતે ઠરાવપર સહી કરેલી હોવાથી તે પોતાથી ફેરવાય નહી માટે હાઇકોરટમાં મોકલતાં તે કોરટે ફટકાની શીક્ષા રદ કરી. (કા. હા. વા. ૨૩ પા. ૪૯ સરકાર વીરૂધ પુરનમલ.)

કલમ ૯

કોઈ ગુનેહગારને સેશન જડજે એક વરસની સખત મજુરી સાથે કેદની શીક્ષા કરી તેના છુટવાના અગાઉ એક હપતા ઉપર ૩૦ ફટકા મારવા એવી શીક્ષા કરી હતી તેમાં હાઈકોરટે એ ફટકા મારવાની શીક્ષા એકદમ અમલમાં લાવવાનો હુકમ કીધો. શાથી જે તે શીક્ષા તહકુબ રાખવાનો હુકમ ફટકા મારવા વીશેના આકટની એટલે આ આકટની કલમ ૯ ના ઠરાવથી વીરૂધ છે (મું. હા. તા૦ ૨૨ ડીસેંબર સને ૧૮૭૦ સરકાર વી૦ જમાલ વલદ નાનાભાઈ).

કલમ ૧૦

આ આકટની કલમ ૪ અને ૫ નીચે જે ફેસલાઓ છે તે નીચે જુઓ.

ફટકાની બાબતમાં સામાન્ય ઠરાવ.

કોઈ માજીસ્ટ્રેટ જે કામોમાંના તોહોમતોનો પોતે જાતે અવલથી તજવીજ કરી ફ-ટકાની શિક્ષા આપી શકતો હોય તેવા કામનાં પ્રોસીડીંગો ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૨૭૭ પ્રમાણે એ માજીસ્ટ્રેટ તરફ મોકલવામાં આવે તો તેમાં પણ ફટકાની શિક્ષા આપવાનો તેને અધિકાર છે (મુ. હા. તા૦ ૮ ડીસેંબર ૧૮૭૦ સરકાર વિ૦ ગોવિંદા વલદ રામા).

જે કોરટની આપેલી શિક્ષા વિશે ફરીથી તજવીજ થવા સારૂ માર્ગ છે એવી કોઈ કેદની શિક્ષાના વધારામાં ફટકા મારવાની સજા કરે તો તે સજા થાય તે તારીખથી પંદર દિવસ થયા બાદ તુરતજ અમલમાં લાવવી જોઈયે, યા એ મુદતમાં અપીલ કર-વામાં આવે તો શિક્ષા મંજુર રાખવા બાબતનો અપેલેંટ કોરટથી હુકમ પંદર દિવસમાં નહી આવી પહોચે તો તે હુકમ આવેથી તુરતજ અમલમાં લાવવી જોઈયે. શિક્ષાના ઠરાવમાં કેદની મુદત પુરી થયેથી ફટકા બાંધી મારવા સારૂ ફરમાવવું એ ગેરકાયદેસર છે. (મુ. હા. તા૦ ૧૩ નવેમ્બર ૧૮૭૨ સરકાર વિરૂધ્ધ શેખ હુસેન વલદ સદરૂદીન).

ફટકા મારવાની સજા કરવાની જવાબદારી જે અમલદારપર છે તે અમલદારે તે સજા કાયદામાં જણાવેલી મુદતો પુરી થતાંજ આપવી જોઈયે એવું ક્રી. પ્રો. કો. કા. ૩૩૦ મુજબ તે અમલદારનું કામ છે. પરંતુ જો કોઈ આકસ્મીક બનાવથી અથવા ગ-ફલતથી અથવા જાણીજોઈને (પોતાનું) કામ નહી કરવાથી આ હુકમ અમાન્ય કરયો હોય તો તેથી કરીને કેદીનો પોતાની જવાબદારીમાંથી છુટકારો કોઈ પણ રીતે થતો નથી. (મુ. હા. તા૦ ૫ અગષ્ટ ૧૮૭૮ સરકાર વિરૂધ્ધ માહાદુ ગોપાળ).

ચોરીનો ગુન્હો અને ચોરીનોમાલ બદદયાનતે લીધાનો ગુન્હો એ એકજ ગુન્હો નથી સબબ ચોરીના માલ બદલના તોહોમતમાં પ્રથમનો ચોરીનો ગુન્હો સાબિત થયો હોય તો એ ફટકાની શિક્ષા થઈ શકતી નથી (અલહા. હા. કો. લા. વા. ૧ પા. ૬૬૬ સરકાર વિરૂધ્ધ પરતાપ)

જે માણસને સાતની કીંવા સાળા પાણીની, કીંવા દાસત્વની, કીંવા પાંચ વર્ષથી ભારતી મુદતની શિક્ષા આપી હોય તે માણસને ફટકાની શિક્ષા આપવી ગેરકાયદેસર છે. બીજી શિક્ષા ભોગવ્યા પછી ફટકાની શિક્ષા ભોગવવી એવું ન ઠરાવતાં તે બીજી શિ-ક્ષાની [illegible] ફટકાની શિક્ષા [illegible] આપવામાં તો ફટકાની શિક્ષા [illegible] એપ્રીલ ૧૮૭૬)

સને ૧૮૬૬ નો આંકટ ૩ જો*

મુંબાઇ ઈલાકા માંહેની કેટલીએક જગાએ જુગાર રમવાની મના કરવા બાબતનો કાયદો કરવો યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

૧ આ આકટ હેઠળ લખેલી જગાઓને લાગુ થઇને ત્યાં ચાલુ રેહેશે.

(૧) મુંબાઈની અદાલતની હાઇકોરટની અસલ ફરિયાદ લેવાની મામુલ હકુમતની સ્થળ શીમ બહારના જે શેહેરોને તથા કસબાઓને આ આકટ મુંબાઇના ગવરનર ઈનકાઉનસીલ સરકારી ગેજેટમાં વખતે વખતે હુકમ છપાવીને પ્રસિદ્ધ કરીને લાગુ કરશે તે સઘળા શેહેરોને તથા કસબાઓને લાગુ થઇને ત્યાં ચાલુ રેહેશે પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ દરેક શેહેરમાં અથવા કસબામાં નેહાન પાંચ હજાર માણસોની વસ્તી જોઇએ. અને ફોજદારી ઈનશાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે જે માજીસ્ટ્રેટને માજીસ્ટ્રેટના કુલ અખતીયાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ તે દરેક શેહેરમા અથવા કસબામાં રેહેવો જોઇએ અને.

(૨) મુંબાઇની અદાલતની હાઇકોરટની અસલ ફરિયાદ લેવાની મામુલ હકુમતની સ્થળ શીમ બાહારના રેલો સ્ટેશનનાં સઘળાં ઘરોને લાગુ થઇને ત્યાં ચાલુ રેહેશે, અને સદરહુ સ્ટેશનના ઘરોની આસપાસની જે જગા તે ઘરોના હરકોઇ ભાગથી ત્રણ માઇલ કરતાં વધારે છેટે નહી હશે તે સઘળી જગાઓને લાગુ થઇને ત્યાં ચાલુ રેહેશે, અને મુંબાઈ ઇલાકા માંહેની બીજી કોઈ જગાને લાગુ થશે નહી; અને ત્યાં ચાલુ રેહેશે નહી.

૨. આ આકટના ઠરાવ કયાં શેહેરને અથવા કસબાને કંઇ તારીખથી લાગુ થશે તે તારીખ આ આકટની ૧ લી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરીને ઠરાવવાનો અખિકાર ગવરનર ઈનકાઉનસીલને છે, અને હરકોઇ શેહેરને અથવા કસબાને આ આકટના ઠરાવ લાગુ કરવાનો હુકમ મુંબાઇના જે સરકારી ગ્યાજેટમાં હોય તે ગ્યાજેટ હાજર કરશે એટલે આ આકટના ઠરાવ તે શેહેરને અથવા કસબાને લાગુ કરવાનો કાયદાસર રીતે અખિકાર છે, અને કાયદાસર રીતે તથા યોગ્ય રીતે લાગુ કરયા છે તે વાતનો તે સરકારી ગ્યાજેટ બરાબર પુરાવો છે એમ સમજવું પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આગળ જતાં કાંઈ હુકમ અથવા હુકમો કરીને પેહેલો હુકમ રદ કરવાનો અથવા ફેરવવાનો અખિકાર ગવરનર ઈનકાઉનસીલને છે. અને એ પ્રમાણે પાછળથી કરેલો હુકમ અથવા હુકમો મુંબાઇના જે સરકારી ગ્યાજેટમાં હોય તે ગ્યાજેટ હાજર કરશે એટલે સદરહુ પેહેલો હુકમ રદ કરયો અથવા ફેરવ્યો તે બાબતનો તે બરાબર પુરાવો છે એવું સમજવું.

૩. જે હદને આ આકટ લાગુ છે તે હદમાંના કોઇ ઘરનો અથવા ઓરડીનો અથવા જગાનો ધણી, અથવા તેમાં રેહેનારો અથવા તે વાપરનારો તેમાં જુગાર ચલાવવા સારૂ તે કાહાડશે, અથવા રાખશે, અથવા તેનો ઉપયોગ કરશે તે અને સદરહુ પ્રકારના હરકોઇ ઘરનો અથવા ઓરડીનો અથવા જગાનો ધણી, અથવા તેમાં રેહેનારો ઉપર કહેલા કારણ સારૂ બીજા કોઇ માણસને તે ઘર અથવા ઓરડી અથવા જગા જાણી જોઇને કાહાડવા દેશે, અથવા રાખવા દેશે, અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા દેશે

તે; અને સદરહુ કારણ સારૂ કોઈ ઘર અથવા ઓરડી અથવા જગા કોહાડી હોય અથવા રાખી હોય અથવા તે વાપરતા હોય ત્યાંહાંના કામની સંભાળ અથવા વહીવટ જેની પાસે હોય, અથવા તે કામ ચલાવવાને કોઇ રીતે જે મદત કરશે તે પાંચશે રૂપીયા સુધી દંડને લાયક થશે; અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ કયાલેંડર મહીના સુધી આસાન કેદની અથવા સખત મજૂરીની કેદની સજાને લાયક થશે.

૪. પાને અથવા પાસે અથવા બીડે અથવા જુગાર રમવાના બીજે સાધને સદરહુ હદમાંના અને જુગારના અખાડા સારૂ વપરાતુ હોય એવા કોઈ ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં કોઈ માણસ રમતાં અથવા જુગાર રમતા પકડાશે, અથવા પઇશા સારૂ અથવા સરત સારૂ અથવા લાગ સારૂ અથવા બીજી રીતે જુગાર રમવા સારૂ ત્યાં હાજર હતો એ રીતે પકડાશે તે બસેં રૂપીઆ સુધી દંડને લાયક થશે અથવા ઘણામાં ઘણા એક કયાલેંડર મહીના સુધી આસાન કેદની અથવા સખત મજુરીની કેદની સજાને લાયક થશે અને સદરહુ હદમાંના જુગારના અખાડામાં જુગાર અથવા દાવ ચાલતો હશે તે વખતે ત્યાં કોઈ માણસ પકડાશે તો તે ત્યાં જુગાર રમવા સારૂ ગયો નહી હતો એવું સાબીત કરે ત્યાં સુધી તે જુગાર રમવા સારૂ ગયો હતો એવુ સમજવું.

૫ જે માજીસ્ટ્રેટ ફોજદારી ઇનશાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા ઉપરથી માજીસ્ટરેટનો કુલ અખત્યાર ચલાવતો હોય તે માજીસ્ટરેટની આગળ અથવા જીલ્લાના જે પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટને અથવા આસીસ્ટંટ સુપ્રીનટેનડેન્ટને માજીસ્ટરેટનો કુલ અખત્યાર મળ્યો હોય તે પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટની આગળ અથવા આસીસ્ટંટ સુપ્રીનટેનડેન્ટની આગળ સદરહુ હદમાંના ફલાણા ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગારનો અખાડો હશે એવું માનવાનો સબબ છે એ રીતે સમજાઇને અથવા સત્ય સ્મરણ પૂરવક પ્રતિજ્ઞા કરીને ફરીઆદ કરયા પછી અને ત્યાર પછી જે ચોકશી કરવાની જરૂર હોય તે ચોકશી કરવા પછી તેવો શક આવવાનો વાજબી સબબ છે એવી તે માજીસ્ટરેટની અથવા પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટની અથવા આસીસ્ટંટ પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટની ખાત્રી થયા પછી સદરહુ પ્રકારના ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા બીજી જગામાં જરૂર પડે તેટલી મદત લેઇને રાતરે અથવા દહાડે અને જરૂર હોય તો જબરદસ્તીથી પેશીને ત્યાંહાં જે માણસો મળે તે, તે વખતે ખરેખર જુગાર રમતા હોય કે નહી હોય તો પણ તે સરવેને કેદ કરીને માજીસ્ટરેટની આગળ લેઇ જવા; અને જુગાર રમવના સરવે સાધનો, તથા પઇશા, તથા પઇસા બાબતના દસ્તાવેજ તથા કીમતદાર જણશો ત્યાંહાં જડે, તથા તેઓને જુગાર રમવા સારૂ ઉપયોગ કરયો હોય, અથવા તેવો ઉપયોગ કરવાનો ઇરાદો હતો એવો સંશય ચલાવવાનું વાજબી કારણ હોય તે સઘળી જણશો પકડવી અને પોતે જે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પેઠો હોય તેમાં જુગાર રમવાના સાધનો સંતાડયા છે એવું માનવાનો સબબ હોય ત્યારે તે ઘરના અથવા ઓરડીના અથવા જગાના સઘળા ભાગોનો ઝાડો લેવો, અને કેદ કરેલા માણસોનો પણ ઝાડો લેવો, અને ઝાડો લેતાં જુગાર રમવાનાં સાધનો જડે તે

સરત પકડીને કબજામાં લેવાનો અખત્યાર ઇન્સ્પેક્ટરને અથવા મુખ્ય કાન્સ્ટેબલને અથવા ફોજદારને અથવા ફોજદાર જેટલા દરજ્જાના પોલીસના બીજા ઉપરી અમલદારને પોતાની નજરમાં આવશે ત્યારે પોતાની સહીનું વીશેષ વારંટ આપીને આપવાને સદરહુ માજીસ્ટરેટ અથવા પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટ અથવા આસીસ્ટંટ પોલીસ સુપ્રીનટેનડેન્ટ મુખત્યાર છે.

૬ સદરહુ હદમાંના ફલાણા ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગારનો અખાડો છે એવો વેહેમ હોય, અને આ આકટ પ્રમાણે વારંટ આપ્યું હોય તે ઉપરથી જે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પેઠા હોય તે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં, અથવા તેમાં માણસો પકડાય તેઓની પાસે કુશળતાની રમત વગરની બીજી રમતમાં વપરાતાં હોય તેવા પાનાં અથવા પાસા અથવા બોદ અથવા પટ અથવા પાટીયું અથવા જુગાર રમવાનાં બીજાં સાધનો જડે ત્યારે તે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પેસનારા પોલીસ ઇનસ્પેકટરના અથવા ઉપરી અમલદારના દેખતાં અથવા ઉપર કહ્યા પ્રમાણે તેઓની મદદે જે માણસો હોય તે માણસોના દેખતાં ખરેખાત દાવ આવ્યો નહી હોય તોપણ તે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગારનો અખાડો છે અને જે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગાર રમવાનાં સદરહુ પ્રકારનાં સાધનો જડયાં હોય તે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં પકડાએલા માણસો જુગાર રમવા સારૂ આવ્યા હતા એવો પુરાવો થાયછે એવું સમજવું. સદરહુ પુરાવો કબુલ કરવો તે ઉલટું સાબીત નહી થાય ત્યાંહાં સુધી કબુલ કરવો.

૭ સદરહુ પ્રકારનો જુગારનો અખાડો રાખવાનો ગુનોહ અથવા તેમાં રમવાનો અથવા જુગાર રમવાનો ગુનોહ. અથવા જુગાર રમવા સારૂ તેમાં હાજર રેહેવાનો ગુનોહ કોઇ માણસ ઉપર સાબીત થાય એટલે તે ઘરમાં, અથવા તે ઘરમાં જે માણસો પકડયાં હોય તેઓની પાસે જુગાર રમવાનાં સાધનો જડયાં હોય તે સઘળાનો નાશ તાબડતોબ કરી નાખવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર ગુનોહ સાબીત કરનારા માજીસ્ટરેટને છે.

૮ આ આકટની ૩ જી અને ૪ થી કલમ વિરૂદ્ધ ગુનોહ કોઇ માણસ ઉપર ઠરાવવા સારૂ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સાબીત કરવાની જરૂર નથી એટલે ગમે તે દાવ રમતાં કોઇ માણસ પકડાય તે પઇસા સારૂ અથવા સરત સારૂ અથવા લાગ સારૂ રમતો હતો એવું સાબીત કરવાની જરૂર નથી.

૯ આ આકટની વિરૂદ્ધ રીતે જુગાર રમવામાં જે માણસ સામીલ હોય તેની જુબાની સદરહુ પ્રમાણે જુગાર રમવા બાબત સાહેદની જુબાની પ્રમાણે માજીસ્ટરેટ જુગારના અખાડાના ધણીની ઉપરના અથવા રાખનારની ઉપરના અથવા તેમાં રેહેનારની ઉપરના અથવા તે જુગારના અખાડાની સંભાળ અથવા વહીવટ જેની પાસે હોય તેની ઉપરના તોહોમતનો ઇનસાફ કરતી વખતે લેશે, અથવા માજીસતરેટની રૂબરૂ લેવામાં આવશે, અને જુબાની આપતી વખતે તેને જે વાત પુછે તે સઘળી વાત તે માણસ પોતાની માહીતગાર પ્રમાણે ખરેખરી અને જે હકીકત બની હોય તેવી જાહેર કરશે, અને તે ઉપરથી તેને માજીસ્ટરેટની પાસેથી તે વાત જાહેર કરયા બાબતનો લખેલો દાખલો મળશે તો તે માણસે તે વખત પેહેલાં તે જુગાર સંબંધી જે કાંઇ કરયું હશે તે બાબત તેની ઉપર આ આકટ ઉપરથી કાંઇ ફરીઆદ ચાલશે નહી.

૧૦. આ આકટની ૩ જી અથવા ૪ થી કલમ પ્રમાણે જે દંડ વસુલ થાય તેની ચોથાઇ સુધી તેનો ગમે તે ભાગ ખબર આપનારને આપવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર સદરહુ ૩ જી અથવા ૪ થી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે હરકોઇ મુકદમાનો ઇનસાફ કરનારા માજીસ્ટરેટને છે.

૧૧. સદરહુ હદમાંના હરકોઈ રાજ મારગમાં અથવા જગામાં અથવા રાહદારીનાં ઠેકાણામાં કોઈ માણસ કુશળતાની રમત વગરની બીજી રમતમાં વપરાતાં હોય તેવે પાને અથવા પાસે અથવા બીડે અથવા જુગાર રમવાના બીજા સાધને પઈશા સારૂ અ- થવા બીજી કીમતદાર વસ્તુ સારૂ જુગાર રમતા પકડાએ, અથવા સદરહુ હદમાંના હર કોઈ રાજ મારગમાં અથવા જગામાં અથવા રાહદારીના ઠેકાણામાં કોઈ પક્ષી અથવા જાનવરો લડાવતાં પકડાએ, અથવા પક્ષી અથવા જાનવરો સદરહુ પ્રમાણે પ્રસિધપણે લડાવવામાં હાજર રહીને મદત અથવા સહાય કરતાં પકડાએ તેને વારંટ વગર પકડ- વાને પોલીસના હરકોઈ કામદાર મુખત્યાર છે. અને તે માણસ પકડાય એટલે તેને તાબડતોબ માજીસ્ટરેટની પાસે લઈ જવો. અને તે પચાસ રૂપીયા સુધી દંડને અથવા ઘણામાં ઘણા એક કયાલેંડર મહીના સુધી આસાન કેદની અથવા સખત મજુરીની કે- દની સજાને લાયક થશે. અને સદરહુ પ્રકારની સારવજનીક જગામાં અથવા જે માણસ ને ઉપર કહેલો પોલીસનો કામદાર પકડશે તેની પાસે જુગાર રમવાના જે સાધનો જડશે તે પકડવાને તે કામદાર મુખત્યાર છે. અને ગુનેહગારની ઉપર ગુનોહ સાબીત થાય એટલે તે સાધનોનો તાબડતોબ નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને માજીસ્ટરેટ મુ- ખત્યાર છે.

૧૨. હરકોઈ જગાએ ફક્ત કુશળતાનીજ રમત રમતાં હોય તેઓને આ આકટનો કોઈ ઠરાવ લાગુ છે એવું સમજવું નહી.

૧૩ આ આકટ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહનો ઈનસાફ જે ઠેકાણે ગુનોહ થયો હોય તે ઠેકાણે જે માજીસ્ટરેટની હકુમત ચાલતી હોય તે માજીસ્ટરેટે કરવો. સદરહુ માજીસ્ટરેટને જેટલા રૂપીયા સુધી દંડ કરવાની અથવા જેટલી મુદત સુધી કેદની સજા કરવાની ફોજદારી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે હકુમત હોય તે હકુમત કરતાં વધતો અખત્યાર તેને આપતો નથી.

૧૪. હરકોઈ ઘરનો અથવા ઓરડીનો અથવા જગાનો જે માણસ ધણી હોય અથવા જેણે તે ભાડે રાખી હોય તે માણસના ફાયદાને સારૂ અથવા નફા સારૂ તે ઘરમાં અથવા ઓરડીમાં અથવા જગામાં જુગાર રમવાના પાના અથવા પાસા અથવા મેજો અથવા બીજાં સાધનો રાખ્યાં હોય અથવા જુગાર રમવાનાં પાનાં અથવા પાસા અથવા મેજો અથવા બીજાં સાધનો વપરાતાં હોય તે ઘર અથવા ઓરડી અથવા જગા એવો અરથ "જુગારનો અખાડો" એ શબ્દનો સમજવો પછી તે ફાયદો અથવા નફો તેને તે જુ- ગારના સાધનો અથવા ઘર અથવા ઓરડી અથવા જગા વાપરવા બાબત ભાડા દાખલ મળતો હોય કે બીજી રીતે મળતો હોય તે વાતની ચિંતા નથી.

૧૫ આ આકટ રેલવે સ્ટેશનને તથા તેની આસપાસની જગાને જેટલો લાગુછે તેટલો આ આકટ ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજુર કરવાની વાત મુંબાઈના ગવરનર સાહેબે સરકારી ગેજેટ છપાવીને પ્રસિધ કરશે તે તારીખથી એક કયાલેંડર મહીના પછી અમલમાં આવશે: અને આ આકટ કેટલાએક શેહેરોને તથા કસબાઓને જેટલો લાગુછે તેટલો, તે શેહેરોને તથા કસબાઓને આ આકટ લાગુ કરવા સારૂ જે હુકમ કરવાનો આ આકટ પ્રમાણે ગવરનર ઈનકાઉનશીલને અધિકાર છે તે હુકમ કરીને સ- દરહું મંજુરીની વાત છપાઈને પ્રસિધ થયા પછી ગવરનર ઈનકાઉનશીલ જે તારીખ ઠરાવી હશે તે તારીખે અમલમાં આવશે.

જુગારનો આક્ટ સને ૧૮૯૬ નો ૩ જો.—તે પરની ટીકા.

કલમ ૧

આરોપીતપર આ આક્ટની ક. ૩ તથા ૪ મુજબ તોહોમત એવી રીતનું હતું કે કુરલાના રેલવે સ્ટેશનથી ત્રણ માઇલની અંદર એક ઘરમાં જુગાર રમ્યા તથા જુગાર રમવા ઘર રાખ્યું. પણ આવા કામમાં ત્રણ માઇલનું માપ કેવી રીતે લેવું એવો શક ઉઠ્યાથી હાઇ કોરટે ઠરાવ્યું કે સ્ટેશનના મકાનથી જુગારના મકાન સુધી શીધી સપાટી ઉપર શીધી લીટીમાં માપ લેતાં જેટલા માઇલ થાય તે પ્રમાણે ગણી માપવા. (મુ. હા. વા. ૪ પાને ૯ સરકાર વિ૦ ભીકાજી વિઠોબા).

કલમ ૩

આ કલમ પ્રમાણેના તોહોમત વાળાપર કા. ૩ તથા ૪ મુજબ તોહોમત સાબેત થયાથી શિક્ષા થઇ પણ રીશન જડજે વાંધો ઉઠાવ્યો કે તોહોમત વાળાને પોલીશે પકડી માજીશતરેટની રૂબરૂ આણ્યા તે વખતે તઓની સાથે બીજા એક માણસને પણ ગુનેહગાર તરીકે પકડો હતો પણ તેને છોડી દઇ તેને શાક્ષીમાં દાખલ કરયો તથા માજીશતરેટે પોતાની રૂબરૂ પ્રતિજ્ઞાપર ફરીયાદ થઆ શીવાય ફકત પોલીસના રીપોર્ટથી ઝાડો લેવાનું વારંટ આપ્યું છે તો તોહોમત કાયમ રહી શકતું નથી તેમાં ઠરાવ્યું કે—

તોહોમત વાળાની શાથે જેને પકડયો તેના પર તોહમત વાળાઓની સાથે તોહમત મુકેલું નહોતું તો તેની શાક્ષી લેવાને અડચણ નહોતી તેમજ પ્રતિજ્ઞાપર ફરીયાદ થયા શીવાય વારંટ આપ્યું છે તો તેથી પણ અડચણ નથી કેમકે જો આ આક્ટની કલમ ૬ પ્રમાણે ચાલવાની જરૂર હોત તો એ તકરાર ઉપયોગી પડત પણ આમાં તેમ નથી માટે તોહોમત રદ થઇ શકતું નથી. (મુ૦ હા. વા. ૫ પાને ૧ સરકાર વિરૂધ નારાયણ સુંદર).

આ કલમ તથા કા. ૪ પ્રમાણે તોહોમત રાખી કેટલાક પર તોહમત સાબેત કર્યાં અને તેમાંના એકને માફી આપી તેમાં ઠરાવ્યું કે માજીસતરેટને જે કામે તે પોતે ચુકવે તે કામમાં માફી આપવાનો અધીકાર નથી. (મુ. હા. વા. ૭ પાને ૫૮ સરકાર વીરૂધ ગ્રીમીડીયસ વિગરે).

વળી કલમ એક નીચે જે ફેંસલો ટાંકયો છે તે પણ વાંચો.

કલમ ૪

નાણું એ કાંઇ જુગાર રમવાનું હથીઆર એટલે તે કામને સારૂ કલ્પનાથી અથવા યોજનાથી કરેલું સાધન નથી (મુ. હા૦ તારીખ ૧૯ જુન સને ૧૮૮૩ સરકાર વિરૂધ રામા ઝીણુ.)

વળી કલમ ૧ તથા કલમ ૩ નિચેના ફેંસલા જુઓ.

કલમ ૬

આ આકટની કલમ ૩ નીચે ફેંસલા છે તે જુઓ.

કલમ ૧૧

જે પોલીસ અમલદારને માજીસતરેટ પાશેથી કીંવા પોલીશ સુપ્રીન્ટેનડેંટ પાસેથી અખીકાર મળો નથી એવા એકાદ પોલીસ અમલદાર એકાદ જુગાર ખેલવાના ઘરમાં જાય અને ત્યાં જે લોકો હોય તેને પકડે અને તેઓને માજીસતરેટની રૂબરૂ લાવ્યાથી માજીશતરેટ તેઓપર તોહમત સાબીત કરે તો તેવું કરવાને પોલીસને અધિકાર મળો ન હોતો એવા કારણથી તે તોહોમત રદ કરવામાં આવનાર નથી. જે ઘરમાં પોલીસનો અમલદાર ગયો તે ઘર જુગાર ખેલવા વાસ્તે મુકેલું છે એમ માત્ર સાબિત થવું જોઇએ (ક. હા. ઇ. તા. ૪ માર્ચ ૧૮૫૮ નજીરખાન વીરૂધ ૫હેલાદદત અને બીજા).

નાણું એ જુગાર ખેલવાનું એક સાધન છે એમ નથી જુગાર ખેલવાનું હથીયાર એટલે જુગાર ખેલવા વાસ્તે મુદામ જે એકાદ હથીઆર કરેલું હોય તે હથીયાર એમ સમજવું જોઇએ. (મુ. હા. ઇ. લા. વા. ૬ માર્ચ ૧૮ સરકાર વીરૂધ વીઠલ ભાઇચંદ).

કલમ ૧૪

નફા અથવા ફાયદાને સારૂ જે જુગારનું મકાન રાખવામાં આવે છે તેને સાધારણ જુગાર ખેલવાનું મકાન કહેવું. સરવે લોકોને કાંઇ ખરેખરી હરકત થાય છે એવા પુરાવા શિવાય હરેક શખશ જે જુગાર રમનારાઓને પોતાના ઘરમાં લે તે સખસ તથા જે સખસો તેમાં જુગાર રમે તે સરવે શખસો પી. કો. ક. ૨૬૮ ના અરથ પ્રમાણે લોકાપકારક કર્મ કરવાના ગુનેહગાર થાય છે એવો ઠરાવ કરાતો નથી. (મુ. હા. તા. ૧ ડીસેમબર સને ૧૮૭૦ સરકાર વીરૂધ હાઉ નાગજી વીગરે).

क्रीमीनल प्रोसीजरकोड.

फोजदारी काम चलाववानी रीत

बाबतनो कायदो.

સને ૧૮૮૨ નો ૧૦ મો.

અમદાવાદમાં

મામાની હવેલી મધ્યે એ૦ યુનાઇટેડ પ્રિન્ટીંગ એન્ડ જ૦ એ૦

કંપની લિમિટેડ'ના પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામે

છાપી પ્રસિદ્ધ કર્યો.

સંવત ૧૯૩૯ સને ૧૮૮૩.

અનુક્રમણીકા.

ભાગ ૩ જો.

સામાન્ય ઠરાવો.

બાબ ૪ થો.

બાબ ૫ મો.

બાબ २० મો.

બાબ २१ મો.

બાબ २२ મો.

બાબ ૨૪ મો.

ચોકસી તથા ઇનસાફ બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

બાબ ૨૫ મો.

ચોકશી તથા ઇનસાફ કરતી વખતે પુરાવો લેવાની તથા દફતરમાં દાખલ કરવાની રીત બાબત.

બાબ ૨૬ મો.

ફેસલા બાબત.

કલમો.

૩૬૯ કોર્ટ ફેસલામાં ફેરફાર કરવો નહી.
૩૭૦ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટનો ફેસલો.
૩૭૧ તોહોમતવાળાને ફેસલો સમજાવવો તથા નકલ આપવી.
જે સખ્સનીઉપર મોતની શીક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સની બાબત.
૩૭૨ ફેસલાનો તરજુમો ક્યારે કરવો.
૩૭૩ સેશન કોરટે ઠરાવના તથા શિક્ષાના હુકમની નકલ જીલા માજીસ્ટ્રેટની ઉપર મોકલવી.

બાબ ૨૭ મો.

શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવા માટે મોકલવા બાબત.

૩૭૪ સેશન કોરટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ (મંજુર થવા માટે) મોકલવા બાબત.
૩૭૫ વધારે ચોકસી કરવાનું અથવા વધારે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાનો અધીકાર.
૩૭૬ શિક્ષાનો હુકમ બાહાલ કરવાનો અથવા ગુન્હાની બાબતીનો ઠરાવ રદ કરવાનો હાઇકોરટનો અખત્યાર.
૩૭૭ મંજુરીયત ઉપર અથવા શિક્ષાના નવા હુકમ ઉપર બે જડજોએ સહી કરવી.
૩૭૮ મતભેદ પડે ત્યારે કેમ કરવું.
૩૭૯ મંજુર થવા માટે હાઇકોરટમાં મોકલેલા મુકદમામાં કેવી રીતે કામ ચલાવવું.
૩૮૦ આશિસ્ટંટ સેશન જડજ અથવા ૩૪ મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારો માજીસ્ટ્રેટ જે શિક્ષાનો હુકમ કરે તેની મંજુરીયત બાબત.

બાબ ૨૮ મો.

અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૮૧ ૩૭૬મી કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ અમલમા લાવવા બાબત.
૩૮૨ ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે બંધ રાખવો.
૩૮૩ બીજા મુકદમામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.
૩૮૪ અમલમાં લાવવા બાબતનું વારંટકોના નામનું કરવું.
૩૮૫ વારંટ કોની પાસે રાખવું.

કલમો.

૩૮૬ દંડ વસુલ કરવા બાબતનું વારંટ.
૩૮૭ સદરહુ વારંટનું ફળ.
૩૮૮ કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવા બાબત.
૩૮૯ વારંટ કાહાડવાનો કોને અખત્યાર છે.
૩૯૦ ફકત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.
૩૯૧ કેદ શિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમા લાવવા બાબત.
૩૯૨ શિક્ષા કરવાની રીત.
કેટલા ફટકા મારવા તેની હદ.
૩૯૩ કડકે કડકે અમલમાં લાવવો નહી.
માફી.
૩૯૪ ગુનેગારની પ્રકૃતી ઠીક નહી હોય તો ફટકા મારવા નહીં.
ફટકા મારવાનું મોકુફ રાખવું.
૩૯૫ ૩૯૪ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરાતી નહી હોય ત્યારે કેમ કરવું.
૩૯૬ ફરારી થયલા ગુનેગારની ઉપર શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.
૩૯૭ ગુનેગાર શિક્ષા ભોગવતો હોય તેને બીજા ગુના બાબત શિક્ષા
૩૯૮ ૩૯૬ મી તથા ૩૯૭ મી કલમો બાબત વિશેષ ઠરાવ.
૩૯૯ નાની ઉમરના ગુનેગારોને સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ કરવા બાબત.
૪૦૦ શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવ્યા પછી વારંટ પાછું મોકલવા બાબત.

બાબ ૨૯ મો.

શિક્ષા મોકુફ રાખવા, માફ કરવા તથા બદલવા બાબત.

૪૦૧ શિક્ષા મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો અધિકાર.
૪૦૨ શિક્ષા બદલવાનો અધિકાર.

બાબ ૩૦ મો.

અગાઉ બીન તકસીરવાર અથવા તકશીરવાર ઠર્યા હોય તે બાબત.

૪૦૩ જે સખ્સની ઉપર એક વખત ગુનો સાબીત થયાનો અથવા ના સાબીત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખ્સનો તેજ ગુના બાબત ફરી ઈનસાફ કરવો નહી.

---

૪૪૨ હૈકોરટના હુકમ બાબત નીચલી કોર્ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને દાખલો આપવો.

ભાગ ૮ મો.

વિશેષ કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૩ મો.

યુરોપિયનો તથા અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

૪૪૩ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતઉપર મુકેલાં તોહોમત બાબત ચોકસી તથા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર કયા માજીસ્ટ્રેટોનેછે.

૪૪૪ સેશન જડજ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત હોવી જોઇયે.
આસિસ્ટંટ સેશન જડજ પોતાની હુદ્દા ઉપર ત્રણ વર્ષ સુધી રહેલો હોવો જોઇયે અને તેને વિશેષે કરીને અધિકાર આપવો જોઇયે.

૪૪૫ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતે કરેલો ગુનોહ સાંભળવા બાબત.

૪૪૬ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર જીલ્હામાહેના માજીસ્ટ્રેટોને છે તે.

૪૪૭ (તોહોમતવાળાને) સેશનકોરટમાં ક્યારે અને હૈકોરટમાં ક્યારે કમિટ કરવો.

૪૪૮ જે ગુનાહઓમાંનો એક ગુનોહ મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય, અને બીજા તેવી શિક્ષાને લાયક ન હોય તેવા ગુનાહઓનો ઇનસાફ.

૪૪૯ જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર સેશનકોરટને છે તે.
સેશન જડજને પોતાનો અધિકાર અયોગ્ય જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૦ સેશન જડજ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત નહી હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૧ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતનો ઇનસાફ કરવા માટે મિશ્ર જ્યુરી.

૪૫૨ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર તથા દેશી ઉપર એકઠું તોહોમત આવે ત્યારે તેઓનો ઇનસાફ કરવા બાબત.
દેશી જુદા ઇનસાફ થવાનો દાવો કરવાને ક્યારે મુખ્તાર છે.

૪૫૩ હું રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયત છું માટે મારી તે પ્રમાણે તજવીજ થવી જોઇએ એવો કોઈ શખ્સ દાવો કરે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૪ પોતાની સ્થિતિ વિશે તકરાર ન કરવી, એ હક છોડી દેવા બરાબર છે.

૪૫૫ જે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયત ન હોય તે શખ્સનો આ બાબપ્રમાણે ઇનસાફ કરવામાં આવે તેબાબત.

૪૫૬ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયતને અટકાવી રાખી હોય ત્યારે પોતાને હૈકોરટની આગળ આણવાનો હુકમ થવા સારૂ અરજી કરવાનો હક.

૪૫૭ સદરહુ અરજી કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૮ કયા મુલકોમાં હૈકોરટ સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાને મુખ્તયાર છે.

૪૫૯ માજીસ્ટ્રેટોને અથવા સેશનકોરટનેહકુમત આપનારા આકટો લાગુ પાડવા બાબત.

૪૬૦ યુરોપિયનો અથવા અમેરિકનોનો ઇનસાફ કરવા માટે જ્યુરી.

૪૬૧ યુરોપિયન અથવા અમેરિકનઉપર અને બીજીકોઈજાતના શખ્સઉપર એકઠું તોહોમત મુકવામાં આવે ત્યારે જ્યુરી બાબત.

૪૬૨ ૪૫૧ મી અથવા ૪૬૦ મી કલમ પ્રમાણે જ્યુરરોને સમન કરીને તેઓની યાદી કરવા બાબત.

૪૬૩ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઈયત વિગેરે ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૩૪ મો.

ગાંડા માણસો બાબત.

૪૬૪ તોહોમતવાળો ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

૪૬૫ સેશનકોરટમાં અથવા હૈકોરટમાં કમિટ કરેલો શખ્સ ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

૪૬૬ તપાસ અથવા ઇનસાફ થતાં સુધી ગાંડા શખ્સને છુટો કરવા બાબત.
ગાંડાને સંભાળીને રાખવા બાબત.

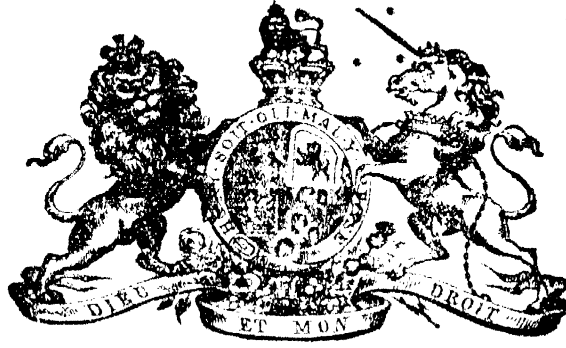
૪૬૭ ચોકસી અથવા ઇનસાફ પાછો જારી કરવા બાબત.

૪૬૮ માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોરટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય ત્યારે કેમકરવું.

૪૬૯ જ્યારે તોહોમતવાળો દિવાનો જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૭૦ ગાંડાપણના સબબપરથી તોહોમતવાળાને બિન તકસીરવાર ઠરાવવાનો ફેસલો.

૪૭૧ સદરહુ સબબપરથી બિન તકસીરવાર

ACT NO. X. OF 1882.

THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE.

ઇંડિયાના ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ, ગવર્નર જનરલ સાહેબે સને ૧૮૮૨ ના માર્ચ માસની ૬ ઠી તારીખે મંજૂર કર્યો, તે સઘળા લોકોને જાણ થવાસારૂ આ ઠેકાણે છાપીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે:—

सने १८८२ नो आक्ट १० मो.

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો.

ફોજદારી ન્યાયાધિકારી કોરટોનું કામ ચલાવવાની રીતના કાયદાને એકત્ર કરીને સુધારવા વિશેનો આક્ટ.

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાને એકત્ર કરીને સુધારવો યોગ્ય છે; વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:— ઉદ્દેશ.

भाग १ लो.

પ્રથમ નિયમો.

બાબ ૧ લો.

ટુંકુનામ. સરૂઆત.

૧. આ આક્ટને "સન ૧૮૮૨ નો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો" કહેવો: અને તે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારિખે અમલમાં આવશે.

ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે.

આ આકટ આખા બ્રિટિશ ઇંડિયાને લાગુ છે; પણ કાંઈ વિરુદ્ધ મતલબનો ખાસ ઠરાવ ન હોય તો, હાલમાં કોઈપણ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદો અમલમાં હોય તેને, અથવા બીજે કોઈપણ કાયદો હાલ અમલમાં હોય, અને તેથી કોઈપણ વિશેષ હકુમત અથવા અધિકાર આપેલો હોય તેને, અથવા કામ ચલાવવાની કોઈપણ વિશેષ રીત ફરમાવેલી હોય તેને આ આકટમાંહેના કોઈપણ મજકૂરથી બાધ થશે નહીં, અથવા આ આકટમાંહેનો કોઈપણ મજકૂર—

(અ) કલકત્તા, મદ્રાસ તથા મુંબાઈ એ શેહેરોમાં પોલીસ-કમિશનરોને અથવા કલકત્તા તથા મુંબાઇ એ શેહેરોમાં પોલીસને લાગૂ નથી;

(બ) જે છાવણીઓમાં તથા થાણાંઓમાં મદ્રાસ ઇલાકાનાં તથા મુંબાઈ ઇલાકાનાં લશ્કરો રેહેતાં હોય તે છાવણીઓ તથા થાણાંઓ આગળ લશ્કરી બજારોમાં ન્હાના ગુન્હાઓનો ઇન્સાફ કરવાને જે અમલદારને યોગ્ય રીતે અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારને લાગૂ નથી.

(ક) મદ્રાસ ઇલાકામાં ગામોના મુખીઓને લાગૂ નથી; અથવા

(ડ) મુંબઈ ઇલાકામાં ગામના પોલીસ અમલદારોને લાગૂ નથી;

(ઈ) અને ૧૬૪ મી તથા ૧૬૫ મી તથા ૧૬૬ મી કલમમાંહેનો કોઈપણ મજકૂર મદ્રાસ શેહેરમાં પોલીસને લાગુ નથી.

આકટો રદ્દ કરવા બાબત.

૨. સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૧ લી તારિખે અને તે તારિખથી પેહેલાં પરિશિષ્ટમાં કહેલા આકટો સદરહુ પરિશિષ્ટનાં ત્રીજા આસનમાં લખ્યું છે તેટલે સુધી રદ્દ થશે, પણ જે હકુમત તે વખતે કાયમ ન હોય અથવા જે રીત પ્રમાણે તે વખતે કામ ચલાવવામાં આવતું ન હોય તે હકુમત અથવા તે રીત ફરીથી સ્થાપિત થાય, અથવા જે કેદ તે વખતે કાયદેસર હોય તે કેદ જારી રાખવી ગેરકાયદેસર થાય, એવી રીતે તે આકટો રદ્દ થશે નહીં.

રદ્દ કરેલા આકટો પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરેલી જાહેરખબરો વિગેરે.

આ કાયદાથી રદ્દ કરેલા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા એવા કોઈ પણ કાયદાથી રદ્દ કરેલા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે જે જાહેરખબરો પ્રસિદ્ધ કરી હોય, જે જાહેરનામાં કર્યાં હોય, જે અધિકાર આપ્યા હોય, જે નમૂના ઠરાવ્યા હોય, જે સ્થાનિક હદ્દ બાંધી હોય, જે શિક્ષાના હુકમ કર્યા હોય અને જે હુકમો, કાનુનો તથા નિમણુકો કરી હોય, અને જે સન ૧૮૮૩ ના જાન્યુઆરી મહિનાની પેહેલી તારિખની તરત પહેલાં અમલમાં

હોય, તે સર્વે જાહેરખબરો આ આકટની તેત્રીજ કલમ પ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરી છે, તે સર્વે જાહેરનામાં તેજ પ્રમાણે કર્યાં છે, તે સર્વે અધિકાર તેજ પ્રમાણે આપ્યા છે, તે સર્વે નમૂના તેજ પ્રમાણે ઠરાવ્યા છે, તે સર્વે સ્થાનિક હદો તેજ પ્રમાણે બાંધી છે, તે સર્વે શિક્ષાના હુકમ તેજ પ્રમાણે કર્યા છે, અને તે સર્વે હુકમો, કાનુનો તથા નિમણુકો તેજ પ્રમાણે કરી છે એમ સમજવું.

ફોજદારીકામ ચલાવવાની રીતના કાયદા ઉપરના તથા બીજા રદ કરેલા કાયદા ઉપરના હવાલા.

૩. આ કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ ઠરેલા જે જે કાયદામાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા ઉપર એટલે ૧૮૬૧ ના ૨૫ મા આકટ ઉપર, અથવા ૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આકટ ઉપર, અથવા તેના હરકોઈ બાબ, અથવા કલમ ઉપર, અથવા પ્રસ્તુત કાયદાથી રદ કરેલા બીજા કોઈપણ કાયદા ઉપર હવાલો આપ્યો હોય તે પ્રસ્તુત કાયદા ઉપર અથવા તેના તેવાજ બાબ અથવા કલમ ઉપર આપ્યો છે એવું બની શકે તેટલે સુધી સમજવું.

અગાઉના આક્ટો માંહેના શબ્દો.

આ કાયદો અમલમાં આવે તેની અગાઉ ઠરેલા દરેક આકટમાં "માજીસ્ત્રેટનો અખત્યાર (અથવા 'પૂરે પૂરો અખત્યાર') ચલાવનારો (અથવા અખત્યારવાળો) અમલદાર," "પેહેલા વર્ગનો તાબામાંહેનો માજીસ્ત્રેટ," અને "બીજા વર્ગનો તાબામાંહેનો માજીસ્ત્રેટ," આ શબ્દો લખેલા છે તે શબ્દોનો અર્થ યથાક્રમ "પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટ," "બીજા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ," અને "ત્રીજા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ," એવા સમજવા; "ડિસ્ટ્રિકટના ભાગનો માજીસ્ત્રેટ," આ શબ્દોનો અર્થ "પેટા ટુકડી માજીસ્ત્રેટ" એવો સમજવો; "ડીસ્ટ્રીકટનો માજીસ્ત્રેટ" આ શબ્દનો અર્થ "જીલા માજીસ્ત્રેટ" એવો સમજવો; અને "પોલીસ માજીસ્ત્રેટ," આ શબ્દોનો અર્થ "પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ" એવો સમજવો.

વ્યાખ્યા.

૪. આ કાયદામાં હેઠળ લખેલા શબ્દોના તથા વાક્યોના અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવા, પણ વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી જુદો ઇરાદો દેખાતો નહીં હોય તો હેઠળ લખેલા શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો:—

"ફરિયાદ."

(અ) "ફરિયાદ" એટલે આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ત્રેટ કામ ચલાવે એટલા માટે, કોઈ શખ્સે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ મ્હોડેથી અથવા લખીને જાહેર કરેલો મજકુર, પછી તે શખ્સ જણાયો હોય કે ન જણાયો હોય તોપણ, એવું સમજવું; પણ

તેમાં પોલીસ અમલદારના રિપોર્ટનો સમાવેશ થતો નથી:

" તપાસ; " (બ) " તપાસ " આ શબ્દમાં પોલીસે અથવા (માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર સિવાય બીજા) જે શખસને આ બાબત કોઇ માજીસ્ટ્રેટે અધિકાર આપ્યો હોય તે શખસે પુરાવો એકઠો કરવાસારૂ આ કાયદા પ્રમાણે ચલાવેલાં સઘળાં કામનો સમાવેશ થાય છે:

" ચોકશી " (ક) " ચોકશી " આ શબ્દમાં માજીસ્ટ્રેટે અથવા કોરટે આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી દરએક ચોકશીનો સમાવેશ થાય છે:

" ઇનસાફી મુકદમો; " (ડ) " ઇનસાફી મુકદમો " એટલે કાંઈ કામ ચાલતું હોય ત્યારે પુરાવો લેવામાં આવે છે અથવા કાયદેસર લેવાનો અધિકાર છે તેવું કામ સમજવું:

" લખીને " તથા " લખેલું. " (ઇ) " લખીને " તથા " લખેલું " આ શબ્દોમાં " બીબાં છાપનું કામ, " " શિલા છાપનું કામ, " " ફોટોગ્રાફનું કામ, " " કોતર કામ, " અને બીજે જે પ્રકારે શબ્દો અથવા આંકડાઓ કાગળ ઉપર અથવા કાંઈ વસ્તુ ઉપર બતાવી શકાય તે પ્રકાર, એઓનો સમાવેશ થાય છે:

" પેટાતુકડી; " (ફ) " પેટાતુકડી " એટલે કાંઈ જીલ્હાની આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી પેટાતુકડી સમજવી:

" પ્રાંત " (ગ) " પ્રાંત " એટલે કોઇપણ સ્થાનિક સરકારના અમલ હેઠળ જે વખતે જે કાંઈ મુલક હશે તે વખતે તે મુલક સમજવો:

" ઇલાકાનું મુખ્ય શેહેર " (હ) " ઇલાકાનું મુખ્ય શેહેર " એટલે કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની અથવા મુંબઇની ઇનસાફની હૈકોરટની અસલ દિવાની દાવો લેવાની મામૂલ હકુમતની સ્થળસીમમાં જેટલી જગા હોય તેટલી જગા જે વખતે જે હોય તે વખતે તે સમજવી:

" હૈકોરટ " (આઇ) " રાણીની વિલાયતી રૈયતની ઉપર અથવા રાણીના વિલાયતી રૈયતની સાથે જે માણસોની ઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે માણસોની ઉપર કામ ચલાવવાના સંબંધમાં " હૈકોર્ટ " આ શબ્દોનો અર્થ કલકત્તાની અથવા મદ્રાસની

અથવા મુંબઈની હૈકોર્ટ, વાયવ્ય પ્રાંતની હૈકોર્ટ, પંજાબની ચીફ કોર્ટ સમજવી અને રંગુનનો રિકોર્ડર સમજવો:

બીજાં કામમાં "હૈકોરટ" એટલે હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં સર્વના કર્તા મુખ્ય ફોજદારી અપીલની અથવા તપાસ કરનારી કોરટ સમજવી;

અથવા જ્યાં સદરહુ પ્રકારની કોઇપણ કોરટ કોઈપણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે સ્થાપેલી ન હોય ત્યાં જે અમલદારને ગવર્નર જનરલ ઈન્કૌંસિલ આ બાબત નિમે તે અમલદાર સમજવો:

(જ) "ચીફ જસ્ટીસ" આ શબ્દોમાં કોઈ ચીફ કોરટના સીનિયર જડજનો પણ સમાવેશ થાય છે: "ચીફજસ્ટીસ"

(ક) "આડવોકેટ જનરલ" આ શબ્દોમાં સરકારી આડવોકેટ, અથવા જ્યાં કોઈ પણ આડવોકેટ જનરલ અથવા સરકારી આડવોકેટ ન હોય ત્યાં જે અમલદારને સ્થાનિક સરકાર તેનાં કામસારૂ વખતે વખતે નિમે તે અમલદારનો પણ સમાવેશ થાય છે: "આડવોકેટ જનરલ:"

(લ) "કલાર્ક આફ ધી ક્રૌન" આ શબ્દોમાં આ કાયદાથી કલાર્ક આફ ધી ક્રૌનને જે કામો સોંપ્યાં છે તે કામો બજાવવાને ચીફ જસ્ટીસે વિશેષે કરીને નિમેલા હરકોઇ અમલદારનો સમાવેશ થાય છે: "કલાર્ક ઓફ ધી ક્રૌન:"

(મ) "પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર" એટલે ૪૯૨ મી કલમ પ્રમાણે નીમેલો કોઇપણ શખ્સ સમજવો, અને તેમાં પબ્લિક પ્રાસીક્યુટરના હુકમ પ્રમાણે કામ કરનાર હરકોઇ શખ્સનો સમાવેશ થાય છે; અને હરકોઇ હૈકોરટ પોતાના અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવતી હોય ત્યારે તે કોરટમાં મલીકા માઆઝમા તરફથી ફરિયાદીનું કામ ચલાવનાર હરકોઇ શખ્સ પણ સમજવો: "પબ્લિક પ્રાસ્યુટર:"

(ન) "પ્લીડર" આ શબ્દ જ્યારે હરકોઈ કોરટમાહેના કોઈપણ કામના સંબંધથી વપરાયો હોય ત્યારે તેનો અર્થ સદરહુ કોરટમાં કામ કરવાને કોઈપણ ચાલુ કયદા પ્રમાણે જે પ્લીડરને અધિકાર આપ્યો હોય તે પ્લીડર એવો સમજવો. અને તેમાં (૧) કોઈ હૈકોરટનો સદરહુ અધિકારવાળો કોઈ આડવોકેટ, વકીલ, તથા આટર્ની, અને (૨) સદરહુ "પ્લીડર:"

કામમાં કોરટના પરવાનગી લઇને કામ કરવાને નીમેલો હરકોઈ મુખત્યાર અથવા બીજો શખ્સ, એ સર્વેનો સમાવેશ થાય છે:

"પોલીસ-થાણું."

(ઓ) "પોલીસ-થાણું" એટલે જે ઠેકાણાને સ્થાનિક સરકારે આ કાયદાનાં કારણ સારૂ સામાન્યરીતે અથવા વિશેષે કરીને પોલીસ થાણું ઠરાવ્યું હોય તે ઠેકાણું સમજવું, અને તેમાં સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને જણાવેલાં હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રનો સમાવેશ થાય છે; અને "જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર" આ શબ્દોમાં જ્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે થાણું હોય તે અમલદાર તેમાંથી ગેર હાજર હોય અથવા મંદવાડને લીધે પોતાનું કામ બજાવવાને અશકત હોય ત્યારે તેની પછીના દરજ્જાનો અને કાન્સ્ટેબલથી ચઢતા દરજ્જાનો જે પોલીસ અમલદાર તે પોલીસ-થાણામાં હાજર હોય તેનો સમાવેશ થાય છે, અથવા સ્થાનિક સરકાર એમ ફરમાવે ત્યારે, બીજો જે પોલીસ અમલદાર સદરહુ પ્રમાણે હાજર હોય તે પોલીસ અમલદારનો સમાવેશ થાય છે.

"જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર."

"ગુનોહ:"

(પ) "ગુનેહો" એટલે કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી શિક્ષાલાયક ઠરેલું કોઈ પણ કૃત્ય અથવા કસુર સમજવી:

"કાગ્નિઝેબલ ગુનોહ:" "કાગ્નિઝેબલ મુકદમો:"

(ક્યુ) "કાગ્નિઝેબલ ગુનોહ" એટલે જે ગુનાહ બાબત અને "કાગ્નિઝેબલ મુકદમો" એટલે જે મુકદમામાં ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની માંહે અથવા બાહાર પોલીસ અમલદાર બીજા પરિશિષ્ટ પ્રમાણે અથવા હરકોઈ ચાલુ કાયદાપ્રમાણે વગર વારંટે પકડવાને મુખત્યાર છે તે ગુનોહ અથવા મુકદમો સમજવો.

"નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનોહ," "નાનકાગ્નિઝેબલ મુકદમો:"

"નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનોહ" એટલે જે ગુનાહ બાબત અને "નાનકાગ્નિઝેબલ મુકદમો" એટલે જે મુકદમામાં ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની માંહે અથવા બાહાર પોલીસ અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખત્યાર નથી તે ગુનોહ અથવા મુકદમો સમજવો.

"જામીન લઈ

(ર) "જામીન લઇ શકાય એવો ગુનોહ" એટલે જે ગુનાહ બા-

બત બીજા પરિશિષ્ટમાં બતાવ્યા મુજબ જામીન લઈ શકાય તે, અથવા જે ગુનાહ બાબત બીજા કોઈ ચાલુ કાયદાપ્રમાણે જામીન લઈ શકાય તે ગુનાહ સમજવો; અને "જામીન નહી લઈ શકાય એવો ગુનાહ" એટલે બીજો કોઈ ગુનો સમજવો. શકાય એવો ગુનોહ;" "જામીન નહી લઈ શકાય એવો ગુનોહ:"

(સ) "વારંટનો મુકદમો" એટલે જે ગુનાહ બાબત મોતની, અથવા સમુદ્રપારની અથવા છ મહિનાથી વધારે મુદતસુધી કેદની, શિક્ષા કરી શકાય તેવા ગુનાહસંબંધી કોઈ મુકદમો સમજવો. "વારંટનો મુકદમો:"

(ટ) "સમનનો મુકદમો" એટલે જે ગુનાહ બાબત સદરહુ શિક્ષા કરી નહીં શકાય એવા ગુનાહ સંબંધી કોઈ મુકદમો. "સમનનોમુકદમો."

(ક્યુ) "રાણીની વિલાયતી રૈયત" આ શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવો, એટલે— "રાણીનીવિલાયતી રૈયત:"

(૧.) ગ્રેટબ્રિટન અને આયર્લાંડના સંયુક્ત રાજ્યમાં અથવા યુરોપમાંહેના અથવા અમેરિકા માંહેની અથવા આસ્ટ્રેલીયા માંહેની મલીકા મોઆઝમાનાં કોઈ પણ વસાહતોમાં અથવા મુલકોમાં, અથવા નીયુઝીલંડના વસાહતમાં અથવા કેપ ઓફ ગુડહોપની અથવા નટાલની વસાહતમાં મલીકા મોઆઝમાની જે રૈયત જન્મી હોય અથવા જે રૈયતને ત્યાંનો દેશજ અધિકાર પ્રાપ્ત થયો હોય અથવા જે રૈયતે ત્યાં હમેશાં રહેવાનું ઠેકાણું કરેલું હોય એવી હરકોઈ રૈયત.

(૨.) સદરહુ પ્રકારનાં હરકોઈ માણસનું ઓરસ છોકરૂં અથવા તે છોકરાંનું છોકરૂં.

(વ.) "બાબ" એટલે આ કાયદાનો કોઈ બાબ સમજવો. અને પરિશિષ્ટ એટલે આ કાયદાને જોડેલું કોઈ પરિશિષ્ટ સમજવું. "બાબ:" "પરિશિષ્ટ:"

(ડબલ્યુ.) "જગા" આ શબ્દમાં ઘર, મકાન, તંબુ તથા વાહાણ એનો પણ સમાવેશ થાયછે. "જગા:"

જે શબ્દો કરેલાં કૃત્યોના સંબંધમાં વાપરેલા હોય તે શબ્દો ગેરકાયદેસર કરેલાં કસુરોને પણ લાગુછે; અને કૃત્યોના સંબંધમાં વાપરેલા શબ્દો.

જે શબ્દો તથા વાક્યો આ કાયદામાં વાપરેલાં હોય અને જેઓની વ્યાખ્યાઓ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં આપી હોય અને ઉપર આપી શબ્દોનો જે અર્થ ફોજદારી

કાયદામાંહોયતેજ અર્થ સમજવો.

નહીં હોય તે સર્વે શબ્દોના તથા વાક્યોના અર્થ સદરહુ કાયદામાં જે પ્રમાણે આપ્યા હોય તે પ્રમાણે સમજવા.

ફોજદારી કાયદા મુજબના ગુનાહોનો ઇનસાફ.

બીજા કાયદાઓ વિરૂદ્ધ ગુનાઓનો ઇનસાફ.

૫. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબના સઘળા ગુનાઓની ચોકસી તથા ઇનસાફ આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે કરવો; અને બીજા કોઈ પણ કાયદા મુજબના ગુનાહઓની ચોકસી તથા ઇનસાફ તેજ ઠરાવ પ્રમાણે કરવો, પણ તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ, સદરહુ ગુનાહની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની રીત અથવા જગા સંબંધી નિયમ ન કરવા બાબત કોઈપણ કાયદો ચાલુ હોયતોતેને અનુસરીને કરવો.

ભાગ ૨ જો.

ફોજદારી કોરટોની તથા હુદાઓની રચના તથા અધિકાર.

બાબ ૨ જો.

ફોજદારી કોરટોની તથા હુદાઓની રચના બાબત.

અ.—ફોજદારી કોરટોના દરજ્જા.

ફોજદારી કોરટોના દરજ્જા.

૬. હે કોરટો શિવાય, તથા આ કાયદા વગર બીજા કોઈ પણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે રચેલી કોરટો શિવાય, બ્રિટિશ ઇંડિયામાં પાંચ દરજ્જાની ફોજદારી કોરટો હશે, એટલે;—

૧.—સેશન કોરટો:

૨.—પ્રેસિડેનસી માજીસ્ત્રેટોની કોરટો:

૩.—પેહલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટોની કોરટો:

૪.—બીજા વર્ગના માજિસ્ત્રેટોની કોરટો:

૫.—ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટોની કોરટો:

બ.—મુલકની તુકડીઓ.

સેશનતુકડીયો

૭. (ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરો શિવાય) દરેનક પ્રાંત સેશન તુકડી થશે, અથવા તેમાં સેશન તુકડીઓ આવશે.

જિલ્હા.

અને આ કાયદાનાં કારણ સારૂ દરએક સેશન તુકડી જિલ્હા થશે અથવા તેમાં જિલ્હા આવશે.

તુકડીઓમ. તથા જિલ્હાઓમાં ફેરફાર કરવાનો અધિકાર.

સદરહુ તુકડીઓની તથા જિલ્હાઓની સીમાઓમાં, અથવા ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંસિલની અગાઉથી મંજુરી લઇને, તેમની સંખ્યામાં ફેરફાર કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્ત્યાર છે.

હાલની તુકડીઓમાં તથા જિલ્હાઓમાં જ્યાં સુધી ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે કાયમ રાખ્યા.

આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલુ હોય એવી સેશન તુકડીઓમાં તથા જિલ્હાઓમાં જ્યાં સુધી સદરહુ પ્રમાણે ફેરફાર કરવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે સેશન તુકડીઓ તથા જિલ્હા રેહેશે.

ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોને જિલ્હા ગણવા.

આ કાયદાનાં કારણ સારુ દરએક ઇલાકાનું મુખ્ય શેહેર જિલ્હો છે એમ સમજવું.

જિલ્હાની પેટા તુકડીઓ કરવાનો અધિકાર.

૮. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહારનાં કોઈ પણ જિલ્હાની પેટા તુકડીઓ કરવાનો, અથવા સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ પણ જિલ્હાના કોઈપણ ભાગને, પેટા તુકડી કરવાનો, અને કોઈ પણ પેટા તુકડીની હદમાં ફેરફાર કરવાનો, અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

હાલની પેટા તુકડીઓ કાયમ રાખી.

જે ચાલુ પેટા તુકડીઓ હાલમાં ઘણું કરીને માજિસ્ત્રેટના હવાલામાં મુકવામાં આવે છે તે સઘળી પેટા તુકડીઓ આ કાયદા પ્રમાણે કરેલી છે એવું સમજવું.

૪.—ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહાર કોરટો તથા હુદા.

સેશન કોરટ.

૯. સ્થાનિક સરકારે દરએક સેશન તુકડી માટે એક સેશન કોરટ સ્થાપવી, અને સદરહુ કોરટનો એક જડજ નિમવો.

વળી સદરહુ પ્રકારની એક અથવા વધારે કોરટોમાં હકુમત ચલાવવાને આડિશનલ સેશન જડજો, જાઇનટ સેશન જડજો, તથા આસિસ્ટંટ સેશન જડજો નિમવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

જ્યારે આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે જે સેશન કોરટો ચાલુ હોય તે સઘળી સેશન કોરટો આ કાયદા પ્રમાણે સ્થાપેલી છે એમ સમજવું.

જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ.

૧૦. ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બહાર દરએક જીલ્હામાં સ્થાનિક સરકારે પહેલા વર્ગનો એક માજીસ્ત્રેટ નિમવો, અને તેને જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ કેહેવો.

જિલ્હા માજિસ્ત્રેટનો હુદો ખાલી પડવાથી તે

૧૧. જ્યારે કોઈ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટનો હુદો ખાલી પડવાથી કોઈ પણ અમલદાર સદરહુ જીલ્હામાં મુખ્ય અમલ ચલાવવાનાં કામ ઉપર થોડી મુદતને માટે આવે, ત્યારે સદરહુ અમલદારે સ્થાનિક સરકારનો હુ

ઉપર થોડી મુદત ને માટે નિમાયલા અમલદારો.

ક્રમ થતાં સુધી આ કાયદા ઉપરથી જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને જે અધિકાર આપ્યા છે તથા તેને જે કામો સોંપ્યાં છે તે સર્વે અધિકારો ચલાવવા તથા તે સર્વે કામો કરવાં.

તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટો.

૧૨. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોના બહાર કોઈ પણ જીલ્હામાં જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ શિવાય, પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના અથવા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટો દાખલ પોતાની નજરમાં આવે તેટલાં માણસોને નિમવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે; અને સદરહુ માણસોને આ કાયદા પ્રમાણે જે અધિકારો આપવામાં આવે તે સર્વે અથવા તેમાંના કોઈ પણ અધિકાર જે સ્થાનિક પ્રદેશમાં તેણે ચલાવવા તે સ્થાનિક પ્રદેશ વખતે વખતે ઠરાવવાનો અખતિયાર સ્થાનિક સરકારને અથવા સ્થાનિક સરકારના નિર્બંધ હેઠળ રહીને જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને છે.

તેમની હકુમતની સ્થાનિક સીમા.

સદરહુ પ્રકારનો પ્રદેશ ઠરાવવાને જુદી રીતે ઠરાવ્યું ન હોય તો સદરહુ માણસોની હકુમત તથા તેઓના અધિકાર સદરહુ જીલ્હામાં સર્વે ઠેકાણે લાગુ પડશે.

પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટના હવાલામાં મુકવાનો અધિકાર.

૧૩. સ્થાનિક સરકાર કોઈ પેટા તુકડી પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટના હવાલામાં મુકવાને અને જે પ્રસંગે જરૂર પડે તે પ્રસંગે તે હવાલો તેની પાસે છોડાવવાને મુખતિયાર છે.

સદરહુ માજીસ્ત્રેટોને પેટાતુકડી માજીસ્ત્રેટો કેહેવા.

જિલ્હા માજિસ્ત્રેટને અધિકાર સોંપવા બાબત.

સ્થાનિક સરકાર આ કલમમાં કહેલા પોતાના અધિકાર જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને સોંપવાને મુખતિયાર છે.

સ્પેશિયલ માજિસ્ત્રેટો.

૧૪. પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના અથવા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને જે અધિકાર આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કાયદા પ્રમાણે આપી શકાય તે સર્વે અથવા તેમાંના હરકોઈ અધિકાર ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહાર હરકોઈ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં અમુક મુકદમાના સંબંધમાં અથવા કોઈ અમુક વર્ગના અથવા અમુક વર્ગોના મુકદમાના સંબંધમાં અથવા સામાન્ય રીતે સઘળા મુકદમાના સંબંધમાં હરકોઈ માણસને આપવાનો અખતિયાર સ્થાનિક સરકારને છે.

સદરહુ માજીસ્ત્રેટોને સ્પેશિયલ માજીસ્ત્રેટો કેહેવા.

આ કલમના પેહેલા પારેગ્રાફથી આપેલો અધિકાર સ્થાનીક સરકાર પોતાના તાબા માંહેના હરકોઈ અમલદારને ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંસિલની અગાઉથી મંજુરી લઈને અને પોતે દુરસ્ત ધારે એટલી હદ રા-

બીને સોંપવાને મુખ્તિયાર છે.

આસિસ્ટંટ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરીનટેનડેનટથી ઉતરતા દરજ્જાના કોઈપણ પોલીસ અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ પણ અધિકાર આપવા નહી, અને સુલેહ જાળવવા સારૂ તથા ગુનોહ અટકાવવા સારૂ અને ગુનેહગારોને માજીસ્ત્રેટની આગળ લઈ જવા માટે તેઓને ખોળી કાહાડવા સારૂ તથા પકડવા સારૂ તથા અટકાવી રાખવા સારૂ, અને કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી તે અમલદારને સોંપેલાં બીજાં કાંઈ પણ કામ તેણે કરવા સારૂ જેટલે સુધી જરૂર હોય તે કરતાં વત્તા કાંઈ પણ અધિકાર સદરહુ પ્રમાણે આપવા નહીં.

૧૫. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બહાર હરકોઈ જગામાં હરકોઈ બે અથવા વધારે માજીસ્ત્રેટોને બેંચ તરીકે બેસવાનું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તિયાર છે, અને પેહેલાં, બીજા, અથવા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને જે અધિકારો આ કાયદાથી આપ્યા છે અથવા આ કાયદા પ્રમાણે આપી શકાય તેમાંના હરકોઈ અધિકાર સ્થાનિક સરકાર હુકમ કરીને સદરહુ બેંચને આપવાને મુખ્તિયાર છે, અને સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે ત્યારે એવાજ મુકદમામાં અથવા એવાજ વર્ગના મુકદમામાં, અને એવાજ સ્થાનિક હદમાં, સદરહુ અધિકારો ચલાવવાનું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તિયાર છે. — *માજિસ્ત્રેટોના બેન્ચો.*

આ કલમ પ્રમાણે હરકોઈ હુકમ કરીને જુદી રીતનો ઠરાવ કર્યો નહીં હોય તો સદરહુ બેંચના મેમરોમાં જે ઊંચામાં ઊંચા દરજ્જાનો માજીસ્ત્રેટ હોય અને જે સદરહુ બેંચના મેમર તરીકે હાજર રહીને કામમાં ભાગ લેતો હોય તેવા માજીસ્ત્રેટને આ કાયદાથી જે અધિકાર આપ્યા હોય તે અધિકાર સદરહુ પ્રકારની દરએક બેંચના છે એવું સમજવું, અને આ કાયદાનાં કારણ સારૂ તે બેંચને, જેટલે સુધી બની શકે તેટલે સુધી, સદરહુ દરજ્જાના માજીસ્ત્રેટ તરીકે ગણવી. — *વિશેષ હુકમન હોય તો બેન્ચ જે અધિકારો ચલાવી શકે તે.*

૧૬. કોઈપણ જિલ્હામાં માજિસ્ત્રેટોની બેનચોની તેઓનાં કામની સમજુત થવાસારૂ હેઠળ લખેલી બાબતોસંબંધી આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાનો સ્થાનિક સરકાર અથવા સ્થાનિક સરકારના નિર્બંધ હેઠળ રહીને જિલ્હા માજિસ્ત્રેટ મુખ્તાર છેઃ— — *બેન્ચોની પોતાના કામની સમજુત થવાસારૂ કાનુન કરવાનો અધિકાર.*

(અ) ઇનસાફ કરવાના મુકદમાના વર્ગો;

(બ) બેસવાની વખત તથા જગા;

(ક) ઇનસાફ ચલાવવાબાબત બેનચની રચના;

(૬) એકેલા માજિસ્ટ્રેટો વચ્ચે મતમાં જે ભેદ પડે તેનો નિકાલકરવાનીરીત.

માજિસ્ટ્રેટોએ તથા બેન્ચોએ જિલ્હા માજિસ્ટ્રેટના તાબામાં રેહેવું.

૧૭. ૧૨મી, ૧૩મી, અને ૧૪મી, કલમપ્રમાણે નિમેલા સઘળા માજિસ્ટ્રેટો તથા ૧૫મી કલમપ્રમાણે રચેલી સઘળી બેનચો જિલ્હા માજી-સ્ટ્રેટના તાબામાં છે એવું સમજવું, અને સદરહુ માજિસ્ટ્રેટોને તથા બેન-ચોને કામ વેંહચી આપવા બાબત આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને જીલ્લા માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે; અને

માજિસ્ટ્રેટોએ તથા બેન્ચોએપેટા તુકડીમાજીસ્ટ્રેટના તાબામાં રેહેવું.

કોઈ પેટા તુકડીમાં અધિકારો ચલાવનાર (પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજો) દરએક માજીસ્ટ્રેટ તથા દરએક બેંચ પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રે-ટના તાબામાં છે એવું સમજવું, તોપણ તે જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટના સામાન્ય નિબંધ હેઠળ છે એવું સમજવું.

આસિસ્ટંટસેશન જડજોએ સેશન જડજના તાબામાં રેહેવું.

સઘળા આસિસ્ટંટ સેસશ જડજોએ, જે સેશનજડજની કોરટમાં તેઓ હકુમત ચલાવતા હોય તે સેશન જડજના તાબામાં રેહેવું, અને સદરહુ આસિસ્ટંટ સેશન જડજોને કામ વેંહચી આપવા બાબત આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન વખતે વખતે કરવાને સેશનજડજ મુખત્યાર છે.

જિલ્લા માજીસ્ટ્રેટ તેમજ ૧૨ મી, ૧૩ મી, અને ૧૪ મી, કલમ પ્રમાણે નિમેલા માજીસ્ટ્રેટો અથવા ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે રચેલી બેંચો સેશનજડજના તાબામાં નથી એવું સમજવું, પણ આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલુંછે તેટલે સુધી અને તે રીતે તે તેના તાબામાં છે એવું સમજવું.

ડ.—પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટોની કોરટો.

પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટોના નિમણુક.

૧૮. સ્થાનિક સરકારે (આ કાયદામાં પાછળ જેમને પ્રેસિડેનસી માજીસ્ટ્રેટો કહ્યા છે એવા) જોઈએ તેટલા માણસોને દરએક ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરના માજીસ્ટ્રેટો તરીકે વખતે વખતે નીમવા, અને સદરહુ મા-ણસોમાંના એકને તે દરએક શેહેરના ચીફ માજીસ્ટ્રેટ તરીકે નીમવો.

સદરહુ માણસોમાંના હરકોઈ બે અથવા વધારે માણસો (આ કાય-દામાં પાછળ આપેલા અધિકાર પ્રમાણે ચીફ માજીસ્ટ્રેટે કરેલી કાનુનને અનુસરીને) બેંચ તરીકે એકઠા બેસવાને મુખત્યાર છે.

તેમની હકુમતનીસ્થાનિક હદ.

૧૯. દરએક પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટે જે ઇલાકાના મુખ્ય શેહેર માટે પોતે નિમાયો હોય તે માંહેની સઘળી જગાઓમાં, અને સદરહુ શેહેરના બંદરની તથા વાહાણ ચાલી શકે એવી તે બંદર તરફ જતી હરકોઈ નદી અથવા ખાડીની જે હદ બંદરોનું તથા બંદરે દેણાનું નિયમન કરવા બા-બતના ચાલુ કાયદા પ્રમાણે ઠરાવેલી હોય તેવી હદ માંહેની સઘળી જગાઓમાં હકુમત ચલાવવી.

૨૦. મુંબઈ શેહેરમાં દરએક પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટે સન ૧૮૭૭ ના એપ્રિલ મહિનાની પેહેલી તારીખની પેહેલાં તરત ચાલુ હોય એવા હરકોઈ કાયદા પ્રમાણે તે શેહેરમાં પેટી સેશનની કોરટે જે હકુમત ચલાવી હોય તે સઘળી હકુમત ચલાવવી. મુંબાઇની પેટી સેશનની કોર્ટ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મુંબઈની મ્યુનિસિપાલીટીના બંદોબસ્ત બાબતના ચાલુ કાયદા મુજબના અપીલો ફક્ત ચીફ માજીસ્ત્રેટને કરવી.

૨૧. દરએક ચીફ માજીસ્ત્રેટે, જે અધિકાર આ કાયદાથી તેને આપ્યાછે તે સઘળા અધિકાર અથવા જે અધિકાર આ કાયદો અમલમાં આવ્યાની પેહેલાં તરત ચાલુ હોય એવા કોઈ પણ કાયદા પ્રમાણે અથવા કાનુન પ્રમાણે હરકોઈ સીનિયર માજીસ્ત્રેટે અથવા ચીફ માજીસ્ત્રેટે ચલાવવા જોઈએ તે સઘળા અધિકાર પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં ચલાવવા, અને નીચે લખેલી બાબતોનું નિયમન કરવા સારુ આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી કાનુન સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંજુરી લઈને વખતે વખતે કરવાને તે મુખત્યાર છે:— ચીફ માજીસ્ત્રેટ.

(અ) સદરહુ શેહેરના માજીસ્ત્રેટોની કોરટોમાં કામ ચલાવવા બાબત તથા વેહેચવાબાબત તથા તે કોરટોના વહિવટબાબત;

(બ) જે વખતે તથા જગાએ માજીસ્ત્રેટોના બેંચોએ બેસવું તે બાબત;

(ક) સદરહુ બેંચોની રચના બાબત; અને

(ડ) બેઠેલા માજીસ્ત્રેટો વચ્ચે મતમાં જે ભેદ પડે તેનો નિકાલ કરવાની રીત બાબત.

ઈ.—જસ્ટિસ આફ ધી પીસ.

૨૨. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર સઘળા બ્રિટિશ ઇંડિયાના સંબંધમાં અથવા તેના હરકોઈ ભાગના સંબંધમાં ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંસિલ. જીલ્લાઓને માટે જસ્ટીસઆફ ધી પીસ.

અને પોતાના અમલ હેઠળના (સદરહુ શેહેરો વગર બીજા) મુલકોના સંબંધમાં દરએક સ્થાનીક સરકાર.

સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને પોતે યોગ્ય ધારે એવી રાણીની વિલાયતી રૈયતને સદરહુ જાહેરનામામાં કહેલા મુલકોની અંદર અને તે મુલકો માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને મુખત્યારછે.

૨૩. કલકત્તા શેહેરના સંબંધમાં ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરો માટે જસ્ટીસ આફધી પીસ.

અને મદ્રાસ તથા મુંબઈ શેહેરના સંબંધમાં સ્થાનિક સરકાર.

બ્રિટિશ ઇંડિયામાં રેહેનારા જે શખ્સો કોઈપણ પરરાજ્યની રૈયત ન હોય, અને જેમને (પ્રસંગપ્રમાણે) ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર યોગ્ય ધારે, તે શખ્સોને, સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં કહેલી સદરહુ શેહેરના હદમાં, જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે નિમવાને મુખત્યાર છે.

હાલના જસ્ટીસ આફ ધી પીસ

૨૪. કોઈ હૈ કોરટે આપેલા હરકોઈ કમીશનપ્રમાણે સદરહુ શેહેરો વગર બીજા બ્રિટિશ ઇંડિયાના કોઈ પણ ભાગની અંદર અને તે ભાગ માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરએક માણુસને સદરહુ શેહેરો વગર બીજા આખા બ્રિટિસ ઇંડિયાને માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે કામ કરવાને ૨૨ મી કલમ પ્રમાણે ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલે નિમ્યા છે એવું સમજવું.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ કમીશનપ્રમાણે સદરહુ શેહેરોમાંના હરકોઈ શેહેરની હદમાં જસ્ટીસ આફ ધી પીસ તરીકે હાલમાં કામ કરનારા દરએક માણુસને ૨૩મી કલમપ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે નિમ્યો છે એવું સમજવું.

હુદ્દાના સબબથી જસ્ટીસ આફ ધી પીસ.

૨૫. પોત પોતાના હુદ્દાના સબબથી ગવર્નર જનરલ તથા ગવર્નર જનરલની કૌંસિલના મામુલ મેંબરો તથા હૈ કોરટોના જડજો તથા રંગુનનો રિકારડર આખા બ્રિટિશ ઇંડિયાની અંદર અને બ્રિટિશ ઇંડિયાને માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું, અને પ્રેસીડેંસી માજીસ્ટ્રેટો જે શેહેરોના તેઓ માજીસ્ટ્રેટો હોય તે શેહેરોની અંદર અને તે શેહેરો માટે જસ્ટીસ આફ ધી પીસ છે એવું સમજવું.

૬.—સસ્પેન્ડ કરવા બાબત તથા દુર કરવા બાબત.

જડજોને તથા માજીસ્ટ્રેટોને સસ્પેન્ડ કરવા તથા દુર કરવાબાબત.

૨૬. રાયલ ચારટરથી સ્થાપેલી હૈ કોરટો શિવાય બીજી ફોજદારી કોરટોના સઘળા જડજોને અને સઘળા માજીસ્ટ્રેટોને હુદ્દા ઉપરથી સસપેંડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે;

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે જડજોને તથા માજીસ્ટ્રેટોને હુદ્દા ઉપરથી સસપેંડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર હાલમાં ફકત ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલને છે તેઓને હુદ્દા ઉપરથી બીજા કોઈપણ અધિકારીએ સસ્પેંડ કરવા નહી કે દુર કરવા નહી.

જસ્ટીસ આફ ધી પીસને સ-

૨૭. જે જસ્ટીસ આફ ધી પીસને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંન્સિલે નિમ્યો હોય તે જસ્ટીસ આફ ધી પીસને હુદ્દા ઉપરથી સસ્પેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંન્સિલને છે, અને

જે જસ્ટીસ આફ ધી પીસને સ્થાનિક સરકારે નિમ્યો હોય તેને હુદ્દા ઉપરથી સસ્પેન્ડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

દુરકરવાબાબત.

બાબ ૩ જો.

કોર્ટોના અધિકાર.

અ.—દરએક કોર્ટ કયા કયા ગુન્હા સાંભળી શકે તે ગુન્હાઓનું વર્ણન.

ફોજદારી કાયદામુજબના ગુન્હા.

૨૮. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબના હરકોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ આ કાયદાના બીજા ઠરાવોને અનુસરીને કરવાનો અધિકાર હૈ કોરટને અથવા સેશન કોરટને અથવા બીજા પરિશિષ્ટના આઠમાં આસનમાં બતાવ્યા પ્રમાણે બીજી જે કોરટથી સદરહુ ગુન્હાનો ઇનસાફ થઈ શકે તે કોરટને છે.

બીજા કાયદામુજબના ગુન્હા.

૨૯. બીજા કોઈપણ કાયદા મુજબના હરકોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ, જ્યારે સદરહુ કાયદામાં આ બાબત કોઈ કોરટનું નામ કહ્યું હોય ત્યારે, તે કોરટે કરવો.

જ્યારે કોઈ કોરટનું નામ સદરહુ પ્રમાણે કહ્યું ન હોય ત્યારે તે ગુનાહનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હૈ કોરટને અથવા આ કાયદા પ્રમાણે રચેલી હરકોઈ કોરટને છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે,—

(અ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ સાત વર્ષકર્તા વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોઈપણ ગુનાહનો ઇનસાફ પેહેલા વર્ગના કોઈપણ માજીસ્ત્રેટે કરવો નહીં;

(બ) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ ત્રણ વર્ષ સુધીના મુદતના કેદની શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોઈ પણ ગુનાહનો ઇનસાફ બીજા વર્ગના કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટે કરવો નહીં; અને

(ક) સદરહુ પ્રકારનો જે ગુનાહ એક વરસ સુધીની મુદતના કેદના શિક્ષાને લાયક હોય તેવા કોઈ પણ ગુનાહનો ઇનસાફ ત્રીજા વર્ગના કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટે કરવો નહીં.

મોતની શિક્ષાને લાયક નહીં હોય એવા ગુન્હા.

૩૦. જે મુલકોનો રાજ કારભાર, અનુક્રમે, પંજાબને લેફટેનન્ટ ગવરનર અને અયોધ્યાના તથા સેંટરલ પ્રાવીન્સાસના તથા બ્રિટિશ બર્‌મ્હાના તથા કુર્ગના તથા આસામના ચીફ કમિશનર ચલાવતા હોય તે

મુલકોમાં અને બીજા પ્રાંતોના જે ભાગોમાં ડેપ્યુટી કમિશનરો અથવા આસિસ્ટંટ કમિશનરો હોય તે ભાગોમાં મોતની શિક્ષાને લાયક નહીં હોય એવા સઘળા ગુનાહઓનો ઇનસાફ માજીસ્ટ્રેટ તરફથી કરવાનો અધિકાર, ૨૯મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોપણ જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટને આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તિયાર છે.

બ—જુદા જુદા દરજાની કોરટોને જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર છે તે.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર હૈકોરટને તથા સેશન જડજોને છે તે.

૩૧. જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હૈકોરટ મુખ્તિયાર છે.

જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને સેશન જડજ, આડીશનલ સેશન જડજ અથવા જાઇનટ સેશન જડજ મુખ્તિયાર છે; પણ સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ જડજે મોતની શિક્ષાનો હરકોઈ હુકમ કર્યો હોય તો તે કાયમ થવાને હૈકોરટની મંજુરી જોઇયે.

મોતની અથવા સાત વરસ કરતાં વત્તી મુદતની સમુદ્રપારની અથવા સાત વરસ કરતાં વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષા વગર જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને આસીસ્ટંટ સેશન જડજ મુખ્તિયાર છે; પણ કોઈ આસીસ્ટંટ સેશનજડજે ત્રણ વરસ કરતાં વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તો તે કાયમ થવાને સેશન જડજની મંજુરી જોઇયે.

જે શિક્ષા ફરમાવવાનો માજીસ્ટ્રેટોને અધિકાર છે તે.

૩૨. માજીસ્ટ્રેટોની કોરટોને હેઠળ લખેલી શિક્ષા ફરમાવવાનો અધિકાર છે; એટલે:—

(અ)	પ્રેસિડેનસી માજીસ્ટ્રેટોની તથા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોની કોરટો.	કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુદ્ધાં બે વરસ સુધીની મુદતની કેદ. એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ. ફટકા મારવા.
(બ)	બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોની કોરટો.	કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુદ્ધાં છ મહિના સુધીની મુદતની કેદ. બસેં રૂપીયા સુધી દંડ. ફટકા મારવા.

(ક) ત્રીજા વર્ગના મા જીસ્ત્રેટોની કોરટો.	એક મહિના સુધીની મુદતની કેદ. પચાસ રૂપીયા સુધી દંડ.

જે શિક્ષા ફરમાવવાનો કાયદાથી પોતાને અધિકાર હોય તેમાંની ગમે તે શિક્ષા એકઠી કરીને કાયદાસર ગમે તે શિક્ષા ફરમાવવાનો અખત્યાર હરકોઈ માજીસ્ત્રેટની કોરટને છે.

બીજા વર્ગના કોઈ માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો નહી હોય તો તેવા માજીસ્ત્રેટની કોઈ પણ કોરટે ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

દંડ ન આપે તો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો મા જીસ્ત્રેટોનો અધિકાર.

૩૩. દંડ ન આપે તો જેટલી મુદતની કેદ કાયદા પ્રમાણે થઇ શકતી હોય તેટલી મુદતની કેદ તે દંડ ન આપે તો ઠરાવવાને હરકોઇ માજીસ્ત્રેટની કોરટ મુખત્યાર છે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ મુદત આ કાયદા પ્રમાણે તે માજીસ્ત્રેટના અધિકાર કરતાં વધી નહી જોઇએ.

કેટલાએક મુકદમાબાબત વિશેષ ઠરાવ.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યુ છે કે જે મુકદમામાં ફેસલો કોઈ માજીસ્ત્રેટે કર્યો હોય અને તેમાં પેહેલાંની શિક્ષાના હુકમનો ભાગ કેદ ઠરાવી હોય તે મુકદમામાં દંડ ન આપેથી કેદ કરવાની જે મુદત ઠરાવવી તે, દંડ ન આપેથી જે કેદ ઠરાવવામાં આવે તે શિવાય તે ગુનાહને સારૂ જેટલી મુદતની બીજી કેદની શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર હોય તે મુદતના ચતુર્થાંશ કરતાં કદાપી વધારે ઠરાવવી નહી.

આ કલમ પ્રમાણે જે કેદ ઠરાવવી તે, ૩૨મી કલમ પ્રમાણે ઘણામાં ઘણી જેટલી મુદતની પેહેલાંની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે માજીસ્ત્રેટથી કરી શકાય તે ઉપરાંત ઠરાવવાનો અખત્યાર છે.

કેટલા એક જીલ્લા માજીસ્ત્રેટોના વત્તા અધીકાર.

૩૪. જે જીલ્લા માજીસ્ત્રેટને ૩૦ મી કલમ પ્રમાણે વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે જીલ્લા માજીસ્ત્રેટની કોરટ કાયદા પ્રમાણે જેટલી એકાંત કેદ થઈ શકતી હોય તેટલી એકાંત કેદ સુધાં ઘણામાં ઘણી સાત વરસની મુદતની કેદની અથવા દંડની અથવા ફટકા મારવાની શિક્ષાનો અથવા આ શિક્ષાઓમાંની જેટલી શિક્ષા એકઠી કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તેટલી એકઠી શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ ત્રણ વરસ કર્તાં વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હરકોઈ હુકમ સદરહુ પ્રકારની કોઈ કોરટે કર્યો હોય તે કાયમ થવાને શેશન જડજની મંજુરી જોઇએ.

જુદા જુદા ગુન્હા એકજ ઇ-

૩૫. જ્યારે કોઇ શખસની ઉપર એકજ ઇનિસાફનાં કામમાં બે અથવા વધારે જુદા જુદા ગુનાહ સાબિત થાય, ત્યારે સદરહુ ગુનાહઓને

ન્સાફનાં કામમાં શાબીત થયા હોતનો શિક્ષાનો હુકમ.

માટે ઠરાવેલી જુદી જુદી જે શિક્ષાઓ કરવાનો કોરટને અખત્યાર હોય તે શિક્ષાઓનો હુકમ તે શખસની ઉપરે કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે; તે શિક્ષાઓ જો કેદની અથવા સમુદ્રપારની હોય, તો કોરટ ફરમાવે તેવા અનુક્રમમાં એક પુરી થઈ રહ્યા પછી બીજી શરૂ થવી જોઈએ.

એકજ ગુનોહ સાબીત થયેથી જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે કોરટને અખત્યાર હોય તેટલી શિક્ષા કરતાં તે જુદા જુદા ગુનાહઓની એકઠી શિક્ષા વધારે થાયછે એટલાજ સબબ ઉપરથી કોઇ ઉપલી કોરટ આગળ ઇનસાફ થવા સારૂ તે ગુનેગારને મોકલવાની તે કોરટને જરૂર નથી.

શિક્ષાની ઘણામાં ઘણી મુદત.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છેઃ—

(અ) કોઇપણ મુકદમામાં સદરહુ શખસને ચૌદ વરષ કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં.

(બ) જો તે મુકદમાનો ઇનસાફ (૩૪ મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવનારો માજિસ્ત્રેટ શિવાય બીજા) કોઈ માજીસ્ત્રેટે કરયો હોય તો પોતાની મામુલહકુમત ચલાવતાં જેટલી શિક્ષા કરવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર હોય તે શિક્ષાની બમણી શિક્ષા કરતાં તે એકઠી શિક્ષા વધારે નહી હોવી જોઇએ.

મંજુરીનાં અથવા અપીલનાં કારણ સારૂ, એકજ ઇનસાફના કામમાં શાબિત થયલા જુદા જુદા ગુનાહઓને માટે આ કલમ પ્રમાણે એકઠી કરેલી શિક્ષા ફરમાવી હોય તે એકજ શિક્ષા છે એવું સમજવું.

૬.—સાધારણ અને જાસ્તી અધિકાર.

માજીસ્ત્રેટોના સાધારણ અધિકાર.

૩૬. સર્વે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટોના તથા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટોના તથા પેહેલા, બીજા અને ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટોના અધિકાર આ કાયદામાં આગળ તેમને આપેલા છે અને ત્રીજા પરિશિષ્ટમાં વિશેશે કરીને કહેલા છે તે પ્રમાણે સમજવા. સદરહુ અધિકારોને તેમના "સાધારણ અધિકાર" કેહેવા.

માજીસ્ત્રેટોને જે જાસ્તી અધિકાર આપી શકાય તે.

૩૭. માજીસ્ત્રેટના સદરહુ સાધારણ અધિકાર શિવાય વળી હરકોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને અથવા પેહેલા અથવા બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના હરકોઈ માજીસ્ત્રેટને જે અધિકારો સ્થાનિક સરકારથી અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટથી અપાય એવું ચોથા પરિશિષ્ટમાં વિશેશે કરીને કહેલું છે તેવા હરકોઈ અધિકાર તેને, સ્થાનિક સરકાર અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ (જેમ હોય તેમ) આપવાને મુખતિયાર છે.

૩૮. ૩૭મી કલમથી જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને આપેલો અધિકાર સ્થાનિક સરકારના નિર્બંધ હેઠળ રહીને ચલાવવો.

અધિકાર આપવા સંબંધી જીલ્હા માજીસ્ત્રેટોના અધિકારબાબત નિર્બંધ.

૩.—અધિકાર આપવા, જારી રાખવા તથા રદ કરવા બાબત.

૩૯. આ કાયદા પ્રમાણે અધિકાર આપવા તે સ્થાનિક સરકાર હુકમ કરીને અમુક માણસોને તેમના નામથી અથવા તેમના હુદાના સબબથી, અથવા અમલદારોના સામાન્ય વર્ગોને તેમના હુદાના નામથી અધિકાર આપવાને મુખ્તિયાર છે.

અધિકાર આપવાની રીત.

જે માણસને સદરહુ પ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે માણસને જે તારિખે સદરહુ હુકમ જણાવવામાં આવે તે તારીખથી સદરહુ પ્રકારનો દરએક હુકમ અમલમાં આવશે.

૪૦. સરકારની નોકરીમાં કોઈ માણસ કાંઈ હુદા ઉપર હોય તે માણસને હરકોઈ સ્થાનિક સીમામાં સઘળે ઠેકાણે આ કાયદા પ્રમાણે હરકોઈ અધિકાર આપ્યા હોય; અને તેજ સ્થાનિક સરકારના તાબાની તે બીજા સ્થાનિક સીમામાં તેવાજ પ્રકારના સરખા હુદા ઉપર અથવા તે કરતાં ઊંચા હુદા ઉપર તેની બદલી થાય, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતનો હુકમ ન કરે અથવા તેણે બીજી રીતનો હુકમ કર્યો નહીં હોય તો જે સ્થાનિક સીમામાં પોતાની એ પ્રમાણે બદલી થઈ હોય તેમાં તેણેતેજ અધિકાર ચલાવ્યા કરવા.

જે અમલદારોની બદલી થઈ હોય તેમના અધિકાર જારી રાખવા.

૪૧. હરકોઈ માણસને આ કાયદા પ્રમાણે સ્થાનિક સરકારે અથવા તેના તાબામાંહેના હરકોઈ અમલદારે જે અધિકાર આપ્યા હોય તે પાછા લઈ લેવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તિયાર છે.

અધિકાર રદ કરવાનો અખત્યાર છે.

भाग ३ जो.

સામાન્ય ઠરાવો.

બાબ ૪ થો.

માજિસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને તથા પકડનારા માણુસોને મદદ તથા ખબર આપવા બાબત.

માજીસ્ટ્રેટોને તથા પોલીસને લોકોએ ક્યારે મદદ કરવી.

૪૨. ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બહાર કોઈ માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર હેઠળ લખેલી બાબતોમાં જે માણસની વાજબી રીતે મદદ માગે તેવાં દરેક માણુસ તેને મદદ કરવી જોઇએ.

(અ) બીજા કોઈ પણ માણસને પકડવાનો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ અમલદારને અધિકાર હોય તેવા માણસને પકડવામાં; અથવા

(બ) સુલેહના ભંગનો અથવા હરકોઈ રેલવે, નેહેર, ટેલીગ્રાફ, અથવા સાર્વજનિક મિલકતને નુકશાન કરવાની કોશિસનો અટકાવ કરવામાં; અથવા

(ક) હંગામો અથવા બખેડો બંધ પાડવામાં.

પોલીસ અમલદારશિવાય બીજો જે શખ્સ વારંટ બજાવતો હોય તે શખ્સને મદદ આપવા બાબત.

૪૩. જ્યારે પોલીસ-અમલદાર શિવાય બીજા કોઈ શખ્સના નામનું વારંટ કરવામાં આવે, ત્યારે જે શખ્સના નામનું તે વારંટ કરેલું હોય તે શખ્સ નજદીક હોય અને વારંટ બજાવવાનું કામ કરતો હોય તો બીજો કોઈ પણ શખ્સ તે વારંટ બજાવવામાં મદદ કરવાને મુખ્તિયાર છે.

લોકોએ અમુક ગુનાઓની ખબર આપવી.

૪૪. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૧ મી, ૧૨૧અ, ૧૨૨મી, ૧૨૩મી, ૧૨૪મી, ૧૨૪અ . ૧૨૫મી, ૧૨૬મી, ૧૩૦મી, ૩૦૨જી, ૩૦૩જી, ૩૦૪થી, ૩૮૨મી, ૩૯૨મી. ૩૯૩મી, ૩૯૪મી, ૩૯૫મી, ૩૯૬મી, ૩૯૭મી, ૩૯૮મી, ૩૯૯મી, ૪૦૨જી, ૪૩૫મી, ૪૩૬મી, ૪૪૯મી, ૪૫૦મી, ૪૫૬મી, ૪૫૭મી, ૪૫૮મી, ૪૫૯મી, અને ૪૬૦મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવા હરકોઈ ગુનોહ કર્યા વિશે અથવા કરવાના બીજા હરકોઈ શખ્સના ઇરાદા વિશે ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બહાર જે શખ્સ જાણતો હોય તેવા દરએક શખ્સે, વાજબી સબબ નહીં હોય તો, પાસેમાં પાસેના માજીસ્ટ્રેટને અથવા પોલીસ-અમલદારને તે બાબતની ખબર તાબડતોબ આપવી. વાજબી સબબ છે તે શાબિત કરવાનો બોજો સદરહુ પ્રમાણે જાણનાર શખ્સને માથેછે એવું સમજવું.

૪૫. દરએક ગામના મુખીએ, ગામના રખવાળે, ગામના પોલીસ અમલદારે, જમીનના ધણીએ અથવા ભોગવટો કરનારે, તથા તે ધણીના અથવા ભોગવટો કરનારના મુખતિયારે, તથા સરકારની તરફથી અથવા કોરટ આફ વાર્ડસની તરફથી મેહેસુલ અથવા જમીનનું ગણોત વસુલ કરવાના કામ ઉપર જે અમલદારોને નીમ્યા હોય તે દરએક અમલદારે હેઠળ લખેલી વાતો બાબત જે ખબર પોતાને મળે તે પાસેમાં પાસેના માજીસ્ત્રેટને અથવા પાસેમાં પાસેનું પોલીસ–થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને (એ બેમાંથી જે વધારે પાસે હોય તેને) તાબડતોબ આપવી જોઇએ. ગામના મુખીઓએ, જમીનદારોએ અને બીજાઓએ અમુક બાબતોની ખબર આપવી જોઇયે.

(અ) જે ગામનો પોતે મુખી, રખવાળ અથવા પોલીસ–અમલદાર હોય તે ગામમાં, અથવા જે ગામમાં પોતાની જમીન હોય અથવા પોતે જમીનનો ભોગવટો કરતો હોય અથવા મુખતિયાર હોય અથવા ગણોત અથવા મેહસુલ વસુલ કરતો હોય તે ગામમાં ચોરીની મિલકત લેનારા અથવા વેચનારા હરકોઈ મશહુર માણસનું કાયમ અથવા કામ ચલાઉ રેહવાનું ઠેકાણું છે એ વાત બાબત;

(બ) ફલાણો માણસ ઠગ, અપહરણ કરનાર, નાહાસી ગયેલો ગુનેહગાર અથવા ઢંઢેરાથી પ્રસિદ્ધ કરેલો ગુનેહગાર છે એવું પોતાને માલમ હોય અથવા વાજબી રીતે શક હોય તે માણસ સદરહુ ગામમાંની કોઈ જગાએ આવતો જતો હોય અથવા સદરહુ ગામમાં થઈને જતો હોય તે વાત બાબત;

(ક) સદરહુ ગામમાં અથવા ગામની પાસે જામીન નહીં લઈ શકાય તેવા હરકોઈ ગુનોહગાર કરયાની વાત અથવા કરવાનો ઇરાદો હોય તે વાત બાબત.

(ડ) સદરહુ ગામમાં કાંઇપણ આકસ્મિક અથવા સૃષ્ટિક્રમ વિરુદ્ધ મોત થયાની વાત અથવા શક ભરેલી હકીકતમાં કાંઇપણ મોત થયાની વાત બાબત તાબડતોબ ખબર આપવી જોઈએ.

ખુલાસો.—આ કલમાં "ગામ" એ શબ્દમાં ગામની જમીનોનો સમાવેશ થાય છે,

બાબ ૫ મો.

પકડવા, નાહાશી જવા, તથા ફરીથી પકડવા બાબેત.

અ.—પકડવા બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

પકડવું તે કેવી રીતે.

૪૬. કોઇ શખ્સને પકડવો તે એવી રીતે કે જે પોલીસ—અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ પકડતો હોય તેણે તે શખ્સનાં શરીરને ખરે ખર અડકવું અથવા કેદ કરવું; પણ જો તે શખ્સ કાંઈ બોલીને અથવા કાંઈ કરીને પેહેરાને તાબે થાય તો તેમ કરવું નહીં.

પકડવાની કોશિશની સામા થવું.

જો સદરહુ શખ્સ પોતાને પકડવાની કોશિસની સામે જબરદસ્તી કરે, અથવા પોતે ન પકડાય એવી કોશિસ કરે, તો તેને પકડવા સારૂ જે જે ઉપાયો કરવા જરૂર હોય તે સરવે ઉપાયો કરવાને સદરહુ પોલીસ—અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ મુખત્યાર છે.

જે શખ્સની ઉપર મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા કરવા લાયક કોઇ ગુનાહનું તોહોમત આવ્યું ન હોય તે શખ્સનું મોત આણવાનો હક આ કલમ માહેના કોઈ પણ મજકુરથી આપવામાં આવતો નથી.

જે શખ્સને પકડવો હોય તે જે જગામાં પેઠો હોય તે જગાનો ઝાડો લેવા બાબત.

૪૭. જો પકડવાના વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા હરકોઈ શખ્સને અથવા પકડવાના અધિકારવાળા હરકોઇ પોલીસ-અમલદારને એવું માનવાનું કારણ હોય કે જે માણસને પકડવો છે તે ફલાણી જગામાં પેસી ગયો છે અથવા ફલાણી જગામાં છે, તો જે માણસ સદરહુ જગામાં રેહેતો હોય અથવા જે માણસના હવાલામાં સદરહુ જગા હોય તે માણસે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે કામ કરનારા શખ્સને અથવા સદરહુ પોલીસ-અમલદારને તેની માગણી ઉપરથી તે જગામાં વગર અડચણે જવા દેવો, અને તેમાં સોધ કરવાસારૂ સઘળા પ્રકારની યોગ્ય મદદ આપવી જોઇયે.

અગર અંદર ન જવાય તો શું કરવું.

૪૮. અગર ૪૭ મી કલમ પ્રમાણે સદરહુ જગામાં જઈ શકાતું નહીં હોય, તો ગમે તે પ્રસંગે વારંટ પ્રમાણે કામ કરનારા શખ્સને, અને જે પ્રસંગે વારંટ કાહાડવાનો અધિકાર હોય પણ જે શખ્સને પકડવો છે તેને નાહાસી જવાની તક આપ્યા વગર તે વારંટ મળી શકતું ન હોય એવે કોઇ પણ પ્રસંગે કોઈ પોલીસ-અમલદારને સદરહુ જગામાં પેસીને તેમાં શોધ કરવાનો અખત્યાર છે, અને

તેણે પોતાનો અખત્યાર તથા આવવાનું કારણ જાહેર કર્યા પછી તથા મને પેસવા દો એમ યોગ્ય રીતે કહ્યા પછી, તેને અંદર જવાનો બીજી રીતે લાગ ન મળે, તો તેને સદરહુ જગામાં પેસવાને માટે કોઇ પણ ઘર

અથવા જગાનો બહારનો કે માંહેનો દરવાજો અથવા બારી ફોડવાનો અખ્ત્યાર છે, પછી તે ઘર કે જગા જે માણસને પકડવો છે તેની હોય કે કોઈ બીજા શખ્સની હોય તોપણ,

પણ એવું ઠરાવ્યુ છે કે સદરહુ પ્રકારની કોઇ જગા ઓરડો હોય અને તેમાં (જે શખ્સને પકડવો હોય તે શખ્સ નહોય એવી) કોઇ બાયડી ખરેખાત રેહેતી હોય અને તે બાયડી રીવાજ પ્રમાણે ચાર લોકમાં મોઢું દેખાડતી ન હોય, તો સદરેહુ શખ્સે અથવા પોલીસ-અમલદારે સદરેહુ ઓરડામાં પેસતાં પેહેલાં સદરેહુ બાયડીને ખબર આપવી કે તમને એ ઠેકાણેથી નિકળીને બીજે ઠેકાણે જવાની છુટછે, તથા તે બાયડીને ત્યાંથી નિકળી જવું જેમ સેહેલ પડે તેવો દરએક ઘટતો ઉપાય કરવો, અને પછી તે સદરેહુ ઓરડો ફોડીને તેમાં પેસવાને મુખત્યાર છે.

જનાનો ફોડવા બાબત.

૪૯. જે પોલીસ અમલદારને અથવા બીજા શખ્સને પકડવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે પોલીસ-અમલદારને અથવા બીજા શખ્સને કોઈ પણ ઘરનો અથવા જગાનો બાહારનો અથવા માંહેનો દરવાજો અથવા બારી ખુદ પોતાને છોડવવા સારૂ, અથવા પકડવા સારૂ કાયદાસર રીતે પેઠેલા જે માણસને તે ઘરમાં અથવા જગામાં અટકાવી રાખ્યો હોય તેને છોડવવા સારૂ ફોડીને રસ્તો કરવાનો અખ્ત્યાર છે.

છુટકારાનાં કારણ સારૂ દરવાજા તથા બારીઓ ફોડવાનો અધિકાર.

૫૦. પકડેલા શખ્સને નાહાસી જતો અટકાવવાને માટે જરૂર હોય, તે કરતાં વધારે પ્રતિબંધ કરવો નહીં.

નકામો પ્રતિબંધ કરવો નહીં.

૫૧. જે વારંટમાં જામીન લેવા બાબત લખ્યું નહીં હોય તેવા વારંટ ઉપરથી કોઈ પોલીસ-અમલદારે કોઈ શખ્સને પકડ્યો હોય ત્યારે, અથવા જે વારંટમાં જામીન લેવા બાબત લખ્યું હોય તેવા વારંટ ઉપરથી કોઇ પોલીસ-અમલદારે કોઇ શખ્સને પકડ્યો હોય પણ તે શખ્સને જામીન મળતો નહી હોય ત્યારે, અને

પકડેલા શખ્સોનો ઝાડો લેવા બાબત.

કોઇ શખ્સને વગર વારંટે અથવા કોઇ ખાનગી શખ્સે વારંટ ઉપરથી પકડ્યો હોય અને કાયદાસર તેના જામીન લઇ શકાતા ન હોય અથવા તે જામીન આપી શકતો નહીં હોય ત્યારે,

પકડનારો અમલદાર અથવા, પકડવાનું કામ કોઈ ખાનગી શખ્સે કરેલું હોય ત્યારે પકડેલા શખ્સને તે જે પોલીસ-અમલદારને હવાલે કરે તે પોલીસ-અમલદાર સદરેહુ શખ્સનો ઝાડો લેવાને, તથા તેના શરીર ઉપર જરૂરનાં પેહેરવાનાં કપડાં શિવાય બીજી વસ્તુ જડે તે સઘળી સંભાળીને રાખવાને, મુખ્તિયાર છે.

બાયડીઓનો ઝાડોલેવાનીરીત.

પર. જ્યારે કોઈ બાયડીનો ઝાડો લેવાડવાની જરૂર હોય ત્યારે લૌકલજ્જા ઉપર પકી રીતે નજર રાખીને બીજી કોઈ બાયડી પાસે તે ઝાડો લેવડાવવો.

મારવાનાં હથિયાર લઈ લેવાનો અધિકાર.

પ૩. આ કાયદા પ્રમાણે પકડનારો અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ પકડેલા શખ્સની પાસે જે કાંઈ મારવાનાં હથિયારો હોય તે તેની પાસેથી લેવાને મુખ્તિયાર છે, અને પકડેલા શખ્સને આ કાયદા પ્રમાણે જે કોરટની અથવા અમલદારની આગળ પકડનારા અમલદારે અથવા શખ્સે રજુ કરવો જોઈએ તે કોરટને અથવા અમલદારને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે લીધેલા સઘળાં હથિયારો તેણે સ્વાધીન કરવાં.

બ.—વગર વારંટે પકડવા બાબત.

વગર વારંટે પકડવાને પોલીસ ક્યારે મુખત્યાર છે

પ૪. કોઈ પણ પોલીસ-અમલદાર માજીસ્ત્રેટના હુકમ વગર તથા વગર વારંટે હેઠળ લખેલા શખ્સોને પકડવાને મુખ્તિયાર છે—

પેહેલું.—શખ્સ હરકોઈ કાગ્નિઝેબલ ગુનાહમાં શામિલ થયો છે અથવા જે શખ્સની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે શામિલ થયો છે એવી વાજબી ફરિયાદ કરવામાં આવી હોય અથવા બાતમી લાયક ખબર મળી હોય અથવા વાજબી શક રેહેતો હોય તે શખ્સને;

બીજું.—જે શખ્સના કબજામાં ઘર ફોડવાનું કાંઈ ઓજાર કાયદેશર કારણ વગર હોય તે શખ્સને; કાયદેસર કારણ શાબિત કરવાનો બોજો તે શખ્સને માથે છે એમ સમજવું.

ત્રીજું.—જે શખ્સને આ કાયદા પ્રમાણે અથવા સ્થાનિક સરકારના હુકમથી ઢંઢેરો કાહાડીને ગુનેહગાર તરીકે પ્રસિદ્ધ કર્યો હોય તે શખ્સને;

ચોથું.—આ ચોરીની મિલકત છે એવો વાજબી રીતે શક હોય તેવી કાંઈ પણ વસ્તુ જે શખ્સના કબજામાં જડે અને જેણે સદરહુ વસ્તુના સંબંધમાં કાંઈ ગુનાહ કર્યો છે એવો વાજબી રીતે શક હોય તે શખ્સને;

પાંચમું.—કોઈ પોલીસ-અમલદારને પોતાનું કામ કરવામાં જે શખ્સ હરકત કરે તે શખ્સને, અથવા જે શખ્સ કાયદાસર પેહેરામાંથી નાહાસી ગયો હોય, અથવા નાહાસી જવાની કોશિસ કરતો હોય તે શખ્સને; અને

છઠું.—મલીકા માઆઝમાની જમીન પરની અથવા દરિયાઈ ફોજમાંથી ફલાણો શખ્સ નાહાસી ગયો છે એવો વાજબી રીતે શક હોય તે શખ્સને.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઇ એ શેહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

૫૫. અને તેમજ જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેવા હરકોઈ અમલદાર હેઠળ લખેલા શખ્સોને પકડવાને અથવા પકડાવવાને મુખત્યાર છે, એટલે—

ભટકનારાઓ તથા અપહરણ કરવાની ટેવ હોય તેવા શખ્સો વિગેરેને પકડવા બાબત.

(અ) સદરહુ થાણાની હદમાં કોઇપણ શખ્સ પોતે નજરે ન પડે એવા પુર્વોપાય કરતો માલુમ પડે અને તે શખ્સ કોઈ કાગ્નિઝેબલ ગુનેહો કરવાના હેતુથી સદરહુ પુર્વોપાય કરે છે એવું માનવાનું કારણ પ્રસંગ ઉપરથી દેખાતું હોય તો તે શખ્સને, અથવા

(બ) સદરહુ થાણાની હદમાં જે શખ્સની પાસે પોતાનાં ગુજરાનને માટે કાંઇ સાધન જણાતું નહી હોય, અથવા જે પોતાને વિશે ખુલસા ભરેલા જવાબ આપી શકતો નહી હોય તે શખ્સને; અથવા

(ક) જે શખ્સને અપહરણ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની અથવા કલાણી મિલકત ચોરીની છે એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત લેવાની ટેવ છે એવી રીતે મશહુર હોય તે શખ્સને, અથવા જેને જબરીથી કહડાવવાની ટેવ છે અથવા જબરીથી કહડાવવાના કારણ સારૂ કોઈ શખ્સોને હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની અથવા હાની કરવાનો ભય દેખાડવાની કોશિસ કરવાની ટેવ છે એવી રીતે મશહુર હોય તે શખ્સને.

પોલીસ-અમલદાર વગરવારંટે પકડવા સારૂ પોતાનાં તાબામાંહેના અમલદારને મોકલે ત્યારે કેમ કરવું.

૫૬. જેના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય એવા હરકોઈ અમલદાર, જે શખ્સને વગર વારંટે પકડવાનો કાયદેસર અધિકાર હોય તે શખ્સને (પોતાની સમક્ષ નહી પણ બીજી રીતે) વગર વારંટે પકડવાનું પોતાના તાબા માંહેના કોઈ પણ અમલદારને ફરમાવે, ત્યારે તે શખ્સને પકડવાનું જે અમલદારને પોતે ફરમાવે તે અમલદારને તેણે એક હુકમ લખીને આપવો, અને તે હુકમ મધ્યે કયા શખ્સને પકડવો છે તે, તથા કયા ગુનાહને માટે તેને પકડવો છે તે લખવું.

નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડવા બાબત.

૫૭. કોઈ પોલીસ-અમલદારની સમક્ષ કોઈ પણ શખ્સ કોઈ નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનેહ કરે અથવા એવો ગુનેહ કરવાનું તેના ઉપર તોહોમત મુકવામાં આવે, અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના કહ્યા ઉપરથી તે

શખ્સ પોતાનું નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે, અથવા એવું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપે કે જે ખોટું છે એમ સદરહુ અમલદારને માનવાનું કારણ હોય, ત્યારે તેનું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું શું છે તે ખોળી કાહાડવા માટે સદરહુ અમલદાર તે શખ્સને પકડવાને મુખ્તિયાર છે; અને તેને પકડ્યા પછી ચોવીસ કલાકમાં પાસેમાં પાસેના માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલી દેવો, પણ તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં તેનું ખરૂં નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું જણાયાથી તેને કોઈ માજીસ્ત્રેટના આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં આવે તો એ પ્રમાણે હાજર થવા બાબતનું ખત તે કરી આપે એટલે તેને છુટો કરવો.

બીજી હકુમતમાં ગુનેગારોની પાછળ જવા બાબત.

૫૮. જે શખ્સને આ બાબ પ્રમાણે પકડવાનો અધિકાર કોઈ પોલીસ–અમલદારને હોય તે શખ્સને વગર વારંટે પકડવાનાં કારણ સારૂ તે પોલીસ–અમલદાર બ્રિટિશ ઇંડિયામાંની હરકોઈ જગામાં સદરહુ શખ્સની પાછળ જવાને મુખ્તાર છે.

ખાનગી શખ્સોએ પકડવા બાબત.

૫૯. કોઈ શખ્સ જામીન નહીં લઈ શકાય તેવો અને કાગ્નિઝેબલ ગુનોહ કોઈ ખાનગી શખ્સના દેખતાં કરે તો તે ખાનગી શખ્સ તેને પકડવાને મુખ્તાર છે; અને કોઈ શખ્સ ગુનેહગાર છે એવું જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તો તેને પકડવાને કોઇ પણ ખાનગી શખ્સ મુખ્તાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે પકડ્યા પછી શું કરવું.

અને સદરહુ પ્રમાણે પકડેલા શખ્સને તેણે નકામી ઢીલ કરયા વગર કોઈ પોલીસ-અમલદારને સ્વાધીન કરવો; અથવા, પોલીસ-અમલદારના ગેરહાજરીમાં, સદરહુ શખ્સને પાસેમાં પાસેના પોલીસ થાણામાં, લઈ જવો.

સદરહુ શખ્સને ૫૮ મી કલમના ઠરાવો લાગુ પડે છે એમ માનવાનું કારણ હોય, તો તેને કોઈ પોલીસ-અમલદારે ફરીથી પકડવો.

તેણે કોઈ નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનોહ કર્યો છે એમ માનવાનું કારણ હોય, અને કોઈ પોલીસ-અમલદારના પુછયાથી તે પોતાનું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપવાને ના પાડે, અથવા એવું નામ અથવા રેહેવાનું ઠેકાણું આપે કે જે ખોટું છે એમ માનવાનું સદરહુ અમલદારને કારણ હોય, તો તેની તજવીજ ૫૭ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે કરવી. તેણે કોઈ ગુનોહ કર્યો છે એમ માનવાનું કાંઈ કારણ ન હોય તો તેને એકદમ છોડી મુકવો.

પકડેલા શખ્સને માજીસ્ત્રેટની આગળ અથવા

૬૦. વગર વારંટે પકડનારા પોલીસ-અમલદારે પકડેલા શખ્સને તે કામમાં હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટની આગળ, અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેની આગળ, નકામી ઢીલ કર્યા વગર

અને જામીન સંબંધી આ કાયદામાંહેના ઠરાવોને અનુસરીને, લઈ જવો અથવા મોકલવો.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ થાણું હોય તેની આગળ લઈ જવો.

૬૧. વગર વારંટે પકડેલા શખ્સને કોઈપણ પોલીસ-અમલદારે તે કામની સઘળી હકીકત જોતાં યોગ્ય હોય તે કરતાં વધારે મુદતસુધી પેહેરામાં અટકાવી રાખવો નહીં, અને ૧૬૭ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ટ્રેટનો ખાસ હુકમ નહીં થયો હોય તો સદરહુ મુદત ચોવીસ કલાકથી વધારે ન હોવી જોઈએ, પણ જે જગાએ તે શખ્સને પકડયો હોય ત્યાંથી માજીસ્ટ્રેટની કોરટ સુધી જતાં જેટલો વખત લાગે તેટલો વખત સદરહુ મુદતમાં ગણવો નહીં.

પકડેલા શખ્સને ૨૪ કલાકથી વધારે વાર અટકાવી રાખવો નહીં.

૬૨. જે અમલદારોના હવાલામાં પોલીસનાં થાણાં હોય તેમણે પોત પોતાનાં થાણાંઓની હદોમાં વગર વારંટે પકડેલા સઘળા શખ્સો વિશે જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટને અથવા જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ ફરમાવે તો પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટને રિપોરટ કરવો. પછી સદરહુ શખ્સોના જામીન લીધા હોય કે નહીં તોપણ.

પકડ્યા વિશે પોલીસ રીપોરટ કરવો.

૬૩. જે શખ્સને પોલીસ-અમલદારે પકડયો હોય તેનું પોતાનું ખત લીધા વગર અથવા તેના જામીન લીધા વગર અથવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટના ખાસ હુકમ વગર તેને છોડી મુકવો નહીં.

પકડેલા શખ્સને છોડી મુકવા બાબત.

૬૪. જ્યારે કોઈ ગુનોહ કોઈ માજીસ્ટ્રેટની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં તે માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ કરવામાં આવે, ત્યારે ગુનેહગારને પોતે જાતે પકડવાને અથવા પકડવાનો કોઈ પણ શખ્સને હુકમ કરવાને અને ત્યાર પછી, જામીન લેવા સંબંધી આ કાયદા માંહેના ઠરાવોને અનુસરીને, તે ગુનેહગારને કેદ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ કરેલા ગુન્હા.

૬૫. જે વખતે તથા જે પ્રસંગે કોઈ શખ્સને પકડવાનું વારંટ કાહાડવાનો અધિકાર કોઈ માજીસ્ટ્રેટને હશે તે વખતે તથા તે પ્રસંગે તે શખ્સને પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદ માંહે પોતાની સમક્ષ પકડવાને અથવા પકડવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

માજીસ્ટ્રેટે અથવા માજીસ્ટ્રેટની સમક્ષ પકડવા બાબત.

૬૬. જે શખ્સ કાયદાસર કેદમાં હોય તે શખ્સ નાહાસી જાય અથવા તેને છોડવવામાં આવે, તો જે શખ્સના પેહેરામાંથી તે નાહાસી ગયો હોય અથવા તેને છોડવ્યો હોય તે શખ્સ તુરત તેની પાછળ જઈને બ્રિટિશ ઇંડિયામાં હરકોઈ જગાએ તેને પકડવાને મુખત્યાર છે.

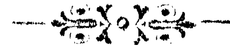
નાહાસી જવા ઉપરથી પાછળ જવાનો તથા ફરીથી પકડવાનો અધિકાર.

૬૭. ૬૬ મી કલમ પ્રમાણે પકડનારો શખ્સ વારંટની રૂએ ચાલતો

૪૭ મી તથા

૪૮મી તથા ૪૯ મી કલમોના ઠરાવો ૬૮મીકલમ મુજબ પકડવાની બાબતોને લાગુ પાડવાબાબત.

ન હોય અને તે શખસ પકડવાના અખત્યાર વાળો પોલીસ-અમલદાર ન હોય તોપણ સદરહુ કલમ પ્રમાણે પકડવાની બાબતોને ૪૭ મી તથા ૪૮ મી તથા ૪૯ મી કલમોના ઠરાવો લાગુ પડશે.

બાબ ૬ ઠો.

હાજર થવાની જરૂર પાડવા વિશે પ્રોસેસો બાબત.

અ—સમન.

સમનનો નમુનો.

૬૮. આ કાયદા પ્રમાણે કોઇ કોરટે કાહાડેલો દરેક સમન લખેલો જોઇએ, તથા તે ડુપ્લીકિટ* જોઇએ, અને તે ઉપર સદરહુ કોરટના પ્રમુખ અમલદારે, અથવા હે કોરટ વખતે વખતે કાનુન કરીને ફરમાવે તેવા બીજા અમલદારે સહી કરવી તથા મોહોર કરવી.

સમન કોણે બજાવવો.

સદરહુ સમન કોઇ પોલીસ-અમલદારે બજાવવો; અથવા આ કાયદાને અનુસરતી હોય એવી જે કાનુનો સ્થાનિક સરકાર આ બાબત ઠરાવે તે કાનુનોને અનુસરીને, તે સમન કાહાડનારી કોરટના કોઈ અમલદારે બજાવવો જોઇએ.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શેહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

સમન શીરીતે બજાવવો.

૬૯. સમન કરેલા શખસને જો બની શકે તો તે સમનની એક ડુપ્લીકિટ આપીને અથવા આપવા માટે કાહાડીને લો એમ કહીને ખુદ તેની ઉપર તે સમન બજાવવો જોઇએ.

સમન પોહોંચ્યાની સહી.

જેની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે સમન બજાવ્યો હોય તેવા દરેક શખસે, જો સમન બજાવનારો અમલદાર કહેતો, તેની બીજી ડુપ્લીકિટની પછવાડે તે સમન પોહોંચ્યાની સહી કરવી જોઇએ.

સમન કરેલો શખસ જડે નહી તો તે સમન શી રીતે બજાવવો.

૭૦. જ્યારે સમન કરેલો શખસ ઘટતી મેહેનત કરતાં ન જડે, ત્યારે તેના કુટુંબમાંના કોઈ પાકી ઉમરના મરદ માણસને અથવા હાલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં તેની સાથેરેહેનારા તેના ચાકરને તે સમનની એક ડુપ્લીકિટ તેને સારૂ સોંપીને તે સમન બજાવવાનો અધિકાર છે; અને જેને સદરહુ સમન આવી રીતે સોંપ્યો હોય તે શખસે, જો સમન બજાવનારો અમલદાર કહે તો, તેની બીજી ડુપ્લીકિટની પછવાડે તે સમન પોંહોચ્યાની સહી કરવી જોઇએ.

---

* બે પ્રતો.

જ્યારે પોહોંચ મળી શકે નહીં ત્યારે શું કરવું.

૭૧. ૬૯મી અને ૭૦મી કલમમાં કહેલી સહી ઘટતી મેહેનત કરતાં ન મળે, તો જે ઘરમાં અથવા ઘરવાડીમાં સમન કરેલો શખ્સ ઘણું કરીને રેહેતો હોય તે ઘરના અથવા ઘરવાડીના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગ ઉપર તે સમનની એક ડુપ્લિકેટ સમન બજાવનારા અમલદારે ચોહોડવી; અને પછી તે સમન યોગ્યરીતે બજાવ્યો છે એવું સમજવામાં આવશે.

સરકારના અથવા રેલવે કંપનીના નોકરઉપર સમન શી રીતે બજાવવો.

૭૨. સમન કરેલો શખ્સ સરકારની અથવા કોઈ રેલવે કંપનીની નોકરીમાં કામગીરીમાં હોય, ત્યારે જે કોરટે સમન કહાડ્યો હોય તે કોરટે તે સમન સાધારણ રીતે, જે કચેરીમાં સદરહુ શખ્સ નોકરીએ રેહેલો હોય તે કચેરીના ઉપરી ઉપર ડુપ્લિકેટ મોકલવો જોઇએ; અને પછી સદરહુ ઉપરીએ ૬૯મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે તે સમનની બજાવણી કરાવવી, અને તે કલમથી ફરમાવેલા શેરા સાથે તે સમન તે કોરટની ઉપર પાછો મોકલવો જોઇએ.

સ્થાનિક સીમાની બહાર સમન શી રીતે બજાવવો.

૭૩. જ્યારે કોઈ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનિક સીમાની બહાર કોઈ પણ જગાએ બજાવવો એવી તે કોરટની મરજી હોય, ત્યારે સાધારણ રીતે કોરટે તે સમન જે માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક સીમામાં સમન કરેલો શખ્સ રેહેતો હોય અથવા હોય તે માજીસ્ત્રેટને, ત્યાં બજાવવા સારુ, ડુપ્લીકેટ મોકલવો જોઇએ.

સદરહુ બાબતોમાં તથા જ્યારે સમન બજાવનારો અમલદાર હાજર ન હોય ત્યારે બજાવણીની સાબીતી.

૭૪. જ્યારે કોઈ કોરટે કહાડેલો સમન પોતાની હકુમતની સ્થાનીક સીમાની બહાર બજાવ્યો હોય ત્યારે, અને જે અમલદારે સમન બજાવ્યો હોય તે અમલદાર મુકદમાની સુનાવણી વખતે હાજર ન હોય તેવે હરકોઈ પ્રસંગે, સદરહુ સમન બજાવ્યો છે એવી કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ કરેલી આફિડેવીટ, અને જે શખ્સને સદરહુ સમનના એક ડુપ્લિકેટ પ્રત આપી હોય અથવા આપવા માટે કાહાડીને લો એમ કહ્યું હોય અથવા જેને તે પ્રત સોંપી હોય તે શખ્સે (૬૯મી અથવા ૭૦મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે) શેરો લખી આપેલી એવી પ્રત પુરાવામાં ગ્રાહ્ય થશે, અને તેમાં લખેલા મજકૂરની વિરુદ્ધ સાબિતી આપવામાં નહીં આવશે તો અને આપવામાં આવતાં સુધી તે મજકૂર ખરો છે એમ સમજવું.

આ કલમમાં કહેલી આફિડેવીટ સદરહુ સમનની ડુપ્લીકેટ પ્રત સાથે જોડીને સદરહુ કોરટને મોકલી શકાય.

બ.—પકડવાનું વારંટ.

પકડવાનાં વારંટનો નમુનો.

૭૫. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ કોરટે કહાડેલું દરેક પકડવાનું વારંટ લખેલું હોવું જોઇએ અને તે ઉપર તે કોરટના પ્રમુખ અમલદારે, અથવા, માજીસ્ત્રેટોની બેંચ હોય ત્યારે, તે બેંચના કોઈ પણ મેંબરે સહી કરવી જોઇએ; અને તે ઉપર કોરટની મોહોર કરવી જોઇએ.

પકડવાનું વારંટ ક્યાંસુધી અમલમાં રેહશે.

જે કોરટે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તેણે જ્યાં સુધી તે રદ કર્યું નથી ત્યાં સુધી, અથવા તે બજાવવામાં આવે ત્યાં સુધી, તે દરેક વારંટ અમલમાં રેહશે.

કોરટ તારણ લેવાનું ફરમાવવાનિ મુખત્યાર છે.

૭૬. હરકોઈ શખ્સને પકડવા સારૂ વારંટ કહાડનારી હરકોઈ કોરટની નજરમાં આવે તો તે કોરટ સદરહુ વારંટ ઉપર શેરો લખીને એવું ફરમાવવાનિ મુખ્તિયાર છે કે, જો સદરહુ શખ્સ કોઈ અમુક વખતે અને પછી કોરટ બીજી રીતે ફરમાવે ત્યાં સુધી તે કોરટની આગળ હાજર રેહવા સારૂ જોઈએ તેટલા જામીન સાથે એક ખત કરી આપે, તો જે અમલદારના નામનું તે વારંટ કર્યુ હોય તે અમલદારે સદરહુ તારણ લેવું અને સદરહુ શખ્સને પેહરામાંથી છુટો કરવો.

સદરહુ શેરામાં હેઠળ કહેલી બાબતો લખવી, (અ) જામીનોની સંખ્યા, (બ) તેમણે તથા જે શખ્સને પકડવા સારૂ તે વારંટ કહાડેલું હોય તેણે જે રકમના મુચરકા કરી આપવા તે, તથા (ક) જે વખતે તેણે કોરટની આગળ હાજર રેહવું તે.

ખત રવાના કરવું.

જ્યારે આ કલમ પ્રમાણે તારણ લેવામાં આવે ત્યારે જે અમલદારના નામનું સદરહુ વારંટ કર્યું હોય તે અમલદારે સદરહુ ખત સદરહુ કોરટની ઉપર રવાના કરવું.

વારંટ કોનાં નામનાં લખવાં.

૭૭. પકડવાનું વારંટ સાધું કરીને એક અથવા વધારે પોલીસ-અમલદારના નામનું કાઢવું જોઈએ, અને જ્યારે તે વારંટ કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટે કહાડ્યુ હોય, ત્યારે તે હમેશાં તે પ્રમાણેજ કાઢવું જોઈએ; પણ સદરહુ પ્રકારનું વારંટ કહાડનારી બીજી કોઈ પણ કોરટ, જો તે તાબડતોબ બજાવવાની જરૂર હોય અને કોઈ પોલીસ-અમલદાર તુરત મળતો ન હોય તો, બીજા કોઈ પણ શખ્સ અથવા શખ્સોના નામનું કાઢવાને મુખ્તયાર છે, અને સદરહુ શખ્સે અથવા શખ્સોએ તે વારંટ બજાવવું જોઈએ.

ઘણા શખ્સોનાં નામનું એક વારંટ.

જ્યારે કોઈ વારંટ એક કરતાં વધારે અમલદારોનાં અથવા શખ્સોના નામનું કાહાડ્યુ હોય, ત્યારે તે સઘળા, અથવા તેઓમાંથી ગમે તે એક અથવા વધારે અમલદારો અથવા શખ્સો તે વારંટ બજાવવાને મુખ્તયાર છે.

વારંટો જમીનદારો વિગેરેનાં નામનાંલખવાનો અધિકાર છે.

૭૮. કોઈ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ પોતાનાં જીલ્હામાં અથવા કોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ પોતાની પેટા તુકડીમાં હરકોઈ જમીનદારનાં અથવા જમીનના ઈજારેદારનાં અથવા વહિવટદારનાં નામનું વારંટ તકસીરવાર ઠરેલો હરકોઈ શખ્સ નાસી ગયો હોય તેને અથવા જે ગુનેહગાર બિ-

બત જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તે ગુનેહગારને અથવા કોઈ શખ્સ ઉપર જામીન લઈ નહી શકાય એવા કોઈ ગુનાહનું તોહોમત આવ્યું હોય અને તે તેની પાછળ લાગનારાના દાવમાંથી છટકી ગયો હોય તો તેને પકડવા સારૂ કાહાડવાને મુખ્તાર છે.

સદરહુ જમીનદારે, અથવા ઇજારદારે અથવા વહિવટદારે તે વારંટનો પોહોંચ લખીને આપવી, અને જે શખ્સને પકડવા સારૂ તે વારંટ કાહાડ્યું હોય તે શખ્સ પોતાના જમીનમાં અથવા ઇજારાની જમીનમાં, અથવા પોતાના હવાલા માંહેના જમીનમાં હોય, અથવા પેસે, તો તેણે તે વારંટ બજાવવું.

જે શખ્સની ઉપર સદરહુ વારંટ કહાડ્યું હોય તે શખ્સ પકડાય, ત્યારે તેને વારંટ સુદ્ધાં પાસેમાં પાસેના પોલીસ-અમલદારને સ્વાધીન કરવો, અને, જામીની કલમ પ્રમાણે જામીન નહિ લીધું હોય તો, તેને તે કામમાં હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલી દેવો.

૭૯. જે પોલીસ-અમલદારના નામનું કોઈ વારંટ કહાડેલું હોય તે પોલીસ-અમલદાર અથવા જે અમલદારનું નામ તે વારંટની પાછળ લખ્યું હોય તે અમલદારે તે વારંટની પાછળ બીજા જે પોલીસ-અમલદારનું નામ લખે તે પોલીસ-અમલદાર પણ તે વારંટ બજાવવાને મુખ્તાર છે.

પોલીસ-અમલદારનાં નામનું વારંટ.

૮૦. પકડવાનું વારંટ બજાવનાર પોલીસ-અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે જે શખ્સને પકડ્યો હોય તે શખ્સને તે વારંટનો સાર જણાવવો, અને, તે શખ્સ કહે તો, તેને તે વારંટ બતાવવું.

વારંટનો સાર જાહેર કરવો.

૮૧. પકડવાનું વારંટ બજાવનારા પોલીસ-અમલદારે અથવ બીજા શખ્સે નકામી ઢીલ ન કરતાં, (જામીનસંબંધી ૭૮ મી કલમના ઠરાવોને અનુસરીને). જે કોરટની આગળ કાયદાપ્રમાણે તે પકડેલા શખ્સને રજુ કરવો જોઇએ તે કોરટના આગળ તેને આણવો.

પકડેલા શખ્સને વગર ઢીલે કોરટની આગળ આણવો.

૮૨. પકડવાનું વારંટ બ્રિટિશ ઇંડિયામાં કોઇપણ જગાએ બજાવવાનો અધિકાર છે.

વારંટ ક્યાં બજાવવાનો અધિકાર છે.

૮૩. જ્યારે કોઈ વારંટ કાહાડનારી કોરટની હકુમતની સ્થાનીક સીમાના બાહાર તે વારંટ બજાવવું હોય, ત્યારે સદરહુ કોરટ તે વારંટ કોઈ પોલીસ-અમલદારનાં નામનું કહાડવાને બદલે જે માજીસ્ત્રેટની અથવા પોલીસ-કમીશનરની હકુમતની સ્થાનીક હદમાં તે વારંટ બજાવવું હોય તે માજીસ્ત્રેટને અથવા પોલીસ કમીશનરને સદરહુ વારંટ ટપાલ મારફતે અથવા બીજી રીતે મોકલવાને મુખ્તાર છે.

હકુમતની બહાર બજાવવા માટે માજીસ્ત્રેટને મોકલેલું વારંટ.

જે માજીસ્ત્રેટને અથવા કમીશનરને સદરહુ વારંટ સદરહુપ્રમાણે મોકલ્યું હોય તેણે તેની પાછળ પોતાનાં નામની સહી કરવી, અને પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદની અંદર, બજાવી શકાતું હોય તો, તે વારંટની બજાવણી કરાવવી.

હકુમતની બહારબજાવવાસારૂ પોલીસ-અમલદારનાં નામનું લખેલું વારંટ

૮૪. જ્યારે કોઈ પોલીસ-અમલદારનાં નામનું કાહાડેલું વારંટ જે કોરટે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તે કોરટની હકુમતના સ્થાનિક હદની બાહાર બજાવવું હોય, ત્યારે જે માજીસ્ત્રેટની અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોમ થાણું હોય તે અમલદારના કરતાં ઉતરતા દરજ્જાનો નહોય એવા જે પોલીસ-અમલદારના હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વારંટ બજાવવું હોય તે માજીસ્ત્રેટના અથવા પોલીસ-અમલદારના પાસે સહી કરાવવા સારૂ તેણે તે વારંટ સામાન્યતઃ લઈ જવું.

સદરહુ માજીસ્ત્રેટે અથવા પોલીસ-અમલદારે તે વારંટની પાછળ પોતાનાં નામની સહી કરવી, અને સદરહુ સહી ઉપરથી, જે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું સદરહુ વારંટ કાહાડયું હોય તે પોલીસ-અમલદારને તે વારંટ સદરહુ હદમાં બજાવવાનો પુરતો અધિકાર મળશે, અને સદરહુ અમલદાર કહે તો સ્થાનિક પોલીસે તેને સદરહુ વારંટ બજાવવામાં મદદ કરવી.

જે માજીસ્ત્રેટની અથવા પોલીસ-અમલદારનાં હકુમતની સ્થાનિક હદમાં સદરહુ વારંટ બજાવવું હોય તે માજીસ્ત્રેટની અથવા પોલીસ-અમલદારની સહી મળવાથી જે ઢીલ થાય તેથી સદરહુ બજાવણી થતી અટકશે એવું માનવાનું જ્યારે કારણ હોય ત્યારે જે પોલીસ-અમલદારનાં નામનું તે વારંટ કહાડ્યું હોય તે પોલીસ-અમલદાર તે વારંટ કાહાડનારી કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદની બાહાર કોઈપણ જગામાં સદરહુ સહી લીધા વગર તે વારંટ બજાવવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શેહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

જે શખ્સની ઉપર વારંટ કહાડ્યું હોય તેને પકડ્યા પછી શું કરવું.

૮૫. જ્યારે પકડવાનું કોઈ વારંટ, જે જીલ્લામાં તે વારંટ કાહાડયું હોય તેની બાહાર બજાવ્યું હોય, ત્યારે જે કોરટે તે વારંટ કહાડયુ હોય તે કોરટ પકડવાના જગાથી વીસ મૈલની અંદર ન હોય તો અથવા જે માજીસ્ત્રેટની અથવા પોલીસ-કમિશનરની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં પકડવાનું કામ કરયું હોય તે માજીસ્ત્રેટ અથવા પોલીસ-કમિશનર કરતાં સદરહુ કોરટપાસે ન હોય તો, અથવા ૭૬ મી કલમ પ્રમાણે તારણ લીધું ન હોય તો પકડેલા શખ્સને સદરહુ માજીસ્ત્રેટની અથવા કમિશનરની આગળ લઈ જવો.

૮૬. જે કોરટે સદરહુ વારંટ કહાડયું હોય તેણે જે શખ્સ ધારેલો તેજ પકડેલો શખ્સ છે એવું જણાય, તો સદરહુ માજીસ્ત્રેટે અથવા કમિશનરે તે શખ્સને પેહેરામાં આપીને સદરહુ કોરટનીપાસે લઇ જવાનું ફરમાવવું: પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો જામિન લઇ શકાય એવો ગુન્હો હોય, અને તે શખ્સ સદરહુ માજિસ્ત્રેટની અથવા કમિશનરની ખાત્રીલાયક જામીન આપવાને તૈયાર તથ રાજી હોય, અથવા ૭૬ મી કલમપ્રમાણે તે વારંટ ઉપર શેરો લખીને હુકમ કરેલો હોય, અને તે શખ્સ સદરહુ હુકમથી ફરમાવેલું તારણ આપવાને તૈયાર તથા રાજી હોય, તો તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કમિશનરે સદરહુ જામીન અથવા તારણ, જેમ હોય તેમ, લેવું અને જે કોરટે વરંટ કાહાડયું હોય તેની ઉપર તે ખત રવાના કરવું. પકડેલા શખ્સને જે માજીસ્ત્રેટની આગળ આણ્યો હોય તેણે શું કરવું.

આ કલમમાંહેના કોઇપણ મજકુરથી કોઈ પોલસ-અમલદારને ૭૬ મી કલમપ્રમાણે તારણ લેવાની મના છે એમ સમજવું નહીં.

ક.—જાહેરનામું તથા જપ્તી.

૮૭. જો કોઈ કોરટને (પુરાવો લીધાપછી કે પેહેલાં) એમ માનવાનું કારણ હોય કે જે શખ્સની ઉપર પોતે વારંટ કાહડયું છે તે શખ્સ નાહાસી ગયો છે અથવા સંતાઈ જાય છે તેથી સદરહુ વારંટ બજાવી શકાય એમ નથી તો સદરહુ કોરટ એક લખેલું જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં સદરહુ શખ્સને કોઈ મુકરર કરેલી જગાએ તથા કોઈ મુકરર કરેલી મુદતે હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુખ્ત્યાર છે. તે મુદત સદરહુ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કર્યાની તારિખથી ત્રીસ દિવસ કર્તા ઓછી ઠરાવવી નહીં. નાહાસી જનારા શખ્સની બાબતમાં જાહેરનામું.

તે જાહેરનામું હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે પ્રસિદ્ધ કરવું:—

(અ) જે શેહેરમાં અથવા ગામમાં સદરહુ શખ્સ ઘણુંકરીને રેહેતો હોય તે શેહેરની અથવા ગામની કોઈ પ્રસિદ્ધ જગામાં તે જાહેરનામું જાહેર રીતે વાંચવું:

(બ) તે શખ્સ જે ઘરમાં અથવા ઘરવાડીમાં ઘણુંકરીને રેહેતો હોય તે ઘરના અથવા ઘરવાડીના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગપર અથવા સદરહુ શેહેરની અથવા ગામની કોઈ પ્રસિદ્ધ જગાપર તે જાહેરનામું ચોહોડવું;

(ક) અને તે જાહેરનામાંની એક નકલ તે કોરટનાં મકાનના કોઈ પ્રસિદ્ધ ભાગપર ચોહોડવી;

તે જાહેરનામું કોઈ અમુક દિવસે યોગ્યરીતે પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું એ મુજબ તે જાહેરનામું કાહાડનારી કોરટે મજકુર લખ્યો હોય તે મજકુર હેઠળ લ-

એવી બાબતોનો નિર્ણયકારક પુરાવો છે એવું સમજવું, એટલે, આ કલમથી ફરમાવેલી વાતોનો અમલ કરવામાં આવ્યો છે, અને તે જાહેરનામું સદરહુ દિવસે પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું.

ન્હાસી જનાર શખ્સની મિલકત જપ્ત કરવા બાબત.

૮૮. ૮૭મી કલમપ્રમાણે જાહેરનામું કાહાડ્યાપછી જે શખ્સબાબત તે જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તે શખ્સની જંગમ અથવા સ્થાવર મિલકત અથવા એ બંને મિલકત જપ્ત કરવાનું ફરમાવવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

તે હુકમ જે જિલ્લામાં કર્યો હોય તે જિલ્લામાં સદરહુ શખ્સની કોઈ પણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર તે હુકમઉપરથી છે એવું સમજવું; અને સદરહુ જિલ્લાની બાહાર સદરહુ શખ્સની કોઈપણ મિલકત જપ્ત કરવાનો અખત્યાર, જે જિલ્લા માજીસ્ત્રેટના જિલ્લામાં સદરહુ મિલકત આવેલી હોય તે જિલ્લા માજીસ્ત્રેટ તે હુકમ પાછળ સહી કરશે એટલે તે હુકમ ઉપરથી છે એવું સમજવું.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત લેહેણું હોય અથવા બીજી જંગમ મિલકત હોય તો આ કલમપ્રમાણે કરવાની જપ્તી હેઠળ લખ્યામુજબ કરવી, એટલે,—

(અ) પકડીને; અથવા

(બ) ઉપજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા

(ક) જે શખ્સ બાબત જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તે શખ્સને અથવા તેની તરફથી કોઈને પણ સદરહુ મિલકત સ્વાધીન કરવાની મના કરવા બાબતનો લખી હુકમ કરીને; અથવા

(ડ) કોરટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈ પણ બે રીતે.

જે મિલકત જપ્ત કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે મિલકત સ્થાવર હશે, ત્યારે આ કલમ પ્રમાણે કરવાની જપ્તી, શરકારને મેહેસુલ ભરનારી જમીન હોય તો, જે જીલ્લામાં તે જમીન આવેલી હોય તે જીલ્લાના કલેકટરના મારફતે કરવી, અને બીજી સઘળી બાબતોમાં હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવી,—

(ઈ) કબજો લઈને; અથવા

(ફ) ઉપજ વસુલ કરનાર નીમીને; અથવા

(ગ) જે શખ્સ બાબત જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તે શખ્સને અથવા તેની તરફથી કોઈને પણ ભાડું અથવા ગણોત આપવાની અથવા મિલકત સ્વાધીન કરવાની

મના કરવા બાબતનો લેખી હુકમ કરીને; અથવા

(હ) કોરટને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારની સઘળી અથવા કોઈ પણ બે રીત.

દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૩૬મા બાબ પ્રમાણે નિમેલા ઉપજ વસુલ કરનારના જે અધિકાર, કામ તથા જવાબદારી હોય તેજ અધિકાર, કામ તથા જવાબદારી આ કલમ પ્રમાણે નિમેલા ઉપજ-વસુલ કરનારની છે એમ સમજવું.

જે શખસ બાબત જાહેરનામું કાહાડ્યું હોય તે શખસ જો જાહેરનામામાં લખેલી મુદતમાં હાજર ન થાય તો તે જપ્તીવાળી મિલકત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે; પણ જપ્તિની તારિખથી છ મહિના પુરા થતા સુધી તે મિલકત વેચવી નહી, પણ તે મિલકત બગડી જાય તેવી હોય અથવા તે વેચાણથી માલિકને ફાયદો થશે એમ કોરટની નજરમા આવે તો,એ બંને પ્રસંગે કોરટને જ્યારે યોગ્ય લાગે ત્યારે તે સદરહુ મિલકત વેચાવવાને મુખતિયાર છે.

જપ્ત કરેલી મિલકત પાછી આપવા બાબત.

૮૯. ૮૮મી કલમના છેલ્લા પારેગ્રાફ પ્રમાણે જે શખસની મિલકત ઉપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થાય અથવા થયો હોય તે શખસ જે કોરટના હુકમથી તે મિલકત જપ્ત કરી હોય તે કોરટની આગળ જપ્તિની તારીખથી બે વર્ષમાં પોતાની મેળે હાજર થાય અથવા તેને પકડીને આણવામાં આવે, અને સદરહુ કોરટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે શાબિતી આપે કે પોતાની ઉપર વારંટ બજે નહિ એવા હેતુથી પોતે નાહાસી ગયો અથવા સંતાઈ ગયો નહોતો અને જાહેરનામામાં લખેલી મુદતમાં હાજર થવાનું બની શકે એવી રીતે તે જાહેરનામાની ખબર પોતાને મળેલી ન હતી, તો સદરહુ મિલકત અથવા જો તે વેચી હોય તો તે વેચાણનું નક્કી ઉતપન્ન, અથવા જો તે મિલકતનો ફકત થોડાક ભાગ વેચ્યો હોય તો તે વેચાણનું નકી ઉતપન તથા તે મિલકતનો બાકી રહેલો ભાગ, સદરહુ જપ્તીને લીધે થયેલો સઘળો ખરચ તેમાંથી લીધા પછી, તે શખસને સ્વાધીન કરવો.

ડ.—પ્રોસેસસંબંધી બીજા કાનુનો.

સમનનેબદલે અથવા તેશીવાય વળી વારંટ કાહાડવા બાબત.

૯૦. જે બાબતમાં હાજર થવા સારૂ જ્યુરર અથવા આસેસર શિવાય બીજા કોઈ પણ શખસની ઉપર સમન કહાડવાનો કોઈ કોરટને આ કાયદા પ્રમાણે અધિકાર હોય તેવી હરકોઈ બાબતમાં તે કોરટ સદરહુ શખસને પકડવા સારૂ; પોતાનાં કારણ લખીને. વારંટ કાહાડવાને મુખત્યાર છે—

(અ) જો સદરહુ સમન કાહાડતાં પેહેલાં, અથવા તે કાહાડ્યા પછી પણ તે શખ્સ હાજર થાય તેને માટે મુકરર કરેલા વખત પેહેલાં, તે કોરટને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે તે શખ્સ નાહાસી ગયો છે અથવા તે સમન નહી માને તો; અથવા

(બ) જો સદરહુ વખતે તે શખ્સ હાજર ન થાય અને તે સમન પ્રમાણે હાજર થવાનું તેનાથી બની શકે એવે વખતે તે સમન યોગ્ય રીતે બજાવ્યાની સાબિતી થાય અને એ પ્રમાણે હાજર નહી થયા બાબત કાંઈ વાજબી કારણ આપવામાં ન આવે તો,

હાજર થવા સારૂ ખત લેવાનો અધિકાર.

૯૧. જે શખ્સોના હાજર થવા સારૂ અથવા જે શખ્સને પકડવા સારૂ સમન અથવા વારંટ કહાડવાનો કોઈ પણ કોરટના પ્રમુખ અમલદારને અધિકાર હશે તે શખ્સ જ્યારે સદરહુ કોરટમાં હાજર હોય, ત્યારે સદરહુ અમલદાર તે શખ્સને તે કોરટમાં હાજર થવા સારૂ જામીન સાથે અથવા જામીન વગર એક ખત કરી આપવાનું ફરમાવવાને મુખ્તિયારછે.

હાજર થવા બાબતના ખતનો કરાર તોડ્યેથી પકડવાબાબત.

૯૨. આ કાયદા પ્રમાણે લીધેલાં કોઈ પણ ખત પ્રમાણે જે શખ્સ કોઈ કોરટની આગળ હાજર થવાને બંધાયલો હોય તે શખ્સ એ પ્રમાણે હાજર ન થાય, ત્યારે સદરહુ કોરટનો પ્રમુખ અમલદાર વારંટ કહાડીને સદરહુ શખ્સને પકડીને પોતાની આગળ રજુ કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે.

આ બાબમાંહેના ઠરાવો સમનોને તથા પકડવાનાં વારંટોને સામાન્યરીતે લાગુ પાડવાબાબત

૯૩. સમન બાબત તથા વારંટ બાબત તથા તે કહાડવા બાબત તથા બજાવવા બાબત આ બાબ માંહેના ઠરાવો આ કાયદા પ્રમાણે કહાડેલા હરએક સમનને તથા પકડવાનાં હરએક વારંટને, બની શકે તેટલે સુધી, લાગુ પડશે.

બાબ ૭ મો.

દસ્તાવેજો તથા બીજી જંગમ મિલકત રજુ કરવાની જરૂર પાડવા સારૂ તથા ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા શખસોને શોધી કહાડવા સારૂ પ્રોસેસો બાબત.

અ.—રજુ કરવા વીશે સમન.

દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવા વિશે સમન.

૯૪. જ્યારે કોઈ પણ કોરટની, અથવા, કલકત્તા અને મુંબાઈ એ શેહેરોની હદ બાહાર કોઈ પણ જગામાં જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય એવા કોઈ પણ અમલદારની નજરમાં એમ આવે કે આ કાયદા પ્રમાણે પોતે અથવા પોતાની આગળ કોઈ પણ તપાસ અથવા ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ ચલાવવાનાં કારણ સારૂ કોઈ પણ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવી જરૂરની અથવા યોગ્ય છે, ત્યારે જે શખસના કબજામાં અથવા અખત્યારમાં સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ છે એવું માનવામાં આવે તે શખસે ફલાણી વખતે અને જગાએ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ હાજર થઇને રજુ કરવી અથવા રજુ કરવી એવો તેને સમન કરવાને સદરહુ કોરટ અથવા એવો તેને લખેલો હુકમ કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

જે શખસને ફક્ત કોઈ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાનું આ કલમપ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે શખસ તે દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાશારૂ જાતે હાજર થવાને બદલે તે રજુ કરાવે તો તે સદરહુ હુકમપ્રમાણે ચાલ્યો છે એમ સમજવું.

સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૨૩ મી તા.૧૨૪મી કલમોને અથવા ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઈ કાગળ, પોસ્ટકાર્ડ, તાર અથવા બીજો દસ્તાવેજ હોય તેને આ કલમ માંહેના કોઇપણ મજકુરથી બાધ થાય છે એમ સમજવું નહી.

કાગળો તથા તારો સંબંધી કેમ કરવું.

૯૫. જો કોઈ પણ જિલ્હા માજીસ્ત્રેટના અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટના અથવા હૈ કોરટના અથવા સેશન કોરટના મતપ્રમાણે સદરહુ હવાલામાંહેનો કોઇપણ દસ્તાવેજ આ કાયદાપ્રમાણે કોઇપણ તપાસ, ચોકસી, ઇનસાફ અથવા, બીજું કામ ચલાવવાના કારણ સારૂ જોઇતો હોય, તો સદરહુ માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ ફરમાવે તેવા શખસને સદરહુ દસ્તાવેજ સ્વાધીન કરવાનું ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના, જેમ હોય તેમ, અધિકારીઓને ફરમાવવાને તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ મુખત્યાર છે.

જો બીજા કોઇપણ માજીસ્ત્રેટના અથવા કોઇપણ પોલીસ-કમીસન-

રના અથવા પોલીસના કોઇપણ ડિસ્ટ્રિક્ટ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટના મતપ્રમાણે સદરહુ પ્રકારનો કોઈ દસ્તાવેજ સદરહુપ્રકારના કોઇપણ કારણસાર જોઇતો હોય, તો સદરહુ જિલ્હા માજીસ્ત્રેટનો, અથવા ચીફ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટનો અથવા કોરટનો હુકમ થતાંસુધી, સદરહુ દસ્તાવેજની શોધ કરાવીને તે અટકાવી રાખવાનું ટપાલખાતાને અથવા તારખાતાને, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને તે મુખત્યાર છે.

બ—ઝાડો લેવાનાં વારંટબાબત.

ઝાડો લેવાનું વારંટ ક્યારે કાહાડવાનો અધિકાર છે.

૯૬. જે શખ્સને ૯૪ મી કલમપ્રમાણે સમન અથવા હુકમ કર્યો હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય અથવા જે સખ્સને ૯૫ મી કલમના પહેલા પારેગ્રાફપ્રમાણે ફરમાશ કરી હોય અથવા કરવાનો અધિકાર હોય તે શખ્સ સદરહુ સમનમાં અથવા ફરમાસમાં ફરમાવ્યા મુજબ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરશે નહી એવું માનવાનું કોઈ કોરટને કારણ હોય ત્યારે,

અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ ફલાણા શખ્સના કબજામાં છે એવું કોરટના જાણવામાં ન હોય ત્યારે,

અથવા આ કાયદાપ્રમાણે કોઈ પણ ચોકશી, ઇનસાફ અથવા બીજાં કામની મતલબ સામન્યરીતે ઝાડો લેવાથી અથવા જડ્તિ જોવાથી સરશે એવું કોરટની નજરમાં આવે ત્યારે,

તે કોર્ટ ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવાને મુખત્યાર છે; અને જે શખ્સના નામનું સદરહુ વારંટ કર્યું હોય તે શખ્સ તે વારંટમુજબ અને આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો મુજબ ઝાડો લેવાને અથવા જડ્તિ જોવાને મુખત્યાર છે.

ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના હવાલામાં કોઇ દસ્તાવેજ હોય તે બાબત ઝાડો લેવાનું વારંટ આપવાનો જીલ્લા માજીસ્ત્રેટ અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ શીવાય બીજા કોઇ માજીસ્ત્રેટને આ કલમમાંહેના કોઇ પણ મજકુરથી અધિકાર છે એવું સમજવું નહીં.

વારંટનીમર્યાદા બાંધવાનો અધિકાર.

૯૭. ફકત ફલાણી જગાનોજ અથવા તેના ફલાણા ભાગનોજ ઝાડો લેવો અથવા જડ્તિ તે જોવો એવું કોરટ, જો પોતાને યોગ્ય લાગેતો, વારંટમાં લખી જણાવવાને મુખત્યાર છે; અને તે વારંટ બજાવવાનું કામ જે શખ્સને સોંપ્યુ હોય તે શખ્સે પછી ફક્ત સદરહુ પ્રમાણે લખેલી જગાનોજ અથવા ભાગનોજ ઝાડો લેવો અથવા જડ્તિ તે જોવો.

ફલાણા ઘરમાં ચોરીની મિ-

૯૮. જો કોઇ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને, પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને, પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટને અથવા પેહેલા વરગના માજીસ્ત્રેટને ખબર મળ્યા ઉપ-

રથી તથા તેની નજરમાં જરૂર જણાય તેવી ચોકશી કર્યા પછી એવું માનવાનું કારણ હોય કે ફલાણી જગા ચોરીની મિલકત મુકવા સારૂ અથવા વેચવા સારૂ વાપરવામાં આવેછે,

લકત બનાવટના દસ્તાવેજ વિગેરે છે એવો શક આવ્યો હોય તે ઘરનો ઝાડા લેવા બાબત.

અથવા બનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહોરો, અથવા ખોટા સ્ટાંપ અથવા શિક્કા, અથવા ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ બનાવવાના અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવાનાં હથિયારો અથવા સામન મુકવા અથવા વેચવા અથવા બનાવવા સારૂ વાપરવામાં આવેછે.

અથવા ફલાણી જગાએ કાંઈ પણ બનાવટના દસ્તાવેજો, ખોટી મોહોરો અથવા ખોટા સ્ટાંપ અથવા શિક્કા, અથવા ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ બનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવા માટે વાપરવાનાં હથિયારો અથવા સામન રાખવામાં અથવા મુકવામાં આવ્યાંછે.

તો કાનસ્ટેબલના કરતાં ઊંચા દરજાના કોઇ પણ પોલીસ-અમલદારને તે પોતાના વારંટથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે અધિકાર આપવાને મુખત્યાર છે.—

(અ) જેટલી મદદ જોઈએ તેટલી મદદ લઈને સદરહુ જગામાં પેસવાને, તથા

(બ) વારંટમાં લખેલી રીતે તે જગાનો ઝાડો લેવાને, તથા

(ક) કાંઈ મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ અથવા શિક્કા તે જગાએ જડે, અને તે મિલકત ચોરીની છે અથવા ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે અથવા તે દસ્તાવેજો બનાવટનાં છે અથવા તે મોહોરો ખોટી છે અથવા તે સ્ટાંપ અથવા શિક્કા ખોટા બનાવેલાછે એવો તેને શક આવે તો તે મિલકતનો, દસ્તાવેજોનો, મોહોરોનો, સ્ટાંપનો અથવા શિક્કાઓનો અને વળી સદરહુ પ્રકારનાં કાંઈ પણ હથિયારોનો તથા સામનનો કબજો લેવાને, તથા

(ડ) સદરહુ મિલકત, દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામન કોઇ માજીસ્ત્રેટની આગળ લઈ જવાને, અથવા જ્યાંસુધી ગુનેહગારને માજીસ્ત્રેટની આગળ લઈ જવામાં આવ્યો ન હોય ત્યાંસુધી તેજ જગાએ સંભાળી રાખવાને, અથવા કોઇ નિર્ભય જગાએ તેની બીજી રીતે વ્યવસ્થા કરવાને, તથા

(ઇ) સદરહુ પ્રકારની કોઈ મિલકત ચોરેલીછે અથવા બીજી

રીતે ગેરકાયદેસર મેળવેલી છે, અથવા સદરહુ દસ્તાવેજો, મોહોરો, સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામન ખોટો બનાવેલો છે, અથવા સદરહુ હથિયારો અથવા સામન ખોટા શિક્કા અથવા સ્ટાંપ બનાવવા માટે અથવા ખોટા દસ્તાવેજ બનાવવામાટે વાપરેલોછે અથવા વાપરવા માટે યોજેલો છે, એવું જાણ્યા છતાં અથવા એવો શક લાવવાને વાજબી કારણ છતાં ફલાણા શખસે સદરહુ પ્રકારની મિલકત, દસ્તાવેજો,મોહોરો,સ્ટાંપ, શિક્કા, હથિયારો અથવા સામન મુકવામાં, વેચવામાં અથવા બનાવવામાં અથવા રાખવામાં અંદરખાનેથી ભાગ લીધેલો છે એવું જણાય તેવો જે શખસ સદરહુ જગાએ માલુમ પડે તે શખસને પેહેરામાં લેવાને તથા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ લઈ જવાને.

હકુમતની બહાર ઝાડો લેતાં જડેલી વસ્તુઓની બ્યવસ્થા.

૯૯. જે કોરટે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડયું હોય તે કોરટના હકુમતની સ્થાનિક સરકાર સીમાની બાહાર કોઈપણ જગાએ તે વારંટ બજાવતાં જે વસ્તુઓને માટે ઝાડો લેવામાં આવે તેમાંની કોઈ પણ વસ્તુઓ જડે, ત્યારે સદરહુ વસ્તુઓ તેમજ આ કાયદામાં આગળ કહેલા ઠરાવો મુજબ તે વસ્તુઓની તૈયાર કરેલી ટીપ તાબડતોબ તે વારંટ કાહાડનારી કોરટના આગળ લઈ જવી, પણ સદરહુ જગા તે કોરટ કરતાં જે માજીસ્ત્રેટને તે જગામાં હકુમત હોય તે માજીસ્ત્રેટની વધારે નજીક હોયતો, તે ટીપ અને તે વસ્તુઓ સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ લઈ જવી; અને, જો વિરુધ પડતું પાકુ કારણ ન હોય તો, સદરહુ માજીસ્ત્રેટે હુકમ કરીને તે ટીપ તથા વસ્તુઓ સદરહુ કોરટની પાસે લઈ જવાનો અધિકાર આપવો.

ક—ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા શખસોની શોધ કરવા બાબત.

ગેરવાજબીરીતે કેદ કરેલા શખસો માટે ઝાડો લેવા બાબત.

૧૦૦. જો કોઈ પણ પ્રેસિડેંસી માજીસ્ત્રેટને, અથવા પેહેલા વરગના માજીસ્ત્રેટને અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને એવું માનવાનું કારણ હોય કે કોઈ પણ શખસને એવી રીતે અટકાયતમાં રાખ્યોછે કે જેથી કરીને એ પ્રમાણે અટકાયતમાં રાખવાનું કૃત્ય ગુનોહ થાય છે તો ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવાને તે મુખત્યાર છે; અને જે શખસનાં નામનું તે વારંટ કાઢવામાં આવે તે શખસને સદરહુ પ્રમાણે કેદ કરેલા શખસ માટે ઝાડો લેવાનો અધિકાર છે; અને તે વારંટ મુજબ સદરહુ ઝાડો લેવો અને જો તે શખસ જડે તો તેને કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ તાબડતોબ લઈ જવો, અને તે કામની હકીકત ઉપરથી યોગ્ય જણાય એવો હુકમ તે માજીસ્ત્રેટે કરવો.

૬—ઝાડો લેવા સંબંધી સામાન્ય ઠરાવો.

૧૦૧. ૪૩ મી, ૭૫ મી, ૭૭ મી, ૭૯ મી, ૮૨ મી, ૮૩ મી, અને ૮૪ મી કલમોના ઠરાવો, જેટલે સુધી બની શકે તેટલે સુધી. ૯૬ મી, ૯૮ મી અથવા ૧૦૦ મી, કલમ પ્રમાણે કાહાડેલાં સઘળાં ઝાડો લેવાના વારંટોને લાગુ છે એવું સમજવું. ઝાડો લેવાનાં વારંટો કોનાં નામનાં કરવાં વિગેરે.

૧૦૨. આ બાબ પ્રમાણે જે જગા ઝાડો લેવાને અથવા જઈને જોવાને પાત્ર હોય તે જગા બંધ હોય ત્યારે જે શખ્સ તે જગામાં રેહેતો હોય અથવા જે શખ્સના હવાલામાં તે જગા હોય તે શખ્સે, વારંટ બજાવનારા અમલદારની અથવા બીજા શખ્સની માગણી ઉપરથી તથા વારંટ રજુ કરયા ઉપરથી, તે અમલદારને અથવા બીજા શખ્સને તે જગાની અંદર જવા દેવો, તથા ત્યાં સોધ કરવા જેમ સેહેલ પડે તેવા સઘળા ઘટતા ઉપાયો કરી દેવા. બંધ કરેલી જગા જે શખ્સોના હવાલામાં હોય તેઓએ ઝાડો લેવા દેવો.

જો સદરહુ જગાની અંદર સદરહુ પ્રમાણે જવા દેવામાં ન આવે, તો વારંટ બજાવનારો અમલદાર અથવા બીજો શખ્સ ૪૮ મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે ચાલવાને મુખ્તિયાર છે.

૧૦૩. આ બાબ પ્રમાણે ઝાડો લેતાં પેહેલાં, ઝાડો લેવા જનારા અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે જે જગાનો ઝાડો લેવો હોય તે જગા જે લત્તામાં આવેલી હોય તે લત્તાના બે અથવા વધારે આબરૂદાર રેહેવાશીઓને ઝાડો લેતી વખતે હાજર રેહેવા તથા તે જોવા સારૂ બોલાવવા. ઝાડો લેવા તે સાહેદોના સમક્ષ લેવો.

તે ઝાડો તેઓના સમક્ષ લેવો, અને તે ઝાડો લેતી વખતે જપ્ત કરેલી સઘળી ચીજોના તથા જે જે જગાએ તે ચીજો જડી હોય તે તે જગાઓની એક ટીપ સદરહુ અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે તૈયાર કરવી અને તેની ઉપર સદરહુ શાહેદોએ સહી કરવી, પણ આ કલમ પ્રમાણે લેવાતો ઝાડો જોનારા કોઈ પણ શખ્સને કોરટે ખસુસ સમન કર્યો નહીં હોય તો તેને કોરટમાં શાહેદ દાખલ હાજર થવાનું ફરમાવવું નહીં.

ઝાડો લેવાના જગાનો ભોગવટો કરનારાને અથવા તેની તરફથી કોઈ શખ્સને, દરએક પ્રસંગે, ઝાડો લેવાતો હોય ત્યારે હાજર રેહેવા દેવો, અને સદરહુ ભોગવટો કરનારો અથવા સદરહુ શખ્સ કહે એટલે તેને આ કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપની એક નકલ સદરહુ શાહેદોની સહી કરાવીને સ્વાધીન કરવી. ઝાડો લેવાના જગાનો ભોગવટો કરનારાને હાજર રેહેવાનો અધિકાર છે.

ઇ.—પરચુરણ.

૧૦૪. આ કાયદા પ્રમાણે પોતાની આગળ રજુ કરેલા હરકોઈ દસ્તાવેજને અથવા બીજી વસ્તુને, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, અટકાવી રજુ કરેલો દસ્તાવેજ વિગેરે

અટકાવી રાખવાનો અધિકાર.

રાખવાને હર કોઈ કોરટ મુખ્તિયાર છે.

માજીસ્ત્રેટ પોતાના સમક્ષ આડા લેવાનું ફરમાવવાને મુખ્ત્યાર છે.

૧૦૫. જે જગાનો આડો લેવા સારૂ વારંટ કાહાડવાનો પોતાને અખતિયાર હોય તે જગાનો આડા પોતાના સમક્ષ લેવાનું ફરમાવવાને હરકોઈ માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે.

ભાગ ૪ થો.

ગુન્હા અટકાવવા બાબત.

બાબ ૮ મો.

સુલેહ રાખવા સારૂ તથા સારી રીતે ચાલવા સારૂ તારણ બાબત.

અ—ગુન્હો ઠર્યા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સારૂ તારણ.

ગુન્હા ઠર્યા ઉપરથી સુલેહ રાખવા સારૂ તારણ.

૧૦૬. જ્યારે હંગામો, હુમલો અથવા સુલેહનો બીજો ભંગ કરવાનું અથવા તેમાં મદદગારી કરવાનું, અથવા તેમ કરવાના સારૂ ઇરાદાથી હથીઆરવાળાં માણસોને એકઠાં કરવાનું અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ બીજા ઉપાયો કરવાનું અથવા શરીરને અથવા મિલકતને નુકશાન કરવાનો ડર દેખાડીને સાપરાધ ધમકી આપવાનું તોહોમત જે શખસની ઉપર આવ્યું હોય તે શખસની ઉપર કોઈ હૈ કોરટની આગળ અથવા સેશન કોરટની આગળ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ જીલ્લા માજીસ્ત્રેટની, પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની કોરટની આગળ તે ગુનોહ ઠરે.

અને તે કોરટનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સુલેહ રાખવા સારૂ ખત કરીને આપવાનું સદરહુ શખસને ફરમાવવાની જરૂર છે,

ત્યારે સદરહુ કોરટ તે શખસની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરતી વખતે ત્રણ વરસ કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત તે કોરટ મુકરર કરવાનું યોગ્યધારે તે મુદત સુધી સુલેહ રાખવા સારૂ, જામીન સાથે કે વગર જામીને, તેની સ્થિતિને ઘટતી રકમનું ખત કરી આપવાનો તે કોરટ તે શખસને હુકમ કરવાને મુખતિયાર છે.

અપીલ ઉપરથી અથવા બીજી કોઈ રીતે જો ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ થાય તો એ પ્રમાણે કરી આપેલું ખત રદ થશે.

બ.—બીજાં કામોમાં સુલેહ રાખવા સારૂ તથા સારી રીતે ચાલવા સારૂ તારણ.

બીજાં કામોમાં

૧૦૭. જ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને, જીલ્લા માજીસ્ત્રેટને,

પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને અથવા પેહલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને એવી ખબર મળે કે પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં ફલાણો શખ્સ સુલેહનો ભંગ કરશે એવો સંભવ છે, અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થાય એવું કાંઈ પણ ગેરવાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, અથવા સદરહુ હદમાં એવો કોઈ શખ્સ છે કે જે સદરહુ હદની બહાર હરકોઈ જગામાં સુલેહનો ભંગ અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ કાંઈ પણ ગેરવાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, ત્યારે એક વરસ કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુકરર કરવાનું યોગ્ય ધારે તે મુદત સુધી સુલેહ રાખવા સારૂ, જામીન સાથે કે વગર જામીને, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખ્સને શા સારૂ ન કરવો જોઇએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે શખ્સને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે.

સુલેહરાખવાસારૂ તારણ.

૧૦૮. ૧૦૭મી કલમ પ્રમાણે કામ ચલાવવાનો જે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર ન હોય તે માજીસ્ત્રેટને, અથવા સેશન કોરટને અથવા હૈ કોરટને, એવું માનવાનું કારણ હોય કે ફલાણો શખ્સ સુલેહનો ભંગ અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થાય એવું કાંઈ ગેર વાજબી કામ કરશે એવો સંભવ છે, અને સદરહુ શખ્સને પેહેરામાં અટકાવી રાખ્યા વગર બીજી રીતે તે સુલેહના ભંગનો અટકાવ થઈ શકવાનો નથી, ત્યારે (જો તે શખ્સ પેહરામાં અથવા કોરટની આગળ આવી ચુક્યા ન હોય તો) તેને પકડવા માટે વારંટ કહાડવાનો, તથા ૧૦૭મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદમાની તજવીજ કરવાનો જે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર હોય તેની આગળ તે શખ્સને મોકલવાનો, સદરહુ માજીસ્ત્રેટને અથવા કોરટને અખતિયાર છે.

૧૦૭મી કલમ પ્રમાણે ચાલવાનો જે માજીસ્ત્રેટ વગેરેને અધિકાર ન હોય તેણે કેમ કરવું.

આ કલમ પ્રમાણે જે માજીસ્ત્રેટની આગળ કોઈ શખ્સને મોકલ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ આ કાયદામાં આગળ કહેલી ચોકશી પુરી થતાં સુધી પોતાની નજરમાં આવે તો તે શખ્સને અટકાવી રાખવાને મુખતિયાર છે.

૧૦૯. જ્યારે જ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને, જીલ્લામાજીસ્ત્રેટને, પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને એવી ખબર મળે—

ભટકનારાઓ તથા શકવાળા શખ્સો પાસેથી સારી રીતે ચાલવા સારૂ તારણ(લેવા બાબત).

(અ) કે કોઈ પણ શખ્સ સદરહુ માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં પોતાની હાજરી છુપાવવાને પુર્વોપાય કરે છે, અને સદરહુ શખ્સ કાંઈ ગુનોહ કરવાના હે-

તુથી આવા ઉપાયો કરે છે એવું માનવાનું કારણ છે, અથવા

(બ) કે સદરહુ હદમાં એવો કોઈ શખસ છે કે જેની પાસે ગુજરાનનું કાંઈ પણ સાધન દેખાતું નથી, અથવા જે પોતાને વિશે કાંઈ ખાત્રી લાયક હકીકત કહી શકતો નથી;

ત્યારે ત્યારે છ મહિના કરતાં વતી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુકરર કરવાનું દુરસ્ત ધારે તે મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સારૂ, જામીનો સાથે, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખસને શા સારૂ નહી કરવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવાનું તે શખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિઆર છે.

ગુન્હા કરવાની ટેવ હોય તેવા ગુન્હેગારો પાસેથી સારીરીતે ચાલવા સારૂ તારણ(લેવા બાબત.)

૧૧૦. જ્યારે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટને, જિલ્હા માજિસ્ત્રેટને, પેટા તુકડી માજિસ્ત્રેટને, અથવા પેહલા વર્ગના જે માજિસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટને એવી ખબર મળે કે પોતાની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં ફલાણા શખસને અપહરણ કરવાની, ઘર ફોડવાની અથવા ચોરી કરવાની ટેવછે, અથવા ફલાણી મિલકત ચોરીની છે. એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત લેવાની ટેવ છે, અથવા તે શખસને જબરાઈથી કહડાવવાની ટેવછે, અથવા જબરાઈથી કહડાવવા સારૂ કોઈ શખસને હાના કરવાનો ભય ઉતપન્ન કરવાની ટેવછે અથવા ભય પતપન કરવાની કોશિસ કરવાનીટેવ છે;

ત્યારે ત્રણ વરસ કરતાં વત્તી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ માજિસ્ત્રેટ મુકરર કરવાનું દુરસ્ત ધારે તે મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સારૂ, જામીનો સાથે, એક ખત કરી આપવાનો હુકમ સદરહુ શખસને શા સારૂ નહી કરવો જોઈએ તેનુ કારણ બતાવવાનું તે શખસને, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે, ફરમાવવાને સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

યુરોપિયન ભટકનારા સંબંધી વિશેષ ઠરાવ.

૧૧૧. જે કામોમાં રાણીની વિલાયતી રૈયતની તજવીજ સન ૧૮૭૪ના યુરોપિયન વેગ્રન્સી આક્ટ પ્રમાણે થઈ શકતી હોય તે કામોમાં તે રૈયતને ૧૦૯મી તથા ૧૧૦મી કલમના ઠરાવો લાગુ નથી.

હુકમ કરવા બાબત.

૧૧૨. જ્યારે ૧૦૭મી, ૧૦૯મી અથવા ૧૧૦મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા કોઈ માજીસ્ત્રેટને સદરહુ કલમ પ્રમાણે કારણ બતાવવાનું કોઈ પણ શખસને ફરમાવવાની જરૂર લાગે, ત્યારે તેણે એક લખી હુકમ કરીને તેમાં જે ખબર મળી હોય તેનો સાર, તથા કેટલી રકમનું ખત

કરી આપવું તે, તથા કેટલી મુદત સુધી તે અમલમાં રહેશે તે; તથા જામીન (જોઈતા હોય તો) કેટલા, કેવા પ્રકારના, અને કયા વર્ગના જામીન જોઇયે તે જણાવવું.

૧૧૩. જે શખ્સની બાબતમાં સદરહુ હુકમ કરેલા હોય તે શખ્સ જો કોરટમાં હાજર હોય, તો તે હુકમ તેને વાંચી સંભળાવવો, અથવા તે કહે તો, તે હુકમનો સાર તેને સમજાવવો. જે શખ્સ કોરટમાં હાજર હોય તેની બાબતમાં કેમ કરવું.

૧૧૪. જો સદરહુ શખ્સ કોરટમાં હાજર ન હોય, તો માજીસ્ત્રેટે સમન કહાડીને તે શખ્સને કોરટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવું, અથવા, જ્યારે સદરહુ શખ્સ પેહેરામાં હોય, ત્યારે માજીસ્ત્રેટે વારંટ કહાડીને જે અમલદારના પેહેરામાં તે શખ્સ હોય તેને એવું ફરમાવવું કે એને કોરટની આગળ આણો: જે શખ્સ સદરહુ પ્રમાણે હાજર નહોય તેની બાબતમાં સમન અથવા વારંટ(કાહાડવા બાબત.)

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, જ્યારે કોઈ પોલીસ-અમલદારના રિપોર્ટઉપરથી અથવા બીજી ખબરઉપરથી (તે રિપોર્ટનો અથવા ખબરનો સાર માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં લખવો) સદરહુ માજીસ્ત્રેટને એવું જણાય કે સુલેહનો ભંગ થવાની બીક રાખવાનું કારણ છે, અને સદરહુ શખ્સને તુરત પકડ્યાવગર બીજીરીતે તે સુલેહના ભંગનો અટકાવ થઈ શકસે નહી, તો તે માજીસ્ત્રેટ તેને પકડવાસારૂ ગમે તે વખતે વારંટ કહાડવાને મુખ્તિયાર છે.

૧૧૫. ૧૧૪મી કલમપ્રમાણે કહાડેલા દરેક સમન અથવા વારંટની સાથે ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની એક નકલ મોકલવી; અને જે શખ્સને સદરહુ સમન પોહોંચાડવામાંઆવે અથવા જે શખ્સને સદરહુ વારંટપ્રમાણે પકડવામાં આવે તે શખ્સને તે સમન પોહોંચાડનારા અથવા તે વારંટ બજાવનારા અમલદારે સદરહુ નકલ આપવી. ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમની નકલ સમન અથવા વારંટની સાથે મોકલવી.

૧૧૬. સુલેહ રાખવા સારૂ ખત કરી આપવાનો હુકમ શાંસારૂ નહી કરવો જોઇયે તેનું કારણ બતાવવા માટે જે શખ્સને ફરમાવ્યું હોય તેને જો માજીસ્ત્રેટને પુરતું કારણ જણાય તો જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે, તથા કોઇ પ્લીડર મારફતે હાજર થવાની પરવાનગી આપવાનો તે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે. જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનો અધિકાર.

૧૧૭. જે શખ્સ કોરટમાં હાજર હોય તે શખ્સને ૧૧૨મી કલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ ૧૧૩ મી કલમ પ્રમાણે વાંચી સંભળાવ્યો હોય અથવા સમજાવ્યો હોય અથવા કોઇપણ શખ્સ ૧૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કાહાડેલા સમનની રૂયે કોઇ માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થાય, અથવા તે કલમ પ્રમાણે કાહાડેલા વારંટની બજાવણી કરીને તેને માજીસ્ત્રેટની આગળ આણ્યો હોય, ત્યારે જે ખબરને આધારે પોતે ચાલ્યો હોય તે ખબર ખરી છે કે નહી તે વિશે ચોકશી.

ખબર ખરી છે કે નહી તે વિષે માજીસ્ત્રેટે ચોકશી કરવી અને જે જ-સ્તી પુરાવાની જરૂર જણાય તે લેવો.

જ્યારે સદરહુ હુકમમાં સુલેહ રાખવાસારૂ તારણ માગ્યું હોય, ત્યારે સમનના મુકદમામાં ઇનસાફ ચલાવવાસારૂ આ કાયદામા આગળ જે રીત કહી છે તે રીતે, બનીશકે તેટલેસુધી, સદરહુ ચોકસી કરવી; અને જ્યારે સદરહુ હુકમમાં સારીરીતે ચાલવાસારૂ તારણ માંગ્યું હોય, ત્યારે વારંટના મુકદમામાં ઇનસાફ ચલાવવાસારૂ આ કાયદામાં આગળ જે રીત કહી છે તે રીતે, બની શકે તેટલેસુધી, સદરહુ ચોકસી કરવી, પણ એમાં તોહોમતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી.

આ કલમનાં કારણસારૂ, કોઈ શખ્સને ગુન્હો કરવાની ટેવ છે એ વાત (તેની) સાધારણ લોકિકસંબંધી પુરાવો આપીને અથવા બીજી કોઈ રીતે સાબીત કરવાનો અધિકાર છે.

તારણ આપવાનો હુકમ.

૧૧૮. જે શખ્સની બાબતમાં સદરહુ ચોકસી કરી હોય તે શખ્શે, સુલેહ રાખવાસારૂ અથવા સારીરીતે ચાલવાસારૂ, જેમ હોય તેમ જામીન-સાથે કે વગર જામીને ખત કરી આપવું જરૂરનું છે એવું જો સદરહુ ચો-કસીઉપરથી સાબિત થાય તો માજીસ્ત્રેટે તે મુજબ હુકમ કરવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે—

પેહેલું.—કે ૧૧૨મી કલમપ્રમાણે કરેલા હુકમમાં જે પ્રકારનું, જે રક-મનું અથવા જે મુદતનું તારણ કહ્યું હોય તેથી જુદા પ્રકારનું અથવા વત્તી રકમનું, અથવા વત્તી મુદતસુધીનું તારણ આપવાનો કોઇપણ શખ્-સને હુકમ કરવો નહીં.

બીજું.—દરએક ખતની રકમ તે કામની હકીકત ઉપર ઘટતું ધ્યાન આપીને મુકરર કરવી અને તે અતિશય ભારે હોવી નહીં જોઇયે.

ત્રીજું.—જે શખ્સ સંબંધી ચોકસી કરવામાં આવે તે શખ્સ સ-ગીર હોય ત્યારે ફક્ત તેના જામીનોએજ ખત કરી આપવું.

જે શખ્સની વિરૂધ ખબર આપવામાં આ-વીહોય તેને છોડી મુકવા બાબત.

૧૧૯. જે શખ્સની બાબતમાં ૧૧૭ મી કલમ પ્રમાણે ચોકસી કરી હોય તે શખ્સે, સુલેહ રાખવા સારૂ અથવા સારીરીતે ચાલવાસારૂ, જેમ હોય તેમ, ખત કરી આપવું જરૂરનું છે એવું સદરહુ ચોકસી ઉ-પરથી સાબીત ન થાય, તો તે માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં તેવી મતલબની નોંધ કરવી, અને જો સદરહુ શખ્સને ફક્ત તે ચોકસીનાં કારણ સારૂજ પે-હેરામાં રાખેલો હોય તો તેને છુટો કરવો, અથવા જો સદરહુ શખ્સને પેહેરામાં રાખેલો નહીં હોય તો તેને છોડી મુકવો.

ક.—તારણ આપવાનો હુકમ કરયા પછી સઘળી બાબતમાં કામ ચલાવવા બાબત.

૧૨૦. જે શખ્સની બાબતમાં ૧૦૬ ઠી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ આપવાનો હુકમ કરયો હોય તે શખ્સની ઉપર, સદરહુ હુકમ કરયો હોય તે વખતે, જો કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરયો હોય, અથવા કેદની શિક્ષા તે ભોગવતો હોય, તો જે મુદત સુધી સદરહુ તારણ માગ્યું હોય તે મુદત સદરહુ શિક્ષાના હુકમની મુદત પુરી થયેથી શરૂથવી જોઇયે. જે મુદત સુધી તારણ જોઇતું હોય તે મુદતની સરૂઆત.

બીજાં કામોમાં સદરહુ મુદત તે હુકમની તારીખે શરૂ થવી જોઇએ.

૧૨૧. જે ખત સદરહુ પ્રકારના કોઈ શખ્સે કરી આપવાનું હોય તે ખતમાં, પ્રસંગ પ્રમાણે, સુલેહ રાખવી અથવા સારી રીતે ચાલવું એ પ્રમાણે તે શખ્સને બાંધી લેવો, અને સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત હોય તો કેદની શિક્ષા કરવા લાયક કાંઇ પણ ગુન્હો કરવાથી અથવા કરવાની કોશીશ કરવાથી અથવા કરવામાં મદદગારી કરવાથી, પછી તે ગુન્હો ગમે તે ઠેકાણે બને, તે ખતની શરત તુટી એવું સમજવું. ખતમાં શું શું લખવું.

૧૨૨. સારી રીતે ચાલવા સારૂ આ બાબ પ્રમાણે આપવા માંડેલો કોઈ પણ જામીન ના લાયક શખ્સ છે એ સબબ ઉપરથી તેને ના કબુલ કરવાનો અધિકાર માજીસ્ત્રેટને છે, પણ તે માજીસ્ત્રેટે તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં. જામીનો ના કબુલ કરવાનો અધિકાર.

૧૨૩. ૧૦૬ થી અથવા ૧૧૮ મી કલમ પ્રમાણે તારણ આપવાનો જે શખ્સને હુકમ કરયો હોય તે શખ્સ, જે મુદત સુધી સદરહુ તારણ આપવાનું હોય તે મુદત જે તારીખે શરૂ થતી હોય તે તારીખે અથવા તે પહેલાં જો સદરહુ તારણ ન આપે તો, આનાજ હેઠળ લખેલા પ્રસંગ બારેજ કરીને, સદરહુ મુદત પુરી થતાં સુધી, તે શખ્સને તુરંગમાં મોકલવો અથવા તે અગાઉથીજ કેદમાં હોય તો તેને કેદમાં અટકાવી રાખવો. એ પ્રમાણે તુરંગમાં મોકલવો અથવા અટકાવી રાખવો એ તે તારણ માગવાનો હુકમ કરનારી કોરટને અથવા માજીસ્ત્રેટને અથવા જે તુરંગમાં સદરહુ પ્રમાણે હુકમ કરેલા શખ્સને અટકાવી રાખ્યો હોય તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને સદરહુ મુદતની અંદર તે તારણ આપે ત્યાંસુધી તેને તુરંગમાં મોકલવો જોઇએ, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવો જોઇએ. તારણ ન આપે તો કેદ.

જ્યારે એક વરસ કરતાં વત્તી મુદત સુધી તારણ આપવાનો સદરહુ શખ્સને કોઈ માજીસ્ત્રેટે હુકમ કરયો હોય, ત્યારે જો સદરહુ શખ્સ ઉપર કહ્યા મુજબ તારણ ન આપે તો તે માજીસ્ત્રેટે વારંટ કાહાડીને એવું ફરમાવવું કે સેશન કોરટનો હુકમ થતાં સુધી, અથવા, સદરહુ માજીસ્ત્રેટ પ્ર- હાઇકોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ ક્યારે કામ રજુ કરવું.

સીડેન્સી માજીસ્ત્રેટ હોય તો, હૈ કોરટનો હુકમ થતાં સુધી, તે શખ્સને તુરંગમાં અટકાવી રાખવા, અને, બની શકે તેટલી તાકીદે, તે કામ સદરહુ કોરટની આગળ રજુ કરવું.

સદરહુ કોરટ તે કામ તપાસીને અને કાંઇ પણ વધારે ખબર અથવા પુરાવા પોતાને જરૂરનો લાગે તે માગીને તે કામમાં પોતે દુરસ્ત ધારે તેવા હુકમ કરવાને મુખ્ત્યાર છે પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે તારણ નહી આપવા બાબત કોઈ પણ શખ્સને કેદ કરેલો હોય તો તે કેદની મુદત ત્રણ વરસ કરતાં વતી હોવી નહી જોઇએ.

કેદનો પ્રકાર.

સુલેહ રાખવા સારૂ તારણ નહી આપવા બાબત કેદ આસાન હોવી જોઇએ.

સારી રીતે ચાલવા સારૂ તારણ નહી આપવા બાબત કેદ દરેક કામમાં કોરટ અથવા માજીસ્ત્રેટ ઠરમાવે તે પ્રમાણે સખ્ત મજુરી સાથે અથવા આસાન થઇ શકે.

તારણ નહી આપવા બાબત કેદ કરેલા શખ્સોને છુટા કરવાનો અધિકાર.

૧૨૪. જ્યારે જ્યારે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટનો, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટનો એવો મત હોય કે આ બાબ પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા બાબત કેદ કરેલા કોઈ પણ શખ્સને છુટો કરવાથી લોકને અથવા કોઈ પણ બીજા શખ્સને જોખમ પોહોંચશે નહીં, ત્યારે ત્યારે તે સદરહુ શખ્સને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખ્ત્યાર છે, પછી તે શખ્સને કેદ કરવાનો હુકમ તેણે પોતે કરેલો હોય કે પોતાના હુદા ઉપર અગાઉ જે અમલદાર હોય તેણે કરેલો હોય કે કોઈ તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટ કરેલો હોય તોપણ.

જ્યારે જ્યારે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટનો અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટનો એવો મત હોય કે આ બાબ પ્રમાણે તારણ નહીં આપવા બાબત સેશન કોરટના અથવા હૈ કોરટના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરેલા કોઈ પણ શખ્સને સદરહુ જોખમ વગર છુટો કરી શકાય એવું છે, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માજીસ્ત્રેટે, પ્રસંગ પ્રમાણે, સેશન કોરટના અથવા હૈ કોરટના હુકમ સારૂ તે કામનો તુરત રિપોરટ કરવો, અને સદરહુ કોરટ દુરસ્ત ધારે તો તે, સદરહુ શખ્સને છુટો કરવાનો હુકમ કરવાને મુખ્ત્યાર છે.

સુલેહ રાખવા બાબતનું કોઈ પણ ખત રદ કરવાનો જિલ્હા માજીસ્ત્રેટનો અધિકાર.

૧૨૫. જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ પોતાના જીલ્હામાંની જે કોરટ પોતાની કોરટથી ચહડતા દરજ્જાની ન હોય તેવી કોઇ કોરટના હુકમથી સુલેહ રાખવા સારૂ જે ખત આ બાબ પ્રમાણે કરી આપ્યુ હોય તે ખત પાકાં કારણો સારૂ ગમે તે વખતે રદ કરવાને મુખ્ત્યાર છે. તે કારણો દફતરમાં લખવાં.

જામીનોનો છુટકારો.

૧૨૬. કોઈ પણ શખ્સની સુલેહ ભરેલી અથવા સારી ચાલમાટે બીજો જે શખ્સ જામીન થયો હોય તે શખ્સ કોઈ પ્રસીડન્સી માજીસ્ત્રેટની, જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની, પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વરગના માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહે આ બાબ પ્રમાણે કરી આપેલું હરકોઈ ખત રદ કરવા બાબતની અરજી ગમે તે વખતે સદરહુ માજીસ્ત્રેટને કરવાને મુખ્ત્યાર છે.

સદરહુ અરજી થયા ઉપરથી તે માજીસ્ત્રેટે પોતાને દુરસ્ત લાગે તે પ્રમાણે પોતાનો સમન અથવા વારંટ કાહાડીને જે શખ્સને માટે સદરહુ જામીન બંધાયલો હોય તે શખ્સને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આણવાનું ફરમાવવું.

જ્યારે તે માજીસ્ત્રેટની આગળ સદરહુ શખ્સ હાજર થાય અથવા તેને આણ્યો હોય, ત્યારે સદરહુ માજીસ્ત્રેટે તે ખત રદ કરવું, અને તે ખતની મુદતના બાકી રહેલા ભાગને માટે અસલ તારણના જેવાજ પ્રકારનું નવું તારણ આપવાનો સદરહુ શખ્સને હુકમ કરવો. સદરહુ પ્રકારનો દરએક હુકમ ૧૨૧ મી, ૧૨૨ મી, ૧૨૩ મી, અને ૧૨૪મી, કલમનાં કારણ સારૂ પ્રસંગ પ્રમાણે ૧૦૬ ઠી, અથવા ૧૧૮ મી, કલમ મુજબ કરેલો હુકમ છે એવું સમજવું.

બાબ ૯ મો.

કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીઓ.

માજીસ્ત્રેટના અથવા પોલીસ-અમલદારના હુકમ ઉપરથી મંડળીએ વિખરાઈ જવું.

૧૨૭. કોઈ પણ કાયદા વિરૂધ મંડળીને, અથવા જેથી લોકની સુલેહમાં ગડબડ થવાનો સંભવ હોય એવી પાંચ અથવા વધારે શખ્સોની મંડળીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ કરવાને કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર મુખ્ત્યાર છે; અને એવા હુકમ થયેથી તે હુકમ મુજબ વિખરાઈ જવાની તે કાયદાવિરૂધ મંડળીના અંગભુતોની ફરજ છે.

આ કલમ કલકત્તા તથા મુંબઈ એ શેહેરોમાં પોલીસને લાગુ છે.

વિખરી નાખવા સારૂ બિન લશ્કરી જબરી કરવા બાબત.

૧૨૮. એપ્રમાણે હુકમ કર્યાઉપરથી સદરહુ પ્રકારની કોઈ મંડળી વિખરાઈ નહીં જાએ, અથવા એપ્રમાણે હુકમ કર્યાવગર તો તેની વર્તણુકઉપરથી વિખરાઈ નહીં જવાનો તેનો નિશ્ચય જણાય તો હરકોઈ માજીસ્ત્રેટ અથવા જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર, પછી તે ઈલાકાના મુખ્ય શેહેરોની અંદર કે બાહાર હોય, સદરહુ મંડળીને જબરીથી વિખરી નાંખવાને મુખ્ત્યાર છે, અને સદરહુ મંડળી વિખરી

નાંખવાના કારણસારૂ, અને, જરૂર હોય તો, સદરહુ મંડળી વિખરી નાંખવાને અથવા તે મંડળીના માણસોને કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે માણસોને પકડવા તથા કેદ કરવાસારૂ મલીકામાઆઝમાના લશ્કરમાંના અમલદાર અથવા સિપાઈ નહીં હોય તેવા અથવા ૧૮૫૯ ના હિંદુસ્તાનના વાલન્ટીયરોના આક્ટપ્રમાણે નોંધેલા વાલન્ટીયર નહીં હોય અને તેવાતરીકે કામ કરતો ન હોય એવા કોઈપણ મરદ માણસની મદદ માગવાનો મુખતિયાર છે.

લશ્કરી જબરી કરવા બાબત.

૧૨૯. જો સદરહુ પ્રકારની કોઈ મંડળી બીજીરીતે વિખરી નખાતી નહીં હોય, અને લોકોની સહી સલામતી રાખવાસારૂ તે મંડળી વિખરી નાખવાની જરૂર હોય, તો ઊંચામાં ઊંચા દરજ્જાનો જે માજીસ્ટ્રેટ હાજર હોય તેને તે મંડળી લશ્કરી જબરીથી વિખરી નખાવવાનો મુખતિયાર છે.

લશ્કરના જે કમાંડિંગ આફીસરને મંડળી વીખરી નાંખવાનું ફરમાવ્યું હોય તે કમાંડિંગ આફીસરનું કામ.

૧૩૦. જ્યારે કોઈ માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ મંડળી લશ્કરી જબરીથી વિખરી નાખવાનો નિશ્ચય કરે, ત્યારે મલીકામાઆઝમાના લશ્કરમાં હરકોઈ સિપાઈયોના અથવા ૧૮૫૯ ના હિંદુસ્તાનના વાલિન્ટીયરોના આક્ટપ્રમાણે નોંધેલા હરકોઈ વાલન્ટીયરોના, કમાંડ જે કોઈ સનદી અથવા બિનસનદી અમલદારના પાસે હોય તે અમલદાને સદરહુ મંડળી તેવી જબરીથી વિખરી નાખવાનું, તથા પોતે ફરમાવે તેવા, અથવા તે મંડળી વિખરીનાખવાને અથવા કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે જેમને પકડી અટકાવી રાખવાની જરૂર હોય તેવા, તે મંડળીના માણસોને પકડી અટકાવી રાખવાનું, ફરમાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના દરએક અમલદારે પોતાને દુરસ્તલાગે એવીરીતે સદરહુ હુકમપ્રમાણે ચાલવું; પણ તેમ કરવામાં તેણે તે મંડળી વિખરી તો નાખવીજ તથા સદરહુ માણસોને પકડીને અટકાવી તો રાખવાંજ, પણ તેમ કરવામાં જેટલી ઓછી જબરી થાય તેટલી ઓછી જબરી કરવી, અને જાન માલને જેટલું ઓછું નુકસાન થાય તેટલું ઓછું નુકસાન કરવું.

મંડળીવિખરી નાખવાનો કમીશન્ડ (સનદી) લશ્કરીઅમલદારોનો અધિકાર.

૧૩૧. જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ મંડળીથી લોકોની સહી સલામતીને ઉઘાડીરીતે ધોકો પોહોંચતો હોય, અને કોઈ માજીસ્ટ્રેટને જણાવી શકાતું નહીં હોય, ત્યારે મલીકા માઆઝમાના લશ્કરના હરકોઈ કમીશન્ડ (સનદી) અમલદારને સદરહુ મંડળી લશ્કરી જબરીથી વિખરી નાખવાનો અધિકાર છે, તથા સદરહુ મંડળી વિંખરી નાખવામાટે અથવા કાયદાપ્રમાણે શિક્ષા કરવામાં આવે તે માટે તે મંડળીના દરકોઈ માણસોને પકડીને કેદ કરવાનો તેને અધિકાર છે; પણ જ્યારે આ કલમપ્રમાણે તે ચાલતો હોય તેવામાં કોઈ માજીસ્ટ્રેટને તે બાબતની હકિકત જણાવ-

વાની તક મળી આવે તો તેણે તેમ કરવું અને ત્યાર પછી પોતે સદરહુ પ્રમાણે કરવાનું જારી રાખવું કે નહી તે બાબત તેણે તે માજીસ્ત્રેટના હુકમપ્રમાણે ચાલવું.

૧૩૨. આ બાબપ્રમાણે કરેલાં છે એવું કેહેવામાં આવતું હોય તેવાં કોઈ પણ કામબાબત કોઈપણ માજીસ્ત્રેટ, લશ્કરી અમલદાર, પોલીસ-અમલદાર, સિપાઈ અથવા વાલેંટિયરની ઉપર કોઈપણ ફરિયાદ, ગવર્નર જનરલ ઈન કોંસિલની મંજુરી વગર, કોઈપણ ફોજદારી કોરટમા માંડવી નહી; તથા

આ બાબ પ્રમાણે કરેલાં કામ બાબત ફરિયાદ માંડવાથી વિરૂધ બચાવ.

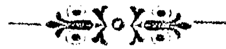
(અ) આ બાબપ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધિથી ચાલનારા કોઈપણ માજીસ્ત્રેટે અથવા પોલીસ-અમલદારે;

(બ) ૧૩૧ મી કલમપ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધિથી ચાલનારા કોઈપણ અમલદારે;

(ક) ૧૨૮ મી અથવા ૧૩૦ મી કલમપ્રમાણે કોઈ હુકમમુજબ શુદ્ધબુદ્ધિથી હરકોઈ કામ કરનારા કોઈપણ શખસે, અને

(ડ) લશ્કરી કાયદાપ્રમાણે જે હુકમ માનવાને પોતે બંધાયલો હોય તે હુકમને તાબે થઈને કાંઈપણ કામ કરનારા કોઈ હલકા દરજ્જાના અમલદારે અથવા સિપાઈએ, અથવા વાલેંટિયરે,

તે ઉપરથી કાંઈ ગુનેહા કર્યો છે એવું સમજવું નહી.

બાબ ૧૦ મો.

લોકાપકારક કૃત્યો.

૧૩૩. જ્યારે જ્યારે કોઈ રિપોર્ટ અથવા બીજી ખબર મળ્યાઉપરથી તથા પોતે દુરસ્તધારે એવા પુરાવા (જો જોઈતો હોય તો) લીધાઉપરથી, કોઈ જિલ્હા માજીસ્ત્રેટના અથવા કોઈ પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટના અથવા પેહેલા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આબાબત અધિકાર આપ્યો હશે તે માજીસ્ત્રેટના વિચારમાં એમ આવે કે,

અપકારક વસ્તુ ખસેડવા બાબત સરતીહુકમ.

ફલાણો રસ્તો અથવા નદી અથવા કાંસ લોકો કાયદેસર વાપરે છે અથવા લોકોને કાયદેસર વાપરવાનો અધિકાર છે તે રસ્તામાંથી અથવા નદીમાંથી અથવા કાંસમાંથી અથવા ફલાણી સાર્વજનિક જગામાંથી ફલાણી કાયદાવિરૂદ્ધ અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ ખસેડવી જોઈએ, અથવા

ફલાણો વેપાર અથવા ધંધો, અથવા ફલાણો માલ અથવા વેપારની જણસ રાખવી એ લોકની તનદુરસ્તીને અથવા શરીર સુખને નુકસાનકારક હોવાના સબબથી તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરી નાખવો જોઈએ અથવા ખસેડવો જોઈએ અથવા તે બાબત મના કરવી જોઈએ

અથવા તે માલ, અથવા વેપારની જણુસ રાખવાનું બંધ કરી નાખવું જોઇએ અથવા ખસેડવું જોઇએ અથવા તે બાબત મના કરવી જોઇએ, અથવા

ફલાણી ઇમારત બાંધવાથી અથવા ફલાણા પદાર્થની વ્યવસ્થા થવાથી આગ લાગવાનો અથવા અવાજ થઇને ફુટવાનો સંભવ છે માટે તે અટકાવવી જોઇએ, અથવા બંધ કરવી જોઇએ; અથવા

ફલાણી ઇમારત એવી હાલતમાં છે કે તે પડશે તેથી પડોશમાં રેહેનારા અથવા ધંધો ચલાવનારા લોકોને અથવા પાસે થઇને આવનાર જનારે લોકોને નુકસાન થશે એવો સંભવ છે, અને તેટલામાટે તેને ખસેડવાની અથવા તેની મરામત કરવાની અથવા તેને ટેકો આપવાની જરૂર છે,

અથવા સદરહુ પ્રકારના ફલાણા રસ્તા પાસેનાં અથવા ફલાણી સાર્વજનિક જગાપાસેનાં ફલાણાં તળાવની અથવા કુવાની અથવા ખાડાની આસપાસ વાડ અથવા પાળ એવી રીતે બાંધી લેવી જોઇએ કે પછી તેથી લોકોને કાંઈ ભય ઉત્પન્ન થાય નહીં,—

ત્યારે ત્યારે જે શખ્સ તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કરતો હોય, અથવા તે વેપાર કે ધંધો ચલાવતો હોય અથવા તે માલ કે વેપારની જણુસ રાખતો હોય, અથવા તે ઇમારતનો, પદાર્થનો, તળાવનો, કુવાનો અથવા ખાડાનો માલિક અથવા કબજેદાર હોય અથવા તે ઉપર અખત્યાર ચલાવનાર હોય, તે શખ્સની ઉપર એક શરતી હુકમ મોકલવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે. તે હુકમમાં તે શખ્સને એમ ફરમાવવું કે આ હુકમમાં ઠરાવેલી આટલી મુદતમાં તમે:—

તે અડચણ અથવા અપકારક વસ્તુ કાહાડી નાખજો; અથવા
તે વેપાર અથવા ધંધો બંધ કરજો અથવા ખસેડજો; અથવા
તે માલ અથવા વેપારની જણુસ ખસેડજો; અથવા
તે ઇમારત બાંધશો નહી અથવા બાંધવી બંધ રાખજો; અથવા
તે ખસેડી લઈ જજો અથવા તેની મરામત કરજો અથવા તેને ટેકો આપજો; અથવા
તે પદાર્થની વ્યવસ્થામાં ફેરફાર કરજો; અથવા

તે તળાવને અથવા કુવાને અથવા ખાડાને વાડ અથવા પાળ બાંધી લેજો, (આટલી બાબતોમાંથી પ્રસંગ હોય તે બાબત તે હુકમમાં લખવી.)

અને તેમાં બીજું એમ ફરમાવવું કે અગર તમે એ પ્રમાણે ન કરો, તો આ હુકમથી ઠરાવેલી ફલાણી વખતે તથા જગાએ તમે અમારી આગળ અથવા કોઈ પેહેલા અથવા બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થજો, અને આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી ફલાણી

રીતે તે હુકમ રદ કરાવવાની અથવા બદલાવવાની દરખાસ્ત કરવી.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ત્રેટે યોગ્ય રીતે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ વિશે કોઈ પણ દિવાની કોરટમાં તકરાર ઉઠાવવી નહીં.

ખુલાસો.—"સાર્વજનિક જગા" આ શબ્દોમાં સરકારની માલમિલકતનો તથા છાવણીની જગાનો અને લોકોની તનદુરસ્તી ઠીક રાખવા સારૂ અને તેઓની ગમતને સારૂ જે જગા છુટી રાખેલી હોય તે જગાનો પણ સમાવેશ થાય છે.

હુકમ પોહોંચાડવા અથવા જાહેર કરવા બાબત.

૧૩૪. જે શખ્સની ઉપર સદરહુ હુકમ કરચો હોય તે શખ્સને, બની શકે તો, આ કાયદામાં સમન બજાવવા સારૂ ઠરાવેલી રીતે, તે હુકમ પોહોંચાડવો.

જો સદરહુ હુકમ એ પ્રમાણે પોહોચાડી શકાતો ન હોય તો સ્થાનિક સરકાર કાનુન કરીને ફરમાવે તે રીતે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તે હુકમ જાહેર કરવો, તથા તેની ખબર તે શખ્સને પોહોંચાડવા માટે સૌથી લાયક હોય એવી જગાપર અથવા જગાઓપર તેના નકલ ચોહોડવી.

૧૩૫. જે શખ્સની ઉપર સદરહુ હુકમ કરચો હોય તેણે—

જે શખ્સને હુકમ કર્યો હોય તેણે તે હુકમ માનવો.

(અ) તે હુકમમાં લખેલી મુદતમાં તે હુકમથી ફરમાવેલું કામ કરવું; અથવા

અથવા કારણ બતાવવું અથવા જ્યુરી માંગવી.

(બ) સદરહુ હુકમ પ્રમાણે હાજર થવું અને તેની વિરૂદ્ધ કારણ બતાવવું અથવા તે હુકમ વાજબી તથા યોગ્ય છે કે નહીં તેનો ઈનિસાફ કરવાને એક જ્યુરી મુકરર કરવા સારૂ, જે માજીસ્ત્રેટે તે હુકમ કરચો હોય તે માજીસ્ત્રેટને અરજી કરવી.

તેમ નહી કરવાનું ફળ.

૧૩૬. ૧૩૫મી કલમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ શખ્સ સદરહુ કામ ન કરે અથવા હાજર થઈને કારણ ન બતાવે અથવા જ્યુરી મુકરર કરવા સારૂ અરજી ન કરે, તો તે બાબત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૮મી કલમમાં ફરમાવેલી શિક્ષાને તે પાત્ર થશે, અને તે હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવશે.

તે કારણ બતાવવાને હાજર થાય ત્યારે કેમ કરવું.

૧૩૭. જો તે શખ્સ હાજર થાય અને તે હુકમની વિરૂદ્ધ કારણ બતાવે, તો માજીસ્ત્રેટે તે બાબતમાં પુરાવો લેવો.

જો માજીસ્ત્રેટની એવી ખાત્રી થાય કે તે હુકમ બાજબી તથા યોગ્ય નથી, તો તે બાબતમાં આગળ કામ ચલાવવું નહીં.

જો તે માજીસ્ત્રેટની એવી ખાત્રી ન થાય, તો તે હુકમ નિઃસંકેત કરવો.

તે શખ્સ જ્યુરી માગે ત્યારે કેમ કરવું.

૧૩૮. જ્યુરી મુકરર કરવા સારૂ ૧૩૫મી કલમ પ્રમાણે અરજી આવે એટલે માજીસ્ત્રેટે,—

(અ) તુરત એક જ્યુરી મુકરર કરવી. તેમાં પાંચ શખ્સો કરતાં ઓછા નહી હોય તેવી વિષમ સંખ્યા હોવી જોઇએ, અને તેનો પ્રમુખ તથા બાકીના સભાસદો માહેના અડધા સભાસદો તે માજીસ્ત્રેટે મુકરર કરવા, અને બીજા સભાસદો તે અરજદારે મુકરર કરવા;

(બ) સદરહુ પ્રમુખને તથા સભાસદોને માજીસ્ત્રેટ દુરસ્તધારે તેવી જગાએ તથા વખતે હાજર થવા સારૂ સમન કરવા; અને

(ક) તેમણે પોતાનો ઠરાવ કેટલી મુદતમાં આપવો તે મુદત મુકરર કરવી.

જો જ્યુરી માજીસ્ત્રેટનો હુકમ વાજબી ઠરાવે તો કેમ કરવું.

૧૩૯. જો તે જ્યુરીને, અથવા જ્યુરરોમાંના અડધાથી વધારે જણને માજીસ્ત્રેટનો અસલનો હુકમ વાજબી તથા યોગ્ય એવું છે, અથવા તે હુકમમાં કાંઇએક ફેરફાર કર્યો હોય તો તે હુકમ વાજબી તથા યોગ્ય થશે એવું દેખાશે અને તે ફેરફાર માજીસ્ત્રેટ કબુલ કરશે તો સદરહુ પ્રકારના ફેરફાર (જો કાંઇ ફેરફાર હોય તો તેને) અનુસરીને તે માજીસ્ત્રેટે તે હુકમ નિઃસંકેત કરવો.

બીજી બાબતોમાં આગળ કામ ચલાવવું નહી.

હુકમ નિઃસંકેત કરેથી કેમ કરવું.

૧૪૦. જ્યારે ૧૩૬મી, ૧૩૭મી, અથવા ૧૩૯મી કલમ પ્રમાણે કાંઇ હુકમ નિઃસંકેત કરવામાં આવ્યો હોય. ત્યારે જે શખ્સની ઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તેને તે માજીસ્ત્રેટે તે હુકમની નોટીસ આપવી અને તે નોટિસમાં જે મુદત ઠરાવવામાં આવે તે મુદતમાં તે હુકમથી ફરમાવેલું કામ કરવાનું તે શખ્સને વળી ફરમાવવું, અને તેને ખબર આપવી કે જો તમે આ હુકમ નહી માનો તો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૮મી કલમમાં ઠરાવેલી શિક્ષાને તમે લાયક થશો.

હુકમ નહીં માનવાનાં ફળ.

જો તે ઠરાવેલી મુદતમાં સદરહુ કામ કરવામાં ન આવે, તો તે માજીસ્ત્રેટને તે કામ કરાવવાને મુખ્તિયાર છે, અને તે કરવાનો ખરચ જે કાંઇ ઇમારત અથવા માલ અથવા બીજી મિલકત તેના હુકમથી ખસેડવામાં આવે તેનું વેચાણ કરીને, અથવા સદરહુ શખ્સની બીજી કાંઇ જંગમ મિલકત સદરહુ માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદની અંદર કે બાહાર હોય તે મિલકત જપ્ત કરીને તથા વેચીને, વસુલ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે. જો સદરહુ પ્રકારની બીજી મિલકત સદરહુ હદની બાહાર હોય, તો જપ્ત કરવાની મિલકત જે માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થા-

નિક હદમાં માલમ પડે તે માજીસ્ત્રેટ તે હુકમની પાછળ સહી કરે એટલે તે મિલકત જપ્ત કરીને વેચવાનો અધિકાર તે હુકમથી મળશે.

આ કલમ પ્રમાણે શુદ્ધબુદ્ધીથી કાંઈ પણ પણ કર્યું હોય તે સંબંધી કાંઈ પણ દાવો ચલશે નહી.

જ્યુરી મુકરર નહી કરેથી અથવા જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ નહી કહી સંભળાવેથી કેમ કરવું.

૧૪૧. જો ગફલતથી કે કોઈ બીજી રીતે અરજદાર જ્યુરી મુકરર થતી અટકાવે, અથવા મુકરર કરેલી જ્યુરી ઠરાવેલી મુદતમાં અથવા જેટલી મુદત વધારે આપવાનું માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તેટલી મુદતમાં કાંઈ પણ કારણને લીધે પોતાનો ઠરાવ નહી કહી સંભળાવે, તો પોતે દુરસ્ત ધારે એવો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે, અને ૧૪૦ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવો.

ચોકસી થતાં સુધી તાકીદ આપવા બાબત.

૧૪૨. જો ૧૩૩મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરનારા કોઈ માજીસ્ત્રેટના વિચારમાં એવું આવે કે લોકને તુરત થાય એવું જોખમ અથવા ભારે નુકશાન અટકાવવાને તાબડતોબ ઇલાજ કરવો જોઈએ, તો તે જોખમ અથવા નુકશાન દુર કરવાને અથવા અટકાવવાને, જ્યુરી મુકરર કરવાની હોય અથવા ન હોય અથવા જ્યુરી મુકરર કરી હોય કે ન કરી હોય તોપણ જે શખસની ઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તે શખસને જેવી જોઈએ તેવી તાકીદ મોકલવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

સદરહુ તાકીદ પ્રમાણે તુરત ચાલવામાં જો તે શખસ કસુર કરે, તો તે જોખમ દુર કરવાને અથવા તે નુકશાન અટકાવવાને પોતે દુરસ્ત ધારે એવા ઇલાજ પોતે કરવાને અથવા કરાવવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માજીસ્ત્રેટે કાંઈ પણ શુદ્ધબુદ્ધિથી કરેલું હોય તે સંબંધી કાંઈ પણ દાવો ચાલશે નહીં.

લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવાની અથવા જારી રાખવાની મના કરવાને માજીસ્ત્રેટ મુખ્તયાર છે.

૧૪૩. લોકાપકારક કૃત્ય આ શબ્દોની વ્યાખ્યા હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં લખી છે, અથવા કોઈ વિશેષ કે સ્થાનિક કાયદામાં લખી હોય તે લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી નહીં કરવાનો અથવા જારી નહીં રાખવાનો હુકમ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ અથવા બીજા જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટે આ બાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ કરવાને મુખ્તિયાર છે.

બાબ ૧૧ મો.

અપકારક કૃત્ય સંબંધી તાકીદના મુકદમાઓમાં હંગામી હુકમો.

અપકારક કૃત્ય સંબંધી તાકીદના

૧૪૪. જે બાબતોમાં કોઈ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની, અથવા બીજા જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે અથવા ડિસ્ત્રિ-

મુકદમાઓમાં એકદમ નિઃસંકત હુકમ કાહાડવાનો અધિકાર.

ટ્ટ માજીસ્ત્રેટે આ કલમ પ્રમાણે ચાલવાનો વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યા હોય તે માજીસ્ત્રેટની નજરમાં તાબડતોબ અટકાવ કરવો અથવા વેહેલો ઇલાજ કરવો યોગ્ય જણાય તે બાબતોમાં,

જો સદરહુ માજીસ્ત્રેટના વિચારમાં એવું આવે કે ફલાણા શખસને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવ્યાથી કાયદાસર રીતે કામ કરનારાં કોઈપણ માણસોને અડચણ, દુખ અથવા નુકશાન થતું, અથવા અડચણ, દુખ અથવા નુકશાનનું જોખમ થતું, અથવા માણસની જીંદગીને અથવા તનદુરસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થતું, અથવા કાંઈ હંગામો અથવા બખેડો થતો, ઘણું કરીને અટકશે અથવા અટકે એવું છે, તો તે માજીસ્ત્રેટ એક લખેલો હુકમ કહાડીને તથા તેમાં તે કામની મુદ્દાની હકીકત જણાવીને તથા ૧૩૪મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે તે હુકમ પોહોંચાડીને તે શખસને એવું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે કે તમારે ફલાણાં કામથી દુર રેહેવું અથવા તમારા કબજામાંની અથવા વહિવટમાંની ફલાણી મિલકતની તમારે ફલાણી બ્યવસ્થા કરવી.

જરૂરીને પ્રસંગે અથવા જે શખસને તે હુકમ ફરમાવ્યો હોય તે શખસની ઉપર યોગ્ય વખતમાં નોટિસ બજાવવાનું બનતું ન હોય એવી હકીકત હોય તેવે પ્રસંગે આ કલમ પ્રમાણે એક તરફી હુકમ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે હુકમ કોઈ મુકરર શખસનું નામ લખીને અથવા કોઈ મુકરર જગાએ લોકો મળતાં હોય અથવા જતાં હોય ત્યારે સામાન્ય રીતે સઘળા લોકોને ફરમાવવાનો અખત્યાર છે.

પોતાના જાતે અથવા પોતાના તાબામાંહેના કોઈ માજીસ્ત્રેટે અથવા પોતાના હુદ્દા ઊપર પોતાના અગાઉ જે અમલદાર હોય તે અમલદારે આ કલમ પ્રમાણે જે હુકમ કર્યો હોય તે હુકમ રદ કરવાનો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અખત્યાર હરેકોઈ માજીસ્ત્રેટને છે.

માણસની જીંદગીને અથવા તનદુરસ્તીને અથવા સલામતીને જોખમ થાય તેવે પ્રસંગે અથવા કાંઈ હંગામો અથવા બખેડા થવાને સંભવ હોય તેવે પ્રસંગે સરકારી ગેઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને સ્થાનિક સરકાર બીજી રીતે ફરમાવે નહીં તો આ કલમ મુજબ કરેલો કાંઇપણ હુકમ, તે કર્યાપછી બે મહિના કરતાં વધારે મુદતસુધી અમલમાં રેહેશે નહીં.

બાબ ૧૨ મો.

સ્થાવર મિલકત સંબંધી તકરારો બાબત.

૧૪૫. જ્યારે જ્યારે કોઈ પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી અથવા બીજી ખબર ઉપરથી કોઈ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની એમ ખાત્રી થાય કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં કોઇપણ સ્પર્શનેય સ્થાવર મિલકત સંબંધી અથવા તેની હદ સંબંધી એવી કાંઈ તકરાર છે કે જેથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે, ત્યારે ત્યારે તેણે એક લેખી હુકમ કરવો અને તેમાં પોતાની ઉપલી ખાત્રીનાં કારણો લખવાં, અને પોતે મુદત ઠરાવીને તે તકરારમાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તેવા સઘળા પક્ષકારોને ફરમાવવું કે આટલી મુદતમાં તમે જાતે અથવા પ્લીડરની મારફતે હમારી કોરટમાં હાજર થઇને તે તકરારની વસ્તુ ખરેખર કોના કબજામાં છે તે વિશે તમે તમારા પોતપોતાના દાવાની લખેલી કેફિયત આપો.

જમીન વગેરે બાબતની તકરારથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ હોય ત્યારે કેમ કરવું.

પછી તે તકરારની વસ્તુના કબજાના હક બાબત સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ પક્ષકારના દાવાના ગુણદોષનો વિચાર ન કરતાં તે માજીસ્ત્રેટે ઉપર લખ્યા મુજબ આપેલી કેફિયત વાંચી જોવી, તે પક્ષકારોનું કેહેવું સાંભળવું, તેઓએ રજુ કરેલો પુરાવો લેવો, તે પુરાવાનું શું પરિણામ થાય છે તે ધ્યાનમાં લેવું, પોતાને જરૂરનો લાગે એવો જાસ્તી પુરાવો (જો હોય તો) લેવો, અને તકરારના વસ્તુ તે પક્ષકારોમાંથી તે વખતે કોઇના પણ કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે છે કે કેમ અને કોના કબજામાં છે તે, બની શકે તો, ઠરાવવું.

કબજાબાબત ચોકસી.

જો સદરહુ વસ્તુ તે વખતે તે પક્ષકારોમાંથી ફલાણા પક્ષકારના કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે છે એવું તે માજીસ્ત્રેટ ઠરાવે તો તેણે એક હુકમ કાહાડવો અને તેમાં લખવું કે સદરહુ પક્ષકારના કબજામાંથી તે વસ્તુ કાયદાના ક્રમથી લઈ લેવામાં આવે ત્યાંસુધી તે વસ્તુનો કબજો રાખવાનો તેનો હક્ક છે, અને ત્યાંસુધી તે કબજામાં કોઇએ હરકત કરવી નહીં.

જે શખસના કબજામાં તે વસ્તુ હોય તે શખસના કબજામાંથી તે વસ્તુ કાયદા પ્રમાણે લઇલેવામાં આવે ત્યાં સુધી તે તેની પાસે રાખવી.

જે પક્ષકારને સદરહુ પ્રમાણે હાજર થવાનું ફરમાવ્યું હોય તે પક્ષકારને, સદરહુ પ્રકારની કાંઈ તકરાર નથી અથવા થએલી નથી એવું બતાવવામાં આ કલમમાંહેના કોઇપણ મચકુરથી હરકત છે એમ સમજવું નહીં; અને એવું બતાવવામાં આવે ત્યારે માજીસ્ત્રેટે પોતાનો સદરહુ હુકમ રદ કરવો, અને પછી આગળ સઘળું કામ ચલાવવાનું બંધ થવું જોઇએ.

તકરારની વસ્તુ જપ્ત કરવાનો અધિકાર.

૧૪૬. જો માજીસ્ટ્રેટ એવો ઠરાવ કરે કે તકરારની વસ્તુ તે પક્ષકારોમાંના કોઈના કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે નથી, અથવા તે કયા પક્ષકારના કબજામાં સદરહુ પ્રમાણે તે વખતે છે એ બાબત પોતાની ખાત્રી ન થઈ શકે, તો પક્ષકારોના તે સંબંધી હક બાબત અથવા તેનો કબજો કોને મળવાનો હક છે તે બાબત, કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોરટનો ફેસલો થતાં સુધી તે તકરારની વસ્તુ જપ્ત કરવાને તે મુખત્યાર છે.

ઈઝીમેન્ટના હક વિગેરે સંબંધી તકરારો.

૧૪૭. જ્યારે જ્યારે ઊપર કહ્યા મુજબ સદરહુ પ્રકારના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટની એવી ખાત્રી થાય કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં આવેલી કોઈપણ સ્પર્શેન્દ્રિય સ્થાવર મિલકતમાં અથવા મિલકત ઉપર કાંઈપણ વસ્તુ કરવાના અથવા નહી કરવા દેવાના હક બાબત એવી કાંઈ તકરાર છે કે તેથી સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ છે, ત્યારે ત્યારે તે બાબત ચોકસી કરવાને તે મુખત્યાર છે; અને સદરહુ હક વિદ્યમાન છે એમ તેને જણાય, તો જે શખસ સદરહુ વસ્તુ કરવામાં હરકત કરતો હોય અથવા જે સદરહુ વસ્તુ કરવાનો દાવો કરતો હોય તે શખસનો, પ્રસંગ પ્રમાણે, સદરહુ વસ્તુ નહી કરવા દેવાનો, અથવા કરવા દેવાનો, હક છે એ પ્રમાણે કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી દિવાની કોરટનો ઠરાવ તે શખસ મેળવે ત્યાંસુધી, સદરહુ વસ્તુ કરવા દેવા બાબત અથવા તે વસ્તુ નહી કરવા દેવા બાબત પ્રસંગ પ્રમાણે, એક હુકમ કરવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે કોઈપણ વસ્તુ કરવાનો હક વર્ષમાં સઘળી વખતે બજાવી શકાય એવો હોય, ત્યારે જો તે ચોકસીના સરૂઆત થતાં પેહેલાં તુરત ત્રણ મહિનામાં સદરહુ હક બજાવ્યો ન હોય તો તે વસ્તુ કરવા દેવાનો, અથવા, જ્યારે તે હક ફકત મુકરર મોસમેજ બજાવી શકાય એવો હોય, ત્યારે, જો સદરહુ ચોકસી સરૂ થયાની તુરત પેહેલાંની તે મોસમે તે હક બજાવ્યો ન હોય તો, આ કલમ પ્રમાણે તે વસ્તુ કરવા દેવાનો, કાંઈપણ હુકમ કરવો નહી.

સ્થાનિક ચોકસી.

૧૪૮. જ્યારે જ્યારે આ બાબતનાં કારણસર કાંઈ સ્થાનિક ચોકસી કરવાની જરૂર હોય ત્યારે ત્યારે તે ચોકસી કરવાને પોતાના તબામાંહેના હરકોઈ માજીસ્ટ્રેટને મોકલવાને, તથા તેણે શીરીતે ચોકસી કરવી તે બાબતમાં તેની સમજુત થવા સારૂ જરૂર જણાય તેવો લખેલો હુકમ ચાલુ કાયદાનું ધોરણ રાખીને તેને કરવાને, અને ચોકસી કરવાનો જરૂરનો સઘળો ખરચ અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ કોણે આપવો તે ઠરાવવાને હરકોઈ જીલ્લા માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

એ પ્રમાણે મોકલેલા શખ્સનો રિપોરટ તે મુકદમામાં પુરાવા તરીકે વાંચવાનો અધિકાર છે.

આ બાબ પ્રમાણે ચલાવેલાં કાંઈ કામમાં કોઇપણ પક્ષકારને શાહેદોની અથવા પ્લીડરોની અથવા એ બંનેની ફી બાબત કાંઈ ખરચ થયો હોય, ત્યારે તે ખરચ કોણે આપવો, સદરહુ પક્ષકારે આપવો કે તે કામના બીજા કોઈ પક્ષકારે આપવો તે; અને તે ખરચ સઘળો આપવો કે થોડો આપવો કે ફાળાપડતો આપવો તે ફરમાવવાનો અધિકાર ૧૪૫ મી અથવા ૧૪૬ મી અથવા ૧૪૭ મી કલમ પ્રમાણે ઠરાવ કરનારા માજીસ્ટ્રેટને છે. જે ખરચ આપવાનું એ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે સઘળો ખરચ જાણે દંડ હોય એવીરીતે વસુલ કરવાનો અધીકાર છે. — ખરચબાબત હુકમ.

બાબ ૧૩ મો.

અટકાવ કરવા બાબત પોલીસનું કામ.

૧૪૯. કોઇપણ કાગ્નિઝેબલ ગુનોહ થતો અટકાવવાનાં કારણસાર દરેક પોલીસ-અમલદાર વચ્ચે પડવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે બનતો પ્રયત્ન કરીને સદરહુ ગુનોહ થતો અટકાવવો જોઇએ. — કાગ્નીઝેબલ ગુન્હાનો અટકાવ પોલીસે કરવો.

૧૫૦. કોઈપણ કાગ્નિઝેબલ ગુનહા કરવાની ધારણા વિશે જે પોલીસ-અમલદારને ખબર પડે તે પોલીસ-અમલદારે તે ખબર જે પોલીસ-અમલદારના તાબામાં પોતે હોય તે પોલીસ-અમલદારને, તથા તે ગુનહો થતો અટકાવવાનું અથવા તે સાંભળવાનું બીજા જે અમલદારનું કામ હોય તે અમલદારને આપવી. — સદરહુ ગુન્હા કરવાની ધારણા બાબત ખબર.

૧૫૧. કોઈપણ કાગ્નિઝેબલ ગુનહો કરવાની ધારણા જે પોલીસ અમલદારના જાણ્યામાં હોય તે પોલીસ-અમલદારને જો એમ જણાય કે તે ગુનહો થતો બીજીરીતે અટકાવી શકાશે નહીં તો કોઈ માજીસ્ટ્રેટના હુકમ શિવાય અને વગર વારંટે તેવી ધારણા કરનાર શખ્સને પકડવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે. — સદરહુ ગુન્હા અટકાવવા સારૂ પકડવા બાબત.

૧૫૨. કોઈ પોલીસ-અમલદારના દેખતાં કાંઈ સાર્વજનિક સ્થાવર અથવા જંગમ મિલકતને જે નુકસાન કરવાની કોશિસ કરવામાં આવે તે નુકસાન થતું અટકાવવા સારૂ, અથવા કાંઈ સાર્વજનિક ભુમિચિન્હ અથવા બોયું અથવા વાહાણ ચલાવવાના કામમાં વપરાતી હોય એવી બીજી કોઈ નિશાણી કહાડી નખાતી અથવા તેને નુકસાન થતું અટકાવવાસારૂ, પોતાનાજ અખત્યારથી વચ્ચે પડવાને તે પોલીસ-અમલદાર મુખત્યાર છે. — સારવજનિક મિલકતને નુકશાન થતું અટકાવવા બાબત.

કાટલાં તથા માપજોખાબાબત

૧૫૩. કોઈ પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને જ્યારે એમ માનવાનું કારણ હોય કે પોતાના થાણાની હદમાંહેની ફલાણી જગામાં કાંઈ ખોટાં કાટલાં અથવા માપ અથવા તોળવાનાં યંત્ર છે ત્યારે તે જગામાં વપરાતાં અથવા રાખેલાં કાટલાં અથવા માપ અથવા તોળવાનાં યંત્ર તપાસવાને અથવા તેનો શોધ કરવાને વગરવારંટ તે જગામાં પેસવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે.

જો તે અમલદારને તે જગામાં કાંઈ ખોટાં કાટલાં, માપ અથવા તોળવાનાં યંત્રો જડે, તો તે પકડવાને પોતે મુખત્યાર છે, અને હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટને તેણે તે પકડ્યાની તુરત ખબર આપવી.

भाग ५ मो.

પોલીસને ખબર આપવાબાબત તથા તપાસ કરવાના તેના અધિકારબાબત.

બાબ ૧૪ મો.

કાગ્નીઝેબલ મુકદમામાં ખબર કરવા બાબત.

૧૫૪. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને કાગ્નિઝેબલ ગુનહો કર્યા સંબંધી જે જે ખબર મ્હોડેથી આપવામાં આવે તે દરેક ખબર તેણે અથવા તેના હુકમ પ્રમાણે લખીલેવી અને ખબર આપનારને વાંચી સંભળાવવી; અને સદરહુ પ્રકારની ગમે તે ખબર લખીને આપી હોય કે ઉપર કહ્યા મુજબ લખી લીધી હોય તોપણ તે આપનાર શખસે તે ઉપર સહી કરવી; અને આ બાબત સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તેવા નમુનાની જે એક બુક તે અમલદારે રાખવી જોઇએ, તે બુકમાં તેનો સાર નોંધવો.

નાનકાગ્નીઝેબલ મુકદમામાં ખબર કરવા બાબત.

૧૫૫. જ્યારે કોઈ પોલીસ-થાણાની હદમાં કોઈ નાનકાગ્નિઝેબલ ગુનહો કરયાની ખબર જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તેને આપવામાં આવે, ત્યારે તે અમલદારે ઉપર કહ્યા મુજબ એક બુક રાખીને તેમાં સદરહુ ખબરનો સાર નોંધવો અને તે ખબર આપનારને માજીસ્ત્રેટની આગળ જવાનું ફરમાવવું.

નાનકાગ્નીઝેબલ મુકદમાની તપાસ.

કોઈ નાનકાગ્નિઝેબલ મુકદમાની તપાસ પેહેલા વર્ગના અથવા બીજા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને તે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ કરવા સારૂ તે મુકદમો કમિટ કરવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ત્રેટના અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટના હુકમવગર કોઈપણ પોલીસ અમલદારે કરવી નહી.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર જેટલો અધિકાર કાગ્નિઝેબલ મુકદ્દમામાં ચલાવી શકતો હોય તેટલોજ અધિકાર (વગર વારંટે પકડવાના અધિકાર શિવાય) સદરહુ હુકમ પોહોચેથી હરકોઇ પોલીસ-અમલદાર તે તપાસના સંબંધમાં ચલાવવાને મુખત્યાર છે.

૧૫૬. કોઈ પોલીસ-થાણાની હદમાંહેના સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપર જે કોરટને હકુમત હોય તે કોરટને ચોકસી અથવા ઇનસાફની જગા સબંધી ૧૫ મા બાબના ઠરાવો પ્રમાણે જે કાગ્નિઝેબલ મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર હોય તેવા હરકોઇ કાગ્નિઝેબલ મુકદ્દમાની તપાસ, કોઈ માજીસ્ત્રેટના હુકમવગર, કરવાનો અધિકાર સદરહુ પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને છે. કાગ્નીઝેબલ મુકદ્દમાનીતપાસ.

સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ મુકદ્દમામાં કોઈ પોલીસ-અમલદાર જે કાંઈ કામ ચલાવે તે વિશે, સદરહુ અમલદારને આ કલમ પ્રમાણે તે મુકદ્દમાની તપાસ કરવાનો અધિકાર નહતો એ સબબ ઉપરથી મુકદ્દમો ચાલતાના દરમિયાન કોઇપણ વખતે તકરાર ઉઠાવવી નહી.

૧૫૭. જે અમલદારના હવાલામાં કોઇ પોલીસ-થાણુ હોય તે અમલદારને ૧૫૬ મી કલમ પ્રમાણે જે ગુનહાંના તપાસ કરવાનો અધિકાર હોય તે ગુનેહા થયો છે એ મુજબ તે અમલદારને, ખબર મળ્યા ઉપરથી અથવા બીજીરીતે, શક આણવાનું કારણ હોય, તો જે માજીસ્ત્રેટને પોલીસના રિપોરટ ઉપરથી સદરહુ ગુનેહા સાંભળવાનો અધિકાર હોય તે માજીસ્ત્રેટને તે બાબતનો તાબડતોબ રિપોર્ટ મોકલવો, અને તે મુકદ્દમાની હકીકતની તથા બીનાની તપાસ કરવાસારૂ, તથા ગુનેહગારને શોધી કાહાડવા તથા પકડવા માટે જરૂર હોય તેવા ઉપાયો કરવા સારૂ પોતે જાતે તે ઠેકાણે જવું, અથવા પોતાના તાબામાંહેના અમલદારોમાંના એક અમલદારને મોકલવો. કાગ્નીઝેબલ ગુન્હો થયાનોશક આવે ત્યારે કેમ કરવું.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:— સ્થાનિકતપાસ કરવાની ક્યારે જરૂર નથી.

(અ) જ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઇપણ ગુનેહા થયાવિશે કાંઇપણ ખબર કોઈ શખ્સનું નામ લઇને તે શખ્સની વિરુદ્ધ આપવામાં આવે અને તે કામ ભારે ન હોય, ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને તે ઠેકાણે તપાસ કરવાસારૂ જાતે જવાની અથવા તાબામાંહેના કોઇ અમલદારને મોકલવાની જરૂર નથી.

(બ) જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલ- જે અમલદા-

રના હવાલામાં થાણું હોયતે અમલદારને તપાસ કરવાનો પુરતો સબબ જણાયનહીં તો શું કરવું.

'દારને જો એમ જણાય કે તપાસ કરવા માંડવાનો કાંઈ પુરતો સબબ નથી, તો તેણે તે મુકદમાની તપાસ કરવી નહી.

(અ) તથા (બ) રકમોમાં કહેલે દરએક પ્રસંગે, જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારે આ કલમના પહેલા પારેગ્રાફમાં ફરમાવ્યા પ્રમાણે પુરતીરીતે નહી ચાલવાનાં પોતાનાં કારણ સદરહુ રિપોર્ટમાં લખવાં.

૧૫૭મી કલમ પ્રમાણે રિપોરટ કેવીરીતે મોકલવા.

૧૫૮. સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તો ૧૫૭ મી કલમ પ્રમાણે માજીસ્ત્રેટને મોકલવાનો દરેક રીપોરટ સ્થાનિક સરકાર, સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ કરીને, પોલીસના જે ઉપરી અમલદારને આ બાબત નીમે તે અમલદારની મારફતે મોકલવો.

જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તેને સદરહુ ઉપરી અમલદાર પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી સમજુત આપવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે તે સમજુત સદરહુ રીપોરટ ઉપર લખીને તે માજીસ્ત્રેટને તે રિપોરટ વગર ઢીલે મોકલી દેવો.

તપાસ કરવાનો અથવા પ્રથમ ચોકસી કરવાનો અધિકાર.

૧૫૯. સદરહુ રીપોરટ પોહોચેથી પોતાને દુરસ્ત લાગે તો આ કાયદામાં ઠરાવેલીરીતે તે કામની તપાસ અથવા પ્રથમ ચોકસી કરવાસારુ અથવા બીજીરીતે તે કામની વ્યવસ્થા કરવા સારુ સદરહુ માજીસ્ત્રેટ તુરત ત્યાં જવાને અથવા પોતાના તાબા માંહેના કોઇ માજીસ્ત્રેટને મોકલવાને મુખત્યાર છે.

શાહેદોને હાજર થવાનું ફરમાવવાનો પોલીસઅમલદારનો અધિકાર છે.

૧૬૦. આ બાબ પ્રમાણે હરકોઇ પોલીસ-અમલદાર જે કામની તપાસ કરતો હોય તે કામની હકીકતથી પોતાના થાણાની અથવા કોઈ પાસેના થાણાની હદ માંહેનો ફલાણો શખસ વાકેફ છે એમ, મળેલી ખબર ઉપરથી અથવા બીજી રીતે, તેને જણાય, તો તે અમલદાર લેખી હુકમ કરીને તે શખસને પોતાની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવાને મુખત્યારછે; અને તે હુકમમાં ફરમાવ્યાપ્રમાણે તે શખસે હાજર થવું જોઇયે.

પોલીસે શાહેદોની જબાની લેવા બાબત.

૧૬૧. આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કરનાર હરકોઇ પોલીસ-અમલદાર, તે કામની બીના તથા હકીકતથી ફલાણો શખસ વાકેફ છે એમ ધારવામાં આવે તે શખસની મુખ જબાની લેવાને અને એ પ્રમાણે જે શખસની જબાની લેવામાં આવે તે શખસ જે કેહે તે લખીલેવાને મુખત્યારછે.

સદરહુ કામ સંબંધી જે સવાલોના જવાબ દેતાં પોતાની ઉપર કાંઇ ફોજદારી ગુન્હાનું તોહોમત આવી પડે અથવા કાંઈ દંડ અથવા ગુન્હે-

ગારી આપવી પડે તે સવાલો શિવાય બીજા જે સવાલો પોતાને સદરહુ અમલદાર પુછે તે સઘળા સવાલોના ખરાજવાબ સદરહુ શખ્સે દેવાજોઇયે.

૧૬૨. મરતી વખતે કહેલા મચકુર સિવાય બીજો જે મચકુર આ બાબપ્રમાણે તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે પોલીસ-અમલદારને કોઇપણ શખ્સે કહ્યો હોય તેવો કોઇપણ મચકુર લખી લેવામાં આવ્યો હોય તો તે મચકુર કેહેનાર શખ્સે તે ઉપર સહી કરવી નહી અથવા તે તોહોમતવાળાની વિરૂદ્ધ પુરાવાતરીકે વાપરવો નહી.

પોલીસને કહેલા મજકુર ઉપર સહી કરવી નહી અથવા તે પુરાવામાં દાખલ કરવા નહી.

આ કલમમાહેના કોઇપણ મચકુરથી સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૨૭મી કલમના ઠરાવોને બાધ થાય છે એમ સમજવું નહી.

૧૬૩. કોઈ પણ પોલસ-અમલદારે અથવા અધિકારવાળા શખ્સે સન ૧૮૭૨ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ચોવીસમી કલમમાં કહ્યું છે તેવી કાંઈ પણ લાલચ અથવા ધમકી દેખાડવી નહી. અથવા દેખડાવવી નહી. અથવ તેવું વચન આપવું નહી અથવા અપાવવું નહી.

કાંઇ લાલચ દેખાડવી નહી.

પણ આ બાબ પ્રમાણે કોઈ પણ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે કાંઈ મચકુર પોતાની રાજી ખુશીથી કહેવાની કોઈ પણ શખ્સની મરજી હોય તો કાંઈ પણ પોલીસ અમલદારે અથવા બીજા શખ્સે ચેતવણી આપીને અથવા બીજી રીતે તે શખ્સને તે મચકુર કહેતાં અટકાવવો નહી.

૧૬૪. જે માજીસ્ત્રેટ પોલીસ-અમલદાર ન હોય તે માજીસ્ત્રેટ, આ બાબ પ્રમાણે કોઈ તપાસ ચાલતી હોય ત્યારે, અથવા પછી પણ ચોકસી અથવા ઇનસાફ શરૂ થતાં પેહેલાં કોઈ પણ વખતે પોતાને કહેલો કાંઈ પણ મચકુર અથવા પોતાની આગળ કબુલ કરેલી કાંઈ પણ વાત દફતરમાં દાખલ કરવાને મુખ્તિયાર છે.

કહેલા મજકુર તથા કબુલ કરેલી વાત દફતરમાં દાખલ કરવાનો અધિકાર.

પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરવા સારૂ આ કાયદામાં આગળ કહેલી રીતોમાંની જે રીત તે કામની હકીકત જોતાં પોતાની નજરમાં ઘણીજ યોગ્ય આવે તે રીતે સદરહુ મચકુરો દફતરમાં દાખલ કરવા. ૩૬૪મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે સદરહુ કબુલ કરેલી વાતો દફતરમાં દાખલ કરવી તથા તે ઉપર સહી કરવી, પછી જે માજીસ્ત્રેટ તે કામની ચોકશી અથવા ઇનસાફ કરવાનો હોય તે માજીસ્ત્રેટની ઉપર તે કબુલ કરેલી વાતો રવાના કરવી.

સદરહુ પ્રકારની કોઈ પણ કબુલત રાજીખુશીથી કરવામાં આવીછે એમ, તે કબુલત કરનાર શખ્સને સવાલ પુછ્યા ઉપરથી, માનવાનું કારણ ન હોય તો કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટે તે કબુલત દફતરમાં દાખલ કરવીનહીં; અને તે કબુલતના નીચે માજીસ્ત્રેટે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ટીપલખવી:—

" મને લાગે છે કે આ કબુલત રાજીખુશીથી કરી છે. આ મારી

સમક્ષ તથા મારા સાંભળતાં લીધીછે, અને આ કબુલત કરનાર શખ્સને તે વાંચી સંભળાવી છે, અને તે ખરી છે એવો તેણે અંગીકાર કર્યો છે. અને તેણે કહેલા મચકુરનો પુરેપુરો તથા ખરો હેવાલ તેમાં છે.

(સહી) અ. બ.

મા. માજીસ્ત્રેટ."

પોલીસ-અમલદારે ઝાડો લેવા બાબત.

૧૬૫. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તેને અથવા કોઈ પોલીસ અમલદાર તપાસ કરતો હોય તેને જે ગુનાહ બાબત તપાસ કરવાનો અખતિયાર હોય તે ગુનાહાની તપાસ કરવા સારૂ ફલાણો દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ હાજર થવાની જરૂર છે એમ તે અમલદારની નજરમાં આવે, અને જે શખ્સને ૯૪મી કલમ પ્રમાણે સમન અથવા હુકમ મોકલ્યો હોય અથવા મોકલી શકાય તે શખ્સ તે સમનમાં અથવા હુકમમાં ફરમાવ્યા મુજબ સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ હાજર કરશે નહીં અથવા નહી કરે એમ માનવાનું કારણ હોય, અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ ફલાણા શખ્સના કબજામાં છે એવું જાણવામાં ન હોય, ત્યારે ત્યારે જે થાણું પોતાના હવાલામાં હોય અથવા જે થાણામાં તેને નિમ્યો હોય તે થાણાની હદ માંહેની કોઈ પણ જગામાં તેને માટે ઝાડો લેવાને અથવા ઝાડો લેવરાવવાને તે અમલદાર મુખતિયાર છે.

સદરહુ અમલદારે, બની શકે તો, ઝાડો લેવો તે જાતે લેવો.

જો તે ઝાડો તેનાથી જાતે લેવાનું ન બની શકે, અને તે ઝાડો લેવાને બીજો કોઈ પણ લાયક શખ્સ તે વખતે હાજર ન હોય, તો પોતાના હાથ તળેના કોઈ પણ અમલદારને તે ઝાડો લેવાનું ફરમાવવાને તે અમલદાર મુખત્યાર છે અને તેણે તે હાથ તળેના અમલદારને એક હુકમ લખીને આપવો, અને કયા દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુને માટે ઝાડો લેવો છે તે, તથા કઇ જગાનો ઝાડો લેવોછે તે, તે હુકમમાં લખવું; અને ત્યાર પછી તે જગામાં તેને માટે ઝાડો લેવાને તે હાથતળેનો અમલદાર મુખત્યાર છે,

ઝાડો લેવાના વારંટો બાબત આ કાયદાના ઠરાવો, આ કલમ પ્રમાણે લીધેલા ઝાડાને, બની શકે તેટલે સુધી, લાગુ પડશે.

પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે બીજા તેવા અમલદારને ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવાનું

૧૬૬. પોલીસનું એક થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદાર જે કામમાં પોતાના થાણાની હદમાં કાંઈ ઝાડો લેવરાવવાને મુખતિયાર હોય તે કામમાં તેવો ઝાડો કોઈ પણ જગામાં લેવરાવવાનું, પોલીસનું કોઈ બીજું થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને ફરમાવવાને મુખતિયાર છે, પછી તે બીજું થાણું તેજ જીલ્હામાં હોય કે જુદા જીલ્હામાં હોય તોપણ.

ક્યારે ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારના અમલદારને સદરહુ પ્રમાણે ફરમાવ્યુ હોય ત્યારે તેણે ૧૬૫મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે ચાલવું, અને કાંઈ વસ્તુ જડે તો જે અમલદારના ફરમાવ્યાથી ઝાડો લીધો હોય તે અમલદારના ઉપર તેણે તે વસ્તુ મોકલી દેવી.

જ્યારે ચોવીસ કલાકમાં તપાસ પુરી થઈશકે નહી ત્યારે કેમ કરવું.

૧૬૭. જ્યારે જ્યારે આ બાબ પ્રમાણે કોઈ પણ તપાસ ૬૧ મી કલમથી મુકરરર કરેલી ચોવીસ કલાકની મુદતમાં પુરી થઈ શકશે નહીં એમ જણાય, અને તોહોમત પાકા આધારવાળું છે એમ માનવાના સબબ હોય, ત્યારે ત્યારે પોલીસ-થાણું જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલા રોજનામામાં તે મુકદમા સંબંધી કરેલી નોંધની એક નકલ પાસેમાં પાસેના માજીસ્ત્રેટને, તાબડતોબ મોકલવી અને તેજ વખતે તે તોહોમતવાળાને સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ મોકલી દેવો.

જે માજીસ્ત્રેટની આગળ આ કલમ પ્રમાણે તોહોમતવાળા શખસને મોકલ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ તે કામનો ઇનસાફ કરવાની પોતાને હકુમત હોય કે નહી તોપણ તે તોહોમતવાળાને બધી મળીને પંદર દિવસની મુદત સુધી પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા પેહેરામાં અટકાવી રાખવાનો વખતે વખતે અધિકાર આપવાને મુખતિયાર છે. જો તે કામનો ઇનસાફ કરવાની અથવા ઇનસાફ કરવા સારુ તે કામ કમિટ કરવાની પોતાને હકુમત ન હોય, અને પોતાના વિચારમાં એવું આવે કે તોહોમતવાળાને વધારેવાર અટકાવી રાખવાની જરૂર નથી, તો તે માજીસ્ત્રેટ તેને સદરહુ હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવાનો હુકમ કરવાને મુખતિયાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે પોલીસના પેહેરામાં અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપનારા માજીસ્ત્રેટે તેમ કરવાનાં પોતાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં.

જો તે હુકમ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ શિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટે કર્યો હોય, તો તેણે પોતાના હુકમની નકલ તથા તે હુકમ કરવાનાં કારણો પોતે જે માજીસ્ત્રેટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે માજીસ્ત્રેટને લખી મોકલવાં.

તાબા માહેના પોલીસ-અમલદારે તપાસનો રિપોરટ કરવો.

૧૬૮. જ્યારે તાબા માહેના કોઈ પોલીસ-અમલદારે આ બાબ મુજબ કાંઈ તપાસ કરી હોય, ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને તેણે તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોરટ કરવો.

જ્યારે પુરાવો બરોબર ન હોય

૧૬૯. તોહોમતવાળાને કોઈ માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવાનું વાજબી થાય એટલો પુરતો પુરાવો અથવા એવો વાજબી આધારવાળો શક નથી

ત્યારે તોહોમતવાળાને છુટો કરવો.

એમ જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ–થાણું હોય તે અમલદારને, આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કર્યા ઉપરથી, જણાય તો જે માજીસ્ત્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુનોહ સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સારૂ તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાનું ફરમાવવામાં જો અને જ્યારે આવે તો અને ત્યારે હાજર થવા બાબત, સદરહુ અમલદાર ફરમાવે તે મુજબ, જામીન સાથે અથવા જામીનવગર, તે શખસ એક ખત લખી આપે એટલે, જો તે પેહેરામાં હોય તો, તેને તે અમલદારે છુટો કરવો.

જ્યારે પુરાવો પુરતો હોય ત્યારે કામ માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવું.

૧૭૦. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે પુરતો પુરાવો અથવા વાજબી આધારવાળો શક છે એમ જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ–થાણું હોય તે અમલદારને, આ બાબ પ્રમાણે તપાસ કરવા ઉપરથી, જણાય, તો જે માજીસ્ત્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુનોહ સાંભળવાનો અધિકાર તથા તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કરવાનો અથવા ઇનસાફ થવા સારૂ તેને કમિટ કરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટની પાસે સદરહુ અમલદારે તોહોમતવાળાને પેહેરામાં આપીને મોકલી દેવો, અથવા જો તે ગુનોહ જામીન લઈ શકાય એવો હોય અને તોહોમતવાળો તારણ આપી શકતો હોય તો, કોઈ મુકરર દિવસે સદરહુ માજીસ્ત્રેટનીઆગળ હાજર થવા સારૂ તથા જ્યાં સુધી બીજી રીતે ફરમાવવામાં આવે નહીં ત્યાં સુધી સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ રોજ રોજ હાજર રેહેવા સારૂ તેની પાસેથી તે અમલદારે તારણ લેવું.

જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ થાણું હોય તે અમલદારે જ્યારે આ કલમપ્રમાણે કોઈ તોહોમતવાળા શખસને માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલે અથવા સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાસારૂ તેની પાસેથી તારણ લે, ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટની આગળ જે હથિયાર અથવા બીજી વસ્તુ હાજર કરવાની જરૂર હોય તે પણ તેણે મોકલવાં, અને કોઈ ફરિયાદી હોય તો તેને તથા ફલાણા શખસો તે કામની હકીકતથી વાકેફ છે એમ તે અમલદારને જણાય તેમાંના જેટલાની પોતાને જરૂર લાગે તેટલા શખસોને તોહોમતવાળાનીઉપર મુકેલા તોહોમતનાં કામમાં માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાસારૂ, તથા, પ્રસંગપ્રમાણે, ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસારૂ અથવા પુરાવો આપવાસારૂ એક ખત લખી આપવાનું ફરમાવવું.

જો તે ખતમાં જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની કોરટ કહી હોય તો જે કોરટની પાસે સદરહુ માજીસ્ત્રેટ તે કામ ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસારૂ મોકલે તે કોરટનો તેમાં સમાવેસ થાય છે એવું સમજવું, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આપ્રમાણે કામ મોકલવાની વાજબી

નોટીસ સદરહુ ફરિયાદીને અથવા શખ્સોને આપવી જોઇયે.

આ કલમપ્રમાણે મુકરરર કરવાનો દાહાડો તોહોમતવાળા શખ્સપાસેથી હાજર થવાનું તારણ લીધું હોય તો તેને જે દાહાડે હાજર થવાનું હોય તે દાહાડો, અથવા તે શખ્સને પેહેરામાં આપીને મોકલવો હોય તો, જે દાહાડે તે માજીસ્ત્રેટની કોરટ આગળ આવી પોહોંચવાની તેની વકી હોય તે દાહાડો હોવો જોઇયે.

જે અમલદારની સમક્ષ તે ખત લખી આપ્યું હોય તે અમલદારે તેની એક નકલ જેશખ્સોએતે ખત લખી આપ્યું હોય તેમાંના એક જણને આપવી, અને પછી તે અસલ ખતને પોતાના રિપોર્ટસાથે માજીસ્ત્રેટઉપરમોકલવું.

ફરિયાદીઓને તથા શાહેદોને પોલીસ-અમલદારની સાથે જવાનું ફરમાવવું નહીં.

૧૭૧. કોઇપણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ માજીસ્ત્રેટની કોરટમાં જતો હોય ત્યારે રસ્તે તેને કોઈ પોલીસ-અમલદારનાસાથે જવાનું ફરમાવવું નહીં,

ફરિયાદીઓને તથા શાહેદોને પ્રતિબંધકરવોનહીં.

અથવા કોઇપણ ફરિયાદીને અથવા શાહેદને નકામો પ્રતિબંધ અથવા અડચણ કરવી નહીં અને હાજર થવાબાબત તેનાં પોતાનાં જાત મુચલકાશિવાય કાંઈ બીજું તારણ આપવાનું તેને ફરમાવવું નહીં.

હુકમ નહીં માનનારા ફરિયાદીને અથવા શાહેદને પેહેરામાં આપીને મોકલવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, ૧૭૦ મી કલમમાં ફરમાવ્યામુજબ અગર કોઇપણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ હાજર થવાની ના કેહે અથવા ખત લખી આપવાની ના કેહે તો, જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર તે ફરિયાદીને અથવા શાહેદને પેહેરામાં આપીને માજીસ્ત્રેટનીપાસે મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે ફરિયાદી અથવા શાહેદ સદરહુ ખત લખી આપે ત્યાંસુધી, અથવા તે કામની સુનાવણી પુરી થાય ત્યાંસુધી, તેને પેહેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

તપાસમાં ચલાવેલાં કામનું રોજનામું.

૧૭૨. આ બાબમુજબ તપાસ કરનારા દરેક પોલીસ-અમલદારે તે તપાસમાં ચલાવેલું પોતાનું કામ રોજ રોજ એક રોજનામામાં લખવું, તે મધ્યે પોતાનીપાસે ખબર ક્યારે આવી તે વખત, પોતે તપાસ ક્યારે કરવા માંડી તથા ક્યારે બંધ કરી તે વખત, જે જે જગાએ પોતે જઈ આવ્યો હોય તેઓનાં નામ, તથા પોતે કરેલી તપાસથી જે જે હકીકત માલમ પડી હોય તેની વિગત, એટલીવાત લખવી.

પોતાની આગળ જે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય તે મુકદ્દમાબાબત પોલીસનાં રોજનામાં હોય તે રોજનામાં મંગાવવાનો, અને તે રોજનામાં તે મુકદ્દમામાં પુરાવાદાખલ નહીં પણ તે ચોકસીમાં અથવા ઇનસાફમાં પોતાને મદદ મળે એટલાસારુ વાપરવાનો હરકોઈ

ફોજદારી કોરટને અખત્યાર છે. તોહોમતવાળાને અથવા તેના મુખત્યારોને તે રોજનામાં મંગાવવાનો હક નથી, અથવા કોરટે તે જોવા લીધાં એટલાજ સબબથી તે જોવાનો તોહોમતવાળાને અથવા તેના મુખત્યારોને હક નથી; પણ જો પોલીસ અમલદારે તે રોજનામાં લખ્યાં હોય તેણે પોતાની યાદદાસ્ત તાજી કરવાસારૂ તે કામમાં લીધાં હોય, અથવા તે પોલીસ-અમલદારને ખોટો પાડવાસારૂ કોરટે તે કામમાં લીધાં હોય, તો સન ૧૮૭૨ ના હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આક્ટની ૧૬૧મી અથવા ૧૪૫ મી, જેમ હોય તેમ, કલમના ઠરાવો લાગુ પડશે.

પોલીસ-અમલદારનો રિપોરટ.

૧૬૩. આ ભાગપ્રમાણે દરેક તપાસ નકામી ઢીલ ન કરતાં પુરી કરવી જોઇયે, અને તે પુરી થઈ રહે કે તુરત, જે અમલદારના હવાલામાં તે પોલીસ-થાણું હોય તેણે સ્થાનિક સરકારે ફરમાવેલા નમૂનામુજબ એક રિપોર્ટ જે માજીસ્ત્રેટને પોલીસ રિપોર્ટ ઉપરથી તે ગુન્હો સાંભળવાનો અખિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવો, તેમાં પક્ષકારોનાં નામ, ખબરનો પ્રકાર, તથા જે શખ્સો તે મુકદ્દમાની હકીકતથી વાકેફ જણાતા હોય તેઓનાં નામ, એ વિગત લખવી, અને તોહોમતવાળા શખ્સને પેહેરામાં આપીને મોકલ્યો છે કે તેને તેનાં ખતઉપરથી છુટો કર્યો છે, અને, અગર તેને એપ્રમાણે છુટો કર્યો હોય તો, જામીનસાથે કે જામીનવગર તેમ કર્યું છે, તેપણ લખવું.

જ્યારે ૧૫૮ મી કલમપ્રમાણે કોઈ ઉંચા દરજ્જાના પોલીસ-અમલદારને નીમ્યો હોય ત્યારે તે રિપોર્ટ તેની મારફતે મોકલવો, અને માજીસ્ત્રેટનો હુકમ થતાંસુધી જે અમલદારને હવાલે તે પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને વધારે તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

આ કલમપ્રમાણે મોકલેલા રિપોર્ટઉપરથી જ્યારે એમ જણાય કે તોહોમતવાળાને પોતાના ખતઉપરથી છુટો કર્યોછે ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટે તેખત રદ્દ કરવાનો અથવા બીજી રીતનો જે હુકમ તેને વાજબી લાગે તે હુકમ કરવો.

આત્મ ઘાત વિગેરેના ચોકસી કરીને પોલીસે રીપોરટ કરવો.

૧૬૪. જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ થાણું હોય તે અમલદારને એવી ખબર મળે કે,—

(અ) કોઈ શખ્સે આત્મઘાત કર્યો છે, અથવા

(બ) કોઈ શખ્સને કોઈ બીજા શખ્સે અથવા કોઈ જાનવરે મારી નાખ્યો છે અથવા કોઈ શખ્સ સંચાથી અથવા અકસ્માતથી મરણ પામ્યો છે; અથવા

(ક) કોઈ શખ્સ અવીરીતે મરણ પામ્યો છે કે તે ઉપરથી કોઈ બીજા શખ્સે ગુન્હો કર્યાનો વાજબી શક ઉત્પન્ન થાય છે,

એટલે તુરત તે અમલદારે પાસેમાં પાસેના જે માજીસ્ત્રેટને *ઇન-ક્વેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટને તે બાબત ખબરે આપવી, અને સ્થાનિક સરકારે કરેલી કાંઇપણ કાનુનથી અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટના અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટના કોઇપણ સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમથી બીજીરીતે ફરમાવ્યું ન હોય તો જે જગાએ સદરહુ મરેલા શખ્સનું મુડદું હોય તે જગાએ જવું, અને ત્યાં પડોસમાંના બે અથવા વધારે આબરૂદાર રેહેવાશીઓની સમક્ષ તપાસ કરીને મોતનાં દેખાઇતાં કારણનો રિપોર્ટ તૈયાર કરવો, અને તેમાં તે મુડદાઉપર જે જખમ, ભાંગેલા અવયવ, ચગદાયાની તથા નુંકસાનની બીજી નિશાણીઓ માલમ પડે તેનું વર્ણન કરવું તથા શીરીતે અથવા કેવાં (જો હોય તો) શસ્ત્રવડે અથવા હથિયારવડે સદરહુ નિસાણીઓ કરેલી જણાય છે તે લખવું.

તે રિપોર્ટપર તે પોલીસ-અમલદારે તથા બીજા શખ્સોએ અથવા તેઓમાંના જેટલાનો વિચાર તેમાં લખ્યાપ્રમાણે હોય તેટલાઓએ સહી કરવી, અને પછી તુરત તે રિપોર્ટ જિલ્હા માજીસ્ત્રેટનીપાસે અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલી દેવો.

જ્યારે મોતના કારણસંબંધી કાંઇ પણ શક હોય, અથવા જ્યારે બીજા કોઇપણ કારણસારૂ પોલીસ-અમલદાર યોગ્ય ધારતો હોય ત્યારે આ બાબત સ્થાનિક સરકાર જે જે કાનુનો ફરમાવે તે તે કાનુનોને અનુસરીને તે પોલીસ-અમલદારે તે મુડદું પાસેમાં પાસેના સિવિલ સર્જન પાસે તપાસાવા સારૂ અથવા આ બાબત સ્થાનિક સરકારે બીજા જે વૈદ્યકીય અમલદારને નિમ્યા હોય તે અમલદારપાસે તપાસાવાસારૂ મોકલી દેવું. પણ હવા તરફ જોતાં તથા કેટલે દુર તે મુડદું મોકલવું છે તેનો વિચાર કર્તાં એમ જણાય કે સદરહુ તપાસ નિરૂપયોગી થઇ પડે એવી રીતે તે મુડદું રસ્તે જતાં જતાં સડી જવાનો ભય નથી તો એપ્રમાણે મોકલવું.

મદ્રાસ ઇલાકામાં તથા મુંબઇ ઇલાકામાં આ કલમપ્રમાણે તપાસ કરવાનો અધિકાર ગામના મુખીને છે, અને પછી તે મુખીએ પાસેમાં પાસેના જે માજીસ્ત્રેટને ઇનક્વેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર મળ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટને તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોર્ટ કરવો.

હેઠળ લખેલા માજીસ્ત્રેટોને ઇનક્વેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર આપ્યો છે; એટલે, હરકોઇ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ, તથા જે માજીસ્ત્રેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટે વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ.

---

* કાંઇપણ ચોકશી અથવા તપાસ; વિશેષેકરીને અકસ્માતથી અથવા બીજીરીતે આકસ્મિક મરણ નિપજ્યું હોય ત્યારે. S. P. P.

માણસોને બોલાવવાનો અખ્ત્યાર.

૧૭૫. સદરહુ તપાસ કરવા સારૂ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે એ અથવ વતાં માણસોને, અને તે કામની હકીકતથી બીજું જે માણસ વાકેફ જ ણાતું હોય તે માણસને, હુકમ લખીને, બોલાવવાનો અખ્તિયાર જે અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને છે. એ પ્રમાણે બોલાવેલો દરએક માણસ હાજર થવાને અને જે સવાલોના જ વાબ દેતાં કાંઈ ફોજદારી ગુનાહનું તોહોમત પોતાની ઉપર આવી પડે અથવા કાંઈ દંડ અથવા ગુનેહગારી આપવી પડે એવા સવાલો શિવાય બીજા સઘળા સવાલોના ખરા જવાબ દેવાને બંધાએલો છે એમ સમજવું.

એવો કોઈ કાગ્નાઝિબલ ગુનોહ હકીકત ઉપરથી દેખાતો ન હોય કે જેને ૧૭૦ મી કલમ લાગુ પડતી હોય, તો તે માણસોને માજીસ્ટ્રેટની કોરટમાં હાજર થવાનું તે પોલીસ-અમલદારે ફરમાવવું નહીં.

મોતનાં કારણની ચોકસી માજીસ્ટ્રેટે કરવી.

૧૭૬. જ્યારે કોઈ સખ્સ પોલીસના હવાલામાં હોય તેવામાં તે મરણ પામે ત્યારે પાસેમાં પાસેના જે માજીસ્ટ્રેટને ઇનક્વેસ્ટ ભરવાનો અધિકાર મળ્યો હોય તેણે, તે પોલીસ અમલદારે કરેલી તપાસને બદલે અથવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની ચોકશી કરવી, અને ૧૭૮ મી કલમની (અ), (બ) અને (ક) રકમોમાં કહેલી બીજી કોઈ પણ બાબતમાં, જે માજીસ્ટ્રેટને એ પ્રમાણે અધિકાર મળ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ તે પોલીસ-અમલદારે કરેલી તપાસને બદલે અથવા તે ઉપરાંત મોતનાં કારણની ચોકશી કરવાને મુખ્તિયાર છે; અને તે એ પ્રમાણે ચોકસી કરે તો, કોઈ ગુનાહની ચોકસી કરવા બાબત તેને જેટલો અધિકાર હોય તેટલો સઘળો અધિકાર તેને સદરહુ પ્રકારની ચોકશી કરવા બાબત છે એવું સમજવું, સદરહુ પ્રકારની કોઈ ચોકસી કરનારા માજીસ્ટ્રેટે તે ચોકસીના સંબંધમાં પોતે લીધેલો પુરાવો, કામની હકીકત પ્રમાણે, આ કાયદામાં આગળ કહેલી રીતો માંહેના ગમે તે રીતે દફતરમાં દાખલ કરવો.

દાટેલું મુડદુ ખોદી કાઢવાનો અધિકાર.

જે શખ્સનું મુડદું દાટી દીધું હોય તે સખ્સનાં મોતનું કારણ શોધી કાહાડવા માટે તેનાં મુડદાની તપાસ કરવાનું જ્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટ યોગ્ય ધારે ત્યારે, તે મુડદું ખોદી કહડાવવાને તથા તેની તપાસ કરાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખ્તિયાર છે.

ભાગ ૬ ઠો.

ચાલેલા મુકદમામાં કામ ચલાવવા બાબત.

બાબ ૧૫ મો.

ચોકસી તથા ઈનસાફ કરવામાં ફોજદારી કોરટોની હકુમત બાબત.

અ.—ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાની જગા.

૧૭૭. દરેક ગુનાહની ચોકસી તથા ઈનસાફ જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે ગુનોહ કર્યો હોય તે કોરટે ઘણું કરીને કરવો. ચોકસી તથા ઈનસાફ કરવાની મામુલ જગા.

૧૭૮. ૧૭૭ મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, ફલાણા જીલ્હામાં ઈનસાફ કરવા સારૂ કમિટ કરેલા ફલાણા ફલાણા મુકદમાનો અથવા ફલાણા વર્ગના મુકદમાનો ઈનસાફ ફલાણી સેશન તુકડીમાં કરવાનો અધિકાર છે એવો હુકમ કરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે. મુકદમાનો ઈનસાફ જુદી સેશન તુકડીઓમાં કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે વિક્ટોરિયાના કારકિર્દિના ચોવીસમાં તથા પચાસમાં વર્ષના સ્ટાટચુટના ૧૦૪થા બાબની ૧૫ મી કલમ પ્રમાણે, અથવા આ કાયદાની ૫૨૬ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ હુકમ અગાઉથી કાહાડ્યો હોય તેની વિરૂદ્ધ સદરહુ હુકમ હોવો નહીં જોઈએ.

૧૭૯. કાંઈ વસ્તુ કર્યાના સબબથી, અને તેનું કાંઈ પરિણામ થયું હોય તે સબબથી, કાંઈ ગુનોહ કર્યાનું તોહોમત કોઈ શખસ ઉપર આવ્યું હોય, ત્યારે જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વસ્તુ કરી હોય અથવા તે પરિણામ થયું હોય તે કોરટને તે ગુનાહની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર છે. જે જીલ્હામાં કૃત્ય કરયું હોય, અથવા જે જીલ્હામાં પરીણામ થયું હોય તે જીલ્હામાં તોહોમતવાળાનો ઈનસાફ થઈ શકશે.

દૃષ્ટાંતો.

(અ). અ. નામનો શખસ ક્ષ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં જખમી થયો અને તે ઝ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં મરણ પામ્યો. અ. ના શિક્ષણીય મનુષ્ય વધના ગુનાહની ચોકસી અથવા ઈનસાફ ક્ષ. ને અથવા ઝ. ને કરવાનો અખતિયાર છે.

(બ) અ. નામનો શખસ ક્ષ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં જખમી થયો, અને દસ દાહાડા સુધી ય. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં અને બીજા દસ દાહાડા સુધી ઝ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં રહ્યો, અને ય. કોરટની કે ઝ. કોરટની હ-

કુમતની સ્થાનિક હદમાં તેનાથી પોતાનો મામૂલ ધંધો કરાયો નહીં. અ. ને મહાવ્યથા કરવાના ગુનાહની ચોકસી અથવા ઈનસાફ ક્ષ. ને અથવા ય. ને અથવા ઝ.ને કરવાનો અખત્યારછે.

(ક) અ. નામના શખ્સને નુકસાન કરવાનો ભય ક્ષ. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ઉતપન્ન કર્યો, અને જે માણસે એને ભય ઉતપન્ન કર્યો તેને તે કારણથી માલ સ્વાધિન કરવાને ય. કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં અ. લલચાયો. અ. ની ઉપર જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કર્યો તેની ચોકશી તથા ઈનસાફ ક્ષ ને અથવા ય. ને કરવાનો અખતિયાર છે.

જ્યારે બીજા ગુન્હા સાથેસંબંધ હોવાના સબબથી કાંઈ કૃત્ય ગુન્હો થાય ત્યારે ઈનસાફ કરવાની જગા.

૧૮૦. જે કૃત્ય ગુન્હો હોય અથવા જે કૃત્યનો કરનાર ગુન્હો કરી શકતો હોય તો તે ગુન્હો થાય તેવાં કાંઈ કૃત્યની સાથે સંબંધ હોવાના સબબથી બીજું કાંઈ કૃત્ય પણ ગુનોહ હોય ત્યારે આ છેલ્લા કહેલા ગુન્હાના તોહોમતની ચોકશી અથવા ઈનસાફ જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં એ બેમાંનું ગમે તે કૃત્ય કરેલું હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકારછે.

દષ્ટાંતો.

(અ) મદદગારીનાં તોહોમતની ચોકસી અથવા ઈનસાફ, જે કોર્ટની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં મદદગારી કરી તે કોર્ટને, અથવા મદદગારી કરેલો ગુન્હો જે કોરટની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં કર્યો તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) ચોરીનો માલ લેવાનાં અથવા રાખવાનાં તોહોમતની ચોકસી અથવા ઈનસાફ, જે કોરટની હકુમતના સ્થાનિક હદમાં માલ ચોર્યો હોય તે કોરટનો અથવા તે માલમાંનો કાંઈ પણ માલ જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં કોઈ પણ વખતે બદદયાનતથી લીધો અથવારાખ્યો હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) કોઈ શખ્સનું હરણ થયુ છે એવું જાણીને તે શખ્સને ગેરવાજબી રીતે સંતાડવાનાં તોહોમતની ચોકસી અથવા ઈનસાફ, જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ગેરવાજબી રીતે સંતાડવાનું કામ બન્યું હોય તે કોરટને, અથવા જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે શખ્સનું હરણ થયું હોય તે કોરટને કરવાનો અધીકારછે.

ઠગ હોવાબાબત અથવા ડાકાઈટોની ટોળીમાં હોવા બાબત અથવા પેહેરામાંથી નાહાસી જવાબાબત વિગેરે.

૧૮૧. ઠગ હોવાના, ઠગ થઈને ખુન કરવાના, ડાકાઈટી કરવાના, ખુન કરીને ડાકાઈટી કરવાના, ડાકાઈટોની ટોળીમાં હોવાના, અથવા પેહેરામાંથી નાહાસી જવાના, ગુનાહની ચોકસી અથવા ઈનસાફ જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તોહોમતવાળો શખ્સ હાય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે.

સાપરાધ ખોટો ઉપયોગ કરવાના અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાના ગુનાહની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જે મિલકત બાબત તે ગુનાહ કરેલો હોય તે મિકતનો કોઈ પણ ભાગ જે કોરટની હકુમની સ્થાનિક હદમાં તોહોમતવાળા શખ્સે લીધો હોય તે કોરટને, અથવા જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે ગુનાહ કરેલો હોય તે કોરટને,કરવાનો અધિકાર છે. — સાપરાધ ખોટો ઉપયોગતથા સાપરાધ વિશ્વાસ ઘાત.

કાંઈપણ વસ્તુ ચોરવાના ગુનાહની ચોકશી અથવા ઇનસાફ, જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં તે વસ્તુ ચોરી હોય અથવા ચોરના કબજામાં હોય અથવા તે ચોરેલો છે એવું જાણ્યા છતાં અથવા એવું માનવાનું કારણ છતાં તે વસ્તુ લેનારા અથવા રાખનારા કોઈપણ શખ્સના કબજામાં હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે. — ચોરબાબત.

૧૮૨. ઘણાંએક સ્થાનિક ક્ષેત્રોમાંના કયાં સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં ગુનહો થયો તેનો નિશ્ચય નહીં હોય ત્યારે, અથવા — ગુન્હાનું સ્થળ નક્કી નથાય ત્યારે,

ગુનહાનો કાંઈક ભાગ એક સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં અને કાંઈક ભાગ બીજા સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં થયો હોય ત્યારે, અથવા — અથવા એકજ જીલ્હામાં ગુન્હો થયો ન હોય ત્યારે,

ગુનહો ચાલુ રેહે તેવો હોય, અને એક કરતાં વત્તા સ્થાનિક ક્ષેત્રોમાં તે કરવાનું ચાલુ રહેલું હોય ત્યારે, અથવા — અથવા ગુન્હો ચાલુ રેહે તેવો હોય ત્યારે,

જુદાં જુદાં સ્થાનિક ક્ષેત્રોમાં કરેલાં ઘણાંએક કૃત્યો મળીને એક ગુનહો થયો હોય ત્યારે, — અથવા ઘણાંએક કૃત્યો મળીને ગુન્હો થયો હોય ત્યારે,

સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તે સ્થાનિક ક્ષેત્ર ઉપર જે કોરટને હકુમત હોય તે કોરટને તે ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે. — ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની જગા.

૧૮૩. કાંઈ ગુનહો જ્યારે ગુનહેગાર મુસાફરી અથવા સફર કરતો હોય ત્યારે કર્યો હોય તે ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ, ગુનહેગાર અથવા જે શખ્સની વિરુદ્ધ અથવા જે વસ્તુના સંબંધમાં તે ગુનહો કર્યો હોય તે શખ્સ અથવા વસ્તુ, એ પ્રત્યેક તે મુસાફરી અથવા સફર કરતાં કરતાં જે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં થઇને અથવા હદમાં ગયાં હોય તે કોરટને કરવાનો અધિકાર છે. — મુસાફરીમાં કરેલો ગુન્હો.

૧૮૪. રેલવે, ટેલિગ્રાફ, ટપાલઆફીસ અથવા લડાઈના શસ્ત્ર અને લડાઈના સામાન સંબંધી હરકોઈ ચાલુ કાયદાના ઠરાવો વિરુદ્ધ સઘળા ગુનહાઓની ચોકસી તથા ઇનસાફ ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં કરવાનો અધિકાર છે, પછી તે ગુનહો સદરહુ શેહેરમાહે કરેલો છે એવુ — રેલવે,ટેલિગ્રાફ, ટપાલ આફીસ તથા લડાઈનાં શસ્ત્રસંબંધી

આક્રોની વિરૂદ્ધ ગુન્હા.

જણાવ્યું હોય કે, નહીં હોય તોપણ; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ગુનહેગાર તથા તેનીઉપર મુકદમો ચલાવવા માટે જરૂરના સઘળા શાહેદો સદરહુ શેહેરમાં માલમ પડવા જોઇએ.

કયા જીલ્હામાં ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવો તે, સંશયને પ્રસંગે, હૈ કોરટે ઠરાવવું.

૧૮૫. જ્યારે જ્યારે ફલાણા ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ આ બાબમાં પાછળ કહેલા ઠરાવો પ્રમાણે કઇ કોરટે કરવો તે બાબત કાંઇપણ સંશય પડે, ત્યારે ત્યારે જે હૈ કોરટની અપેલેટ ફોજદારી હકુમતના સ્થાનિક હદમાં ગુનહેગાર ખરેખર હોય તે હૈ કોરટ તે ગુન્હાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કઇ કોરટે કરવો તે ઠરાવવાને મુખત્યાર છે.

બ્રિટિશ બર્મામાં, જ્યારે ગુનહેગાર રાણીની વિલાયતી રૈયત હોય ત્યારે, રંગુનનો રિકાર્ડર, અને, બીજે સઘળે પ્રસંગે, જ્યુડિશિયલ કમિશનર આ કલમનાં કારણોસારૂ હૈ કોરટ છે એમ સમજવું.

સ્થાનિક હકુમતની બાહાર કરેલા ગુન્હા સારૂ સમન અથવા વારંટ કાહાડવાનો અધિકાર.

૧૮૬. જ્યારે કોઇ પ્રેસિડેનસી માજીસ્ત્રેટને, કોઇ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને, કોઇ પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને અથવા પેહેલા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષ કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટને એવું માનવાનું કારણ જણાય કે પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહેના કોઇપણ શખ્સે સદરહુ હદના બાહાર (પછી બ્રિટિશ ઇંડિયાની અંદર કે બાહાર) એવો કોઇ ગુનહો કર્યો છે કે જેનો ચોકસી અથવા ઇનસાફ ૧૭૭ થી ૧૮૪ સુધીની કલમો (એ બન્ને કલમો સુદ્ધાં) કલમોના ઠરાવો પ્રમાણે, અથવા બીજા હરકોઇ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે, સદરહુ હદની અંદર થઇ શકે એમ નથી, પણ જેનો ઇનસાફ કોઇ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે બ્રિટિશ ઇંડિયામાં થઇ શકે એમ છે, ત્યારે તે ગુનહો જાણે સદરહુ હદમાં થયો હોય એવી રીતે તેની ચોકસી કરવાને, તથા સદરહુ શખ્સને પોતાની આગળ હાજર થવાની આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે જરૂર પાડવાને, તથા સદરહુ ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની હકુમત જે માજીસ્ત્રેટને હોય તે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે શખ્સને મોકલવાને, અથવા, સદરહુ ગુનહો જામીન લઇ શકાય એવો હોય તો, સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાસારૂ તેની પાસેથી જામીનસાથે કે વગર જામીને ખત લેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

પકડ્યા પછી માજીસ્ત્રેટે કેમ કરવું.

જ્યારે સદરહુ હકુમતવાળા એક કરતાં વધારે માજીસ્ત્રેટો હોય અને સદરહુ શખ્સને કયા માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવો, અથવા કયા માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાસારૂ બાંધી લેવો, તે બાબત આ કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માજીસ્ત્રેટની ખાત્રી થાય નહીં, ત્યારે હુકમ મળવાસારૂ હૈ કોરટને તે કામનો રિપોર્ટ કરવો.

૧૮૭. ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ પ્રેસિડેનસી માજીસ્ત્રેટ અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ શિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટે કહાડેલા વારંટ ઉપરથી જો તે શખ્સને પકડવામાં આવ્યો હોય, તો સદરહુ માજીસ્ત્રેટે તે શખ્સને જે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટના તાબામાં પોતે હોય તે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને મોકલવો, પણ તેવા ગુનહાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાની જે માજીસ્ત્રેટને હકુમત હોય તે માજીસ્ત્રેટે જો તે શખ્સને પકડવા માટે પોતાનું વારંટ કહાડ્યું હોય, તો તે પકડેલા શખ્સને જે પોલીસ અમલદાર તે વારંટ બજાવતો હોય તે પોલીસ-અમલદારને હવાલે કરવો, અથવા જે માજીસ્ત્રેટે તે વારંટ કહાડ્યું હોય તેની પાસે મોકલવો.

તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટે વારંટ કાહાડ્યું હોય ત્યારે કેમ કરવું.

જો તે પકડેલા શખ્સે જે ગુનહો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા કરવાનો શક આવ્યો હોય તે ગુનહાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ તેજ જીલ્હામાં ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારા માજીસ્ત્રેટની કોરટ શિવાય બીજી કોઇ ફોજદારી કોરટને કરવાનો અધિકાર હોય, તો સદરહુ માજીસ્ત્રેટે તે શખ્સને સદરહુ કોરટની પાસે મોકલવો.

૧૮૮. જ્યારે રાણીની કોઈ વિલાયતી રૈયત હિંદુસ્તાનમાંહેના અને મલિકા માઆઝમાની સાથે મૈત્રી રાખનારા કોઈ રાજાના અથવા સંસ્થાનના મુલકોમાં કાંઈ ગુનહો કરે, અથવા

બ્રિટિશ ઈંડિયાની બહાર કરેલા ગુન્હા બાબત બ્રિટિશ રૈયતની જબાબદારી.

જ્યારે મલિકા માઆઝમાની હિંદુસ્તાનમાંહેની કોઈ દેશી રૈયત બ્રિટિશ ઈંડિયાની હદની બાહાર કોઈપણ જગાએ કાંઈ ગુનહો કરે,

ત્યારે બ્રિટિશ ઈંડિયામાંહેની જે જગાએ તે રૈયત જડી આવે તે જગાએ જાણે તે ગુનહો કર્યો છે એવી રીતે તે ગુનહા સંબંધી તેની તજવીજ કરવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુલકમાં સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ગુનહો કર્યાનું કહેવામાં આવ્યું હોય તે મુલકમાં કોઈ પોલિટિકલ એજંટ હોય તો તેનાં મત પ્રમાણે તે તોહોમતની ચોકશી બ્રિટિશ ઈંડિયામાં કરવી જોઇએ એવો દાખલો તે આપે નહીં તો સદરહુ ગુનહા સંબંધી કોઈપણ તોહોમતની ચોકસી બ્રિટિશ ઈંડિયામાં કરવી નહીં:

તોહોમત બાબત ચોકસી કરવાની યોગ્યતા સંબંધી પોલિટિકલ એજંટે દાખલો આપવો.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે આ કલમ પ્રમાણે કોઇપણ શખ્સની ઉપર કાંઈપણ કામ ચલાવ્યું હોય તેથી, જો તેજ ગુનહો બ્રિટિશ ઈંડિયામાં કર્યો હોત તો તે ગુનહા બાબત સદરહુ શખ્સની ઉપર પછીથી કામ ચલાવતાં જેમ અટકાવ થાત તેમજ સદરહુ ચલાવેલા કામથી બ્રિટિશ ઈંડિયાની હદની બાહાર કોઇપણ મુલકમાં તેજ ગુનહા સંબંધી સન ૧૮૭૯ ના પરરાજમાંહેની હકુમત બાબતના અને ગુનહેગારો સ્વાધીન કરવા

બાબતના આકટ પ્રમાણે આગળ બીજુ કામ ચલાવતાં અટકાવ થશે એમ સમજવું.

જબાનીની ત થા રજુ કરેલા કાગળોની નકલો પુરાવામાં લેવાનું ફરમાવવાનો અખત્યાર.

૧૮૯. જ્યારે જ્યારે ૧૮૮ મી કલમમાં કહેલા કોઇપણ ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ચાલતો હોય ત્યારે ત્યારે, સ્થાનિક સરકારને યોગ્ય લાગે તો જે મુલકમાં સદરહુ ગુનહો કર્યાનું કેહેવામાં આવ્યુ હોય તે મુલકમાંના અથવા તે મુલકના પોલિટિકલ એજંટ અથવા કોઈ જ્યુડિશીયલ (ન્યાયખાતાના) અમલદારની આગળ આપેલી જબાની અથવા રજુ કરેલા કાગળો જે બાબતો સાથે સંબંધ રાખતા હોય તે બાબતો સંબંધી પુરાવો લેવાસાર સદરહુ ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરનારી કોરટ જે પ્રસંગે કમિશન કાહાડી શકે તે પ્રસંગે સદરહુ જબાનીની અથવા રજુ કરેલા કાગળોની નકલો સદરહુ કોરટે પુરાવા દાખલ લેવી એવું સ્થાનિક સરકાર ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે.

"પોલિટિકલ એજંટ" આ શબ્દોની વ્યાખ્યા.

૧૯૦. ૧૮૮ મી તથા, ૧૮૯ મી કલમમાં "પોલિટિકલ એજંટ" આ શબ્દોનો અર્થ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે અને તે શબ્દોમાં હેઠળ લખેલા અમલદારોનો સમાસ થાય છે—

(અ) બ્રિટિશ ઇંડિયાની હદબાહારના કોઈ મુલકમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિટિશ સરકારની તરફથી મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર;

(બ) જે મુલક બ્રિટિશ ઇંડિયાનો ભાગ નહીં હોય તે મુલકમાં સન ૧૮૭૯ ના પરરાજ્યમાંહેની હકુમત બાબતના અને ગુનહેગારો સ્વાધિન કરવા બાબતના આકટ પ્રમાણે પોલિટિકલ એજંટના સઘળા અથવા હરકોઈ અધિકાર ચલાવવાને ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંસિલે અથવા મદ્રાસ અથવા મુંબાઈ ઇલાકાના ગવર્નર ઇનકૌંસિલે બ્રિટિશ ઇંડિયામાંહેનો કોઈ અમલદાર નિમ્યો હશે તે અમલદાર.

બ—કામ ચલાવવા માટે જે શરતો અવશ્ય છે તે.

માજીસ્રેટોએ ગુન્હા સાંભળવા બાબત.

૧૯૧. આ કાયદામાં આગળ ઠરાવ્યુ છે તે શિવાય હરકોઇ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટ, પેટા તુકડી માજીસ્ટ્રેટ અને બીજા જે માજીસ્ટ્રેટને આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હરકોઈ ગુનહો સાંભળવાને મુખ્તિયાર છે.—

(અ) જે હકીકતનો સદરહુ ગુન્હો બનેલો હોય તે હકીકતની ફરિયાદ આવ્યા ઉપરથી;

(બ) સદરહુ હકીકતવિશે કોઈ પોલીસ રિપોર્ટઉપરથી;

(ક) પોલીસ-અમલદારસિવાય બીજા કોઇપણ શખ્સપાસેથી ખબર મળ્યાઉપરથી, અથવા સદરહુ ગુન્હો થયો છે એવું પોતેજ જા-

. ष्याउपरथी अथवा एवो पोतानेज शक आव्या उपरथी;

जे माजीस्त्रेटने जे गुन्हाओनो इनसाफ करवानो अथवा इनसाफ थवासारु कमिट करवानो अधिकार होय ते माजीस्त्रेटने ते गुन्हा रकम (अ) प्रमाणे अथवा रकम (ब) प्रमाणे सांभळवानो अधिकार स्थानिक सरकार, अथवा स्थानिक सरकारना सामान्य अथवा विशेष हुकमने अनुसरीने जिल्हा माजीस्त्रेट आपवाने मुख्त्यार छे.

पहेला अथवा बीजा वर्गना जे माजीस्त्रेटने जे गुन्हाओनो इनसाफ करवाने अथवा इनसाफ थवासारु कमिट करवानो अधिकार होय ते माजीस्त्रेटने ते गुन्हा रकम (क) प्रमाणे सांभळवानो अधिकार स्थानिक सरकार आपवाने मुख्त्यार छे.

१९२. जे मुकदमो पोते हाथमां लीधो होय ते मुकदमानी चोकसी अथवा इनसाफ करवासारु पोताना ताबामांहेना हरकोई माजीस्त्रेटनी पासे ते मुकदमो मोकलवाने हरकोई जिल्हा माजीस्त्रेट अथवा पेटा तुकडी माजीस्त्रेट मुख्त्यार छे.

माजीस्त्रेटोए मुकदमा बीजानी पासे मोकलवा बाबत.

पहेला वर्गना जे माजीस्त्रेटे जे मुकदमो हाथमां लीधो होय ते माजीस्त्रेटने ते मुकदमो पोताना जिल्हामांनो बीजो विशेषेकरीने कहेलो जे कोई माजीस्त्रेट आ कायदाप्रमाणे ते तोहोमतवाळानो इनसाफ करवाने अथवा इनसाफ थवासारु कमिट करवाने लायक होय, ते माजीस्त्रेटनी पासे चोकसी अथवा इनसाफ करवासारु मोकलवानो अधिकार आपवाने हरकोई जिल्हा माजीस्त्रेट मुख्त्यार छे; अने ते मुजब सदरहु माजीस्त्रेटने ते मुकदमानी व्यवस्था करवानो अधिकार छे.

१९३. आ कायदाथी अथवा बीजा हरकोई चालु कायदाथी बीजीरीते स्पष्ट ठराव कर्यो होय ते शिवाय कोई योग्य अधिकारवाळा माजीस्त्रेटे तोहोमतवाळा शख्सने कमिट कर्यावगर कोइपण सेशन कोरटे असल हकुमतनी कोरट दाखल कोइपण गुन्हो सांभळवो नही.

सेशन कोरटोए गुन्हा सांभळवा बाबत.

आडिशनल सेशन जडजोए तथा जाइन्ट सेशन जडजोए फक्त जे मुकदमानो इनसाफ करवानुं स्थानिक सरकार सामान्य अथवा विशेष हुकम करीने तेने फरमावे, अथवा जे मुकदमा ते तुकडीनो सेशन जडज इनसाफ करवासारु तेने सोंपे, तेवाज मुकदमानो इनसाफ करवो.

आडीशनल सेशन जडजोए अने जाइन्ट सेशन जडजोए इनसाफ करवाना मुकदमा.

आसिस्टंट सेशन जडजोए फक्त जे मुकदमा तुकडीनो सेशन जडज इनसाफ करवासारु पोताने सामान्य अथवा विशेष हुकम करीने सोंपे तेवाज मुकदमानो इनसाफ करवो.

आसिस्टंट सेशन जडजोए(इनसाफ करवाना मुकदमा.)

१९४. हे कोरट हरकोई गुन्हो आ कायदामां आगळ ठरावेलीरीते

हे कोर्ट गुना

સાંભળવા બાબત. પોતાને ત્યાંહાં કમિટ કર્યા ઉપરથી સાંભળવાને મુખ્તિયાર છે.

વિક્ટોરિયા રાણીની કારકિર્દીના ચોવીસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના સ્ટાટયુટના ૧૦૪થા બાબપ્રમાણે આપેલા હરકોઈ લેટર્સપેટન્ટના ઠરાવોને આ કલમ માંહેના કોઈપણ મજકુરથી બાધ થાય છે એવું સમજવું નહી.

સરકારી નોકરોના કાયદેસર અમલ વખતના તિરસ્કાર બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

૧૯૫.—(અ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭૨થી ૧૮૮સુધીની કલમો (એ બંને કલમોસુદ્ધાં) પ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુન્હો, જે સરકારી નોકરનું લાગતું વળગતું હોય તેની અથવા તે જે સરકારી નોકરના તાબામાં હોય તેની પ્રથમ મંજુરિયત લીધાવગર અથવા તેની ફરિયાદવગર, કોઈપણ કોરટે સંભળવો નહીં;

સરકારી ઈનસાફની વિરુદ્ધ કેટલાએક ગુન્હાઓ બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

(બ) સદરહુ કાયદાની ૧૯૩મી, ૧૯૪મી, ૧૯૫મી, ૧૯૬મી, ૧૯૯મી, ૨૦૦મી, ૨૦૫મી, ૨૦૬ઠી, ૨૦૭મી, ૨૦૮મી, ૨૦૯મી, ૨૧૦મી, ૨૧૧મી, અથવા ૨૨૮મી કલમપ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુન્હો, જ્યારે તે હરકોઈ કોરટમાં ચાલેલાં હરકોઈ કામમાં અથવા કામનાં સંબંધમાં કર્યો હોય ત્યારે, તે કોરટની, અથવા બીજી જે કોરટના તાબામાં તે કોરટ હોય તેના, પ્રથમ મંજુરિયત લીધાવગર અથવા તેના ફરિયાદવગર કોઈપણ કોરટે સાંભળવો નહી.

પુરાવામાં આપેલા દસ્તાવેજો સંબંધી કેટલાએક ગુન્હા બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

(ક) સદરહુ કાયદાના ૪૬૩મી કલમમાં વર્ણવેલો અથવા ૪૭૧મી, ૪૭૫મી, અથવા ૪૭૬મી કલમપ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કોઈપણ ગુન્હો જ્યારે તે હરકોઈ કોરટમાં હરકોઈ કામના કોઈ પક્ષકારે તે કામમાં પુરાવામાં આપેલા કોઈ દસ્તાવેજના સંબંધમાં કર્યો હોય, ત્યારે તે કોરટની, અથવા બીજી જે કોરટના તાબામાં તે કોરટ હોય તે કોરટની પ્રથમ મંજુરિયત લીધાવગર અથવા તેની ફરિયાદવગર કોઈપણ કોરટે સાંભળવો નહી.

મંજુરિયતકેવા પ્રકારની જોઈયે.

આ કલમમાં સુચવેલી મંજુરીયત મોઘમરીતે આપવાનો અખત્યાર છે, અને તેમાં તોહોમતવાળા શખ્સનું નામ લખવાની જરૂર નથી; પણ, બની શકે તેટલેસુધી, જે કોરટમાં અથવા બીજી જગામાં, અને જે પ્રસંગે તે ગુન્હો કર્યો હોય તે કોરટ અથવા જગા, અને તે પ્રસંગ, એ વિશેષેકરીને તેમાં જણાવવા.

જ્યારે આ કલમમાં સુચવેલા હરકોઈ ગુન્હાના સંબંધમાં મંજુરિયત આપી હોય ત્યારે તે મુકદ્દમો સાંભળનારી કોરટને સદરહુપ્રમાણે સુચવેલો બીજો જે ગુન્હો હકીકતઉપરથી જણાઈ આવે તે ગુન્હાનું તોહોમતનામું તૈયાર કરવાનો અધિકાર છે.

જે મંજુરીયત આ કલમપ્રમાણે આપી હોય અથવા આપવાની ના

કહી હોય તે મંજુરીયત ૨૬ કરવાનો અથવા આપવાનો અખત્યાર જે અધિકારીના તાબામાં તે મંજુરિયત આપનારો અથવા આપવાની ના કહેનારા અધિકારી હોય તે અધિકારીને છે; અને જે તારિએ સદરહુપ્રકારની કોઇપણ મંજુરીયત આપી હશે તે તારીખથી છ મહિના કર્તાં વતી મુદત સુધી તે મંજુરિયત અમલમાં રહેશે નહી.

આ કલમનાં કારણોસાર સ્માલકાઝ કોરટ શિવાય બીજી દરેક કોરટ, ફક્ત જે કોરટમાં તેનીઉપર અપીલો ઘણુંકરીને ચાલી શકતી હોય તે કોરટના તાબામાં છે એવું સમજવું.

ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોમાંહેની સ્માલકાઝ કોરટો હૈ કોરટના તાબામાં છે એવું સમજવું; અને બીજી દરેક સ્માલકાઝ કોરટ, જે સેસન તુકડીમાં તે કોર્ટ આવેલી હોય તે સેસન તુકડીની સેસન કોરટના તાબામાં છે એવુંસમજવું.

૧૯૬. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૭મી કલમશિવાય ૬ઠા ભાગપ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા અથવા તેજ કાયદાની કલમ ૨૯૪ અ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા, કોઇપણ ગુન્હા ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસીલના અથવા સ્થાનિક સરકારના અથવા જે અમલદારને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસીલે આબાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારના હુકમથી અથવા અખત્યારથી ફરિયાદ કર્યા વગર કોઈપણ કોરટે સાંભળવા નહી. રાજ્ય વિરૂધ ગુન્હાબાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

૧૯૭. ઇંડ્યા સરકારની અથવા સ્થાનિકસરકારની મંજુરીયતવગર પોતાના હુદ્દાઉપરથી ખસેડી ન શકાય એવા હરકોઈ જડજનાઉપર અથવા એવા હરકોઈ સરકારી નોકરના ઉપર તે સદરહુપ્રકારનો જડજછે અથવા સરકારી નોકર છે તે સબબથી કોઈ ગુન્હાનું તોહોમત મુકવામાં આવે, ત્યારે તેને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો જે સરકારને અધિકાર હોય તે સરકારની અગાઉથી મંજુરિયત લીધાવગર અથવા એવી મંજુરીયત આપવાબાબત જે અમલદારને તે સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે અમલદારની અથવા જે કોરટના અથવા બીજા અધિકારીના તાબામાં સદરહુ જડજ અથવા સરકારીનોકર હોય અને સદરહુ મંજુરીયત આપવાના જેના અધિકારની સદરહુ સરકારે મર્યાદા કરી ન હોય તે કોરટની અથવા બીજા અધિકારીની અગાઉથી મંજુરીયત લીધાવગર કોઇપણ કોરટે તે ગુન્હો સાંભળવો નહી. જડજો તથા સરકારી નોકરો ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

ક્યા શખ્સે તથા કઈ રીતે સદરહુ જડજ અથવા સરકારી નોકરની ઉપર ફરિયાદનુ કામ ચલાવવું તે નક્કી કરવાને,તથા જે કોરટની આગળ ઇનસાફ કરાવવો હોય તે કોરટ વિશેષે કરીને જણાવવાને સદરહુ સરકાર મુખત્યાર છે. ફરિયાદનું કામ ચલાવવા બાબત સરકારનો અધિકાર.

૧૯૮. જે ગુન્હો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૯મા અથવા ૨૧મા બાબમાં અથવા તેજ કાયદાની ૪૯૩થી ૪૯૬સુધીની (એ બન્ને કરાર તોડવા બાબત, આબરૂ

લેવાબાબત અને લગ્નવિરૂધ ગુન્હા બાબતફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

કલમોસુદ્ધાં) કલમોમાં આવતો હોય તે ગુન્હાથી જે શખ્સને નુકસાન પહોંચ્યું હોય તેશખ્સે કરેલી ફરિયાદવગર કોઈપણકોરટે તે ગુન્હો સાંભળવોનહી.

છિનાળાંબાબત અથવા પરણેલીસ્ત્રી ફોસલાવી જવા બાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવું.

૧૯૯. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૯૭મી અથવા ૪૯૮મી કલમ મુજબના કોઈ ગુન્હાબાબત, તે સ્ત્રીના ધણીએ, અથવા, તેની ગેરહાજરીમાં, તેની તરફથી જે શખ્સના હવાલામાં સદરહુ સ્ત્રી તે ગુન્હો કરવામાં આવ્યો તે વખતે હોય તે સખ્સે ફરિયાદ ન કરી હોય, તો કોઈપણ કોરટે તે ગુન્હો સાંભળવો નહી.

બાબ ૧૬ મો.

માજીસ્ત્રેટોને ફરિયાદ કરવા બાબત.

ફરિયાદીની જબાની લેવા બાબત.

૨૦૦. ફરિયાદ ઉપરથી કોઈ ગુનોહ સાંભળનારા માજીસ્ત્રેટે તુરત ફરિયાદીની કસમ ઉપર જબાની લેવી, અને તે જબાનીનો સાર લખી લેવો તથા તે ઉપર ફરિયાદીએ અને માજીસ્ત્રેટે પણ સહી કરવી.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યુ છે:—

(અ) જ્યારે ફરિયાદ લખીને કરવામાં આવે ત્યારે આ કલમ માંહેના કોઈ પણ મજકુરથી, ૧૯૨ મી કલમ પ્રમાણે તે મુકદમો બીજાની પાસે મોકલતાં પેહેલાં કોઈ માજિસ્ત્રેટને ફરિયાદીની જબાની લેવાની જરૂર છે એવું સમજવું નહીં.

(બ) જ્યારે માજિસ્ત્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટ હોય, ત્યારે દરેકમુકદમામાં તે માજિસ્ત્રેટ દુરસ્તધારે તે પ્રમાણે સદરહુ જબાની કસમ ઉપર અથવા તે વગર લેવાનો અધિકાર છે; પણ પોતે દુરસ્તધારે તો, ફરિયાદની બાબત પોતાની આગળ આણતાં પેહેલાં, તે માજીસ્ત્રેટ તે બાબત લખી આપવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

(ક) જ્યારે તે મુકદમો ૧૯૨મી કલમ પ્રમાણે કોઈ બીજા પાસે મોકલવામાં આવ્યો હોય અને આ પ્રમાણે મોકલનારો માજીસ્ત્રેટ ફરિયાદીની જુબાની લઇ ચુક્યો હોય ત્યારે જે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે મુકદમો મોકલવામાં આવ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ ફરિયાદીની ફરીથી જબાની લેવાને બંધાયલો નથી.

જે માજીસ્ત્રેટને ફરિયાદલેવાનો અધિકાર નહોય તેણે શું કરવું.

૨૦૧. જો તે ફરિયાદ લખીને કરી હોય અને તે મુકદમો સાંભળવાનો માજીસ્ત્રેટને અધિકાર ન હોય તો, તેણે તે ફરિયાદ યોગ્ય કોરટની આગળ રજુ કરવા સારુ પાછી આપવી અને તેની ઉપર તે મતલબનોશેરો લખવો,

૨૦૨. ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને અથવા બીજા જે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકાર આ બાબત વખતે વખતે અધિકાર આપે તે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને અથવા પહેલા અથવા બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટને જે ગુનોહ સાંભળવાનો જેને અધિકાર હોય તે ગુનાહની ફરિયાદનાં ખરાપણાં બાબત શક આણવાનુ કારણ જણાય, તો ફરિયાદીની જબાની લીધા પછી તે ફરિયાદનાં ખરાપણાં બાબત શક આણવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાને અને પછી જે શખ્સની ઉપર ફરિયાદ થઈ હોય તે શખ્સને હાજર થવાની જરૂર પાડવા માટે પ્રોસેસ કહાડવાનું મુલતવી રાખવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે, અને ફરિયાદનું ખરાપણું અથવા ખોટાપણું નક્કી કરવા સારૂ માજીસ્ત્રેટ તે મુકદમાની પોતાની જાતે ચોકસી કરવાને અથવા પોતાના તાબામાંહેના હરકોઈ અમલદારને અથવા કોઈ પોલીસ-અમલદારને અથવા પોતે યોગ્યધારે એવા બીજો જે શખ્સ માજીસ્ત્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદારને ન હોય તે શખ્સને પ્રથમ સ્થાનિક તપાસ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે. પ્રાસેસ કાહાડવાનું મુલતવી રાખવું.

જે શખ્સ માજીસ્ત્રેટ અથવા પોલીસ-અમલદાર ન હોય તેવો કોઈ શખ્સ સદરહુ તપાસ કરે તો જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદારને આ કાયદાથી આપેલા સઘળા અધિકાર તે શખ્સે ચલાવવા, પણ વગરવારંટે પકડવાનો અધિકાર તેને નથી.

આ કલમ કલકતા અને મુંબઈ શેહેરમાં પોલીસને લાગુ છે.

૨૦૩. જે માજીસ્ત્રેટની આગળ ફરિયાદ કરી હોય અથવા જે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે ફરિયાદ મોકલી હોય તે માજીસ્ત્રેટ ફરિયાદીની જબાની લીધાપછી અને ૨૦૨જી કલમપ્રમાણે તપાસ કરી હોય તો તેના પરિણામઉપર વિચાર કર્યાપછી આગળ કામ ચલાવવાનો પુરતો સબબ નથી એવું તેની નજરમાં આવે,તો તે ફરિયાદ કાહાડી નાંખવાને મુખ-ત્યારછે. ફરિયાદ કાહાડી નાંખવા બાબત.

બાબ ૧૭ મો.

માજીસ્ત્રેટોની આગળ કામ શરૂ કરવાબાબત.

૨૦૪. કોઈ ગુન્હો સાંભળનારા માજીસ્ત્રેટના મતપ્રમાણે આગળ કામ ચલાવવાનો પુરતો સબબ હોય, અને બીજા પરિશિષ્ટના ચોથા આસનપ્રમાણે પ્રથમજ સમન નિકળવો જોઈએ એવો તે મુકદમો જણાય તો, તોહોમતવાળો હાજર થાય એટલામાટે તે માજીસ્ત્રેટે પોતાનો સમન કાહાડવો. જો તે મુકદમો એવો જણાતો હોય કે તેમાં તે આસનપ્રમાણે પ્રથમજ વારંટ નિકળવું જોઈએ તો, તે માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળા પોતાની આ- પ્રોસેસ કાહાડવા બાબત.

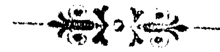
ળ અથવા હકુમતવાળા બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ અમુક વખતે પકડી મંગાવવાસારૂ અથવા હાજર કરાવવાસારૂ વારંટ, અથવા, પોતાને યોગ્ય લાગે તો, સમન કાહાડવાને મુખ્તાર છે.

આ કલમ માંહેના કોઈપણ મચકુરથી ૯૦મી કલમના ઠરાવોને બાધ થાય છે એવું સમજવું નહીં.

માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાને મુખ્તાર છે.

૨૦૫. જ્યારે માજીસ્ત્રેટ સમન કહાડે, ત્યારે તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું માફ કરવાનું અને તેના પ્લીડરની મારફતે હાજર થવાની છુટ આપવાનું પોતાને કારણ જણાય તો તેમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તાર છે.

પણ તે મુકદ્દમાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરનારા માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો, કામ ચાલતું હોય ત્યારે ગમે તે વખતે, તે માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાને જાતે હાજર થવાનું ફરમાવવાને, અને જરૂર હોય તો, આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે તેને જબરીથી હાજર કરાવવાને મુખ્તાર છે.

બાબ ૧૮ મો.

સેશન કોર્ટ અથવા હૈ કોર્ટ ઈનસાફ કરી શકે એવા મુકદ્દમાની ચોકસીબાબત.

ઈનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાનો અધિકાર.

૨૦૬. હરકોઈ પ્રોસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ, જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ, પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ, પહેલા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ, અથવા જે માજીસ્ત્રેટને આ બાબત સ્થાનિક સરકારે અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ સેશન કોરટથી અથવા હૈ કોરટથી ઈનસાફ થઈ શકે એવા હરકોઈ ગુન્હાબાબત હરકોઈ શખ્સને સદરહુ કોરટમાં ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાને મુખ્તાર છે.

પણ આ કાયદામાં બીજીરીતે ઠરાવ્યું છે તે શિવાય, જે શખ્સનો ઈનસાફ સેશન કોરટથી થઈ શકતો હોય તે શખ્સને હૈ કોરટમાં ઈનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવો નહીં.

કમિટ કરતાં પહેલાં ચોકસીમાં કામ ચલાવવાની રીત.

૨૦૭. જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ ફક્ત સેશન કોરટજ અથવા હૈ કોરટજ કરી શકે, અથવા જે મુકદ્દમાનો ઈનસાફ, માજીસ્ત્રેટના મતપ્રમાણે, સદરહુ કોરટે કરવો જોઈએ, તેવા મુકદ્દમાની ચોકશી માજીસ્ત્રેટોની આગળ ચાલતી હોય ત્યારે હેઠળ લખેલી રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવું.

રજુ કરેલો પુરાવો લેવા બાબત.

૨૦૮. જ્યારે માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આણવામાં આવે, ત્યારે ફરિયાદી હોય તો તેનો મચકુર માજીસ્ત્રેટે સાંભળવો, અને ફરિયાદી પક્ષની સાબેતીમાં અથવા તોહોમતવાળાની તરફથી જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે અથવા જે પુરાવો માજીસ્ત્રેટ

માગે તે સઘળો પુરાવો આ કાયદામાં આગળ ઠરાવેલી રીતે લેવો.

જો ફરિયાદી અથવા ફરિયાદી પક્ષ ચલાવનારો અમલદાર અથવા તોહોમતવાળો હરકોઈ શાહેદને હાજર થવાની અથવા હરકોઈ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવાબાબત પ્રોસેસ કહાડવાની માજીસ્ત્રેટને અરજી કરે, તો તે પ્રોસેસ કાહાડવાની જરૂર નથી એમ ધારવાનાં માજીસ્ત્રેટને કારણ નહીં હોય તો, જો હોય તો તે દફતરમાં દાખલ કરવાં જોઈયે, તેણે તે પ્રોસેસ કહાડવું જોઈયે; — વધારે પુરાવો રજુ કરવાબાબત પ્રોસેસ.

આ કલમમાંહેના કોઈપણ મચકુરથી કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાની જરૂર છે એવું સમજવું નહીં.

૨૦૯. જ્યારે ૨૦૮મી કલમના ૧લા તથા ૨જા પારેગ્રાફમાં કહેલો પુરાવો લીધો હોય અને જે હકીકત તોહોમતવાળાની વિરૂદ્ધ પુરાવામાં જણાતી હોય તે હકીકતનો તે ખુલાસો કરી શકે એટલાસારૂ તે તોહોમતવાળાની પોતે જબાની લીધી હોય, ત્યારે, જો પોતે એવું ઠરાવે કે ઇનસાફ થવાસારૂ તોહોમતવાળા શખ્સને કમિટ કરવાના પુરતા સબબ નથી તો સદરહુ માજીસ્ત્રેટે તેને છોડી મુકવો, પણ પોતાની આગળ અથવા બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ સદરહુ શખ્સનો ઇનસાફ કરવો જોઈએ એવું તે માજીસ્ત્રેટને જણાય તો તે બાબતમાં તેણે તે મુજબ કરવું. — તોહોમતવાળા શખ્સને ક્યારે છોડી મુકવો.

જો માજીસ્ત્રેટ એમ ધારતો હોય કે તોહોમત પાયાવગરનું છે તો મુકદમો ચાલતો હોય તેવામાં અગાઉ કોઈપણ વખતે તોહોમતવાળાને છોડી મુકતાં તેને આ કલમના કોઈપણ મચકુરથી અટકાવ થશે એવું સમજવું નહીં; પણ સદરહુ માજીસ્ત્રેટે તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં નોંધવાં.

૨૧૦. જ્યારે સદરહુ પુરાવો લીધા ઉપરથી અને સદરહુ જુબાની (જો હોય તો) લીધા ઉપરથી, માજીસ્ત્રેટને એવું દેખાય કે તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ થવાસારૂ તેને કમિટ કરવાનો પુરતો સબબ છે, ત્યારે તેણે પોતાની સહીવાળુ એક તોહોમતનામું તૈયાર કરવું, અને તોહોમતવાળાની ઉપર કયા ગુનહાનું તોહામત મુકયુ છે તે તેમાં જણાવવું. — તોહોમતનામું ક્યારે તૈયાર કરવું.

તે તોહોમતનામું તૈયાર થઈ રેહે એટલે તુરત તોહોમતવાળાને તે વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું, અને, તે માગે તો, તેની એક નકલ તેને મફત આપવી. — તોહોમતવાળાને તોહોમતનામું સમજાવવું, અને તેની નકલ આપવી.

૨૧૧. પોતાના ઇનસાફની વખતે પુરાવો આપવાસારૂ જો કોઈ શખ્સોને સમન કરાવવાની તોહોમતવાળાની મરજી હોયતો તે શખ્સોની ટીપ, મોહોડેથી બોલીને અથવા લખીને, આપવાનું તેને તુરત ફરમાવવું. — ઇનસાફની વખતે તોહોમતવાળાના બચાવસારૂ શાહેદોની ટીપ.

બીજી ટીપ.

માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો પાછળથી કોઇ વખતે તે તોહોમત વાળાને શાહેદોની કાંઈ બીજી ટીપ આપવા દેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે, અને તોહમતદારને તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ હૈ કોરટમાં કમિટ કર્યો હોય ત્યારે તેના ઇનસાફની વખતે પુરાવો આપવાસારૂ જે શખસોને સમન કરાવવાની તે તોહોમતવાળાની મરજી હોય તે શખસોની બીજી ટીપ, પોતાનો ઇનસાફ થવાની અગાઉ કોઇપણ વખતે, કલાર્ક આફ ધી ક્રોનને આપવામાં આ કલમમાંહેના કોઈપણ મચકુરથી તે તોહોમતવાળાને બાધ છે એવું સમજવું નહીં.

સદરહુ શાહેદોની જબાની લેવાનો માજીસ્ત્રેટનો અધિકાર.

૨૧૨. માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે પોતાને આપેલી હરકોઈ ટીપમાં જે શખસનું નામ લખેલું હોય તે શખસને સમન કરીને તેની જબાની લેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે.

કમિટ કરવાનો હુકમ.

૨૧૩. જ્યારે ૨૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ટીપ આપવાનું તોહોમતવાળાને ફરમાવેથી તેણે તેમ કરવાની ના કહી હોય અથવા જ્યારે સદરહુ ટીપ તેણે આપી હોય અને તે માંહેના (જો હોય તો) જે શાહેદોની જબાની લેવાની તે માજીસ્ત્રેટની મરજી હોય તે શાહેદોને ૨૧૨ મી કલમ પ્રમાણે સમન કરીને તેમની જબાની લીધી હોય, ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાનો હૈ કોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં (જેમ હોય તેમ) ઇનસાફ થવા સારૂ તેને કમિટ કરવાનો હુકમ કરવાને મુખતિયાર છે, અને (તે માજીસ્ત્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ ન હોય તો) તેણે આવી રીતે કમિટ કરવાનાં કારણ પણ મુખતેસરમાં નોંધવાં.

ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બાહાર જે શખસની ઉપર રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયતની સાથે એકઠું તોહોમત આવ્યું હોય તે શખસ બાબત.

૨૧૪. (રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત નહી હોય એવા) કોઈ શખસે રાણીસાહેબની કોઈ વિલાયતી રૈયતનીસાથે મળીને કાંઇ ગુનોહો કર્યો છે એવું તે શખસની ઉપર પ્રેસિડેનસી માજીસ્ત્રેટ શિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમત મુકવામાં આવે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રૈયતને તેજ કામમાંથી ઉઠેલા તેવાંજ તોહોમત ઉપરથી હૈ કોરટમાં તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ કમિટ કરવાની, અથવા તેનો ઇનસાફ કરવાની, તૈયારી હોય, અને તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાના પુરતા સબબ છે એવું તે માજીસ્ત્રેટ ઠરાવે, તો તેણે તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફથવાસારૂશેશનકોર્ટમાં કમિટ ન કરતાં, હૈકોર્ટમાં કમિટ કરવો.

૨૧૩મી અથવા ૨૧૪મીકલમ પ્રમાણે કમિટ કર્યાના હુકમ રદ કરવા બાબત.

૨૧૫. કોઈ યોગ્ય અધીકારવાળા માજીસ્ત્રેટે ૨૧૩મી અથવા ૨૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કમીટ કરવાનો હુકમ એક વખતે કર્યો એટલે પછી તે ફક્ત હૈ કોરટથીજ રદ થઈ શકે, અને ફક્ત કાયદાની કોઈ બાબત ઉપરથીજ રદ થઈ શકે.

૨૧૬. જ્યારે તોહોમતવાળા શખ્સે ૨૧૧મી કલમ પ્રમાણે શાહેદોની કોઈ પણ ટીપ આપી હોય અને તેનો ઇનસાફ થવાસાર તેને કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે તે ટીપમાહેના જે શાહેદો પોતાની આગળ હાજર થયા નહોય તે શાહેદોને જે કોરટમાં તોહોમતવાળાને કમિટ કર્યો હોય તે કોરટની આગળ હાજર થવા સાર તે માજીસ્ત્રેટે સમન કરવા.

જ્યારે તોહોમતવાળાને કમિટ કર્યો હોય ત્યારે તેના બચાવ સાર શાહેદોને સમન કરવા બાબત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જ્યારે સદરહુ શખ્સને હૈ કોરટમાં કમિટ કર્યો હોય, ત્યારે માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો સદરહુ શાહેદોને સમન કરવાનું કામ કલાર્ક આફ ધી ક્રૌનની પાસે રહેવા દેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે, અને સદરહુ શાહેદોને તે પ્રમાણે સમન કરવા જોઇયે.

વળી એવું પણ ઠરાવ્યું છે કે જો તે ટીપમાં કોઇપણ શાહેદનું નામ તસદી આપવાસારૂ અથવા વિલંબ કરવાસારૂ અથવા ન્યાયની મતલબ પાર ન પડે એમ કરવાસાર દાખલ કરેલું છે એવું તે માજીસ્ત્રેટ ધારે, તો સદરહુ શાહેદનો પુરાવો મુદાનો છે એવું માનવાનાં યોગ્ય કારણો છે એવી પોતાની ખાત્રી કરી આપવાનું તોહોમતવાળાને ફરમાવવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે, અને પોતાની તેવી ખાત્રી ન થાય તો, તે શાહેદને સમન કરવાની ના કેહેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે; (એપ્રમાણે ના કહેવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં), અથવા તે શાહેદને સમન કરતાં પેહેલાં તેને હાજર કરવવાનો ખરચ પુરો પાડવાસારૂ પોતે જરૂરનીધારે તેવી રકમ અનામત મુકવાનું ફરમાવવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

(શાહેદના ખરચની રકમ) અનામત મુકવામાં ન આવેતો નકામા શાહેદને સમન કરવાની ના કેહેવી.

૨૧૭. ફરિયાદીઓ તથા ફરિયાદી પક્ષના અને તોહોમતવાળાના શાહેદો, જેઓની હાજરી સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં જરૂરની હોય, અને જેઓ તે માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થાય, તેઓએ જ્યારે તેમને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે, પ્રસંગપ્રમાણે, ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસારૂ અથવા સાક્ષી આપવાસારૂ સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં હાજર થવાબાબતનાં ખત તે માજીસ્ત્રેટની આગળ લખી આપવાં.

ફરિયાદીઓનું તથા શાહેદોનું ખત.

જો કોઇપણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ સેશન કોરટની અથવા હૈ કોરટની આગળ હાજર થવાની, અથવા ઉપર ફરમાવ્યામુજબ મુચલકો લખી આપવાની, ના કેહે, તો તે સદરહુ ખત લખી આપે ત્યાંસુધી, અથવા સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં તેની હાજરીની જરૂર પડે ત્યાંસુધી, તેને પેહેરામાં અટકાવી રાખવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે, અને જ્યારે સદરહુ પ્રમાણે જરૂર પડે ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટે તેને પેહેરામાં આપીને, પ્રસંગપ્રમાણે, સેશન કોરટની અથવા હૈ કોરટની પાસે મોકલી દેવો.

હાજર થવાની અથવા ખત લખી આપવાની ના કેહેતો પેહેરામાં અટકાવી રાખવા બાબત.

૨૧૮. જ્યારે તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસાર કમિટ કર-

કમિટ કર્યાની

વાત ક્યારે જાહેર કરવી.

વામાં આવે, ત્યારે જે શખ્સને સ્થાનિક સરકાર આબાબત નિમે તે શખ્સનીઉપર તે માજીસ્ત્રેટે એક હુકમ મોકલવો, તેમાં કમિટ કર્યાની વાત જણાવવી અને તોહોમતનામાંના નમુનાપ્રમાણેજ ગુન્હો લખી જણાવવો, પણ કમિટ કર્યાની તથા તોહોમતનામાંના નમુનાની ખબર સદરહુ શખ્સને થઈ ચુકી છે એવી તે માજીસ્ત્રેટની ખાત્રી થાય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી;

તોહોમતનામું વિગેરે હૈ કોરટની પાસે અથવા સેશન કોરટની પાસે મોકલવા બાબત.

અને તોહોમતનામું, ચોકસીનું દફતર તથા જે હથિયાર અથવા બીજી જંગમ મિલકત પુરાવામાં રજુ કરવાની હોય તે, એટલું તે માજીસ્ત્રેટે સેસન કોરટને અથવા (જ્યારે તે કામ હૈ કોરટમાં કમિટ કર્યું હોય ત્યારે) કલાર્ક આફ ધી ક્રોનને અથવા બીજા જે અમલદારને હૈ કોરટે આબાબત નીમ્યો હોય તે અમલદારને મોકલવું.

હૈ કોર્ટનીપાસે અંગ્રેજી તરજુમો મોકલવા બાબત.

જ્યારે તે કામ હૈ કોરટમાં કમિટ કર્યું હોય અને દફતરનો કોઇપણ ભાગ અંગ્રેજી ભાષામાં ન હોય ત્યારે સદરહુ ભાગનો અંગ્રેજી તરજુમો દફતરસાથે મોકલવો.

પુરવણી શાહેદોને સમન કરવાનો અખત્યાર.

૨૧૯. કામ કમિટ કર્યાપછી અને ઇનસાફ સરૂ થતાં પેહેલાં પુરવણી શાહેદોને સમન કરીને તેઓના જબાની લેવાને, અને હાજર થઇને સાક્ષી આપવાસાર આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે તેમને બાંધી લેવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

સદરહુ જબાની, બની શકે તો, તોહોમતવાળાની સમક્ષ લેવી, અને જ્યારે તે માજીસ્ત્રેટ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ ન હોય ત્યારે, તોહોમતવાળો માગે તો, સદરહુ શાહેદોના પુરવાની એક નકલ તેને મફત આપવી.

ઇનસાફ થતાં સુધી તોહોમતવાળાને પેહેરામાં રાખવા બાબત.

૨૨૦. ઇનસાફ થતાંસુધી, અને ઇનસાફનુ કામ ચાલતું હોય ત્યારે માજીસ્ત્રેટે, જામીન લેવાસંબંધી આ કાયદાના ઠરાવોને અનુસરીને, તોહોમતવાળાને પોતાનું વારંટ કાહાડીને કેદ કરવો.

બાબ ૧૯ મો.

તોહોમતનામાં બાબત.

તોહોમતનામાંનો નમૂનો.

તોહોમતનામા માં ગુન્હોલખવો.

૨૨૧. તોહોમતવાળાનીઉપર જે ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુન્હો આ કાયદા મુજબના દરએક તોહોમતનામાંમાં લખવો.

ગુન્હાનુંવર્ણન કરવાને તેનું મુકરર નામ લખવું બસ છે.

જે કાયદા પ્રમાણે તે ગુનહો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કાંઈ મુકરર નામ પાડયું હોય તો તોહોમતનામામાં ફકત તે નામ લખીને તે ગુનહાનું વર્ણન કરવામાં આવે તો ચાલે.

ગુનાહનું કાંઈ મુકરેર નામ ન હોય ત્યારે તે કેમ લખવો.

જે કાયદા પ્રમાણે તે ગુનહો થતો હોય તે કાયદામાં તેનું કાંઈ મુકરેર નામ પાડયું ન હોય, તો તોહોમતવાળાની ઉપર જે બાબતનું તોહોમત મુકયુ હોય તે બાબતની તેને ખબર મળે એટલો તે ગુનહાની વ્યાખ્યાનો ભાગ લખવો જોઇએ.

જે કાયદાની તથા તેની જે કલમની વિરુદ્ધ તે ગુનહો કર્યાનું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે કાયદો તથા કલમ તોહોમતનામામાં જણાવવાં.

તોહોમતનામાં ઉપરથી શું શું સમજવું.

તોહોમતનામું કર્યું છે એ વાત, જે ગુનહાનું તોહોમત મુકયુ હોય તે ગુનહો થવાને કાયદાસર જે જે શરત કાયદા પ્રમાણે જોઇએ તે તે શરત તે અમુક કામમાં પાર પડી છે એવું કહ્યા સમાન છે.

તોહોમતનામાંની ભાષા.

ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોમાં તોહોમતનામું અંગ્રેજીમાં લખવું; બીજે ઠેકાણે તે અંગ્રેજીમાં અથવા કોરટની ભાષામાં લખવું.

અગાઉ ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કયાંલખવો.

તોહોમતવાળાની ઉપર અગાઉ કાંઈ ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય અને જે શિક્ષા કરાવવાનો કોરટને અધિકાર હોય તે શિક્ષા ઉપર અસર થવાસારુ અગાઉનો ઠરાવ સાબિત કરવાનો ઇરાદો હોય, તો અગાઉ ગુનહો સાબિત થવાના ઠરાવની વાત તથા તેની તારીખ તથા જગા તોહોમતનામાંમાં લખવી. તે મજકુર લખ્યો નહી હોય, તો શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પેહેલાં કોઇપણ વખતે તે મજકુર વધારવાનો કોરટને અધિકાર છે.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) બનું ખુન કર્યાનું તોહોમત અની ઉપર મુકયુછે એ વાત હેઠળ કહ્યા સમાન છે; એટલે, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૯૯મી અને ૩૦૦ મી કલમમાં ખુનની વ્યાખ્યા લખી છે તે વ્યાખ્યામાં અનું કૃત્ય આવે છે; અને તેજ કાયદાના સાધારણ અપવાદમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ય આવતું નથી; અને ૩૦૦મી કલમમાં પાંચ અપવાદ છે તેમાંના કોઈ અપવાદમાં તે કૃત્ય આવતું નથી; અથવા પેહેલા અપવાદમાં તે કૃત્ય આવતું હોય તો તે અપવાદમાં ત્રણ શરતો છે તેમાંની એક નહી તો બીજી શરત તેને લાગુ પડે છે.

(બ) ગોળી મારવાનાં હથિયારવડે બને બુદ્ધિપુર્વક મહાવ્યથા કરવાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૬ મી કલમ પ્રમાણે અની ઊપર મુકયુ છે: એ વાત હેઠળ કહ્યા સમાન છે, એટલે, હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૩૫ મી કલમમાં તે બાબત સંબંધી ઠરાવ્યું નથી, અને તે બાબતને સાધારણ અપવાદો લાગુ પડતા નથી.

(ક) અની ઉપર ખુનનું અથવા ઠગાઈનું અથવા ચોરીનું અથવા જબરાઇથી કહડાવવાનું અથવા છિનાળાનું અથવા સાપરાધ ધમકીનું અથવા મિલકતની ખોટી નિશાણી વાપરવાનું તોહોમત આવ્યું છે. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં એ ગુનહાઓની જે વ્યાખ્યાઓ લખી છે તેવિશે કાંઇપણ કહ્યા વગર, અએ ખુન અથવા ઠગાઈ અથવા ચોરી અથવા જબરાઇથી કહડાવવાનો ગુનોહો અથવા છિનાળુ કરેચું છે અથવા સાપરાધ ધમકી દેખાડી છે, અથવા મિલકતની ખોટી નિશાણી વાપરી છે એટલુંજ તોહોમતનામામાં લખવામાં આવે તો ચાલે. પણ તે ગુનહા બાબત જે કલમ મુજબ શિક્ષાથઈ શકતી હોય તે કલમ, પ્રત્યેક પ્રસંગે, તોહોમતનામામાં લખવી.

(ડ) સરકારી નોકરના કાયદેસર અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી મિલકતના વેચાણમાં ઇરાદાપુર્વક અડચણ કરવાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૮૪ મી કલમ પ્રમાણે અની ઉપર મુકયું છે. ત્યારે તોહોમતનામામાં એ શબ્દો લખવા.

વખત, જગા અને શખસ સંબંધી વિગત.

૨૨૨. જે ગુનોહો કર્યાનું કેહેવામાં આવતું હોય તે ગુનહાના વખત સંબંધી તથા જગા સંબંધી અને (કોઈ શખસની વિરુદ્ધ તે ગુનોહો કરવામાં આવ્યો હોય તો) તે શખસ સંબંધી અથવા (કોઇ વસ્તુની બાબતમાં તે ગુનોહો કરવામાં આવ્યો હોય તો) તે વસ્તુ સંબંધી જેટલી વિગત તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલાં તોહોમતની બાબત વિશે તેને ખબર આપવાને વાજબી રીતે બસ થાય તેટલી વિગત તોહોમતનામામાં લખવી.

ગુનોહ કર્યાની રીત ક્યારે લખવી જોઇએ.

૨૨૩. જ્યારે કામનું સ્વરૂપ એવું હોય કે ૨૨૧ મી તથા ૨૨૨ મી કલમમાં કહેલી વિગત ઉપરથી તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલું તોહોમત તેને પુરતું સમજાતું નહી હોય, ત્યારે જે ગુનોહો કરવાનું કહેવામાં આવતું હોય તે ગુનોહો જે રીતે કર્યો હોય તે રીત સંબંધી જેટલી વિગત તે કારણસારૂ બસ થાય તેટલી વિગત તોહોમતનામામાં લખવી.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ફલાણી જનસની ચોરી કર્યાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે કઈ રીતે ચોરી કરી તે રીત તોહોમતનામામાં લખવાની જરૂર નથી.

(બ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ ને ઠગ્યાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ એ બ ને શી રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહોમતનામામાં લખવી જોઇએ.

(ક) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ ખોટી શાહેદી આપવાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે, ત્યારે અ એ આપેલી શાહેદીનો ફલાણો ભાગ ખોટો છે એવું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે ભાગ તોહોમતનામાંમાં લખવો જોઇએ.

(ડ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ નામનો કોઈ સરકારી નોકર પોતાનું સરકારી કામ કરતો હતો ત્યારે તેને અડચણ કરવાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે બ પોતાનું કામ કરતો હતો ત્યારે તેને અ એ જે રીતે અડચણ કરી તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખવી જોઇએ.

(ઈ) ફલાણી વખતે ફલાણી જગાએ બ નું ખુન કર્યાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે અ એ બ નું ખુન શી રીતે કર્યું તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખવાની જરૂર નથી.

(ફ) બ ને શિક્ષામાંથી બચાવવાના ઇરાદાથી કાયદામાં ફરમાવેલો હુકમ નહી માનવાનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યું છે. ત્યારે જે હુકમ નહી માન્યાનું તોહોમત હોય તે હુકમ નહી માન્યાની વાત અને જે કાયદો તોડયો હોય તે કાયદો એ બેઉવાનાં તોહોમતનામાંમાં લખવાં જોઇએ.

૨૨૪. દરએક તોહોમતનામાંમાં ગુનહાનું વર્ણન કરવામાં વાપરેલા શબ્દો, જે કાયદા પ્રમાણે સદરહુ ગુનહો શિક્ષા કરવાલાયક હોય તે કાયદામાં તેમનો જે અર્થ કર્યો હોય તે અર્થમાં વાપરેલા છે એવું સમજવું. તોહોમતનામાં માંહેના શબ્દોનો અર્થ જે કાયદા પ્રમાણે ગુનોહ શિક્ષા કરવા લાયક હોય તે કાયદા પ્રમાણે કરવો.

૨૨૫. તોહોમતનામાંમાં જે ગુનહો અથવા વિગત લખવી જોઇયે તે લખવામાં કાંઈ ચુક પડે તેથી, અને તે ગુનહો અથવા વિગત લખવામાં કાંઈ કસુર થાય તેથી તોહોમતવાળો ઉલટું સમજ્યો નહી હોય તો તે ચુક અથવા કસુર મુદ્દાની છે એવું મુકદમો ચાલતો હોય ત્યારે કોઇપણ વખતે સમજવું નહી. ચુકનું ફળ.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) "ખોટો શિક્કો પોતાના કબજામાં આવ્યો તે વખતે તે ખોટો છે એમ જાણ્યા છતાં તે શિક્કો પોતાના કબજામાં રાખ્યાનું" તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૨ મી કલમપ્રમાણે અ ની ઉપર મુકયું છે. "દગલબાજીથી" આ શબ્દ તોહોમતનામાંમાં મુકી દીધો છે. આ શબ્દ મુકી દીધાથી અ ખરેખર

ઉલટું સમજ્યો એવું જણાતું નહી હોય તો તે ચુક મુદાની છે એવું સમજવું નહી.

(બ) બ ને ઠગવાનું તોહોમત અ ની ઉપર મુક્યું છે, અને તેણે બ ને શી રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખી નથી અથવા ખોટી લખી છે. અ પોતાનો જવાબ કરે છે, અને શાહેદોને બોલાવે છે, તથા એ કામ શી રીતે બન્યું તે વિશે પોતાનો હેવાલ આપે છે. ત્યારે ઠગાઈ શી રીતે કરી તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખવાની કસુર કરી તે મુદાની નથી એવું અનુમાન કરવાનો અખતિયાર કોરટને છે.

(ક) બને ઠગવાનું તોહોમત અની ઉપર મુક્યુંછે, અને તેણે બને શી-રીતે ઠગ્યો તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખી નથી. અને તથા બને ઘણી આપ લે થઈ હતી, અને તોહોમત કઈ આપ લે બાબત છે તે જાણવાનું સાધન અની પાસે નહીં હતું માટે તેણે કાંઈ જવાબ કર્યો નહી. ઠગાઈ શીરીતે કરી તે રીત તોહોમતનામાંમાં લખવાની કસુર કરી તે મુદાની ચુક છે એવું અનુમાન સદરહુ વાતોઉપરથી કરવાનો કોરટને અખત્યાર છે.

(ડ) સન ૧૮૮૨ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૨૧ મી તારિખે ખુદાબક્ષ-નું ખુન કર્યાનું તોહોમત અની ઉપર મુક્યું છે. ખરૂં જોતાં જે માણસનું ખુન કર્યું તેનું નામ હેદરબક્ષ હતું, અને ખુન થયા-ની તારીખ ૨૦ મી જાન્યુઆરી સન ૧૮૮૨ એ હતી. એક ખુ-નશિવાય બીજાં કોઈ ખુનનું તોહોમત અની ઉપર મુક્યું નહી હ-તું અને માજીસ્ટ્રેટની આગળ જે ચોકશી થઈ તે હેદરબક્ષના મુકદમાબાબતજ હતી, અને તે ચોકશી અએ સાંભળી છે. અ ઉલટું સમજ્યો નથી, અને તોહોમતનામાંમાંહેની તે ચુક મુદાની નથી એવું એ વાતોઉપરથી અનુમાન કરવાનો અખતિયાર કોર્ટનેછે.

(ઈ) અની ઉપર સન ૧૮૮૨ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૨૦ મી તા-રિખે હેદરબક્ષનું ખુન કર્યાનું અને તેને તે ખુનબાબત પકડવા-નો યત્ન ખુદાબક્ષ કરતો હતો તેનું સન ૧૮૮૨ ના જાન્યુઆરીમ-હિનાની ૨૧ મી તારીખે ખુન કર્યાનું તોહોમત મુક્યું છે. હેદરબ-ક્ષના ખુનનું તોહોમત મુક્યું હતું ત્યારે ખુદાબક્ષના ખુનનાં તોહો-મતબાબત તેનો ઇન્સાફ થયો. તેનો જવાબ કરતી વખતે જે શા-હેદો હાજર હતા તે હેદરબક્ષના મુકદમાના શાહેદો હતા. એ ઉ-પરથી, અ ઉલટું સમજ્યો હતો, અને તે ચુક મુદાની હતી એવું અનુમાન કરવાનો અખત્યાર કોરટને છે.

૨૨૬. જ્યારે કોઈપણ શખ્સને તોહોમતનામાં વગર અથવા અધુરૂં અથવા ભુલ ભરેલું તોહોમત મુકીને તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવામાં આવે, ત્યારે કોરટને અથવા હૈ કોરટની બાબતમાં કલાર્ક ઑફ ધી ક્રોનને તોહોમતનામું તૈયાર કરવાનો અથવા તોહોમતનામામાં ઉમેરો કરવાનો અથવા બીજીરીતે ફેરફાર કરવાનો, જેમ હોય તેમ, અધિકાર છે, અને તેમ કરવામાં તોહોમતનામાંબાબત આ કાયદામાંહેના નમૂનાસંબંધી કાનુનોઉપર ધ્યાન આપવું.

તોહોમતનામાં વગર અથવા અધુરૂં તોહોમત મુકીને કમિટ કરવામાંઆવે ત્યારે કેમ કરવું.

૨૨૭. કોઈપણ કોરટ ફૈસલો જણાવતાં પેહેલાં અથવા સેશન કોરટની અથવા હૈ કોરટના આગળ ઇનસાફનાં કામ ચાલતાં હોય તે બાબતમાં, જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ કેહે તેની પેહેલાં અથવા આસેસરો પોતાના અભિપ્રાય જણાવે તેની પેહેલાં કોઈપણ વખતે કોઈપણ તોહોમતનામામાં ફેરફાર કરવાને મુખ્તાર છે.

કોરટને તોહોમતનામામાં ફેરફાર કરવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો દરએક ફેરાફર તોહોમતવાળાને વાંચી સંભળાવવો તથા સમજાવવો.

૨૨૮. ૨૨૬ મી કલમમુજબ અથવા ૨૨૭ મી કલમમુજબ તૈયાર કરેલું તોહોમતનામું અથવા કરેલો ફેરફાર જો એવી તરેહનો હોય કે પછી તુરત તે ઇન્સાફનું કામ ચલાવવાથી, કોરટના અભિપ્રાયપ્રમાણે, તોહોમતવાળાને પોતાનો જવાબ કરવામાં અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારને તે મુકદમો ચલાવવામાં કાંઇ નુકસાન થવાનો સંભવ નથી, તો સદરહુ તોહોમતનામું તૈયાર કર્યા પછી અથવા સદરહુ ફેરફાર કર્યા પછી, જાણે તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું અસલ તોહોમતનામું હોય એવી રીતે, તે ઇન્સાફનું કામ, પોતાની નજરમાં આવે તો ચલાવવાને તે કોરટ મુખ્તાર છે.

ફેરફાર કર્યા પછી ઇનસાફનું કામ તુરત ક્યારે ચલાવી શકાય.

૨૨૯. જો તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું તોહોમતનામું એવી તરેહનું હોય કે પછી તુરત તે ઇન્સાફનું કામ ચલાવવાથી, કોરટના અભિપ્રાયપ્રમાણે, તોહોમતવાળાને અથવા ફરિયાદનું-કામ-ચલાવનારને ઉપર કહ્યામુજબ નુકસાન થવાનો સંભવ છે, તો નવેસરથી ઇન્સાફ કરવાનું ફરમાવવાને, અથવા જેટલી મુદત જરૂરની હોય તેટલી મુદતસુધી ઇન્સાફનું કામ મુલતવી રાખવાને, તે કોરટ મુખ્તાર છે.

નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનું ક્યારે ફરમાવી શકાય, અથવા ઇનસાફ ક્યારે મુલતવી રાખીશકાય.

૨૩૦. જો તે નવાં અથવા ફેરફાર કરેલાં તોહોમતનામાંમાં બતાવેલા ગુન્હાબાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસારૂ અગાઉથી મંજુરિયત લેવી જરૂરની હોય, તો તે મંજુરિયત મેળવવામાં આવે ત્યાંસુધી તે મુકદમો ચલાવવો નહીં, પણ જે હકીકતોને આધારે તે નવું અથવા ફેરફાર કરેલું

ફેરફાર કરેલાં તોહોમતનામાં માં હેના ગુનાબાબત ફરિયાદનું કામ ચલાવવા સારૂ અ-

આકૃથી મંજુરિયત જોઈતી હોય તો કામ બંધ રાખવું.

તોહોમતનામું બનાવ્યું હોય તેજ હકીકતોને આધારે ફરિયાદનું કામ ચલાવવાસારૂ મંજુરિયત લેવાઈ ચુકી હોય તો તે મુકદમો ચલાવવાને હરકત નથી.

જ્યારે તોહોમતનામાંમાંફેરફાર કરવામાં આવે ત્યારે શાહેદોને પાછા બોલાવવા બાબત.

૨૩૧. જ્યારે ઇનસાફ શરૂ થયાપછી કોરટ કોઈ તોહોમતનામામાં ફેરફાર કરે, ત્યારે જે શાહેદની જબાની લેવાઇ હોય તે શાહેદને ફરીથી બોલાવીને અથવા ફરીથી સમન કરીને સદરહુ ફેરફારના સંબંધમાં તેની જબાની લેવાની છુટ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારનેતથા તોહોમતવાળાને આપવી.

મુદ્દાની ચુકનું ફળ.

૨૩૨. કોઇપણ અપીલ કોરટના અથવા હે કોરટ તપાસ કરવાનો અથવા રજમા બાબમુજબનો પોતાનો અધિકાર ચલાવતી હોય ત્યારે હે કોરટના મતમાં એમ આવે કે જે શખ્સની ઉપર કોઈ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ થયલો છે તે શખ્સ કાંઈ તોહોમતનામું નહીં હોવાને લીધે અથવા તોહોમતનામાંમાં કાંઈ ચુકને લીધે પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું સમજ્યો છે, ત્યારે પોતે દુરસ્તધારે એવી ગમે તેરીતે તોહોમતનામું તૈયાર કરીને તે ઉપરથી ઇનસાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું.

જો તે કોરટની નજરમાં આવું આવે કે સાબિત થયેલી હકીકતોના સંબંધમાં તોહોમતવાળાનીઉપર કાંઈ કાયદેસર તોહોમત મુકી શકાય નહીંએવી તે મુકદમાની હકીકત છે,તો તે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ તે કોરટેરદ કરવો.

દષ્ટાંતો.

અ. ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૬ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે, અને જે શાહેદી અથવા પુરાવાને ખરી શાહેદી અથવા ખરા પુરાવાની માફક તેણે દુષ્ટ ભાવથી વાપર્યો અથવા વાપરવાની કોશીશ કરી તે શાહેદી ખોટી છે અથવા તે પુરાવો બનાવટનો છે એવું તે જાણતો હતો એવો મચકુર તોહોમતનામાંમાં મુકી દીધો છે. **અ.** ને સદરહુ પ્રકારનું જ્ઞાન હતું, અને તે વાતનો મચકુર તોહોમતનામામાં મુકી દેવાથી તે પોતાનો જવાબ કરવામાં ઉલટું સમજેલો એવું તે કોરટને સંભવિત લાગે, તો તોહોમતનામાંમાં સુધારો કરીને તે ઉપરથી ઇન્સાફ નવેસરથી કરવાનું તે કોરટે ફરમાવવું; પણ **અ.** ને સદરહુ પ્રકારનું કાંઈ જ્ઞાન હતુંજ નહીં એવું ચલાવેલાં કામ ઉપરથી સંભવિત જણાય,તો તે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવતે કોરટેરદ કરવો.

તોહોમત એકઠાં કરવાબાબત.

જુદા જુદા ગુનાહ બાબત

૨૩૩. કોઈપણ શખ્સનીઉપર જુદા જુદા ગુનહાનાં તોહોમત મુકવામાં આવે ત્યારે તે દરએક ગુનહાબાબત જુદું જુદું તોહોમત મુકવું,

અને તે દરએક તોહોમતનો ઇનસાફ જુદો જુદો કરવો જોઇએ, પણ ૨૩૪ મી, ૨૩૫મી, ૨૩૬મી, અને ૨૩૯મી કલમમાં કહેલી બાબતોમાં તેમ નહી કરવું. જુદાં જુદાં તોહોમતનામાં.

દ્રષ્ટાંતો.

એક વખતે ચોરી કર્યાનું અને બીજી વખતે મહાવ્યથા કર્યાનું તોહોમત અની ઉપર આવ્યું છે ચોરીબાબત અને મહાવ્યથા કર્યાબાબત અની ઉપર જુદું જુદું તોહોમત મુકીને જુદો જુદો ઇનસાફ કરવો.

૨૩૪. જ્યારે એકજ જાતના એક કરતાં વધારે ગુનહા પેહેલથી તે છેલ્લા ગુનહાસુધી બાર મહિનાની મુદતમાંહે કર્યાનું તોહોમત કોઈ શખ્સની ઉપર આવ્યું હોય ત્યારે તે ગુનહાઓમાંના ઘણામાંઘણા ત્રણ ગુનહાસુધી ગમે તેટલા ગુનહાઓનું તોહોમત તે શખ્સના ઉપર મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે. એક વર્ષમાં એકજજાતના ત્રણ ગુનાહ કર્યા હોય તેઓનું એકઠું તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે.

જે ગુનહાઓબાબત હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની અથવા હરકોઈ વિશેષ અથવા સ્થાનિક કાયદાની એકજ કલમપ્રમાણે એકસરખી શિક્ષા થઈ શકે તે ગુનહાઓ એકજ જાતના છે.

૨૩૫. ૧.—કેટલાંએક કૃત્યોનો એક બીજાસાથે એવો સંબંધ હોય કે તેથી તે કૃત્યો મળીને એકજ કામ થાય તેવાં કૃત્યો કરવામાં જો એકજ શખ્સે એક કરતાં વધારે ગુનહા કર્યા હોય, તો એવા દરએક ગુનહાનું તોહોમત તે શખ્સની ઉપર મુકીને તે બાબત તેનો ઇનસાફ એકજ વખતે કરવાનો અધિકાર છે. ૧.—એકકરતાં વધારે ગુનાહબાબત ઇનસાફ.

૨.—જે કૃત્યો કર્યાનું કેહેવામાં આવતું હોય તે કૃત્યો મળીને એક ગુન્હો થાય અને જે કોઈ ચાલુ કાયદામાં ગુન્હાઓની વ્યાખ્યા અથવા શિક્ષા કહેલી હોય તે કાયદાની બે અથવા વધારે જુદી જુદી વ્યાખ્યા તે ગુન્હાને લાગુ હોય, તો જે શખ્સનીઉપર તે કૃત્યોનું તોહોમત આવ્યું હોય તે શખ્સનીઉપર સદરહુ ગુન્હાઓમાંના દરએક ગુન્હાનું તોહોમત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે. ૨.—એક ગુનાહને બે વ્યાખ્યા લાગુ હોય તે ગુનોહ.

૩.—જે કૃત્યોમાંનું એક અથવા એક કરતાં વધારે કૃત્ય જાતેજ કાંઈ ગુન્હો થાય તેવાં કેટલાંએક કૃત્યોને જ્યારે એકઠાં કરવામાં આવે ત્યારે કાંઈ જુદોજ ગુન્હો થાય, તો જે શખ્સનીઉપર તે કૃત્યોનું તોહોમત આવ્યું હોય તે શખ્સની ઉપર જે ગુન્હો સદરહુ કૃત્યો એકઠાં કરવાથી થતો હોય તે ગુન્હાનું અથવા જે ગુન્હો સદરહુ કૃત્યોમાંના એક અથવા વધારે કૃત્યથી થતો હોય તે ગુન્હાનું તોહોમત મુકીને તે બાબત તેનો એકજ વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે. ૩.—જે કૃત્યો (છુટાં છુટાં લેવાથી) એક ગુન્હો થાય, પણ એકઠાં લેવાથી કાંઇ જુદો ગુનોહ થાય તેવાં કૃત્યો.

આ કલમના કોઈપણ મજકુરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૭૧ મી કલમને બાધ આવશે નહી.

દૃષ્ટાંતો.

૧લા પારિગ્રાફના—

(અ) બ નામનો શખ્સ કાયદાસર કેદમાં છે તેને અ છોડાવે છે, અ ને તે કરવામાં, ક. નામના જે કાન્સ્ટેબલના પેહેરામાં બ હતો તે કાન્સ્ટેબલને મહાવ્યથા કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૨૫મી તથા ૩૩૩મી કલમમાં કહેલા ગુન્હાનાંતોહોમત મુકવાનો અ ને તે ગુન્હાબાબત તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) છિનાળું કરવાના ઇરાદાથી અ દાહાડે ઘર ફોડે છે, અને જે ઘરમાં એ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યો તે ઘરમાં બની બાયડીસાથે છિનાળું કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૫૪ મી તથા ૪૯૭મી કલમમુજબના ગુન્હાનું જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેનીઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) બ જે કની બાયડી છે તેની સાથે છિનાળું કરવાના ઇરાદાથી અ. બને ફોસલાવીને કની પાસેથી લઈ જાય છે, અને પછી તેનીસાથે છિનાળું કરે છે. અનીઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૯૮ મી તથા ૪૯૭મી કલમપ્રમાણે ગુન્હા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબીત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ડ) અનાં કબજામાં કેટલીએક મોહોરો છે અને તે ખોટી છે એવું તે જાણે છે, અને હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૬મી કલમપ્રમાણે શિક્ષા કરવાલાયક કેટલાએક ખોટા ખત બનાવવાના ગુન્હા કરવાસારૂ તે મોહોરોનો ઉપયોગ કરવાનો તે ઇરાદો રાખે છે. અનીઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૭૩મી કલમપ્રમાણેદરેએક મોહોર રાખવાબાબત જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેનીઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદાજુદા ઠરાવકરવાનો, અધિકારછે.

(ઇ) બને નુકસાન કરવાના ઇરાદાથી અ તેની ઉપર ફોજદારી કામ માંડે છે અને એપ્રમાણે કામ માંડવામાટે કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે; અને વળી તે બ ની ઉપર કાંઈ ગુન્હો કર્યાનું જુઠું તોહોમત મુકે છે; અને તે તોહોમતમાટે કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર આધાર નથી એવું તે જાણે છે. અની ઉપર હિરસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી કલમપ્રમાણે બે ગુન્હા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુક-

વાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો, અધિકાર છે.

(ફ) બ ને નુકસાન કરવાના ઇરાદાથી અ તેની ઉપર કાંઈ ગુન્હો કર્યાનું જુઠું તોહોમત મુકે છે, અને તે તોહોમતમાટે કાંઈ વાજબી અથવા કાયદેસર કારણ નથી એવું તે જાણે છે. ઇનસાફની વખતે અ, બની વિરૂદ્ધ ખોટી શાહેદી આપે છે, અને એપ્રમાણે બની ઉપર દેહાંત શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરાવવાનો ઇરાદો રાખે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૧૧ મી અને ૧૯૪ મી કલમપ્રમાણે ગુન્હા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેનીઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(ગ) અ બીજાં છ માણસોનીસાથે મળીને હંગામાનો, મહાબથાનો, અને કોઈ સરકારી નોકર પોતાના હુદ્દાનું કામ બજાવતાં તે હંગામો બંધ પાડવાનો યત્ન કરતો હોય ત્યારે તેની ઉપર હુમલો કરવાનો ગુન્હો કરે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૪૭ મી, ૩૨૫મી અને ૧૫૨મી કલમપ્રમાણે ગુન્હા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(હ) બ, ક અને ડના મનમાં દેહેશત ઉત્પન્ન કરવાના ઇરાદાથી અ તેમનાં શરીરને નુકસાન કરવાની ધમકી એકજ વખતે ત્રણેને દેખાડે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૫૦૬ઠી કલમપ્રમાણે એ ત્રણ ગુન્હામાંના દરએક ગુન્હાબાબત જુદું જુદું તોહોમત મુકવાનો, અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થવાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(અ) થી (હ) સુધીના દૃષ્ટાંતોમાં કહેલા જુદાં જુદાં તોહોમતોનો ઇનસાફ એકજ વખતે કરવાનો અધિકાર છે.

૨ જા પારેગ્રાફનાં—

(આઈ.) અ એક નેતરવતી બને ગેરવાજબી રીતે મારે છે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૫૨મી તથા ૩૨૩મી કલમપ્રમાણે ગુન્હા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અને તેનીઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(જે) કેટલીએક ચોરેલી દાણાની ગુણો અને તથા બને સંતાડવાનાં

કારણસારૂ સ્વાધીન કરવામાં આવી છે તે ચોરીની મિલકત છે એવું તેઓ જાણે છે. પછી તે ગુણો એક કોઠારને તળીએ સંતાડવાને અ તથા બ એક બીજાને બુદ્ધિપૂર્વક મદદ કરે છે. અ તથા બનીઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૧૧મી તથા ૪૧૪મી કલમપ્રમાણે ગુનહા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો, અ ને તેમનીઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(કે) અ પોતાનું બચ્ચું ખુલ્લું મુકે છે તેથી તે એનું મોત આણશે એવું તે જાણે છે. સદરહુપ્રમાણે ખુલ્લું મુકવાથી તે બચ્ચું મરી જાયછે. અની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૧૭મી તથા ૩૦૪થી કલમપ્રમાણે ગુનહા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો અને તેનીઉપર તે ગુનહા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(લ) બ નામના એક સરકારી નોકરની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૭મી કલમપ્રમાણે ગુનોહ સાબિત કરવામાટે અ એક બનાવટના દસ્તાવેજનો ખરા પૂરાવામાફક બદદ્યાનતથી ઉપયોગ કરે છે. અની ઉપર તેજ કાયદાની ૪૭૧ મી કલમ (સાથે ૪૬૬ મી કલમ ધ્યાનમાં લઇને) અને ૧૯૬મી કલમપ્રમાણે ગુનહા કરવાબાબત જુદાં જુદાં તોહોમત મુકવાનો અને તેનીઉપર તે ગુનહાની સાબિતીના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે;

૩ જા પારિગ્રાફનું—

(મ) અ બ નું અપહરણ કરેછે, અને તેમ કરવામા તેને બુદ્ધીપુરવક બથા કરેછે. અ ની ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૩મી તથા ૩૬૨ મી તથા ૩૬૪ મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હા કરવા બાબત જુદાંજુદાં તોહોમત મુકવાનો અને તેની ઉપર તે ગુન્હા સાબિત થયાના જુદા જુદા ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કયો ગુનોહ કર્યોછે તેનો શક હોય ત્યારે (કેમ કરવું.)

૨૩૬. જે વાતો સાબિત થઇ શકે છે તે ઉપરથી કેટલાંએક ગુન્હાઓમાંનો કયો ગુન્હો થાયછે તે બાબત શક પડે એવાં પ્રકારનું એકજ કૃત્ય હોય અથવા કૃત્યોનો સમુદાય હોય ત્યારે તોહોમત વાળાની ઉપર સદરહુ પ્રકારના સઘળા ગુન્હા અથવા તેમાંનો હરકોઈ ગુન્હો કર્યાનું તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે, અને સદરહુ પ્રકારનાં ગમે તેટલાં તોહોમતોનો એકી વખતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકારછે;અથવા સદરહુ ગુન્હાઓમાંનો એકનહીં તો બીજોગુન્હો કર્યાનું તોહોમત વિકલ્પનીરીતે તેનીઉપર મુકવાનો અધિકારછે.

દૃષ્ટાંત.

ચોરી કરવાનો, અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો, અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો, અથવા ઠગાઇ કરવાનો ગુન્હો થયો હોય એવાં કાંઈ કૃત્યનું તોહોમત અ ની ઉપર આવ્યુંછે. ત્યારે ચોરી કરવાનું તથા ચોરીની મિલકત લેવાનું તથા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું તથા ઠગાઇ કરવાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે, અથવા ચોરી કર્યાનું અથવા ચોરીની મિલકત લીધાનું અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું અથવા ઠગાઇ કર્યાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકવાનો અધિકાર છે.

જ્યારે કોઇ શખસની ઉપર એક ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય, ત્યારે તેની ઉપર બીજો ગુનોહ ઠરી શકે.

૨૩૭. ૨૩૬ મી કલમમાં કહેલી બાબતમાં જો તોહોમત વાળાની ઉપર એક ગુન્હાનું તોહોમત મુક્યું હોય અને જે જુદા ગુન્હા બાબત તે કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેનીઉપર તોહોમત મુકી શકાય તેવો જુદોજ ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું પુરાવા ઉપરથી દેખાય તો ફલાણો ગુન્હો તેણે કર્યો છે એવું બતાવવામાં આવે તે ગુન્હાનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું ન હોય તો પણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

દૃષ્ટાંત.

અ ની ઉપર ચોરીનું તોહોમત મુક્યું છે. તેણે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનો અથવા ચોરીનો માલ લેવાનો ગુનોહ કર્યો એવું જણાયછે,સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવાનું, અથવા ચોરીનો માલ લેવાનું, (પ્રસંગ પ્રમાણે) તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

જે ગુનાહનું તોહોમત મુક્યુંહોય તે ગુનાહમાં સાબીતથયલા ગુનાહનો સમાવેશ થાય ત્યારે (કેમ કરવું.)

૨૩૮. જે ગુન્હાનું તોહોમત કોઈ શખ્સની ઉપર મુક્યું હોય તે ગુન્હો કેટલીએક બાબતોનો બનેલો હોય અને તે બાબતોમાંની ફક્ત કેટલીક બાબતોને એકઠી કરવાથી કોઈ પુર્ણ ન્હાનો ગુન્હો થતો હોય અને સદરહુ રીતે એકઠી કરેલી બાબતો સાબિત કરવામાં આવે પણ બાકી રહેલી બાબતો સાબિત ન કરવામાં આવે ત્યારે તે ન્હાના ગુનાહનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેનીઉપર સાબિતથયાનો ઠરાવકરવાનો અધિકારછે.

કોઈ શખ્સ ઉપર કોઇ ગુનાહનું તોહોમત મુક્યું હોય અને એવી હકીકત સાબિત થાય કે તેથીતે ગુનોહ ઓછો થઇને ન્હાનો ગુનોહ થાય ત્યારે તે નાહાના ગુનાહનું તોહોમત તેની ઉપર મુકેલું નથી તોપણ તે ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

જ્યારે ૧૯૮ મી અથવા ૧૯૯ મી કલમથી ફરમાવ્યા પ્રમાણે કાંઇ ફરિયાદ કરવામાં આવી ન હોય ત્યારે તે કલમમાં કહેલો કોઇ પણ ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર આ કલમ માંહેના કોઈપણ મજકુરથી છે એવું સમજવું નહીં.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) અ ને ભારવાહક દાખલ કાંઇ મિલકત સોંપી તે બાબત સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૦૭મી કલમ પ્રમાણે તેના ઉપર મુક્યું છે. તે મિલકત બાબત તેણે ૪૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે વિશ્વાસઘાત કર્યો પણ તે મિલકત તેને ભારવાહક દાખલ સોંપેલી નહીં એમ જણાય છે. ૪૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે એ સાપરાધ વિશ્વાસઘાતનો ગુનોહ તેની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૫ મી કલમ મુજબ અ ની ઉપર મહાવ્યથા કર્યાનું તોહોમત મુક્યુંછે. ભારે તથા આકસ્મીક ક્રોધ ચઢ્યાથી તેણે એમ કરેલું, એવું તે સાબિત કરેછે. તે કાયદાના ૩૩૫ મી કલમ મુજબ તેની ઉપર ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

કયા શખ્સો ઉપર એકઠાં તોહોમત મુકવાનો અધિકાર છે.

૨૩૯. જ્યારે એકજ ગુનહો કર્યાનું અથવા એકજ કામમાં જુદા જુદા ગુનહા કર્યાનું તોહોમત એક કરતાં વધા શખ્સોઉપર આવ્યુંહોય અથવા કોઇપણ ગુનહો કર્યાનું તોહોમત એક શખ્સનીઉપર આવ્યું હોય અને તે ગુનહામાં મદદગારી કરવાનું અથવા તે ગુનહો કરવાની કોશિસ કરવાનું તોહમત કોઈ બીજા શખ્સઉપર આવ્યું હોય ત્યારે કોરટની નજરમાં યોગ્ય આવે તે પ્રમાણે તે શખ્સોઉપર એકઠું તોહોમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અથવા જુદાંજુદાં તોહોમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અધિકારછે; અને આબાબના પાછલા ભાગમહિના ઠરાવો એવાં સઘળાં તોહોમતોને લાગુપડશે.

દૃષ્ટાંતો

(અ) અ તથા બનીઉપર એકજ ખુનનું તોહોમત આવ્યું છે. તે ખુનબાબત અ તથા બનીઉપર એકઠું તોહોમત મુકીને ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

(બ) અતથા બનીઉપર અપહરણ કરવાનું તોહોમત આવ્યું છે, તે અપહરણ કરવામાં અએ ખુન કર્યું તે ખુનમાં બનો કાંઈ સંબંધ નથી; અ તથા બ એબેઉની ઉપર અપહરણ કરવાનું તોહોમત મુકીને અને એકલા અનીઉપર ખુનનું તોહોમત મુકીને તેઓનો એકઠો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

(ક) અ તથા બએ બન્નેની ઉપર એક ચોરી કર્યાનું તોહોમત મુક્યું છે, અને તેજ કામમાં બએ બીજી બે ચોરી કર્યાનું તોહોમત બનીઉપર મુક્યું છે. અ તથા બએ બન્નેનીઉપર એક ચોરીનું તોહો-

મત મુકીને અને એકલા બની ઉપર બીજી બે ચોરીનું તોહોમત મુકીને એ બન્નેનો એકઠો ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

૨૪૦. જ્યારે એકજ શખસનીઉપર એક કર્તાં વત્તાં તોહોમત મુક્યાં હોય અને જ્યારે તેમાંના એક અથવા વધારે તોહોમતઉપરથી ગુનહો ઠરે ત્યારે ફરિયાદી અથવા ફરિયાદીનું કામ ચલાવનારો અમલદાર કોરટની સંમતિ લઈને બાકીનું તોહોમત અથવા બાકીનાં તોહોમતો પાછાં લઈ લેવાને મુખત્યાર છે, અથવા તે કોરટ તે બાકીનાં તોહોમતની અથવા તોહોમતોની ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવાનું પોતાનીજ મેળે બંધ રાખવાને મુખત્યાર છે. સદરહુ પ્રમાણે તોહોમત અથવા તોહોમતો પાછાં લઈ લેવાનું ફળ, સદરહુ તોહોમત અથવા તોહોમતો બાબત ગુનહો નાસાબિત થયાના ઠરાવ જેવું થશે. પણ જો ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે (તે ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરનારી કોરટના હુકમને અનુસરીને) સદરહુ કોરટ એપ્રમાણે લઈ લીધેલાં તોહોમતની અથવા તોહોમતોની ચોકસી અથવા ઈનસાફનું કામ ચલાવવાને મુખત્યાર છે. કેટલાંએક તોહોમતોમાંના એક તોહોમતઉપરથી ગુનોહ ઠરેતો બાકીનાં તોહોમત પાછાં લઈ લેવા બાબત.

બાબ ૨૦ મો.

સમનના મુકદમાઓના માજીસ્ત્રેટોએ ઈનસાફ કરવાબાબત.

૨૪૧. સમનના મુકદમાઓનો ઈનસાફ કરતી વખતે માજીસ્ત્રેટોએ હેઠળ લખેલી રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવું. સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત.

૨૪૨. જ્યારે માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આણવામાં આવે ત્યારે જે ગુનહાનુ તોહોમત તેનીઉપર આવ્યું હોય તે ગુનહાની વિગત તેને કહી જણાવવી અને તેને પુછવું કે તમારી ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ શા સારૂ નહી કરવો જોઇએ તેનું કોઇકારણ તમારે બતાવવાનું છે પણ કાંઈ પદ્ધતીપ્રમાણે તોહોમતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી. તોહોમતનો સાર કહીજણાવવો.

૨૪૩. તોહોમતવાળાનીઉપર જે ગુનહાનું તોહોમત મુક્યું હોય તે ગુનહો મે કર્યો છે એવું તે કબુલ કરે તો તેની કબુલત બની શકે તેટલેસુધી તેણે વાપરેલા શબ્દોમાં નોંધી લેવી; અને તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ શા સારૂ નહીં કરવો જોઇયે તેનું પુરતુ કારણ તે ન બતાવે તો એ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ માજીસ્ત્રેટે કરવો. તોહોમતસાચું છે એવું કબુલ કરેથી ગુનાહની સાબીતીનોઠરાવ.

૨૪૪. જો તોહોમતવાળો સદરહુ પ્રકારની કાંઈ કબુલત કરે નહી તો માજીસ્ત્રેટે ફરિયાદી હોય તો તેની વાત સાંભળવી, અને ફરિયાદનું કામ સદરહુ પ્રકારની કાંઇ કબુલત

કરવામાં નઆવે ત્યારે કેમ કરવું.

ચલાવવાની પુષ્ટિમાં જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે તે સઘળો લેવો અને વળી તોહોમતવાળાની વાત સાંભળવી તથા તે પોતાના જવાબમાં જે પુરાવો રજુ કરે તે સઘળો લેવો.

જો માજીસ્ત્રેટ દુરસ્ત ધારે તો તે ફરિયાદીની અથવા તોહોમતવાળાની અરજીઉપરથી કોઇપણ શાહેદને હાજર થવાની જરૂર પાડવા બાબત અથવા કોઇપણ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવાબાબત પ્રોસેસ કહાડવાને મુખ્ત્યાર છે.

સદરહુ અરજીઉપરથી કોઇપણ શાહેદને સમન કર્તાં પેહેલાં તેને તે ઇનસાફનાં કારણસારૂ હાજર થવામાં જે વાજબી ખરચ થાય તે કોરટમાં અનામત મુકવો એવું ફરમાવવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્ત્યાર છે.

ગુનહો નાસાબીત થયાનો ઠરાવ.

૨૪૫. ૨૪૪મી કલમમાં કહેલો પુરાવો અને પોતે પોતાનીજ મેળે કાંઇ વધારે પુરાવો રજુ કરાવે તો તે પુરાવો લીધાઉપરથી અને (પોતે યોગ્યધારે તો) તોહોમતવાળાની જબાની લીધાઉપરથી જો માજીસ્ત્રેટ એવું ઠરાવે કે તોહોમતવાળો તકસીરવાર નથી તો તેણે ગુનહો નાસાબિત થયાના ઠરાવનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો.

શિક્ષાનોહુકમ.

તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે એવું માજીસ્ત્રેટ ઠરાવે તો તેણે તેનીઉપર કાયદાપ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

ફરિયાદ અથવા સમનપ્રમાણે ઠરાવ કરવાએવી કાંઇ હદ નથી.

૨૪૬. ફરિયાદનો અથવા સમનનો પ્રકાર ગમે તેવો હોય તો પણ આ ભાગપ્રમાણે ઇનસાફ થઇ શકે એવો કોઇપણ ગુનહો કબુલ કરેલી અથવા સાબિત થયેલી હકીકત ઉપરથી તોહોમતવાળાએ કરેલો છે એમ જણાય તે ગુનહાબાબત તેનીઉપર ૨૪૩મી અથવા ૨૪૫મી કલમપ્રમાણે ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને કોઇ માજીસ્ત્રેટ મુખ્ત્યાર છે.

ફરિઆદીની ગેરહાજરી.

૨૪૭. જો સમન ફરિયાદ થયાઉપરથી કહાડ્યો હોય અને તોહોમતવાળાને હાજર થવાસારૂ મુકરર કરેલે દિવસે અથવા ત્યારપછી જે દિવસસુધી સુનાવણી મુલતવી રાખવામાં આવે તે દિવસે ફરિયાદી હાજર ન થાય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, માજીસ્ત્રેટે તોહોમતવાળાની ઉપર ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો. પણ કાંઇ કારણસારૂ પોતે તે કામની સુનાવણી બીજા કોઇ દિવસસુધી મુલતવી રાખવાનું યોગ્યધારે તો તેમ કરવું નહીં."

ફરિયાદ પાછી લઇ લેવાબાબત.

૨૪૮. આ ભાગ પ્રમાણે કોઇપણ કામમાં છેવટનો હુકમ થતાં પેહેલાં કોઇ પણ વખતે જો કોઇ ફરિયાદી માજીસ્ત્રેટની એવી ખાત્રી કરી આપે કે પોતાની ફરિયાદ પાછી લઇ લેવાની પોતાને પરવાનગી આપવાનાં પાકાં કારણ છે તો તે ફરિયાદ પાછી લઇ લેવાની તેને પરવાનગી આ-

થવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે, અને તે ઉપરથી તોહોમતવાળાનીઉપર ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો.

૨૪૯. ફરિયાદશિવાય બીજીરીતે માંડેલા કોઈપણ મુકદમામાં,ગુન્હો નાસાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ફેસલો આપ્યાવગર કોઈપણ વખતે કામ બંધ કરવાને પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ત્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ, અથવા, જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની અગાઉથી મંજુરી લઈને બીજો કોઈપણ માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે. પણ તેમ કરવાનાં કારણો તેણે દફતરમાં લખવાં. અને પછી તોહોમતદારને છોડી મુકવાને તે મુખતિયાર છે. જ્યારે કોઈ ફરિયાદી ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાને અધિકાર.

૨૫૦. ફરિયાદઉપરથી માંડેલા કોઈપણ મુકદમામાં જો કોઈ માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાની ઉપર ૨૪૫મી અથવા ૨૪૭મી કલમપ્રમાણે ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરે અને તેની નજરમાં એવું આવે કે તે ફરિયાદ નજીવી અથવા તસ્દી આપે એવી છે તો તેની મરજીમાં આવે તો તે માજીસ્ત્રેટ ગુન્હો નાસાબિત થયાના પોતાના હુકમથી તોહોમતવાળાને, અથવા જ્યારે એક કર્તાં વધા તોહોમતવાળા હોય ત્યારે તેમાંના દરેકને, ઘણામાંઘણા પચાસ રૂપીઆસુધી પોતે યોગ્યધારે તેટલો નુકશાનીનો અવેજ આપવાનું ફરિયાદીને ફરમાવવાને મુખત્યાર છે. નજીવી અથવા તસ્દી આપે એવી ફરિઆદો બાબત.

એપ્રમાણે જે રકમ આપવાનો હુકમ કરવામાં આવે તે રકમ જાણે દંડ હોય એવીરીતે વસુલ થઈ શકશે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે તે રકમ વસુલ ન થઈ શકે તો જે કેદ ઠરાવવી તે આસાન હોવી જોઈએ અને ઘણામાં ઘણા ત્રીસ દિવસસુધીની જેટલી મુદત માજીસ્ત્રેટ ફરમાવે તેટલી મુદતસુધીની હોવી જોઈએ. નુકસાનીનો અવેજ વસુલ કરવા બાબત.

પછી તેજ બાબતસંબંધી દિવાનીમાં કાંઈપણ ફરિયાદ કરવામાં આવે તેમાં નુકસાનીનો અવેજ આપવાનો હુકમ કરતી વખતે આ કલમમુજબ જે રકમ નુકસાનીના અવેજ દાખલ આપેલી અથવા વસુલ કરેલી હોય તે રકમ કોરટે હિસાબમાં લેવી.

બાબ ૨૧ મો.

વારંટના મુકદમાઓનો માજીસ્ત્રેટોએ ઇનસાફ કરવાબાબત.

૨૫૧. વારંટના મુકદમાનો ઇનસાફ કરતી વખતે માજીસ્ત્રેટોએ હેઠળ લખેલી રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવું. વારંટના મુકદમામાં કામ ચલાવવાની રીત.

૨૫૨. જ્યારે માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને આણ્યો હોય ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટે ફરિયાદી (જો હોય તો) જે ફરિયાદનુંકામ ચલાવનારની ત

રફનો પુરાવો. કહે તે સાંભળવું અને ફરિયાદનું કામ ચલાવવાના ટેકામાં જે પુરાવો રજુ કરવામાં આવે તે સઘળો પુરાવો લેવો.

જે શખ્સો તે મુકદમાની હકીકતથી વાકેફ હોય એવો અને ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી શાહેદી આપી શકે એવો સંભવ હોય તે શખ્સોનાં નામ ફરિયાદી પાસેથી અથવા બીજીરીતે માજીસ્ત્રેટે નક્કી કરી લેવાં, અને તેમાંના જે શખ્સોની પોતે જરૂર ધારે તેઓને પોતાની આગળ શાહેદી આપવાસારૂ સમન કરવા.

તોહોમતવાળાને છોડી મુકવા બાબત. ૨૫૩. ૨૫૨મી કલમમાં કહેલો સઘળો પુરાવો અને પોતાને જરૂર લાગે એવી તોહોમતવાળાની જુબાની (જો હોય તો) લીધાઉપરથી જો માજીસ્ત્રેટ એવું ઠરાવે કે તોહોમતવાળાની વિરૂદ્ધ એવી કાંઇ બાબત સાબિત કરવામાં આવી નથી કે જે તોડી પાડવામાં ન આવે તો તેનીઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનું વાજબી થાયતો તે માજીસ્ત્રેટે તેને છોડી મુકવો.

જો કાંઇ કારણસર કોઇ માજીસ્ત્રેટની નજરમાં એમ આવે કે તોહોમત પાયાવગરનું છે, તો તે માજીસ્ત્રેટને મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે અગાઉ કોઇપણ વખતે તોહોમતવાળાને છોડી મુકવામાં અટકાવ થશે એવું આ કલમમાંહેના કોઇપણ મચકુરથી સમજવું નહીં. સદરહુ કારણો તેણે દફતરમાં નોંધવા જોઇયે.

ગુન્હો સાબિત થયલો જણાયત્યારે તોહોમતનામું તૈયાર કરવું. ૨૫૪. સદરહુ પુરાવો તથા જુબાની લીધા પછી જો તે માજીસ્ત્રેટની નજરમાં એમ આવે કે આ બાબ પ્રમાણે ઇનસાફ થઇ શકે એવા જે ગુન્હાનો ઇનસાફ કરવાનો પોતાને અધિકાર છે તથા જે બાબત પોતાના મતપ્રમાણે પોતે યોગ્ય શિક્ષા કરી શકશે તેવો કાંઇ ગુનહો તોહોમતવાળાએ કર્યો છે એવું અનુમાન કરવાનો સબબ છે, તો તે માજીસ્ત્રેટે તોહોમતવાળાનીઉપર એક તોહોમતનામું લખીને તૈયાર કરવું.

જવાબ. ૨૫૫. પછી તે તોહોમતનામું તોહોમતવાળાને વાંચી સંભળાવવું તથા સમજાવવું, અને તેને પુછવું કે તું તકસીરવાર છેકે તારે કાંઇ જવાબ કરવાનોછે.

જો તે તોહોમતવાળો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ આપે, તો તે જવાબ માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં લખી લેવો, અને તેઉપરથી પોતાની નજરમાં આવે તો માજીસ્ત્રેટ તેનીઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખત્યાર છે.

તોહોમતવાળાનો જવાબ. ૨૫૬. જો તે તોહોમતવાળો જવાબ આપવાની ના કહે અથવા જવાબ આપે નહીં અથવા મારો ઇનસાફ થવો જોઇયે એવો દાવો કરે તો તેને પોતાનો જવાબ કરવાનું અને પોતાનો પુરાવો રજુ કરવાનું ફરમાવવું, અને તે પોતાનો જવાબ કરતો હોય ત્યારે, કોઇપણ વખતે ફરિયાદી

તરફનો કોઈપણ શાહેદ કોરટમાં અથવા કોરટના મકાનની હદમાં હાજર હોય તેને પાછો બોલાવીને તેની ઉલટ તપાસણી કરવાની તે તોહોમતવાળાને રજા આપવી.

જો તોહોમતવાળો કાંઇ લખેલો મચકુર આપશે તો તે દફતરમાં માજીસ્ત્રેટે ફેલ કરવો.

૨૫૭. કોઇપણ શાહેદની તપાસણી અથવા ઉલટ તપાસણી કરવાસાર (પછી તે મુકદમામાં તે શાહેદને અગાઉ તપાસ્યો હોય કે નહીં હોય તોપણ) તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવાબાબત અથવા કાંઇ દસ્તાવેજ અથવા બીજી વસ્તુ રજુ કરવાની જરૂર પાડવાબાબત કાંઇપણ પ્રોસેસ કાહાડવાની તોહોમતવાળો માજીસ્ત્રેટને અરજી કરે, અને સદરહુ અરજી તસ્દી આપવાસાર અથવા વિલંબ કરવાસાર અથવા ઇનસાફનો હેતુ પાર ન પડે એમ કરવાસાર કરી છે એવું તેને દેખાઈ ન આવે તો માજીસ્ત્રેટે તે પ્રોસેસ કાહાડવું જોઇયે, તે સબબ માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં લખવો. તોહોમતવાળાની અરજી ઉપરથી પુરાવો રજુ કરવાની જરૂર પાડવા બાબત પ્રોસેસ.

સદરહુ અરજીપરથી કોઇપણ શાહેદને સમન કરતાં પેહેલાં તે ઇનસાફનાં કારણસાર તે શાહેદને હાજર થવામાં જે વાજબી ખરચ થાય તે કોરટમાં અનામત મુકવો એવું ફરમાવવાને માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે.

૨૫૮. આ બાબ પ્રમાણે જે મુકદમામાં તોહોમતનામું તૈયાર કરેલું હોય તે મુકદમામાં જો માજીસ્ત્રેટ એમ ઠરાવે કે તોહોમતવાળો તકસીરવાર નથી તો તેણે ગુનહો નાસાબિત થયાનો હુકમ દફતરમાં નોંધવો. ગુનોહ નાસાબિતથયાનોઠરાવ.

સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ મુકદમામાં જો તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે એમ માજીસ્ત્રેટ ઠરાવે તો તેણે કાયદા પ્રમાણે તેની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવો. ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ.

૨૫૯. જ્યારે ફરિયાદ થયા ઉપરથી કામ ચલાવવા માંડ્યુ હોય અને મુકદમાની સુનાવણી માટે મુકરર કરેલે કોઇપણ દિવસ ફરિયાદી ગેર હાજર હોય અને ગુનહો કાયદા પ્રમાણે માંડીવાળવાનો અધિકાર હોય તો આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યુ હોય તે છતાં તોહોમતનામું તૈયાર કર્યાની અગાઉ કોઇપણ વખતે પોતે દુરસ્તધારે તો માજીસ્ત્રેટ તોહોમતવાળાને છોડી મુકવાને મુખત્યાર છે. ફરિયાદીની ગેરહાજરી.

બાબ ૨૨ મો.

સંક્ષેપ રીતે ઇનસાફ કરવા બાબત.

૨૬૦. આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં:— સંક્ષેપરીતે ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર.

(૧) જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ,

(૨) પહેલા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ, અને

(૩) માજીસ્ત્રેટોની જે બેંચને પહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટનો અધિકાર આપ્યો હોય અને જેને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત વિશેષે કરીને અધિકાર આપ્યો હોય તે બેંચ હેઠળ લખેલા સઘળા અથવા હરકોઈ ગુનહાનો ઇનસાફ સંક્ષેપ રીતે કરવાને મુખ્તિયાર છે.

(અ) જે ગુનહા મોતની, સમુદ્રપારની, અથવા છ મહિના કરતાં વધી મુદતની કેદની શિક્ષા કરવાલાયક નહી હોય તેવા ગુનહા:

(બ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૬૪ મી, ૨૬૫ મી, અને ૨૬૬ મી, કલમ પ્રમાણે કાટલાં તથા માપસંબંધી ગુનહા;

(ક) તેજ કાયદાની ૩૨૩ મી કલમ પ્રમાણે વ્યથા;

(ડ) તેજ કાયદાના ૩૭૯ મી અથવા ૩૮૦ મી અથવા ૩૮૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરી—ચોરીની મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;

(ઈ) તેજ કાયદાની ૪૧૧ મી કલમ પ્રમાણે ચોરીના મિલકત લેવી અથવા રાખવી—સદરહુ મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહી હોય ત્યારે;

(ફ) તેજ કાયદાની ૪૧૪મી કલમપ્રમાણે ચોરીની મિલકત સંતાડવામાં અથવા તેની વ્યવસ્થા કરવામાં મદદ કરવી—સદરહુ મિલકતની કિંમત પચાસ રૂપિયા કરતાં વધારે નહીં હોય ત્યારે;

(ગ) તેજ કાયદાની ૪૨૭ મી કલમ પ્રમાણે બિગાડ;

(હ) તેજ કાયદાની ૪૪૮ મી કલમ પ્રમાણે ગૃહ પ્રવેશ;

(આઈ) તેજ કાયદાની ૫૦૪ થી કલમ પ્રમાણે સુલેહનો ભંગ કરવાના ઇરાદાથી અપમાન કરવું, અને તેજ કાયદાની ૫૦૬ઠી કલમ પ્રમાણે સાપરાધ ધમકી;

(જે) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંના કોઈપણ ગુનહામાં મદદગારી કરવી,

(કે) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંનો કોઈપણ ગુનહો કરવાની કોશિસ —તે કોશિસ ગુનહો હોય ત્યારે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુકદમામાં કોઈ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ ૩૪મી કલમમાં આપેલા વિશેષ અધિકાર ચલાવતો હોય તેવા કોઈપણ મુકદમાનો ઇનસાફ સંક્ષેપરીતે કરવો નહીં.

૨૬૧. માજીસ્ત્રેટોની જે કોઈ બેંચને બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટનો અધિકાર આપેલો હોય તે બેંચને હેઠળ લખેલા સઘળા ગુનહાઓનો અથવા તેઓમાંનાં કોઈપણ ગુનહાનો સંક્ષેપરીતે ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્ત્યાર છે:— માજીસ્ત્રેટની જે બેંચને ઓછો અધિકાર આપ્યો હોય તે બેંચને અધિકાર આપવાનો અખ્ત્યાર.

(અ) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૭૭મી, ૨૭૮મી, ૨૭૯મી, ૨૮૫મી, ૨૮૬મી, ૨૮૯મી, ૨૯૦મી, ૨૯૨મી, ૨૯૩મી, ૨૯૪મી ૩૨૩મી, ૩૩૪મી, ૩૩૬મી, ૩૪૧મી, ૩૫૨મી, ૪૨૬મી, તથા ૪૪૭મી, કલમ વિરુદ્ધ ગુનહા;

(બ) મ્યુનિસિપલ આકટો વિરુદ્ધ અને શેહેરનું જતન કરવા બાબત જે કલમો પોલીસ આકટોમાં છે તે કલમો વિરુદ્ધ જે ગુનહા માટે ફકત દંડની, અથવા એક મહિનાસુધીની મુદતની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહા;

(ક) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંના કોઈપણ ગુનહામાં મદદગારી;

(ડ) ઉપર કહેલા ગુનહાઓમાંનો કોઈપણ ગુનેહા કરવાની કોશિસ— તે કોશિસ ગુનેહા હોય ત્યારે.

૨૬૨. આ બાબપ્રમાણે ઈનસાફ કરતી વખતે સમનના મુકદમા માટે ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે સમનના મુકદમામાં કામ ચલાવવું, અને વારંટના મુકદમામાટે ફરમાવેલી રીત પ્રમાણે વારંટના મુકદમામાં કામ ચલાવવું, પણ આ કાયદામાં આગળ કહેલી બાબતોમાં તેમ કરવું નહીં. સમનના તથા વારંટના મુકદમા માટે કામ ચલાવવાની જે રીત છે તે રીત લાગુ પાડવા બાબત.

આ બાબપ્રમાણે હરકોઈ ગુનેહા સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ત્રણ મહિના કરતાં વધારે મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહીં. કેદની હદ.

૨૬૩. જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી નહીં હોય તે મુકદમામાં માજીસ્ત્રેટને અથવા માજીસ્ત્રેટોની બેંચને શાહેદોના પુરાવો દફતરમાં દાખલ કરવાની અથવા પદ્ધતી પ્રમાણે તોહોમતનામું તૈયાર કરવાની જરૂર નથી; પણ સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવાં પત્રકમાં હેઠળ લખેલી વિગત માજીસ્ત્રેટે અથવા માજીસ્ત્રેટોની બેંચે દાખલ કરવી:— જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી ન હોય તે મુકદમાનું દફતર.

(અ) અનુક્રમે ચઢતો નંબર;

(બ) ગુન્હા થયાની તારીખ;

(ક) રિપોર્ટની અથવા ફરિયાદની તારીખ;

(ડ) ફરિયાદી હોય તો તેનું નામ;

(ઈ) તોહોમતવાળાનું નામ, તેના બાપનું નામ, તથા તેનું રેહેવાનું ઠેકાણું;

(ફ) જે ગુનાહની ફરિયાદ થઇ હોય તે ગુનોહ તથા કાંઈ ગુનોહ સાબિત થયો હોય તો તો ગુનોહ, અને ૨૬૦ મી કલમની રકમ (ડ), રકમ (ઈ) અથવા રકમ (ફ) માં આવે એવી બાબતોમાં જે મિલકતના સંબંધમાં ગુનોહ કર્યો હોય તે મિલકતની કિંમત;

(ગ) તોહોમતવાળાનો જવાબ તથા તેની જબાની (જો હોય તો);

(હ) ગુનાહ બાબત ઠરાવ અને ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તેનાં કારણનો મુખ્તેસરમાં મજકુર:

(આઇ) શિક્ષાનો હુકમ અથવા બીજો આખરનો હુકમ; અને

(જ) જે તારિખે કામ પુરૂં થયું તે તારીખ.

જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદમાનું દફતર.

૨૬૪. જે મુકદમાનો ઈનસાફ કોઇ માજીસ્ત્રેટ અથવા બેંચ સંક્ષિપ્ત રીતે કરે અને જેમાં અપીલ ચાલતી હોય તેવા દરએક મુકદમામાં તે માજીસ્ત્રેટે અથવા બેંચે શિક્ષાનો હુકમ કરતાં પેહેલાં ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો અને તે ફેસલામાં શાક્ષી પુરાવાનો સાર દાખલ કરવો અને ૨૬૩ મી કલમમાં કહેલી વિગત પણ દાખલ કરવી.

ફક્ત સદરહુ પ્રકારનો ફેસલો આ કલમ લાગુ હોય તેવા મુકદમાઓનું દફતર છે એવું સમજવું.

દફતર અને ફેસલાની ભાષા.

૨૬૫. ૨૬૩ મી કલમ પ્રમાણે તૈયાર કરેલાં દફતર તથા ૨૬૪ મી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલા ફેસલા પ્રમુખ અધિકારીએ અંગ્રેજીમાં અથવા કોરટની ભાષામાં, અથવા તે પ્રમુખ અધિકારી જે કોરટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે કોરટ ફરમાવે તો પોતાની સ્વભાષામાં લખવા.

બેંચને કલાર્ક રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અખત્યાર છે.

માજીસ્ત્રેટોની જે બેંચને ગુનાહઓનો સંક્ષિપ્તરીતે ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર આપેલો હોય તે બેંચ જે કોરટના પ્રત્યક્ષ તાબામાં હોય તે કોરટે આ બાબત નિમેલા કોઈ અમલદાર પાસે સદરહુ દફતર અથવા ફેસલો તૈયાર કરાવવાનો અધિકાર તે બેંચને આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે. અને એ પ્રમાણે તૈયાર કરેલાં દફતર ઉપર અથવા ફેસલાઉપર તે બેંચના જે મેંબર હાજર રહીને કામમાં ભાગ લેતા હોય તેવા દરએક મેંબરે સહી કરવી.

બાબ ૨૩ મો.

હૈ કોરટની આગળ તથા સેસનકોરટની આગળ ઇનસાફ ચલાવવાબાબત.

અ.—પ્રથમ નિયમો.

"હૈ કોર્ટ" એ

૨૬૬. ૩૦૭ મી કલમશિવાય આ બાબમાં "હૈ કોરટ" એ શબ્દોનો

અર્થ વિક્ટોરિયાની કારકીર્દીના ચોવીસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪.થા બાબપ્રમાણે ઇનસાફની જે હૈ કોરટ સ્થાપી હોય અથવા સ્થાપવાની હોય તે હૈ કોરટ એવો સમજવો, અને તેમાં પંજાબની ચીફ કોરટનો તથા બીજી જે કોરટોને ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલ વખતે વખતે ઇંડિયા ગ્યાઝિટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને આ બાબનાં કારણસારૂ હૈ કોરટ ઠરાવે એવી કોરટોનો સમાવેશ થાય છે. શબ્દોની વ્યાખ્યા.

૨૬૭. હૈ કોરટની આગળ આ બાબપ્રમાણે સઘળા મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો, હૈકોર્ટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો.

અને આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં આ કાયદાપ્રમાણે અથવા વિકટોરિયાની કારકિર્દીના ચોવિસમાં તથા પચીસમાં વર્ષના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪થા બાબપ્રમાણે સ્થાપેલી કોઇપણ હૈ કોરટના લેટર્સ પેટંટપ્રમાણે કોઈ હૈ કોરટની પાસે મોકલેલા સઘળા ફોજદારી મુકદ્દમામાં, જો તે હૈ કોરટ ફરમાવે તો, ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવાનો અધિકાર છે.

૨૬૮. સેશન કોરટની આગળ સઘળા મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ જ્યુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો. સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો અથવા આસેસરોની મદદથી કરવો.

૨૬૯. કોઇપણ સેશન કોરટની આગળ સઘળા ગુન્હાઓનો અથવા કોઈપણ અમુક વર્ગના ગુનહાઓનો ઇનસાફ કોઈપણ જિલ્હામાં જ્યુરીથી કરવો એવું સ્થાનિક સરકાર સરકારી ગેઝીટમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને ફરમાવવાને અને વખતે વખતે તે હુકમ રદ્દ કરવાને અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાને મુખતિયાર છે. સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવાનો હુકમ કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

જ્યારે કેટલાએક ગુન્હાનું તોહોમત તોહોમતવાળાઉપર એકજ ઇનસાફની વખતે મુકવામાં આવ્યું હોય અને તેમાંના થોડાએક ગુન્હાઓનો ઇનસાફ જ્યુરીથી થઈ શકે અને થોડાએકનો ઇનસાફ તેવી રીતે ન થઈ શકે એમ હોય ત્યારે તે સઘળા ગુન્હામાટે તેનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવો.

૨૭૦. સેશન કોરટની આગળ જે જે ઇનસાફ થાય તેમાં ફરિયાદનું કામ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરે ચલાવવું. સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફનું કામ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરે ચલાવવું.

બ.—કામ ચલાવવાની સરૂઆત.

૨૭૧. જ્યારે ઇનસાફ સરૂ કરવાને કોરટ તૈયાર હોયત્યારે તેની આગળ તોહોમતવાળાએ હાજર થવું અથવા તેને આણવો અને તોહોમતનામું કોરટ- ઇનસાફની સરૂઆત.

માં વાંચીસંભળાવવું તથા તેને સમજાવવું અને તેને પુછવું કે જે ગુન્હાનું
મત મુક્યું છે તેનો તું તકસીરવાર છે કે તારો ઇનસાફ થાયએવો તું દાવોકે

તકસીરવાર છું એવો જવાબ આપવો.

જો તોહોમતવાળો એવો જવાબ આપે કે હું તકસીરવાર છું તો તે જ
દફતરમાં દાખલ કરવો અને તેઉપરથી તેતોહોમતવાળાને ગુન્હેગાર ઠરાવ

જવાબ દેવાની ના કેહેવીઅથવા ઇનસાફ કરવાનું કેહેવું.

૨૭૨. જો તોહોમતવાળો જવાબ આપવાની ના કેહે અથવા જ
આપે નહી અથવા મારો ઇનસાફ થવો જોઇએ એવો દાવો કરે તો
જ્યુરરો અથવા આસેસરો આ કાયદામાં આગળ કહ્યાપ્રમાણે
કરીને તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવા માંડવો.

એકપછી એક કેટલાએક ગુનેહગારોનો ઇનસાફ તેજજ્યુરીથી અથવા આસેસરોથી કરવાબાબત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કાયદામાં આગળ હરકત લેવાને
હક કહ્યો છે તેને અનુસરીને કોરટને યોગ્ય લાગે તેટલા તોહોમતવાળા શ
સોનો એક પછી એક એ રીતે ઇનસાફ તેનીતેજ જ્યુરી કરી શકે, અ
તેના તેજ આસેસરો તે ઇનસાફના કામમાં મદદ કરી શકે.

સાબિત નથઇ શકે એવાં તોહોમતનામાં ઉપર નોંધ.

૨૭૩. હૈ કોરટની આગળ ઇનસાફ ચાલે તેમાં જે શખ્સની
તોહોમત મુક્યું હોય તે શખ્સનો ઇનસાફ સરૂ થતાં પેહેલાં કોઇપણ વ
તે હૈ કોરટને એમ જણાય કે તોહોમતનામું અથવા તેનો કોઇ ભાગ
બિત થઇ શકશે નહી એ સ્પષ્ટ છે ત્યારે જડજે તે તોહોમતનામા ઉ
તે મતલબની એક નોંધ કરવી.

નોંધનું ફળ.

સદરહુ નોંધનું ફળ એવું થશે કે, પ્રસંગપ્રમાણે, તોહોમતનામાં
રથી અથવા તેના ભાગઉપરથી ચલાવવાનું કામ બંધ થશે.

ક.—જ્યુરી પસંદ કરવાબાબત.

જ્યુરીમાં કેટલાં માણસો જોઇયે.

૨૭૪. હૈ કોરટની આગળ ઇનસાફ થતી વખતે જ્યુરીમાં
માણસો હોવાં જોઇયે.

સેશન કોરટની આગળ જ્યુરીથી ઇનસાફ થતી વખતે, ત્રણ
ઓછી ન હોય અને નવ કરતાં વત્તી ન હોય એવી જે વિષમ સંખ્યા
નિક સરકાર કોઇપણ અમુક જિલ્હાને અથવા તે જિલ્હામાં કોઇપણ
મુક વર્ગના ગુનહાઓને લાગુ પડે એવા હુકમથી વખતે વખતે ઠરમા
સંખ્યા જ્યુરીના માણસોની હોવી જોઇયે.

યુરોપિયન અથવા અમેરિકન ન હોય એવા શખ્સોનો સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ કરવા સારૂ જ્યુરી.

૨૭૫. યુરોપિયન અથવા અમેરીકન ન હોય એવા કોઇ શખ્
ઇનસાફ સેશન કોરટની આગળ જ્યુરીથી કરવામાં આવે ત્યારે જો તે
ખ્સની ઇચ્છા હોય તો તે જ્યુરીમાં અર્ધાધિક યુરોપિયન અથવા અ
કન ન હોય એવા માણસો હોવા જોઇયે.

ચિઠી કાહાડીને જ્યુરરો પસંદ કરવા.

૨૭૬. જ્યુરરો ચુંટી કાહાડવા તે જ્યુરર તરીકે કામ કરવાસારૂ સમન કરેલાં માણસો મધ્યેથી હે કોરટ વખતે વખતે કાનુન કરીને ફરમાવે તેવી રીતે ચિઠ્ઠી કાહાડીને ચુંટી કહાડવા:

વિશેષ ઠરાવ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે—

હાલનો રીવાજ કાયમ રાખ્યો.

પ્રથમ.—આ કલમપ્રમાણે કોઇપણ કોરટને માટે કાનુનો કહાડવામાં આવે, ત્યાંસુધી તે કોરટમાં જ્યુરરો પસંદ કરવાની બાબતમાં જે રીવાજ હાલ ચાલુ હોય તે રીવાજપ્રમાણે ચાલવું;

જે માણસોએ સમન ન કર્યા હોય તે કયારે ચુંટી કાહાડવાલાયક છે.

બીજું.—સમન કરેલા માણસો પૂરતા ન હોય તો બીજા જે માણસો હાજર હોય તે મધ્યેથી કોરટની રજા લઇને જ્યુરરોની જોઇતી સંખ્યા પસંદ કરવાનો અધિકાર છે, અને

વિશેષ જ્યુરરોની આગળ ઇનસાફ.

ત્રીજું.— ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોમાં—

(અ) તોહોમતવાળા શખ્સનીઉપર મોતની શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુનોહો કર્યાનું તોહોમત મુક્યું હોય તો, અથવા

(બ) બીજા કોઇપણ મુકદમામાં હે કોરટનો કોઈ જડજ ફરમાવે તો,

આ કાયદામાં આગળ વિશેષ જ્યુરીની જે ટીપ કહી છે તે ટીપ મધ્યેથી જ્યુરરો ચુંટી કહાડવા.

જ્યુરરોનાનામ બોલાવવાં.

૨૭૭. જ્યુરર ચુંટી કહાડવામાં આવતા જાય તેમ તેમ તે દરએકનું નામ મોટેથી બોલાવવું અને તે હાજર થાય એટલે તોહોમતવાળાને પુછવું કે એ જ્યુરરથી તારો ઇનસાફ થાય એમાં તને હરકત છે.

જ્યુરરો બાબત હરકત.

તે વખતે તે જ્યુરરબાબત તોહોમતવાળો અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારો હરકત લેવાને મુખત્યાર છે, અને તે હરકતનાં જે કારણ હોય તે કેહેવાં.

કારણો કહ્યા વગર હરકત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, હે કોરટમાં સરકારની તરફથી આઠ સંખ્યાસુધી અને જે શખ્સની અથવા શખ્સોનીઉપર તોહોમત મુક્યું હોય તે શખ્સની અથવા સઘળા શખ્સોની તરફથી આઠ સંખ્યાસુધી કારણો કહ્યાવગર હરકતો લેવા દેવી.

હરકતનાં કારણો.

૨૭૮. કોઈ જ્યુરરબાબત હેઠળ લખેલાં કારણોમાંનાં કોઈપણ કારણપરથી હરકત લીધી હોય અને કોરટની ખાત્રી થાય એવી રીતે તે સાબિત થાય તો તે હરકત મંજુર રાખવી:—

(અ) તે જ્યુરર અનુમાનપ્રમાણે અથવા ખરેખરો પક્ષપાતી છે;

(બ) જાતનું કાંઈ કારણ, જેમ કે પરદેશનાં વતની હોવું, અથવા કોઇપણ ચાલુ કાયદાથી અથવા કાયદાપ્રમાણે અમલ થતો હોય

એવી કોઇપણ કાનુનથી ફરમાવેલી યોગ્યતામા ખામી હોવી, થવા એકવીસ વરસની અંદરની વયના અથવા સાઠ વર વત્તી વયના હોવું;

(ક) તેણે પોતાની રીતથી અથવા ધર્મસંબંધી સંકલ્પથી દુનિયાદા વાતોની સઘળી ચીંતા તજી દીધી છે;

(ડ) તે કોરટમધ્યે અથવા તેના હાથ તળે કંઈ હુદો ધરાવે છે;

(ઈ) તે પોલીસનું કાંઈ કામ કરે છે અથવા પોલીસનું કાંઈ તેને સોંપેલું છે;

(ફ) તેનીઉપર કોઈપણ ગુનહો સાબિત થયો છે જે પરથી તે કો ની નજરમાં જ્યુરીમાં,કામ કરવાને તે અયોગ્ય થાય;

(ગ) જે ભાષામાં શાહેદી અપાતી હોય તે ભાષા અથવા જ્યારે શાહેદી સમજાવાતી હોય ત્યારે જે ભાષામાં તે સમજાવાતી તે ભાષા સમજવાને તે અશકત છે.

(હ) બીજી કોઈ હકીકતથી તે કોરટની નજરમાં, તે જ્યુરરતરીકે લાયક થાય તે હકીકત.

હરકત વિશે ઠરાવ.

૨૭૯. કોઈ જ્યુરરબાબત જે હરકત લેવામાં આવે તે દરએક રકતવિશે કોરટે ઠરાવ કરવો અને તે ઠરાવ દફતરમાં નોંધવો અને આખરનો છે એવું સમજવું.

જો જ્યુરરની વિરુધ હરકત મંજુર કરવામાઆવે તે જ્યુરરની જગા પુરવા બાબત.

જો તે હરકત મંજુર કરવામાં આવે, તો તે જ્યુરરને ઠેકાણે સમ મુજબ હાજર થયલા અને ૨૭૬મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે ચુંટી કાહા બીજા કોઈપણ જ્યુરરને નિમવો; અથવા તેવો બીજો કોઈ જ્યુરર હા ન હોય તો જેનું નામ જ્યુરરોની ટીપમાં હોય અથવા જે માણસ કો ની નજરમાં તે જ્યુરીમાં કામ કરવાને યોગ્ય જણાય એવો બીજો જે ણુસ કોરટમાં હાજર હોય તે માણસને નિમવો; પણ એવું ઠરાવ્યું છે સદરહુ જ્યુરર અથવા બીજા માણસબાબત ૨૭૮મી કલમપ્રમાણે હર લીધી ન હોય અને મંજુર રાખી ન હોય તો તેમ કરવું.

જ્યુરીનો અગ્રેસર.

૨૮૦. જ્યારે જ્યુરરોને પસંદ કરવામાં આવે ત્યારે તેમણે પોતા માંથી એક જણને અગ્રેસર નિમવો,

તે અગ્રેસરે જ્યુરીની તકરારોમાં ઉપરીપણું કરવું, જ્યુરીનો ઠર કોરટને કહી સંભળાવવો, અને જ્યુરીને અથવા તેમાંના કોઈપણ જ્યુરર કાંઈ ખબર જોઇતી હોય તે કોરટપાસેથી પુછી લેવી.

જડજને વાજબી લાગે એટલા વખતમાં જો જ્યુરીમાંના ઘણાજ કોઈ અગ્રેસર નિમવામાં એકમત ન થાય તો તેની નિમણુક કોરટે કર

૨૮૧. જ્યારે અગ્રેસર નિમવામાં આવે ત્યારે સન ૧૮૭૩ ના હીંદુસ્તાનના સમના આક્ટપ્રમાણે જ્યુરરોને સમ ખવડાવવા.

જ્યુરરોને સમ ખવડાવવા બાબત.

૨૮૨. જ્યુરીથી ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં જ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવતાં પેહેલાં કોઈપણ વખતે, કાંઈ પુરતાં કારણસર કોઈ જ્યુરર તે ઇનસાફનું કામ પુરૂં થતાંસુધી હાજર ન થઈ શકે અથવા કોઈ જ્યુરર ગેર હાજર રેહે અને તેને હાજર ન કરી શકાય એવું હોય અથવા જે ભાષામાં સાહેદી અપાતી હોય તે ભાષા કોઈ જ્યુરર સમજી શકતો નથી અથવા તે સાહેદી સમજાવાતી હોય ત્યારે જે ભાષામાં તે સમજાવાતી હોય તે ભાષા સમજી શકતો નથી એવું જો દેખાય તો, એક નવો જ્યુરર માંહે લેવો અથવા તે જ્યુરીને રજા આપવી અને નવી જ્યુરી પસંદ કરવી.

જ્યુરર હાજર રેહેતો બંધ થાય ત્યારે કેમ કરવું.

સદરહુ પ્રસંગોમાના દરએક પ્રસંગે ઇનસાફ નવેસરથી સરૂ કરવો.

૨૮૩. જ્યારે કેદી પાંજરામાં રેહેવાને અશકત થાય ત્યારે જ્યુરીને રજા આપવાને પણ જડજ મુખ્યત્યાર છે.

કેદી માંદોહોય ત્યારે જ્યુરીનેરજા આપવા બાબત.

૯.—આસેસરો પસંદ કરવાબાબત.

૨૮૪. જ્યારે ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવાનો હોય ત્યારે આસેસરતરીકે કામ કરવાને સમન કરેલા માણસોમાંથી જડજને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે બે અથવા વધારે માણસો ચુંટી કાહાડવા.

આસેસર કેવી રીતે પસંદ કરવા.

૨૮૫. આસેસરોની મદદથી કોઈ ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં જો ઠરાવ થતાં પહેલાં કોઈપણ વખતે કાંઈ પુરતાં કારણસર કોઈ આસેસર તે ઇનસાફનું કામ પુરૂં થતાં સુધી હાજર ન થઈ શકે અથવા ગેરહાજર રહે અને તેને હાજર કરવાનું બની શકે નહી તો બાકીના આસેસરની અથવા આસેસરોની મદદથી તે ઇનસાફનું કામ ચલાવવું.

આસેસરથી હાજર થવાતું ન હોય ત્યારે કેમ કરવું.

જો સઘળા આસેસરો હાજર થતા અટકે અથવા ગેર હાજર રેહે તો કામ ચલાવવાનુ બંધ રાખવું અને નવા આસેસરોની મદદથી ઇનસાફનું કામ નવેસરથી ચલાવવું.

૬.—ફરિયાદી તરફનો તથા તોહોમતવાળા તરફનો મુકદમો પુરો થતાંસુધી ઇનસાફનું કામ.

૨૮૬. જ્યુરરો અથવા આસેસરો ચુંટી કાહાડવામાં આવ્યા બાદ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાંથી અથવા બીજા કાયદામાંથી જે ગુનહાનું તોહોમત મુકયું હોય તે ગુનહાનું વર્ણન વાંચીને તથા કયા પુરાવાઉપરથી તે તોહોમતવાળાની તકસીર સાબિત ક-

ફરિયાદનુંકામ ચલાવનારની તરફનો મુકદમોસરૂ કરવા બાબત.

રવાની આશા રાખે છે તે ટુંકામાં કહી જણાવીને પોતાનો મુકદમો સરૂ કરવો.

શાહેદોની જબાની.

પછી ફરિયાદનું-કામ-ચલાવનારો પોતાના શાહેદોને તપાસે.

માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમતવાળાએ આપેલી જબાનીને પુરાવો ગણવો.

૨૮૭. તોહોમતવાળાની જે જબાની કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટે અથવા તેની રૂબરૂ યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરી હોય તે જબાની ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે રજુ કરવી અને તે પુરાવા દાખલ વાંચવી.

પ્રથમ ચોકસીની વખતે આપેલો પુરાવો દાખલ થઈ શકશે.

૨૮૮. કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટની આગળ તોહોમતવાળાની સમક્ષ કોઈ શાહેદની જબાની યોગ્યરીતે લેવામાં આવી હોય તે જબાની કોરટમાં અધ્યક્ષસ્થાને બેસનાર જડજની નજરમાં આવે તો, જો સદરહુ શાહેદને રજુ કરવામાં આવે અને તેની તપાસ કરવામાં આવે તો તે કામમાં પુરાવા દાખલ ગણવાનો અધિકાર છે.

ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શાહેદોની જબાની લીધા પછી કેમ કરવું.

૨૮૯. ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શાહેદોની જબાની અને તોહોમતવાળાની જબાની (જો હોય તો) પુરી થઈ રહે ત્યારે તોહોમતવાળાને પુછવું કે તારે પુરાવો રજુ કરવો છે કે નહી.

તે કેહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી તો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારે પોતાની તરફના મુકદમાનો સાર કહી સંભળાવવો, અને જો કોરટની નજરમાં એવું આવે કે તોહોમતવાળાએ ગુનહો કર્યો છે એવો કોઈ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને, અથવા જે કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જ્યુરીને ફરમાવવાને, કોરટ મુખ્તાર છે.

જો તોહોમતવાળો અથવા કેટલાએક તોહોમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહોમતવાળો કેહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તોહોમતવાળાએ ગુનહો કર્યો છે એવો કાંઇ પુરાવો નથી તો પછી આસેસરોની મદદથી જે કામમાં ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરવાને, અથવા જે કામમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ થતો હોય તે કામમાં તકસીરવાર નથી એવો ઠરાવ કહી સંભળાવવાનું જ્યુરીને ફરમાવવાને, કોરટ મુખ્તાર છે.

જો તોહોમતવાળો અથવા કેટલાએક તોહોમતવાળાઓમાંનો હરકોઈ તોહોમતવાળો કેહે કે મારે પુરાવો રજુ કરવો છે, અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તેણે ગુનોહ કર્યો છે એવો પુરાવો છે, અથવા, મારે પુરાવો રજુ કરવો નથી એવું તેના કેહેવા ઉપરથી ફરિયાદનું કામ ચલા-

વનાર પોતાની તરફના મુકદમાનો સાર કહી સંભળાવે અને કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તોહોમતવાળાએ ગુનોહ કર્યોછે એવા પુરાવા છે, તો તોહોમતવાળાને તેનો જવાબ કરવા માંડવાનું કોરટે ફરમાવવું.

૨૯૦. પછી તોહોમતવાળો અથવા તેનો પ્લીડર પોતાની તરફનો મુકદમો સરૂ કરવાને મુખત્યાર છે, અને તેણે તેમાં જે હકીકત ઉપર અથવા કાયદા ઉપર આધાર રાખવાનો પોતાનો ઇરાદો હોય તે હકીકત અથવા કાયદો કેહેવો, તથા ફરિયાદનું કામ ચલાવનારના તરફના પુરાવા ઉપર જે જે ટીકા પોતાને જરૂરની લાગે તે કરવી. પછી તે પોતાના શાહેદો હોય તો તેઓને તપાસવાને મુખત્યાર છે, અને તેઓની ઉલટ તપાસણી અથવા ફરી તપાસણી કરવી હોય તો તે કર્યા પછી પોતાની તરફના મુકદમાનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખત્યાર છે. — જવાબ.

૨૯૧. જે શાહેદનું નામ તોહોમતવાળાએ અગાઉ નહી કહ્યું હોય તે શાહેદ હાજર હોય તો તેની જબાની તોહોમતવાળાને લેવા દેવી; પણ જે માજીસ્ટ્રેટે તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ તેને કમિટ કર્યો હોય તે માજીસ્ટ્રેટને આપેલી ટીપમાં જે શાહેદોનાં નામ લખ્યાં હોય તે સિવાય બીજા કોઇ પણ શાહેદને સમન કરીને બોલાવવાનો હક, ૨૧૧ મી તથા ૨૩૧ મી કલમમાં કહેલા પ્રસંગ સિવાય બીજે પ્રસંગે નથી. — શાહેદોની જબાની લેવા બાબત તથા તેઓને સમન કરાવવા બાબત તોહોમતવાળાનો હક.

૨૯૨. જો તોહોમતવાળાએ અથવા તોહોમતવાળાઓમાંના હરકોઇએ ૨૮૯ મી કલમ મુજબ પોતાને પુછ્યા ઉપરથી એવું કહ્યું હશે કે મારે પુરાવા રજુ કરવા છે તો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવાનો હક છે એવું સમજવું. — પ્રત્યુતર આપવાનો ફરિયાદનું કામ ચલાવનારનો હક.

૨૯૩. જ્યારે કોરટ એમ ધારે કે જે ગુનાહનું તોહોમત મુક્યુંછે તે ગુનોહ જે જગાએ કર્યાનું કેહેવામાં આવ્યું છે તે જગા, અથવા બીજી જે જગાએ ઇનસાફને લગતી મુદાની બીજી કોઇપણ વાત બન્યાનું કેહેવામાં આવ્યુ છે તે જગા. જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ નજરે જોવી જોઇયે, ત્યારે કોરટે તે પ્રમાણે હુકમ કરવો, અને કોરટના કોઇ અમલદારના હવાલામાં તે જ્યુરીને અથવા આસેસરોને એકઠા તેજગાએ લઇજવા, અને તે જગા કોરટે નિમેલા કોઈ શખ્સે તેઓને દેખાડવી. — જ્યુરીએ અથવા આસેસરોએ કાંઇ જગા નજરે જોવા બાબત.

તે અમલદારે કોરટની રજા સિવાય બીજા કોઇ પણ શખ્સને તે જ્યુરીમાંના અથવા આસેસરોમાંના કોઇની જોડે બોલવા અથવા ચિઠ્ઠીપત્રી વગેરે વડે વ્યવહાર ચલાવવા દેવો નહી અને કોરટ બીજીરીતે ફરમાવે નહી તો તેજગા જોવાનું કામ પૂરૂંથઇરેહે એટલે તુરત તેઓને પાછા કોર્ટમાં લઇજવા.

૨૯૪. કોઈ જ્યુરર અથવા આસેસર સંબંધ રાખનારી કોઇ લગતી — જ્યુરરની અ

ચલાવવાની રીત સાથે હોય અથવા તેઓનો અર્થ કાયદાથી નક્કી કર્યા હોય તો એ બેઉ પ્રસંગે તેઓનો અર્થ ઠરાવવો એ જડજનું કામ છે, જ્યુરીનું નથી.

દૃષ્ટાંતો.

(અ) બનાં ખુન બાબત અ નો ઇનસાફ ચાલે છે.

ખુનમાં અને શિક્ષણીય મનુષ્યવધમાં કેટલોક ફેર છે તે જ્યુરીને સમજાવવો અને હકીકતોની કઈ કઈ સમજપ્રમાણે અનીઉપર ખુનનો, અથવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો, ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો, અથવા કઈ સમજપ્રમાણે અએ ગુનહો કર્યો નથી એવો ઠરાવ કરવો એ તેઓને કેહેવું એ જડજનું કામ છે.

હકીકતોની કઈ સમજ ખરી છે એનો નિશ્ચય કરવો અને જડજનો આદેશ ખરો અથવા ખોટો હોય અને તે પ્રમાણેજ પોતાનું મત હોય કે નહી હોય તોપણ તે આદેશપ્રમાણે પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

(બ) તકરાર એવી છે કે કોઈ અમુકબાબત ઉપર કોઈ શખસે વાજબી મત ધારણ કરેલો કે નહી—કામ ઘટિત હુશિયારીથી અથવા બરાબર મેહેનત કરીને કરેલું કે નહીં.

આમાંની દરએક તકરારનો નિશ્ચય કરવો એ જ્યુરીનું કામ છે.

વિચાર કરવાને એકાંતમાં જવા બાબત.

૩૦૦. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જડજે પોતાનો આદેશ પૂરો કર્યા પછી જ્યુરી પોતાના ઠરાવબાબત વિચાર કરવાને એકાંતમાં જવાને મુખ્તિયાર છે.

કોરટની રજાવગર જ્યુરર શિવાય બીજા કોઈ શખસે સદરહુ જ્યુરીના કોઇપણ મેંબરની જોડે બોલવું નહી અથવા ચિઠ્ઠી પત્રી વગેરે વડે વ્યવહાર ચલાવવો નહી.

ઠરાવ કહી સંભળાવવાબાબત.

૩૦૧. જ્યારે જ્યુરી પોતાના ઠરાવબાબત વિચાર કરી રેહે ત્યારે તેમનો જે ઠરાવ હોય તે અથવા તેમાંના અધિકાધિકોનો જે ઠરાવ હોય તે જ્યુરીના અગ્રેસરે જડજને જણાવવો.

જ્યુરી વાળાઓનાં જુદાં જુદાં મત હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૦૨. જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એક મત ન હોય તો વધારે વિચાર કરવાસારૂ એકાંતમાં જવાનું તે જ્યુરીને ફરમાવવાને જડજ મુખ્તિયાર છે. જડજ યોગ્યધારે તેટલી મુદત પછી જ્યુરીનાં સઘળાં માણસો એક મત ન હોય તોપણ તે જ્યુરી પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવાને મુખ્ત્યાર છે.

દરએક તોહોમતબાબત ઠરાવ

૩૦૩. કોરટે બીજીરીતે હુકમ કર્યા ન હોય તો જે તોહોમતોઉપરથી તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે સઘળાં તોહોમતોબાબત જ્યુરીએ

પોતાનો ઠરાવ કહી સંભળાવવો, અને તેમનો ઠરાવ શો છે તેનો નિશ્ચય કરવાસારૂ જે સવાલો પુછવાની જરૂર હોય તે સવાલો તેઓને પુછવાને જડજ મુખતિયાર છે.

કહી સંભળાવવો. ન્યુરીનેસવાલ પુછવાનો જડજને અધિકારછે.

સદરહુ સવાલો તથા તેમના જવાબો દફતરમાં દાખલ કરવા.

સવાલો તથા જવાબો દફતરમાં દાખલકરવા.

૩૦૪. જ્યારે અકસ્માતથી અથવા ભુલથી ખોટો ઠરાવ કહી સંભળાવ્યો હોય ત્યારે તે દફતરમાં દાખલ કરતાં પેહેલાં અથવા દાખલ કર્યાપછી તુરત તે ઠરાવમાં સુધારો કરવાને ન્યુરી મુખત્યાર છે અને આખરે સુધાર્યાપ્રમાણે તે ઠરાવ થવો જોઇએ.

ન્યુરીનોઠરાવ સુધારવાબાબત.

૩૦૫. જ્યારે હૈ કોરટની આગળ જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં ન્યુરીના સઘળાં માણસો એકમત હોય અથવા જ્યારે તેમાંના છ જણ એકમત હોય અને જડજ તેમનીસાથે મળતો આવે ત્યારે જડજે સદરહુ મતપ્રમાણે ઠરાવ આપવો.

હૈકોર્ટમાં ન્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે ક્યારે ચાલવું.

જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદમામાં ન્યુરીની ખાત્રી થાય કે અમે એકમત થઇશું નહીં, પણ તેમાંના છ જણ એક મત હોય ત્યારે અગ્રેસરે જડજને તે મુજબ ખબર આપવી.

જો ન્યુરીમાંના અધિકાધિક સાથે જડજ મળતો ન આવે તો તેણે ન્યુરીને એકદમ રજા આપવી.

બીજે પ્રસંગે ન્યુરીને રજા આપવા બાબત.

ન્યુરીમાંના છ જણ એક મત ન હોય તો પોતાને યોગ્ય લાગે એટલો વખત વીત્યા પછી જડજે ન્યુરીને રજા આપવી.

૩૦૬. જે મુકદમાનો ઇનસાફ સેશન કોરટની આગળ કર્યો હોય તે મુકદમામાં ન્યુરરોનો ઠરાવ અથવા ન્યુરરોમાંના અધિકાધિકનો ઠરાવ ના કબુલ કરવાની જરૂર નથી એમ જડજને લાગે, ત્યારે તેણે તે ઠરાવે મુજબ ફેસલો આપવો.

સેશન કોરટમાં ન્યુરીના ઠરાવ પ્રમાણે ક્યારે ચાલવું.

તોહોમતવાળો બિન તકસીર ઠરે તો જડજે તેની ઉપર ગુનોહ ના સાબિત થયાનો ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવો. તોહોમતવાળો તકસીરવાર ઠરે તો જડજે કાયદા મુજબ તેની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

૩૦૭. સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ મુકદમામાં જે તોહોમતો ઉપરથી તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે સઘળાં તોહોમતો બાબત અથવા તેમાંના કોઈ પણ તોહોમતબાબત જ્યુરરોના ઠરાવથી અથવા જ્યુરરોમાંના અધિકાધિકોના ઠરાવથી જડજ એટલો બધો જુદો પડે કે ઇનસાફની મતલબ પાર પાડવાસારૂ તે મુકદમો હૈ કોરટમાં મોકલવાની તેને જરૂર લાગે,

જ્યારે ન્યુરીનો ઠરાવ સેશન જડજ ના કબુલ કરે ત્યારેકેમકરવું.

તો તે મુજબ તે મુકદ્દમો તેણે મોકલવો અને પોતાનાં મતનાં કારણ દફ્તરમાં દાખલ કરવાં, અને જ્યારે જુરીનો ઠરાવ ગુનહો નાસાબિત થયાનો હોય ત્યારે જે ગુનહો થયેલો પોતાને લાગે તે ગુનહો જણાવવો.

આ કલમપ્રમાણે જડજ કોઈ મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે જે તોહોમત ઉપરથી તોહોમતવાળાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તેમાંના કોઈ પણ તોહોમતબાબત તેણે ગુનહો નાસાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ફેસલો દફ્તરમાં દાખલ કરવો નહી, પણ તોહોમતવાળાને પાછો પેહેરામાં મોકલવાને અથવા તેના જામીન લેવાને તે મુખતિયાર છે.

અપીલમાં હૈ કોરટ જે અખત્યાર ચલાવી શકે તેમાંનો હરકોઈ અખત્યાર આવીરીતે મોકલેલા મુકદ્દમાની તજવીજ કરતી વખતે ચલાવવાને તે કોરટ મુખતિયાર છે; પણ જે તોહોમત તૈયાર કરીને પોતાની આગળ રજુ કર્યું હોય તે તોહોમતઉપરથી જે ગુનહો તોહોમતવાળાની ઉપર જ્યુરી ઠરાવી શકત તેવા કોઈ પણ ગુનહાબાબત તોહોમતવાળાને બિન તકસીરવાર અથવા તકસીરવાર ઠરાવવાને હૈ કોરટ મુખતિયાર છે; અને જો તેને પોતે તકસીરવાર ઠરાવે તો જે શિક્ષાનો હુકમ સેશન કોરટ કરી શકત તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હૈ કોરટ મુખતિયાર છે.

ગ.—જ્યુરીને રજા આપ્યાપછીતોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવાબાબત.

જ્યુરીને રજા આપ્યાપછી તોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવા બાબત.

૩૦૮. જ્યારે જ્યુરીને રજા આપવામાં આવે ત્યારે તોહોમતવાળાને (પ્રસંગપ્રમાણે) પેહેરામાં અટકાવી રાખવો અથવા જામીનઉપર છોડવો, અને બીજી કોઈ જ્યુરીથી તેનો ઇનસાફ કરવો, પણ જો જડજની નજરમાં એમ આવે કે તોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ નહી કરવો જોઇયે તો તે પ્રસંગે જડજે તોહોમતનામાંની ઉપર તે મતલબની નોંધ કરવી અને તે નોંધનું ફળ ગુનહો નાસાબિત થયાના ઠરાવ જેવું થશે.

ઘ.—આસેસરો લઇને જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવો હોય તે મુકદ્દમામાં ઇનસાફનો છેડો.

આસેસરોનાં મત કહી સંભળાવવા બાબત.

૩૦૯. જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં જ્યારે તોહોમતનો જવાબ દેવાનું કામ પુરૂં થઈ રેહે અને ફરિયાદનું-કામ- ચલાવનારને પ્રત્યુત્તર આપવો હોય તો તે આપે એટલે કોરટ ફરિયાદનું-કામ-ચલાવનારની તરફના અને તોહોમતવાળાની તરફના શાહેદી પુરાવાનો સાર કહી સંભળાવવાને મુખતિયાર છે, અને પછી કોરટે દરએક આસેસરને તેનો મત મોહોડેથી કેહેવાનું ફરમાવવું અને તે મત દફતરમાં દાખલ કરવો.

પછી જડજે ફેસલો આપવો; પણ તેમ કરવામાં તે આસેસરોના મત પ્રમાણે ચાલવાને બંધાયલો નથી. ફેસલો.

જો તોહોમતવાળો તકસીરવાર ઠરે તો જડજે તેની ઉપર કાયદા મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવો.

આઈ.—અગાઉ ગુનાહની સાબીતીનો ઠરાવ થયો હોય તો કામ ચલાવવાની રીત.

૩૧૦. જ્યુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી ઈનસાફ કરવામાં આવે તેમાં તોહોમતવાળાની ઉપર જે ગુનાહનું તોહોમત મુકયું હોય તે ગુનોહ અગાઉ કોઈ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયાપછી કરેલો હોયત્યારે ૨૭૧ મી, ૨૮૯ મી, ૩૦૫ મી, ૩૦૬ ઠી અને ૩૦૯ મી કલમમાં કામ ચલાવવાની જે રીત ઠરાવીછે તેમાં હેઠળ લખ્યામુજબ ફેરફાર કરવોઃ— અગાઉ ગુનાહની સાબિતીનો ઠરાવ થયોહોયતો કેમ કરવું.

(અ) પછવાડેના ગુનાહનો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ તોહોમતવાળાએ દીધો ન હોય અથવા પછવાડેનો ગુનોહ તેની ઉપર સાબીત થયાનો ઠરાવ કર્યો નહી હોય તો અને ત્યાંસુધી, તોહોમતનામાંના જે ભાગમાં અગાઉ ગુનાહની સાબીતીનો ઠરાવ થયાની વાત લખી હોય તે ભાગ કોરટમાં વાંચી સંભળાવવો નહીં, અને તોહોમતનામાંમાં કહ્યા મુજબ અગાઉ તમારી ઉપર ગુનોહ સાબીત થયાનો ઠરાવ થયોછે કે નહી એવું તોહોમતવાળાને પુછવું નહી.

(બ) પછવાડેના ગુન્હાનો હું તકસીરવાર છું એવો જવાબ તે આપે અથવા તે ગુન્હો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે, તો પછી તેને પછવું કે તોહોમતનામામાં કહ્યામુજબ તમારીઉપર અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે કે નહી.

(ક) મારીઉપર સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો છે એવો જવાબ તે આપે તો જડજ તેનીઉપર તે મુજબ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્ત્યાર છે; પણ મારીઉપર સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરેલો નથી એમ તે કહે, અથવા સદરહુ સવાલનો જવાબ દેવાની ના કહે અથવા જવાબ દે નહી, તો પછી જ્યુરીએ અથવા કોરટે અને આસેસરોએ (જેમહોય તેમ) સદરહુપ્રમાણે અગાઉ ગુન્હાની સાબિતીનો ઠરાવ થયાની વાતસંબંધી ચોકસી કરવી, અને તે પ્રસંગે (જ્યુરીથી ઈનસાફ થતો હોય ત્યારે) જુરરોને ફરીથી સમ આપવાની જરૂર નથી.

જા—હૈ કોર્ટસારૂ જ્યુરરોની ટીપ તથા તે કોર્ટસારૂ જ્યુરરોને સમન કરવાબાબત.

જ્યુરરોનીબુક. ૩૧૧. આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે ચાલતા વર્ષની જ્યુરરોની બુકમાં આ બાબપ્રમાણે જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની ખરી ટીપ આપેલી છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જ્યુરરોને માફી. માત્ર સ્પેશિયલ જ્યુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર છે એપ્રમાણે જેઓનાં નામ સદરહુ બુકમાં નોંધ્યાં હોય તે શખ્સો જે વર્ષમાટે સદરહુ ટીપ તૈયાર કરેલી હોય તે વર્ષમાં આ બાબપ્રમાણે સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલજ કામ કરવાને હકદાર તથા પાત્ર છે એવું સમજવું.

સ્પેશિયલ જ્યુરરોની સંખ્યા. ૩૧૨. સ્પેશિયલ જ્યુરરોની ટીપમાં એકી વખતે બસેં કરતાં વત્તા શખ્સોનાં નામ નોંધવાં નહીં.

કામન તથા સ્પેશિયલ જ્યુરરોની ટીપ. ૩૧૩. દરએક વર્ષમાં અપ્રેલ મહિનાની પેહેલી તારીખની અગાઉ અને હૈ કોરટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવી કાનુનોને અનુસરીને કલાર્ક આફ ધી ક્રૌને,—

(અ) કામન જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા સઘળા શખ્સોની ટીપ તૈયાર કરવી; અને

(બ) ફક્ત સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની ટીપ તૈયાર કરવી.

આ બીજી ટીપ તૈયાર કરવામાં, જે શખ્સોનાં નામ તેમાં નોંધવામાં આવે તે શખ્સોની મિલકત, આબરૂ તથા કેળવણીઉપરનજર રાખવી.

કોઈ શખ્સનું નામ કોઈ અગાઉના વર્ષની સ્પેશિયલ જ્યુરરોની ટીપમાં દાખલ કરેલું હતું તેટલાજ સબબપરથી તે શખ્સનું નામ સ્પેશિયલ જ્યુરરોની ટીપમાં દાખલ કરાવવાનો તેનો હક થશે નહીં.

કલકતાની હૈ કોરટની બાબતમાં ગવરનર જનરલ ઇન કૌન્સિલ, અને બીજી હૈ કોરટોની બાબતમાં સ્થાનિક સરકાર, કોઈપણ પગારવાળા અમલદારને જ્યુરરદાખલ કામ કરવાનું માફ કરવાને મુખત્યાર છે.

ટીપ તૈયાર કરનાર અમલદારની મુખત્યારી. ઉપર કહેલી કાનુનોને અનુસરીને સદરહુ ટીપ પોતાને વાજબી જણાય તેવી રીતે તૈયાર કરવાની કલાર્ક આફ ધી ક્રૌનને પુરતી છુટ છે એવું સમજવું, અને તેના ઠરાવ ઉપર કાંઈ અપીલ ચાલશે નહીં અથવા તે ઠરાવની તપાસ થશે નહીં.

પ્રારંભનીતથા સુધારેલી ટીપો જાહેર કરવા બાબત. ૩૧૪. કામન જ્યુરરદાખલ અને સ્પેશિયલ જ્યુરરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા શખ્સોની પ્રારંભની ટીપો ઉપર કલાર્ક આફ ધી ક્રૌને સહી કરવી, અને તે તૈયાર થાય ત્યારપછીના અપ્રેલ મહિનાની ૧૫ મીતારીખ પેહેલાં એક વખતસ્થાનિક સરકારી ગેઝીટમાં તેટીપો પ્રસિદ્ધકરવી.

કામન જુરેરદાખલ તથા સ્પેશિયલ જુરેરદાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવાં શખ્સોની સુધારેલી ટીપોઉપર સદરહુ મુજબ સહી કરીને તે તૈયાર થાય ત્યાર પછીના મેહે મહિનાની પેહેલી તારીખ પેહેલાં એક વખત સ્થાનિક સરકારી ગેઝીટમાં તે ટીપો પ્રસિદ્ધ કરવી.

સદરેહુ ટીપોની નકલો કોરટનાં મકાનના કોઇ પ્રસિદ્ધ ભાગઉપર ચોહાડવી.

૩૧૫. સદરેહુ સુધારેલી ટીપોમાં જે શખ્સોનાં નામ લખ્યાં હોય તે શખ્સોમાંથી જેઓ સ્પેશિયલ જુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓમાંના ઓછામાં ઓછા સત્તાવીશ શખ્સોને, અને જેઓ કામન જુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર હોય તેઓમાંના ઓછામાં ઓછા ચોપન શખ્સોને, દરએક ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરમાં દરએક સેશનમાટે સમન કરવા.

ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં કેટલા જુરેરોને સમન કરવા.

કોઈ શખ્સને છ મહિનામાં એક કરતાં વધારે વાર તેનાવગર સંખ્યા પુરી થઈ શકતી ન હોય તો એપ્રમાણે સમન કરવો નહીં.

કોઇપણ સેશન ચાલતી હોય તે દરમિયાનમાં જો એમ જણાય કે સદરહુપ્રમાણે સમન કરેલા શખ્સોની સંખ્યા પુરતી નથી, તો ઉપર કહ્યામુજબ કામ કરવાને પાત્ર હોય એવા બીજા શખ્સોની જેટલી સંખ્યાની જરૂર હોય તેટલી સંખ્યાને સદરહુ સેશન માટે સમન કરવી.

પુરવણી સમન.

૩૧૬. જ્યારે કોઈ હૈ કોરટે પોતાની અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવવાસારૂ ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર કોઇપણ જગાએ બેઠક કરવાના પોતાના ઇરાદાની નોટીસ આપી હોય, ત્યારે તે હૈ કોરટ કાંઇપણ હુકમ કરે તેને અનુસરીને, સદરહુ જગાની સેશન કોરટે પોતાની આગળ જ્યુરરોને સમન કરવાબાબત આ કાયદામાં આગળ ફરમાવેલી રીતે પોતાની ટીપમાંથી જ્યુરરોની પુરતી સંખ્યાને સમન કરવી.

ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોનીબાહાર જુરેરોને સમન કરવા બાબત.

૩૧૭. એપ્રમાણે જુરરદાખલ સમન કરેલા શખ્સોઉપરાંત જો સદરહુ સેશન કોરટને જરૂર લાગે તો મલીકા માઆઝમાના લશ્કરમાંના જે સનદી તથા વગર સનદી અમલદારો પોતાની બેઠકની જગાથી દસ માઇલની અંદર રેહેતા હોય તે અમલદારોની જેટલી સંખ્યાઉપર કહ્યામુજબ હૈ કોરટની આગળ જે શખ્સોનાઉપર ગુન્હાનાં તોહોમત મુક્યાં હોય તે શખ્સોનો ઇનસાફ કરવાસારૂ જોઇતી જુરીઓ પુરી કરવાને પોતે જરૂરની ધારે તેટલી સંખ્યાને તે સેશન કોરટ, કમાંડીગ અમલદારને લખી જણાવ્યા પછી, સમન કરાવવી.

લશ્કરીજુરેરો.

એપ્રમાણે સમન કરેલા સઘળા અમલદારો, આ કાયદામાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં સદરેહુ જુરીઓમાં કામ કરવાને પાત્ર થશે, પણ સદરહુપ્રકારના જે અમલદારને તેનો કમાંડીંગ અમલદાર તાકીદનાં લશ્કરી

કામના સબબથી, અથવા બીજા કોઈપણ વિશેષ લશ્કરી કારણસારૂ, માફ કરાવવા માંગતો હોય તે અમલદારને સમન કરવો નહી.

જ્યુરરો હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

૩૧૮. ૩૧૫મી, ૩૧૬મી અથવા ૩૧૭મી કલમપ્રમાણે સમન કરેલો જે શખ્સ કાયદેસર કારણવગર તે સમનથી ફરમાવ્યામુજબ હાજર થવાને ચુકે, અથવા હાજર થઈને જડજની રજા લીધાવગર જતો રેહે, અથવા કોરટે કામ મુલતવી રાખ્યાને પછી હાજર થવાનો હુકમ કર્યો હોય તે વખતે હાજર થવાને ચુકે, તે શખ્સે તિરસ્કારનો ગુન્હો કર્યો છે એવું સમજવું, અને જડજને યોગ્ય લાગે એટલો દંડ તેના હુકમથી આપવાને તે શખ્સ પાત્ર થશે; અને, સદરહુ દંડ આપવામાં કસુર થાય તો, તે આપે ત્યાંસુધી દિવાની તુરંગમાં કેદને પાત્ર થશે.

કે.—સેશન કોર્ટસારૂ જ્યુરરોની તથા આસેસરોની ટીપ, અને તે કોર્ટસારૂ જ્યુરરોને તથા આસેસરોને સમન કરવાબાબત.

જ્યુરરો અથવા આસેસરો દાખલ કામ કરવાની પાત્રતા.

૩૧૯. હેઠળ કહ્યું છે તશિવાય કરીને એકવીસથી તે સાઠ વર્ષની ઉમ્મરસુધીના સઘળા મરદો જે જીલ્હામાં તેઓ રેહેતા હોય તે જીલ્હાની અંદર જે ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં જ્યુરરો અથવા આસેસરો દાખલ કામ કરવાને પાત્ર છે એવું સમજવું.

માફી.

૩૨૦. હેઠળ લખેલા શખ્સોને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી માફી છે, એટલેઃ—

(અ) જીલ્હા-માજીસ્ટ્રેટથી ઉંચા દરજાના જે અમલદારો મુલકી ખાતામાં ચાકરીએ હોય તે અમલદારો;

(બ) જડજો;

(ક) રેવિન્યુ અથવા કસ્ટમના કમિશનરો તથા કલેકટરો;

(ડ) કસ્ટમ ખાતામાં પ્રિવેનટિવ સર્વિસમાં કામેલાગેલા સઘળા શખ્સો;

(ઈ) રેવિનયુની વસુલાતના કામમાં લાગેલા જે શખ્સોને તેઓના હુદ્દાના કામના સબબથી માફ કરવાનું કલેકટર યોગ્ય ધારે તે શખ્સો;

(ફ) જે શખ્સો પોતપોતાના ધર્મમાં ખરેખર ઉપાધ્યાય અથવા ઉપદેશકનું કામ કરતા હોય તે શખ્સો;

(ગ) મલીકા માઆઝમાનાં લશ્કરમાંના શખ્સો, પણ જયારે કોઈ ચાલુ કાયદાથી તેઓને જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને વિશેષે કરીને પાત્ર કર્યાહોય તશિવાય કરીને;

(હ) સર્જન તથા બીજા જે શખ્સો ખુલ્લી રીતિ તથા હંમેશ વૈદ્યનો ધંધો કરતા હોય તે શખ્સો;

(આઈ) જે શખ્સો ટપાલ આફીસમાં તથા તાર ખાતાઓમાં નોકર હોય તે શખ્સો;

(જે) દિવાની કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૬૪૦મી તથા ૬૪૧મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે જે શખ્સોને કોરટમાં જાતે હાજર થવાનું માફ કરયુ હોય તે શખ્સો;

(કે) બીજા જે શખ્સોને જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાની જવાબદારીમાંથી સ્થાનિક સરકારે માફી આપી હોય તે શખ્સો;

જુરરો તથા આસેસરોનીટીપ.

૩૨૧. જે શખ્સો જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને પાત્ર હોય, અને જેઓ સેશન જડજના તથા જીલ્હાના કલેકટરના અથવા બીજા જે અમલદારને સ્થાનિક સરકાર આ બાબત નીમે તે અમલદારના વિચાર પ્રમાણે જ્યુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય હોય, અને જેઓની વીરૂદ્ધ ૨૭૮મી કલમની બ થી હ સુધીની (એ બંનેસુદ્ધાં) રકમો મુજબ સફળ થાય એવીરીતે હરકત લેવાનું સંભવતું ન હોય તે શખ્સોની કક્કાવાર એક ટીપ સેશન જડજે તથા કલેકટરે અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ બીજા અમલદારે તૈયાર કરવી.

તે ટીપમાં સદરહુ પ્રકારના દરએક શખ્સનું નામ, રેહેવાનું ઠેકાણું અને તે કોણ છે તે અથવા તેનો ધંધો શો છે, એ લખવું; અને જો તે શખ્સ યુરોપિયન અથવા અમેરિકન હોય, તો તેની કોમ તે ટીપમાં લખવી.

ટીપ પ્રસિદ્ધ કરવા બાબત.

૩૨૨. સદરહુ ટીપની નકલો કલેકટરની અથવા ઉપર કહેલા બીજા અમલદારની આફીસમાં, તથા જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટની કોરટના તથા જીલ્હા કોરટનાં મકાનોમાં, તથા જે શેહેર અથવા શેહેરોમાં અથવા જે શેહેર અથવા શેહેરોની પાસે તે ટીપમાં કહેલા શખ્સો રેહેતા હોય તે શેહેર અથવા શેહેરોમાંની કોઈ પ્રસિધ જગામાં ચોડવી.

ટીપબાબત હરકતો.

૩૨૩. તેવી દરએક નકલ નીચે એક નોટીસ જોડવી એવીરીતે કે એ ટીપબાબત જે હરકતો કરવી હોય તે, સેશન કોરટના મકાનમાં ફલાણી વખતે સેશન જડજ તથા કલેકટર અથવા ઉપર લખેલો બીજો અમલદાર સાંભળીને તેનો ફેસલો કરશે, અને તે વખત નોટીસમાં લખવો.

ટીપની તપાસણી.

૩૨૪. સદરહુ હરકતો સાંભળવામાટે સેશન જડજે કલેકટર અથવા ઉપર કહેલા બીજા અમલદારની સાથે બેસવું, અને, તે નોટિસમાં લખેલી વખતે તથા જગાએ, તે ટીપ તપાસવી અને તે સુધરાવવામાં જેઓનું લાગતું વળગતું હોય તેવા શખ્સોની હરકતો (અગર હોય તો)

સાંભળવી, અને પોતાની નજરમાં જે શખ્સ જુરર અથવા આસેસર દાખલ કામ કરવાને યોગ્ય ન જણાય તેવા શખ્સનું નામ અથવા જે શખ્સ ૩૨૦મી કલમમાં કહેલી માફી ઉપર પોતાનો હક્ક સાબિત કરે તેવા શખ્સનું નામ કહાડી નાખવું, અને તે ટીપ મધ્યે જે શખ્સનું નામ લખ્યું નહી હોય પણ જેને તે કામસારૂ પોતે યોગ્ય સમજે તે શખ્સનું નામ તેમાં દાખલ કરવું.

સેશન જડજનું અને કલેકટરનું અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારનું મત જુદું પડે તો જે શખ્સને જુરર અથવા આસેસર કરવાનો વિચાર હોય તેનું નામ ટીપમાંથી કાહાડી નાખવું.

તે તપાસેલી ટીપની એક નકલ ઉપર સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેકટરે અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે સહી કરવી અને સેશન કોરટને તે નકલ મોકલવી.

તે ટીપ તૈયાર કરવામાં તથા તપાસવામાં સદરહુ સેશન જડજે તથા કલેકટરે અથવા ઉપર લખેલા બીજા અમલદારે કાંઈપણ હુકમ કર્યો હોય તે આખરનો છે એવું સમજવું.

આ કલમ મુજબ માફીનો દાવો કર્યો નહી હોય તો તે ટીપ પાછી તપાસવામાં આવે ત્યાંસુધી તે માફીનો હક છોડી દીધો છે એમ સમજવું.

ટીપની વરસો વરસ તપાસણી.

૩૨૫. એ પ્રમાણે તૈયાર કરેલી તથા તપાસેલી ટીપ હરવરસે એક વાર ફરી તપાસવી. એ પ્રમાણે તપાસેલી ટીપને નવી ટીપ ગણવી, અને અસલ તૈયાર કરેલી ટીપબાબત આ કાયદામાં પાછળ કહેલી સઘળી કાનુનો તેને લાગુ પડશે.

જીલ્હા માજીસ્ત્રેટે જુરરોને તથા આસેસરોને સમન કરવા બાબત.

૩૨૬. સેશન ભરવાસારૂ વખતે વખતે જે દીવસ સેશન જડજ ઠરાવે તે દીવસથી ઘણુંકરીને ઓછામાં ઓછા ત્રણ દિવસ પેહેલાં સેશન જડજે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને પત્ર મોકલવો અને તેમાં લખવું કે તે સેશનમાં જુરીથી જે કામોનો ઇનસાફ થવાનો હોય તથા આસેસરોની મદદથી જે કામોનો ઇનસાફ થવાનો હોય તે કામોના ઇનસાફને સારૂ જેટલાનો ખપ સેશન જડજને જણાય તેટલા સદરહુ તપાસેલી ટીપમધ્યે લખેલા શખ્સોને સમન કરવા તેવા હરકોઈ કામના ઇનસાફનેસારૂ જેટલા શખ્સોનો ખપ હોય તેથી બમણાકતાં ઓછાને સમન કરવા નહી.

જે શખ્સોને સમન કરવા હોય તેઓનાં નામ ખુલ્લી કોરટમાં ચિઠીથી કાહાડવા, અને તપાસેલી ટીપમાંહેના જે શખ્સોએ છ મહિનામધ્યે કામ કર્યું હોય તે શખ્સોને બાતલ કરવા, પણ જોઈતી સંખ્યા તેમના વગર પુરી ન થાય તો તેમને બાતલ કરવા નહી; અને એ પ્રમાણે કહાડેલાં નામ સદરહુ પત્રમાં વિશેષે કરીને જણાવવાં.

૩૨૭. સેશન કોરટની આગળ એટલાં બધાં કામનો ઇનસાફ થવાનો હોય કે એકજ વર્ગના જુરરોને અથવા આસેસરોને એક આખી સેશનસુધી હાજર રાખવા એ જુલમ ભરેલું થાય, અથવા બીજાં કારણોને લીધે તેમ કરવાની જરૂર જણાય, ત્યારે ૩૨૬મી કલમમાં કહેલા વખતશિવાય બીજે વખતે જુરરોને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનું ફરમાવવાને તે સેશન કોરટ મુખત્યાર છે.

બીજા જુરરોને અથવા આસેસરોને સમન કરવાનો અધિકાર.

૩૨૮. જુરર અથવા આસેસરને જે સમન કરવો તે લખીને કરવો, અને તેમાં એપ્રમાણે ફરમાવવું કે તમે જુરર અથવા આસેસર દાખલ જેમ હોય તેમ ફલાણી વખતે તથા જગાએ હાજર થાઓ; તે વખત તથા જગા સમનમાં લખવી જોઇયે.

સમનનો નમુનો તથા તેની બજાવણી.

૩૨૯. જુરર અથવા આસેસરદાખલ કામ કરવાને સમન કરેલો કોઇપણ શખસ સરકારની અથવા કોઈ રેલવે કંપનીની ચાકરીમાં હોય, અને જે આફીસમાં તે નોકર હોય તે આફીસના ઉપરીએ જાહેર કરવા ઉપરથી એમ જણાય કે લોકોને અડચણ થયાવગર તે શખસથી, પ્રસંગપ્રમાણે, જુરર અથવા આસેસરનું કામ થઇ સકશે નહીં, તો જે કોરટમાં કામ કરવાસારૂ તે શખસને એપ્રમાણે સમન કર્યો હોય તે કોરટ તે સખશને હાજર થવાનું માફ કરવાને મુખત્યાર છે.

સરકારી અથવા રેલવેના નોકરને ક્યારે માફ કરવાનો અધિકાર છે.

૩૩૦. યોગ્ય કારણસર કોઈપણ જુરરને અથવા આસેસરને કોઈપણ અમુક સેશનમાં હાજર થવાનું માફ કરવાને સેશન કોર્ટ મુખત્યારછે.

જુરરઅથવા આસેસરને હાજર થવાનું માફ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

૩૩૧. દરએક સેશને તે સેશનમાં જુરર અથવા આસેસર દાખલ જે શખસો હાજર થયા હોય તેઓનાં નામની ટીપ સદરહુ કોર્ટે તૈયાર કરાવવી.

૩૨૪મી કલમપ્રમાણે તપાસેલી જુરરોની તથા આસેસરોની ટીપનીસાથે સદરહુ ટીપ રાખવી.

આ કલમપ્રમાણે તૈયાર કરેલી ટીપમાં જે નામો લખેલાં હોય તેમાંના દરએક નામ વિશે સદરહુ તપાસેલી ટીપના હાંસીઆમાં હવાલો આપવો.

હાજર થયલા જુરરોઅને આસેસરોની ટીપ.

૩૩૨. જુરર અથવા આસેસરદાખલ હાજર થવાને સમન કરેલો જે શખસ, કાયદેસર કારણવગર, સમનમાં ફરમાવ્યામુજબ હાજર થવાને ચુકે, અથવા હાજર થઇને કોરટની રજા લીધાવગર જતો રહે, અથવા કોરટે કામ મુલતવી રાખીને પછી હાજર થવાનો હુકમ કર્યો હોય તે વખતે હાજર થવાને ચુકે, તે શખસ, સેશન કોરટના હુકમથી, ૬૦ રૂપીયાસુધી દંડને પાત્ર થશે.

જુરર અથવા આસેસર હાજર ન થાય તો દંડ કરવો તે બાબત.

સદરહુ જ્યુરરની અથવા આસેસરની કાંઇ પણ જંગમ મિલકત તે હુકમ કરનારી કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદ માંહે હોય તે મિલકત જપ્ત કરીને તથા વેચીને જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટ સદરહુ દંડ વસુલ કરવો.

સદરહુ જપ્તી તથા વેચાણથી જો તે દંડ વસુલ ન થાય તો, સદરહુ જ્યુરરને અથવા આસેસરને સેશન કોરટના હુકમથી પંદર દિવસની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ કરવાનો અધિકાર છે, પણ જો સદરહુ મુદત પુરી થતાં પેહેલાં તે દંડ આપવામાં આવે તો તેને તરત છોડી મુકવો.

લ.—હૈ કોરટો બાબત વિશેષ ઠરાવો.

ફરિયાદનું કામ બંધકરવાનો આડવોકેટ જનરલનો અધિકાર.

૩૩૩. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈ હૈ કોરટની આગળ કોઈપણ કામનો ઇનસાફ થાય ત્યારે જ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવવામાં આવે તેના અગાઉ કોઈ પણ વખતે આડવોકેટ જનરલને યોગ્ય લાગે તો મલિકા મઆઝ્ઝમાની તરફથી કોરટને એવું જાહેર કરવાને તે મુખત્યાર છે કે તોહોમતવાળાની ઉપર મુકેલાં તોહોમતબાબત હું ફરિયાદનું કામ આગળ ચલાવીશ નહીં; અને તે ઉપરથી સદરહુ તોહોમતબાબત તોહોમતવાળાની ઉપર સઘળું કામ ચલાવવાનું બંધ કરવું, અને તેને તે તોહોમતબાબત અને તેમાંથી છોડી મુકવો. પણ પ્રમુખ જડજ બીજીરીતે નહીફરમાવે તો એપ્રમાણે છોડીમુકવાની વાત ગુન્હો ના સાબિત થયાના ઠરાવની બરાબરછે એમ સમજવું નહી.

બેઠકો કરવાનો વખત.

૩૩૪. દરએક હૈ કોરટે પોતાની અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવવા સારૂ તે કોરટનો ચીફ જસ્ટીસ વખતે વખતે ઠરાવે એવે દિવસે તથા એવે ફાવતે અંતરે બેઠકો કરવી.

બેઠકો કરવાની જગા.

૩૩૫. હૈ કોરટે પોતાની બેઠકો જે જગાએ તે હાલ કરતી હોય તે જગાએ, અથવા કલકત્તાની હૈ કોરટની બાબતમાં ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અને બીજી હૈ કોરટોની બાબતમાં સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તેવી બીજી (જો હોય તો) જગાએ, કરવી.

પણ કલકત્તાની હૈ કોરટ ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલની સંમતીથી, અને બીજી સઘળી હૈ કોરટ સ્થાનિક સરકારની સંમતીથી, પોતાની અપેલેંટ હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહેની બીજી જે જગાઓ પોતે મુકરર કરે તે જગાએ વખતે વખતે બેઠકો કરવાને મુખતિયાર છે.

બેઠકોની નોટીસ.

જે અમલદારને ચીફ જસ્ટીસ ફરમાવે તે અમલદારે હૈ કોરટની અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવવાસારૂ જે બેઠકો કરવાનો વિચાર હોય તે સઘળી બેઠકોની નોટીસ અગાઉથી સ્થાનિક સરકારી ગ્યાઝેટમાં આપવી.

રાણીની વિ-

૩૩૬. હૈ કોરટને એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે કે રાણીની જે

વિલાયતી રૈયતનો તથા જે શખ્સોનો ઇનસાફ ૨૨૪મી કલમમુજબ હૈકોરટથી કરવા યોગ્ય હોય તેઓનો ઇનસાફ હૈકોરટથી કરવાસારુ તેઓને કેટલાએક વિશેષ જિલ્લામાં અથવા વર્ષની કોઈ વિશેષ મુદતમાંહે કમિટ કર્યા હોય તેવી સઘળી વિલાયતી રૈયતનો અને તેવા સઘળા શખ્સોનો ઇનસાફ પોતાની મામૂલ બેઠકની જગાએ કરવામાં આવશે, | વિલાયતી રૈયતનો ઇનસાફ કરવાની જગા.

અથવા એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે કે ફલાણી જગાએ તેઓનો ઇનસાફ કરવામાં આવશે.

બાબ ૨૪ મો.

ચોકસી તથા ઇનસાફ બાબત સામાન્ય ઠરાવો.

જે શખ્સ ગુનાહમાં સામીલ હોય તે શખ્સને માફી આપવાનું કેહેવા બાબત.

૩૩૭. જે ગુનહાનો ઇનસાફ સેશન કોરટથીજ અથવા હૈકોરટથીજ થઈ શકે તેવા કોઈ પણ ગુનહાની બાબતમાં ગુનહાની ચોકસી કરનારો જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ, પેહેલા વર્ગનો કોઇપણ માજીસ્ત્રેટ અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની મંજુરીવત લઇને બીજા કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ જે ગુનહાની ચોકસી ચાલતી હોય તે ગુનહામાં ફલાણો શખ્સ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામીલ છે અથવા તે બાબત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે શખ્સની શાહેદી લેવાના હેતુથી તેને, તે ગુનહા સબંધી તથા બીજો જે શખ્સ તે ગુનહો કરવામાં મુખ્ય અથવા મદદગાર તરીકે સામીલ હોય તે શખ્સસંબંધી જે જે કેફિયત તેના જાણ્યામાં હોય તે સઘળી કેફિયત પૂરેપૂરી તથા ખરેખરી તેણે જાહેર કરવી એવી શરતથી માફી આપવાનું વચન આપવાને મુખ્તિયાર છે.

આ કલમપ્રમાણે માફી આપવા માંડી હોય તે કબુલ કરનારે દરએક શખ્સની તે મુકદમામાં શાહેદ દાખલ જુબાની લેવી.

સદરહુ શખ્સને જો જામીનઉપર છોડ્યો ન હોય તો, પ્રસંગપ્રમાણે, સેશન કોરટ અથવા હૈકોરટ તે ઇનસાફનું કામ પૂરૂં કરે ત્યાંસુધી તેને પેહેરામાં અટકાવી રાખવો.

પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટ સિવાય બીજો જે માજીસ્ત્રેટ આ કલમપ્રમાણે માફી આપવાનું કેહે તે માજીસ્ત્રેટે તેમ કરવાનાં પોતાનાં કારણ દફતરમાં દાખલ કરવાં; અને જ્યારે કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટે એપ્રમાણે માફી આપવાનું કહ્યું હોય અને જે શખ્સને તે આપવાનું કહ્યું હોય તે શખ્સની જુબાની લીધી હોય, ત્યારે તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ તેણે જાતે કરવો નહી, પછી જે ગુનહો સદરહુ શખ્સે કર્યાનું જણાતું હોય તે ગુનહાનો ઇનસાફ

કરવાનો અધિકાર તે માજીસ્ત્રેટને હોય તોપણ.

માફી આપવાનું કેહેવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર.

૩૩૮. મુકદ્દમો કમિટ થયાપછી પણ ફેસલો કરતાં પહેલાં ગમે તે વખતે જે કોરટમાં મુકદ્દમો કમિટ કર્યો હોય તે કોરટ, સદરહુપ્રકારના કોઈ પણ ગુનહામાં ફલાણો શખ્સ પોતે જાતે અથવા પરંપરાથી સામિલ છે અથવા તે બાબત જાણીતો છે એમ ધારવામાં આવતું હોય તે શખ્સની શાહેદી ઇનસાફની વખતે લેવાના હેતુથી તે શખ્સને તેજ શરતથી માફીનું વચન આપવાને અથવા કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટે અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટે તેજ શરતે તેવા શખ્સને માફીનું વચન આપવું એવું ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે.

જે શખ્સને માફી આપવાનું કહ્યું હોય તે શખ્સને કમિટ કરવા બાબત.

૩૩૯. જ્યારે ૩૩૭મી અથવા ૩૩૮મી કલમપ્રમાણે માફીનું વચન આપ્યું હોય, અને જે શખ્સે સદરહુ માફીનું વચન કબુલ કર્યું તે શખ્સ જાણી જોઇને કાંઈ મુદ્દાની વાત છુપાવીને અથવા ખોટીશાહેદી આપીને, જે શરતથી સદરહુ માફી આપેલી તે શરતપ્રમાણે ચાલ્યો નહી હોય ત્યારે જે ગુનહાબાબત તે માફી એપ્રમાણે આપવાનું કહેલું તે ગુનહામાટે, અથવા તેજ બાબતના સંબંધમાં બીજા જે ગુનહાનો તે તકસીરવાર થયેલો જણાય તે ગુનહા માટે, તેનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર છે.

જે શખ્સે માફીનું વચન કબુલ કર્યું હોય તે શખ્સે જે મચકુર કહ્યો હોય તે મચકુર, જ્યારે તે માફી આ કલમપ્રમાણે રદ્દ કરી હોય ત્યારે, તેની વિરૂદ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ મચકુરના સંબંધમાં ખોટી શાહેદી આપ્યાના ગુન્હાબદલ હૈ કોરટની મંજુરી વગર કાંઈ પણ ફરિયાદ લેવી નહી.

જવાબ કરવાનો તોહોમતવાળાનો હક.

૩૪૦. કોઈ પણ ફોજદારી કોરટની આગળ જે શખ્સની ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તેવા દરએક શખ્સને કોઈ પ્લીડરની મારફતે પોતાનો જવાબ કરવાનો હક છે.

તોહોમતવાળો ચાલેલું કામ સમજતો નહી હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૪૧. તોહોમતવાળો દિવાનો નહી હોય તોપણ ચાલેલું કામ તેને સમજાવી શકાતું નહી હોય તો ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ ચલાવવાનો કોરટને અખત્યાર છે; અને હૈ કોરટ શિવાય બીજી કોઈ કોરટની બાબતમાં જો તે ચોકસી કરતાં તોહોમતવાળાને કમિટ કરવો પડે, અથવા તે ઇનસાફ કરતાં તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવો પડે તો ચલાવેલાં કામના કાગળ તથા તે કામનીહકીકતનો રિપોર્ટ હૈ કોરટમાંમોકલવો, અને હૈ કોરટને યોગ્ય લાગે તેવો તે બાબત હૈ કોરટે હુકમ કરવો.

તોહોમતવાળાની જબાની લેવાનો અધિકાર.

૩૪૨. તોહોમતવાળાની વિરૂદ્ધ પુરવામાં કાંઈ હકીકત જણાતીહોય તેનો ખુલાસો તોહોમતવાળો કરીશકે એટલાસારૂ, હરકોઈ ચોકસી અથવા

ઇનસાફ ચાલતો હોય ત્યારે કોઈ પણ વખતે તેને અગાઉથી તાકીદ આપ્યાવગર તેને જે સવાલો પુછવા જરૂર જણાય તે સવાલો પુછવાને તે કોરટ મુખ્તિયારછે અને ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફના શાહેદોના જબાની લેવાઈ રહ્યાપછી અને તે તોહોમતવાળાને જવાબ આપવાનું ફરમાવતાં પેહેલાં ઉપર કહેલા કારણસાર કોરટે તે મુકદ્દમાબાબત તેને સવાલ સામાન્યતઃપુછવા.

તે સવાલોના જવાબ આપવાની ના કેહેવાથી અથવા તે સવાલોના ખોટા જવાબ દેવાથી તે તોહોમતવાળો શિક્ષાને લાયક થશે નહીં; પણ એ-પ્રમાણે ના કેહેવાઉપરથી અથવા એવા જવાબ આપવાઉપરથી પોતાને વાજબી લાગે એવું અનુમાન કોરટ તથા જ્યુરી હોય તો તે કરવાને મુખત્યાર છે.

તોહોમતવાળાએ આપેલા જવાબો સદરહુ ચોકસી અથવા ઇનસાફની વખતે ધ્યાનમાં લેવાનો અખત્યાર છે, અને સદરહુ જવાબો ઉપરથી બીજો જે ગુનોહ તેણે કર્યાનું દેખાતું હોય તે ગુનાહ બાબત ચોકસી અથવા ઇનસાફ થતી વખતે તે જવાબો તેની તરફ અથવા તેની વિરૂધ પુરાવામાં આપવાનો અખત્યાર છે.

તોહોમતવાળાને કાંઈ સોગન આપવા નહીં.

૩૪૩. ૩૩૭ મી અને ૩૩૮ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય, કોઈ તોહોમતવાળા શખસના જાણવામાં કાંઇ પણ વાત હોય તેપ્રગટ કરવાને અથવા નહીં કરવાને તે લલચાય એટલા માટે તેને કાંઈ પણ વચન અથવા ધમકીઆપીને અથવા બીજીરીતે તેનીઉપર કાંઈ દાબ વાપરવો નહીં. લલચાવીને કાંઈ વાત પ્રગટ કરાવવાનેકાંઈદાબ વાપરવો નહીં.

૩૪૪. કોઈ શાહેદની ગેરહાજરીને લીધે અથવા બીજાં કાંઈ યોગ્ય કારણને લીધે કાંઇ પણ ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ સરૂથી અથવા વચમાં મુલતવી રાખવું જરૂર અથવા યોગ્ય જણાય,તો કોરટ વખતેવખતે લખેલો હુકમ કરીને અને તે બાબતનાં કારણ જણાવીને પોતાને દુરસ્ત લાગે એવી સરતે, અને પોતાને યોગ્ય લાગે એટલી મુદત સુધી, સદરહું ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ સરૂથી અથવા વચમાંથી મુલતવી રાખવાને મુખત્યાર છે, અને તોહોમતવાળો પેહેરામાં હોય તો વારંટ કાહાડીને તેને પાછો મોકલવાને મુખત્યાર છે; કામ ચલાવવાનું સરૂથી અથવા વચમાં મુલતવી રાખવાનો અખત્યાર.

પાછોમોકલવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ તોહોમતવાળા શખસને એકફી વખતે પંદર દિવસ કરતાં વત્તી મુદત સુધી પેહેરામાં પાછો મોકલવો નહીં.

હૈ કોરટ સિવાય બીજી કોઈ કોરટે આ કલમ પ્રમાણે કરેલો દરએક હુકમ લખેલો હોવો જોઇયે અને તેની ઉપર પ્રમુખ જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે સહી કરવી.

પાછો મોકલ-વાનો વાજબી સબબ.

ખુલાસો.—તોહોમતવાળાએ કાંઈ ગુનોહ કર્યો હશે એવો વેહેમ આવે તેવો પુરતો પુરાવો મળ્યો હોય, અને તેને પાછો મોકલવાથી વધારે પુરાવો મળે તેવુંછે એવું દેખાયતો તેને પાછો મોકલવાનો આ વાજબીસબબ છે.

ગુનાહ માંડી વાળવા બાબત.

૩૪૫. આ નીચેનાં કોષ્ટકનાં પેહેલાં બે આસનમાં હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની જે કલમોનું વરણન કર્યુ છે તે કલમો મુજબ શિક્ષા કરવા લાયક ગુનાહઓ તે કોષ્ટકનાં ત્રીજાં આસનમાં કહેલા શખ્સોને માંડી વાળવાનો અધિકાર છેઃ—

ગુન્હો.	હિંદુસ્તાનનાફોજદારીકાયદાની લાગુ પડતી કલમો.	જે શખ્સને ગુનોહ માંડી વાળવાનો અધિકાર છે તે શખ્સ.
ધર્મ સંબંધી કોઇ પણ શખ્સનું દીલ દુખાવવાના પાકા ઇરાદાથી કાંઇ શબ્દો બોલવા વગેરે.	૨૯૮	ધર્મ સંબંધી જે શખ્સનું દીલદુખાવવાનો ઇરાદો હોય તે શખ્સ.
બ્યથા કરવી.	૩૨૩, ૩૩૪	જે શખ્સને બ્યથા કરી હોય તે શખ્સ.
હરકોઇ શખ્સને ગેરવાજબી અટકાવકરવો અથવા કેદ કરવો.	૩૪૧, ૩૪૨ ...	જે સખ્સને અટકાવ કર્યો હોય અથવા કેદ કર્યો હોય તે શખ્સ.
હુમલો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.	૩૫૨, ૩૫૫, ૩૫૮	જે શખ્સનીઉપર હુમલો કર્યો હોય અથવા સાપરાધ બળ વાપરયું હોય તે શખ્સ.
કાયદાવિરૂધ જબરાઇથી મજુરી કરાવવી.	૩૭૪	જે શખ્સ પાસે જબરાઇથી મજુરી કરાવી હોય તે શખ્સ.
બિગાડ—જયારે જે હાનિ અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે ફકત કોઈ ખાનગી શખ્સને કરેલી હાનિ અથવા નુકશાન હોય ત્યારે—	૪૨૬, ૪૨૭ ...	જે શખ્સને હાની અથવા નુકશાન કરવામાં આવે તે શખ્સ.
સાપરાધ પ્રવેશ.	૪૪૭	જે મિલકતમાં પ્રવેશ કર્યો હોય તે મિલકત જે શખ્સના કબજામાં હોય તે શખ્સ.
ગ્રહ પ્રવેશ.	૪૪૮	
નોકરી કરવાનો કરાર સાપરાધ રીતે તોડવો.	૪૯૦, ૪૯૧, ૪૯૨	જે શખ્સની સાથે ગુનેગારે કરાર કર્યોહોયતેશખ્સ.
છિનાળું.	૪૯૭ ...	જે સ્ત્રીહોય તેનો ધણી.
સાપરાધ ઇરાદાથી કોઇ પરણેલી સ્ત્રીને ફોસલાવી જવી અથવા લઇજવી અથવારોકીરાખવી.	૪૯૮ ...	

ગુન્હો.	હિંદુસ્તાનનાફોજદારી કાયદાનીલાગુ પડતી કલમો.	જે શખ્સને ગુનોહ માંડી વાળવાનો અધિકાર છે તે શખ્સ.
આબરૂ લેવી.	૫૦૦	જે શખ્સની આબરૂ લીધી હોય તે શખ્સ.
કાંઈ બાબત આબરૂ લેવા જેવી છે એવું જાણીને તે છાપવી અથવા કોતરવી.	૫૦૧......	
છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુમાં આબરૂ લેવા જેવી બાબત છે એવુંજાણીનેતેવસ્તુવેચવી.	૫૦૨......	
સમાધાનીનો ભંગ કરાવવાના ઇરાદાથી તિરસ્કાર કરવો.	૫૦૪... ...	જે શખ્સને તિરસ્કાર કર્યોહોય તે શખ્સ.
સાપરાધ ધમકી,જ્યારે તે ગુન્હો સાત વરસની કેદની શિક્ષા કરવા લાયક ન હોય ત્યારે.	૫૦૬... ...	જે શખ્સને ધમકી આપી હોય તે શખ્સ.

બુધિપુરવક બ્યથા કરવાનો અથવા બુધિપુરવક મહાબ્યથા કરવાનો અથવા જીંદગી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને બ્યથા કરવાનો અથવા જીંદગી જોખમમાં આવે એવું કામ કરીને મહાબ્યથા કરવાનો જે ગુનોહ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૪ મી અથવા ૩૩૫ મી અથવા ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક છે તે ગુનોહ જે શખ્સને બ્યથા કરી હોય તે શખ્સને જે કોરટની આગળ તે ગુનહાબાબત કાંઈ પણ ફરિયાદનું કામ ચાલુ હોય તે કોરટની રજા લઇને માંડી વાળવાનો અધિકાર છે.

આ કલમમુજબ હરેકોઈ ગુનહો માંડી વાળવાનો અધિકાર હોય ત્યારે તે ગુનહામાં મદદગારી કરવાનો ગુનહો અથવા (જ્યારે સદરહુ ગુનહો કરવાની કોશિસ જાતે ગુનહો હોય ત્યારે) તે કોશિસ કરવાનો ગુનહો એવીજ રીતે માંડીવાળવાનો અધિકાર છે.

જો કોઈ શખસ બાળક, અથવા ગાંડો અથવા દિવાનો હોય અને જો તેવો નહોત તો તે આ કલમમુજબ કાંઈ ગુનહો માંડીવાળવાને લાયક થાત તો તે શખ્સની તરફથી કરાર કરવાનો જે ખ્સને અધિકાર હોય તે શખસ સદરહુ ગુનહો માંડીવાળવાને મુખ્તિયાર છે.

આ કલમમુજબ.કાંઈ ગુનહો માંડીવાળવાનું ફળ એવું થશે કે તોહોમતવાળાની ઉપર ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ થશે.

જે ગુનહો આ કલમમાંકહ્યો નથી તેવો કોઈપણ ગુનહો માંડીવાળવો નહી.

૩૪૬. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર કોઈ પણ જિલ્હામાં કોઈ જે મુકદમા

પ્રાંતમાંનો માજીસ્ત્રેટ ચુકવી શકતો નહીં હોય તે મુકદમામાં તેણે કેમ કરવું.

માજીસ્ત્રેટની આગળ કાંઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ ચાલતું હોય ત્યારે જો પુરાવાઉપરથી તે માજીસ્ત્રેટને એવું અનુમાન કરવું વાજબી જણાય કે સદરહુ જિલ્હામાં બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટે તે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવો જોઈએ અથવા ઇનસાફ કરવાસારૂ તે કમિટ કરવો જોઈએ, તો તેણે તે કામ ચલાવવું બંધ રાખીને જે માજીસ્ત્રેટના હાથ તળે પોતે હોય તે માજીસ્ત્રેટની આગળ અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ ફરમાવે તેવા બીજા હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટની આગળ તે મુકદમો મોકલવો, અને તેની સાથે ટુંકામાં એક રિપોર્ટ કરીને તેમાં તે મુકદમાનો પ્રકાર સમજાવવો.

જે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે મુકદમો મોકલવામાં આવે તેને જો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર આપેલો હોય તો તે મુકદમાનો ઇનસાફ તે જાતે કરવાને અથવા પોતાના હાથતળેના જે માજીસ્ત્રેટને હકુમત હોય તે માજીસ્ત્રેટને તે મુકદમો સોંપવાને, અથવા તોહોમતવાળાને તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાને મુખત્યાર છે.

ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ સરૂ કર્યાપછી માજીસ્ત્રેટને એમ જણાયકે મુકદમો કમિટ કરવો જોઇએ ત્યારે કેમ કરવું.

૩૪૭. કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ કોઇપણ ચોકસીનું કામ ચાલે તેમાં, અથવા કોઇ માજીસ્ત્રેટની આગળ કોઇપણ ઇનસાફનું કામ ચાલે તેમાં ફેસલા ઉપર સહી કરતાં પહેલાં, તેને કોઈપણ વખતે એમ જણાય કે તે કામનો ઇનસાફ સેશન કોરટે અથવા હૈ કોરટે કરવો જોઈએ, અને જો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાનો અખત્યાર તેને આપેલો હોય, તો તેણે કામ અગાડી ચલાવવાનું બંધ કરવું અને આ કાયદામાં પાછળ કહેલા ઠરાવોપ્રમાણે તોહોમતવાળાને કમિટ કરવો.

જો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરવાનો અખત્યાર સદરહુ માજીસ્ત્રેટને આપેલો ન હોય તો તેણે ૩૪૬ મી કલમપ્રમાણે ચાલવું.

શિક્કા, સ્ટાંપના કાયદા તથા મિલકત વિરૂધ ગુનાહ જે શખસોની ઉપર અગાઉ ઠર્યા હોય તે શખસોના ઇનસાફ બાબત.

૩૪૮. હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૨ મા અથવા ૧૭ મા બાબપ્રમાણે ત્રણ વર્ષની અથવા તે ઉપરાંતની મુદતસુધી કેદની શિક્ષા કરવાલાયક કોઇ ગુન્હો જે શખસની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે શખસની ઉપર એ બેમાંના ગમે તે બાબપ્રમાણે ત્રણ વર્ષની અથવા તે ઉપરાંતની મુદતસુધી કેદની શિક્ષા કરવાલાયક કોઈ ગુન્હાનું ફરીથી તોહોમત આવ્યું હોય, ત્યારે જે માજીસ્ત્રેટની આગળ તે શખસના ઉપર તોહોમત આવ્યું હોય તેની નજરમાં એમ આવે કે તે શખસને ગુન્હો કરવાની ટેવ છે, તો તેને સામાન્યતઃ પ્રસંગપ્રમાણે સેસન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં કમિટ કરવોઃ અથવા જે જીલ્હામાં જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને ૩૦ મી કલમપ્રમાણે અધિકાર આપ્યો હોય તે જીલ્હામાં તેનો ઇનસાફ સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ કરવો.

૩૪૯. જ્યારે બીજા અથવા ત્રીજા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને હકુમત હોય તે માજીસ્ત્રેટ ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફનો તથા તોહોમતવાળાની તરફનો શાહેદી પુરાવો સાંભળે ત્યાર પછી તેનો મત એવો થાય કે તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે, અને તેને જે શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર છે તેથી જુદી જાતની અથવા તે કરતાં વધારે સખ્ત શિક્ષા તે તોહોમતવાળાને મળવી જોઇએ, અથવા તેને ૧૦૬ ઠી કલમપ્રમાણે ખત કરી આપવાનું ફરમાવવું જોઇએ ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટ પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ કરીને, પોતે ચલાવેલું કામ તથા તોહોમતવાળાને જે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટના અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટના તાબામાં પોતે હોય તેની પાસે મોકલવાને મુખ્ત્યાર છે.

જોઇએ તેટલી સખ્ત શિક્ષાનો હુકમ માજીસ્ત્રેટ કરી શકે નહી ત્યારે કેમ કરવું.

જે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે કામ મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ત્રેટને જરૂરત લાગે તો તે પક્ષકારોની જુબાની લેવાને તથા જે શાહેદ તે મુકદમામાં શાહેદી આપી ચુક્યો હોય તે શાહેદને પાછો બોલાવીને તેની જુબાની લેવાને મુખ્ત્યાર છે; અને કાંઇપણ વધારે પુરાવો માંગવાને તથા લેવાને મુખ્ત્યાર છે, અને તે મુકદમામાં પોતાને યોગ્ય લાગે એવો, અને કાયદાપ્રમાણે હોય એવો ફેસલો અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા હુકમ તે માજીસ્ત્રેટે કરવો; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ૩૨ મી તથા ૩૩મી કલમપ્રમાણે જેટલી શિક્ષા કરવાનો પોતાને અધિકાર હોય તે કરતાં વધારે સખ્ત શિક્ષા તેણે કરવી નહી.

૩૫૦. જ્યારે કોઈ મુકદમાની ચોકસીમાં અથવા ઇનસાફમાં સઘળો પુરાવો અથવા તેમાંનો કાંઈ ભાગ સાંભળ્યાપછી તથા દફતરમાં દાખલ કર્યાપછી કોઇપણ માજીસ્ત્રેટ તેમાં હકુમત ચલાવતો બંધ પડે, અને તેની પછી તેની જગાઉપર બીજો જે માજીસ્ત્રેટ આવે તેને સદરહુ હકુમત હોય અને તે સદરહુ હકુમત ચલાવતો હોય, ત્યારે જે પુરાવો પોતાની અગાઉના માજીસ્ત્રેટે એપ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુરાવાને આધારે, અથવા જે પુરાવો થોડોક પોતાની અગાઉના માજીસ્ત્રેટે અને થોડોક પોતે જાતે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે પુરાવાને આધારે, સદરહુ પછીથી આવેલો માજીસ્ત્રેટ કામ ચલાવવાને મુખ્તિયાર છે; અથવા તે શાહેદોને ફરીથી સમન કરવાને અને તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ ફરીથી સરૂ કરવાને મુખ્ત્યાર છે.

થોડોક પુરાવો એક માજીસ્ત્રેટ અને થોડોક પુરાવો બીજા માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય તે ઉપરથી ગુનોહ ઠરાવવા બાબત અથવા કમિટ કરવા બાબત.

પણ હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે ઠરાવ્યું છેઃ—

(અ) કોઈપણ ઇનસાફનાં કામમાં તે બીજો માજીસ્ત્રેટ પોતાનું કામ સરૂ કરે ત્યારે શાહેદોને અથવા તેઓમાંના હરકોઇને ફરીથી સ-

મન કરવાની તથા તેઓની જબાની ફરીથી સાંભળવાની માંગ-
ણી કરવાને તોહોમતવાળો મુખતિયાર છે.

(બ) કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ ગુનહો સાબિત થયો હોય તે સાબિતી જે પુરાવાઉપરથી થઈ તે સઘળો તેણે લીધેલો નથી તેથી તોહોમતવાળાને મુદ્દાની બાબતમાં ન્યાય મળવામાં હરકત થઈ છે એમ હે કોરટની, અથવા, જે મુકદમાઓનો ઇનસાફ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટના તાબામાંહેના માજીસ્ત્રેટો કરે તે મુકદમામાં જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની, નજરમાં આવે, તો સદરહુ કોરટ અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ તે ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ રદ કરવાને મુખત્યાર છે, પછી તે ઠરાવઉપર અપીલ થઈ હોય કે નહીં હોય તોપણ; અને નવેસરથી ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનો હુકમ કરવાને મુખતિયાર છે.

જે મુકદમામાં ૩૪૯ મી કલમપ્રમાણે કામ આગળ ચલાવવાનું બંધ કર્યું હોય તે મુકદમાઓને આ કલમમાંહેનો કોઈપણ મચકુર લાગુ નથી.

કોર્ટમાં હાજર થયલા ગુનેહગારોને અટકાવી રાખવા બાબત.

૩૫૧. કોઈ શખસ ફોજદારી કોરટમાં હાજર હોય. પછી તે પકડાઇને અથવા સમન થઇને નહીં આવ્યો હોય તોપણ, તે શખસે સદરહુ કોરટ સાંભળી શકે એવો ફલાણો ગુનહો કર્યો છે એવું પુરાવાઉપરથી જણાય તે ગુન્હાબાબત તેની જુબાની લેવાસારૂ તેને અટકાવી રાખવાનો તે કોરટને અખત્યાર છે; અને જાણે તેને પકડેલો હોય અથવા સમન કરેલો હોય એવીરીતે તેનીઉપર કામ ચલાવવાનો અખતિયાર છે.

અટકાવી રાખેલો તે ૧૮મા બાબપ્રમાણે ચોકસી ચાલતી હોય ત્યારે અથવા ઇનસાફનું કામ ચાલવા માંડ્યાપછી રાખ્યો હોય ત્યારે તે શખસબાબત કામ નવેસરથી ચલાવવું અને શાહેદોની જબાની ફરીથીસાંભળવી.

કોરટો ખુલ્લીછે.

૩૫૨. કોઈ ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસારૂ જે જગાએ કોઇ ફોજદારી કોરટ બેઠીહોય તે જગા ખુલ્લી કોરટ સમજવી, અને તેમાં વગર અડચણે માઈ શકે તેટલેસુધી સામાન્યરીતે સઘળા લોકોને તેમાં જવાનો અધિકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઈપણ અમુક મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ ચાલે ત્યારે કોઈપણ વખતે પ્રમુખ જડજ અથવા માજીસ્ત્રેટ જો તેને યોગ્ય લાગે તો એવો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે કે સામાન્યરીતે લોકોએ, અથવા કોઈપણ અમુક શખસે કોરટના ઉપયોગમાંહેના ઓરડામાં અથવા મકાનમાં આવવું, રેહેવું, અથવા હોવું નહીં.

—•—

બાબ ૨૫ મો.

ચોકસી તથા ઈન્સાફ કરતી વખતે પુરાવો લેવાની તથા દફતરમાં દાખલ કરવાની રીતબાબત.

૩૫૩. સ્પષ્ટરીતે જુદી રીતનો ઠરાવ કર્યો છે તે સિવાય ૧૮ મા, ૨૦ મા, ૨૧ મા, ૨૨ મા અને ૨૩ મા બાબપ્રમાણે લેવાનો સઘળો પુરાવો તોહોમતવાળાની સમક્ષ લેવો, અથવા, જ્યારે તેને જાતે હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય, ત્યારે તેના પ્લીડરની સમક્ષ લેવો. પુરાવો તોહોમતવાળાની સમક્ષ લેવો.

૩૫૪. આ કાયદાપ્રમાણે (પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ સિવાય બીજા) કોઈ માજીસ્ત્રેટે અથવા માજીસ્ત્રેટની આગળ અથવા સેશન જડજે અથવા સેશન જડજની આગળ કરવાની ચોકસીઓમાં તથા (સંક્ષેપરીતે કરવાના ઇનસાફ સિવાય બીજા) ઇનસાફમાં શાહેદોની શાહેદી હેઠળ લખેલી રીતે દફતરમાં દાખલ કરવી. ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બાહાર શાહેદી દફતરમાં દાખલ કરવાની રીત.

૩૫૫. પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટસિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ સમનના જે મુકદમાઓનો ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં, તથા ૨૬૦ મી કલમની બથી તે કે (એ બન્ને સુદ્ધાં) રકમોમાં કહેલા ગુનહાઓનો ઇનસાફ પેહેલા અથવા બીજા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ કરે ત્યારે તે ગુનહાઓની બાબતમાં દરએક શાહેદની જબાની ચાલતી જાય તેમ તેની શાહેદીની મતલબની યાદ તે માજીસ્ત્રેટે લખવી. સમનના મુકદમાનું તથા અમુકગુનાહબાબત પેહેલા અને બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટોએ કરવાના ઇનસાફનું દફતર.

તે યાદ માજીસ્ત્રેટે પોતાને હાથે લખીને તેઉપર સહી કરવી અને તે દફતરનીસાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યામુજબ જો તે માજીસ્ત્રેટને યાદ લખવામાં પ્રતિબંધ થયો હોય તો તે પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ દફતરમાં દાખલ કરવું, અને ખુલ્લી કોરટમાં પોતે મોઢેથી બોલીને તે યાદ કરાવીને તેઉપર સહી કરવી અને તે યાદ દફતરનીસાથે રાખવી.

૩૫૬. સેશન કોરટોની આગળ તથા (પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટો સિવાય બીજા) માજીસ્ત્રેટોની આગળ બીજા સઘળા મુકદમાઓનો ઇનસાફ ચાલે તેમાં, અને ૧૨ મા તથા ૧૮ મા બાબપ્રમાણે ચોકસીઓ ચાલે તે સઘળીઓમાં દરએક શાહેદની શાહેદી માજીસ્ત્રેટે અથવા સેશન જડજે, અથવા તેની હજુરમાં તેસાંભળે તેમ તેના ફરમાવ્યામુજબ તથા તેની દેખરેખ નીચે કોરટની ભાષામાં લખી લેવી, અને તેઉપર તે માજીસ્ત્રેટે અથવા સેશન જડજે સહી કરવી. ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોની બાહાર બીજા મુકદમાઓનું દફતર.

જ્યારે સદરહુ શાહેદની શાહેદી અંગ્રેજીમાં આપવામાં આવે, ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટ અથવા સેશન જડજ તે શાહેદી પોતાને હાથે તે ભાષામાં અંગ્રેજીમાં આપેલી શાહેદી.

લખી લેવાને મુખતિયાર છે, અને તોહોમતવાળો અંગ્રેજી સારીરીતે જાણતો ન હોય, અથવા કોરટની ભાષા અંગ્રેજી નહોય, તો કોરટની ભાષામાં સદરહુ શાહેદીનો સહી સાથેનો તરજુમો દફતરમાં રાખવો.

જ્યારે માજીસ્ટ્રેટે અથવા જડજે જાતેશાહેદી લખીલીધી નહી હોય ત્યારે યાદ.

જે કામોમાં તે માજીસ્ટ્રેટ અથવા સેશન જડજ પોતે શાહેદી લખી લેતો ન હોય તે કામોમાં તેણે દરએક શાહેદની શાહેદી લેવાતી જાય તેમ તે શાહેદની જુબાનીની મતલબની એક યાદ કરવી અને તે યાદ તે માજીસ્ટ્રેટે અથવા સેશન જડજે પોતાને હાથે લખીને તેપર સહી કરવી, અને તે દફતરનીસાથે રાખવી.

ઉપર ફરમાવ્યામુજબ તે માજીસ્ટ્રેટને અથવા સેશન જડજને યાદ લખવામાં પ્રતિબંધ થયો હોય તો તે પોતે કાં લખી શકતો નથી તેનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

શાહેદીનાં દફતરની ભાષા.

૩૫૭. કોઈ જિલ્હામાં અથવા જિલ્હાના કોઈપણ ભાગમાં, અથવા કોઈ સેશન કોરટની આગળ, અથવા કોઈ માજીસ્ટ્રેટની અથવા કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટના વર્ગની આગળ ચાલેલા કામમાં ૩૫૬ મી કલમમાં કહેલે પ્રસંગે દરએક શાહેદની શાહેદી સેશન જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે પોતાને હાથે પોતાની ભાષામાં લખી લેવી એવું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે, પણ કાંઈ પૂરતાં કારણને લીધે કોઈ પણ શાહેદની શાહેદી તેનાથી લખી ન લેવાય તો તેનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું, અને પોતે ખુલ્લી કોરટમાં મોડેથી બોલીને તે શાહેદી લખાવવી એવું ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે.

એપ્રમાણે લખી લીધેલી શાહેદી ઉપર તે સેશન જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે સહી કરવી, અને તે દફતરના ભાગ દાખલ ગણવી જોઇયે:

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સેશન જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે શાહેદી અંગ્રેજી ભાષામાં અથવા કોરટની ભાષામાં લખી લેવી એવું તેને ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખતિયાર છે, તે ભાષા તેની સ્વભાષા નહોય તોયપણ.

૩૫૫મીકલમ માંહેના મુકદમામાં માજીસ્ટ્રેટને છુટ.

૩૫૮. ૩૫૫ મી કલમમાં કહેલી જાતના મુકદ્દમામાં જો માજીસ્ટ્રેટને દુરસ્ત લાગે તો તે કોઈ પણ શાહેદની શાહેદી ૩૫૬ મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવાને મુખત્યાર છે, અથવા, જો સદરહુ માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદની અંદર ૩૫૭મી કલમમાં કહેલો હુકમ સ્થાનિક સરકારે કર્યો હોય તો, તેજ કલમમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવાને મુખત્યાર છે.

૩૫૬મી અથવા ૩૫૭ મી કલમપ્રમાણે શા-

૩૫૯. ૩૫૬મી અથવા ૩૫૭મી કલમપ્રમાણે લીધેલી શાહેદી ઘણું કરીને સવાલ અને જવાબના રૂપમાં લખી લેવી નહીં, પણ બ્યાનના રૂપમાં લખી લેવી.

હેદી દફતરમાં દાખલ કરવાનીરીત.

માજીસ્ત્રેટની અથવા સેશન જડજની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુક સવાલ તથા જવાબ લખી લેવાને અથવા લખીલેવડાવવાને તે મુખ્ત્યારછે.

સદરહુ શાહેદી પુરી થઈરહે ત્યારે તેના સંબંધમાં કેમ કરવું.

૩૬૦. ૩૫૬મી અથવા ૩૫૭મી કલમપ્રમાણે લીધેલી દરએક શાહેદની શાહેદી પુરી થાય ત્યારે જો તોહોમતવાળો હાજર હોય તો તેની સમક્ષ, અથવા તે પ્લીડર મારફતે હાજર થાય તો તેના પ્લીડરની સમક્ષ, તે શાહેદી તે શાહેદને વાંચી સંભળાવવી, અને જરૂર હોય તો સુધારવી.

જ્યારે તે શાહેદી શાહેદને વાંચી સંભળાવવામાં આવે ત્યારે તે શાહેદ તે શાહેદીના કોઈ ભાગનાં ખરાપણાંની ના કહે, તો તે શાહેદી સુધારવાને બદલે તે ભાગપર શાહેદે જે હરકત લીધી હોય તેની તેઉપર યાદ કરી લેવાને માજીસ્ત્રેટ અથવા સેશન જડજ મુખ્તિયાર છે, અને પોતાને જરૂર જણાય એવો અભિપ્રાય માજીસ્ત્રેટે અથવા સેશન જડજે લખવો.

જે ભાષામાં તે શાહેદી આપી હોય તેથી જુદી ભાષામાં તે લખી લીધી હોય, અને જે ભાષામાં તે લખી લીધી હોય તે ભાષા શાહેદ સમજતો ન હોય, તો તે લખી લીધેલી શાહેદી જે ભાષામાં આપી હોય તે ભાષામાં, અથવા જે ભાષા શાહેદ સમજતો હોય તે ભાષામાં તેને સમજાવવી.

તોહોમતવાળાને અથવા તેના પ્લીડરને શાહેદીનો અર્થ કહેવો.

૩૬૧. તોહોમતવાળો સમજતો ન હોય એવી ભાષામાં કાંઈ પણ શાહેદી આપવામાં આવે, અને તે જાતે હાજર હોય, ત્યારે તે સમજતો હોય એવી ભાષામાં તે શાહેદી તેને ખુલ્લી કોરટમાં સમજાવવી.

જો તે પ્લીડરની મારફતે હાજર થાય અને તે શાહેદી કોરટની ભાષા સિવાય બીજી કોઈ ભાષામાં આપવામાં આવે, અને તે ભાષા તે પ્લીડર સમજતો ન હોય, તો તે શાહેદી સદરહુ પ્લીડરને કોરટની ભાષામાંસમજાવવી.

જ્યારે પદ્ધતિપ્રમાણે પુરાવાસારૂ દસ્તાવેજ રજુ કર્યા હોય, ત્યારે કોરટની નજરમાં આવશે તો તે દસ્તાવેજના જેટલા ભાગનો તરજુમો કરીને સમજાવવાની જરૂર જણાય તેટલા ભાગનો તરજુમોકરીને સમજાવવો.

પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટોની કોર્ટમાં શાહેદીનું દફતર.

૩૬૨. જે મુકદમામાં કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ બસેં રૂપીઆથી વત્તા દંડની, અથવા છ મહિનાથી વત્તી મુદતસુધી કેદની શિક્ષા કરે તેવા દરએક મુકદમામાં તેણે શાહેદોની શાહેદી પોતાને હાથે લખી લેવી, અથવા ખુલ્લી કોરટમાં પોતે મોઢેથી બોલીને લખી લેવડાવવી. એ પ્રમાણે લખી લીધેલી સઘળી શાહેદીઉપર તે માજીસ્ત્રેટે સહી કરવી અને તેને દફતરના ભાગ દાખલ ગણવી જોઈયે;

એપ્રમાણે લખી લીધેલી શાહેદી ઘણુંકરીને બયાનનાં રૂપમાં દફતરમાં દાખલ કરવી, પણ માજીસ્ત્રેટની નજરમાં આવે તો કોઈપણ અમુક સવાલ

અથવા જવાબ લખી લેવાને અથવા લખી લેવડાવવાને તે મુખત્યાર છે.

એકજ કામમાં ૩૫મી કલમપ્રમાણે કરેલા શિક્ષાના હુકમ, આ કલમના કારણસારૂ, એકજ શિક્ષાના હુકમ દાખલ ગણવા જોઈયે.

શાહેદની વર્તણુક બાબતનો શેરો.

૩૬૩. સેસન જડજે અથવા માજીસ્ત્રેટે શાહેદની શાહેદી દફતરમાં દાખલ કરી હોય ત્યારે તેણે શાહેદ શાહેદી આપતો હોય તે વખતની તેની વર્તણુકસંબંધી પોતાને મુદ્દાનો લાગે એવો કાંઈ શેરો હોય તો તે શેરો પણ દફતરમાં દાખલ કરવો.

તોહોમતવાળાની જુબાની દફતરમાં કેવી રીતે દાખલ કરવી.

૩૬૪. જ્યારે કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ અથવા રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી હૈ કોરટ શિવાય અથવા પંજાબની ચીફ કોરટ શિવાય બીજી કોઈપણ કોરટ તોહોમતવાળાની જુબાની લે, ત્યારે તેને પુછેલો દરેએક સવાલ અને તેણે આપેલો દરેએક જવાબસુદ્ધાં તે સઘળી જુબાની જે ભાષામાં લીધી હોય તે ભાષામાં અથવા તેમ ન બની શકે તો કોરટની ભાષામાં અથવા અંગ્રેજીમાં પુરેપુરી દફતરમા નોંધવી; અને તે જબાની તે તોહોમતવાળાને બતાવવી અથવાવાંચી સંભળાવવી. અથવા જે ભાષામાં તે જબાની લખેલી હોય તે ભાષા તે સમજતો નહીં હોય તો જે ભાષા તે સમજતો હોય તે ભાષામાં તેને સમજાવવી અને તેના જવાબોમાંહેની કોઈ વાતનો ખુલાસો કરવાને અથવા કાંઈ વાત વધારવાને તે મુખત્યાર છે.

એ સઘળી જબાની બરોબર છે એવું તે કેહે ત્યારે તે દફતર ઉપર તોહોમતવાળાએ તથા માજીસ્ત્રેટે અથવા સદરહુ કોરટના જડજે સહી કરવી, અને તે જુબાની મારા સમક્ષ અને મારા સાંભળતાં લીધી છે તથા તોહોમતવાળાએ કહેલા મચકુરનું પુરેપુરૂં તથા ખરૂં બયાન તે દફતરમાં છે એપ્રમાણે સદરહુ માજીસ્ત્રેટે અથવા જડજે લખીને તેપર સહી કરવી.

જે મુકદમામાં તોહોમતવાળાની જુબાની તે માજીસ્ત્રેટ અથવા જડજ પોતાની જાતે દફતરમાં દાખલ ન કરે તે મુકદમામાં; જુબાની લેવાતી જાય તેમ તેની યાદ કોરટની ભાષામાં, અથવા, અંગ્રેજી ભાષા પોતાને બરાબર આવડતી હોય તો, તે ભાષામાં, તે માજીસ્ત્રેટે અથવા જડજે, પોતે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ ન હોય તો, કરવી જોઇયે; અને સદરહુ યાદ તે માજીસ્ત્રેટે અથવા જડજે પોતાને હાથે લખીને તે ઉપર સહી કરવી, અને તે દફતરની સાથે રાખવી. ઉપર ફરમાવ્યા મુજબ તે માજીસ્ત્રેટથી અથવા જડજથી યાદ ન થાય તો, તે પોતાથી ન થવાનું કારણ તેણે દફતરમાં દાખલ કરવું.

આ કલમમાંહેનો કોઈપણ મચકુર ૨૬૩ મી કલમ મુજબની કોઈ તોહોમતવાળા શખસની જુબાનીને લાગુ છે એવું સમજવું નહીં.

હૈ કોર્ટમાં શા-

૩૬૫. રાયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી દરેએક હૈ કોરટ તથા પંજાબ-

ની ચીફ કોરટ પોતાની આગળ જે મુકદમા આવે તેમાં શાહેદી લેવાની રીત વખતે વખતે સામાન્ય કાનુન કરીને ફરેવાવવાને મુખ્યત્યારછે, અને એ પ્રમાણે કાંઈ કાનુન કરેવામાં આવી હોય તો સદરહુ કોરટના જડજોએ શાહેદી અથવા તેની મતલબ તે કાનુન પ્રમાણે લખી લેવી. હેદીનું દફતર.

બાબ ૨૬ મો

ફેસલા બાબત.

૩૬૬. અસલ હકુમતની કોઈપણ ફોજદારી કોરટમાં દરએક મુકદમાના ઇનસાફમાં ફેસલો ખુલ્લી કોરટમાં તુરત અથવા ત્યારપછી કોઈ વખતે કહી સંભળાવવો, પણ પછીથી આપવો હોય તો વખતની યોગ્ય નોટીસ પક્ષકારોને અથવા તેઓના પ્લીડરોને આપવી; અને ફેસલો આપવામાં આવે તે સાંભળવામાટે, જો તોહોમતવાળો પેહેરામાં હોય તો, તેને આણવો જોઇયે, અથવા, જો તે પેહેરામાં ન હોય તો, તેને હાજર થવાનું ફરમાવવું જોઇએ, પણ ઇનસાફ ચાલે ત્યારે જાતે હાજર થવાનું તેને માફ કરેલું હોય અને ફકત દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે તો તે પ્રસંગે તે ફેસલો તેના પ્લીડરની સમક્ષ કહી સંભળાવવાનો અધિકાર છે. ફેસલો આપવાની રીત.

૩૬૭. આ કાયદાથી બીજી રીતનો ઠરાવ સ્પષ્ટરીતે કરેલો હોય તેસિવાય, સદરહુ પ્રકારનો દરએક ફેસલો તે કોરટના પ્રમુખ અમલદારે કોરટની ભાષામાં અથવા અંગ્રેજીમાં લખવો; અને જે મુદ્દાની વાત અથવા વાતો ઠરાવવાની હશે તે તથા તે વિશે કરેલો ઠરાવ, તથા તે ઠરાવનાં કારણ તે ફેસલામાં લખવાં, અને તે ફેસલો કહી સંભળાવતી વખતે પ્રમુખ અમલદારે ખુલ્લી કોરટમાં તેની ઉપર તારીખ લખીને સહી કરવી. ફેસલાની ભાષા. ફેસલામાં શું લખવું જાઇયે.

તોહોમતવાળાની ઉપર કાંઈ ગુન્હો ઠર્યો હોય તો તે ગુન્હો, અને હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની અથવા બીજા કાયદાની જે કલમપ્રમાણે તેની ઉપર ગુન્હો ઠર્યો હોય તે કલમ, તથા તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શિક્ષા, એટલું તે ફેસલામાં લખવું જોઇયે.

જ્યારે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા પ્રમાણે ગુન્હો ઠર્યો હોય, અને તે કાયદાની બે કલમોમાંની કઈ કલમમાં અથવા તે કાયદાની એકજ કલમના બે ભાગોમાંના કયા ભાગમાં તે ગુન્હો આવે છે એ વિશે શક હોય, ત્યારે કોર્ટે તે શક સ્પષ્ટરીતે બતાવીને વિકલ્પની રીતે ફેસલો કરવો. વિકલ્પનારીતે ફેસલો.

જો તે ફેસલામાં ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તો તોહોમતવાળાની ઉપર જે ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે ગુન્હો તે ફેસલામાં લખવો અને તોહોમતવાળાને છુટો કરવો એવું તેમાં ફરમાવવું.

જે ગુનહા બાબત મોતની શિક્ષા થઈ શકતી હોય તે ગુનહો તોહોમતવાળાના ઉપર ઠરે, અને તેની ઉપર મોતના શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ તે કોરટ કરે, તો મોતની શિક્ષાના હુકમ નહી કર્યા નું કારણ પોતાના ફેસલામાં તે કોરટે લખવું:

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જ્યુરીથી ઇનસાફ કર્યો હોય તેમાં ફેસલા લખવાની કોરટને જરૂર નથી, પણ સેશન કોરટે જ્યુરીને આપેલા આદેશનાં મથાળાં દફતરમાં દાખલ કરવા.

મોતની શિક્ષાનો હુકમ. ૩૬૮. જ્યારે કોઈ શખ્સનીઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમમાં એમ ફરમાવવું કે એ શખ્સને મરતાંસુધી ગળેથી લટકાવવો.

સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ. સમુદ્રપારની શિક્ષાના કોઈપણ હુકમમાં, જે શખ્સનીઉપર તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોયતે શખ્સનેસમુદ્રપાર કઈ જગાએ લઈ જવોતેલખવુંનહી.

કોર્ટે ફેસલામાં ફેરફારકરવોનહી. ૩૬૯. હૈ કોરટ સિવાય બીજી કોઈ કોરટે પોતાના ફેસલાઉપર સહી કરી એટલે પછી ૩૯૫મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે સિવાય અથવા કાંઈ હસ્તદોષની ચુક સુધારવાની હોય તે શિવાય, તે કોરટે તે ફેસલામાં ફેરફાર કરવો નહી અથવા તે તપાસવો નહી.

પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટનો ફેસલો. ૩૭૦. પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટે આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે ફેસલો દફતરમાં દાખલ કરવાને બદલે, હેઠળ લખેલી વિગત દફતરમાં દાખલ કરવી:—

(અ) મુકદ્દમાનો અનુક્રમે ચઢતો નંબર:
(બ) ગુનહો કર્યાની તારીખ;
(ક) ફરિયાદી હોય તો તેનું નામ:
(ડ) તોહોમતવાળા શખ્સનું નામ, અને (તોહોમતવાળો રાણીની વિલાયતી રૈયત ન હોય તો) તેના બાપનું નામ અને રેહેવાનું ઠેકાણું;
(ઈ) જે ગુનહાવિશે ફરિયાદ થઈ હોય અથવા જે ગુનહો સાબિત થયો હોય તે ગુનહો;
(ફ) તોહોમતવાળાનો જવાબ અને તેની જબાની (જો હોય તો);
(ગ) આખરનો હુકમ;
(હ) સદરહુ હુકમની તારીખ; અને
(આઈ) જે મુકદ્દમામાં તે માજીસ્ત્રેટ કેદની, અથવા બસેં રૂપિઆથી વત્તા દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષા કરે તે સઘળા મુકદ્દમામાં, ગુનહો ઠરાવ્યાનાં કારણોની મુખ્તેસરમાં વિગત.

તોહોમતવાળા ૩૭૧. તોહોમતવાળાને ફેસલો સમજાવવો, અને તેની અરજીઉપરથી

ફેસલાની એક નકલ, અથવા, તે માંગે ત્યારે, બની શકે તો, તેની પોતાની ભાષામાં, અથવા કોરટની ભાષામાં તે ફેસલાનો તરજુમો તેને વગર ઢીલ આપવો. સમનના મુકદમાસિવાય બીજા કોઇપણ મુકદ્દમામાં સદરહુ નકલ મફત આપવી. ને ફેસલો સમજાવવો તથા નકલ આપવી.

સેશન કોરટમાં જ્યુરીથી ઇનસાફ કરવામાં આવે તેમાં તોહોમતવાળો માંગે તો, જ્યુરીને આપેલા આદેશનાં મથાળાંની એક નકલ તેને વગર ઢીલે અને મફત આપવી.

જ્યારે તોહોમતવાળાનીઉપર સેશન જડજ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે તે જડજે તેને એપ્રમાણે કેહેવું કે અપીલ કરવાની તમારી મરજી હોય તો, આટલી મુદતમાં તમારે અપીલ કરવી જોઇયે. જે શખ્સની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સની બાબત.

૩૭૨. અસલ ફેસલો કામનાં કાગળોનીસાથે દફતરમાં દાખલ કરવો, અને, તે અસલ ફેસલો કોરટની ભાષાથી જુદી ભાષામાં લખ્યો હોય, અને તોહોમતવાળો કહે ત્યારે, કોરટની ભાષામાં તેનો તરજુમો કરીને સદરહુ દફતરમાં દાખલ કરવો જોઇયે. ફેસલાનો તરજુમો ક્યારેકરવો.

૩૭૩. સેશન કોરટે જે મુકદમાનો ઇનસાફ કર્યો હોય તે મુકદમામાં, તે કોરટે પોતાના ઠરાવની તથા (જો હોય તો) શિક્ષાના હુકમની એક નકલ જે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં ઇનસાફ કર્યો હોય તે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની ઉપર મોકલવી. સેશન કોરટે ઠરાવની તથા શિક્ષાના હુકમની નકલ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની ઉપર મોકલવી.

બાબ ૨૭ મો.

શિક્ષાના હુકમ મંજુર થવામાટે મોકલવાબાબત.

૩૭૪. જ્યારે સેશન કોરટ મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે ચલાવેલાં કામના કાગળપત્ર હૈ કોરટમાં મોકલવા જોઇયે, અને તે શિક્ષાનો હુકમ હૈ કોરટે મંજુર કર્યાવગર અમલમાં લાવવો નહીં. સેશન કોરટે મોતની શિક્ષાનો હુકમ (મંજુર થવામાટે) મોકલવા બાબત.

૩૭૫. જ્યારે તે ચલાવેલાં કામનું દફતર હૈ કોરટમાં મોકલવામાં આવે ત્યારે જો હૈ કોરટ એમ ધારે કે જે શખ્સની ઉપર ગુનોહ ઠર્યોછે તે શખ્સ તકસીરવાર છે કે બિન તકસીરવાર છે એ વિશેની ફલાણી બાબત સારૂ વધારે ચોકસી કરવી જોઇએ અથવા વધારે પુરાવો લેવો જોઇયે, તો તે સદરહુ ચોકસી જાતે કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો જાતે લેવાને અથવા તે ચોકસી કરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું સેશનકોરટનેફરમાવવાનેમુખત્યારછે. વધારે ચોકસી કરવાનું અથવા વધારે પુરાવો લેવાનુંફરમાવવાનો અધિકાર.

જ્યુરરોની અથવા આસેસરોની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહી અથવા સદરહુ પુરાવો લેવો નહી, અને, હૈ કોરટ બીજી રીતનો હુકમ ન કરે તો, જે શખસના ઉપર ગુનહો ઠર્યો હોય તે શખસને તે ચોકસી કરતી વખતે અથવા તે પુરાવો લેતી વખતે હાજર નહીં રાખશે તો ચાલશે.

જ્યારે હૈ કોરટે તે ચોકસી કરી નહીં હોય તથા તે પુરાવો લીધો ન હોય ત્યારે તે ચોકસીના પરિણામનું તથા તે પુરાવાનું સર્ટિફિકેટ તે કોરટને લખી જણાવવું.

શિક્ષાનોહુકમ બાહાલ કરવાનો અથવા ગુનાહની સાબીતીનો ઠરાવ રદ કરવાનો હૈ કોરટનો અખત્યાર.

૩૭૬. જે મુકદમો ૩૭૪ મી કલમપ્રમાણે મોકલ્યો હોય, તે મુકદમાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી અથવા જ્યુરીથી કરેલો હોય તે મુકદમામાં હૈ કોરટ—

(અ) શિક્ષાનો હુકમ બાહાલ કરવાને, અથવા બીજો જે શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો કાયદાથી અધિકાર હોય તે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, અથવા
(બ) ગુનહાની સાબિતીનો ઠરાવ રદ કરવાને તથા જે ગુનહો તોહોમતવાળાની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ સેશન કોરટ કરી શકત તેવો કોઈ ગુનહો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને અથવા તેજ તોહોમતબાબત અથવા સુધારેલાં તોહોમતબાબત નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે, અથવા
(ક) તોહોમતવાળા શખસની ઉપર ગુનહો ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખતિયાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે અપીલ કરવાસારૂ જે મુદત આપી હોય તે મુદત પુરી થાય ત્યાંસુધી અથવા અપીલ સદરહુ મુદતની અંદર કરી હોય તો તે અપીલનો નિકાલ થાય ત્યાંસુધી આ કલમપ્રમાણે મંજુરીયતનો કાંઇપણ હુકમ કરવો નહી.

મંજુરિયત ઉપર અથવા શિક્ષાના નવા હુકમ ઉપર બે જડજોએ સહી કરવી.

૩૭૭. એપ્રમાણે મોકલેલા દરએક મુકદમામાં તે શિક્ષાના હુકમની મંજુરીયત અથવા હૈ કોરટ જે નવી શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો હુકમ કરે તે, સદરહુ કોરટમાં બે અથવા વધારે જડજો હોય ત્યારે તેમાંના ઓછામાં ઓછા બે જડજોએ કરવો જોઇયે, કેહેવો જોઇયે અને તેનીઉપર સહી કરવી જોઇયે.

મત ભેદ પડે ત્યારે કેમ કરવું.

૩૭૮. જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદમાની સુનાવણી જડજોની બેંચ આગળ થાય અને સદરહુ જડજોના બે પક્ષ થઇને તે બેઉ

પક્ષનાં સરખાં મત પડે ત્યારે તેઓનાં મત સુદ્ધાં તે મુકદમો બીજા કોઈ જડજની પાસે મુકવો, અને સદરહુ જડજે પોતાને યોગ્ય લાગે એવી તપાસણી તથા સુનાવણી કર્યા પછી પોતાનો મત આપવો, અને સદરહુ મતને અનુસરીને ફેસલો અથવા હુકમ થવો જોઇયે.

૩૭૯. મોતની શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવાસારૂ સેશન કોરટ જે મુકદમા હૈ કોરટમાં મોકલે તે મુકદમામાં હૈ કોરટ મંજુરીયતનો અથવા બીજો હુકમ કરે ત્યારપછી હૈ કોરટના યોગ્ય અમલદારે તે હુકમની એક નકલઉપર હૈ કોરટની મોહોર કરીને અને પોતાના હુદ્દાની સહી કરીને તે નકલ સેશન કોરટને વગર ઢીલે મોકલી દેવી.

મંજુર થવા માટે હૈ કોરટમાં મોકલેલા મુકદમામાં કેવી રીતે કામ ચલાવવું.

૩૮૦. જે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટંટ સેશન જડજે અથવા ૩૪મી કલમપ્રમાણે ચાલનારા કોઈ જિલ્હા માજીસ્ત્રેટે કર્યો હોય તે શિક્ષાનો હુકમ મંજુર થવાસારૂ સેશન જડજની પાસે મોકલવામાં આવે, ત્યારે સદરહુ સેશન જડજ—

આસિસ્ટંટ સેશનજડજ અથવા ૩૪મી કલમ પ્રમાણે ચાલનારો માજીસ્ટ્રેટ જે શિક્ષાનો હુકમ કરે તેની મંજુરિયત બાબત.

(અ) તે શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કરવાને અથવા બીજી જે શિક્ષાનો હુકમ નીચલી કોરટ કરી શકત તે શિક્ષામાં બીજો કાંઇપણ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(બ) ગુનહાની સાબિતીનો ઠરાવ રદ્દ કરવાને, તથા જે ગુનહો તોહોમતવાળાની ઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ નીચલી કોરટ કરી શકત તે ગુનહો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને, અથવા તેજ તોહોમતબાબત અથવા સુધારેલાં તોહોમતબાબત નવેસરથી ઇનસાફ કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અથવા

(ક) તોહોમતવાળાની ઉપર ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને મુખતિયાર છે; અથવા

(ડ) તોહોમતવાળો તકસીરવાર છે કે બિન તકસીરવાર છે એ વિષેની ફેસલાણી બાબતસર વધારે ચોકસી કરવાની અથવા વધારે પુરાવો લેવાની જરૂર છે એમ તેને લાગે તો, તે પોતાની જાતે સદરહુ ચોકસી કરવાને અથવા સદરહુ પુરાવો લેવાને મુખત્યાર છે, અથવા તે ચોકસી કરવાનું અથવા તે પુરાવો લેવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે.

સેશન કોરટ બીજી રીતનો હુકમ ન કરે તો, જે શખસની ઉપર ગુનહો ઠર્યો હોય તે શખસને સદરહુ ચોકસી કરતી વખતે અથવા પુરાવો

લેવાતી વખતે હાજર નહી રાખશે તો ચાલશે; અને તે શિક્ષાનો હુકમ આસિસ્ટંટ સેશન જડજે મોકલ્યો હોય ત્યારે જ્યુરરોની અથવા આસેસરોની સમક્ષ સદરહુ ચોકસી કરવી નહી અથવા સદરહુ પુરાવો લેવો નહી.

જ્યારે સેશન કારટે તે ચોકસી કરી નહી હોય અને તે પુરાવો લીધો નહી હોય ત્યારે સદરહુ ચોકસીનું તથા પુરાવાનું પરિણામ સર્ટિફિકેટ સાથે તે કારટને લખી જણાવવું.

બાબ ૨૮ મો.

અમલમાં લાવવાબાબત.

૩૭૬મીકલમ પ્રમાણે કરેલો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૮૧. સેશન કારટે મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે મંજુર થવાસારૂ હૈકારટની પાસે મોકલ્યો હોય ત્યારે, તે ઉપરથી હૈકારટ જે મંજુરિયતનો અથવા બીજો હુકમ કરે તે પોહોંચેથી, સદરહુ સેશન કારટે વારંટ કાહાડીને અથવા બીજા જે ઉપાયો જરૂરના હોય તે ઉપાયો કરીને સદરહુ હુકમ અમલમાં અણાવવો.

ગર્ભવંતી સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોયતે બંધરાખવો.

૩૮૨. જે સ્ત્રીને મોતની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો તે ગર્ભવંતી છે એવું દેખાય તો હૈકારટે તે શિક્ષાના હુકમનો અમલ બંધ રાખવાનો હુકમ કરવો, અને તે શિક્ષાને બદલે જીવતાંસુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને હૈકારટ મુખ્તિયાર છે.

બીજા મુકદમામાં સમુદ્રપારની અથવા કેદની શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવાબાબત.

૩૮૩. જે મુકદમાબાબત ૩૮૧ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે મુકદમાસિવાય બીજા મુકદમામાં તોહોમતવાળાને સમુદ્ર પારની અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કારટે જે તુરંગમાં તેને કેદ રાખવો હોય તે તુરંગમાં તાબડતોબ એક વારંટ મોકલવું, અને તોહોમતવાળાને તે તુરંગમાં અગાઉથી કેદ રાખેલો નહી હોય તો તે વારંટ સુદ્ધાં તેને તે તુરંગમાં મોકલવો.

અમલમાં લાવવા બાબતનું વારંટ કોના નામનું કરવું.

૩૮૪. કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાબાબતનું દરએક વારંટ, જે તુરંગમાં અથવા બીજી જગામાં કેદીને કેદ રાખ્યો હોય અથવા કેદ રાખવો હોય તે તુરંગ અથવા બીજી જગા જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારનાં નામનું કરવું.

વારંટ કોનીપાસે રાખવું.

૩૮૫. જ્યારે કેદીને કોઈ તુરંગમાં કેદ રાખવો હોય, ત્યારે તે વારંટ જેલરની પાસે રાખવું.

દંડ વસુલ કરવાબાબતનું વારંટ.

૩૮૬. કોઈ ગુનહેગારની ઉપર દંડની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે તે દંડ ન આપવામાં આવે તો તે ગુનહેગારને કેદ કરવો એમ

તે શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવ્યું હોય તો પણ તે શિક્ષાનો હુકમ કરનારી કોરટની નજરમાં આવે તો તે સદરહુ ગુનહેગારની કાંઈપણ જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તથા તે વેચીને તે દંડની રકમ વસુલ કરવાનું વારંટ કાહાડવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ વારંટનું ફળ.

૩૮૭. સદરહુ વારંટ સદરહુ કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં બજાવી શકાશે, અને સદરહુ હદની બાહાર જે જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં સદરહુ પ્રકારની કાંઈપણ મિલકત જડે તે જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા ચીફ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ તે વારંટની પાછળ શેરો કરશે એટલે તે વારંટ ઉપરથી તે મિલકત જપ્ત કરીને વેચી શકાશે.

કેદની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવા બાબત.

૩૮૮. કોઈ ગુનહેગારની ઉપર માત્ર દંડનીજ શિક્ષાનો અને તે દંડ ન આપે તો કેદના શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય અને ૩૮૬ મી કલમપ્રમાણે કોરટ વારંટ કાહાડે, ત્યારે તે કોરટને એવો અધિકાર છે કે તે કોરટ કેદની શિક્ષાનો હુકમ બજાવવાનું મોકુફ રાખે અને સદરહુ વારંટનાં રિટર્ન માટે મુકરરર કરેલે દિવસે સદરહુ કોટરની આગળ હાજર થવાની શરતનું એક ખત, તે કોરટને દુરસ્ત લાગે તેપ્રમાણે જામીનસાથે કે વગર જામીને, તે ગુનહેગાર પોતાની સહીસાથે કરી આપે એટલે તેને છુટો કરે, અને સદરહુ રિટર્નસારૂ દિવસ મુકરરર કરવો તે જે વખતે તે ખત કરી આપવામાં આવે તે વખતથી પંદર દિવસ કરતાં વધારે લાંબી મુદતનો નામેવો નહીં જોઈયે; અને તે દંડ વસુલ ન થાય તો તે કેદની શિક્ષાનો હુકમ તાબડતોબ બજાવવો એવું ફરમાવવાનો અધિકાર તે કોર્ટને છે.

વારંટ કહાડવાનો કોને અખત્યાર છે.

૩૮૯. જે જડજે અથવા માજીસ્ત્રેટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે જડજને અથવા માજીસ્ત્રેટને અથવા તેના હુદ્દાઉપર જે સ્થાનાપન્ન થાય તેને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાબાબતનુ દરએક વારંટ કાહાડવાનો અખતિયાર છે.

ફકત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૯૦. જ્યારે તોહોમતવાળાની ઉપર ફકત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે કોરટ ફરમાવે તેવી જગાએ તથા વખતે તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો.

કેદ શિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૯૧. જે મુકદ્દમામાં અપીલ ચાલી શકતી હોય તે મુકદ્દમામાં તોહોમતવાળાની ઉપર કેદ સિવાય વળી ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, ત્યારે તે શિક્ષાના હુકમની તારિખથી પંદર દિવસસુધી, અથવા, તે મુદ્દતમાં અપીલ કરી હોય તો તે શિક્ષાનો હુકમ અપીલ કોરટ મંજુર કરે ત્યાંસુધી, તે ફટકા મારવા નહીં: પણ પંદર દિવસ થયાપછી જેમ બને તે-

મ જલદીથી, અથવા, અપીલ કરી હોય તો, શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કર્યા-નો અપીલ કોરટનો હુકમ આવી પોહોંચ્યાપછી જેમ બને તેમ જલદીથી તે ફટકા મારવા.

જડજ અથવા માજીસ્ત્રેટ તે ફટકા પોતાના દેખતાં મારવાનો હુકમ ન કરે તો જે અમલદારના હવાલામાં તુરંગ હોય તે અમલદારના દેખતાં તે ફટકા મારવા.

શિક્ષા કરવાની રીત.

૩૯૨. સોળ વરસની ઉમરનો અથવા તે કરતાં વત્તી ઉમરનો શખ્સ હોય ત્યારે જેનો વ્યાસ અડધા ઈંચ કરતાં ઓછો ન હોય એવી ઝીણી નેતર વડે સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે તે રીતે અને શરીરના તે ભાગઉપર ફટકા મારવા; અને સોળ વરસ કરતાં ઓછી ઉમરનો શખ્સ હોય તો ઝીણી નેતરવડે નિશાળમાં શિક્ષા કરે છે તે રીતે ફટકા મારવા.

કેટલા ફટકા મારવા તેની હદ.

કોઈપણ પ્રસંગે સદરહુ શિક્ષા ૩૦ ફટકા કરતાં વત્તી હોવી નહીં જોઈએ.

કડકે કડકે અમલમાં લાવવા નહી.

માફી.

૩૯૩. ફટકા મારવાની શિક્ષાનો કોઈપણ હુકમ કડકે કડકે અમલમાં લાવવો નહીં; અને હેઠળ લખેલા શખ્સોમાંના કોઈપણ શખ્સને ફટકા મારવાની શિક્ષા કરી શકાશે નહીં (એટલે):—

(અ) સ્ત્રીઓને.

(બ) જે મરદોની ઉપર મોતની અથવા સમુદ્રપારની અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા પાંચ વર્ષ કરતાં વત્તી મુદ્દતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે મરદોને;

(ક) જે મરદો પીસતાલીશ વર્ષ કરતાં વત્તી ઉમરના છે એવું કોરટને લાગતું હોય તે મરદોને;

ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ ઠીક નહી હોય તો ફટકા મારવા નહી.

૩૯૪. ફટકા મારવાની શિક્ષા ખમવાલાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ છે એવો દાખલો વૈદ્યક અમલદાર હાજર હોય તો તેણે આપ્યાવગર, અથવા વૈદ્યક અમલદાર હાજર નહી હોય તો માજીસ્ત્રેટ અથવા અમલદાર હાજર હોય તેની નજરમાં એપ્રમાણે આવ્યાવગર સદરહુ શિક્ષા કરવી નહી.

ફટકા મારવાનું મોકુફ રાખવું.

ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવતો હોય ત્યારે બાકી રહેલી શિક્ષા ખમવાલાયક ગુન્હેગારની પ્રકૃતિ નથી એવો દાખલો વૈદ્યક અમલદાર આપે, અથવા માજીસ્ત્રેટ અથવા અમલદાર હાજર હોય તેની નજરમાં એપ્રમાણે આવે તો ફટકા મારવાનું છેક મોકુફ રાખવું.

૩૯૪ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરાતી નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૩૯૫. ૩૯૪મી કલમપ્રમાણે ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ મુદ્દલ અથવા થોડો ઘણો અમલમાં અણાયો નહી હોય એવે કોઈપણ પ્રસંગે, જે કોરટે તે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે કોરટ તે હુકમ દુરસ્ત કરે ત્યાંસુધી ગુન્હેગારને કેદમાં રાખવો; અને સદરહુ કોરટની નજરમાં આવે તો તે સદરહુ શિક્ષા માફ કરવાને મુખત્યાર છે, અથવા ફટકા મારવાને બદલે અ-

થવા ફટકા મારવાની જેટલી શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આણ્યો નહીહોય તેટલી શિક્ષાને બદલે બાર મહિનાસુધીની હરકાંઈ મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, અને આ ફટકા મારવાને બદલે કરેલી શિક્ષા તેજ ગુન્હાબાબત ગુનહેગાર ઉપર કાંઈપણ બીજી શિક્ષા કરી હશે તે શિક્ષા ઉપરાંત થઇ શકશે.

કાયદાપ્રમાણે જેટલી મુદ્દતની કેદની શિક્ષાને તોહોમતવાળો લાયક હોય તેટલી મુદ્દત કર્તાં અથવા કોરટને જેટલી મુદ્દતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકાર હોય તેટલી મુદ્દત કર્તાંવત્તી મુદ્દતની કેદની શિક્ષા કરવાનો અધિકારતે કોરટને આ કલમમાંહેનાકોઇપણ મચકુરથીછે એમસમજવુંનહી.

ફરારી થયલા ગુન્હેગારની ઉપર શિક્ષાના હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત.

૩૯૬. જ્યારે કોઈ ફરારી થયલા ગુનહેગારની ઉપર આ કાયદાપ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે જો સદરહુ શિક્ષા મોતની, દંડની અથવા ફટકા મારવાની હોય તો આ કાયદામાં પાછળ કહેલા ઠરાવોને અનુસરીને તે તાબડતોબ અમલમાં આવશે, અને જો સદરહુ શિક્ષા કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની હોય તો તે હેઠળ લખેલી કાનુનોપ્રમાણે અમલમાં આવશે, એટલે:—

જ્યારે નવી સિક્ષા સદરહુ ગુનહેગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભોગવતો હતો તે કર્તાં વધારે સખત પ્રકારની હોય, તો તે નવી શિક્ષાનો હુકમ તાબડતોબ અમલમાં આવશે.

જ્યારે નવી શિક્ષા તે ગુનહેગાર ફરારી થયો ત્યારે જે શિક્ષા તે ભોગવતો હતો તે કર્તાં વધારે સખત પ્રકારની ન હોય, ત્યારે તે ગુનહેગાર ફરારી થયો તે વખતે તેની આગલી શિક્ષાની જેટલી મુદ્દત બાકી રહેલી હોય તેટલી બીજી મુદ્દતસુધી તેણે, કેદ અથવા શાસનિકદાસત્વ અથવા સમુદ્રપાર, જેમ હોય તેમ, ભોગવ્યાપછી તે નવી શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આવશે.

ખુલાસો.—આ કલમનાં કારણસાર—

(અ) સમુદ્રપારની અથવા શાસનિકદાસત્વની શિક્ષા કેદની શિક્ષા કર્તાં વધારે સખ્ત છે એમ સમજવું;

(બ) એકાંત કેદસાથે કેદની શિક્ષા એકાંત કેદ વગર તેજ પ્રકારની કેદની શિક્ષા કર્તાં વધારે સખ્ત છે એમ સમજવું; અને

(ક) સખ્ત મજુરીસાથે કેદની શિક્ષા, એકાંત કેદસાથે કે એકાંત કેદ વગર આસાન કેદની શિક્ષાકર્તાં વધારે સખ્ત છે એમ સમજવું.

ગુન્હેગાર શિક્ષા ભોગવતો હોય તેને બીજા ગુન્હાબાબતશિક્ષા.

૩૯૭. કોઈ શખ્સ કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા ભોગવતો હોય તેવામાં તેની ઉપર કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે તેની ઉપર આગળ થયલા શિક્ષાના હુકમમાં ફરમાવેલી કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા

સમુદ્રપારની શિક્ષાની મુદત પૂરી થયેથી સદરહુ કેદની, શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા સરૂ થશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો તે શખ્સ કેદની શિક્ષા ભોગવતો હોય, અને તેને એ પ્રમાણે પછવાડેથી ગુનહેગાર ઠેરવીને કરેલી શિક્ષા સમુદ્રપારની હોય, તો તે કોરટની નજરમાં આવે તો આ બીજી શિક્ષાના હુકમનો અમલ તુરત સરૂ થાય એવું ફરમાવવાને અથવા તે શખ્સને આગળ કરેલી કેદની શિક્ષાની મુદત પૂરી થયેથી તે સરૂ થાય એવું ફરમાવવાને કોરટ મુખ્તાર છે.

૩૯૬ મી તથા ૩૯૭ મી કલમો બાબત વિશેષ ઠરાવ.

૩૯૮. ૩૯૬ મી અથવા ૩૯૭ મી કલમમાહેના ઠરાવ ઉપરથી એમ સમજવું નહીં કે કોઈપણ શખ્સ તેના આગલા કે પાછલા સાબિત થયલા ગુન્હાને માટે જે શિક્ષાને લાયક થયો હોય તે શિક્ષાના કોઈપણ ભાગમાંથી તે શખ્સ બચી જશે.

નાની ઉમરના ગુન્હેગારોને સન્માર્ગ પ્રવર્તક શાળામાં કેદ કરવા બાબત.

૩૯૯. જ્યારે સોળ વર્ષ કરતાં ઓછી ઉમરના કોઈપણ શખ્સની ઉપર કોઈપણ ગુન્હા માટે કોઈપણ ફોજદારી કોરટ કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરે, ત્યારે, તેને ફોજદારી તુરંગમાં કેદ કરવાને બદલે હેઠળ લખેલા પ્રકારની કોઈપણ સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ રાખવો એવો હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખ્તાર છે, એટલે કેદ રાખવાની લાયક જગા દાખલ જે સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળા સ્થાનિક સરકારે કાહાડી હોય, અને જેમાં ઘટિત કેળવણી આપવાનાં તથા કાંઈ ઉપયોગી ધંધો શિખવવાનાં સાધન હોય, તેવી સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં, અથવા સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળામાં કેદ કરેલા શખ્સોને કેળવણી આપવા તથા શિખવવા સંબંધી સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવા નિયમ પ્રમાણે ચાલવાને રાજી હોય એવા કોઈ શખ્સે જે સન્માર્ગપ્રવર્તક શાળા રાખેલી હોય તેમાં કેદ કરવો એવો હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખ્તાર છે.

આ કલમ મુજબ કેદ કરેલા સઘળા શખ્સોને ઉપર મુજબ ઠરાવેલા નિયમો લાગુ પડશે.

શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવ્યા પછી વારંટ પાછું મોકલવા બાબત.

૪૦૦. જ્યારે કોઈ શિક્ષાનો હુકમ પૂરે પૂરો બજી રહે, ત્યારે તે બજાવનાર અમલદારે, તે શિક્ષાનો હુકમ શી રીતે બજાવ્યો છે તે વિશે પોતાની સહી સાથેનો તે વારંટની પાછળ શેરો કરીને તે વારંટ જે કોરટમાંથી નિકળ્યું હોય તે કોરટમાં પાછું મોકલી દેવું.

બાબ ૨૯ મો.

શિક્ષા મોકુફ રાખવા, માફ કરવા તથા બદલવા બાબત.

શિક્ષા મોકુફ

૪૦૧. જ્યારે કોઈપણ શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુન્હા બાબત શિક્ષા

નો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે, બિન શરતે અથવા જે શખ્સની ઉપરે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે સખ્સ કબુલ કરે એવી કાંઈ શરત કરીને તેની ઉપર જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે અમલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાને અથવા જે શિક્ષાનો હુકમ તેની ઉપર કરેલો હોય તે સઘળી શિક્ષા અથવા તેમાંનો કોઈપણ ભાગ માફ કરવાને ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર મુખ્ત્યાર છે.

રાખવાનો અથવા,માફ કરવાનો અધિકાર.

જ્યારે કોઈ શિક્ષા મોકુફ રાખવા અથવા માફ કરવા સારૂ ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને અરજી કરવામાં આવે, ત્યારે જે કોરટની આગળ અથવા જે કોરટે ગુનહાની શાબિતીનો ઠરાવ કર્યો હોય અથવા મંજુર કર્યો હોય તે કોરટના પ્રમુખ જડજને, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર, જેમ હોય તેમ, એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે કે તે અરજી કબુલ કરવી જોઇએ કે નાકબુલ કરવી જોઇએ તે વિષે તમારો મત તથા તે મતનાં કારણ જણાવો.

જે શખ્સના લાભમાં કોઈ શિક્ષા મોકફ રાખી હોય અથવા માફ કરી હોય તે શખ્સ, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલે અથવા સ્થાનિક સરકારે જે શરતો ઠરાવી હોય તે શરતો પાળવાને ચુકે તો સદરહુ શિક્ષા મોકુફ રાખવાનો અથવા માફ કરવાનો હુકમ રદ કરવાને, ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર, જેમ હોય તેમ, મુખ્ત્યાર છે અને તે પછી, જો સદરહુ સખ્સ છુટો હોય તો, તેને કોઇપણ પોલીસ–અમલદાર વગર વારંટે પકડવાને મુખત્યાર છે, અને બાકી રહેલા ભાગની શિક્ષા ભોગવવા માટે તેને પાછો કેદમાં મોકલવાનો અધિકાર છે.

શિક્ષા માફ કરવાનો અથવા મોકુફ રાખવાનો અથવા મુલતવી રાખવાનો અથવા ઓછી કરવાનો મલીકા માઆઝમાને અધિકાર છે તે અધિકારને આ કલમમાંહેના કોઈપણ મજકુરથી બાધ આવે છે એમ સમજવું નહી.

૪૦૨. જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સની સંમતિવગર ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર હેઠળ કહેલી શિક્ષાઓમાંની કોઇપણ શિક્ષાને બદલે તે શિક્ષાની આગળ લખેલી બીજી કોઇપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્ત્યાર છેઃ—

શિક્ષા બદલવાનો અધિકાર.

મોત, સમુદ્રપાર, દ્દેશનિકાલ, સખ્ત મજુરીસાથે જેટલી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ તે શખ્સની ઉપર થઈ શકત તેટલી મુદત સુધીની કેદ, તેવીજ મુદતસુધીની આસાન કેદ, દંડ.

—❧—

બાબ ૩૦ મો.

અગાઉ બીન તકસીરવાર અથવા તકસીવાર ઠર્યા હોય તે બાબત.

જે શખ્સની ઉપર એક વખત ગુન્હો સાબિત થયાનો અથવા નાસાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સનો તેજ ગુન્હા બાબત ફરી ઇનસાફ કરવો નહી.

૪૦૩. યોગ્ય હકુમતવાળી કોઇ કોરટે કાંઇ ગુન્હાબાબત કોઈ શખ્સનો એક વખત ઇનસાફ કર્યો હોય, અને તે ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે જ્યાંસુધી તે ગુન્હો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ અમલમાં રેહે ત્યાંસુધી તે શખ્સ તેજ ગુન્હાબાબત ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશે નહી, અથવા તેની ઉપર મુકેલાં તોહોમતથી કાંઈ જુદું તોહોમત બીજા જે ગુન્હાબાબત તેનીઉપર ૨૩૬ મી કલમમુજબ મુકી શકાત તે ગુન્હાબાબત, અથવા બીજો જે ગુન્હો ૨૩૭મી કલમ મુજબ તેનીઉપર ઠરી શકત તે ગુન્હાબાબત, તેને તેજ હકિકતઉપરથી તે શખ્સ ફરીથી ઇનસાફને પાત્ર થશેનહી.

જે શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનહો નાસાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સનો અગાઉ ઇનસાફ થયો તે વખતે જે જુદા ગુનહાબાબત તેની ઉપર ૨૩૫મી કલમના ૧લા પારેગ્રાફ મુજબ જુદું તોહોમત મુકી શકાત તેવા ગુનહાબાબત પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યારછે.

કોઈ શખ્સની ઉપર કાંઈ ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય અને જેકૃત્યથી તે ગુનહો બનેલો હોય તે કૃત્ય તથા તે ઉપરથી થયલાં પરિણામ એ બેઉ મળીને એવો એક ગુનહો થાય કે તે સદરહુ સખ્સની ઉપર સાબીત થયેલા ગુન્હાથી જુદો ગુન્હો હોય ત્યારે આ છેલ્લા કહેલા ગુનહાબાબત તે શખ્સનો પછી ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે, તે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો તે વખતે સદરહુ પરિણામ થયલાં નહતાં અથવા તે થયાં છે એવી કોરટને ખબર નહતી એમ હોય તો.

કાંઇપણ કૃત્યોથી બનેલો કાંઈ ગુનહો જે શખ્સની ઉપર નાસાબિત થયાનો અથવા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સે તેજ કૃત્યોથી બનેલો બીજો જે ગુનહો કર્યો હોય તે ગુનહાબાબત આગળ તેની ઉપર, સદરહુ ઠરાવ થયો હોય તોય પણ, તોહોમત મુકીને તેનો ઇનસાફ કરવાનો અખત્યાર હેઠળ લખેલે પ્રસંગે છે, એટલે, જે કોરટથી તેનો પ્રથમ ઇનસાફ થયો તે કોરટને તેની ઉપર જે ગુનહાનું તોહોમત પછી મુક્યું તે ગુનહાનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર નહોતો એમ હશે તો.

ખુલાસો.—કોઈ ફરિયાદ કાહાડી નાંખવી, અથવા ૨૪૯મી કલમમુજબ કામ ચલાવવાનું બંધ કરવું, અથવા તોહોમતવાળાને છોડી મુકવો, અથવા ૨૭૩મી કલમપ્રમાણે તોહોમતનામાં ઉપર નોંધ કરવી, એ આ કલમનાં કારણસાર ગુનહો નાસાબિત થયાના ઠરાવ બરાબર નથી.

દષ્ટાંતો.

અ) અ એ ચાકર થઈને ચોરી કરી તે વિષેનાં તોહોમતબાબત તેનો ઈનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર ઠર્યો. જ્યાંલગી તે ઠરાવ અમલમાં હોય ત્યાંલગી તેનીઉપર ચાકર થઈનેચોરી કર્યાનું અથવા તેની તેજ હકીકતઉપરથી એકલી ચોરી કર્યાનું અથવા સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કર્યાનું તોહોમત પછી મુકાશે નહી.

(બ) ખુનનાં તોહોમતબાબત અનો ઈનસાફ થયો અને તે બીન તકસીરવાર ઠર્યો. અપહરણ કરવાનું તોહોમત તેનીઉપર નહી હતું; પણ ખુન કર્યું તે વખતે અએ અપહરણ કર્યું એવું હકીકતઉપરથી જણાય છે; અપહરણ કરવાનું તોહોમત તેનીઉપર પછી મુકીને તેનો ઈનસાફ કરવાનો અખત્યાર છે.

(ક) મહાવ્યથા કરવાબાબત અનો ઈનસાફ થઓ અને તે તકસીરવાર ઠર્યો. જે શખસને નુકસાન કર્યું તે શખસ પછી મરણ પામ્યો. શિક્ષણીય મનુષ્યવધના ગુનહાબાબત અનો ફરીથી ઈનસાફ કરવાનો અખતિયાર છે.

(ડ) બ નું શિક્ષણીયત મનુષ્યવધ કર્યાનું તોહોમત અનીઉપર સેશન કોરટની આગળ મુકવામાં આવ્યું અને તેનીઉપર તે ગુનહો સાબિત થયો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી બના ખુનબાબત અનો ઈનસાફ કરી શકાશે નહી.

(ઇ) બને બુદ્ધિપૂર્વકવ્યથા કરવાનું તોહોમત પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટે અનીઉપર મુકીને તે ગુનહો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. તે કામને આ કલમનો ત્રીજો પારેગ્રાફ લાગુ નહોય તો બને બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવાબાબત તેજ હકીકતઉપરથી અનો પાછો ફરીથી ઈન્સાફ કરી શકાશે નહી.

(ફ) બનાં શરીરઉપરથી મિલકત ચોરવાનું તોહોમત બીજા વર્ગના માજીસ્ત્રેટે અનીઉપર મુકીને તે ગુનહો તેનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી અપહરણ કરવાનું તોહોમત અનીઉપર મુકીને તેનો ઈનસાફ કરવાનો અખતિયારછે.

(ગ) ડનું અપહરણ કર્યાનું તોહોમત પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટે અ, બ તથા કનીઉપર મુકીને તે ગુનહો તેઓનીઉપર સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો. પછી તેજ હકીકતઉપરથી ડાકાઈટી કર્યાનું તોહોમત અ,બ તથા કનીઉપર મુકીને તેઓનો ઈન્સાફ કરવાનો અખત્યારછે.

———

भाग ७मो.

अपील तथा लखी मोकलवाबाबत तथा तपासबाबत.

बाब ३१ मो.

अपीलोबाबत.

बीजी रीते ठराव्युं नहोय तो अपील चालशे नही.

४०४. आ कायदाथी अथवा बीजा कोईपण चालु कायदाथी ठराव्युं होय ते शिवाय फोजदारी कोरटना कोईपण फेसला अथवा हुकमउपर अपील चालशे नही.

जप्त करेली मिलकत पाछी आपवा बाबत नी अरजी जेना हुकमथी नाकबुल करी होय ते हुकम उपर अपील.

४०५. ८९मी कलम मुजब मिलकत अथवा तेनां वेचाणनुं उत्पन्न पाछुं आपवाबाबतनी जे शख्सनी अरजी कोई कोरटे नाकबुल करी हशे ते शख्सने ते कोरटे करेला शिक्षाना हुकमोउपर जे कोरटमां सामान्यतः अपील चालती हशे ते कोरटने अपील करवानो अधिकार छे.

सारी रीते चालवा बाबत तारण मांगवाना हुकम उपर अपील.

४०६. जील्हा माजीस्त्रेट अथवा प्रेसिडेन्सी माजीस्त्रेट सिवाय बीजा कोई माजीस्त्रेटे ११८मी कलमप्रमाणे सारीरीते चालवाबाबत तारण आपवानुं जे शख्सने फरमाव्युं होय ते शख्स जील्हा माजीस्त्रेटने अपील करवाने मुख्त्यार छे.

बीजा अथवा त्रीजा वरगना माजीस्त्रेटे करेला शिक्षाना हुकम उपर अपील.

४०७. बीजा अथवा त्रीजा वर्गना कोईपण माजीस्त्रेटे इनसाफ करीने जे शख्सनी उपर गुन्हो साबित थयानो ठराव कर्यो होय ते शख्स, अथवा ३४९मी कलम प्रमाणे बीजा वर्गना कोई पेटाटुकडी माजीस्त्रेटे जे सख्सनी उपर शिक्षानो हुकम कर्यो होय ते शख्स, जिल्हा माजीस्त्रेटने अपील करवाने मुख्त्यार छे.

पेहेला वर्गना माजीस्त्रेटनी पासे अपीलो मोकलवा बाबत.

आ कलमप्रमाणे कोईपण अपील अथवासदरहु प्रकारना कोईपण वर्गनी अपीलो जील्हा माजीस्त्रेटना ताबामहिना पेहेला वर्गना जे माजीस्त्रेटने सदरहु अपिलो सांभळवानो अधिकार स्थानिक सरकारे आप्यो होय ते माजीस्त्रेटे सांभळवी एवुं फरमाववाने जील्हा माजीस्त्रेट मुख्त्यार छे, अने तेउपरथी सदरहु अपील अथवा सदरहु वर्गनी अपीलो ते ताबामांहिना माजीस्त्रेटने करवी, अथवा ते जील्हा माजीस्त्रेटने करवामां आवी चुकी होय तो ते सदरहु प्रकारना ताबामांहिना माजीस्त्रेट पासे मोकलवी. एप्रमाणे करेली अथवा मोकलेली कोइपण अपील अथवा कोईपण वर्गनी अपीलो सदरहु माजीस्त्रेटनी पासेथी लइ लेवाने जील्हा माजीस्त्रेट मुख्त्यार छे.

૪૦૮. આસિસ્ટંટ સેશન જડજે અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટે અ-થવા પેહેલા વર્ગના બીજા માજીસ્ત્રેટે ઇનસાફ કરીને જે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે શખ્સ, અથવા પેહેલા વર્ગ-ના કોઈ માજીસ્ત્રેટે ૩૪૯ મી કલમ પ્રમાણે જે શખ્સની ઉપર શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સ, સેશન કોરટને અપીલ કરવાને મુખ્ત્યાર છે: આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજે અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અ-પીલ.

પણ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:

(અ) જ્યારે કોઈપણ મુકદમામાં કોઈ આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ જે શિક્ષાના હુકમને સેશન કોરટની મંજુરીયત જોઇએ તે શિક્ષાનો હુકમ કરે ત્યારે સદરહુ મુકદમા-માં દરેક અપીલ હૈ કોરટમાં ચાલશે, પણ જ્યાંસુધી સેશન કોર-ટે તે મુકદમાનો નિકાલ ન કર્યો હોય ત્યાંસુધી તે અપીલ કરવી નહી.

(બ) રાણીની કોઈ વિલાયતી રૈયતઉપર એ પ્રમાણે ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે રૈયત પોતાના નજરમાં આવે તે મુજબ હૈ કોરટને અથવા સેશન કોરટને અપીલ કરવાને મુખ્ત્યાર છે.

૪૦૯. સેશન કોરટને અથવા સેશન જડજને કરેલી અપીલ સેશ-ન જડજે અથવા આડિશનલ અથવા જાઇનટ સેશન જડજે સાંભળવી. સેશન કોરટને કરેલી અપીલો કેવી રીતે સાંભ-ળવી.

૪૧૦. કોઈ સેશન જડજે અથવા આડિશનલ અથવા જાઇનટ સેશન જડજે ઇનસાફ કરીને જે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે શખ્સ હૈ કોરટને અપીલ કરવાને મુખ્ત્યાર છે. સેશન કોરટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર અ પીલ.

૪૧૧. કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટે ઇનસાફ કરીને કોઇપણ શખ્-સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય, ત્યારે જો તે માજીસ્ત્રે-ટે તે શખ્સની ઉપર છ મહિના કર્તાં વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષાનો હુકમ અથવા બસેં રૂપીયા કર્તાં વત્તા દંડની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, તો તે શખ્સ હૈ કોરટને અપીલ કરવાને મુખ્ત્યાર છે. પ્રેસિડેન્સી મા જીસ્ત્રેટે કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપ ર અપીલ.

૪૧૨. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જ્યારે તોહોમતવાળા શખ્સે પોતે તકસીરવાર છે એવો જવાબ આપ્યો હોય અને સેશન કોરટે અથવા પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટે સદરહુ જવાબ ઉપરથી તેની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય, ત્યારે શિક્ષા ઘણીછે અથવા કાયદાસર નથી એવા સબબ સિવાય બીજા કોઈ પણ સબબથી અપીલ ચાલશે નહીં. જે કામોમાં તોહોમતવાળોપો તે તકસીરવારછે એવો જવાબ આપે તે કામોમાં અપીલ ચાલશે નહી.

ન્હાના મુકદ્દમામાં અપીલ નથી.

૪૧૩. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ્દમામાં સેશન કોરટે અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગના બીજે માજિસ્ત્રેટ ફક્ત એક મહિનાસુધી કેદની, અથવા ફક્ત પચાસ રૂપીયા સુધી દંડની, અથવા ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે, તે મુકદ્દમામાં જે સખ્સની ઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે સખ્સની અપીલ ચાલશે નહી.

ખુલાસો.—દંડ ન આપવામાં આવે તો કેદની જે શિક્ષાનો હુકમ સદરહુ કોરટે અથવા માજીસ્ત્રેટે કર્યો હોય તે શિક્ષાના હુકમઉપર, જ્યારે સ્વતંત્ર કેદની શિક્ષાનો હુકમ કર્યો ન હોય ત્યારે, કાંઇપણ અપીલ ચાલશે નહી.

સંક્ષેપરીતે ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે ઉપર અપીલ નથી.

૪૧૪. આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ સંક્ષેપરીતે કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં ૨૬૧મી કલમપ્રમાણે કામ કરવાને જે માજીસ્ત્રેટને અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટ ફક્ત ત્રણ મહિનાસુધી કેદની, અથવા ફક્ત બસેં રૂપીયાસુધી દંડની, અથવા ફક્ત ફટકા મારવાની શિક્ષાનો હુકમ કરે તે મુકદ્દમામાં જે સખ્સનાઉપર ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયા હોય તે શખ્સની અપીલ ચાલશે નહી.

૪૧૩મી તથા ૪૧૪ મી કલમ બાબત વિશેષ ઠરાવ.

૪૧૫. ૪૧૩મી અથવા ૪૧૪મી કલમમાં કહેલા કોઇપણ શિક્ષાના હુકમથી તે કલમોમાં કહેલી કોઇપણ બે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરી હોય તે શિક્ષાના હુકમઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે; પણ જે શિક્ષાના હુકમઉપર બીજી રીતે અપીલ થઇ શકતી નહી હોય તે શિક્ષાના હુકમઉપર, જે સખ્સનીઉપર ગુનહો ઠર્યો હોય તે શખ્સને સુલેહ રાખવા માટે તારણ આપવાનું ફરમાવ્યું હોય તેટલાજ સબબથી અપીલ કરવાનો અધિકાર નથી.

ખુલાસો.—દંડ ન આપવામાં આવે તો કેદની શિક્ષાથી આ કલમના અર્થપ્રમાણે બે અથવા વધારે શિક્ષા એકઠી કરવામાં આવી છે એમ સમજવું નહી.

રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર કરેલા શિક્ષાના હુકમ બાબત અપવાદ

૪૧૬. ૩૩મા બાબ પ્રમાણે રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતઉપર કરેલા શિક્ષાના હુકમ ઉપર જે અપીલો કરવામાં આવે તે અપીલોને ૪૧૩ મી તથા ૪૧૪મી કલમ માંહેનો કોઇપણ મચકુર લાગુ નથી.

ગુન્હો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તે બાબતમાંસરકાર તરફથી અપીલ.

૪૧૭. હૈ કોરટ સિવાય બીજી કોઇપણ કોરટે ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ અસલ કામમાં અથવા અપીલમાં કર્યો હોય તે હુકમઉપર હૈ કોરટને અપીલ કરવાનું પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

૪૧૮. હકીકતની કોઈ વાતબાબત તેમજ કાયદાની કોઈ વાતબાબત અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, પણ જ્યારે ઇનસાફ જ્યુરીએ કર્યો હોય ત્યારે ફક્ત કાયદાનીજ કોઈ વાતબાબતઅપીલ ચાલશે. કેવી વાતો બાબત અપીલ દાખલ થઈ શકે.

ખુલાસો.—કોઈ શિક્ષાનો હુકમ સખત છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય તે વાત આ કલમનાં કારણુસાર કાયદાની વાત છે એમ સમજવું.

૪૧૯. દરએક અપીલ લખેલી અરજીના રૂપમાં કરવી અને તે અરજી અપેલેન્ટે અથવા તેના પ્લીડરે આપવી, અને (જે કોરટને તે અરજી આપવામાં આવે તે કોરટ બીજી રીતે નહી ફરમાવે તો) જે ફેસલાઉપર અથવા હુકમઉપર અપીલ કરી હોય તે ફેસલાની અથવા હુકમની એક નકલ, અને જે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ જ્યુરીએ કર્યો હોય તે મુકદ્દમામાં ૩૬૭મી કલમપ્રમાણે દફતરમાં દાખલ કરેલાં આદેશનાં મથાળાંના એક નકલ, સદરહુ પ્રકારના દરએક અરજીસાથે આપવી. અપીલનીઅરજી.

૪૨૦. જો અપેલેન્ટ તુરંગમાં હોય, તો જે અમલદારના હવાલામાં તે તુરંગહોય તે અમલદારને તે પોતાની અપીલની અરજી તથા તેનાસાથે જરૂરી નકલો આપવાને મુખત્યાર છે, અને પછીતે અમલદારે સદરહુ અરજી તથા નકલો યોગ્ય અપીલ કોરટની પાસે મોકલવી. અપેલેન્ટ તુરંગમાં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૨૧. ૪૧૯મી અથવા ૪૨૦મી કલમપ્રમાણે અરજી તથા નકલ આવી એટલે અપીલકોરટે તે વાંચી જોવી. અને તે કામમાં હાથ ઘાલવાનો કાંઈ પુરતો સબબ નથી એમ તેની નજરમાં આવે તો તે અપીલ સંક્ષેપરીતે નામંજુર કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે; પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ૪૧૯મી કલમપ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે ત્યારે તેના ટેકામાં તકરાર કહી સંભળાવવાની વાજબી તક અપેલેન્ટને અથવા તેનાપ્લીડરને આપ્યાવગર તે અપલી કાહાડી નાંખવી નહી. સંક્ષેપ રીતે અપીલ નામંજુર કરવાબાબત.

આ કલમપ્રમાણે કોઈ અપીલ નામંજુર કર્તાં પેહેલાં, સદરહુ કોરટ તે મુકદ્દમાના કાગળપત્ર મંગાવવાને મુખત્યાર છે, પણ તેમ કરવાને તે બંધાયલી છે એમ સમજવું નહી.

૪૨૨. જો અપીલ કોરટ તે અપીલ સંક્ષેપરીતે નામંજુર ન કરે, તો તે અપીલ સાંભળવાના વખતની તથા જગાની નોટીસ અપેલેન્ટને અથવા તેના પ્લીડરને તથા જે અમલદારને સ્થાનિક સરકાર આબાબત નિમે તેને તે કોરટે અપાવવી, અને અપીલના સબબોના એક નકલ સદરહુ અમલદાર માંગે તો તેને તે કોરટે આપવી. અપીલની નોટીસ

અને ૪૧૭મી કલમપ્રમાણે કરેલી અપીલોની બાબતમાં તેવીજ એક નોટીસ તોહોમતવાળાને અપીલ કોરટે અપાવવી.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં અપીલ કોરટનો અધિકાર.

૪૨૭. પછી તે મુકદમાના કાગળપત્ર અપીલ કોરટમાં આવી મુક્યા ન હોય તો તે કાગળપત્ર તે કોરટે મંગાવવા. સદરહુ કાગળપત્ર વાંચી જોયાપછી અને અપેલેન્ટ અથવા તેનો પ્લીડર હાજર થાય તો તેની તકરાર તથા પબ્લિક પ્રાસીક્યુટર હાજર થાય તો તેની તકરાર અને ૪૧૭મી કલમમુજબ કરેલી અપીલની બાબતમાં તોહોમતવાળો હાજર થાય તો તેની તકરાર સાંભળ્યા પછી જો તે કોરટની નજરમાં એમ આવે કે તે કામમાં હાથ ઘાલવાનો કાંઈ પુરતો સબબ નથી તો, તે સદરહુ અપીલ કાહાડી નાખવાને મુખ્તયાર છે, અથવા

(અ) ગુનોહો નાસાબિત થયાના હુકમઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં સદરહુ હુકમ રદ કરીને વધારે ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને, અથવા તોહોમતવાળાનો ફરીથી ઇનસાફ કરવાનું અથવા તેને ઇનસાફસારૂ કમિટ કરવાનું, જેમ હોય તેમ, ફરમાવવાને, અથવા તેને તકસીરવાર ઠેરવીને તેનીઉપર કાયદાપ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરવાને મુખ્તયાર છે;

(બ) ગુનોહો સાબિત થયાના ઠરાવઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં (૧) ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ રદ કરીને તોહોમતવાળાનીઉપર ગુનોહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાને અથવા તેને છોડી મુકવાને, અથવા પોતાના તાબામાંહેની યોગ્ય હકુમતવાળી ફલાણી કોરટે તેનો ફરીથી ઇનસાફ કરવો એમ ફરમાવવાને, અથવા તેને ઇનસાફસારૂ કમિટ કરવો એમ ફરમાવવાને મુખ્તયાર છે, અથવા (૨) શિક્ષાનો હુકમ કાયમ રાખીને ઠરાવમાં ફેરફાર કરવાને, અથવા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા કર્યાવગર શિક્ષા ઓછી કરાવને મુખ્તયાર છે, અથવા (૩) એપ્રમાણે શિક્ષા ઓછી કરીને અથવા કર્યાવગર, તથા ઠરાવમાં ફેરફાર કરીને અથવા કર્યાવગર શિક્ષાના પ્રકારમાં ફેરફાર કરવાને મુખ્તિયાર છે, પણ તેથી તે શિક્ષા વધે એમ કરવા નહી જોઇયે;

(ક) બીજા કોઈપણ હુકમ ઉપર અપીલ કરીહોય તેમાં સદરહુ હુકમમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને મુખ્તિયાર છે:

(ડ) આ કલમમાંહેના કોઈપણ મજકુરથી જ્યુરીના ઠરાવમાં ફેરફાર કરવાનો અથવા તે રદ કરવાનો અધિકાર તે કોરટને છે એમ સમજવું નહી; પણ તે કોરટનાં મતપ્રમાણે જડજે ખોટો આદેશ કર્યો તેથી અથવા તેણે કહ્યાપ્રમાણે કાયદો જ્યુરી ખોટો સમજી તેથી સદરહુ ઠરાવ ભુલ ભરેલો હોય તો અધિકારછે.

૪૨૪. અસલ હકુમતની ફોજદારી કોરટના ફેસલાબાબત ૨૬મા બાબમાંહેની કાનુનો બનીશકે તેટલેસુધી, હૈ કોરટ વગરે બીજી કોઈપણ અપીલ કોરટના ફેસલાને લાગુ પડશે. — તાબામાંહેની અપીલ કોરટોના ફેસલા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે અપીલ કોરટ બીજી રીતનો હુકમ નહી કરે તો ફેસલો આપવામાં આવે તે સાંભળવાસારૂ તોહોમતવાળાને આણવો નહી અથવા તેને હાજર થવાનું ફરમાવવું નહી.

૪૨૫. જ્યારે આ બાબપ્રમાણે હૈ કોરટ અપીલમાં કોઈ મુકદમાનો ફેસલો કરે ત્યારે જે ઠરાવ અથવા શિક્ષાના હુકમ અથવા (બીજા) હુકમ ઉપર અપીલ કરી હોય તે જે કોરટે દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કર્યો હોય તે કોરટને સદરહુ હૈ કોરટે પોતાના ફેસલાબાબત દાખલો આપવો. જો તે ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ સિવાય બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટે દફતરમાં નોંધ્યો હોય અથવા કર્યો હોય, તો તે દાખલો જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની મારફતે મોકલવો. — અપીલમાં હૈ કોરટે કરેલા હુકમ બાબત નિચલી કોરટને દાખલો આપવો.

જે કોરટને હૈ કોરટ પોતાના ફેસલાબાબત અથવા હુકમબાબત દાખલો આપે તે કોરટે તે ઉપરથી હૈ કોરટના ફેસલાને અથવા હુકમને અનુસરતા હુકમ કરવા; અને, જરૂર હોય તો, દફતરમાં તે પ્રમાણે સુધારો કરવો.

૪૨૬. જે શખ્સની ઉપર ગુનેહા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સે કરેલી અપીલ ચાલતી હોય ત્યાંહાંસુધી, જે શિક્ષાના હુકમઉપર અથવા (બીજા હુકમઉપર અપીલ કરી હોય તે અમલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાનો અને, જો તે શખ્સ કેદમાં હોય તો, તેને જામીનઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખતઉપર છોડવાનો હુકમ કરવાને અપીલ કોરટ મુખ્તિયાર છે; પણ તેમ કરવાનાં કારણો દફતરમાં લખવાં જોઇયે. — અપીલ ચાલુ હોય ત્યાંસુધી શિક્ષા મોકુફ રાખવા બાબત. અપેલેન્ટને જામીન ઉપર છોડવા બાબત.

આ કલમથી અપીલ કોરટને જે અધિકાર આપ્યો છે તે અધિકાર, જે શખ્સનીઉપર ગુનેહા સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખ્સે હૈ કોરટના તાબામાંહેની કોરટમાં અપીલ કરી હોય તે બાબતમાં હૈ કોરટને પણ ચલાવવાનો અખ્તિયાર છે.

જ્યારે અપેલન્ટનીઉપર આખરે કેદની અથવા શાસનિકદાસત્વની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવે, ત્યારે જેટલો વખત તે એપ્રમાણે છુટો રહેલો હોય તેટલો વખત તેની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે કરેલા શિક્ષાના હુકમની મુદત ગણવામાં બાતલ કરવો.

૪૨૭. જ્યારે ૪૧૭મી કલમપ્રમાણે અપીલ કરવામાં આવે, ત્યારે હૈ કોરટ વારંટ કાહાડીને તેમાં તોહોમતવાળાને પકડીને પોતાની આગળ અથવા પોતાના તાબામાંહેની કોઈ પણ કોરટની આગળ આણવાનું ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે, અને જે કોરટની આગળ તેને આણ્યો હોય તે — ગુનેહા નાસાબિત થયાના ઠરાવ ઉપર અપીલ કરી હોય તેમાં

તોહોમતવાળાને પકડવા બાબત.

કોરટ તે અપીલનો નિકાલ થતાંસુધી તેને કેદ કરવાને અથવા તેના જામીન લેવાને મુખ્તિયાર છે.

અપીલ કોરટ વધારે પુરાવો લેવાને અથવા લેવાનું ફરમાવવાને મુખ્તારછે.

૪૨૮. આ બાબ પ્રમાણે કોઇપણ અપીલની તજવીજ કરવામાં જો અપીલ કોરટને જાસ્તી પુરાવાની જરૂર લાગે તો તે કોરટ સદરહુ પુરાવો પોતાની જાતે લેવાને, અથવા તે લેવાનું કોઈ માજીસ્ત્રેટને ફરમાવવાને અથવા અપીલ કોરટ હૈ કોરટ હોય ત્યારે સેશન કોરટને અથવા કોઈ માજીસ્ત્રેટને ફરમાવવાને, મુખ્તિયાર છે.

જ્યારે તે સેશન કોરટ અથવા તે માજીસ્ત્રેટ જાસ્તી પુરાવો લે, ત્યારે તેણે અપીલ કોરટને તે પુરાવાનો દાખલો આપવો, અને તે પછી સદરહુ કોરટે તે અપીલનો નિકાલ કરવો.

અપીલ કોરટ બીજીરીતે ફરમાવે નહીં તો, જ્યારે તે જાસ્તી પુરાવો લેવાય ત્યારે તોહોમતવાળાએ અથવા તેના પ્લીડરે હાજર રેહેવું; પણ સદરહુ પુરાવો જુરરોની અથવા આસેસરોની સમક્ષ લેવો નહીં.

આ કલમપ્રમાણે પુરાવો લેવો તે ૨૫ મા બાબનાં કારણસારૂ ચોકસી છે એમ સમજવું.

અપીલ કોરટના જડજોના બેપક્ષ થઇને બેઉ પક્ષનાં સરખાં મતપડે ત્યારેકામ ચલાવવાની રીત.

૪૨૯. જ્યારે અપીલ કોરટના જડજોના બે પક્ષ થઇને બેઉ પક્ષનાં સરખાં મત પડે ત્યારે તે મુકદમો તેઓનાં અનુમત સુદ્ધાં તેજ કોરટના બીજા કોઇ જડજની પાસે મોકલવો, અને તે જડજને યોગ્ય લાગે એવી તપાસણી તથા સુનાવણી કર્યા પછી તેણે પોતાનો મત આપવો અને ફેસલો અથવા હુકમ તે મત પ્રમાણે થવો જોઇએ.

અપીલમાં કરેલા હુકમો આખરેનાસમજવા.

૪૩૦. અપીલ ઉપરથી જે ફેસલા તથા હુકમ અપીલ કોરટ કરે તે ફેસલા તથા હુકમ આખરના છે એમ સમજવું, પણ ૪૧૭ મી કલમમાં તથા ૩૨ મા બાબમાં જે બાબતો વિશે ઠરાવ્યું છે તે બાબતોમાં તેમ સમજવું નહી.

અપીલો રદ થવા બાબત.

૪૩૧. ૪૧૭મી કલમમુજબ કરેલી દરએક અપીલ, જ્યારે તોહોમતવાળો મરણ પામે ત્યારે બિલકુલ બંધ પડશે, અને આ બાબપ્રમાણે કરેલી બીજી દરેક અપીલ જ્યારે અપેલેન્ટ મરણપામે ત્યારે, બિલકુલ બંધપડશે.

બાબ ૩૨ મો.

લખી મોકલવાબાબત તથા દુરસ્તીબાબત.

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટે હૈકોરટને લખી મોકલવા બાબત.

૪૩૨. કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને યોગ્ય લાગે તો તે પોતાની આગળ ચાલતા કોઈ પણ મુકદમાની સુનાવણી વખતે કાયદાની જે તકરાર નિકળે તે તકરાર હૈ કોરટના અભિપ્રાયમાટે લખી મોકલવાને મુખ્તિયાર

છે, અથવા એપ્રમાણે લખી મોકલ્યા ઉપરથી હૈ કોરટ જે ઠરાવ કરે તે ઠરાવને પાત્ર રહે એવા સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ મુકદ્દમામાં ફેસલો આપવાનો મુખત્યાર છે; અને, સદરહુ ઠરાવ થતાંસુધી, તોહોમતવાળાને તુરંગમાં પુરવાને અથવા જ્યારે તેને ફરમાવવામાં આવે ત્યારે ફેસલામાટે હાજર થવાને તેના જામીન લઈને તેને છોડવાને મુખતિયાર છે.

૪૩૩. જ્યારે એપ્રમાણે કાંઈ તકરાર લખી મોકલી હોય, ત્યારે તે ઉપરથી હૈ કોરટે પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવો, અને જે માજીસ્ત્રેટે તે તકરાર લખી મોકલી હોય તે માજીસ્ત્રેટને સદરહુ હુકમની એક નકલ મોકલાવવી, અને તે માજીસ્ત્રેટે સદરહુ હુકમને અનુસરીને તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવો. હૈકોરટના ઠરાવ પ્રમાણે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરવા બાબત.

એપ્રમાણે લખી મોકલવાનો ખરચ કોણે આપવો તેબાબત હૈ કોરટ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે. ખરચબાબત હુકમ.

૪૩૪. એક કરતાં વત્તા જડજોવાળી અને અસલ ફોજદારી હકુમત ચલાવનારી કોઈ હૈ કોરટના કોઈ જડજની આગળ કરેલા ઇનસાફમાં કોઈ પણ શખસની ઉપર કાંઈ ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે તે શખસનો ઇનસાફ થતી વખતે કાયદાની જે તકરાર નિકળી હોય અને જેના નિકાલની અસર તે ઇનસાફનાં પરિણામ ઉપર થતી હોય તે તકરાર પોતાને યોગ્ય લાગે તો, અનામત રાખીને સદરહુ કોરટના બે અથવા વધારે જડજોવાળી કોઈ કોરટના ઠરાવ માટે લખી મોકલવાને તે જડજ મુખતિયાર છે. હૈકોરટનીઅસલ હકુમતમાં જેતકરારોનિકળે તે તકરારો અનામત રાખી મુકવાનોઅધિકાર.

જો તે જડજ સદરહુ પ્રકારની કાંઇપણ તકરાર અનામત રાખી મુકે, તો, તે તકરાર બાબત ઠરાવ થતાંસુધી, જે શખસની ઉપર ગુનહો ઠર્યો હોય તે શખસને તુરંગમાં પાછો મોકલવો, અથવા, જો તે જડજને યોગ્ય લાગે તો, તે શખસના જામીન લેવા, તકરાર અનામત રાખી મુકવામાંઆવેત્યારે કેમ કરવું.

અને મુકદ્દમો અથવા તેનો જેટલો ભાગ જરૂરનો હોય તેટલો ભાગ તપાસવાનો, તથા સદરહુ તકરારનો છેવટ નિકાલ કરવાનો, અને તે ઉપરથી, અસલ હકુમતવાળી કોરટે જે શિક્ષાનો હુકમ કર્યા હોય તે શિક્ષાના હુકમમાં ફેરફાર કરવાનો, અને પોતાને યોગ્ય લાગે એવો ફેસલો અથવા હુકમ કરવાનો અધિકાર તે હૈ કોરટને છે એમ સમજવું.

૪૩૫. હૈ કોરટની અથવા કોઇ પણ સેશન કોરટની અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા જે પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને આબાબત સ્થાનિક સરકારે અખત્યાર આપ્યો હોય તેની હકુમતની સ્થાનિક હદમાં આવેલી કોઈ પણ નીચા દરજ્જાની ફોજદારી કોરટે દફતરમાં દાખલ કરેલો કોઈ પણ ઠરાવ, અથવા તેણે કરેલો કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) નીચાદરજ્જાનાકોરટોનાં દફતર મંગાવવાનો અધિકાર.

હુકમ ખરો અથવા કાયદેસર અથવા વાસ્તવિક છે કે નહી તેબાબત, અને સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોરટમાં ચલાવેલું કાંઈ કામ નિયમસર ચલાવેલું છે કે નહી તે બાબત, પોતાની ખાત્રી કરવાસારૂ તે હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ સદરહુ નીચા દરજ્જાની કોરટ આગળ ચાલેલાં કોઈપણ કામનું દફતર મગાવીને તપાસી જોવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ મુજબ ચાલનારો કોઇપણ પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટની નજરમાં એમ આવે કે સદરહુ પ્રકારનો કોઈપણ ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કાયદેસર અથવા વાસ્તવિક નથી, અથવા સદરહુ પ્રકારનું કોઇપણ કામ નિયમસર ચલાવેલું નથી તો તેણે તે દફતર ઉપર જે શેરો પોતાને યોગ્ય લાગે તે શેરો કરીને જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ ઉપર તે દફતર મોકલી દેવું.

૧૪૩મી તથા ૧૪૪મી કલમપ્રમાણે કરેલા હુકમો તથા ૧૭૬મી કલમમુજબ ચલાવેલાં કામ આ કલમના અર્થપ્રમાણે ચલાવેલાં કામ નથી.

કમિટ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

૪૩૬. જ્યારે ૪૩૫મી કલમપ્રમાણે અથવા બીજી કાંઈ રીતે કોઈ પણ મુકદ્દમાનું દફતર તપાસી જોયાઉપરથી સેશન કોરટની અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની નજરમાં એમ આવે કે ફક્ત સેશન કોરટ ઇનસાફ કરી શકે એવો સદરહુ મુકદ્દમો છે, અને નીચલી કોરટે તોહોમતવાળા શખ્સને ગેરવાજબીરીતે છોડી મુક્યો છે, ત્યારે સેશન કોરટ અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ તેને પકડવાને અને ત્યાર પછી નવેસરથી ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને બદલે પોતાનાં મતપ્રમાણે જે બાબતમાં તેને ગેરવાજબીરીતે છોડી મુકેલો હોય તે બાબતપર ઇનસાફ થવા સારૂ તેને કમિટ કરવાનું ફરમાવવાને મુખતિયાર છે:

પણ હેઠળ લખ્યાપ્રમાણે ઠરાવ્યું છે—

(અ) કે તોહોમતવાળાને શા સારૂ કમિટ નહીં કરવો જોઈએ તેનું કારણ સદરહુ કોરટને અથવા માજીસ્ત્રેટને બતાવવાની તક તોહોમતવાળાને મળેલી જોઇએ:

(બ) કે પુરાવો જોતાં તોહોમતવાળાએ બીજો કાંઈ ગુનહો કરેલો છે એમ સદરહુ કોરટ અથવા માજીસ્ત્રેટ ધારે, તો નાચલી કોરટને સદરહુ ગુનહાની ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાને સદરહુ કોરટ અથવા માજીસ્ત્રેટ મુખતિયાર છે.

ચોકસી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

૪૩૭. ૪૩૫ મી કલમપ્રમાણે અથવા બીજી કાંઈ રીતે કોઈ પણ દફતર તપાસી જોયા ઉપરથી હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ ૨૦૩જી કલમપ્રમાણે કાહાડી નાંખેલી કોઈ પણ ફરિયાદબાબત અથવા જે તોહોમતવાળાને છોડી મુકવામાં આવ્યો હોય તે તોહોમતવાળાના મુકદ્દમાબાબત વ-

ધારે ચોકસી જિલ્હા માજીસ્ત્રેટે પોતાની જાતે કરવી અથવા પોતાના તાબા-માંહેના કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટની પાસે કરાવવી એવું ફરમાવવાને મુખ્તાર છે, અને જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ જાતે તે ચોકસી કરવાને અથવા કોઈ પણ તાબામાંહેના માજીસ્ત્રેટને તેમ કરવાનું ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે.

૪૩૮. સેશન કોરટને અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટને યોગ્ય લાગે તો તે કોઈ પણ ચલાવેલાં કામનું દફતર ૪૩૫ મી કલમપ્રમાણે અથવા બીજી કોઈરીતે તપાસી જોઇને તે તપાસનાં પરિણામનો રિપોર્ટ હૈકોરટના હુકમમાટે કરવાને મુખ્તિયાર છે, અને જ્યારે સદરહુ રિપોર્ટમાં કોઈ શિક્ષાનો હુકમ ફેરવવાની ભલામણ કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવાનું મોકુફ રાખવાનો, અને જો તોહોમતવાળો કેદમાં હોય તો તેને જામીન ઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખત ઉપર છોડવાનો હુકમ કરવાને મુખ્તિયાર છે. હૈકોરટને રિપોર્ટ કરવી બાબત.

૪૩૯. જ્યારે કોઈ પણ ચાલેલાં કામનું દફતર હૈ કોરટે પોતેજ મંગાવ્યું હોય, અથવા હુકમ થવામાટે તે કામનો રિપોર્ટ આવ્યો હોય, અથવા બીજી રીતે તે કામ હૈ કોરટના જાણવામાં આવે, ત્યારે ૧૯૫ મી, ૪૨૩ મી, ૪૨૬ મી, ૪૨૭ મી, અને ૪૨૮ મી કલમથી અપીલ કોરટને અથવા ૩૩૮ મી કલમથી કોઈ કોરટને આપેલા અધિકારમાંનો કોઈ પણ અધિકાર પોતાની નજરમાં આવે તો, ચલાવવાને અને શિક્ષા વધારવાને, હૈ કોરટ મુખ્તિયાર છે, અને જ્યારે તપાસની કોરટના જડજોના બે પક્ષ થઇને બેઉનાં સરખાં મત પડે, ત્યારે ૪૨૯ મી કલમથી ઠરાવેલી રીતે તે કામનો નિકાલ કરવો જોઇયે. તપાસ કરવાનો હૈ કોરટનો અધિકાર.

તોહોમતવાળાને પોતાના જવાબમાં જે કહેવું હોય તે જાતે અથવા પ્લીડરની મારફતે કહી સંભળાવવાની તેને તક આપ્યાવગર તેને નુકસાન થાય એવો કાંઈપણ હુકમ આ કલમપ્રમાણે કરવો નહી.

જે શિક્ષાના હુકમની તજવીજ આ કલમપ્રમાણે કરવામાં આવે તે શિક્ષાનો હુકમ ૩૪ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાય બીજી રીતે કામ કરનારા કોઈ માજીસ્ત્રેટે કર્યો હોય, ત્યારે જે ગુનહો તે કોરટના મતપ્રમાણે તોહોમતવાળાએ કર્યો હોય તે ગુન્હાબાબત જેટલી શિક્ષા કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ કરી શકત તે કરતાં વત્તી શિક્ષા તે ગુન્હાબાબત તે કોરટે કરવી નહી.

આ કલમમાંહેનો કોઈપણ મચકુર ૨૭૩ મી કલમપ્રમાણે કરેલી નોંધને લાગુ પડતો નથી, અથવા આ કલમમાંહેના કોઈપણ મચકુરથી હૈ કોરટને ગુનહો નાસાબિત થયાનો ઠરાવ બદલીને ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે એમ સમજવું નહી.

પક્ષકારોની હકીકત સાંભળવી કે નહિ એ કોરટની મુખ્તારી ઉપર છે.

૪૪૦. જ્યારે કોઈપણ કોરટ તપાસ કરવાનો પોતાનો અધિ
ચલાવતી હોય ત્યારે તેની આગળ જાતે અથવા પ્લીડરની મારફતે
હકીકત કહી સંભળાવવાનો હક્ક કોઈપણ પક્ષકારને નથી; પણ એ
જ્યું છે કે સદરહુ અધિકાર ચલાવતી વખતે કોઈપણ પક્ષકાર
થવા પ્લીડરની મારફતે જે કહે તે સાંભળવાનું કોરટને દુરસ્ત લા
કોરટ સાંભળવાને મુખ્તાર છે, અને આ કલમઉપરથી ૪૩૯મી
બીજા પારેગ્રાફને બાધ આવે છે એમ સમજવું નહી.

પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ પોતાના ઠરાવનાં કારણોનો મચકુર મોકલે તે હૈકોરટે ધ્યાનમાં લેવો.

૪૪૧. જ્યારે કોઈપણ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટે ચલાવેલાં
કામનું દફતર ૪૩૫મી કલમપ્રમાણે હૈકોરટે મંગાવ્યું હોય, ત્યારે ત
સ્ટ્રેટ પોતાના ઠરાવનાં અથવા હુકમના કારણોનો, તથા જે હકી
કારી વાતબાબત પોતાને મુદ્દાની લાગે તે હકીકતનો મચકુર તે
સાથે મોકલવાને મુખ્તાર છે; અને સદરહુ ઠરાવ અથવા હુકમ
રતાં પેહેલાં અથવા નામંજુર કર્તાં પેહેલાં તે કોરટે સદરહુ મચકુર ધ્યા

હૈકોરટના હુકમબાબત નીચલી કોરટને અથવા માજિસ્ટ્રેટને દાખલો આપવો.

૪૪૨. જ્યારે આ બાબપ્રમાણે હૈકોરટે કોઈ મુકદમા તપ
ય, ત્યારે તપાસેલો ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ
દફતરમાં દાખલ કર્યો હોય અથવા કર્યો હોય તે કોરટને હૈકોરટે
ઠરાવ અથવા હુકમ દાખલા સહીત લખી જણાવવો; અને પછી
ટને અથવા માજીસ્ટ્રેટને તે ઠરાવ અથવા હુકમ એપ્રમાણે દા
હીત લખી જણાવ્યો હોય તે કોરટે અથવા માજીસ્ટ્રેટે એપ્રમાણે
સહીત લખી જણાવેલા ઠરાવને અનુસરતો હુકમ કરવો; અને જ
તો તે મુજબ દફતર સુધારવું.

ભાગ ૮ મો.

વિશેષકામ ચલાવવાબાબત.

બાબ ૩૩ મો.

યુરોપિયનો તથા અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બ

રાણીસાહેબનીવિલાયતીરૈયત ઉપર મુકેલાં તોહોમત બાબત ચોકશી તથા ઇન્સાફ કરવાનો અધિકાર ક્યા માજિસ્ટ્રેટોને છે.

૪૪૩. જે માજીસ્ટ્રેટ જસ્ટીસ આફ ધી પીસ ન હોય ત
સિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની બાબતમાં શિવાય કરીને) પેહેલા વર્ગનો ન
તથા રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય તેવા કોઈપણ માજી
ણીસાહેબની કોઈપણ વિલાયતી રૈયતઉપર મુકેલાં કોઇપણ તોહોમ
કસી અથવા ઇનસાફ કરવો નહી.

૪૪૪. સેશન કોરટનો જે કોઈ પ્રમુખ જડજ પોતે રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય તેણે રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતઉપર હકુમત ચલાવવી નહીં, અને જો તે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ હોય તો તેણે આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજના હુદ્દાઉપર ઓછામાં ઓછા ત્રણ વર્ષસુધી રહ્યાવગર અને આ બાબત સ્થાનિક સરકાર તરફથી પોતાને વિશેષેકરીને અધિકાર મળ્યાવગર સદરહુ હકુમત ચલાવવી નહીં.

સેશન જડજ રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયત હોવી જોઈયે.

આસિસ્ટન્ટ સેશન જડજ પોતાના હુદ્દા ઉપર ત્રણ વરસ સુધી રહેલો હોવો જોઈયે અને તેને વિશેષે કરીને અધીકાર આપવો જોઈયે.

૪૪૫. ૪૪૩મી અથવા ૪૪૪મી કલમમાહેના કોઈપણ મજકુરથી એમ સમજવું નહીં કે બીજા કોઈ શખ્સે કાંઈ ગુનહો કર્યો હોત તો જે બાબતમાં તે ગુનહો જે માજીસ્ત્રેટ સાંભળી શકત તે માજીસ્ત્રેટને તેવો ગુનહો રાણીસાહેબની કોઈપણ વિલાયતી રૈયતે કર્યો હોય, તો તે બાબતમાં તે સાંભળવાની મના છે.

રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયતે કરેલો ગુન્હો સાંભળવાબાબત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે રાણીસાહેબની જે વિલાયતી રૈયતઉપર કાંઈ ગુનહાનું તોહોમત આવ્યું હોય તે વિલાયતી રૈયતને હાજર થવાની જરૂર પાડવાસારૂ જો તે માજીસ્ત્રેટ કાંઈપણ પ્રોસેસ કાહાડે, તો તે મુકદમાના ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાની હકુમત જે માજીસ્ત્રેટને હોય તે માજીસ્ત્રેટના પાસે સદરહુ પ્રોસેસ પાછું મોકલાય એમ કરવું.

૪૪૬. ૩૨મી અથવા ૩૪મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ સિવાય બીજા કોઈપણ માજીસ્ત્રેટ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતઉપર ત્રણ મહિનાસુધીની મુદ્દતની કેદની, અથવા એક હજાર રૂપીઆસુધી દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષાસિવાય બીજી કોઇપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહી.

જે શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અધિકાર જીલ્હામાં હેના માજીસ્ત્રેટોને છે તે.

૪૪૭. જ્યારે કોઈ માજીસ્ત્રેટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતઉપર કોઈ ગુનહાનું તોહોમત આવ્યું હોય, અને, સદરહુ માજીસ્ત્રેટના મનપ્રમાણે, તે ગુન્હાબાબત પોતે યોગ્ય શિક્ષા કરી શકતો નહીં હોય, અને તે ગુનહો મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક ન હોય, ત્યારે, તોહોમતવાળાને કમિટ કરવો જોઈયે એમ પોતે ધારે તો, તે માજીસ્ત્રેટે તેને સેશન કોરટમાં કમિટ કરવો, અથવા, તે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ હોય તો, હૈ કોરટમાં કમિટ કરવો જોઇયે.

(તોહોમતવાળાને) સેશન કોરટમાં ક્યારે અને હૈ કોરટમાં ક્યારે કમિટ કરવો.

જે ગુનહો કરેલો જણાતો હોય તે ગુનહો મોતની અથવા જીવતાંસુ-

ધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય, ત્યારે તોહોમતવાળાને હૈ કોરટમાં કમિટ કરવો જોઇયે.

જે ગુન્હાઓમાંનો એક ગુન્હો મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય અને બીજા તેવી શિક્ષાને લાયક ન હોય તેવા ગુન્હાઓનો ઇન્સાફ.

૪૪૮. જ્યારે ૪૪૭મી કલમપ્રમાણે હૈ કોરટમાં કમિટ કરેલા કોઈપણ શખ્સઉપર કેટલાએક ગુનહાનાં તોહોમત મુક્યાં હોય તેમાંનો એક ગુનહો મોતની અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય, અને બીજા ગુનહા ઓછી શિક્ષાને લાયક હોય, અને જે ગુનહો મોતની અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષાને લાયક હોય તે ગુનહાબાબત તે શખ્સનો ઇનસાફ કરવો નહી જોઇયે એમ હૈ કોરટની નજરમાં આવે, ત્યારે તેમ હોય તોપણ બીજા ગુનહાઓબાબત તેશખ્સનો ઇનસાફ કરવાને હૈકોર્ટ મુખ્ત્યારછે.

જે શિક્ષાનાહુકમ કરવાનો અધિકાર સેશન કોરટને છે તે.

૪૪૯. ૩૨મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં કોઇપણ સેશન કોરટે રાણીસાહેબની કોઈપણ વિલાયતી રૈયતઉપર એક વર્ષસુધીની મુદતની કેદની, અથવા દંડની, અથવા એ બન્નેની, શિક્ષા સિવાય બીજી કોઈપણ શિક્ષાનો હુકમ કરવો નહી.

સેશન જડજને પોતાનો અધિકાર અયોગ્ય જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

જો કમિટ થયાપછી અને ફેસલાઉપર સહી કરતાં પેહેલાં કોઇપણ વખતે પ્રમુખ જડજને એમ લાગે કે જે ગુનહો સાબિત થયલો જણાય છે તે ગુનહાબાબત સદરહુ પ્રકારની શિક્ષાના હુકમથી પુરતી શિક્ષા થઈ શકે એમ નથી, તો તેણે તેવી મતલબનો પોતાનો મત દફતરમાં દાખલ કરવો અને તે મુકદમો હૈ કોરટની પાસે મોકલી દેવો. સદરહુ જડજે ફરિયાદીને તથા શાહેદોને હૈ કોરટની આગળ હાજર થવામાટે પોતાની જાતે બાંધી લેવા, અથવા બાંધી લેવાનું કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટને ફરમાવવું.

સેશન જડજ રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયત નહીં હોય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૫૦. જે સેશન તુકડીમાં તે ગુનહાનો ઇનસાફ સામાન્યતઃ થઈ શકે તે સેશન તુકડીનો જડજ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય, તો કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટે જે પ્રાંતમાંહે સદરહુ તુકડી આવેલી હોય તે પ્રાંતની ઉંચામાં ઉંચી ફોજદારી અપીલની કોરટના હુકમમાટે તે મુકદમાનો રિપોરટ કરવો.

બ્રિટિશ બર્મામાં રંગુનના રિકાર્ડરની કોરટ આ કલમનાં કારણોસાર ઉંચામાં ઉંચી ફોજદારી અપીલની કોરટ છે એમ સમજવું.

રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈતનો ઇનસાફ કરવા માટે મિશ્ર જ્યુરી.

૪૫૧. હૈ કોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતનો ઇનસાફ કરવામાં આવે ત્યારે, પેહેલાં જ્યુરરને બોલાવવામાં આવે અને કબુલ રાખવામાં આવે તે પેહેલાં, અથવા પેહેલા આસેસરને નિમવામાં આવે તે પેહેલાં, જેમ હોય તેમ, સદરહુ પ્રકારની કોઈ પણ રૈયત મિશ્ર જ્યુરીથી અથવા મિશ્ર આસેસરોથી પોતાનો ઇનસાફ કરવાનું માગે તો ઓછામાં ઓછા અડધા જ્યુરરો અથવા આસેસરો યુરો-

પિયન અથવા અમેરિકન જોઇયે, અથવા યુરોપિયન તથા અમેરિકન એ બન્ને જોઇયે.

૪૫૨. રાણીસાહેબની કોઈ વિલાયતી રૈયત ઉપર, રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય તેવા શખ્સની સાથે એકઠું તોહોમત આવે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રઇયતને હૈ કોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ થવા સારૂ કમિટ કરવામાં આવે, ત્યારે સદરહુ રૈયતનો તથા શખ્સનો ઇનસાફ એકઠો કરવાનો અધિકાર છે, અને રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રઇયતનો જુદો ઇનસાફ કરયો હોત તો જે રીતપ્રમાણે કામ ચલાવવામાં આવત તેજ રીતે સદરહુ ઇનસાફની વખતે કામ ચલાવવું.

રાણી સાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર તથા દેશી ઉપર એકઠું તોહોમત આવે ત્યારે તેઓનો ઇનસાફ કરવા બાબત.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રૈયત ૪૫૧મી કલમ પ્રમાણે મિશ્ર જ્યુરીથી અથવા મિશ્ર આસેસરોથી પોતાનો ઇનસાફ કરવાનું માગે, અને જે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત ન હોય તે શખ્સ પોતાનો ઇનસાફ જુદો કરવાનું માગે, તો આ છેલ્લા શખ્સનો ઇનસાફ ૨૩મા બાબના ઠરાવો મુજબ જુદો કરવો.

દેશી જુદો ઇનસાફ થવાનો દાવો કરવાનેક્યારે મુખ્તારછે.

૪૫૩. જ્યારે કોઇપણ શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવી જોઇએ એવો દાવો કરે, ત્યારે જે માજીસ્ત્રેટની આગળ ચોકસી અથવા ઇનસાફનાં કારણસારૂ તેને આણવામાં આવે તે માજીસ્ત્રેટને તે શખ્સે સદરહુ દાવાના સબબો જાહેર કરવા: અને તે માજીસ્ત્રેટ સદરહુ મચકુરનાં ખરાપણા બાબત ચોકસી કરવી, અને તે મચકુર ખરો છે એવું સાબિત કરવા માટે તે મચકુર કહેનારા શખ્સને યોગ્ય વખત આપવો, અને પછી તે રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત છે કે નહી તે બાબત નિશ્ચય કરવો અને તે પ્રમાણે તે શખ્સની તજવીજ કરવી. જો સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ શખ્સનીઉપર ગુનહો સાબિત થવાનો ઠરાવ સદરહુ માજીસ્ત્રેટ કરે અને તે ઠરાવ ઉપર તે શખ્સ અપીલ કરે, તો તે માજીસ્ત્રેટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સાબિત કરવાનો બોજો તે સખ્સને માથે છે.

હું રાણીસાહેબ નીવિલાયતીરૈયત છું માટે મારી તે પ્રમાણે તજવીજ થવી જોઇએ એવો કોઇ શખ્સ દાવો કરે ત્યારે કેમ કરવું.

જ્યારે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ શખ્સને તે માજીસ્ત્રેટ સેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરે, અને તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવી જોઇએ એવો દાવો સદરહુ કોરટના આગળ કરે, ત્યારે કાંઈ પણ જાસ્તી ચોકસી કરવાનું સદરહુ કોરટને યોગ્ય લાગે તો તે કરયાપછી, તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત છે કે નહી તે બાબત નિશ્ચય કરવો, અને તે મુજબ તે શખ્સની તજવીજ કરવી. જો સદરહુ કોરટ તે શખ્સની ઉપર ગુનહો સાબિત થયાનો

ઠરાવ કરે અને તે ઠરાવ ઉપર તે શખ્સ અપીલ કરે, તો તે કોરટનો સદરહુ નિશ્ચય ખોટો છે એવું સાબિત કરવાનો બોજો તેને માથે છે.

જે કોરટની આગળ કોઈપણ શખ્સનો ઇનસાફ કરવામાં આવે તે કોરટ એવો નિશ્ચય કરે કે તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત નથી, ત્યારે સદરહુ ઇનસાફમાં જે શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કરવામાં આવે તે ઉપર અપીલ કરવાને સદરહુ નિશ્ચય એક સબબ થશે.

પોતાની સ્થિતિ વિષે તકરાર ન કરવી એ, હક છોડીદેવા બરાબર છે.

૪૫૪. જો જે માજીસ્ત્રેટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતનો ઇનસાફ કરવામાં આવે, અથવા જે માજીસ્ત્રેટ તે રઇયતને કમિટ કરે તે માજીસ્ત્રેટે તેની તજવીજ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત પ્રમાણે કરવી જોઇએ એવો દાવો તે ન કરે, અથવા જો સદરહુ દાવો કમિટ કરનારા માજીસ્ત્રેટના આગળ કર્યા છતાં તે માજીસ્ત્રેટે નામંજુર કર્યા પછી જે કોરટમાં તેને કમિટ કરવામાં આવે તે કોરટના આગળ તે દાવો જો ફરીથી કરવામાં ન આવે, તો તેણે રાણીસાહેબના વિલાયતી રઇયત પ્રમાણે પોતાની તજવીજ થવાનો પોતાનો હક છોડી દીધો છે એમ ગણવું. અને તેજ મુકદમો ચાલે તેમાં પછી કોઈપણ વખતે તે હક તેણે જાહેર કરવો નહીં.

માજીસ્ત્રેટના આગળ જે શખ્સને આણ્યો હોય તે શખ્સ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત નથી એવું માનવાનું કારણ તે માજીસ્ત્રેટને ન હોય તો તે શખ્સ સદરહુ રઇયત છે કે નહીં તે બાબત તેને તે માજીસ્ત્રેટ પુછવું

જે સખ્શ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત નહોય તે શખ્સનો આ બાબ પ્રમાણે ઇનસાફ કરવામાં આવે તે બાબત.

૪૫૫. જે શખ્સ રાણીસાહેબના વિલાયતી રઇયત ન હોય તે શખ્સની તજવીજ આ બાબમુજબ રાણીસાહેબની વિલાયતી રઇયત પ્રમાણે કરવામાં આવે, અને તે બાબત તે શખ્સ હરકત ન લે તો, તેની એપ્રમાણે તજવીજ કર્યાના સબબથી તેના ચોકસી અથવા તેને કમિટ કરવાનો હુકમ અથવા ઇનસાફ અથવા શિક્ષાનો હુકમ, જેમ હોય તેમ, ગેરવાજબી થશે નહીં.

રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયતને અટકાવીરાખી હોય ત્યારે પોતાને હૈ કોરટની આગળ આણવાનો હુકમ થવા સારૂ અરજી કરવાનો હક.

૪૫૬. જ્યારે રાણીસાહેબની કોઈ વિલાયતી રઇયતને કોઈપણ શખ્સે કાયદાવિરૂદ્ધ પેહેરામાં અટકાવી રાખી હોય, ત્યારે જે જગાએ તે રૈયતને અટકાવી રાખી હોય તે જગાએ, રાણીસાહેબની સદરહુ વિલાયતી રૈયતે કરેલા કોઇપણ ગુન્હાબાબત તેની ઉપર જે હૈ કોરટને, હકુમત હોય તે હૈ કોરટને, અથવા સદરહુ પ્રકારનો કોઇપણ ગુન્હો તેની ઉપર સાબિત થયાના ઠરાવ ઉપરથી જે હૈ કોરટમાં અપીલ કરવાનો તે રૈયતને હક હોય તે હૈ કોરટને સદરહુ રૈયત અથવા તેની તરફથી કોઇપણ શખ્સ એવી અરજી કરવાને મુખ્તાર છે કે તે રૈયતને અટકાવી રાખનાર માણસ, તેને તે હૈ કોરટની આગળ હાજર કરે અને તે કોરટ બીજો જે હુકમ કરે તે પ્રમાણે તે માણસ ચાલે એવો હુકમ કરો.

૪૫૭. સદરહુ હુકમ કરતાં પેહેલાં જો તે હૈ કોરટને યોગ્ય લાગે તો જે સખ્સોપરથી તે હુકમ થવા બાબત અરજી કરી હોય તે સંબંધવિશે, સોગનનામું લઇને અથવા બીજી રીતે ચોકસી કરીને પછી સદરહુ અરજી કબુલ કરવાને અથવા નાકબુલ કરવાને તે હૈ કોરટ મુખ્તાર છે; અથવા તે હુકમ પ્રથમ કરીને પછી જ્યારે તે હુકમ થવાબાબત અરજી કરનારા શખ્સને તેના આગળ આણવામાં આવે ત્યારે તેને કાંઇપણ ચોકસી કરવાની જરૂર લાગે તો તે કર્યા પછી તેને યોગ્ય લાગે એવો બીજો હુકમ તે કામમાં કરવાને તે હૈ કોરટ મુખ્તાર છે.

સદરહુ અરજી કરવામાં આવેં ત્યારેકેમકરવું.

૪૫૮. હૈ કોરટને પોતાની અપેલેટ ફોજદારી હકુમતની સ્થાનિક હદમાહેના મુલકોમાં, અને ગવર્નર જનરલ ઇનકોન્સિલ વખતે વખતે ફરમાવે તેવા બીજા મુલકોમાં, સઘળે ઠેકાણે સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાનો અખત્યાર છે.

કયા મુલકોમાં હૈકોરટ સદરહુ પ્રકારના હુકમ કરવાને મુખ્તાર છે.

૪૫૯. આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોયતો, ગવર્નર જનરલ ઇનકોન્સિલે અત્યાર સુધીમાં જેજે આકટો તથા કાયદાઓ કરેલા હોય અથવા હવે પછી તે કરે કે જેમાં ગુનાઓસંબંધી હકુમત માજીસ્ત્રેટોને અથવા સેશન કોરટને આપી હોય તે સઘળા આકટો તથા કાયદાઓ રાણી સાહેબના વીલાયતી રઇયતને લાગુ છે એમ સમજવું, પછી તે રઇયત વિશે તે આકટોમાં સ્પષ્ટ રીતે જણાવ્યું ન હોયતોપણ

આ કલમ માહેના કોઈ પણ મજકુરથી, રાણી સાહેબની વીલાયતી રઇયતને જેટલી શીક્ષા કોઇ પણ કરી શકે તે બાબત આ બાબથી ઠરાવેલી હદ ઉપરાંત જવાનો તે કોરટને અધિકાર છે એમ સમજવું નહી, અને જે માજીસ્ત્રેટ જસ્ટીસ આફ ધી પીસ ન હોય તે માજીસ્ત્રેટને અથવા ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરોની બાહારે જે કોઈ માજીસ્ત્રેટ અથવા સેશન જડજ રાણી સાહેબની વિલાયતી રઇયત ન હોય તે માજીસ્ત્રેટને અથવા સેશન જડજને હકુમત મળશે એમ સમજવું નહીં.

માજીસ્ત્રેટોને અથવા સેશન કોરટને હકુમત આપનારા આકટો લાગુ પાડવા બાબત.

૪૬૦. જે મુકદમાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી અથવા આસેસરોની મદદથી થઇ શકે તેવા દરએક મુકદમામાં તોહમતવાળો સખ્સ અથવા તોહમતવાળાઓમાંનો એક સખ્સ યુરોપીયન (રાણી સાહેબના વિલાયતી રઇયત ન હોય એવો) અથવા અમેરીકન હોય, ત્યારે બની શકે તો અને સદરહુ યુરોપીયન અથવા અમેરીકન દાવો કરે તો, ઓછામાં ઓછા અડધા જ્યુરરો અથવા આસેસરો યુરોપીયન અથવા અમેરીકન હોવા જોઇએ.

યુરોપિયનો અથવા અમેરિકનોનો ઇનસાફ કરવા માટે જ્યુરી.

૪૬૧. જ્યારે જ્યારે સેશન કોરટની આગળ કોઈ યુરોપિયન અથવા અમેરિકન ઉપર, યુરોપિયન અથવા અમેરીકન ન હોય એવા સખ્સ

યુરોપિયનઅથવા અમેરિકન ઉપર

અને બીજી કોઈ જાતના શખ્સ ઉપર એકઠું તોહોમત મુકવામાં આવે ત્યારે જ્યુરી બાબત.

સાથે એકઠું તોહમત મુકવામાં આવે, અને ૪૬૦ મી કલમ મુજબ કરેલો દાવો મંજુર કરીને જેમાં ઓછામાં ઓછી અડધી સંખ્યા યુરોપિયનોની તથા અમેરીકનોની હોય એવી જ્યુરીથી અથવા એવા વર્ગના આસેસરોની મદદથી સદરહુ યુરોપિયનનો અથવા અમેરિકનનો ઇનસાફ કરવામાં આવે ત્યારે ત્યારે, જો સદરહુ પાછળ કહેલો સખ્સ દાવો કરે તો, તેનો ઇનસાફ જુદો કરવો.

૪૫૧મી અથવા ૪૬૦મી કલમ પ્રમાણે જ્યુરરોને સમન કરીને તેઓની યાદી કરવાબાબત.

૪૬૨. જ્યારે સેશન કોરટની આગળ કોઈ મુકદમાનો ઇનસાફ થવાનો હોય અને તેમાં તોહોમતવાળા શખ્સને અથવા તોહોમતવાળાઓમાંના એક શખ્સને પોતાનો ઇનસાફ ૪૫૧મી અથવા ૪૬૦મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે રચેલી જ્યુરીથી થવાનો હક હોય, ત્યારે સદરહુ ઇનસાફ કરવામાટે મુકરર કરેલા દિવસથી ઓછામાં ઓછા ત્રણ દિવસ પેહેલાં તે કોરટે સદરહુ ઇનસાફ સારૂ જેટલા જોઇએ તેટલા યુરોપિયન તથા અમેરિકન જ્યુરરોને, આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે, સમન કરાવવા.

અને વળી તપાસેલી ટીપમાં બીજા જે શખ્સોનાં નામ લખ્યાં હોય તે શખ્સોમાંની તેટલીજ સંખ્યા તે કોરટે તેજ વખતે અને તેવીજ રીતે સમન કરાવવી, પણ જો તે સેશનમાં જ્યુરીએ કરવાના ઇનસાફ સારૂ સદરહુ પ્રકારના બીજા શખ્સોની સદરહુ સંખ્યા સમન થઈ ચુકી હોય તો તેમ કરવાની જરૂર નથી.

સમન પોહોચાડીને જેઓનાં નામ રિટર્ન કર્યાં હોય તે સઘળાં શખ્સોમાંથી જ્યુરી રચવામાટે ૨૭૬મી કલમમાં ઠરાવેલી રીતે ચિઠ્ઠી કરીને જ્યુરરો પસંદ કરવા, અને જ્યુરી માટે યુરોપિયનોની અથવા અમેરિકનોની યોગ્ય સંખ્યા, અથવા બની શકે તેટલેસુધી તે સંખ્યાની લગભગ હોય એવી સંખ્યા, પૂરી થઈ રેહે ત્યાંસુધી તેમ કરવું.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે મુકદમામાં યુરોપિયનોની અથવા અમેરિકનોની યોગ્ય સંખ્યા બીજી કોઈરીતે પૂરી ન થઈ શકે તો કોરટની ધ્યાનમાં આવે તો જ્યુરી રચવામાટે જે શખ્સને ૩૨૦મી કલમ મુજબ માફ કર્યાના સબબથી ટીપમાંથી બાતલ કર્યો હશે તેવા કોઈપણ શખ્સને સમન કરવાને તે કોરટ મુખ્ત્યાર છે.

રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત વિગેરે ઉપર ફોજદારી કામ ચલાવવા બાબત.

૪૬૩. બીજીરીતનો સ્પષ્ટ ઠરાવ કર્યો હોય તે સિવાય, સેશન કોરટની તથા હૈ કોરટની આગળ રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ઉપર, તથા રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત ન હોય એવા યુરોપિયનો ઉપર તથા અમેરિકનો ઉપર ફોજદારી કામ આ કાયદાના ઠરાવો પ્રમાણે ચલાવવું.

બાબ ૩૪ મો.

ગાંડા માણસો બાબત.

૪૬૪. કોઇ મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરનારા માજીસ્ત્રેટને એમ માનવાનું કારણ હોય કે તોહોમતવાળો ગાંડો અને તેથી કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશકત છે, ત્યારે તે ગાંડપણની વાત બાબત તે માજીસ્ત્રેટે ચોકસી કરવી, અને તે જીલ્હાના સિવિલ સર્જન પાસે અથવા સ્થાનિક સરકાર ઠરમાવે એવા બીજા વૈદ્યક અમલદાર પાસે તે શખસની પરિક્ષા કરાવવી, અને તે ઉપરથી સદરહુ સર્જન અથવા બીજા અમલદારની શાહેદ દાખલ જબાની લેવી, અને તે જબાની લખી લેવી. — તોહોમતવાળો ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

તોહોમતવાળો ગાંડો છે અને તેથી કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશકત છે એવો સદરહુ માજીસ્ત્રેટનો મત થાય તો તેણે તે મુકદમામાં આગળ કામ ચલાવવાનું મુલતવી રાખવું.

૪૬૫. સેશન કોરટમાં અથવા હૈકોરટમાં ઇનસાફ થવાસારુ કમિટ કરેલો શખસ પોતાના ઇનસાફની વખતે તે કોરટને ગાંડો અને તેથી કરીને પોતાનો જવાબ કરવાને અશકત જણાય તો તે શખસ એ પ્રમાણે ગાંડો તથા અશકત છે કે કેમ તે વાતનો જુરીએ અથવા આસેસરની મદદથી તે કોર્ટે પ્રથમ ઇનસાફ કરવો, અને તે શખસ એ પ્રમાણે ગાંડો તથા અશકત છે એવી તે કોરટની ખાત્રી થાય તો તેણે તે મુજબ ફેસલો કરવો, અને તે ઉપરથી તે ઇનસાફ મૂલતવી રાખવો — સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં કમિટ કરેલો શખસ ગાંડો હોય તો કેમ કરવું.

તોહોમતવાળો ગાંડો તથા અશકત છે કે નહી તે વાતનો જે ઇનસાફ કરવામાં આવે તે સદરહુ કોરટની આગળ તોહોમતવાળાના ઇનસાફનો ભાગ છે એમ સમજવું.

૪૬૬. જ્યારે કોઈ તોહોમતવાળો શખસ ગાંડો તથા પોતાનો જવાબ કરવાને અશકત છે એવું ઠરે, ત્યારે, જો તે મુકદમો એવો હોય કે તેમાં જામીન લેવાનો અધિકાર છે તો તે શખસની બરાબર સંભાળ લેવાબાબત તથા તેની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ શખસને નુકસાન નહી કરવાદેવા બાબત, અને, તે માજીસ્ત્રેટની આગળ અથવા કોરટની આગળ અથવા આ બાબત જે અમલદારને તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ નીમે તેની આગળ, હાજર થવાનું ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવાબાબત પુરતું તારણ આપેથી તે શખસને છુટો કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ, જેમ હોય તેમ, મુખત્યાર છે. — તપાસ અથવા ઇનસાફ થતા સુધી ગાંડા શખસને છુટો કરવા બાબત.

ગાંડાને સંભાળીને રાખવાબાબત.

જો તે મુકદમો એવો હોય કે તેમાં જામીન લેવાનો અધિકાર નથી, અથવા પુરતુ તારણ આપવામાં નહી આવે, તો તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કોરટે તે કામનો રિપોર્ટ સ્થાનિક સરકારને કરવો, અને સ્થાનિક સરકાર તોહોમતવાળાને ગાંડા માણસનાં કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં અથવા સારા બંદોબસ્તવાળી બીજી યોગ્ય જગામાં પૂરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે, અને તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કોર્ટે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવો.

ચોકસી અથવા ઇનસાફ પાછો જારી કરવા બાબત.

૪૬૭. ૪૬૪મી અથવા ૪૬૫મી કલમ પ્રમાણે કાંઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ મુલતવી રાખવામાં આવે, ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોર્ટ જેમ હોય તેમ, કોઈપણ વખતે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ પાછો જારી કરવાને તથા તોહોમતવાળાને પોતાની આગળ હાજર થવાનું અથવા આણવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે.

જ્યારે તોહોમતવાળાને ૪૬૬મી કલમ પ્રમાણે છુટો કર્યો હોય, અને તેના હાજર થવા બાબત જેઓ તેના જામીન થયા હોય તેઓ, જે અમલદારને તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ આ બાબત નિમે તે અમલદારની આગળ તોહોમતવાળાને રજુ કરે, ત્યારે તે તોહોમતવાળો પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિવાન છે એવું સદરહુ અમલદારનું સર્ટિફિકેટ પુરાવામાં લઈ શકાશે.

માજીસ્ત્રેટની અથવા કોરટની આગળ તોહોમતવાળો હાજર થાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૬૮. જ્યારે, તે માજીસ્ત્રેટની અથવા કોરટની આગળ, જેમ હોય તેમ, તે તોહોમતવાળો હાજર થાય અથવા તેને ફરીથી આણવામાં આવે, ત્યારે તે પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવું જો તે માજીસ્ત્રેટના અથવા કોરટના નજરમાં આવે તો તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ આગળ ચલાવવો.

જો તોહોમતવાળો પોતાનો જવાબ કરવાને હજુ અશક્ત છે એવું તે માજીસ્ત્રેટની અથવા કોરટની નજરમાં આવે, તો તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કોર્ટે, જેમ હોય તેમ, ૪૬૪મી અથવા ૪૬૫ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે પાછું કામ ચલાવવું.

જ્યારે તોહોમતવાળો દિવાનો જણાય ત્યારે કેમ કરવું.

૪૬૯. જ્યારે ચોકસી અથવા ઇનસાફની વખતે તોહોમતવાળો ગાંડો નથી એમ જણાય, અને તે માજીસ્ત્રેટની આગળ આપેલા પુરાવા ઉપરથી તેના એવી ખાત્રી થાય કે જે કૃત્ય તોહોમતવાળાએ કરેલું છે તે કૃત્ય, જો તે ગાંડો ન હોત તો, ગુનહો થાત, અને જ્યારે તે કૃત્ય કરેલું તે વખતે, ગાંડો હોવાને લીધે, તોહોમતવાળો તે કૃત્યનો પ્રકાર, અથવા તે ખોટું અથવા કાયદા વિરુદ્ધ છે એવું જાણવાને અશક્ત હતો એમ માનવાનું કારણ છે, ત્યારે તે માજીસ્ત્રેટે તે મુકદમો આગળ ચલાવવો, અને, જો તોહોમતવાળાને સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં કમિટ કર-

વો જોઈએ એમ હોય તો તેને, સેશન કોરટની અથવા હૈ કોરટની આગળ, જેમ હોય તેમ, ઇનસાફ સારૂ મોકલવો.

૪૭૦. જ્યારે જ્યારે કોઈ માણસને એવાં કારણ ઉપરથી બિનતકસીરવાર ઠરાવવામાં આવે કે તેણે જે વખતે કાંઈ ગુનહો કર્યાનું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે વખતે તે ગાંડો હોવાને લીધે, તેનું જે કૃત્ય ગુનહો થાય છે એવું કેહેવામાં આવ્યું હોય તે કૃત્યનો પ્રકાર જાણવાને, અથવા તે ખોટું અથવા કાયદા વિરૂદ્ધ છે એવું જાણવાને તે શખ્સ અશક્ત હતો ત્યારે ત્યારે ઠરાવમાં તે શખ્સે તે કૃત્ય કરેલું કે નહી તે વિશેષે કરીને જણાવવું. ગાંડાપણાના સબબપરથી તોહોમતવાળાનેબિન તકસીરવાર ઠરાવવાનો ફેસલો.

૪૭૧. જ્યારે જ્યારે તે ફેસલામાં એમ જણાવવામાં આવે કે, જે કૃત્ય કર્યાનું કેહેવામાં આવ્યુ હોય તે કૃત્ય તોહોમતવાળા શખ્સે કરેલું છે, ત્યારે ત્યારે જે મનની અશક્તિ ઠરાવવામાં આવી તે અશક્તિ ન હોત તો સદરહુ કૃત્ય ગુનહો થાત એમ હોય તો, જે માજીસ્ત્રેટની અથવા કોરટની આગળ તે શખ્સનો ઇનસાફ થયો હોય તે માજીસ્ત્રેટને અથવા કોરટને યોગ્ય લાગે એવી જગાએ તથા રીતે સદરહુ શખ્સને સારા જાપતામાં રાખવાનો હુકમ તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કોરટે કરવો, અને સ્થાનિક સરકારના હુકમ માટે તે મુકદ્દમાનો રિપોર્ટ કરવો. સદરહુ સબબ પરથી બિન તકસીરવાર ઠરાવેલા શખ્સને સારા જાપતામાં રાખવા બાબત.

સ્થાનિક સરકાર સદરહુ શખ્સને ગાંડા માણસનાં કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં, અથવા તુરંગમાં અથવા સારા જાપતાવાળી બીજી યોગ્ય જગામાં પૂરી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

૪૭૨. જ્યારે કોઇ સખ્સને ૪૬૬ મી અથવા ૪૭૧ મી કલમના ઠરાવો મુજબ કેદ રાખ્યો હોય, ત્યારે જો તે સખ્સને કોઇ તુરંગમાં કેદ રાખ્યો હોય તો તુરંગનો ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ, અથવા, જો ગાંડા માણસોના આશ્રયસ્થાનમાં કેદ રાખ્યો હોય તો, ગાંડા માણસોના આશ્રયસ્થાનના વિજીટરો, અથવા તેઓમાંના કોઈ બે, તે સખ્સના મનની સ્થીતી કેવી છે એ નક્કી કરવાસારૂ તે શખ્સને જોવા જવાને મુખત્યાર છે; અને દર છ મહિનામાં ઓછામાં ઓછી એકવાર સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે અથવા ઉપર લખેલા વિજીટરોમાંના બે વિજીટરોએ જઇને તે શખ્સને જોવો; અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલે અથવા વિજીટરોએ તે શખ્સના મનની સ્થિતિસંબંધી એક વિશેષ રિપોર્ટ સ્થાનિક સરકારને કરી મોકલવો. ઇન્સ્પેક્ટરજનરલે ગાંડા કેદીઓને જોવાજવું.

૪૭૩. જો તે શખ્સને ૪૬૬મી કલમના ઠરાવોપ્રમાણે કેદ રાખ્યો હોય અને સદરહુ ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ અથવા વિજીટરો તે શખ્સ પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવા પોતાના અભિપ્રાયનો દાખલો આપે, ત્યારે, તે માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ, જેમ હોય તેમ, મુકરર કરે તે ગાંડો કેદી પોતાનો જવાબ કરવાને શક્તિમાન છે એવો રીપોર્ટ

વખતે માજીસ્ત્રેટની અથવા કોરટની પાસે તે શખ્સને લઈ જવો, અને તે માજીસ્ત્રેટે અથવા કોરટે તે શખ્સની તજવીજ ૪૬૮મી કલમના ઠરાવો મુજબ કરવી, અને સદરહુ ઇન્સ્પેકટર જનરલનું અથવા વિજીટરોનું સર્ટિફિકેટ પુરાવામાં લઈ શકાશે.

કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૬૬ મી અથવા, ૪૭૧ મી કલમ પ્રમાણે કેદ રાખેલો ગાંડો શખ્સ છોડી મુકવા લાયક છે એમ જાહેર કરવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

૪૭૪. જો તે શખ્સને ૪૬૬મી અથવા ૪૭૧મી કલમના ઠરાવોમુજબ કેદ રાખ્યો હોય, અને સદરહુ ઇન્સ્પેકટર જનરલ અથવા વિજીટરો એવો દાખલો આપે કે તેને છોડી મુકવામાં આવે તો તે પોતાની જાતને અથવા બીજા કોઈપણ શખ્સને નુકસાન કરે એવો ભય નથી એવું અમારી નજરમાં આવે છે, તો તે દાખલાઉપરથી સ્થાનિક સરકાર તે શખ્સને છોડી મુકવાનો, અથવા કેદમાં અટકાવી રાખવાનો, હુકમ કરવાને મુખ્તાર છે; અથવા, તેને ગાંડા માણસોના કોઈ સરકારી આશ્રયસ્થાનમાં નહી મોકલ્યો હોય તો તેવા કોઈ આશ્રયસ્થાનમાં મોકલવાનો હુકમ કરવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તાર છે; અને, સ્થાનિક સરકાર તેને આશ્રયસ્થાનમાં મોકલવાનો હુકમ કરે તો, એક ઇનસાફ ખાતાના અને બે વૈદ્યક અમલદારનું કમિશન નિમવાને તે સરકાર મુખ્તાર છે.

જરૂર હોય તેવો પુરાવો લઇને સદરહુ કમિશને તે શખ્સનાં મનની સ્થિતિવિષે પદ્ધતિપ્રમાણે ચોકસી કરવી, અને સ્થાનિક સરકારને રિપોર્ટ કરવો, પછી પોતાની નજરમાં આવે તેપ્રમાણે સ્થાનિક સરકાર તે શખ્સને છોડી મુકવાનો અથવા અટકાવી રાખવાનો હુકમ કરવાને મુખ્તારછે.

ગાંડા માણસને તેનાં સગાં વાહાલાંને સંભાળને માટે સ્વાધીન કરવા બાબત.

૪૭૫. જ્યારે જ્યારે ૪૬૬મી અથવા ૪૭૧મી કલમના ઠરાવોપ્રમાણે કેદ રાખેલા કોઈપણ શખ્સનો કોઈ સગો અથવા મિત્ર તે શખ્સને પોતાની સંભાળમાં તથા કબજામાં લેવાની ખાયશ બતાવે, ત્યારે ત્યારે તે સગો અથવા મિત્ર અરજી કરે એટલે અને તે હવાલે કરેલા શખ્સની બરાબર સંભાળ લેવાબાબત તથા તેની જાતને અથવા બીજા કોઇપણ શખ્સને નુકસાન નહી કરવા દેવાબાબત, સ્થાનિક સરકારની ખાત્રી લાયક તારણ આપે, એટલે તે શખ્સને સદરહુ સગા અથવા મિત્રના હવાલામાં સોંપવાનો હુકમ કરવાને સદરહુ સરકાર મુખ્તાર છે.

જ્યારે તે શખ્સને એપ્રમાણે હવાલે કરવામાં આવે, ત્યારે સ્થાનિક સરકાર ફરમાવે એવા અમલદાર તે સરકાર ફરમાવે એવે વખતે તે શખ્સને જોવામાટે તેને હાજર કરવામાં આવશે એવી શરતે તેને હવાલેકરવો.

૪૭૨મી તથા ૪૭૪મી કલમના ઠરાવો, બની શકે તેટલેસુધી, આ કલમના ઠરાવો પ્રમાણે સોંપેલા શખ્સોને લાગુ પડશે; અને આ કલમપ્રમાણે જે જોનાર અમલદાર નિમવામાં આવે તેણે આપેલો દાખલો પુરાવામાં લેવામાં આવશે.

બાબ ૩૫ મો.

ઇનસાફ ચલાવવામાં હરકત થાય એવા કેટલાએક ગુન્હાની બાબતમાં કામ ચલાવવાબાબત.

૪૭૬. જ્યારે કોઇપણ દિવાની, ફોજદારી અથવા મુલકી કોરટને એમ લાગે કે ૧૯૫મી કલમમાં કહેલા તથા પોતાની આગળ કરેલા અથવા ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં પોતાની નજર હેઠળ આણેલા કોઈ ગુનહાની ચોકસી કરવાનો સબબ છે ત્યારે તે કોરટ કાંઈપણ પ્રથમ ચોકસીની જરૂર હોય તો તે કર્યાપછી, પાસેમાં પાસેના પહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાસાર મોકલવાને, તથા તોહોમતવાળાને પેહેરામાં આપીને સદરહુ માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવાને, અથવા તે માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવાબાબત તેનીપાસેથી પુરતું તારણ લેવાને, મુખત્યાર છે; અને સદરહુ ઇનસાફની અથવા ચોકસીની વખતે હાજર થઇને પુરાવા આપવામાટે કોઇપણ શખસને બાંધી લેવાને મુખત્યાર છે. ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા મુકદ્દમામાં કામ ચલાવવાની રીત.

સદરહુ માજીસ્ત્રેટે પછી કાયદા મુજબ કામ ચલાવવું જોઇએ, અને ૧૯૨મી કલમપ્રમાણે મુકદ્દમા બીજાનીપાસે મોકલવાનો તેને અધિકાર મળ્યો હોય તો બીજા કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળા માજીસ્ત્રેટના પાસે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાનું કામ મોકલવાને તે મુખતિયાર છે.

૪૭૭. ૪૪૪મી કલમમાંહેના ઠરાવોને અનુસરીને, સેશન કોરટ ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલા અને પોતાની આગળ કરેલા અથવા કાંઈ ઇન્સાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં તેની નજર હેઠળ આણેલા ગુન્હા બાબત કોઇપણ શખસની ઉપર તોહોમત મુકવાને, અને પોતે મુકેલાં તોહોમત ઉપરથી તે શખસને કેદમાં મોકલવાને, અથવા તેના જામીન લેવાને અને તેનો ઇન્સાફ કરવાને, મુખત્યાર છે. સદરહુ પ્રકારના ગુન્હા સેશન કોરટની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તે સંબંધી તે કોરટનો અધિકાર.

તે ચોકસીનાં કારણસાર કોઇપણ શાહેદોને હાજર કરાવાનું માજિસ્ત્રેટને ફરમાવવાને સદરહુ કોરટ મુખત્યાર છે.

૪૭૮. જ્યારે સદરહુ પ્રકારનો કોઇપણ ગુન્હો કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોરટની આગળ કરવામાં આવે, અથવા કોઈ ઇન્સાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય તે દરમિયાનમાં કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોરટની નજર હેઠળ આણવામાં આવે, અને તે મુકદ્દમાનો ઇન્સાફ ફકત હેકોરટ અથવા સેશન કોરટ કરી શકે એમ હોય, અથવા તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ હેકોરટે અથવા સેશન કોરટે કરવો જોઇએ એમ સદરહુ દિવાની અથવા મુલકી કોરટ ધારે, ત્યારે સદરહુ દિવાની અથવા મુલકી કોરટ તપાસ પુરી કરવાનો તથા હેકોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં કમિટ કરવાનો દિવાની તથા મુલકી કોરટોનો અધિકાર.

૪૭૬ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ માજિસ્ત્રેટની પાસે તે મુકદ્દમો ચોકસી માટે મોકલવાને બદલે પોતાનીજ મેળે તે ચોકસી પુરી કરવાને, અને, હૈકોરટની અથવા સેશન કોરટની જેમ હોય તેમ, આગળ ઇન્સાફ થવાસારૂ તોહોમતવાળા શખ્સને કમિટ કરવાને અથવા તેના જામીન લેવાને મુખ્તાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ ચોકસી કરવાનાં કારણસારૂ, તે દિવાની અથવા મુલકી કોરટ ૪૪૩મી કલમ માહેના ઠરાવોને અનુસરીને માજિસ્ત્રેટના સઘળા અખ્તાર ચલાવવાને મુખ્તયાર છે; અને સદરહુ ચોકસીમાંનું તે કોરટનું કામ, બની શકે તેટલેસુધી, ૧૮મા બાબના ઠરાવો પ્રમાણે ચલાવવું, અને તે કામ કોઈ માજિસ્ત્રેટે ચલાવ્યું હતું એમસમજવું.

સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમામાં દિવાની કોરટે કેમ કરવું.

૪૭૯. જ્યારે કોઈ દિવાની અથવા મુલકી કોરટ એ પ્રમાણે કોઇ પણ મુકદ્દમો મોકલે ત્યારે તે કોરટે તોહોમતનામું તથા મુકદ્દમો મોકલવા બાબતનો હુકમ તથા તે મુકદ્દમાનું દફતર પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટની અથવા જિલ્હા માજિસ્ત્રેટની અથવા ઇન્સાફસારૂ કમિટ કરવાનો અધિકાર બીજા જે માજિસ્ત્રેટને હોય તે માજિસ્ત્રેટની પાસે મોકલી દેવું; અને સદરહુ માજિસ્ત્રેટે તે મુકદ્દમો તથા ફરિયાદી તરફના અને તોહોમતવાળા તરફના શાહેદોને, હૈકોરટની અથવા સેશન કોરટની આગળ, જેમ હોય તેમ, આણવા.

તિરસ્કારના કેટલાએક મુકદ્દમામાં કેમ કરવું.

૪૮૦. જ્યારે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૭૫ મી, ૧૭૮મી, ૧૭૯મી, ૧૮૦મી, અથવા ૨૨૮મી કલમમાં વરણવેલો કોઈ પણ ગુન્હો કોઇપણ દિવાની, ફોજદારી, અથવા મુલકી કોરટના દેખતાં અથવા તેની સમક્ષ કરવામાં આવે, ત્યારે તે કોરટ ગુનેગારને પેહેરામાં અટકાવી રખાવાને મુખ્તયાર છે, પછી તે ગુનેગાર રાણીસાહેબની વિલાયતી રૈયત હોય કે નહિ હોય તોપણ; અને તેજ દિવસે તે કોરટ ઉઠે તેની પેહેલાં કોઇપણ વખતે, પોતાને દુરસ્ત લાગે તો, તે કોરટ તે ગુનો સાંભળવાને અને ગુનેગારને ઘણામાં ઘણા બસે રૂપીઆસુધી દંડની અને, દંડ ન આપે તો, એક મહિનાસુધીની મુદતની આસાન કેદની શિક્ષા કરવાને મુખ્તયાર છે, પણ જો સદરહુ દંડ તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં આપવામાં આવે તો તેને તરત છોડી દેવો.

૪૪૩મી અથવા ૪૪૪મી કલમ માહેનો કોઇપણ મચકુર આ કલમ પ્રમાણે ચલાવેલાં કામને લાગુ પડેછે એમ સમજવું નહિ.

સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમાઓનું દફતર.

૪૮૧. સદરહુ પ્રકારના દરએક મુકદ્દમામાં, તે ગુનહો જે હકીકતનો બનેલો હોય તે હકીકત, તથા ગુનહેગારે કાંઈ મચકુર જાહેર કર્યો હોય તો તે મચકુર, તેમજ ઠરાવ તથા શિક્ષાનો હુકમ, એ તે કોરટે દફતરમાં દાખલ કરવું.

જો તે ગુનહો હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૨૮ મી કલમપ્રમાણે હોય, તો જે કોરટને હરકત કરી હોય અથવા જે કોરટની બેઅદબી થઈ હોય તે કોરટે જે ઇનસાફી મુકદમો ચલાવવાને બેઠી હતી તે ઇનસાફી મુકદમાનો પ્રકાર તથા તેનો ભાગ, અને જે હરકત અથવા બેઅદબી કરી હોય તેનો પ્રકાર તે દફતરમાં બતાવવો.

૪૮૨. જો કોઈપણ કોરટને કોઈપણ કામમાં એમ લાગે કે ૪૮૦ મી કલમમાં કહેલા ગુનહાઓમાંનો કોઈપણ ગુનહો પોતાના દેખતાં અથવા પોતાની સમક્ષ કર્યાનું તોહોમત જે શખ્સની ઉપર આવ્યું હોય તે શખ્સને દંડ ન આપેથી કેદની શિક્ષા કરવામાં આવે તે સિવાય બીજી રીતની કેદની શિક્ષા કરવી જોઇએ, અથવા બસે રૂપીયા કરતાં વત્તો દંડ તેને કરવો જોઇએ, અથવા જો બીજાં કોઇપણ કારણને લીધે તે કોરટનો મત એમ હોય કે તે મુકદમાનો નિકાલ ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે કરવો નહીં જોઇએ, તો તે ગુનહો આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે જે હકીકતનો બનેલો હોય તે હકીકત તથા તોહોમતવાળાનો મચકુર દફતરમાં દાખલ કર્યા પછી સદરહુ કોરટ તે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવાની હકુમત જે માજીસ્ત્રેટને હોય તે માજીસ્ત્રેટની પાસે તે મુકદમો મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે તોહોમતવાળા શખ્સે સદરહુ માજીસ્ત્રેટની આગળ હાજર થવા બાબત તારણ આપવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અથવા પુરતું તારણ આપવામાં ન આવે તો, તે કોરટે સદરહુ શખ્સને પેહેરામાં આપીને સદરહુ માજીસ્ત્રેટની પાસે મોકલવો. મુકદમાની તજવીજ ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે કરવી નહીં જોઇએ એમ કોરટની નજરમાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

જે માજીસ્ત્રેટની પાસે આ કલમ પ્રમાણે કોઈપણ મુકદમો મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ત્રેટે તોહોમતવાળાં શખ્સની ઉપર થયલી ફરિયાદ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે સાંભળવા માંડવી.

૪૮૩. સન ૧૮૭૭ ના હિંદુસ્તાનના નોંધવા બાબતના આક્ટ પ્રમાણે નિમેલો હરકોઈ રજીસ્ટાર અથવા હરકોઈ સબરજીસ્ટાર, સ્થાનિક સરકાર એમ ફરમાવે ત્યારે, ૪૮૦ મી તથા ૪૮૨ મી કલમના અર્થ પ્રમાણે દિવાની કોરટ છે એમ સમજવું. રજીસ્ટ્રાર અથવા સબરજીસ્ટ્રાર ૪૮૦ મી તથા ૪૮૨મી કલમના અરથ પ્રમાણે દિવાની કોરટ છે એમ ક્યારે સમજવું.

૪૮૪. કોઇ શખ્સને કાયદા મુજબ કાંઈ વસ્તું કરવાનું ફરમાવ્યુ હોય તે કરવાની તેણે ના કહી હોય અથવા કસુર કરી હોય અથવા જાણી જોઇને બેઅદબી અથવા હરકત કરી હોય, તે બાબત કોઈ કોરટે ૪૮૦ મી કલમ પ્રમાણે તેને શિક્ષા કરવાનો ઠરાવ કર્યો હોય ત્યારે, તે ગુ- ગુનેહેગાર હુકમ માને અથવા માફ માગે એટલે તેને છોડી દેવા બાબત.

નહેગાર સદરહુ કોરટના હુકમને અથવા માગણીને તાબે થાય, અથવા તે કોરટની ખાત્રી થાય તે રીતે તે માફ માગે, એટલે પોતાની મરજી મુજબ તેને છોડી દેવાને અથવા શિક્ષા માફ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

જે શખ્સ જવાબ દેવાની અથવા દસ્તાવેજ રજુ કરવાની ના કહે તે શખ્સને કેદ કરવા અથવા હવાલે કરવા બાબત.

૪૮૫. જો કોઈ ફોજદારી કોરટની આગળ કોઇપણ સાહેદને જે સવાલો પુછવામાં આવે તે સવાલોના જવાબ દેવાની અથવા તે શખસના કબજામાંહેનો અથવા અખત્યારમાંહેનો જે દસ્તાવેજ રજુ કરવાનું તે કોરટ તેને ફરમાવે તે દસ્તાવેજ રજુ કરવાની તે શખસ ના કહે, અને એ પ્રમાણે ના કહેવાનું, કોઇપણ વાજબી કારણ તે શખસ ન બતાવે તો સદરહુ કોરટ ઘણામા ઘણા સાત દિવસસુધીની ગમે તે મુદતસુધી તે શાહેદને આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને અથવા પ્રમુખ માજિસ્ત્રેટની અથવા જડજના સહીનું વારંટ કાહાડીને કોરટના કોઈ અમલદારને હવાલે કરવાને મુખત્યાર છે; અને તેમ કરવાનાં કારણો તે કોરટે દફતરમાં લખવાં; પણ જો દરમિયાનમાં સદરહુ શખસ જબાની આપવાને તથા જવાબ દેવાને અથવા સદરહુ દસ્તાવેજ રજુ કરવાને કબુલ થાય તો બાકીની શિક્ષા માફ કરવી; જો તે ઉપર મુજબ ના કહ્યા કરે તો ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમના ઠરાવો પ્રમાણે તેની તજવીજ કરવાનો અધિકાર છે, અને, રાયલ ચારટરથી સ્થાપેલી કોઈ કોરટની બાબતમાં, તે શાહેદ તિરસ્કારનો ગુનો કર્યો છે એમ સમજવું

તિરસ્કારનાંકામોમાં ગુન્હાની સાબિતીનાઠરાવ ઉપર અપીલ.

૪૮૬. કોઇપણ શખ્સને ૪૮૦ મી અથવા ૪૮૫ મી કલમપ્રમાણે કોઇપણ કોરટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે આ કાયદામાં પાછળ ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં, તે કોરટમાં કરેલાં હુકમનામાં અથવા હુકમો ઉપર અપીલો સામાન્યતઃ જે કોરટને થઇ શકતી હોય તે કોરટને તે શખ્સ અપીલ કરવાને મુખત્યાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અપીલોને ૩૧ મા બાબના ઠરાવો જેટલે સુધી લાગુ પડી શકતા હોય તેટલે સુધી લાગુ પડશે, અને જે ઠરાવઉપર અથવા જે શિક્ષાના હુકમ ઉપર અપીલ કરવામાં આવી હોય તે ઠરાવમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અથવા તે શિક્ષા ઓછી કરવાને અથવા તે રદ કરવાને અપીલ કોરટ મુખત્યાર છે.

ઇલાકાનાં કોઈ મુખ્ય શેહેરમાંની સ્માલકાઝ કોરટે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય તે ઉપર અપીલ હૈકોરટમાં ચાલશે, અને

બીજી કોઈ સ્માલકાઝ કોરટે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય ત્યારે જે સેશન ટુકડી માહે સદરહુ કોરટ આવેલી હોય તે સેશન ટુકડીની સેશન કોરટમાં તે ઉપર અપીલ ચાલશે.

ઉપર કહ્યા મુજબ નિમેલા રજિસ્ટ્રાર અથવા સબરજિસ્ટ્રાર તરીકે કોઇપણ અમલદારે એ પ્રમાણે ગુન્હો ઠરાવ્યો હોય, અને સદરહુ અમલદાર કોઈ દિવાની કોરટનો જડજ પણ હોય, ત્યારે જો સદરહુ ઠરાવ તે અમલદારે સદરહુ પ્રકારના જડજ તરીકે પોતાના હુદ્દાની રૂએ કરેલું હુકમનામું હોય તો આ કલમના પાછલા ભાગ પ્રમાણે, જે કોરટને અપીલ કરવામાં આવે તે કોરટને સદરહુ ઠરાવ ઉપર અપીલ કરવાનો અધિકાર છે, અને બીજા કામોમાં જિલ્હા જડજને અથવા ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેરોમાં હૈ કોરટને તે અપીલ કરવાનો અધિકાર છે.

૪૮૭. ૪૭૭ મી, ૪૮૦ મી અને ૪૮૫ મી કલમમાં ઠરાવ્યુંછે તે શિવાય બીજી રીતે કોઈ હૈ કોરટના જડજ શિવાય, તથા રંગુનના રિકોર્ડર શિવાય, તથા પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટો શિવાય, બીજા કોઈ ફોજદારી કોરટના જડજે અથવા માજીસ્ત્રેટે ૧૯૫ મી કલમમાં કહેલો કોઇપણ ગુન્હો તેની આગળ અથવા તેના અધિકારનો તિરસ્કાર થાય એવી રીતે કરવામાં આવે અથવા કોઈ ઇનસાફી મુકદ્દમો ચાલતો હોય ત્યારે સદરહુ જડજ અથવા માજીસ્ત્રેટ તરીકે તેની નજર હેઠળ આણવામાં આવે ત્યારે તે ગુન્હા બાબત કોઇપણ શખ્સનો ઇનસાફ કરવો નહિ.

૧૯૫મી કલમમાં કહેલા ગુન્હા કેટલાએક જડજોની તથા માજીસ્ત્રેટોની આગળ કરવામાં આવે ત્યારે તેઓએ તે ગુન્હાઓનો ઇનસાફ કરવો નહી

૪૭૮ મી અથવા ૪૮૨ મી કલમ માહેના કોઇપણ મજકુરથી એમ સમજવું નહિ કે સેશન કોરટમાં અથવા હૈ કોરટમાં કમિટ કરવાનો અધિકાર જે માજિસ્ત્રેટને હોય તે માજીસ્ત્રેટ પોતેજ કોઇપણ મુકદ્દમો સદરહુ કોરટમાં કમિટ કરે તેમાં, અથવા કોઈ પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટ કોઇપણ મુકદ્દમો બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટના પાસે ચોકસી કરવાસારૂ મોકલવાને બદલે પોતાનીજ મેળે તે મુકદ્દમાનો નિકાલ કરે તેમાં અટકાવ થશે.

બાબ ૩૬ મો.

ઓરતોનાં તથા બાળકોના ગુજરાન બાબત.

૪૮૮. જો કોઈ શખ્સની પુરતી દ્રવ્યશકિત હોય, અને તે પોતાની ઓરતનું અથવા પોતાની મેળે પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને અશકત હોય એવા કોઇ કાયદાસર અથવા ગેરકાયદાસર બાળકનું ગુજરાન ચલાવવાની ગફલત કરે અથવા ના કહે તો, એ પ્રમાણે ગફલત કર્યાનો અથવા ના કહ્યાનો પુરાવો થયેથી, જિલ્હા માજિસ્ત્રેટ અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટ અથવા કોઇ પેટા તુકડી માજિસ્ત્રેટ અથવા પેહેલા વર્ગનો કોઈ માજિસ્ત્રેટ તે શખ્સની ઓરતનાં અથવા સદરહુ પ્રકારનાં બાળકનાં ગુજરાનને માટે દર મહિને એકંદર પચાસ રૂપિયાથી વધારે નહિ હોય

ઓરતોના તથા બાળકોનાં ગુજરાન બાબત હુકમ.

એવું જે લવાજમ સદરહુ માજિસ્ત્રેટને યોગ્ય લાગે તે લવાજમ કાહાડીને તે માજિસ્ત્રેટ વખતે વખતે ફરમાવે તેવા શખ્સને આપવાનો હુકમ સદરહુ શખ્સની ઉપર કરવાને મુખ્યત્યાર છે.

સદરહુ લવાજમ હુકમની તારિખથી આપવું પડશે.

હુકમ જબરાંથી અમલમાંલાવ્યા બાબત.

જે શખ્સને એ પ્રમાણે હુકમ કરેચો હોય તે શખ્સ તે હુકમ માનવાની જાણી જોઇને ગફલત કરે, તો તે હુકમ જેટલીવાર તોડવામાં આવે તેટલીવાર લેહેણી રકમ દંડ વસુલ કરવા માટે જે રીત આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવી છે તે રીત પ્રમાણે વસુલ કરવા માટે સદરહુપ્રકારનો કોઇપણ માજિસ્ત્રેટ વારંટ કાહાડવાને મુખ્યત્યાર છે, અને તે વારંટ બજાવ્યા પછી બાકી રેહેલું દરએક મહિનાનું જે લવાજમ તે સઘળા લવાજમ બાબત અથવા તેના કોઈ પણ ભાગ બાબત ઘણામાંઘણા એક એક મહિના પ્રમાણે સદરહુ શખ્સને કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવાને તે માજિસ્ત્રેટ મુખ્યત્યાર છે:

વિશેષ ઠરાવ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જો તે શખ્સ એમ કેહે કે મ્હારી ઓરત મ્હારીસાથે રેહે તો તેનું ગુજરાન ચલાવવાને હું તૈયાર છું, અને તેની ઓરત તેનાસાથે રેહેવાની ના કેહે, તો એપ્રમાણે ના કેહેવાનાં જે કાંઈ કારણો તે ઓરત જણાવે તે કારણો ધ્યાનમાં લેવાને સદરહુ માજીસ્ત્રેટ મુખ્યત્યાર છે; અને તેપ્રમાણે તે શખ્સે પોતાની ખુસી બતાવ્યાં છતાં જો તે માજીસ્ત્રેટની એવી ખાત્રી થાય કે સદરહુ શખ્સ છિનાળું કરે છે અથવા તે હંમેશ પોતાની ઓરતનીસાથે નિર્દયપણાંથી ચાલ્યોછે, તો તે માજીસ્ત્રેટ આ કલમપ્રમાણે હુકમ કરવાને મુખ્તિયાર છે.

જો કોઈ ઓરત છિનાળું કરતી હશે, અથવા કાંઈ પુરતાં કારણવિના પોતાના ધણીનીસાથે રેહેવાની ના કેહેશે, અથવા તેઓ બેઉ માંહોમાંહે સમજુતી કરીને જુદાં રેહેતાં હશે, તો તે ઓરતને આ કલમપ્રમાણે તેના ધણીપાસેથી કાંઈ લવાજમ મળવાનો હક થશે નહીં.

જે ઓરતના લાભમાં આ કલમપ્રમાણે હુકમ કર્યો હોય તે ઓરત છિનાળું કરે છે અથવા પુરતાં કારણવિના પોતાના ધણીનીસાથે રેહેવાની ના કેહે છે અથવા તેઓ બેઉ માંહોમાંહે સમજુતી કરીને જુદાં રેહે છે એવી સાબિતી થયેથી તે માજીસ્ત્રેટે તે હુકમ રદ્દ કરવો.

આ બાબપ્રમાણે સઘળો પુરાવો, ધણીની અથવા બાપની, પ્રસંગ પ્રમાણે, સમક્ષ લેવો, અથવા તેને જાતે હાજર થવાનું માફ કર્યું હોય ત્યારે તેના પ્લીડરની સમક્ષ લેવો, અને સમનના મુકદમાઓની બાબતમાં ઠરાવેલી રીતે લખી લેવો.

૪૮૯. ૪૮૮ મી કલમપ્રમાણે માસિક લવાજમ જે શખ્સને મળતું હોય તે શખ્સની, અથવા તેજ કલમપ્રમાણે પોતાની ઓરતને અથવા બાળકને માસિક લવાજમ આપવાનો હુકમ જે શખ્સનીઉપર કર્યો હોય તે શખ્સની હાલતમાં ફેરફાર થયો છે એવો પુરાવો થયેથી તે લવાજમમાં પોતાને યોગ્ય લાગે એવો ફેરફાર કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે એકંદર રકમ દર માસે પચાસ રૂપીયાથી વધારે થવી નહી જોઈયે.

લવાજમમાં ફેરફાર કરવા બાબત.

૪૯૦. ગુજરાનનો હુકમ જે શખ્સના લાભમાં કર્યો હોય તે શખ્સને, અથવા તેનો કોઈ વાલી હોય તો તેને, અથવા જે શખ્સને તે લવાજમ આપવાનું હોય તેને વગર ખરચે તે હુકમની એક નકલ આપવી; અને જે શખ્સનીઉપર તે હુકમ કર્યો હોય તે શખ્સ જે જગાએ હોય તે જગામાં કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટની એવી ખાત્રી થાય કે હુકમના પક્ષકાર તેજ છે, અને જે લવાજમ દેવું થયું છે તે લવાજમ આપ્યું નથી એટલે સદરહુ હુકમ અમલમાં લાવવાનો અધિકાર સદરહુ માજીસ્ત્રેટને છે.

ગુજરાનનો હુકમ જબરી અમલમાં લાવવા બાબત.

બાબ ૩૭ મો.

હેબિયસકાર્પસના જેવા પ્રકારના હુકમબાબત.

૪૯૧. કલકત્તા, મદ્રાસ તથા મુંબાઇમાંહેની ઇનસાફની હૈકોરટમાંની કોઈ પણ હૈકોરટને દુરસ્ત લાગે ત્યારે, તે હેઠળ લખ્યા મુજબ ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે—

હેબિયસકાર્પસના જેવા પ્રકારનો હુકમ કહાડવાનો અધિકાર.

(અ) પોતાની મામૂલ અસલ દિવાની હકુમતની હદમાંહેના કોઈ શખ્સની કાયદામુજબ તજવીજ થવા માટે તેને પોતાની આગળ આણવો, એવું;

(બ) સદરહુ હદમાંહે સરકારી અથવા ખાનગી પેહેરામાં ગેર કાયદેસર અથવા ગેર વાજબી રીતે અટકાવી રાખેલા કોઈ શખ્સને છોડી દેવો, એવું;

(ક) સદરહુ હદમાંહે આવેલી કોઇપણ તુરંગમાં કોઈ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તે કેદીને સદરહુ કોરટમાં જે કામ ચાલુ હોય અથવા જે કામની ચોકસી કરવાની હોય તે કામમાં શાહેદ દાખલ તપાસવામાટે તેને તે કોરટની આગળ આણવો, એવું;

(ડ) ઉપર કહ્યા મુજબ કોઈ કેદીને અટકાવી રાખ્યો હોય તેને કોઈ કોરટ માર્શિયલની આગળ અથવા ગવર્નર જનરલ ઇન કૌંસિલ તરફથી કાહાડેલાં કોઈ પણ કમિશનને આધારે કામ કરનારા

કોઈ પણ કમિશનરોની આગળ તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ અથવા સદરહુ કોરટ માર્શિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ જે બાબત ચાલુ હોય તે બાબતસંબંધી તેને તપાસવાસારૂ સદરહુ કોરટ માર્શિયલની અથવા કમિશનરોની આગળ આણવો, એવું;

(ઇ) સદરહુ હદમાંહેના કોઈ કેદીનો ઇનસાફ થવાસારૂ તેને એક પેહેરામાંથી ખસેડીને બીજા પેહેરામાં લઈ જવો એવું; અને

(ફ) પકડવાના હુકમઉપરથી શેરીફ સિપીકાર્પસનું* રિટર્ન મોકલે એટલે સદરહુ હદમાંહેના કોઈ પ્રતિવાદીને જાતે આણવો એવું;

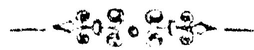
સદરહુ પ્રકારની દરએક હૈકોરટ આ કલમમુજબની બાબતોમાં કામ ચલાવવાની રીત સંબંધી નિયમન કરવાસારૂ વખતે વખતે કાનુન કરવાને મુખતિયાર છે.

આ કલમમાંહેનો કોઈ પણ મચકુર બંગાળાના સન ૧૮૧૮ ના ૩ જા કાયદાપ્રમાણે અથવા મદ્રાસના સન ૧૮૧૯ના ૨ જા કાયદાપ્રમાણે અથવા મુંબઇના સન ૧૮૨૭ના ૨૫મા કાયદાપ્રમાણે અથવા ગવર્નર જનરલ ઇન કોંસિલના સન ૧૮૫૦ના ૩૪મા અથવા સન ૧૮૫૮ના ૩જા આક્ટપ્રમાણે અટકાવી રાખેલા શખસોને લાગુ નથી.

ભાગ ૯ મો.

પુરવણી ઠરાવો.

બાબ ૩૮ મો.

પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરબાબત(એટલે સરકારની તરફથી ફરિયાદ પક્ષનું કામ ચલાવવાસારૂ ઠરાવેલા માણસબાબત).

પબ્લિકપ્રાસિક્યુટરો નિમવાનો અધિકાર.

૪૯૨. સામાન્ય રીતે અથવા ગમે તે મુકદમામાં અથવા ગમે તે વર્ગના મુકદમાસારૂ કોઇપણ સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં એક અથવા વધારે અમલદારો નિમવાને ગવર્નર જનરલ ઇનકોંન્સિલ અથવા સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે, અને તે અમલદારોને પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરો કેહેવા.

સેશન કોરટમાં ઇનસાફ થવાસારૂ કોઇપણ મુકદમો કમિટ કર્યો હોય તેમાં પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર ગેરહાજર હોય, અથવા કોઇપણ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને નિમ્યોજ ન હોય, ત્યારે બીજો જે શખસ આસિસ્ટંટ ડિસ્ત્રિકટ સુપરિટેંડેંટથી ઉતરતા દરજ્જાનો પોલીસ અમલદાર ન હોય તે શખસને

* જેને પકડયો હોય તેને કબજામાં લીધોછે એવું પત્રક. S. P. P.

તે મુકદમાનાં કારણુસાર પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર નિમવાને જિલ્હા માજિસ્ટ્રેટ, અથવા જિલ્હા માજિસ્ટ્રેટના નિર્બંધ હેઠળ રહીને પેટા ચુકડી માજિસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

પબ્લિકપ્રાસિક્યુટર પોતાનેસોંપેલા મુકદમામાં સઘળી કોરટમાં બોલવાને મુખત્યારછે.

૪૯૩. પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને સોંપેલા હરકોઇ મુકદમાની ચોકસીનું અથવા ઇનસાફનું અથવા અપીલનું કામ કોઈ કોરટમાં ચાલુ હોય ત્યારે તેને તે કોરટમાં લખેલાં મુખત્યારનામાં વગર હાજર થઇને બોલવાનો અખત્યાર છે; અને સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ મુકદમામાં કોઇપણ શખ્સની ઉપર કોઇપણ કોરટમાં ફરિયાદ ચલાવવા માટે કોઇપણ શખ્સ કોઈ પ્લીડરને નીમે, તો ફરિયાદનું કામ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરે ચલાવવું, અને જે પ્લીડરને એ પ્રમાણે નીમ્યો હોય તે પ્લીડરે તેના હુકમ પ્રમાણે તે મુકદમામાં ચાલવું.

ખાનગી રીતે કરેલા પ્લીડરોએ તેના તાબામાં રેહેવું.

ફરિયાદનું કામ ચલાવવાનું છોડી દેવામાં આવે તેનું પરિણામ.

૪૯૪. ગવર્નર જનરલ ઇનકોન્સિલે અથવા સ્થાનિક સરકારે નિમેલો કોઇપણ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર જ્યુરીથી ઇનસાફ કરવાના મુકદમાઓમાં જ્યુરીનો ઠરાવ કહી સંભળાવતાં પેહેલાં અને બીજા મુકદમાઓમાં ફેસલો આપતાં પેહેલાં કોરટની સંમતીથી કોઇપણ શખ્સની ઉપર ફરિયાદનું કામ ચલાવવાનું છોડી દેવાને મુખત્યાર છે, અને આ પ્રમાણે છોડી દેવું તે,

(અ) જો તોહોમતનામું તૈયાર કર્યા પેહેલાં એ પ્રમાણે છોડી દેવામાં આવે તો તે ઉપરથી તોહોમતવાળાને છોડી મુકવો;

(બ) જો તોહોમતનામું તઇયાર કરયાપછી અથવા આ કાયદાપ્રમાણે તોહોમતનામાની જરૂર ન હોય ત્યારે જો એ પ્રમાણે છોડી દેવામાં આવે તો તોહોમતવાળાને બિન તકસીરવાર ઠેરવવો.

ફરિયાદપક્ષનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી.

૪૯૫. કોઇપણ માજીસ્ટ્રેટ કોઈપણ મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ કરતો હોય ત્યારે પોલીસ ઇનસ્પેકટરના દરજ્જા કરતાં ઉતરતા દરજ્જાના પોલીસ અમલદાર સિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સને ફરિયાદપક્ષનું કામ ચલાવવાની પરવાનગી આપવાને તે મુખતિયાર છે; પણ સદરહુ પરવાનગી વગર એ પ્રમાણે કરવાનો હક, આડવોકેટ જનરલ અથવા સ્ટાંડીંગ કોંસેલ અથવા સરકારી સોલિસિટર અથવા પબ્લિક પ્રાસિક્યુટર સિવાય અથવા બીજા જે અમલદારને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત સામાન્ય રીતે અથવા વિશેષે કરીને અધિકાર આપેલો હશે તે અમલદાર સિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સને નથી.

ફરિયાદપક્ષનું કામ ચલાવનાર કોઈપણ શખ્સ પોતાની જાતે અથવા કોઈ પ્લીડરની મારફતે એપ્રમાણે કરવાને મુખતિયાર છે.

બાબ ૩૯ મા.

જામીન બાબત.

જામીન લઇ શકાય એવો ગુન્હો હોય તો જામીનલેવાબાબત.

૪૯૬. જામીન નહીં લઈ શકાય એવા કોઈ ગુનહાનું તોહો શખ્સ ઉપર આવ્યું હોય તે શખ્સસિવાય બીજા કોઈપણ શખ્સ અમલદારના હવાલામાં કોઈ પોલીસથાણું હોય તે અમલદાર વગર પકડે અથવા અટકાવી રાખે, અથવા કોઈ કોરટની આગળ તે હાજર થાય અથવા તેને આણવામાં આવે, અને તે શખ્સ અમલદારના કેદમાં હોય ત્યારે અથવા સદરહુ કોરટની આગળ કા લતું હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે તે શખ્સ જામીન આપવાને તૈયા ત્યારે તેને જામીનઉપર છોડવો: પણ એવું ઠરવું છે કે, જો સદરહુ લદારને અથવા કોરટને દુરસ્ત લાગે તો, તે સદરહુ શખ્સની જામીન લેવાને બદલે તે શખ્સ હાજર થવાબાબત આ કાયદામાં ઠરાવેલી રીતે વગર જામીને એક ખત કરી આપે એટલે તેને છોડી મુખ્તિયાર છે.

જામીન નહીં લઇ શકાય એવો ગુનહો હોય તો જામીન ક્યારે લેવાનો અધિકારછે.

૪૯૭. જામીન નહીં લઈ શકાય એવા કોઈપણ ગુનહાનું તો જે શખ્સની ઉપર આવ્યું હોય તે શખ્સને જે અમલદારના હવ કોઈ પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર વગર વારંટે પકડે અથવા અ રાખે, અથવા કોઈ કોરટની આગળ તે શખ્સ હાજર થાય અથવ આણવામાં આવે, ત્યારે તેને જામીનઉપર છોડવાનો અધિકાર છે જે ગુનહાનું તોહોમત તે શખ્સનીઉપર મુકયું હોય તે ગુનહો તેણે એમ માનવાના વાજબી સબબ જણાય તો તેને એપ્રમાણે છોડવો

જો, તપાસ અથવા ચોકસી અથવા ઇનસાફ, જેમ હોય તે લતો હોય ત્યારે કોઈપણ વખતે સદરહુ અમલદારને અથવા કોરટને જણાય કે તોહોમતવાળાએ સદરહુ ગુનહો કર્યો હોય એમ માનવા જબી સબબ નથી, પણ તેના તકસીર બાબત વધારે ચોકસી ક પુરતા સબબ છે, તો સદરહુ ચોકસી થતાંસુધી તોહોમતવાળાને ઉપર છોડવો, અથવા સદરહુ અમલદારની અથવા કોરટની આવે તો, આ કાયદામાં આગળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે તોહોમતવાળો થવા માટે વગર જામીને ખત લખી આપે તો તેને છોડવો.

આ કલમ પ્રમાણે જે શખ્સને છોડવામાં આવ્યો હોય તે શ આ કાયદાપ્રમાણે ચાલતાં કામમાં પછી કોઈપણ વખતે, પકડાવવા તેને કેદમાં મોકલવાને હરકોઈ કોરટ મુખત્યાર છે.

૪૯૮. આ બાબ પ્રમાણે કરી આપવાનાં દરેક ખતની રકમ, મુકદમાની હકીકત તરફ યોગ્ય લક્ષ આપીને, મુકરર કરવી અને તે અતીશય ભારે હોવી નહી જોઇયે; અને કોઈપણ મુકદમામાં કોઈપણ શખ્સના જામીન લેવાનું અથવા કોઈ પોલીસ અમલદારે અથવા માજીસ્ટ્રેટે માગેલા જામીનની રકમ ઓછી કરવાનું ફરમાવવાને હૈકોરટ અથવા સેશન કોરટ મુખ્તિયાર છે, પછી તે મુકદમામાં ગુનહો સાબિત થયાના ઠરાવ ઉપરથી અપીલ થાય કે નહી તોપણ. જામીન લેવાનું અથવા જામીનની રકમ ઓછી કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

૪૯૯. કોઇપણ શખ્સને જામીન ઉપર અથવા તેનાં પોતાનાં ખત ઉપર છોડતાં પેહેલાં જેટલી રકમ, પોલીસ અમલદારને અથવા કોરટને, જેમ હોય તેમ,બસ લાગે તેટલી રકમનું ખત સદરહુ શખ્સે કરી આપવું, અને તેને જામીન ઉપર છોડવામાં આવે ત્યારે એક અથવા વધારે પુરતા જામીનોએ સદરહુ ખત કરી આપવું એવી શરતે કે ફલાણે વખ્તે તથા જગાએ સદરહુ શખ્સ હાજર થશે, અને, પ્રસંગપ્રમાણે, તે પોલીસ અમલદાર અથવા કોરટ જુદીરીતે ફરમાવે ત્યાંસુધી તેતપ્રમાણે હાજર થયાકરશે. તોહેમતવાળાનું તથા જામીનનું ખત.

જરૂર હોય તો વળી જામીન ઉપર છોડેલા શખ્સને હૈ કોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં અથવા બીજી કોરટમાં તોહેમતનો જવાબ દેવાને જ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવાને તેનેતે ખતથી બાંધી લેવો.

૫૦૦. તે ખત કરી આપવામાં આવે એટલે તુરત જે શખ્સે હાજર થવા બાબત તે ખત કરી આપવામાં આવ્યું હોય તે સખ્સને છોડવો; અને તે તુરંગમાં હોય ત્યારે જે અમલદારના હવાલામાં તે તુરંગ હોય તે અમલદારની ઉપર તોહેમતવાળાના જામીન લેનારી કોરટે છોડી દેવાનો હુકન મોકલવો, અનેતેહુકમ પોહોચ્યેથી સદરહુ અમલદારે તેનેછોડવો. પેહેરામાંથી છોડી દેવા બાબ

આ કલમમાંહેના અથવા ૪૯૬ મી અથવા ૪૯૭ મી કલમમાંહેના કોઇપણ મજકુરથી એમ સમજવું નહી કે જે બાબતના સંબંધમાં તે ખત કરી આપ્યું હોય તે સિવાય બીજી કોઈ બાબતસારૂ અટકાવી રાખવા લાયક કોઈ શખ્સને છોડવાની જરૂર છે.

૫૦૧. જો ભુલથી અથવા દગાને લીધે અથવા બીજી રીતે કાચા જામીન કબુલ કરવામાં આવ્યા હોય, અથવા પછવાડેથી તેઓ કાચા થાય, તો કોરટ પકડવાનું વારંટ કાહાડીને જામીન ઉપર છોડેલા શખ્સને પોતાની આગળ આણવાનું ફરમાવવાને મુખ્તિયાર છે, અને પાકા જામીન ખોળી આપવાનો તેને હુકમ કરવાને, અને એપ્રમાણે કરવામાં તે કસુર કરે તો તેને તુરંગમાં મોકલવાને કોરટ મુખ્તિયાર છે. પ્રથમ લીધેલા જામીન કાચા થાય ત્યારે પાકા જામીન આપવાનો હુકમ કરવાનો અધિકાર.

૫૦૨. જામીન ઉપર છોડેલા કોઈ શખ્સે હાજર રેહેવાબાબત તથા હાજર થવાબાબાત જેઓ જામીન થયા હોય તે સઘળા અથવા હરકોઈ જામીનોને છુટા કરવાબાબ

જામીન સદરહુ ખત તદન અથવા જેટલું પોતાનીસાથે સંબંધ રાખતુ હોય તેટલું રદ કરવાની અરજી કોઈપણ વખતે કોઈ માજીસ્ત્રેટને કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ અરજી કર્યા ઉપરથી તે માજીસ્ત્રેટે પોતાનું પકડવાનું વારંટ કાહાડીને એપ્રમાણે છોડેલા શખસને પોતાની આગળ આણવાનું ફરમાવવું જોઈયે.

સદરહુ શખસ તે વારંટની રૂએ હાજર થાય અથવા તે પોતાની મેળે આવીને તાબે થાય એટલે તે માજીસ્ત્રેટે તે ખત તદન અથવા જેટલું અરજદારનીસાથે સંબંધ રાખતું હોય તેટલું રદ કરવાનું ફરમાવવું, અને સદરહુ શખસને બીજા પાકા જામીન ખોળી આપવાનું કેહેવું, અને જો તે એપ્રમાણે ન કરે, તો તેને પેંહેરામાં મોકલવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

બાબ ૪૦ મો.

શાહેદોની જબાની લેવાસારૂ કમિશનોબાબત.

શાહેદને હાજર થવાનું ક્યારે માફ કરવાનો અધિકારછે.

૫૦૩. આકાયદાપ્રમાણે કોઈ ચોકસીનું અથવા ઇનસાફનું અથવ બીજું કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને, જિલ્હા માજીસ્ત્રેટ, સેશન કોરટને અથવા હૈ કોરટને એમ જણાય કે ઇનસાફનો હેતુ પાર પાડવામાટે કોઈ શાહેદની જબાની લેવાની જરૂર છે, અને ઘણી વાર લાગ્યાવગર અથવા ઘણો ખરચ થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પડ્યાવગર સદરહુ શાહેદને હાજર કરીશકાતો નથી, અને તેટલી બધીવાર લગાડવી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદમાના હકીકતઉપરથી વાજબી નથી, ત્યારે સદરહુ માજીસ્ત્રેટ અથવા કોરટ તે શાહેદ હાજર ન થાય તો ચાલે એવું ઠરાવવાને મુખતિયાર છે, અને

કમિશન મોકલવું તથા તે મુજબ કામ ચલાવવાની રીત.

જે જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિકહદમાંહે સદરહુ શાહેદ રેહેતો હોય તે જિલ્હા માજીસ્ત્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટની ઉપર સદરહુ શાહેદનો પુરાવો લેવાસારૂ કમિશન મોકલવાને મુખતિયાર છે.

જ્યારે શાહેદ મલિકા માઆઝમાનીસાથે સંપ રાખનારા કોઈ પણ રાજાના અથવા સંસ્થાનના મુલકોમાં રેહેતો હોય અને તેમાં હિંદુસ્તાનની બ્રિટિશ સરકાર તરફના અમલદાર હોય ત્યારે કમિશન તે અમલદાર ઉપર મોકલવાનો અધિકાર છે.

જે માજીસ્ત્રેટની અથવા અમલદારની ઉપર તે કમિશન મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ત્રેટ, અથવા અમલદાર અથવા જો તે જીલ્હા મા-

જીસ્ટ્રેટ હોય તો તેણે અથવા પેહેલા વર્ગના જે માજીસ્ટ્રેટને તે આબાબત નિમે તે માજીસ્ટ્રેટે જે જગાએ તે શાહેદ હોય ત્યાંહાં જવું, અથવા તે શાહેદને પોતાની આગળ સમન કરવો, અને આ કાયદાપ્રમાણે વારંટના મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ કરવાસારૂ જબાની લખી લેવાની જે રીત ઠરાવી છે તે રીતે જબાની લખી લેવી, અને સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમાઓનો ઇનસાફ કરવાસારૂ જે અધિકાર આપેલા છે તે અધિકાર આ કારણસારૂ ચલાવવાને તે માજીસ્ટ્રેટ મુખત્યાર છે.

૫૦૪. જો તે શાહેદ કોઇપણ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહે હોય, તો કમિશન કાહાડનારો માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોરટતે કમિશન સદરહુ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની ઉપર મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને તે પછી, સદરહુ શાહેદ જાણે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની આગળ કોઈ ચાલુ મુકદ્દમામાં શાહેદ હોય એપ્રમાણે તેને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને અને તેની જબાની લેવાને તે મુખત્યાર છે. શાહેદ ઇલાકાનાં મુખ્ય શેહેર માંહે હોય ત્યારે કમિશન બાબત.

આ કલમમાંહેના કોઇપણ મચકુરથી એમ સમજવું નહીં કે વિકટોરિયાની કારકિર્દિના ૩૯ મા તથા ૪૦ મા સ્ટાટ્યુટના ૯૯ મા બાબની ૩જી કલમપ્રમાણે કમિશનો કાહાડવાનો હૈકોરટને જે અધિકાર છે તેને બાધ થશે.

૫૦૫. આ કાયદાપ્રમાણે ચલાવેલા કોઇપણ કામમાં કમિશન કાહાડ્યું હોય તે કામના પક્ષકારો, જે સવાલો તે કમિશન મોકલનારો માજીસ્ટ્રેટ અથવા કોરટ તકરારી બાબતને લગતા ધારે તેવા પોતપોતાના સવાલો લખીને મોકલવાને મુખત્યાર છે, અને જે માજીસ્ટ્રેટની અથવા અમલદારની ઉપર તે કમિશન મોકલવામાં આવે તે માજીસ્ટ્રેટે અથવા અમલદારે સદરહુ સવાલો ઉપરથી તે શાહેદની જબાની લેવી જોઇયે. પક્ષકારો શાહેદની જબાની લેવાનેમુખત્યારછે.

સદરહુ પ્રકારનો હરકોઈ પક્ષકાર તે માજીસ્ટ્રેટની અથવા અમલદારની આગળ પ્લીડરની મારફત અથવા જો તે પેહેરામાં ન હોય તો જાતે હાજર થવાને મુખત્યાર છે, અને સદરહુ શાહેદની તપાસણી, ઉલટ તપાસણી, તથા ફરી તપાસણી (જેમ હોય તેમ) કરવાને મુખત્યાર છે.

૫૦૬. જ્યારે જ્યારે પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથવા જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટ સિવાય બીજા કોઇપણ માજીસ્ટ્રેટની આગળ આ કાયદા પ્રમાણે કાંઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ ચાલે તે દરમિયાનમાં એમ જણાય કે ઇનસાફનો હેતુ પાર પાડવામાટે કોઈશાહેદનો પુરાવો જરૂરનો છે તે શાહેદની જબાની લેવામાટે એક કમિશન મોકલવું જોઇયે, અને ઘણીવાર લાગ્યાવગર અથવા ઘણો ખરચ થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પડ્યાવગર સદરહુ શાહેદને હાજર કરી શકાતો નથી અને તે- કમિશન મોકલવાની અરજી કરવાનો જિલ્હામાંના તાબાના માજીસ્ટ્રેટનો અધિકાર.

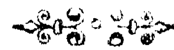
ટલી બધી વાર લગાડવી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદમાની હકીકત ઉપરથી વાજબી નથી, ત્યારે ત્યારે સદરહુ માજીસ્ટ્રેટે જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટને અરજી કરવી, અને તેમાં તે અરજી કરવાનાં કારણ જણાવવાં; અને જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટ આ કાયદામાં પાછળ ઠરાવેલી રીતે કમિશન મોકલવાને અથવા તે અરજી ના કબુલ કરવાને મુખત્યાર છે.

કમિશન પાછું મોકલવા બાબત.

૫૦૭. ૫૦૩ જી અથવા ૫૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે મોકલેલું કોઇપણ કમિશન યોગ્યરીતે બજાવી રહ્યા પછી, જે કોરટમાંથી તે મોકલ્યું હોય તે કોરટની ઉપર તે કમિશન અને તે ઉપરથી તપાસેલા શાહેદની જબાની. એ પાછાં મોકલવાં; અને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન (પરિણામની હકીકત) તથા સદરહુ જબાની સઘળે યોગ્ય વખતે જોવાની તે પક્ષકારોને છુટ છે એમ સમજવું, અને સઘળા વાજબી અપવાદોને અનુસરીને તે કમિશન તથા તેનું રિટર્ન તથા તે જબાની એમાંના ગમે તે પક્ષકારને તે મુકદમામાં પુરાવામાં વાંચવાનો અધિકાર છે, અને તે દફતરનો ભાગ થશે.

ચોકસી અથવા ઇનસાફ મુલતવી રાખવા બાબત.

૫૦૮. જે જે મુકદમામાં ૫૦૩ જી અથવા ૫૦૬ ઠી કલમ પ્રમાણે કમિશન મોકલવામાં આવે તે તે મુકદમામાં તે કમિશન બજાવવા તથા રિટર્ન મોકલવા માટે જેટલો વખત વાજબી રીતે જોઇયે તેટલા અમુક વખતસુધી ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ મુલતવી રાખવાનો અધિકાર છે.

બાબ ૪૧ મો.

પુરાવાબાબત વિશેષ નિયમો.

વૈદ્યક શાહેદની જબાની.

૫૦૯. કોઇ સિવિલ સર્જન અથવા બીજા વૈદ્યક શાહેદની જે જબાની કોઇ માજીસ્ટ્રેટે લીધી હોય અને જે ઉપર તે માજીસ્ટ્રેટે તોહોમતવાળાની સમક્ષ સહી કરી હોય તે જબાની આ કાયદા પ્રમાણે કોઇપણ ચોકસી, ઇનસાફ અથવા બીજાં કામમાં પુરાવામાં આપવાનો અધિકાર છે, પછી તે જબાની આપનારને શાહેદ દાખલ બોલાવ્યો ન હોય તોપણ હરકત નથી.

વૈદ્યક શાહેદને સમન કરવાનો અધિકાર.

જો કોરટને દુરસ્ત લાગે તો તે સદરહુ જબાની આપનારને સમન કરીને તેની જબાનીના વિષય બાબત તેને તપાસવાને મુખત્યાર છે.

કેમિકલ એક્ઝામિનરનો રિપોર્ટ.

૫૧૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોઇપણ કામ ચાલતું હોય તે દરમિયાનમાં, કાંઈ પદાર્થ અથવા વસ્તુની પરીક્ષા અથવા પૃથક્કરણ કરીને તે

બાબત રિપોર્ટ કરવાનું કામ સરકારના ૬ કેમિકલ એક્ઝામિનરને અથવા આસિસ્ટંટ કેમિકલ એક્ઝામિનરને બરાબર રીતે મોકલ્યું હોય તે બાબત તેની સહીવાળા રિપોર્ટ તરીકે જે દસ્તાવેજ હોય તે દસ્તાવેજ આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોકસી, ઈનસાફ અથવા બીજાં કામમાં પુરાવા દાખલ વાપરવાનો અધિકાર છે.

અગાઉ તકસીરવાર અથવા બિનતકસીરવાર ઠર્યાની સાબિતી કેવી રીતે કરાય.

૫૧૧. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોકસી ઈનસાફ અથવા બીજું કામ ચાલે તેમાં, અગાઉ ગુનહો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ કોઈપણ ચાલુ કાયદામાં ઠરાવેલી બીજી કોઈ પણ રીત શિવાય વળી હેઠળ લખેલી રીતે સાબિત કરવાનો અધિકાર છે, એટલે—

(અ) જે કોરટમાં સદરહુ ગુનહો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે કોરટનાં દફતર જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે જે ઇનતેખાબ બાબત પોતાની સહી કરીને દાખલો આપ્યો હોય કે એ ઈનતેખાબ શિક્ષાના હુકમની અથવા બીજા હુકમની નકલ છે તે ઇનતેખાબથી; અથવા

(બ) ગુનહો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તો, જે તુરંગમાં શિક્ષા અથવા તેનો કોઈપણ ભાગ અમલમાં આણ્યો હતો તે તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારની સહીવાળા દાખલાથી, અથવા કેદ કરવાનાં જે વારંટ પ્રમાણે શિક્ષા ભોગવવામાં આવી હતી તે વારંટ રજુ કર્યાથી;

અને આમાંના દરેક પ્રસંગે, જે શખસની ઉપર સદરહુ પ્રમાણે ગુનહો સાબિત થયાનો અથવા ના સાબિત થયાનો ઠરાવ થયો હોય તે શખસ આજ તોહોમતવાળો શખસ છે એવો પુરાવો આપ્યાથી.

તોહોમતવાળાની ગેરહાજરીમાં પુરાવો દફતરમાં લખીલેવાબાબત.

૫૧૨. જો એવું સાબિત થાય કે કોઈ તોહોમતવાળો શખસ નાસી ગયો છે, અને તેને તાબડતોબ પકડવાની કાંઈ આશા નથી, તો જે ગુનહાની ફરિયાદ થઈહોય તે ગુનહા માટે સદરહુ શખસનો ઈનસાફ કરવાને અથવા ઈનસાફ કરવામાટે કમિટ કરવાને જે કોરટ લાયક હોય તે કોરટ તે શખસની ગેરહાજરીમાં ફરિયાદી તરફથી શાહેદો રજુ કર્યા હોય તો તેઓની જબાની લેવાને અને તે જબાનીઓ લખી લેવાને મુખત્યાર છે. સદરહુ શખસને પકડવામાં આવે એટલે, જો તે જબાની આપનાર મરણ પામ્યો હોય અથવા શાહેદી આપવાને અશક્તહોય અથવા ઘણીવાર લાગ્યા વગર અથવા ઘણો ખરચ થયાવગર અથવા ઘણી અડચણ પ-

૬રસાયન પરિક્ષક. S. P. P.

ડ્યાવગર તેને હાજર કરીશકાતો નહી હોય અને તેટલી બધીવાર લગાડ-વી અથવા ખરચ કરવો અથવા અડચણ કરવી તે વાત મુકદમાની હકીકત ઉપરથી વાજબી થતી નહી હોય તો, જે ગુનહાનું તોહોમત મુકયુ હોય તે ગુનહા બાબત તોહોમતવાળાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ થાય તે વખતે સદરહુ જબાની તેની વિરૂદ્ધ પુરાવામાં આપવાનો અધિકારછે.

બાબ ૪૨ મો.

ખતસંબંધી ઠરાવો.

મુચલકાને બદલે નાણાંની રકમ અનામત મુકવા બાબત.

૫૧૩. જ્યારે કોઈપણ કોરટ અથવા અમલદાર જામીનસાથે અથવા વગર જામીને ખત કરી આપવાનું કોઈ શખસને ફરમાવે, ત્યારે સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત કરી આપવાનું હોય તે બાબત સિવાય કરીને તે ખત કરીઆપવાને બદલે નાણાંની અથવા સરકારી પ્રામિસરી (વ્યાજની) નોટની જેટલી રકમ સદરહુ કોરટ અથવા અમલદાર ઠરાવે તેટલી રકમ અનામત મુકવાની પરવાનગી તે શખસને આપવાને સદરહુ કોરટ અથવા અમલદાર મુખ્ત્યાર છે.

ખતની શરત તોડેથી કેમ કરવું.

૫૧૪. જ્યારે જ્યારે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે શાબીત થાય અને જે કોરટે આ કાયદા પ્રમાણે કાંઈ ખત લીધું હોય તેની, અથવા કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટની અથવા પેહેલા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટની કોરટની ખાત્રી થાય,

અથવા ખત કોઈ કોરટની આગળ હાજર થવા બાબતનું હોય ત્યારે, તે કોરટની ખાત્રી થાય,

કે સદરહુ ખત દંડમાં લેવા જોગ થયુંછે, ત્યારે સદરહુ કોરટે તે શાબિતીના સબબ દફતરમાં દાખલ કરવા, અને તે ખતમાં કહેલો દંડ આપવાનું અથવા તે શાસારૂ નહિ આપવો જોઇએ તેનું કારણ બતાવવાનું સદરહુ ખતથી બાંધી લીધેલા કોઇપણ શખસને ફરમાવવાને તે કોરટ મુખ્ત્યાર છે.

જો પુરતું કારણ બતાવવામાં ન આવે, અને સદરહુ દંડ આપવામાં ન આવે, તો સદરહુ શખસની જંગમ મિલકત જપ્ત કરવા તથા વેચવા સારૂ વારંટ કાહાડીને તે દંડ વસુલકરવાને તે કોરટ મુખ્તિયાર છે.

સદરહુ વારંટ જે કોરટે કાહાડ્યું હોય તે કોરટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહે તે વારંટ બજાવવાનો અધિકાર છે; અને સદરહુ હદની બાહાર તે શખસની કાંઇપણ જંગમ મિલકત હોય તો જે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહે સદરહુ મિલકત જડે તે જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ તે વારંટની ઉપર શેરો કરે એટલે તે મિલકત જપ્ત કરીને? વેચવાનો અધિકાર તે વારંટથી મળશે.

જો સદરહુ દંડ આપવામાં નહી આવે, અને સદરહુ જપ્તી તથા વેચાણથી તે વસુલ કરી શકાય નહી, તો સદરહુ પ્રમાણે જે શખ્સને બાંધી લીધો હોય તે શખ્સ તે વારંટ કાહાડનારી કોરટના હુકમથી દિવાની તુરંગમાં છ મહિનાસુધીની મુદતના કેદને લાયક થશે.

કોરટની નજરમાં આવે તો તે લખી આપેલા દંડનો કોઇપણ ભાગ માફ કરવાને અને ફક્ત થોડોક ભાગજ વસુલ કરવાને મુખ્તિયાર છે.

૫૧૫. પ્રેસિડે સી માજીસ્ત્રેટ અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ સિવાય બીજા કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટે ૫૧૪ મી કલમપ્રમાણે કરેલા સઘળા હુકમોઉપર જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને અપીલ કરી શકાશે અથવા જો એ પ્રમાણે અપીલ કરવામાં નહી આવે તો તે હુકમો દુરસ્ત કરવાનો જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને અધિકાર છે.

૫૧૪મી કલમપ્રમાણે કરેલા હુકમો ઉપર અપીલો બાબત તથા તે હુકમો તપાસવાબાબત.

૫૧૬. હૈ કોરટમાં અથવા સેશન કોરટમાં હાજર થવા તથા હાજર રેહેવાબાબતનાં ખત ઉપરથી લેહેણી થયલી રકમ વસુલ કરવાનું કોઈપણ માજીસ્ત્રેટને ફરમાવવાને સદરહુ હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ મુખ્તિયા છે.

કેટલાએક મુચલકા ઉપરથી લેહેણી થયલી રકમ વસુલ કરવાનું ફરમાવવાનો અધિકાર.

બાબ ૪૩ મો.

મિલકતની વ્યવસ્થા કરવા બાબત.

૫૧૭. જ્યારે કોઈ પણ ફોજદારી કોરટમાં કાંઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફનું કામ પુરૂં થઈ રેહે, ત્યારે તે કોરટની આગળ રજુ કરેલા જે દસ્તાવેજ અથવા બીજી મિલકત સંબંધી કાંઇ પણ ગુન્હો કરેલાનું જણાતું હોય અથવા કોઇપણ ગુન્હો કરવા માટે જેનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો હોય તેવા દસ્તાવેજની અથવા બીજી મિલકતની વ્યવસ્થા કરવાબાબત પોતાને યોગ્ય લાગે એવો હુકમ કરવાને તે કોરટ મુખ્તાર છે.

જે મિલકતસંબંધી ગુન્હો કર્યો હોય તે મિલકતની વ્યવસ્થા કરવાબાબતહુકમ.

જ્યારે કોઈ હૈ કોરટ અથવા સેશન કોરટ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરે, અને સદરહુ મિલકતઉપર જે શખ્સનો હક હોય તે શખ્સને તે મિલકત તે કોરટના પોતાના અમલદારની મારફતે સ્વાધીન કરવાનું સુગમ પડી શકતું નહિ હોય, ત્યારે જિલ્હા માજીસ્ત્રેટે તે હુકમ અમલમાં લાવવો એવું ફરમાવવાને સદરહુ કોરટ મુખ્તાર છે.

જે મુકદમામાં અપીલ ચાલતી હોય તે મુકદમામાં આ કલમમુજબ કાંઈ હુકમ કરવામાં આવે ત્યારે (તે મિલકત જીવતાં જાનવર નહિ હોય અથવા તે એની મેળે વેહેલી બગડી જાય એવી નહિ હોય તો) સદરહુ અપીલ કરવાસારૂ આપેલી મુદત વીતી જાય ત્યાંસુધી અથવા સદરહુ અપીલ તે મુદતની અંદર કરવામાં આવે ત્યારે સદરહુ અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે ત્યાંસુધી સદરહુ હુકમ બજાવવો નહિ.

ખુલાસો.—આ કલમમાં "મિલકત" એ શબ્દમાં, જે મિલકતસંબંધી ગુન્હો કરેલાનું જણાતું હોય તેવી મિલકત હોય તો, જે મિલકત અસલ કોઇપણ પક્ષકારના કબજામાં અથવા અખત્યારમાં હોય તેવી મિલકતનોજ સમાસ થાય છે એટલુંજ નહિ, પણ તે મિલકતનું રૂપ ફેરવીને બીજી જે મિલકત કરી હોય તેનો અથવા બીજી જે મિલકત સાથે તે મિલકતનો બદલો કરેલો હોય તે મિલકતનો પણ સમાસ થાય છે, અને એ પ્રમાણે રૂપ ફેરવીને અથવા બદલો કરીને સાક્ષાત અથવા બીજી રીતે મેળવેલી કોઇપણ વસ્તુનો સમાસ થાય છે.

જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને સોંપવાની રીતે હુકમ કરવાનો અધિકારછે.

૫૧૮. કોરટ ૫૧૭મી કલમપ્રમાણે હુકમ પોતેજ કરવાને બદલે તે મિલકત જિલ્હા માજીસ્ત્રેટને અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટને સ્વાધીન કરવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે, અને તે માજીસ્ત્રેટે, એવે પ્રસંગે, જાણે તે મિલકત પોલીસે પકડેલી હોય અને તે પકડ્યાનો રિપોર્ટ આ કાયદામાં આગળ કહેલીરીતે પોતાને કર્યો હોય એવીરીતે તે મિલકતની તજવીજ કરવી.

નિરપરાધીખરીદદારને તોહોમતવાળાના શરીર ઉપરથી જડેલા પૈસા આપવાબાબત.

૫૧૯. જે ગુન્હામાં ચોરીનો અથવા ચોરીની મિલકત લેવાનો સમાસ થતો હોય તે ગુન્હો, અથવા જે ગુન્હો ચોરી અથવા ચોરીની મિલકત લેવી એવો થતો હોય તે ગુન્હો, કોઇપણ શખ્સની ઉપર ઠરવવામાં આવે અને એવું સાબિત થાય કે તે મિલકત ચોરેલી છે એવું જાણ્યાવગર અથવા એવું માનવાનું કારણ હોયાવગર બીજા કોઈ શખ્સે તે ચોરીની મિલકત તેની પાસેથી ખરીદ કરેલી તથા તકસીરવાર ઠરાવેલા શખ્સને પકડ્યો ત્યારે તેના કબજામાંથી કોઇપણ પૈસા કાહાડેલાછે ત્યારે સદરહુ ખરીદદારની અરજી ઉપરથી અને ચોરીની મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હક હશે તે શખ્સને તે મિલકત પાછી આપવામાં આવેથી સદરહુ ખરીદદારે આપેલી કીમત કરતાં વધી ન હોય એવી એક રકમ તેને સદરહુ પૈસામાંથી આપવી એવો હુકમ કરવાને કોરટ મુખત્યાર છે.

૫૧૭મી અથવા ૫૧૮મી અથવા ૫૧૯મી કલમમુજબ કરેલો હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવાબાબત.

૫૨૦. અપીલની, મંજુરિયતની, લખીને મોકલવાની અથવા તપાસની કોઇપણ કોરટ ૫૧૭મી, ૫૧૮મી, અથવા ૫૧૯મી, કલમ મુજબ પોતાના તાબામાંહેના કોઈ કોરટે કરેલા કોઈ હુકમ બાબત પોતે વિચાર કરે ત્યાંસુધી તે હુકમ અમલમાં લાવવાનું બંધ રાખવું એવું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને તે હુકમ બદલવાને અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે રદ કરવાને તે કોરટ મુખત્યાર છે.

આબરૂ લેવા જેવી તથા બીજી બાબતનો નાશ કરવાબાબત.

૫૨૧. હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૯૨મી, ૨૯૩મી, ૫૦૧લી અથવા ૫૦૨જી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો શાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે, ત્યારે જે વસ્તુના સંબંધમાં તે ગુન્હો શાબિત થયો એવો ઠરાવ

કરેલો હોય તે વસ્તુની જે નકલો કોરટના હવાલામાં હોય અથવા તકસીરવાર ઠરેલા શખ્સના કબજામાં અથવા અખ્યતારમાં રહેલી હોય તે સઘળી નકલોનો નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને કોરટ મુખ્યતાર છે.

તેવીજ રીતે હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૭૨ મી, ૨૭૩ મી, ૨૭૪મી અથવા ૨૭૫મી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો શાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવે ત્યારે ખાવાની અથવા પીવાની જે વસ્તુના સંબંધમાં, અથવા જે વસાણાના સંબંધમાં, અથવા તૈયાર કરેલાં જે ઓષધના સંબંધમાં તે ગુનેહો શાબિત થયાનો ઠરાવ કર્યો હોય તેનો નાશ કરવાનો હુકમ કરવાને કોરટ મુખ્યતાર છે.

સ્થાવર મિલકતનો કબજો પાછો આપવાનો અધિકાર.

૫૨૨. જે ગુન્હામાં સાપરાધબળ વાપર્યું હોય તે ગુનેહો કોઈ શખ્સની ઉપર ઠરાવવામાં આવે, અને સદરહુ બળથી કોઈ સ્થાવર મિલકતનો કબજો કોઈ શખ્સના પાસેથી છીનવી લેવામાં આવ્યો છે એમ તે કોરટને જણાય, ત્યારે તે કોરટ જો યોગ્ય ધારે તો તે મિલકતનો કબજો તે શખ્સને પાછો આપવાનો હુકમ કરવાને મુખ્યતાર છે.

આ પ્રકારના કોઇપણ હુકમ ઉપરથી કોઈ શખ્સ દિવાનીમાં ફરિયાદ કરીને તે સ્થાવર મિલકત ઉપર કાંઈ હક્ક અથવા તે મિલકતમાં કાંઈ હિતસંબંધ શાબિત કરી શકે તે હક્કને અથવા હિતસંબંધને હરકત પોહોંચશે નહિ.

૫૧મી કલમ મુજબ લીધેલીમિલકત અથવાચોરીની મિલકત પકડ્યા પછી પોલીસે કેમ કરવું.

૫૨૩. ૫૧મી કલમ મુજબ લીધેલી મિલકત અથવા કાંઈ મિલકત ચોરેલીછે એવું કહેવામાં આવે અથવા એવો શક જાય તેવી મિલકત અથવા કોઇપણ ગુન્હો થયાનો શક ઉત્પન્ન થાય એવી સ્થિતીમાં જડેલી મીલકત કોઇ પણ પોલીસઅમલદારના પકડવામાં આવે તે બાબત તુરત કોઈ માજીસ્ત્રેટને રિપોરટ કરવો. અને તે મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હક્ક હોય તે શખ્સને તે મિલકત સ્વાધિન કરવાસંબંધી, અથવા સદરહુ શખ્સ કોણ છે તે નક્કી થઈ શકે નહિ તો, તે મિલકત પેહેરામાં રાખવાસંબંધી તથા રજુ કરવા સંબંધી પોતાને દુરસ્ત લાગે એવો હુકમ તે માજીસ્ત્રેટ કરવો.

પકડેલી મિલકતનો ધણી માલમ પડ્યો નહી હોય ત્યારે કેમ કરવું.

જે શખ્સનો એ પ્રમાણે હક્ક હોય તે શખ્સ માલમ પડ્યો હોય, તો તે માજીસ્ત્રેટને કાંઈ શરત કરવાનું દુરસ્ત લાગે તે શરતે મિલકત તે શખ્સને સ્વાધીન કરવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્યતાર છે. જો સદરહુ શખ્સ માલમ નહિ પડ્યો હોય, તો તે માજીસ્ત્રેટ તે મિલકત અટકાવી રાખવાને મુખ્યતાર છે, અને તે પ્રસંગે તે માજીસ્ત્રેટે એક જાહેરનામું કાહાડીને તે મિલકતમાં જે જે આર્ટીકલ હોય તે વિગતેકરીને જણાવવી

અને તેમાં એમ ફરમાવવું કે જે શખ્સનો એ મિલકત ઉપર દાવો હોય તે શખ્સે આ જાહેરનામાની તારિખથી છ મહિનામાં હાજર થઈને પોતાનો દાવો શાબિત કરવો.

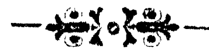
છ મહિનામાં કોઈ દાવોકરનાર હાજર ન થાયતો શું કરવું.

૫૨૪. જો સદરહુ મુદતમાં કોઈ શખ્સ સદરહુ મિલકતઉપર પોતાનો દાવો સાબિત ન કરે, અને તે મિલકત જે શખ્સના કબજામાંથી જપ્તી તે શખ્સને તે મિલકત કાયદાસર મળેલી એવું તે બતાવી નહી શકે, તો તે મિલકતપર સરકારનો વ્યવસ્થાધિકાર થશે, અને પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટના અથવા જીલ્હા માજીસ્ત્રેટના અથવા પેટાટુકડી માજીસ્ત્રેટના અથવા પેહેલા વર્ગના જે માજીસ્ત્રેટને સ્થાનિક સરકારે આ બાબત અધિકાર આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટના હુકમ પ્રમાણે તે મિલકત વેચવાનો અખતિયાર છે,

આ કલમપ્રમાણે કરેલા દરએક હુકમનીબાબતમાં અપીલ સદરહુ પ્રકારનો હુકમ કરનારી કોરટ શિક્ષાના જે હુકમો કરે તે હુકમો ઉપર અપીલો જે કોરટમાં ચાલતી હોય તે કોરટમાં ચાલશે.

બગડી જાય એવી મિલકત વેચવાનો અધિકાર.

૫૨૫. જો સદરહુ મિલકતનો કબજો લેવાનો જે શખ્સનો હક હોય તે શખ્સ માલમ પડ્યો ન હોય અથવા ગેરહાજર હોય, અને સદરહુ મિલકત એની મેળે વેહેલી બગડી જાય એવી હોય, અથવા જે માજીસ્ત્રેટને તે મિલકત પકડ્યાનો રિપોર્ટ કર્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટનો મત એવો હોય કે તે મિલકત વેચવાથી તેના ધણીને ફાયદો થશે, તો તે માજીસ્ત્રેટ ગમે તે વખતે તે વેચવાનું ફરમાવવાને મુખત્યાર છે; અને સદરહુ વેચાણના નક્કી ઉત્પન્નને ૫૨૩મીતથા ૫૨૪મીકલમના ઠરાવો,બની શકે તેટલેસુધી લાગુપડશે.

બાબ ૪૪ મો.

ફોજદારી મુકદ્દમા બીજાનીપાસે મોકલવાબાબત.

હૈકોરટ મુકદ્દમો બીજાની પાસે મોકલવાને, અથવા પોતાની મેળે તેનો ઇનસાફ કરવાને મુખત્યાર છે.

૫૨૬. જ્યારે હૈકોરટને એવું દેખાડવામાં આવે કે,—

(અ) તેના તાબામાંહેની કોઈપણ ફોજદારી કોરટમાં કાંઈ ચોકસી અથવા ઇનસાફ વાજબી રીતે અને નિષ્પક્ષપાતથી થઈ શકશે નહી, અથવા

(ખ) કાયદાની અસાધારણ મુશ્કેલીવાળી કાંઈ તકરાર ઉઠે એવો સંભવ છે, અથવા

(ક) જે જગાએ અથવા જે જગાનીપાસે કોઈપણ ગુન્હો કરવામાં આવ્યો હોય તે જગા સદરહુ ગુન્હાનીબાબતીલાયક ચોકસી અથવા ઈનસાફ કરવામાટે જોવાની જરૂર પડે, અથવા

(ડ) આ કલમપ્રમાણે હુકમકરવાથી પક્ષકારોને અથવા શાહેદોને સામાન્યરીતે સવગડ પડશે,

ત્યારે તે હેઠળ લખ્યામુજબ હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે,—

(૧) કોઈપણ ગુનહાની ચોકસી અથવા ઈનસાફ, ૧૭૭મી ૧૮૪મી (એ બંને કલમો સુદ્ધાં) કલમોપ્રમાણે અધિકાર મળેલો ન હોય એવી પણ તે ગુનહાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાને બીજી રીતે લાયક હોય એવી કોઈપણ કોરટે કરવો એવો;

(૨) કોઈપણ મુકરર ફોજદારી મુકદમો અથવા અપીલ, અથવા કોઈપણ મુકરર વર્ગના સદરહુ પ્રકારના મુકદમા અથવા અપીલો, પોતાના અખત્યાર હેઠળની કોઈ ફોજદારી કોરટમાંથી ખસેડીને સમાન અથવા ઉંચા હકુમતવાળી સદરહુ પ્રકારની બીજી કોઈપણ ફોજદારી કોરટની પાસે મોકલવી એવો; અથવા

(૩) કોઈપણ મુકરર ફોજદારી મુકદમો અથવા અપીલ પોતાની પાસે મોકલવી અને તેનો ઇનસાફ પોતે કરે એવો;

પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટની કોરટ શિવાય બીજી કોઈપણ કોરટમાંહેના કોઈપણ મુકદમાનો ઇનસાફ પોતાની આગળ કરવામાટે હૈ કોરટ તે મુકદમો તે કોરટમાંથી ખસેડી લે, ત્યારે જો તે મુકદમો એપ્રમાણે ખસેડી લેવામાં આવ્યો નહોત તો જે રીતે તે કોરટ કામ ચલાવત તેજરીતે હૈ કોરટે, ૨૬૭મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે તે શિવાય બીજે પ્રસંગ, સદરહુ ઈનસાફ કરવામાં કામ ચલાવવું.

આ કલમથી આપેલો અધિકાર ચલાવવાબાબતની દરએક અરજી દરખાસ્ત કરીને કરવી, અને અરજદાર આડવોકેટ જનરલ ન હોય ત્યારે તે દરખાસ્તના ટેકામાં આફિડેવિટ (સોગનનામું) અથવા પ્રતિજ્ઞા કરવી.

જ્યારે કોઈ તોહોમતવાળો શખસ આ કલમપ્રમાણે અરજી કરે, ત્યારે જો મને તકસીરવાર ઠરાવવામાં આવશે તો હું ફરિયાદી કામ ચલાવનારનો ખર્ચ આપીશ એવી શરતથી એક ખત, જામીનસાથે કે વગર જામીને, લખી આપવાનું તેને ફરમાવવાને હૈ કોરટ મુખ્તિયાર છે.

સદરહુ પ્રકારની કોઇપણ અરજી કરનારા દરએક તોહોમતવાળા શખસે તે અરજીના લખી નોટીસ તથા જે આધારે તે અરજી કરી હોય

આ કલમ પ્રમાણે કરેલી અર

જીની નોટીસ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને આપવા બાબત.

તે આધારોની એક નકલ પબ્લિક પ્રાસિક્યુટરને આપવી; અને સદરહુ નોટીસ આપવામાં આવે ત્યારથી તે અરજીની સુનાવણી થતાંસુધીમાં ઓછામાં ઓછા ચોવીસ કલાક ગયાવગર તે અરજીના ગુણદોષ ઉપરથી કાંઇપણ હુકમ કરવો નહી.

૧૯૭મી કલમમુજબ કરેલા કોઇપણ હુકમને આ કલમમાંહેના કોઇપણ મજકુરથી બાધ થાય છે એવું સમજવું નહી.

ફોજદારી મુકદમા તથા અપીલો બીજાં પાસે મોકલવા બાબત ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલનો અધિકાર.

૫૨૭. કોઇપણ મુકરર ફોજદારી મુકદમો અથવા અપીલ એક હૈકોરટમાંથી બીજી કોઇ હૈકોરટનાપાસે અથવા એક હૈકોરટના તાબામાંહેની કોઇપણ ફોજદારી કોરટમાંથી બીજી કોઇ હૈકોરટના તાબામાંહેના સમાન અથવા ઉંચી હકુમતવાળી બીજી કોઇપણ ફોજદારી કોરટની પાસે મોકલવાથી ન્યાયનો હેતુ પાર પડશે અથવા પક્ષકારોને અથવા શાહેદોને સામાન્ય રીતે સગવડ પડશે એમ ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલને જણાય, ત્યારે ગ્યાઝિટ આફ ઇંડિયામાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને તેપ્રમાણે તે મુકદમો અથવા અપીલ મોકલવી એવું ફરમાવવાને તે મુખતિયાર છે.

જે કોરટની પાસે સદરહુ મુકદમો અથવા અપીલ મોકલવામાં આવે તે કોરટે, જાણે તે મુકદમો અસલ પોતાને ત્યાં માંડેલો હોય અથવા તે અપીલ પોતાને કરી હોય એવી રીતે તેની તજવીજ કરવી.

મુકદમા લઇ લેવાને અથવા બીજાને સોંપવાને જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ મુખત્યાર છે.

૫૨૮. કોઇપણ જીલ્હા માજીસ્ત્રેટ અથવા પેટા તુકડી માજીસ્ત્રેટ પોતાના તાબામાંહેના કોઇપણ માજીસ્ત્રેટની પાસેથી કોઇપણ મુકદમો લઇ લેવાને અથવા સદરહુ પ્રકારના કોઇપણ માજીસ્ત્રેટને જે મુકદમો પોતે સોંપ્યો હોય તે મુકદમો પાછો મંગાવી લેવાને મુખત્યાર છે, અને તે મુકદમાની ચોકસી અથવા ઇનસાફ પોતે કરવાને, અથવા તેની ચોકસી અથવા ઇનસાફ કરવાને લાયક હોય એવા સદરહુ પ્રકારના બીજા કોઇપણ માજીસ્ત્રેટની પાસે ચોકસી અથવા ઇનસાફ થવામાટે તે મુકદમો મોકલવાને મુખત્યાર છે.

(કેટલાએક) વર્ગના મુકદમા લઇ લેવાનો અધિકાર જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને આપવાનો અખત્યાર.

જીલ્હા માજીસ્ત્રેટને પોતાના તાબામાંહેના માજીસ્ત્રેટોપાસેથી પોતાને દુરસ્ત લાગે એવા વર્ગના મુકદમા અથવા મુકરર વર્ગના મુકદમા લઇ લેવાનો અધિકાર આપવાને સ્થાનિક સરકાર મુખત્યાર છે.

બાબ ૪૫ મો.

ગેરશિરસ્તે ચલાવેલાં કામબાબત.

૫૨૯. હેઠળ લખેલી વાતોમાંની કોઈપણ વાત કરવાનો અધિકાર કાયદાથી જે માજીસ્ટ્રેટને ન મળ્યો હોય, એટલેઃ—

ચાલાવેલું કામ જેગેરશિરસ્તાના સબબથી રદ થતું નથી તેવા ગેરશિરસ્તા બાબત.

(અ) ૯૮મી કલમ પ્રમાણે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવું એવા;
(બ) ૧૫૫ મી કલમ પ્રમાણે પોલીસને કોઈ ગુનહાની તપાસ કરવાનું ફરમાવવું એવા;
(ક) ૧૭૬ મી કલમ પ્રમાણે ઈનકવેસ્ટ ભરવી એવા;
(ડ) પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાંહેના કોઈ શખ્સે સદરહુ હદની બાહાર કાંઈ ગુનહો કર્યો હોય તે શખ્સને પોતાની હદમાં પકડવા માટે ૧૮૬ મી કલમ પ્રમાણે પ્રોસેસ કાહાડવી એવા;
(ઇ) ૧૯૧ મી કલમની રકમ (અ) અથવા રકમ (બ) પ્રમાણે કોઈ ગુનહો સાંભળવો એવા;
(ફ) ૧૯૨મી કલમપ્રમાણે કોઈ મુકદમો બીજાની પાસે મોકલવો એવા;
(ગ) ૩૩૭ મી અથવા ૩૩૮મી કલમ મુજબ માફીનું વચન આપવું એવા;
(હ) ૫૨૪ મી અથવા ૫૨૫ મી કલમ મુજબ મિલકત વેચવી એવા; અથવા
(આઈ) ૫૨૮ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ મુકદમો એચી લેવા અને તેનો ઇનસાફ પોતાની જાતે કરવો એવા;

તે માજીસ્ટ્રેટ ચુક કરીને શુધબુદ્ધિથી તે વાત કરે, તો તેને એવા અધિકાર મળ્યો ન હતો એટલાજ સબબથી તેનું ચલાવેલું કામ રદ કરવું નહી.

૫૩૦. જો કોઇપણ માજીસ્ટ્રેટને હેઠળ લખેલી વાતો કરવાનો અધિકાર કાયદાથી મળેલો ન છતાં તેમાંહેની કોઈપણ વાત તે કરશે (એટલે):—

ચલાવેલું કામ જે ગેરશિરસ્તાના સબબથી રદ થાય છે તેવા ગેરશિરસ્તા બાબત.

(અ) ૮૮મી કલમપ્રમાણે મિલકત જપ્ત કરીને વેચશે;
(બ) ટપાલ આફિસમાં કોઈ કાગળનેમાટે અથવા તાર ખાતામાં કોઇ તારને માટે ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડશે;
(ક) સુલેહ રાખવાસારૂ તારણ માંગશે;

(ડ) સારીરીતે ચાલવા બાબત તારણ માંગશે;
(ઈ) સારીરીતે ચાલવાને કાયદાની રૂએ બાંધી લીધેલા કોઈ શખસને છોડી દેશે;
(ફ) સુલેહ રાખવા બાબતનું ખત રદ કરશે;
(ગ) કોઈ સ્થાનિક અપકારક કૃત્યસંબંધી ૧૩૩ મી કલમ પ્રમાણે કાંઈ હુકમ કરશે;
(હ) કાંઈ લોકાપકારક કૃત્ય ફરીથી નહી કરવા બાબત અથવા જારી નહી રાખવા બાબત ૧૪૩ મી કલમ પ્રમાણે હુકમ કરશે;
(આઈ) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે કાંઈ હુકમ કાહાડશે;
(જ) ૧૨ મા બાબપ્રમાણે કાંઈ હુકમ કરશે;
(કે) ૧૯૧ મી કલમની રકમ (ક) પ્રમાણે કોઈ ગુનેહો સાંભળશે;
(લ) બીજા કોઈ માજીસ્ત્રેટે ચલાવેલાં તથા લખી લીધેલાં કામ ઉપરથી ૩૪૯ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષાનો હુકમ કરશે;
(મ) ૪૩૫ મી કલમ પ્રમાણે કામ મંગાવશે;
(ન) ગુજરાન બાબત કાંઈ હુકમ કરશે;
(ઓ) ૫૧૪ મી કલમ પ્રમાણે કરેલો કોઈ હુકમ ૫૧૫ મી કલમ પ્રમાણે તપાસશે;
(પ) કોઈ ગુનેહેગારનો ઇનસાફ કરશે;
(ક્યુ) સંક્ષેપરીતે કોઈ ગુનેહેગારનો ઇનસાફ કરશે; અથવા
(ર) અપીલનો નિકાલ કરશે;
તો તેણે ચલાવેલું કામ રદ થશે.

ખોટી જગાએ ચલાવેલાં કામ બાબત.

૫૩૧. કોઇપણ ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજુ કામ ચાલતું હોય ત્યારે કોઇપણ ફોજદારી કોરટનો ઠરાવ થયો હોય અથવા તે કોરટે શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કર્યો હોય ત્યારે તે ચોકસી અથવા ઇનસાફ અથવા બીજું કામ જે સેશન તુકડીમાં અથવા જીલહામાં અથવા પેટા તુકડીમાં અથવા બીજા સ્થાનિક ક્ષેત્રમાં થવું જોઇએ ત્યાં નહી થયું એટલાજ સબબ ઉપરથી સદરહુ ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ રદ કરવો નહી, પણ સદરહુ ચુકથી ઇનસાફ બરાબર થયો નહી એમ જણાય તો જુદી વાત છે.

કમિટ કરવાના હુકમ ગેરશિરસ્તે કર્યા હોયતે ક્યારે વ્યવહારોપયોગી કરીશકાય.

૫૩૨. જો કોઇપણ માજીસ્ત્રેટ અથવા બીજો અધિકારી જે અધિકાર પોતાને આપેલા ન હોય તે જાણે પોતાને યોગ્યરીતે આપેલા છે એવી રીતે તે અધિકાર ચલાવીને કોઈ તોહોમતવાળા શખસને સેશન કોરટ અથવા હૈ કોરટની આગળ તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરે, તો જે કોરટમાં તેને કમિટ કરવામાં આવે તે કોરટ, તે કામનાં કાગળપત્રો

તપાસી જોયા પછી જો એમ ધારે કે તોહોમતવાળાને નુકસાન થયુ નથી તો તે કમિટ કરવાનો હુકમ કબુલ રાખવાને મુખ્તાર છે, પણ જો તે કામની ચોકસી ચાલતાના દરમિયાન અને કમિટ કરવાનો હુકમ થતાં પેહેલાં સદરહુ માજીસ્ત્રેટના અથવા બીજા અધિકારીની હકુમતવિશે તોહોમતવાળા તરફથી અથવા ફરિયાદી તરફથી હરકત લેવામાં આવી ન હોય તો માત્ર તેવો અધિકાર છે.

જો તોહોમતવાળાને નુકસાન થયું છે એવું કોરટની નજરમાં આવે અથવા ઉપર કહ્યા મુજબ હરકત લેવામાં આવી હોય, તો તેણે કમિટ કરવાનો હુકમ રદ કરવો, અને કોઈ લાયક માજીસ્ત્રેટને નવી ચોકસી કરવાનું ફરમાવવું.

૧૬૪મી અથવા ૩૬૪ મી કલમમાંહેના ઠરાવો મુજબ ન ચાલવાબાબત.

૫૩૩. કોઈ તોહોમતવાળા શખ્સની ૧૬૪ મી અથવા ૩૬૪ મી કલમ મુજબ લખી લીધેલી કબુલાત અથવા બીજો મચકુર જે કોરટની આગળ પુરાવામાં આપ્યો હોય તે કોરટ જો એવું ઠરાવે કે તે મચકુર લખી લેનારો માજીસ્ત્રેટ સદરહુ કલમના ઠરાવો પ્રમાણે પુર્ણરીતે ચાલેલો નથી તો તે કોરટે લખી લીધેલો મચકુર સદરહુ શખ્સે યોગ્યરીતે કહ્યો હતો તે બાબતનો પુરાવો લેવો; અને હિંદુસ્તાનના પુરાવાના આકટની ૯૧મી કલમમાં ગમે તે કહ્યું હોય તોયપણ જો તે ચુકથી તોહોમતવાળાને તે મુકદમાના ગુણદોષ ઉપરથી પોતાનો જવાબ કરવામાં નુકસાન નહી પોહોંચ્યુ હોય તો સદરહુ મચકુર પુરાવામાં લેવો જોઈયે.

૪૫૪ મી કલમની ૨ જી રકમથી ફરમાવેલો સવાલ નહી પુછવા બાબત.

૫૩૪. ૪૫૪ મી કલમની ૨ જી રકમ લાગુ પડતી હોય એવી બાબતમાં, તમે રાણીસાહેબની બિલાયતી રૈયત છો કે નહી એમ કોઈપણ શખ્સને પુછવામાં ન આવ્યુ તેથી કોઈપણ ચલાવેલાં કામના વ્યવહારોપયોગીપણાને બાધ થશે નહી.

તોહોમતનામું તૈયાર નહી કરવાનું ફળ.

૫૩૫. કોઈ ઠરાવ કહી સંભળાવ્યો હોય અથવા કોઈ શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય ત્યારે તોહોમતનામુ તૈયાર કરેલું ન હોતું એટલાજ સબબ ઉપરથી તે ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ વ્યવહારોપયોગી નથી એમ સમજવું નહી, પણ જો તેથી ઇનસાફ બરાબર થયો નથી એમ અપીલ કોરટની અથવા તપાસની કોરટની નજરમાં ન આવે તો વ્યવહારોપયોગી નથી એમ સમજવું નહી.

જો અપીલ કોરટ અથવા તપાસની કોરટ એમ ધારે કે તોહોમતનામું તૈયાર નહી કરવાથી ઇનસાફ બરાબર થયો નથી, તો તેણે તોહોમતનામું તૈયાર કરવાનો તથા તે તૈયાર કર્યાપછીના લગતના પર્યાયથી ઇનસાફ પાછો સરૂ કરવાનો હુકમ કરવો.

આસેસરોની મદદથી ઇનસાફ થઈ શકે એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવા બાબત.

૫૩૬. આસેસરોની મદદથી ઇનસાફ કરવો જોઇયે એવા કોઇ ગુનહાનો ઇનસાફ જ્યુરીથી કરવામાં આવે, તો તેજ સબબ ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ બિન અવહારોપયોગી થશે નહી.

જ્યુરીથી ઇનસાફ થઇ શકે એવા ગુન્હાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવાબાબત.

જ્યુરીથી ઇનસાફ કરવો જોઇયે એવા કોઈ ગુન્હાનો ઇનસાફ આસેસરોની મદદથી કરવામાં આવે તો કોરટ પોતાનો ઠરાવ દફતરમાં દાખલ કરે તેની અગાઉ તેવિશે હરકત લેવામાં ન આવે તો તેજ સબબ ઉપરથી તે ઇનસાફનું કામ બિન વ્યવહારોપયોગી થશે નહિ.

ઠરાવ અથવા શિક્ષાનો હુકમ તોહોમતનામામાં અથવા બીજાં ચલાવેલાં કામમાં ચુક અથવા કસુરના સબબથી ક્યારે રદ થઇ શકે.

૫૩૭. યોગ્ય હકુમતવાળી કોઈ કોરટે કાંઈ ઠરાવ, શિક્ષાનો હુકમ અથવા (બીજો) હુકમ કરેલો હોય તે, આ કાયદામાં પાછળ કહેલા ઠરાવોનું ધોરણ રાખીને ૨૭ મા બાબપ્રમાણે અથવા અપીલમાં અથવા તપાસમાં હેઠળ લખેલાં કારણસર રદ કરવો નહિ અથવા ફેરવવો નહિ, એટલે—

ફરિયાદમાં અથવા સમનમાં અથવા વારંટમાં અથવા તોહોમતનામાંમાં અથવા ફેસલામાં અથવા ઇનસાફ થતાં પેહેલાં અથવા ઇનસાફ થતો હોય ત્યારે ચલાવેલાં બીજા કામમાં, અથવા આ કાયદાપ્રમાણે કાંઇપણ ચોકસીમાં અથવા બીજા ચલાવેલાં કામમાં કાંઇપણ ચુક અથવા કસુર અથવા ગેરશિરસ્તો થયાને લીધે, અથવા

૧૯૫માં કલમ પ્રમાણે જે મંજુરિયતની જરૂર હોય તે મંજુરિયત નહિ હોવાને લીધે, અથવા

૩૨૪ મી કલમ પ્રમાણે જ્યુરરોની અથવા આસેસરોની ટીપ સુધારવાની કસુરને લીધે, અથવા

જ્યુરીને કરેલા આ દેશમાં કાંઇપણ ચુક થયાને લીધે;

પણ જો સદરહુ ચુકથી, કસુરથી, ગેર શિરસ્તાથી, મંજુરિયત ન હોવાથી અથવા જ્યુરીને કરેલા આદેશ માંહેની ચુકથી ગેર ઇનસાફ થયો ન હોય તો ન રદ કરવો અથવા ન ફેરવવો.

ચલાવેલાં કામમાં ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે જપ્તિ ગેરકાયદેસર થશે નહી અને જપ્તિ કરનાર સાપરાધ પ્રવેશ કરનાર થશે નહી.

૫૩૮. આ કાયદા પ્રમાણે કાંઈ જપ્તિ કરવામાં આવે ત્યારે સમનમાં, ગુન્હાની સાબિતીના ઠરાવમાં, જપ્તિના હુકમમાં અથવા તે સંબંધી ચલાવેલા બીજા કામમાં કાંઇપણ ખામીને લીધે અથવા રીતની કસુરને લીધે તે જપ્તિ બિન વ્યવહારોપયોગી ગણવી નહિ, અને તે જપ્તિ કરનાર શખ્સને સાપરાધ પ્રવેશ કરનાર ગણવો નહિ.

બાબ ૪૬ મો.

પરચુરણ.

૫૩૯. કોઈપણ હૈકોરટની આગળ અથવા સદરહુ કોરટના કોઈ પણ અમલદારની આગળ કામમાં લેવાનાં સોગનનામાં તથા પ્રતિજ્ઞાઓ સદરહુ કોરટની આગળ અથવા કલાર્ક આફ ધી ક્રોનની આગળ, અથવા તે કામ માટે નિમેલા કોઈપણ કમિશનરે અથવા બીજા શખ્સની આગળ, અથવા કોઈપણ જડજની આગળ, અથવા બ્રિટિશ ઈંડિયામાં રેકાર્ડની કોઈપણ કોરટમાં કોઈપણ સોગનનામાં લેવા માટે નિમેલા કોઈ પણ કમિશનરની આગળ, અથવા ઈંગ્લંડમાં અથવા આયરલાંડમાં ચેન્સરીમાં સોગન આપવા માટે નિમેલા કોઈપણ કમિશનરની આગળ અથવા સ્કાટલંડમાં સોગનનામાં અથવા પ્રતિજ્ઞાઓ લેવાનો અધિકાર જે માજીસ્ત્રેટને આપ્યો હોય તે માજીસ્ત્રેટની આગળ કરવાનો અધિકાર છે.

જે કોરટોની તથા શખ્સોની આગળ સોગનનામાં કરવાનો અધિકારછે તે.

૫૪૦. આ કાયદા પ્રમાણે કોઈપણ ચોકસી, ઈનસાફ અથવા બીજું કામ ચલાવવામાં આવતું હશે ત્યારે ગમે તે વખતે કોઈપણ કોરટ કોઈપણ શખ્સને શાહેદ દાખલ સમન કરવાને, અથવા કોઈપણ શખ્સ હાજર હોય તેને શાહેદ દાખલ સમન કર્યો ન હોય તોપણ તેની જબાની લેવાને, મુખ્તાર છે; અથવા જે શખ્સની જબાની લેવાઈ ચુકી હોય તે શખ્સને ફરીથી બોલાવીને તેની ફરી તપાસ કરવાને મુખ્તાર છે; અને જો સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ શખ્સની શાહેદી તે મુકદ્દમાનો વાજબી ફેંસલો કરવા માટે તે કોરટને જરૂરની જણાય, તો તેણે તે શખ્સને સમન કરીને તેની તપાસ કરવી અથવા તે શખ્સને ફરીથી બોલાવીને તેની ફરીથી તપાસ કરવી.

મુદ્દાના શાહેદને સમન કરવાનો, અથવા હાજર હોય એવા શખ્સની જબાની લેવાનો અધિકાર.

૫૪૧. કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી બીજી રીતે ઠરાવ્યું નહિ હશે તો જે શખ્સને આ કાયદા પ્રમાણે કેદ કરવાનો અથવા પેહેરામાં મોકલવાનો અધિકાર હશે તે શખ્સને કઈ જગામાં કેદ રાખવો એ ફરમાવવાને સ્થાનિક સરકાર મુખ્તાર છે.

કેદની જગા મુકરર કરવાનો અધિકાર.

૫૪૨. સન ૧૮૬૯ ના કેદીઓની શાહેદી બાબતના આક્ટમાં ગમે તે કહ્યું હોય તે છતાં કોઈપણ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ પોતાની હકુમતની સ્થાનિક હદમાહેની કોઈપણ તુરંગમાં કેદ રાખેલા કોઈપણ શખ્સને પોતાની આગળ કોઈપણ ચાલુ મુકદ્દમામાં શાહેદ દાખલ અથવા તોહોમતવાળા શખ્સ દાખલ તપાસવાની ખાયશ રાખતો હોય તો સદરહુ તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારને હુકમ મોકલીને તે માજીસ્ત્રેટ એવું ફરમાવવાને મુખ્તાર છે કે તે કેદીને અમારી આગળ

કેદી તુરંગમાં હોય તેની જબાની લેવા માટે તેને આણવાનો હુકમ કરવાનો પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટનો અખત્યાર.

તેની જામીની લેવાસારૂ યોગ્ય પેહેરા સાથે ફલાણે વખતે આણજો; તે વખત તે હુકમમાં લખવો.

સદરહુ તુરંગ જે અમલદારના હવાલામાં હોય તે અમલદારે સદરહુ હુકમ પોહોંચ્યેથી તે મુજબ ચાલવું, અને ઉપર કહેલાં કારણસારૂ તે તુરંગમાંથી કેદી ગેરહાજર રેહે તે દરમિયાનમાં તેને સારી રીતે જાપતામાં રાખવાસારૂ બંદોબસ્ત કરવો.

દુભાશીઆએ ખરો તરજુમો કરીને સમજાવવું.

૫૪૩. જ્યારે કોઈ પુરાવો અથવા મચકુર સમજાવવાસારૂ કોઈ પણ ફોજદારી કોરટને કોઈ દુભાશીઆનો ઉપયોગ કરવો પડે, ત્યારે તે પુરાવાનો અથવા મચકુરનો ખરેખરો તરજુમો કરીને કેહેવાની તે દુભાશીઆની ફરજ છે એમ સમજવું.

ફરિયાદીઓના તથા શાહેદોના ખરચબાબત.

૫૪૪. ગવર્નર જનરલ ઈનકૌન્સિલની અગાઉથી મંજુરી લઈને સ્થાનિક સરકારે કાંઈપણ કાનુન કરી હોય તે કાનુનને અનુસરીને, કોઈપણ ફોજદારી કોરટ આ કાયદા પ્રમાણે પોતાના આગળ કોઈપણ ચોકસી, ઈનસાફ અથવા બીજું કામ ચલાવવામાં આવે તે કારણસાર કોઈપણ ફરિયાદી અથવા શાહેદ હાજર થાય તેનો વાજબી ખરચ, સરકાર તરફથી આપવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે.

દંડમાંથી ખરચ અથવા નુકશાનીનો અવેજ આપવાનો કોરટનો અધિકાર.

૫૪૫. જ્યારે કોઈ ફોજદારી કોરટ કોઈપણ ચાલુ કાયદા પ્રમાણે દંડ કરે અથવા અપીલમાં અથવા તપાસમાં અથવા બીજી રીતે દંડની શિક્ષા અથવા જે શિક્ષાનો એક ભાગ દંડ હોય તેવી શિક્ષા મંજુર કરે, ત્યારે ફેસલો કરતી વખતે તે કોરટ, વસુલ કરેલો સઘળો દંડ અથવા તેમાંનો ગમે તે ભાગ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઉપયોગમાં લેવાનો હુકમ કરવાને મુખત્યાર છે:—

(અ) ફરિયાદનું કામ ચલાવવામાં વાજબી રીતે થયલો ખરચ પુરો પાડવાસારૂ;

(બ) જ્યારે, તે કોરટના મત પ્રમાણે, દિવાની દાવાથી નુકસાનનો બારે બદલો મળી શકતો હોય ત્યારે કરેલા ગુન્હાથી થયેલા નુકસાનનો બદલો આપવાસારૂ.

જેમાં અપીલ થઈ શકે એવા કોઈ મુકદ્દમામાં જો તે દંડ કરવામાં આવે તો અપીલ કરવા માટે આપેલી મુદત વીતી ગયા પેહેલાં, અથવા, જો અપીલ કરવામાં આવે તો, તેનો ફેસલો થતાં પેહેલાં, સદરહુ ખરચ અથવા નુકસાનનો અવેજ આપવો નહિ.

પછીથી દિવાનીમાં કરેલી ફરિયાદમાં ઉપરમુજબ આપેલી રકમો હિસાબમાં લેવી.

૫૪૬. પછી તેજ બાબતસંબંધી દિવાની દાવો કરવામાં આવે તેમાં નુકસાનીનો અવેજ આપવાનો હુકમ કરતી વખતે, ૫૪૫મી કલમ પ્રમાણે નુકસાનીના અવેજ દાખલ જે રકમ આપી હોય અથવા વસુલ કરી હોય તે રકમ કોરટે હિસાબમાં લેવી.

૫૪૭. આ કાયદા પ્રમાણે કરેલા કાંઈપણ હુકમની રૂએ (દંડ શિવાય બીજા) જે પૈસા આપવાના હશે તે જાણે દંડ હોય એવી રીતે વસુલ કરી શકાશે. જે પૈસા આપવાનો હુકમ કર્યો હશે તે દંડતરીકે વસુલ કરી શકાશે.

૫૪૮. કોઈ ફોજદારી કોરટે કરેલા કોઈ ફેસલામાં અથવા હુકમમાં જે શખ્સનો સંબંધ હોય તે શખ્સ જ્યુરીને જડજે જે આદેશ કરેલો હોય તેની અથવા કોઈપણ હુકમની અથવા જબાનીની અથવા કામગળપત્રના બીજા કોઈપણ ભાગની નકલ લેવાની ખાયશ રાખતો હોય, તો તે અરજી કરે એટલે તેને તે નકલ આપવી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કાંઈ વિશેષ કારણસર તે નકલ મફત આપવાનું કોરટને યોગ્ય લાગતું નહિ હોય તો તે શખ્સે તે નકલનો ખરચ આપવો. ચલાવેલાં કામના કાગળોની નકલો.

૫૪૯. જે શખ્સોને લશ્કરી કાયદો લાગુ હોય તે શખ્સોનો ઇનસાફ જે કોરટને આ કાયદો લાગુ હોય તે કોરટે કરવો જોઈયે કે કોરટમાર્શિયલથી કરવા જોઈયે તેવી બાબતો સંબંધી ગવર્નર જનરલ ઇન કોંસિલ આ કાયદાને તથા સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટને અથવા એવા હરકોઈ ચાલુ કાયદાને અનુસરતી કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે; અને જ્યારે કોઈ પણ શખ્સને કોઈ માજીસ્ટ્રેટ આગળ આણ્યો હોય અને જે ગુનહાબાબત સન ૧૮૮૧ ના આર્મી આક્ટની ૪૧મી કલમ પ્રમાણે તેનો ઇનસાફ કોરટમાર્શિયલથી કરવા જોગ હોય તે ગુનહાનું તોહોમત તેનીઉપર મુક્યું હોય ત્યારે તે માજીસ્ટ્રેટે સદરહુ કાનુનો નજરમાં રાખવી, અને યોગ્ય પ્રસંગે તે શખ્સને કોરટમાર્શિયલથી તેનો ઇનસાફ થવા માટે જે રેજિમેંટ, પલટણ અથવા ટુકડીમાં તે શખ્સ હોય તે રેજિમેંટ, પલટણ અથવા ટુકડીના કમાંડીંગ અમલદારને, અથવા પાસેમાં પાસેની લશ્કરી છાવણીના કમાંડીંગ અમલદારને, જે ગુનહાનું તોહોમત તે શખ્સ ઉપર આવ્યું હોય તે ગુનહાની એક હકિકતસાથે સ્વાધીન કરવો. કોરટ માર્શલથી ઇનસાફ થવાને પાત્ર હોય તેવા શખ્સોને લશ્કરી અધિકારીઓને સ્વાધીન કરવા બાબત.

સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ જગાએ લશ્કરી સિપાઈની જે ટોળી છાવણી કરીને રહી હોય અથવા કામ કરતી હોય તે ટોળીનો કમાંડીંગ અમલદાર જે શખ્સનીઉપર સદરહુ ગુનહાનું તોહોમત આવ્યું હોય તે શખ્સને પકડીને જાપતામાં રાખવાસારૂ લખેલી દરખાસ્ત કરે તે માજીસ્ટ્રેટને પહોંચેથી તેણે તેમ કરવાસારૂ પોતાથી બનતી પરાકાષ્ટા કોશીસ કરવી. સદરહુ પ્રકારના શખ્સોને પકડવાબાબત.

૫૫૦. જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ-થાણું હોય તે અમલદાર પોતાનાં થાણાની હદમાં જે અધિકાર ચલાવી શકે તેજ અધિકાર સદરહુ અમલદારથી ઊંચા દરજ્જાના અમલદારો જે સ્થાનિક હદમાં પોતાને નિમ્યા હોય તે સ્થાનિક હદમાંહે સઘળે ઠેકાણે ચલાવવાને મુખ્તિયાર છે. ઉંચા દરજ્જાના પોલીસઅમલદારોના અધિકાર.

જે સ્ત્રીઓનું હરણ થયું હોય તે સ્ત્રીઓને છુટી કરી આપવાની જરૂર પાડવાનો અધિકાર.

૫૫૧. કોઈ પણ ગેરકાયદેસર કારણસાર કોઈ સ્ત્રીનું અથવા ચૌદ વર્ષની અંદરની ઉમ્મરના કોઈ છોકરીનું હરણ થયાવિશે, અથવા તેને ગેરકાયદેસરરીતે અટકાવી રાખ્યાવિશે કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટને અથવા જિલ્હા માજીસ્ત્રેટને સોગનઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે તે ઉપરથી સદરહુ સ્ત્રીને તુરત છુટી કરવાનો અથવા સદરહુ છોકરીતેના ધણીને, માબાપને, વાલીને અથવા બીજા જે શખ્સના કાયદેસર હવાલામાં તે હોય તે શખ્સને તુરત પાછી આપવાનો હુકમ કરવાને, અને તે હુકમ પ્રમાણે ચાલવાની જરૂર પાડવાને, અને જરૂર પડે તો બળ વાપરવાને, તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

ઈલાકાનાં મુખ્ય શેહેરમાં વગર સબબે જે શખ્સને હવાલામાં આપ્યો હોય તે શખ્સને નુકસાની આપવા બાબત.

૫૫૨. જ્યારે ઈલાકાનાં મુખ્ય શેહેરમાં કોઈ પણ શખ્સ બીજા કોઈ શખ્સને કોઈ પોલીસઅમલદારપાસે પકડાવે, ત્યારે જે માજીસ્ત્રેટ તે મુકદ્દમો સાંભળે તે માજીસ્ત્રેટને જો એમ જણાય કે એ પ્રમાણે પકડવાનો કાંઈ પુરતો સબબ નહોતો, તો પચાસ રૂપિયાસુધી જેટલી નુકસાની તે માજીસ્ત્રેટ યોગ્ય ધારે તેટલી નુકસાની એપ્રમાણે પકડાવનાર શખ્સે એપ્રમાણે પકડેલા શખ્સને તેના વખતના નુકસાનબદલ તથા તે બાબતમાં થયલા ખરચ બદલ આપવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

સદરહુ પ્રકારના મુકદ્દમામાં, જો એક કર્તાં વધારે શખ્સોને પકડવામાં આવે અથવા એક કર્તાં વધારે શખ્સોની ઉપર ફરિયાદ કરવામાં આવે, તો પચાસ રૂપિયાસુધી જેટલી નુકસાની સદરહુ માજીસ્ત્રેટ યોગ્ય ધારે તેટલી નુકસાની, તેવીજ રીતે, તેમાંના દરએક શખ્સને આપવાનો હુકમ કરવાને તે માજીસ્ત્રેટ મુખ્તિયાર છે.

આ કલમપ્રમાણે જે નુકસાની આપવાનો હુકમ કર્યો હોય તે સઘળી નુકસાની, જાણે તે દંડ છે એવીરીતે, વસુલ કરવાનો અધિકાર છે, અને, જો તે એપ્રમાણે વસુલ થઈ શકે નહી તો, જે શખ્સે તે આપવાની હોય તે શખ્સને ત્રીસ દિવસસુધી જેટલી મુદત તે માજીસ્ત્રેટ ફરમાવે તેટલી મુદતસુધીની આસાન કેદની શિક્ષાનો હુકમ કરવો, પણ જો સદરહુ રકમ તે મુદત પૂરી થતાં પેહેલાં આપવામાં આવે તો તેને છોડી મુકવો.

તાબા માહેની કોરટોનાં દફતર તપાસવા સારૂ કાનુનો કરવાનો ચાર્ટર્ડ હેકોરટનો અખત્યાર.

૫૫૩. કલકત્તાની હે કોરટ, ગવર્નર જનરલ ઈન કૌંસિલની અગાઉથી મંઝુરી લઈને અને રોયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી બીજી કોઈ હે કોરટ, સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંઝુરી લઈને તાબામાહેની કોરટનાં દફતર તપાસવાસારૂ વખતે વખતે કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે.

બીજી હેકોરટો ને બીજા કારણો

જે હે કોરટ રોયલ ચાર્ટરથી સ્થાપેલી ન હોય તેવી દરએક હે કોરટ, સ્થાનિક સરકારની અગાઉથી મંઝુરી લઈને વખતે વખતે,

સાફ કાનુનો કરવાના અધિકાર.

(અ) પોતાના તાબામાંહેની સઘળી ફોજદારી કોરટોમાં જે ચોપડીઓ, નોંધો, તથા હિસાબો રાખવાના હોય તે સર્વે ચોપડીઓ, નોંધો તથા હિસાબો રાખવા માટે, તથા સદરહુ કોરટોએ જે રિટર્નો અથવા વિગતો તૈયાર કરીને મોકલવાના હોય તે રિટર્નો અથવા વિગતો તૈયાર કરીને મોકલવા માટે, કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે: તથા

(બ) સદરહુ કોરટમાં જે જે કામ ચલાવવા માટે કાંઈ નમુનો ઠરાવવો જોઈયે એવું પોતે ધારે તેવાં દરએક કામ માટે નમુના તૈયાર કરવાને મુખત્યાર છે; તથા

(ક) પોતાનો વહિવટ તથા કામ ચલાવવા માટે તથા પોતાના તાબા માંહેની સઘળી ફોજદારી કોરટોનો વહીવટ તથા કામ ચલાવવા માટે કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે; અને

(ડ) દંડ વસુલ કરવાસારૂ આ કાયદા પ્રમાણે કાહાડેલાં વારંટો બજાવવાબાબત નિયમ કરવાસારૂ કાનુનો કરવાને મુખત્યાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કલમ મુજબ કરેલી કાનુનો તથા નમુના આ કાયદાથી અથવા બીજા કોઈપણ ચાલુ કાયદાથી વિરૂદ્ધ પડતા હોવા નહિં જોઈયે.

આ કલમપ્રમાણે કરેલી સઘળી કાનુનો સ્થાનિક સરકારી ગ્યાઝેટમાં પ્રસિદ્ધ કરવી જોઈયે,

૫૫૪. ૫૫૩ મી કલમથી તથા વિકટોરિયાના કારકિર્દીના ચોવીસમા તથા પચાસમા વરસના સ્ટાટ્યુટના ૧૦૪થા બાબની ૧૫મી કલમથી આપેલા અધિકારને અનુસરીને, પાંચમા પરિશિષ્ટમાં લખેલા નમુના તેમાં કહેલાં કારણોસારૂ દરેક કામના હકીકત પ્રમાણે જોઈતા ફેરફાર કરીને વાપરવા. નમુના.

૫૫૫. કોઈપણ જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે, પોતાની કોરટ ઉપર જે કોરટમાં અપીલ ચાલતી હશે તે કોરટની રજા લીધાવગર, જે મુકદમાનો પોતે પક્ષકાર હોય અથવા જે મુકદ્દમામાં પોતાનો હિતસંબંધ હોય તે મુકદ્દમાનો ઇનસાફ કરવો નહિ અથવા ઇનસાફ થવાસારૂ તે મુકદ્દમો કમિટ કરવો નહિ, અને કોઈપણ જડજે અથવા માજીસ્ટ્રેટે પોતે જાતે કરેલા કોઈપણ ફેસલાઉપર અથવા હુકમઉપર અપીલ સાંભળવી નહિ.

જે મુકદમામાં જડજનો અથવા માજીસ્ટ્રેટનો પોતાનો હિતસંબંધ હોય તે મુકદમાબાબત.

ખુલાસો.—કોઈ જડજ અથવા માજીસ્ટ્રેટ મ્યુનિસિપલ કમિશનર છે એટલાજ સબબથી તે આ કલમના અર્થ પ્રમાણે કોઈ મુકદ્દમાનો

પક્ષકાર છે અથવા કોઈ મુકદમામાં તેનો પોતાનો હિતસંબંધ છે એવું સમજવું નહિ.

કોરટોની બાબા નકી કરવાનો અધિકાર.

૫૫૬. જે મુલકોનો રાજ્યકારભાર સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હોય તે મુલકોમાંની રોયલ ચાર્ટથી સ્થાપેલી હૈ કોરટો સિવાય બીજી દરએક કોરટની બાબા, આ કાયદાનાં કારણુસાર, ફલાણી સમજવી તે નક્કી કરવાને સદરહુ સરકાર મુખ્તાર છે.

ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલના તથા સ્થાનિક સરકારના અધિકાર વખતે વખતે ચલાવી શકાય.

૫૫૭. આ કાયદાથી ગવર્નર જનરલ ઇનકૌન્સિલને અથવા સ્થાનિક સરકારને આપેલા સઘળા અધિકારો જેમ પ્રસંગ પડે તેમ વખતે વખતે ચલાવવાનો અખત્યાર છે.

ચાલુમુકદમા

૫૫૮. આ કાયદો અમલમાં આવે ત્યારે કોઇપણ ફોજદારી કોરટમાં જે મુકદમા ચાલુ હોય તે સઘળા મુકદમાને આ કાયદાના ઠરાવો, બની શકે તેટલેસુધી, લાગુ પડશે.

પરીશીષ્ટ ૧ લું.

આકટો રદ કર્યા તે.

(અ).—સ્ટાટયુટ.

વર્ષ, કારકીર્દી તથા બાબ.	મથાળુ.	કેટલો રદ કીધો.
૩જા જાર્જ બાદશાહના કારકીરદીના ૧૩ મા વર્ષના સ્ટાટ્યુટનો ૩૬ મો બાબ.	હીંદુસ્તાનમાં તેમજ યુરોપમાં ઇસ્ટઈંડીયા કંપનીના મામલા સંબંધી વહીવટ વધારે સારી રીતે ચલાવવા માટે કેટલાએક ધારા બાંધવા બાબતનો આકટ.	૩૮મી કલમ.

(બ).—ગવર્નર જનરલ ઇનકૌંસીલના આકટો.

નંબર તથા વરસ.	મથાળુ.	કેટલો રદ કીધો.
૧૮૪૦ નો ૨૩ મો ...	પ્રોસેસની બજાવણી	જેટલો રદ થયો નથીતેટલો
૧૮૬૦ નો ૪૫ મો ...	ફોજદારી કાયદો	૨૧૪મી કલમનાં દ્રષ્ટાંતો.
૧૮૬૧ નો આકટ ૫ મો	પોલીસ આકટ	૬ઠી કલમ તથા ૨૪ મી કલમમાંના "અને આખરનો ફેસલો થાય ત્યાંહાં સુધી ગુનેહગાર ઉપર ફરીયાદનું કામ ચલાવવાનો" આ શબ્દો ૩૫ મી કલમના આરંભથી તે "પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે," એ શબ્દો સુધી અને એ શબ્દો સુધાં.
૧૮૬૨ નો ૧૮ મો ...	સુપ્રીમ કોરટોમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાનારીત...	જેટલો રદ થયોનથીતેટલો.
૧૮૬૪ નો ૬ ઠો. ...	ફટકા મારવાનો	૭ મી કલમ.
૧૮૬૯ નો ૨ જો. ...	જસ્ટીસ આફ ધી પીસ	જેટલો રદ થયો નથી તેટલો.
૧૮૭૦ નો ૨૨ મો. ...	સંક્ષપ રીતે ઇનસાફ કરવાની હકુમત આપવા બાબતના આકટો રાણી સાહેબની વીલાયતી રઇયતોને લાગુ પાડવા બાબત.	જેટલો રદ થયો નથીતેટલો.

૧૮૭૨ નો ૪ થો. ...	પંજાબના કાયદા	બંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૨ નો ૧૦ મો ...	ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો ...	જેટલો રદથયોનથી તેટલો.
૧૮૭૪ નો ૧૧ મો ...	ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીતનો કાયદો સુધારવા બાબત.	સઘળો.
૧૮૭૪ નો ૧૫ મો ...	કાયદાઓની સ્થાનિક વ્યાપ્તિ.	બંગાળાના ૧૮૨૫ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલોછે તેટલો.
૧૮૭૫ નો ૧૦ મો ...	હાઈકોરટોમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત ...	૧૪૪મી કલમ સિવાય તથા ૧૪૯ મી કલમનો જેટલો ભાગ ખબરો સંબંધી છે તેટલા ભાગ સિવાય, સઘળો આકટ.

(બ).—ગવર્નર જનરલ ઈનકૌંસીલના આકટો—(ચાલુ).

નંબર તથા વરસ.	મથાળુ.	કેટલો રદ કીધો.
૧૮૭૫ નો ૨૦ મો....	સેંટ્રલ પ્રાવિન્સિસલાઝ (મધ્ય પ્રાંતોના કાયદા) ..	બંગાળાના ૧૮૨૫ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૬ નો ૧૮ મો...	અયોધ્યાના કાયદા	એજન.
૧૮૭૭ નો ૪ થો. ...	પ્રેસીડેન્સી માજીસ્ત્રેટો	૫૭મી કલમ સિવાય સઘળો આકટ.
૧૮૭૯ નો ૨૧ મો...	અપરાધીઓને સ્વાધીન કરવા બાબત ...	૩ જો ભાગ.
૧૮૮૧ નો ૧૦ મો...	કારોનર	૮ મી તથા ૯મી કલમો.

(ક)—રેગ્યુલેશનો.

નંબર તથા વર્ષ.	મથાળુ.	કેટલો રદ કીધો
બંગાળાનો ૧૮૨૫ નો ૨૦ મો રેગ્યુલેશન.	કોરટમાર્શ્યલની હકુમત	જેટલો રદ થયો નથીતેટલો.
૧૮૭૨ નો ૩ જો. ...	સોંતલ પરગણા સેટલમેંટ	૧૮૭૨ ના ૧૦ મા આક્ટ સંબંધી જેટલોછે તેટલો.
૧૮૭૪ નો ૯ મો. ...	આરાકાન ટેકરીઓની ડિસ્ત્રિકટના કાયદા. ...	૧૮૬૯ ના ૨૨ જા તથા૧૮૭૨. ના ૧૦ મા તથા ૧૮૭૪ ના ૧૧ મા આક્ટ સંબંધી, જેટલો છે તેટલો.
૧૮૭૭ નો ૨ જો ...	અજમેરના કાયદા	બંગાળાના ૧૮૨૫ ના ૨૦ મા રેગ્યુલેશન સંબંધી જેટલો છે તેટલો.

(ડ).—મદ્રાસના ગવર્નર ઇનકૌંશિલનો આક્ટ.

નંબર તથા વર્ષ.	મથાળુ.	કેટલો રદ કીધો.
૧૮૬૭ નો ૮ મો. ...	પોલીસ	૯ મી કલમ.

પરિશીષ્ટ ૨ જું.

ગુન્હાઓની વિગતનું કોષ્ટક.

ખુલાસો.—"ગુન્હો" તથા "હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ શિક્ષા" એહેવાં મથાળાંનાં આ પરિશિષ્ટનાં બીજાં તથા સાતમાં આસન મધ્યે જે મચકૂર લખ્યો છે તે તેમના સંબંધની હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના જુદી જુદી કલમોમાં બયાન કરેલા ગુન્હાઓ તથાં શિક્ષાઓની વ્યાખ્યા દાખલ લખ્યો છે એમ, અથવા તે કલમોના સાર દાખલ લખ્યો છે એમ પણ, સમજવું નહીં; તે તો પેહેલાં આસન મધ્યે જે કલમની સંખ્યા લખીછે તે કલમમાં શો વિષય છે તેહેની માત્ર સૂચનાર્થ લખ્યો છે.

આ પરિશિષ્ટનું ત્રીજુ આસન કલકતા તથા મુંબઇ શેહેરની પોલીસને લાગૂ છે.

બાબ ૫ મો.—મદદગારી બાબત.

૧ કલમ.	૨ ગુન્હો.	૩ વગર વારંટે પોલીસ પકડી શકે કે નહીં.	૪ ઘણુંકરીને પ્રથમજ વારંટ નિકળે કે સમન.	૫ જામિન લઇ શકાય કે નહીં.	૬ માંડીવાળી શકાય કે નહીં.	૭ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદા મુજબ શિક્ષા.	૮ કઇ કોર્ટથી ઇનસાફ થઇ શકે.
૧૦૯.	કોઇ ગુન્હાની મદદગારી, જો તે મદદગારીપરથી મદદગારી કરેલું કામ કરવામાં આવે, અને તેહેવી મદદગારીને માટે બીજે કેથાં સાફ સિક્ષા નહીં ઠરાવી હોય તો.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાને માટે અગર વગર વારંટે પકડી શકતા હોય તો વગર વારંટે પકડી શકે, નહીં તો નહીં	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાને માટે વારંટ નિકળતું હોય તો વારંટ અને સમન નિકળતો હોય તો સમન.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાને માટે જામિન લઇ શકતો હોય તો લઇ શકાય, નહીં તો નહીં.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે માંડીવાળી શકાતો હોય તો માંડીવાળી શકાય, નહીં તો નહીં.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાને માટે જે શિક્ષા હોય તેજ શિક્ષા.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાનો ઇનસાફ જે કોર્ટથી થઇ શકે તે કોર્ટ.
૧૧૦.	કોઇ ગુન્હાની મદદગારી અગર મદદગારી કરેલો શખ્સ તે કામ મદદગારના ઇરાદા કર્તાં જુદા ઇરાદાથી કરે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૧૧.	એક કામમાં મદદગારી કરી હોય અને જુદુંજ	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જે ગુન્હાની મદદગારી કર	એજ.

	કામ બને, તો તેહની શરત.					વાનો ઈરાદો કર્યો હોય તે ગુન્હાને માટે જે શિક્ષા હોય તેજ શિક્ષા.	
૧૧૩.	મદદગારી કરેલાં કામથી મદદગારના ધાર્યા કર્તા જુદી અસર પેદા થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	થયલા ગુન્હાને માટે જે શિક્ષાહોય તેજ શિક્ષા.	એજ.
૧૧૪.	ગુન્હો થતી વખતે મદદગાર હાજર હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૧૫.	મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે એહેવા ગુન્હામાં મદદગારી કરવામાં આવે અને તે ગુન્હો તે મદદગારી ઉપરથી નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	જામિન નહીં લઇ શકાય.	એજ.	૭ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
	અગર જેથી વ્યથા થાય એહેવું કાંઇ કામ તે મદદગારી ઉપરથી કરવામાં આવે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૪ વર્ષ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૧૧૬.	કેદની શિક્ષા થઇ શકે એહેવા ગુન્હામાં મદદગારી કરવામાં આવે, અને તે ગુન્હો મદદગારી ઉપરથી નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	જે ગુન્હાની મદદગારી કરી હોય તે ગુન્હાને માટે જામિન લઇ શકાતો હોય, તો લઇ શકાય, નહીં તો નહીં.	એજ.	તે ગુન્હાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત ઠરાવી હોય તેહની ¼ મુદત સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
	અગર તે મદદગાર અથવા મદદગારી કરેલો શખ્સ સરકારી નોકર હોય, અને તેહની ફરજ તે ગુનોહ અટકાવવાની હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	તે ગુન્હાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહની ½ મુદત સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૧૭.	લોકપાસે અથવા દશથી વધારે માણસોપાસે કાંઇ ગુનોહ કરાવવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૧૮.	મોતની અથવા જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઇ શકે એહેવો કોઇ ગુનોહ કરવાની ધારણા છુપાવવી, અગર તે ગુનોહ થાય તો.	એજ.	એજ.	જામિન નહીં લઇ શકાય.	એજ.	૭ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.

	અગર તે ગુનોહ નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૧૧૯.	જે ગુનોહ અટકાવવાની પોતાની ફરજ હોય એહેવો કોઇ ગુનોહ કરવાની ધારણા કોઇ સરકારી નોકરે છુપાવવી, અગર તે ગુનોહ થાય તો.	એજ.	એજ.	જે ગુન્હાનીમદદગારીકરીહોયતેગુન્હાનેમાટેજામીન લઇ શકાતોહોયતોલઇ શકાય નહી તોનહી.	એજ.	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહની ¼ મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
	અગર તે ગુનોહ મોત અથવા સમુદ્રપારની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	એજ.	૧૦ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ.	એજ.
	અગર ગુનોહ નહીં થાય તો.	એજ.	એજ.	જે ગુનાનીમદદગારીકરીહોય તેગુનાને માટે જામીન લઇશકાતોહોય તોલઇશકાયનહી તો નહી.	એજ.	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહની ¼ મુદત મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૨૦.	કેદની શિક્ષા થઇ શકે એહેવો કોઇ ગુનોહ કરવાની ધારણા છુપાવવી, અગર તે ગુનોહ થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	અગર નહીં થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	તે ગુનાને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાંઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેના ૮ મા ભાગ સુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.

બાબ ૬ઠો—રાજ્ય વિરૂદ્ધ ગુન્હા.

૧૨૧.	રાણીની સાહામાં લઢાઇ કરવી, અથવા લઢાઇ કરવાની કોશિસ કરવી, અથવા લઢાઇ કરવામાં મદદગારી કરવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	મોત અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર તથા મિલકત સરકાર જપ્ત થવી.	સેસન કોરટ.
૧૨૧. અ	રાજ્યવિરૂદ્ધ કેટલાએક ગુનાહ કરવાસારૂ સંપ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી અથવાહરકોઇ થોડી મુદતસુધી સમુદ્રપારની	એજ.

					શિક્ષા, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ.	
૧૨૨. રાણીની સાહામાં લઢાઈ કરવાના ઇરાદાથી હથિયારો વગેરે એકઠાં કરવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા મિલકત સરકારે જપ્ત થવી.	એજ.
૧૨૩. લઢાઇનું કામ સેહલ કરવાના ઇરાદાથી લઢાઇની ધારણા છુપાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૧૨૪. કાંઇ કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અણાવવા અથવા નહીં અણાવવાના ઇરાદાથી ગવર્નર જનરેલ, ગવર્નર વગેરે પર હુમલો કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૧૨૪ અ. બેદિલી ઉત્પન્ન કરવી, અથવા ઉત્પન્ન કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી અથવા હરકાંઈ થોડી મુદતસુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષા તથા દંડ, અથવા ૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ, અથવા દંડ.	એજ.
૧૨૫. રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનારા એશિયાના કોઇ રાજાની ઉપર લઢાઇ કરવી, અથવા તેહેવી લઢાઈ કરવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર તથા દંડ, અથવા ૭ વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ, અથવા દંડ.	એજ.
૧૨૬. રાણીની સાથે મૈત્રી અથવા સલાહ રાખનાર કોઇ રાજાના મુલકપર લુંટ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ, તથા કાંઈ મુકરર મિલકત સરકાર જપ્ત થવી.	એજ.
૧૨૭. ૧૨૫મી તથા ૧૨૬મી કલમોમાં લખ્યા પ્રમાણે લઢાઇ અથવા લુંટથી મળેલી મિલકત લેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૨૮. સરકારી નોકર બુદ્ધિપૂર્વક પોતાના હવાલામાંના કોઇ રાજકીય અથવા લઢાઇના કેદીને નાહાસી જવા દે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૧૨૯.	સરકારી નોકર ગફલતીથી પોતાના હવાલામાંના કોઈ રાજકીય અથવા લઢાઈના કેદીને નાહાસી જવા દે તો.	એજ.	એજ.	જામિન લઈ શકાય.	એજ.	૩ વર્ષસુધી આસાન કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સિમાજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૧૩૦.	તેહેવા કેદીને નાહાસી જવામાં સાહ્ય કરવું છોડાવવો, અથવા ઘરમાં રાખવો, અથવા તેહેને પાછો પકડે તેહમાં સાહામાં થવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધીસમુદ્રપારે, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ,તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

બાબ ૭ મો—જમીનપરની તથા દરીયાઈ ફોજ સબંધી ગુન્હા.

૧૩૧.	બંડમાં મદદગારી કરવી, અથવા કોઈ આફિસરને અથવા સોલજરને કે ખલાસીને પોતાની નોકરીથી અથવા પ્રજાધર્મથી ભ્રષ્ટ કરવાની કોશિસ કરવી.	વગર વારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીન નહી લઈ શકાય.	માંડાવાળી નહી શકાય.	જીવતાંસુધીસમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેસન કોરટ.
૧૩૨.	બંડ કરવામાં મદદગારી કરવાથી જો બંડ થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	મોત, અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૧૩૩.	કોઈ ઉપરી અમલદાર પોતાનો હુદ્દો ચલાવતો હોય તે દરમિયાનમાં તેહેની ઉપર કોઈ આફિસરે, સોલજરે, અથવા ખલાસીએ હુમલો કરવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૧૩૪.	અગર તે મદદગારી કરેથી હુમલો થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશનકોરટ.
૧૩૫.	કોઈ આફિસર, સોલજર અથવા ખલાસીને નાહાસી જવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	જામિન લઈ શકાય.	એજ.	૨ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સિમાજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જાવર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.

१३९.	નાહાસી આવેલા સદરહુ પ્રકારના કોઈ આફિસર સોલજર, અથવા ખલાસીને ઘરમાં રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
१३७.	કોઈ વેપારીનાં વાહાંણમાં માસ્તરની અથવા જે ના હવાલામાં તે વાહાંણ હોય તેની ગફલતથી કોઈ નાહાસી જનારો સંતાયો હોય, તો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	એજ.	એજ.	૫૦૦રૂપિયા દંડ.	એજ.
१३८.	કોઈ આફિસર, સોલજરે અથવા ખલાસીને ના ફરમાનીનું કાંઈ કામ કરવામાં મદદગારી કરવી, તે ગુનોહ થાય, તો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૬મહિનાસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ અથવા બંને.	એજ.
१४०.	સોલજરમાં ખપવાના ઈરાદાથી સોલજરનો પોશાક પેહેરવો, અથવા સોલજરનું કાંઈ ચિન્હ ધારણ કરવું.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૩મહિનાસુધી એમાંના ગમે તેપ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયા દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.

બાબ ૮ મો—લોકની સમાધાની વિરૂદ્ધ ગુન્હા.

१४३.	કાયદાવિરૂદ્ધ મંડળીનાં અંગભુત હોવું.	વગર વારંટે પકડી શકે.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૬મહિનાસુધી એમાંનાગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ. અથવા બંને.	કોઈપણ માજીસ્ટ્રેટ.
१४४.	જીવ લે એવું કાંઈ હથિયાર પાસે છતાં કોઈ કાયદાવિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામિલ થવું.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૨ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
१४५.	કોઈ કાયદાવિરૂદ્ધ મંડળીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ થયો છે એમ જાણ્યા છતાં તેહેમાં સામિલ થવું અથવા જારી રેહેવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
१४७.	હંગામો કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
१४८.	જીવ લે એવું હથિયાર પાસે રાખીને હંગામો કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.

૧૪૯.	કોઈ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીનો અંગભુત કોઈ ગુનોહ કરે, તો તે મંડળીના બીજા પ્રત્યેક અંગભુતને તે ગુનાહનો તકસીરવાર સમજવો.	તે ગુનાને માટે વગર વારંટે પકડી શકતા હોય તોપકડી શકાય નહીંતો નહીં.	તેગુનાને માટે સમન નિકળતો હોય તો સમન, અને વારંટ નિકળી શકતું હોય તો વારંટ.	તેગુનાને માટે જામીન લઈ શકાતો હોય તો લઈ શકાય નહીંતો નહીં.	એજ.	તે ગુનાહને માટે જે હોય તેજ.	તેગુનાનો જે કોરટથી ઇનસાફ થઈ શકતો હોય તે કોરટ.
૧૫૦.	કોઈ કાયદાવિરૂદ્ધ મંડળીમાં સામિલ થવાને પૈસા આપવા કરીને અથવા બીજી રીતે કોઈ શખ્સોને રાખવા.	વગર વારંટે પકડી શકે.	તેપધ્ધશાઆપવા કરીનેઅથવા બીજીરીતે રાખેલા સખસે જે ગુનોહ કરેલોહોય તે મુજબ.	એજ.	એજ.	તે મંડળીના અંગભુતનીજ શિક્ષા, તથા તે મંડળીનો કોઈપણ અંગભુત જે ગુનોહ કરે તે ગુનાહની જે શિક્ષા હોય તેજ.	એજ.
૧૫૧.	પાંચ અથવા વધારે શખ્સોની કોઈ મંડળીને વિખરાઈ જવાનો હુકમ થયા પછી જાણી બુઝીને તે મંડળીમાં સામિલ થવું અથવા જારી રેહેવું.	એજ.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	એજ.	૬ મહિનાસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ.
૧૫૨.	હંગામો બંધ પાડવા વગેરેનું કામ કરતો હોય તેવામાં કોઈ સરકારી નોકરની ઉપર હુમલો કરવો અથવા તેહેને હરકત કરવી.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેનસિ માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.
૧૫૩.	હંગામો કરાવવાના ઇરાદાથી દુષ્ટતાથી કોઈનાં મનમાં ક્રોધ ઉત્પન્ન કરવો, અથવા હંગામો થાય તો	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ.
	અગર નહી થાય તો.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	એજ.
૧૫૪.	જમીનનો માલિક અથવા કબજેદાર હંગામા વગેરેની ખબર નહી આપે તો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦૦૦ રૂપીઆનો દંડ.	પ્રેસીડેનસીમાજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અ

							થવા રેજા વ-ર્ગનો માજીશ ટ્રેટ.
૧૫૫.	જે સખ્સના કાયદાને સારૂ, અથવા જેની વતી કાંઈ હંગામો કરવામાં આવે, તે સખ્સ અગર તે અટકાવવાને સઘળા કાયદેસર ઇલાજો નહી કરે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	દંડ.	એજ.
૧૫૬.	જે માલિક અથવા કબજેદારના કાયદાને સારૂ કાંઇ હંગામો કરવામાં આવે, તે સખ્સોનો મુખ્ત્યાર અગર તે અટકાવવાને સઘળા કાયદેસર ઇલાજો નહી કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૫૭.	કોઇ કાયદા વિરૂદ્ધ મંડળીને સારૂ પઇશા આપવા કરીને રાખેલા શખ્સોને ઘરમાં રાખવા.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ. અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૫૮.	કોઇ કાયદા વિરૂધ મંડળીમાં અથવા હંગામામાં સામિલ થવા સારૂ પઇસા લેવા કરીને રેહેવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	અથવા હથિયાર બંધ થઇને ફરવું.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	બે વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૬૦.	બખેડો કરવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	એજ.	એજ.	૧ મહીના સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોઇપણ માજીસટ્રેટ.

બાબ ૯ મો—સરકારી નોકરોના અથવા તેઓ સંબંધી ગુન્હા

૧૬૧.	સરકારી નોકર છતાં અથવા થવાની ઉમેદ છતાં કાંઈ સરકારી નોકરીના કામ સંબંધી કાયદેસર મેહેનતાણાં સિવાય કાંઈ બીજો અવેજ લેવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી,	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસીડેનશી માજિસટ્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનોમાજીસટ્રેટ.

૧૬૨.	કોઇ સરકારી નોકરની સાથે લાંચના અથવા કાયદા વિરૂધ ઉપાયથી વગ ચલાવવા માટે કાંઇ અવેજ લેવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસીડેનશી માજીસટરેટ અથવા ૧ લા વર્ગની માજિસટરેટ.
૧૬૩.	કોઇ સરકારી નોકરની સાથે પોતાનો વગ ચલાવવા સારૂ કાંઇ અવેજ લેવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માજિસટરેટ.
૧૬૪.	સરકારી નોકર પોતાની બાબતમાં ઉપલી છેલી બે કલમોમાં બયાન કરેલા ગુનહામાં મદદગારી કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજિસટરેટ.
૧૬૫.	કોઇ સરકારી નોકર કાંઇ મુકદમો અથવા માંમલો ચલાવતો હોય તે મધે નિસબત રાખનારા કોઇ સખ્સ પાસેથી તે સરકારી નોકરે કીમત આપ્યા વગર કાંઇ કિમતદાર વસ્તુ લેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરસસુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજિસટરેટ.
૧૬૬.	કોઈ સખ્સને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઇ સરકારી નોકરે કાંઈ કાયદાનો હુકમ નહી માનવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૬૭.	નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કોઈ સરકારી નોકરે કાંઇ ખોટો લેખ બનાવવો	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેનશી માજીસટરેટ અથવા ૧લા વર્ગનોમાજીસટરેટ.

૧૬૮.	સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂધ વેપાર કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસીડેનસીમાજીસતરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસતરેટ.
૧૬૯.	સરકારી નોકરે કાયદા વિરૂધ કાંઇ મીલકતની ખરીદી અથવા માગણી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને, તથા મિલકત ખરીદ કરી હોય તો તે મિલકત સરકાર જપ્ત થવી.	એજ.
૧૭૦.	કોઇ સરકારી નોકરનો વેશ લેવો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૨વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈપણ માજીસતરેટ.
૧૭૧.	કોઇ સરકારી નોકર જેવો પોશાક પેહેરતો હોય અથવા જેવી નીશાણી સાથે રાખતો હોય, તેવો, પોશાક અથવા તેવી નીશાણી દગલબાજીના ઇરાદાથી પેહેરવો અથવા સાથે રાખવી.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૩મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,અથવા ૨૦૦ રૂપીઆનો દંડ,અથવા બંને.	એજ.

બાબ ૧૦મો—સરકારી નોકરોના કાયદેસર અખતિયારનો તિરસ્કાર.

૧૭૨.	કોઇ સરકારી નોકરના તરફથી થયલો સમન કે હુકમ નહી પોચે એટલા માટે નાશી જવું.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૧ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીઆનો દંડ, અથવા બંને.	હરેકોઈમાજીસતરેટ.
	અગર તે સમન અથવા નોટીસમાં કોઈ સખસને કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં જાતે હાજર થવા વગેરે ફરમાવું હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપીઆનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૭૩.	સમન અથવા નોટીસ પોહોચતી કે ચોહોડાતી અટકાવવી, અથવા ચોહોડ્યા પછી કાહાડી નાંખવી અથવા જાહેરનામું નહી થવા દેવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીઆનો દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેનશીમાજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસતરેટ.

	અગર તે સમન વગેરેમાં કોઈ શખ્સને કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં જાતે હાજર થવા વગેરે ફરમાવું હોય, તો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	માંડી વાળી નહી શકાય.	૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપયાનો દંડ, અથવા બંને	એજ.
૧૭૪.	કોઈ ઠેકાણે જાતે અથવા મુખત્યારની મારફતે હાજર થવાનો કાયદેસર હુકમ થયો હોય તે નહી માનવો, અથવા તે ઠેકાણેથી વગર રજાએ જવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહીના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	હરકોઈ માજીસતરેટ.
	અગર તે હુકમમાં કોઈ સખ્સને કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં જાતે હાજર થવા વગેરે ફરમાવ્યું હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહીના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૭૫.	કોઈ સરકારી નોકરની આગળ કાંઈ લેખ હાજર કરવાની અથવા સ્વાધીન કરવાની જે સખ્સને કાયદા મુજબ ફરેજ હોય તે સખ્સે તે લેખ હાજર કરવામાં ઈરાદાથી કસુર કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહીના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	જે કોરટમાં તે ગુનો થયો હોય તે કોરટ આ કાયદાના ૩૫મા બાબના ઠરાવોને અનુસરીને અથવા અગર તે ગુનો કોઈ કોરટમાં નહી થયો હોય, તો પ્રેસીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસતરેટ.
	અગર તે લેખ કોઈ ઇનસાફની કોરટમાં હાજર સ્વાધીન કરવાનું ફરમાવ્યું હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહીના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૧૦૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને,	એજ.
૧૭૬.	કોઈ સરકારી નોકરને નોટિસ અથવા ખબર આપવાની જે સખ્સની કાયદા મુજબ ફરેજ હોય તે સખ્સે તે નોટીસ અથવા ખબર ઈરાદાથી	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસીડેનસી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અ

	નહી આપવી.						થવા રજા વ-ર્ગનો માજીસટ્રેટ.
	અગર જે નોટિસ અથવા ખબર આપવી જોઇયે તે કાંઇ ગુનોહ થયા વગેરેની હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૭૭.	જાણીબુઝીને કોઇ સરકારી નોકરને ખોટી ખબર આપવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	અગર જે ખબર આપવી જોઇએ તે કાંઇ ગુનોહ થયા વગેરેની હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	બે વર્ષસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૭૮.	કોઇ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ સોગંદ ખાવાનું ફરમાવ્યા છતાં સોગંદ ખાવાની ના કેહેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	જે કોરટમાં તે ગુનોહ થયો હોય તે કોરટથી આ કાયદાના ૩૫મા બાબના ઠરાવોને અનુસરીને; અને અગર તે ગુનોહ કોઇ કોરટમાં નહી થયો હોય તો પોલિસડેસી માજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજિસ્ટ્રેટ.
૧૭૯.	સાચું બોલવાને કાયદા પ્રમાણે બંધાયા છતાં કાંઇ સવાલોના જવાબ દેવાની ના કેહેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૮૦.	કોઇ સરકારી નોકરની આગળ કહેલા કાંઇ મચકુર ઉપર સહી કરવાને કાયદા મુજબ ફરમાવ્યા	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ મહિનાસુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયા	એજ.

	છતાં તેમ કરવાની ના કેહેવી.					નો દંડ, અથવા બંને.	
૧૮૧.	કોઇ સરકારી નોકરની આગળ સોગંદ ખાઇને જુઠો મચકુર જાણીબુઝીને કેહેવો.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ.	સેશન કોર્ટ અથવા પરેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજિસ્ટ્રેટ.
૧૮૨.	કોઇ સરકારી નોકરપાસે તેનો કાયદેસર અખત્યાર અમલમાં અણાવીને બીજા શખસને નુકસાન અથવા ઇજા કરાવવાસારૂ ખોટી ખબર આપવી.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	પરેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા રજા વરગના માજિસ્ટ્રેટ.
૧૮૩.	કોઇ સરકારી નોકરના કાયદેસર અખત્યારથી કાંઇ મિલકત જપ્ત થતી હોય તેમાં સામાં થવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૧૮૪.	કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી મિલકતના વેચાણમાં અડચણ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિનાસુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૮૫.	કોઇ સરકારી નોકરના અખત્યારથી વેચવા કાહાડેલી મિલકત ખરીદ કરવાને જે શખસ કાયદા પ્રમાણે અશક્ત હોય તે શખસે તેની માગણી કરવી અથવા માગણી કર્યાથી જે ફરજ પોતાની ઉપર આવતી હોય તે અદા કરવાનો ઇરાદો નહીં છતાં માગણી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિનાસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૮૬.	કોઇ સરકારી નોકરને તેનાં સરકારી કામ કરવામાં અડચણ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ મહિનાસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૮૭.	કાયદા મુજબ મદદ કરવાની ફરજ છતાં કોઇ સરકારી નોકરને મદદ કરવામાં કસુર કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.

કોઈ હુકમ બજાવવામાં, ગુનેહ અટકાવવામાં વગેરે કામોમાં કોઇ સરકારી નોકરે મદદ માગ્યા છતાં તેને જાણી જોઇને મદદ કરવામાં કસુર કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૮૮. કોઇ સરકારી નોકરે કાયદા મુજબ જાહેર કરેલો હુકમ નહીં માનવો, અગર તે નહીં માનવાથી કાયદાસર રહેલા શખ્સોને અડચણ, દુઃખ, કે નુકસાન થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ મહીના સુધી આસાન કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
અગર તે નહીં માનવાથી માણસની જિંદગીને તંદુરસ્તીને, અથવા સલામતી વગેરેને જોખમ થાય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૧૮૯. કોઇ સરકારી નોકરને તેહેને ખુદને નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડવો, અથવા જેહેની સાથે તેહેનો સંબંધ હોય તેહેને નુકસાન કરવાનો ડર દેખાડવો, એટલા સારૂ કે તે કાંઇ પોતાના ઓહદાનું કામ કરે અથવા નહી કરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને	એજ.
૧૯૦. કોઇ સરકારી નોકરની પાસે આસરો માગવાની અરજ કરવાથી દુર રેહેવાને કોઇ શખ્સને લલચાવવા સારૂ તેહેને ડર દેખાડવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.

બાબ ૧૧ મો—ખોટા પુરાવા તથા સરકારી ઇનસાફ વિરૂદ્ધ ગુન્હા.

૧૯૩. કોઇ ઇનસાફી કામમાં ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય	૭ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજિસ્ટરેટ.
બીજા કોઇ કામમાં ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	૩ વરશસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૧૯૪. દેહાંત શિક્ષા જોગ ગુન્હો કોઇની ઉપર સાબિત કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી સખત કેદ, તથા દંડ.	સેસન કોરટ.
અગર તેમ કરવાથી કોઇ બે ગુનાહ શખ્સની ઉપર ગુનોહ સાબિત થઇને તેહેનો જીવ લેવામાં આવે, તો.	એજ.	એજ.	એજ	એજ	મોત અથવા ઉપર મુજબ.	એજ.

૧૯૫.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની અથવા સાતવર્ષની અથવા તે કર્તાં વધારે કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવો ગુનોહ કોઈની ઉપર સાબિત કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી સાહેદી આપવી અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	તે ગુનાહને માટે હોય તેજ.	સેશન કોરટ.
૧૯૬.	કોઈ ઇનસાફનાં કામમાં બનાવટી અથવા ખોટો જાણેલો પુરાવો વાપરવો.	એજ	એજ	તેહેવીસાહેદી આપવાના ગુનાહને માટે જામીનલઈ શકાતો હોય તો લઈશકાય, નહી તો નહીં.	એજ	ખોટી સાહેદી આપવા અથવા ખોટો પુરાવો બનાવવા માટે જે હોય તેજ.	સેશન કોરટ અથવા પરેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસતરેટ.
૧૯૭.	જે હકીકતના પુરાવામાં કાયદા મુજબ તેવું સરટિફિકેટ લઈ શકાતું હોય તે હકીકત બાબત જાણી બુઝીને કાંઇ ખોટું સરટિફિકેટ આપવું અથવા તે પર સહી કરવી.	એજ	એજ	જામીન લઈશકાય.	એજ	ખોટી શાહેદી આપવા માટે જે હોય તેજ.	એજ
૧૯૮.	કાંઇ જરૂરની બાબતમાં ખોટું છે એવું જાણેલું સર્ટિફિકેટ ખરાનીમાફક વાપરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ
૧૯૯.	કાયદા પ્રમાણે પુરાવામાં લઇ શકાય એવા કોઇ એકરારમાં લખેલી ખોટી કેફિયત.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ
૨૦૦.	એવો કોઇ ખોટો જાણેલો એકરાર ખરાની માફક વાપરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ
૨૦૧.	કોઈ ગુનોહ કરનારને બચાવવાના ઇરાદાથી તે ગુનોહ થયાનો પુરાવો ઉડાવવો, અથવા તે બાબત ખોટી ખબર આપવી, તે ગુનોહ દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
	જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા જોગ, અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સી માજીસ્તરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્તરેટ.

	૧૦ વર્ષથી ઓછી મુદતની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	તે ગુનાહ માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણાંમાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેથી ¼ મુદત સુધીની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માજીસતરેટ અથવા જે કોરટથી તે ગુનાનો ઇનસાફ થઇ શકતો હોય તે કોરટ.
૨૦૨.	કાંઈ ગુનાહબાબત ખબર આપવાની જેની ફરજ હોય તેણે ઇરાદાથી તે બાબત ખબર આપવામાં કસુર કરવી.	એજ	સમન	એજ	એજ	૬ મહિનાસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૦૩.	કાંઈ ગુનોહ થયો હોય તેની ખોટી ખબર આપવી.	એજ	વારંટ	એજ	એજ	૨ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ
૨૦૪.	કોઈ લેખને પુરાવાદાખલ હાજર થતો અટકાવવાને તેનો નાશ કરવો, અથવા તેને સંતાડવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૦૫.	કોઈ દિવાની કે ફોજદારી મુકદમા મધ્યે કાંઈ કામ કરવાસારૂ અથવા જામિન થવાસારૂ ખોટો વેષ લેવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૦૬.	કાંઈ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી, અથવા શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી અટકાવવાસારૂ તે મિલકત દગલબાજીથી ખસેડવી અથવા છુપાવવી, વગેરે.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૦૭.	કાંઈ મિલકત સરકાર જપ્ત થતી, શિક્ષાના હુકમથી દંડમાં વસુલ થતી, અથવા હુકમનામું બજાવવામાં લેવાતી, અટકાવવાસારૂ દગલબાજીથી તે મિલકતપર હક નહી છતાં દાવો કરવો, અથવા તેના કાંઈ હકબાબત તકરાર કરવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
૨૦૮.	જે રકમ લેહેણી નથી તેનેસારૂ દગલબાજીથી હુકમનામું થવા દેવું, અથવા હુકમનામું પુરૂં થયા પછી તે બજવા દેવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	પરેશીડનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસતરેટ
૨૦૯.	કોઈ ઇનસાફની કોર્ટમાં ખોટો દાવો કરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	બે વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૨૧૦.	જે રકમ લેહેણી નહી હોય તેનેસાર દગાબાજી થી હુકમનામું કરાવી લેવું, અથવા હુકમનામું પુરૂં થયા પછી તે બજાવવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારના કેદ, અથવા દંડ. અથવા બંને.	એજ
૨૧૧.	નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ગુનાહનું ખોટું તોહોમત મુકવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ
	અગર ગુનાહનું તોહોમત મુકયું હોય તે ગુનોહ દેહાંત શિક્ષા જોગ, અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્ર પારની શિક્ષા જોગ, અથવા ૭ વર્ષથી વધારે મુદતની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૨૧૨.	કોઈ ગુનેહગારને ઘરમાં રાખવો, તે ગુનોહ જો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ	એજ	એજ	૫ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા ૫ રેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
	તે ગુનોહ જો જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
	અગર તે ગુનોહ ૧૦ વર્ષસુધી નહી પણ ૧ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણાંમાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહેની ¼ મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ અથવા જે કોરટથી તે ગુનાનો ઇનસાફ થઇશકતો હોય તે કોરટ.
૧૩.	કોઈ શખ્સને શિક્ષાથી બચાવવાને બક્ષિસ વગેરે લેવી, તે ગુનોહ દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
	તે ગુનોહ જો જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા ૫ રેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
	અગર ૧૦ વર્ષ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહેની ¼ મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ અથવા જે કોરટથી તે ગુનાનો ઇનસાફ થઇશકતો હોય તે કોરટ.

૨૧૪.	કોઈ ગુનેગારને બચાવવાના બદલામાં કાંઈ મિલકત પાછી આપવી અથવા બક્ષિસ આપવી, તે ગુનોહ જો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
	તે ગુનેહ જો જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેસનકોરટ અથવા પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
	અગર ૧૦ વર્ષ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષા જોગ હોય તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી જે મુદત ઠરાવી હોય તેહેની ¼ મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશીમાજીસતરેટઅથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ અથવા જે કોરટથી તે ગુનાનો ઇનસાફ થઈ શકતો હોય તે કોરટ.
૨૧૫.	ગુનાહથી થયેલી મિલકત પાછી મેળવવામાં મદદ કરવાસારૂ કાંઈ બક્ષિસ લેવી, અને ગુનેગારને પકડી નહી આપવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનોમાજીસતરેટ.
૨૧૬.	જે ગુનેહગાર કેદમાંથી નાહાઠો હોય, અથવા જેને પકડવાનો હુકમ થયો હોય, તે ગુનેગારને ઘરમાં રાખવો, તે ગુનોહ દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
	જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વર્ષસુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૩ વર્ષસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.	એજ
	અગર ૧૦ વર્ષ નહી પણ ૧ વર્ષસુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	તે ગુનાહને માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણામાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહેની ¼ મુદતસુધી કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ અથવા જે કોરટથી તે ગુનાનો ઇનસાફ થઈ શકતો હોય તે કોરટ.
૨૧૭.	કોઈ શખ્સને શિક્ષાથી અથવા કાંઈ મિલકતને સરકાર જપ્તથી બચાવવાના ઇરાદાથી કોઈ સરકારી નોકર કાયદાનો હુકમ નહી માને, તો.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	સમન.	એજ	એજ	૨ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.
૨૧૮.	સરકારી નોકર કોઈ શખ્સને શિક્ષાથી અથવા કાંઈ મિલકતને સરકાર જપ્ત થવાથી બચાવવાના ઈ-	એજ	વારંટ.	એજ	એજ	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,	સેસન કોરટ.

શાથી કાંઈ ખોટું દફતર અથવા લખાણ બનાવે તો.					અથવા દંડ, અથવા બંને.	
૨૧૯. કાંઈ ઇનસાફી મુકદ્દમામધ્યે, પોતે કાયદા વિરૂદ્ધ છે એમ જાણતો હોય એવો હુકમ, રિપોર્ટ વગેરે કોઈ સરકારી નોકર કરે તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ
૨૨૦. જે શખ્સને અખત્યાર હોય તે શખ્સ હું કાયદાથી વિરૂદ્ધ ચાલું છું એમ જાણીને, કોઈને તેનો ઇનસાફ થવાસારૂ કમિટ કરે અથવા કેદમાં મોકલે, તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૨૧. જે સરકારી નોકરની કાયદામુજબ કોઈને પકડવાની ફરજ હોય તે સરકારી નોકર તેને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, અને તે ગુનહો દેહાંત શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે, અથવા ન કરે	એજ.
અગર જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની, અથવા ૧૦ વર્ષ સુધી કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે, અથવા ન કરે.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સિમાજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.
અગર ૧૦ વરશ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષા જોગ હોય તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.	પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જાવર્ગનોમાજીસ્ત્રેટ.
૨૨૨. જે શખ્સની ઉપર કોઈ ઇનસાફની કોરટે શિક્ષાનો હુકમ કર્યો હોય, તે શખ્સને પકડવાની જે સરકારી નોકરની ફરજ હોય, તે શખ્સને પકડવામાં ઇરાદાથી કસુર કરે, અને અગર તેની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ	એજ	જામિન નહીં લઈ શકાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્રપાર, અથવા ૧૪ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.	સેશન કોરટ.
અગર જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની, અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા ૨૦ વરશસુધીની કે તેથી વધારે મુદતની સમુદ્રપારની કેદની અથવા શાસનિક દાસત્વની અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ કરે અથવા ન કરે.	એજ.
અગર ૧૦ વરશ કરતાં ઓછી કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય તો, અથવા કાયદાસરરીતે કેદમાં મોકલ્યો હોય તો.	એજ	એજ	જામિન લઈ શકાય.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વર્ગનોમાજીસ્ત્રેટ.

૨૨૩.	સરકારી નોકર ગફલતથી કોઈ કેદીને નાહાસી જવા દે તો.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૨ વરશસુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૨૪.	કોઈ શખ્સને કાયદા મુજબ પકડતા હોય તેમાં તેણે સામાં થવું અથવા હરેકત કરવી.	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ
૨૨૫.	કોઈ શખ્સને કાયદામુજબ પકડતા હોય તેમાં કોઈ બીજા શખ્સે સામા થવું અથવા હરેકત કરવી, અથવા કાયદેસર કેદમાંથી તેને છોડાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ
	અગર તેનીઉપર જીવતાંસુધીની સમુદ્રપારની અથવા ૧૦ વરશસુધી કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહાનું તોહોમત હોય, તો.	એજ.	એજ.	જામીનનહી લઈ શકાય.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લાવર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
	અગર દેહાંત શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનહાનું તોહોમત હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ
	અગર તેશખ્સનીઉપર જીવતાંસુધીની સમુદ્રપારની શિક્ષાનો, અથવા ૧૦વરસ સુધીની કે તેથી વધારે સમુદ્રપાર, શાસનિક દાસત્વ, અથવા કેદની શિક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ
	અગર મોતની શીક્ષાનો હુકમ થયો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૨૫. અ.	સારી રીતે ચાલવા બાબત જામીન આપવાને ચુકવાના સબબથી કેદમાં રાખ્યું હોય ત્યાંથી નાસી જવું. અથવા નાશી જવાની કોશીશ કરવી.	એજ.	એજ.	જામીનલઈ શકાય.	એજ.	૧ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વરગનો માજીસટરેટ.
૨૨૬.	સમુદ્રપારથી કાયદા વિરૂધ પાછું આવવું.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લઈશકાય.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, તથા દંડ, તથા સમુદ્રપાર જતાં પહેલા ૩ વરેશ શખ્ત કેદ.	સેશન કોરટ.
૨૨૭.	શિક્ષાની માફીની શરત તોડવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન	એજ.	એજ.	અસલ હુકમની શિક્ષા, અથવા, અગર તે માંહેલી કાંઈ ભોગવી હોય, તો બાકી રહી હોય તે.	જે કોરટથી અસલ ગુનાનો ઈનસાફ થઈ શકતો હોયતે કોરટ.

૨૨૮.	કોઈ સરકારી નોકર કાંઈ ઇનસાફી મુકદમાનાકાંઇ પણ ભાગમાં બેઠા છતાં તેનું ઇરાદાથી અપમાન કરવું, અથવા તેને હરેકત કરવી.	એજ.	એજ.	જામીન જ઼ઈ શકાય.	એજ.	૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	જે કોરટમાં ગુનો થયો હોય તે કોરટ આ કાયદાના ૩૫મા બાબમાં લખેલા ઠરાવોને અનુસરીને
૨૨૯.	જ્યુરર અથવા આસેસરનો વેષ લેવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસતરેટ.

ભાગ ૧૨ મો—શિક્કા તથા સરકારી સ્ટાંપ સબંધી ગુન્હા.

૨૩૧.	શિક્કો ખોટો બનાવવો, અથવા તે ક્રિયાનો કાંઈ પણ ભાગ કરવો.	વગરવારંટે પકડી શકે	વારંટ.	જામીન નહી લઈ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૨૩૨.	રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવવો, અથવા તે ક્રિયાનો કાંઈપણ ભાગ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધીની સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તેપ્રકારનીકેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૩૩.	શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બનાવવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ અથવા પ્રેશીડેન્સી માજીસ્ત્રેટ અથવા૧ લા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ
૨૩૪.	રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બનાવવાં, ખરીદવાં, અથવા વેચવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમેતે પ્રકારનીકેદ,તથા દંડ.	સેશન કોરટ,
૨૩૫.	શિક્કો ખોટો બનાવવાનાં કારણસર કાંઈ હથિયાર અથવા સામન પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેશીડેન્શી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
	રાણીનો શિક્કો બનાવવાનાં કારણસર હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,તથા દંડ	સેશનકોરટ.
૨૩૬.	હિંદુસ્તાનમાં રહીને હિંદુસ્તાનની બહાર કાંઈ શિક્કો ખોટો બનાવવામાં મદદગારી કરવી,	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	બ્રિટિશ ઇંડિયામધ્યે તે શિક્કો ખોટો બનાવામાં મદદગારી કરવાને માટે જે શિક્ષા ઠરાવી છે તે શિક્ષા.	એજ

२३७.	ખોટો શીક્કો જાણી બુઝીને આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઈ જવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેશીડેન્સી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૨૩૮.	રાણીનો શિક્કો ખોટો બનાવેલો જાણી બુઝીને આ દેશમાં લાવવો અથવા આ દેશમાંથી બાહાર લઇ જવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૨૩૯.	કોઇ શિક્કો ખોટો છે એમ તે લેતી વખત જાણીને રાખવો તથા તે બીજાને આપવો, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ અથવા પ્રેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૨૪૦.	રાણીના કોઈ શિક્કા બાબત તેમ કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૪૧.	કોઈ માણસની પાસે કોઇ શિક્કો પેહેલાં આવે તે વખતે તે એમ જાણતો નહીં હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે, તે શિક્કો તે માણસે કોઇને ખરા દાખલ આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા જેટલા કિમતનો તે ખોટો શિક્કો કર્યો હોય તેથી દશગણો દંડ, અથવા બન્ને.	પ્રેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૨૪૨.	કોઇ શિક્કો કોઈ શખ્સની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે શખ્સે તે ખોટો શિક્કો પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૨૪૩.	રાણીનો કોઇ શિક્કો કોઇ શખ્સની પાસે આવતી વખતે તેણે એમ જાણ્યું હોય કે આ શિક્કો ખોટો છે તે શખ્સે તે ખોટો શિક્કો પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૪૪.	ટંકશાળમાં નોકર રહેલાં માણસે કાયદામાં ઠરાવેલાં વજન અથવા મેળવણીથી જુદાં વજન અથવા મેળવણીનો શિક્કો બનાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોરટ.
૨૪૫.	શિકા પાડવાનું કાંઇ હથિયાર કોઇ ટંકશાળમાંથી કાયદા વિરૂદ્ધ લઇ જવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ
૨૪૬.	દગલબાજીથી કોઇ શિક્કાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તેની મેળવણીમાં ફેરફાર કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,	સેશન કોરટ પ્રેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વરગ

						તથા દંડ.	નો માજીસ્ટ્રેટ.
૨૪૭.	દગલબાજીથી રાણીના શિક્કાનું વજન ઓછું કરવું અથવા તેની મેળવણી બદલવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૪૮.	કોઇ શિક્કો બીજા શિક્કાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શિક્કાનું રૂપ બદલવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૪૯.	રાણીનો કોઇ શિક્કો બીજા શિક્કાને ઠેકાણે ચાલે એવા ઇરાદાથી તે શિક્કાનું બદલવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૫૦.	આ શિક્કામાં ફેરફાર થયલો છે એવું જાણીને જે શિક્કો પાસે રાખ્યો હોય તે બીજાને આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૫૧.	આ શિકામાં ફેરફાર થયલો છે એમ જાણીને રાણીનો જે શિક્કો પાસે રાખ્યો હોય તે શિક્કો આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ
૨૫૨.	કોઇ શખ્સની પાસે કાંઇ ફેરફાર થયલો શિક્કો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયલો છે એમ તેણે જાણ્યાં છતાં તે પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૫૩.	કોઇ શખ્સની પાસે કાંઇ ફેરફાર થયલો રાણીનો શિક્કો આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયલો છે એમ તેણે જાણ્યાં છતાં તે પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૨૫૪.	જે શિક્કો કોઇ માણસની પાસે પેહેલાં આવતી વખતે તેમાં ફેરફાર થયલો છે એમ તેણે જાણ્યું નહીં હોય તે શિક્કો તેણે બીજાને ખરા શિક્કા દાખલ આપવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા જેટલી કિંમતનો તે શિક્કો હોય તેથી દશગણો દંડ.	પ્રેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસતરેટ.
૨૫૫.	સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવો.	એજ.	એજ.	જામિનલઇ શકાય.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

२५६.	કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાનાં કારણસર કાંઈ હથિયાર અથવા સામાન પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	७ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
२५७.	કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવવાનાં કારણસર હથિયાર બનાવવું, ખરીદવું, અથવા વેચવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
२५८.	સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવેલો વેચવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
२५९.	સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવેલો પાસે રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેસીડેનશી માજીસટરેટ અથવા १ લા વર્ગનો માજિસટરેટ.
२६०.	કોઈ સરકારી સ્ટાંપ ખોટો બનાવેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે ખરા દાખલ વાપરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	७ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
२६१.	સરકારને ગેરવાજબી હાનિ કરવાના ઇરાદાથી જે પર સરકારી સ્ટાંપ હોય એવા કોઈ પદાર્થ ઉપરથી કાંઈ લખાણ ચેહેરી નાખવું અથવા કોઈ લેખને માટે કાંઈ સ્ટાંપ વાપર્યો હોય તે સ્ટાંપ તે લેખ ઉપરથી કાહાડી નાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	३ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
२६२.	કોઈ સરકારી સ્ટાંપ આગળ વાપરેલો છે એમ જાણ્યા છતાં તે પાછો વાપરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	२ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા १ લા અથવા २ જા વર્ગનો માજિસટરેટ.
२६३.	સ્ટાંપ વાપરેલો છે એવી રીતની કાંઈ નિશાણી છોલી નાખવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	३ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ અથવા પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા १લા વર્ગનો માજિસટરેટ.

બાબ १३ મો—કાટલાં તથા માપ સંબંધી ગુન્હા.

२६४.	તોળવાનું ખોટું યંત્ર દગલબાજીથી વાપરવું.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઈશકાય.	માંડીવાળી નહીંશકાય.	१ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવાબંને.	પ્રેશીડેનશી માજિસટરેટ અથવા १લા અથવા २ જા વર્ગનો માજિસટરેટ.

૨૬૫.	ખોટું કાટલું અથવા માપ દગલબાજીથી વાપરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંન્ને.	એજ.
૨૬૬.	ખોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલબાજીથી વાપરવાને પાસે રાખવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૬૭.	ખોટાં કાટલાં અથવા માપ દગલબાજીથી વાપરવાને બનાવવાં, અથવા વેચવાં.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

બાબ ૧૪ મો—લોકની તંદુરસ્તી, સલામતી, અનુકુલતા, લજ્જા, તથા નીતિ સંબંધી ગુન્હા.

૨૬૯.	ઝિંદગીને જોખમ પોહોંચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું ગફલતનું કામ.	વગર વારંટે પકડી શકે.	સમન.	જામીન લ...ઈ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	૬ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંન્ને.	પ્રેસીડેનસી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીશટ્રેટ.
૨૭૦.	ઝિંદગીને જોખમ પોહોંચે એવા રોગનો ચેપ પસરે એવું દૂષબુદ્ધિનું કામ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંન્ને.	એજ.
૨૭૧.	રોગના સબબથી દુર રેહેવા સંબંધીની કાંઈ કાનુન નહી માનવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૨૭૨.	વેચવાને ઇરાદે રાખેલી માણસને ખાવાની અથવા પીવાની વસ્તુમાં કાંઈ ભેળ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહીના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૨૭૩.	માણસને ખાવાની અથવા પીવાની કાંઈ વસ્તુ અવગુણકારક છે એમ જાણીને વેચવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૪.	કાંઈ વેચવાનાં વસાણામાં અથવા ઓસડમાં ભેળ કરવી, એવી રીતે કે તેથી તેનો ગુણ ઓછો થાય, અથવા તેહેની અસર બદલાય, અથવા તે અવગુણકારક થાય.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૫.	ભેળ થયલાં વસાણાં અથવા ઓસડ વેચવાં, અથવા કોઈ દવાખાનામાંથી ભેળ થયલું વસાણું	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

	કે એોસડ જાણી બુઝીને આપવું.						
૨૭૬.	જાણી બુઝીને કાંઈ વસાણાને અથવા એોસડને તે જુદુ વસાણું અથવા તૈયાર કરેલું એોસડ હોય એ રીતે વેચવું, અથવા દવાખાનામાંથી આપવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૭૭.	સાર્વજનિક ઝરા અથવા જળાશયનું પાણી મેલું કરવું	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ મહિનાસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ અથવા બંને	કોઈપણ માજીસટરેટ.
૨૭૮.	હવાને તંદુરસ્તીમાં બિગાડ કરે એવી કરવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૫૦૦ રૂપીઆનો દંડ.	એજ.
૨૭૯.	શરિયામ રસ્તાપર જે ફિકરાઈથી હાંકવું અથવા સ્વારી કરવી. એવી રીતે કે તેથી માણસના જિંદગી જોખમમાં રેહે, વગેરે.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૨૮૦.	જે ફિકરાઈથી વાંહાંણ ચલાવવું, એવી રીતે કે તેથી માણસની જિંદગી જોખમમાં રેહે, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	પ્રેસીડેનસી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસતરેટ.
૨૮૧.	ખોટું અજવાળું, નિશાણી અથવા બોયું દેખાડવું.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ.
૨૮૨.	ઘણે ભાર ભરેલાં અથવા દેહશતવાળાં વાંહાંણમાં ભાડું કરીને કોઈ શખ્સને જળમાર્ગે લઈ જવા, જેથી તેની જિંદગી જોખમમાં રેહે.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસીડેનસી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસતરેટ.
૨૮૩.	શરિયામ રસ્તામાં અથવા વાંહાંણના રસ્તામાં ભય અથવા અડચણ અથવા નુકસાન કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ.	એજ.
૨૮૪.	કાંઇ ઝેહેરી પદાર્થ સંબંધી એહેવું કામ કરવું કે તેથી માણસની જિંદગી વગેરે જોખમમાં રેહે.	વગર વારંટે કડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.

૨૮૫.	અગ્નિ અથવા શીઘ્ર જ્વાલાગ્રાહી પદાર્થસંબંધી એહેવું કામ કરવું કે તેથી માણસની જિંદગી વગેરે જોખમમાં રેહે.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	કોઇ પણ માજીસતરેટ.
૨૮૬.	અવાજ સાથે ફુટે એહેવા કાંઇ પદારથ સંબંધી એહેવું કામ કરવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૭.	કાંઇ સાંચાસંબંધી એહેવું કામ કરવું.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	પરેસિડેન્સી મેજિસ્ટરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨જા વરગનો માજિસ્ટરેટ.
૨૮૮.	જે ઇમારતને તોડી પાડવા અથવા મરામત કરવાનો જે શખ્સનો હક્ક હોય તે શખ્સ અગર તે ઇમારત તુટી પડીને માણસની જિંદગીને જે નુકસાન થવાનો સંભવ હોય તે નહીં થવા દેવાનો બંદોબસ્ત કરવામાં કસુર કરે તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૮૯.	કોઇ શખ્સના કબજામાં કાંઇ જાનવર હોય તે જાનવરથી માણસની જિંદગીને કાંઇ નુકસાન થાય નહીં, અથવા તેથી કોઇને મહાવ્યથા થાય નહીં, એહેવા બંદોબસ્ત રાખવામાં તે શખ્સ કસુર કરેતો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	કોઇ પણ માજીસતરેટ.
૨૯૦.	કાંઇ લોકાપકારક કૃત્ય કરવું.	વગર વારંટેપકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ.	એજ.
૨૯૧.	બંધ કરવાની તાકીદ થયા પછી અપકારક કૃત્ય જારી રાખવું.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	૬ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગના માજીસ્તરેટ.
૨૯૨.	બીભત્સ પુસ્તકો વગેરેનું વેચાણ, વગેરે.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૩ મહિના સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવાબંને.	એજ.
૨૯૩.	વેચાણ અથવા દેખાડવાસારૂ બીભત્સ પુસ્તક વગેરે કબજામાં રાખવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.
૨૯૪.	બીભત્સ ગીતો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૪.	સોરટીની આફિસ રાખવી.	વગર વારંટે પકડાય	સમન.	એજ.	એજ.	૬ મહિનાસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અ	કોઇ પણ માજીસ્તરેટ.

અ

	સોરટી બાબતના ઠરાવ પ્રસિદ્ધ કરવા.	નહી. એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	થવા દંડ, અથવા બન્ને. એક હજાર રૂપિયાનો દંડ	એજ.

બાબ ૧૫ મો.—ધર્મસંબંધી ગુન્હા.

૨૯૫.	કોઇપણ જાતીના લોકોના ધર્મને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી કોઇ પુજાનાં ઠેકાણાંનો અથવા પવિત્ર વસ્તુનો નાશ કરવો, અથવા તેહેને નુકશાન કરવું અથવા તેહેને ભ્રષ્ટ કરવી.	વગર વારંટે પકડી શક.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	બે વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બન્ને.	પરેસિડેન્સી માજિસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગના માજિસ્ટ્રેટ.
૨૯૬.	કાંઇ ધર્મસંબંધી મંડળી પુજાનાં કામમાં છતાં તેહેને અડચણ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બન્ને.	એજ.
૨૯૭.	પુજાની જગા અથવા કબરસ્તાનમાં રજાએ જવું, અથવા કોઇ શખ્સનાં મનને દુઃખ કરવા અથવા તેહેના ધર્મને અપમાન કરવાના ઇરાદાથી પરેત સંસ્કાર થતો હોય ત્યાંહાં ગરબડ કરવી, અથવા કોઇ પરેતનું અપમાન કરવું.	વગર એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૨૯૮.	ધર્મસંબંધી કોઇપણ શખ્સનું દિલ દુખવવાના પાકા ઇરાદાથી તે સાંભળે તેમ કાંઇ શબ્દ બોલવો અથવા ધ્વનિ કરવો, અથવા તે દેખે તેમ કાંઇ ચાળા કરવા અથવા કાંઇ વસ્તુ મુકવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	માંડીવાળી શકાય.	એજ.	એજ.

બાબ ૧૬ મો.—માણસના શરીરસંબંધી ગુન્હા

જીંદગી સંબંધી ગુન્હા.

૩૦૨.	ખુન.	વગર વારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	માંડાવાળી નહી શકાય.	મોત, જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર તથા દંડ.	સેસન કોરટ.
૩૦૩.	જન્મ ટેપના ગુનેહગારે કરેલું ખુન.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	મોત,	એજ.

૩૦૪.	ખુનથી ઉતરેતા દરેજાનો શિક્ષણીય મનુષ્યવધ અગર જે કામથી મોત થયું હોય તે મોત આણવાના ઇરાદાથી કરેલું હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશસુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
	અગર તે કામ મોત આણવાના ઇરાદાથી નહી. પણ તેથી મોત થવાનો સંભવ છે એમ જાણીને, કરેલું હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા દંડ. અથવા બંને.	એજ.
૩૦૪. અ.	ગફલતીથી મોત આણવું.	એજ.	એજ.	જામીનલઇ શકાય.	એજ.	૨ વરશસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશીમાજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૩૦૫.	કોઈ બાળક અથવા દિવાના અથવા ચળેલ અથવા જનમથીજ ગાંડા અથવા કેફવાળા શખ્સને આતમઘાત કરવામાં મદદગારી કરવી.	એજ.	એજ.	જામિન નહી લઇશકાય.	એજ.	મોત, અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશસુધી કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ.
૩૦૬.	આતમઘાત કરવામાં મદદગારી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૦૭.	ખુનની કોશિસ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
	અગર તે કામથી કોઈ શખ્સને બ્યથા થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ઉપર મુજબ.	એજ.
	જનમટીપના કેદીએ ખુનની કોશિસ કરવી, અગર તેથી બ્યથા થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	મોત અથવા ઉપર મુજબ.	એજ.
૩૦૮.	શિક્ષણીય મનુષ્યવધ કરવાની કોશિસ.	એજ.	એજ.	જામિનલઇ શકય.	એજ.	૩ વરશસુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
	અગર તે કામથી કોઈ શખ્સને બ્યથા થાય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૩૦૯.	આતમઘાત કરવાની કોશિસ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધીની આસાન કેદ. અથવા દંડ, બંને	પ્રેસીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૩૧૧.	ઠગ હોવું.	એજ.	એજ.	જામિન નહી લઇ શકાય.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

ગર્ભપાત કરવા બાબત; નહીં જન્મેલાં બચ્ચાંઓને નુકસાન બાબત; બચ્ચાંઓને ખુલ્લાં મુકવા બાબત; તથા જન્મ છુપાવવા બાબત.

૩૧૨.	ગરભપાત કરવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ.
	અગર તે સ્ત્રી ચલિત ગરભા થઇ હોય તો.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૧૩.	સ્ત્રીની રજામંદીવગર ગરભપાત કરવો.	એજ	એજ	જામીન નહી લઇ શકાય.	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર. અથવા ૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૧૪.	ગરભપાત કરવાના ઇરાદાથી કરેલાં કોઈ કામથી થયેલું મોત.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
	તે સ્ત્રીની રજામંદીવગર તે કામ કર્યું હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ઉપરમુજબ.	એજ.
૩૧૫.	કોઈ બચ્ચું જીવતું જનમતાં અટકાવવાના, અથવા જનમ્યા પછી તે મરી જાય એહેવું કરવાના ઇરાદાથી કરેલું કામ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ. અથવા બંને.	એજ.
૩૧૬.	જે કામ શિક્ષણીય મનુષ્યવધ ગણાતું હોય એહેવાં કામથી કોઈ નહીં જનમેલાં જીવતાં બચ્ચાંનું મોત આણવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૧૭.	કોઈ બારવરશથી ઓછી ઉમરનાં બચ્ચાંને તેહેનાં માબાપે અથવા જે શખસનાં હવાલામાં તે બચ્ચું હોય તે શખસે તેહેને તજી દેવાના ઇરાદાથી ખુલ્લું મુકવું.	વગર વારંટે પકડી શકે	એજ.	જામીન લઈ શકાય.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૩૧૮.	મુડદું છાની રીત વગે કરી દઇને જનમ છુપાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ પ્રેસિડનશી માજીસટરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસટરેટ.

વ્યથા સંબંધી.

૩૨૩.	બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીનલઈ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બન્ને.	કોઈ પણ માજીસટ્રેટ.
૩૨૪.	ભયંકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	જે કોરટમાં ફરીયાદીનું કામ ચાલુ હોય તે કોરટ પરવાનગી આપે તો માંડીવાળી શકાય.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બન્ને.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનશી માજીસટરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસટરેટ.
૩૨૫.	બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	માંડીવાળી નહીશકાય.	૭ વર્ષ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ
૩૨૬.	ભયંકર શસ્ત્ર અથવા સાધન વડે બુદ્ધિપૂર્વક મહા વ્યથા કરવી.	એજ.	એજ.	જામીનનહી લઈશકાય.	એજ	જીવતાં સુધીની સમુદ્ર પાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનશીમાજીસટરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસટરેટ.
૩૨૭.	જબરાઈથી કાંઈ મિલકત અથવા કિંમતી દસ્તાવેજ કહડાવવાસારૂ અથવા કાંઈ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એહેવું કાયદાવિરૂદ્ધ કામ કરાવવા સારૂ બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી.	એજ.	વારંટ.	એજ	એજ	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ.
૩૨૮.	વ્યથા કરવાના ઈરાદાથી બેહોશ કરે એહેવી કાંઇ વસ્તુ ખવડાવવી.	એજ.	એજ.	એજ	એજ	એજ.	એજ.
૩૨૯.	જબરદસ્તીથી કાંઈ મિલકત અથવા કિંમતી દસ્તાવેજ કહડાવવા, અથવા કાંઇ ગુનોહ કરવો સેહેલ થાય એહેવું કાયદાવિરૂદ્ધ કામ કરાવવાસારૂ બુદ્ધિપૂર્વક મહાવ્યથા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૩૩૦.	જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાંઈ ખબર મેળવવા કે મિલકત પાછી અપાવવાસારૂ બુદ્ધિપૂર્વક બ્યથા કરવી, વગેરે.	એજ	એજ	જામિન લઈ શકાય.	એજ	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૩૩૧.	જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવા અથવા કાંઈ ખબર મેળવવા કે મિલકત પાછી અપાવવાસારૂ બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્યથા કરવી.	એજ	એજ	જામીન નહી લઈ શકાય.	એજ	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ.
૩૩૨.	કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેહેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક બ્યથા કરવી.	એજ	એજ	જામીન લઈ શકાય.	એજ	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પરેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૩૩૩.	કોઈ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેહેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને બુદ્ધિપૂર્વક મહાબ્યથા કરવી.	એજ	એજ	જામીન નહી લઈ શકાય.	એજ	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૩૩૪.	ભારે તથા અકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેથી ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર સિવાય બીજાને બ્યથા કરવાનો ઈરાદો નહીં છતાં બુદ્ધિપૂર્વક બ્યથા કરવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૧ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ
૩૩૫.	ભારે તથા અકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન થયેથી ક્રોધ ઉત્પન્ન કરનાર સિવાય બિજાને બ્યથા કરવાનો ઈરાદો નહીં છતાં મહાબ્યથા કરવી.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ	એજ	જે કોરટની આગળ ફરિયાદીનું કામ ચાલુ હોય તે કોરટ પરવાનગી આપે તો માંડી વાળી શકાય.	૪ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ
૩૩૬.	જે કામથી માણસની જિંદગી જોખમમાં આવે, અથવા બીજાઓનાં શરીરની સલામતી જોખમમાં આવે તે કામ કરવું.	એજ	એજ	એજ.	માંડીવાળી નહી શકાય	૩ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૫૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.
૩૩૭.	માણસની જિંદગી વગેરે જોખમમાં આવે એહેવું કામ કરીને બ્યથા કરવી.	એજ	એજ	એજ.	જે કોરટની આગળ ફરી	૬ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,	પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો

					મૂચાલુહે..ક, યાદીનું કા ય તે કોરટ પરવાનગી આપે તો માંડીવાળી શકાય.	અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	માજીસ્ટ્રેટ.
૩૩૮.	માણસની જીંદગી વગેરે જોખમમાં આવેએવું કામ કરીને મહા વ્યથા કરવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧ વરસ સુધીની બેમાના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.

ગેરવાજબી અટકાવ તથા ગેરવાજબી કેદ બાબત.

૩૪૧.	કોઇને ગેરવાજબી અટકાવ કરવો.	વગરવારંટે પકડી શકે.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૧ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોઇ પણ માજીસ્ટ્રેટ.
૩૪૨.	કોઇને ગેરવાજબી કેદ કરવો.	એજ	એજ	એજ	એજ.	૧ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેન્શી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૩૪૩.	ત્રણ અથવા વધારે દિવસ ગેરવાજબી કેદ.	એજ	એજ	એજ	માંડીવાળી નહીં શકાય	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૪૪.	દશ અથવા વધારે દીવસ ગેરવાજબી કેદ.	એજ	એજ	એજ	એજ.	૩ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનોમાજીસ્ટ્રેટ.
૩૪૫.	જે શખસને છોડવાનો હુકમ સાદર થયો જાણ્યો હોય તે શખસને ગેરવાજબી કેદમાં રાખવો.	વારંટવગર પકડાય નહી.	એજ	એજ	એજ.	૨ વરસ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા બીજી કોઇ કલમ મુજબ જે કેદ થતી હોય તે.	એજ.

૩૪૬.	છાની ગેરવાજબી કેદ.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૩૪૭.	જબરદસ્તીથી કાંઇ મિલકત કહડાવવાનાં અથવા કાંઇ કાયદાવિરૂદ્ધ કામ કરાવવાનાં કારણસર ગેરેવાજબી કેદ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૩૪૮.	જબરદસ્તીથી કબુલાત કરાવવાનાં અથવા ખબર કહડાવવાનાં અથવા કાંઈ મિલકત પાછી અપાવવાનાં કારણસર ગેરવાજબી કેદ.	એજ.	એજ	એજ	એજ	એજ.	સેશનકોરટ, અથવા પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.
૩૫૨.	ભારે ક્રોધ ઉત્પન્ન નહીં કરેયા છતાં કોઇની ઉપર સાપરાધ બળ વાપરવું અથવા હુમલો કરવો.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	એજ.	એજ	માંડીવાળી શકાય	૩ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રુપિયાનો દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ.
૩૫૩.	કોઇ સરકારી નોકરને ડરાવીને તેહેનો અમલ કરતો બંધ રાખવાને સાપરાધ બળ વાપરવું. અથવા હુમલો કરવો.	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ	એજ	માંડીવાળી નહી શકાય	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.
૩૫૪.	કોઇ સ્ત્રીની લાજ લેવાના ઇરાદાથી તેહેની ઉપર હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.	એજ.	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ
૩૫૫.	ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ નહીં ઉત્પન્ન કરેયા છતાં કોઇ શખસને બેઆબરૂ કરવાના ઇરાદાથી હુમલો અથવા સાપરાધ બળ.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન	એજ	માંડીવાળી શકાય	એજ.	એજ
૩૫૬.	કોઈ શખસે કાંઇ વસ્તુ પેહેરી હોય અથવા લઇ જતો હોય તે વસ્તુની ચોરી કરવાની કોશિસ કરવામાં હુમલો, અથવા સાપરાધ બળ.	વગર વારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામિન નહીં લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	એજ.	કોઈ પણ માજીસ્ત્રેટ.
૩૫૭.	કોઇ શખસને ગેરવાજબી કેદ કરવાની કોશિસમાં હુમલો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.	એજ	એજ	જામીન લઇશકાય.	એજ.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ. અથવા ૧૦૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૩૫૮.	કોઇએ ભારે તથા આકસ્મિક ક્રોધ ઉત્પન્ન કરેયા પરથી તેહેની ઉપર હુમલો કરવો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	સમન.	એજ	માંડીવાળી શકાય.	૧ મહિના સુધીની આસાન કેદ, અથવા ૨૦૦ રુપિયાનો દંડ, અથવા બન્ને.	એજ.

મનુષ્યહરણ, મનુષ્યનયન, ગુલામી તથા વેઠબાબત.

૩૬૩.	મનુષ્યહરણ.	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીનન માંડીવાળી હી લઇ શનહીશકાય.		૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા પેલા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૩૬૪.	ખુન કરવામાટે મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયન.	એજ	એજ	એજ	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી સખ્પત કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૩૬૫.	કોઈ શખ્સને છાનીરીતે ગેરવાજબી કેદ કરવાના ઈરાદાથી તેહેનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરેશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૬૬.	કોઈ સ્ત્રીનાં જુલમથી લગ્ન કરાવવાં અથવા તેહેની ઉપર જુલમ કરાવવો વગેરે કારણસાર તે સ્ત્રીનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૩૬૭.	કોઈ શખ્સને મહાવ્યથા થાય, તેહેને ગુલામ કરવામાં આવે, વગેરે કારણસર તેહેનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	સેસન કોરટ.
૩૬૮.	હરણ થયેલા શખ્સને સંતાડવો અથવા કેદમાં રાખ્યવો.	એજ	એજ	એજ	એજ	મનુષ્યહરણ અથવા મનુષ્યનયનની શિક્ષા.	એજ.
૩૬૯.	કોઈ બચ્ચાંનાં શરીરપરથી કાંઈ મિલકત ચોરવાના ઇરાદાથી તે બચ્ચાંનું હરણ અથવા નયન કરવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૩૭૦.	કોઈ શખ્સને ગુલામ દાખલ ખરીદવો અથવા આપવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ	જામીન લઇ શકાય.	એજ	એજ.	એજ.
૩૭૧.	નિત્ય ગુલામનો વેપાર કરવો.	વગરવારંટે પકડીશકે	એજ	જામીન નહીલઇ શકાય.	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૩૭૨.	જારકરમને માટે કોઈ બાળકને વેચવું, અથવા ભાડે આપવું વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	૧૦ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પરે શીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૩૭૩.	જારકરમને માટે કોઈ બાળકને ખરીદ કરવું, અથવા કબજામાં લેવું.	એજ	એજ.	એજ.	એજ	એજ	એજ
૩૭૪.	કાયદાવિરૂદ્ધ જબરાઈથી મજુરી કરાવવી.	એજ	એજ.	જામીનલ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૧ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.

બળાત્કાર સંભોગ વીશે.

૩૭૬.	બળાત્કાર સંભોગ.	વગર વરંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીનન-હી લઈશકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

સૃષ્ટિક્રમ વિરૂદ્ધ ગુન્હા બાબત.

૩૭૭.	સૃષ્ટીક્રમવિરૂદ્ધ ગુનહા.	વગરવારંટે પકડી શકે	વારંટ	જામિનન હીલઈ શકાય	માંડીવાળી નહી શકાય	જીવતા સુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

બાબ ૧૭મો—મિલકત વિરૂદ્ધ ગુન્હા બાબત.

ચોરી વિશે.

૩૭૯.	ચોરી.	વગરવારંટે પકડી શકે	વારંટ	જામિન નહી લઈ શકાય	માંડીવાળી નહી શકાય	૩ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.

૩૮૦. કોઈ ઇમારત, તંબુ અથવા વાહાણમાં ચોરી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વષસુધીનિએમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ
૩૮૧. સેઠનાકબજામાહેલી મિલકતની મેહતા અથવા ચાકરે ચોરી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોરટ પરેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનોમાજીસ્ટ્રેટ
૩૮૨. ચોરી કરવાસારૂ, અથવા ચોરી કરયાપછી નાસી જવાસારૂ, અથવા ચોરીથી મળેલી મિલકત પાસે રાખવાસારૂ, મોત, બથા અથવા અટકાવ કરવાની, અથવા મોત, બથા, કે અટકાવનો ભય ઉત્પન્ન કરવાની તૈયારી કરીને પછી ચોરી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વર્ષ સુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	સેસન કોરટ.

જબરાઈથી કહડાવવા બાબત.

૩૮૪. જબરાઈથી કહડાવવું.	વગર વારં ટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીનલઇશકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પરેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લાઅથવા ૨ જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૩૮૫. જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવાસારૂ કોઈ શખસને નુકસાનનો ભય ઉત્પન્ન કરવો, અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ. અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૩૮૬. મોત અથવા મહાબ્યથાનો ભય કોઈ શખ્સને પમાડીને જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવો.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લહી શકાય.	એજ.	૧૦ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૩૮૭. જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવાસારૂ કોઈ શખસને મોત અથવા મહાબ્યથાનો ભય ઉત્પન્ન કરવો, અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૩૮૮. મોત અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનુ તોહોમત મુકવાનો ડર દેખાડીને જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ

	અગર સૃષ્ટિક્રમવિરૂદ્ધ ગુનાહનો ડર દેખાડ્યો હોય, તો.	એજ.	એજ	એજ	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર,	એજ
૩૮૯.	જબરાઈથી કહડાવવાનો ગુનોહ કરવાસારૂ મોત, અથવા જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષની કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવા ગુનાહનું તોહોમત મુકવાનો કોઈ શખ્સને ડર દેખાડવો.	એજ.	એજ	એજ	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
	અગર તે સૃષ્ટિક્રમવિરૂદ્ધ ગુનોહ હોય, તો.	એજ.	એજ	એજ	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર.	એજ

અપહરણ તથા ડાકાઈટી બાબત.

૩૯૨.	અપહરણ.	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીન નમાંડીવાળી હો લઈ શ નહીશકાય. કાય.		૧૦ વરશ સુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેન્સીમાજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટ.
	અગર સુરજ આથમ્યા પછી તથા સુરજ ઉગ્યાપેહેલાં કોઈ ધોરી રસ્તાપર કરેલું હોય, તો.	એજ.	એજ	એજ	એજ	૧૪ વરસ સુધીની સખ્ત કેદ તથા દંડ.	એજ
૩૯૩.	અપહરણ કરવાની કોશિસ.	એજ	એજ	એજ	એજ	૭ વરસ સુધીની સખ્ત કેદ તથા દંડ.	એજ
૩૯૪.	અપહરણ કરવામાં અથવા અપહરણની કોશિસમાં બુદ્ધિપૂર્વક વ્યથા કરવી, અથવા અપહરણ કરવામાં સામિલ રેહેવું.	એજ	એજ	એજ	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશ સુધી સખ્ત કેદ, તથા તથા દંડ.	એજ
૩૯૫.	ડાકાઈટી.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	સેશન કોરટ.
૩૯૬.	ડાકાઈટીમાં ખુન.	એજ	એજ	એજ	એજ	મોત, અથવા જીવતાંસુધી સમુદરપાર, અથવા ૧૦ વરસ સુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	એજ
૩૯૭.	ખુન અથવા મહાવ્યથા કરવાની કોશિસની સાથે અપહરણ અથવા ડાકાઈટી.	એજ	એજ.	એજ	એજ	સાત વરસ કરતાં ઓછાં નહી હોય એટલાં વરસ સુધી સખ્ત કેદ,	એજ
૩૯૮.	કોઈ ભયંકર શસ્ત્ર ધારણ કરેલું હોય તે વખતે અપહરણ અથવા ડાકાઈટી કરવાની કોશિસ.	એજ	એજ.	એજ	એજ	એજ	એજ
૩૯૯.	ડાકાઈટી કરવાની તૈયારી કરવી.	એજ	એજ.	એજ	એજ	૧૦ વરસસુધી સખ્ત, કેદ, તથા દંડ.	એજ
૪૦૦.	હમેશ ડાકાઈટી કરવાનાં કારણસર એકઠા મળેલા શખ્સોની ટોળીમાં હોવું.	એજ	એજ	એજ.	એજ	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર. અથવા ૧૦ વર્ષસુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	એજ

૪૦૧.	હમેશ ચોરી કરવાનાં કારણસર એકઠા મળેલા શખ્સોની ભટકતી ટોળીમાં હોવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૦૨.	ડાકાઈટી કરવાનાં કારણસર મળેલા પાંચ અથવા વધારે શખ્સોમાં હોવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

મિલકતના સાપરાધ ખોટા ઉપયોગ વિષે.

૪૦૩.	બદદ્યાનતથી જંગમ મિલકતનો ખોટો ઉપયોગ કરવો, અથવા તે પોતાને કામે લગાડવી.	વગરવારંટે પકડાયનહી	વારંટ.	જામિન લઈ શકાય	માંડીવાળી નહી શકાય	૨વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈપણ માજીસ્ત્રેટ.
૪૦૪	કોઈ શખ્સ મરી જાય તે વખતે તેની જે મિલકત હોય, અને જે તેના વારસના કબજામાં આવી નથી, એમ જાણવામાં હોય તે મિલકતનો બદદ્યાનતથી ખોટો ઉપયોગ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ટરેટ અથવા૧લા અથવા ૨ જાવરગનોમાજિસ્ટરેટ.
	અગર તે મરનારની નોકરીમાં કોઈ મેહેતો અથવા બીજો શખ્સ હોય તે ઉપલો ગુનોહ કરે. તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

સાપરાધ વિશ્વાસઘાત વિષે.

૪૦૬.	સાપરાધ વિશ્વાસઘાત.	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ	જામિન ન હી લઈ શકાય	માંડીવાળી નહી શકાય	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશનકોરટ, પરેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા૧લા અથવા ૨જા વર્ગનોમાજીસતરેટ
૪૦૭.	ભારવાહક, ડંકાવાળા વગેરેએ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ અથવા પરેસિડેન્સી માજિસ્ટરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજિસ્ટરેટ.
૪૦૮.	કોઈ મેહેતા અથવા ચાકરે સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનશી માજિસટરેટ અથવા૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનોમાજીસટરેટ.

૪૦૯.	કોઈ સરકારી નોકરે, અથવા સરાફે, વેપારીએ, કે આડતિયાએ સાપરાધ વિશ્વાસઘાત કરવો, વગેરે.	વગર વારંટે કડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધીસમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, અથવા પ્રેશીડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.

ચોરીની મિલકત લેવા બાબત.

૪૧૧.	ચોરીની મિલકત ચોરીની જાણીને બદદ્યાનતથી લેવી.	વગર વારંટે પકડાશકે.	વારંટ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજિસ્ટરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજિસરેટર.
૪૧૨.	આ ડાકાઈટી કરતાં મળેલી મિલકત છે એમ જાણીને તે ચોરીની મિલકત બદદ્યાનતથી લેવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર, અથવા૧૦ વર્ષસુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૪૧૩.	નિત્ય ચોરીની મિલકતનો ધંધો કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર અથવા ૧૦ વરશસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૧૪.	ચોરીની મિલકત જાણીને તે સંતાડવામાં અથવા વગે કરવામાં મદદ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ	એજ	૩ વરસસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોર્ટ, પરેસિડેન્સી માજિસ્ટરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વરગનો માજિસ્ટરેટ.

ઠગાઈવિષે.

૪૧૭.	ઠગાઈ.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન લઈશકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બન્ને.	પ્રેશીડેનશી માજિસ્ટરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજિસટરેટ.
૪૧૮.	જેનો લાભ જાળવવાની, કાયદાથી કે કાયદેસર કરારથી જે શખ્સની ફરજ હોય તે શખ્શે ઠગાઈ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બન્ને.	સેશન કોરટ, પ્રેસિડેનસિ માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.

૪૧૯.	વિપ લાભને ઠગાઈ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૨૦.	ઠગાઈ કરીને બદદયાનતથી કાંઈ મિલકત અપાવવી અથવા કાંઈ કીમતી દસ્તાવેજ ફેરવાવવો અથવા તેનો નાશ કરાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનસી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.

દગાનાં ખતો તથા મિલકતની બ્યવસ્થા બાબત.

૪૨૧.	માગનારાઓમાં વેહેચણ થતી અટકાવવાને માટે કાંઈ મિલકતનું રાખવું દગલબાજીથી ખસેડવું અથવા છુપાવવું વગેરે.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	વારંટ.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય.	૨ વર્ષ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસીડેનસી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૪૨૨.	કોઇનું કાંઈ લેણું કે માગણું હોય તે પોતાના માગનારાઓને મળતું તે માણસે બદદયાનતથી અથવા દગલબાજીથી અટકાવવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૨૩.	કોઇના નામની કાંઈ મિલકત કરી આપવાનાં જે ખતમાં કીમતનો જિકર ખોટો લખ્યો હોય એવાં ખત પર બદદયાનતથી કે દગલબાજીથી સહી કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૨૪.	પોતાની કે પારકી કાંઈ મિલકતનું બદદયાનતથી અથવા દગલબાજીથી ખસેડવું કે છુપાવવું અથવા તેમ કરવામાં મદદ કરવી, અથવા ખરું લેહેણું કે દાવો બદદયાનતથી મુકી દેવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.

બિગાડબાબ.

૪૨૬.	બિગાડ.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	જેહાની અથવા નુકશાન થયું તે હાનિ અથવા નુકશાનમાં ત કોઇ આ નગીમાણસે નેથયું હોય તો માંડીવાળી શકાય.	૩ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસટરેટ.

૪૨૭.	બિગાડ કરીને ૫૦ રૂપિયાની અથવા વધારે નુકસાની કરવી.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસટરેટ અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસટરેટ.
૪૨૮.	દશ રૂપિયાની કે તેથી વધારે કીંમતના કોઇ જાનવરને મારી નાખીને અથવા ઝેહેર દઇને અથવા લંગડું લુલું કરીને કે નિરૂપયોગી કરીને બિગાડ કરવો.	વગર વારંટે પકડી શકાય*	એજ.	એજ.	માંડીવાળી નહી શકાય.	એજ.	એજ.
૪૨૯.	કાંઇપણ કીંમતના હાથી, ઊંટ, ઘોડા વગેરેને અથવા ૫૦કે વધારે રૂપિયાની કીંમતના કોઈ બીજા જાનવરને મારી નાખીને અથવા ઝેહેર દઇને અથવા લંગડું લુલું કરીને કે નિરૂપયોગી કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૫ વર્ષસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશનકોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જાવરગનોમાજીસ્ટ્રેટ.
૪૩૦.	ખેતીનાં કામોને પાણીનું પોહોંચવું ઓછું કરીને બિગાડ કરવો, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૧.	મુસાફરી કરવાને અથવા માલલઇ જવાને જોખમ ભરેલો થાય એમ અથવા અગમ્ય થાય એમ કોઈ સરિયામ રસ્તાને, પુલને, નદીનેઅથવા વાંહાણ ચાલે એવીનેહરને નુકસાન કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૨.	નુકસાની થાય એવી રીતે કોઈ સરિયામ ગટરને રેલાવીને અથવા બંધ કરીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૩૩.	કોઈ દાંડીનો દીવો અથવા દરયાઈ નિશાણી હોય તેનો નાશ કરીને, તેહેને ખસેડીને, અથવા ઓછી ઉપયોગી કરીને, અથવા ખોટી રોશની બતાવીને બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ.
૪૩૪.	સરકારી અખત્યારથી ઉભી કરેલી કાંઇ જમીનના નિશાણીનો નાશ કરી, તેને ખસેડી, વગેરે કરીને બિગાડ કરવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ. અથવા બંને.	પ્રેસીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૪૩૫.	૧૦૦ રૂપિયાની કે વધારે નુકસાની અથવા ખેતીની ઉત્પન્નની બાબતમાં ૧૦ રૂપિયાની કે વધારે નુકસાની કરવાના ઇરાદાથી અગ્નિવડે અથવા અવાજસાથે ફુટે એવા પદાર્થવડે બિગાડ કરવો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.

* સને ૧૮૭૪ ના ૧૧ આકટની ૪ થી કલમ જુવો.

૪૩૬.	કાંઇ ઘર વગેરેનો નાશ કરવાના ઇરાદાથી અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા પદાર્થવડે બિગાડ કરવો.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	એજ	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા૧૦ વરસ સુધી. એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૩૭.	તુતકવાળાં વાહાંણનો અથવા ૨૦ ટનના ભારના વાહાંણનો નાશ કરવાના ઇરાદાથી અથવા તેવાં વાહાંણને જોખમ ભરેલું કરવાના ઇરાદાથી બિગાડ કરવો.	એજ	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૩૮.	છેલ્લી કલમમાં બયાન કરેલો બિગાડ અગ્નિવડે અથવા અવાજ સાથે ફુટે એવા કાંઇ પદાર્થવડે કરેચો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધીની સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૩૯.	ચોરી વગેરે કરવાના ઇરાદાથી વાહાંણને કિનારાપર ચડાવી દેવું.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	૧૦ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૪૪૦.	મોત અથવા વ્યથા કરવાની તઇયારી કરીને બિગાડ કરવો, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	૫ વરસ સુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

સાપ્રાધ પ્રવેશ વિશે.

૪૪૭.	સાપરાધ પ્રવેશ.	વગર વારંટે પકડી શકે.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૩ મહીના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૫૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બન્ને.	કોઇ પણ માજીસ્ટ્રેટ.
૪૪૮.	ગૃહ પ્રવેશ.	એજ.	વારંટ.	એજ.	એજ.	૧ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ અથવા ૧,૦૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બન્ને.	એજ.
૪૪૯.	મોતની શિક્ષા થઇ શકે એવો કોઇ ગુનહો કરવા સારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	જામીન નહીલઇ શકાય.	માંડીવાળીનહી શકાય.	જીવતાસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૧૦ વરસસુધી સખ્ત કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ.

૪૫૦.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપારની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનહો કરવાસારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશસુધીની એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૫૧.	કેદની શિક્ષા થઈ શકે એવો કોઈ ગુનેહ કરવા સારૂ ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	જામીનલઈશકાય.	એજ.	૨ વરશસુધીની એમાંનાગમે તે પ્રકારની કેદતથાદંડ	કોઈપણ માજીસટરેટ.
	અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.			જામિન નહીં લઈ શકાય.		૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશનકોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ. અથવા ૧લાઅથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ
૪૫૨.	વ્યથા અથવા હુમલો વગેરે કરવાની તૈયારી કરયા પછી ગૃહ પ્રવેશ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.	એજ.	એજ.
૪૫૩.	ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ઘરે ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	પ્રેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસતરેટ.
૪૫૪.	કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો કોઈ ગુનોહ કરવાસારૂ ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ઘર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનશીમાજીસટરેટઅથવા૧લાઅથવા ૨ જા વર્ગનો માજિસટરેટ.
	અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧૦ વરશ સુધીની એમાના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૪૫૫.	વ્યથા અથવા હુમલો વગેરે કરવાની તૈયારી કરીને ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ઘર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોરટ, પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસતરેટ.
૪૫૬.	રાતે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો, અથવા ઘર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસિડેનસી માજીસ્તરેટ અથવા૧લાઅથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્તરેટ.
૪૫૭.	કેદની શિક્ષા થઈ શકતી હોય એવો ગુનોહ કરવા સારૂ રાતે ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	૫ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
	અગર તે ગુનોહ ચોરીનો હોય, તો.	એજ	એજ	એજ.	એજ.	૧૪ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૪૫૮.	વ્યથા વગેરે કરવાની તૈયારી કરીને રાતે ગુપ્ત ગૃહપ્રવેશ કરવો અથવા ઘર ફોડવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૪૫૯.	ગુપ્ત ગૃહ પ્રવેશ અથવા ઘર ફોડવાનો ગુનોહ કરતાં કોઈને મહાવ્યથા કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધીસમુદ્રપારે, અથવા ૧૦ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૪૬૦.	ઘણા શખ્સો રાતે ઘર ફોડવા વગેરેમાં શામિલ હોય, અને તેઓમાંનો કોઈએક મોત અથવા મહાવ્યથા કરે, તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૬૧.	કાંઈ બંધ કરેલાં નિધાનમાં કાંઈ મિલકત હોય. અથવા કાંઈ મિલકત છે એમ ધરાયું હોય, તે નિધાનને બદદ્યાનતથી ફોડીને અથવા બીજી રીતે ઉઘાડવું.	એજ.	એજ.	જામિનલ઼ ઇ શકય.	એજ.	બે વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેસિડેન્સી માજિસ્ટરેટ, અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વરગનો માજિસ્ટરેટ.
૪૬૨.	તેજ ગુનોહ જ્યારે તે નિધાન જેને સોંપ્યું હોય તે માણસ કરે, ત્યારે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશનકોરટ, પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વરગનો માજીસટરેટ.

બાબ ૧૮ મો—લેખ સબંધી તથા વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણીઓસબંધી ગુન્હા.

૪૬૫.	લેખ ખોટો બનાવવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	સેસન કોરટ.
૪૬૬.	કાંઈ ઇનસાફની કોર્ટનું દફતર. અથવા જન્મ વગેરે બાબતોનો સરકારી નોકર રાખતો હોય તેવો રજિષ્ટર ખોટો બનાવવો.	એજ.	એજ.	જામીન નહી લઈ શકાય.	એજ.	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૬૭.	કાંઈ કિંમતી દસ્તાવેજ અથવા વિલ અથવા કાંઈ કિમતી દસ્તાવેજ ખોટો બનાવવો કે કોઈનાં નામપરે કરી આપવાનો, અથવા કાંઈ નાણાં વગેરે લેવાનો અખત્યાર ખોટો બનાવવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધીસમુદ્રપારે, અથવા ૧૦વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ,તથા દંડ.	એજ.

	તે કિંમતી દસ્તાવેજ ઇંડિયા સરકારની પ્રામિસરી નોટ હોય, તો.	વગર વારંટે પકડી શકે	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ
૪૬૬.	ઠગાઈ કરવાનાં કારણસર ખોટો લેખ બનાવવો.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વરસ સુધીની એમાંના ગમેતે પ્રકારનીકેદ, તથા દંડ.	એજ
૪૬૯.	કોઈ શખ્સની આબરૂને હાનિ કરવાનાં કારણસર, અથવા તેટલા માટે વાપરવામાં આવશે એમ જાણીને, ખોટો લેખ બનાવવો.	એજ.	એજ.	જામિનથી છુટી શકાય.	એજ.	૩ વરસ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ
૪૭૧.	જાણી બુઝીને બનાવટનો લેખ ખરા દાખલ વાપરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	લેખ ખોટો બનાવવાની શિક્ષા.	એજ
	તે ખોટો બનાવટનો લેખ ઇંડિયા સરકારની પ્રામિસરી નોટ હોય, તો.	વગર વારંટે પકડી શકે.	એજ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	એજ.	એજ	એજ.
૪૭૨.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ કરવાના ઇરાદાથી ખોટી મોહોર પત્રું, વગરે બનાવવું અથવા તેવું જાણી બુઝીને કબજામાં રાખવું.	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાં સુધી સમુદ્રપાર અથવા ૭ વરશસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૭૩.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭ મી કલમ સિવાય બીજી કોઈ કલમ મુજબ શિક્ષા થઈ શકે એવો ખોટો લેખ બનાવવાનો ગુનેહ કરવાના ઇરાદાથી ખોટી મોહોર, પતરૂ, વગેરે બનાવવું અથવા તેવા ઇરાદાથી કબજામાં રાખવું.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી આસાન કેદ તથા દંડ.	સેશન કોરટ.
૪૭૪.	કોઈ લેખ ખોટો બનાવેલો છે એવું જાણીને તે ખરા દાખલ વાપરવાના ઇરાદાથી કબજામાં રાખવો; અગર તે દસ્તાવેજ હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૬ મી કલમમાં કહેલા કોઈ પ્રકારમાંના હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	એજ.
	તે અગર કોઈ કિંમતી દસ્તાવેજ અથવા વિલ હોય તો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૭ વરશસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

૪૭૫.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭ મી કલમમાં જણેલા પ્રકારના લેખોનું ખરાપણું દેખાડવાસારૂ વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્રા અથવા નિશાણી ખોટી બનાવવી, અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.
૪૭૬.	હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૪૬૭મી કલમમાં જણેલા પ્રકારથી જુદા પ્રકારના લેખનું ખરાપણું દેખાડવાસારૂ વપરાતી હોય એવી કાંઈ મુદ્ર અથવા નીશાણી ખોટી બનાવવી. અથવા ખોટી નિશાણી કરેલો પદાર્થ કબજામાં રાખવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૭૭.	કોઈ વિલને દગલબાજીથી છુપાવવું, એહેરી ના ખવું અથવા તેહેનો નાશ કરવો અથવા તેમ કરવાની કોશિસ કરવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	જીવતાંસુધી સમુદ્રપાર, અથવા ૭ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.

વેપારની તથા મિલકતની નિશાણીઓ બાબત.

૪૮૨.	કોઈ શખસને છેતરવા અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ ખોટી વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણી વાપરવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામિન લઈશકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસતરેટ.
૪૮૩.	કોઈ બીજો માણસ કાંઈ વેપારની અથવા મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય તેવી નિશાણી હાનિ અથવા નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી ખોટી બનાવવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.
૪૮૪.	કોઈ સરકારી નોકર જે મિલકતની નિશાણી વાપરતો હોય, અથવા કાંઈ મિલકતની બનાવટ, જાત, વગેરે બતાવવાસારૂ તે જે નિશાણી વાપરતો હોય તેહેવી નિશાણી ખોટી બનાવવી.	એજ.	સમન.	એજ.	એજ.	૩ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	સેશન કોરટ, પ્રેસીડેનસી માજીસતરેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
૪૮૫.	કોઈ છાપ, પત્ર અથવા કાંઈ સરકારી કે ખાનગી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી ખોટી બનાવવાનું કાંઈ બીજું હથિયાર દગલબાજીથી બનાવવું અથવા કબજામાં રાખવું,	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	૩ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	એજ.

૪૮૬.	ખોટી મિલકતની અથવા વેપારની નિશાણી જે ઉપર હોય એહેવો માલ જાણી બુઝીને વેચવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વર્ષસુધી એમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સિ માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૪૮૭.	કાંઈ ગાંસડી કે બારદાનમધ્યે માલ હોય તે ઉપર દગલબાજીથી કાંઈ ખોટી નિશાણી કરવી એહેવા ઇરાદાથી કે તે મધ્યે જે માલ નહી હોય તે માલ તે મધ્યે છે એમ માનવામાં આવે, વગેરે.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૩ વર્ષસુધી એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ પરેશીડેનશી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ
૪૮૮.	તેહેવી કાંઇ ખોટી નિશાણીનો ઉપયોગ કરવો.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ	એજ
૪૮૯.	નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી કાંઈ મિલકતની નિશાણી કાહાડી નાખવી, અથવા તેહેનો નાશ કરવો અથવા તે બિગાડવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૧ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વરગનો માજીસતરેટ

બાબ ૧૯ મો—નોકરી કરવાના કરાર તોડવાના ગુન્હા.

૪૯૦.	તરી અથવા ખુસ્કીના રસ્તાની મુસાફરીમાં નોકરી કરવાનો અથવા કોઈ શખ્સ કે મિલકતને કેયાં લઈ જવાનો કરાર કરીને બંધાયા છતાં તે કરાર મુજબ બુદ્ધિપૂર્વક નહી ચાલવું.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૧મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૧૦૦ રૂપીયાનો દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશી માજીસતરેટ અથવા ૧લા અથવા ૨જા વરગનો માજીસતરેટ.
૪૯૧.	બાળપણ, ગાંડપણ, અથવા રોગના સબબથી લાચાર હોય તેહેવા શખ્સોની ખિદમત કરવા તથા તેઓની હાજતો પૂરી પાડવાનો કરાર કરીને બંધાયાછતાં તે કરાર મુજબ બુદ્ધિપૂર્વક નહી ચાલવું.	એજ	એજ.	એજ	એજ	૩ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા ૨૦૦ રૂપિયાનો દંડ, અથવા બંને	એજ.
૪૯૨.	મુકરરર મુદતસુધી કોઈ દુરજગોપર ચાકરી કરવાનો કરાર કર્યો હોય, અને તે જગોપર સેઠને ખરચે ચાકરને લઈ ગયા હોય, તેહેવા કરારથી બંધાયા છતાં બુદ્ધિપુર્વક તે ચાકરી છોડવી અથવા કામ કરવાની ના કેહેવી.	એજ.	એજ.	એજ	એજ	૧ મહિના સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવાપયજા ખરચથી બમણો દંડ, અથવા બંને.	એજ.

બાબ ૨૦ મો—લગ્ન સંબંધી ગુન્હા.

૪૯૩.	જે પુરૂષનીસાથે જે સ્ત્રીનાં કાયદા મુજબ લગ્ન થયા નથી તે પુરૂષે તે સ્ત્રીને કાયદા મુજબ લગ્ન થયાનો કપટથી વિશ્વાસ બેસાડીને તેહેના જોડે દંપતી ભાવે રેહેવું.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ.	જામીન નહીલઇ શકાય.	માંડીવાળી નહીશકાય	૧૦ વરેશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ. તથા દંડ.	સેશનકોરટ.
૪૯૪.	વરે અથવા વહુની હયાતીમાં ફરીથી લગ્ન કરવું.	એજ.	એજ.	જામીન લઇ શકાય.	એજ.	૭ વર્ષસુધીની બેમાંનાગમે તે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૯૫.	તેજ ગુન્હો, પણ જે શખ્સની સાથે પાછળનું લગ્ન થાય તેહેનાથી આગળનાં લગ્નના વાત છુપાવીને, કરેલો.	એજ.	એજ.	જામીનન હી લઇ શકાય.	એજ.	૧૦ વરેશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, તથા દંડ.	એજ.
૪૯૬.	કાયદા મુજબ લગ્ન નહી થતાં કોઇ શખ્સ દગલબાજીના ઇરાદાથી થવા દિધેલો લગ્નવિધિ.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૭ વર્ષસુધી બેમાંના ગમેતે પ્રકારની કેદ તથા દંડ.	એજ.
૪૯૭.	છિનાળું.	એજ.	એજ.	જામિન લઇ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૫ વરેસસુધી બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પરેશીડેનશીમાજીસતરેટઅથવા ૧લા વરગનો માજીસતરેટ.
૪૯૮.	સાપરાધ ઇરાદાથી કોઇ પરણેલી સ્ત્રીને ફોસલાવી લઇ જવી, અથવા રોકી રાખવી.	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	૨ વરેશ સુધીની બેમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા અથવા ૨ જા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ.

બાબ ૨૧ મો—આબરૂ લેવા બાબત.

૫૦૦.	આબરૂ લેવી.	વગર વારંટે પકડાય નહી.	વારંટ	જામીનલઇ શકાય.	માંડીવાળી શકાય	૨ વરશસુધી આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પ્રેશીડેનશી માજીસ્ત્રેટ અથવા ૧લા વરગનો માજીસ્ત્રેટ.
૫૦૧.	કાંઇ બાબત આબરૂ લેવા જેવી છે એહેવું જાણીને તે છાપવી, અથવા કોતરવી.	એજ.	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ.
૫૦૨.	આબરૂ લેવા જેવી બાબતવાળી છાપેલી અથવા કોતરેલી વસ્તુ તે તેહેવી છે એમ જાણ્યા છતાં વેચવી.	એજ	એજ	એજ	એજ	એજ.	એજ.

બાબ ૨૨ મો.—સાપરાધ ધમકી, તિરસ્કાર. તથા દુઃખ બાબત.

૫૦૪.	સુલેહનો ભંગ કરાવાના ઇરાદાથી કોઇનો તિરસ્કાર કરવો	વગર વારંટે પકડાય નહીં.	વારંટ.	જામીન લઈ શકાય.	માંડીવાળી શકાય.	૨ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	કોઇ પણ માજીસ્ટ્રેટ.
૫૦૫.	બંડ અથવા લોકની સુલેહની વિરૂદ્ધ કાંઈ ગુન્હા કરાવવાના ઇરાદાથી ખોટી બુમ અથવા વાત ચલાવવી	એજ.	એજ	જામીન નહી લઈ શકાય.	માંડીવાળી નહીં શકાય.	એજ.	પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, ૧લા અથવા ૨જા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૫૦૬.	સાપરાધ ધમકી	એજ.	એજ	જામીનલઈ શકાય.	માંડીવાળી શકાય	એજ.	એજ.
	જો તે ધમકી મોત અથવા મહાવ્યથા વગેરે કરાવવાની હોય, તો	એજ.	એજ	એજ	માંડીવાળી નહી શકાય	૭ વરશ સુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	સેશન કોરટ, પરેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લા વર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૫૦૭.	નનામાં સંદેશાની મારફતે, અથવા ધમકી ક્યાંહાંથી આવે છે તેહેની ખબર નહી પડે એહેવી તદબીર કરીને, સાપરાધ ધમકી આપવી	એજ.	એજ	એજ	એજ	ઉપલી કલમ મુજબની શિક્ષાની ઉપરાંત ૨ વર્ષસુધી એમાંનાગમેતે પ્રકારની કેદ.	એજ.
૫૦૮.	માહારી ઉપર ઇશ્વરની અપ્રસંનતા થશે એવો ભય ઉત્પન્ન કરીને કોઇ શખ્સપાસે કાંઇ કામ કરાવવું	એજ.	એજ	એજ	એજ	૧ વરશસુધીની એમાંના ગમે તે પ્રકારની કેદ, અથવા દંડ અથવા બંને.	પ્રેશીડેન્શી માજીસ્ટ્રેટ અથવા ૧ લા અથવા ૨ જા વરગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૫૦૯.	કોઇ સ્ત્રીને લજવવાના ઇરાદાથી બોલેલા શબ્દ અથવા કરેલા ચાળા.	એજ	એજ	એજ	એજ	૧ વરસ સુધીની આસાન કેદ, અથવા દંડ, અથવા બંને.	પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ટ્રેટ, અથવા ૧લાવર્ગનો માજીસ્ટ્રેટ.
૫૧૦.	કોઇ જાહેર જગા વગેરેમાં પીને આવવું, અને કોઇ શખ્સને દુઃખ દેવું.	એજ	એજ	એજ	એજ	૨૪ કલાક સુધીનીઆસાન કેદ, અથવા ૧૦રૂપીયાનો દંડ અથવા બંને.	કોઈ પણ માજીસ્ટ્રેટ.

બાબ ૨૩ મો—ગુન્હા કરવાની કોશિસો બાબત.

૫૧૧.	જે ગુનહાઓને માટે સમુદ્રપાર કરવાની અથવા કેદની શિક્ષા ઠરાવી છે તે ગુન્હા કરવાની કોશિસો કરવી, તથા તે કોશિસો કરવામાં તે ગુન્હો કરવા તરફ કાંઇ કામ કરવું.	તે ગુનાને માટે વગર વારંટે પકડવાનો પો-	તે ગુનાને માટે ઘણું કરીનેસમન નિકળતો	જે ગુનાનો તકસીરવારે વિચાર કરપોહો	જે ગુનો કરવાની કોશીસ કરીતે ગુનો માંડો	તે ગુનાહ માટે ઠરાવેલા પ્રકારની તથા ઘણાંમાં ઘણી મુદત જે ઠરાવી હોય તેહેની અડધી મુદત સુધીમાકે-	કોશીશ કરેલા ગુનાનોઇનસાફ જે કોરટથી થઇ શકતો હોય, તે કોરટ.

	પોલીસને એ અત્યારે હોય તો પકડી શકે નહી તો નહી.	હોય તો સમન. અને વારંટ નિકળતું હોય તો વારંટ.	ય તે ગુનાને માટે જામીન લઇ શકાતો હોય તો લઇ શકાય નહીં તો નહી.	વાળી શકાતો હોય તો માંડીવાળી શકાય.	દ, અથવા સમુદ્રપાર, અથવા દંડ અથવા બંને.

બીજા કાયદા તોડીને કરેલા ગુન્હા.

મોતની અથવા સમુદ્રપાર કરવાની અથવા ૭ વર્ષ સુધી અથવા તે કર્તા વત્તી મુદતની કેદની શિક્ષા જોગ હોય, તો	વગરવારંટે પકડી શકે.	વારંટ.	જામીન નહી લઇ શકાય.	માંડીવાળી નહી શકાય	આ કાયદાની ૨૯ મી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે.
ત્રણ વર્ષ કર્તાં વત્તી મુદતની અને ૭ વર્ષથી ઓછી મુદતની શિક્ષા જોગ હોય તો	એજ.	એજ.	એજ. સન ૧૮૭૮ ના હીંદુસ્તાનના હથિયારબાબતના આકટની ૯ મી કલમ મુજબના મુકદમાઓ જે જામીન લઇ શકાય તેવા છે તે શિવાયના બીજા.	એજ.	
ત્રણ વર્ષથી ઓછી મુદતની શિક્ષા જોગ હોય તો	વગર વારંટે પકડાય નહી.	સમન.	જામીન લઇ શકાય.	એજ.	
એકલા દંડની શિક્ષા જોગ હોય તો	એજ.	એજ.	એજ.	એજ.	

પરિશિષ્ટ ૩ જું.

જીલ્હામાંના માજિસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

૧.—ત્રીજા વર્ગના માજિસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

(૧) ગુન્હેગારને પકડવાનો અથવા પોતાની સમક્ષ પકડવાનું ફરમાવવાનો અખત્યાર, કલમ ૬૫મી.

(૨) વારંટ ઉપર શેરો લખવાનો અખત્યાર, અથવા વારંટની રૂએ પકડેલા કોઇ તોહોમતવાળા શખ્સને ખસેડવાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૩મી, ૮૪મી, તથા ૮૬મી.

(૩) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂએ આવેલાં કામોમાં જાહેરનામાં કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૭મી.

(૪) પોતાની આગળ ન્યાયાધિકારની રૂએ આવેલાં કામોમાં મિલકત જપ્ત કરીને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૮૮મી.

(૫) જપ્ત કરેલી મિલકત પાછી આપવાનો અધિકાર, કલમ ૮૯ મી.

(૬) ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૬ મી.

(૭) ઝાડો લેવાનાં વારંટ ઉપર શેરો કરવાનો તથા જડેલી વસ્તુ આપવાનો હુકમ કરવાનો, અખત્યાર, કલમ ૯૯ મી.

(૮) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કબુલાતો અથવા મજકુરો લખી લેવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૬૪ મી.

(૯) પોલીસની તપાસ ચાલતી હોય તે વખતે કોઈ શખ્સને અટકાવી રાખવાનો અધિકાર આપવાનો અખત્યાર કલમ ૧૬૭ મી.

(૧૦) તોહોમતવાળો શખ્સ કોર્ટમાં માલુમ પડે તેને અટકાવી રાખવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૫૧ મી.

(૧૧) શકવાળી મિલકત બગડી જાય એવી હોય તેને વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૫મી.

૨.—બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

(૧) ત્રીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

(૨) જે મુકદમામાં તે માજીસ્ટ્રેટને ઇન્સાફ કરવાની અથવા ઇન્સાફ થવા માટે કમિટ કરવાની હકુમત હોય તે મુકદમામાં ગુન્હાની તપાસ કરવાનો પોલીસને હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૫૫મી.

૩.—પહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટોના સાધારણ અખત્યાર.

(૧) બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

(૨) કાંઇ ચોકસી ચાલતી હોય તે પ્રસંગશિવાય બીજે પ્રસંગે ઝાડો લેવાનાં વારંટ કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૮ મી.

(૩) ગેરવાજબી રીતે કેદ કરેલા શખ્સોના શોધ કરવા સારુ ઝાડો લેવાનું વારંટ કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૦ મી.

(૪) સુલેહ રાખવા બાબત તારણ માગવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૭ મી.
(૫) સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ માગવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૦૯ મી.
(૬) કબજાનાં કામોમાં હુકમો વિગેરે કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૫ મી, ૧૪૬ મી, તથા ૧૪૭ મી.
(૭) ઇન્સાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૦૬ઠી.
(૮) ફરિયાદી ન હોય ત્યારે કામ બંધ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૪૯મી.
(૯) ગુજરાન બાબત હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૮૮મી તથા ૪૮૯મી.

૪.—પેટા ટુકડી માજીસ્ત્રેટના સાધારણ અખત્યાર.

(૧) પહેલા વર્ગના માજીસ્ત્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
(૨) જમીનદારના નામનાં વારંટ લખવાનો અખત્યાર, કલમ ૭૮ મી.
(૩) સ્થાનિક અપકારક કૃત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૩૩મી.
(૪) અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩મી.
(૫) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.
(૬) તજવીજ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪મી.
(૭) સ્થાનિક હકુમતમાંહેના જે શખ્સે તે હકુમતની બાહાર કાંઇ ગુન્હો કર્યો હોય તે શખ્સને માટે પ્રોસેસ કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬મી.
(૮) ફરિયાદો દાખલ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧મી.
(૯) પોલીસના રિપોર્ટો લેવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧મી.
(૧૦) ફરિયાદ વગર મુકદમા દાખલ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧મી.
(૧૧) તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટના પાસે મુકદમા મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨મી.
(૧૨) તાબા માંહેના માજીસ્ત્રેટે લખી લીધેલાં કામઉપરથી શિક્ષાનો હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૪૯મી.
(૧૩) ફલાણી મિલકત ચોરી વિગેરેની છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે મિલકત વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૪મી.
(૧૪) અપીલો શીવાય બીજા મુકદમા લઇ લેવાનો, તથા તેઓનો ઇન્સાફ કરવાનો અથવા ઇન્સાફ થવામાટે બીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૮મી.

૫.—જીલ્હા માજીસ્ત્રેટના સાધારણ અખત્યાર

(૧) પહેલા વર્ગનો માજીસ્ત્રેટ હોય એવા પેટા ટુકડી માજીસ્ત્રેટના સાધારણ અખત્યાર.
(૨) ટપાલખાતાના અથવા તારખાતાના અધિકારીઓના કબજામાંના દસ્તાવેજ માટે ઝાડો લેવાનાં વારંટો કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૯૬મી.
(૩) સારી રીતે ચાલવાને અથવા સુલેહ રાખવાને બાંધી લીધેલા શખ્સોને છુટા કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૪મી.
(૪) સુલેહ રાખવાબાબતનું ખત રદ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૨૫મી.

(૫) સંક્ષેપરીતે ઈન્સાફ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૬૦મી.

(૬) કેટલાએક મુકદમામાં ગુન્હાની સાબિતીના ઠરાવરદ કરવાનો અખત્યાર,કલમ ૩૫૦મી.

(૭) સારી રીતે ચાલવાબાબતનું તારણ માગવાબાબતના હુકમઉપર અપીલ સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૬ઠી.

(૮) ૨જા તથા ૩જા વર્ગના માજીસ્ત્રેટોએ ગુનાની સાબેતીના જે ઠરાવ કરયા હોય તે ઉપરથી કરેલી અપીલો સાંભળવાનો અથવા બીજા પાસે મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.

(૯) ચલાવેલા કામનું દફતર મંગાવવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૩૫ મી.

(૧૦) ૫૧૪મી કલમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ સુધારવાનો અખત્યાર, ૫૧૫ મી કલમ.

પરિશીષ્ટ ૪ થું.

જીલ્લામાંના માજીસ્ત્રેટોને જે જાસ્તી અખત્યાર આપી શકાય તે.

સ્થાનીકસરકારથી

(૧) સારી રીતે ચાલવા બાબતનું તારણ માગવાનો અખત્યાર કલમ ૧૧૦ મી.

(૨) સ્થાનિક અપકારક કત્યો સંબંધી હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૩૩ મી.

(૩) અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૪) ૧૪૪ કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર,

(૫) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર કલમ ૧૭૪ મી.

(૬) સ્થાનિક હકુમત માંહેના જે સખસે સ્થાનિક હકુમતની બહાર કાંઈ ગુન્હો કરયો હોય તે સખસને માટે પ્રોસેસ કાહાડવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૮૬ મી,

(૭) ફરિયાદ ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૮) પોલીસના રીપોર્ટો ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૯) ખબર ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી

(૧૦) સંક્ષેપ રીતે ઈનસાફ કરવાનો અખત્યાર, ક.૨૬૦મી

(૧૧) બીજા તથા ત્રીજા વરગના માજીસ્ત્રેટોએ ગુન્હાની સાબીતીના જે ઠરાવ કરયા હોય તે ઉપર અપીલો સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૪૦૭ મી.

પેહેલા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને જે અધિકાર આપી શકાય તે.

(૧૨) ફસાણી મીલકત ચોરી વગેરેની છે એવું કહેવામાં આવ્યું હોય અથવા એવો શક આવ્યો હોય તે મિલકત વેચવાનો અખત્યાર, કલમ ૫૨૪ મી.

જીલામાજીસ્ટ્રેટથી.

(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.

(૩) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૫) પોલીસના રિપોરટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૬) મુકદમા મોકલવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૨ મી.

બીજા વર્ગના માજીસ્ટ્રેટને જે અધિકાર આપી શકાય.

સ્થાનીક સરકારથી.

(૧) ફટકા મારવાની શિક્ષાના હુકમ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૩૨ મી,

(૨) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩ મી.

(૩) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.

(૪) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૫) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૬) પોલીસના રિપોરટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર. કલમ ૧૯૧ મી.

(૭) ખબર ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

(૮) ઈનસાફ થવામાટે કમિટ કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૨૦૬ ઠી

જીલામાજીસ્ટ્રેટથી.

(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવાબાબતના હુકમો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૪૩મી.

(૨) ૧૪૪મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખત્યાર.

(૩) તજવીજો કરવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૭૪ મી.

(૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર કલમ ૧૯૧ મી.

(૫) પોલીસના રીપોરટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખત્યાર, કલમ ૧૯૧ મી.

ત્રીજાવર્ગના માજીસ્ત્રેટને જે અધિકાર આપી શકાય તે.	સ્થાનીકસરકારથી	(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૪૩ મી. (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખ્તયાર. (૩) તજવીજો કરવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૭૪ મી. (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૯૧ મી. (૫) પોલીસના રીપોરટો ઉપરથી ગુના સાંભળવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૯૧ મી. (૬) ઈનસાફ થવા માટે કમિટ કરવાનો અખ્તયાર, કલમ ૨૦૬ ઠી.
	જીલ્લામાજીસ્ત્રેટથી	(૧) અપકારક કૃત્યો ફરીથી કરવાની મના કરવા બાબતના હુકમો કરવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૪૩ મી. (૨) ૧૪૪ મી કલમ પ્રમાણે હુકમો કરવાનો અખ્તયાર: (૩) તજવીજો કરવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૭૪ મી. (૪) ફરીયાદ ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૯૧ મી. (૫) પોલીસના રીપોરટો ઉપરથી ગુન્હા સાંભળવાનો અખ્તયાર, કલમ ૧૯૧ મી.
પેટાદુકડી માજીસ્ત્રેટને જે અધિકાર આપી શકાય તે.	સ્થાનીકસરકારથી...	દફતર મગાવવાનો અખ્તયાર કલમ ૪૩૫.

પરિશીષ્ટ ૫ મું.

નમુના.

૧—તોહમતવાળા સખસની ઉપર સમન.

(૬૮ મી કલમ જુઓ.)

ના રેહેવાશી જોગ

(આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં જે ગુન્હાનું તોહમત મુકયું હોય તે ગુનો લખવો) નાં તોહમતનો જવાબ દેવા સારૂ તમારે હાજર થવું જરૂર છે માટે તમને આ સમન ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમે જાતે (અથવા પ્લીડરની મારફતે હાજર થવાનું ફરમાવવું હોય તો લખવું કે પ્લીડરની મારફતે) ના (માજીસ્ત્રેટની) આગળ ની તારીખે હાજર થજો. એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશોનહી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૨.—પકડવાનું વારંટ.

(૭૫ મી કલમ જુઓ)

(આ ઠેકાણે જે સખસ અથવા સખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તે સખસ અથવા સખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ

ના રેહેવાશી ની ઉપર (આ ઠેકાણે જે ગુનો હોય તે લખવો) ના ગુનાનું તોહમત છે માટે તમને આ વારંટ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમે સદરહુ ને પકડીને હમારી આગળ હાજર કરો. એ પ્રમાણે કરવામાં કસુર કરશો નહી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

(૭૬ મી કલમ જુઓ.)

એ વારંટની પાછળ નીચે મુજબ શેરો લખી શકાય:—

સદરહુ જો હમારી આગળ ની તારીખે હાજર થવા સારૂ અને અમે બીજી રીતનો હુકમ કરીએ ત્યાંલગી એ પ્રમાણે હાજર થવા સારૂ પોતે રકમની જામીની લખી આપે અને તેની સાથે રકમનો એક જામીન (અથવા બે જામીન દરએક રકમનો) આપે તો તેને છોડવાનો અધિકાર છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

૩.—વારંટની રૂએ પકડ્યા પછી ખત તથા જામીન ખત.

(૮૬ મી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું.) નો રેહેવાશી, નાં તોહમતનો જવાબ દેવા સારૂ મને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને કાહાડેલાં વારંટની રૂએ ના જીલ્લામાજીસટરેટની (અથવા જે હોય તેની) આગળ મને આણ્યા ઉપરથી આ ખત લખી આપીને બંધાઊંછું કે સદરહુ તોહોમતનો જવાબ દેવાને આવતા ની તારીખે ની કોર્ટમાં હું હાજર થઈશ અને કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થયા કરીશ; અને એ બાબતમાં જો હું કસુર કરૂં તો હું બંધાઉં છું કે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કેશરે હિંદને રૂપીયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

આ ઉપરથી હું જાહેર કરૂં છું કે હું ઉપર લખેલા ના રેહેવાસી નો જામીન થાઉં છું કે જે તોહોમત ઉપરથી એને પકડવામાં આવ્યો છે તે તોહોમતનો જવાબ દેવાને તે ની કોર્ટમાં ની આગળ આવતા ની

તારીખે હાજર થશે, તથા કોર્ટ બીજી રીતનો હુકમ કરે ત્યાં લગી એ પ્રમાણે હાજર થયા કરશે; અને એ બાબતમાં જો એ કસુર કરે તો આ ઉપરથી હું બંધાઉં છું કે મુક્લોકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કેશરે હિંદને રૂપીયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

૩.—તોહોમતવાળા શખસને હાજર થવાનું ફરમાવવા બાબતનું જાહેરનામું.

(૮૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યો એવો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કાહાડેલું તે ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને બતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર બજે નહી તેટલા માટે સંતાઈ જાયછે);

વાસ્તે આ જાહેરનામું કરીને ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ ના રેહેવાશી એ આ તારીખથી દિવસમાહે સદરહુ ફરિયાદનો જવાબ દેવાને (આ ઠેકાણે જગા લખવી)માં આ કોર્ટની આગળ (અથવા મારી આગળ) હાજર થવું.

તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.)

(સહી.)

૫.—શાહેદને હાજર થવાનું ફરમાવવા બાબતનું જાહેરનામું.

(૮૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ લખવો)નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યો એવો શક આવ્યો છે) અને (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ, તે કોણ છે તે તથા તેનું ઠેકાણું લખવું) ને સદરહુ ફરિયાદની બાબત સંબંધી જબાની આપવા આ કોર્ટની આગળ હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ કાહાડવામાં આવ્યું છે; અને સદરહુ વારંટની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવેલો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ લખવું) ની ઉપર બજાવણી થઈ શકતી નથી. અને મારી ખાત્રી કરીને બતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર બજે નહી એટલા માટે સંતાઈ જાય છે.)

વાસ્તે આ જાહેરનામું કરીને ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના ગુનાહની ફરિયાદ થઈ છે તે ગુનાહ સંબંધી જબાની આપવા માટે આવતા માસની તારીખે કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી) માં ની કોર્ટની આગળ હાજર થવું.

તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર)

(સહી.)

૬.—શાહેદને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સારૂ જપ્તિનો હુકમ.

(૮૮ મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ–થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ.

આ કોર્ટની આગળ એક ચાલુ ફરિયાદ સંબંધી શાહેદી આપવા માટે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ને હાજર થવાની જરૂર પાડવાને વારંટ યોગ્ય રીતે કાહાડવામાં આવ્યું છે, અને સદરહુ વારંટની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે તે બજાવી શકાતું નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે તે નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજે એટલા માટે સંતાઈ જાય છે); અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કાહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં કહેલી વખતે તથા જગાએ હાજર થઇને શાહેદી આપવાનું સદરહુ ને ફરમાવ્યું છે, અને તેણે હાજર થવામાં કસુર કરી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ ની રૂપિયાની કિંમતની જે જંગમ મિલકત જિલ્હામાં તમને જડે તે તમારે પકડીને જપ્ત કરવી અને આ કોર્ટના બીજો હુકમ થતાં સુધી સદરહુ મિલકત તમારે જપ્તિમાં રાખવી, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

તોહોમતવાળા શખસને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સારૂ જપ્તિનો હુકમ.

(૮૮ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તે શખસ અથવા શખસોનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો નો ગુનોહ કર્યો છે (અથવા કર્યાનો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કાહાડેલું તેની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું બતાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજે એટલા માટે સંતાઈ જાય છે), અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કાહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં એવું ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ એ દિવસમાં સદરહુ તોહોમતનો જવાબ દેવાને હાજર થવું; અને જિલ્હાના ગામમાં (અથવા કસબામાં) સરકારને મેહેસુલ આપનારી જમીન સિવાય બીજી હેઠળ લખેલી મિલકત સદરહુ

ના કબજામાં છે, એટલે,   અને તે મિલકત જપ્ત કરવા સારૂ હુકમ કરવામાં આવ્યો છે ;

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ મિલકત પકડીને જપ્ત કરવી, અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તેને જપ્તિમાં રાખવી, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

ડેપ્યુટી કમિશનરને કલેક્ટર તરીકે જપ્તિ કરવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો હુકમ.

(૮૮માં કલમ જુઓ.)

જિલ્હાના ડેપ્યુટી કમિશનર જોગ.

મારી આગળ એવી ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની   કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવા   નો ગુનોહ કરયો છે (અથવા કરયાનો શક આવ્યો છે), અને તે ઉપરથી પકડવાનું વારંટ કહાડેલું તેની ઉપર એવો શેરો લખાઈ આવ્યો છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જડતો નથી; અને મારી ખાત્રી કરીને એવું બતાવવામાં આવ્યુંછે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નાહાસી ગયો છે (અથવા સદરહુ વારંટ પોતાની ઉપર ન બજે એટલા માટે સંતાઈ જાય છે), અને તે ઉપરથી એક જાહેરનામું યોગ્ય રીતે કહાડીને તથા પ્રસિદ્ધ કરીને તેમાં ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ   એ   દિવસમાં સદરહુ તોહોમતનો જવાબ દેવાને હાજર થવું, પણ તે હાજર થયો નથી- અને   જિલ્હાના   ગામમાં (અથવા કસ્બામાં) સરકારને મેહેસુલ આપનારી અમુક જમીન સદરહુ   નાકબજામાંછે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા અરજ કરવામાં આવે છે. કે તમારે સદરહુ જમીન જપ્ત કરાવવી, અને આ કોરટનો બીજો હુકમ થતાં સુધી તે જમીન જપ્તિમાં રખાવવી, અને આ હુકમની રૂએ તમે જે કરયું હોય તે બાબત વગર ઢીલે લખી મોકલવું.

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

---

૭. શાહેદને લઈ આવવા સારૂ પ્રથમજ વારંટ.

(૯૦ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજો શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તેનું નામ અથવા તેઓનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

મારી આગળ ફરિયાદ કરવામાં આવી છે કે   ના રેહેવાસી   એ (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ લખવો) નો ગુનોહ કરયો છે (અથવા કરયાનો શક આવ્યો છે), અને (આ ઠેકાણે શાહેદનું નામ તથા તેનું વર્ણન લખવું) સદરહુ ફરિયાદ સંબંધી શાહેદી આપી

શખ્સે એવો સંભવ છે; અને સદરહુ ફરિયાદની સુનાવણી વખતે તેને શાહેદ દાખલ હાજર થવાની જરૂર પાડવામાં નહીં આવે તો તે એ પ્રમાણે હાજર થશે નહી એમ માનવાનું મને સારૂં પુરતું કારણ છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પકડવો, અને જે ગુનાહની ફરિયાદ થઈ છે તે ગુનાહ સંબંધી તેની જબાની લેવા માટે તેને ની તારીખે આ કોરટની આગળ આણવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તરીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૮.—કોઈ મુકરર ગુનાહની ખબર આવ્યા પછી ઝાડો લેવાનું વારંટ.

(૯૬મી કલમ જુઆ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદાર અથવા બીજો શખસ અથવા શખસો તે વારંટ બજાવવાના હોય તેનું નામ અથવા તેઓનાં નામ તથા તે કોણ છે તે લખવું) જોગ.

(આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં ગુનોહ લખવો) નો ગુનોહ કરેચા વિશે (અથવા કરેચાનો શક આવ્યા વિશે) મારી આગળ ખબર કરવામાં આવી છે (અથવા ફરિયાદ કરવામાં આવી છે), અને સદરહુ ગુનાહની (અથવા શકવાળા ગુનાહની) જે ચોકસી હાલ ચાલે છે (અથવા ચાલવાની તૈયારી છે) તે ચોકસી માટે (આ ઠેકાણે જે વસ્તુ હોય તે વસ્તુ સ્પષ્ટ રીતે લખવી) રજુ કરવાની જરૂર છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તે વસ્તુ લખવી) માટે (આ ઠેકાણે જે ઘરનો અથવા જગાનો અથવા તેના જે ભાગનો ઝાડો લેવો હોય તેનું વર્ણન કરવું) માં શોધ કરવો, અને, તે જડે તો, તાબડતોબ આ કોરટની આગળ તે રજુ કરવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, તમે એ વારંટની રૂએ જે કરયું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર) (સહી)

૯.—જે જગામાં ચોરીની મિલકત વિગેરે મુકવાનો શક આવ્યો હોય તે જગાનો ઝાડો લેવાનું વારંટ.

(૯૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે કાન્સ્ટેબલથી ઊંચા દરજ્જાના પોલીસ અમલદારનું નામ તથા તેનો હુદો લખવો) જોગ. મારી આગળ ખબર રજુ કરવામાં આવી છે, અને તે ઉપરથી યોગ્ય રીતે ક-

રેલી ચોકસી ઉપરથી મારો મત થયો છે, કે (આ ઠેકાણે જે ઘર અથવા બીજી જગા હોય તેનું વર્ણન કરવું) ચોરીની મિલકત મુકવાની (અથવા વેચવાની) જગા દાખલ વપરાય છે (અથવા તે કલમમાં જણાવેલાં બીજાં કારણોમાંના ગમે તે કારણ સારૂ તે ઘર અથવા બીજી જગા વપરાતી હોય તો તે કલમના શબ્દોમાં તે કારણ લખવું);

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે જેટલી મદદ જોઈએ તેટલી મદદ લઈને સદરહુ ઘરમાં (અથવા બીજી જગામાં) પેસવું, અને તે કારણ સારૂ, જરૂર પડે તો, યોગ્ય જબરી કરવી, અને સદરહુ ઘરના (અથવા બીજી જગાના, અથવા ઝાડો થોડાએક ભાગનો લેવો હોય તો તે ભાગ સ્પષ્ટ રીતે લખવો) દરએક ભાગનો ઝાડો લેવો, અને કાંઈપણ મિલકત (અથવા દસ્તાવેજો, અથવા સ્ટાંપો, અથવા મોહોરો, અથવા શિક્કાઓ જેમ હોય તેમ) પકડીને કબજે લેવી—[(જે પ્રસંગે જરૂર હોય તે પ્રસંગે) હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઉમેરવું, એટલે, બનાવટના દસ્તાવેજ, અથવા ખોટા સ્ટાંપો, અથવા ખોટી મેહોરો, અથવા ખોટા શિક્કા (જેમ હોય તેમ) બનાવવા માટે ફલાણાં હથિયારો તથા સાહિત્ય રાખવામાં આવે છે એમ તમને વાજબી રીતે લાગે તે હથિયારો તથા સાહિત્ય પણ પકડીને કબજે લેવાં,] અને સદરહુ વસ્તુઓમાંની જેટલી કબજે લેવાય તેટલી વસ્તુઓ તાબડતોબ આ કોરટની આગળ આણવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તમે એ વારંટના રૂએ જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટના મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

૧૦.—સુલેહ રાખવા બાબત ખત.

(૧૦૬ ઠી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રેહેવાસી   ની મુદત સુધી સુલેહ રાખવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આવ્યું છે, વાસ્તે આ ખતથી બંધાઉં છું કે હું સદરહુ મુદતની દરમિયાનમાં સુલેહનો ભંગ નહીં કરૂં અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણું કરીને થાય એવું કાંઈપણ કૃત્ય નહીં કરૂં; અને એ બાબતમાં હું કસુર કરૂં તો હું બંધાઉં છું કે   રૂપીયાની રકમ મારે મલીકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈશરે હિંદને ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(સહી.)

૧૧.—સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત.

(૧૦૯મી તથા ૧૧૦મી કલમ જુઓ.)

હું (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રેહેવાસી, મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહીંદ તરફ તથા તેમની સઘળી રઈયત તરફ (આ ઠેકાણે મુદત લખવી) ની મુદત

સુધી સારી રીતે ચાલવા બાબત ખત કરી આપવાનું મને ફરમાવવામાં આવ્યું છે, વાસ્તે આ ખતથી બંધાઊંછું કે હું મલીકા મોઆઝમા તરફ તથા તેમની સઘળી રઇયત તરફ સદરહુ મુદત સુધી સારી રીતે ચાલીશ; અને એ બાબતમાં હું કસુર કરૂંતો હું બધાઊંછું કે રૂપીયાની રકમ મારે મલીકા માઆઝમાને ગુન્હેગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

* (જામિનો સાથે ખત કરી આપવાનું હોય ત્યારે હેઠળ લખેલો મજકુર ઉમેરવો) આ ઊપરથી અમે જાહેર કરીએ છીએ કે અમે ઉપર લખેલા ના જામીન થઇએ છીએ કે તે સખસ સદરહુ મુદત સુધી મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહીંદ તરફ તથા તેમની સઘળી રઇયત તરફ સારી રીતે ચાલશે; અને એ બાબતમાં તે સખસ કસુર કરે તો અમે એકઠા તથા જુદા જુદા બધાઇએ છીએ કે રૂપીઆનો રકમ અમારે મલીકા માઆઝમાને ગુન્હેગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

૧૨.—સુલેહનો ભંગ થવાના સંભવ વિશે ખબર આવ્યા ઉપરથી સમન.

(૧૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રેહેવાશી જોગ

ખાત્રી લાયક ખબરઉપરથી મને એવું દેખાડવામાં આવ્યું છે કે (આ ઠેકાણે તે ખબરનો સાર લખવો) અને તમે સુલેહની ભંગ (અથવા જેથી સુલેહનો ભંગ ઘણુ કરીને થશે એવું કાંઈ કલ્ય) કરશો એવો સંભવ છે, વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે ની મુદત સુધી તમે સુલેહ રાખશો એવું એક ખત રૂપીયાનું કરી આપવાનું, [જામીનો જોઇતા હોય ત્યારે આ પ્રમાણે ઉમેરવું—અને વળી એક (અથવા બે, જેમ હોય તેમ લખવું) જામીન પાસે (અથવા એક કરતાં વધારે જામીનો હોય તો લખવું કે દરએકના પાસે) રૂપીયાની રકમનું ખત લખાવી આપીને તારણ આપવાનું], તમને શા સારૂ નહી ફરમાવવું જોઇએ તેનું કારણ બતાવવાને તમારે સન ૧૮ ના ની તારીખે સવારમાં દશ કલાકે ના માજીસટરેટની આફીસમાં જાતે (અથવા કોઇ યોગ અધિકારવાળા મુખત્યારની મારફતે) હાજર થવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે. તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૩.—સુલેહ રાખવા બાબત તારણ ખોળી આપવામાં કસુર કરેથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૧૨૩મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના

સુપરિન્ટેન્ડન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ની ઉપર સમન કાહાડીને તેને ફરમાવેલું કે મહીનાની મુદત સુધી તમે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સુલેહ રાખશો તે બાબત એક જામીન સાથે રૂપીયાનું ખત (અથવા રૂપીયાનો દરએક એવા બે જામીન સાથે ખત) તમારે શા સારૂ નહી કરી આપવું જોઇએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, તે સમનની રૂએ તે ની તારીખે મારી આગળ પોતાની જાતે અથવા પોતાના અખિકારવાળા મુખત્યાર મારફતે) હાજર થયલો; અને તે વખતે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને હુકમ કરીને એવું ફરમાવેલું કે તમારે સદહુ ખત લખી આપવું તથા સદરહુ જામીન ઓળી આપવા (હુકમમાં ફરમાવેલું તારણ સમનમાં લખેલાં તારણથી જુદું હોય ત્યારે તે લખવું), અને તેણે સદરેહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવામાં કસુર કરી છે.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહીસલામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જામીન અથવા (જામીનો) સાથે સદરહુ ખત લખી આપે તો તે લેવું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને છુટો કરવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૪.—સારી રીતે ચાલવા બાબત તારણ ખોળી આપવામાં કસુર કરેથી કેદનું વારંટ.

(૧૨૩ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ના જીલામાં સંતાયા કરે છે તથા સંતાય છે, અને તેની પાસે ગુજરાનનું કાંઈ સાધન જણાતું નથી (અથવા, અને તે પોતાને વીશે કાંઈ ખાત્રી ભરેલા જવાબ આપી શકતો નથી) એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું) ની સામાન્ય આબરૂ વિશે પુરાવો મારી આગળ આણ્યો છે અને દફતરમાં દાખલ કર્યો છે તે ઉપરથી જણાય છે કે તેને અપહરણ કરવાની (અથવા ઘર ફોડવાની વગેરે, જેમ હોય તે પ્રમાણે લખવું) ટેવ છે;

અને દફતરમાં એક હુકમ દાખલ કર્યો છે તેમાં સદરહુ વાત જણાવી છે અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને ફરમાવ્યું છે કે તમારે (આ ઠેકાણે મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સારી રીતે ચાલવા સારૂ એક જામીન સાથે, (અથવા બે અથવા વધારે જામીન સાથે, જેમ હોય તેમ) એક ખત તમારી જાતને માટે રૂપીયાનું અને સદરહુ જામીન માટે (અથવા સદરહુ જામીનોમાંના દરએક જણને માટે) રૂપીયાનું લખી આપીને તારણ આપવું, અને

સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહુ કસુર માટે એવું ઠરાવ્યું છે કે તેણે (આ ઠેકાણે મુદત લખવી) સુધી કેદ ભોગવવી, પણ જો તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં સદરહુ તારણ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું પડશે નહીં;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરીન્ટેનડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની સદરહુ મુદત સુધી સહી સલામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે પોતાની જાતે તથા પોતાના જામીન સાથે (અથવા જામીનો સાથે) સદરહુ ખત લખી આપીને સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલે તો તે ખત લેવું અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને છુટો કરવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ મહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૫.—તારણ આપવામાં કસુર કરેથી કેદ કરેલા સખસને છોડી મુકવાનું વારંટ.

(૧૨૩ મા તથા ૧૨૪ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) (અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં તે સખસ હોય તે અમલદાર) જોગ.

(આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ને ની તારીખનાં આ કોરટનાં વારંટની રૂએ તમારા હવાલામાં સોંપેલો, અને ત્યાર પછી તેણે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની કલમ મુજબ યોગ રીતે તારણ આપ્યું છે,

અથવા

અને લોકોને જોખમ પોહોંચાડ્યા વગર તેને છુટો કરી શકાશે એમ માનવાના પુરતા સબબ મને જણાયા છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને બીજા કાંઈ કારણસર અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહીં હોય તો તેને તમારા હવાલામાંથી તાબડતોબ છોડી મુકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ મહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૬—અપકારક વસ્તુ ખસેડવા બાબત હુકમ.

(૧૩૩ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

જે સાર્વજનિક રસ્તો (અથવા બીજી સાર્વજનિક જગા) વગેરે. (આ ઠેકાણે તે રસ્તાનું અથવા સારવજનિક જગાનું વર્ણન કરવું), તે વાપરનારા લોકોને વગેરે (આ ઠેકાણે તે અડચણ અથવા અપકારક કૃત્ય શાથી થાય છે તે લખવું) તમે અડચણ કરી છે (અથવા અપકારક કૃત્ય) કરેલુ છે, અને સદરહુ અડચણ (અથવા અપકારક કૃત્ય) હજુ ચાલુછે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યુંછે

અથવા

તમે ધણી અથવા વહિવટદાર દાખલ (આ ઠેકાણે મુકરર વેપાર અથવા ધંધો લખવો તથા જે જગાએ તે ચલાવવામાં આવતો હોય તે જગા લખવી) નો વેપાર અથવા ધંધો ચલાવો છો, અને (આ ઠેકાણે મુખતેસરમાં કેવી રીતે નુકશાનકારક અસર થાય છે તે લખવું) સબબથી તે વેપાર અથવા ધંધો લોકોની તનદુરસ્તીને (અથવા સુખને) નુકશાનકારક છે, અને તે બંધ પાડવો જોઈએ અથવા બીજી જગાએ લઈ જવો જોઈએ એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે.

અથવા.

તમે (આ ઠેકાણે સાર્વજનિક રસ્તાનું વર્ણન કરવું) સાર્વજનિક રસ્તાની પાસેના એક તળાવ (અથવા કુવા અથવા ખાડા) ના ધણી છો (અથવા તે તમારા કબજામાં અથવા અખતિયારમાં છે), અને સદરહુ તળાવને (અથવા કુવાને અથવા ખાડાને) વાડ નથી (અથવા જોખમ ભરેલી રીતે વાડ કરેલી છે) તે સબબથી લોકોની સલામતીને જોખમ પહોચ્યું છે;

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેમ હોય તેમ);

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરૂં છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે (આ ઠેકાણે તે અપકાર કૃત્ય બંધ કરવા માટે શું કરવું જોઈએ તે લખવું) અથવા આવતા ની તારીખે માં ની કોરટમાં હાજર થવું, અને આ હુકમ શા સારૂ અમલમાં નહીં લાવવો જોઈએ તેનું કારણ બતાવવું;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરૂં છું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે સદરહુ જગાએ સદરહુ વેપાર અથવા ધંધો ચલાવવાનું બંધ કરવું, અને ફરીથી તે ચલાવવો નહીં, અથવા જે જગાએ સદરહુ વેપાર હાલ ચલાવવામાં આવે છે તે જગાએથી તે ખસેડવો, અથવા હાજર થવું, વગેરે;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરૂંછું તથા ફરમાવું છું કે તમારે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માંહે (આ ઠેકાણે વાડનો પ્રકાર તથા વાડ કરવાનો ભાગ લખવો) પાકી વાડ કરવી, અથવા હાજર થવું, વગેરે;

અથવા

હું તમને આ ઉપરથી હુકમ કરૂં છું તથા ફરમાવું છું કે વગેરે વગેરે, (જેમ હોય તેમ લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૭.—જ્યુરી સ્થવા બાબત માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૩૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની ઉપર સન ૧૮ ના ની તારીખે એક હુકમ કાહાડીને તેને ફરમાવેલું કે (આ ઠેકાણે તે હુકમની મતલબ લખવી); અને સદરહુ હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે કે નહી તેનો ઇનસાફ કરવા માટે જ્યુરી નિમવાનો હુકમ કરવા બાબત સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની તારીખની અરજી મને કરી છે, વાસ્તે સદરહુ તકરાર સંબંધી ઇનસાફ કરીને ઠરાવ કરવા સારૂ હું આ ઉપરથી (આ ઠેકાણે પાંચ અથવા વધારે જ્યુરરોનાં નામ વગેરે લખવું) ને જ્યુરી નિમું છું, અને સદરહુ જ્યુરીને ફરમાવું છું કે તેમણે પોતાના ઠરાવનો રિપોર્ટ આ હુકમની તારિખથી દિવસમાં માં મારી આફિસમાં મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૮—જ્યુરીનો ઠરાવ થયા પછી માજિસ્ટ્રેટની નોટીસ તથા સખત હુકમ.

(૧૪૦મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

આ ઉપરથી હું તમને નોટિસ આપું છું કે ની તારીખે તમે કરેલી અરજી ઉપરથી યોગ્ય રીતે નિમેલી જ્યુરીએ એવું ઠરાવ્યું છે કે ની તારીખે હુકમ કહાડીને (આ ઠેકાણે તે હુકમમાં જે ફરમાવ્યું હોય તેનો સાર લખવો) એ મુજબ તમને ફરમાવેલું તે હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે. તે હુકમ નક્કી કરેલો છે. અને હું તમને હુકમ કરૂંછું તથા ફરમાવું છું કે તમારે કે (આ ઠેકાણે આપેલી મુદત લખવી) માહે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે ચાલવું, અને જો તે પ્રમાણે નહી ચાલો તો તે બાબત હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાથી ઠરાવેલી શિક્ષાને પાત્રથશો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૧૯—જ્યુરીની ચોકસી થતા સુધી તુરત જોખમ ન થાય એવો બંદોબસ્ત કરવા બાબત તાકીદ હુકમ.

(૧૪૨મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

સન ૧૮ ના ની તારીખે કહાડેલો મારો હુકમ વાજબી અને યોગ્ય છે કે નહી તેનો ઇનસાફ કરવાને નિમેલી જ્યુરીની ચોકસી હજુ ચાલે છે, અને સદરહુ હુકમમાં કહેલું અપકારક કૃત્ય લોકને તુરત થાય એવાં ભારે જોખમવાળું છે જેથી તે જોખમ અટકાવવા માટે તાબડતોબ ઇલાજ કરવાની જરૂર છે એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે, વાસ્તે ફોજદારી

કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૧૪૨ મી કલમનાં ઠરાવો પ્રમાણે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવું છું તથા તાકીદ આપું છું કે જ્યુરીની સ્થાનિક ચોકસીનું પરિણામ જણાતાં સુધી તમારે તાબડતોબ (આ ઠેકાણે થોડી મુદત સારૂ રક્ષણ દાખલ જે કરવાનું હોય તે સ્પષ્ટ રીતે લખવું).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૨૦—અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવા વિગેરેની મના કરવા બાબત માજીસ્ત્રેટનો હુકમ.

(૧૪૩મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

મને એવું દેખાડ્યું છે કે વગેરે (આ ઠેકાણે પ્રસંગ પ્રમાણે, ૧૯મા નંબરના અથવા ૨૧ મા નંબરના નમુના પ્રમાણે યોગ્ય મજકુર લખવો).

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી સખત તાકીદ આપું છું તથા ફરમાવું છું કે (આ ઠેકાણે જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે લખવું) ફરીથી મુકીને અથવા મુકાવીને અથવા મુકવા દઇને તમારે સદરહુ અપકારક કૃત્ય ફરીથી કરવું નહીં.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી)

૨૧—અડચણ, હંગામો વગેરે અટકાવવા બાબત માજીસ્ત્રેટનો હુકમ.

(૧૪૪મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

(આ ઠેકાણે મિલકતનું સ્પષ્ટ રીતે વર્ણન કરવું) તમારા કબજામાં (અથવા વહિવટમાં) છે, અને તમે સદરહુ જમીનમાં એક મોરી ખોદીને તેમાંથી નિકળેલી માટી તથા પથરાનો કેટલોક ભાગ પાસેના સાર્વજનિક રસ્તા ઉપર નાંખવાની અથવા મુકવાની તૈયારીમાં છો, જેથી તે રસ્તો વાપરનારા માણસોને અડચણ થવાનું જોખમ થાય એમ છે, એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે;

અથવા

તમે તથા બીજા કેટલાએક માણસો (આ ઠેકાણે જે વર્ગના માણસો હોય તે વર્ગ લખવો) મળીને ધર્મ સંબંધી સવારીમાં સાર્વજનિક રસ્તા આગળથી જવાની તૈયારીમાં છો, વગેરે (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું), અને સદરહુ સવારીથી હંગામો અથવા બખેડો થવાનો સંભવ છે, એવું મને દેખાડવામાં આવ્યું છે:

અથવા

વગેરે, વગેરે, (જેવી હકીકત હોય તેમ લખવું);

વાસ્તે હું તમને આ ઉપરથી ફરમાવુંછું કે તમારે તમારી જમીનમાંથી ખોદેલી માટી અથવા

પથરાની કાંઈ પણ ભાગ સદરહુ રેસ્તાનાં કોઈ પણ ભાગમાં મુકવો નહી અથવા મુકવા દેવો નહીં;

અથવા

હું આ ઉપરથી તે સવારીને સદરહુ રસ્તા આગળથી જવાની મના કરૂં છું, અને તમને સખત ચેતવણી તથા તાકીદ આપું છું કે તમારે સવારીમાં કાંઈ પણ ભાગ લેવો નહી (અથવા જે બાબત લખી હોય તેમાં જોઈએ તેમ લખવું).

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૨૨.—તકરારી જમીન વગેરેનો કબજો રાખવાનો હક્ક કયા પક્ષકારનો છે તે ઠરાવવા બાબત માજીસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૫મી કલમ જુઓ.)

સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રેહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની સ્થાનિક હદમાહે આવેલી અમુક (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) સંબંધી (આ ઠેકાણે નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખીને, અથવા જો તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ વચ્ચે હોય તો, ફક્ત રેહેવાનું ઠેકાણું લખીને, પક્ષકારોનું વર્ણન કરવું) ની વચ્ચે થયલી એવું દફતરમાં યોગ્ય રીતે દાખલ કરેલા સબબો ઉપરથી મને જણાયાથી સદરહુ સર્વે પક્ષકારોને ફરમાવેલું કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો ના ખરેખરા કબજાની વાત સંબંધી પોતપોતાના દાવાની લખેલી કેફીયત આપવી, અને તે ઉપરથી, કબજો કરવાના કાયદેસર હકસંબંધી સદરહુ પક્ષકારોમાંના કોઈ પણ પક્ષકારના દાવાના ગુણદોષ તરફ નજર ન કરતાં, યોગ્ય રીતે કરેલી ચોકસી ઉપરથી મારી ખાત્રી થઇ છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું અથવા નામો લખવાં અથવા વર્ણન કરવું) ખરેખરા કબજાનો જે દાવો કર્યો તે ખરો છે,

વાસ્તે હું ઠરાવું છું તથા જણાવું છું કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો)નો કબજો તેની (અથવા તેઓની) પાસે છે, અને કાયદાની યોગ્ય રીતે કહાડી મુકવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહુ કબજો રાખવાનો તેનો (અથવા તેઓનો) હક છે અને દરમિયાન તેના (અથવા તેઓના) કબજામાં કાંઈ પણ અડચણ કરવાની હું સખત મના કરૂં છું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર) (સહી.)

૨૩.—જમીન વગેરેના કબજા સંબંધી તકરારની બાબતમાં જપ્તિનું વારંટ.

(૧૪૬મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ (અથવા ના કલેક્ટર જોગ).

સુલેહનો ભંગ થવાનો સંભવ રેહે એવી એક તકરાર મારી હકુમતની સ્થાનિક હદમાહે આવેલી

અમુક (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) સંબંધી (આ ઠેકાણે નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખીને, અથવા જો તે તકરાર ગામના લોકોની ટોળીઓ વચ્ચે હોય તો, ફક્ત રેહેવાનું ઠેકાણું લખીને પક્ષકારોનું વર્ણન કરવું) વચ્ચે હતી એવું મને દેખાડવામાં આવ્યુંછે, અને તે ઉપરથી સદરહુ પક્ષકારોને યોગ્ય રીતે ફરમાવેલું કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) ના ખરેખરા કબજાની વાતસંબંધી તમારે પોતપોતાના દાવા લખીને જાહેર કરવા, અને સદરહુ દાવાસંબંધી યોગ્ય રીતે ચોકસી કર્યા ઉપરથી મેં ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કબજો સદરહુ પક્ષકારોમાંના કોઈ પક્ષકારની પાસે નથી [અથવા સદરહુ પક્ષકારોમાંના કયા પક્ષકારનો સદરહુ પ્રમાણે કબજો હતો એ વિષે મારી ખાત્રી થઈ શકતી નથી].

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) નો કબજો લઇને તથા રાખીને જપ્ત કરવી, અને પક્ષકારોના હકનો અથવા કબજાના દાવાનો નિકાલ કરવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી કોર્ટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મેળવવામાં આવે ત્યાં સુધી સદરહુ (આ ઠેકાણે તકરારનો વિષય લખવો) રાખવી; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

૨૪૦—જમીન અથવા પાણી ઉપર કાંઈ પણ વસ્તુ કરવાની મના કરવા બાબત માજિસ્ટ્રેટનો હુકમ.

(૧૪૭ મી કલમ જુઓ.)

મારી હકુમતની હદમાંહે આવેલી (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં તકરારનો વિષય લખવો) વાપરવાના હકસંબંધી તકરાર ઉત્પન્ન થઈ છે અને તે જમીન (અથવા પાણી) નો કબજો સઘળો પોતે લેવાનો દાવો (આ ઠેકાણે જે શખ્સ અથવા શખ્સો હોય તેનું અથવા તેઓનું વર્ણન કરવું) કર્યો છે, અને તે બાબતમાં યોગ્ય રીતે ચોકસી કર્યા ઉપરથી મને જણાયુ છે કે સદરહુ જમીન (અથવા પાણી) એ પ્રમાણે વાપરવાનો ભોગવટો કરવાની છુટ લોકોને (અથવા જો કોઈ શખ્સ હોય અથવા કોઈ વર્ગના માણસો હોય તો તેનું અથવા તેઓનું વર્ણન કરવું) છે, અને (જો તે ભોગવટો આખા વર્ષમાં થઈ શકે એવો હોય તો) સદરહુ ચોક્સીનો પ્રારંભ થતાં પેહેલાં ત્રણ મહિનાની અંદર (અથવા, જો તે ભોગવટો ફક્ત અમુક મોસમોમાં થઈ શકે એવો હોય તો, કેહેવું કે "જે મોસમોમાં સદરહુ ભોગવટો કરી શકતો હોય તેમાંની છેલ્લી મોસમમાં") સદરહુ ભોગવટો કરવામાં આવ્યો છે ;

વાસ્તે હું હુકમ કરૂં છું કે સદરહુ (કબજાનો દાવાદાર અથવા દાવાદારો) કબજા કરવાનો હક ફક્ત પોતાનોજ છે એવું ઠરાવવા બાબત કોઈ યોગ્ય અધિકારવાળી કોર્ટનું હુકમનામું અથવા હુકમ મળવે ત્યાં સુધી તેણે (અથવા તેઓએ) અથવા તેઓના હિતસંબંધમાંના કોઈએ પણ ઉપર કહ્યા

મુજબ વાપરવાના હકનો ભોગવટો કહાડી નાંખીને સદરહુ જમીન (અથવા પાણી)નો કબજો લેવો (અથવા રાખવો) નહી.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૨૫.—પોલીસ અમલદારની આગળ પ્રથમ ચોકસી થયા ઉપરથી ખત તથા જામીન ખત.

(૧૬૯ મી કલમ જુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), નો રેહેવાસી, મારી ઉપર ના ગુનાહનું તોહોમત મુક્યા ઉપરથી, અને ચોકસી કર્યા પછી ના માજીસ્ટ્રેટની આગળ હાજર થવાનું મને ફરમાવ્યાથી,

અથવા

અને ચોકસી કર્યા પછી, મને જ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે હાજર થવા સારૂ મારો પોતાનો મુચલકો કરી આપવાનું મને ફરમાવ્યાથી,

આ ઉપરથી બંધાઉં છું કે સદરહુ તોહોમતનો વધારે જવાબ દેવાને માં ની કોર્ટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું મને હવે પછી ફરમાવવામાં આવે તે દિવસે) હાજર થઇશ, અને આ બાબતમાં જો હું કસુર કરૂં તો હું બંધાઉં કે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સને

(સહી.)

આ ઉપરથી હું એકરાર કરૂં છું (અથવા અમે દરએક એકઠા તથા જુદા જુદા એકરાર કરીએ છીએ) કે ઉપર કહેલા માટે હું જામીન થાઉં છું (અથવા અમે જામીન થઇએ છીએ) કે તે પોતાની ઉપરના ચાલુ તોહોમતનો વધારે જવાબ દેવાને માં ની કોર્ટમાં આવતા ની તારીખે (અથવા જે દિવસે હાજર થવાનું તેને હવે પછી ફરમાવવામાં આવે તે દિવસે) હાજર થશે, અને એ બાબતમાં જો તે કસુર કરે તો આ ઉપરથી હું બંધાઉં છું અથવા આ ઉપરથી અમે બંધાઇએ છીએ કે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે (અથવા અમારે) ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮ (સહી.)

---

૨૬. ફરિયાદનું કામ ચલાવવા અથવા શાહેદી આપવા બાબત ખત.

(૧૭૦ મી કલમ જુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી)નો રેહેવાસી, આ ઉપરથી બંધાઉં છું કે હું માં ની કોર્ટમાં આવતા ની તારીખે કલાકે

હાજર થઈશ, અને તેજ વખતે તથા તેજ ઠેકાણે અ. બ. નામના એક શખ્સની ઉપર
નાં તોહોમતની બાબતમાં ફરિયાદનું કામ ચલાવીશ (અથવા ફરિયાદનું કામ ચલાવીશ તથા શાહેદી આપીશ, અથવા શાહેદી આપીશ, જેવી હકીકત હોય તે પ્રમાણે લખવું), અને આ બાબતમાં કસુર કરૂં તો હું બંધાણી છું કે મલીકા મઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

૨૭.—કમિટ કર્યા બાબત માજીસ્ત્રેટે સરકારી પ્લીડરને નોટીસ આપવા બાબાત.

(૨૧૮મી કલમ જુઓ.)

ના માજીસ્ત્રેટ આ ઉપરથી નોટિસ આપે છે કે તેમણે નામના એક શખ્સને આવતી સેશનમાં ઇન્સાફ થવા સારૂ કમિટ કર્યો છે; અને તે માજીસ્ત્રેટ સદરહુ મુકદમામાં ફરિયાદનું કામ ચલાવવા બાબત સરકારી પ્લીડરને આ ઉપરથી સુચના આપે છે.

તોહોમતવાળાની ઊપર તોહોમત એવું છે કે, વગેરે (આ ઠેકાણે તોહોમતનામામાં જે પ્રમાણે હોય તે પ્રમાણે ગુન્હો લખવો.

તારીખ માહે સન ૧૮ ,

(સહી.)

૨૮.—તોહોમતનામાં.

(૨૨૧મી, ૨૨૨મી, ૨૨૩મી કલમ જુઓ.)

(૧).—એક મથાળાંવાળાં તોહોમતનામાં.

(અ) હું, (આ ઠેકાણે માજીસ્ત્રેટ વગેરેનું નામ તથા હુદ્દો લખવો), તમે (આ ઠેકાણે તોહોમતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા મુજબ તોહોમત મુકુંછું:—

(બ) કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈસરેહિંદની સામું લડાઇ કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૧મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (જ્યારે તોહોમતનામું કોઈ પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટે કર્યું હોય ત્યારે સેશન કોરટને બદલે "હૈ કોરટ" એ શબ્દો દાખલ કરવા) સાંભળી શકે એવો, ગુન્હો કર્યો.

ફોજદારી કાયાદાની ૧૨૧મી કલમ ઉપરથી.

(ક) અને આ ઉપરથી હું ફરમાવું છું કે સદરહુ તોહોમત બાબત સદહુ કોરટે તમારો ઇનસાફ કરવો.

(માજીસ્ત્રેટની સહી તથા મોહોર,)

(બ)• ને બદલે દાખલ કરવું:—)

(૨). કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં હિંદુસ્તા-

૧૪૪મી કલમ મુજબ — નના ગવરનર જનરલની કૌંસિલના મેમ્બર નામદાર અ. બ. પોતાના હુદ્દાની રૂએ કાયદેસર અખતિયાર ચલાવે નહી એમ તેમને અલચાવવાના ઇરાદાથી સદરહુ મેમ્બર ઉપર હુમલો કરયો અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૨૪મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા શેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ સાંભળી શકે એવો, ગુનેહ કરયો.

(૩). કે તમે — આતામાં સરકારી નૌકર છતાં હુદાને લગતું કાંઈ કૃત્ય નહી કરવાના હેતુથી પ્રત્યક્ષ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની પાસેથી બીજા એક શખસ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સારૂ કાયદેસર મેહેનતાણાં સિવાય બીજા પ્રકારનો અવેજ કબુલ કર્યો, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૬૧મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનેહ કર્યો. — ૧૬૧મી કલમ મુજબ.

(૪). કે તમે ની . તારિખે અથવા તે અરસામાં માં કરેલું (અથવા કરવામાં કસુર કરી, જેમ હોય તેમ લખવું), અને સદરહુ વર્તણુંક આકટની કલમના ઠરાવોની વિરૂધ હતી, અને ને નુકશાનકારક છે એવું તમે જાણતા હતા, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૬૬મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈકોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનેહ કર્યો. — ૧૬૬મી કલમ મુજબ.

(૫). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ ના ઇનસાફ ચાલતી વખતે શાહેદીમાં કહ્યું કે " ", અને એ મચકુર ખોટો છે એવું તમે જાણેલું અથવા માનેલું, અથવા તે ખરો છે એવું તમે માનેલું નહીં, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારોની ૧૯૩મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનેહ કરયો. — ૧૯૩મી કલમ મુજબ.

(૬). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં નું ઘાત આણીને ખુનથી ઉતરતા દરજાનું શિક્ષણીયમનુષ્ય વધ કરયું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૪થી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ અથવા (હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનેહ કરયો. — ૩૦૪થી કલમ મુજબ.

(૭). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં અ. બ. નામનો એક શખસ નિશાના આવેશમાં હતો તેનો આતમઘાત કરવામાં મદદગારી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૬ઠી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો ગુનેહ કરયો. — ૩૦૬ઠી કલમ મુજબ.

(૮). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
૩૨૫મી કલમ મુજબ. ને બુદ્ધિપૂર્વક મહા બ્યથા કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૨૫મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશનકોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો ગુનોહ કર્યો.

(૯). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં (આ
૩૬૨મી કલમ મુજબ. ઠેકાણે નામ લખવું) નું અપહરણ કરયું, અને તે ઉપરથી તમે હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૬૨મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈકોરટ) સાંભળી શકે એવો ગુનોહ કર્યો.

(૧૦). કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં હિંદુ-
૩૯૫ મી કલમ મુજબ. સ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૯૫મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ડાકાઈટીનો ગુનોહ કર્યો.

(જે મુકદમાનો ઇનસાફ માજીસ્ત્રેટો કરે તે મુકદમામાં "શેશન કોરટ સાંભળી શકે એવો" એ શબ્દોને બદલે "મારાથી સાંભળી શકાય એવો" એ શબ્દો દાખલ કરવા. અને (ક) માં "સદરહુ કોરટે" એ શબ્દો મુકી દેવા.)

(૨.)—બે અથવા વધારે
મથાળાંવાળાં તોહોમતનામાં.

(અ). હું (આ ઠેકાણે માજીસ્ત્રેટ વગેરેનું નામ તથા હુદો લખવો) તને (આ ઠેકાણે તોહોમતવાળા શખ્સનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા મુજબ તોહોમત મુકું છું:—

(બ.) **પહેલું.**—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
૨૪૧મી કલમ મુજબ. એક શિક્કો ખોટો છે એવું જાણીને **અ. બ.** નામના બીજા એક શખ્સને તે શિક્કો ખરા શિક્કા દાખલ આપ્યો, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૧ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

બીજું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં એક શિક્કો ખોટો છે એવું જાણીને **અ. બ.** નામના બીજા એક શખ્સને તે શિક્કો ખરા શિક્કા દાખલ લેવાને લલચાવવાની કોશિશ કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૨૪૧મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા શેસન કોરટ (અથવા હૈ કોરટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

(ક). અને આ ઉપરથી હું ફરમાવું છું કે સદરહુ તોહોમત બાબત સદરહુ કોરટે તમારો ઇનસાફ કરવો.

(માજીસ્ત્રેટની સહી તથા મોહોર.)

[(બ.) ને બદલે દાખલ કરવું:—)]

(૨). **પહેલું.**—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં
નું મોત આણીને ખુન કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી

૩૦૨જી તથા ૩૦૪થી કલમ મુજબ. કાયદાની ૩૦૨જી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

બીજું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં. નું મોત આણીને ખુનથી ઉતરતા દરજ્જાનું શિક્ષાણીય મનુષ્યવધ કર્યું, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૦૪થી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઇ શકે એવો તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

(૩). પહેલું.—કે તમે ની તારિખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને તે ઉપરથી હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૯ મી

૩૭૯મી તથા ૩૮૨ મી કલમ મુજબ. કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હૈકોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનોહ કર્યો.

બીજું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને સદરહુ ચોરી કરવામાટે એક સખ્સનું મોત આણવાની તૈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ માં કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનોહ કર્યો.

ત્રીજું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી. અને સદરહુ ચોરી કર્યા પછી તમે નાશી જવા માટે એક સખ્સને અટકાવ કરવાની તઈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઇ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો ગુનો કર્યો.

ચોથું—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ચોરી કરી, અને સદરહુ ચોરીથી લીધેલી મિલકત રાખવા માટે એક સખ્સના મનમાં વ્યથાની બીહીક પેદા કરવાની તઈયારી કરેલી, અને તે ઉપરથી હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૮૨ માં કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઇ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઈ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનો કર્યો.

(૪).—કે તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ ની ચોકશી ચાલતી વખતે શાહેદીમાં કહ્યું

૧૯૩ મી કલમ મુજબ વિ- કલ્પની રીતે તોહમતો. કે " ", અને તમે ની તારીખે અથવા તે અરસામાં માં ની આગળ નો ઇનસાફ ચાલતી વખતે શાહેદીમાં કહ્યું કે " ", અને આમાનો એક મજકુર ખોટો છે એવું તમે જાણેલું અથવા માનેલું, અથવા તે ખરો છે એવું તમે માનેલું નહી, અને તે ઉપરથી તમે હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૧૯૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા થઈ શકે એવો, તથા સેશન કોર્ટ (અથવા હાઇ કોર્ટ) સાંભળી શકે એવો, ગુનો કર્યો.

(જે મુકદમાનો ઇનસાફ માજીસ્ત્રેટો કરે તે મુકદમામાં, "સેશન કોર્ટ સાંભળી શકે એવો," એ શબ્દોને બદલે "મારાથી સાંભળી શકાય એવો" એ શબ્દો દાખલ કરવા, અને (ક) માં "સદરહુ કોર્ટ" એ શબ્દો મુકી દેવા.)

(૩).—અગાઉ ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ થયા પછી ચોરી બાબત તોહોમતનામું.

હું (આ ઠેકાણે માજીસ્ત્રેટ વિગેરેનું નામ તથા હોદ્દો લખવો) આ ઉપરથી તમે (આ ઠેકાણે તોહમતવાળા સખ્સનું નામ લખવું) ઉપર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તોહમત મુકુછું:—

કે તમે   ની   તારીખે અથવા તે અરસામાં   માં ચોરી કરી, અને તે ઉપરથી હીંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૭૯ મી કલમ મુજબ શિક્ષા થઇ શકે એવા તથા સેશન કોરટ (અથવા {હાઇકોરટ / માજીસ્ત્રેટ.} જેમ હોય તેમ લખવું) સાંભળી શકે એવો ગુનો કર્યો.

અને તમે સદરહુ (આ ઠેકાણે તોહમતવાળાનું નામ લખવું) ઉપર વળી એવું તોહમત મુકવામાં આવે છેકે સદરહુ ગુનો કરતાં પેહેલાં, એટલે,   ની   તારીખે   માં (આ ઠેકાણે જે કોરટે ગુનાની સાબેતિનો ઠરાવ કર્યો હોય તે કોરટ લખવી) હીંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાના ૧૭મા બાબ પ્રમાણે ત્રણ વર્ષની મુદત સુધી કેદની શીક્ષા થઈ શકે એવો ગુન્હો, એટલે, રાત્રે ઘર ફોડવાનો ગુન્હો (આ ઠેકાણે જે કલમ પ્રમાણે તોહોમતવાળાની ઉપર ગુન્હો ઠર્યો હોય તે કલમમાં વાપરેલા શબ્દોમાં તે ગુન્હાનું વર્ણન કરવું) તમારી ઉપર સાબીત થયાનો ઠરાવ કરેલો, તે ઠરાવ હજુ પૂરા અમલમાં છે, અને તે ઉપરથી તમે હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૭૫ મી કલમ પ્રમાણે વધારેલી શિક્ષાને પાત્ર છો.

અને હું આ ઉપરથી ફરમાવુંછું કે તમારો ઇનિસાફ વિગેરે કરવો.

૨૯.—કેદની અથવા દંડની શીક્ષાનો હુકમ કોઇ માજીસટરેટે કર્યો હોય તો તે ઉપરથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૨૪૫ મી અને ૨૫૮ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રિન્ટેનડેંટ (અથવા કીપર) જોગ.

તારીખ   માહે   સન ૧૮   ને રોજ હું (આ ઠેકાણે નામ તથા હુદ્દો લખવો) ની આગળ સન ૧૮   ના કાલેંડરના   નંબરના મુકદમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ લખવું) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ની ઉપર હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની (અથવા   આકટની) કલમ (અથવા કલમો) પ્રમાણે (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં ગુનો અથવા ગુના લખવા) નો ગુનો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને (આ ઠેકાણે જે શિક્ષા હોય તે પૂરેપુરી તથા સ્પષ્ટ રીતે લખવી) ની શિક્ષાનો હુકમ કરવામાં આવેલો:

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેનડેંટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવે છેકે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને આ વારંટ સુદ્ધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને ત્યાં ઉપર કહેલી શિક્ષાનો હુકમ કાયદા પ્રમાણે અમલમાં લાવવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરી આપ્યું છે.

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

૩૦.—જપ્તિથી નુકશાનીનો અવેજ વસુલ નહી થયેથી કેદનું વારંટ.

(૨૫૦ મી કલમ જુઓ)

તુરંગના સુપ્રિંટેનડેંટ (અથવા કીપર) જોગ. ની

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) (આ ઠેકાણે તોહમતવાળા સખસનું નામ લખવું તથા તેનું વર્ણન કરવું) ઉપર ફરિયાદ કરી છેકે (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં તે ફરિયાદ લખવી), અને તે નજીવી (અથવા તરાદી આપે એવી) ગણીને કાહાડી નાંખવામાં આવી છે, અને જે હુકમથી તે ફરીયાદ કાહાડી નાંખવામાં આવી તે હુકમમાં ફરમાવ્યું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે ફરીયાદીનું નામ લખવું) રૂપીઆની રકમ નુકશાનીના અવેજ દાખલ આપવી; અને સદરહુ રકમ આપવામાં આવી નથી અને સદરહુ (આ ઠેકાણે ફરીયાદીનું નામ લખવું) ની જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તે રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી અને એવો હુકમ કરવામાં આવ્યોછે કે તેને દિવસની મુદત સુધી તુરંગમાં આસાન કેદમાં રાખવો, પણ જો તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં ઉપર કહેલી રકમ આપવામાં આવે તો પછી તેને એ પ્રમાણે રાખવો નહી.

વાસતે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરિન્ટેનડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ના સદરહુ મુદત સુધી હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ૬૯ મી કલમના ઠરાવોને અનુસરીને સહીસલામત રાખવો, પણ જો સદરહુ રકમ તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં આપવામાં આવે તો તે પોહોંચે એટલે તાબડતોબ તેને છોડી મુકવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૧.—સાહેદની ઉપર સમન.

(૬૮ મી તથા ૨૫૨ મી કલમ જુઓ.)

ના રેહેવાશી જોગ.

મારી આગળ ફરીયાદ કરવામાં આવી છે કે ના રેહેવાશી એ (આ ઠેકાણે મુખ્તેસરમાં ગુનો તથા તેનો વખત તથા જગા એટલું લખવું) નો ગુનો કરયો છે (અથવા કરયાનો શક આવ્યો છે,) અને મને જણાય છે કે તમે ફરિયાદનું કામ ચલાવનારની તરફથી મુદાનો પુરાવો ઘણું કરીને આપશો.

વાસતે તમને આ ઉપરથી સમન કરવામાં આવે છે કે સદરહુ ફરીયાદની બાબત સંબંધી તમે જે જાણતા હો તેની સાહેદી આપવાને તમારે આવતા ની તારીખે સવારમાં દસ કલાકે આ કોરટની આગળ હાજર થવું, અને કોરટની રજા વગર ત્યાંથી જવું નહી; અને આ ઉપરથી તમને તાકીદ આપવામાં આવે છેકે જો તમે વાજબી કારણ વગર સદરહુ તારીખે

હાજરે થવાની ગફલત કરશો અથવા તેમ કરવાની ના કહેશો, તો તમને હાજર થવાની જરૂર પાડવા સારૂ વારંટ કાહાડવામાં આવશે.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે.

*તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૨.—જ્યૂરરો તથા આસેસરોને સમન કરવા બાબત જિલ્હામાજીસ્ટ્રેટની ઉપર *પ્રીસેપ્ટ.

(૩૨૬મી કલમ જુઓ.)

ના જીલ્હા માજીસ્ટ્રેટ જોગ.

માં કોર્ટના મકાનમાં આવતા ની તારિખે ફોજદારી સેશન* ભરવાનું ઠરાવ્યું છે, અને આમાં લખેલા શખસોનાં નામ, જ્યુરરો તથા આસેસરોની તપાસેલી ટીપ આ કોર્ટને આપેલી તેમાં જે શખસોનાં નામ લખ્યાં છે તે શખસોમાંથી ચિઠ્ઠી કરીને બરાબર ચુંટી કાહાડ્યાં છે, વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ તારિખે સદરહુ શખસોને સવારના દસ કુલાકે સદરહુ સેશન કોરટમાં હાજર થવા સારૂ તમારે સમન કરવા, અને આ *પ્રીસેપ્ટ રૂએ તમે એ પ્રમાણે કરયું છે તે બાબત સદરહુ તારિખની અંદર તમારે દાખલો આપવો.

(આ ઠેકાણે જ્યુરરોનાં તથા આસેસરોનાં નામ નોંધવાં).

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૩.—આસેસર અથવાજ્યુરરની ઉપર સમન.

(૩૨૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રેહેવાસી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) જોગ.

ની સેશન કોર્ટે મારી ઉપર મોકલેલા *પ્રીસેપ્ટ તમને આવતી ફોજદારી સેશનમાં આસેસર (અથવા જ્યુરર) દાખલ હાજર થવાનું ફરમાવ્યું છે તે હુકમની રૂએ આ ઉપરથી તમને સમન કરવામાં આવે છે કે તમારે આવતા ની તારિખે સવારમાં દસ કલાકે (આ ઠેકાણે જગા લખવી) માં સદરહુ સેશન કોરટમાં હાજર થવું.

મારી સહી તથા હુદાની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૪.—મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૩૭૪મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર)જોગ.

મારી આગળ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ ભરેલી સેશનમાં

---

* હુકમપત્ર. S. P. P.

કાલેંડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧લા, ૨જા, ૩જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે ખુન થતું હોય એવા શિક્ષણીય મનુષ્યવધનો ગુન્હો યોગ્યરીતે સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને તેની ઉપર મોતની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ ની કોર્ટની મંજુરી થવા-સારૂ રાખેલો;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડન્ટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને આ વારંટસુદ્ધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને સદરહુ કોરટનો હુકમ અમલમાં લાવવા બાબત આ કોરટનું બીજું વારંટ અથવા હુકમ તમને પોહોચે ત્યાં સુધી તેને તે તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૫.—મોતની શિક્ષાનો હુકમ થયેથી તે અમલમાં લાવવા બાબત વારંટ.

(૩૮૧ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

મારી આગળ તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ ભરેલી સેશનમાં કાલેંડરના નંબરના મુકદ્દમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને મોતની શિક્ષાના હુકમ પ્રમાણે ની તારીખના આ કોરટના વારંટથી તમારે હવાલે કરવામાં આવ્યો છે, અને ની કોરટનો હુકમ આ કોરટને પોહોંચ્યો છે તેમાં સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ મંજુર કર્યો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપ્રિન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે (આ ઠેકાણે અમલમાં લાવવાનો વખત તથા જગા લખવી) માં સદરહુ મરી જાય ત્યાં સુધી તેને ગળે ફાંસો દેવડાવીને સદરહુ શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં લાવવો, અને તે શિક્ષાનો હુકમ અમલમાં આણ્યો છે એવો શેરો લખીને આ વારંટ કોરટની પાસે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

૩૬.—શિક્ષાનો હુકમ બદલ્યા પછી વારંટ.

(૩૮૧ મી તથા ૩૮૨ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેંટ (અથવા કીપર) જોગ

તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ બરેલી સેશનમાં કાલેન્ડરના નંબરના મુકદમામાં (૧ લા, ૨ જા, ૩ જા, જેમ હોય તેમ) કેદી (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ઉપર હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમ પ્રમાણે શિક્ષા કરવા લાયક ની ગુન્હો સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો, અને તેની ઉપર ની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને તે ઉપરથી તેને તમારે હવાલે કરેલો; અને સદરહુ હુકમથી ઠરાવેલી શિક્ષા ની કોરટના હુકમથી (જેની ડુપ્લિકેટ આ વારંટને જોડેલી છે) બદલીને જીવતાં સુધી સમુદ્રપારની (અથવા જેમ હોય તેમ) શિક્ષા ઠરાવવામાં આવી છે.

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિન્ટેન્ડેંટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ હુકમ પ્રમાણે સમુદ્રપારની સિક્ષા ભોગવવા સારૂ સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું) ને તમે યોગ્ય અધિકારીને તથા યોગ્ય હવાલામાં સોંપો ત્યાં સુધી તમારે, કાયદામાં ફરમાવ્યું છે તે પ્રમાણે, તેને સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહી સલામત રાખવો.

અથવા

જો તે ઓછી કરેલી શિક્ષા કેદની હોય તો "સદરહુ તુરંગમાં તમારા હવાલામાં સહીસલામત રાખવો" એ શબ્દો પછી લખવું કે "અને ત્યાં સદરહુ હુકમ મુજબ કેદની શિક્ષા કાયદા પ્રમાણે અમલમાં લાવવી".

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૭.—જપ્તિ તથા વેચાણ કરીને દંડ વસુલ કરવા બાબત વારંટ.

(૩૮૬ મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે પોલીસ અમલદારનું અથવા બીજો જે શખ્સ અથવા શખ્સો તે વારંટ બજાવવાના હોય તેનું નામ અથવા હુદ્દો અથવા તેઓનાં નામ અથવા હુદ્દા લખવા) જોગ.

(આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ની ઉપર તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ મારી આગળ (આ ઠેકાણે ગુનોહ મુખ્તેસરમાં લખવો) નો ગુનોહ સાબિત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવેલો અને તેની ઉપર રૂપીયાનો દંડ આપવાની શિક્ષાનો હુકમ કરેલો, અને સદરહુ દંડ આપવાનું સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને ફરમાવેલું તોપણ તેણે તે દંડ અથવા તેમાંનો કાંઈ પણ ભાગ આપ્યો નથી;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે

સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત ના જીલ્લામાં જડે તે જંગમ મિલકત તમારે લઇને જપ્ત કરવી; અને જો સદરહુ જપ્તિ કર્યા પછી (આ ઠેકાણે આપેલા દિવસ અથવા કલાકની સંખ્યા લખવી) માંહે (અથવા તાબડતોબ) સદરહુ રકમ આપવામાં ન આવે તો તમારે તે જપ્ત કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ દંડ પુરો કરી આપવાને બસ થાય તેટલી મિલકત વેચવી; અને આ વારંટની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તે બાબતનો શેરો, એ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત, લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૮.—તિરસ્કારના કેટલાએક મુકદમામાં જ્યારે દંડની શિક્ષા કરવામાં આવે ત્યારે કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૦મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિનટેનડેનટ (અથવા કીપર) જોગ.

આજ રોજ મારી આગળ ભરેલી કોર્ટમાં (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) કોરટની સમક્ષ (અથવા દેખતાં) જાણી જોઇને તિરસ્કાર કર્યો; અને એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે રૂપિયાનો દંડ આપવાની, અથવા તે આપવામાં કસુર કરે તો (આ ઠેકાણે મહિના અથવા દિવસની સંખ્યા લખવી) ની મુદત સુધી આસાન કેદ ભોગવવાની, શિક્ષા સદરહુ (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ની ઉપર કોરટે ઠરાવી છે;

વાસ્તે આ વારંટથી તમને સદરહુ સુપરિનટેનડેનટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે ગુનેહગારનું નામ લખવું) ને આ વારંટ સુધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ તુરંગમાં સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સહી સલામત રાખવો. પણ જો તે મુદત પુરી થતાં પેહેલાં સદરહુ દંડ આપવામાં આવે તો પછી તેમ કરવું નહીં; અને તે દંડ પોંહોચ્યેથી તુરત તમારે તેને છોડી દેવો, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૩૯.—જવાબ દેવાની ના કેહેનારા શાહેદને કેદ કરવાનું માજીસ્ત્રેટનું અથવા જડજનું વારંટ.

(૪૮૫મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે કોરટના અમલદારનું નામ તથા તેનો હુદો લખવો) જોગ.

આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) ને શાહેદ દાખલ સમન કરવામાં આવેલો (અ-

થવા આ કોરટની આગળ આણેલો) અને એક ગુનોહ થયાનું કેહેવામાં આવેલું તે ગુનાહની ચો-
કશી વખતે શાહેદી આપવાનું તેને આજ રોજ ફરમાવવામાં આવેલું તે છતાં સદરહુ કેહેવામાં
આવેલા ગુનાહ સંબંધી તેને પુછીને દફતરમાં બરાબર દાખલ કરેલા એક અમુક સવાલનો (અથવા
અમુક સવાલોના) જવાબ દેવાની તેણે ના કહી, અને એ પ્રમાણે ના કહેવાનું કાંઈ પણ વાજબી
કારણ કહ્યું નહીં, અને તેણે એ પ્રમાણે કરેલા તિરસ્કાર માટે તેને (આ ઠેકાણે અટકાવી રાખવાની
જે મુદત ઠરાવી હોય તે મુદત લખવી) સુધી પેહેરામાં અટકાવી રાખવાની શિક્ષા ઠરાવી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે
તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને પેહેરામાં લેવો, અને દિવસની મુદત સુધી તેને
તમારા હવાલામાં સહી સલામત રાખવો, પણ જો દરમિયાનમાં તે જબાની આપવાને અને તેને
પુછેલા સવાલોના જવાબ દેવાને કબુલ થાય તો પછી તેમ કરવું નહીં, અને સદરહુ દિવસોમાંના
છેલા દિવસે, અથવા સદરહુ કબુલાત જાણવામાં આવે એટલે તાબડતોબ, તેની કાયદા પ્રમાણે ત-
જવીજ કરવામાં આવે એટલા માટે તેને આ કોરટની આગળ આણવો; અને આ વારંટ કેવી
કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે;

તારીખ માહે સને ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૪૦.—ગુજરાનનું લવાજમ આપવામાં કસુર થએથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૪૮૮મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપ્રીન્ટેનડેનટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) ની પાસે પોતાની
ઓરતનું (આ ઠેકાણે નામ લખવું) [અથવા પોતાનું બાળક (આ ઠેકાણે નામ લખવું) (આ ઠેકાણે
કારણ લખવું)ના સબબથી પોતાની મેળે પોતાનું ગુજરાન ચલાવવાને અશક્ત છે તે બાળકનું] ગુજરાન
ચલાવવાની જોઈએ તેટલી દ્રવ્ય શક્તિ છે, અને તેણે તેમ ન કરવાની ગફલત કરી છે (અથવા ના
કહી છે.) એવું મારી આગળ સાબિત થયું છે અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને યોગ્ય રીતે
હુકમ કરીને ફરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાન બદલ
રૂપિયાની રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને વળી એવું સાબીત થયું છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે
નામ લખવું) સદરહુ હુકમ જાણી જોઈને ગણકાર્યો નથી અને મહિના (અથવા
મહિનાઓ)નાં લવાજમની રકમના રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે: અને તે ઉપરથી
એક હુકમ કરીને એવું ઠરાવ્યું છે કે તેણે ની મુદત સુધી સદરહું તુરંગમાં આસાન
(અથવા સખત મજુરી સાથે) કેદ ભોગવવી;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ સુપરિનટેનડેનટને (અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં
આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વા-
રંટ સુદ્ધાં સદરહુ તુરંગમાં તમારા પેહેરામાં લેવો, અને ત્યાં સદરહુ હુકમ કાયદા પ્રમાણે અમલ-
માં લાવવો; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૧.—જપ્તિ તથા વેચાણ કરીને ગુજરાનનું લવાજમ જબરીથી અપાવવા બાબતનું વારંટ.

(૪૮૮મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે જે પોલીસ અમલદારે અથવા બીજા શખસે તે વારંટ બજાવવાનું હોય તેનું નામ તથા હુદો લખવો) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને યોગ્ય રીતે હુકમ કરીને ફરમાવ્યું છે કે તમારે તમારી સદરહુ ઓરતને (અથવા બાળકને) ગુજરાન બદલ રૂપિયાના રકમનું લવાજમ દર મહીને આપવું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ સદરહુ હુકમ જાણી જોઇને ગણકાર્યો નથી અને મહિના (અથવા મહિનાઓ) નાં લવાજમની રકમના રૂપિયા આપવામાં કસુર કરી છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત જીલહામાં જડે તે તમારે લઇને જપ્ત કરવી, અને જો સદરહુ જપતી કરયા પછી (આ ઠેકાણે આપેલા દિવસ અથવા કલાકની સંખ્યા લખવી) માંહે (અથવા તાબડતોબ) સદરહુ રકમ આપવામાં ન આવે તો તમારે તે જપ્ત કરેલી જંગમ મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ પુરી કરી આપવાને બસ થાય તેટલી વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તમે તેની રૂએ જે કરયું હોય તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૨.—માજીસ્ત્રેટની આગળ પ્રથમ ચોકસી કરતી વખતે ખત તથા જામીન ખત.

(૪૯૬ મી અને ૪૯૯મી કલમ જુઓ.)

હું, (આ ઠેકાણે નામ લખવું), (આ ઠેકાણે જગા લખવી) નો રેહેવાસી ના ગુનાહનું તોહોમત મારી ઉપર મુકીને મને (જેમ હોય તે પ્રમાણે લખવું) ના માજીસ્ત્રેટની આગળ આણીને તેમની કોરટમાં તથા સેસન કોરટમાં જરૂર પડે તો હાજર થવા સારૂ તારણ આપવાનું મને ફરમાવ્યા ઉપરથી બંધાઊં છું કે સદરહુ માજીસ્ત્રેટની કોરટમાં સદરહુ તોહોમતની પ્રથમ ચોકસી ચાલે ત્યારે દરરોજ હું હાજર રહીશ, અને જો તે મુકદમો સેશન કોરટની પાસે ઈનસાફ થવા સારૂ મોકલવામાં આવે તો મારી ઉપર મુકેલાં તોહોમતનો જવાબ દેવાને જ્યારે ફરમાવવામાં આવે ત્યારે સદરહુ કોરટની આગળ હું હાજર હોઇશ તથા હાજર થઇશ, અને આ બાબતમાં જો હું કસુર કરૂં તો હું બંધાઊં છું કે મલીકા મોઅઝમા રાણી સાહેબ કૈસરે હિંદને રૂપિયાની રકમ મારે ગુનેહગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮
(સહી.)

આ ઉપરથી હું એકરાર કરૂંછું (અથવા અમે દરએકજણ એકઠા તથા જુદા જુદા એકરાર કરીએછીએ) કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો હું જામીન થાઉંછું (અથવા અમે જામીન થઈએ છીએ) કે તેની ઉપર જે ગુનાનું તોહમત મુક્યું છે તે ગુનાની પ્રથમ ચોકશી ચાલે ત્યારે દરરોજ • ની કોરટમાં તે હાજર રેહેશે, અને જો તે મુકદમો સેશન કોરટની પાસે ઈનસાફ થવા સારૂ મોકલવામાં આવે તો તેની ઉપર મુકેલાં તોહમતનો જવાબ દેવાને તે સદરહુ કોરટ ની આગળ હાજર હશે તથા હાજર થશે અને એ બાબતમાં જો તે કસુર કરે તો હું બંધાણો છું (અથવા અમે બંધાઈએછીએ) કે મલીકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈશરેહીંદને રૂપીઆની રેકમ મારે (અથવા અમારે) ગુનેગારીમાં આપવી.

તારીખ માહે સન ૧૮

(સહી.)

૪૩.—તારણ આપવામાં કસુર થયેથી કેદ કરેલા શખસને છોડી મુકવાનું વારંટ.

(૫૦૦ મી કલમ જુઓ.)

ની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડન્ટ (અથવા કીપર) જોગ (અથવા બીજા જે અમલદારના હવાલામાં તે શખસ હોય તે અમલદાર) જોગ.

(આ ઠેકાણે કેદીનું નામ લખવું તથા તેનું વર્ણન કરવું) ને ની તારીખનાં આ કોર્ટનાં વારંટની રૂએ તમારે હવાલે કરવામાં આવેલો, અને ત્યાર પછી તેણે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાની ૪૯૯મી કલમ મુજબ પોતાના જામીન (અથવા જામીનો) સાથે એક ખત યોગ્ય રીતે લખી આપ્યું છે ;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને બીજી કોઈ બાબત સારૂ અટકાવી રાખવો યોગ્ય નહી હોય તો તેને તમારા હવાલામાંથી તાબડતોબ છોડી મુકવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન

(સહી.)

૪૪.—ખતનો અમલ જબરીથી કરાવવા માટે જપ્તિનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ-થાણું જે પોલીસ અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ અમલદાર જોગ. (આ ઠેકાણે જે શખસ હોય તેનું નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા તેનું રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) પોતાના મુચલકાની રૂએ (આ ઠેકાણે જે પ્રસંગ હોય તે લખવો) હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને તે સદરહુ કસુરને લીધે મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને (આ ઠેકાણે ખતમાંહેનો દંડ લખવો) રૂપિયાની રકમ ગુનેહગારીમાં આપવાને પાત્ર થયો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની જે જંગમ મિલકત જિલ્લામાં

તમને જડે તે જંગમ મિલકત લઈને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જપ્ત કરવી, અને જો સદરહુ રકમ ત્રણ દિવસમાહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જપ્ત કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમં વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો તમારે લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૪૫—ખતની શરત તોડેથી જામીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રેહેવાશી જોગ.

તમે તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રેહેવાશી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જામીન થયાકે તે ની તારીખે આ કોરટની આગળ હાજર થશે, અને તમે બંધાયલા કે તે તેમાં કસુર કરશે તો હું મલીકા માઆઝમા રાણી સાહેબ કૈશરેહીંદને રૂપીયાની રકમ ગુનેગારીમાં આપીશ; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) આ કોરટની આગળ હાજર થવામાં કસુર કરી છે, અને સદરહુ કસુરના કારણથી તમે સદરહુ રૂપિયાની રકમ ગુનેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયાછો:

વાસતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ દંડ આપવો અથવા સદરહુ રકમ તમારી પાસે શા સારૂ જબરીથી નહી અપાવવી જોઇએ તેનું કારણ આ તારીખથી દીવસમાહે બતાવવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે,

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર) (સહી.)

૪૬.—સારી રીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની સરત તોડ્યા વિશે જામીનને નોટીસ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના રેહેવાશી જોગ

તમે તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ એક ખત લખી આપીને (આ ઠેકાણે જગા લખવી) ના રેહેવાશી (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ના જામીન થયલા કે તે ની મુદત સુધી સારી રીતે ચાલશે અને તમે બંધાયલા કે તે એ બાબતમાં કસુર કરશે તો હું રૂપીયાની રકમ મલીકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈશરેહીંદને ગુનેગારીમાં આપીશ; અને તમે એ પ્રમાણે જામીન થયા ત્યાર પછી (આ ઠેકાણે જે ગુનો થયો હોય તે મુખતેસરમાં લખવો) નો ગુનો કરવામાં આવેલો તે ગુનો સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની ઉપર સાબીત થયાનો ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે, જેથી તમારા જામીન ખતની શરત તોડવામાં આવી છે;

વાસતે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવે છે કે તમારે સદરહુ રૂપીયાનો દંડ આપવો, અથવા તે સા સારૂ નહી આપવો જોઈએ તેનું કારણ દીવસ માહે બતાવવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપી છે, તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૭.—જામીનની ઉપર જપ્તિનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

જોગ.

(આ ઠેકાણે ખતની શરત લખવી) એ હાજર થવા બાબત (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જામીન તરીકે બંધાયોછે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) કસુર કરી છે, અને તેથી તે (આ ઠેકાણે ખતમાંહેનો દંડ લખવો) રૂપિયાની રકમ મલીકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરેહિંદને આપવાને પાત્ર થયોછે;

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી અધિકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું)ની જે જંગમ મિલકત જિલ્હામાં તમને જડે તે લઇને તથા અટકાવી રાખીને તમારે જપ્ત કરવી; અને જો સદરહુ રકમ ત્રણ દિવસમાંહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જપ્ત કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી ઉપર કહેલી રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કરયું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યુંછે, તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૮.—જે તોહોમતવાળા શખસના જામીન લીધા હોય તેના જામીનને કેદ કરવાનું વારંટ

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે ખતની શરત લખવી) એ હાજર થવા બાબત (આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવુ તથા તેનું વર્ણન કરવું) જામીન તરીકે બંધાયલો છે, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) એ બાબતમાં કસુર કરીછે, જેથી સદરહુ ખતમાં લખેલા દંડ ઉપર મલિકા માઆઝમાં રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદનો દાવો થયોછે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે જામીનનું નામ લખવું) ને યોગ્ય નોટિસ આપ્યા છતાં તેણે સદરહુ રકમ આપવામાં તેમજ તે રકમ એની પાસે શા સારૂ જબરીથી નહી અપાવવી જોઇએ તેનું પુરતું કારણ બતાવવામાં કસુર કરી છે, અને તેની જંગમ મિલકતની જપ્તિ તથા વેચાણથી સદરહુ રકમ વસુલ થઈ શકતી નથી, અને (આ ઠેકાણે મુદત વિશેષે કરીને લખવી) સુધી તેને દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો છે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને, સદરહુ સુપરિનટેંડંટને (અથવા કીપરને), અધિકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટસુદ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવો અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો, અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યુંછે, તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૪૯.—સુલેહ રાખવા બાબતનાં ખતની સરત તોડ્યા વિશે મુખ્યને નોટીસ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) જોગ.

તારીખ માહે સને ૧૮ ને રોજ તમે (આ ઠેકાણે તે ખતમાં જેમ હોય તેમ લખવું) નહી કરવા બાબતનું ખત લખી આપેલું, અને તે માંહેની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે અને દફતરમાં બરાબર દાખલ કરવામાં આવી છે.

વાસ્તે તમને આ ઉપરથી ફરમાવવામાં આવેછે કે તમારે રૂપિયાનો સદરહુ દંડ આપવો, અથવા તે શા સારૂ તમારી પાસે જબરીથી નહી અપાવવો જોઇએ તેનું કારણ દિવસ માહે મારી આગળ બતાવવું. તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૫૦.—સુલેહ રાખવા બાબતનાં ખતની શરત તોડેથી મુખ્યની મિલકત જપ્ત કરવા બાબતનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ના પોલીસ-થાણાના (આ ઠેકાણે પોલીસ-અમલદારનું નામ તથા હુદ્દો લખવો) જોગ.

તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) સુલેહનો ભંગ નહી કરવા વગેરે (ખતમાં હોય તે પ્રમાણે લખવું) બાબત રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને બંધાએલો, અને સદરહુ ખતની શરત તોડ્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવીછે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીછે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને નોટિસ આપીને ફરમાવવામાં આવ્યુંછે કે સદરહુ રકમ શા સારૂ નહી આપવી જોઇએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, અને તેમ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં તેણે કસુર કરીછે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની રૂપિયાની કિમતની જે જંગમ મિલકત જિલ્લામાં તમને જડે તે તમારે લઇને જપ્ત કરવી, અને જો સદરહુ રકમ માંહે આપવામાં ન આવે તો એ પ્રમાણે જપ્ત કરેલી મિલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મિલકત તમારે વેચવી; અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેની રૂએ તમે જે કર્યું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,
તારીખ માહે સન ૧૮
(મોહોર.) (સહી.)

૫૧.—સુલેહ રાખવા બાબતનાં ખતની શરત તોડેથી કેદનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું) સુલેહ રાખવા બાબત પોતે લખી આપેલાં ખતની શરત તોડીછે એવી સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવીછે તથા યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીછે તેથી તે મલીકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈસરેહિંદને રૂપિયાની રકમ ગુન્હેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયોછે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે શા સારૂ નહી આપવી જોઇએ તેનું કારણ બતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે ફરમાવેલું તે છતાં તેમ કરવામાં કસુર કરીછે, અને તેની જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને તે રકમ વસુલ કરી શકાતો નથી, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યોછે;

વાસ્તે આ ઉપરથી તમને સદરહુ દિવાની તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેન્ટને) અથવા કીપરને) અધિકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુદ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવો, અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામત રાખવો, અને આ વારંટ કેવીરીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ માહે સન ૧૮

(મોહોર.) (સહી.)

૫૨.—સારીરીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની શરત તોડેથી જપ્તિ તથા વેચાણ કરવાનું વારંટ.

(૫૧૪મી કલમ જુઓ.)

નું પોલીસ-થાણું જે પોલીસ-અમલદારના હવાલામાં હોય તે પોલીસ—અમલદાર જોગ.

(આ ઠેકાણે મુખ્યનું નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વર્ણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું) તારીખ માહે સન ૧૮ ને રોજ રૂપિયાની રકમનું ખત લખી આપીને તારણ આપેલું, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) નો ગુન્હો કર્યાની સાબિતી મારી આગળ આપવામાં આવીછે તથા યોગ્યરીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીછે, જેથી સદરહુ ખતની શરત તોડવામાં આવીછે; અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને નોટિસ આપીને ફરમાવવામાં આવ્યું છે કે સદરહુ રકમ શા સારૂ નહી આપવી જોઇએ તેનું કારણ તમારે બતાવવું, અને તેણે એ મુજબ કરવામાં તેમજ સદરહુ રકમ આપવામાં કસુર કરીછે;

વાસતે આ ઉપરથી તમને અધિકાર આપવામાં આવે છે તથા ફરમાવવામાં આવે છે કે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ની રૂપીઆની કીમતની જે જંગમ મિલકત તમને જિલ્લામાં જડે તે લઇને તમારે જપ્ત કરવી, અને જો સદરહુ રકમ માહે આપવામાં

ન આવે, તો એ પ્રમાણે જપ્ત કરેલી મીલકત અથવા તેમાંની જેટલી સદરહુ રકમ વસુલ કરવાને બસ થાય તેટલી મીલકત તમારે વેચવી, અને આ વારંટ બજાવવામાં આવે એટલે તુરત તેના રૂહએ તમે જે કરવું હોય તેનો શેરો લખી મોકલવો.

મારી સહી તથા કોર્ટની મોહોર કરીને આપ્યો છે,

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)   (સહી.)

૫૩.—સારી રીતે ચાલવા બાબતનાં ખતની સરત તોડેથી કેદ કરવાનું વારંટ.

(૫૧૪ મી કલમ જુઓ.)

ની દિવાની તુરંગના સુપરીન્ટેનડેન્ટ (અથવા કીપર) જોગ.

(આ ઠેકાણે મુખ્યનું નામ વગેરે લખવું) સારી રીતે ચાલે તે બાબત (આ ઠેકાણે નામ લખવું તથા વરણન કરવું તથા રેહેવાનું ઠેકાણું લખવું,) તારીખ   માહે   સન ૧૮   ને રોજ   રૂપીયાની રકમનું ખત લખી આપીને તારણ આપેલું અને સદરહુ ખતની શરત તોડ્યાની સાબીતી મારી આગળ આપવામાં આવી છે તથા યોગ્ય રીતે દફતરમાં દાખલ કરવામાં આવીછે, જેથી સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) મલેકા માઆઝમા રાણીસાહેબ કૈસરે હિંદને   રૂપિયાની રકમ ગુન્હેગારીમાં આપવાને પાત્ર થયા છે; અને સદરહુ રકમ આપવાનું અથવા તે શા સારૂ નહી આપવી જોઇએ તેનું કારણ બતાવવાનું તેને યોગ્ય રીતે ફરમાવવામાં આવેલું તે છતાં તેમ કરવામાં તેણે કસુર કરીછે, અને તે રકમ તેની જંગમ મિલકત જપ્ત કરીને વસુલ થઈ શકતી નથી, અને સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી દિવાની તુરંગમાં કેદ રાખવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યોછે;

વાસ્તે આઉપરથી તમને સદરહુ સુપરીન્ટેન્ડેન્ટને (અથવા કીપરને) અધીકાર આપવામાં આવેછે તથા ફરમાવવામાં આવેછે કે તમારે સદરહુ (આ ઠેકાણે નામ લખવું) ને આ વારંટ સુદ્ધાં તમારા હવાલામાં લેવા, અને તેને સદરહુ (આ ઠેકાણે કેદની મુદત લખવી) ની મુદત સુધી સદરહુ તુરંગમાં સહી સલામત રાખવા; અને આ વારંટ કેવી રીતે બજાવ્યું તેનો શેરો લખીને તે પાછું મોકલવું.

મારી સહી તથા કોરટની મોહોર કરીને આપ્યું છે.

તારીખ   માહે   સન ૧૮

(મોહોર.)

(સહી.)

(સહી.) **આર. જે. ક્રાસ્થવેટ,**

આફિશિએટિંગ સેક્રેટરી નિસબત ઇંડિયા સરકાર.

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

ઇંડિયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઊંનસિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબે સન ૧૮૭૯ ના નવેંબર મહીનાની ૧૪ મી તારીખે મંજુર કરયો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવીને પ્રસિધ્ધ કરયો છે.

સન ૧૮૭૯ નો આક્ટ ૨૧ મો

બ્રિટિશ ઇંડીયા બાહારની જગાએ જે ગુન્હા થાય તે ગુનાહનો ઇનસાફ કરવા બાબત અને ગુનહેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબત નિયમ ઠરાવવા બાબતનો આક્ટ.

ઉદેશ. | તહનામાં ઉપરથી તથા કબલાયતી ઉપરથી તથા કરારનામા ઉપરથી તથા સનંદ ઉપરથી તથા રૂઢી ઉપરથી તથા અપ્રતિબંધ વહિવટ ઉપરથી અને કાયદાસર બીજા સાધન ઉપરથી ઇંડીયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનસિલને બ્રિટીશ ઇંડીયાની હદ બાહારની ઘણીએક જગાએ અધિકાર અને હકુમત છે વાસ્તે;—અને તે અધિકાર અને હકુમત ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનસીલના હુકમ પ્રમાણે કામ કરનારા પોલીટીકલ એજંટ તથા બીજાઓને વખતે વખતે આપવામાં આવીછે વાસ્તે;—અને તે અધિકાર અને હકુમત ચલાવવા ઊપર અને બીજાને આપવા ઊપર બ્રિટિશ ઇંડીયાના કાયદાનો નિરબંધ કેટલો છે અને તેને તે કાયદાનો આધાર કેટલો છે તે બાબત શક પડયો છે વાસ્તે;—અને તે શક દુર કરવા સારૂ અને તે અધિકાર અને હકુમત ચલાવવા બાબતના અને બીજાને આપવા બાબતના અને રાણીની રઇયત બ્રિટિશ ઇંડીયાની હદ બાહાર ગુનાહ કરે તે બાબતના અને ગુનહેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતના કાયદા એકઠા કરીને સુધારવા સારૂ સન ૧૮૭૨ નો પરરાજમાંહેની હકુમત બાબતનો અને પરરાજના ગુનહેગારોને તેઓની સરકારને સ્વાધીન કરવા બાબતનો આક્ટ પસાર કરયો હતો; અને તે આક્ટ રદ કરવો અને હેઠળ લખેલા સુધારા સાથે ફરીથી ઠરાવવો પણ યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે;—

ભાગ ૧ લો. પ્રથમ નિયમો.

૧. ટુંકુ નામ. | આ આક્ટને "સન ૧૮૭૯ નો પરરાજમાંહેની હકુમત બાબતનો અને ગુનહેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતનો આક્ટ" કેહેવો.

આક્ટ કોહાંકોહાં લાગુછે. | આ આક્ટ આખા બ્રિટીશ ઇંડીયાને,

બ્રિટિશ ઇંડીયાની હદ બાહાર રાણીની હિંદુસ્થાનની દેશી રઇયત હોય તે સઘળી રઇયતને, અને રાણી સાહેબની સાથે દોસ્તી રાખનારા હિંદુસ્થાન માંહેના રાજાઓના અને સંસ્થાનોના મુલકમાં રાણીની વિલાયતી રઇયત હોય તે સઘળી રઇયતને લાગુછે.

શરૂઆત. | અને આ આક્ટ ઠરયો એટલે અમલમાં આવશે.

બીજા કાયદા તથા તહનામાં રાખ્યાં. | પણ ગુનહેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતનો જે વખતે જે કાયદો અથવા તહનામું અમલમાં હશે તે કાયદાના અથવા તહનામાના ઠરાવને આ આક્ટના કોઇ પણ ઠરાવથી બાધ આવતો નથી એમ

સમજવું; અને સદરહુ પ્રકારના કોઇ કાયદા અથવા તહનામું જે જે બાબતમાં લાગુ છે તે તે બાબતમાં તે કાયદામાં અથવા તહનામામાં ઠરાવેલી રીત પ્રમાણે કામ ચ-લાવવું જોઈએ.

સન ૧૮૭૨ નો પરરાજ માંહેની હકુમત બાબતનો અને પરરાજના ગુનહેગારોને રદ કરવું.

૨. સન ૧૮૭૨ નો પરરાજ માંહેની હકુમત બાબતનો અને પરરાજના ગુનહેગારોને તેઓની સરકારને સ્વાધીન કરવા બાબતનો આક્ટ રદ કરયો છે; પણ ચાલુ હોય એવી, તે આક્ટ ઉપરથી જે નેમણુંક કરી હશે તે સઘળી નેમણુંકો જે અધિકાર આપ્યા હશે તે સઘળા અધિકાર, જે દાખલા આપ્યા હશે તે સઘળા દાખલા જે માગણી તથા કાનુન કરી હસે તે સઘળી માગણી તથા કાનુન અને ચાલુ હોય એવી જે જાહેરનામે, સમન્સ, વારંટ, હુકમ તથા તાકીદ કરી હશે તે સઘળાં જાહેરનામાં, સમન્સ, વારંટ હુકમ અને તાકીદ, આ આક્ટને અનુંસરીને હશે તેટલે સુધી તે આ આક્ટ પ્રમાણે કરી છે તથા આપ્યા છે તથા કરી છે એમ સમજવું.

અરથની કલમ.

૩ આ આક્ટમાં આગલા પાછલા સંબંધથી બાધ આવતો નહોતો,—

"પોલીટીકલ એજંટ" આ શબ્દનો અરથ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે છે અને તે શબ્દોમાં હેઠળ લખેલા અમલદારોનો સમાસ થાય છે એમ સમજવું.—

"પોલીટીકલ એજંટ"

(૧) બ્રિટીસ ઇંડીયાની હદ બાહારના કોઈ મુલકમાં અથવા જગાએ હિંદુસ્થાનની બ્રિટીશ સરકારની તરફથી મુખ્ય અમલદાર હોય તે અમલદાર

(૨) કોઈ જગા બ્રિટીશ ઇંડીયાનો ભાગ નહીં હોય તે જગાએ આ આક્ટ પ્રમાણે પોલીટીકલ એજંટનો સઘળો અથવા કેટલો એક અધિકાર ચલાવવાને ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સીલે, અથવા મદ્રાસ અથવા મુંબઈ ઇલાકાના ગવરનર ઇનકાઉન્સીલે બ્રિટીશ ઇંડીયા માંહેનો કોઈ અમલદાર નિમ્યો હશે તે અમલદાર; અને

"રાણીની વિલાયતી રઈયત" આ શબ્દનો અરથ કોજદારી કામની રીતના કાયદામાં રાણીની વિલાયતી રઈયતની વ્યાખ્યા કરીછે તે પ્રમાણે સમજવો.

"રાણીની વિલાયતી રઈયત"

ભાગ ૨ જો.

બ્રિટીશ ઇંડીયા બાહારની જગાએ બ્રિટીસ અમલદારોના અધિકાર.

ગવરનર જનરલનો અધિકાર બ્રિટીશ ઇંડીયા બાહારની જગાએ ચલાવવા બાબત અને તે બીજાને આપવા બાબત.

૪. ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનશીલને જે વખતે જે કાંઈ અખીકાર અથવા હકુમત છે તે બ્રિટીશ ઇંડીયાની હદ બાહારના હરકોઈ મુલકમાં અથવા જગાએ ચલાવવાનો અખત્યાર અને તે અધિકાર અને હકુમત પોતાની નજરમાં આવે તે વખતે આવે તે રીતે અને તેટલે સુધી હિંદુસ્થાન માંહેની બ્રિટીશ સરકારના હર કોઈ નોકરને આપવાનો અખત્યાર ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનશીલને છે.

૫. સદરહુ પ્રકારનો કાંઈ અધિકાર અથવા હકુમત ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્શીલ

તે અધિકાર ચલાવવાબા બત અથવા આપવા બાબત જાહેરનામુ.

ચલાવે તે બાબત અને તેઓ કોઈ માણસને અથવા કોઈ વરગના માણસોને તે અધિકાર અને હકુમત આપે તે બાબત અને તે માણસોએ શી રીતે કામ ચલાવવું તે રીત બાબતના જે નિયમો પ્રમાણે અથવા બીજી સરતો પ્રમાણે તેઓએ ચાલવું જોઈએ તે નિયમો બાબત અથવા બીજી સરતો બાબત અને તેઓનો અધિકાર જેટલી હદમાં ચલાવવો હોય તેટલી હદ બાબત હિંદીયા ગયાજેટમાં પ્રસિધ કરેલાં જાહેરનામામાં લખેલી વાતોના ખરાપણા બાબત તે જાહેરનામુ નિરણય કારક પુરાવો છે એવું સમજવું.

જસ્ટિસ આફ ધી પીસની નીમણુક તથા અધિકાર અને હકુમત.

૬. રાણીની વિલાયતી રઈયતને તેનાં નાગથા અથવા તેના હુદાના સબબથી સદર હુ પરકારના હરકોઈ મુલકમાં અથવા જગાએ જસ્ટિસ આફ ધી પીસ નીમવાનો અખત્યાર ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલને છે; અને તે દરએક જસટિસ આફ ધી પીસને પેહેલા વરગના માજીસ્તરેટ જસ્ટિસ આફ ધી પીસ છે અને રાણીની વિલાયતની રઈયત છે તેઓને ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા મુજબ જે અધિકાર આપ્યા છે તે સઘળા અધિકાર રાણીની વિલાયતની રઈયત ઉપર, અથવા તેવી રઈયતની સાથે મળીને કાંઈ ગુનહા કરવાનું તોહોમત કોઈ માણસો ઉપર આવ્યું હશે તેઓની ઉપર કામ ચલાવતી વખતે છે એવું સમજવું.

રાણીની વિલાયતી રઈયત ઉપર હકુમતવાળી કહી કોરટમાં તે જસ્ટિસ આફ ધી પીસે ઈનસાફ થવા સારૂ મોકલવા તે બાબત હુકમ કરવાનો અખતિયાર ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસિલને છે.

હમણાંના પોલીટીકલ એજંટને તથા જસ્ટિસ આફ ધિ પીસને કાયમ કરયા છે.

૭ સદરહુ પ્રકારના કોઈ મુલકમાં અથવા જગાએ અને મુલક સારૂ અથવા જગા સારૂ ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલે અથવા મદરાસ અથવા મુંબઈ ઈલાકાના ગવરનર ઈનકાઉનસીલે સને૧૮૭૨ ના અપરેલ મહીનાની પચાસની તારીખની આગાઉ જે પોલીટીકલ એજંટ અને જસ્ટિસ આફ ધી પીસ નીમ્યા હશે તે સઘળા પોલીટીકલ એજંટ અને જસ્ટીસ આફ ધી પીસ આ આકટના ઠરાવ પરમાણે નીમ્યા છે અને નીમ્યા હતા. અને તેઓને આ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે હકુમત છે અને આજ સુધી હતી એવું સમજવું

બ્રીટીશ હિંદીયાનો ફોજદારી કાયદો બ્રીટીશ હિંદીયાની હદબાહાર રાણીની રઈયત હોય તેને લાગુ કરવા બાબત.

૮ ગુનહા બાબત અને ફોજદારી ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબત બ્રીટીશ હિંદીયામાં જે વખતે જે કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદો કામ ચલાવવાની રીત બાબત ગવરનર જનરલ ઈનકાઉનસીલ તે વખતે જે ફેરફાર કરવાનું ફરમાવે તે ફેરફાર પ્રમાણે હેઠળ લખેલાં માણસોને લાગુ થશે.

(અ) રાણી સાહેબની સાથે દોસતી રાખનારાં હિંદુસ્તાનમાંહેના રાજાઓના અને સંસથાનોના મુલકમાં રાણીની વિલાયતી રઈયત હશે તે સઘળી રઈયતને અને,

(બ) બ્રીટીસ હિંદીયાની હદ બહારની કોઈ પણ જગામાં રાણીની દેશી હિંદુસ્તાનની રઈયત હશે તે સઘળી રઈયતને લાગુ છે એવું સમજવું.

ભાગ ૩ જો.

બરીટીસ ઈંડીયા બહારની જગોએ રાણીની રઈયત ગુનહા કરે તે ગુનહાની બરીટીસ ઈંડીયામાં ચોકશી.

રાણીની રઈયત બરીટીસ ઈંડીયાની હદ બહાર ગુનહા કરેતે બાબત તેઓની જવાબદારી.

૯ રાણીની વીલાયતી રઈયત, રાણી સાહેબની સાથે દોસ્તી રાખનારા હીંદુસ્તાન માહેના કોઈ રાજાના અથવા સંસ્થાનના મુલકમાં જ્યારે કોઈ ગુનહો કરે, અથવા,

બરીટીસ ઈંડીઆની હદ બહારની કોઈ પણ જગાએ રાણીની હીંદુસ્તાનમાંની દેશી રઈયત જ્યારે ગુનહો કરે.

તીયારે સદરહુ પ્રકારના ગુનહા બાબત તે માણસની તજવીજ એવી રીતે કરવી કે તે માણસ બરીટીશ ઈંડીયા માહેની જે કોઈ જગાએ જડે તે ઠેકાણે તેણે તેવો ગુનહો કરયો હોતતો જે પ્રમાણે તેની તજવીજ થાત તે પ્રમાણે તજવીજ કરવાનો અખતીયાર છે.

ચોકસી કરવા લાયક તોહોમતછે એવો દાખલો પોલિટિકલ એજંટે આપવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારના કોઈ ગુનહાના તોહોમતની ચોકસી બ્રિટિશ ઈંડીયામાં કરી નહી પણ બ્રિટિશ ઈંડિયામાં ચોકસી થવી જોઈએ એવું મહારા અભિપ્રાય પ્રમાણે તોહોમત છે એવો દાખલો જે મુલકમાં ગુનહો કરયાનું કેહેતા હોય તે મુલકનો પોલિટિકલ એજંટ હોય અને તે લખી આપે તો બ્રિટિશ ઈંડિયામાં ચોકસી કરવી.

અને વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસ ઊપર કાંઈ કામ ચલાવ્યું હોય તેથી ગુનો બ્રિટિશ ઈંડિયામાં કરયો હોત તો તેજ ગુનહા બાબત તેજ માણસ ઊપર આગળ બીજું વધારે કામ ચાલવાને હરકત થઈ હોત. તે ચલાવેલાં કામને લીધે, તેજ ગુનહો બ્રિટિસ ઈંડીયાની હદ બહારની કોઈ જગાએ કરવા બાબત આ આકટ પ્રમાણે તે માણસ ઊપર આગળ બીજું વધારે કામ ચલાવવાને હરકત થાયશે એવું સમજવું.

જુબાનીઓની અને દસ્તાવેજોની નકલ પુરાવામાં લેવાનો હુકમ કરવાનો અખીકાર

૧૦ નવમી કલમમાં કહેલા સદરહુ પ્રકારના કોઈ ગુનાની ચોકશી અથવા તજવીજ ચાલતી હોય તીયારે જે જગાએ તે ગુનો કરયાનું કેહેતા હોય તે જગામાંના અથવા જગાના પોલીટીકલ એજંટની આગળ અથવા ઈનસાફના અમલદારની આગળ જુબાનીઓ આપી હોય અથવા દસ્તાવેજો રજુ કરયા હોય તે જુબાનીઓની અથવા દસતાવેજોની નકલ, તે ચોકશી અથવા તજવીજ કરનારી કોરટ તે જુબાનીઓની અથવા દસ્તાવેજોની વાત બાબત પુરાવો લેવા સારૂ જે પ્રસંગે કમીશન નીમે તે પરસંગે તે કોરટ પુરાવામાં લેશે એવું પોતાની નજરમાં આવશે તો હુકમ કરવાનો અખતીયાર સ્થાનીક સરકારને છે.

ગુનહેગારને સવાધીન કરવા બાબત

રાણીની વીલાયતી રહીયત શીવાય બીજા માણસો બ્રીટીશ ઇંડીયામાં નાહાશી આવે તેઓને પકડીને મોકલવા બાબત.

૧૧ રાણીની વીલાયતી રહીઆત નહી હોય તેવાં કોઇ માણસે કોઇ સંસ્થાનમાં તે સંસ્થાનના કાયદા વીરૂધ ગુનહો કરયો હોય અથવા કરયો કે એવું લાગતું હોય અને તે માણસ બ્રીટિશ ઇંડિયામાં નાહાશી આવે અથવા હોય ત્યારે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હશે તો તે સંસ્થાનના પોલીટીકલ એજંટને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવા સારૂ વારંટ કરવાનો અખતીયાર છે એટલે,—

ગુનાહની ચોકશી સદરહુ સંસ્થાનમાં થવી જોઇએ એવું તે પોલીટીકલ એજંટની નજરમાં આવશે તો,

અને જે કામ થયાનું કેહેતા હોય તે કામ બ્રીટીશ ઇંડીઆમાં કરયુ હોતતો આ આકટને જોડેલા પત્રાશીસ્ટમાં હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની કલમો લખીછે તે કલમો પ્રમાણે અથવા તે કાયદાની અથવા બીજા કોઇ કાયદાની બીજી જે કલમ ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનશીલ ઇંડીઆ ગ્યાજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને વખતે વખતે કહે શે તે કલમ પ્રમાણે ગુનહો થયો હોત તો,

તે માણસને પકડવા બાબત અને જે જગા વારંટમાં લખી હોય તે જગાએ વારંટમાં લખેલાં માણસને સ્વાધીન કરવા બાબત વારંટકરવાનો પોલીટીકલ એજંટને અખતીયારછે.

વારંટ કોહોના નામનું કરવું અને શી રીતે બજાવવું.

૧૨ કલાણા જીલામાં તોહોમતવાળુ માણસછે એવું લાગતુ હોય તે જીલ્લાના માજીસ્તરેટના નામનું તે વારંટ કરવાનો અખતીઆરછે; અને વારંટો બજાવવા બાબત જે વખતે જે કાયદો ચાલુ હોય તે કાયદામાં ઠરાવેલી રીતે તે વારંટ અમલમાં લાવવું; અને તોહોમતવાળું માણસ પકડાય એટલે તેને વારંટમાં લખેલી જગાએ મોકલી દેવું અને વારંટમાં લખેલા અમલદારને સ્વાધીન કરવું.

પોલીટીકલ એજંટે પોતાની જાતે મુકરદમાનો નીકાલ કરવો અથવા તજવીજ થવા સારૂ માણસને માસુલ કોરટમાં મોકલવુ

૧૩. સદરહુ પોલીટીકલ એજંટે કાંતો તે મુકરદમાનો પોતાની જાતે ફેંસલો કરવો અથવા જો ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનશીલ અથવા મદ્રાસ ઇલાકાના ગવરનર ઇનકાઉનશીલ અથવા મુંબાઇ ઇલાકાના ગવરનર ઇન કાઉનશીલે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવા સારૂ તેને સામાન્ય કે વીશેષ રીતે અખીતીઆર આપ્યો હોય તો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે મોકલેલુ માણસ રાણીની હીંદુસ્થાનની દેશી રઇયત હોય કે નહી હોય તો પણ તેને જે સંસ્થાનમાં ગુનહો કરયો હોય તે સંસ્થાનની માસુલ કોરટ પાસે તજવીજ કરાવવા સારૂ તે કોરટોને સ્વાધીન કરવું.

ગુનેહગારો સ્વાધિન કરવા બાબત બ્રિટીશ સરકારના મુલકના કોઇ ભાગમાં હ

૧૪. રાણીસાહેબના મુલકના કોઇ ભાગમાં અથવા કોઇ પારકા રાજાના અથવા સંસ્થાનના મુલકમાં ગુનહો કરયાનું તોહોમત જે માણસ ઉપર આવ્યું હોય તે માણસ સ્વાધિન કરવાનું તે ભાગમાં અથવા મુલકમાં હકુમત ચલાવનારાં માણસો અથવા તેઓ

હકુમત ચલાવનારાઓએ બ્રિટિશ વા પારકા દેશના ગુનેગાર બીજા ક્યાં મોકલી તે બાબત

ના હુકમથી (બીજા માણસો) ગવરનર જનરલ ઈનકૌંસિલ અને અથવા ઈ સ્થાનીક સરકારને લખી મોકલે ત્યારે તે ગુનો કોઈ માજીસ્ટરેટના હકુમતના સ્થાનીક હદમાં થયો હોત તો તે ગુનાહની ચોકશી કરવા બાબત તેની હકુમત ચલાવતે તે માજીસ્ટરેટને તે તોહોમતના ખરાપણા બાબત ચોકશી કરવાનો હુકમ કરવાને ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલ અથવા સ્થાનીક સરકાર (પ્રસંગ પ્રમાણે જેમ હોય તેમ) મુખતીયાર છે.

જ્યારે ગુનેહો માલુમ પ્રમાણે સમન કરવા લાયક છે કે વારંટ કરવા લાયક છે, જે પ્રમાણે ઠરાવમાં આવે તે પ્રમાણે તે માણસને પકડવા બાબત સમન અથવા વારંટ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જે માજીસ્ટરેટને હુકમ થયો હોય તેણે કરવું. અને તોહોમતના ખરાપણા બાબત ચોકશી કરવી જોઈએ અને તે ચોકશી કરવાનો પોતાને જે સરકારે હુકમ કરયો હોય તે સરકારને તે બાબત તેણે રીપોર્ટ કરવો જોઈએ. અને તોહોમત વાળું માણસ ઉપર કહેલી દરખાસ્ત કરનારાં માણસોને સ્વાધિન કરવું જોઈએ એવું ઉપર કહેલો રીપોર્ટ આવ્યા પછી સદરહુ સરકારની નજરમાં આવશે તો તે તોહોમતવાળા માણસને સંભાળીને રાખવા તથા મોકલવા બાબત વારંટ કરવાને અને તે વારંટમાં કઈ જગાએ તથા તે માણસને કોહોને સ્વાધિન કરવો તે લખવાને તે સરકાર મુખતીયાર છે.

દશમી કલમના ઠરાવ આ કલમ પ્રમાણે ચોકશી થાય તેને લાગુ છે એવું સમજવું.

બ્રિટિશ હંડીયાની બાહાર ગુનેહો કરયાનું તોહોમત આવેલા માણસને પકડવા સારૂ કંઈ બાબતમાં માજીસ્ટરેટે વારંટ કરવું.

૧૫ બ્રિટીશ હંડીયાની બાહાર કોઈપણ ગુનેહો કરયાનું તોહોમત અથવા વેહેમ જે માણસ ઉપર હોય એવું કોઈ માણસ જ્યારે જ્યારે બ્રિટીશ હંડીયામાંના કોઈ માજીસ્ટરેટની હકુમતના સ્થળ શીમમાં હશે અને એવા માણસને પકડવા બાબત કોઈ પણ સંસ્થાનના પોલીટીકલ એજંટ આગીયારમી કલમમાંના ઠરાવ મુજબ વારંટ કરી શકે અથવા રાણીસાહેબના મુલકના અથવા કોઈપણ પારકા રાજના અથવા સંસ્થાનના મુલકના કોઈ પણ ભાગનો રાજ કારભાર જે વખતે જે માણસો ચલવતા હશે તે તે માણસને સ્વાધિન કરવાનું કહી શકશે એવું સદરહુ માજીસ્ટરેટને લાગશે ત્યારે ત્યારે તે માજીસ્ટરેટને યોગ્ય લાગે તો તેણે તે માણસને પકડવા સારૂ વારંટ કરવું આ વારંટ કરવું તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હોય તો કરવું; એટલે તેની હકુમતના સ્થળશીમમાં તે ગુનેહો બન્યો હોત તો જે બાતમી ઉપરથી અથવા ફરિયાદ ઉપરથી અને તેવા પુરાવા ઉપરથી એવું વારંટ કરવું વાજબી છે એવું તેને લાગ્યું હોત તેવી બાતમી ઉપરથી અથવા ફરીયાદ ઉપરથી અને તેવા પુરાવા ઉપરથી તેણે તે કરવું.

માજીસ્તરેટે પોલીટીકલ એજંટને અને સ્થાનિક સરકારને બાતમી મોકલવી.

આ કલમ પ્રમાણે વારંટ કરનારા કોઈપણ માજીસ્ટરેટે જે સંસ્થાનનો પોલીટીકલ એજંટ હોય એવા કોઈ સંસ્થાનમાં તે ગુનેહો બન્યો છે એવું લાગે અથવા તે ગુનેહ કરયો એવું કહેવું હશે ત્યારે પોતે ચલાવેલા કામની બાતમી સદરહુ પ્રકારના પોલીટીકલ એજંટને તાબડતોબ મોકલવી જોઈએ અને બીજી બાબતમાં પોતે ચલાવેલાં કામ બાબત સ્થાનિક સરકારને તાબડતોબ રીપોરટ કરવો જોઈએ.

પકડેલા માણસ ઉપરફલાણી વખતની અંદર કામ ચલાવવામાં આવે તેને છોડી મુકવો.

૧૬. પંદરમી કલમ મુજબ કોઇ માજીસ્ટ્રેટે કરેલા વારંટ ઉપરથી કોઇ માણસને પકડયું હશે તેને પકડયાની તારીખથી બે મહીના કરતાં વધારે અટકાવી મુકવું નહી પણ તે માજીસતરેટને સદરહુ મુદતમાં સદરહુ પ્રકારનાં માણસને સ્વાધીન કરવા બાબત કોઇ સંસ્થાનના પોલીટીકલ એજંટ તરફથી અગીઆરમી કલમ મુજબ વારંટ પહોચ્યું હશે અથવા ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલની તરફથી અથવા સ્થાનીક સરકારની તરફથી તે માણસ બાબત કંઇ પણ હુકમ પહોચ્યો હશે અથવા એવા માણસને કાયદા પ્રમાણે કોઇ પારકા રાજાને અથવા સંસ્થાનને સ્વાધિન કરયો હશે તો જુદી વાત.

સદરહુ પ્રકારનું વારંટ અથવા હુકમ પહોચ્યાની અગાઉ કોઈ પણ વખતે માજીસતરેટને યોગ્ય લાગે તો તેણે તહોમતદારને છોડી મુકવો અને તોહોમતદારને છોડી મુકો એવું સ્થાનીક સરકારે એવું વારંટ અથવા હુકમ પહોચ્યાની અગાઉ કોઈ પણ વખતે ફરમાવ્યું હોય તો તે માણસને માજીસતરેટ છોડી મુકવો જોઇએ.

જામીન.

૧૭ જામીન બાબતના ફોજદારી કામની રીતના કાયદામાંના ઠરાવ પંદરમી કલમ પ્રમાણે પકડેલા કોઇ પણ માણસની બાબતમાં લાગુ થશે તે એ રીતે કે જે ગુનહાનું તોહોમત સદરહુ પ્રકારનાં માણસ ઉપર મુકયું છે તે ગુનોહ તેણે બ્રિટીશ ઇંડીયામાં કરયાનું તોહોમત આવ્યું હોત તો જે રીતે લાગુ થાત તેજ રીતે લાગુ થશે.

ભાગ ૫ મો.

પરચુરણ.

કાનુનો કરવાનો અખતીયાર.

૧૮ હેઠળ લખેલી વાતો બાબત વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અખતિઆર ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલને છે.

(૧) રાણીની વીલાયતી અથવા દેશી રઇયતને પોલીટીકલ એજંટે આ આ આકટ પ્રમાણે કેદ કરી હોય તેઓને અટકાવી રાખવા બાબત તથા તેઓનાં ભાથા બાબત અને તુરંગમાં તેઓની વ્યવસ્થા રાખવા બાબત.

(૨) તોહોમતવાળા માણસને આ આકટ પ્રમાણે મોકલવા બાબત અને તેઓને સ્વાધીન લેવાનો ફલાણાં ફલાણાં માણસને અધિકાર છે એ રીતે જે માણસોના નામ વારંટમાં લખેલા હોય તે માણસોને સ્વાધિન તે તોહોમતવાળા માણસો કરવામાં આવે ત્યાંહાં સુધી તેઓનો બંદોબસ્ત રાખવા બાબત અને તેઓનું ગુજરાન ચલાવવા બાબત અને

(૩) આ આકટની સઘળી મતલબ પાર પાડવા બાબત કાનુનો કરવાનો અખતીઆર છે.

૧૯ કોઈપણ પારકા રાજાના અથવા સંસ્થાનના મુલકમાંની કોઈપણ કોરટમાં અ પારકી ફોજદારીકોરટોએ આપેલ કમીસનોબજાવવા | થતો ન્યાય સભામાં ચાલું હોય એવા કોઈપણ ફોજદારી પ્રકરણની બાબતમાં કોઈપણ સાહેબની જબાની લેવી હશે તે કોઈપણ દીવાની પ્રકરણની બાબતમાં દીવાની ઈનસાફનું કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ૨૫ મા બાબ મુજબ જે રીતે મંગાવી શકાય છે તે રીતે મંગાવી લેવાને અખીતાર છે અને તે બાબમાંના ઠરાવનો અરથ કરવો તે તે બાબના "ફરીઆદ" એ શબ્દમાં ગુનેગાર ઊપર ચલાવેલા કામનો સમાવેશ થતો હોય તે પ્રમાણે કરવો. જો-ઈએ પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કલમના કોઈ પણ ઠરાવ કોઈ પણ પ્રકરણ રાજ્યકીય પ્રકારનું હશે તે પ્રકરણની બાબતમાં લાગુ છે, એમ સમજવું નહીં.

શિડ્યુલ.

હિંદુસ્થાનમાંના ફોજદારી કાયદાની જે કલમો ૧૯ મી કલમમાં કહીછે તે કલમો—

૨૦૬ ઠી, ૨૦૮ મી, અને ૨૨૪ મી કલમ; ૨૩૦ મી કલમના આરંભથી તે ૨૬૩ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૨૬૯ મી કલમના આરંભથી તે ૩૦૪ થી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૩૦૭ મી, ૩૧૦ અને ૩૧૧ મી કલમ; અને ૩૨૨ મી કલમના આરંભથી તે ૩૧૭ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૩૨૩ મી કલમના આરંભથી તે ૩૩૩ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૩૪૭ મી અને ૩૪૮ મી કલમ; અને ૩૬૦ મી કલમના આરંભથી તે ૩૭૩ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૩૭૫ મી કલમના આરંભથી તે ૩૭૭ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો અને ૩૭૯ મી કલમના આરંભથી તે ૪૧૪ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૪૩૫ મી કલમના આરંભથી તે ૪૪૦ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો, અને ૪૪૩ મી કલમના આરંભથી ૪૪૬ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૪૬૪ મી કલમના આરંભથી તે ૪૬૮ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો; અને ૪૭૧ મી કલમના આરંભથી તે ૪૭૭ મી કલમની આખર સુધીની સઘળી કલમો.

(True translation)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

આ આકટ અમદાવાદ હિતેચ્છુ પ્રેસમાં છાપ્યો.

સને ૧૮૭૯ નો આક્ટ ૨૧ મો પરરાજ્યના ગુનહેગારોનો.

તે પરની ટીકા.

કલમ ૧.

પરરાજ્યમાં આ લોકપર ફોજદારી કામ ચાલું છે એટલાજ ફકત કહેવાપરથી તે લોકોને ફેહેરામાં રાખવા બ્રિટિશ માજીસતરેટને અધિકાર નથી. પરરાજ્યના ગુન્હેગારોને સ્વાધીન કરવા બાબતના આક્ટ પ્રમાણે અટકાવી રાખેલા સખસો બાબત યોગ્ય તજવીજ કરવામાં જો ન આવે તો તેઓને છોડી મુકવા જોઈએ. (આ ફેંસલો સને ૧૮૭૨ ના પરરાજ્યના ગુનહેગારના આક્ટ નંબર ૧૧ ઉપર તા. ૨૯ મે ૧૮૭૭ ને રોજ મુબાઈ હાઈ કોરટે કલાદગીના માજીસતરેટનું ત્રોમાસી રીટર્ન તપાસ્યા પરથી કરેલો છે. પણ તે આક્ટ રદ થઇ તેને બદલે આ આક્ટ થવાથી આ ફેંસલો અમે દરશાવ્યો છે.)

કલમ ૯

રાણી સાહેબની દેશી પ્રજામાંના એક માણસે રાણી સાહેબની સાથે સ્નેહ રાખનારા હીંદુસ્થાનમાંના એક દેશી રાજ્યમાં રહેવાના ઘરમાં ચોરી કરી; અને તે રાણી સાહેબ સાથે સ્નેહ રાખનાર બીજા રાજ્યમાં પકડાયો (જડયો) અને તેને ત્યાંહાથી અમદાવાદ આણ્યો કીંવા તે પોતે ત્યાંહાં હાજર થયો. આ અપરાધમાં ઇનસાફ બ્રીટીશ સરકારના મુલકમાં થવો જોઈએ એમ મને દેખાય છે એવો દાખલો તીહાંના પોલીટીકાલ એજંટે આપીયો હતો તેથી અમદાવાદના એક માજીસતરેટે તેની ચોકશી કરી તે કામ શેસન કમીટ કર્યું તેમાં ઠરાવ્યું કે—"આ કલમ ઉપરથી આ કામનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર અમદાવાદની શેશન કોરટને હતો કારણ કે આરોપીને જે વખતે અમદાવાદ આણ્યો તે વખતે તે તેજ કલમ પ્રમાણે બ્રિટીશ ઇંડીઆમાંના મુલકમાં જડયો હતો. "જડે" એવો જે શબ્દ આ કલમમાં છે તેનો અરથ જે ઠેકાણે તે પકડાયો તે ઠેકાણું નહી છતાં જે ઠેકાણે તે પ્રત્યક્ષ હાજર હોય તે ઠેકાણું એમ સમજવું જોઈએ. (મુ. હા. રી. લા. વા. ૮ પાને ૬૨૨ સરકાર વિરૂધ મગનલાલ).

સને ૧૮૭૧ નો આક્ટ ૧ લો.

સન ૧૮૭૧ નો ઢોરોનાં અતિક્રમણ બાબતનો આક્ટ.

ઇંડીઆના ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનશીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ.

ગવરનર જનરલ સાહેબે સને ૧૮૭૧ ના જાન્યુઆરી
મહીનાની ૧૪ મી તારીખે મંજુર કરયો તે સઘળા
લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવીને પ્રસીદ્ધ
કરયો છે.—

ઢોરોનાં અતીક્રમણ બાબત કાયદો છે. તે એકઠા કરીને સુધારવા
બાબતનો આક્ટ.

ઢોરોનાં અતીક્રમણ બાબત કાયદો છે, તે એકઠા કરીને સુધારવા યોગીય છે વા
ઉદ્દેશ. | સ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવીયું છે.

ભાગ ૧ લો—પરથમ નીયમો.

૧. આ આક્ટને "સને ૧૮૭૧નો ઢોરોના અતીક્રમણ બાબતનો આક્ટ"
નહાનું મથાળું. | કહેવો.

ઇલાકાના મુખ્યીય શહેરો શીવાય અને જે ડીસટરીકટોને તથા મુલકના ભાગોને
આક્ટ કયાં | આ આક્ટ લાગુ નથી. એવું સ્થાનીક સરકાર ગવરનર જનરલ ઇન
હાં કયાં લાગુછે. | કાઊનશીલની મંજુરી લઈને ઠરાવશે. તે ડીસ્ટ્રીકટો તથા મુલકના ભાગો
સીવાય આખા બ્રીટીસ ઇનડીઆને આ આક્ટ લાગુછે.

આક્ટો કયારે ચાલુ થશે. | આ આક્ટ કરયો કે અમલમાં આવસે.

૨. આ આક્ટને જોડેલાં પરીશીષ્ટમાં આક્ટો લખીયા છે તે રદ
આક્ટો રદ કરયા તે. | કરયા છે.

સદરહુ આક્ટો પછી કરેલા આક્ટોમાં સદરહુ આક્ટોમાંના કોઈ આક્ટ ઉપર હ
રદ કરેલા આક્ટ ઊપર હવાલા આપ્યા હોય તે. | વાલા આપીયા હોય તે આ આક્ટ ઉપર આપીયા છે એવું સસમજવું.

ઢોરોના અતીકરમણ બાબત સને ૧૮૫૭ નો તરીજો આક્ટ છે તે આક્ટ ઊપરથી જે ડબા કહયા હોય તથા ડબાવાળા નીમીયા હોય અને ગામો ઠરાવ્યાં હોય તે ડબા તથા ડબાવાળા અને ગામો આ આક્ટ ઉપરથી કરયાં તથા નીમાયાં અને ઠરાવ્યાં છે એવું સમજવું.

અરથની કલમ | ૩ આ આક્ટમાં.

"પોલીસનો અમલદાર" આ શબ્દો લખ્યા છે. તેમાં ગામના રખવાળનો શમાસ થાય છે.

"ઢોરો" આ શબ્દ લખ્યા છે. તેમાં હાથીઓનો તથા ઊંટોનો તથા ભેંશોનો

તથા ઘોડાઓનો તથા ઘોડીઓનો તથા ખાશી કરેલા ઘોડાઓનો તથા ટટુઓનો તથા વછેરાઓનો તથા વછેરીઓનો તથા ખચરોનો તથા ગધેડાઓનો તથા ડુકરોનો, ઘેટાંઓનો તથા મેંઢાંઓનો તથા મેંઢીઓનો તથા ઘેટાંના બચ્ચાઓનો તથા બકરીઓનો અને બકરીનાં બચ્ચાંઓનો સમાસ થાય છે, એવું સમજવું.

ભાગ ૨ જો—ડબા અને ડબાવાળા.

ડબા કરવા.

૪. સ્થાનીક સરકારની સામાન્ય નીરબંધ પરમાણે ડીસ્ત્રીકટનો માજીસતરેટ જે જગાએ ડબા કરવાનું વખતે વખતે ફરમાવે તે જગાએ ડબા કરવા.

કયાં કયાં ગામોએ કયાં કયાં ડબાનો ઉપયોગ કરવો તે ડીશતરીકટના માજીસતરેટે ઠરાવવું.

ડબાં કોના તાબામાં રહે છે. ડબામાં ગોંધેલાં ઢોરને ચાર પુંજો નીરવાના ખરચનો દર.

૫. ડબા ડીશતરીકટના માજીશતરેટના નીરબંધમાં રહેશે. અને ડબામાં ગોંધેલા ઢોરોને ચાર પુંજો નીરવાનાં તથા પાણી પાવાના ખરચના દર તેણે ઠરાવવા, અને વખતે વખતે તે દરમાં ફેરફાર કરવાનો તેને અધીકાર છે.

ડબાવાળાની નેમણુક.

૬. ડીસતરીકટના માજીશતરેટે દરએક ડબા સારૂ ડબાવાળો નીમવો.

મદરાશમાં તથા મુંબઇમાં હુદાના સબબથી ડબાવાળા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે મદ્રાસ ઇલાકામાં ગામના મુખીઓએ અને મુંબઇ ઇલાકામાં પોલીસ પટેલોએ અથવા જ્યાંહાં પોલીસ પટેલ નહી હોય તાંહાં ગામના મુખીએ પોતાના હોદાના સબબથી ગામના ડબાવાળાનું કામ કરવું.

ડબાવાળાની મોકુફી અને બરતરફી.

માજીશતરેટે જેને ડબાવાળો નીમ્યો હોય તે દરએક જણને કામ ઉપરથી મોકુફ અથવા બરતરફ કરવાને તે માજીશતરેટ મુખત્યાર છે.

ડબાવાળાઓને બીજી ચાકરી કરવાનો અધીકાર છે.

હરકોઇ ડબાવાળાને સરકારના તાબામાં બીજી હરકોઇ ચાકરી કરવાનો અધીકાર છે.

ડબાવાળા સરકારી નોકર છે.

દરએક ડબાવાળો હીંદુશતાનના ફોજદારી કાયદાના અરથ પરમાણે સરકારી નોકર છે એવું શમજવું.

ડબાવાળાઓનું કામ.

રજીષ્ટરો રાખવાં અને પત્રકો મોકલવાં.

૭. સ્થાનીક સરકાર વખતે વખતે ફરમાવે તેવાં રજીસટરો (એટલે નોંધો) રાખવી અને પત્રકો મોકલવાં.

પકડેલાં ઢોરો નોંધવાં.

૮. જ્યારે ઢોરો ડબામાં આણે ત્યારે ડબાવાળાએ પોતાના રજીષ્ટરમાં હેઠળ લખેલો મજકુર દાખલ કરવો એટલે,

(અ). જનાવરોની સંખ્યા તથા વરણન.

(બ). તેઓને સદરહુ પરમાણે આણવાની તારીખ તથા વખત.

(ક). પકડી લાવનારનું નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું, અને

(ડ). માલમહોમ તો ધણીનું નામ તથા રેહેવાનું ઠેકાણું, એણી વીગતે. મજકુર દાખલ કરવો.

એને રજીસ્ટરમાં દાખલ કરેલા મજકુરની નકલ પકડનારને અથવા મુખતીઆર ને આપવી.

ઢોરને સ્વાધીન લઇને આર પુન્જે નીરવો. | ૯. ડબાવાળાએ ઢોર પોતાને સવાધીન લઇને આ આકટમાં આગળ કહયું છે તે પરમાણે તેઓની વ્યવસ્થા થાય ત્યાં સુધી તેગને ઘાસ પુંન્જે વીગરે નાંખવો અને પાણી પાવું.

બાબ ૩ જો. ઢોરોને ડબામાં ઘાલવાં.

૧૦ હરકોઇ જમીન ખેડનારો અથવા તેનો વહીવટ કરનારો.

જમીનનો બીગાડ કરનારાં ઢોરો—અથવા હરકોઇ જમીનના પાકનું અથવા ઉપજનું વાવેતર કરવા સારૂ જે માણસે નાણું ધીરયુ હોય તે માણસ.

અથવા સદરહુ પાક અથવા ઉપજ અથવા તેનો હરકોઇ ભાગ વેચાતો લેનારો અથવા ધરેણે રાખનારો.

સદરહુ પ્રકારની જમીન ઉપર અતીક્રમણ કરીને તે જમીનનો અથવા તેના પાક નો અથવા ઉપજનો બીગાડો કરનારાં ઢોરને પકડવાને અથવા પકડાવવાને અને જે ગામની તે જમીન હોય તે ગામને સારૂ કરેલાં ડબામાં તે ઢોરોને અમથી વાર લગા ડયા વગર લેઇ જવાને અથવા લઇ જવડાવવાને મુખતીઆર છે.

ઢોરોને પકડવામાં પોલીસે મદદ કરવી. | ઢોરોને સદરહુ પરમાણે પકડવાની (આ) હરકત નહી થવા બાબત અને ઢોરોને સદરહુ પરમાણે પકડનારા માણસોની પાસેથી ઢોરો (આ) નહી છોડા વવા બાબત મદદ માગે તો પોલીસના સઘળા અમલદારોએ મદદ કરવી.

સારવજનીક રસતાનું તથા નેહેરોનું તથા બાંધોનું નુકશાન કરનારાં ઢોરો. | ૧૧ સારવજનીક રસતા તથા રમવાની જગા તથા વાડીઓ તથા નેહેરો તથા મોરીના કામો તથા બાંધો અને તેવાંજ બીજાં કામો જે માણસોને સ્વાધીન હોય તે માણસોને તથા પોલીસના અમલદારોને સદરહુ રસતા તથા જગા તથા વાડીઓ તથા નેહેરો તથા મોરીના કામો તથા બાંધો અને તેવાંજ બીજાં કામો અથવા સદરહુ રસતા ની અથવા નેહેરની અથવા મોરીનાં કામની અથવા બાંધની બાજુ અથવા બાજુના ઢોળાવ બગાડનારાં ઢોરોને અથવા તે ઉપર અતીક્રમણ કરનારાં ઢોરોને પકડવાનો અથવા પકડાવવાનો અખીકાર છે.

અને તે ઢોરોને અમથી વાર વાર લગાડયા વગર છેક પાસેના ડબામાં તેઓએ લઇ જવાં.

ડબામાં ગોધેલાં ઢોરો બાબત દંડ | ૧૨. ઉપર કહયા પરમાણે ડબામાં ગોધેલાં દરએક ઢોર બાબત ડબાવાળાએ હેઠળ લખેલા પરીણામ પરમાણે દંડ લેવો.

હાથી .. .. બે રૂપીઆ.

ઉંટ અથવા ભેંશ .. .. આઠ આના.

ઘોડો અથવા ઘોડી અથવા ખાશી કરેલો ઘોડો અથવા ટટુ અથવા વછેરો અથવા વછેરી અથવા ખચર અથવા બળદ અથવા ગોધો અથવા સાંહાંડ અથવા ગાય અથવા કલોડી.. .. .. ચાર આના.

વાછરડો અથવા વાછરડી અથવા ગધેડું અથવા ડુકર .. .. બે આના.

પાડો અથવા પાડી અથવા મેંઢો અથવા ઘેટાનું બચ્ચું અથવા બકરું અ

થવા બકરીનું બચ્ચું .. .. એક આનો.

કલમ ૧૨. ઉપર પ્રમાણે જે દંડ લીધો હોય તે સઘળો દંડ સ્થાનીક સરકાર વખતે વખતે ફરમાવે તે અમલદારની મારફતે ડીસતરીકટના માજીસટરેટની પાસે મોકલવો.

દંડની તથા ચાર પુંજો નીરવાના ખરચની યાદી.

દંડની અને ઢોરને ચાર પુંજો નીરવાના તથા પાણી પાવાના ખરચના દરની યાદી દરએક ડબા ઉપર અથવા ડબા પાસે લોકોની નજરે પડે તેવે ઠેકાણે મારવી.

ભાગ ચોથો—ઢોરો સ્વાધીન કરવાં અથવા તેઓનું લીલામ કરવું.

ધણી ઢોર બાબત દાવો કરે અને દંડ તથા ખરચ આપે તો કેમ કરવું.

૧૩. ડબામાં ઘાલેલાં ઢોરનો ધણી અથવા તેઓનો મુખતીઆર હાજર થઈને ઢોર વીશે દાવો કરે અને તે ઢોર બાબતનો દંડ તથા થએલો ખરચ આપે એટલે ડબાવાળાએ તે ઢોર તેને સવાધીન કરવાં.

ધણીએ અથવા તેના મુખતીઆરે ઢોર પાછાં લીધાં વખત તે બાબત ડબાવાળાના રજીસટરમાં પહોંચ ઉપર સહી કરવી.

એક અઠવાડીઆમાં ઢોર બાબત કોઈ દાવો ન કરે તો કેમ કરવું.

૧૪. ઢોર ડબામાં ઘાલ્યાની તારીખથી સાત દીવસની અંદર ઢોર બાબત કોઈ દાવો ન કરે તો ડબાવાળાએ છેક પાસેના પોલીસ થાણાના અમલદારને તે બાબત રીપોરટ કરવો, અથવા તે કામ સારૂ ડીસતરીકટના માજીસતરેટે જે બીજો અમલદાર નીમીયો હોય તેને રીપોટ કરવો.

પછી તે અમલદારે પોતાની કચેરીનો જે ભાગ લોકોની દરસ્ટીએ સેહેજ પડતો હોય તે ભાગમાં એક નોટીસ (એટલે સુચના) મારવી. તે નોટીસમાં હેઠળ લખેલો મજકુર લખવો એટલે,

(અ) ઢોરોની સંખ્યા તથા વરણન.

(બ) જે ઠેકાણે તે પકડયાં હોય તે ઠેકાણું.

(ક) જે ઠેકાણે તેઓને ગોંધીયાં હોય તે ઠેકાણું એવી વીગતે મજકુર લખવો.

અને ઢોરો પકડવાની જગા પાસે જે ગામ તથા બજાર હોય તે ગામમાં તથા બજારમાં દાંડી પીટાવવી.

નોટીસની તારીખથી શાત દીવશની અંદર ઢોર બાબત કોઈએ દાવો ન કીધો તો ડીસતરીકટના માજીસતરેટ વખતે વખતે સામાન્ય અથવા વીશેશ હુકમ કરીને જે જગા તથા વખત અને સરત ઠરાવી હોય તે જગાએ તે વખતે અને તે સરત પરમાણે તે અમલદારે તે ઢોર જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં; અથવા એ કામ સારૂ તે અમલદારની કચેરીમાંથી કામદાર મોકલ્યો હોય તેણે જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પરકારના ઢોર ઉપર કહયા પરમાણે વેચતાં વાજબી કીંમત ઉપજે તેવું નથી એવો ડીસ્ત્રીકટ માજીસતરેટનો અભીપરાય હોય તો યોગ્ય જણાય તે રીત તેણે તે ઢોરની વ્યવસ્થા કરવી.

ઢોરો કાયદાસર રીતે પકડ્યાં બાબત ધણી તકરાર કરશે પણ અવેજ અનામત મુકશે તો ઢોરો તેને સ્વાધીન કરવાં.

૧૫. ધણી અથવા તેનો મુખ્તીઆર હાજર થશે અને ઢોરો પકડાં તે બાબત કાયદા વીરૂધ છે અને ૨૦ કલમ પ્રમાણે ધણી ફરીયાદ કરનારએ એવા સબબથી દંડ તથા ખરચ આપવાની ના કહેશે તો ઢોરો બાબત થએલો દંડ તથા ખરચ તે અનામત મુકે એટલે ઢોર તેને સ્વધીન કરવાં.

ધણી દંડ તથા ખરચ આપવાની ના કહે અથવા નહી આપેતો કેમ કરવું.

૧૬. ધણી અથવા તેનો મુખતીયાર હાજર થઈને સદરહુ દંડ તથા ખરચ આપવાની ના કહે અથવા નહી આપે અથવા ૧૫ મી કલમમાં કહેલે પ્રસંગે અનામત નહી મુકે તો તે ઢોરો અથવા તેમાંથી જે ટલાંની જરૂર હોય તેટલાં ૧૪ મી કલમમાં કહેલી જગાએ તથા વખતે અને સરત પ્રમાણે સદરહુ અમલદારે જાહેર લીલામ કરીને વેચવાં.

દંડ તથા ખરચ બાદ કરવો.

દંડ લેવો હોય તે તથા ઢોરોને ચાર પુંજો નીરવાનો અને પાણી પાવાનો ખરચ અને વેચવાનો કાંઈ ખરચ થયો હોયતો તે ખરચ વેચાણની ઉપજ માંથી બાદ કરવો.

બાકીના ઢોર તથા વેચાણના અવેજમાંથી કાંઈ બાકી રહ્યું હોય તો તે તથા હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હીસાબ ધણીને અથવા તેના મુખતીઆરને આપવો એટલે.

(अ) ઢોર કેટલાં પકડયાં તેના,
(ब) કેટલી મુદત સુધી તે ગોંધી મુક્યાં હતાં તે મુદતનો.
(क) દંડ અને ખરચ મળીને કેટલા રૂપીયા લેવા તેનો,
(ड) કેટલાં ઢોરો વેચીયાં તેનો,
(इ) લીલામની ઉપજનો અને,
(फ) તે ઉપજની વ્યવસ્થા શી રીત કરી તેનો હીસાબ આપવો.

પોહોચ.

સદરહુ પ્રકારના હીસાબ પ્રમાણે પોતાને સ્વાધીન ઢોર થાય તથા વેચાણના અવેજમાંથી કાંઈ અવેજ બાકી રહ્યો હોય અને પોતાને મળે તે બાબત ધણીએ અથવા તેના મુખત્યારે પોહોચ આપવી.

દંડની તથા ખરચની અને વેચાણની ફાજલ ઉપજની વ્યવસ્થા.

૧૭ સદરહુ પ્રમાણે કાપી લીધેલો દંડ જે અમલદારે લીલામ કીધું હોય તે અમલદારે ડીસ્ટ્રીકટના માજીસ્ટ્રેટ પાસે મોકલવો.

ચાર પુંજો ફરવાનો તથા પાણી પાવાનો ખરચ ૧૬ મી કલમ પ્રમાણે કાપી લીધો હોય તે ડબાવાળાને આપવો. ૧૩ મી કલમ પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારના ખરચ બાબત જે રકમો ડબાવાળાને પહોચે તે સઘળી રકમો તેણે પાસે રાખીને ખરચ કરવી.

ઢોરના લીલામની ફાજલ ઉપજ બાબત દાવો કરયો નહી હોય તે ડીસ્ત્રીકટ માજીસ્તરેટની પાસે મોકલી માજીસતરેટે જે અવેજ ત્રણ મહીના સુધી અનામત રાખવો; અને તે મુદતમાં તે અવેજ બાબત કોઈ દાવો કરીને સાબેત નહી કરે તો મુદત પુરી થયા પછી આ આકટમાં આગળ કહ્યું છે તે પ્રમાણે માજીસ્તરેટે તે અવેજની વ્યવસ્થા કરવી.

દંડ તથા વેચાણની જે ઉપજ બાબત દાવો કીધો નહી હોય તે શામાં વાપરવી.

૧૮ જે દંડની તથા ઢોરના વેચાણની ઉપજ બાબત દાવો કરયો નહી હોય તે ઉપજના અવેજની રકમો આવે તેમાંથી.

(આ) સ્થાનીક સરકારના હુકમથી ડબાવાળાનો પગાર ઠરાવ્યો હોય તે આપવો,

(ઈ) ડબા બાંધવાનો તથા તેને ઠીકઠાક રાખવાનો ખરચ થાય તે અથવા આ આકટ અમલમાં લાવવા સંબંધી બીજા કાંઈ કામ બાબત ખરચ થાય તે આપવો.

અને કાંઈ અવેજ ફાજલ રહે તો તે સ્થાનીક સરકારના હુકમ પ્રમાણે રસ્તા તથા પુલો બાંધવામાં તથા તેઓની મરામત કરવામાં અને લોકો ઉપયોગી બીજા કામમાં ખરચવો.

આ આકટ પ્રમાણે લીલામ થાય તેમાંથી પોલીસ અમલદારે તથા ડબાવાળાએ ઢોર ખરીદ કરવાં નહી.

૧૯ આ આકટ પ્રમાણે ઢોરનું લીલામ થાય ત્યારે પોલીસ અમલદારે અથવા આ આકટ પ્રમાણે નીમેલા બીજા અમલદારે અથવા ડબાવાળાએ હસ્તે અથવા પરહસ્તે તે ઢોર ખરીદ કરવાં નહી.

ડબામાં ઘાલેલું ઢોર ડબાવાળાએ ક્યારે છોડી મુકવું નહી.

ડબામાં ઘાલેલું ઢોર છોડી મુકવાનો અથવા સ્વાધિન કરવાનો માજીસ્તરેટે અથવા દીવાની કોરટે હુકમ કીધો નહી હોય તો કોઈ ડબાવાળાએ તે ઢોર આ બાબના પહેલા ભાગમાં જે રીત કહી છે તે રીત શીવાય બીજી રીતે છોડી મુકવું નહી અથવા સ્વાધિન કરવું નહી.

બાબ ૫ મો—ઢોરો કાયદા વીરૂધ પકડયા બાબતની ફરીઆદી.

ફરીયાદી કરવાનો અધિકાર

૨૦ જે માણસનાં ઢોરો આ આકટ પ્રમાણે પકડીને અટકાવી રાખ્યાં હોય તેને તે ઢોર પકડવા બાબત પકડયાની તારીખથી દશ દીવસમાં ગમે તે વખતે ડીસ્ટ્રિકટના માજીસ્તરેટને ત્યાં અથવા ડીસ્ટ્રિકટ માજીસ્તરેટને ત્યાંહથી ફરીઆદ આપ્યા વગર ફરીઆદ લઈને ઈનસાફ કરવાનો અધિકાર જે માજીસ્તરેટને આપ્યો હોય તે માજીસ્તરેટને ત્યાંહાં ફરીઆદ કરવાનો અધિકાર છે.

ફરીઆદ આવ્યા પછી કામ ચલાવવાની રીત

૨૧ ફરીઆદ કરવી તે ફરીઆદ કરનારે પોતાની જાતે કરવી અથવા જે માણસ પોતાની જાતે તે બાબતની હકીકતથી વાકેફગાર હોય તેવા મુખત્યારની પાસે કરાવવી તે મરજીમાં આવે તો લખીને કરવી અથવા મુખજુબાનીએ કરવી. મુખજુબાનીએ ફરીયાદ થાય ત્યારે તે ફરીઆદની મતલબ માજીસ્તરેટે લખી લેવી.

ફરીઆદ કરનારની અથવા તેના મુખત્યારની જુબાની લીધા પછી ફરીઆદ બાજબી છે એવું માનવાનો માજીસ્તરેટની નજરમાં સબબ આવે તો જે માણસ ઉપર ફરીયાદ કરી હોય તેણે તેને સમન કરવો, અને તે મુકરદમાની ચોકશી કરવી.

કાયદા વીરૂધ ઢોર પકડવાના બાબતની નુકશાનીનો બદલો.

૨૨ ઢોર પકડયાં તે વાત કાયદા વીરૂધ છે એવું ઠરે તો તેઓને પકડીને અટકાવી રાખ્યા બાબત ફરીઆદ કરનારને જે નુકશાન થયું હોય તે બાબત માજીસ્તરેટને યોગ્ય જણાય તે પ્રમાણે તેણે ઢોર પકડનારની પાસે ફરીઆદ કરનારને સો રૂપીયા સુધી નુકશાનનો બદલો અપાવવો અને ઢોર છોડાવવાનો ફરીઆદ કરનારને જે ખરચ થયો હોય તે સઘળો ખરચ અને તેણે દંડ ભરયો હોય તે દંડ પણ અપાવવો.

અને ઢોર છોડી મુકયાં નહી હોય તો બદલો આપવાનો હુકમ કરયો હોય તે શીવાય ઢોર છોડી મુકવાં. | વળી તે ઢોર છોડી મુકવાનો અને આ આકટ પ્રમાણે દંડ તથા ખરચ લેવો તે ઢોર હોય તે ઢોર પકડી લાવનારે આપવો એવો હુકમ માજીસ્ટ્રેટ કરયો.

૨૩. ૨૨ મી કલમમાં કહેલો નુકશાની બદલો તથા દંડ અને ખરચ માજીસ્ટ્રેટે દંડ કરયો હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

ભાગ ૬ ઠો—શીક્ષા.

નુકશાનીના બદલાની વસુલાત.

ઢોર પકડવાના કામમાં જબરાઈથી હરકત કરશે અથવા છોડાવશે તો શીક્ષા થશે.

૨૪ આ આકટ પ્રમાણે પકડવા લાયક જે ઢોરો પકડવાના કામમાં કોઈ માણસ જબરાઈથી હરકત કરશે.

અથવા તે પકડ્યા પછી તેઓને ડબામાંથી અથવા જે માણસ તેઓને ડબામાં લઈ જતો હોય અથવા લઈ જનાર હોય તે માણસની પાસેથી તે માણસ પાસે હોય ત્યારે અને આ આકટ ઉપરથી આપેલા અધિકાર પ્રમાણે કામ કરતો હોય ત્યારે છોડાવશે.

તેની ઉપર તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબીત થશે તો ઘણામાંઘણા છ મહીના સુધી કેદની સજા કરવી. અથવા પાંચસેં રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો અથવા એ બેઉ શીક્ષા કરવી.

ઢોરોની પાસે અતીક્રમણ કરાવીને બીગાડ કરે તે બાબત દંડ વસુલ કરવો.

૨૫. જમીન ઉપર ઢોરોની પાસે અતીક્રમણ કરાવીને બીગાડ કરવાના ગુનાહ બાબત દંડ થયો હોય તે દંડ જે ઢોરોએ અતીક્રમણ કર્યું હોય તે ઢોરો અથવા તેમાંનાં કેટલાંએક વેચીને વસુલ કરી લેવાનો અધિકાર છે, પછી તે ઢોરો અતીક્રમણ કરતાં પકડાયાં હોય અથવા ન હોય તોપણ તે વાતની ચિંતા નથી અને જે માણસ ઉપર ગુનેહ સાબીત થયો હોય તેનાં તે ઢોર હોય અથવા અતીક્રમણ થયું ત્યારે તે ઢોર ફક્ત તેને સ્વાધિનજ હોય તોપણ તે વેચવાનો અધિકાર છે.

જમીનનો અથવા પાકનો અથવા સારવજનીક રસ્તાનો બીગાડ કરે તે બાબત શીક્ષા.

૨૬. કોઈ માણસ ઢુકરનો ધણી અથવા રાખનારો હોય તો ગફલતથી અથવા બીજી રીતે કાંઈ જમીન ઉપર અથવા પાક ઉપર અથવા જમીનની ઉપજ ઉપર અથવા હરકોઈ સારવજનીક રસ્તા ઉપર ઢુકરોને અતીક્રમણ કરવા દેઈને જમીનનો અથવા પાકનો અથવા જમીનની ઉપજનો અથવા સારવજનીક રસ્તાનો બીગાડ કરશે અથવા કરાવશે અથવા કરવા દેશે તો તે વાત માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબીત થાય એટલે તેને દસ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો.

ડબાવાળો પોતાનું કામ કરવાને ચુકશે તો તે બાબત શીક્ષા થશે.

૨૭ કોઈ ડબાવાળો ૨૯ મી કલમના ઠરાવ વીરૂધ ઢોર છોડી મુકશે અથવા બીજી દ કરશે અથવા બીજાને સ્વાધીન કરશે અથવા ડબામાં ઘાલેલાં ઢોરને જોઈએ તેટલો ચારપુંજો નાખશે નહી અને પાણી પાસે નહી અથવા જે કામો કરવાનું તેને આ આકટમાં કહ્યું છે તેમાંનું કાંઈ કામ કરવાને ચુકશે તો તે બીજી કાંઈ શીક્ષાને લાયક હશે

તે શીક્ષા શીવાય વળી તેને માજીસ્ટ્રેટની આગળ તેની ઊપર તે ગુનોહ સાબીત થાય તો પચાસ રૂપીઆ સુધી દંડ કરવો.

ઊપર કહેલો દંડ ડબાવાળાના પગારમાંથી કાપી લેવાનો અધિકાર છે.

૨૫ મી અથવા ૨૬ મી અથવા ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે કરેલો દંડ શેમાં વાપરવો.

૨૮. ૨૫ મી અથવા ૨૬ મી અથવા ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે જે દંડ વસુલ થયો હોય તે સઘળો દંડ અને તેનો કાંઈ ભાગ ગુનોહ ઠરાવનાર માજીસ્ટ્રેટની ખાતરી થાય તે રીતે સાબીત કરેલા તોટાનો અથવા નુકશાનનો બદલો આપવામાં વાપરવાનો અખીકાર છે.

બાબ ૭ મો—નુકશાની ભરી લેવા બાબતની ફરીઆદ.

નુકશાની ભરી લેવાસારૂ દાવો કરવાનો હક કાયમ રાખ્યોછે

૨૯. ઢોરો અતીક્રમણ કરવાથી જે માણસની જમીનના પાકનો અથવા બીજી ઉપજનો બીગાડો થયો હોય તે માણસને હરકોઈ મુખત્યાર કોરટમાં નુકશાન ભરી લેવા સારૂ ફરીઆદ કરવાની આ આકટમાંહેના કોઈ ઠરાવ ઉપરથી મનાઈ છે એવું સમજવું નહી.

મજરે આપવું.

૩૦. ગુનોહ ઠરાવનારા માજીસ્ટ્રેટના હુકમથી સદરહુ પ્રકારના કોઈ માણસને આ આકટ પ્રમાણે બદલો આપ્યો હોય તે સદરહુ પ્રકારના મુકદમામાં જેટલા રૂપીઆનો દાવો કરયો હોય અથવા જે રકમ તેણે નુકશાનીના બદલામાં આપવાને ઠરાવી હોય તેમાં મજરે લઈને કાપી લેવી.

પરીશીષ્ટ.

(૨ જી કલમ જુઓ.)

નંબર અને વરસ.	આકટનું મથાળું.
સન ૧૮૫૭ નો આકટ ૩ જો.	ઢોરોના અતીક્રમણ બાબતનો આકટ.
સન ૧૮૬૦ નો આકટ ૫ મો. સન ૧૮૬૧ નો આકટ ૨૨ મો	ઢોરોના અતીક્રમણ બાબત સને ૧૮૫૭ નો ૩ જો. આકટ છે તે સુધારવા બાબતનો આકટ.

(True Translation).
VENAYEK WASSOODEW,
Oriental Translator to Government.

અમદાવાદ હિતેચ્છુ પ્રેસમાં પટેલ જેશંગ મુળજીએ છાપી પ્રસિદ્ધ કરયો.

ડબાનો આક્ટ સને ૧૮૮૧ નો ૧ લો — તે પરની ટીકા.

કલમ ૨૫

આ કામના આરોપીએ કબુલ કરેલું કે પકડાયલી ભેંસ મારી છે અને તેણે ફરીયાદીની મિલકતને નુકશાન પણ કરેલું છે. તોપણ આરોપીની તરફ ઇરાદા ઇસા માહીતી વીશે તોહોમત નથી તથા સાબીતી પણ નથી, તેથી ઠરાવ્યું કે ઢોરો પાસે ગફલતીથી નુકશાની કરવા દેવામાં આવે તો તેને સારૂ તો આ આક્ટની ક. ૨૬ માં બંદોબસ્ત કરેલો છે. પણ બીજા જાનવર સારૂ તો નુકશાની કરવા વીષેનો ઇરાદો ઉઘાડી રીતે દેખાવો જોઈએ. અથવા નુકશાન થવાનો સંભવ છે એવી માહીતી જોઈએ. પણ આમાં તેમ નથી માટે ગુનેહો નથી. (મું૦ હા૦ તારીખ ૧૧ જાન્યુઆરી ૧૮૭૨ સરકાર વી૦ લીંગુડોસ રોગાજી).

કલમ ૨૬

ગુનેહગારોની ગફલતથી તેમના ઢોરોએ એક સારવજનીક રસ્તો ખરાબ કર્યો. પણ ઢોરોએ રસ્તે જતાં તેમ કર્યું કાંઈ રસ્તાને અથવા કોઈ માણસને નુકશાન કરવાનો ઇરાદો ગુનેહગારોનો નહોતો તેથી તેઓપર તોહોમત રહે કે નહી એવી શંકા થવાથી ઠરાવ્યું કે સારવજનીક રસ્તાનો ઉપયોગ કરવાનો હક હદવાળો છે; અને જે કારણ સર તે ઉપયોગમાં લેવાનો છે તે શીવાય બીજા કારણસર ઉપયોગમાં લેવામાં આવે તો તે ઉપર અતીક્રમણ થાય છે યાને પ્રવેશ થાય છે. (આ ફેંસલો સને ૧૮૫૭ના આક્ટ ૩ ડબાનો તેની કલમ ૧૮ ઉપર છે પણ તે કલમને બદલે આ આક્ટમાં આ કલમ છે તેથી અહીંયાં લખ્યો છે તે જુઓ. મું૦ હા૦ વા૦ ૪ પાને ૧૪ સરકાર વી૦ લાગના બીન ગીચુબના (વગેરે)

વળી કલમ ૨૫ નીચે લખેલો ફેંસલો પણ જુઓ.

કલમ ૨૭

એક મુખી પોલીસ પટેલ હતો તેથી ઓધાની રૂએ ડબાગોના ઢોરો સાચવવાનું અને તેના ઘાસપાણીનો બંદોબસ્ત રાખવાનું તેનું કામ હતું. સદરહુ મુખીએ પોતાની જગે એક માણસ નીમેલ તેણે તે કામ કરવામાં કસુર કર્યાથી તેના પર આ કલમ પ્રમાણે તોહોમત રાખી શિક્ષા કરી તેમાં ઠરાવ્યું કે જે માણસ પોતે ડબાવાળો નહી છતાં તેને ફકત આ આક્ટની કલમ ૬ ના આધારે ઓધાની રૂએ ડબાવાળા (પોલીસ પટેલ) એ નીમ્યો હોય તેને માજીસ્ટ્રેટ તેજ આક્ટની ક. ૨૭ ના આધારે શિક્ષા કરી શકતા નથી માટે રદ કરી (મું૦ હા૦ વા૦ ૯ પાને ૧૬૪ સરકાર વિ૦ વકતપબાઈ બાપુ).

ઇંડીયાના ગવરનર જનરલ ઇન કાંઉનશીલનો હેઠળ લખેલો આકટ ઇંડીયાના ગવરનર જનરલે સન ૧૮૭૪ ના એપ્રીલ મહીનાની ૭ મી તારીખે મંજુર કરયો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવી પ્રસિધ કરયોછે.

સન ૧૮૭૪ નો આકટ ૯ મો*

નીરૂદ્યોગી ભટકનારા યુરોપીયન લોકો સંબંધી કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા બાબતનો આકટ.

યુરોપીયનનાં પેટનાં જે માણસો હિંદુસ્થાનમાં નીરાશ્રીત સ્થિતિમાં ભટકે છે તેઓ સંબંધી કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે:—

ઉદેશ.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નિયમો.

૧ આ આકટને "સન ૧૮૭૪ નો યુરોપીયન વેગ્રન્સી આકટ" (નીરૂદ્યોગી એટલે કામ ધંધા વગર ભટકનારા યુરોપીયન લોકોને સારૂ આકટ) કેહેવો.

ન્હાનું મથાળું

આ આકટ આખા બ્રિટીશ ઇંડીયાને અને મલીકામાઆઝમાની સાથે દોસ્તી રાખનારા હિંદુસ્થાનમાહેના રાજાઓના અને સંસ્થાનોના મુલકને લાગુછે.

ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે.

અને તે તાબડતોબ અમલમાં આવશે, પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ચોથી કલમથી સોલમી સુધી કલમો તથા ઓગણીસમી તથા વીસમી તથા ચોવીસમી તથા ઓગણ્ત્રીસમી કલમ કુરંગમાં અથવા એંડેમાન તથા નીકોબાર ટાપુમાં અથવા મલીકા માઆઝમાની સાથે દોસ્તી રાખનારા હિંદુસ્થાન માહેના રાજાઓના અને સંસ્થાનોના મુલકમાંનો હરકોઇ મુલક હરકોઇ પરશીડેન્સીની અથવા બ્રિટીશ ઇંડીયાના લેફટેનંટ ગવરનરની અથવા ચીફ કમીશનરની હદમાં નહી હોય તે મુલકમાં જે તારીખે અથવા જુદી જુદી તારીખે અમલમાં આવશે એવું ઇંડીયા ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું છપાવીને ગવરનર જનરલ ઇન કાઉનશીલ ઠરાવશે તે તારીખ સુધી અથવા જુદી જુદી તારીખો સુધી ત્યાંહાં અમલમાં આવશે નહી.

ચાલુ થવા બાબત:

૨ યુરોપીયન લોકોએ નીરૂદ્યોગી ન ભટકવા બાબત બંદોબસ્ત કરવા બાબત સન ૧૮૬૯ નો ૨૧ મો આકટ છે તે અને સન ૧૮૬૯ નો યુરોપીયન વેગ્રન્સી આકટ છે તે સુધારવા બાબત સન ૧૮૭૧ નો ૨૮ મો આકટ છે તે આ કલમ ઉપરથી રદ કરયા છે.

આકટો રદ કરવા બાબત.

પણ અગાઉના આકટો ઉપરથી નેમણુંકો તથા હુકમ કરયા હશે તે સઘળા તથા વરકહાઉસો કરી આપ્યા હશે તે તથા સરટીફીકેટો તથા અખ્તીઆર આપ્યા હશે તે તથા

કાનુંનો કરાવી હશે તે તથા માફી આપી હશે તે આ આકટ ઉપરથી કરેલા છે તથા કરી આપ્યા છે તથા આપ્યાછે તથા કરાવી છે તથા આપીછે એમ સમજવું.

અરથની કલમ.

૩ આ આકટમાં,

યુરોપીયનના પેટનું માણસ.

"યુરોપીયનના પેટનું માણસ" આ શબ્દોમાં.

(અ) યુરોપ અથવા અમેરીકા અથવા ઇસ્ટ ઇંડીઝ અથવા આસતરેલીઆ અથવા ટાસમેનીઆ અથવા નીયુઝીલંડ અથવા નેટલ અથવા કેપ કાલોનીમાં જનમેલા માણસોનો.

(બ) સદરહુ પ્રકારનાં માણસોના પુત્ર તથા પઉત્રનો સમાસ થાયછે પણ જે માણસોને યુરેઝીયન અથવા ઇસ્ટ ઇંડીયન ઘણું કરીને કેહેછે તેઓનો સમાસ થતો નથી.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારો.

યુરોપીયનના પેટનું જે માણસ ભીખ માગતાં માલમ પડે અથવા કામ ધંધા વગર અથવા ગુજરાન ચલાવવાના દેખાઇતા સાધન વગર ભટકતા માલમ પડે તે માણસ એવો અરથ નીરૂદ્યોગ ભટકનારો આ શબ્દોનો સમજવો.

"વાંહાણનો માસ્તર"

"વાહાંણનો માસ્તર" આ શબ્દોમાં માલવાળું વાંહાણ જે માણસને સ્વાધીન હોય તે માણસનો સમાસ થાયછે એવું સમજવું.

" માજીસતરેટ"

અને આ આકટના ૩ જા અને પાંચમા ભાગમાં "માજીસ્ટરેટ" આ શબ્દોનો અરથ કલકતા, મદ્રાસ, અને મુંબાઇ શેહેરની હદમાં પોલીસ માજીસ્ટ્રેટ એવો જાણવો; અને તે હદબાહાર જે માણસ બીજા વરગના માજીસ્ત્રેટનો અધીકાર કરતાં ઓછો અધિકાર ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે ચલાવતો નહી હોય તે માણસ એવો સમજવો.

ભાગ બીજો

કામ ચલાવવાની રીત.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારો દેખાતો હોય તેને માજીસટરેટની આગળ જવાનો હુકમ કરવાનો અધીકાર.

૪ કલકતા, મદ્રાસ અને મુંબાઇ શેહેરની હદમાં કોઇ માણસ નીરૂદ્યોગ ભટકનારો દેખાતો હોય તેને પાસેના પોલીસ માજીસ્ત્રેટની પાસે જઇને તેની આગળ હાજર થવા સારૂ અમારી સાથે ચાલ અથવા બીજા પોલીસ અમલદારની સાથે જા એવું કેહેવાનો અધીકાર, અને તે શેહેરોની હદ બાહાર હોયતો જે છેક પાસેનો જસ્ટીસ આફ ધી પીસ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે પેહેલા વરગના માજીસ્ત્રેટરેટનો અખતીયાર ચલાવતો હોય તેની પાસે જઇને તેની આગળ હાજર થવા સારૂ અમારી સાથે ચાલ અથવા બીજા કોઇ પોલીસ અમલદારની સાથે જા એવું કેહેવાનો અધીકાર હરકોઇ પોલીસ અમલદારને છે.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારાની સ્થિતિ બાબત સંક્ષેપ રીતે ચોકશી કરવી.

૫. સદરહુ પ્રકારને પ્રસંગે અથવા જે બીજે પ્રસંગે નીરૂદ્યોગ ભટકનારો દેખાતો હોય તેવો કોઇ માણસ પોતાની સમક્ષ આવે તે બીજે પ્રસંગે નીરૂદ્યોગ ભટકનારો દેખાતો હોય તેની સ્થિતિ બાબત તથા ચાલ ચલગત બાબત પોલીસ માજીસ્ટરેટ અ-

થવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસે સંક્ષેપ રીતે ચોકશી કરવી. અને સદરહુ પ્રકારનો સખસ નીરૂદ્યોગ ભટકનારો છે એવી તેની ખાત્રી થાયતો તેણે તેવો ઠરાવ કરીને તે ઠરાવ પોતાની કચેરીના દફતરમાં લખી મુકવો.

વરકહાઉસમાં જવાનો હુકમ.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારને તાબડતોબ ચાકરી ધંધો મળે તેમ નથી એવું વળી તેની નજરમાં આવે, અથવા તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારો છે એ વાત બાબતનો ઠરાવ અગાઊ ફલાણી વખતે દફતરમાં લખી મુકેલો છે એવું માનવાનો સબબ હોય તો તેણે તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને સરકારી × વરકહાઉસમાં જવાનો હુકમ કરવો, અને તે પ્રમાણે હુકમ લખવો.

પછી તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને વરકહાઉસમાં મોકલવા સારૂ પોલીસને સ્વાધીન કરવો અને તેને વરકહાઉસમાં લઈ જતી વખતે તેને પોતાને સ્વાધીન રાખવા બાબત પોલીસને તે હુકમ પુરો આધાર છે, અને તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને વરકહાઉસમાં લઈને ત્યાંહાં તેને અટકાવી રાખવા બાબત વરકહાઉસના ગવરનરને (એટલે ઉપરી અધિકારીને) પણ તે હુકમ પુરો આધાર છે એવું સમજવું.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારને ધંધા ની જગાએ મોકલવો.

૬ નીરૂદ્યોગ ભટકનારને સ્થાનીક સરકારના તાબા માંહેની ફલાણી જગાએ અથવા નીરૂદ્યોગ ભટકનારો પહેલી કલમમાં કહેલા મુલકના કોઈ ભાગમાં હોય ત્યારે પાસેની સ્થાનીક સરકારના તાબામાંહેની ફલાણી જગાએ તેને ચાકરી ધંધો મળે તેમ છે એવું ૫ મી કલમમાં કહેલી ચોકશી કરનારા અમલદારની નજરમાં આવે તો તે અમલદાર તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને પોલીસને સ્વાધીન કરીને સદરહુ જગાએ મોકલવાને અને તે પ્રમાણે હુકમ લખવાને મુખતીયાર છે.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારો ધંધાની સદરહુ જગાએ જાય તીયારે તેને પોતાને સ્વાધીન રાખવા બાબત પોલીસને તે હુકમ પુરો આધાર છે એવું સમજવું.

ચાકરી ધંધો મળવા ને મદત.

૭. નીરૂદ્યોગ ભટકનારો ધંધાની જગાએ આવી પોહાંચે એટલે તેને છેક પાસેના પોલીસ માજીસ્ટરેટની પાસે અથવા જે જસટીસ આફ ધી પીસ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે અખતીયાર ચલાવતો હોય તેની પાસે લઈજઈને તે મોકલવાનો હુકમ તે માજીસ્ટરેટને અથવા જસટીસ આફ ધી પીસને સ્વાધીન કરવો.

પછી તે અમલદારે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને ચાકરી ધંધો મળવા સારૂ પોતાનાથી થાય તેટલી મદત કરવી, અને પોતાની નજરમાં આવે તો તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારને (ચાકરી ધંધો મળે તાંહાં સુધી) પોલીસને સ્વાધીન રાખવો.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારો ઉપર કહ્યા પ્રમાણે આવી પોહોંચે તીયાર પછી વ્યાજબી મુદતમાં (તે મુદત ઘણામાંઘણા પંદર દીવસ કરતાં વતી નહીં જોઈએ) તેને યોગ્ય ચાકરી

×નીરૂદ્યોગી અને સદગુણી માણસ પાસે કામ કરાવવા સારૂ તેને જે જગામાં અટકાવી મુકેછે તે જગા.

ધંધો નહી મળે તો તે અમલદાર તેને ૫ મી કલમમાં કહેલી રીતે સરકારી વર્કહાઉસ માં મોકલવો.

પેટ ખરચ.

૮. કોઇ માંણસ નીરઉદ્યોગ ભટકનારો છે તે વાત બાબતની ચોકસી થયાં પેહેલાં અથવા કોઇ માણસ ૫મી કલમ પ્રમાણે વરકહાઊસમાં જતો હોય ત્યારે અથવા છઠી કલમ પ્રમાણે ધંધાની જગાએ જતો હોય તીયારે તે પોલીસના તાબામાં હોય તે વખતે રોજ આઠ આના લગી તેને પેટ ખરચ મળવો જોઇએ.

પોલીશના જે માજીસ્ટરેટની આગળ અથવા જસટીસ આફ ધી પીસના આગળ નીરૂદ્યોગ ભટકનારને ૭ મી કલમ પ્રમાણે લઇ જવામાં આવે તે માજીસ્ટરેટની અથવા જસટીસ આફ ધી પીસની નજરમાં આવશે તો તે નીરઉદ્યોગ ભટકનાર ચાકરી ધંધો સોધતો હશે ત્યાં સુધી તેને સદરહુ પ્રમાણે (પેટ) ખરચ આપવાનો હુકમ કરવાને તે મુખતીયારછે.

સ્થાનીક સરકારના હાથમાં જે ફંડો હોય તેમાંથી અને પોતે વખતે-વખતે ફરમાવે તે રીતે સદરહુ પ્રકારનો (પેટ) ખરચ અપાવવો.

સરટીફીકેટો આપવાનો અખીકાર.

૯. યુરોપીયનનાં પેટનું કોઇ માણુસ નીરૂદ્યોગ ભટકનાર થાય તેમ નથી એવી ખાત્રી પોલીસના કોઇ માજીસતરેટની અથવા ઊપર કહ્યા પ્રમાણે અખતીયાર ચલાવનારા જસટીસ આફ ધી પીસની થશે તો તે તે માણસને પોતાની સહીનું હેઠલ લખેલા મજકુરનું સરટીફીકેટ આપવાને મુખત્યાર છે એટલે સરટીફીકેટની તારીખથી છ મહીના કરતાં વતી નહીં એવી આટલી (તે મુદત લખવી) મુદત સુધી અને ફલાણી (તે હદ લખવી) હદમાં ૪ થી, ૫ મી, ૬ ઠી અને ૭ મી કલમનો કોઇ ઠરાવ સરટીફીકેટવાળાને લાગુ થશે નહી એવા મજકુરનું સરટીફીકેટ આપવાને મુખત્યારછે. અને પછી સરટીફીકેટ અમલમાં હશે તાંહાં સુધી ૪ થી, ૫ મી, ૬ ઠી અને સાતમી કલમનો કોઈ ઠરાવ તે માણુસને સદરહુ હદમાં લાગુ થશે નહી.

સરટીફીકેટનો નમુનો.

સદરહુ પ્રકારનું દરએક સરટીફીકેટ આ આકટને જોડેલાં પેહેલા પરીશીષ્ટમાં લખેલા નમુના પ્રમાણે અથવા હકીકત પ્રમાણે બને તાંહાં સુધી તે નમુના પ્રમાણે લખવું જોઇએ.

૫ મી તથા ૭મી તથા ૮ મી તથા ૯ મી કલમ પ્રમાણે જસ્ટીસ આફ ધી પીસોની હકુમત કેટલાએક હોદેદારોને આપવાનો અખીકાર.

૧૦. ઊપર કહ્યા પ્રમાણે અખતયાર ચલાવનારા જસ્ટીસ આફ ધી પીસને આ ભાગ ઊપરથી જે હકુમત તથા અધિકાર આપ્યો છે તે હકુમત તથા અખીકાર સરકારી ગેઝેટમાં જાહેરનામું છપાવીને હરકોઇ જસ્ટીસ આફ ધી પીસને અથવા પોલીસના ડીસ્ટ્રીકટ સુપરઇનટેન્ડેન્ટને વખતે વખતે આપવાને સ્થાનીક સરકાર મુખતીયારછે.

ભાગ ૩ જો*

સરકારી વરકહાઉસ.

સરકારી વરકહોસો ઠરી આપવા બાબત.

૧૧. નીરૂદ્યોગ ભટકનારાને હાલ તુરત થોડી મુદત સુધી રાખવા સારૂ પોતાને યોગ્ય જણાય તે જગાએ જરૂરીના સામાન તથા કામદાર લોકો સુધાં વરકહોસો ઇંડીયાના ગવરનર જનરલ ઇન કોનસીલની અગાઉથી મંજુરી લઇને ઠરી આપવાનો અખત્યાર અથવા જે ઇમારત અથવા જે ઇમારતનો ભાગ આ કલમના પેહેલા ભાગ પ્રમાણે વરકહોસ તરીકે ઠરી આપ્યો નહીં હોય તે આ આકટના કારણ સારૂ વરકહોસને લાયક છે એવું લખેલું સરટીફીકેટ પોતાના સેક્રટરીની સહીનું આપવાનો અખત્યાર સ્થાનીક સરકારને છે. સદરહુ પ્રકારનું દર એક સરટીફીકેટ ઠેકાણાં ઠેકાણાંનાં સરકારી ગ્યાઝેટમાં છપાવીને પ્રસીધ્ધ કરવું અને પછી તે ઇમારત અથવા ઇમારતનો ભાગ સ્થાનીક સરકાર બીજી રીતે હુકમ કરે ત્યાંહાં સુધી આ આકટ પ્રમાણે સરકારી વરકહોસ છે એવું સમજવું.

ખોરાકનું પરીમાણ.

ઠેકાણાં ઠેકાણાંના તુરંગમાં અથવા પેનીટેનશરીમાં (એટલે ગુનેહગાર લોકોને સુધારવાની જગામાં) અટકાવી મુકેલા યુરોપીયન લોકોને જે પરીમાણ પ્રમાણે ખોરાકી મળતી હોય તેજ પરીમાણ પ્રમાણે ખોરાકી વરક હાઉસમાં રાખેલા નીરૂદ્યોગી ભટકનારનાં ગુજરાનને સારૂ સ્થાનીક સરકારે આપવી.

વરકહોસની તપાસ.

૧૨. સદરહુ પ્રકારનું દરએક વરકહાઉસ ગવરનરના (એટલે ઉપરી અધીકારીના) પરત્યક્ષ તાબામાં જોઇએ તેની નીમણુક સ્થાનીક સરકારે કરવી અને તેને કામ ઉપરથી મોકુફ અથવા બરતરફ કરવાને તે સરકાર મુખતીયાર છે.

સદર હુ પ્રકારના દર એક ગવરનરે સ્થાનીક સરકારની નજરમાં આવે તો તે સરકારે વખતે વખતે જે વ્યવસ્થાપક મંડળી નીમી હોય તે મંડળીના હુકમને તાબે રેહેવું જોઇએ, અથવા તેવી મંડળી નહી હોય તો સ્થાનીક સરકાર તે કામ સારૂ જે અમલદારને વખતે વખતે નીમે તેના હુકમને તાબે રેહેવું જોઇએ.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારનો ઝાડો લેવા બાબત.

૧૩ સદરહુ પ્રકારના દર એક ગવરનરના તાબા માંહેના વરકહોસમાં લીધેલા નીરૂદ્યોગ ભટકનારનો ઝાડો લેવાનો અને તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારની ગાંસડી પોટલી વગેરે બીજુ સામાન જોવાનો હુકમ કરવાને અને તે વખતે તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારની પાસે અથવા તેના શરીર ઉપર જે નાણું જડે તે સ્થાનીક સરકારના હુકમનું ધોરણ રાખીને આ આકટ અમલમાં લાવવાના ખરચમાં વાપરવાનો હુકમ કરવાને અને તે સઘળું સામાન અથવા તેમાંનુ કાંઇ સામાન વેચવાનો અને જે ઉપજે તે સદરહુ પ્રકારનાં કામમાં સદરહુ પરકારના હુકમનું ધોરણ રાખીને વાપરવાનો હુકમ કરવાને તે ગવરનર મુખતીયાર છે.

વ્યવસ્થા

૧૪ સ્થાનીક સરકાર ગવરનર જનરલ ઇન કઉનસીલની અગાઉથી મંજુરી લઇને બંદોબસ્ત તથા વ્યવસ્થા રાખવા બાબત જે કાનુનો વખતે વખતે ઠરાવશે તે કાનુનો આ આકટ પ્રમાણે વરકહઉસમાં લીધેલા નીરૂદ્યોગ ભટક-

નારને લાગુ થશે.

કોઈ નીરૂદ્યોગી ભટકનારો સદરહુ પ્રકારની કાનુન પ્રમાણે જાણી જોઈને નહી ચાલશે અથવા ચાલવાની ગફલત કરશે તેણે હેઠલ લખેલી હરકોઈ શીક્ષા (સ્થાનીક સરકારને યોગીય દેખાય તે પ્રમાણે વ્યવસ્થાપક મંડળીની નીમણુંકની હેઠળ તથા હુકમ પ્રમાણે અથવા નીમણુંકની વગર તથા હુકમ વગર) કરવાનો અખ્તીયાર વરકહઉસના ગવરનરને આપવાને સ્થાનીક સરકાર મુખતયાર છે.

(અ) ઘણામાં ઘણા સાત દીવસ સુધી વરક હઉસમાં એકાંત કેદ.

(બ) સ્થાનીક સરકાર ઠરાવે તેટલે સુધી ઓછા ખોરાક ઉપર ઘણામાં ઘણાં ત્રણ દીવસ સુધીની વરક હઉસમાં એકાંત કેદ.

(ક) ઘણામાં ઘણાં સાત દીવસ સુધી સખત મજુરી.

(ડ) ઘણામાં ઘણાં પાંચ દીવસ સુધી સ્થાનીક સરકાર ઠરાવે તેટલું ખાણું ઓછું કરવાની સીક્ષા.

અથવા સદરહુ પ્રકારની હરકોઈ શીક્ષાને બદલે સદરહુ પ્રકારના કોઈ નીરૂદ્યોગ ભટકનારા ઉપર સદરહુ પ્રકારના જાણી જોઈને ન ચાલવાના અથવા ચાલવાની ગફલત કરવાના ગુન્હાની માજીસ્ટરેટની આગળ શાબેતી થશે તો તેને ઘણામાં ઘણાં ત્રણ મહીના સુધી શકત મજુરી સાથે કેદની સજા કરવાનો અધિકાર છે.

ચાકરી ધંધો કબુલ કરવાની ના કેહેવી.

૧૫. સદરહુ પ્રકારના દરએક વરક હાઉસમાં રાખેલા નીરૂદ્યોગ ભટકનારને વરકહાઉસ બાહાર હરકોઈ ઠેકાણે લાયક ચાકરી ધંધો મળવી આપવાને પોતાનો ચાલે તેટલો ઉપાય તે વરકહાઉસના ગવરનરે અને વ્યવસ્થાપક મંડળી હોય તો તે મંડળીએ કરવો.

તેવી ચાકરી ધંધો જડયા પછી સદરહુ પ્રકારનો કોઈ નીરૂદ્યોગ ભટકનારો તે ચાકરી ધંધો કરવાની ના કેહેશે અથવા ગફલત કરશે તો તે વાત તેની ઉપર માજીસ્ટ્રેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે ઘણામાં ઘણા એક મહીના સુધી શકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

ભાગ ૪ થો

હિંદુસ્થાનમાંથી લઈ જવા બાબત.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારને લઈ જવા બાબત.

૧૬ યોગ્ય મુદત વીતી ગયા પછી પણ કાંઈ લાયક ચાકરી ધંધો સદરહુ પ્રકારના કોઈ નીરૂદ્યોગ ભટકનારને મળતો નહીં હોય તીયારે તે આ એક્ટમાં આગળ કહ્યા પ્રમાણે કરારનામું લખી આપે ત્યાર પછી તેને આ એક્ટમાં આગળ કહેલી રીત બ્રિટીશ ઈંડીઆમાંથી લઈ જવડાવવાને સ્થાનીક સરકાર મુખતીયાર છે અને લઈ જવાનો ખરચ સરકાર આપશે.

લઈ જવાનો ખરચ

અથવા ૨૯ મી અને ૩૦ મી કલમ તેને વાંચી સંભળાવીને પછી તેને છોડી મુકવાને સરકાર મુખતીયાર છે.

નીરૂદ્યોગ ભટકનારની સાથે કરારનામું.

૧૭. કોઈ નીરૂદ્યોગ ભટકનાર અથવા યુરોપીયનના પેટનું બીજું માણસ ઈન્ડીયાના સ્ટેટ સેક્રેટરી ઈનકાઊનશીલને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાર નામું લખી આપવાને મુખતીયાર છે. એટલે—

(અ) બ્રિટીશ ઈંડીયામાંહેનું જે બંદર કરારનામામાં લખ્યું હોય તે બંદર જવા બાબત

(બ) અને તે બંદર જે મુલકમાં હોય તે મુલકની સરકારે આ કામ સારૂ નીમેલા અમલદારે તે માણસને સ્ટેટ સેક્રેટરી ઈનકાઊનશીલને ખરચે હિંદુસ્તાનમાંથી જવા સારૂં તે બંદરમાં જે વાહાણ ઉપર જે વખતે ચઢવાનો હુકમ કરયો હશે તે વાહાણ ઉપર તે વખતે ચઢવા બાબત,

(ક) જે બંદર તે વાહાણ જવાનું હોય તે બંદર તે પોહોચે ત્યાહાં સુધી તે વાહાણ ઊપર રેહેવા બાબત, અને

(ડ) એ પ્રમાણે વાહાણ ઊપર ચઢયાની તારીખથી પાચ વરસ થાય ત્યાં સુધી હિંદુસ્થાનમાં પાછા નહી આવવા બાબત કરારનામું લખી આપવાને મુખતીયાર છે.

કરારનામાંનો નમુનો

સદરહુ કરારનામું વગર સ્ટાંપના કાગળ ઉપર હશે તોપણ ચાલશે, પણ તે આ આકટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં લખેલા નમુના પ્રમાણે અથવા હકીકત પ્રમાણે બને ત્યાંહાં સુધી તે નમુના પ્રમાણે લખવું જોઇએ.

કરારનામાં પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર.

૧૮. સ્ટેટ સેક્રેટરી ઈનકાઊનશીલની તરફથી તે કરારનામું અમલમાં લાવવા સારૂ લઈ જવા બાબત અથવા બીજા કશાં બાબત કરારનામું કરવાનો અને જે બીજા કામોની જરૂર હોય તે કરવાનો અધિકાર જે મુલકમાં ઉપર કહેલું બંદર હોય તે મુલકની સરકારને છે.

ભાગ ૫ મો.

શીક્ષા.

માજીસટરેટની આગળ જવાની ના કેહેવી.

૧૯. પોલીસ માજીસ્ટરેટની પાસે અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની પાસે અથવા તેની આગળ પ્રથમ ચોકશી થવા સારૂ હાજર થવાને માટે કોઈ માણસને પોલીસ અમલદારની સાથે જવાનું ૪ થી કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે પ્રમાણે તે જવાને ના કેહેશે, અથવા ચુકશે, તો, તે યુરોપીયન બ્રિટીશ રઈયત હોય કે નહી હોય તોપણ તેને વગર વારંટે પકડવાનો અધિકાર છે તથા તેની ઉપર તે વાત માજીસ્ટરેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે ઘણા માં ઘણા એક મહીના સુધી કેદની શીક્ષાને અથવા દંડને અથવા એ બેઊ શીક્ષાને લાયક થશે.

પોલીસ અમલદારની ઉપર હુમલો કરવો.

અને કોઈ માણસને પોલીસ માજીસ્ટરેટની પાસે અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની પાસે અથવા તેની આગળ હાજર થવા માટે પોલીસ અમલદારની સાથે જવાનું ૪ થી કલમ પ્રમાણે ફરમાવ્યું હોય તે

માણસ હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ૩૫૩ મી કલમ પ્રમાણે સજા કરવા લાયક ગુનો કરશે તો તે યુરોપીયન બ્રિટીશ રઈયત હોય કે નહી હોય તોપણ તે ગુન્હા બાબત તેનો ઇનસાફ કરવાને માજીસ્ટરેટ મુખતીયાર છે.

પોલીસના હાથમાંથી નાશી જવું

૨૦. ૫ મી અને ૭ મી કલમમાં કહેલા હુકમ પ્રમાણે કોઈ નીરદોગ ભરકનારને પોલીસને સ્વાધિન કરયો હોય તે તેઓના હાથમાંથી નાશી જશે.

વગર રજાએ વરકહોસ મુકીને જવું.

વરકહોસમાં પાછા આવવાને ચુકવું.

અથવા આ આકટ પ્રમાણે વરકહોસ હોય તે વરકહોસ ગવરનરની પરવાનગી વગર મુકીને જશે અથવા સદરહુ પ્રકારની પરવાનગીથી નીયમીત ઠરાવેલી મુદત સુધી અથવા કહેલા કારણ સારૂ વરકહોસ મુકી જઈને સદરહુ પ્રકારની મુદત પુરી થયાં પછી અથવા સદરહુ કારણ કરી રહ્યા પછી અથવા અશકય છે એવું કરયા પછી પાછો આવવાને ચુકશે તો તેવા દરેક ગુના બાબત તે માજીસટરેટની આગળ સાબીત થયા પછી ઘણામાં ઘણા બે વરસ સુધી સખત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

વાહાણ ઉપર ચઢવાને બંદર જવાને ચુકવું

૨૧. કોઈ માણસ ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કરારનામું લખી આપીને તે કરાર નામામાં લખેલે બંદર તે કરારનામામાં લખ્યા પ્રમાણે જવાને ચુકશે.

વાહાણ ઉપર ચઢવાની ના કેહેવી.

અથવા તેજ કલમ પ્રમાણે તેને વાહાણ ઉપર ચઢવાનું કહ્યું હોય અને તે તે પ્રમાણે કરવાની ના કેહેશે.

વાહાણ ઉપરથી નાહાસી જવું.

અથવા તે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે જે વાહાણ ઉપર ચઢયો હોય તે વાહાણ જે બંદર જવાનું હોય તે બંદર પોહોચ્યા પેહેલાં તે તે વાહાણઉપરથી નાહાસી જશે.

તો એવા દરએક ગુન્હા બાબત તે યુરોપીયન બ્રીટીશ રઈયત હોય કે નહી હોય તો પણ માજીસ્ટરેટની આગળ સાબીતી થયા પછી તે ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

હીંદુસ્થાનમાં પાછું આવવું

૨૨ ૧૭ મી કલમ પ્રમાણે કરારનામું લખી આપીયું હોય તે કરારનામાં પ્રમાણે વાહાણ ઉપર ચઢયાની તારીખથી પાંચ વરશમાં કોઈ માણસ ઇંડીઆના સેક્રેટ સેક્રટરીએ ખસુસ કરીને પરવાનગી આપીયા વગર હીંદુસ્થાનમાં પાછો આવસે તો એવા દરએક ગુન્હા બાબત તે યુરોપીયન બ્રિટીશ રઈયત હોય કે નહી હોય તો પણ માજીસ્ટરેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે ઘણામાંઘણા બે વરસ સુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

ભીખ માગવી.

૨૩ યુરોપીયનનાં પેટનાં કોઈ માણસને પોતાનો ઊદર નીરવાહ એટલે ગુજરાન ચલાવવાનું પુરૂં સાધન હોય અને તે ભીખ માગતા માલમ પડશે.

અથવા ધમકી દેખાડીને કે તોફાન કરીને ભીખ માગતાં માલમ પડશે,

અથવા જવાનું કહ્યા પછી પણ તે કોઇ માણસ પાસે ભીખ માગ્યાં કરતું માલુમ પડશે.

અને તે યુરોપીયન બ્રીટીશ રઇયત હોય કે નહી હોય તો પણ તેની ઉપર માજીસ્ટરેટની આગળ ગુન્હો સાબીત થશે અને તે પહેલો ગુન્હો હશે તો ઘણામાં ઘણા એક મહીનાસુધી, અને બીજો ગુન્હો હશે તો ઘણામાંઘણું બે મહીનાસુધી અને ત્યાર પછીનો ગુનહો હશે તો ઘણામાંઘણા ત્રણ મહીનાસુધી સકત મજુરી સાથે કેદની સજાને લાયક થશે.

કેદ પુરીથયા પછી કામ ચલાવવાની રીત.

૨૪. ૧૯ મી અથવા ૨૦ મી અથવા ૨૧ મી અથવા ૨૨ મી અથવા ૨૩ મી કલમ પ્રમાણે જે માણસને કેદમાં રાખ્યું હોય તેની કેદની મુદત પુરી થાય એટલે તેને છેક પાસેના માજીસ્ટરેટની આગળ અથવા ઉપર કહ્યા પ્રમાણે અખત્યાર ચલાવનારા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની આગળ લઇ જવો. પછી તે માજીસ્ટરેટની અથવા જસ્ટીસ આફ ધી પીસની નજરમાં આવે તો તેણે ૫ મી અને ૬ઠી કલમમાં કહેલી રીતે તેની તુરત તજવીજ કરવી.

મોકલવાના હુકમમાં, આગાઉ ગુન્હો સાબીત થયો હોય તે વાતનો દાખલો લખવો.

વાહાણનો માસ્તર યુરોપીન ગુનહેગારોને હીંદુસ્થાનમાં લાવે તેને શીક્ષા.

૨૫. યુરોપીયનનાં પેટનાં જે માણસ ઉપર "ફેલની" નો ગુન્હો કરયાની અથવા જે ગુનહો ઇંગલંડમાં કરયો હોત તો ફેલનીનો ગુનહો થયો હોત તેવો કાંઇ ગુનહો કરયાની સાબીતી મલીકા મઆજમાનાં રાજના બીજા કોઇ ભાગમાં થઇ હોય તે માણસને કોઇ વાહાણનો માસતર બ્રીટીશ હીંડીયાના હરકોઇ ભાગમાં ઉતારશે અથવા ઉતરવા દેશે તો તે વાત માજીસ્ટરેટની આગળ સાબીત થયા પછી તે દરએક માસ્તર એ પ્રમાણે ઉતારેલા અથવા ઉતારવા દીધેલા દરેક માણસ બાબત સો રૂપીઆ કરતાં ઓછો નહી અને પાંચસેં રૂપીયા કરતાં વધતો નહી એટલા દંડને લાયક થશે; અને દંડ નહી આપે તો ઘણામાંઘણા બે મહીના સુધી કેદની સજાને લાયક થશે.

પણ ઉપર કહ્યા પ્રમાણે ઉતરેલાં અથવા ઉતરવા દીધેલાં માણસ બાબત મેં યોગીય ચોકસી કરી હતી અને તે માણસ ઉપર સદરહુ પ્રકારના ગુનાહની સાબીતી થઇ છે એવું માનવાનો કાંઇ સબબ નહી હતો એવી પ્રતીવાદી (પોતાને જે પુરાવો આપવાનો આ કલમ ઉપરથી અધિકાર છે તે) પુરાવા ઉપરથી માજીસ્ટરેટની ખાતરી કરશે તો તેને દંડ થશે નહી.

કેટલાએક વહાણોના માસ્તરોને માફી આપવાનો અધિકાર.

ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલને યોગ્ય જણાય તે સરતોથી અને વાહાણ ઉપરનાં સઘળાં માણસો બાબત અથવા તેમાંનાં કેટલાએક માણસો બાબત હરકોઇ વરગના વહાણોના માસ્તરોને આ કલમનો પહેલો ભાગ લાગુ નથી એવું ઇંડીઆ ગેજેટમાં જાહેરનામું છપાવીને વખતે વખતે ઠરાવવાનો ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલને અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ માફી આપી હશે તે ઊપર કહેલી રીતે રદ કરવાનો ગવરનરે જનરલ ઈનકાઊનશીલને અધિકાર છે.

૨૬. આ આકટ પ્રમાણે દંડ કરયો હોય તે કલકત્તા, મદ્રાસ અને મુંબાઈ એ શેહેરોની હદબાહાર કરેલા ગુના બાબત કરયો હોય તો તે સઘળો દંડ ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદામાં કહેલી રીતે વસુલ કરવો અને સદરહુ હદમાં કરેલા ગુન્હા બાબત દંડ કરયો હોય તો તે દંડ તે શેહેરની પોલીસનો બંદોબસત કરવા બાબત જે આકટ ચાલું હોય તે આકટમાં જે રીત કહેલી હોય તે રીતે વસુલ કરવો.

દંડની વસુલાત.

આ આકટ પ્રમાણે જે દંડ વસુલ થયો હોય તે સઘળો દંડ હીંદીયા સરકારને ખાતે અથવા ગવરનર જનરલ ઈન કાઊનસીલ વખતે વખતે ફરમાવે તે પ્રમાણે જમે કરવો.

દંડનું ભરણું.

૨૭ આ આકટ પ્રમાણે ફરીયાદ કરીને કામ ચલાવવું પડે તે સ્થાનીક સરકાર વખતે વખતે જે અમલદારને તે કામ સારૂ નીમે તે અમલદાર કરીને તેનું કામ ચલાવવાને મુખતીઆર છે.

ફરીઆદી.

૨૮ આ આકટના આ ભાગ પ્રમાણે અને ૩ જા ભાગ પ્રમાણે શીક્ષા કરવી વખતે કોઈ માણુસે પોતાના અખતીઆરથી વધતી શીક્ષા કરવી નહી એટલે કે ગુનેહગારો યુરોપીઅન બ્રિટીશ રઈયત નહી હોય તે ગુનેહગારોની બાબતમાં ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે પોતાને જે અખતીયાર મળેલો હોય તે કરતાં વધતી શીક્ષા કરવી નહી.

હકુમતની હદ.

૨૯ કોઈ માણુસ નીરૂદ્યોગ ભટકનારો દેખાતો હોય તે માણુસને જે પોલીસ માજીસ્ત્રેટની આગળ અથવા જસટીસ આફ ધી પીસની આગળ હાજર થવાનો હુકમ કરયો હોય અથવા ચોવીસમી કલમ પ્રમાણે કોઈ માણુસને પોલીસ માજીસ્ત્રેટની પાસે અથવા જસટીસ આફ ધી પીસની પાસે લઈ ગયા હોય તે માજીસ્ત્રેટ અથવા જસટીસ આફ ધી પીસ ઠેક પાસેનો નહી હોય તેટલાજ સબબથી આ આકટ પ્રમાણે ચલાવેલું કામ કાયદાસર નથી એવું સમજવું નહી.

માજીસ્ત્રેટ ઠેક પાસે નહી હોય ત્યારે ચલાવેલું કામ કાયદાસર જાણવું.

ભાગ ૬ ઠો.

પરચુરણ.

૩૦ ૫ મી કલમમાં કહેલી સંક્ષેપ રીતે ચોકશી કરયા પછી કોઈ યુરોપીયન બ્રિટીશ રઈયત નીરૂદ્યોગી ભટકનારો ઠરયો હશે અથવા ૨૨ મી કે ૨૩ મી કલમ પ્રમાણે તેની ઉપર ગુનાહની સાબીતી થઈ હશે તે હિંદુસ્તાનમાં રહેશે ત્યાં સુધી તેને સદરહુ શેહેરોની હદ બહાર હેઠળ લખેલાઠરાવ લાગુ થશે એટલે ફોજદારી કામ ચલાવવાનીરીત બાબતના કાયદાના ૩૮ મા

ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે યુરોપીયન બ્રિટીશ રઈયતને જે અધિકાર છે તે તેઓના કહાડી નાખવા.

બાબતના ઠરાવ શીવાય તેજ કાયદાના જે બીજા ઠરાવ યુરોપીયન બ્રિટીશ રઇયત નહી હોય તેવા યુરોપીયનને લાગુછે તે લાગુ થશે એવું સમજવું.

હાઇકોરટમાં તેનો ઇનસાફ થવા સારૂ તેને જસટીસ આફ ધી પીસે કાંઇ સબબથી મોકલ્યો હોય અથવા તેનો હાજર જામીન લીધો હોય તો આ કલમના પહેલા ભાગમાં કાંઇ ઠરાવ હોય તોપણ તે સબબથી તે જસટીસ આફ ધી પીસની અથવા હાઇકોરટની હકુમત બાબત હરકત લેવાનો તેને અધિકાર નથી.

આ આકટ ઠરયો ન હોત તો જે માજીસ્ટ્રેટોની યુરોપીયન બ્રિટીશ રઇયત ઉપર હકુમત ન હોત તે માજીસ્ટ્રેટને સદરહુ ઠરાવ કરયોછે તે શીવાય આ કલમના હરકોઇ ઠરાવ ઊપરથી તે હકુમત આપવામાં આવીછે એવું સમજવું નહી.

જે યુરોપીયન અથવા સોલજરો નીરૂદ્યોગી ભટકનારા થાય તે યુરોપીયનોને આ દેશમાં લાવનારાઓને માથેનો અથવા તે સોલજરોને ચાકરીએ રાખનારાઓને માથેનો જોખમ.

૩૧ યુરોપીયનના પેટના કોઇ શખસ.

હરકોઇ બીજા માણસની અથવા કંપનીની અથવા મંડળીની હરકોઇ ચાકરી કરવાનો કરાર કરીને તે પ્રમાણે હિંદુસ્તાનમાં આવશે.

અથવા તે શખસ મલીકા મઆઝમાના લશકરમાં હેનો ગેરસનંદી આફીસર (એટલે અમલદાર) અથવા સોલજર (એટલે શીપાઇ) હશે અને તે તેવો કરાર કરીને તે લશકર (ની ચાકરી) હિંદુસ્થાનમાં મુકી દેશે.

અને બ્રિટીશ રઇયત ન હોય તેવા યુરોપીઅનના પેટના સેલર (ખલાસી) અને બ્રિટીશ હદીઆના હરકોઇ બંદરમાં તેના વહાણમાંથી કહાડી મુકશે.

અને હિંદુસ્થાનમાં આવ્યા પછી અથવા લશકર (ની ચાકરી) મુકી દીધા પછી અથવા તેના વહાણમાંથી કહાડી નાખ્યા પછી એક વરસમાં તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારા થઇ કે તેનો ખરચ સરકાર ઉપર પડશે ત્યારે જે માણસની અથવા કંપનીની અથવા મંડળીની ચાકરી કરવા સારૂ તે ઊપર કહ્યા પ્રમાણે હિંદુસ્થાનમાં આવ્યો હશે અને તેણે લશકર(ની ચાકરી) મુકી દીધી હશે તે માણસને અથવા કંપનીને અથવા મંડળીને અથવા તે સેલરને પ્રસંગે તેને જે વહાણમાંથી સદરહુ પ્રમાણે કહાડયો હશે તે વહાણનો જે માણસ કહાડી મુકવાની તારીખે ધણી અથવા એજન્ટ (આડતીયો) હશે તે માણસને હેઠળ લખેલો ખરચ આપવો પડશે એટલે તે માણસ નીરૂદ્યોગી ભટકનારા થયાના સબબથી તેને આ આકટ પ્રમાણે મોકલવાનો ખરચ અને બીજો ખરચ સરકારને થયો હોય તે સઘળો ખરચ સરકારમાં આપવો પડશે.

ખરચની વસુલાત.

સદરહુ પ્રકારનો ખરચ ફરીઆદ કરીને વસુલ કરવો તે એ રીતે કે તે ખરચ આપવાનો જે માણસને અથવા કંપનીને અથવા મંડળીને અથવા ધણીને અથવા એજંટને માથે જોખમ હોય તે માણસે અથવા કંપનીએ અથવા મંડળીએ તે ખરચ આપવાને ઇંડીઆના સ્ટેટ સેક્રેટરી ઇન કાઊંનસીલની સાથે ખસુસ કરીને કરાર કરયો હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવો.

જે યુરોપીયનને સ્વાધિન જ નાવરો હોય ને તે આવે ત થા નીરૂદ્યોગ ભાટકનારો થા ય તે પ્રસંગે કનસોગીની જ વાબદારી.

૩૨ યુરોપીયનના પેટનો કોઈ શખસ હીંદુસ્થાનમાં આવે ત્યાર તની હીંદુસ્થાનમાં આવવાની સફરમાં અથવા હીંદુસ્થાનના એક બંદરેથા બીજે બંદરે જવાની સફરમાં તેને સ્વાધિન કોઇ જનાવર હશે અથવા તે કોઈ જનાવરની ચાકરીમાં હશે અને તે હીંદુસ્થાનમાં આવ્યા પછી એક વરસની અંદર નીરૂદ્યોગી ભાટકનારા દાખલ તેનો ખરચ સરકાર ઉપર પડશે ત્યારે.

તે જનાવરના કનસાઈની (જે શખસના ઉપર તે જનાવર મોકલ્યું હશે તે.)

અથવા તે જનાવર વેચવા માટે હીંદુસ્થાનમાં આડતીઆ હશે તે

અથવા સદરહુ કનસાઈની અથવા આડતીયા મળતા નહી હોય ત્યારે જે વહાણમાં તે જનાવર હીંદુસ્થાનમાં આવ્યું તે વહાણ જે આડતીઆના ઉપર આવ્યું હશે તે આડતીઓ.

સદરહુ શખસ નીરૂદ્યોગી ભાટકનારો થવાથી તેને આ આકટ પ્રમાણે મોકલવાનો ખરચ તથા બીજો ખરચ સરકારને થયો હશે તે સઘળો સરકારને આપવાને લાયક થશે.

આ કલમ પ્રમાણે સરકારને જે પઈસા આપ્યા હશે તે જેણે જનાવર મોકલ્યું હશે તેને ખાતે અથવા ધણીને ખાતે માંડવાનો હક સદરહુ કનસાઈનીને અથવા આડતીઆને છે.

સદરહુ જનાવર મોકલનારના ફાયદા સારૂ તે જનાવર વેચવાનું જે શખસે માથે

કનસાઈની શબ્દની વ્યાખ્યા

લીધું હશે તે શખસનો સમાસ આ કલમના કારણ સારૂ "કનસાઈની" આ શબ્દમાં થાયછે એવું સમજવુ.

સદરહુ વહાણના આડતીઆનું કામ જે શખસે કબુલ કરેલું હશે તેના ઊપર તે વહાણ મોકલ્યું નહી હોય તોય પણ તે શખસનો સમાસ "આડતીયો" આ શબ્દમાં થાયછે એવું સમજવું.

"આડતીયો" આ શબ્દની વાખ્યા.

પાંચમી કલમ પ્રમાણે ઠરાવનો પુરાવો.

૩૩. પાંચમી કલમ પ્રમાણે દફતરમાં ઠરાવ દાખલ કરયો હશે તેની સહીની નકલ તે ઠરાવમાં જે યુરોપીયન બ્રીટીશ રઈયતનું નામ લખ્યું હશે તે તે કલમમાં કહેલી સંક્ષેપ રીતે ચોકસી કરયા ઊપરથી નીરૂદ્યોગી ભાટકનારો છે એવું કરયા બાબત અને કરાવની તારીખે તે નીરૂદ્યોગી ભાટકનારો હતો આ બાબત આ ભાગ પ્રમાણે કરકાંઈ કામ ચાલશે તેમાં પ્રથમ દરશની પુરાવો છે એવું સમજવુ.

સ્થાનીક સરકારને આ પેટા અધિકાર ચલાવવો.

૩૪ ૧૬ મી અને ૧૮ મી કલમ પ્રમાણે સ્થાનીક સરકારને જે અધિકાર આપ્યો છે અને તેઓનાં જે કામો ઠરાવ્યાછે તે અધિકાર અને કામો સ્થાનીક સરકાર સરકારી ગેજીટમાં જાહેરનામું છપાવીને જે વરગના અમલદારોને વખતે વખતે નીમશે તે વરગના અમલદારોને ચલાવવાનો અધિકાર છે.

૩૫ આ આકટ ઉપરથી માજીસ્ત્રેટોને તથા પહેલા વરગના માજીસ્ત્રેટનો અખતીયાર

માજીસ્ટ્રેટોને તથા જસટીસ આ ફ ધી પીસોને અને પોલીસ ને આપેલો અધિકાર એત દેશીય સંસ્થાનમાં ચલાવવા બાબત.

ચલાવનારા જસટીસ આફ ધી પીસોને અને પોલીસના અમલદારોને જે અધિકાર આપ્યો છે અને જે કામો સોંપ્યાંછે તે અધિકાર અને કામો ગવરનર જનરલ ઇન કાઊનશીલ ઇંડીઆના ગેઝીટમાં જાહેરનામું છપાવીને જે માણસોને વખતે વખતે નીમશે તે માણસોને બ્રિટીશ ઇંડીયાની હદ બહારની જગાએ ચલાવવાનો અધિકાર છે.

અમલદારોએ શી રીતે વહીવટ ચલાવવો તે વાતની તેઓને સમજણ પડવા સારૂ કાનુનો કરવાનો અધિકાર.

૩૬ આ આકટ અમલમાં લાવવા બાબતના કામમાં અમલદારોએ શી રીતે વહીવટ ચલાવવો તે વાતની તેઓને સમજણ પડવા સારૂ આ આકટની મળતી આવે તેવા કાનુનો કરવાનો અધિકાર ઇંડીયાના ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનશીલને છે.

તે સઘળા કાનુનો ઇંડીયા ગેઝીટમાં છપાવીને પ્રસિધ કરવા અને પછી તે કાયદાની પેઠે ચાલશે.

પેહેલું પરીશીસ્ટ.

(૯ મી કલમ જુઓ.)

________ નો ઇ. ક. યુરોપીયનના પેટનું માણસ જેને આ સરટીફીકેટ આપ્યુંછે તે મારી આગળ હાજર થયો અને સને ૧૮૭૪ નો યુરોપીયન વિગરન્સી આકટ છે તે આકટ પ્રમાણે તે નીરૂદ્યોગ ભટકનારો થાય તેવો નથી એવી તેણે મારી ખાત્રી કરી વાસ્તે તેને બીજા માગતાં માલુમ પડ્યા વગર આ સરટીફીકેટ (એટલે દાખલા)ની તારીખથી ________ મહીના સુધી અને ________ પ્રાંતનાં અથવા ડીસ્ટ્રીકટમાં સદરહુ આકટની ૪ થી, ૫ મી, ૬ ઠી અને ૭ મી કલમનો કોઇ ઠરાવ લાગુ છે એવું સમજવું નહી. તે બીજા માગતા માલમ પડશે તો આ સરટીફીકેટ રદ બાતલ છે એવું સમજવું.

તારીખ માહે ________ સને ૧૮ (સહી ગ. હ.

________ શેહેરની પોલીસનો માજીસ્ટ્રેટ અથવા ________

વરગના માજીસ્ટ્રેટનો અખતીયાર ચલાવનારો ________

નો જસટીસ આફ ધી પીસ.

બીજું પરીશીસ્ટ.

(૧૭.મો કલમ જુઓ.)

આજ તારીખ માહે ________ સને ૧૮ ને રોજ ઈંડીયાના સ્ટેટ સેક્રેટરી ઇનકાઊનસીલ અને ________ નો ક. ડ. નીરૂદ્યોગ ભટકનારો એ બેઉ જણાની દરમીયાન થએલા કરારનામાની કલમો આ કરારનામા

ના દરેક પક્ષકારે જે કામો કરવાં જોઇએ તે બાબત તે બીજા પક્ષકારની સાથે આ કરારનામાની રૂએ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાર કરે છે:—

૧. સદરહુ ક. ડ. (વહાણ ઉપર ચઢવાને બંદર)ને બંદર તુરત જશે.

૨. તે બંદરમાં સદરહુ ક. ડ. તે સ્થાનીક સરકારે જે અમલદારને નીમ્યો હોય તે અમલદાર હુકમ કરશે તે વહાણ ઉપર અને તે વખતે ચડશે.

૩ જે બંદર તે વહાણ જવાનું હોય તે બંદર તે પહોંચે ત્યાં સુધી તે વહાણ ઉપર સદરહુ ક. ડ. રહેશે.

૪. સદરહુ ક. ડ. ઉપર કહ્યા પ્રમાણે વહાણ ઉપર ચઢ્યાની તારીખથી પાંચ વરસ થશે ત્યાં સુધી સદરહુ સ્ટેટ સેક્રેટરીની મુદામ પરવાનગી વગર હિંદુસ્તાનમાં પાછો આવશે નહીં.

૫. સદરહુ સ્ટેટ સેક્રેટરી ઇન કાઊન્શીલ સદરહુ ક. ડ. ને સદરહુ બંદર લઈ જવાનો ખરચ તથા સદરહુ પ્રમાણે તેને મોકલતા તથા તે બંદરમાં તેને ખોટી થવું પડે તો જેટલી મુદત સુધી થવું પડે તેટલી મુદત સુધીનો તેના ઉતારાનો અને ખાવા પીવાનો ખરચ આપશે. અને સદરહુ વહાણ ઉપર સદરહુ ક. ડ. ને લઈ જવાનો તથા જે સફરે જવા સારૂ તે ઉપર કહ્યા પ્રમાણે વહાણ ઉપર ચઢશે તે સફરની મુદત સુધી તેને ખવડાવવા પીવડાવવાનો સદરહુ વહાણના માલીકની સાથે અથવા તેના મુખત્યાર સાથે કરાર કરશે.

ઇન્ડીઆના ગવરનર જનરલ ઇનકાઊનશીલના અથવા ______ ના ગવરનર ઇનકાઊનશીલના અથવા ______ ના લેફટેનંટ ગવરનરના અથવા (______ ના ચીફ કમીશનર)ના હુકમથી સદરહુ સ્ટેટ સેક્રેટરી ઇન કાઊનશીલની તરફથી અ. બ. એ અને ક. ડ. એ આ કરારનામા ઉપર સદરહુ વરસની સદરહુ તારીખે સહી કરી છે.

(True translation)
Anundrao Champajee,
For Oriental Translator to Government.

અમદાવાદ [illegible] પ્રેસમાં છાપ્યું.

સને ૧૮૭૮ નો મુબઈનો આંકટ ૫ મો.

મુંબાઈ ઈલાકાનો આબકારી કાયદો એકઠો કરીને સુધારવા બાબતનો આકટ.

મુંબઈ ઈલાકામાં દારૂ તથા કેફ લાવનારાં વસાણાં લાવવા તથા બાહાર મોકલવા તથા એક જગોએથી બીજી જગોએ મોકલવાં તથા તઈઆર કરવાં તથા વેચવા અને કબજામાં રાખવા સંબંધી કાયદો છે તે એકઠો કરીને સુધારવો યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠેરાવ્યું છે.

પ્રથમ નિયમ.

ટુંકું નામ. ૧ આ આકટને "સને ૧૮૭૮ નો મુંબઈનો આબકારી આકટ" કેહેવો.

કયાં કયાં લાગુ છે. આ આકટ આખા મુંબઈ ઈલાકાને લાગુ છે.

સરૂ થવું. અને આ આકટ સદરહુ ઈલાકાના હરકોઈ ભાગમાં મુંબઈના સરકારી ગ્યાઝેટમાં સરકાર જાહેરનામું પ્રસીધ કરીને જે તારીખ ઠરાવશે તે તારીખે અમલમાં આવશે.

કાયદા તથા આકટ રદ કરવા. ૨ આ આકટને જોડેલા પરીશિષ્ટમાં કાયદા તથા આકટ લખ્યા છે તે તેજ પરીશિષ્ટના ત્રીજા ખાસનમાં નીરદીસ્ટ કરેલા છે તટલે સુધી રદ કરયા છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ કાયદા પઈકી અથવા આકટો પઈકી કોઈ પણ કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે આપેલા જે લાઈસેનસ આ આકટ અમલમાં આવે તે તારીખે અમલમાં હોય તે સઘળા લાઈસેનસ જે જે મુદતના આપ્યાં હશે તે તે મુદત સુધી જે કાયદા પ્રમાણે અથવા આકટ પ્રમાણે તે આપ્યાં હશે તે કાયદાના અથવા આકટના ઠરાવોને અનુસરીને તે ચાલુ રેહેશે.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આકટ અમલમાં આવવાની અગાઉ કાંઈ કૃતીય અથવા ગુનોહ કરીયો હશે તેને અથવા કાંઈ પ્રકરણ સરૂ થયું હશે તેને અથવા કાંઈ દાવો ઉતપન થયો હશે તેને અથવા કાંઈ શીક્ષાના પેચ આવ્યા હશે તેને સદરહુ રદ કરયા ઉપરથી બાધ આવે છે એમ સમજવું નહીં.

અર્થ. ૩ આ આકટમાં વિષય ઊપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઊપરથી બાધ આવતો ન હોય તો.

"અબકારી મેહેસુલ." (૧) "આબકારી મેહેસુલ" આ શબ્દોનો અરથ આ આકટના અથવા દારૂ બાબત અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં બાબત જે વખતે જે બીજો કાયદો અથવા આકટ અમલમાં હોય તે બીજા કાયદાના અથવા આકટના ઠરાવ પ્રમાણે કાંઈ ડીયુટી અથવા ફી અથવા કર અથવા દંડ બેસાડયો હશે અથવા કાંઈ જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ કરયો હશે તેથી મળેલું અથવા મળવાનું મેહેસુલ.

(૨) "અબકારી આફીસર" આ સબદોનો અરથ છઠી કલમ પ્રમાણે કાયદા

"અબકારી આફીસર" | સર રીતે નીમેલો અથવા અધિકાર આપેલો કમીસનર અથવા કલેકટર અથવા કોઈ આફીસર અથવા બીજુ માણસ એવો સમજવો.

(૩) "કમીસનર" આ સબદોનો અરથ સીંધ દેસમાં સીંધનો કમીસનર તથા

"કમીસનર." | બીજે ઠેકાણે જમીન મેહેસુલનો કમીસનર અથવા આ આકટના કારણ સારૂ સરકાર જે બીજા આફીસરને કમીસનર તરીકે નીમે (તો) તે બીજો આફીસર એવો સમજવો,

(૪) "કલેકટર" આ શબદોનો અરથ જમીન મેહેસુલનો કલેકટર અથવા આ

"કલેકટર." | આકટ પ્રમાણે કલેકટરનો અધીકાર ચલાવવા સારૂ તથા કરતવ્ય કરમો કરવા સારૂ પાંચમી કલમ પ્રમાણે નીમેલો કોઈ માણસ એવો સમજવો.

(૫) "માજીસતરેટ" આ શબદોનો અરથ મુંબાઈ સેહેરમાં પરેસીડેન્સી માજીસ

"માજીસતરેટ." | તરેટ અને બીજે ઠેકાણે પેહેલા અથવા બીજા વરગ માજીસતરેટ.

(૬) "તાડી" આ શબદોનો અરથ નાળીએરી એલાગોયક અથવા તાડમાંથી અથ

"તાડી." | વા ખજુરીમાંથી અથવા કોઈપણ જાતના પામ ઝાડમાંથી કાઢેલો રસ પછી તે ફરમેંટેડ* સ્થિતીમાં હોય કે અનફરમેંટેડ સ્થિતીમાં હોય.

(૭) "દારૂ" આ શબદમાં વલાનદારૂના અરકનો તથા વાઈન તથા તાડી તથા બી

"દારૂ." | ર તથા જે પ્રવાહી પદારથ આલકોહોલના બનેલો હોય અથ વા જેમાં આલકોહોલ હોય તે સઘળા પ્રવાહી પદારથનો સમાસ થાય છે

(૮) "ગામઠી દારૂ" આ સબદોમાં હિંદુસ્થાનમાં ઉતપન થએલા અથવા તઈઆર

"ગામઠી દારૂ." | કરેલા સઘળા દારૂનો સમાસ થાય છે.

(૯) "કેફ લાવનારાં વસાણાં" આ સબદોમાં ગાંજાનો તથા ભાંગનો તથા તેથી

"કેફ લાવનારાં વસાણાં." | તથા તે મેળવીને તઈઆર કરેલા દરેક પદારથનો સમાસ થાય છે. અને ગાંજાથી અથવા ભાંગથી અથવા બીજા પદારથથી તઈઆર કરેલા જે જે કેફ લાવનારા પીવાના પદારથનો અથવા કેફ લાવનારી જનસનો સમાસ દારૂ શબદમાં થતો નથી તે તે કેફ લાવનારા પીવાના પદારથનો અથવા કેફ લાવનારી જનસનો સમાશ થાય છે; પણ અફીણનો સમાશ થતો નથી, અથવા સન ૧૮૭૮ ના હીંદુસ્થાનના અફીણના આકટમાં અફીણ શબદની વ્યાખ્યા કરી છે તે પ્રમાણે તે શબદના અરથમાં જે કોઈ પદારથનો સમાશ થતો હશે તે પદારથનો સમાશ થતો નથી.

(૧૦) "લાવવું" આ સબદમાં મુંબાઈ ઈલાકાના કોઈ ભાગમાં હિંદુસ્થાનના બીજા

"લાવવું બહાર મોકલવું" | કોઈ ભાગમાંથી લાવવું એનો સમાસ થાય છે. અને બહાર મોકલવું આ શબદોમાં મુંબાઈ ઈલાકાના કોઈ ભાગમાંથી હિંદુસ્થાનના બીજા કોઈ પણ ભાગમાં લઈ જવું એનો સમાસ થાય છે.

---

* તાડી કેટલોએક વખત સુધી રાખી હોય ત્યારે તેમાં ફેરફાર થઈને તેની ઉપર ફીણ આવે છે તે સ્થિતીમાં હોય તેવી.

સદરહુ સ્થિતીમાં ન હોય તેવી.

"તઇયાર કરવો."

(૧૧) "તઇયાર કરવો" આ શબ્દોમાં જે જે સ્વભાવીક અથવા માનુશી ક્રિયાથી કોઇ ગાળેલો અથવા ફરમેંટેડ અથવા કેફ લાવનારો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં તઇયાર થાય છે તે તે ક્રીયાનો સમાસ તથા દારૂ ગાળીને શુધ કરવાની દરએક ક્રિયાનો પણ સમાસ થાય છે.

મિળ કરવો એ આ વ્યાખ્યાના અર્થ પ્રમાણે ક્રિયા છે.

"શેર."

(૧૨) "શેર" આ શબ્દનો અરથ ચેંશિ તોલા ભાર.

૨ એસટાબ્લીસમેંન્ટ તથા નીબંધ.

આ આકટ અમલમાં લાવવાનું કલેકટરને સોપ્યું છે.

૪. કમીસનરના નીરબંધને તથા હુકમને અને સરકારના હુકમોને અનુસરીને આબકારી મેહેસુલ વસુલ કરવાનું તથા આ આકટના ઠરાવ અમલમાં લાવવાનું કામ કલેકટરને સોપીયું છે.

આ આકટનાં કારણ સારૂ સરકાર ઠેરાવશે તે કમીશનરના તાબામાં મુંબઇનો કલેકટર ગેહેશે.

આબકારી મેહેસુલનો નીરેપ કલેકટર જોસયે તો નીમવો.

૫. આ આકટ પ્રમાણે કલેકટરને આપેલાં સઘળાં અખીકાર તથા કહેલાં સઘળાં કરતવીય કરમો કમીસનરના તથા સરકારના નીરબંધ સીવાય વળી જે બીજા નીરબંધ સરકાર વખતે વખતે કરમાવે તે નીરબંધને (તે નીરબંધ હોય તો) અનુસરીને હરકોઇ ડીસતરીકટમાં અથવા જગામાં ચલાવવા શારૂ તથા કરવા સારૂ જમીન મેહેસુલના કલેકટર સીવાય બીજા કોઇ માંણસને મુંબઇના સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું પ્રસિધ કરીને નીમવાને સરકાર મુખતીઆર છે.

તાબાગીના અમલદાર.

૬. આ આકટનાં ઠરાવ અમલમાં લાવવાના કામમાં કલેકટરને મદદ કરવાસારૂ કમિશનરને, આ બાબત સરકારે વખતે વખતે જે હુકમ કરયા હશે તે હુકમને અનુસરીને પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા તાબાના આફિસરોને પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા નામથી નીમવાનો તથા પોતાને યોગ્ય લાગે તેવા આ આકટ પ્રમાણે અધિકાર તથા કર્તવ્યકર્મો તે દરએકને સોંપવાનો અધિકારછે.

આ આકટ પ્રમાણે જે અધિકાર તથા કર્તવ્યકર્મો પોતાને યોગીય લાગે તે અધિકાર તથા કરતવ્ય કરમો કોઇ ખાતાના કોઇ સરકારી આફિશરને તેના જાતના અથવા તેના હુદાના સંબંધથી અથવા બીજા કોઇ માણસને આપવાનો તથા કેહેવાનો અધિકાર સરકારને અથવા સદરહુ પ્રકારના હુકમોને અનુસરીને કમીશનરોને છે. અને પછી સદરહુ પ્રકારના કોઇ આફીશરે પોતાના મુખ્ય હુદ્દાના અખીકાર સીવાય તથા કરતવીય કરમો શોવાય વળી સદરહું અધીકાર ચલાવવા તથા સદરહુ કરતવીય કરમો કરવા.

પણ એવું ઠરાવીયું છે કે છવિસમી કલમ પ્રમાણે તથા ચાલીશમી કલમની (ખ) રકમ પ્રમાણે અધિકાર કોઇ ખાતાનાં જે કોઇ આફીસરનો દરજ્જો પટાવાળાના અથવા કાનસટેબલના કરતાં મેહોટો નહી હોય તે આફિસરને કોઇ પણ પ્રસંગે આપવો

નહી, અને આ કલમ પ્રમાણે કાંઈ અધિકાર અથવા કરતવીય કરમો સોંપ્યાં હોય અથવા કહ્યાં હોય, તે સોંપવું અથવા કહેવું જે અધિકારીએ કર્યું હોય તેને, તે હરકોઈ વખતે રદ કરવાનો અથવા તેમાં ફેરફાર કરવાનો અધિકાર છે.

ગેરચાલ બાબત તાબામાંના આફીશરોને શિક્ષા

૭. ઉપરની છેલી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે કમિશનરોએ જે કોઈ તાબામાંના આફીસરને નીમ્યો હોય અથવા જે કોઈ આફિસરને વળી બીજો અધિકાર આપ્યો હોય અથવા કરતવ્યકરમો કહ્યાં હોય તેને ખાતાની કાનુન અથવા બંદોબસ્ત તોડ્યા બદલ અથવા બેફીકરાઈ કર્યા બદલ અથવા ના લાયકી બદલ અથવા કરતવીય કરમની ગફલત બદલ અથવા બીજી ગેરચાલ બદલ ચોકસી કરીને તથા તે દફતરમાં લખી રાખીને હરકોઈ વખતે દંડ કરવાનો અથવા બર તરફ કરવાનો અથવા સશપેનડ કરવાનો અથવા ઓછી દરજા ઉપર ઉતારવાનો અધિકાર કમીશનરોને સદરહુ પ્રકારના હુકમને અનુસરીને છે.

કમીશનરોએ કલેકટરોને અધિકાર આપવા.

૮. ઉપરની બેઉ કલમો ઉપરથી પોતાને જે અધિકાર હોય તે સઘળો અથવા થોડો કલેકટરોને અથવા પોતાના તાબામાનાં કોઈ કલેકટરને આપવાનો અખતીઆર કમીશનરોને છે. અને સદરહુ પ્રમાણે કાંઈ અધિકાર આપીયો હોય તે આપવાનું હરકોઈ વખતે રદ કરવાનો અધિકાર કમિશનરોને છે.

૩. લાવવું તથા બાહાર મોકલવું તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું.

દારૂ અથવા કેફ લાવનારા વસાણાં લાવવાં

૯. હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોયા વગર કોઈપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂ વસાણું મુંબઈ ઈલાકાના કોઈ ભાગમાં ખુશકીને રસ્તે અથવા જળ મારગે લાવવું નહી એટલે—

(અ) સન ૧૮૭૫ ના હીંદુસ્થાનના તારીફના આકટ પ્રમાણે અથવા બ્રીટીશ હિંડીઆમાં આણેલા માલ ઉપરની કસ્ટમની ડયુટી સંબંધી જે વખતે જે બીજો કોઈ કાયદો ચાલુ હોય તે બીજા કાયદા પ્રમાણે ડયુટી આપવાને દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂ વસાણું પાત્ર હોયાવગર તથા સદરહુ પ્રકારના આકટમાં અથવા કાયદામાં કહેલી તેની ડયુટી આપીયા વગર; અથવા.

(બ) સદરહુ પ્રમાણે લાવવાની પરવાનગી આ કલમમાં આગળ આપેલા અધીકાર પ્રમાણે આપેલી હોયા વગર લાવવું નહી.

સરકારના હુકમને અનુસરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે વખતે વખતે કરવાનો અધિકાર કલેકટરને છે, એટલે

(ક) દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં અથવા સદરહુ પ્રકારના કાયદા પ્રમાણે ડીયુટી આપવાને પાત્ર હોય તેવા દારૂ શીવાય અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં શિવાય બીજી કોઈ જાતનો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં આ આકટ પ્રમાણે જે ડયુટી આપવાને પાત્ર હોય (જો હોય તો) તે ડયુટી આપે તો તથા જે બીજી શરતો પોતાને યોગીય લાગે તે બીજી શરતો પ્રમાણે લાવવાની પરવાનગી આપવાનો; અને

(ડ) સદરહુ પ્રકારની પરવાનગી રદ કરવાનો અધીકાર છે.

દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું બહાર મોકલવું.

૧૦. હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોયા વગર કાંઇપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું મુંબઇ ઇલાકાના કોઇ ભાગમાંથી ખુશકીને રસ્તે અથવા જળ મારગે બાહાર મોકલવું નહી; એટલે—

(અ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું સદરહુ ઇલાકામાંના કોઇ બંદરમાં કાયદા સર રીતે જળ મારગે આણેલું હોયા વગર અને તે એક વહાણ ઉપરથી બીજા વહાણ ઉપર ચઢાવેલું હોય તો અથવા ફરીથી બાહાર મોકલું હોય તો. જે ફીને અથવા ડયુટીને જે વખતે જે કાયદો અમલમાં હશે તે કાયદા પ્રમાણે પાત્ર હશે તે ફી અથવા ડયુટી આપીઆ પછી યોગીય અધીકાર વાળા અધિકારીએ તે બાહાર મોકલવાની પરવાનગી આપેલી હોયા વગર, અથવા

(બ) આ કલમમાં આગળ અધિકાર કહો છે તે અધીકાર પ્રમાણે બહાર મોકલવાની પરવાનગી આપેલી હોયા વગર શદરહુ પ્રમાણે બહાર મોકલવું નહી.

સરકારના હુકમને અનુસરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે વખતે વખતે કરવાનો અધીકાર કલેકટરને છે.

(ક) આ આકટ પ્રમાણે જે ડયુટી આપવાને દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં અથવા કોઇ જાતનો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વશાણાં પાત્ર હશે (હોયતો) તે ડીયુટી આપેતો તથા જે બીજી સરતો પોતાને યોગીય લાગે તે શરતો પ્રમાણે તે દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વશાણાં બહાર મોકલવાની પરવાનગી આપવાનો, અને

(ડ) શદરહુ પ્રકારની પરવાનગી રદ કરવાનો અધીકાર છે.

૯ મી તથા ૧૦ મી કલમ ઉપરથી કેટલાએક કાયદાઓને તથા ગવરનર જનરલ ઇન કઉનશિલના અધીકારને બાધ આવતો નથી.

૧૧. પણ એવું ઠરાવું છે કે ઉપરની છેલી બેઉ કલમોના કોઇ પણ ઠરાવ ઉપરથી હેઠળ લખેલી વાત બાબત જે વખતે જે કોઇ કાયદો અમલમાં હોય તેને બાધ આવે છે એવું સમજવું નહી એટલે જે કાયદા ઉપરથી કાંઇ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું શદરહુ ઇલાકામાં લાવવાની મના હશે અથવા મરજાદા કરી હશે તે કાયદાને અથવા જે કાયદા ઉપરથી શદરહુ પ્રકારના લાવવાની મના કરવાનો અથવા મરજાદા ઠરાવવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનશીલને હશે તે કાયદાને અથવા જે વખતે જે કાંઇ કાયદો અમલમા હશે તે કાયદા ઉપરથી કોઇ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું કસ્ટમની જે ડયુટીને પાત્ર હશે તે ડયુટી સઘળી અથવા થોડી તે દારૂની અથવા કેફ લાવનાર વસાણાની માફ કરવાનો અધિકાર જે કાયદા ઉપરથી ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનશીલને હશે તે કાયદાને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહી.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે કોઇ દારૂ અથવા કેફલાવનાર વસાણું, સદરહુ બેઉ કલમો પઇકી હરકોઇ કલમ પ્રમાણે અથવા આકટના બીજા ઠરાવો પઇકી હરકોઇ ઠરાવ પ્રમાણે, જે ડયુટીને પાત્ર હશે તે ડયુટી તે દારૂની અથવા કેફલાવનાર વસાણાની માફ કરવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનશીલને અથવા મુંબાઇના ગવરનર ઇનકાઉનશીલને છે.

દારૂ તથા કેફ લાવનારાં વસાણાં એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાં.

૧૨ એકંદર રીતે આયાત, નિકાસ સારૂ અથવા કોઈપણ પ્રદેશ સારૂ અથવા ડીસ્ટ્રીકટ સારૂ અથવા શેહેર સારૂ અથવા કસબા સારૂ અથવા ગામ સારૂ જે પરિમાણ સંબંધના સરકારી ગાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિધ્ધ કરીને ઠરાવવાનું સરકારને વખતે વખતે યોગ્ય લાગે તે પરિમાણના કરતાં વધારે દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોયા વગર એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાં નહી અથવા લઈ જવાં નહીં, એટલે—

(અ) ગાંમઠી દારૂ સિવાય બીજો દારૂ હોય તે પ્રસંગે તે જેટલો મોકલ્યો હોય અથવા લઈગયા હોય તેટલો તે, જે જગાએ તે મોકલવામાં અથવા લઈ જવામાં આવતો હોય તથા જે જગાએ વેચવાવિષે આ આકટના ઠરાવ પ્રમાણે યોગ્યરીતે લૈસેન્સ અથવા પરવાનગી આપેલી હોય તે જગાએ ખાનગી ઉપયોગસારૂ અથવા વેચવસારૂ શુલ્ક ભરાયો જોઈએ તે હોયા વગર, અથવા

(બ) આગલી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે આ બાબત યોગ્યરીતે અધિકાર આપેલા આબકારી અધિકારીએ આપેલી પરવાનગી ચિઠ્ઠી હોયા વગર, મોકલવો નહી અથવા લઈજવો નહીં.

એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવા બદલ પરવાનગી ચિઠ્ઠી.

૧૩. દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં એક જગાએથી મોકલવા બદલ અથવા લઈ જવા બદલ પરવાનગી ચિઠ્ઠીઓ આપવાનો અધિકાર કલેકટરને અથવા આ બાબત યોગ્યરીતે અધિકાર આપેલા બીજા કોઈ પણ આબકારી અધિકારીને છે.

સદરહુ પ્રકારની પરવાનગી ચિઠ્ઠીઓ ખાસ કરીને નિયમિત મુદતસુધી આપવાના નિર્દિષ્ટ કરેલા પ્રસંગે સારૂજ માત્ર આપવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારની દરએક પરવાનગી ચિઠ્ઠીમાં હેઠળ લખેલી વાત નિર્દિષ્ટ કરેલી જોઈએ—

(અ) જે માણસને દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાનો અથવા લઈજવાનો અધિકાર આપેલો હોય તે માણસનુ નામ, અને

(બ) જે મુદતસુધી તે પરવાનગીચિઠ્ઠી અમલમાં રહેવાની હોય તે મુદત, અને

(ક) જે દારૂબદલ અથવા કેફલાવનારા વસાણા બદલ પરવાનગીચિઠ્ઠી આપી હોય તે દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં કેટલાં તથા કયા પ્રકારનાં છે તે, અને

(ડ) જે જગાએથી તથા જે જગામાં દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં મોકલવાનાં અથવા લઈ જવાનાં હોય તે જગા, અને દશ મૈલના કરતાં વધારે અંતરઉપર જગા હોય તેવી જગાને પ્રસંગે જે માર્ગે તે લઈજવાનાં હોય તે માર્ગ.

૪ તૈયાર કરવું.

આ આકટના ઠરાવને અનુસર્યા વગર દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું તૈયાર કરવાની મના છે.

૧૪ આ બાબત કલેકટરે આપવાના લૈસેન્સના આધાર વગર તથા તેમાંની મર્યાદા તથા શરતને અનુસર્યાવગર અથવા ત્રેવિસમી કલમની શરતને અનુસર્યાવગર,

કાંઈપણ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂ વસાણું તૈયાર કરવું નહી, અને

કોઈ ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવી નહી, અને

કોઈ ભઠી અથવા *ખૂમારી બાંધવી નહી અથવા ચલાવવી નહી, અને

કોઈ માણસે દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂ કાંઈ વસાણું તૈયાર કરવાસારૂ કાંઈ પણ પદાર્થનો અથવા અર્ક કાહાડવાનાં યંત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા ઓઝારનો અથવા સંચનો ઉપયોગ કરવો નહી અથવા એ રાખવું નહી અથવા પોતાના કબજામાં રેહેવાદેવું નહી.

સરકારી ભઠીઓ સ્થાપવી.

૧૫ સરકારની આગાઉથી મંજુરી લઈને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર ૨ કલેકટરને છે—

(અ) જે શરતો બેસાડવાનું સરકારને યોગ્ય લાગે તે શરતોથી દારૂ અથવા કોઈ જાતનો દારૂ ઉપરની છેલ્લી કલમ પ્રમાણે આપેલાં લૈસેન્સ ઉપરથી જે ભઠીમાં તૈયાર કરીશકાય તેવી સરકારી ભઠી પોતાની હકુમતની કોઈ જગામાં સ્થાપવાનો, અને

(બ) સદરહુ પ્રમાણે સ્થાપેલી કોઈ સરકારી ભઠી બંધ કરવાનો અધિકાર છે.

૫ વેચાણ.

લૈસેન્સવગર અથવા પાસ વગર દારૂ તથા કેફ લાવનારાં વસાણાં વેચવાની મના.

૧૬. આ કલમમાં આગળ બીજીરીતના ઠરાવ કરયા છે તે શિવાય દારૂ તથા કેફ લાવનારાં વસાણાં કલેકટરે આપેલાં લૈસેન્સવગર અથવા પાસ વગર વેચવાં નહી,

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જે દારૂ હીંદુસ્થાનમાં તૈયાર કરેલો નહી હોય અથવા ઉત્પન્ન કરયો નહી હોય તે જે અસલનાં પીપમાં અથવા પ્યાકેજમાં આણેલો હશે તે વાજ તે તેના અસલનાં પીપમાં અથવા પ્યાકેજમાં હોય ત્યારે અથવા શુદ્ધબુદ્ધથી નમુનાસારૂ થોડો થોડો મુંબઈ શેહેરમાં તથા જે બીજી જગા સરકાર વખતે વખતે ઠરાવે તે બીજી જગામાં વેચવાને સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ પણ લૈસેન્સની જરૂર નથી.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે જે ઝાડમાંથી કાંઈ કેફ લાવનારૂં વસાણું ઉત્પન્ન થતું હશે તે ઝાડનું વાવેતર કરનારાએ અથવા ધણીએ તે ઝાડના જે ભાગમાંથી કેફ લાવનારૂં વસાણું તૈયાર કરવામાં આવતું હશે અથવા ઊત્પન્ન થતું હશે તેનું વેચાણ, કેફ લાવનારાં વસાણાં વેચવાનું આ કલમ પ્રમાણે લૈસેન્સ જે માણસ ધારણ કરતું હશે તે માણસને કરવા બાબત અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં તૈયાર કરવાબાબતનું અથવા બાહાર મોકલવા બાબતનું જે માણસને આ આક્ટપ્રમાણે યોગ્ય રીતે લૈસેન્સ આપેલું હશે તે માણસને કરવાબાબત સદરહુ પ્રકારના કોઈ લૈસેન્સની જરૂર નથી.

૧૭ ગામઠીદારૂ અથવા કાંઈ કેફ લાવનારૂ વસાણું કોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા પ્રદેશમાં પરચુરણ વેચાણની મર્યાદા—અથવા જગામાં એકજ વખતે અથવા કોઈ એકજ દિવ

---

*ખુમારી એટલે બીઅર વગેરે હરકોઈ દારૂ તૈયાર કરવાનું કારખાનું.

સે એકજ માણસને એકંદર કેટલું પરચુરણ વેચવાનો અધિકાર છે તેની મરયાદા મુંબઈના સરકારી ગ્યાઝેટમાં વખતે વખતે જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને ઠરાવવાનો અધિકાર સરકારને છે.

કોઈ પ્રદેશમાં અથવા જગામાં સદરહુ પ્રકારની મરયાદા ઠરાવી હોય ત્યારે તે મરયાદાના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફ લાવનાર કોઈ વસાણું કોઈ કોઈ વખતે વેચવા બાબતનો વિશેષ હુકમ પાંત્રીસમી કલમ પ્રમાણે કમિશનરે ઠરાવેલી કાનુનને અનુસરીને આપવાનો અધિકાર કલેકટરને અથવા આ બાબત યોગ્યરીતે અધિકાર આપેલા કોઈ અબકારી આફિસરને છે.

તાડીનું વેચાણ.

૧૮ તાડી ઉત્પન્ન થનાર કોઈ ઝાડના ધણીએ તથા સદરહુ પ્રકારનાં કોઈ ઝાડના રસ ઉપર હક્ક હોય તેવા કોઈ માણસે તથા કોઈપણ તાડી કહાડનારે તાડી વેચવી નહીં અને બારમી કલમની બ. રકમ પ્રમાણે આપેલી પરવાનગીચિઠી ઉપરથી તાડી એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલનાર અથવા લઈજનાર કોઈ માણસે હેઠળ લખેલા લૈસેન્સવગર બીજી રીતે અથવા હેઠળ લખેલાં માણસશિવાય બીજા માણસને તાડી વેચવી નહીં, એટલે—

(અ) સોળમી કલમપ્રમાણે આપેલાં લૈસેન્સ વગર, અથવા

(બ) દારૂ બનાવવાનું અથવા વેચવાનું લૈસેન્સ આ આકટ પ્રમાણે જે માણસને આપ્યું હશે તે માણસશિવાય બીજા કોઈ માણસને વેચવી નહીં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આકટના તાડીસબંધી સઘળા ઠરાવ મુંબઈના સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને કોઈ પ્રદેશબાબત વખતે વખતે સસ્પેંડ (મોકુફ) કરવાનો અધિકાર સરકારને છે અને પછી આ આકટમાં ગમે તે ઠરાવ હોય તોયપણ સદરહુ પ્રકારનું જાહેરનામું જે મુદતસુધી અમલમાં રહેશે તે મુદતમાં સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાં લૈસેન્સ વગર અથવા પાસવગર તાડી કહાડવાનો તથા વેચવાનો અધિકાર છે.

૬ ડયુટી

દારૂની ડયુટી.

૧૯ હેઠળ લખેલા સઘળા દારૂની ડયુટી આપવી એવું સરકાર ફરમાવે તો જે દર સરકાર વખતે વખતે ઠરાવશે તે દરે લેવી એટલે—

(અ) નવમી કલમની (ક) રકમના ઠરાવપ્રમાણે મુંબઈ ઇલાકાના કોઈ પણ ભાગમાં જે દારૂ લાવવાની પરવાનગી આપી હશે તે દારૂ, અથવા

(બ) દશમી કલમની (ક)રકમના ઠરાવપ્રમાણે મુંબઈ ઇલાકાના કોઈ ભાગમાંથી જે દારૂ બાહાર મોકલવાની પરવાનગી આપી હશે તે દારૂ, અથવા

એકમી કલમપ્રમાણે આપેલાં કોઈ લૈસેન્સ ઉપરથી તઈયાર કરેલો દારૂ, અથવા

(ડ) પંદરમી કલમપ્રમાણે સ્થાપેલી કોઈ ભઠીમાં તઈયાર કરેલો દારૂ, અથવા

(ઈ) તેરમી કલમપ્રમાણે એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની અથવા લઈજવાની પરવાનગી જે દારૂ બાબત મળેલી હોય તે દારૂ.

સદરહુ બેસાડવાની ડયુટી ફલાણા કસના કરતા વધારે નહીં હોય એવા દારૂના દર

ઇંપીરિયલ ગ્યાલને ફલાણા દરપ્રમાણે તથા સદરહુ કસનાકરનાં દારૂને કસ વધારે હોય તે પ્રમાણ પ્રમાણે તે દર વધારીને બેસાડવાનો અધિકાર છે અથવા વિશેષ અધિકાર આપ્યા બદલ રોજ અથવા મહિને મહિને અથવા નિરદિષ્ટ કરેલી બીજી મુદતે મુદતે આપવાની ઉધડી રકમ અથવા જે બીજી કોઇરીત ફરમાવવાનું સરકારને યોગ્ય લાગે તે બીજી રીત આપવી એ પ્રમાણે બેસાડવાનો અધિકાર છે.

તાડનાં ઝાડ છેદવા બદલ ડયુટી.

૨૦ તાડી ઉત્પન્ન થનારાં જે જે ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવામાં આવતી હશે તે તે ઝાડ ઉપર જે મુદતમાં તે તે ઝાડ છેદવામાં આવે તે મુદત બદલ સરકાર ફરમાવે તો સરકાર વખતે વખતે ફરમાવે તે ડયુટી લેવી.

અને તાડી કાહાડવા બાબત ચઉદમી કલમ પ્રમાણે આપેલાં દરએક લાઇસેન્સમાં ત્રીસમી કલમ પ્રમાણે જે બીજી કાંઇ તપશીલ સરકારે ઠરાવી હશે તે શિવાય વળી હેઠળ લખેલી વાત નિરદિષ્ટ કરેલી જોઇએ.—

(અ) છેદવાનાં ઝાડ કેટલાં તથા કયા પ્રકારનાં તથા કયાંહાં છે તે.

(બ) લાઇસેન્સમાં દાખલ કરેલાં દરએક ઝાડ બાબત લેવાની ડયુટીની રકમ.

(ક) સદરહુ ડયુટી હફતે હફતે લેવાની હોયતો કયે કયે હફતે તથા કઇ કઇ મુદત લેવી તે હફતા તથા તે મુદત.

ડયુટી કોણે આપવી.

૨૧. સદરહુ ડયુટી તાડી કાહાડવાનું લાઇસેન્સ ધારણ કરનારા માણસની પાસેથી પ્રથમતઃ લેવાનો અધિકાર છે અને તે તે આપવાને ચુકે તો અથવા વગર લાઇસેન્સે ઝાડ છેદે તો ઝાડના ધણીની પાસેથી લેવાનો અધિકાર છે.

પોતે ડયુટી આપી હોય તે લાઇસેન્સવાળાની પાસેથી વસુલ કરવામાં મદદ મળવાનો હક ધણીનેછે.

૨૨. ઝાડના ધણી પાસેથી ઉપરની છેલ્લી કલમ પ્રમાણે કોઇ ડયુટી વસુલ કરવામાં આવે ત્યારે તે લાઇસેન્સ ધારણ કરનાર માણસની પાસેથી વસુલ કરવા સારૂ સદરહુ ધણીને હેઠળ લખેલી કાયદા સર મદદ મળવાનો હકછે એટલે જમીનના ઉપરી ધારણ કરનારાને તેના ખેડુત પાસેથી પોતાનું લેણું વસુલ કરવા બાબત જે વખતે જે કાયદો અમલમાં હોય તે કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે મદદ મળવાનો હક છે.

કોઇ પ્રદેશમાં તાડી કાહાડવાના હકનો ઇજારો આપવો.

૨૩ જે કોઇ પ્રદેશને આ કલમના ઠરાવ લાગુ કરવાનું સરકારને યોગ્ય લાગે તે પ્રદેશમાં જે જે ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવામાં આવતી હશે તે તે ઝાડ ઉપર વીસમી કલમ પ્રમાણે ડયુટી લેવાનું ફરમાવ્યાને બદલે સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાંના તાડી ઉત્પન્ન થનારા સઘળાં ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવાના હકનો ઇજારો પોતાને યોગ્ય લાગે તે મુદતનો તથા પોતાને યોગ્ય લાગે તે પ્રમાણે ડયુટી ઊધડી રકમ અથવા મુદતે મુદતે હપતાથી આપે તો તથા પોતાને યોગ્ય લાગે તે શરતો ઠરાવીને આપવાનો અધિકાર સરકારને છે.

સદરહુ પ્રકારના કોઇ પ્રદેશમાં સદરહુ હક જે માણસને ઇજારે આપ્યો હોય

તેની લખેલી પરવાનગી વગર કોઇ માણસે તાડી ઉત્પન્ન થનારાં કોઈ ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવી નહી.

આ આક્ટ કરવાની અગાઉ તાડ ઉપર કર અથવા ફી લીધી તે કાયદાસર લીધી એવું ઠરાવ્યું છે.

૨૪ કેટલીએક ડિસ્ટ્રિક્ટમાં તાડ છેદવા બાબત આજ સુધી કર લેવામાં આવ્યો છે તે અથવા સદરહુ પ્રકારના ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવા બાબત લાઇસેન્સના ફી લીધીછે તે કાયદાસર લીધીછે એમ સમજવું. અને તે કર અથવા ફી લેવાનું, આ આક્ટના ઠરાવને અનુસરીને તથા હાલ જે દર તથા કાનુન અમલમાં છે તેજ દરે તથા કાનુન પ્રમાણે હેઠળ લખેલા વખત સુધી ચાલુ રાખવાનો અધિકાર છે એટલે આ આક્ટ ઉપરથી આપેલો અધિકાર ચલાવીને સરકાર બીજી રીતે ઠરાવે તે વખત સુધી ચાલુ રાખવાનો અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો જે કાંઇ કર અથવા ફી આ આક્ટ કરવાની અગાઉ આપવાનો થયો હશે તે કરની અથવા ફીની ચડેલી બાકી, આ આક્ટ પ્રમાણે આપવાની થયેલી ડયુટી પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

સરકારી ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવાનો અધિકાર.

૨૫. જે ઝાડ ઉપર સરકારનો હક્કછે તે ઝાડમાંથી તાડી કાહાડવાનો અધિકાર સરકારના સામાન્ય હુકમને અનુસરીને જે શરતો કલેક્ટરને યોગ્ય લાગે તે શરતો પ્રમાણે દરસાલ લિલામ કરીને અથવા બીજીરીતે વેચવાનો અધિકાર છે.

સંયુક્ત અધિકાર આપ્યો હોય ત્યારે ડયુટીનો ઠરાવ કરવો.

૨૬ એકજ માણસને હેઠળ લખેલી વાત કરવાની પરવાનગી આપી હોય ત્યારે એટલે—

(અ) તાડી કાહાડવાની તથા તે અનફરમેંટેડ સ્થિતીમાં વેચવાની; અથવા

(બ) તાડી કાહાડવાની તથા તે અનફરમેંટેડ સ્થિતીમાં બાહાર મોકલવાની; અથવા

(ક) અનફરમેંટેડ તાડી લાવવાની તથા તે અનફરમેંટેડ સ્થિતીમાં વેચવાની; અથવા

(ડ) ફરમેંટેડ અથવા અનફરમેંટેડ તાડી કાહાડવાની અથવા લાવવાની અને બીજો દારૂ તઇયાર કરવામાં તેનો ઉપયોગ કરવાની; અથવા

અનફરમેંટેડ તાડી શીવાય બીજો કોઇ ગામઠી દારૂ.

(ઇ) તૈયાર કરવાની અથવા લાવવાની તથા વેચવાની; અથવા

(ફ) તૈયાર કરવાની તથા બાહાર મોકલવાની પરવાનગી આપી હોય ત્યારે સંયુક્ત અધિકાર આપ્યા બદલ જે ડયુટી; સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેશ હુકમ પ્રમાણે ચાલીને કલેક્ટરને યોગ્ય લાગે તે લેવાનો અધિકારછે.

કેફ લાવનારાં વસાણાંની ડયુટી.

૨૭ કોઇ કેફલાવનારૂં વસાણું તૈયાર કરવાબાબતનું અથવા વેચવા બાબતનું આ આક્ટ પ્રમાણે લેસન્સ આપ્યું હોય ત્યારે અને કોઇ કેફલાવનાર વસાણું લાવવાની અથવા બાહાર મોકલવાની અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની અથવા લઇજવાની પરવાનગી આ આક

ટ પ્રમાણે આપી હોય ત્યારે સદરહુ અધિકાર આપવા બદલ જે ડયુટી સરકારના સામાન્ય અથવા વિશેષ હુકમ પ્રમાણે ચાલીને કલેકટરને યોગ્ય લાગે તે ડયુટી લેવી.

ડયુટીનો ઇજારો આપવાનો અધિકાર છે.

૨૮. કોઈ પણ પ્રદેશમાં આ આકટ પ્રમાણે જે ડયુટી લેવાની હોય તે સઘળી ડયુટીનો અથવા તેઓ પૈકી કોઈ પણ ડયુટીનો ઇજારો, સરકારની મંજુરીથી તથા સરકાર જે નાણું આપવાનું ઠરાવે તે આપવાની શરતે તથા સરકાર જે બીજી શરત ઠરાવે તે શરત મુજબ આપવાનો અધિકાર છે.

પોતાની લેણી થયલી રકમ વસુલ કરવા સારૂ કલેકટરને અરજી કરવાનો અધિકાર ઇજારદારને છે.

૨૯. સદરહુ પ્રકારના કોઈ પણ ઇજારદારને પોતાના લૈસેન્સવાળાની પાસેથી લેસેન્સ બાબત કાંઈ પણ રકમ લેણી હશે ત્યારે તે ઇજારદારને અથવા તાડી કાહાડવાના હક્કના ઇજારદારને, તાડી ઉત્પન્ન થનાર કોઇ પણ ઝાડમાંથી જે માણસે તાડી કાહાડી હશે. તે માણસની પાસે કાંઈ રકમ લેણી હશે ત્યારે પોતાની તરફથી સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવી એ પ્રમાણે કલેકટરને અરજી કરવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના ઇજારદારને છે. અને સદરહુ પ્રકારની રકમ, જમીન મેહેસુલની ચઢેલી બાકી હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર કલેકટરને પોતાના પ્રસંગાનુસાર વરતનાધિકારથી છે. અને સદરહુ પ્રમાણે વસુલ કરેલી રકમ કલેકટરે તે અરજદારને આપવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવા સારૂ કલેકટરે કરેલા કોઈ પણ પ્રોસેસ બજાવવા હોય તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકિકત હોયતો મોકુફ રાખવા; એટલે સદરહુ પ્રકારની રકમ જે માણસની પાસેથી વસુલ કરવાની હશે તે માણસ ઇજારદારના માગણાંનો ઇનસાફ થવાસારૂ દિવાની કોરટમાં ફરિયાદ કરે તથા પોતે સદરહુ પ્રકારના ઇજારદારને જે રકમ આપવી એવું કોરટ ઠરાવે તે રકમ આપવા બાબત કલેકટરની ખાત્રી થાય તેવો જામીન આપે તો મોકુફ રાખવા.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કલમના કોઈપણ ઠરાવ ઉપરથી અથવા તે કલમ પ્રમાણે કરેલી કોઈપણ વાત ઉપરથી હેઠળ લખેલા હકને બાધ આવેછે એવું સમજવું નહી. એટલે સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ ઇજારદારની સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ માણસની પાસેથી કાંઇ રકમ લેણી હશે તે દિવાની કોરટમાં ફરિયાદ કરીને અથવા બીજી રીતે વસુલ કરવાના તે ઇજારદારના હક્કને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહી.

૭ લૈસેન્સ વગેરે.

લૈસેન્સનો નમુનો અને શરતો વગેરે.

૩૦. આ આકટ પ્રમાણે જે જે લૈસેન્સ અથવા પરવાનગીચિઠી અથવા પાસ આપવી તે,

આ બાબત સાધારણરીતે અથવા કોઇ વિશેષ પ્રસંગે કરેલી જે કાનુન અથવા હુકમ આ આકટ વિરૂદ્ધ નહી હોય તે કાનુનમાં અથવા હુકમમાં સરકારે ફરમાવેલી,

(અ) ફી આપવાની હોય તો તે ફી આપે તો; અને

(બ) ફરમાવેલી મુદતની, અને

(ક) ફરમાવેલી મર્યાદા મુજબ તથા શરતમુજબ, અને

(ડ) ફરમાવેલા નમુના પ્રમાણે તથા ફરમાવેલી તપસીલની આપવી.

લાઇસેન્સવાળાએ સામી કબુલાયત સહી કરીને આપવી.

૩૧. કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું તઈયાર કરવા બાબત અથવા વેચવા બાબત આ આકટ પ્રમાણે જે જે માણસ લાઇસેન્સ લેશે તેણે પોતાના લાઇસેન્સના ધારણ પ્રમાણે સામી કબુલાયત સહી કરી આપવી જોઈએ અને પોતાની કબુલાયત પુરી કરવા સારૂ કલેકટર જામીન માગે તેવા જામીન આપવા જોઈએ.

લાઇસેન્સ વગરે પાછાં લેવાનો અધિકાર.

૩૨. આ આકટ પ્રમાણે આપેલું કોઈ લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગી ચિઠી અથવા પાસ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોયતો સંક્ષેપ રીતે કામ ચલાવીને પાછી લેવાનો અથવા રદ કરવાનો અધિકાર કલેકટરને છે; એટલે—

(અ) તેના ધારણ કરનારાએ કાંઈ ફી અથવા ડયુટી આપવાની હોય તે યોગ્ય રીતે ન આપેતો; અથવા

(બ) સદરહુ પ્રકારના લાઇસેન્સના અથવા પરવાનગી ચિઠીના અથવા પાસના ધારણ કરનારાએ અથવા તેના નોકરે અથવા તેની સ્પષ્ટ અથવા ગરભિત અર્થની પરવાનગીથી તેની તરફથી કામ કરનારા કોઈ માણસે સદરહુ પ્રકારનાં લાઇસેન્સની અથવા પરવાનગી ચિઠીની અથવા પાસની મરીયાદા પઈકી અથવા શરતો પઈકી કોઈ મરીયાદા અથવા શરત તોડી હોય ત્યારે; અથવા

(ક) તેના ધારણ કરનારા ઉપર આ આકટ વિરૂધ અથવા અબકારી મેહેસુલ સંબંધી બીજો કોઈ કાયદો જે વખતે જે અમલમાં હોય તે બીજા કાયદા વિરૂધ કોઇ ગુન્હાની અથવા કોઈ ફોજદારી ગુન્હાની સાબેતી થઇ હોયતો સંક્ષેપ રીતે કામ ચલાવીને તે પાછી લેવાનો અથવા રદ કરવાનો અધિકાર કલેકટરને છે.

૮ સામાન્ય ઠરાવ.

કેટલાએક લાઇસેન્સવાળાએ માપ વગેરે રાખવાની જરૂર છે.

૩૩. જે જે માણસ આ આકટ પ્રમાણે આપેલા લાઇસેન્સ ઉપરથી દારૂ તઇયાર કરશે અથવા વેચશે તે માણસે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાની જરૂર છે, એટલે—

(અ) જે માપ તથા દારૂનો કસ અથવા પ્રત તપાસવાના જે યંત્રો કલેકટર કહે તે માપ તથા યંત્રો પોતે મેળવી લેવાં તથા તે સારી સ્થિતિમાં રાખવા; અને

(બ) આ બાબત યોગ્ય રીતે અધિકાર આપેલા કોઈ અબકારી આફીસરે ફરમાવ્યું હોય તો પોતાના કબજામાંનો કાંઈ દારૂ સદરહુ અબકારી આફીસર કહે તે રીતે હરકોઈ વખતે માપવાની અથવા તેનો કસ અથવા પ્રત તપાસવાની જરૂર છે.

ડયુટી વગેરે વસુલ કરવી.

૩૪. આ આકટના અથવા આ આકટ પ્રમાણે આપેલા લાઇસેન્સના અથવા પરવાનગીચિઠીના અથવા પાસના પાછલા ઠરાવ પઈકી કોઈ

ઠરાવ પ્રમાણે જે ડયુટી તથા કર તથા દંડ તથા ફી લેવાની હોય તે સઘળી અને આ આકટ પ્રમાણે કોઇ ઇજારદાર પાસે જે રકમ લેણી હોય તે સઘળી રૂકમ હેઠળ લખેલી રીતે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે એટલે તે આપવાને જે માણસ પ્રથમ પાત્ર હશે તે માણસની પાસેથી અથવા તેનો જામીન હોય તો તે જામીનની પાસેથી જમીન મેહેસુલની જેટલી બાકી હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

૯ અબકારી આફિસરોનો અધિકાર.

કાનુન કરવાનો કમિશનર નો અધિકાર

૩૫. હેઠળ લખેલી વાત બાબત વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધિકાર કમિશનરોને છે.

(અ) લાઇસેન્સવાળા તાડી વેચનારાને અથવા જે માણસો બીજો દારૂ તઇયાર કરવામાં તાડીનો ઉપયોગ કરતા હશે તેઓને તાડી પુરી પાડવાની રીતનું નિયમન કરવા બાબત,

(બ) કોઈ ડિસ્ટ્રિકટમાં અથવા જગામાં આપવાના દરએક પ્રકારના લાઇસેન્સની સંખ્યા ઠરાવવા બાબત,

(ક) કોઇ ભઠીમાં ઉપયોગ કરવાનાં અર્ક કાહાડવાનાં યંત્રો કેટલાં તથા કેવડાં મ્હોટાં તથા કયા પ્રકારનાં જોઇએ તેનું નિયમન કરવા બાબત,

(ડ) અર્ક કાહાડવાના યંત્રો તથા ભઠીઓ તથા બરૂઆરીઓ તપાશી જોવાની તથા તેઓની ઉપર દેખરેખ રાખવાની તજવીજ કરવા બાબત,

(ઇ) પંદરમી કલમ પ્રમાણે સ્થાપેલી કોઇ સરકારી ભઠીની વ્યવસ્થા રાખવા બાબત,

(ફ) આ આકટનાં કારણ સારૂ જે દેખરેખ રાખવાની જરૂર લાગે તે દેખરેખ હેઠળ કેફલાવનારાં વસાણાં તઇયાર કરવાનું કામ અને દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં ભરી રાખવાનું અથવા લાવવાનું અથવા બાહાર મોકલવાનું અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાનું અથવા લઇ જવાનું કામ રાખવા બાબત;

(ગ) સતરમી કલમ પ્રમાણે કરેલાં કોઇ જાહેરનામામાં પરિમાણ કહ્યું હોય તેના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફલાવનારાં વસાણાં પરચુરણ વેચવા બાબત તે કલમ પ્રમાણે વિશેષ હુકમ જે પ્રસંગે આપવાનો અધિકાર છે તે પ્રસંગ અને સદરહુ વેચાણ જે શરતે કરવાં તે શરતો ઠરાવવા બાબત,

(હ) દારૂ અથવા કાંઇ પણ કેફલાવનાર વસાણું તઇયાર કરવામાં જે કોઇ પદાર્થ ઉપદ્રવ્યકારક અથવા બીજી રીતે હરકત ભરેલો છે એવું પોતાને લાગે તેનો ઉપયોગ કરવાની મના કરવા બાબત કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

તઇયાર કરવાની તથા વેચવાની જગામાં પેશવાનો તથા તે તપાશી જોવાનો અને કોઇ ઘેરી લીધેલી જગામાં દારૂ વગેરે ગેરકાયદાસર રીતે રાખ્યો છે એવી બાતમી મળ્યા પછી તે જગામાં પેશવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર.

૩૬. કોઇ કમિશનરને અથવા કલેકટરને અથવા આ બાબત જે બીજા અબકારી આફીસરને યોગ્ય રીતે અધિકાર આપ્યો હોય તે બીજા અબકારી આફિસરને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે.

(અ) જે કોઈ દુકાનમાં અથવા ઠેકાણામાં કોઈ લાઇસેન્સવાળો કારખાનાવાળો અથવા વેચનારો કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું તઈયાર કરવાનું અથવા વેચવાનું કામ ચલાવતો હોય અથવા તાડી કાહાડતો હોય અથવા સદરહુ પ્રકારનો કોઈ દારૂ અથવા વસાણું ભરી રાખતો હોય તે દુકાનમાં અથવા ઠેકાણામાં દિવસે અથવા રાત્રે હરકોઈ વખતે પેશવાનો તથા તે દુકાન અથવા ઠેકાણું તપાશી જોવાનો અને સદરહુ પ્રકારના કોઈ માણસનું દારૂનું અથવા વસાણાનું અથવા માલ મસાલાનું દાસ્તાન તપાસવાનો તથા તેઓનો કસ કાહાડવાનો અથવા તે માપવાનો અથવા વજન કરવાનો, અથવા

(બ) જે કોઈ ઇમારતમાં અથવા વાહાણમાં અથવા ઘેરી લીધેલી જગામાં આ આકટ પ્રમાણે જપ્ત થઈને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર હોય તેવો દારૂ અથવા કેફલાવનારૂં વસાણું તઈયાર કરવામાં આવેછે અથવા રાખ્યું છે અથવા સંતાડયું છે અથવા તાડી કાહાડવામાં આવેછે અથવા દારૂ અથવા કાંઈ કેફલાવનારૂં વસાણું આ આકટના ઠરાવ વિરૂધ તઈયાર કરવા સારૂ કોઈ અર્ક કાહાડવાના યંત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા ઓઝારનો અથવા સંચાનો ઉપયોગ કરવામાં આવેછે અથવા રાખ્યુ છે અથવા સંતાડયુ છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે ઇમારતમાં અથવા વાહાણમાં અથવા ઘેરી લીધેલી જગામાં દાહાડે અથવા રાતરે હરકોઈ વખતે પેશવાનો; અને

(ક) કોઈ અટકાવ હોય તો સદરહુ પ્રકારની કોઈ દુકાનમાં અથવા ઠેકાણામાં અથવા ઇમારતમાં અથવા વાહાણમાં અથવા બીજી જગામાં પોતે પેસવા સારૂ કોઇ દરવાજો ભાગવાનો તથા બીજો કાંઈ પ્રતિબંધ હોય તે કાહાડી નાંખવાનો; અને

(ડ) કોઈ દારૂ અથવા વસાણું તથા તે તઈયાર કરવામાં ઉપયોગ કરેલો કાંઈ માલ મસાલો અને અર્ક કાહાડવાનું કોઈ યંત્ર અથવા પાત્ર અથવા ઓઝાર અથવા સંચ અને બીજી કાંઈ વસ્તુ જે આ આકટ પ્રમાણે અથવા અબકારી મેહેસુલ સંબંધી જે વખતે જે બીજો કાયદો અમલમાં હોય તે બીજા કાયદા પ્રમાણે જપ્ત થઈને સરકાર દાખલ થવાને પાત્રછે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે પકડવાનો; અને

(ઇ) જે માણસે આ આકટ પ્રમાણે અથવા અબકારી મેહેસુલ સબંધી જે વખત જે બીજો કાયદો અમલમાં હોય તે બીજા કાયદા પ્રમાણે કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને પોતાને યોગ્ય લાગેતો તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

ખુલ્લી જગામાં દારૂ વગેરે પકડવાનો તથા અટકાવી રાખવાનો તથા ઝાડા લેવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર.

૩૭. કોઈ કમિશનરને અથવા કલેકટરને અથવા આ બાબત જે બીજા અબકારી આફિસરને યોગ્યરીતે અધિકાર આપ્યો હોય તે બીજા અબકારી આફિસરને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે, એટલે—

(અ) કોઇ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું અથવા બીજી કાંઇ વસ્તુ આ આકટ પ્રમાણે અથવા અબકારી મેહેસુલસબંધી જે વખતે જે બીજો કાયદો અમલમાં હોય તે બીજા કાયદા પ્રમાણે જપ્ત થઇને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે દારૂ અથવા કેફ લાવનાર વસાણું અથવા બીજી વસ્તુ કોઇ ખુલ્લી જગામાં અથવા રસ્તામાં જતાં પકડવાનો,

(બ) જે માણસે આ આકટવિરૂદ્ધ અથવા સદરહુ પ્રકારના બીજા કોઇ કાયદાવિરૂદ્ધ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને સદરહુ પ્રકારનાં માણસના કબજામાં સદરહુ પ્રકારનો કાંઇ દારૂ અથવા વસાણાં અથવા બીજી વસ્તુ હોય તો તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

૩૮ ઉપરની છેલ્લી બે કલમ પ્રમાણે લેવાના સઘળા ઝાડા ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે લેવા.

ઝાડા કેમ લેવા.

૩૯ પોલીસના અથવા કસ્ટમના અથવા મીઠાનાં અથવા અફીણનાં અથવા બે આ ઇસુલનાં અથવા મુંબઇના પોર્ટ ટ્રસ્ટનાં ખાતાના સઘળા આફિસરોએ આ આકટના ઠરાવ અમલમાં લાવવામાં કોઇપણ અબકારી આફિસરને મદદ કરવી એ કાયદાપ્રમાણે જરૂર છે.

કેટલાએક ખાતાંના આફિસરોએ મદદ કરવાની જરૂર છે.

૪૦ હેઠળ લખેલાં કારણ સારૂ વારંટ કરવાનો અધિકાર કોઇ પણ કમિશનરને અથવા કલેકટરને અથવા આ બાબત યોગ્ય રીતે અધિકાર આપેલા બીજા અબકારી આફિસરને અથવા માજીસ્ત્રેટને છે—

વારંટ કરવું.

(અ) જે કોઇ માણસે આ આકટ વિરૂધ અથવા અબકારી મેહેસુલ સંબંધી જે વખતે જે બીજો કાયદો અમલમાં હોય તે બીજા કાયદા વિરૂદ્ધ ગુન્હો કરયો છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે માણસને પકડવા સારૂ; અથવા

(બ) જે કોઇ ઇમારતમાં અથવા વાહાણમાં અથવા જગામાં આ આકટના ઠરાવ વિરૂધ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું તઇયાર કરવામાં આવેછે અથવા વેચવામાં આવેછે અથવા તાડી કાહાડવામાં આવેછે અથવા આ આકટ પ્રમાણે અથવા અબકારી સંબંધી જે બીજો કાયદો જે વખતે જે અમલમાં હોય તે કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે જપ્ત થઇને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર હોય તેવો કાંઇ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું અથવા બીજી વસ્તુ રાખીછે અથવા સંતાડી છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે ઇમારતનો અથવા વાહાણનો અથવા જગાનો દિવસે અથવા રાતરે ઝાડો લેવા સારૂ વારંટ કરવાનો અધિકાર છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલાં સઘળાં વારંટો, પોલીસ આફિસરે અથવા આ બાબત યોગ્ય રીતે અધિકાર આપેલા અબકારી આફિસરે અથવા વારંટ કરનારા આફિસરને યોગ્ય લાગેતો બીજા કોઇપણ માણસે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદાના ઠરાવ પ્રમાણે બજાવવાં.

૪૧. છત્રીસમી અથવા સાડત્રીસમી અથવા ચાળીસમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક

પકડેલાં માણસની અથવા વસ્તુની વ્યવસ્થા.

માણસના તથા પકડેલી દરએક વસ્તુ વાર ન લગાડતાં છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે આફિસરને સ્વાધીન હોય તે આફિસરની પાસે મોકલવી. તેણે પછી તે મુકરદમાની, જે ગુન્હા બાબત વગર વારંટે પકડવાનો અધિકાર પોલીસને છે તેવા ગુન્હાના મુકરદમા પ્રમાણે ચોકશી કરીને વ્યવસ્થા કરવી.

૪૨. જે દુકાનમાં દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું પરચુરણ વેચવામાં

લોકોમાં સ્વસ્થતા રેહેવા સારૂ દુકાન બંધ કરવી.

આવતું હોય તે દુકાન લોકોમાં સ્વસ્થતા રેહેવા સારૂ જે જે વખતે બંધ રાખવાની પોતાને અવશ્ય લાગે તે તે વખતે તે બંધ કરવી એવું લાઇસેન્સવાળાને લખેલી નોટીસ આપીને ફરમાવવાનો કલેકટરને અધિકાર છે.

સદરહુ પ્રકારની દુકાનની આસપાસ હંગામો થયો હોય અથવા કાયદા વિરૂધ મંડળી એકઠી થઇ હોયતો જે માજીસ્ટ્રેટ અથવા પોલીસ આફીસર હાજર હોય તેને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવવાનો અધિકાર છે એટલે પોતાને યોગ્ય લાગે તે મુદત સુધી તે દુકાન બંધ રાખવી એવું ફરમાવવાનો અધિકાર છે.

૧૦ શિક્ષા.

૪૩. જે કોઇ આ આક્ટ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઇ કાનુન અથવા

ગેરકાયદાસર રીતે લાવવા વિગેરે બાબત.

હુકમ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે લીધેલું કોઇ લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગીચિઠી અથવા પાસ તોડીને—

(અ) મુંબઇ ઇલાકાના કોઇ ભાગમાં દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું લાવશે અથવા મુંબઇ ઇલાકાના કોઇ ભાગમાંથી દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું બાહાર મોકલશે, અથવા

(બ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલશે અથવા લઇ જશે, અથવા

(ક) દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું તઇયાર કરશે અથવા

(ડ) કોઇ ઝાડમાંથી તાડી કાહાડશે, અથવા

(ઇ) કોઇ ભઠી અથવા ભરૂચરી બાંધશે, અથવા ચલાવશે, અથવા

(ફ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું તઇયાર કરવાના કોઇ કારણ સારૂ માલ મસાલાનો અથવા અર્ક કાહાડવાનાં કોઇ યંત્રનો અથવા પાત્રનો અથવા ઓઝારનો અથવા સંચનો ઉપયોગ કરશે અથવા રાખશે અથવા પોતાના કબજામાં રાખશે, અથવા

(ગ) દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું વેચશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ઘણામાં ઘણા એક હજાર રૂપીઆ સુધી દંડની અથવા ઘણામાંઘણા છ મહિના સુધી કેદની શિક્ષા અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

૪૪ જે કોઇ આ આક્ટ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઇ કાનુન અથવા

માપ વિગેરે રાખવાની ગ ફલત કરવા બાબત. | હુકમ અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કાંઇ લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ તોડીને—

(અ) દારૂ માપવા સારૂ માપ અથવા દારૂનો કસ તપાસવા સારૂ યંત્રો પોતે ખ રી રાખવાની અથવા તે સારી સ્થિતિમાં રાખવાની ગફલત કરશે, અથવા

(બ) પોતાના કબજામાંનો કોઇ દારૂ માપવાની અથવા તેનો કસ અથવા પ્રત કાહાડવાની ના કહેશે.

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ઘણામાંઘણા પાસેં રૂપીઆ સુધી દંડ થશે.

૪૫ જો કોઇ આ આકટ પ્રમાણે આપેલું લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગીચિઠી અથવા પાસ ધારણ કરનારો હોઇને,

લાઇસેન્સવાળાએ ગેરચા લ વગેરે કરવા બાબત.

(અ) સદરહુ પ્રકારનું લાઇસેનસ અથવા પરવાનગીચિઠી અથવા પાસ માગવાનો યોગ્ય રીતે અધિકાર આપેલા કોઇ આબકારી આફીસરે અથવા ઓગણચાળી સની કલમમાં કહેલાં ખાતાનો કોઇ આફીસર પટાવાળાના કરતાં અથવા કા નસ્ટેબલના કરતાં વરિષ્ઠ દરજ્જાનો હોય તે તે લાઇસેનસ અથવા પરવાનગી ચિઠી અથવા પાસ માગે ત્યારે હાજર કરવાને ચુકશે; અથવા

(બ) આ આકટ પ્રમાણે કરેલો કાંઇ કાનુન અથવા હુકમ તોડીને કાંઇ વાત જાણી જોઇને કરશે અથવા કરવાની તે વરજ કરશે; અથવા

(ક) જો કાંઇ કૃત્યબાબત આ આકટમાં બીજી રીતનો ઠરાવ કરેલો નહી હોય એવું કૃત્ય પોતાના લૈસેન્સમાંની શરતો પૈકી કોઇ શરત વિરૂદ્ધ કરશે, અથવા

(ડ) આ આકટની પંદરમી કલમ પ્રમાણે સ્થાપેલી સરકારી ભઠીની વ્યવસ્થા રા ખવાસારૂ કમિશનરે ઠરાવેલી કાંઇ કાનુન જાણીજોઇને તોડશે, અથવા

(ઇ) સદરહુ પ્રકારની કોઇ સરકારી ભઠીમાં દારૂ તૈયાર કરવાની પરવાનગી પોતા ને જે શરતે આપી હશે તે શરત વિરૂદ્ધ કાંઇ કૃત્ય કરશે, અથવા

(ફ) જે દુકાનમાં અથવા જગામાં સદરહુ પ્રકારનો દારૂ અથવા વસાણાં વેચવા માં આવતાં હોય અથવા તૈયાર કરવામાં આવતાં હોય તે દુકાનમાં અથવા જગામાં લોકોને દારૂપીને છાકટા થવાદેશે અથવા હંગામો કરવા દેશે અથવા જુગાર રમવા દેશે, અથવા

(ગ) સદરહુ પ્રકારની કોઇ દુકાનમાં અથવા જગામાં મશહુર ગેરચાલના માણસો ને એકઠાં થવા દેશે અથવા રેહેવા દેશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હાબાબત ઘણામાંઘણા સો રૂપિયાસુધી દંડ થશે.

૪૬ જો કોઇ આ આકટપ્રમાણે દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું વેચવાનું અથવા તૈયાર કરવાનું લૈસેન્સ ધારણ કરનાર હોઇને,

લૈસેન્સવાળા વેચનારે અ થવા તૈયાર કરનારે ગેર ચાલ કરવા બાબત.

(અ) પોતે વેચવાના અથવા તૈયાર કરેલા દારૂનો અથવા કેફ લાવનારાં વસા ણાંનો વાસ્તવિક અથવા દેખાઇતો કેફ લાવવાનો ગુણ અથવા કસ વધારે

તેનું કોઈ ઉપદ્રવકારક વસાણું અથવા ખોરાકની કાંઈ જણસ અથવા પાંત્રીસમી કલમની (૯) રકમ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન ઉપરથી મના કરેલો કાંઈ પદાર્થ તે દારૂમાં અથવા કેફ લાવનારાં વસાણામાં મિશ્ર કરવું કરશે અથવા મિશ્ર કરવા દેશે અને સદરહુ પ્રકારનું મિશ્ર કરવું હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની બસો બોહોતેરમી કલમપ્રમાણે ભેળ કરવાનો ગુન્હો થતો નહી હોય, ત્યારે અથવા

(ગ) જે દારૂ ગામઠી દારૂ છે એવી પોતાને ખબર છતાં અથવા લાગવાનો સબબ છતાં તે દારૂ યુરોપના અથવા પારકાદેશના દારૂ તરીકે વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે, અથવા

(ઘ) જે બાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા બીજા પાત્રમાં ગામઠી દારૂ હશે તે બાટલીના બુચ ઉપર અથવા બાટલીઉપર અથવા પેટી ઉપર અથવા પ્યાકેજઉપર અથવા બીજા પાત્રઉપર ઠેકળ બનેલા ઇરાદાથી નિશાણી કરશે અથવા જે બાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા બીજા પાત્રમાં ગામઠી દારૂ હોય તે બાટલીનો અથવા પેટીનો અથવા પ્યાકેજનો અથવા બીજા પાત્રનો તેનીઉપર અથવા તેના બુચઉપર કાંઈ નિશાણી હોય તેનો ઠેકળ બનેલા ઇરાદાથી ઉપયોગ કરશે એટલે તે બાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા બીજા પાત્રમાં યુરોપનો અથવા પારકાદેશનો દારૂ છે એવું લાગે એવા ઇરાદાથી નિશાણી કરશે અથવા ઉપયોગ કરશે અને સદરહુ પ્રકારનું કૃત્ય, કોઈ માણસને ફસાવવાના અથવા તેને નુકશાન કરવાના ઇરાદાથી વેપારની ખોટી નિશાણી કરવાનો ગુન્હો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ચારશે બ્યાસીમી કલમપ્રમાણે થતું નહી હોય ત્યારે, અથવા

(ઙ) કોઈ બાટલીઉપર અથવા પેટીઉપર અથવા પ્યાકેજઉપર અથવા બીજા પાત્રઉપર અથવા તેના બુચ ઉપર કાંઈ નિશાણી હોય ને ઠેકળ બનેલા ઇરાદાથી તે બાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા બીજા પાત્રમાં કાંઈ ગામઠી દારૂ વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે એટલે તે બાટલીમાં અથવા પેટીમાં અથવા પ્યાકેજમાં અથવા બીજા પાત્રમાં યુરોપનો અથવા પારકાદેશનો દારૂ છે એવું લાગે એવા ઇરાદાથી વેચશે અથવા રાખશે અથવા વેચવાને માંડી મુકશે અને તે કૃત્ય, વેપારની બનાવટની નિશાણી જેના ઉપર છે એવો માલ વેચવાનો ગુન્હો હિંદુસ્થાનના ફોજદારી કાયદાની ચારશે છાસીમી કલમપ્રમાણે થતું નહી હોય ત્યારે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હાબાબત પાંચશે રૂપિયાસુધી દંડની અથવા ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહિનાસુધી કેદની શિક્ષા અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

ગેરકાયદાસર રીતે દારૂ કબજામાં રાખવા વગેરે બદલ.

૪૭ આ આકટપ્રમાણે લીધેલાં કોઈ લૈસેન્સના અથવા પરવાનગીચિઠીના અથવા પાસના અથવા વિશેષ હુકમના આધારવગર જે કોઈ, સતરમી કલમના ઠરાવપ્રમાણે જેટલો ગામઠી દારૂ અથવા

કેફ લાવનારૂં કાંઇ વસાણું પરચુરણ વેચવાનો કાયદાસરરીત અધિકાર હોય તેના કરતાં વધારે ગામઠી દારૂ અથવા કેફલાવનારૂં વસાણું જે પ્રદેશને અથવા જગાને સદરહુ કલમના ઠરાવ લાગુ કર્યા હશે તે પ્રદેશમાં અથવા જગામાં પોતાના કબજામાં રાખશે તેને ઘણામાંઘણા બશે રૂપિઆસુધી દંડ થશે.

દ્વેષથીખોટી બાતમી આપ્યા બાબત.

૪૮ કોઇ માણસે આ આકટવિરૂદ્ધ ગુનો કરયો છે અથવા તેમાં સામેલ છે એવી ખોટી બાતમી દ્વેષથી જે કોઇ હેઠળ લખેલા ઇરાદાથી આપશે એટલે તે માણસને પકડવામાં આવે અથવા કોઇ ઇમારતનો અથવા વાહાંણનો અથવા બીજી જગાનો ઝાડો લેવામાં આવે તથા તેથી કરીને સદરહુ પ્રકારનાં માણસનું અથવા બીજા કોઇ માણસનું નુકશાન થાય અથવા તે ત્રાહે ત્રાહે થાય એવા ઇરાદાથી આપશે તેને ઘણામાંઘણા છ મહિનાસુધી કેદની શિક્ષા અથવા ઘણામાંઘણા પાંચશે રૂપિઆસુધી દંડ અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

ત્રાસદાયક ઝાડા અથવા પકડવું એ બાબત.

૪૯ જે કોઇ આબકારી અથવા બીજો આફિસર વેહેમના વાજબી સબબવગર કોઇ ઇમારતમાં અથવા વાહાંણમાં અથવા જગામાં પેસશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા ઝાડો લેવરાવશે,

અથવા આ આકટ પ્રમાણે જપ્ત થઇને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર હોય તેવી કોઇ વસ્તુ પકડવાનાં અથવા તેબાબત ઝાડા લેવાનાં બાહાનાંથી કોઇ માણસનો માલ ત્રાસદાયક રીતે તથા કારણવગર પકડશે,

અથવા કોઇ માણસને ત્રાસદાયક બુદ્ધીથી તથા કારણવગર અટકાવી રાખશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેને પકડશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હાબાબત ઘણામાંઘણા પાંચશે રૂપિયાસુધી દંડ થશે.

ત્રાસદાયક બુદ્ધીથી વાર લગાડવા બાબત.

૫૦ જે કોઇ આબકારી અથવા બીજો આફિસર અથવા માણસ આ આકટ પ્રમાણે પકડેલાં કોઇ માણસને અથવા પકડેલાં ગેરકાયદાસર પદારથને આ આકટની એકતાળીસમી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે છેક નજીકનું પોલીસથાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારની પાસે મોકલવાને ત્રાસદાયક બુધિથી તથા કારણ વગર વાર લગાડશે તેને ઘણામાં ઘણા બસેં રૂપીઆ સુધી દંડ થશે.

પકડેલાં માણસો નાશી જવા તરફ આંખ આડા કાન કરવા વગેરે બાબત.

૫૧. જે કોઇ આબકારી અથવા બીજો આફીસર આ આકટ પ્રમાણે પકડેલા કોઇ માણસને ગેરકાયદાસર રીતે છોડી દેશે અથવા તે નાશી જવા તરફ આંખ આડા કાન કરશે અથવા આ આકટ વીરૂધ કાંઇ ગુનોહ કરયા તરફ આંખ આડા કાન કરશે, અથવા

જે કોઇ વાત ઊપરથી આ આકટના ઠરાવો પઇકી કોઇ ઠરાવમાંથી છટકી જવાય અથવા તે તોડવાની અથવા આબકારી મેહેસુલ ડુબાડવાની વાત કોઇ માણસથી કરી શકાય એટલા સારૂ પોતાનાં કરતવ્ય કરમ વીરૂધ કાંઇ રીતે વરતશે.

અને ઓગણઆળીસમી કલમમાં કહેલાં બીજાં કોઇ ખાતાંના જે કોઇ આફીસરને સ્થાનીક હકુમત આપેલી હશે તે તથા જે પોતાની હકુમતમાંહેની કોઇ જગામાં

આ આકટ વીરૂધ કોઈ ગુનોહ કરવા તરફ આંખ આડા કાન કરશે,

તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુનાહ બાબત ઘણામાં ઘણા પાંચસે રૂપીઆ સુધી દંડની અથવા ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની શીક્ષા અથવા આ બેઊ શીક્ષા થશે.

આબકારી આફીસરને મદદ કરવાની ગફલત કરયા બાબત.

૫૨. બેતાળીસમી કલમમાં કહેલાં ખાતાં પઈકી કોઈ ખાતાંનો જે કોઈ અમલદાર આ આકટના ઠરાવ અમલમાં લાવવામાં કોઈ આબકારી આફીસરને મદદ કરવામાં કાયદાસર કારણ વગર ગફલત કરશે અથવા ના કહેશે તેને પાંચસેં રૂપીઆ સુધી દંડ થશે.

કેટલાએક મુકદમામાં ગુનોહ કરયા બાબત સિધવત સમજવું.

૫૩. સીતાળીસમી અથવા ૪૭ મી કલમ પ્રમાણે ફરીઆદ થાય તેમાં ઉલટું સાબેત કરવામાં આવે ત્યાં સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સિદ્ધવત સમજવું એટલે જે કોઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું તઈયાર કરવાનું કોઈ અરક કહાડવાનું યંત્ર અથવા પાત્ર અથવા ઓજાર અથવા સંચ. અથવા દારૂ અથવા કોઈ કેફ લાવનારૂં વસાણું તઈયાર કરવામાં જે માલ મસાલો ઘણું કરીને ઊપયોગ કરેછે તે માલ મસાલો પોતાના કબજામાં હોવા બાબત જે તોહોમતદારથી ખાત્રિ થાય એવો જવાબ આપી શકાતો ન હોય તેણે તે દારૂ બાબત અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં બાબત અથવા અરક કહાડવાનાં યંત્ર બાબત અથવા પાત્ર બાબત અથવા ઓજાર બાબત અથવા સંચ બાબત અથવા માલ મસાલા બાબત સદરહુ કલમ પ્રમાણે ગુનોહ કરયો છે એવું સિદ્ધવત સમજવું.

અને વાસતવીક ગુનોહ કરનાર જવાબદાર થશે તેજ પ્રમાણે આ આકટ મુજબ લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ ધારણ કરનાર પણ પોતાની ચાકરીમાંનું અથવા પોતાની તરફથી કામ કરનારૂં કોઈ માણસ તેતાળીસમી અથવા ચુમાળીસમી અથવા પીસતાળીસમી અથવા છેતાળીસમી કલમ પ્રમાણે કાંઈ ગુનોહ કરયા બાબત તે ગુનોહ પોતે જાતે કરયો હોય તે પ્રમાણે જવાબદાર થશે. પણ સદરહુ પ્રકારનો ગુનોહ ન થાય એટલા માટે પોતે સઘળા યોગ્ય તથા વાજબી પુરવોપાય કરયા હતા એવું તે સાબેત કરશે તો જવાબદાર થનાર નથી.

કઈ વસ્તુ જપ્ત થઈને સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર છે.

૫૪. આ આકટ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન અથવા હુકમ અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કોઈ લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગી ચીઠી અથવા પાસ તોડીને આણેલો અથવા બહાર મોકલેલો અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલેલો અથવા લેઈ ગએલો અથવા તઈયાર કરેલો અથવા વેચેલો અથવા કબજામાં હોય તે સઘળો દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં, અને

આ આકટ અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઈ કાનુન અથવા હુકમ અથવા લાઇસેન્સ અથવા પરવાનગીચીઠી અથવા પાસ તોડીને કોઈ ઝાડમાંથી કહાડેલી સઘળી તાડી; અને

સદરહુ પ્રમાણે આણેલા અથવા બહાર મોકલેલા અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલેલા અથવા લેઈ ગએલા અથવા તઇયાર કરેલા અથવા વેચેલા અથવા કબજામાં હોય તે દારૂ સાથે અથવા દારૂ શીવાય વળી બીજો અથવા કેફ લાવનારાં વસાણાં સાથે અથવા વસાણાં શીવાય વળી બીજો કાયદાસર રીતે આણેલો અથવા બહાર મોકલેલો અથવા એક જગોએથી બીજી જગોએ મોકલેલો અથવા લઈ ગએલો અથવા તઇયાર કરેલો અથવા વેચેલો અથવા કબજામાં હોય (જો હોય તો) તે સઘળો દારૂ તથા કેફ લાવનારાં સઘળાં વસાણાં અથવા સદરહુ પ્રમાણે કહાડેલી તાડી સાથે અથવા તે શીવાય વળી બીજી કાયદાસર રીતે કહાડેલી (હોય તો) તે સઘળી તાડી અને

દારૂ અથવા કેફ લાવનારાં કાંઈ વસાણાં તઇયાર કરવાનાં અરક કહાડવાનાં યંત્રોનો અથવા પાત્રોનો અથવા ઓજારોનો અથવા સંચનો આ આકટ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલો કોઈ કાનુન અથવા હુકમ અથવા આ આકટ પ્રમાણે લીધેલું કાંઈ લાઇસેન્સ તોડીને ઉપયોગ કરેલો હોય અથવા તે રાખ્યાં હોય અથવા કબજામાં હોય તે સઘળાં અરક કહાડવાનાં યંત્રો અથવા પાત્રો અથવા ઓજારો અથવા સંચ, અને

દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં કાંઈ વસાણું ગેરકાયદાસર રીતે તઇયાર કરવા સારૂ એકઠો કરેલો અથવા કબજામાં રાખેલો સઘળો માલ મસાલો, અને

સદરહુ પ્રકારનો કાંઈ દારૂ અથવા કેફ લાવનારૂં વસાણું અથવા અરક કહાડવાનું યંત્ર અથવા પાત્ર અથવા ઓજાર અથવા સંચ અથવા માલ મસાલો જે પાત્રમાં તથા પાકેજમાં તથા બારદાનમાં મળ્યો હોય તે પાત્રો તથા પાકેજો તથા બારદાનો અને તે પાત્રોમાં અથવા પાકેજોમાં બીજો પદાર્થ હોય તો તે બીજો પદાર્થ અને તે લઈ જવામાં ઉપયોગ કરેલાં જનાવરો અથવા ગાડાં અથવા વહાણો અથવા બીજાં વાહનો,

જપ્ત થઈ સરકાર દાખલ થવાને પાત્ર થશે.

જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ કોણે કરવો.

પપ. આ આકટ પ્રમાણે જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાના સઘળા ઠરાવ કલેકટરે કરવા જોઈએ.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ, જે વસ્તુ જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો ઇરાદો હોય તે વસ્તુ પકડાયાની તારીખથી એક મહીનો થયા વગર અથવા તે વસ્તુ બાબત જે માણસો દાવો કરતાં હોય તેઓનું બોલવું તથા તે પોતાના દાવાની સાબેતી સારૂ કાંઈ પુરાવો હાજર કરે તે પુરાવો સાંભળી લીધા વગર કરવો નહી.

છોડાવી લેવાનો અધિકાર છે.

આ આકટ પ્રમાણે જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરવાનો હુકમ કરયો હોય ત્યારે પોતાને યોગ્ય લાગે તેટલો દંડ આપીને, જપ્ત કરેલો માલ છોડાવી લેવાની છૂટ તે માલના ધણીને આપવાને કલેકટર પોતાના પ્રસંગાનુસાર વર્તનાધિકારથી મુખત્યાર છે.

૧૧ કામ ચલાવવાની રીત.

ગુનાહનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર.

પ૬ આ આકટ વીરૂધ્ધ જે ગુનાહ હોય તેઓનો ઇનસાફ કરવાનો અધિકાર માજીસ્ટ્રેટને છે.

હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના કેટલાએક ભાગ લાગુ કરવા.

૫૭. હિંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાની ચોસેઠમીથી તરીતેરમી સુધીની કલમો માંહે ના ઠરાવ આ આક્ટ પ્રમાણે માજીસ્ત્રેટે કરેલા સઘળા દંડને લાગુ થશે અને આ આક્ટ પ્રમાણે ઠરાવેલી કોઈ કેદ, હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અર્થ પ્રમાણે બે માંહેથી ગમે તે એક પ્રકારની હોય તોપણ ચિંતા નથી.

જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરેલી વસ્તુની વ્યવસ્થા.

૫૮. આ આક્ટ પ્રમાણે જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરેલી સઘળી વસ્તુની વ્યવસ્થા આ બાબત સધળુંકરીને અથવા કોઈ વીશેષ પ્રસંગે કરેલા કાનુનમાં અથવા હુકમમાં કમીશનરોએ વખતે વખતે જે રીત ફરમાવી હશે તે રીતે કરવી.

બક્ષીસો આપવી.

૫૯ આ આક્ટ પ્રમાણે દંડ કરેલો હોય તથા વસ્તુ જપ્ત કરીને સરકાર દાખલ કરી હોય તેઓની ઉપજમાંથી આફીસરોને તથા બાતમીદારોને બક્ષિસો આપવાનું નીયમન કરવા સારૂ વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધિકાર સરકારને છે.

અપીલો.

૬૦. કલેકટર અથવા કમીશનર શીવાય બીજા કોઈ અમલદારી આફિસરે આ આક્ટપ્રમાણે કરેલા સઘળા હુકમઉપર અપીલ હુકમની તારીખથી સાહાઠ દિવસની અંદર હરકોઈ વખતે ચાલશે.

કલેકટરે કરેલા સઘળા હુકમ ઉપર કમિશનરને ત્યાંહાં અથવા કમિશનરે કરેલા સઘળા હુકમ ઉપર સરકારમાં અપીલ હુકમની તારીખથી નેવું દિવસની અંદર હરકોઈ વખતે ચાલશે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કમિશનરે અપીલમાં કરેલા હુકમઉપર અપીલ ચાલશે નહી.

રેવેન્યુખાતામાં અપીલસંબંધી કાનુન જે વખતે જે અમલમાં હશે તે કાનુન આ આક્ટપ્રમાણે કરેલી અપીલોને પાછલા ઠરાવોને અનુસરીને લાગુ થશે.

૧૨ પરચુરણ.

કેટલાએક આક્ટ કાયમ રાખ્યા.

૬૧ છાવણીમાં ગાળેલા દારૂવગેરેનાં વેચાણનું નિયમન કરવા બાબતનો આક્ટ એ નામનો સન ૧૮૫૭ નો ૧૮ મો આક્ટ છે તે આક્ટને અથવા મુંબઈ ઇલાકાની લશ્કરી છાવણીઓની વ્યવસ્થા રાખવાસારૂ નિયમ ઠરાવવાબાબતનો આક્ટ એ નામનો સન ૧૮૬૭ નો મુંબઈનો ૩ જો આક્ટ છે તેની એકવીસમીથી તે સત્તાવીસમી કલમ સુધીની કલમોને અથવા કળા કૌશલ્યમાંજ અથવા કારખાનામાંજ અથવા રશાયણમાંજ માત્ર જે અર્કાશ્રિત દારૂનો ઉપયોગ કરવાનો હોય તે દારૂની લૈસેસની જકાત સંબંધીબાબત વિશેષ ઠરાવ કરવા બાબતનો આક્ટ એ નામનો સન ૧૮૬૩ નો ૧૬ મો આક્ટ છે તે આક્ટને અથવા સન ૧૮૬૧ ના અકટોબર મહિનાની ૧૬મી તારીખે હિંદુસ્થાનનો કૌસિલનો આક્ટ અમલમાં આવ્યો તે તારીખથી ગવરનર જનરલ ઇનકૌસીલે ઠરાવેલા હરકોઈ આક્ટને આ આક્ટના કોઈપણ ઠરાવથી બાધ આવેછે એમ સમજવું નહી.

ઔશડ તરીકે તૈયાર કરેલા પદાર્થને આ આકટ લાગુ નથી.

૬૨ શુધબુદ્ધિથી કાંઇ ઔસડ તરીકે કરેલો પદાર્થ ઔશડના કારણસાર વૈદોએ અથવા રસાયણશાસ્ત્ર સંબંધી પદારથ તૈયાર કરનારાઓએ અથવા વેચનારાઓએ અથવા વસાણાં વેચનારાઓએ અથવા આપાથેકરીઓએ અથવા દવાખાનાવાળાઓએ તઇંયાર કરવાને અથવા વેચવાને અથવા પુરો પાડવાને આ આકટના પાછલા ઠરાવ લાગુ છે એમ સમજવું નહી. પણ કોઇ નિર્દિષ્ટ કરેલા પ્રદેશમા અથવા જગામાં કલેકટરે આપેલાં લૈસેન્સ વગર સદરહુ પ્રકારનો કાંઇ પદારથ વેચવાની મના હરકોઇ વખત કરવાનો અધિકાર સરકારને મુંબઇના સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિધ્ધ કરીને છે. સદરહુ પ્રકારનું લૈસેન્સ જે ફી તથા જે શરતો ઠરાવવાનું સરકારને યોગ્ય લાગે તે ફી આપે તો તથા તે શરત મુજબ આપવું.

સને ૧૮૬૭ના મુંબાઇના ૯ મા આકટ પ્રમાણેનાણું પહોચતું હશે તેને બદલે મુંબાઇના મ્યુનીશીપલ કારપોરેશનને વારશીક અવેજ આપવો તે.

૬૩. સને ૧૮૬૩ ના મુંબાઇના ૯ મા આકટ પ્રમાણે લાઇસેન્સ આપ્યાથી અથવા વસ્તુ સરકાર દાખલ કર્યાથી અથવા દંડ કર્યાથી તથા ગુનેહગારી ઠરાવ્યાથી જે નાણું વસુલ થાય અથવા જમા થાય અથવા મળે તે સઘળું મ્યુનીશીપલ કારણ સારૂ મુંબાઇ શેહેરના મ્યુનીશીપલ ફંડ ખાતે જમે કરવું એવું સદરહુ આકટની ૧૪ મી કલમમાં ઠરાવ્યું છે, વાસ્તે આ કલમ ઉપરથી એવું ઠરાવ્યું છે કે જે નાણું મુંબાઇ શેહેરના મ્યુનીશીપલ કારપોરેશનને આજ સુધી સદરહુ પ્રમાણે પોહોચતું હતું તેને બદલે સને ૧૮૭૮ ના આગષ્ટ મહીનાની પહેલી તારીખથી સરકારે સદરહુ કારપોરેશનને સદરહુ કારણ સારૂ દર વરસ ૧,૪૩,૭૫૦ રૂપીઆની મુકરર રકમ આપે જવી.

પવઇ ઇસ્ટેટના માલેકના આબકારીના વિશેષ હક બંધ થશે.

૬૪. "પવઇ ઇસ્ટેટ" એ નામથી મશહુર થાણા જીલ્લાના સાષ્ટી બેટમાં એક ઇસ્ટેટ છે. તે સન ૧૮૩૭ના ફેબરૂવારી મહિનાની ૧૫ મી તારીખનાં ઇનડેંચરથી (ખતથી) ઇસ્ટ ઇંડિયા કંપનીએ ફરામજી કાવસજી નામના એક સખસને આસઇન કરયુ હતું અને સદરહુ ફરામજી કાવસજી, હાલ મૈયત, એઓના કાયદાસર વારસાવકીલને તે ઇનડેંચર મુજબ બીજી વાત બાબત હક્ક છે તેમાં સદરહુ ઇસ્ટેટના આબકારી મેહેસુલ સબંધી કેટલાએક હક્ક તથા માફી છે વાસ્તે, અને સદરહુ વિશેષ પ્રકારના હક્ક તથા માફી ચાલુ રાખવી એ તે ડિસ્ટ્રીકટના એકંદર આબકારી મેહેસુલને નુકસાનકારક છે વાસ્તે એવું ઠરાવ્યું છે કે જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવે તે તારીખે તથા તે તારીખથી સદરહુ હક્ક તથા માફી બંધ થશે તથા પુરી થશે અને સદરહુ ઇનડેંચર કદી પણ થયું ન હોત તે પ્રમાણે આ આકટના એકંદર ઠરાવ સદરહુ ઇસ્ટેટમાં અમલમાં આવશે.

પણ નુકશાનનો બદલો સરકારે આપવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સન ૧૮૭૦ નો મુકદમો નંબર ૮૭૭ જેમાં મીઠીબાઇ વિધવા વિગેરે વાદી છે તથા હીરજી નવરોજજી બનાજી વગેરે પ્રતિવાદી છે અને જે મુકદમો સદરહુ ફરામજી કાવસજીના સ્ટેટનો વહિવટ કરવા બાબતનો છે તે મુકદમામાં મુંબઇની ઇનસાફની હૈકોર્ટે

અસલ દિવાની ફિરયાદ લેવાની પોતાની મામુલ હકુમત ચલાવીને જે વખતે જે રિસીવર યોગ્ય રીતે નિમેલો હશે તેને સદરહુ હક્ક તથા માફી ગયા બાબત તથા તે પુરી થયા બાબત નુકશાનનો બદલો સરકારે આપવાનો હશે અને સરકારે આપવાને ઠરાવેલી નુકશાનના બદલાની રકમથી સદરહુ પ્રકારનો રિસીવર નારાજ હશે તો આપવાની રકમ તથા સદરહુ પ્રકારનો અવેજ આપવા સંબંધી બીજી સઘળી તકરારો સરકાર તથા સદરહુ પ્રકારનો રિસીવર જે માણસને કબુલ કરે તે માણસને પંચાયત સારૂ સોંપવી અને તે ફેસલો કરશે તે આખરનો થશે અથવા સદરહુ પ્રમાણે પંચાયતને સોંપવાને ચુકે તો સદરહુ પ્રકારના આપવાના અવેજની રકમ બાબતનો તથા સદરહુ પ્રકારની બીજી સઘળી તકરાર બાબતનો નિકાલ, સદરહુ હક્ક તથા માફી સાર્વજનિક કામ સારૂ જોઇતી હોય એવી થાણા ડિસ્ટ્રિક્ટમાંની જમીનજ હોય તે મુજબ સન ૧૮૭૦ ના જમીન લેવા બાબતના આક્ટના ઠરાવ જેટલી સુધી લાગુ હોય તેટલે સુધી તે ઠરાવ પ્રમાણે કરવો.

રકમ વગેરેનો નિકાલ જરૂર હોય તો સન ૧૮૭૦ ના ૧૦ મા આક્ટ પ્રમાણે કરવો.

નુકશાનનો બદલો એક વખત આપ્યો એટલે વળી બીજા દાવા બંધ થશે.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે નુકસાનનો બદલો સદરહુ પ્રકારના રિસીવરને આપ્યો એટલે તે બાબતબીજા કોઇ માણસના સરકાર ઉપરના સઘળા દાવા બંધ થશે.

સાષ્ટીમાંના કેટલાએક ગામો બાબત કેટલાએક હક બંધ થશે.

૬૫ અને માલાડ તથા દહીંસર તથા મગાઠાન તથા તુળસી તથા આરેમ તથા એકસર તથા કાનેરી અને પાહાડી સદરહુ સાષ્ટી બેટમાંના ગામ સન ૧૮૧૯ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૨૫ મી તારીખના ઇનડેંચર મુજબ ખરસેદજી આરદેસરજી તથા જાંહાંગીર આરદેસરને ઇસ્ટ ઇંડિયા કંપનીએ આસેન કરયાં હતાં. અને તે ઇનડેંચર મુજબ આસેન કરેલી જમીનમાં ઉગેલાં અથવા ઉત્પન્ન થયલાં સઘળાં તથા દરએક તાડનાં તથા બીજાં ઝાડ તથા હરકોઇ પ્રકારનું બીજું સઘળું ઉત્પન્ન કાંઇપણ કર અથવા આકાર નપડતાં તથા લાગુ નથતાં મળવાનો તથા ધારણ કરવાનો અને ઉપભોગ લેવાનો હક્ક તે ઇનડેંચર મુજબ સદરહુ ખરસેદજી આરદેસર તથા જાંહાંગીર આરદેસર તથા તેઓના કાયદાસર વારસ વગેરેને છે વાસ્તે; અને આ પ્રમાણે છે તથાપી સદરહુ ઇનડેંચર કદી પણ થયું નહી હોય તે પ્રમાણે સદરહુ ગામના ધારણ કરનારાઓને આ આક્ટમાંહેના સઘળા ઠરાવ લાગુ કરવા યોગ્ય છે વાસ્તે એવું ઠરાવ્યું છે કે આ આક્ટપ્રમાણે બેસાડેલી અથવા બેસાડવાની કાંઇ પણ ડયુટીબાબત અથવા કરબાબત અથવા ફી બાબત માફીનો હક આ આક્ટ જે તારીખે અમલમાં આવે તે તારીખે સદરહુ ઇનડેંચર મુજબ સદરહુ ગામોના ધારણ કરનારાઓને હશે તે સઘળો હક્ક તે તારીખથી બંધ થશે તથા પુરો થશે.

પણ નુકશાનનો બદલો સરકારે આપવો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે માફીનો સદરહુ પ્રકારનો હક બંધ થયાને લીધે કાંઇ પણ નુકશાન થશે તેનો બદલો સદરહુ ખરસેદજી આરદેસર તથા જાંહાંગીર આરદેસરને અથવા જે બીજા માણસના કબજામાં સદરહુ ગામો અથવા તેનો કાંઇ ભાગ કાયદાસર રીતે હશે તે બીજા માણસને સ

રકારમાંથી આપવાનો થશે. અને નુકશાનના બદલાની રકમ સરકાર આપવાને કાહાડશે તે રકમથી સદરહુ ખરસેદજી અરદેસર અથવા જાંહાગીર અરદેસર અથવા બીજું માણસ અથવા તેઓ પછી કોઈ નારાજ હશે તો આપવાની રકમ તથા નુંકશાનના બદલાના હક સંબંધી બીજી સઘળી તકરાર સરકાર તથા સદરહુ ખરસેદજી અરદેસર

રકમ વગરેનો નિકાલ જરૂર હોય તો સન ૧૮૭૦ ના ૧૦ મા આકટ પ્રમાણે કરવો.

અથવા જાંહાગીર અરદેસર અથવા સદરહુ પ્રકારનું બીજુ માણસ જે માણસને કબૂલ કરે તે માણસને પંચાયત સારૂ સોંપવી અને તે ફેસલો કરશે તે આખરનો થશે. અથવા સદરહુ પ્રમાણે પંચાયતને સોંપવાને ચુકે તો સદરહુ પ્રકારના આપવાના અવેજની રકમ બાબતનો તથા સદરહુ પ્રકારની બીજી તકરાર બાબતનો નિકાલ, માફીનો સદરહુ હક સાર્વજનિક કામ સારૂ જોતી હોય એવી થાણાં ડીસ્ત્રિકટમાંની જમીનજ હોય તે મુજબ સન ૧૮૭૦ ના જમીન લેવા બાબતના આકટના ઠરાવ જેટલે સુધી લાગુ હશે તેટલે સુધી તે ઠરાવ પ્રમાણે કરવો.

નુંકશાનનો બદલો એક વખત આપ્યો એટલે વળી બીજા દાવા બંધ થશે.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ ગામો બાબત અથવા તેઓના કાંઇ ભાગ બાબત નુકશાનનો બદલો સદરહુ ખરસેદજી અરદેસરને અથવા જહાંગીર અરદેસરને અથવા બીજા માણસોને આપ્યો એટલે તે બાબત બીજા કોઇ માણસના સરકાર ઉપરના સઘળા દાવા બંધ થશે.

પાછલી કલમમાંના ઠરાવ બીજા ગામોને લાગુ કરવાનો અધિકાર છે.

૬૬. ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલા ગામો શિવાય સાષ્ટી ટાપુમાહેનાં કોઇ પણ ગામનો કોઇ ધારણ કરનાર, આ આકટ અમલમાં આવ્યા પછી બાર મહીનાની અંદર હરકોઇ વખતે ગવરનર ઇનકાંઉનશીલને અરજી કરશે અને સન ૧૮૧૯ ના જાન્યુઆરી મહીનાની ૨૫ મી તારીખના સદરહુ ઇનડેન્ચરમાં કરેલી અથવા આકારની માફી બાબત જે શરત છે તેનીજ શરતનાં અથવા તેવાજ મજકુરની શરતનાં કોઇ પણ ઇનડેન્ચર ઉપરથી પોતે પોતાનું સદરહુ ગામ ધારણ કરે છે એવું ગવરનર ઇનકાંઉનસિલની ખાત્રિ થાય એવી રીતે સાબિત કરશે તેને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હક પ્રાપ્ત થશે; એટલે ઉપરની છેલ્લી કલમમાં કહેલાં ગામનાં ધારણ કરનારની જે રીતે તજવીજ થવાની તેજ રીતે પોતાની તજવીજ થવાનો હક પ્રાપ્ત થશે. અને સદરહુ પ્રકારને હરકોઇ પ્રસંગે ઉપરની છેલ્લી કલમમાંના ઠરાવ, સદરહુ પ્રકારના ધારણ કરનારનું ગામ તે કલમમાં ખાસુસ લખ્યું હોય તે પ્રમાણે લાગુ થશે.

૬૭ સરકારે અથવા કોઇ અબકારી આફીસરે આ આકટ પ્રમાણે અથવા અબકારી

ફરીયાદ ચાલનાર નથી.

મેહેસુલ સબંધી જે વખતે જે કોઈ કાયદો અમલમાં હોય તે કાયદા પ્રમાણે કાંઇ કાર્ય શુભબુધિથી કર્યું હોય અથવા કરવાનો હુકમ કર્યો હોય તે બાબત સરકાર ઉપર અથવા અબકારી આફીસર ઉપર કોઇ પણ દિવાની કોરટમાં નુંકશાનની ફરીયાદી ચાલનાર નથી.

અને કોઈ અબકારી આફીસર ઊપર ફરીયાદ કરવી હોય તે સઘળી અને આ આકટ પ્રમાણે કાંઇ વાત કરવા બાબત અથવા કરવાનું કેહેતાં હોય તે બાબત જે ફરીયાદ સરકાર ઉપર અથવા કોઇ અબકારી આફીસર ઉપર કાયદાસર રીતે કરવાનો અધિકાર છે તે સઘળી ફરીયાદી જે કૃત્ય વિશે ફરીયાદ હશે તે કૃત્ય કરયાની તારીખથી ચાર મહીનાની અંદર કરવી તથા તે પછી કરવી નહી.

અને સદરહુ પ્રકારની કાંઈ પણ ફરિયાદ હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે હકીકત હોયતો કાહાડી નાખવી એટલે—

(અ) આ આકટ પ્રમાણે અથવા જે વખતે જે બીજો કોઇ કાયદો અમલમાં હોય તે કાયદા પ્રમાણે જે અપીલો ચાલેછે તે સઘળી અપીલો ગારાથા કરી શકાઈ તેટલી સદરહુ ચાર મહિનાની મુદતમાં સદરહુ પ્રકારની ફરીયાદ કરયાની અગાઉ મે કરી એવું વાદી સાબિત નકરે તો, અથવા

(બ) નુકશાનની ફરીયાદ હોય તે પ્રસંગે ફરિયાદ થયાની અગાઉ નુકશાનનો પુરતો બદલો આપવાને કાહાડયો હોય તો અથવા ફરિયાદ થયા પછી પ્રતીવાદીએ અથવા પ્રતીવાદીની તરફથી ખરચ સુધાં પઇસાની પુરતી રકમ કોરટમાં ભરી હોયતો કાહાડી નાખવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આ કલમના કોઇ પણ ઠરાવ ઉપરથી મુંબઇની મલિકામા આઝમાંની ઇનસાફની હાઇકોરટનાં અથવા નહાના દાવાની કોરટના અધિકારને અથવા હુકમને બાધ આવેછે એમ સમજવું નહી.

પરિશિષ્ટ.

(બીજી કલમ જુવો.)

કાયદો અથવા આકટ.	વીષય.	કેટલો રદ કરયો.
સન૧૮૨૭નો કાયદો૨૧મો	ગાળેલો દારૂ..........	૧૦ મો તથા ૧૧ મો તથા ૧૨ મો તથ ૧૩મો બાબ જેટલો રદ કરયો નથી તેટલે
સન૧૮૨૭નો કાયદો ૨૨મો	લશ્કરી અધિકારી....	કલમ ઓગણત્રીસ તથા અડતાળીસથી પંચાવનમી સુધીની કલમો જેટલે સુધી કરી નથી તેટલે સુધી.
સન૧૮૫૨નો આકટ ૩ જો	અર્કાશ્રિત તથા કેફલાવનારો દારૂ તથા વસાણું.	સઘળો આકટ જેટલો રદ થયો નથી તેટલે
સન૧૮૫૭નો આકટ ૨૪મો	ગાંજાનાં વેચાણ.......	એજન. એજન
સન૧૮૫૯નો આકટ ૨૧મો	મુંબઇ ટાપુમાં આબકારી મેહેસુલ.	એજન. એજન.
સન૧૮૬૭નો મુંબઇનો આકટ ૯ મો.	એજન	એજન. એજન
સન ૧૮૭૮નો મુંબઇનો આકટ ૧ લો	એજન	સઘળો આકટ

(True Translation,)
Venayek Wassoodew,
Oriental Translator Government.

અમદાવાદ હીતેચ્છુ પ્રેસમાં છાપ્યો.

ACT NO. I of 1878.

ઇંડિયાના ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ ગવરનર જનરલ સાહેબે સન ૧૮૭૮ ના જાન્યુઆરી મહિનાની ૯ મી તારીખે મંજુર કર્યો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છાપીને પ્રસિદ્ધ કર્યો છે.

સન ૧૮૭૮ નો આક્ટ ૧ લો.

અફીણ સંબંધી કાયદો સુધારવા બાબતનો આક્ટ.

ઉદ્દેશ. | અફીણ સંબંધી કાયદો સુધારવો યોગ્ય છે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

ટુંકું નામ. | ૧. આ આક્ટને "સન ૧૮૭૮ નો અફીણનો આક્ટ" કહેવો.

સ્થાનિક વ્યાપ્તી. | આ આક્ટ ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલ ઇંડિયા ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતે વખતે ફરમાવશે તે પ્રદેશને લાગુ થશે.

સરૂ થવું. | અને આ આક્ટ સદરહુ પ્રદેશો પૈકી દરએક પ્રદેશમાં જે જે દિવશે અમલમાં આવશે એવું ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલ તેવીજ રીતે ફરમાવશે તે તે દિવશે તે તે પ્રદેશમાં અમલમાં આવશે.

કાયદા તથા આક્ટ રદ કરવા. | આ આક્ટને જોડેલાં પરિશિષ્ટમાં કાયદા તથા આક્ટ લખ્યા છે તે સદરહુ પરિશિષ્ટમાં ત્રીજા આસનમાં કહ્યું છે તેટલે સુધી રદ છે એમ સમજવું.

આક્ટ સુધારવા. | અને સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આક્ટમાં તથા સન ૧૮૫૬ ના ૨૧ મા આક્ટમાં તથા સન ૧૮૭૧ ના ૧૦ મા આક્ટમાં અને સન ૧૮૭૬ ના બંગાળાના ૨ જા આક્ટમાં "કેફ લાવનારાં વસાણાં" આ શબ્દો જ્યાંહાં જ્યાંહાં છે ત્યાંહાં ત્યાંહાં તે શબ્દોમાં અફીણનો સમાસ થતો નથી એમ સમજવું.

સન ૧૮૩૬ ના ૭ મા આક્ટની ૧ લી કલમ સુધારવી. | ૨. સન ૧૮૩૬ ના ૭ મા આક્ટમાં મુંબઈના સન ૧૮૨૭ ના ૨૧ મા કાયદા ઉપર તથા સન ૧૮૩૦ ના ૨૦ મા કાયદા ઉપર હવાલો આપ્યો છે તે આ આક્ટની તેવીજ કલમો ઉપર આપ્યો છે એમ સમજવું.

અર્થની કલમ. | ૩. વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો આ આક્ટમાં.

"અફીણ" | "અફીણ" આ શબ્દમાં ખસખસનાં ઝિંડવાનો તથા અફીણનો અથવા અફીણમાં મેળવણી કરીને તૈયાર કરેલા પદાર્થનો અને ખસખસનાં ઝાડથી તૈયાર કરેલાં કેફ લાવનારાં વસાણાનો સમાસ થાય છે.

"માજિસ્ત્રેટ" | "માજિસ્ત્રેટ" આ શબ્દનો અર્થ, ઈલાકામાં મુખ્ય શેહેરમાં પ્રેસિડેન્સી માજિસ્ત્રેટ અને બીજે ઠેકાણે પેહેલા વર્ગનો માજિસ્ત્રેટ અથવા

(આ આકટ પ્રમાણે મુકદમાનો ઇનસાફ કરવા સાર સ્થાનિક સરકારે ખસુસ અધિકાર આપ્યો હોય ત્યારે) બીજા વર્ગનો માજિસ્ટ્રેટ.

"અંદર લાવવું"

"અંદર લાવવું." આ શબ્દનો અર્થ જે મુલકનો રાજ્યકારભાર કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકની અંદર જળમાર્ગે અથવા પારકા મુલકમાંથી અથવા જે મુલકનો રાજ્યકારભાર બીજી કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાંથી લાવવું.

"બાહાર મોકલવું"

"બાહાર મોકલવું" આ શબ્દનો અર્થ જે મુલકનો રાજ્યકારભાર કોઈ સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકની બાહાર જળમાર્ગે અથવા કોઈ પારકા મુલકમાં અથવા જે મુલકનો રાજ્યકારભાર બીજી સ્થાનિક સરકાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં લઈ જવું.

"એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું."

"એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું" આ શબ્દોનો અર્થ સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકની અંદર એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવું.

ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરવાની તથા અફીણ કબજામાં રાખવા વિગેરેની મના.

૪. આ આકટ ઉપરથી અથવા અફીણ સંબંધી બીજા કોઈ ચાલુ કાયદા ઉપરથી અથવા આકટ ઉપરથી અથવા આ આકટ પ્રમાણે અથવા સદરહુ પ્રકારના હર કોઈ કાયદા પ્રમાણે અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કાનુન ઉપરથી પરવાનગી હશે તે શિવાય બીજી રીતે કોઈ માણસે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવું નહીં.

(અ) ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરવું નહીં, અથવા
(બ) અફીણ તૈયાર કરવું નહીં, અથવા
(ક) અફીણ કબજામાં રાખવું નહીં, અથવા
(ડ) અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું નહીં, અથવા
(ઈ) અફીણ અંદર લાવવું નહીં અથવા બાહાર મોકલવું નહીં, અથવા
(ફ) અફીણ વેચવું નહીં.

સદરહુ પ્રકારની વાતની પરવાનગી આપવાબાબતની કાનુન કરવાનો અધિકાર.

૫. સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે સઘળા મુલકમાં અથવા તે મુલકના હરકોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગમાં હેઠળ લખેલી સઘળી વાત બાબત અથવા તેઓ પૈકી હર કોઈ વાત બાબત અનિર્બંધ રીતે અથવા ડ્યુટી આપે તો અથવા બીજી કોઈ શરતે પરવાનગી આપવા સાર અને નિયમન કરવા સાર ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલની અગાઉથી મંજુરી લઈને તથા સ્થાનિક ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતો વખત આ આકટને અનુસરીને કાનુન કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે; એટલે—

(અ) ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરવું, તથા
(બ) અફીણ તૈયાર કરવું, તથા
(ક) અફીણ કબજામાં રાખવું, તથા
(ડ) અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવું, તથા
(ઈ) અફીણ અંદર લાવવું અથવા બાહાર મોકલવું, તથા

(ઈ) અફીણનું વેચાણ તથા અફીણનાં પરચુરણ વેચાણ ઉપર લેવાની ડ્યુટીનો ઈજારો.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે હેઠળ લખેલા પ્રકારનાં હરકોઈ અફીણ ઉપર સદરહુ પ્રકારની હરકોઈ કાનુન પ્રમાણે ડ્યુટી લેવી નહીં એટલે જે કાંઈ અફીણ આણ્યું હશે તથા જેની ઉપર જળમાર્ગની જકાત સંબંધી ચાલુ કાયદા પ્રમાણે અથવા છઠી કલમ પ્રમાણે ડ્યુટી બેસાડી હશે તે અફીણ ઉપર ડ્યુટી લેવી નહીં.

ખુશ્કીને રસ્તે આણેલા અફીણ ઉપર ડ્યુટી.

૬. બ્રિટિશ ઇંડિયાની અંદર અથવા તેના હર કોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગની અંદર ખુશ્કીને રસ્તે આણેલા અફીણ ઉપર અથવા આણેલા હર કોઈ જાતના અફીણ ઉપર ઇંડિયા ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને વખતે વખતે પોતાને યોગ્ય લાગે તે ડ્યુટી બેસાડવાનો તથા સદરહુ પ્રમાણે બેસાડેલી ડ્યુટીમાં ફેરફાર કરવાને અથવા તે કાહાડી નાખવાનો અધિકાર ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલને છે.

અફીણ વખારમાં રાખવું.

૭. ઇંડિઆ ગ્યાઝેટમાં હુકમ પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલ મુખત્યાર છે. એટલે;

(અ) હર કોઈ સ્થાનિક સરકાર જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં કાયદાસર રીતે આણેલા અફીણ સારૂ અથવા તે મુલકમાંથી જે અફીણ બાહાર મોકલવાનો ઈરાદો હોય તે અફીણ સારૂ વખાર સ્થાપવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને આપવાને; અને

(બ) સદરહુ પ્રકારનો કોઈ પણ હુકમ રદ કરવાને મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રકારનો હુકમ અમલમાં છે ત્યાંહાં સુધી સરકારી ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે, એટલે

(ક) પોતે જે મુલકનો રાજ્યકારભાર ચલાવતી હશે તે મુલકમાં અથવા તેના હર કોઈ નિર્દિષ્ટ કરેલા ભાગમાં કાયદાસર રીતે આણેલાં સઘળાં અથવા કાંઈ અફીણ સારૂ (તે અફીણ ઉપર લેવાની કાંઈ ડ્યુટી આપ્યાની અગાઉ અથવા આપ્યા પછી) અથવા ત્યાંહાંથી જે અફીણ બાહાર મોકલવાનો ઈરાદો હશે તે સઘળાં અથવા કાંઈ અફીણ સારૂ ફલાણી જગા વખાર છે એવો ઠરાવ કરવાનો; અને

(ડ) સદરહુ પ્રકારનો કોઈ ઠરાવ રદ કરવાનો અધિકાર છે.

(બ) રકમ પ્રમાણે કરેલા હુકમ ઉપરથી હેઠળ લખેલા સઘળા ઠરાવ રદ છે એમ સમજવું એટલે જે મુલકને સદરહુ પ્રકારનો હુકમ લાગુ હશે તે મુલક માંહેની જગા સંબંધી આ કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કરેલા અગાઉના સઘળા ઠરાવ રદ છે એમ સમજવું.

સદરહુ પ્રકારનો ઠરાવ અમલમાં હશે ત્યાંહાં સુધી સદરહુ પ્રકારના સઘળા અફીણના માલેકને તે અફીણ સદરહુ પ્રકારની વખારમાં રાખવાની અવશ્ય છે.

વખાર સંબંધી કાનુન કરવાનો અધિકાર.

૮. ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલની અગાઉથી મંજુરી લઈને તથા સ્થાનિક ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખેલી બાબતનું નિયમન કરવા બાબત વખતે વખતે આ આકટને અનુસરીને

કાનુન કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે. એટલે સાતમી કલમ પ્રમાણે વખારમાં રાખેલું અફીણ સંભાળી રાખવું એ વાતનું તથા સદરહુ પ્રમાણે વખારમાં રાખવા બાબત ફી લેવી એ વાતનું તથા સદરહુ પ્રકારનું અફીણ વેચવા સારૂ અથવા બાહાર મોકલવા સારૂ કાહાડી લઈ જવું એ વાતનું તથા કાંઈ પણ ડયુટી અથવા ફી લેવાની તે અફીણ વખારમાં રાખ્યાની તારીખથી બાર મહિનાની અંદર નહીં આપે તો તે અફીણની જે રીતે બ્યવસ્થા કરવાની તે રીતનું નિયમન કરવા સારૂ આ આકટને અનુસરીને કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

કયદા વિરૂદ્ધ રીતે ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર વિગેરે કરવા બાબત શિક્ષા.

૯. આ આકટ અથવા પાંચમી અથવા આઠમી કલમ પ્રમાણે કરેલો તથા પ્રસિદ્ધ કરેલો કાનુન તોડીને, જે કોઈ માણસ.

(અ) ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરશે; અથવા
(બ) અફીણ તૈયાર કરશે; અથવા
(ક) અફીણ કબજામાં રાખશે; અથવા
(ડ) અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલશે; અથવા
(ઈ) અફીણ લાવશે અથવા બાહાર મોકલશે; અથવા
(ફ) અફીણ વેચશે; અથવા
(ગ) અફીણ વખારમાં રાખવાનું વર્જ કરશે અથવા વખારમાં રાખેલું અફીણ કાહાડી લઈ જશે અથવા તે અફીણ બાબત કાંઈ પણ કૃત્ય કરશે.

અને જે કોઈ માણસ સદરહુ પ્રકારનો કોઈ કાનુન બીજી રીતે તોડશે.

તેની ઉપર માજીસ્ત્રેટની રૂબરૂ શાબેતી થશે તો તેને સદરહુ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ઘણામાં ઘણા એક વરસ સુધીની કેદની શિક્ષા થશે અથવા ઘણામાં ઘણા એક હજાર રૂપિયા સુધી દંડ થશે અથવા આ બેઉ શિક્ષા થશે.

અને દંડ કર્યો હોય ત્યારે દંડ આપવામાં નહીં આવે તો ગુન્હેગારને ઘણામાં ઘણા છ મહિના સુધી કેદમાં રાખવા બાબતનો હુકમ ગુન્હાના શાબેતી કરનારો માજિસ્ત્રેટ કરશે; અને સદરહુ પ્રકારની કેદ, બીજી કાંઈ પણ કેદની શિક્ષા તેને કરવા બાબત હુકમ કર્યો હશે તે કેદ શિવાય વળી બીજી છે એમ સમજવું.

નવમી કલમ પ્રમાણે ફરિયાદી થશે તેમાં સમજવું તે.

૧૦. નવમી કલમ પ્રમાણે ફરિયાદી થાય તેમાં ઉલટું શાબેત કરવામાં આવે ત્યાહાં સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે સમજવું; એટલે જે અફીણ બાબત તોહોમતદાર ખાત્રી થાય એવો જવાબ આપી શકતો નથી તે સઘળું અફીણ, જે અફીણ બાબત તેણે આ આકટ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો છે તે અફીણ છે એમ સમજવું.

અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવું.

૧૧. જે કામમાં નવમી કલમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યો હશે તે કામમાં—

(અ) સદરહુ પ્રમાણે વાવેતર કરેલાં ખસખસનાં ઝાડો, તથા
(બ) જે અફીણ બાબત તેજ કલમ પ્રમાણે કાંઈ ગુન્હો કર્યો હશે તે અફીણ, તથા

(ક) તેજ કલમની (ડ) અથવા (ઈ) રકમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યાના કામમાં ગુન્હેગાર, પોતાને જેટલું અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાની અથવા લાવવાની અથવા બાહાર મોકલવાની પરવાનગી (હોય તો) હશે તેથી વધારે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે અથવા લાવતો હશે અથવા બાહાર મોકલતો હશે, ત્યારે પ્રસંગ પ્રમાણે તે જે અફીણ એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલતો હશે અથવા લાવતો હશે અથવા બાહાર મોકલતો હશે તે સઘળું અફીણ, તથા

(ડ) તેજ કલમની (ફ) રકમ પ્રમાણે ગુન્હો કર્યાના કામમાં જે અફીણ બાબત ગુન્હો કર્યો હશે તે અફીણ શિવાય બીજું અફીણ ગુન્હેગારના કબજામાં હશે ત્યારે તે સઘળું બીજું અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર થશે.

(ઈ) આ કલમ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હશે તે અફીણ જે પાત્રોમાં તથા પ્યાકેજોમાં અને બારદાનમાં મળ્યું હશે તે પાત્રો તથા પ્યાકેજો તથા બારદાનો અને જે પાત્રોમાં અથવા પ્યાકેજોમાં સદરહુ પ્રકારનું અફીણ સંતાડ્યું હશે તે પાત્રોમાં અથવા પ્યાકેજોમાં બીજો કાંઈ પણ પદાર્થ હશે તો તે તથા તે અફીણ લઈ જવા સારૂ ઉપયોગ કરેલાં જાનવરો તથા વાહનો પણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર થશે.

અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબતનો હુકમ કોણે કરવો.

૧૨. ગુન્હેગાર તકશીરવાર ઠરે ત્યારે અથવા હર કાંઈ અફીણ બાબત ગુન્હો કર્યાનું તોહોમત જે માણસની ઉપર મુકયું હોય તે બિનતકશીર ઠરે એવો ઠરાવ થાય પણ તે અફીણ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર છે એવું માજિસ્ટ્રેટ ઠરાવે ત્યારે તે અફીણ સદરહુ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબતનો હુકમ કરવાનો અધિકાર માજિસ્ટ્રેટને છે.

કંઈ પણ જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાનો અધિકાર આ આકટ ઉપરથી હોય ત્યારે તે પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબતનો હુકમ કરનારો અમલદાર હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુખત્યાર છે, એટલે જે જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હોય તે સરકાર દાખલ કરવાને બદલે પોતાને યોગ્ય લાગે તેવો દંડ આપવાની તેના માલેકની મરજી હોય તો તે પ્રમાણે દંડ આપવાના તેને છુટ આપવાને મુખત્યાર છે.

આ આકટ વિરૂદ્ધ ગુન્હો થયો હશે, પણ ગુન્હેગારની ખબર નહીં હોય અથવા મળતો નહીં હોય ત્યારે અથવા કોઈ માણસના કબજામાં નહીં હોય એવાં અફીણ બાબત ખાત્રી થાય એવી હકિકત જણાતી નહીં હોય ત્યારે તે કામની ચોકશી કરીને ડિસ્ટ્રિકટના કલેકટરે અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરે અથવા આ કામ સારૂ જે બીજા અમલદારને તે ફલાણો માણસ છે માટે અથવા તેના હુદ્દાના હકથી સ્થાનિક સરકારે અધિકાર આપ્યો હશે તે બીજા અમલદારે નિકાલ કરવો. અને સદરહુ પ્રકારના અમલદારને સદરહુ પ્રમાણે જનસ પકડીને સરકાર દાખલ કરવા બાબત હુકમ કરવાનો અધિકાર છે. પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારનો હુકમ, જે જનસો પકડીને સરકાર દાખલ કરવાનો ઈરાદો હોય તે જનસો પકડ્યાની તારીખથી એક મહિનો થયા વગર અથવા તે

જનસો ઉપર હક છે એવો દાવો કરનારો કોઈ માણસ હોય તેનું બોલવું સાંભળ્યા વગર તથા તેના દાવાના પુરાવામાં તે કાંઈ પુરાવો હાજર કરતો હોય તો તે પુરાવો લીધા વગર કરવો નહીં.

કાનુન કરવાનો અધિકાર.

૧૩. ગવરનર જનરલ ઇનકૌંસિલની અગાઉથી મંજુરી લઇને તથા સ્થાનિક ગ્યાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરીને હેઠળ લખેલી વાતનું નિયમન કરવા બાબત આ આક્ટને અનુસરીને કાનુન વખતે વખતે કરવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે, એટલે —

પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી જનસોની વ્યવસ્થા કરવા બાબત.

(અ) આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી સઘળી જનસોની વ્યવસ્થા કરવા બાબતની, અને.

તથા બક્ષિસો બાબત.

(બ) આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલા દંડની તથા પકડીને સરકાર દાખલ કરેલી જનસોની ઊતપજમાંથી અમલદારોને તથા બાતમી આપનારાઓને આપવાની બક્ષિસો બાબતના કાનુન કરવાનો અધિકાર છે.

ઘેરી લીધેલી કોઇ જગામાં કાયદા વિરૂદ્ધ રીતે અફીણ રાખ્યું છે એવી બાતમી મળ્યા ઉપરથી પેશવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર.

૧૪. એકસૈસનાં અથવા પોલીસનાં અથવા કસ્ટમનાં અથવા મિઠાંનાં અથવા અફીણનાં અથવા મેહેસૂલનાં ખાતાંપૈકી હરકોઇ ખાતાનો જે કોઇ અમલદાર પટાવાળા કરતાં અથવા કાનસ્ટેબલના કરતાં ઊંચા દરજાનો હશે તથા જેને તેના હુદ્દાના હકથી સ્થાનિક સરકારે આ કામબાબત અખત્યાર આપ્યો હશે તથા જેને ખુદ પોતાની માહિતી ઉપરથી અથવા કોઇ માણસે બાતમી આપી હશે તથા તે લખી લીધી હશે તે બાતમી ઉપરથી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે લાગવાનો સબબ હશે એટલે આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને જે અફીણ પાત્ર હશે તે અફીણ કોઈ ઇમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા ઘેરી લીધેલી જગામાં તૈયાર કરે છે અથવા રાખ્યું છે અથવા સંતાડ્યું છે એવું લાગવાનો સબબ હશે તે અમલદારને સૂર્યોદયથી તે સૂર્યાસ્ત સુધી હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે; એટલે,

(અ) સદરહૂ પ્રકારની હરકોઈ ઇમારતમાં અથવા વાંહાણમાં અથવા જગામાં પેશવાનો, અને.

(બ) હરકત કરવામાં આવે તે પ્રસંગે કોઈ બારણું ભાગવાનો તથા સદરહૂ પ્રમાણે પેશવાને કાંઈ બીજો પ્રતિબંધ હશે તે દૂર કરવાનો, અને.

(ક) સદરહૂ પ્રકારનું અફીણ તથા તે તૈયાર કરવામાં ઉપયોગ કરેલા સઘળા પદાર્થ અને જે બીજી કાંઈ જનસો અગિયારમી કલમ પ્રમાણે અથવા અફીણ સંબંધી જે વખતે જે બીજો કોઈ કાયદો ચાલૂ હશે તે કાયદા પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર છે એમ લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે બીજી જનસો પકડવાને, અને.

(ડ) જે કોઈ માણસે આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા જે વખતે જે બીજો કાયદો ચાલૂ હશે તે કાયદા પ્રમાણે સદરહૂ પ્રકારના અફીણ સંબંધી કાંઈ ગુન્હો કર્યો છે એવું

લાગવાનો પોતાને સબબ હશે તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને પોતાને યોગ્ય દેખાય તો તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

ખુલ્લી જગામાં અફીણ પકડવાનો અધિકાર.

૧૫. સદરહૂ ખાતાંઓ પૈકી કોઇપણ ખાતાંના હરકોઇ અમલદારને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધિકાર છે, એટલે.

(અ) કાંઈ અફીણ તથા જે બીજી કાંઈ જનસ અગિયારમી કલમ પ્રમાણે અથવા અફીણ સંબંધી જે વખતે જે બીજો કોઈ કાયદો ચાલૂ હોય તે કાયદા પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર છે એવું પોતાને લાગવાનો સબબ હોય તે અફીણ અથવા તે બીજી જનસ કોઈ ખુલ્લી જગામાં અથવા રસ્તેજતી હોય ત્યારે પકડવાનો.

અટકાવી રાખવાનો તથા ઝાડો લેવાનો તથા પકડવાનો અધિકાર.

(બ) જે કોઇ માણસે આ આક્ટ વિરૂદ્ધ અથવા સદરહૂ પ્રકારના બીજા કોઇ કાયદા વિરૂદ્ધ ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હશે તે માણસને અટકાવી રાખવાનો તથા તેનો ઝાડો લેવાનો અને સદરહૂ પ્રકારના માણસના કબજામાં અફીણ હોય તો તેને તથા તેની સાથે જે કોઈ બીજું માણસ હોય તેને પકડવાનો અધિકાર છે.

ઝાડો કેમ લેવો.

૧૬. ચૌદમી કલમ પ્રમાણે અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે લેવાના સઘળા ઝાડા ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા માંહેના ઠરાવ પ્રમાણે લેવા.

અમલદારોએ એક બીજાને મદદ કરવી.

૧૭. ચૌદમી કલમમાં કહેલા જૂદા જૂદા ખાતાંઓના અમલદારોને સૂચના આપી હોય તો અથવા દરખાસ્ત કરી હોય તો આ આક્ટ માંહેના ઠરાવ અમલમાં લાવવાનાં કામમાં એક બીજાઓને મદદ કરવી એ કાયદા પ્રમાણે અવશ્ય છે.

ત્રાસ થાય એવી રીતે પેશવું તથા ઝાડો લેવો અને પકડવું.

૧૮. સદરહૂ ખાતાંઓ પૈકી કોઇપણ ખાતાનો જે કોઈ અમલદાર વહેમના વાજબી સબબ વગર હરકોઈ ઇમારતમાં અથવા વાહાણમાં અથવા જગામાં પેસશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેમાં પેસાડશે અથવા તેનો ઝાડો લેવરાવશે.

અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હોય એવું કાંઈ અફીણ અથવા બીજી જનસો પકડવાનાં અથવા તેને સારૂ ઝાડો લેવાનાં બાહાનાં ઉપરથી કોઈ માણસના માલ તેને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે પકડશે.

અથવા હરકોઈ માણસને ત્રાસ થાય એવી રીતે તથા વગર કારણે અટકાવી રાખશે અથવા તેનો ઝાડો લેશે અથવા તેને પકડશે.

તે અમલદારને સદરહૂ પ્રકારના દરએક ગુન્હા બાબત ઘણામાં ઘણા પાંચશેં રૂપિયા સુધી દંડ થશે.

વારંટ કરવી.

૧૯. કોઈ માણસે અફીણ સંબંધી ગુન્હો કર્યો છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે માણસને પકડવા સારૂ અથવા પકડીને સરકાર દાખલ કરવાને પાત્ર હોય એવું અફીણ જે ઘરમાં અથવા વાહાણમાં અથવા જગામાં રાખ્યું છે અથવા સંતાડયું છે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે ઘરનો અથવા વાહાણનો અથવા જગાનો દિવસે અથવા રાત્રે ઝાડો લેવાસારૂ પોતાનું વારંટ કરવાનો અધિકા

ડિસ્ટ્રિક્ટના કલેકટરને અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરને છે, અથવા સ્થાનિક સરકારે આ કામસારૂ જે બીજા અમલદારને તે ફલાણો માણસ છે માટે અથવા તેના હુદ્દાના હક્કથી અધિકાર આપ્યો હશે તેને છે અથવા માજીસ્ત્રેટને છે.

આ કલમ પ્રમાણે કરેલાં સઘળાં વારંટો ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા માહેના ઠરાવ પ્રમાણે બજાવવાં.

પકડેલાં માણસના અથવા જનસોની વ્યવસ્થા.

૨૦. ચોદમી અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક માણસ તથા જનસ વાર ન લગાડતાં, છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તેની પાસે મોકલવી અને ઓગણીસમી કલમ પ્રમાણે પકડેલું દરએક માણસ તથા જનસ જે અમલદારે વારંટ કરેલું હોય તેની પાસે વાર ન લગાડતાં મોકલવી.

જે જે અમલદારની પાસે આ કલમ પ્રમાણે કોઈ માણસ અથવા જનસ મોકલવામાં આવે તે તે અમલદારે સદહૂ પ્રકારનાં માણસની અથવા જનસની કાયદા પ્રમાણે વ્યવસ્થા કરવા સારૂ જે તજવીજ કરવી અવશ્ય હોય તે તજવીજો બને તેટલી જલદી કરવી.

માણસો તથા જનસ પકડ્યાનો રિપોર્ટ.

૨૧. કોઈ અમલદાર આ આક્ટ પ્રમાણે કોઈ માણસને અથવા જનસને પકડશે ત્યારે તેણે સદહૂ પ્રમાણે પકડ્યા પછી અડતાળીસ કલાકની અંદર સદહૂ પ્રમાણે પકડ્યાની સઘળી હકીકતનો સંપૂર્ણ રિપોર્ટ પોતાના ઉપરી અમલદારને કરવો.

ખસખસનાં ઝાડનું ગેરકાયદાસર રીતે વાવેતર કર્યાનાં કામમાં કામ ચલાવવાની રીત.

૨૨. ખસખસનાં ઝાડનું ગેરકાયદાસર રીતે વાવેતર કર્યાનું કહેતા હોય તેવાં કામમાં પાક કાહાડી લઇ જવો નહીં પણ તે પાક તે કામનો નિકાલ થાય ત્યાંહાંસુધી હેઠળ લખેલા અમલદારે જપ્ત કરવો એટલે પટાવાળા કરતાં અથવા કાનસ્ટેબલના કરતાં ઊંચા દરજ્જાવાળા જે અમલદારને તેના હુદ્દાના હક્કથી આ કામસારૂ સ્થાનિક સરકારે અખત્યાર આપ્યો હશે તે અમલદારે જપ્ત કરવો. અને તે કામનો નિકાલ જે માજિસ્ત્રેટે કરવાનો હોય તે માજિસ્ત્રેટની રૂબરૂ તે વાવેતર કરનારાએ હાજર થવાસારૂ તેને વાજબી રકમનો (તે રકમ સદહૂ અમલદારે ઠરાવવી) જામીન આપવાને સદહૂ અમલદારે ફરમાવવું. અને સદહૂ વાવેતર કરનાર સદહૂ જામીન વાજબી વખતમાં આપવાને ચુક્યા વગર તેને પકડવો નહીં.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે બંગાળા માંહેના ફોર્ટ વિલિયમ ઇલાકામાં ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર કરવા સંબંધી તથા અફીણ તૈયાર કરવા સંબંધી કાયદા છે તે એકઠા કરીને સુધારવા બાબતનો સન ૧૮૫૭ નો ૧૩ મો આક્ટ છે તે અથવા તે આક્ટનો કાંઈ ભાગ જ્યાંહાં જ્યાંહાં અમલમાં હશે ત્યાંહાં ત્યાંહાં આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ સદહૂ વાવેતરને લાગૂ છે એમ સમજવું નહીં.

ફી તથા ડ્યુટી વગેરે ચહડેલો અવેજ વસુલ કરવો.

૨૩. આ આક્ટ પ્રમાણે અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન પ્રમાણે બેસાડેલી કાંઈ ફીનો અથવા ડ્યુટીનો કાંઇ ચહડેલો અવેજ હશે તે.

અને અફીણના મેહેસુલના કોઈ ઇજારદારની પાસે કાંઈ એટલો અવેજ, લેણો હશે તે, જે માણસ સરકારને આપવાને પ્રથમતઃ પાત્ર હશે તેની પાસેથી અથવા તેનો જામીન હોય તો તેની પાસેથી તે અવેજ, જમીનનાં મેહેસુલનો ચહડેલો અવેજ હોય તે પ્રમાણે વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

લૈસેન્સવાળાની પાસે ઇજારદારની જે રકમ લેણી હશે તે વસુલ કરવાસારૂ કલેકટરને ત્યાંહાં અથવા બીજા અમલદારને ત્યાંહાં અરજી કરવાનો અધિકાર તે ઇજારદારને છે.

૨૪. અફીણના મેહેસુલના ઇજારદારની લૈસેન્સ બાબત પોતાના લાઇસેન્સવાળાની પાસે કાંઈ રકમ લેણી હશે ત્યારે સદરહુ પ્રકારના ઇજારદારને મારી તરફથી સદરહુ રકમ તમે વસુલ કરો એવા મજકુરની અરજી હેઠળ લખેલા અમલદારને કરવાનો અધિકાર છે એટલે ડિસ્ટ્રિકટના કલેકટરને અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરને અથવા આ બાબત સ્થાનિક સરકારે જે બીજા અમલદારને અખત્યાર આપ્યો હશે તેને અરજી કરવાનો અધિકાર છે. અને સદરહુ પ્રકારની અરજી પોહોંચ્યા પછી સદરહુ પ્રકારની રકમ, જમીન મેહેસુલની ચડેલી બાકી હોય તે પ્રમાણે તે પોતાની નજરમાં આવે તો વસુલ કરવાનો અધિકાર સદરહુ પ્રકારના કલેકટરને અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરને અથવા બીજા અમલદારને છે, અને સદરહુ પ્રમાણે વસુલ કરેલી કાંઈ પણ રકમ સદરહુ પ્રકારના કલેકટરે અથવા ડેપ્યુટી કમિશનરે અથવા બીજા અમલદારે અરજદારને આપવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે, સદરહુ પ્રકારની રકમ વસુલ કરવાસારૂ સદરહુ પ્રકારના કલેકટરે અથવા ડેપ્યુટી કલેકટરે અથવા બીજા અમલદારે કરેલાં કોઈ પણ પ્રોસેસની બજાવણી હેઠળ લખેલ પ્રસંગે મોકુફ રાખવી. એટલે ઇજારદારના માગણાનો ઇનસાફ થવાસારૂ લાઇસેન્સવાળો દિવાની કોર્ટમાં ફરિયાદ કરશે તથા જે રકમ પોતે સદરહુ પ્રકારના ઇજારદારને દેવી છે એવું સદરહુ પ્રકારની કોર્ટ ઠરાવશે તે રકમ આપવા બાબત સદરહુ પ્રકારના અમલદારની ખાત્રીનો જામીન તે આપે તો મોકુફ રાખવી.

વળી એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પ્રકારના લાઇસેન્સવાળાની પાસે કાંઈ પણ રકમ અફીણના મેહેસુલના કોઈ ઇજારદારની લેણી હશે તે દિવાની કોર્ટમાં ફરિયાદ કરીને અથવા બીજી રીતે વસુલ કરવાના તે ઇજારદારના હકને આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ ઉપરથી અથવા આ કલમ પ્રમાણે કરેલી કોઈ વાત ઉપરથી બાધ આવેછે એમ સમજવું નહીં.

બાંડ પ્રમાણે આપવો થયલો દંડ વસુલ કરવો

૨૫. કાંઈ પણ કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય કરવાસારૂ કોઈ માણસે આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન મુજબ બાંડ લખી આપે ત્યારે પ્રસંગ પ્રમાણે સદરહુ પ્રકારનું કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય સન ૧૮૭૨ ના ઇંડિયાના કરાર બાબતના આક્ટની ૭૪ મી કલમના અર્થ પ્રમાણે જે સરકારી કામમાં અથવા કૃત્યમાં સર્વ લોકોનો સંબંધ છે તેવું કર્તવ્યકર્મ અથવા કૃત્ય છે એમ સમજવું. અને સદરહુ પ્રકારના બાંડની શરત તે તોડે તો હેઠળ લખેલી સઘળી રકમ જમીન મેહેસુલની ચડેલી બાકી પ્રમાણે તેના પાસેથી વસુલ કરવાનો અધિકાર છે. એટલે બાંડના શરત સદરહુ પ્રમાણે તે તોડે તો જે રકમ આપવાનું તે બાંડમાં લખ્યું હશે તે સઘળી રકમ વસુલ કરવાનો અધિકાર છે.

પરિશિષ્ટ.

ગવરનર જનરલ ઈન કૌંસિલના આક્ટો.

નંબર અને વરસ.	વિષય.	કેટલો રદ કર્યો.
સન ૧૮૪૯ નો આક્ટ ૨૧ મો.	કલકત્તાનું અબકારી મેસુલ.	૫ મી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ. ૬ ઠ્ઠી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ તથા છેલ્લા એકત્રીસ શબ્દો. ૧૫ મી કલમમાં "તે પ્રસંગે શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં છેવટ સુધી તે કલમ. ૩૩ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં; અને "અથવા સદરહુ પ્રમાણે અફીણને પ્રસંગે દર શેરે એક રૂપિયો આઠ આના ઈનામ" આ શબ્દો.
સન ૧૮૫૨ નો આક્ટ ૩ જો.	ગાળેલો દારૂ મું બઈ ...	૧૦ મી કલમ જેટલે સુધી અફીણને લાગુ છે તેટલે સુધી તે કલમ.
સન ૧૮૫૬ નો આક્ટ ૨૧ મો.	બંગાળાનો અબકારી આક્ટ.	૨૮ મી કલમમાં "અફીણ" શબ્દ. ૩૪ મી તથા ૫૧ મી તથા ૫૨ મી તથા ૫૩ મી અને ૮૭ મી કલમ. ૩૫ મી કલમમાં "અથવા અફીણ" આ શબ્દો. ૪૯ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો. ૫૯ મી કલમ જેટલેસુધી અફીણને લાગુછે તેટલેસુધી તે કલમ. ૭૫ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પકડેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં છેવટ સુધી તે કલમ. ૭૬ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં; અને "આરપઈન" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં. ૯૦ મી કલમના ૮ મા પારેગ્રાફમાં "અને અફીણ" આ શબ્દો.
સન ૧૮૫૭ નો આક્ટ ૧૩ મો.	ખસખસનાં ઝાડનું વાવેતર તથા અફીણ તૈયાર કરવું.	૨૭ કલમ.
સન ૧૮૭૧ નો આક્ટ ૧૦ મો.	ઉત્તર હિંદુસ્થાનનો એક સાયર આક્ટ.	૩૭ કલમના ૫ મા પારેગ્રાફમાં "અફીણ" શબ્દ. ૧૮ મી તથા ૬૫ મી તથા ૬૬ મી તથા ૬૭ મી અને ૮૭ મી કલમ. ૧૯ મી કલમમાં "અથવા અફીણ" શબ્દ. ૪૬ મી કલમ જેટલેસુધી અફીણને લાગુછે તેટલેસુધી તે કલમ. ૪૬ મી કલમના ત્રીજા પારેગ્રાફમાં "આગ્ર વેલ આગ્ર" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "અફીણનો વેપાર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં.

		૬૩ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો. ૭૮મી કલમમાં "અફીણશિવાય" આ શબ્દો અને રજો પારેગ્રાફ. ૭૯ મી કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં; અને "આર, ધન" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "દર શેર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં.
સન૧૮૭૨નો આકટ ૪ થો.	પંજાબના કાયદાનો આકટ.	૪૯ મી કલમ.
સન ૧૮૭૨ નો આકટ ૨૬ મો.	પંજાબના અફીણના કાયદાનો સુધારો	સઘળો આકટ.
સન ૧૮૭૩ નો આકટ ૬ ઠો.	એક વાહાણ ઉપરથી બીજા વાહાણમાં માલ ચડાવવો.	૭ મી કલમ.
સન૧૮૭૫નો આકટ૧૯મો.	હિંદુસ્થાનનો તારીફનો આકટ.	૯ મી કલમ.
સન ૧૮૭૬ નો આકટ ૨૬ મો.	અફીણ સંબંધી કાયદો સુધારવા બાબતનો આકટ.	સઘળો આકટ.
સન ૧૮૭૭ નો આકટ ૬ ઠો.	સન ૧૮૭૬ નો આફીણનો આકટ જે તારીખે અમલમાં આવવાનો તે તારીખ બદલીને આગલી તારીખ ઠરાવવા બાબતનો આકટ.	સઘળો આકટ.

બંગાળાના લફટેનંટ ગવરનર ઈન કૌંસિલના આકટ.

સન ૧૮૭૬ નો આકટ ૨ જો.	સન ૧૮૪૯ નો ૧૧મો આકટ તથા સન ૧૮૫૬ નો ૨૧ મો આકટ તથા સન ૧૮૬૬ નો(બં. કા.) ૪ થો આકટ સુધારવા બાબત.	૩ જી કલમમાં, સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આકટની ૩૩ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરીછે તે કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પકડીને સરકાર દાખલ કરેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "જનરલ આર્ડર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.

		૩ જી કલમમાં સન ૧૮૪૯ ના ૧૧ મા આક્ટની ૩૪ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણને પ્રસંગે માત્ર ખારેજ કરીને" આ શબ્દો અને "તથા અફીણને પ્રસંગે" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં; "તેમજ વેહેચી આપવું." આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.
		૧૦ મી કલમમાં સન ૧૮૫૬ ના ૨૧ મા આક્ટની ૭૫ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણ શિવાય" આ શબ્દો અને "પકડીને સરકાર દાખલ કરેલું અફીણ" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "જનરલ આર્ડર" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.
		૧૦ મી કલમમાં, સન ૧૮૫૬ ના ૨૧ મા આક્ટની ૭૬ મી કલમને બદલે જે કલમ દાખલ કરી છે તે કલમમાં "અફીણને પ્રસંગે માત્ર ખારેજ કરીને" આ શબ્દો અને "તથા અફીણને પ્રસંગે" આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "તેમજ વેહેચી આપવું" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં શબ્દો.

મુંબઈના કાયદા.

સન ૧૮૨૭ નો મુંબઈનો કાયદો ૨૧ મો.	અફીણ ઉપર ડ્યુટી.	"વિથ ધી કુંબાઈંડ" (એ બેઉ) આ શબ્દોથી તથા આ શબ્દો સુધાં "મના કરવી" આ શબ્દો સુધી તથા આ શબ્દો સુધાં ઉદ્દેશ.
સન ૧૮૩૦ નો મુંબઈનો કાયદો ૨૦ મો.	માળવા અફીણ.	૧ લો તથા ૨ જો તથા ૩ જો અને ૪ થો બાબ. જેટલો રદ થયો નથી તેટલો.

(True Translation.)

VENAYEK WASSOODEW,

Oriental Translator to Government.

હીંદુસ્તાનના ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉનસીલનો હેઠળ લખેલો આકટ સને ૧૮૮૨ ના મારચ મહીનાની ૧૦ મી તારીખે ગવરનર જનરલ સાહેબે મંજુર કરયો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છપાવીને પ્રસીધ કરયોછે.

સને ૧૮૮૨ નો ૧૨ મો આકટ.

સને ૧૮૮૨ નો હીંદુસ્તાનનો મીઠાનો આકટ.

અનુક્રમણીકા.

બનાવવામાં આવતી હોયતે જગામાં ઝડતી લેવાનો અધીકાર.

૧૬ શકવાળા સખ્સોને રોકી રાખવાનો તથા જપતી કરવા લાયક માલ પકડવાનો અધીકાર.

૧૭ (માણસને) પકડવાનો અધીકાર.

૧૮ (મીઠુ અથવા સુરોખાર) ગેરકાયદેસર રીતે પકડવામાં આવેછે એમ માનવાનુ જે અમલદારને કારણ હોયતે અમલદારે કેમ કરવું પ્રવેશ કરવાનો અને ઝડતી લેવાનો અધીકાર.

૧૯ પોલીસ અમલદાર હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

૨૦ (માણસને) પકડવાનો તથા જનસ પકડવાનો તથા ઝડતી લેવાનો રીપોર્ટ.

૨૧ પકડેલી જનસોની બાબતમાં કેમ કરવું.

૨૨ જે જનસ જપ્તી જકાતને પાત્ર હોય તે જનસ અટકાવી રાખવામાં આવે ત્યારે કેમ કરવું.

૨૩ પકડેલા સખ્સની બાબતમાં કેમ કરવું.

૨૪ કયા અમલદારોએ મીઠાંનાં મેહેસુલના અમલદારોને મદદ કરવી જોઇએ.

૨૫ મીઠાંનાં મેહેસુલનો અમલદાર તસ્તી આપે એવી રીતે ઝડતી લે. જનસ પકડે તે બાબત વીગેરે.

૨૬ વસ્તુ પકડવા બાબત તથા પકડેલી વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરવા બાબત નીયમન કરવાનો અધીકાર.

બાબ ૬ ઠો.

પરચુરણ.

૨૭ મીઠું અંદર લાવવાની તથા એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવાની મના કરવાનો અધીકાર.

૨૮ બીજી જે વાતો બાબત ગવરનર જનરલ ઇનકાઉંસીલને કાનુનો કરવાનો અધીકાર છે તે.

૨૯ કાનુનો પ્રસીધ કરવા બાબત.

૩૦ આસીસ્ટન્ટ કમીસનરના તથા મીઠાંનાં મેહેસુલના અમલદારોના અધીકાર આપવાનો અખતીયાર.

૩૧ સન ૧૮૭૨ ના મદ્રાસના આક્ટ ૬ ઠાનો સુધારો.

પરીસિષ્ટ. આક્ટો રદ કર્યા તે.

મીઠાની જકાતનું નિયમન કરવા બાબત તથા બીજાં કામ બાબત આક્ટ.

ઉદેસ. | મીઠાપર જકાત નાખવા સબંધી તથા તે બ્રીટીસ ઇંડીયાની અંદર લાવવા સબંધી તથા તે બ્રીટીશ ઇંડીયામાં એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવા લાવવા સબંધી તથા મીઠું તથા સુરોખાર હીંદુસ્તાનમાં પકવવા સબંધી આક્ટને સુધારવો યોગ્ય છે માટે નીચે પ્રમાણે ઠરાવવામાં આવ્યું છે.

બાબ ૧ લો.

પરથમ નિયમો.

ટુંકું નામ. શરૂવાત. | ૧. આ આક્ટને "સને ૧૮૮૨ નો હીંદુસ્તાનનો મીઠાનો આક્ટ" કહેવો. અને તે તાબડતોબ અમલમાં આવશે.

ક્યાંક્યાં લાગુ છે. | આ કલમ, તથા બીજી, સાતમી, અને આઠમી કલમો, અને આ આક્ટનો જેટલો ભાગ તેના હરકોઇ ઠરાવની વિરૂધ અથવા આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી હરકોઇ કાનુન વીરૂધ ગુન્હાઓ સબંધી છે તેટલો ભાગ આખા બ્રીટીશ ઇંડીયાને લાગુ છે.

જે મુલકોનો વહીવટ વાયવ્ય પ્રાંત તથા પંજાબના લેફટેનન્ટ ગવરનર તથા અયોધ્યાના, મધ્ય પ્રાંતના તથા અજમેરના તથા મેવાડના ચીફ કમીશનર ચલાવતા હોય તે

મુલકોને, તથા સીંધ પ્રાંતને, તથા જે મુલકોનો વહીવટ બંગાળાનો લેફટેનન્ટ ગવરનર ચલાવે છે તે મુલકમાં પટનાડીવીઝાના ડીસ્ટ્રીક્ટોને અને હીંદુસ્તાનમાં ગવરનર જનરલનાં એજંટની હકુમત હેઠળના બ્રીટીશ મુલકને આ આક્ટનો બાકીનો ભાગ લાગુ પડે છે.

આ આક્ટ લાગુ કરવાનો અધીકાર. | અને આ કલમના બીજા પારેગ્રાફમાં કહેલા બાગો શીવાય આ આક્ટનો બીજો કોઈ પણ ભાગ આ કલમના ત્રીજા પારેગ્રાફમાં કહેલા મુલકો, પ્રાંત, તથા ડીસ્ટ્રીક્ટો શીવાય બ્રીટીશ ઈંડીયાના બીજા કોઇ પણ ભાગને ઈંડીયા ગ્યાજેટમાં પ્રસીદ્ધ કરેલા એવા ગવરનર જનરલ ઈનકાંઉસીલના હુકમથી લાગુ કરવાનો અધીકાર છે.

આક્ટો રદ કરવા બાબત. | ૨. આ આક્ટને જોડેલા પરીસીસ્ટમાં કહેલા આક્ટો તેજ પરીસીષ્ટના ત્રીજા આસનમાં કહ્યુંછે તેટલે સુધી રદ કર્યાંછે પરંતુ સદરહુ પ્રકારના કોઈપણ આક્ટ પ્રમાણે અનુસરીને કરેલી જે કાનુનો તથા હુકમો તથા ઠરેલી જે કીમતો તથા જકાતો તથા પ્રસીધ કરેલાં જે જાહેરનામાં તથા આપેલા જે અધીકાર હાલ અમલમાં હોય તે સરવે કાનુનો તથા હુકમો આ આક્ટ પ્રમાણે કર્યા છે તથા સરવે કીમતો તથા જકાતો આ આક્ટ પ્રમાણે ઠરાવી છે તથા સરવે જાહેરનામાં આ આક્ટ પ્રમાણે પ્રસીધ કરયાં છે તથા તે સરવે અધીકાર આ આક્ટ પ્રમાણે આપ્યા છે એમ સમજવું.

અરથની રકમ. | ૩. આ આક્ટમાં વીશય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો.—

'સદરહુ મુલકો' | "સદરહુ મુલકો" આ શબ્દોનો અરથ આ આક્ટની જે કલમમાં એ શબ્દો આવ્યા હોય તે કલમ જે જે મુલકોને લાગુ પડતી હોય તે તે મુલક એવો સમજવો.

'આશીસ્ટંટ કમીશનર.' | "આસીસ્ટંટ કમીશનર" આ શબ્દનો અરથ ઉતર હીંદુસ્તાનનાં મીઠાંનાં મેહેસુલનો આસીસ્ટંટ કમીશનર એવો સમજવો. અને એમાં જે જે સખસને સ્થાનીક સરકારે આ આક્ટ પ્રમાણે આસીસ્ટંટ કમીસનરનો અધીકાર આપ્યો હોય તે સખસનો પણ સમાવેશ થાય છે.

"મીઠાનાં મેહેસુલનો અમલદાર." | "મીઠાંનાં મેહેસુલનો અમલદાર" આ શબ્દોનો અરથ ઉતર હીંદુસ્તાનનાં મીઠાંનાં ખાતાનો હરકોઈ અમલદાર એવો સમજવો; અને એમાં જે કોઈ સખસને સ્થાનીક સરકારે આ આક્ટ પ્રમાણે મીઠાંનાં મેહેસુલના અમલદારના અધીકારમાંનો હરકોઈ અધીકાર હોય તે સખસનો સમાવેશ થાયછે.

'સુરોખાર' | "સુરોખાર" આ શબ્દમાં રસો. સજી, અને ખારવાળી જમીનમાંથી બનાવેલા બીજા સઘળા પદાર્થોનો અને ખારીનુન તથા દરેક પરકારના સલ્ફેટ આફ સોડાનો તથા કારબોનેટ આફ સોડાનો સમાવેશ થાય છે.

"મીઠું પકવવું" | "મીઠુ પકવવું" એ શબ્દોમાં સુરોખાર પકવતી વખતે મેળવેલું મીઠુ જુદુ કરવાનો અથવા સ્વચ્છ કરવાનો તથા ખાવાના ઉપયોગમાં આવે એવું મીઠુ પેદા થાય તેવી રીતે જમીનમાંથી અથવા બીજા કોઈ પદાર્થમાંથી મીઠુ જુદુ પાડવાનો તથા સ્વભાવીક રીતીએ જમેલા ખારને અથવા અંદરથી નીકળી આવેલા

ખારને ખોદી કહાડવાનો તથા તેનૂ બીજે ઠેકાણે લઈ જવાનો સમાવેશ થાય છે.

વિભાગના કમીસનરનો અધીકાર કોણે ચલાવવો.

૪. વીભાગના કમીસનરેને આ આક્ટથી આપેલો અધીકાર તથા સોંપેલાં કામ જે ઠેકાણે એવા કમીશનર ન હોય તે ઠેકાણે જે અમલદારને ગવરનર જનરલ ઇન કાંઉનસીલ આ બાબત વખતે વખતે નીમે તે અમલદારને ચલાવવાનો તથા બજાવવાનો અધીકાર છે.

ઉત્તર હીંદુસ્તાનના મીઠાના મેહેસુલનો કમીસનર.

૫. આ આક્ટ મુજબ મીઠાંનાં મેહેસુલના વહીવટ ખાતાનો એક ઉપરી અમલદાર જોઇએ તેને ઉત્તર હીંદુસ્તાનનાં મીઠાંનાં મેહેસુલનો કમીશનર કહેવો અને તેને ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉનશીલે નીમવો અને તેને સસપેંડ કરવાનો અથવા દુર કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇન કાંઉનસીલને છે.

બાબ ૨ જો.

મીઠું તથા સુરોખાર પકવવા તથા સ્વચ્છ કરવા બાબત.

ગવરનર જનરલ ઇન કાંઉસીલનો અધીકાર.

૬. ગવરનર જનરલ ઇન કાંઉનસીલ કાનુન કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુખ્તીયાર છે.

મીઠું અને સુરોખાર પકવવાનું તથા સ્વચ્છ કરવાનું નીયમન કરવા બાબત.

(અ) સદરેહુ બધા મુલકોમાં અથવા તેના કોઇપણ ભાગમાં મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવાની અથવા સ્વચ્છ કરવાની બીલકુલ મના કરવાને અથવા પોતાને યોગ્ય લાગે તેવી શરતોનુ ધોરણ રાખીને મના કરવાને મુખ્તીયાર છે.

પરવાનાની ફી ઠરાવવા બાબત.

(બ) હેઠળ લખેલા પરવાનાની "ફી" ઠરાવવાને મુખ્તીઆર છે પરંતુ એવા દરેક પરવાનાની "ફી" હેઠળ કહેલી રકમથી વધારે હોવી નહીંજોઇએ.

સુરોખાર પકવવાનો તથા સ્વચ્છ કરવાનો તથા સદરેહુ પ્રમાણે પકવવાની તથા સ્વચ્છ કરવાની ક્રીયામાં મીઠું જુદું પાડવાનો તથા ચોખ્ખુ કરવાનો પરવાનો. ...	૫૦
સુરોખાર પકવવાનો પરવાનો	૨
હવા રૂપે ઉડી જાય એવા વાસણમાં સુર્યની ગરમીથી આફ સોડા (ખારીનુન) પકવવાનો પરવાનો	૧૦
ત્રીમ ગરમીથી સલ્ફેટ આફ સોડા (ખારીનુન) પકવવાનો પરવાનો. ...	૨
ખારવાળા બીજા પદાર્થો બનાવવાનો પરવાનો...	૨

જકાત એકઠી કરવાનુ નીયમન કરવા બાબત.

(ક) આ આક્ટ પ્રમાણે લાગુ કરેલી હરકોઈ જકાત સદરેહુ મુલકોમાં કેવી રીતે, ક્યારે, ક્યાં, અને કોણે કોણે એકઠી કરવી એ ઠરાવવાને મુખ્તીયાર છે.

તે જગામાં સુરોખાર પકાવવામાં આવતો હોય તે જગાની નજદીકમાં મીઠાનાં કબજાનું નીયમન કરવા બાબત.

(ડ) જે જગામાં સરકાર મીઠું ભરી રાખતી હોય અથવા સરકારની તરફથી ભરી રખાતુ હોય અથવા સરકાર વેચતી હોય કે સરકારની તરફથી વેચાતુ હોય તે જગાના અથવા જે કારખાનામાં તથા તેના જે ઉપાંગોમાં સુરોખાર

પકવવામાં આવતો હોય અથવા જે કારખાના ઉપરે દેખરેખ થતી હોય તેવી જગાના નજદીકમાં નજદીક સ્થળથી જે વીસ્તારમાં સોનાર કરતાં વધારે આધુ કોઇપણ સ્થળ ન હોય એવી હદ નક્કી કરવાને તથા એવા વીસ્તારમાં મીઠુ ભરી રાખવા સંબંધી તથા તેના કબજા સંબંધી નીયમો બાંધવાને મુખ્તીયાર છે.

જે જગાએ મીઠુ પકવવામાં આવતુ હોય તે જગાની નજીકમાં મીઠાના કબજાનું નીયમન કરવા બાબત.

(ઇ) બીજી જે જગાએ મીઠુ પકવવામાં આવતુ હોય તે જગાની આસપાસ હદ ઠરાવવાને તથા તે હદમાં મીઠાનાં કબજા સંબંધી તથા મીઠુ ભરી રાખવા તથા વેચવા સંબંધી નીયમન કરવાને મુખ્તીયાર છે.

બાબ ૨ જો.

મીઠાંની જકાત તથા કીમત બાબત.

ગવરનરે જનરલ ઇન કાઉનશીલનો અધીકાર.

૭. ગવરનરે જનરલ ઇનકાઉનશીલ આ આક્ટને અનુસરતી કાનુનો કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાને મુખ્તીયાર છે.

મીઠુ પકવવા ઉપર જકાત લાગુ કરવાબાબત.

(અ) બ્રીટીસ ઇંડીઆના કોઇપણ ભાગમાં મીઠુ પકવવામાં આવ્યું હોય અથવા ખુસ્કીને રસ્તે આણ્યું હોય એવાં મીઠાં ઉપર જકાત લાગુ કરવાને મુખ્તીયાર છે તે જકાત દર મણે એટલે એવરડુ પોઇઝ ૮૨ડુ પઊંડ ૩ રૂપીઆથી વધારે ન હોવી જોઇએ.

જકાત ઓછી કરવા અથવામાફ કરવાબાબત.

(બ) એ પ્રમાણે લાગુ કરેલી હરકોઈ જકાત ઓછી કરવાને અથવા માફ કરવાને અને એ પ્રમાણે ઓછી કરેલી અથવા માફ કરેલી હરકોઈ જકાત ફરીથી લાગુ કરવાને મુખ્તીયાર છે.

સરકારે જે મીઠુ ખોદી કાઢ્યુ હોય વગેરેતે મીઠાની ઓછામાંઓછી કીમત ઠરાવવા બાબત.

(ક) ઇંડીઆ સરકારે અથવા સરકાર તરફથી જે મીઠુ ખોદી કહાડ્યું હોય અથવા પકાવ્યું અથવા વેચ્યું હોય તે મીઠુ ઓછામાં ઓછી કેટલી કીમતે વેચવુ તે ઠરાવવાને મુખ્તીયાર છે.

આ કલમ મુજબ આપવાની જકાતની રકમની ગણતરી કરવામાં પા મણના અપુરણાંકને પા મણ તરીકે ગણવાનો અધીકાર છે.

જે મીઠુ ખોદી કાઢ્યુ હોય વગેરેતે મીઠાની ઓછામાંઓછી કીમત ઠરાવવાનો સ્થાનીક સરકારનો અધીકાર.

૮. જે સામાન્ય કાનુન અથવા બીશેષ હુકમ ગવરનરે જનરલ ઇન કાઉનસીલ આ બાબત વખતે વખતે કરે અને તેને અનુસરીને સ્થાનીક સરકાર પોતે અથવા પોતાની તરફથી જે મીઠુ ખોદી કહાડ્યું હોય અથવા પકાવ્યુ અથવા વેચ્યું હોય તેવું મીઠુ ઓછામાં ઓછી કેટલી કીમતે વેચવું તે વખતે વખતે સ્થાનીક સરકાર ગેજેટમાં જાહેરનામુ પ્રસીદ્ધ કરીને ઠરાવવાને મુખ્તીયાર છે.

ભાગ ૪ થો.

મીઠાંના મેહેસુલ વીરૂધ ગુનાઓ.

શીક્ષા. | ૯. જે માણસ નીચે લખેલા ગુન્હાઓમાંનો કોઇપણ ગુનોહ કરશે એટલે:—

(અ) આ આકટ વીરૂધ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કોઇપણ કાનુન વીરૂધ કાંઈ પણ વાત કરશે.

(બ) આ આકટ પ્રમાણે અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઈપણ કાનુન પ્રમાણે જે જકાત અથવા ચારજ આપવાનો હોયતે જકાત અથવા ચારજ આપવાનું ઉડાવશે; અથવા

(ક) આ કલમની અ તથા બ રકમોમાં કહેલા ગુન્હાઓમાંનો હરકોઈ ગુન્હો કરવાની કોશીશ કરશે અથવા હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદાના અરથ પ્રમાણે તેવો ગુન્હો કરવામાં મદદગારી કરશે.

તે માણસને તેવા દરેક ગુન્હાને માટે પાંચસે રૂપીયા સુધીના દંડની અથવા છ મહીનાની મુદત સુધીની કેદની અથવા તે બંને શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અને આ આકટની ઠરાવ વીરૂધ અથવા સદરહુ પ્રકારની કોઇપણ કાનુન વીરૂધ મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવા અથવા સ્વચ્છ કરવા સારૂ જે બાંધ કામ કર્યાં હશે અને જે સાહીત્ય અને ઓજારો તઈયાર કર્યાં હશે તે સઘળાં બાંધકામ, અને તે સઘળાં સાહીત્યો અને ઓજારો જપ્ત થયાં છે એમ ગુન્હો ઠરાવનારો માજીસ્ટ્રેટ આસીસ્ટંટ કમીશનરની અથવા મીઠાંના મેહેસુલના અમલદારની અરજી ઉપરથી ઠરાવવાને મુખ્તીયાર છે.

બીજીવાર અને તે પછી ગુનહો સાબીત થયેથી શીક્ષા. | ૧૦. નવમી કલમ પ્રમાણે જે સખસની ઉપર ગુનોહ ઠર્યો હોય તે શખસની ઉપર તે કલમ પ્રમાણે અથવા સને ૧૮૭૫ ના ઈંગલાંડ કસ્ટમ આકટની ૧૧ મી કલમ પ્રમાણે અથવા તે આકટથી રદ થયેલા કોઇપણ આકટ પ્રમાણે અગાઉ કોઈ ગુનોહો ઠર્યો હોય તો તે શખસને ૯ મી કલમ પરમાણે પ્રથમ ગુન્હાને માટે જે સીક્ષા કરી શકાય તે ઉપરાંત છ મહીના સુધીની મુદતની કેદની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

અને એવા જે શખસની ઉપર પછવાડેથી જેટલીવાર નવમી કલમ પ્રમાણે ગુનોહ ઠરે તે શખસને તેટલી વાર છેલા ગુનાહને માટે જે મુદત કેદની સીક્ષાને તે પાત્ર હશે તે ઉપરાંત બીજા છ માસ સુધીની કેદની સીક્ષાને તે પાત્ર થશે.

તોહોમત કોણે આણવું. | ૧૧ નવમી કલમ પ્રમાણે અથવા સને ૧૮૭૫ ના ઈંગ્લાંડ કસ્ટમ આકટની ૧૧ મી કલમ પ્રમાણે કોઈ ગુનાહનું તહોમત કોઈ આસીસ્ટંટ કમીશનરની અથવા સબઇનસ્પેકટરથી ઉતરતા દરજાનો ન હોય એવા બીજા મીઠાંનાં મહેસુલના અમલદારની ફરીઆદ વગર લેવું નહી.

મુદત. | અને જે ગુનાહના સંબંધમાં સદરહુ પ્રકારની કોઈ ફરીયાદ હોય તે ગુનોહ કરયા પછી છ મહીનાની અંદર તે ફરીઆદ કરવામાં ન આવે તો તે દાખલકરવી નહી.

હકુમત. | જે માજીસ્ટ્રેટ બીજા વરગના માજીસ્ટ્રેટથી ઓછા અધીકાર ચલાવતો ન હોય તેવા માજીસ્ટ્રેટે સદરહુ ક પ્રકારના સઘળા ગુનાહઓનો ઇનસાફ કરવો.

જે જનસના સબંધમાં ગુનહો કરેચો હોય તે જનસ જપ્તી કરવા બાબત.

૧૨ જે મીઠાંના અથવા સુરોખારના સંબંધમાં નવમી કલમમાં કહેલો કોઈ પણ ગુનોહ કરયો હોય તે-સઘળું મીઠુ અથવા સુરોખાર તથા જે વાસણોમાં અથવા ગાંસડીઓમાં, અથવા બારદાનમાં સદરહુ મીઠું અથવા સુરોખાર ભરેચો હોય તે વાસણો, ગાંસડીઓ અથવા બારદાન અને તે લઈ જવામાં જે જાનવરોનો તથા વાહનોનો ઉપયોગ કરેચો હોય તે જાનવારો તથા વાહનો જપત થવાને પાત્ર થશે.

જ્યારે પકડાયેલી જણસ વજનમાં પાંચશેરથી વધારે હોય ત્યારે જે વીભાગમાં જણુસ પકડાઈ હોય તે વીભાગનો કમીશનરે, જો કોઈ મીઠાનાં મહેસુલના અમલદારના રીપોર્ટ ઉપરથી અથવા પોતાને યોગ્ય લાગે એવી તજવીજ ઉપરથી તેની ખાતરી થાય કે સદરહુ ગુનોહ કરેચોછે તો તે જણસ જપત કરીછે એવું ઠરાવવાને અથવા જપતી કરેચાને બદલે પોતાને યોગ લાગે તેવી ઓછી શીક્ષા કરવાને મુખતીઆર છે.

જો પકડાયલી જનસ વજનમાં પાંચસેરથી વધારે ન હોય તો, પાંચ શેરથી વધારે જનની બાબતમાં બ્યવસ્થા કરવાને વીભાગના કમીસનરને આ કલમ પ્રમાણે જે અધીકાર આપીયોછે તેજ અધીકાર સદરહુ જનસની બ્યવસથા કરવાની બાબતમાં આસીસટંટ કમીશનરને છે એમ સમજવું. જે વાસણમાં, ગાંસડીમાં કે બારદાનમાં એવી જનસ રાખી હોય તે વાસણ, ગાંસડી કે બારદાન જપત કરવાને સદરહું આશીસટંટ કમીશનર મુખતીઆર છે.

જ્યારે સદરહુ કોઈપણ જનસ જપત કરીછે એમ સદરહુ કમીસનર આ કલમ પ્રમાણે ઠરાવે તારે જે વાસણમાં કે ગાંસડીમાં કે બારદાનમાં એવી જનસ રાખી હોય તે વાસણ કે ગાંસડી કે બારદાન તથા જે જાનવર કે વાહન તે જનસ લઈ જવાના કામમાં લીધુ હોય તે જાનવર કે વાહન પણ જપત કરયું છે એવું ઠરાવવાને તે કમીશનર મુખ્તીયારછે.

શીક્ષા દાખલ જાસ્તી જકાત નાખવાનો અધીકાર.

૧૩. ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલ વખતે વખતે કાનુનો કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવવાને મુખતીઆર છે એટલે, આસીસટંટ, ઇનસપેકટરથી ઉતરતા દરજાનો ન હોય એવા કોઇપણ મીઠાનાં મહેસુલના અમલદારની સદરહુ કાનુનથી ફરમાવેલી રીતે ખાતરી થાય કે જકાત લઈ શકાય એવા મીઠાને સબંધે નવમી કલમમાં કહેલો કોઇપણ ગુનોહ કરેચો છે તો માજીસતરેટને ફરીઆદ કરેચાને બદલે અથવા જપ્તી કરાવવાના હેતુથી કામ ચલાવવાને બદલે આ આકટના તરીજા ભાગ પ્રમાણે સદરહુ મીઠા ઉપર જે જકાત નાખી શકાય તે કરતાં વધારે ન હોય એવી જાસતી જકાત સીક્ષા દાખલ સદરહુ મીઠાં ઉપર લાગુ કરવી, એવું ફરમાવવાને મુખતીયાર છે.

સદરહુ પરકારની દરેક સીક્ષા, લાગુ કરેચા બાબત હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે તાબડતોબ રીપોટ કરવો, એટલે જે મીઠાની બાબતમાં ગુનોહ કરયો હોય તે મીઠુ જો વજનમાં પાંચશેરથી વધારે હોય તો જે વીભાગમાં સદરહુ સીક્ષા લાગુ કરી હોય તે વીભાગના કમીસનરને રીપોટ કરવો અને જો સદરહુ મીઠુ વજનમાં પાંચશેરથી વધારે ન હોયતો આશીસટંટ કમીશનરને રીપોટ કરવો.

સદરહુ શીક્ષા લાગુ કરવા બાબત પ્રસંગ પ્રમાણે જે કમીશનરને અથવા આસીસટંટ કમીસનરને સદરહુ પ્રમાણે રીપોટ કરયો હોય તે કમીશનરની અથવા આશીસટંટ કમીસનરની મંજુરી લેવી જોઇએ.

નવમી કલમમાં કહેલા ગુનહાઓ તરફ ચસ્મપોશી કરવા બાબત શીક્ષા.

૧૪. કોઈ જમીનદાર અથવા જમીનનો બીજો ધણી અને જમીનદારનો અથવા જમીનના ધણીનો મુખતીયાર નવમી કલમમાં કહેલા હરકોઈ ગુનાહ તરફ જાણી જોઈને ચસ્મપોસી કરશે તો તે દરેક ગુનહા બાબત તેને જે માજીસતરેટ બીજા વરગના માજીસતરેટથી ઓછા અધીકાર અલાવતો ન હોય તેવો હરકોઈ માજીસતરેટ રૂ૫૦૦) સુધીના દંડની અથવા ૭ મહીના સુધીની મુદતની કેદની અથવા એ બેનેની શીક્ષા કરી શકશે.

બાબ ૫ મો.

અટકાવવાના, જડતી લેવાના, (જનસ) પકડવાના તથા (માણસને) પકડવાના અધીકાર.

જે જગાઓમાં પરવાના મુજબ જનસ બનાવવામાં આવતી હોય તે જગાની ઝડતી લેવાનો અધીકાર.

૧૫. મીઠાંનાં મેહેસુલના જે અમલદારને સ્થાનીક સરકારે આ બાબત અધીકાર આપ્યો હોય તે અમલદાર જે જગાએ આ આક્ટ પ્રમાણે કરેલી કોઈ કાનુન મુજબ આપેલા પરવાના પ્રમાણે કાંઈ જણસ બનાવવામાં આવતી હોય અથવા સ્વચ્છ કરવામાં આવતી હોય તે જગામાં હરકોઈ વખતે પેશીને તેની ઝડતી લેવાને મુખત્યાર છે.

શકવાળા સખસને રોકી રાખવાનો તથા જપ્તી કરવા લાયક માલ પકડવાનો અધીકાર.

૧૬. ફલાણો સખસ આ આક્ટ પ્રમાણે શીક્ષાને પાત્ર છે એવું માનવાનું પોતાને કારણ હોય તે સખસને અટકાવવાનો તથા રોકી રાખવાનો અધીકાર મીઠાંનાં મેહેસુલના હરકોઈ અમલદારને છે.

અને ફલાણા મીઠાંની અથવા સુરોખારની બાબતમાં નવમી કલમમાં કહેલો કોઈ પણ ગુન્હો કર્યો છે એમ અથવા કાંઈ પણ જકાત આપવાની છે એમ માનવાનું કારણ હોય તે મીઠું અથવા સુરોખાર તથા જે વાસણોમાં અથવા ગાંસડીઓમાં અથવા બારદાનમાં સદરહુ મીઠું અથવા સુરોખાર રાખ્યો હોય તે વાસણો અથવા ગાંસડીઓ અથવા બારદાન અને જે જાનવરો અથવા વાહનો તે મીઠું અથવા સુરોખાર લઈ જવાના કામમાં લીધાં હોય તે જાનવરો અથવા વાહનો પકડવાનો અધીકાર સદરહુ અમલદારનેછે.

(માણસને) પકડવાનો અધીકાર.

૧૭. ફલાણા સખસે ઉપર કહેલા પ્રકારનો કોઈ પણ ગુન્હો કર્યો છે એમ માનવાનું પોતાને કારણ હોય તે સખસને પકડવાનો અધીકાર મીઠાના મેહેસુલના હરકોઈ અમલદારને છે.

(મીઠું અથવા સુરોખાર) ગેરકાયદેસર રીતે પકડવામાં આવે

૧૮. સબ ઇન્સ્પેક્ટરથી ઉતરતા દરજાનો ન હોય એવા મીઠાના મેહેસુલના કોઈ અમલદારને એવું માનવાનું કારણ હોય કે પરવાના વગરની કોઈ જગામાં મીઠું અથવા સુરોખાર ગેરકાયદેસર રીતે પકવ-

કે એમ માનવાનું જે અમલદારને કારણ હોયતે અમલદારે કેમ કરવું.

વામાં, સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં આવે છે ત્યારે.

તે અમલદારે (બની શકે તેટલે સુધી) હેઠળ કહેલી વીગત દફતરમાં લખવી, એટલે (અ) જો કોઈ ખબર આપનાર હોયતો તેનું નામ, ઠેકાણું તથા ધંધો, (બ) ફલાણા ઘરમાં, હોડીમાં અથવા જગામાં મીઠું અથવા સુરોખાર સદરહુ પ્રમાણે પકવવામાં, અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં આવે છે એમ તે અમલદાર માનતો હોય તે ઘરનો અથવા હોડીનો અથવા જગાનો લતો અને તેનું વર્ણન; અને (ક) જે સખ્સ, અથવા જે સખ્સને માટે તે મીઠું અથવા સુરોખાર સદરહુ પ્રમાણે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં આવતો હોય તે સખ્સનું નામ અને (ડ) એ મીઠાનું અથવા સુરોખારનું ધારેલું વજન તથા વર્ણન અને તે મીઠું અથવા સુરોખાર ગેરકાયદેસર રીતે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં આવે છે એમ માનવાના સબબો.

અને પછી જેના હવાલામાં પોલીસની ચોકી હોય એવા જે અમલદારની હકુમત માંહે જડતી લેવાનું ઘર અથવા હોડી અથવા જગા હોય તે અમલદારને પોતાની સાથે હાજર રહેવા સારૂ લખીને સમન કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

પ્રવેશકરવાનો અને જડતી લેવાનો અધીકાર.

અને પછી સુર્યોદય પછી અને સુર્યાસ્ત પહેલાં (પરંતુ હમેશ હેડકાનસટેબલથી ઉતરતા દરજ્જાનો નહોય એવા પોલીસ અમલદારની રૂબરૂ ફલાણા ઘરમાં અથવા હોડીમાં અથવા જગામાં મીઠું અથવા સુરોખાર એવી રીતે પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં આવે છે એમ માનવાનું કારણ હોય તે ઘરમાં, હોડીમાં અથવા જગામાં પ્રવેશ કરી તેની જડતી લેવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

અને સામુ થવામાં આવે તો ગમે તે બારણું ફોડવાને તથા સદરહુ પ્રવેશ કરવામાં બીજી જે અડચણ આવે તે અડચણ આવે જબરાઇથી દુર કરવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.'

અને સદરહુ પ્રમાણે પકાવેલું અથવા સ્વચ્છ કરેલું અથવા ભરી રાખેલું સઘળું મીઠું અથવા સુરોખાર અને સદરહુ મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં જે સાહીતો વાપરયાં હોય, તે સરવે સાહીત્યો પકડવાને તથા લઈ જવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

અને વળી સદરહુ ઘર અથવા હોડી અથવા જગાનો ભોગવટો કરનારાને તથા મીઠું અથવા સુરોખાર પકવવામાં અથવા સ્વચ્છ કરવામાં અથવા ભરી રાખવામાં અથવા તે છુપાવવામાં જે સખ્સો સામીલ હોય તે સખ્સોને રોકી રાખીને તેમની જડતી લેવાને અને પોતાને યોગ્ય લાગે તો તેને અથવા તેઓને પકડવાને સદરહુ અમલદાર મુખત્યાર છે.

સદરહુ પ્રમાણે પરવેશ કરવાની જગા ઓરડો હોય તેમાં જે બઇરી દેશ રીવાજ મુજબ ચાર લોકમાં હાજર થતી ન હોય તેવી કોઈ બયરી ખરેખર રહેતી હોય તો તેમાં

પરવેશ કરનારા અમલદારે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદામાં આવા પ્રસંગને માટે ઠરાવેલી કાનુનને અનુસરીને ચાલવું જોઇએ.

આ કલમ પ્રમાણે જડતી લેતાં પહેલાં તે જડતી લેનારા અમલદારે જે લતામાં સદરહુ ઘર અથવા હોડી અથવા જગા હોય તે લતાના બે અથવા વધારે આબરૂદાર રહેવાશીઓ હોય તો તેઓને તે જડતી લેતી વખતે હાજર થઇને તે જોવા સારૂ બોલાવવા અને જડતી સદરહુ રહેવાશીઓ હોય તો તેઓની સમક્ષ અને વળી (બની શકે તો) જડતી લેવાનાં ઘરનો અથવા હોડીનો અથવા જગાનો ભોગવટો કરનારા માણસની સમક્ષ લેવી.

જ્યારે કોઈ બઇરીની જડતી લેવાડવાની જરૂર હોય ત્યારે તે જડતી બીજી કોઈ બઇરીએ લજ્જા ઉપર પાકી નજર રાખીને લેવી.

પોલીસ અમલદાર હાજર થવાને ચુકે તે બાબત.

૧૯. જે અમલદારના હવાલામાં પોલીસ ચોકી હોય તે અમલદાર અરાડમી કલમમાં કહેલાં કારણો પઇકી હરકોઈ કારણ સાર હાજર થવા બાબત મીઠાનાં મહેસુલના અમલદારે લખી મોકલ્યા ઉપરથી તે અમલદાર વાજબી મુદતમાં એ પ્રમાણે હાજર થવાની અથવા હેડ કાનસટેબલથી ઉતરતા દરજ્જાનો ન હોય એવા કોઈ તાબા માંહેના અમલદારને એ પ્રમાણે હાજર થવા સાર મોકલવાની ના કહેશે અથવા તેમ કરવાને ચુકશે તો તે અમલદારને એવા પ્રતેક ગુનહા બદલ પાંચશે રૂપીઆ સુધી દંડની શીક્ષા કરવામાં આવશે.

(માણસને)પકડવાનો તથા જનસને પકડવાનો તથા જડતી લેવાનો રીપોટ.

૨૦. મીઠાંનાં મહેશુલનો જે અમલદાર આશીસટંટ કમીશનરથી ઉતરતા દરજ્જાનો હોય તે અમલદાર આ આકટ પ્રમાણે કોઈ શખ્સને પકડે.

અથવા આ આકટ પરમાણે જપતી કરવા લાયક કોઈ જનસ પકડે.

અથવા સદરહુ પરકારની કોઈ જનસ બાબત જડતી લેવાના કારણ સારૂ કોઈ ઘરમાં અથવા હોડીમાં અથવા જગામાં પરવેશ કરે.

ત્યારે (અગર પકડેલા સખ્સને માજીસતરેટ પાશે મોકલવા બાબત તે અમલદારને આસીસટંટ કમીશનરે શામાન્ય રીતે અધીકાર આપ્યો ન હોય તો) તે અમલદારે સદરહુ શખ્સને અથવા જનસને પકડ્યા પછી અથવા સદરહુ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યા પછી ૪૮ કલાકની અંદર સદરહુ સખ્સને અથવા જનસને પકડ્યાની અથવા સદરહુ પ્રમાણે પ્રવેશ કર્યાની સઘળી વીગત સંબંધી આશીસટંટ કમીશનરને ખબર કરવા સાર પોતાની કચેરીના વરીસટ અમલદારને પુરે પુરો રીપોર્ટ કરવો.

આ આકટ પ્રમાણે કોઈ પણ સખ્સને પકડનાર અમલદારે અથવા પોતાની કચેરીના વરીસટ અમલદારે, જો તેને આ બાબતમાં આસીસ્ટંટ કમીશનરે સામાન્ય રીતે અધીકાર આપ્યો હોય તો, પકડેલા સખ્સને તે કામની તજવીજ કરવાની હકુમતવાળા માજીસ્ટ્રેટની પાસે બનતી તાકીદે મોકલવો અથવા સદરહુ સખ્સને છોડી દેવાનો હુકમ કરવો.

૧૮ મી કલમ પ્રમાણે જડતી લેવાતી વખતે પોલીસનો જે અમલદાર હાજર હોય તે અમલદારે તે બાબતનો રીપોટ પોતાની કચેરીના વરીસ્ટ અમલદારને કરવો.

પકડેલી જનસો ની બાબતમાં કેમ કરવું.

૨૧. પાંચશેરથી વધારે વજનવાળી જે જનસ આ આકટ પ્રમાણે જપતી કરવા લાયક હોય તે જનસ પકડાયાની ખબર આશીસટંટ કમીસનરને થાય ત્યારે તેણે જે વીભાગમાં તે સદરહુ જનસ પકડી હોય તે વીભાગના કમીશનરને બનતી તાકીદે તે કામની હકીકતનો રીપોટ કરવો અને તે ઉપરથી તે કમીસનર બારમી કલમ પ્રમાણે ચાલવાને મુખ્તીઆર છે.

પકડેલી જનસનું વજન પાંચશેરથી વધારે ન હોય તો સદરહુ આસીટંટ કમીશનર સદરહુ કલમ પરમાણે પોતાનીજ મેળે તે કામની બ્યવસથા કરવાને મુખ્તીઆર છે,"

જેજનશ જાશતી જકાતનેપાતર હોય તે જનસ અટકાવીરાખવામાં આવે તારે કેમ કરવું.

૨૨. જે જનસની બાબતમાં ૧૩ મી કલમ પ્રમાણે સીક્ષા લાગુ કરેલી હોય તે જનસ તેજ કલમ પ્રમાણે ફરમાવેલો રીપોટ કર્યા ઉપરથી પ્રસંગ પ્રમાણે વીભાગના કમીશનરનો અથવા આશીસટંટ કમીશનરનો હુકમ પોહોચતાં શુધી અટકાવી રાખવાનો અધીકાર છે.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે આવી રીતીએ અટકાવી રાખેલી કોઈ પણ જણસનો ધણી મીઠાના મેહેસુલના જે અમલદારે તે જનસ અટકાવી રાખી હોય તે અમલદારની પાશે સદરહુ દંડની રકમ અનામત મુકે તથા સદરહુ જનસ ઉપર આપવાની સઘળી મામુલ જકાત તથા ચારજ સદરહુ અમલદારને આપે તો તે તાબડતોબ છુટી કરવી.

કોઈ જનસ આવી રીતે અટકાવી રાખી હોય ત્યારે સદરહુ હુકમ પોહોચ્યા પછી આ બાબત આ આકટમાં કરેલી કાનુનો પરમાણે તે જનસની તજવીજ કરવી.

આ કલમના બીજા પારેગરાફ પરમાણે કોઈ જનસ છુટી કરી હોય અને પરસંગ પ્રમાણે વીભાગનો કમીશનર અથવા આશીસટંટ કમીશનર સદરહુ જનશની બાબતમાં લાગુ કરેલો દંડ કમી કરે અથવા તે મંજુર કરવાની ના કહે ત્યારે જે રકમ તે જનશના ધણીને પાછી આપવા લાયક હોય તે રકમ બાબત તે ધણી છ મહીનાની અંદર આશીસટંટ કમીશનરને અરજ કરે એટલે તે રકમ તેને આપવી સદરહુ છ મહીના હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ગણવા એટલે (વીભાગના કમીશનરે હુકમ કર્યો હોય ત્યારે) જે દીવશે આસીસટંટ કમીશનરને તે હુકમ પોહોચ્યો હોય તે દીવસથી ગણવા અને (આસીસટંટ કમીશનરે હુકમ કર્યો હોય ત્યારે) જે દીવસે હુકમ કર્યો તે દીવસની તારીખથી ગણવા.

જે દંડની રકમ આ કલમની બીજી રકમ મુજબ અનામત મુકી હોય તે દંડ મંજુર કર્યો હોય ત્યારે.

અથવા જે રકમ આ કલમ પ્રમાણે પાછી આપવા લાયક હોય તે રકમ બાબત સદરહુ છ માસની મુદતની અંદર દાવો ન કર્યો હોય ત્યારે.

ઉત્તર હીંદુસ્તાનના મીઠાના મેહેસુલનો કમીશનર બીજી રીતે ન ફરમાવે તો સદરહુ પ્રમાણે અનામત મુકેલી રકમ અથવા સદરહુ પ્રમાણે પાછી આપવા લાયક રકમ મલીકા માવાઝમાને ખાતે જમે કરવામાં આવશે.

પકડેલા સખસની બાબતમાં કેમ કરવું.

૨૩. કોઈ પણ સખસને પકડાયાની ખબર આસીસ્ટન્ટ કમીશનરને કરવામાં આવે ત્યારે (વીસમી કલમના ઉપાતય પેરેગ્રાફ પ્રમાણે સદરહુ સખસની તજવીજ કરી ન હોય તો) તે આસીસ્ટન્ટ કમીશનરે

પકડેલા સખ્સને તે કામની તજવીજ કરવાની હકુમતવાળા માજીસ્ત્રેટ પાસે બનતી તાકીદથી મોકલવો અથવા સદરહુ સખ્સને તાબડતોબ છોડી દેવાનો હુકમ કરવો.

કયા અમલદારો એ મીઠાના મેહેસુલના અમલદારોને મદદ કરવી જોઇએ.

૨૪. પોલીસના સઘળા અમલદારોને અને જમીન મેહેસુલ વસુલ કરવાના કામમાં લાગેલા સઘળા સરકારી અમલદારોને આ આક્ટ ઉપરથી અધીકાર આપવામાં આવ્યો છે તથા તેમને ફરમાવવામાં આવેછે કે તેઓને આ આક્ટનો અમલ કરવામાં મીઠાના મેહેસુલના અમલદારોને મદદ કરવી.

મીઠાના મેહેસુલનો અમલદાર તસ્દી આપે એવી રીતે ઝડતી લે, જનસ પકડે તે બાબત વીગેરે.

૨૫. મીઠાના મેહેસુલનો જે અમલદાર.

(અ) શક આપવાના જવાબી સબબ વગર કોઇ પણ ઘરની. હોડીની અથવા જગાની ઝડતી લે અથવા લેવરાવે:

(બ) તસ્દી આપે એવી રીતે તથા જરૂર વગર કોઇ પણ સખ્સને અટકાવી રાખે અથવા તેની ઝડતી લે અથવા પકડે.

(ક) આ આક્ટ પ્રમાણે જપતી કરવા લાયક કોઈપણ જનસ પકડવાને અથવા તે બાબત શોધ કરવાને, અથવા ઝડતી લેવાને બાને તસ્દી આપે એવી રીતે તથા જરૂર વગર કોઈ સખ્સની જંગમ મીલકત પકડે.

(ડ) બીજું કાંઈ પણ કામ પોતાની ફરજ બજાવવા સારૂ જરૂરનુ છે એમ માનવાનું તે અમલદારને કારણ ન હોય ત્યારે તે કામ કોઈ પણ સખ્સને નુકસાન થાય એ પ્રમાણે પોતાના હુદ્દાના સબબથી કરે.

તે અમલદારને જે માજીસ્ત્રેટ બીજા વરગના માજીસ્ત્રેટના અધીકાર કરતાં ઓછો અધીકાર ચલાવતો ન હોય તે માજીસ્ત્રેટ સદરહુ પ્રકારના દરેક ગુન્હા બદલ પાંચસે રૂપીઆ સુધી દંડની શિક્ષા કરી શકશે.

જે સખ્સ રાજીખુશીથી તથા દ્વેશથી ખોટી ખબર આપીને આ આક્ટ પ્રમાણે ઝડતી લેવરાવશે તે સખ્સને સદરહુ અધીકાર ચલાવનારો માજીસ્ત્રેટ પાંચસે રૂપીઆ સુધીના દંડની અથવા બેવરસ સુધીની મુદતની કેદની અથવા એ બંનેની સીક્ષા કરી સકશે.

વસ્તુ પકડવા બાબત તથા પકડેલી વસ્તુઓની વ્યવસ્થા કરવા બાબત નીયમન કરવાનો અધીકાર.

૨૬. આ આક્ટ પ્રમાણે પકડવા લાયક વસ્તુઓ પકડવા બાબત તથા તેમની વ્યવસ્થા કરવા બાબત તથા તેનો નાસ કરવા બાબત નીયમન કરવા સારૂ આ આક્ટને અનુસરતી કાનુનો વખતે વખતે કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઈન કાઉનશીલને છે.

સદરહુ કાનુનોથી બીજી બાબતો સીવાય હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરાવવાનો અધીકાર છે.

(અ) જે જાનવર પકડ્યું હોય અથવા અટકાવી રાખ્યું હોય તે જાનવરના ધણીએ અથવા જે શખ્સના હવાલામાં તે જાનવર હોય તે સખ્સે જ્યાં સુધી તે જાનવરને અટકાવી રાખવામાં આવે ત્યાં સુધી તેનો ખોરાક વીગેરે પુરો પાડવા બાબત રોજ રોજ ગોઠવણ કરવી, અને જો તે એ પ્રમાણે ન કરે તો સદરહુ જાનવરને જાહેર લીલામ કરીને વેચવાનો અને તે બાબત કાંઈ ખરચ થયો હોય તો તે ખરચ વેચાણના ઉતપનમાંથી અદા કરવાનો અધીકાર છે.

(બ) જ્યારે કાંઇપણ વસતુ પકડી હોય અને તે છુટી કરવા બાબત પછવાડેથી હુકમ કરેલો હોય અને સદરહુ કાનુનો મુકરર કરવાની મુદતની અંદર તેનો ધણી એવી વસતુ ઉપર દાવો કરવા તથા તે વસતુના સંબંધમાં કાંઇ જકાત દંડ તથા ચારજ (આપવાનો હોય તે) રજુ કરવાને હાજર ન થાય ત્યારે તે વસતુ જાહેર લીલામ કરીને વેચી નાખવાનો તથા સદરહુ જકાત તથા દંડ તથા ચારજ તે વેચાણના ઉતપનમાંથી અદા કરવાનો અધીકાર છે.

(ક) આ કલમની (અ) અથવા (બ) રકમ પરમાણે કરેલાં વેચાણનાં બાકી રહેલાં ઉતપન ઉપર તે પકડેલી વસતુનો ધણી તરણ મહીનાથી ઓછી ન હોય એવી જે મુદત સદરહુ કાનુનોથી ઠરાવવામાં આવે તે મુદતની અંદર પોતાનો દાવો સાબીત ન કરે તો સદરહુ ઉતપન મલીકામાઆઝમાને ખાતે જમા કરવામાં આવશે.

બાબ ૬ હો.

પરચુરણ.

મીઠું અંદર લાવવાની તથા એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવાની મના કરવાનો અધીકાર.

૨૭. ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉનસીલ વખતે વખતે કાનુન કરીને સદરહુ મુલકોમાં અથવા તેના હરકોઇ બાગમાં મીઠું લાવવાની અથવા સદરહુ મુલકોમાં અથવા તેના હરકોઈ બાગમાં મીઠું એક ઠેકાણેથી બીજે ઠેકાણે લઇ જવાની તદન મના કરવાને અથવા સરતો લાગુ કરીને મના કરવાને મુખતીઆર છે.

આ કલમ પરમાણે મના કરવાની બાબત શીવાય બીજી બાબતમાં સદરહુ મુલકોમાંના હરકોઈ મુલકમાંથી બરીટીશ ઈંડીઆના હરકોઈ બાગમાં અથવા સદરહુ મુલકો શીવાયના બરીટીસ ઈંડીઆના બીજા હરકોઈ બાગમાંથી તે મુલકોમાંના હરકોઇ મુલકમાં મીઠું લઇ જવાને આ આકટના કોઇપણ મજકુરથી બાધ થશે નહી.

બીજી જે વાતો બાબત ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉન્શીલને કાનુનો કરવાનો અધીકાર છે તે.

૨૮. જે કાનુનો કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉનસીલને આ આકટમાં પાછળ આપોઓછે તે કાનુનો શીવાય વળી તે હેઠળ લખેલી બાબતોનુ નીયમ કરવા સારૂ આ આકટને અનુસરતી કાનુનો વખતે વખતે કરવાને મુખતીઆર છે. એટલે.

(અ) જે વાત આ આકટ પ્રમાણે કરવાની હોય તે વાત કયા માણસોએ તથા કઈ વખતે, કઈ જગાએ, અને કેવી રીતે કરવી તે બાબત.

(બ) આ આકટ પરમાણે મીઠાનાં મહેશુલના અમલદારે આપેલા હુકમો ઉપર, કેવા કામોમાં, તથા કયા અમલદારોને તથા કેવી સરતોથી અપીલ કરી શકાય તે બાબત.

(ક) જે પરવાનો, પાસ, સરટીફીકિટ, દાખલો રવાના અથવા એવા બીજો દસતાવેજ આ આકટ પરમાણે આપ્યો હોય તે બદલ કેટલી ફી લાગુ કરવી તે બાબત.

અને આ આકટો માહેના ઠરાવો અમલમાં લાવવા સારૂ સામાન્ય રીતે સદરહુ પરકારની કાનુનો વખતે વખતે કરવાને ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉનસીલ મુખત્યાર છે.

કાનુનો પ્રશીધ કરવા બાબત.

૨૯. આ આકટ પ્રમાણે કરેલી સઘળી કાનુનો ઈંડીઆ ગેજીટમાં પ્રશીધ કરવી અને તાર પછી તે કાનુનો કાયદા પ્રમાણે ચાલશે.

આસીસટંટ કમીશનરના તથા મીઠાના મેહેસુલના અમલદારોના અધીકાર આપવાનો અખતીઆર.

૩૦. આ આકટ માહેના ઠરાવોને તે આધીન રેહી તથા ગવરનર જનરલ ઇનકાઉનસીલે કરેલી જે કાનુનો અમલમાં હોય તે કાનુનોને અનુસરીને સ્થાનીક સરકાર અથવા ઉતર હીંદુસતાનનો મીઠાનાં મેહેસુલનો કમીશનર હરકોઈ શખસને આ આકટ પ્રમાણેના આશીસટંટ કમીશનરના અધીકાર અથવા આ આકટમાં પાછળ મીઠાનાં મેહેસુલના અમલદારોને આપેલા સઘળા અથવા હરકોઈ અધીકાર આપવાને મુખતીઆર છે.

સને ૧૮૭૧ ના મદરાસના આકટ ૬ નો સુધારો.

૩૧. સને ૧૮૭૧ ના મદરાસના મીઠાના એકસાઈસ આકટની ૧૧ મી કલમને બદલે હેઠળ લખેલો મજકુર દાખલ કરવો.

મીઠા ઉપર જકાત લેવા બાબત.

“૧૧ જે ડીસટરીકટને અથવા તેના જે ભાગને આ આકટ લાગુ કરવામાં આવે તે ડીસતરીકટમાં અથવા તે ભાગમાં પકવેલા મીઠા ઉપર એકસાઇસ બોરડ આફ રેવન્યુ આ બાબત જે હુકમો વખતે વખતે કરે તે હુકમો પરમાણે આપવી પણ કોઠારના જગોએથી મીઠુ ખસેડવાની તઇઆરી થાય તાંહાં સુધી સદરહુ પ્રકારની કાંઈપણ જકાત લઈ શકાશે નહી અને મીઠુ કોઠારમાંથી ખસેડવાનો અધીકાર આપવા બાબતના પરવાના વગર તે મીઠુ સદરહુ પ્રમાણે ખસેડવુ નહી અને જેટલું વજન ખસેડવું હોય તે ઉપર જે એકસાઇસ લીધી હોય અથવા દેવી હોય તે સદરહુ પરવાનામાં વીગતે કરીને જણાવવું.”

પરિશિષ્ટ.

(૨૭ કલમ જુવો.)

આકટો રદ કરેલા તે.

ગવરનર જનરલ ઇન કૌંસિલના આકટો.

નંબર તથા વરસ.	ટુંકું નામ.	કેટલે સુધી રદ કરેલો.
સન ૧૮૭૫નો ૮મો	સન ૧૮૭૫ નો ઇંગ્લાંડ કસ્ટમ આકટ.	સઘળો આકટ.
સન ૧૮૭૬નો ૨જો	સન ૧૮૭૬ નો બરમાનો જમીન તથા મેહેસુલ બાબતનો આકટ.	૩૯ મી કલમ, ૨ કમ બ અને તે જ કલમની (ક) ૨ કમમાં “(બ) ૨ કમ પ્રમાણે” એ શબ્દો.
સન ૧૮૭૭નો ૧૮મો	સન ૧૮૭૭ નો મીઠાનો આકટ.	સઘળો આકટ.

રેગ્યુલેશન.

સન ૧૮૭૭નો ૩જો	સન ૧૮૭૭ નો અજમેરના કાયદાનો રેગ્યુલેશન.	૩૬ મી તથા ૩૭ મી કલમો.

બંગાલાના લેફટેનન્ટ ગવરનર ઇનકાઉંસિલનો આકટ.

સન ૧૮૬૪નો ૭મો	સન ૧૮૬૪ નો મીઠાનો કાયદો.	૬ મી કલમ.

(True Translation.)

S. P. PANDIT,

Oriental Translator to Government.

ACT NO. XI OF 1878.

સન ૧૮૭૮ નો આકટ ૧૧ મો.

હથીયાર તથા યુધસામગરી તથા લશ્કરી સ્ટોર (સામાન) સંબંધી કાયદો છે તે એકઠો કરીને સુધારવા બાબતનો આકટ.

ઉદ્દેશ. | હથીયાર તથા યુદ્ધ સામગરી તથા લશ્કરી સ્ટોર સંબંધી કાયદો છે તે એકઠો કરીને સુધારવો યોગ્ય છે વાસતે હેઠળ લખ્યા પરમાણે ઠરાવ્યું છે.

પ્રથમ નિયમ.

ટુંકુ નામ. ક્યાંહાં ક્યાંહાં લાગુ છે. | ૧. આ આકટને "સન ૧૮૭૮ નો હીંદુસ્થાનનો હથીયાર બાબતનો આકટ" કહેવો. અને આ આકટ આખા બ્રીટીસ ઇંડિયાને લાગુ છે.

ખારેજ કરવું. | પણ આ કલમના કોઈ પણ ઠરાવ હેઠળ લખેલાંને લાગુ નથી એમ સમજવું.

(અ) સમુદરમાં જનારાં કોઈ વાહાણ ઉપર હથીયાર અથવા યુધ સામગરી અથવા લશ્કરી સ્ટોર હશે તથા તે તે વાહાણના સામાનીય હથીયારનો અથવા સામાન સરંજામનો ભાગ હશે તે હથીયારને અથવા યુધ સામગરીને અથવા લશ્કરી સ્ટોરને, અથવા

(બ) સરકારી કોઈ નોકર અથવા સન ૧૮૬૯ ના હીંદુસ્થાનના *વાલેનટીયરોના આકટ પરમાણે પટામાં નામ દાખલ થયલા કોઈ વાલેનટીયર સદરહુ પરકારના સરકારી નોકર અથવા વાલેનટીયર તરકે પોતાનું કરતવ્ય કરમ કરતો હોય ત્યારે અથવા સરકારના હુકમથી હથીયાર અથવા યુધ સામગરી અથવા લશ્કરી સ્ટોર તઈયાર કરવાને અથવા તેઓનું રૂપાંતર કરવાને અથવા તે વેચવાને અથવા તે (દેશની અંદર લાવવાને અથવા (દેશની) બાહાર મોકલવાને અથવા એક જગાએથી બીજી જગાએ મોકલવાને અથવા ધારણ કરવાને અથવા કબજામાં રાખવાને લાગુ નથી.

શરૂ થવું. | ૨. જે તારીખ ગવરનર જનરલ ઇનકૌંશીલ ઇંડિયા ગેજીટમાં જાહેરનામુ પરસીધ કરીને નીમશે તે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે.

આકટ રદ કરવા. | ૩. સદરહુ તારીખે તથા તે તારીખથી આ આકટને જોડેલા પેહેલા પરીશીષ્ટમાં આકટ લખ્યા છે તે સદરહુ પરીશીષ્ટના ત્રીજા આસનમાં નીરદીષ્ટ કરેલું છે તેટલે સુધી રદ છે એમ સમજવું. પણ આ આકટ ઉપરથી રદ કરેલા કોઈ આકટ મુજબ જે અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઇસન્સ તથા માફી આપી હશે અને જે હુકમ તથા નીમણુકો કરી હશે અને જાહેરનામાં પરસીધ કરેલાં હશે અને જે

---

* વાલેનટીયર એટલે પોતાની ખુશીથી વગર પગારે શીપાઈગીરીની ચાકરી કરનાર.

કાનુન તથા સરતો અને નમુના ઠરાવીયા હશે તે સઘળા અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઈસન્સ તથા માફી તથા હુકમ તથા નીમણુકો તથા જાહેરનામાં તથા કાનુન તથા સરતો અને નમુના આ આકટ પરમાણે આપી છે તથા કરવાં છે તથા પરસીધ કરેલાં છે તથા ઠરાવીયાં છે એમ સમજવું.

અને સદરહુ પ્રકારના સઘળા અધીકાર તથા પરવાનગીઓ તથા લાઈસન્સ તથા માફી જે મુદત સુધીની આપી હશે તે મુદત સુધી તે આ આકટમાં બીજી રીતનો ઠરાવ કર્યોછે તે ખારેજ કરીને ચાલુ રેહેશે. અથવા સદરહુ પ્રકારની મુદત ખસુસ ઠરાવેલી નહી હોય ત્યારે જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે તે તારીખથી એક વરસ સુધી ચાલુ રેહેશે અને પછી બંધ થશે.

અરથની કલમ. | ૪. આ આકટમાં વિષય ઉપરથી અથવા આગલા પાછલા સંબંધ ઉપરથી બાધ આવતો ન હોય તો.

"તોપ" આ શબ્દમાં સઘળા *હાવિટઝરે તથા ગરનાલ તથા *વાલ્પીસિસ તથા મોટરેલુસ તથા બીજા પ્રકારની તોપ તથા મશીનગન્સ તથા તેઓના સઘળા ભાગનો પણ તથા તે ચઢાવવાનો તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવાનો તથા તેનાં કામમાં ઉપયોગી પડવાની સઘળી ગાડીઓ તથા પ્લાટફારમ તથા તે ચઢાવવાનાં સાધનોનો પણ સમાસ થાય છે.

"હથિઆરો" આ શબ્દમાં અગની શસ્ત્રોનો; તથા સંગીનનો, તથા તરવારનો તથા ખંજીરનો એટલે કટારીનો, તથા ભાલાનો, તથા ભાલાના ફાળનો તથા કાંમઠાનો તથા તીરનો સમાસ થાયછે, અને તોપ તથા હથીઆરના ભાગનો અને હથીઆરો તઈયાર કરેવાના યંત્રનો પણ સમાસ થાય છે.

"યુદ્ધસામગ્રી" આ શબ્દમાં ટારપીડોના કામમાં ઉપયોગી પડવા સારૂ અથવા સમુદ્રની હેઠળ સુરંગ મારવા સારૂ ખસુસ યોજેલા સઘળા પદારથ તથા બાણ તથા ગનકાટન તથા ડઈનમઈટ તથા લીથોકરાકટર તથા અવાજસાથે ફુટે તેવા તથા ધક્કો લાગ્યાથી અથવા ઘસાયા વગેરેથી મ્હોટો અવાજ થઇને ફુટનારા બીજા પદારથ તથા બંદુકનો ચકમક તથા ગનવાડસ તથા તોટી તથા ફ્યુજી અને ફરીકશન ટયુબ, તથા યુધ સામગ્રીના સઘળા ભાગ તથા યુધ સામગરી કરવાના સઘળા યંત્રોનો પણ સમાસ થાયછે, પણ સીસુ અથવા ગંધક અથવા સુરોખારનો સમાસ થતો નથી.

બ્રીટીસ ઇંડીઆના કોઈ ભાગને લાગુ કરેલી આ આકટની કોઈ કલમ માંહેના લશ્કરી સ્ટોર" આ સબ્દનો અરથ જે કોઈ લશકરી સ્ટોરને સદરહુ કલમ સદરહુ પ્રકારના ભાગમાં ગવરનર જનરલ ઈનકાંઉસીલ ઇંડીઆ ગેજેટમાં જાહેરનામું પ્રસીધ કરીને ખસુસ લાગુ કરશે તે લશકરી સ્ટોર એવો સમજવો. અને "લશકરી સ્ટોર" આ શબ્દોમાં સઘળુ સીસુ તથા ગંધક તથા સુરોખાર તથા બીજા પદારથ જેને સદરહુ ગવરનર જનરલ ઈનકાંઉસીલ વખતે વખતે સદરહુ પ્રમાણે લાગુ કરશે તેનો પણ સમાસ થાયછે એમ સમજવું.

---

* એક જાતની તોપ—કોટ ઉપરની તોપ.—મોરચો.—

૨"લૈસેન્સ" આ આકટ પ્રમાણે લઇસેન્સ અને "અને લાઇસેન્ન આપ્યું" શબ્દનો અરથ સદરહુ પ્રકારનું લાઇસેન્સ ધારણ કરવું.

તૈયાર કરવું તથા રૂપાંતર કરવું તથા વેચવું.

લઇસેન્સ વગર તયાર કરવાનીતથા રૂપાંતર કરવાની તથા વેચવાનીમના.

૪. કોઈ માણસે કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લઇસેન્સ વગર તથા તે લઇસેન્સ ઉપરથી જે રીતનીપરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે તથા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તઇયાર કરવો નહીં અથવા તેઓનું રૂપાંતર કરવું નહીં અથવા તે વેચવો નહીં, અથવા વેચવા સારૂ રાખવો નહીં અથવા વેચવા સારૂ કાહાડવો નહીં અથવા માંડી મુકવો નહીં.

કોઈ માણસના કાયદાસર કબજામાં પોતાના ખાનગી ઉપયોગ સારૂ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી હશે તે વેચવાના આ કલમના કોઈ ઠરાવ ઉપરથી તેને મનાછે એમ સમજવું નહીં એટલે તે હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી કબજામાં રાખવાની મના જે માણસે જે વખતે તે આકટ અમલમાં હશે તે આકટ મુજબ નહી હોય તે માણસને વેચવાની મનાછે એમ સમજવું નહી. પણ જે માણસને આ આકટની સતાવીસમી કલમ પ્રમાણે આપેલી માફીના સબબથી હથીઆરો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી કબજામાં રાખવાનો હક્ક હશે તે માણસ શીવાય બીજાં કોઈ માણસને જે જે માણસ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી સદરહુ પ્રમાણે વેચશે તે તે માણસે તે વેચાણ બાબતની તથા ખરીદદારનાં નામ તથા ઠેકાણા બાબતની નોટીસ વગર કારણે વાર ન લગાડતાં ડીશટીકટ માજીસટરેટને અથવા છેક નજીકનુ પોલીસ થાણું જે અમલદારને સ્વાધીન હોય તે અમલદારને આપવી.

૩. દેશની અંદર લાવવું. તથા બાહાર મોકલવું તથા એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જવું.

લાઇસેન્સ વગર (દેશની) અંદર લાવવાની તથા બાહાર મોકલવાની મના.

૬. કોઈ માણસે કોઈ હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર લાઇસેન્સ વગર તથા સદરહુ પ્રકારના લાઇસનસ ઉપરથી જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે અથવા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે બ્રીટીસ ઈંડીયામાં અથવા બ્રીટીસ ઈંડીયાની બાહાર જળ મારગે અથવા ખુશકીને રસ્તે લાવવો નહી અથવા લઈ જવો નહી.

ખાનગી વાપર સારૂ હથીયારો તથા યુધ સામગ્રી લાવવા અથવા બાહાર મોકલવા વીશે,

જે કોઇ માણસને હથીયારો અથવા યુધસામગરી કબજામાં રાખવાનો કાયદાસર રીતે હક હશે તે માણસે પોતાના ખાનગી વાપર સારૂ માફક પરીમાણ પ્રમાણે આણેલાં અથવા બાહાર મોકલેલાં (તોપ શીવાય બીજાં) હથીયારોને અથવા યુધસામગરીને આ કલમની પેહેલી રકમના કોઈ ઠરાવ લાગુ નથી. પણ સદરહુ પ્રકારનાં હથીયારો બાબત અથવા યુધસામગરી બાબત સ્થાનીક સરકારનો પોતાને હુકમ પોહોચતાં લગી તે હરકોઈ વખતે અટકાવીરાખવાનો અધીકાર કસટમના કલેકટરને અથવા આ બાબત જે બીજા અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી સ્થાનીક સરકારે અખતીયાર આપ્યો હશે તેને છે.

ખુલાસો.—જે હથીયારો તથા યુધસામગરી તથા લશકરી સ્ટોર બ્રીટીસ ઈંડીયાના એક ભાગમાંથી બીજા ભાગમાં જળ મારગે અથવા બ્રીટીસ ઈંડીયાનો ભાગ નહી હોય તેવાં દરમીયાનના મુલકમાંથી લઈ ગયા હશે તે આ કલમના અરથ પરમાણે બ્રીટીશ ઈંડીઆમાંથી લઈ ગયા છે તથા બ્રીટીસ ઈંડીયામાં આણેલો છે એમ સમજવું.

હથીયારો વગેરે વખારઈમાં રાખવા સારૂ સ્થાનીક સરકારની મંજુરી જોઈએ

૭. સન ૧૮૭૮ ના જળ મારગની કસટમના આકટમાં ગમે તે ઠરાવ હોય તોપણ કો હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર તે આકટની સોળમી કલમ પરમાણે લાઈસન્સ આપેલી કોઈ વખારમાં સ્થાનીક સરકારની મંજુરી વગર રાખવો નહી.

જળ મારગે આણેલાં હથીયારો વગેરે ઉપર ડયુટી લેવી.

૮. આ આકટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં જે પદારથ લખીયા છે તે જળમારગે આણીયા હશે તીયારે તેઓની ઉપર સન ૧૮૭૫ ના હીંદુસ્થાનના તારીફના આકટ ઉપરથી બેસાડેલી ડયુટીને બદલે તેજ પદારથો ઉપર તેજ પરીશીષ્ટમાં નિરદીષ્ટ કરેલી ડયુટી બ્રીટીસ ઈંડીયાના દરએક ભાગમાં બેસાડવી તથા વસુલ કરવી.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે સદરહુ પદારથ કબજામાં રાખવાનો જે માણસને કાયદાસર રીતે હક હશે તે માણસે તે પોતાની ખાનગી વાપર સારૂ માફક પરીમાણ પ્રમાણે આણેલા પદારથો પઈકી કોઈ પણ પદારથ ઉપર કીમત પ્રમાણે દર સેંકડે દસ ટકા કરતાં વધારે ડયુટી લેવી નહી.

વળી એવું ઠરાવીયું છે કે જે પદારથ બીજી રીતે આંણીયા હશે તથા જેની ઉપર આ કલમ પ્રમાણે ડયુટી લીધી હશે અથવા લેવાનો અધીકાર હશે તે પદારથ લાવનારની પાસેથી સદરહુ પ્રમાણે કાયદાસર રીતે જે માણસને હક હશે તે માણસે પોતાના ખાનગી વાપર સારૂ તે પદારથ માફક પરીમાણ પ્રમાણે પરચુરણ ખરીદ કરયા હશે તીયારે તેના ઉપરની ડયુટીનો જેટલો ભાગ કીમત પ્રમાણે દર સેંકડે દસ ટકા કરતાં વધારે હશે તેટલો ભાગ (પરસંગ પ્રમાણે) પાછો મળવા સારૂ અથવા માફ થવા સારૂ કસટમના કલેકટરને અરજી કરવાનો અધીકાર (તે પદારથના) લાવનારને છે. અને તે પદારથ તેજ છે એ બાબત તથા સદરહુ પ્રકારના લાવનારને સદરહુ પ્રમાણે (ડયુટી) પાછી મળવાનો અથવા માફ થવાનો બીજે પ્રકારે હક છે એ બાબત તે કલેકટરની ખાતરી થાય તો તેણે તે પરમાણે તે પાછી આપવી અથવા માફ કરવી.

ખુસકીને રસ્તે આણેલા માલ ઉપર ડયુટી બેસાડવાનો અધીકાર

૯. જે પદારથ આ આકટને જોડેલા બીજા પરીશીષ્ટમાં નિરદીષ્ટ કરેલા છે તથા જે બ્રીટીસ ઈંડીયાના કોઈ ભાગમાં ખુસકીને રસ્તે આંણીયા હશે તે પદારથો ઉપર તે પરીશીષ્ટમાં નીરદીષ્ટ કરેલી ડયુટી કરતાં વધારે ડયુટી લેવી નહી એવું ઈંડીયા ગેજીટમાં જાહેરનામું પરસીધ કરીને વખતે વખતે ફરમાવવાનો અધીકાર અને તેજ રીતે સદરહુ પરકારનું કોઈ જાહેરનામું રદ કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઈનકોંશીલને છે.

એક જગાથી બીજી જગાએ લઈ જવાની મના કરવાનો અધીકાર.

૧૦. ઈંડીયા ગેજીટમાં જાહેરનામુ પરસીધ્ધ કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યીયા પરમાણે કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઈનકૌંશીલને છે.

(અ) આખા બ્રીટીસ ઈંડીયામાં અથવા તેના કોઈ ભાગમાં કોઈ પરકારનાં હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર એક જગાથી બીજી જગાએ લઈ જવાનું નીયમન અથવા મના બીલકુલ અથવા લાઇસન્સ ન હોય તે પરસંગે તથા લાઇસન્સમાં જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે કરવાનો અધીકાર અને,

(બ) સદરહુ પરકારનું કોઈ જાહેરનામુ રદ કરવાનો અધીકાર છે.

હથીયારો એક વાહાણનામાંથી બીજા વાહાણમાં ચઢાવવાં,

ખુલાસો.—હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર બ્રીટીસ ઇંડીયા કોઈ બંદરમાં એક વાહાણમાંથી બીજા વાહાણમાં ચઢાવ્યાં હશે તે આ કલમના અરથ પ્રમાણે એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ ગયા છે એમ સમજવું.

ઝાડો લેવાનાં થાણાં સ્થાપવાનો અધીકાર.

૧૧. બ્રીટીસ ઈંડીયા તથા પારકા મુલકની દરમીયાનની હદની લાઈન ઉપર કોઈ જગાએ તથા તે લાઈનની અંદર પોતાને યોગ્ય લાગે તે અંતર ઉપર ઝાડા લેવાનાં થાણાં સ્થાપવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઈનકૌંશીલની અગાઉથી મંજુરી લઈને સ્થાનીક સરકારને છે. તે થાણામાં સઘળાં વાહાણ તથા ગાડાં તથા ભાર બરદારી જનાવરો તથા સઘળી પેટીઓ તથા ગાંસડીઓ તથા પાકીટો રસ્તે જતાં હોય તે ઉભાં રાખવાનો તથા હથીયારો સારૂ તથા યુધસામગરી સારૂ તથા લશકરી સ્ટોર સારૂ તેઓનો ઝાડો લેવાનો અધીકાર જે કોઈ અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી આ બાબત સદરહુ પ્રકારની સરકારે અખ્તીયાર આપીયો હશે તે અમલદારને છે.

શકને પરસંગે હથીયારો વગેરે લઈ જનાર માણસોને પકડવા.

૧૨. કોઈ હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર (તે બાબત લાઈસન્સ હોય કે ન હોય તોયપણ) હેઠળ લખેલી રીતે તથા હેઠળ લખેલ પરસંગે લઈ જતાં કોઈ માણસ મળે તીયારે એટલે કોઈ ગેરકાયદેસર કારણ સારૂ વાપરવાના ઈરાદાથી અથવા તે ઉપયોગી પડવાના ઈરાદાથી તે લઈ જવામાં આવે છે એવો શક આવવાનો બાજબી સબબ મળે એવી રીતે અથવા એવે પરસંગે લઈ જતાં જડે તીયારે વગર વારંટે તેને પકડવાનો તથા તેની પાસેથી સદરહુ પ્રકારનાં હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર લેવાનો અધીકાર કોઈ પણ માણસને છે.

માજીસ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર નહી હોય તેવા માણસે પકડ્યુ હોય તીયારે કામ ચલાવવાની રીત.

માજીસ્રેટ અથવા પોલીસ અમલદાર નહી હોય તેવા કોઈ માણસે પકડેલુ કોઈ માણસ અને સદરહુ પ્રમાણે લીધેલાં હથીયારો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર બને તેમ જલદી પોલીસ અમલદારને સવાધીન કરવા.

પોલીસ અમલદારે પકડેલા અથવા પોલીસ અમલદારને સવાધીન કરેલા સઘળા માણસો અને સદરહુ પ્રકારના કોઈ અમલદારે પકડેલા અથવા આ કલમ પરમાણે તેને સવાધીન કરેલાં સઘળાં હથીયારો તથા યુધસામગરી વગર કારણે વાર ન લગાડતાં માજીસ્ત્રેટની પાસે લઈ જવી.

૪ હથીયાર બાંધીને ફરવું તથા હથીયારો કબજામાં રાખવાં વગેરે.

લાઇસેન્સ વગર હથીયારે બાંધીને ફરવાની મના.

૧૩. લાઇસેન્સ વગર તથા લાઇસેન્સમાં જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતના પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે કોઈ પણ હથીયારો બાંધીને કોઈ માણસે ફરવું નહીં.

લાઇસેન્સ વગર અથવા લાઇસેન્સના ઠરાવ તોડીને કોઇ માણસ હથીયારો બાંધીને સદરહુ પ્રમાણે ફરશે તેની પાસેથી હથીયારો લેવાનો અધીકાર કોઈ માજીસ્ત્રેટને અથવા પોલીસ અમલદારને અથવા જે બીજા અમલદારને તેના નામથી અથવા તેના હુદાના સંબંધથી સ્થાનીક સરકારે આ બાબત અખતીઆર આપ્યો હશે તેને છે.

લાઇસેન્સ વગર અગ્નીશસ્ત્રો વગેરેનો કબજો.

૧૪. લાઇસેન્સ વગર તથા લાઇસેન્સમાં જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે તથા જે રીતના પરવાનગી આપી હશે તે શીવાય બીજી રીતે કોઈ માણસે તોપ અથવા અગ્નીશસ્ત્રો અથવા યુધ સામગરી અથવા લસકરી સ્ટોર પોતાના કબજામાં અથવા પોતાનાં નીરબંધમાં રાખવો નહીં.

જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે તે તારીખ પછીના ત્રણ મહીના સુધી આ કલમના પેહેલા ભાગ માહેના કોઈ ઠરાવ, જે જગાને સન ૧૮૬૦ ના ૩૧ મા આકટની ૩૨ મી કલમની ૨ જી રકમ સદરહુ પ્રકારની તારીખે લાગુ નહી હશે તે જગામાં કોઈ માણસના કબજામાં કાંઈ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લસકરી સ્ટોર હશે તેઓને લાગુ નથી એમ સમજવું.

તરણ મહીનાના સદરહુ મુદતની અંદર સદરહુ પ્રકારની કોઈ જગામાં જે માણસના કબજામાં કાંઈ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર હશે તે માણસને તે છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીન હશે તે અમલદારના પાસે અનામત મુકવાનો અધીકાર છે અને તે મુદત પુરી થાય તે વખત સદરહુ પ્રકારની કોઇ જગામાં જે માણસના કબજામાં કોઇ અગ્નીશસ્ત્રો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર લાઇસેન્સ વગર હશે તે માણસે તે છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીન હશે તે અમલદારની પાસે અનામત મુકવો જોઇયે.

આ કલમ પ્રમાણે અનામત મુકેલા કોઈ પદારથનો ધણી જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવે તે તારીખ પછીના વરસની અંદર સદરહુ પ્રકારનો પદારથ પોતાના કબજામાં રાખવાના અધીકાર બાબતનું લાઇસન્સ નહી લે તથા તે પદારથ મળવા બાબત અરજી નહી કરે તો સદરહુ પ્રકારનું પદારથ સરકાર દાખલ થશે.

કોઇ પણ પ્રકારનાં હથીયારો લાઇસન્સ વગર કેટલીએક જગામાં કબ

૧૫. જે જગામાં સન ૧૮૬૦ના ૩૧મા આકટની ૩૨ મી કલમની ૨ જી રકમ આ આકટ અમલમાં આવશે તે વખતે લાગુ હશે તે જગામાં અથવા જે જગાને આ કલમ સ્થાનીક સરકાર ગવરનર જનરલ

જામાં રાખવાની મના કરી છે.

ઇનકૌંસીલની અગાઉથી મંજુરી લઇને તથા સ્થાનીક સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું પ્રસીધ કરીને ખસુસ લાગુ કરશે તે જગામાં કોઇ માણસે કોઇ પ્રકારનાં હથીઆરો લાઇસન્સ વગર તથા લાઇસન્સમાં જે રીતની પરવાનગી આપી હશે તે રીત શીવાય બીજી રીતે તથા જેટલે સુધી પરવાનગી આપી હશે તે કરતાં વધારે પોતાના કબજામાં રાખવા નહી.

જે હથીયારો કબજામાં રાખવાગેરકાયદેસર થયાં હશે તે પોલીસ થાણામાં અનામત મુકવાં.

૧૬. કોઇ માણશે હથીઆરો અથવા યુધ સામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર પોતાના કબજામાં રાખવો એ લાઇસન્સ રદ થયાને લીધે અથવા તેની મુદત પુરી થયાને લીધે અથવા પંદરમી કલમ પ્રમાણે જાહેરનામુ કરેચાને લીધે ગેર કાયદાસર થયું હશે તે માણસના કબજામાં હથીઆરો અથવા યુધ સામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર હશે તે તેણે છેક નજીકનું પોલીસ થાણું જે અમલદારને સવાધીન હશે તે અમલદારની પાશે વગર કારણે વાર ન લગાડતાં અનામત મુકવો.

આ કલમ પ્રમાણે અનામત મુકેલા કોઇ પદારથનો માલીક તે પદારથ પોતાના કબજામાં રાખવાનો અધીકાર પોતાનેછે. એ બાબતનું લાઇસન્સ સદરહુ પરકારનો પદારથ સદરહુ પ્રમાણે જે તારીખે અનામત મુકયો હશે તે તારીખથી તરણ વરસની અંદર હાજર નહી કરે તો તથા તે પદારથ પોતાને સોંપવા બાબતની અરજી નહી કરે તો તે પદારથ સરકાર દાખલ થશે.

૫ લાઇસન્સ.

લાઇસન્સ બાબત કાનુન કરવાનો અધીકાર.

૧૭. લાઇસનસ કયા અમલદારે આપવું તે અમલદાર ઠરાવવા બાબતની તથા જે નમુના પ્રમાણે તથા જે મરીયાદાથી તથા શરતથી તથા જે મરીયાદાને તથા શરતને અનુસરીને કોઇ લાઇસન્સ આપવું તે મરીયાદા તથા શરત ઠરાવવા બાબતની ઇંડીઆ ગેજેટમાં જાહેરનામું પરશીધ કરીને વખતે વખતે કાનુન કરવાનો અધીકાર અને સદરહુ પરકારની કાનુનમાં બીજી વાત ઠરાવવાની તેમાં હેઠળ લખેલી વાત ઠરાવવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાંઉશીલને છે.

(અ) સદરહુ પરકારનું લાઇસન્સ અમલમાં રેહેવાની મુદત ઠરાવવાનો, અને,

(બ) આ આકટ અમલમાં આવશે તે વખતે જે જગાને સન ૧૮૬૦ના ૩૧ મા આકટની ૩૨મી કલમની ૨જી રકમ લાગુ હશે તે જગામાં આપેલાં સદરહુ પરકારમાં કોઇ લાઇસન્સ બાબત અથવા બીજી કોઇ જગામાં (હથીઆર વગેરે રાખવાના) કબજા બાબત આપેલા લાઇસનસ શીવાય સદરહુ પરકારનાં બીજા કોઇ લાઇસનસ બાબત સ્ટાંપથી અથવા બીજી રીતે લેવાની ફી ઠરાવવાનો અને.

(ક) (હથીઆર વગેરે) કબજામાં રાખવા બાબતનાં લાઇસનસ શીવાય સદરહુ પરકારનાં બીજા કોઇ લાઇસનસના ધારણ કરનારાએ તે બીજા લાઇસનસ પરમાણે કરેલી કોઇ વાત બાબત સ્થાનીક સરકાર ફરમાવે તેવા નમુના પરમાણે દફતર અથવા હીસાબ રાખવો તથા સકારનો અમલદાર સદરહુ પરકારનું દફતર અથવા હીસાબ બતાવવાનું કહેતો તે બતાવવો એવું ફરમાવવાનો, અને

(ડ) પાંચમી કલમમાં અથવા છઠી કલમમાં કહેલા પરકારનું લાઇસેન્સ ધારણ કરનાર કોઈ માણસ જે ઠેકાણે હથીઆરો અથવા યુધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર તઇઆર કરતુ હોય અથવા તેણે રાખ્યો હોય તે ઠેકાણામાં પેસવાનો તથા તે તપાસી જોવાનો અખતીઆર સરકારના કોઇ પણ અમલદારને આપવાનો, અને

(ઈ) સદરહુ પરકારના કોઈ માણસના કબજામાં અથવા તેના નીરબંધમાં હથિયારોનો તથા યુધસામગ્રીનો તથા લશકરી સ્ટોરનો સંગરેહ હશે તે સઘળો તેણે સદરહુ પ્રમાણે અખતીઆર આપેલા સરકારના અમલદારને બતાવવો એવું ફરમાવવાનો, અને-

(ફ) કોઇ લાઇસન્સ ધારણા કરનાર માણસને અથવા કોઇ લાઇસન્સ ઉપરથી કામ ચલાવનાર માણસને તે લાઇસન્સ હાજર કર અને તે લાઇસન્સ જે હથિઆરો બાબત અથવા યુધસામગરી બાબત અથવા લશકરી સ્ટોર બાબત હશે તે હથીઆરો અથવા યુધસામગરી અથવા લશકરી સ્ટોર હાજર કર અથવા તે બાબતનો જવાબ દે એવું સરકારનો અમલદાર કહેતો તેણે તે હાજર કરવા અથવા જવાબ આપવો એવો ઠરાવ કરવાનો અધિકાર છે.

લાઇસન્સ રદ કરવું તથા મોકુફ કરવું- | ૧૮. કોઈ પણ લાઇસન્સ રદ કરવાનો અથવા મોકુફ કરવાનો અધીકાર હેઠળ લખેલા અમલદારને છે. એટલે:—

(અ) જે અમલદારે તે લાઇસન્સ આપીયું હશે તેને અથવા તે અમલદાર જે કોઈ અધીકારીના તાબામાં હશે તેને અથવા ડીસટરીકટનો કોઈ માજીસટરેટ અથવા ઇલાકાના મુખ્ય શેહેરની પોલીસનો કમીશનર જેની હકુમતની સ્થળ સીમમાં સદરહુ પ્રકારનો લાઇસેન્સ ધારણ કરનારો હશે તે ડીસટરીકટના માજીસટરેટને અથવા પોલીસના કમીશનરને લોકની સુલેહ રાખવા સારૂ સદરહુ પ્રકારનુ લાઇસેન્સ રદ કરવાની અથવા મોકુફ કરવાની જરૂર લાગે તયારે કારણ હોય તે દફતરમાં લખીને તે પ્રમાણે કરવાનો અધીકાર સદરહુ પ્રકારના અમલદારને અથવા અધીકારીને અથવા માજીસ્રેટને અથવા કમીશનરનેછે, અને

(બ) જે કોઈ જડજની પાસે અથવા માજીસ્રેટની પાસે આ આકટ વીરૂધ ગુનો કરયાની સબીતી સદરહુ પ્રકારના લાઇસન્સ ધારણ કરનારની ઉપર થશે. તે જડજને અથવા માજીસ્રેટને છે, અને.

જે મુલકનો રાજકારભાર પોતે ચલાવતા હશે તે આખા મુલકમા અથવા તેના કોઈ બાગમાં સઘળા અથવા કોઈ પણ લાઇસન્સો સ્થાનીક સરકારી ગેજેટમાં જાહેરનામું પરસીધ કરીને પોતાના પરસંગાનુંસાર વરતનાધીકારથી રદ અથવા મોકુફ કરવાનો અધીકાર સ્થાનીક સરકારને છે.

૬ શિક્ષા.

પમી તથા ૬ઠી તથા ૧૦ મી તથા ૧૩મીથી તે ૧૭મી સુધીની કલમો તોડયા બદલ | ૧૯. જે કોઈ હેઠળ લખેલા ગુનહા પઇકી કોઇપણ ગુનોહો કરશે, એટલે—

(અ) પાંચમી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઇ હથીઆરો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશક-રી સ્ટોર તઇયાર કરશે અથવા તેનું રૂપાંતર કરશે અથવા તે વેચશે અથવા રાખ-શે અથવા વેચવાને કાહાડશે અથવા માંડી મુકશે. અથવા.

(બ) તેજ કલમમાં નોટીસ આપવાનું કહ્યું છે તે પ્રમાણે નોટીસ આપવાને ચુકશે, અથવા

(ક) છઠી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર લાવશે અથવા બાહાર મોકલશે; અથવા.

(ડ) દશમી કલમ પ્રમાણે કરેલા કોઈ નીયમ અથવા મના તોડીને કોઈ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર એક જગાએથી બીજી જગાએ લઈ જશે; અથવા

(ઇ) તેરમી કલમના ઠરાવ તોડીને હથીયાર બાંધીને ફરશે, અથવા

(ફ) ચઉદમી અથવા પંદરમી કલમના ઠરાવ તોડીને કોઈ હથીયાર અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર પોતાના કબજામાં અથવા નીરબંધમાં રાખશે; અથવા.

(ગ) સતરમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કરેલી કાનુન પ્રમાણે જે દફતર અથવા હીસા-બ તેણે રાખવો જોઇયે તેમાં ખોટો મજકુર જાણી જોઇને લખશે, અથવા.

(હ) સતરમી કલમના (ઇ) રકમ પ્રમાણે કરેલી કાનુન મુજબ જે પદારથ તેણે બતાવવો જોઇએ તે પદારથ તે બતાવવાને જાણી જોઇને ચુકશે; અથવા.

(ઐ) ચઉદમી અથવા સોળમી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર અનામત મુકવાને ચુકશે.

તેને ઘણામાં ઘણા ત્રણ વરસ સુધી કેદની અથવા દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

પમી તથા છઠી. તથા ૧૦મી તથા ૧૪મી અને ૧૫મી કલમ ચુપકીથી તોડયા બદલ.

૨૦. ઓગણીસમી કલમના (અ) અથવા (ક) અથવા (ડ) અથવા (ફ) રકમમાં કહેલાં કોઈ કૃત્ય હીંદુસ્તાનના ફોજદારી કાયદામાં સરકારી નોકરની વ્યાખ્યા કરી છે તેવા કોઈ સરકારી નોકરને અથવા લોહોડાના સડક ઉપર ચાકરીએ હોય તેવા કોઈ માણસને અથવા કોઈ હુડા ભાડું કરનારના નોકરને ખબર ન પડે એવા ઇરાદા જે રીતે માલમ પડે તે રીતે જે કોઇ સદરહુ પ્રકારનું કૃત્ય કરશે.

હથીયારો વગેરે સંતાડવા બાબત.

અને પચીસમી કલમ પરમાણે ઝાડો લેવામાં આવતો હોય ત્યારે જે કોઇ માણસ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર સંતાડશે અથવા સંતાડવાની કોશીશ કરશે.

તેને ઘણાંમાં ઘણી સાત વરસ સુધીની કેદની અથવા દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

લાઇસેન્સની સરત તોડવા બાબત.

૨૧. જે સરતને અનુસરીને લાઇસેન્સ આપ્યું હશે તે સરત તોડીને જે કોઇ હેઠળ લખેલ પરસંગે કાંઇ કૃત્ય કરશે અથવા કરવાનું વરજ કરશે એટલે સદરહુ પરકારનું કૃત્ય કરયા બદલ અથવા કરવાનું વરજ કરયા બદલ ઓગણીસમી અથવા વીસમી કલમ પરમાણે શીક્ષા થઇ શકતી નહી હોય તેવું કાંઇ કૃત્ય કરશે અથવા કરવાનું વરજ કરશે તેને ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની

અથવા ઘણામાં ઘણા પાંચસે રૂપીયા સુધી દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

લાઇસેન્સ નમળેલા મા ણસની પાસેથી હથીયાર વ ગેરે જાણી જોઇને ખરીદ કરવા બદલ. જે માણસ ને હથીયાર વગેરે કબજામાં રાખવાનો અધીકાર આ પ્યો નહીહોય તેને તે આ પવા બાબત.

૨૨. જે માણસ હથીયારો અથવા યુદ્ધ સામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર વેચવા બાબતનું જે માણસને પાંચમી કલમના વીશેષ ઠરાવ મુજબ લાઇસન્સ આપ્યું નહી હોય અથવા અધીકાર આપ્યો નહી હોય તેના પાસેથી જાણી જોઇને તે ખરીદ કરશે અથવા કોઇ હથીયારો અથવા યુધ સામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર કબજામાં રાખવાનો કાયદાસર રીતે અધીકાર આપ્યો છે કે નહી તેની અગાઉથી ચોકશી કર્યા વગર તે કોઇ માણસના કબજામાં આપશે.

તેને ઘણામાં ઘણા છ મહીના સુધી કેદની અથવા ઘણામાં ઘણા પાંચસે રૂપીયા સુધી દંડની અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

કાનુન તોડવા બાબત શીક્ષા.

૨૩. જે કાનુન આ આક્ટ પ્રમાણે કરી હશે તથા જે તોડવા બાબત આ આક્ટમાં શીક્ષા ઠરાવી નહી હોય તે કાનુન જે માણસ તોડશે તે માણસને ઘણામાં ઘણા એક મહીના સુધી કેદની અથવા ઘણામાં ઘણા બસે રૂપીયા સુધી દંડની શીક્ષા અથવા આ બેઉ શીક્ષા થશે.

જપતી કરવાનો અધીકાર.

૨૪. કોઇ હથીયાર બાબત અથવા યુધસામગ્રી બાબત અથવા લશકરી સ્ટોર બાબત આ આક્ટ પ્રમાણે શીક્ષા કરવા જોગ ગુનોહ કર્યાની સાબેતી થઇ હશે ત્યારે સદરહુ પ્રકારનાં સઘળાં હથીયારો અથવા યુધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર અથવા તેનો કોઇ ભાગ અને તે લઇ જવા સારૂ ઉપયોગ કરેલું કોઇ વાહાણ અથવા ગાડું અથવા બારબરદારી જનાવર અને જે પેટીમાં અથવા પાકીટમાં અથવા ગાંસડીમાં તે સંતાડ્યા હોય તે પેટી અથવા પાકીટ અથવા ગાંસડી તથા તે પેટીમાંનો અથવા પાકીટમાંનો અથવા ગાંસડીમાંનો બીજો માલ જપત કરવા બાબતના વળી બીજા હુકમનો પ્રસંગાનુસાર વરતનાધીકાર ગુનાહની સાબેતી કરનાર કોરટને અથવા માજીસ્ત્રેટને છે.

૭. પરચુરણ.

માજીસ્ત્રેટે ઝા ડા લેવા તથા પ કડવું.

૨૫. પોતાની હકુમતની સ્થળ શીમમાં રેહેનાર કોઇ માણસના કબજામાં કોઇ ગેરકાયદાસર કામ સારૂ કોઇ હથીયારો અથવા યુધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર છે એવું લાગવાનો.

અથવા લોકની સુલેહને ધોકો લાગ્યા વગર સદરહુ પ્રકારનાં કોઇ હથીયારો અથવા યુધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર સદરહુ પ્રકારના કોઇ માણસના કબજામાં રાખી સકાશે નહી એવું લાગવાનો કોઇ માજીસ્ત્રેટને સબબ હોય ત્યારે.

પોતાને લાગવાનાં કારણ હોય તે પરથમ દફતરમાં લખી મુકીને જે ઘરનો અથવા ઠેકાણાનો ઉપયોગ સદરહુ પ્રકારનું માણસ કરતુ હોય તે ઘરનો અથવા ઠેકાણાનો અથવા જે ઘરમાં અથવા ઠેકાણામાં સદરહુ પ્રકારનાં હથીયારો અથવા યુધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર છે અથવા મળશે એવું લાગવાનો પોતાને સબબ હોય તે ઘરનો અથવા ઠેકાણાનો

ઝાડો લેવરાવવાનો અધીકાર અને તે બાબત લાઇસેન્સ હોય તોય પણ તે પકડાવાનો તથા પોતાને જરૂર લાગે તે વખત સુધી સુરક્ષીત જગાએ અટકાવી રાખવાનો અધીકાર સદરહુ પ્રકારના માજીસ્ત્રેટને છે.

સદરહુ પ્રકારને પ્રસંગે માજીસ્ત્રેટે અથવા માજીસ્ત્રેટની સમક્ષ અથવા જે અમલદારને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી સ્થાનીક સરકારે આ બાબત ખસુસ અધીકાર આપ્યો હશે તે અમલદારે અથવા તે અમલદારની સમક્ષ ઝાડો લેવો.

સ્થાનીક સરકારે પકડવું તથા અટકાવી રાખવું.

૨૬. કોઇ હથીઆરો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર કબજામાં રાખવા બાબતનું કોઈ માણસને લાઇસન્સ આપેલું હશે તોપણ તે માણસના કબજામાંના કોઇપણ હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશ્કરી સ્ટોર હરકોઈ વખતે પકડવા બાબતનો હુકમ કરવાનો અથવા પકડાવવાનો અધીકાર અને લોકના સલામતી સારૂ પોતાને જરૂર લાગે તે વખત સુધી તે અટકાવી રાખવાનો અધીકાર સ્થાનીક સરકારને છે.

માફી આપવાનો અધીકાર.

૨૭. ઇંડિયા ગાઝેટમાં જાહેરનામુ પ્રસીદ્ધ કરીને વખતે વખતે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે કરવાનો અધીકાર ગવરનર જનરલ ઇનકાઉન્સીલને છે એટલે.—

(અ) આ આક્ટમાંહેની કોઈ મનાના અથવા હુકમના અમલમાંથી કોઈ માણસને તેના નામથી અથવા તેના હુદાના સંબંધથી અથવા હરકોઈ વરગના લોકને કાહાડવાનો, અથવા હરકોઈ પ્રકારનાં હથિયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી બારેજ કરવાનો અથવા બ્રીટીસ ઇંડીયાનો કોઇપણ ભાગ કાહાડવાનો અને.

(બ) સદરહુ પ્રકારનું કોઈ જાહેરનામુ રદ કરવાનો અને સદરહુ પરકારની મનાનો અથવા હુકમનો અમલ તે માણસોને અથવા પદારથોને અથવા જાહેરનામાંમાં લખેલા બ્રીટીશ ઇંડીયાના ભાગને ફરીથી લાગુ કરવાનો અધીકાર છે.

ગુન્હા બાબત ખબર આપવી.

૨૮. આ આક્ટ મુજબ શીક્ષા કરવા જોગ કોઈ ગુન્હો કરયાની જે જે માણસને ખબર હશે તેને તે બાબતની ખબર ન આપવાનું વાજબી કારણ ન હોય ત્યારે છેક નજીકના પોલીસ અમલદારને અથવા માજીસ્ત્રેટને ખબર આપવી જોઇયે. વાજબી કારણ નહીં હતું એ સાબિત કરવાનો બોજો તે માણસ ઉપર રહેશે.

જે હથીયારો બાબત અથવા યુદ્ધસામગ્રી બાબત અથવા લશકરી સ્ટોર બાબત આ આક્ટ વીરૂધ ગુનહો કરયોછે અથવા કરવામાં આવેછે તે હથીયારો અથવા યુદ્ધસામગ્રી અથવા લશકરી સ્ટોર રસતે જતી કોઈ પેટીમાં અથવા પાકિજમાં અથવા ગાંસડીમાંછે એવો પોતાને શક હોય તે પેટી બાબત અથવા પાકિજ બાબત અથવા ગાંસડી બાબત ખબર ન આપવાનું વાજબી કારણ નહીં હશે ત્યારે કોઈ લોહોડાની સડક ઉપર ચાકરીમાં હોય તેવાં અથવા કોઈ હુંડા ભાડું કરનારે ચાકરીમાં રાખેલાં દર એક માણસે છેક પાસેના પોલીસ અમલદારને ખબર આપવી જોઇયે. વાજબી કારણ ન હતું એ સાબિત કરવાનો બોજો તે માણસ ઉપર રહેશે.

૧૯મી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે કામ ચલાવવા સારૂ મંજુરી ની જરૂર છે.

૨૯. ઓગણીસમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે શીક્ષા કરવા જોગ કાંઈ ગુન્હો હેઠળ લખેલા પ્રાંતમાં આ આકટ જે તારીખે અમલમાં આવે તે તારીખથી ત્રણ મહીનાની અંદર કરયો હશે ત્યારે એટલે જે પ્રાંતને અથવા ડીસ્ત્રીકટને અથવા જગાને સન ૧૮૬૦ ના ૩૧ મા આકટની ૩૨મી કલમની ૨જી રકમ સદરહુ પરકારની તારીખે લાગુ હશે તે પ્રાંતમાં અથવા ડીસ્ત્રીકટમાં અથવા જગામાં કરયો હશે ત્યારે અથવા બ્રીટીસ ઈંડીઆનો જે ભાગ સદરહુ પ્રકારનું પરાંત અથવા ડીસ્ત્રીકટ અથવા જગા નહી હશે તે ભાગમાં કરવામાં આવશે તીયારે સદરહુ પ્રકારના ગુનહા બાબત કોઈ માણસ ઉપર કામ ચલાવવું હોય તે તે ડીસટરીકટના માજીસ્ત્રેટની અથવા ઈલાકાના મુખ્ય શેહેરમાં પોલીશના કમીશનરની મંજુરી લીધા વગર ચલાવવું નહી.

૧૯મી કલમની (ક) રકમ વીરૂધ કરેલા ગુનહાને પ્રસંગે ઝાડા કેમ લેવા.

૩૦. ઓગણીસમી કલમની (ક) રકમ પ્રમાણે શીક્ષા કરવા જોગ ગુનહા બાબત કોઈ કામ ચલાવ્યું હોય તે ચાલતું હોય ત્યારે ફોજદારી કામ ચલાવવાની રીત બાબતના કાયદા પ્રમાણે અથવા સન ૧૮૭૭ના પ્રેસિડેન્સી માજીસ્ત્રેટોના આકટ પ્રમાણે ઝાડા લેવાના હશે ત્યારે તે ઝાડા સદરહુ કાયદામાં અથવા આકટમાં ગમે તે ઠરાવ હોય તોયપણ આ બાબત જે અમલદારને નામથી અથવા હુદાના સંબંધથી સ્થાનિક સરકારે ખસુસ નીમ્યા હશે તે અમલદારના રૂબરૂ લેવા અને બીજી રીતે લેવા નહી.

બીજા કાયદાના અમલને હરકત નથી.

૩૧. જે કાંઈ કૃત્ય કરયું હોય તો અથવા કરવાનું વરજ કરયું હોય તો આ આકટ વીરૂધ અથવા આ આકટ પ્રમાણે કરેલી કાનુન વીરૂધ ગુન્હો થતો હશે તે કૃત્ય બાબત અથવા વરજ કરયા બાબત કોઈ માણસ ઉપર બીજા કોઈ કાયદા પ્રમાણે કામ ચલાવવાને અથવા આ આકટમાં ઠરાવેલી શીક્ષા કરતાં અથવા દંડ કરતાં કોઈ મોટી શીક્ષાને અથવા દંડને સદરહુ પ્રકારના બીજા કાયદા ઉપરથી તે માણસ પાત્ર થવાને આ આકટના કોઈ ઠરાવ ઉપરથી હરકત છે એમ સમજવું નહી પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે કોઈ માણસને એકજ ગુના બદલ બે વખત શીક્ષા કરવી નહી.

અગ્નીશસ્ત્રોની ગણત્રી કરવાનો અધિકાર

૩૨. સ્થાનિક સરકારી ગ્યાજેટમાં જાહેરનામુ પ્રસિધ કરીને હરકોઈ પ્રદેશમાંહેનાં સઘળાં અગ્નીશસ્ત્રોની ગણત્રી કરવી એવો હુકમ વખતે વખતે કરવાનો અધીકાર અને સદરહુ પરકારની ગણત્રી કરવાનો અખત્યાર કોઈપણ માણસને તેના નામથી અથવા હુદાના સંબંધી આપવાનો અધિકાર સ્થાનિક સરકારને છે.

સદરહુ પ્રકારનું કોઈ જાહેરનામું પ્રસિદ્ધ કરયું હોય ત્યારે સદરહુ પ્રકારના પ્રદેશમાં સદરહુ પ્રકારનાં કાંઈ હથિયારો જે માણસોના કબજામાં હશે તે સઘળાં માણસોએ તે હથીયારો બાબત જે માહિતી સદરહુ પ્રમાણે અખત્યાર આપેલુ માણસ માગે તે તેને આપવી. અને સદરહુ પ્રકારનાં હથિઆરો તેણે પોતાની પાસે હાજર કરવાનું કહ્યું હોય તો હાજર કરવાં.

સદરહુ પરકારનાં કોઈ હથિયારો હાજર કરવાનું કહ્યુ હોય ત્યારે તે હાજર કરવાની કોઈ માણસ ના કહેશે અથવા ગફલત કરશે તેને ઘણામાં ઘણા એક મહિના સુધી કેદની અથવા ઘણામાં ઘણા બસેં રૂપીઆ સુધી દંડની શીક્ષા અથવા એ બેઉ શીક્ષા થશે.

કામ ચલાવવાની નોટીશ તથા મુદત.

૩૩. આ આક્ટ પ્રમાણે કોઇ વરત કરેલા બદલ કોઇ માણસ ઉપર ફરિયાદ શિવાય બીજુ કાંઈ પણ કામ ચલાવવું હોય તો, કામ ચલાવવાનો મરાદો હોય તે બાબત એક મહિના આગમજ લખેલી નોટીસ તેને આપ્યા વગર અથવા સદરહુ પ્રકારનું કારણ ઉત્પન્ન થયાની તારીખથી ત્રણ મહિના થયા પછી ચલાવવું નહીં.

પેહેલું પરિશિસ્ટ.

નંબર તથા વરસ.	મથાળું.	કેટલો રદ કરયો.
સન ૧૮૪૧નો ૧૮ મો.	લશકરી સ્ટોર બહાર મોકલવા સંબંધી કાયદો તથા આક્ટછે તે એકઠાકરીને સુધારવા સંબંધી આક્ટ.	જેટલોરદ થયો નથી તેટલો.
સન ૧૮૫૪નો ૩૦ મો.	આરાકાન તથા પેગુ તથા મારતાબાન તથા તેનસરીમ પ્રાંતમાં કસ્ટમની જકાતી લેવા બાબતના નિયમ ઠરાવવા બાબતનો આક્ટ.	"અને યુધ સામગ્રી આ પ્રાંતો પઇકી કોઇ પણ પ્રાંતમાંથી પારકાં સંસ્થાનમાં મોકલવાની મનાકરવી જોઇયે" આ ઉદ્દેશમાંના શબ્દો. ૧૧ મી કલમ.
સન ૧૮૬૦નો ૩૧ મો.	હથિયારો તથા યુધસામગ્રી કરવા બાબત તથા મુલકમાં લાવવા બાબત તથા વેચવા બાબત અને તે રાખવાના તથા વાપરવાના હક બાબત નિયમ ઠરાવવા બાબત અને કેટલેએક પ્રસંગે હથીયારો લઇ લેવાનો અધિકાર આપવા બાબતનો આક્ટ.	જેટલો રદ થયો નથી તેટલે
સન ૧૮૬૬ નો ૬ ઠો.	હથિયારો તથા યુધસામગ્રી કરવા બાબત તથા મુલકમાં લાવવા બાબત તથા વેચવા બાબત અને તે રાખવાના તથા વાપરવાના હક બાબત નિયમ ઠરાવવા બાબત અને કેટલેએક પ્રસંગે હથિયારો લઇ લેવાનો અધિકાર આપવા બાબત" સન ૧૮૬૦ નો ૩૧ મો આક્ટ છે તે જારી રાખવા બાબતનો તથા બીજી વાતો બાબતનો આક્ટ.	સઘળો.
સન ૧૮૭૨ નો ૩ જો.	સંથાલ પ્રગણાના સેટલમેંટનો કાયદો......	પરીશિષ્ટનો જેટલો ભાગ સન ૧૮૬૦ના ૩૧મા આક્ટ સંબંધી તથા સન ૧૮૬૬ ના ૬ ઠા આક્ટ સંબંધી છે તેટલો ભાગ.
સન ૧૮૭૪ નો ૯ મો.	આરાકાન હિલ્સ ડિસ્ટ્રીકટ લાજ બાબત સન ૧૮૭૪ નો કાયદો.	પરીશિષ્ટનો જેટલો ભાગ સ(ન) ૧૮૪૧ના ૧૮ મા આક્ટ સંબંધીછે તેટલો ભાગ
સન ૧૮૭૪નો ૧૫ મો.	કેટલાએક આક્ટોની સ્થાનીક બાપતી ઠરાવવા બાબત તથા બીજાં કારણ બાબતનો આક્ટ.	પેહેલા પરીશિષ્ટનો જેટલો ભાગ સન૧૮૪૧ના ૧૮મ આક્ટસંબંધીછે તેટલોભાગ

બીજું પરિશિસ્ટ.

(૮ મી કલમ જુઓ.)

		રૂ. આ.
(૧)	પિસતોલ શીવાય બીજં અગ્નીશસ્ત્રો દરએક બદલ	૫૦—૦
(૨)	તેઓ સારૂ નળીઓ; તેપછી એક નળી હોય કે બેવડી નળી હોય દરએક બદલ	૩૦—૦
(૩)	પીસતોલ દરએક બદલ	૧૫—૦
(૪)	તેઓ સારૂ નળીઓ, તે પછી એક નળી હોયકે બેવડી નળી હોય દરએક બદલ	૧૦—૦
(૫)	અગ્નીશસ્ત્રો સારૂ વાપરવાની કમાનો, દરએક બદલ	૮—૦
(૬)	બંદુકનો કુંદો તથા સાઈટસ તથા બ્લાકસ તથા રોલરસ, દરએક બદલ ...	૫—૦
(૭)	રીવાલવર બ્રીચીસ, જે કારતુસો તેની સાથે હશે તે દરએક કારતુસ બદલ	૨—૮
(૮)	એકસ્ટરાકટસર તથા નીપરસ, તથા હીલ પલેટસ તથા પીન ઇસકર તથા ટાંગસ તથા બોલટ તથા થંબ પીસીસ તથા ટીરગસર તથા ટીગર ગારડસ તથા હામરે તથા પીસટન તથા પલેટો તથા થંબ અગનીશસ્ત્રોના જે બીજા ભાગ બાબત આમાં બીજી રીતનો ઠરાવ કરેલો નથી તે બીજા ભાગ અને તે સાફ કરવા સારૂ અથવા જોડવા સારૂ અથવા ભરવા સારૂ વાપરવાનાં સઘળાં હથીયારો, દરએક બદલ	૧—૮
(૯)	કારતુસ કરવાનાં અથવા ભરવાનાં અથવા બંધ કરવાનાં યંત્રો દરએક બદલ	૧૦—૦
(૧૦)	કારતુસો કપાપ કરવાનાં યંત્રો દર એક બદલ	૨—૮

અપવાદ.

આ પરશીષ્ટનાં ૫ માં ૬ ઠાં અથવા ૮ માં અથવા ૯ માં અથવા ૧૦ માં મથાળાં હેઠળ આવનાર પદારથો ૧લાં અથવા ૩ જાં મથાળાં હેઠળ આવનારાં અગ્નીશસ્ત્રો સંબંધી હોય તથા તે અગ્નીશસ્ત્રો સાથે એકજ પેટીમાં બેસાડેલાં હોય ત્યારે તે પદારથ.

(True Translation.)

ANUNDRAO CHAPAJEE.

For Oriental Translator to Government.

મુંબઈના ગવરનર ઇનકૌન્સીલનો હેઠળ લખેલો આક્ટ સન ૧૮૭૪ ના અકટોબર મહિનાની ૧૬ મી તારીખે ગવરનર સાહેબે મંજુર કર્યો અને સંને ૧૮૭૪ ના ડીસેંબર મહીનાની ૩૧ મી તારીખે ગવરનરજનરલ સાહેબે મંજુર કર્યો તે સઘળા લોકોને જાહેર થવા સારૂ છાપીને પ્રસીદ્ધ કર્યોછે.-

---

સંને ૧૮૭૪ નો મુંબઇનો આક્ટ ૨ જો.

મુંબઈ શેહેરની તથા મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગનું નીયમન કરવા બાબત અને ત્યાંહાં વ્યવસ્થા અંમલમાં લાવવા બાબતનો આક્ટ.

મુંબઈ શેહેરની તથા મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગો સંબંધી કાયદા છે તે સુધારવાની જરૂર થઇછે વાસ્તે હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ઠરાવ્યું છે.

ભાગ ૧ લો.

પ્રથમ નીયમો.

કાયદા રદ કર્યા તે.

૧. સને ૧૮૨૭ નો કાયદો ૩ જો તથા સન ૧૮૬૨ નો મુંબઇનો આક્ટ ૧૦ મો તથા સને ૧૮૬૫ નો મુંબઇનો આક્ટ ૪ થો અને સને ૧૮૬૫ નો મુંબઇનો આક્ટ ૫ મો એ આ કલમ ઉપરથી રદ કર્યાછે.

તુરંગનો ઇન્સ્પેક્ટર જનરલ.

૨. "તુરંગનો ઇન્સ્પેકટર જનરલ" આ શબ્દનો અર્થ ગવરનર ઇનકૌન્સીલના હુકમને અનુસરીને મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગ તપાસી જોવા સારૂ તથા તેની ઉપર દેખરેખ રાખવા સારૂ સને ૧૮૫૬ ના ૮ મા આક્ટની ૨ જી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે હરકોઈ માણસને નિમ્યો હોય તે માણસ એવો સમજવો.

સને ૧૮૫૬ નો ૮ મો આક્ટ મુંબઈ શેહેરની તુરંગોને લાગુ.

૩. સને ૧૮૫૬ ના ૮ મા આક્ટના (મદ્રાસ તથા મુંબઈ ઇલાકાની તુરંગોનો વધારે સારો બંદોબસ્ત કરવા બાબતના આક્ટના) ઠરાવ હૌસ-આફ કરેકસન સુધાં મુંબઈ શેહેરની સઘળી તુરંગોને લાગુછે એવું આ કલમ ઉપરથી ઠરાવ્યું છે અને તે તુરંગની દેખરેખ રાખવાનું કામ તુરંગના ઇન્સ્પેકટર જનરલને આપ્યું છે

શેરીફનો અધીકાર તથા પાત્રતા કાયમ રાખવી.

૪. મુંબઇના શેરીફ અને સુપરિન્ટેન્ડન્ટ આફ ધિ કામન જેલને સ્વાધીન જે માણસો હાઇકોરટ હુકમનામું બજાવવા સારૂ અથવા કોરટનો તિરસ્કાર કરેલા સારૂ અથવા બીજા કારણ સારૂ કરેલા હશે. તે માણસોની ઉપરના તથા તે માણસો બાબતના તેના અધીકારને અથવા પાત્રતાને પાછલી કલમની કોઇપણ ઠરાવ ઉપરથી હરકત થાયછે અથવા બાધ આવેછે એવું સમજવું.—

અર્થ. | ૫. સઘળી તુરંગના નીર્બંધ રાખવાનો અને તુરંગ તપાસીને જોવા
સારૂ તથા તેઓની ઉપર દેખરેખ રાખવા સારૂ માણસો નીમવાનો અને પોતાનો યોગ્ય
દેખાય તે પ્રમાણે તે કારણસારૂ તેઓને અધિકાર તથા અખત્યાર આપવાનો અધિકાર
ગવરનર સનકોન્સીલને સન ૧૮૫૯ના ૮ મા આકટ પ્રમાણેછે તે અધીકારને આ આ-
કટના કોઇપણ ઠરાવ ઉપરથી હરકત થાયછે એવો તે ઠરાવનો અર્થ કરવો નહી.

આકટનું સારૂ થવું, આકટ સારૂ થતી વખતે જે કેદીઓ તુરંગમાં હોય તે કાયદાસર કેદમાંછે એવું સમજવું. |
આ આકટ ગવરનર જનરલે મંજુર કર્યાની વાત ગવરનરે પ્રસીદ્ધ
૬. આ આકટ અમલમાં આવશે અને આ આ-
કર્યા પછી ત્રણ મહીને આ આકટ
કટ અમલમાં આવતી વખતે જે કેદીઓ તુરંગમાં હશે તેઓની સીક્ષાના
ઠરાવની મુદત પુરી થાય ત્યાંહાં સુધી તેઓ તેઓને ગમે તે સીક્ષા કરવાનો
ઠરાવ થયો હોય તોપણ કાયદાસર કેદમાંછે એવું આકટમાં ગમે તે ઠરાવ
હોય તોપણ હેઠળ લખેલે પ્રસંગે સમજવું એટલે હમણાં રદ કરેલા કોઇ
પણ આકટ પ્રમાણે તે કેદ ગેરકાયદાસર ન હોય તો સમજવું.

ભાગ ૨ જો.

તુરંગનો પ્રકાર.

દિવાની તથા ફોજદારી તુરંગ સ્થાપવાબાબત. |
૭. જે તારીખે આ આકટ અમલમાં આવશે તે તારીખથી મુંબઈ
શેહેરમાં તથા એડન તથા સિંધ પ્રાંત મળીને મુંબાઈ ઇલાકા બે પ્રકા-
રની તુરંગ સ્થાપવી.

અથવા અટકાવમાં રાખવા સારૂ મોકલેલા માણસોને કે-
(૧) દિવાની તુરંગમાં કેદમાં અથવા અટકાવમાં રાખવા સારૂ મોકલેલાં માણસોને દિવાની
દમાં રાખવાની અથવા કેદમાં અથવા અટકાવમાં રાખવા સારૂ મોકલેલાં માણસોને દિવાની
તુરંગમાં રાખવા એવું જે પ્રસંગે કાયદામાં ફરમાવ્યુ હશે તેવે પ્રસંગે હરકોઇ દિવાની કોર-
ટના પ્રોસેસ ઉપરથી અથવા હરકોઇ બીજી કોરટના હુકમ ઉપરથી માણસોને કેદમાં રાખ-
વાની દીવાની તુરંગ.

નામનો સન ૧૮૬૦ નો ૪૫ નો આકટ છે તેની
(૨) હીંદુસ્થાનનો ફોજદારી કાયદો એ અને દિવાની તુરંગમાં માણસોને કેદમાં
૫૩ મી કલમ પ્રમાણે શિક્ષા અમલમાં લાવવાની
રાખવા જોઇએ એવું જે પ્રસંગે કાયદામાં અસુસ ફરમાવ્યું નહી હોય તેવે સઘળે પ્રસંગે
ફોજદારી હકુમતવાળી હરકોઇ કોરટ અટકાવમાં અથવા કેદમાં રાખવા સારૂ મોકલેલાં
માણસોને કેદમાં રાખવાની ફોજદારી તુરંગ.

ભાગ ૩ જો.

દિવાની તુરંગ.

લાગ થવાની મર્યાદા ઠરાવવા બાબત. |
૮. આ ભાગના ઠરાવ મુંબઈ શેહેરમાં સ્થાપેલી દિવાની
તુરંગને લાગુ નથી.

જે ઠેકાણે ડિસ્ટ્રિક્ટ કોર્ટ હોય તે ઠેકાણે દીવાની તુરંગ જોઇએ, અને જોઇએ તો બીજે ઠેકાણે સ્થાપવાનો અધીકાર છે.

૯. સંને ૧૮૬૯ ના ૧૪મા આક્ટની ૩ જી કલમ પ્રમાણે કરેલી દરએક ડીસ્ટ્રીક્ટ સારૂ દીવાની તુરંગ ડીસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટ જે ઠેકાણે હોય તે ઠેકાણે જોઇએ પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે બીજી વગપડતી જગાએ દીવાની તુરંગ સ્થાપવાનો અધીકાર ગવરનર ઇનકૌન્સિલને છે.

ડીસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટનો નાજર દીવાની તુરંગનો કીપર થશે અને તેના હાથ હેઠળ એસ્ટાબ્લસમેન્ટ રહેશે.

૧૦. ડીસ્ટ્રીક્ટ કોર્ટનો અથવા દીવાની તુરંગ જે જગાએ હશે તે જગાની મુખ્ય દીવાની કોર્ટનો નાજર પોતાના હુદ્દાના સબબથી તે દીવાની તુરંગનો કીપરછે એવું સમજવું અને કેદીઓને સંભારી રાખવાની અને તુરંગ તથા કેદી સ્વચ્છ તથા બવસ્થાથી રાખવાની જવાબદારી તેને માથે રહેશે અને ગવરનર ઇન કૌન્સિલની મંજુરીથી ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજ ફરમાવશે તેટલું એસ્ટાબ્લિસમેન્ટ (કામ કરનારા માણસો) તેના હેઠળ રહેશે.

ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજે દીવાની તુરંગ જોવાને જયાં કરવું.

૧૧. જે ડીસ્ટ્રીક્ટમાં દીવાની તુરંગ હોય તે ડીસ્ટ્રીક્ટના જડજે અથવા આસીસ્ટંટ જડજે મહીનામાં નદાન એકવાર તે દીવાની તુરંગ જોવા સારૂ જવું અને તુરંગની બવસ્થા બાબત અને કેદીઓના સારા બંદોબસ્ત બાબત તથા તેઓની આરોગ્યતા બાબત અને તેઓની જગાની સગવડ બાબત પોતાને યોગ્ય દેખાય તેવો લખેલો હુકમ કરવો. પોતે જે તારીખે તુરંગ જોવા યોગ્ય હોય તે તારીખ તથા પોતાને જે અભીપ્રાય લખવો હોય તે લખી રાખવા સારૂ એક બુક રાખી હશે તેમાં લખી રાખવો.

વૈદકીય અમલદારે એ તુરંગમાં જયાં કરવું સરકારના ખરચે ઓસડપાણી કરવું.

૧૨. ગવરનર ઇનકૌન્સીલ એક વૈદકીય અમલદાર નીમશે તેને દીવાની તુરંગમાં જયાં કરવું અને કેદીઓની આરોગ્યતા સારૂ તુરંગની સ્થિતી કેવી જોઇએ તે બાબત પોતાને યોગ્ય દેખાય તે સલાહ ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજને અથવા જે બીજા અમલદારને સ્વાધીન દીવાની તુરંગ હોય તે અમલદારને તેણે આપવી જોઇએ જે માંદા હોય તેઓને તેણે સરકારના ખરચે ઓસડ પાણી પણ કરવું પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પોતાને યોગ્ય દેખાય તેવા કોઈ પણ વૈદની પોતાને ખરચે સલાહ લેવાની મનાઈ દીવાની તુરંગના કેદીઓને આ કલમના કોઈ પણ ઠરાવ ઉપરથી છે એવું સમજવું નહીં.

બાહારનાં માણસોને દીવાની તુરંગમાં આવવા દેવા.

૧૩. કેદીઓને મળવાની જે માણસોની ઇચ્છા હોય તે માણસોને આવવા દેવા સારૂ સવારના ૯ વાગ્યાથી બાર ઉપર ત્રણ વાગતા સુધી દરરોજ દીવાની તુરંગ ઉઘાડવી અને ડીસ્ટ્રીક્ટ જડજની અથવા આસીસ્ટંટ જડજની પરવાંનગી વગર અથવા વૈદકીય અમલદારની સીફારસ ઉપરથી જે નાજરને સ્વાધીન તુરંગ હોય તે નાજરે પરવાંનગી આપ્યા વગર કોઈ બાહારના માણસને દીવાંના તુરંગમાં સદરહુ કલાક સુધી રેહેવા દેવું નહી.

દીવાની તુરંગના કેદીઓના ખાવા પીવા બાબત.

૧૪. રકમ ૧ દીવાની તુરંગ માંહેના કેદીઓએ પોતાના ખાવા પીવાનો બંદોબસ્ત જોઇએ તો પોતપોતે કરવો અથવા જે કોરટે તેઓને તુરંગમાં મોકલ્યા હોય તે કોરટે બાંધી ઠરાવ્યું હોય તેમાંથી ખાવાનું તથા બીજી જરૂરની જણસો જે પક્ષકારની ફરીઆદી ઉપરથી તેઓને તુરંગમાં રાખ્યા હોય તે પક્ષકારે ભાથાના પઇસા આપ્યા હોય તેટલે સુધી આપવાનું નાજરને કહેવું પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે કેદીદારૂ અથવા વસાણાં ઘણાં ખાવાની સખત મના જોઇએ. દર મહીનાની પહેલી તારીખે ડીસ્ટ્રીકટ જડજે મંજુર કરેલી નીરખની યાદી દરેક દીવાની તુરંગમાં રાખવી જોઇએ અને તે સઘળા કેદીઓને જોવાને મળવી જોઇએ.

રકમ ૨જી. પુરતાં કપડાં તથા બીછાના પોતાને પુરાં પાડવાનું સામર્થ્ય જે જે દીવાની કેદીઓને ના હોય તેને આ આકટની ૧૧મી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે જે કપડાં તથા બીછાનાં આપવાનો જડજ અથવા આસીસ્ટંટ જડજ હુકમ કરે તે કપડાં તથા બીછાનાં નાજરે પુરાં પાડવાં.—

સદરહુ પ્રકારના હરેકોઇ કેદીને કોઇ માણસની તરફથી થએલું હુકમ ખરું બજાવવા સારૂ તુરંગમાં મોકલ્યો હશે તારે તે કેદીને સદરહુ પ્રમાણે પુરાં પાડેલા કપડાં બાબત તથા બીછાના બાબત થએલો ખર્ચ નાજરે લખીને માગ્યા એટલે તે આપવાને તે માણસ અથવા તેના વારસ વકીલ પાત્ર થશે અને તે ખર્ચ આપવામાં ના આવ્યો તો કેદીને છોડી મુકવો.

દીવાની તુરંગમાં કેદી મરણ પામે તો તેનાં મડદાંની વ્યવસ્થા.

૧૫. કોઇ કેદી દીવાની તુરંગમાં મરણ પામે તે તેનાં મર્ણ બાબત નાજરે છેક નજીકના માજીસ્ટ્રેટને તાબડતોબ રીપોટ કરવો પછી તે માજીસ્ટ્રેટે મરણના કારણની ચોકસી કરીને તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલને તે બાબત લખેલો રીપોટ કરવો અને તે મર્ણ પામ્યા બાબતનો દાખલો આ આકટની ૧૨ મી કલમ પ્રમાણે નીમેલો વૈદકીય અમલદારે આપે તાર પછી તેનું મડદું તેના સગાવાલાને સ્વાધીન કરવું અથવા તે મડદું તેઓ ના લેઇ જાય તો આ આકટમાં આગળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે સીવલજેલ ફંડમાંથી દીવાની તુરંગના ફંડમાંથી ખર્ચ કરીને તે મડદું દાટવું અથવા બાળવું અથવા તેની બીજી વ્યવસ્થા કરવી.

કેદી મરતી વખતે અથવા તેને છોડી દેતી વખતે ભાથાના પઇસા બાકી રહ્યા હોઆ તેની વ્યવસ્થા.

૧૬. કેદી મરતી વખતે અથવા તેને છોડી દેતી વખતે ભાથાના પઇસા બાકી રહ્યા હોય તે સીવીલજેલ ફંડ એ નામના ફંડ ખાતે જમે કરવા અને તે ફંડમાંથી ખરચ કરીને જે કેદીઓનાં મડદાં દાટવાના અથવા બાળવાનાં અથવા તેની બીજી વ્યવસ્થા કરવાની હોય એવાં મડદાં દાટવાનો અથવા બાળવાનો અથવા તેની બીજી વ્યવસ્થા કરવાનો ખર્ચ તેમાંથી કરવો અને કેદીઓ આજારી હોય તેઓને સુખ થવાસારૂ જે ખચ કરવો પડશે એ ખર્ચ કરવો અને દિવાની તુરંગ યથાસ્થીતી રાખવા સારૂ સાધારણ રીતે જે કારણ સારૂ જે ખર્ચ કરવાનો ગવરનર ઇનકૌન્સીલ અધીકાર આપશે તે કારણ સારૂ તે ખર્ચ કરવો.

ભાગ ૪ થો.

ફોજદારી તુરંગ અને તેમાં કેદ કરવાના કેદીઓનો પ્રકાર તથા વર્ગ.

ફોજદારી તુરંગ ત્રણ પ્રકારની જોઇએ,

૧૭. ફોજદારી તુરંગ ત્રણ પ્રકારની જોઇએ.

(૧) સબાર્ડિનેટ (તાબા માંહેની.)

(૨) ડીસ્ટ્રીકટ અને.

(૩) સેંટ્રલ (મધ્યસ્થાનની.)

સબાર્ડિનેટ જેલ.

૧૮. સબાર્ડિનેટ જેલ જરૂર પડે તે પ્રમાણે ગવરનર ઈનકોન્સીલના હુકમ ઉપરથી મુલકના હરકોઈ ભાગમાં સ્થાપવાનો અધીકાર છે અને કારણ હોય તે પ્રમાણે તેજ વખતે વખતે કાડી નાખવાનો અથવા બીજી જગોએ લેઈ જવાનો પણ અધીકાર છે.

ડીસ્ટ્રીકટ જેલ.

૧૯. શેસન જડજનાં કોરટ જે ઠેકાણે હોય તે ઠેકાણે ડીસ્ટ્રીકટ જેલ સ્થાપવી અને ડીટાચ સ્ટેશનની આસીસટંટ શેસન જડજની કોરટ જે ઠેકાણે હોય તે ઠેકાણે તથા ગવરનર ઈનકાઉનસીલ જે બીજે ઠેકાણે સ્થાપવા બાબત વખતે વખતે ફરમાવે તે ઠેકાણે સ્થાપવાનો અધીકાર છે.

સેંટ્રલ જેલ.

૨૦ ગવરનર ઈનકાઉન્સીલને યોગ્ય જણાય તેવે હરકોઈ ઠેકાણે સેંટ્રાલ જેલ સ્થાપવાનો અધીકાર છે અને ગવરનર ઈનકાઉન્સીલ સામાન્ય નીયમ વખતે વખતે કરે તે નીયમ પ્રમાણે કેદીઓની તે તુરંગમાં મોકલવા.

ડીસ્ટ્રીકટ જેલમાં તથા સબોર્ડિનેટ જેલમાં કીયા માણસોને કેદ રાખવા.

૨૧. રકમ ૧.ગુનેહગાર ઠરાવેલા જે માણસોને સખત મજુરી સાથેની કેદ જેની મુદત ઘણામાં ઘણા ચૌદ દીવસની હોય તે કેદમાં અથવા આસન કેદમાં રાખવા બાબત ફોજદારી કોરટે ઠરાવ કરયો હોય તે સઘળા માણસોને પોતપોતાની સીક્ષા ભોગવવા સારૂ ડીસ્ટ્રીકટ જેલ અથવા તેજ ડીસ્ટ્રીકટની સબોર્ડિનેટ જેલ આ બેમાંથી જે તુરંગ જે જગાએ ગુનેહગાર ઠરાવેલા માણસની ઉપર સીક્ષાનો ઠરાવ થયો હશે તે જગાની વધારે પાસે અથવા વધારે સુગમ હોય તે તુરંગમાં મોકલવો પણ સરકારી ગેજેટમાં હુકમ પ્રસીધ્ધ કરીને હેઠળ લખ્યા પ્રમાણે ફરમાવાનો અધીકાર ગવરનર ઇનકાઉન્સીલને છે એટલે જે ગુનેહગાર ઠરાવેલા માણસોને ઘણામાં ઘણા ત્રણ મહીનાની મુદત સુધી સખત મજુરી સાથેની કેદમાં રાખવાનો ઠરાવ થયો હશે તેઓને તેઓની શીક્ષા ભોગવવા સારૂ મોકલવા તે તે કામને લાયક જે સબોર્ડિનેટ જેલ સદરહુ હુકમમાં લખી હશે તે સબોરડીનેટ જેલમાં જોઇએ તો મોકલવા એવું ફરમાવાનો અધીકાર છે.

રકમ ૨ જી. શેશન કોરટની આગળ ઇનસાફ થાય ત્યાં સુધી જે માણસોની દરમીયાન અટકાવવામાં રાખવા સારૂ ફોજદારી કોરટે મોકલ્યા હશે તે સઘળા માણસોને ડીસ્ટ્રીકટ જેલ અથવા તે ડીસ્ટ્રીકટની સબોરડીનેટ જેલ આ બેમાંથી જે તુરંગ જે ઠેકાણે શેસન કોરટ ભરાતી હોય તેની વધારે નજીક હશે તે તુરંગમાં મોકલવા.

ગુનેહગાર ઠરાવેલા માણસોને ક્યાં કેદમાં રાખવા.

૨૨. ગુનેહગાર ઠરાવેલા જે માણસો બાબત શેસનકોર્ટે સીક્ષાના ઠરાવ કર્યા હોય તે સઘળા માણસોને અને જે બીજા માણસોને સબોર્ડિનેટ જેલમાં કેદ રાખવા બાબત ખસુસ હુકમ કર્યો નહી હોય અથવા ઉપરની છેલી કલમ પ્રમાણે જરૂર નહી હોય તે સઘળા બીજા માણસોને ડીસ્ત્રીક્ટ જેલમાં કેદ રાખવા. કેદીઓને એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં મોકલવા બાબતનો હુકમ કરવાનો જે અધીકાર સ્થાનીક સરકારને છે તે અધીકારને અથવા તે અધીકાર તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલને સરકારે ખસુસ આપ્યો હોય તો તે અધીકારને આ કલમના હરકોઈ ઠરાવ ઉપરથી હરકત થાયછે અથવા સેંટ્રાલ જેલ તથા ડીસ્ત્રીક્ટ જેલ એકઠી કરીને એકજ જેલ કરવાને આ કલમના હરકોઈ ઠરાવથી મનાછે એવું સમજવું નહી.

ફોજદારી તુરંગના કેદીઓને ખાવાનું આપવા બાબત.

૨૩. ફોજદારી તુરંગમાં રાખેલા સઘળા કેદીઓને સરકારનું ખરચ ખાવાનું આપવું, અને તેઓને ખાવાનું આપવું તેનું પ્રમાણ તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલે સરકારના હુકમ પ્રમાણે ઠરાવવું, અને ખાવાનું આપવું તે હમેશાં અનાજ જીનસી આપવું રોકડ આપવું નહી.

જે લુગડાં વીગેરેની જરૂર હોય તે સરકાર ખર્ચે આપવાં.

૨૪. ફોજદારી તુરંગ માહેના કેદીઓને જે લુગડાંની તથા બીછાનાની તથા બીજા ઘરકામના સામાનની જરૂર હોય તે તુરંગના સુપ્રીંટિન્ડેન્ટે તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલના કેહેવા પ્રમાણે સરકારને ખર્ચે આપવાં.

કેદીઓના વર્ગ.

૨૫. પુરૂશ જાતના કેદીઓને સ્ત્રી જાતના કેદીઓથી હમેશાં અને સઘળી તુરંગમાં જુદા રાખવા અને સીક્ષા ભોગવવા સારૂ જે કેદીઓને તુરંગમાં મોકલ્યા હોય તેઓને દરમ્યાન અટકાવમાં રાખવા સારૂ મોકલેલા માણસોથી જુદા રાખવા. માંદા કેદીઓને જેલ હાસ્પીટલ (તુરંગનું દવાખાનું) હોય તો તેમાં હમેશાં મોકલવા અને આસ્પીટલમાં મોકલેલા કેદીઓને તુરંગમાં મામુલ કેદમાં પાછા લઈ જવા એવું સર્જન (વૈદ) કહે ત્યાં સુધી તેઓને ત્યાંહાં રાખવા અને કેદીઓના બીજા પેટાના વર્ગ કરવા બાબત તુરંગના સુપરીન્ટેન્ડેન્ટના હુકમ પોતાના ઉપર આવે તે પ્રમાણે જેલરે કરવું પણ એવું ઠરાવ્યુંછે કે આ આકટના હેતુને અનુસરીને કેદીઓનું ધર્મ બાબત જે મત હોય તે ઉપર યોગ્ય રીતે ધ્યાન આપવાં.—

કેદીઓને બેડી ક્યારે ઘાલવી.

૨૬. જે કેદીઓને સખત મજુરીની અથવા સખત કેદની અથવા કાળે પાણીએ મોકલવાની અથવા સાસનીક દાસત્વની અથવા મરણની સીક્ષા ઠરાવી હોય તેઓને તુરંગના સુપ્રીટિન્ડેન્ટની નજરમાં આવે તે પ્રમાણે બેડી ઘાલવી અથવા તેઓના હાથમાં બેડી ઘાલવી અથવા તેઓને હેડમાં નાંખવા અને બંદોબસ્ત રાખવાસારૂ તથા કેદીને નાહાસી નહી જવા દેવા સારૂ જરૂર તરીકે માત્ર આ અટકાવના ઉપાય કરવાના છે અને સીક્ષાના ભાગ તરીકે કરવાના નથી. એમ સમજવું જરૂર હોય ત્યારે અટકાવના સદરહું ઉપાય બીજા કેદીઓ વીશે પણ કરવાનો અધીકાર છે.

ભાગ ૫ મો.

ફોજદારી તુરંગના સુપરિન્ટેન્ડેંટ તથા તેઓનાં કર્તવ્ય કર્મો.

ફોજદારી તુરંગ સુપ્રીટિન્ડેન્ટના તાબામાં રહેશે અને તેના તાબામાં જેલર રહેશે.

૨૭. આ આકટમાં આગળ કહેલા ઠરાવને અનુસરીને દરએક ફોજદારી તુરંગનો બંદોબસ્ત તથા દેખરેખ ગવરનર ઇનકાઊન્સીલના હુકમથી નીમેલાં માણસે રાખવી તે માણસને તુરંગનો સુપ્રીટિન્ટેન્ટ કહેવો, અને જ્યાંહાં જેલરને નીમ્યો હશે ત્યાંહાં તે જેલરે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટના તાબામાં રહેવું. કેટલીએક તુરંગમાં જેલરનો હોદો જે માણસને સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ, નીમ્યો હોય તેણે ધારણ કરવો એવો ઠરાવ કરવાનો અધીકાર ગવરનર ઇનકાઊન્સીલને છે.

સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટનાં કર્તવ્ય કર્મો.

૨૮. તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલના હુકમને અનુસરીને સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે વ્યવસ્થા તથા મંજુરી તથા ખરચ તથા સીક્ષા તથા નીબંધ એ સંબંધી સઘળી વાત બાબત તુરંગનો બંદોબસ્ત રાખવો.

તુરંગ સંબંધી સઘળી વાત બાબત ઇનસપેકટર જનરલની સાથે તથા તેની મારફતે પત્ર વેહેવાર કરવો.

તુરંગના ખર્ચનાં સઘળાં બીલો યોગ્ય વૌચરો સુધાં આડિટ સારૂ ઇન્સપેકટર જનરલની પાસે મોકલવાં.

કેદીનું નાહસવું તથા તેઓને પાછા પકડવા એ વાત જ્યારે જ્યારે બને ત્યારે ત્યારે તે સઘળી બાબત તથા સ્પર્શથી લાગે તેવા રોગ જ્યારે જ્યારે થાય ત્યારે ત્યારે તે સઘળાં બાબતે ઇન્સપેકટર જનરલને રીપોટ કરવો.

જે કેદીઓને કાળે પાણીયે મોકલવાનો ઠરાવ થયો હશે તે સઘળા કેદીઓનાં પત્રકો ઇન્સપેકટર જનરલે મોકલવાં.

પોતાને સ્વાધીન સરકારી માલ હોય તે સઘળો મુદતે મુદતે તપાસી જોઈ તે બાબત ઇન્સપેકટર જનરલને રીપોરટ કરવો અને પોતે શી રીતે કામ ચલાવવું એ બાબત પર મી કલમ પ્રમાણે કાનુન કરી હોય તે સઘળી કાનુન પ્રમાણે સઘળી રીતે ચાલવું.

જે કેદીઓ વીશે સીક્ષાના ઠરાવ થયા હશે અથવા જે કેદીઓને તુરંગમાં દરમીઆન અટકાવમાં રાખવા સારૂ મોકલ્યા હશે તે કેદીઓએ સરકારના નામની કરેલી સઘળી અરજીઓ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે વાર ના લગાડતાં સરકારમાં મોકલવી.

ભાગ ૬ ઠો.

જેલર તથા તેઓનાં કર્તવ્ય કર્મો.

જેલરની નીમણુંક.

૨૯. આ આકટમાં પાછળ જે ઠરાવ કરેલો છે તે સીવાય ડીસ્ટ્રીકટ તથા સેંટરલ તથા સબારડિનેટ જેલના જેલરની નીમણુક તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલે કરવી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ફલાંણા ફલાંણા ઓફીસર પોતાના હોદાના સબબથી સબાર્ડિનેટ જેલના અથવા મુંબઇ શેહેરની તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ અથવા

જોઈએછે એવું સરકારી ગાઝેટમાં જાહેરનામું પ્રસીધ્ધ કરીને ઠરાવવાનો અધીકાર ગવરનર ઇનકાઉન્સીલને છે.

કેદીઓને સંભાળીને રાખવાને અને વારંટ યોગ્ય રીતે બજાવવાને જેલર જવાબદાર છે.

૩૦. કેદીઓ તુરંગમાં આવે ત્યારથી તે તેઓ કાયદાસર આધારથી છુટે ત્યાં સુધી તેઓને સંભાળીને રાખવા વીશે અને કેદીઓ બાબતનાં તથા તેઓની સીક્ષા બાબતનાં સઘળાં વારંટ તથા હુકમ યોગ્ય રીતે બજાવવા વીશે અને તુરંગમાં બંદોબસ્ત રાખવા વીશે જેલર જવાબદાર છે.

જેલરે વારંટ વગર કેદીને લેવા નહી.

૩૧. તુરંગમાં અથવા અટકાવવામાં મોકલવાનો અધીકાર જે કોરટને અથવા અમલદારને હોય તે કોરટનાં અથવા અમલદારનાં વારંટ વગર અથવા કોરટ માર્સલે કેદીને સીક્ષા કરવાનો ઠરાવ કરયો હોય ત્યારે જે મ્યુટીનીનો આકટ અથવા હીંદુસ્તાનની લશ્કરી આટીકલ અમલમાં હોય તેમાં કહ્યા પ્રમાણે સીક્ષા ઠરાવાની અથવા હુકમની સહીવાળી નકલ વગર અથવા કેદી તે એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં મોકલવાનો અધીકાર જે કોરટને અથવા અમલદારને હોય તે કોરટનાં અથવા અમલદારનાં વારંટ વગર કોઈ કેદીને જેલરે કેદમાં લેવા નહી.

કેદીનાં લુગડાં તથા માલ જેલરે સ્વાધીન લેવા કેદીને તુરંગમાં લીધા પછી તેના કબજામાં માલ જડે તેની વ્યવસ્થા.

૩૨. ફોજદારી કેદીને તુરંગમાં લેતી વખતે જે લુગડાં તથા બીજો માલ તથા પઇશા તેની સાથે આવ્યા હોય અથવા તેનાં શરીર ઉપર જડે તે સરવે જેલરે પોતાને સ્વાધીન લેવાં અને તે સંભાળીને રાખવા બાબત અથવા તેની વ્યવસ્થા કરવા બાબત તુરંગના ઇનસપેકટર જનરેલ સરકારની મંજુરીથી જે કાનુન કરે તે કાનુન પ્રમાણે જેલરે તે રાખવા અને કેદી છુટે ત્યાહાં સુધી તેનો દાવો તેના ઉપર ચાલશે નહી કેદી સીક્ષા ભોગવતો હોય ત્યારે તે મરણ પામે તો તે માલ લેવા સારૂ તેણે જે માણસને નીમ્યું હોય તેને સ્વાધીન તે માલ કરવો અને તેવી નીમણુક કરી નહી હોય તો માલ સ્વાધીન લેવાના અધીકારવાળો અથવા રાજી હોય તેવો વારસ અથવા એક સીક્યુટર (મત્યુપત્ર ચલાવનારો નહી હોય તો ઇસવી સને ૧૮૨૭ ના ૮ મા કાયદાના બીજા બાબ પ્રમાણે જેમ માલ દિવાની કોરટને સ્વાધાન કરેછે તેમ તે માલ દિવાની કોરટને સ્વાધીન કરવો પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે ફોજદારી કેદીને તુરંગમાં લીધા પછી આગળ જતાં કોઇ વખતે કાંઈ માલ અથવા પઇશા તેના કબજામાંથી જડશે તો તે સરકાર દાખલ થશે.

ભાગ ૭ મો.

વૈદકીય અમલદાર.

માંદા કેદીયોને ઓસડ પાંણી કરવા બાબત.

૩૩. ડીસ્ટ્રીકટ તથા સેંટ્રલ જેલને પ્રસંગે ગવરનર ઇનકાઉન્સીલે નીમેલા વૈદકીય અમલદારે દરરોજ તુરંગમાં જઇને માંદાં માણસોને ઓસડ પાંણી કરવું અને જેઓને જેલ આસ્પીટાલમાં મોકલવાનું પોતાને યોગ્ય દેખાય તેઓને ત્યાહાં મોકલવા બાબત હુકમ કરવો અને જે કેદી જુદો અથવા

એકાંત કેદમાં હોય તેઓને પણ દરરોજ જઈને જોવા આ આક્ટની ૨૭ મી કલમ પ્રમાણે સીવીલસર્જનને તુરંગનો સુપ્રીટેન્ડેન્ટ નીમ્યો હોય ત્યારે તેને વૈદકીય અમલદાર દાખલ તુરંગમાં જઈને માંદાં માણસોને ઓસડ પાણી કરવું.

ભાગ ૮ મો.

તુરંગમાંના ગુન્હા.

તુરંગમાના ગુન્હાની યાદી.

૩૪. હેઠળ લખેલા કૃત્ય તુરંગની વ્યવસ્થાની વીરૂધ ગુન્હા છે એવું ઠરાવ્યુ છે.

(૧) કોઈ કેદીએ તુરંગના કાયદા પ્રમાણે જાણી જોઈને ના ચાલવું.

(૨) કોઈ કેદીએ હુમલો કરવો અથવા સાપરાધ બળ વાપરવું.

(૩) કોઈ કેદીએ કોઈ અમલદારને અથવા કેદીને તીરસ્કાર ભરેલું અથવા ધમકીનું ભાષણ કહેવું.

(૪) કોઈ કેદીએ નીર્લજ અથવા ઠંડાઈની ચાલ ચલાવવી.

(૫) મજુરી ના કરી શકાય એવી રીતે જાણી જોઈને પોતાને અપંગ કરવો.

(૬) કામ કરવાની દુરાગ્રહથી ના કેવી.

(૭) બેડી અથવા સળિયા કાનસથી કાનસવા અથવા કાપવા.

(૮) જે ફોજદારી કેદી ઉપર ગુન્હાની સાબેતી થઈ હોય તે કામ ઉપર હોય ત્યારે તેણે આળસ અથવા ગફલત કરવી.

(૯) જે ફોજદારી કેદી ઉપર ગુન્હાની સાબેતી થઈ હોય તેણે કામની જાણી જોઈને અવ્યવસ્થા કરવી.

(૧૦) તુરંગના માલનું જાણી જોઈને નુકશાન કરવું.

(૧૧) નાહાસી જવા બાબત અથવા નાહાસી જવામાં મદત કરવા બાબત અથવા ઉપર કહેલા ગુન્હા પૈકી બીજા કોઈ ગુન્હા કરવા બાબત મસલત કરવી.

(૧૨) માંદગીનો ઢોંગ કરવો.

તુરંગની વ્યવસ્થા તોડવા બાબત શીક્ષા.

૩૫. ઉપરની છેલી કલમમાં કહેલા ગુન્હામાંનો કોઇ પણ ગુન્હો કેદી કરયાનો રીપોરટ જેલરે કરયા પછી અને તે વાત બાબત પોતાની ખાત્રી થયા પછી અથવા પાછલી કલમમાં કહેલા પ્રકારના હરકોઈ ઘેર ચાલ પોતાની રૂબરૂ કરવામાં આવે અથવા બનાવવામાં આવે ત્યારે તે ઘેર ચાલ બાબત અથવા વ્યવસ્થા તોડવા બાબત હેઠળ લખેલી શીક્ષા આ આક્ટની ૫૨ મી કલમ પ્રમાણે કરેલી કાંનુનને અનુસરીને કરવાનો અધીકાર તુરંગના સુપ્રીટેન્ડેન્ટને છે.

(૧) ઘણાંમાં ઘણાં સાત દિવસ સુધી એકાંત કેદ.

(૨) ઘણામાં ઘણાં બાર કલાક સુધી હેડમાં નાખવું.

(૩) સાસનીક અન્ન.

(૪) ઘણામાં ઘણાં ૐ ઇંચ જાડાઈની નેતર વતે ઘણામાં ઘણાં પચ્ચીશ ફટકા સુધીની શરીર શીક્ષા.

પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે પુરૂષ જાતના કેદીને શરીર શીક્ષા કરવી તે કેદીની એકંદર તબીયતને ધોકો લાગ્યા વગર તે શીક્ષા ખમી શકશે એવું તુરંગના વૈદકીય અમલદારે કહ્યા વગર કરવી નહી અને શીક્ષા કોઇપણ સબાડિનેટ જેલમાં કરવી નહી અને કોઈ પણ સેંટ્રલ અથવા ડીસ્ત્રીક્ટ જેલમાં શરીર શીક્ષા કરવી તે તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ તથા ૩૩ મી કલમ પ્રમાણે સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટ વૈદકીય અમલદાર હાજર હોયા વગર અથવા ગેરહાજર હોય તો તાબાસાંનો વૈદકીય અમલદાર હાજર હોયા વગર કરવી નહી અને સ્ત્રી જાતના કોઇપણ કેદીને શરીર શીક્ષા કોઈ પ્રસંગે કરવી નહી પણ એવું ઠરાવ્યું છે કે શીક્ષા દાખલ સાસનીક અંજ આપવાનો ઠરાવ કરયો હોય ત્યારે તે જાથુ ૯૬ કલાકથી વધારે વખત સુધી આપવું નહી અને એકજ કેદીને સાત દિવશ ગયા વગર પાછું આપવું નહી.

પનીસમેન્ટ બુક રાખવી. — ૩૯. તુરંગના સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે પનીસમેન્ટ બુક એટલે શીક્ષાની બુક એ નામની એક બુક રાખવી તે બુકમાં કેદીનું નામ તથા તેણે તુરંગની વ્યવસ્થા વીરૂધ કોઈ ચાલ ચાલવી તે તથા તે ચલાવ્યાની તારીખ તથા તે બાબત જે શીક્ષા કરી હોય તે તથા તે શીક્ષા શરીર શીક્ષા હોય તો તે કર્યાની તારીખ અને પુરાવા ઉપરથી તે ગુન્હો સાબીત થયોછે એવું દેખાતું હશે તે પુરાવાનો સારાંસ લખવો.

ભાગ ૯ મો.

તુરંગ સંબંધી ગુન્હા.

દારૂ અથવા તમાકુ અથવા વસાંણાં તુરંગમાં લેઇ જવા. — ૩૭. જે કોઈ તુરંગના નીયમ વીરૂધ હરેક જાતનો ગાળેલોદારૂ અથવા ફરમેંટેડ (ગાળ્યા વગર તૈયાર થાયછે તે) દારૂ અથવા તમાકુ અથવા કેફ આંણનારા અથવા ઝેરી વસાંણાં તુરંગમાં લાવશે અથવા નાંખશે અથવા હરકોઇ કેદીને આપવાનો અથવા તુરંગમાં લાવવાનો હરએક ઉપાયથી યત્ન કરશે તે.

અને તુરંગનો જે જે અમલદાર જાણી જોઇને સદરહું પ્રકારનો કોઇપણ દારૂ અથવા તમાકુ અથવા વસાંણાં સદરહું પ્રકારના નીયમ વીરૂધ તુરંગ વેચવા દેશે અથવા તેનો ઉપયોગ કરવા દેશે અથવા લાવવા દેશે તે.

અને કોઈ પત્ર અથવા બીજી જણશ તુરંગની અંદર અથવા તુરંગમાંથી બાહાર લેઇજવાની પરવાંનગી સદરહુ પ્રકારના નીયમ ઉપરથી ના છતાં જે કોઈ તે પત્ર અથવા બીજી જણસ તુરંગની અંદર અથવા તુરંગમાંથી બાહાર સદરહુ પ્રકારના નીયમ વીરૂધ લેઈ જશે અથવા લેઈ જવાનો યત્ન કરશે. તે માજીસ્ત્રેટની આગળ તે વાતની સાબેતી થશે તો ઘણાંમાં ઘણાં છ મહીના સુધી શખત મજુરી સાથે કેદની શીક્ષાને અથવા ઘણામાં ઘણા બસેં રૂપીઆ સુધી દંડને અથવા આ બંને શીક્ષાને પાત્ર થશે.

શીક્ષાની નોટીસ તુરંગની બાહાર લગાડવી. — ૩૮. આ આકટની ૩૭મી કલમમાં કહેલો હરકોઈ ગુન્હો કરનાર માણસને શીક્ષા થશે તે નોટીસમાં લખી કાહાડીને તે તુરંગની બાહારની પ્રસીધ જગાએ સુપ્રીન્ટેન્ડેન્ટે લગાડવી.

ભાગ ૧૦ મો.

કેદીની મુલાકાત તથા તેઓનો પત્ર વેહેવાર.

કેદીઓની મુલાકાત લેવા બાબત.

૩૯. દરમીઆંન અટકાવમાં રાખેલા કેદીઓની સાથે જે માણસો વાતચીત કરવાની ઇચ્છા હશે તે માણસોને યોગ્ય વખતે તથા યોગ્ય ઇનિયતા પ્રમાણે તુરંગમાં આવવા દેવા બાબત યોગ્ય બંદોબસ્ત કરવો.

કેદીઓએ પોતાનાં સગા વાહાલા સાથે બોલવું તથા પત્ર વેહેવાર કરવો તે બાબત તુરંગમાં વ્યવસ્થા તથા બંદોબસ્ત રાખવા સારૂ જરૂર દેખાય તેવી ઇયતા ઠરાવવાનો પણ અધીકાર સરકારને છે.

મળવા આવનારાઓ બાબત જેલરનો અધીકાર.

૪૦. કેદીઓને કોઈ મળવા આવે તેનું નામ તથા ઠેકાણું પુછી લેવાનો અધીકાર જેલરને છે અને વેહેમ આવવાનો કાંઈ સબબ જેલરને હોય તો મળવા આવનારાનો ઝાડો લેવાનો અથવા લેવરાવાનો અધીકાર તેને છે પણ ઝાડો લેવો તે કોઈ કેદીની અથવા બીજા કોઈ મળવા આવ્યો હશે તેની સમક્ષ લેવો નહીં.

મળવા આવેલું સદરહું પ્રકારનું કોઈ માણસ ઝાડો આપવાનું ના કેહેશે ત્યારે તેને અંદર આવવા દેવા બાબત ના કેહેવાનો અધીકાર જેલરને છે ને સદરહુ પ્રમાણે કરવાના સબબ તેની વીગત સુધાંત તેને દફતરમાં લખી રાખવા અને તે વીશે સુપ્રીટિન્ડેન્ટને રીપોર્ટ કરવો.

ભાગ ૧૧ મો.

કેદીને છોડી દેવા બાબત.

કેદીની શીક્ષાના ઠરાવની મુદત પુરી થએથી પછી કેમ કરવું.

૪૧. શીક્ષાનો ઠરાવ પુરતી રીતે અમલમાં આવે એટલે ૩૨ મી કલમ પ્રમાણે કેદીના પાસેથી જે લુગડાં લીધેલા હોય તે અથવા બીજા યોગ્ય લુગડા સુપ્રીટિન્ડેન્ટે તેને આપવા અને સરકારને અર્થે જે લુગડા તથા બીજી જણશો એને આપેલી હોય તે તેના પાસેથી પાછી લેવરાવવી અને વારંટ શીરીતે બજાવ્યું તે બાબતનો મજકુર વારંટની પીઠ ઉપર લખવો અને પછી કેદીને છોડી મુકાવવો. પછી તુરંગના સુપ્રીટિન્ડેન્ટે જે અમલદારના પાસેથી વારંટ આવેલું હોય તેને તે વારંટ પોતાના શેરા સુધાં પાછું મોકલવું.

કેદીની જંગમ માલ મીલકત કેદીને છોડી દેતી વખતે પાછી આપવી.

૪૨. બીજો કાંઈ માલ અથવા પઈશા કેદીની સાથે પોચેલા હોય અથવા તેનાં શરીર ઉપર જડેલા માલ હોય અને જે ૩૨મી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે પોતાના કબજામાં લીધેલા હોય તે તુરંગનાં સુપ્રીટિન્ડેન્ટે તેને છોડી દેતી વખતે પાછા આપવા તથા તે બાબત તેની પોચ લેવી અને તે પોચ ઉપર સુપ્રીટિન્ડેન્ટની સહી થઈ એટલે તે પોચ સદરહુ પ્રકારનાં માલ મીલકત બાબત અથવા પઈસા બાબત જેલરની ઉપરનાં કેદીના અથવા તેનાં વારસ વકીલના સઘળા દાવાની પુરે પુરી ફારગતી છે એવું સમજવું.

કેદીને છોડતી વખતે તેને પેટ ખરચી આપવાનો અધીકાર.

૪૩. કેદીને છોડી મુકાવામાં આવે ત્યારે તે પોતાનાં ગામ પોંચે ત્યાં સુધી અથવા જે જગાએ તેને પકડ્યો હતો તે જગાએ તે પોંચે ત્યાં સુધી તેનો પેટ ખર્ચ ચાલે એટલા પઈસા પોતાને પુરો સબબ દેખાય તો તેને આપવાનો અધીકાર તુરંગના સુપ્રીટિન્ડંટને છે.

કેદની શીક્ષાની મુદત પુરી થતી વખતે કેદી દવાખાનામાં હોય તેના કેવી વ્યવસ્થા કરવી.

૪૪. ફોજદારી તુરંગમાંના કેદીની શીક્ષાની મુદત પુરી થતી વખતે તે દવાખાનામાં હોય તો તેને દવાખાનામાંથી છોડી દેવો નહી પણ તે કેહે કે મને મુકી દોતોજ તેને છોડી દેવો અથવા તેને છોડી મુકશું તો તેનકે જીવને ધોકો પોકશે નહી અથવા તેનું દરદ લબાંણમાં પડવા જેવું નથી એવો દાખલો સર્જન (વૈદ) આપે તો તેને છોડી દેવો. તારી શીક્ષાના દરા-વની મુદત પુરી થઈ છે એવું સુપ્રીટન્ડેન્ટે તેણે જણવવું અને સર્વે પ્રતી-બંધ દુર કરવાનો હુકમ કરેલો અને હવે તે સારો થઇને હરતો ફરતો થયો છે તથા દવા-ખાનું છોડનાર છે એવો રીપોર્ટ સર્જન કરશે તારે તુરંગનાં સુપ્રીટન્ડેન્ટે જરૂર દેખાવતો પા-છલી કલમમાં કહ્યા પ્રમાણે તેના પેટ ખર્ચ સારૂ તેને પઇસા આપવા.

ભાગ ૧૨ મો.

તુરંગના વિઝીટર.

ડીસ્ત્રીકટ જેલના વીઝીટર.

૪૫. રકમ ૧ જીલામાંના ડીસ્ત્રીકટ જેલને પ્રસંગે ડીસ્ત્રીકટનાં મા-જીસ્ત્રેટે અથવા પોતાના તાબામાંના જે માજીસ્ત્રેટને તેનો નીમ્યો હશે તે ણે રાવ સંભાળવા સારૂ અને સ્વચ્છતા તથા આરોગ્યતા તથા બંદોબસ્ત કેવો રાખ્યોછે અને સઘળી બાબતના બરાબર વ્યવસ્થા રાખીછે કે નહી તે જોવા સારૂ અ-ઠવાડીઆમાં એકવાર ડીસ્ત્રીકટ જેલમાં તથા હોસપીટાલમાં જવું તેણે "પનિસમેન્ટબુક" એ-ટલે શીક્ષાની બુક તપાસી જોવી અને "વીઝીટરસબુક" એ નામના બુકમાં પોતે કરેલું કામ તથા પોતાનો અભીપ્રાય લખી રાખવો. વીશેષ વાત હોય તે તુરંગના ઇનસપેકટર જનરલને અથવા જરૂર હોય તો સરકારને તેને બસુસ જાહેર કરવી અને કેદીઓને સરકારમાં અર-જી કરવી હોય તે તૈયાર કરીને મોકલાવાનો હુકમ કરવાને તે મુકર્તાઆર છે.

રકમ ૨ જી સેસનજડજ તથા આસીસ્ટંટ સેસનજડજ તથા પોલીસનો ડીસ્ત્રીકટ સુપ્રીટન્ડેન્ટ તથા ડીસ્ત્રીકટનો એકઝીકયુટીવઇંજનીઅર તથા સીવીલસર્જન (એ તુરંગનો સુપ્રીટન્ડેંટ નહી હોય ત્યારે) એ પોતાના હોદાના સબબથી ડીસ્ત્રીકટ જેલનાં વીઝીટર છે એવું સમજવું અને બીજા માણસોને વખતે વખતે વીઝીટર નીમવાનો અધીકાર સરકા-રને છે વીઝીટરમાંથી અથવા વધારે જણાઓએ તેમાંથી એક ડીસ્ત્રીકટનો માજીસ્ત્રેટ જો-ઇએ દર તે માહીમાં નેહાંન એક વખત કમેટી કરવી રાવ સંભાળવા સારૂ અને સ્વચ્છતા તથા આરોગ્યતા તથા બંદોબસ્ત કેવો રાખ્યોછે અને સઘળી બાબતના બરાબર વ્યવસ્થા રા-ખી છે કે નહી તે જોવા સારૂ ડીસ્ત્રીકટ જેલનો તથા હોસપીટાલનો દરએક ભાગ જઇને જોવો. કોઈ માણસને તુરંગમાં ગેરકાયદે અટકાવી રાખવામાં નહી આવે અથવા ઇનસાફ થવાનોછે એ સબબથી વાજબી કરતાં વધારે વખત સુધી રાખવામાં નહી આવે એવી ત-જવીજ રાખવા સારૂ તેને જે કેદી ઉપર ગુન્હાની સાબેતી થઈ હશે તથા જેની ચોકશી ચાલતી હશે. તેનું રજીસ્ટર તથા પનીસમેન્ટ બુક તપાસવી અને પોતે કરેલા કામ વીજીસ્ટર બુકમાં દાખલ કરવે તથા તેની નકલ તુરંગનાં ઇનસપેકટર જનરલને મોકલવી.

કાયદાના ડીસ્ત્રીકટોની બાહારની જગાને આ આકટ લાગુ કર

૪૬. મુંબાઈ ઈલાકાને લાગુ હોય તેવી સામાન્ય કાયદાના તથા આ-કટના અમલમાંની ડીસ્ત્રીકટની બાહારની હરકોઈ જગાને આ આકટના ઠરાવ લાગુ કરવામાં આવશે ત્યારે સદરહું જગાએ સ્થાપેલી કોઈ પણ

વામાં આવે ત્યારે તે જગાની ડીસ્ટ્રીકટ જેલ જોવા જવું.

ડીસ્ટ્રીકટ જેલ જોવા સારૂ આ આકટમાં પાછળ ઠરાવ્યા પ્રમાણે અઠવાડીએ અઠવાડીએ તથા મુદતે મુદતે જાહને જોવી તે જે અમલદારોને વખતે વખતે નીમ્યા હોય તે અમલદારોએ જાહને જોવી અને હોદાના સબબથી ઠરાવેલા વેઝીટરોને કલમ પ્રમાણે જે અધીકાર આપ્યા છે તથા જે કર્તવ્યકર્મો તેઓએ કરવા એવું કહ્યું છે તેજ અધીકાર તથા કર્તવ્યકર્મો સદરહું પ્રમાણે નીમેલા વીઝીટરોનો છે એવું સમજવું.

સેંટ્રલ જેલ તથા સબાર્ડીનેટ જેલ અને મુંબાઈ શહેરના જેલનાં વીઝીટરો

૪૭. પાછલી કલમમાં કહેલા કારણ સારૂ સેંટ્રલ જેલનાં, ત્યા સબાર્ડીનેટ જેલનાં ને મુંબઈ શહેરની તુરંગનાં વીઝીટર સરકારે નીમવા તે વીઝીટરો ઉપલી કલમના ઠરાવ પ્રમાણે સઘળી વાતે ચાલવું.

ભાગ ૧૩ મો.

તુરંગની બાહારની ટોળી.

તુરંગની બાહારના કામ ઉપર કેદીઓને લગાડવા.

૪૮. રસ્તા અથવા નેહરો અથવા બીજાં સાર્વજનીક બાંધવાનાં કામ ઉપર અથવા જે કસ્બામાં તુરંગ હોય તે કસ્બાનો સુધારો અથવા જતન કરવાના કામ ઉપર જે કેદીઓને સખત મજુરી સાથે કેદની અથવા માસનાક દાસત્વની અથવા કાળા પાંણીની શીક્ષા થઈ હોય તેવા કેદીઓની ટોળીને પોતે વખતે વખતે જે સરતો ઠરાવે તે શરતે લગાડવાનો હુકમ કરવાનો અધીકાર ગવરનર ઇનકૌન્સીલને છે અને સદરહુ પ્રકારનાં કેદી સદરહુ પ્રમાણે કામો ઉપર હોય ત્યારે તે તુરંગના હદમાં બરોબર કેદમાં હોત ત્યારે જે કાયદાસર કેદને તથા બંદોબસ્તને પાત્ર હોત તે કાયદાસર કેદને તથા બંદોબસ્તને પાત્ર છે એમ સમજવું અને કોઈ પણ કેદી સદરહુ પ્રમાણે કામ ઉપર હોય ત્યારે તે કેદમાંથી નાહાશી જશે અથવા નાશવાનો યત્ન કરશે તો તે કેદી અને સદરહુ પ્રકારના નાશવામાં તેને જે જે માણસ મદત કરશે.

અથવા મદત કરવાનો યત્ન કરશે તે હેઠળ લખેલી શીક્ષાને પાત્ર થશે એટલે સદરહુ પ્રમાણે નાશવું અથવા નાશવાનો યત્ન કરવો એ તુરંગમાંથી નાશવું અથવા નાશવાનો યત્ન કરવો એ હોત તો, જે શીક્ષા થાત તે શીક્ષાને પાત્ર થશે.

ભાગ ૧૪ મો.

પરચુરણ.

શીક્ષાનો ઠરાવ પુરીરીતે અમલમાં આવવાની અગાઉ કેદી તુરંગમાં મર્ણ પામે તો કામ ચલાવવાની રીત.

૪૯. શીક્ષાનો ઠરાવ પુરેપુરો અમલમાં આવવાની અગાઉ કોઇ કેદી તુરંગમાં મર્ણ પામે તારે સુપ્રીટેંડેન્ટે છેક નજીકનાં માજીસ્ત્રેટને અથવા મુંબાઈ શહેરની તુરંગમાં કેદી મર્ણ પામે તારે કારોનરને તે મોત બાબત તરત રીપોર્ટ કરવો પછી માજીસ્ત્રેટે અથવા કારોનરે મોતના કારણની ચોકશી કરીને તુરંગના ઇન્સપેકટર જનરલને લખેલ રીપોર્ટ કરવો અને આ પ્રમાણે મોત થાય ત્યારે વારંટ કેટલી બજાવી. તે બાબત વારંટની પીઠ ઉપર શેરો લખીને તે વારંટ કેદી મર્ણ પામવા વીશેના વૈદકીય અમલદારનાં દાખલા સહીત સુપ્રીટેન્ડેન્ટે જે અમલદારે વારંટ આપ્યું હોય તેની તરફ પાછું મોકલવું. સદરહુ પ્રકારના કોઇ પણ કેદીનો મડદું અથવા ગુન્હાની સાબેતી થયેલા જે માણસનાં ઉપર મોતની શીક્ષા

અમલમાં આણી હશે તેનું મડદુ સરકારે બીજી રીતે ફરમાવ્યું નહી હોય તો તેનાં સગા-વાહાલાને સ્વાધીન કરવું અથવા તે મડદું તેઓ ન લેઈ જાયતો તે સરકારને ખર્ચે દાટવું અથવા બાળવું અથવા તેની બીજી વ્યવસ્થા કરવી.

કેદીને એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં લેઈ જવાહો ય ત્યારે અથવા તુરંગની હદબાહાર થોડો વખત સુધી રાખ્યા હોય ત્યારે તેઓ કાયદાસર કેદ માંહે એવું સમજવું.

૫૦. કેદીને એક તુરંગમાંથી બીજી તુરંગમાં લેઈ જવા બાબત સરકાર અથવા સરકારની મંજુરીથી તુરંગમાંના ઇનસપેક્ટર જનરલ ફરમાવે અથવા રોગ થયાથી અથવા બીજા કોઇ કારણથી કેદીઓને તુરંગની બહાર થોડા વખત સુધી રાખવા વીશે ફરમાવે. ત્યારે તે કેદીઓને લેઈ જવાના મુદતમાં અથવા તેઓને સદરહુ પ્રમાણે બીજે ઠેકાણે થોડો વખત સુધી રાખ્યા હોય તે મુદતમાં તે કેદીઓ તેઓને લેઈ જવાનો અથવા બીજે ઠેકાણે રાખવાનો અધીકાર આપેલા માણસની અથવા માણસોની કાયદાસર કેદમાંહે તથા હેઠળ લખેલા પ્રતીબંધને તથા જેર બાબ ચલાવી હોય તો હેઠળ લખેલી શીક્ષાને પાત્રહે એવું સમજવું એટલે તેઓ તુરંગમાં હોત અને તેઓને લેઈ જવાની અગાઉ અથવા બાહાર કાહાડીને રાખવાને અગાઉ તેઓ જે તુરંગમાં કેદ હતા તે તુરંગનો જેલર અથવા સુપ્રીટેંડેંટ તેઓને લેઈ જવા બાબત તથા બીજે ઠેકાણે રાખવા બાબત અધીકાર વાળો માણસ અથવા માણસો હોત તો તેઓ જે પ્રતીબંધને તથા શીક્ષાને પાત્ર થાત તે પ્રતીબંધને તથા તે શીક્ષાને પાત્રહે એમ સમજવું અને કોઈ કેદી સદરહુ પ્રકારની કેદમાંથી નાશી જશે અથવા નાશવાનો યત્ન કરશે તો કેદી તથા સદરહું પ્રમાણે નાશવામાં તેને જેજે માણસ મદત કરશે અથવા મદત કરવાનો યત્ન કરશે તે માણસ હેઠળ લખેલી શીક્ષાને પાત્ર થશે એટલે સદરહું પ્રકારનું નાશી જવું અથવા નાશી જવાનો યત્ન કરવો. તુરંગમાંથી નાશી જવું હોત અથવા નાશી જવાનો યત્ન કરવો હોત તો તે શીક્ષાને પાત્ર થાત તે શીક્ષાને પાત્ર થશે.

નાશી જવું.

૫૧. હરકોઈ કેદી તુરંગમાંથી નાશી જાય તો તેની શીક્ષાનો ઠરાવ કેટલો અમલમાં આવે તથા તેના નાશી જવાની તારીખ તેના વારંટની પીઠ ઉપર સુપ્રીટેંડેંટે લખવી અને અમલદારે વારંટ આપ્યું હોય તેને તે પાછું મોકલવું અને કેદીની ઉપર ગુન્હાની સાબેતી થઈ હતી તથા વારંટની પીઠ ઉપર લખેલીહે તેટલી શીક્ષા તેને ભોગવીહે અને લખેલી તારીખે તે કેદમાંથી નાશી ગયો છે તે બાબત તે વારંટ તથા સેરો પુરાવોહે એવું સઘળી કોર્ટોએ સમજવું.

તુરંગના ઇનસપેક્ટર જનરલને કાનુન કરવાનો અધીકાર છે.

૫૨. કેદીઓની ઉપર દેખરેખ રાખવા બાબત તથા તેઓને કામે લગાડવા બાબત તથા તેઓને અટકાવમાં રાખવા બાબત તથા તેઓને લુગડાલતા તથા ખાવા પીવાનું આપવા બાબત તથા તેઓને કીરીતે ચલાવવા તથા શીક્ષા કરવી તથા તેઓનાં વર્ગ કરવા બાબત અને તુરંગનો બંદોબસ્ત રાખવા બાબત જરૂર દેખાય તેવી કાનુન તથા હુકમ સરકારની મંજુરી લેઈને તુરંગના ઇનસપેક્ટર જનરલે વખતે વખતે કરવા.

VENAYEK WASSOODEV,

Oriental Translator to Government.